

Wængonguï nänö Apænegainö

Waorani New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Mäateo	4
Mäadoco	59
Odoca	92
Wäö.....	150
Näni Cægaïnö.....	192
Odömänoidi.....	246
1 Coodintoidi	271
2 Coodintoidi	295
Gadataidi.....	311
Epetoidi	320
Pidipenteidi.....	329
Codotenteidi.....	335
1 Tetadönitenteidi.....	341
2 Tetadönitenteidi.....	346
1 Timoteo	349
2 Timoteo	357
Tito.....	362
Pidemöö.....	366
Ebedeoidi	368
Tantiago	388
1 Pegodo.....	395
2 Pegodo.....	403
1 Wäö.....	407
2 Wäö.....	414
3 Wäö.....	415
Codaa	416
Nänö Odömongaïnö.....	419

Mäateo

Itota Codito wæmæidi

(Odoca 3.23-38)

1 Nē Ponguingä, ante dodäni nāni nē angaingä iñömö Itota Codito inongä ingampa. Tömengä iñömö Abadäo wodi pæingä nē ingaingä inte Awënë Dabii wodi pæingä mönō inongä ingacäimpa. Tōmengä wæmæidi iimaï emongadänimpa, ante yewæmonte ongompa.

² Abadäo wodi wengä Itæca eñagacäimpa. Ayæ wææ Itæca wodi wengä Aacobo eñagacäimpa. Ayæ wææ Aacobo wodi wënäni Oodaa nāni caipæ eñagadänimpa.

³ Ayæ wææ Oodaa wodi Tämata ingante monte Pade tönō Dada inate tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Pade wodi wengä Etedöo eñagacäimpa. Ayæ wææ Etedöo wodi wengä Adäma eñagacäimpa.

⁴ Ayæ wææ Adäma wodi wengä Äminadabo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Äminadabo wodi wengä Näatöo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Näatöo wodi wengä Tädämöo eñagacäimpa.

⁵ Ayæ wææ Tädämöo wodi pæte Adacaba ingante möninqe Boodo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Boodo wodi pæte Odoto ingante monte Obedo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Obedo wodi wengä Yæte eñagacäimpa.

⁶ Ayæ wææ Yæte wodi wengä Dabii eñate pædinque awënë odeye bagacäimpa.

Ayæ wææ Dabii wodi pæte Odiya wodi nänōogængä iningä ingante möninqe Tadömöo ingante tapæigacäimpa.

⁷ Ayæ wææ Tadömöo wodi wengä Doboäo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Doboäo wodi wengä Abiya eñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiya wodi wengä Ata eñagacäimpa.

⁸ Ayæ wææ Ata wodi wengä Ootapato eñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootapato wodi wengä Oodäo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Oodäo wodi wengä Otiya eñagacäimpa.

⁹ Ayæ wææ Otiya wodi wengä Ootäo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootäo wodi wengä Acadæ eñagacäimpa.

Ayæ wææ Acadæ wodi wengä Etequiya eñagacäimpa.

¹⁰ Ayæ wææ Etequiya wodi wengä Mänatee eñagacäimpa.

Ayæ wææ Mänatee wodi wengä Ämöö eñagacäimpa.

Ayæ wææ Ämöö wodi wengä Ootiya eñagacäimpa.

¹¹ Ininque Ootiya wodi quëwengäñedē idægoidi

inänite babidöniaidi ponte ö æ gobæ wabæca mäodäni gogadänimpa.

Ayæ wææ Babidöniabæ nāni goyedē Ootiya wodi wënäni Eecöniya nāni caipæ eñagadänimpa.

¹² Mänii Babidöniabæ ö ænte godäni ate ayæ wææ Eecöniya wodi wengä Tadatiedo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadatiedo wodi wengä Dodobabedo eñagacäimpa.

¹³ Ayæ wææ Dodobabedo wodi wengä Abiodo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiodo wodi wengä Ediaquimö eñagacäimpa.

Ayæ wææ Ediaquimö wodi wengä Atodo eñagacäimpa.

¹⁴ Ayæ wææ Atodo wodi wengä Tadoco eñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadoco wodi wengä Aquii eñagacäimpa.

Ayæ wææ Aquii wodi wengä Ediodo eñagacäimpa.

¹⁵ Ayæ wææ Ediodo wodi wengä Edeadado eñagacäimpa.

Ayæ wææ Edeadado wodi wengä Mäatäo eñagacäimpa.

Ayæ wææ Mäatäo wodi wengä Aacobo eñagacäimpa.

¹⁶ Ayæ wææ Ootee wodi ingante Aacobo tapæigacäimpa.

Ayæ Ootee wodi eñate pæte wææ Itota badä inguingä ingante Mäadiya ingante mongacäimpa.

Mäadiya ingante mongä ate tömengä wæætē Itota ingante mangacäimpa. Tömengä iñömö Awënë bacæcäimpa, ante cædinque Wængongui oginguipæ

gao cæcä ate edæ, Codito, ante nänō nē pemongaingä ingacäimpa.

¹⁷ Mänömaï i incæ Abadäo wodi pæināni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nāni yebæñedē ate Abadäo wodi pæingä Dabii eñagacäimpa.

Ayæ wææ Awënë Dabii wodi pæināni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nāni yebæñedē ate Oodeoidi inänite wabæca

Babidöniabæ ænte gogadänimpa. Ayæ Babidöniabæ ænte godäni ate tömënäni pæināni wææ nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ mempoga go mempoga mänimpoga nāni yebæñedē ate mönō Codito

nänō ponguinque eñagacäimpa.

Itota Codito eñacampa

(Odoca 2.1-7)

¹⁸ Itota Codito iimai eñagacäimpa. Wäänä Määdiya wodi nänö baquécäñedē Ootee wodi tömengä ingante do, Monguimo, angä eñeningä inte ayä mönāmaī iñongante Wængonguī Tæiyæ Waëmō Öñowoca angä eñëninge do yädëmadä bacä adänitapa. ¹⁹ Yädëmadä ingä adinque Ootee cöwē nō cædongä inte, Piinte änāni wæcæ wæ, ante wædinque, Awëmō pangocæcæboimpa, ante pönengantapa.

²⁰ Ante önöwënenque pönëninge möwocodē wiimöñongä Wængonguī tömengä anquedo ingante da pönongä pöninque anquedo iñömō iimai angantapa. "Ootee, Awënë Dabii pæimi inömi inte bitö nänöogængä Määdiya ingante guiñëñāmaī æncæbiimpa. Tömengä iñömō Wængonguī Tæiyæ Waëmō Öñowoca angä eñente beyænque ënengä adinque bitö iñömō tömengä ingante ee moncæbiimpa. ²¹ Tömengä Wëñængä onguiñængä ingante mancæcäimpa. Mangä pæcä ate tömengä iñömō, Botö guidëmini mīni wæquinque wënæ wënæ cæminipa, ante adinque botö æmo beyænque quëwencæminimpa, ante cæcæcäimpa cæbii. Bitö tömengä ëmōwo ante, Nē Ængä inongä ingampa, ante Itota pemoncæbiimpa," ante anquedo Wængonguī nänö nē da pönöningä ponte Ootee ingante angacäimpa.

²² Ininque Wængonguī beyæ nē apænegaingä iimai ante nänö yewæmongainö bai ante iinque batimpa.

²³ "Baquécä incæ yädëmadä badinque Wëñængä onguiñængä ingante mancæcäimpa. Mangä eñacä adinque tömengä ëmōwo, Ëmänoedo, ante godö pemoncædänimpa." Ante nāni yewæmongainö bai cædinque tömengä ëmōwo, "Wængonguī mönō weca quëwengampa," ante, Ëmänoedo, ante pemonte inongäimpa.

²⁴ Ootee mānii wiimonte ñāni ömæmongä ate Wængonguī nänö da pönöningä anquedo nänö āmaī eñente cædinque oncönē ænte gocä incæte guëa mönāmaī ingadäimpa. ²⁵ Edæ bamoncadengä eñacä ate, Itota, ante pemonte ate tömëna māniñedē ate guëa mongadäimpa.

Në eñëñāni Itota weca eñacæ pönānipa

2 Itota Bedëe nāni quëwëñömō eñacä ate māniñedē edæ Edode Oodeabæ awënë odeye nänö iñedē edæ nē nō eñëñāni gobæ nænque tamönö quëwëñāni inte Eedotadëe pongadänimpa. ² Ponte äninque,

—Oodeo Awënë Odeye iñömō ñowocä eñadingä iñömō æyömönö owocää, ante eñencæte ante wæmönipa. Edæ nænque tamönö quëwëñömöni Awënë nëmö ta ñongæ adinque mönitö tömengä weca ædæ wææninque edæ, Bitö Wængonguī imidö an-

guënë, ante watapæ apænecæ pömöni imönipa, änānitapa.

³ Ayæ, Wacä Awënë Odeye eñacampa, ante tededäni eñente wædinque māniömæ tömämæ awënë odeye Edode wæætē piinte bayongä Eedotadëe quëwëñāni tömānāni tömengä tönö godongämæ guiñente wædänitapa. ⁴ Ininque, Wængonguī qui, ante nē godönāni ñænænāni tönö Wængonguī nänö wææ angainö ante nē odömönāni tönö tömānāni inānite Edode äñecä godongämæ pönānitapa. Pönāni ate tömengä, Codito nāni angaingä iñömō æyömönö eñäquingä, ante æbänö yewæmonte öñö amīnii.

⁵ Äñongante,

—Oodeabæ iñömō Bedëe nāni quëwëñömö māniñömö eñacæcäimpa, ante Wængonguī beyæ nē apænecä incæ iimai ante yewæmongacäimpa, ante apænëdänitapa.

⁶ "Oodabæ awënë gobedönadodoidi tæiyænāni iñönāni

mīnitö adobæca Oodabæ quëwëñinque Bedëe iñömö mīni quëwencabo iñömö

mëa pönö imīni incæte edæ wii önöminique incæminimpa.

Iñampa Wëñængä adocanque eñate pædinque nē Awënë bate taodinque

nē aacä bai inongä inte botö guidëñāni idægoidi inānite aacæcäimpa."

Ante yewæmongä amönipa.

⁷ Ante apænëdäni eñente wædinque Edode wæætē nē nō eñëñāni inānite awëmō äñete pönāni ate, Nëmö æyedënö mä pönö tamö amīnitawo. Äñongante tömëñāni, Māniñedē tamö atamönipa, ante apænëdäni. ⁸ Eñëninge Edode iñömö,

—Mīnitö wæætē Bedëe iñömö mäo nē eñadingä ingante diqui diqui minte aedäni. Tömengä ingante adinque wæætē adodö pöninque apænëminī eñëmoedäni. Edæ mīnitö gote æbänö wëñæ ingante apænëminī bai botö adobai edæ gote ædæ wææninque edæ, Wængonguī Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænecæte ante ämopa, ante Edode önonque ante pönëninge apænëgacäimpa.

⁹ Angä eñëninge nëmö nē adināni iñömö Bedëe taadö gote æmō ayönāni edæ ado nëmö tömëñāni nænque tamönö quëwëñinque nāni adimö incæ wo go adinque edæ tē wocæ goyönānite nëmö Wëñæ owoyömö oncömanca tæcædæca inö næ gongæ adänitapa. ¹⁰ Adinque tömëñāni edæ, Mönö acæ pönongä iñömö ongongampa, ante pönëninge watapæ togadänimpa. ¹¹ Mānii nāni adincönē go guiite ayönāni Wëñængä iñömö wäänä Määdiya tönö ongongä adinque tömëñāni Wëñængä weca ædæ wææninque, Bitö Wængonguī Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænëdänitapa. Ayæ tömëñāni nāni ænte pönincoo wi æmpodinque oodo tönö ogui waa qui tönö ti nā öni pæqui tönö, Bitö qui impa, ante pædæ godönāni ængacäimpa. ¹² Idæwaa adinque

tömēnāni mōwocodē wīimōñōnānite wacā ponte apānecantapa. Mīnitō awēnē Edode weca ocā ēmānte godāmaī iedāni, angā ēñēnīnque tōmēnāni wæætē yaatænque godinque tōmēnāni omæ wadæ gogadānimpa.

Ooteidi Equitobæ wodii wīnōnānīpa

¹³ Godāni īnīnque edæ Ootee wīimōñongā Wængonguī anquedo ingante da pōnongā ponte apānedīnque, “Edode do Wēñængā ingante wænoncæte ante diqui mincæcāimpa cæbii. Ængæ gantite Wēñængā nāna badancaya īnate ō ænte Equitobæ wodii goe. Ayæ gote quēwēñōmini botō āmo ate pōedāni,” angā.

¹⁴ Ēñēnīnque Ootee tōmengā nānō wīimōönæ ayaönænēña incæ ængæ gantidīnque Wēñængā nāna badancaya īnate ō ænīnque edæ Equitobæ gocantapa.

¹⁵ Godinque Ootee nāni wencabo īñōmō Edode nānō wænguinganca quēwēncæ gogadānimpa. Go quēwēnāni īnīnque mōnō Awēnē Wængonguī īīmaī ante nānō apānegainō ante īīnque batimpa. “Botō Wēñængā Equitobæ quēwēñongante āñebo pongantapa,” ante Wængonguī beyæ nē apānecā nānō yewæmongainō baī edæ do īīnque batimpa.

Wēñænāni inānite Edode angā wænōnāni wænānīpa

¹⁶ Edode guiquēnē, Nēmō nē nō ēñēnāni botō ānīnō ante ēñēnāmaī inte dæ godānīpa, ante adīnque edæ ænguī bacantapa. Ænguī badīnque tōmengā, Wēñænāni inānite māo wænōedāni, angantapa. Ānīnque tōmengā, Mēa wadepo īñōnte nēmō ta atamōnīpa, ante nē ēñēnāni nāni ānīmpoga ante pōnēnīnque, Mēa wadepo ēñādīnāni tōnō ayæ ēñādīnāni tōnō Bedēē quēwēnāni incæ Bedēē eyequeī quēwēnāni incæ onguīñænānīque inānite māo wænōedāni, angantapa. Īnīnque nē wænōnāni wæætē awēnē nānō adīnānīque inānite capo ado tedæ wænōnāni wængadānimpa. ¹⁷ Wænāni wædāni īnīnque Wængonguī beyæ nē apānegainō Eedēmiya wodi īīmaī ante nānō angainō baī edæ īīnque batimpa.

¹⁸ “Nāmaa nāni quēwēñōmō nē Ca ca wæwēnā nānā Ca ca wæpāmo ēñēnānitapa.

Wäänā nē Yæ yæ ānōnā inte,

Daquedā īñōmō, Botō wēñænāni, ante wædā ēñēnānitapa.

Dæ ānāni pōnente wædinque wäänā ædō cæte piyænē cæquīnāā,”

ante Eedēmiya wodi yewæmongacāimpa.

¹⁹ Ayæ ate awēnē Edode wængā īnīnque Ootee īñōmō Equitobæ ayæ quēwēnīnque wīimōñongā Wængonguī anquedo ponte a ongōnīnque tōmengā ingante apānecantapa. ²⁰ “Ootee ēñēmi. Wēñængā ingante wænoncæ ānōnāni incæ dobæ wænānīpa cæbii. Ængæ gantite Wēñængā nāna badancaya īnate Idægobæ adodō ænte gocæbiimpa,” angā.

²¹ Ēñēnīnque Ootee īñōmō edæ ængæ gantidīnque nāna badancaya īnate Idægobæ adodō ænte gocantapa. ²² Māniñedē wæmpo Edode wængā īnīnque, Wæætē tōmengā wængā Adoquedao Oodeabæ awēnē odeye bacantapa, ante tededāni ēñēnte wædinque Ootee īñōmō, Botō Oodeabæ ædō cæte wæætē goquīmoo, ante guīñēnte wæcantapa. Wæætē tōmengā mōwocodē wīimōñongā wacā angā ēñēnīnque Oodeabæ wodo tebæ godinque Gadideabæ gocantapa. ²³ Godīnque Ootee nāni wencabo Nāatadeta ponte quēwēnānitapa. Īnīnque, Nāatadēnō ingampa, ante pemoncædānimpa, ante Wængonguī beyæ nē apānegainō nānō angainō baī cædinque wadāni ñōwo mōnō Codito ingante, Nāatadēnō, ante pemonte baī apānegadānimpa.

Wäo önömæca ponte apānecā ēñēnānīpa

(Mäadoco 1.1-8; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäo 1.19-28)

3 Māniñedē Wäo mōnō nē æpænē guidōnongā inte Oodeabæ önömæca ponte apānecā ēñēngadānimpa. ² Ponte apānedīnque tōmengā, “Öönædē Awēnē incæ inguipoga tōmāmæ Awēnē Odeye bacæcāimpa cæmīnīi. Mīnitō wēnæ wēnæ cædinō ante, Ancaa wæwente awædō, ante ñimpo cæedāni,” ante Wäo apānecā ēñēnānitapa.

³ Mānōmainō ante nē apānecā ingantedō ante Wængonguī beyæ nē apānegainō Itaiya wodi īīmaī ante do yewæmongacāimpa.

“Önömæca īñōmō adocanque ogæ tedete aa pecæcāimpa.

‘Awēnē nānō ponguīnō ante mīnitō tee moncate baī cæedāni.

Taadō tōinō pīnonte baī cædinque mīnitō wēnæ wēnæ mīni cædinō ante edæ wido cæedāni,’ ante aa pecā ēñēngæimpa,”

⁴ Ante Itaiya wodi nānō nē angainō inte Wäo ñōwo pongantapa. Tōmengā weocoo ante cāmeyo ocaguīncoo nonte badonte wēñate mongænīnque pacadeyænta ante æmontai badonte encadeyænongāimpa. Tōmengā cænguī ante ñāwāique cænīnque tōmengā bequī ante guīñēmænque ade bete quēwēnongāimpa. ⁵ Quēwēñongā, Eedotadēē quēwēnāni tōnō Oodeabæ tōmāo quēwēnāni tōnō Oododānonga biyōnæ tōmāo quēwēnāni tōnō tōmengā weca tate bee tēnīnque ānānitapa. ⁶ Bitō āmaī nāwangā wēnæ wēnæ cæte quēwēmōni inte wæmōnīpa, ante wædāni ēñēnīnque Wäo Oododānō æpænē guidongā guīdānitapa.

⁷ Ayæ Paditeoidi tōnō Tadoteoidi guiquēnē Wäo nānō guidōñōmō pōnāni adīnque tōmengā ayæ wæætē tōmēnāni inānite angantapa. “Tæntæ pæīmīni baī inōmīni inte mīnitō īñōmō ēñēnāmaī cæte quēwēmīnīpa. Oo pōni wænompadāni, ante æcānō wææ angā ēñēnīnque wodii wīnōnte pōmīnīi. ⁸ Īñæmpa Wængonguī Awēnē gāmænō mīnitō dicæ ocæ ēmānte poncæ cæmīniyaa. Nō cæte pōmīni īnīnque

mīnitō nē ocæ ēmænte pōnāni nāni waa cædō bai adobaī waa cæedāni. ⁹ Ayæ nāmā wææ āninqe, 'Mōnitō adomōnique docā Abadāo wodi pæimōni inte mōni quēwenguinque imōnipa,' ante mīni tedewēnō ante pōnēnāmaī inguēnē quēwēmīnii. Īñæmpa Wængonguī, Botō pæināni bacædānimpā, angā bai dicacoo incæ dobæ tōmengā pæināni bai bacædōnimpā.

¹⁰ Edæ awæ yecæte ante awænca nāni mæ yequinca eyewa pōni næænāni bai Wængonguī nānō panguinca næænte bai do edæ a ongongampa. Tōmengā wainca ante a ongōñongā òmæcawæ bai wīi pōnente cædāni adinqe awæncaca wægo yete godō gongapamō iya tante bai cæcæcāimpā, ante āmo ēñēmaimīnīpa."

¹¹ Ayæ, "Mīnitō wēnæ wēnæ mīni cædinō ante wido cæcæmīnimpā, ante cædinque botō mīnitō imīnite æpænē guidōmo guimīnīpa. Incæte botō mænōmaī cæbo ate wacā ayæ poncæcāimpā. Tōmengā ĩñōmō tæi ēmongā ēwocadongā ĩñongante botō wæætē wædāmo ĩnōmo inte tōmengā awæncata incæ ædō cæte godō ænte nææmaimoo. Tōmengā da pōnongā pōninque Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca incæ pō guidinque mīnitō mīmō mēnongacæcāimpā. Ayæ mīnitō wēnæ wēnæ cædinō ante gonga tante bai tōmengā cæcæcāimpā. ¹² Waocā, Todigo tōmēmō wati wati tæñōninque botō tæñōniñōmō ònōmancaque baquinque botō apænte æninque waiña tōmāmō oncōnē da wencæboimpā, ante timpodæ næænte wo ææntodō wo ææntodō cædinque ontapocoo wææincoo wadæ ñēmænte wo ēwengampa. Waocā mænōmaī wo ēwencæte ante timpodæ næængā bai mōnō nē Ponguingā ĩñōmō adobaī oo pōni apænte ancæcāimpā. Todigo waiñacooque oncōnē da wente nē mangā bai tōmengā adobaī nē waēmō ĩnāni ĩnānite apænte ængā ate tōmēnāni tōmengā nempo guicædānimpā. Wæætē wadæ ñēmænte wo ēwente bai cædinque tōmengā nē ontapocoo wææincoo bai ĩnāni ĩnānite cōwē bæcōyōmō iya tangā gonte wæcædānimpā," ante Wāo apænegacāimpā.

Itota æpænē guicampa

(Mäadoco 1.9-11; Odoca 3.21-22)

¹³ Wāo ayæ apæneyongā Itota ĩñōmō Gadideabæ quēwēninque, Wāo botō imote æpænē guidongā guicæboimpā, ante cædinque Oododānonga pongantapa. ¹⁴ Ponte, Guidōmi guilboe, āñongante Wāo wæætē wææ āninqe,

—Botō waēmō imopa diyæ bitō imite guidōmo guiquimīi. Bitō wæætē botō imote guidōmi guilbo bai waa incædōnimpā.

¹⁵ Ante wæyongante Itota wæætē,

—Cōwē ee cæbi, āmopa. Wængonguī nānō ānō ante tōmānō ēñente nō cæmō inguēnēmō imompā.

Ante apænecā ēñēninque Wāo Ao ante ee guidongā guigacāimpā. ¹⁶ Guiite æpæ do tao gongænte æmō ayongā ĩñontobæ ònæ incæ wēā godōmonte bayō Wængonguī Ōnōwoca incæ equemō wææ bai tō-

mengāa wææ pō guicā acantapa. ¹⁷ Wææ guicā ayongā edæ ònædē ĩnō apænedinque, "Māningā ĩñōmō botō Wēñængā ĩnongā inte botō nē waadecā ingampa. Tōmengā ingante adinqe botō watapæ tobopa," ante ònædē ĩnō apænecā ēñengacāimpā.

Itota incæ wēnæ wēnæ cæcæcāimpā, ante wēnæ cæcampa

(Mäadoco 1.12-13; Odoca 4.1-13)

⁴ Ayæ māniñedē edæ, Itota ĩñōmō wēnæ angā ēñente æbānō cæquingāā, ante Wængonguī Ōnōwoca incæ Itota ingante ònōmæca mæicā æigacāimpā.

² Æi quēwēninque tōmengā wantæpiyæ coadenta ēōnæ mānīmpōnæ itædē woyowotæ cænāmaī quēwēninque gue ænente wægacāimpā. ³ Gue ænente wæyongā wēnæ awēnē, Wēnæ wēnæ cæe, ante nē ānewēngā ĩnongā inte Itota weca pōninque,

—Bitō Wængonguī Wēmi imitawo. Nāwangā ĩ ĩninqe dica incæ pāo āmi ba cæmaimīpa.

⁴ Āñongante Itota ĩñōmō,

—"Cænguinque cænte ædō cæte quēwengūi. Wængonguī nānō apænedō tōmāne ēñente cædinque waocā cænguī cænte bai quēwencæcāimpā." Mænōmaīnō ante Wængonguī beyæ yewæmonte ongō apa ānewēē, āninqe Baa angantapa.

⁵ Wēnæ awēnē ayæ Itota ingante Eedotadēē tæiyæ waēmō nāni quēwēñōmō ænte māocā gocantapa. Ayæ Wængonguī oncō ñænænconga wænōmēnæca ænte mæi gōnongā næ gongængantapa. ⁶ Næ gongæñongante wēnæ awēnē wæætē,

—Bitō Wængonguī Wēmi imitawo. Nāwangā ĩ ĩninqe bitō to wæibi ate dodāni ĩmāinō ante nāni yewæmongāinō bai ĩinque ba abaimpā.

"Bitō beyæ ante cædinque Wængonguī tōmengā anquedoidi ĩnānite angā pōninque, tōmēnāni bitō imite wææ aate ĩñæ æmpodāni ate bitō dicaa tee tēwadāmaī incæbiimpā," ante yewæmonte ongompā cæbii.

⁷ Āñongante Itota,

—Īñæmpa godōmenque ante yewæmongatimpā. "Bitō Awēnē bitō Wængonguī ĩñongante bitō wæætē edæ, 'Ēñēnāmaī cæbo incæte mōnō Awēnē Wængonguī æbānō cæquingāā,' ante acæte ante cædāmaī incæbiimpā," ante adobaī wææ yewæmonte ongō apa ānewēē, ante Itota angantapa.

⁸ Ayæ wæætē wēnæ awēnē Itota ingante æibæ pōni onquiyaboga mæicā æicantapa. Æi ongōñongā wēnæ awēnē ĩñōmō awēnē odeye òmæcoo inguipoga tōmāo ongōñōmæcoo adoyōmō a ongonte bai ado tedæ odōmōninque awēnē odeyēidi waa pōni nāni ēmōnō adobaī odōmongā acantapa. ⁹ Itota ingante apænedinque wēnæ awēnē,

—Bitō botō weca ædæ wææninque, Tatānabi bitō Wængonguī Awēnē bai ĩnōmi imīpa, ante watapæ apænebi ēñēmoē. Mænōmaīnō ante apænebi ēñē-

inque botö wæætë, Mäniömæ tömäo ongöñömæ pönömo æninque bitö tömäma Awënë babaiimpa, ante wënæ incæ änewengantapa.

¹⁰ Änewëñongante Itota wæætë,
—“Bitö Awënë Wængongui weca ædæ wææninque tömengä ingante, Bitö Wængongui imidö angüenë, ante watapæ apænecæbiimpa. Ayæ tömengä adocanque ingante në cæbi incæbiimpa,” ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa cæbii. Botö weca ongönämaï gobäwe, angantapa. ¹¹ Angä go ate Wængongui tömengä anquedoidi pöninque Itota beyæ pönö waa cægadänimpa.

Gadideabæ ponte Itota mä apænecampa

(Mäadoco 1.14-15; Odoca 4.14-15)

¹² Ayæ quëwëñongä, Wäo ingante dobæ tee mönedänipa, ante tededäni ëñente wædinque, Itota wæætë Gadideabæ wadæ gogacäimpa. ¹³ Wadæ godinque tömengä Näatadeta ponte wodo pænta godinque godömenque go gäwapæ yæwedeca Tabodöoidi tönö Nempatadiidi näni owogaimæ iñömö pöninque edæ Capënaömö näni quëwëñömö ponte quëwengan-tapa. ¹⁴ Itota mäniñömö ponte quëwengä iñinque Itaiya wodi Wængongui beyæ në apænecä nänö angainö bai mäniñedë iñinque batimpa.

¹⁵ “Tabodöömæ tönö Nempatadiibæ ingaiñömö, Gäwapæno gämænö godö, Oododänö æmæmäa iñömö, Gadideabæ iñömö wii oodeoidi wadäni näni quëwëñömö impa.

¹⁶ Në ëñënamäi inäni wëmö iñömö contayönäni, tömënäni weca ñäo guinæ tamö bai adänitapa. Tömënäni näni wænguimämo oo iñonte wëmö iñömö contayönäni,

mönö Codito ñäo ëmongä inte do pongä adänitapa.” Ante Itaiya wodi nänö yewæmongainö bai ante cædinque Itota mäniñömö ponte apænecä ëñënanitapa.

¹⁷ Itota mäniñedë iïmaï ante mä apænecä ëñënanitapa. “Öönädë Awënë incæ inguipoga tömäma Awënë Odeye oo bacæcäimpa cæminii. Minitö wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cæedäni,” ante cöwë apænecä ëñengadänimpa.

Në gæyæ dadöwënäni inänite Itota aa pecampa

(Mäadoco 1.16-20; Odoca 5.1-11)

¹⁸ Ayæ mäniï pöninque Itota gäwapæ Gadideapæ yæwedeca gote cægonte ayongä Timönö Pegodo näni änogä tönö Æntade näna caya inate acantapa. Në gæyæ dadöwëna inöna inte tömäna ñöwo dicamöñæ æpäenë wo guitodonte dadöwëñöna Itota gote acantapa. ¹⁹ Tömëna inate Itota,

—Iñäna, botö miñæ edæ tee empo pöeda, ämopa. Në dadonte ænte pömina inte botö weca pöñöminate botö pönö cæbo ate minatö wæætë në apænemina badinque waodäni inänite në ænte pömina bacæminai-
naimpa, angantapa.

²⁰ Angä ëñëninque tömäna dicamöñæ do ëmö cæte godinque Itota miñæ edæ tee empo wadæ godatapa.

²¹ Mäniñömö ongonte wadæ godinque Itota wada inate Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäo näna caya inate acantapa. Tömëna mäempo tönö wipodë ongonte dicamöñæ tadömoncöna adinque Itota tömäna inate, Botö miñæ pöeda, angä. ²² Æñëninque tömäna Ao äninque Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäo wæmpocä ingante wæætë, Mäempo ëñëmi, änatapa. Në cædäni tönö wipodë owote cæyöminite mönatö bitö imite ëmö cæte godinque Itota miñæ gomönapa, äninque adodaque wadæ gogadäimpa.

Tæiyænäni inänite Itota odömonte apænecä ëñënanipa

(Odoca 6.17-19)

²³ Ayæ Gadideabæ tömäma godinque Itota iñömö Wængongui apænecä näni ëñente yewæmongainta ate odömöincönë go guite odömonte apænecäcäimpa. Öönädë Awënë incæ inguipoga tömäma Awënë oo badinque waa cæte aacæcäimpa, ante apænecä ëñengadänimpa. Ayæ waodäni wënæ wënæ inte näni wæwënö ante ayæ quiëmë beyæ wæncæ cæte wædäni incæ Itota tömënäni näni wædö ante pönö cæcä ate tömänäni waa badänitapa. ²⁴ Adinque, Itota mänömaï cæcampa, ante Tidiabæ tömäma gode änäni ëñëninque waodäni pöninque në wënæ wënæ inte wæwënäni inänite tömengä weca ænte pönänitapa. Ayæ nantate wæwënäni tönö wënæ inte quëwënäni inänite ænte pöninque dowænte inäni tönö cömäinäni inänite tömengä weca ænte pönäni adinque tömengä godö cæcä ate në wënæ wënæ inänäni inte tömänäni waa bagadänimpa.

²⁵ Ayæ Gadideabæ quëwënäni tönö Decapodibæ quëwënäni pöñönäni wadäni Eedotadëe quëwënäni tönö Oodeabæ quëwënäni ayæ Oododänö æmæmäa quëwënäni tæiyænäni pöninque tömengä miñæ tee empote gogadänimpa.

Itota änanquidi æite apænecä ëñënanipa

5 Tæiyænäni pönäni adinque Itota iñömö änanquidi æi tæ contayongä tömengä miñæ në godäni pönäni. ² Ate tömengä iñæ ænete nangui tedete iïmaï ante odömonte apænecä ëñengadänimpa.

Wacä iïmaï cæte watapæ tote quëwencæcäimpa, ante

(Odoca 6.20-23)

³ “Waodäni, Botö waëmö ewocabopa diyæ öönädë Awënë weca go guiquimoo, ante në wædäni iñömö tömënäni näni watapæ toquinque edæ öönädë Awënë Odeye nempo tömënäni quëwenguinö do ëadänipa,” angantapa.

4 "Nē wæwente quēwēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque wædānīpa. Edæ Wængongui tōmēnāni inānite waadete godō cæcā ate tōmēnāni wampo pōnencædānīpa."

5 "Nē gānē pōnente ædæmō cæte quēwēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ inguipoga tōmāmæ ænīnque awēnēidi bai bacædānīpa."

6 "Wængongui nō pōni nānō entawēnō bai adobai entawencæboīpa, ante æcānō cænguī cæinente bai wæda, æcānō tepæ gæwænte bai wæda tōmēnāni iñōmō nāni watapæ toquinque wædānīpa. Edæ tōmēnāni tōmo cænte bai Wængongui nānō nō entawēnō ænte ædæmō entawente tocædānīpa," ante Itota apænecantapa.

7 "Wadāni quēwencædānīpa, ante nē godō waadete waa cædāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque cædānīpa. Edæ mǎnōmaī nē cædāni inānite wadāni wæætē, Quēwencæmīnīpa, ante nǎēmæ apænedīnque godō waadete waa cæcædānīpa."

8 "Mīmō ñāō bai nē entawēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ Wængongui ingante do acædānīpa," ante apænecantapa.

9 "Guēadō guēa pīināmaī iedāni, ante nē wææ wææ ānāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ wææ ānānīpa. Tōmēnāni inānite wadāni edæ, Mīnitō Wængongui wēñæmīni imīnīpa, ante do apænedāni ēñente tocædānīpa."

10 "Nō cædāni beyænque wadāni pīinte pānāni nē wæwēnāni iñōmō edæ tōmēnāni nāni watapæ toquinque wæwēnānīpa. Tōmēnāni oōnædē Awēnē Odeye nempo nāni quēwenguīnō edæ do ēadānīpa."

11 "Wadāni botō beyæ pīinīnque mīnitō imīnite babæ ante ānānitawo. Mīnitō imīnite edæ togænte pānānitawo. Inīnque edæ mīni watapæ toquinque impa. Ayæ, Nē wīwa cæmīni imīnīpa, ante wadāni pīinte ānewēnāni wæmīni inīnque edæ mīni watapæ toquinque impa. 12 Edæ, Oōnædē mōnō ænguīnō ante nangui ongōmpa, ante pōnēnīnque mīnitō ñōwo wadāni nāni pīinte cæyedē incæ watapæ toedāni. Edæ mīnitō imīnite pīinte pānāni bai mīnitō ayæ dæ āñedē Wængongui beyæ nē apænegāināni inānite adobai pīinte pangadānīpa, ante toquēnē wæwēmīnīi," ante Itota odōmonte apænegacāīpa.

Cati bai imīnīpa. Ñāō bai imīnīpa, ante

(Māadoco 9.50; Odoca 14.34-35)

13 Godōmenque apænedīnque Itota, "Mīnitō iñōmō inguipoga quēwēnāni beyæ cati quīmonte cæi bai inte ongōmīnīpa. Inīnque mīnitō cati bai yæpæ ēmonte bai inōmīni inte wæætē edæ nongæmonte bai badāmaī iedāni. Cati iñōmō yæpæ ēmōnāmaī nongæmonte ba adīnque edæ æbānō cæte wæætē yæpæ waa ēmonguīi. Waa impa cænguīnānīi anguēnē. Iñæmpa wido cæte nāni pīnā gāwate cægonguīnque babāīmpa," ante odōmonte apænecantapa.

14 Ayæ, "Ñāō bai ēmōmīni inte mīnitō iñōmō edæ inguipoga quēwēnāni beyæ tica ēnente bai cædīnque, Edonque acædānīpa, ante cæmīni imīnīpa. Ānanquīdi tæiyænāni mænonte quēwēnāni inīnque edæ ædō cæte wē womonte inguīi. Edæ edonque abāīmpa.

15 Waocā ædō cæte ti wodōnote godō cængænē boo cæcaquīngāā anguēnē. Edæ, Mōnō quēwencabo edonque acæīmpa, ante cædīnque waocā ti wodōnodīnque wænōmēnæcapaa cō cæcā ate edonque bæco aquīnāni. 16 Mīnitō guīquēnē, Wadāni mōnō waa cædīnō adīnque mōnō Mæmpo oōnædē nē quēwengā ñāō bai tōmengā nānō ēmōnō ante waa ate apænecædānīpa, ante cædīnque cōwē ñāō bai pōnēnīnque waa cæte quēwēedāni," ante Itota odōmonte apænecantapa.

Wængongui nānō wææ angāinō ante

17 Ayæ iīmaī ante godōmenque odōmonte apænecantapa. "Wængongui, Iīmaī cædāni, ante Mōitee wodi ingante angā ēñēnīnque tōmengā nānō wææ yewæmongāinō ante ayæ Wængongui beyæ nē apænedāni nāni yewæmongāinō ante mīnitō, Mānīnō ante Itota wido cæcæte ante pongampa, ante ædō cæte pōnēmīnīi. Iñæmpa wīi wido cæcæte ante pōnīmo inte botō tōmēnāni nāni angāinō bai iīnque cæbo bacæīmpa, ante pōmo imōpa. 18 Edæ nāwangā āmōpa. Inguipoga tōnō oōnæ iīnque baganca Wængongui, Iīmaī cædāni, ante nānō wææ angāinō iñonte adodeque pōni wē womonte badāmaī ingæīmpa. Edæ guiyā tænoncaī incæ picæ yewæmōnī incæ adodeque cōwē wadæ cædāmaī iñonte tōmengā nānō angāinō bai tōmānō adodō iīnque cæte bacæīmpa. 19 Inīnque Wængongui nānō wææ angāinō ante æcānō adodeque pōni ante ēñēnāmaī cæda iñōmō tōmengā iñōmō edæ oōnædē Awēnē Odeye nempo quēwengā incæte ononganque pōni inguīngānō anguēnē. Ayæ adobai Wængongui nānō wææ angāinō adodeque pōni ante odōmōnīnque, Mānīne ante ēñēnāmaī cædāni, ante æcānō odōmonte apæneda tōmengā iñōmō oōnædē Awēnē Odeye nempo quēwengā incæte ononganque inguīngānō anguēnē. Wæætē mānīnō Wængongui nānō wææ angāinō ante nē ēñente cædīnque æcānō adodō ante odōmonte apæneda guīquēnē tōmengā wæætē oōnædē Awēnē Odeye nempo quēwēnīnque ñænængā pōni inguīngānō anguēnē. 20 Incæte mīnitō imīnite iīmaī āmōpa. Iīmaī cædāni, ante nāni wææ yewæmongāinō ate nē odōmōnāni nāni cægancaque nō cæmīni incæte Padīteoidi nāni cægancaque nō cæmīni incæte mīnitō wīi godōmenque nō cæmīni inīnque mīnitō edæ oōnædē Awēnē Odeye nempo ædō cæte guīte quēwēmaīmīnīi," ante Itota odōmonte apænecantapa.

Piinte nāni ānō ante Itota odōmonte apānecampa
(Odoca 12.57-59)

²¹ Mānōmāinō ante apānedinque Itota godōmenque odōmonte apānecantapa. "Mōitee wodi iñōmō, 'Wacā ingante godō wānōnāmaī iē. Nē wānongā nānō apāente pante wāquinque impa,' ante dodāni inānite tōmengā nānō wāæ angainō ante mīnitō iñōmō do ēñēninque Ao āmīnitawo. ²² Botō iñōmō edæ godōmenque ante nō āmopa. Nāni caipæ iñōnāni æcānō tōmengā tōniñacā ingante piina iñōmō tōmengā nānō apāente pante wāquinque cæcampa. Ayæ tōmengā tōniñacā ingante æcānō, Ēñēnāmaī imipa, āna edæ tōmengā ingante nē Apāente nāni Āincabo weca nānō panguinque ænte gōnoncædānimpa. Edæ wacā ingante æcānō, Bitō mīmō ōmædēmi inte wīi ēñēncædō, ante nē āna iñōmō tōmengā tadōmengadænguipo gonga bæcoyōmō nānō wido cæquinque angampa tōō," ante Itota apānegacāimpa.

²³ Ayæ, "Mānōmaī beyæ bitō, Wængonguī qui, ante nāni iya tāimoga godoncæte ante tæcæ cædinque, Æ, botō tōniñacā ingante edæ wēnæ wēnæ cæbo piingampa, ante pōnēmi ininque, ²⁴ bitō godonguicoo nāni iya tāimoga gāānē ñōnōninque bitō tōniñacā weca tāno gote nō apāneyōmi minatō guēa piyænē cæmīna ate bitō iñōmō adodō ponte godōe," angantapa.

²⁵ Ayæ, "Bitō imite nē piinte cæcā iñōmō nē apāente anguināni weca gōnoncæte ante ænte idōmæ goyongā bitō tōmengā ingante waa apānebi ēñēninque tōmengā wæætē piyænē cædinque ee abaingampa. Edæ taadō godinque guēa waa apānedinque piyænē cædāmaī imina ininque tōmengā iñōmō nē awēnē apāente anguingā weca ænte māocā gobaimipa. Ayæ awēnē nē apāente angā ingante pædæ godongā æninque tōmengā bitō imite wæætē wææ wānongā ingante angā ēñēninque tōmengā wæætē bitō imite bæi ongonte do tee mōnebaingampa. ²⁶ Tee mōnecā ininque edæ bitō godonte æinta tōmanta pōni pædæ godonte tabaimipa, ante āmo ēñēmaimipa," ante Itota apānegacāimpa.

Nāni godō towēmāmo ante Itota odōmonte apānecampa

²⁷ Ayæ apānedinque, "Mōitee wodi, 'Bitō nānōogængā ināmaī iñongante bitō godō mōnāmaī incæbiimpa,' ante nānō wææ angainō ante ēñēninque mīnitō Ao āmīnitawo. ²⁸ Botō godōmenque apānedinque nō āmopa. Onquiyængā ingante wīwa tōinente adingā iñōmō tōmengā nānōogængā ināmaī iñongante do godō monte bai mīmō dobæ wentamō entawengampa."

²⁹ Ayæ, "Bitō tōmēmō inō incæ adinque wēnæ wēnæ tōinente babi ininque tōmēmi adimō incæ o togæmonte bai cædinque wēnæ wēnæ bitō cædinō ante wi-

do cæbi waa imaimpa. Wæætē bitō wēnæ wēnæ adimō wido cædāmaī ininque bitō baō tōmāo tadōmengadænguipo wido cæte baquinō anguēnē.

³⁰ Adobaī bitō ōnompoca tōmēmæ inō incæ wēnæ wēnæ cædimi inte tōmēmi cædimpo incæ aa wi æmpote bai cædinque bitō wēnæ wēnæ cædinō ante wido cæbi waa imaimpa. Edæ a wi æmpote wido cædāmaī imi ininque bitō baō tōmāo tadōmengadænguipo wido cæte baquinō anguēnē," ante Itota apānegacāimpa.

Nāni pāmænte wædō ante Itota odōmonte apānecampa

(Määteo 19.9; Mäadoco 10.11-12; Odoca 16.18)

³¹ Godōmenque odōmonte apānedinque Itota, "Ayæ, 'Onquiyængā ingante æcānō pāmæinēna tōmengā iñōmō yewæmōinta ænte yewæmōninque, Bitō imite æmæwo pāmæmopa, ante yewæmonte onquiyængā ingante godongā æncæcāimpa,' ante dodāni nāni angainō ante do ēñēninque Ao āmīnitawo. ³² Botō edæ wadō ante iimaī ante nō āmopa. Onquiyængā awēmō todāmaī ee quēwēñongante tōmengā nānōogængā godō pāmængā ininque onquiyængā nē towengā nānō baquinque wacā ingante godō mōwengampa. Ayæ onquiyængā pāmænte goyongā wacā onguīñængā tōmengā ingante godō mōninque adobaī nē towengā bacampa, ante apānebo ēñēmaimīnīpa," ante Itota apānegacāimpa.

Cōwē baquinō anguēnē, ante nāni ānewēnō ante

³³ "Ayæ wæætē edæ, 'Botō Wængonguī cōwē quēwengā bai botō ānō cōwē baquinō anguēnē, ante āmi ininque Wængonguī ēñengā beyænque bitō ānīnō ante cōwē cædinque bitō wadō cædāmaī incæbiimpa,' ante Mōitee wodi dodāni inānite angacāimpa. Mīnitō iñōmō tōmengā nānō wææ angainō ante ēñēninque Ao āmīnitawo. ³⁴ Botō wadō ante nō āmo ēñēdāni. Edæ mānīnō, Botō ānō nōingā baquinō anguēnē, ante ānāmaī iedāni. Ayæ mānīnō ancæte ante mīnitō Wængonguī emōwo ante apānedāmaī imini incæte mīnitō, Ōōnæ tæi ongō bai impa, ante apānedāmaī iedāni. Īñæmpa, Ōōnæ, ante āmini ininque mīnitō Wængonguī ōōnædē waa pōni nānō contayōmō ante apānebaīmīni apa ānewēmīnīi. ³⁵ Ayæ Wængonguī emōwo ante ānāmaī ininque mīnitō, Īmæca cōwē ongō bai botō ānō cōwē baquinō anguēnē, ante adobaī apānedāmaī iedāni. Īñæmpa, Īmæca, āmini ininque mīnitō Wængonguī pi cæwate nānō ongōñōmō ante apānebaīmīni apa ānewēmīnīi. Ayæ, Eedotadē cōwē ongō bai botō ānō cōwē baquinō anguēnē, ante apānedāmaī iedāni. Īñæmpa Eedotadē iñōmō mōnō Tæiyæ Awēnē Odeye ongongā apa ānewēmīnīi. ³⁶ Ayæ adobaī, Botō ānō nōingā baquinō anguēnē, ancæte ante bitō, Tōmēmō ocabo tæi ongō bai impa, ante mīni ānewēnō ante ānāmaī iē. Īñæmpa bitō ocaguī

wentamö encabi ïninqe bitö ædö cæte adoguinque pönï godö cæbi näämænta baquii. Ayæ näämænta encabi ïninqe bitö ædö cæte adoguinque pönï godö cæbi wentamö baquii anguënë. ³⁷ ïninqe mïnitö Ao äinëmïni inte 'Ao' äininqe mäninque ædäni. Ayæ edæ Baa äinente wædinque 'Baa' äininqe edæ mäninque ædäni. Godömenque äininqe mïnitö edæ nê wiwa cædongä angä beyænque äminipa töö," ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Näëmæ wënæ wënæ nãni cædö ante
(Odoca 6.29-30)

³⁸ Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota, "ïmaï ante dodäni nãni angainö ante ëñëninque Ao ämïnitawo. 'Bitö godö cæbi beyæ wacä awinca tæigæ-mongä bacä ïninqe tömengä näëmæ cæcä beyænque bitö awinca adobai tæigæmömi bacæbiimpa. Ayæ bitö godö cæbi beyæ wacä бага tä tobæ gogacä ïninqe tömengä näëmæ cæcä beyænque bitö бага adobai tä tobæ gogacæbiimpa.' ³⁹ Botö wæætë wadö ante nö ämo ëñëedäni. Nê wiwa pönö cæcä ingante näëmæ cædämaï iedäni. Edæ wacä bitö tömem-paga ïnö pönö tamongä wædïmi inte bitö wæætë æmæmpaga ïnö dadi ëmæmonte ee ongömi wæætë tamongæ. ⁴⁰ Ayæ wacä, Bitö ïmite nê apænte angä weca ænte godinque botö bitö weocoo æncæboimpa, ante cæyongä bitö mänincooque tömengä ingante pædæ godöninque wacoo bitö yabæ mongæncoo tönö ee abi ö æncæcäimpa. ⁴¹ Ayæ wacä bitö ïmite, Bado, mäninganca mongænte mäobi goboe, angä ëñëninque bitö tömengä nãnö äninganca mäobi goyongante ayæ adoganca godömenque mongænte mäobi gocæ. ⁴² Ayæ nê, Pönömi æmoe, angä ingante godömi ængæ. Ayæ wacä, Bitö quinca pönömi ænte cæte ate wæætë pönömo æe, ante nê angä ingante bitö pæ gompodämaï incæbiimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Nê piinte änäni ïnänite waadete cæedäni, ante
(Odoca 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ayæ apænedinque Itota, "Mïnitö dodäni nãni angainö ante do ëñëninque edæ Ao ämïnitawo. Tömënanï iñömö, 'Bitö guidengä ingante waadete cæe,' äininqe edæ, 'Nê piingä ingante näëmæ piinte cæe,' ante wææ änanitapa. ⁴⁴ Botö iñömö edæ wadö ante nö ämo ëñëedäni. Mïnitö imïnite nê piinte cædäni ïnänite mïnitö wæætë waadete cæedäni. Ayæ mïnitö imïnite nê togænte pänäni beyæ ante Wængonguï ingante apæneedäni. ⁴⁵ Mänömaï cædinque mïnitö mönö Mæmpo öönædë nê quëwengä wëñæmïni bacæmïnimpa. Edæ nê wiwa cædäni beyæ incæ nê waa cædäni beyæ incæ Mæmpo Wængonguï angä nænque tamompa. Ayæ nê nö cædäni beyæ incæ nê nö cædämaï ïnänï beyæ incæ Wængonguï angä cöönæ cæpa. ⁴⁶ Mïnitö guiquënë mïnitö imïnite nê waadëdänique ïnänite waadete pönëmïni ïninqe mïnitö

mïni cædinö beyæ ante dicæ paga ænguimïniyaa. ïñæmpa odömäno awënë beyæ nê æwënäni incæ mïnitö waadete pönenganca adoganca cædinque tömënanï ïnänite nê waadete pönënanique ïnänite waadete pönënanipa töö. Bitö godömenque cæbita-wogaa. ⁴⁷ Ayæ mïnitö tönïñadänique ïnänite waadete apænedinque mïnitö dicæ godömenque cæmïniyaa. ïñæmpa wadäni nê, Nämä cæte quëwenguimo, ante nê ëñënämaï cædäni incæ mïni cædö bai adoganca cædäni apa quëwëmïni. ⁴⁸ Mönö Mæmpo öönædë quëwengä nê nö waa cædongä ingä bai mïnitö adobai cædinque picæmïni badinque nö waa cæte quëwëedäni," ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Æbänö cæte waa cæquii, ante Itota apænecampa

6 Itota ayæ godömenque ïmaï ante odömonte apænegacäimpa. "Mïnitö edæ, Wængonguï nãnö änö ëñente nö cæbote, ante cæmïnitawo. ïninqe mïnitö, Waodäni botö imote waa acædänimpa, ante änämaï inte wii waodäni ayönäni cædinque waa cæedäni. Edæ, Waodäni botö imote waa acædänimpa, ante pönëninque cæmïni ïninqe mönö Mæmpo öönædë nê quëwengä iñömö mïnitö cædi beyæ wæætë pönönämaï imaingampa," angantapa.

² Ayæ, "Wadäni nê wadö ante wadö cædäni guiquënë, Ömaadäni inte nê wædäni qui, ante pædæ godoncæte ante cædinque, Botö æbänö waa pönï cæboo, ante tömänäni ponte waa acædänimpa, ante pönente todompeta nãni ancadeca we we öönänipa. Tömënanï mïnitö odömöincönë go guite ongöninque ayæ taadö gote cægöninque, Botö waa pönï cæbo aedäni, ante yedæ änäni ëñente godongämæ pönäni ate tömënanï tömänäni ayönäni godönänipa. Bitö iñömö tömënanï nãni, Pönö waa acædänimpa, wædö bai wædämaï inte edæ pæ wëenete godöe. Tömënanï waodänique godö waa adäni æninque mäninque ænänipa. Wængonguï guiquënë waa adämaï incæcäimpa. Näwangä ämopa. ³ Bitö iñömö, Ömaadäni inte nê wædäni qui, ante godoncæte ante cædinque bitö guidengä eyequei pönï ongongä incæ adämaï incæcäimpa, ante wææ cæe. ⁴ Mänömaï wææ cædinque awëmö godömi æncædänimpa. Mänömaï cæbi adinque bitö Mæmpo nê wëmö iñömö nê acä ïnongä inte awëmö bitö godöni ante wæætë eyepæ pönongä æncæbiimpa," ante Itota angacäimpa.

Wængonguï ingante æbänö apænequii, ante Itota apænecä
(Odoca 11.2-4)

⁵ Ayæ godömenque apænedinque, Itota, "Wadäni Wængonguï ingante apænedinque nämanque ante nãni cæbai mïnitö iñömö wii adobainö ante Wængonguï ingante apæneedäni. Mäninäni guiquënë, Botö apænebo adinque waodäni pönö waa acædänimpa, ante pönëwëninque mïnitö odömöincönë go guid-

inque næ gongæninque Wængongui ingante apænedänipa. Ayæ tömënäni näni quëwëñömö ñæn-quedæmpo iñömö gote næ gongæninque Wængongui ingante apænedänipa. Näwangä ämopa. Tömënäni waodänique godö waa adäni æninque mäninque ænänipa. Wængongui guiquënë waa adämaï incæcäimpa. ⁶ Bitö iñömö tömëmi oncönë guite odemö tee mönedinque mönö Mæmpo næ awëmö quëwengä ingante apænee. Mänömaï cæbi adinque bitö Mæmpo wëmö iñömö næ acä inongä inte awëmö bitö cædinö ante wæætë eyepæ pönongä æncæbiimpa," ante Itota odömonte apænecantapa.

⁷ Ayæ, "Nämä cæte quëwenguïmo, ante næ änäni önonque näni tedewënö bai tededämaï inte minitö nö cædinque Wængongui ingante apæneedäni. Tömënäni iñömö, Wantæpiyæ tedebo beyænque Wængongui ëñencæcäimpa, ante babæ ante pönëninque önöneque tedewënanipa cæminii. ⁸ Minitö iñömö edæ tömënäni önöneque tedete näni cædö bai edæ cædämaï iedäni. Ìñæmpa mönö Mæmpo ingante apænedämaï iñömö tömengä mönö anguinö ante wëñëñedë do ëñengä apa tedewëmini. ⁹ Ìninque edæ iïmaï ante Wængongui ingante apæneedäni.

'Mönitö Mæmpo næ öönædë quëwënömi inte ëñëmi. Bitö ëmowo Tæiyæ Waëmö ëmömi adinque mönitö bitö ëmowo ante waa adinque apænemönipa.

¹⁰ Bitö öönædë Awënë næ ingaïmi inte inguipoga Awënë Odeyebi edæ bitö baquinque quingæ pöe.

Öönædë owodäni ëñente cædäni bai inguipoga adobaï bitö änö ante edæ ëñente cæte bacæimpa.

¹¹ Mönitö iïmönite bitö, Cænguï, ante iïmö iñö iïmö iñö bitö pönöni ñowoönæ incæ eyepæ pönömi ænte cæmönie.

¹² Mönitö iïmönite næ waa cæquënänäni inte pönö wënæ wënæ cædäni adinque

mönitö godö ñimpo cæmönäni quëwënäni bai bitö næ panguënëmi incæ adobaï cædinque

mönitö næ waa cæquënëmönäni inte wënæ wënæ cæmönäni adinque pönö ñimpo cæbi quëwëmönie.

¹³ Ayæ mönitö wënæ wënæ cæinente wædö ante bitö pönö wææ cæbi ate mönitö taadö oda cædämaï inte wënæ wënæ cædämaï incæmönimpa.

Edæ næ wiwa cædongä nempo ongonte wæyömönite bitö gä peyæmpote æmi quëwencæmönie, ämönipa.

Tömëmique edæ Awënë Odeye tæi piñæmi iñömi mönitö bitö nempo ongömönipa. Nämä ñäö bai entawëmi inte bitö cöwë tæi ëmömi inömi iïmipa.

Amëë, ante, Näwangä impa, ante apænemönipa.' Mänömainö ante Wængongui ingante apæneedäni," ante Itota odomonte apænegacäimpa.

¹⁴ Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota iïmainö ante apænegacäimpa. "Minitö iïminite wënæ wënæ cæyönänite minitö godö ñimpo cæminäni ininque mönö Mæmpo næ öönædë quëwengä adobaï minitö wënæ wënæ cædinö ante pönö ñimpo cæcä quëwëmaïminäni. ¹⁵ Wæætë minitö waodäni näni wënæ

wënæ cædinö ante ñimpo cædämaï iïminäni adinque edæ mönö Mæmpo adobaï minitö wënæ wënæ cædinö ante ñimpo cædämaï inte pönö piincæcäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Wængongui beyæ ante æbänö cænämaï i, ante

¹⁶ Ayæ odömonte apænecantapa. "Wadö ante næ wadö cædäni guiquënë iïmaï ante mä pönëninque cædänipa. Wængongui beyæ ante ee ate cænämaï inte botö wæwente bai ëmömo adinque wadäni botö iïmote waa acædänimpa, ante awinca nämönänäni. Minitö iñömö Wængongui beyæ ante cædinque ee ate cænämaï iïminäni ininque tömënäni näni cæbaï cædämaï iedäni. Wæætë nämönämaï inte Wængongui beyænque ante cænämaï iedäni. Näwangä minitö iïminite ämopa. Tömënäni waodänique godö waa adäni æninque mäninque ænänäni. Wængongui guiquënë waa adämaï incæcäimpa. ¹⁷ Bitö guiquënë Wængongui beyænque ante ee ate cænämaï inte cæbi ininque awinca ñä mëmonte ayæ ocabo öni pæcate cæe. ¹⁸ Bitö ee ate cænämaï iïminäni ininque, Waodäni edonque acædänimpa, ante änämaï inte wæætë, Mæmpoque acæcäimpa, ante mänömaï cæe. Bitö mänömaï cæbi adinque mönö Mæmpo næ wëmö iñömö quëwengä inongä inte wëmö iñömö edonque adinque awëmö bitö cædinö ante wæætë eyepæ pönongä æncæbiimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Öönædë mini waa pönä manguincoo ante

(Odoca 12.33-34)

¹⁹ Godömenque odömonte apænedinque Itota, "Tömëmö mäincoo, ante mancæte ante wædinque minitö inguipogaque cayæ cænte to tamonte iñömö cabo tæ gæte da wënämaï iedäni. Edæ næ ö ænänäni bæ tate näni ö ænguinque inguipogaque da wëmömi apa quëwëmini. ²⁰ Öönædë ongoncoo guiquënë to tamönämaï impa. Cayæ guidämaï i ininque mäincoo wodämaï ongompä. Ayæ næ ö ænguïnäni adobaï mäniñömö bæ tate guidämaï inäni ininque mäincoo cöwë wë wodönämaï ee ongompä. Ìninque, Waadete mini cædincoo cabo tæ gæte bai cædinque minitö öönædë waa pönä incoo mini ænte manguinque ñowo iñömö waodäni inänite waadedinque ee cædäni. ²¹ Edæ waa pönä minitö mäincoo ongöñömö minitö mäniñömö adoyömö quëwencæte ante wæminäni iïminäni, ante adinque botö mänömainö ante apænetabopa," ante Itota odömonte apænecantapa.

Awinca wainca mönö ëmönö ante

(Odoca 11.34-36)

²² Ayæ odömonte apænedinque, "Baonga quëwëninque mönö edonque adinque cæcäimpa, ante mönö awinca ëmömompä. Ìninque awinca wainca ëmonte edonque ate bai bitö mimönö adobaï ñäö entawëninque, Nö cæbote, ante pönëmi ininque bitö baonga

nö cæte quëwëmaïmipa. ²³ Wæætë edæ awinca wii wainca ëmöninque adämaï inte bai wentamö entawëmi ïinque bitö, Wiwa cæbote, ante mïmöno pönëñömite bitö baonga wiwa cæbaïmipa. Edæ mïmö ñäo entawëñömi wentamö ba ïinque bitö quëwenguimämo mä mämönte bai baquinö angüenë," ante Itota apænecantapa.

Wængongui beyæ cædinque mäincoo beyæ cæqui
(Odoca 16.13)

²⁴ Ante apænedinque Itota ayæ odömönte apænecantapa. "Mënaa awënëna bayönte waocä ïñömö mënaa awënëna näna änö ante ædö cæte ëñente cæquingäa. Ìñæmpa adocanque ingante piinque tömengä wacä ingante waadebaingampa. Wæætë ïingä mïñæ tee empo godinque tömengä mäningä ingante edæ wiwa adinque ëmö cæte gobaingampa. Minitö adobai Wængongui beyæ ante në cæmini inte ædö cæte mäincoo beyæ ante cæte quëwenguimïni," ante Itota angacäimpa.

Mæmpo Wængongui mönö ïmönö aacampa, ante
(Odoca 12.22-31)

²⁵ Äninqe, Itota ayæ godongämæ odömönte apænedinque, "Mänömaï beyæ botö mïnitö ïmïnite ïmaï ämopa, angantapa. Minitö inguipogaque mïni quëwenguimämo ante wädämaï ïedäni. Cængui bequi ante ayæ weocoo ante wädämaï ïedäni. Cængui cænte beyænque mönö dicæ quëwëmongaa. Weocooque mönö mongænö beyænque dicæ quëwëmongaa. Mönö quëwëmämo ïñömö godömenque impa. ²⁶ Ayamöidi awænæca në cæwodäni ïnänite aminitawo. Tömënanäni dicæ tömëmö minte pæ ate tä pete daga wente mänäniyaa. Incæte mönö Mæmpo öönædë quëwëngongä inte wæætë tömënanäni ïnänite eyepæ godongä cænänäni aedäni. Minitö guiquënë ayamöidi ïnämaï ïñöminite Wængongui mïnitö ïmïnite godömenque waa adinque eyepæ pönongä cænte apa wæwëmini. ²⁷ Edæ Wængongui nänö anganca quëwëngüenëminäni inte mïnitö, Wantæ ïño incæ godömenque quëwëmote, ante wæwëmini incæte edæ ædö cæte nämä cædinque godömenque wantæpiyæ quëwenguimïni."

²⁸ Äninqe Itota godömenque odömönte apænecantapa. "Ïninqe mïnitö, Weocoo quincodö wëñaquii, ante pönente quinante wæwëminii. Ìñæmpa ongaicoo ömædë pæ ïñömö weocoo ante daque daque dadämaï inte wodonte tinämaï tömenque pæ aedäni. ²⁹ Incæte Awënë Tadömö wodi waëmoncoo pönäni ëñagaingä incæ wii ongai bai ëñagacäimpa. Ongai ïñömö godömenque waëmö pönäni ënodänäni. ³⁰ Gaguimæ ïñömö ïimö ate edæ gongapamö guitodonte tanquinque pæ incæte ñöwoönæ Wængongui pönongä waëmö wëñate ënopa. Ïninqe, Waëmö ënodö në pönongä inte Wængongui mönö ïmönö aacampa, ante eyepæ pönäni pönongä ænte wëñacäimpa, ante

pönëminiyaa. ³¹ Ïninqe mïnitö, 'Quimönö impa cænguimö,' ante, 'Quimænö impa bequimö,' ante ayæ, 'Quincodö impa wëñaquimö,' ante pönëninque guifente wæwënamäi ïedäni. ³² Mäninö ante wadäni në ëñënamäi ïnänäni nänäni cabo nänäni cabo wädäni incæte mïnitö guiquënë, Mönö æinente wädö ante mönö Mæmpo ïñömö edæ do ëñengampa, ante pönëninque edæ guifente wädämaï incæminimpa. ³³ Wæætë edæ, Wængongui Awënë Odeye nempo quëwëncæboimpa, ante nanguï cædinque mïnitö, Tömengä nö cæte nänö waa quëwëno bai adobai nö cæte waa quëwëncæboimpa, ante adobai nanguï cæedäni. Mänömaï quëwëncæte ante täno wæmïni adinque Mæmpo Wængongui mäinö ante do edæ eyepæ pönäni pönongä æñöminäni mäincooque mïni wädö ante adobai eyepæ pönongä æncæminimpa. ³⁴ Mänömaï ïninqe, Ìimö ate æbänö cæquii, ante guifente wädämaï ïedäni. Edæ ïimö ate mäinö ante pönëninque eyepæ pönente inguimpa. Ïninqe mïnitö, Ñöwoönæque æbänö cæquii, ante guifente pönëninque mäninganca pönente quëwëedäni," ante Itota odömönte apænecäimpa.

Wadäni ïnänite apænte änämaï ïedäni, ante
(Odoca 6.37-38, 41-42)

7 Mänömainö ante odömönte apænedinque Itota godömenque apænecäimpa. "Minitö wacä ingante, Wënæ wënæ ïmipa, ante apænte änämaï ïedäni. Edæ mïni apænte wæquinque mïnitö wadäni ïnänite apænte äminäni. ² Minitö wadäni ïnänite tee mante godöminäni nänäni ænganca wæætë adoganca pönönäni æncæminimpa. Ayæ mïni apænte anganca adoganca apænte änäni wæcæminimpa. ³ Bitö tönäñacä wædænque wënæ wënæ cæcä ïñongante bitö guiquënë nanguï bitö wënæ wënæ cædinö ante pönënamäi inte quinante tömengä ingante piinte änewëmi. Tömengä edæ awinca guiyä mä owo ëmongä bai entawente wæyongante bitö wæætë awæmpa wææ ëmongä bai wææ entawëmi inte ædö cæte ate bai tömengä ingante apænte ämii. ⁴ Edæ tömëmi awinca awæmpa wææ ëmönöte bai bitö wënæ wënæ adimö ëmömi inte bitö tönäñacä ingante, 'Biwä, bitö awinca guiyangä mä owo bai ate æ wimömoe,' ante edæ abipa diyæ æ wimonguimii. ⁵ Ìñæmpa wadö tedete wadö cædömi inte bitö edæ tömëmi awinca awæ wææ ongompä täno wido cæte ate edonque adinque bitö tönäñacä awinca guiyä mä owodö æmoncæbiimpa."

⁶ Äninqe Itota godömenque apænedinque, "Guin-taidi ïnänite, Tömënanäni cængui, ante tæiyæ waëmö cængui godönänitawoo. Edæ godönämaï ïnänäni bai mïnitö adobai Wængongui nänö tæiyæ waëmö apænedö ante në Baa änänäni ïnänite apænedämaï ïedäni. Ayæ odæ wængänäidi weca waodäni wamoncoo waa pönäni ëmoncoo wææntodönämaï ïnänäni bai mïnitö adobai Wængongui beyæ waa pönäni nänäni

apænegainö ante në eñente cædämaï inäni inänite apænedämaï iedäni. Edæ odæ wængänä pīnä gäwa baö wänä ñænte baï cædinque tömënäni eñenämaï inte cædinque dadi emænte tömëmini baö wangö pocænte baï pīmainänipa, ante mīnitö apænedämaï ñīne cædäni," ante Itota apænegacäimpa.

Pönömi æmoe, ante mönö angæimpa, ante

(Odoca 11.9-13; 6.31)

⁷ Ayæ apænedinque Itota, "Pönömi æmoe, ante në angä baï cædinque mīnitö mīni ænguīnö ante Wængonguï ingante apæneedäni. Æyömönö ii, ante në diqui diqui mingä baï cædinque mīnitö, Æbänö ii, ante ædæmö eñencæte ante Wængonguï ingante wede pönente apæneedäni. Odemö mönitö beyæ wi ænecæimpa, ante aa pecä baï cædinque mīnitö, Æbänö cæquimoo, ante eñencæte ante Wængonguï ingante nanguï apæneedäni. ⁸ Edæ, Pönömi æmoe, ante në änäni iñömö edæ do ænänipa. Në diqui diqui mīnani adobaï do adänipa. Ayæ odemö ponte në aa pedäni tömënäni nāni guiquinque edæ do wi ænete baï bacæimpa."

⁹ Ayæ, "Bitö waobi inömi inte eñemi. Bitö wëñængä cænguï ante päö angä eñëninque bitö dicæ dicaque pædæ godömiyaa. ¹⁰ Gæyæ angä ininque bitö tæntæ incæ dicæ pædæ godömiyaa. ¹¹ Mīni waocabo në wiwa cædömini incæ, Quinö waa i, ante eñëninque mīnitö wëñænäni inänite waëmoncooque godömini ænänipa. Ininque mönö Mæmpo öönæde në quëwengä iñömö në änäni inänite waëmoncooque ante godömenque pönongampa," ante Itota odömonte apænecantapa.

¹² Ayæ, "Mīnitö, Waodäni botö imote waa cædäni æninque waa tobaïmopa, ante wæmīnitawo. Ininque mīni ante wædö baï ante mīnitö tömënäni inänite adobaï waa cædäni. Mānionque ante wææ ancæte ante dodäni, Iïmaï cædäni, ante wææ angadänipa. Ayæ Wængonguï beyæ në apænedäni adodö ante ancæte ante yewæmongadänipa. Ininque botö änö baï cædinque mīnitö tömënäni nāni angainö baï do edæ cæbaïmīnipa," ante Itota odömoncæte ante apænecantapa.

Odemö guiyänemö ante

(Odoca 13.24)

¹³ Itota godömenque odömoncæte ante iïmaï apænecantapa. "Mīnitö guiyänemö guidinque quëwenguīnö taadonque pöedäni. Wænguīnö godö guiquinemö guiquenë yabæ inö ñænænemö ongö adinque tæiyænäni önonque pö guite edæ tömënäni nāni wænguinque ñænænnonque godänipa. ¹⁴ Wæætë wædænque inäni guiquenë diqui minte guiyänemö adinque quëwenguīnö guiyänö guite pönänipa," ante Itota apænecantapa.

Awæ æbänö iwæ, ante tömenca bete eñengæimpa, ante

(Odoca 6.43-44)

¹⁵ Itota ayæ godömenque odömonte apænecantapa. "Pancadäniya, Wængonguï beyæ në apænemöni imönipa, ante në babæ apænedäni iñönänite mīnitö gomö ate tömënäni inänite eñenämaï iedäni. Tömënäni iñömö edæ mëñeidi baï inäni incæ obega æmontaï baï wëñate baï babæ cædänipa. Obega ee quëwënäni baï ee cæmönö imönipa, ante edæ babæ ante pönäni tamëñedäni. ¹⁶ Edæ tömenca adinque mīnitö, Awæ æbänö iwæ, ante tä pete bete do eñëmīni baï, Iñäni ædänidö inänii, ante eñencæte ante tömënäni nāni cædinö adinque edæ do eñencæmīnimpä."

"Yowemö æncæte ante waodäni dicæ daa mongæwäa tä pete ænäniyaa. Iigowæñeca æncæte ante waodäni dicæ wæntowäa edæ tä pete ænäniyaa. ¹⁷ Waiwæ tömawæ wainca incapa. Baawæ wæætë baaca incapa. ¹⁸ Waincawæ incæ ædö cæte baaca incaquii. Wæætë wiwa iwæ incæ ædö cæte wainca incaquii. ¹⁹ Awæ quiwæmenque wainca incadämaï i ininque māniwæ tömewæ mä yete gongapamö guitodönäni gonguinque ñongæmpa. Tömënäni adobaï nāni gonte wæquinque babæ cædänipa. ²⁰ Ininque, Awæ æbänö iwæ, ante tömenca adinque do eñenäni baï waocä nänö cædö ante adinque, Tömengä æbänö ingää, ante edæ do eñencæmīnimpä," ante Itota apænegacäimpa.

Wii tömänäni öönæde guiquinäni, ante

(Odoca 13.25-27)

²¹ Ayæ godömenque odömonte apænedinque Itota iïmaï apænecantapa. "Botö imote, 'Awënë, bitö botö Awënë imipa,' ante në tededäni nāni tededö beyænque ædö cæte öönæde Awënë Odeye ömæ guiquinänii. Wæætë mönö Mæmpo öönæde quëwengä nänö änö baï në cædingä iñömö tömenganque guicæcäimpa. ²² Ininque bayonte pancadäniya botö imote, 'Awënë, Awënë,' äninque, 'Bitö beyæ apænegamönii ae, ancædänimpä. Ayæ, Bitö emöwo apænedinque wænæ inte wido cægamönii ae. Bitö emöwo apænedinque mönitö, Ate pönencædänimpä, ante bamö-nengæ cædinque nanguï waa cægamönii ae,' ancædänimpä. ²³ Eñëninque botö wæætë, 'Iñæmpa botö mīnitö iminute cöwë adämaï inte tæcæ abopa. Në eñenämaï cædimini inte botö weca ongönämaï gobæwedäni,' ancæboimpä," ante Itota apænegacäimpa.

Në mænöna inate ante

(Mäadoco 1.22; Odoca 6.47-49)

²⁴ Ayæ wæætë odömöninque Itota iïmaï apænecantapa. "Ininque edæ botö apænebo eñëninque në eñente cædäni iñömö tömënäni waocä në eñengä inte nänö nö eñente cæi baï cædänipa. Në eñengä iñömö

täëmoncaa mäenongampa. ²⁵ Täëmoncaa mäenongä ate cöönæ nangui cæ ate æpæ eyede äninque pö tapæmpa. Ayæ woboyæ nangui pæmænte pö incæte oncö täëmoncaa mäenonte ongö ïinque ædö cæte cabænte bobænte guiqui. Nê ëñente cædäni ïñömö mäniñömö mäenongä bai inte todänipa. ²⁶ Wæætê botö apænebo ëñëninque nê ëñënamai cædäni guiquënë tömënanï ïñömö waocä ocäi ömæcacä nänö ëñënamai cæi bai cædänipa. Nê ömæcacä ïñömö ëmö-naiya aquii ïñömö mäenongampa. ²⁷ Aquii ïñömö mäenongä ate cöönæ nangui cæ ate æpæ eyede ante tapæmpa. Ayæ woboyæ nangui pæmænte pö adinque mänincö öñonte ætæwo goquinque edæ do acapowate bogocæ tæ go wææmpa. Nê ëñënamai cædäni ïñömö mäniñömö mäenongä bai inte wædäni-pa," ante Itota odömönte apænegacäimpa.

²⁸ Mäninganca ante ïinque apæneceä ëñëninque tömänäni, Quinö bai angää, ante guifente wædinque, ²⁹ Wii mönö imonte nê odömönäni nani odömönö bai tömengä ïñömö nê angä inte bai edæ godömenque nöingä ante odömongä ëñëmompä, ante tedegadän-impä.

Nê baadingä ingante Itota wadæ caacampa

(Mäadoco 1.40-45; Odoca 5.12-16)

8 Mänii änanquidi ongöninque ïinque apænete wæængä adinque tæiyænäni tömengä miñæ wæængadänimpa. ² Tömengä miñæ tee empote wææ goyönäni wacä baate ëñawengä ïnongä inte eyepæ pö bee téninque Itota önöwa gäänê ædæ wææninque apænecantapa.

—Awënë, Bitö Ao ämi inte wadæ caabi ïinque botö waintai baabäimpa.

³ Äñongante Itota pædæ wææmpo gampo caad-
inque,

—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

Angä ïinque ñömæintai nänö ëñadintai dæ baad-
inque tömengä waintai edæ do baacantapa. ⁴ Itota edæ tömengä ingante,

—Botö æbänö cæboo, ante wadäni ïänite mäo apænedämai imäwe. Wæætê, Näwangä impä, ante acædänimpa, ante cædinque bitö, Wængongui qui, ante nê godongä weca töingä godinque waintai bitö baadintai odömömi acæcäimpa. Ayæ Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöninque bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængongui qui, äninque nê godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante Itota angacäimpa.

Capitäö ingante nê cæcä ingante Itota cæcä waa ba- campa

(Odoca 7.1-10)

⁵ Mänii pöninque Capënaömö pö guiiyongä odömäno tontadoidi awënë capitäö incæ, Itota pönö cæcæcäimpa, ante apæneceæte ante pongantapa.

⁶ Pöninque tömengä,

—Awënë, botimote nê cæcä ïñömö cömäingä bad-
inque nangui pönï nantate oncönê öñongampa cæbii.

⁷ Ante äñongante Itota,

—Gote cæbo waa bacä ae.

⁸ Angä ëñëninque,

—Awënë ëñëmi. Botö waëmö imopa diyæ bitö botö oncönê pö guiiquimii. Edæ bitö adoyömö ongöninque ämi ïinque botö imote nê cæcä waa bacæcäimpa.

⁹ Bitö ïñömö Awënë Wængongui ingante nê ëñente cædömi imi bai botö adobai wacä awënë ingante nê ëñente cæbo imopa. ïinque botö awënë ëabo inte botö awënë beyænque ämo ëñëninque tontadoidi wæætê guifente wædinque botö änö ante ëñente cædäni. ïinque adocanque ingante botö, Goe, ämo ëñëninque edæ do gocampa. Wacä ingante, Pöe, ämo ëñente pongampa. Ayæ botö imote nê cæcä ingante, Cæe, ämo ëñëninque edæ do cæcampa.

¹⁰ Ante tontado capitäö nangui ëñengä inte apæneceä ëñente wædinque Itota wæætê tömengä miñæ tee empo pönäni ïänite apænedinque,

—Minitö iminite näwangä ämopa. Mönö idægocabo ïñömönte mäningä wede pönengä ingä bai ado-
canque incæ edæ dæ angä awædö, angantapa. ¹¹ In-
cæte ïimainö ante apænebo ëñëdäni. Mönö wæmæi-
di Abadäö wodi Itæca wodi Aacobo wodi öönædê
Awënë Odeye ææmæ ponte waa beyönäni edæ
nænque tamönö gämænö quëwënäni tönö nænque
guidö gämænö quëwënäni ïñömö idægoidi ïnämai
ïnäni incæ tæiyænäni adoyömö pöninque mönö
wæmæidi tönö godongämæ becædänimpa. ¹² Wæætê
Wængongui Awënë Odeye ömæ nê guiiquënënanï
guiquënë tömënanï wëmö ïñömö, nani guingo imonte
Yæ yæ wæyömö mäniñömö guitodonte wæquänidö
anguënë.

¹³ Äninque Itota wæætê tontado capitäö ingante,

—Nöwo wadæ goe. Bitö pönönö bai do bacæimpa.

Ante äñongä adoyedê Itota nänö äniñedê incæ
awënë ingä nê cæcä do waa bagacäimpa.

Pegodo nänöogængä badä ingante Itota cæcä waa bacä

(Mäadoco 1.29-31; Odoca 4.38-39)

¹⁴ Ayæ Itota mäniñömö pöninque Pegodo oncönê pö
guiite ayongä Pegodo nänöogængä wäänä daicawo
gawænte möimoga öñongä acantapa. ¹⁵ Adinque tö-
mengä önompo pædæ wææmpote bæi ongongä ate
onquiyængä wæætê gançæ badinque ængæ gantid-
inque Itota beyæ pönö cæcantapa.

Nantate wæwënäni ïänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäadoco 1.32-34; Odoca 4.40-41)

¹⁶ Mänionæ gawadecæ ba ïinque wënæ tönö
quëwënäni tæiyænäni ïänite ænte pönäni adinque
adodeque äninque Itota wënæ inte wido cæcantapa.
Ayæ quiëmê quiëmê nantate wæwënäni ïänite, Waa
baedäni, angä waa badänitapa. ¹⁷ Itota mänömai cæcä

íinque Wængonguī beyæ nē apæ necā Itaiya wodi do íimai ante nānō angainō bai íinque batimpa. “Mōnō nantate wæwēmāmo ò ænínque mōnō daicawoidi teēmente gote māo wido cæte bai cædinque tōmengā teēmente wængā beyænque quēwēmō íompa,” ante Itaiya nānō angainō bai Itota cægacāimpa.

Itota mīñæ nē goinēna

(Odoca 9.57-62)

¹⁸ Itota íñōmō, Tæiyænāni godāmæ gongænanī awædō, ante pōnēinque tōmengā mīñæ nē godāni ínānite, Gāwapæ æmæ wedeca mantamīni taoboedāni. ¹⁹ Ánínque ayæ ongōñongante wacā tōmēnāni nāni wææ yewæmongainō ante nē adingā inte nē odōmongā íongā inte Itota weca pōnínque, —Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Bitō ædōmē goyōmite botō bitō mīñæ pō gocæboimpa.

²⁰ Angā ēñēinque Itota wæætē edæ,

—Babæ guintaidi íñōmō ontatodē monguī éadāni ínānipa. Ayamōidi ongonta éadāni ínānipa. Botō Waobo ēñagāimo guiquēnē monguī ōmaabo ímo apa poncæ āmii, ante Itota wææ apænegacāimpa.

²¹ Ayæ wacā tōmengā ēmīñægā incæ tōmengā íngante,

—Awēnē ēñēmi. Botō tāno gote botō wæmpo wængā ate daga wente ate pōmoe.

²² Áñongante Itota wæætē,

—Íñæmpa nē wæwocadāni incæ tōmēnāni guidēnāni wænāni ate ee abi daga wencædānimpa. Bitō wæætē botō mīñæ ee pōe, angacāimpa.

Itota angā ēñente woboyæ æpæ næ gongæmpa

(Mäadoco 4.35-41; Odoca 8.22-25)

²³ Mānii tao gocæte ante wipodē guiyongā tōmengā mīñæ nē godāni godongāmæ guidínque tōmengā tōnō tao godānitapa. ²⁴ Tao wogaa goyōnāni woboyæ íñontobæ nanguī pōni pæmæninque æpæ mængonta mængonta pōnínque gao gao goyonte wipo ñānæ ñānæ æi guidentapa. Itota íñōmō mō ñongantapa. ²⁵ Mō ñongā adínque tōmengā tōnō godāni íñōmō tōmengā weca gote, Ōmæmoncæcāimpa, ante tao cædinque,

—Awēnē, bete wæncæ cæmompā cæbii.

²⁶ Ante āñōnāni,

—Mīni pōnēgade, quimæ guíñewēmīnii.

Ánínque tōmengā ængæ gantidínque, Woboyæ pæmænāmai ímāwe. Gāwapæ incæ cædāmai næ gongæmāwe, angā ēñente woboyæ pæmænāmai íñō gāwapæ incæ næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmænimpa. ²⁷ Áñongā tōmēnāni ancaí guíñēinque nāmāneque tededínque,

—Æcāmē inte angā ēñente woboyæ incæ æpæ incæ gongæmpa, ante guíñente wægadānimpa.

Guedatabæ íñōmō wænæ inte nē ènempoda

(Mäadoco 5.1-20; Odoca 8.26-39)

²⁸ Mānii æmæmāa tao ti wæænte Guedatabæ pōñongā wænæ inte quēwēna íñōmō wao wodido quēwente pōnínque Itota íngante māmō bee tēnata-pa. Tōmēna íñōmō, Waodāni taadō godāmai incædānimpa, ante wææ cæcæte ante nē piinte cædōna inte edæ, ²⁹ pō bee tēnínque ogæ tededatapa.

—Bitō Wængonguī Wēmi íñōmi incæ quimæ mōnatō weca pōwēē. Ínque bayedē mōna pante wæquēnēnō ante pōnēinque bitō ñōwo do pancæte ante pōmita-wo, ante wædatapa.

³⁰ Ante āñōnate odæ wængänāidi nanguī ínāni a ongonte cænāni adínque, ³¹ wænæidi guiquēnē Itota íngante ānínque,

—Bitō cōwē wido cæcæte ante pōnēmi íinque edæ odæ wængänāidi baōnē āmi gobāimōnipa.

³² Ante ancaa tedete āna ēñēinque Itota,

—Gobæwedāni, angā.

Éñēinque tōmēnāni tao godínque odæ wængänāidi baōnē guiyōnāni odæncato wæætē ontadāa wæænōmēmō íñōmō gāwapæno pogodo wæi guite becadote capo wængadānimpa.

³³ Becadote wænāni adínque odæ wængänāidi nē aadīnāni guiquēnē pogodo wodii wīnonte tōmēnāni quēwēñōmō māo, Itota mānōmai cæcā wæmōnipa, ante tededānitapa. Ayæ, Wænæidi tōnō nē quēwēnāina ínate Itota mānōmai cæcampa, ante wæmōnipa, ante apænedāni. ³⁴ Éñēinque tōmānāni Itota íngante bee tencæte ante tōmēnāni nāni quēwēñōmō tate pōnānitapa. Tōmengā íngante adínque, Mōnitō ōmæ íñōmō quēwēnāmai gobāwe, ante nanguī angadānimpa.

Nē cōmāingā íngante Itota angā dao dao gocampa

(Mäadoco 2.1-12; Odoca 5.17-26)

9 Mānīnō ante ānāni ēñēinque Itota wadæ godínque wipodē go guidínque ímæmāa tate tōmengā quēwēñōmō pongacāimpa. ² Pongā adínque wadāni nē cōmāingā mōimpataa ōñōñongante edæ æmatæ æmatæ bæi ongōnínque tōmengā íngante næænte pōnānitapa. Næænte pōnāni adínque, Nē næænte pōnīnāni tōnō nē cōmāingā wede pōnente pōnānipa, ante adínque Itota íñōmō nē cōmāingā íngante,

—Botō wēmi ēñēmi. Wænæ wænæ bitō cædimāmo ante ñōwo ñimpo cætimpā.

³ Ante apæ necā ēñēinque edæ nē wææ odōmōnāni guiquēnē pancadāniya nāmāneque pōnente tededínque, “Íingā íñōmō Wængonguī íngampa diyæ mānōmai cæquingā. Edæ babæ ancædō.” ⁴ Ante pōñēñōnāni Itota tōmēnāni nāni pōñewēnō ante ōñōwēinque do ēñēinque edæ,

—Mīnitō mīmōno quimæ wīwa ante pōñewēmīnii.

⁵ “Nē cōmāingā nānō wænæ wænæ cædimāmo ante do ñimpo cætimpā,” ante botō Wængonguī bai āmo

ēñēninque mīnitō guiquēnē, Wængonguī ingampa diyæ mänōmaī cæquingää, ante pönēmīnīpa. Ayæ wæætē, “Ængæ gantidīnque dao dao gocæcäīmpa,” ante botō Wængonguī bai cæbo adīnque mīnitō edæ, Wængonguī ingampa diyæ mänōmaī cæquingää, ante adobai pönēmīni imaimīnīpa, ante awædō. Īñæmpa mänōmaīnō ante pönēmīni īnīnque mīnitō edæ æbānō cæquēnēmo īmo ämīnīi. ⁶ Incæte waodāni nāni wēnæ wēnæ cædimāmo ante botō Waobo ēñagaimo īnte inguīpoga quēwēnīnque nē ämo īnte ñīmpo cæbo quēwēnānīpa, ante mīnitō edæ ēñencæmīnīmpa, ante botō īīmaī cæbopa.

Änīnque edæ nē cōmäīngä īngante edæ,
—Ængæ gantidīnque bitō möīmpata topo cædīnque ænte tōmēmi oncōnē næænte goe.

⁷ Angä ēñēninque cōmäīngä īningä incæ edæ ængæ gantidīnque tōmēngä oncōnē wadæ gocantapa. ⁸ Dao dao gocä ate wædīnque godongāmæ ongōnāni īñōmō, Æbānō cæcäi, ante ēñēnāmaī īnte guīñente wædīnque, Wængonguī pōnō cæcä beyænque waocä ñōwo nē angä badīnque mänōmaī cæcä amōnīpa, ante pōnēnīnque, Wængonguī bitō ñāö bai ēmōmi īnte tæi piñænte cæbi amōnīpa, ante watapæ apænegadānīmpa.

Mäateo īngante Itota angä tee empote gocampa

(Mäadoco 2.13-17; Odoca 5.27-32)

⁹ Itota edæ mänīnō godōmenque gocæ cæte ayongä adocanque Mäateo īñōmō, Odōmäno awēnē quī bacæīmpa, ante godonte æīnta nāni æīncōnē ongonte cæcä adīnque Itota guīimō adīnque Mäateo īngante angantapa.

—Botō mīñæ pōe, angä.

Ēñēninque Mäateo edæ do ængæ gantidīnque Itota mīñæ tee empote wadæ gocantapa.

¹⁰ Ayæ ate Itota tōmēngä mīñæ nē godāni tōnō Mäateo oncōnē go guīite cængōñōnāni odōmäno awēnē beyæ nē æwēnāni tōnō nē ēñēnāmaī cædāni tōnō nanguī īnāni ponte godongāmæ cænānītapa. ¹¹ Adīnque Paditeoidi guīquēnē tōmēngä mīñæ nē godāni īnānīte ānīnque,

—Mīnitō Awēnē nē Odōmongä īñōmō odōmäno awēnē beyæ nē æwēnāni tōnō nē ēñēnāmaī cædāni tōnō quīmæ godongāmæ cæwēngää.

¹² Änāni ēñēninque Itota,

—Nē waa īngä guīquēnē, Cæbi waa baboe, änāmaī īngampa. Nē wēnæ wēnæ īnte wæcä guīquēnē dotodo īngante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. ¹³ Pancadāniya, Nämä incæ nō entawēmo īmopa, ante nē änāni īnānīte adīnque botō nē dotodo bai adobai īnōmo īnte tōmēnāni īnānīte aa pedāmaī incæboīmpa. Wadāni guīquēnē, Nämä wēnæ wēnæ cæbo īmopa, ante nē änāni guīquēnē, Wængonguī gāmænō poncædānīmpa, ante botō tōmēnāni īnānīte aa pecæ pōnōmoīmpa. “Baö, Wængonguī quī baquīmpa, ante nē iya tånāni īnānīte wīi āinēwædō, wæætē godō

waadete waa cædāni īnānīte āinēmo īmopa,” ante Wængonguī angä apa quēwēnāni. Nōwo edæ godīnque Wængonguī nānō änō æbānō ante angä ēñente pōmäwēdāni, ante Itota apænegacäīmpa.

Ee ate cænāmaī īngæīmpa, ante nē änāni

(Mäadoco 2.18-22; Odoca 5.33-39)

¹⁴ Māniñedē Wäö mīñæ nē godāni pōnīnque Itota īngante ānīnque,

—Paditeoidi tōnō Wäö mīñæ mōni gocabo tōnō mōnītonque Wængonguī beyæ ante ee ate wīi cæmōnīpa. Bitō mīñæ nē godāni guīquēnē quīnante Wængonguī beyæ ante cædāmaī īnte edæ do cænānīi.

¹⁵ Änāni ēñēninque Itota wæætē,

—Onguīñængä nē monguīngä nānō wente ænte nē pōnāni bai īnōnāni īnte botō mīñæ nē godāni īñōmō ædō cæte wæwente bai cænāmaī īnguīnānīi. Wæætē ayæ ate guīquēnē, Monguīngä, nāni nē ānongä bai īñōmote wadāni ponte botō īmote ö ænte gocædānīmpa. Mänōmaī cædāni ate botō mīñæ nē godāni īñōmō māniñedē ate wæætē cænāmaī īnte wæcædānīmpa, ante apænedīnque Itota godōmenque īīmaī ante apænegacäīmpa.

¹⁶ “Waocä dicæ mīincoo ænīnque pedæncōoga pōnō tadōmonguīngä. Mänōmaī cæcä īnīnque edæ mīincoo incæ dobæ gāni tamonte guīpīte ate godōmenque wānā tente baquēnē. Mīnitō, Awente bai cænāmaī īnte waa quēwēngæīmpa, ante mīni ānewēnō guīquēnē pedæncōo bai īnte ēwēnguīncoo bai ēnepa. Codito nempo watapæ quēwēngæīmpa, ante botō apænedō guīquēnē mīincoo bai īnte quēwēnguīne ēnepa. Īnīnque ēwēnguīne tōnō quēwēnguīne edæ ædō cæte adoyōmō ēñente cæquīi. ¹⁷ Ayæ adobai yowepæ bīīnōmæ nāni ämæ mīīmæ ænīnque waodāni ædō cæte picæ æmontaicadedē godō pe ñīñænguīnānīi. Edæ picæ æmontaicadedē pe ñīñæñāni īnīnque yedæ ænīnque ætæwo goquīnō anguēnē. Wæætē edæ æmontai mīīncadedē pe ñīñænte ate yedæ ænīnque tæi æbænāmaī ee ongōñō edæ mīīmæ tōnō æmontaicade adobai ee ongongæīmpa, apa quēwēmīnīi,” ante Itota apænegacäīmpa.

Gaido wēñængä beyæ cæcæ goyongante

onquiyængä Itota weocoo gampocampa

(Mäadoco 5.21-43; Odoca 8.40-56)

¹⁸ Tōmēnāni īnānīte tæcæ apæneyongä wacä tōmēnāni odōmōīncō awēnē īnongä īnte Itota weca ponte ædæ wæænīnque apænecantapa.

—Botō wēñængä baquēcä īñōmō edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbīi. Bitō ponte tōmēngä īngante gampobi ate quēwēncæcäīmpa.

¹⁹ Angä ēñēninque Itota īñōmō ængæ gantidīnque tōmēngä tōnō goyōna tōmēngä mīñæ nē godāni godongāmæ godānītapa. ²⁰ Idōmæ goyōnāni edæ

wacä onquiyængä wantæpiyæ dote wadepo cöwë wepæ wantæ bidämaï wææ wæwëningä iñömö ñowo Itota önöñabæ inö pöninque tömengä weocoo yæwedecooque gampocantapa. ²¹ "Tömengä weocooque gampote waa bawënëmote," ante onquiyængä nämä pönëninque gampocantapa. ²² Gampocä ate Itota dadi emæmonte adinque,

—Onquiyæmi, wæwënamäi ie. Bitö wede pönënö beyæ edæ wantæ bawënëmipa.

Ante añongä do edæ wantæ bawënegacäimpa.

²³ Itota mänii godinque awënë oncönë go guite ayongä nê ööña bai öönäni tönö nanguï inäni cægonte Yæ yæ wädäni inänite adinque, ²⁴ tömënäni inänite,

—Gä goedäni, äninque, Iñæmpa iñömö wëñængä wodi wii æmæwo wængampa. Önonque edæ mö ñongampa.

Angä eñëninque tömënäni, Angantedö amini, ante tömengä ingante badete todänitapa. ²⁵ Ayæ mänii angä taodäni adinque Itota pö guidinque wëñængä baquécä wodi ingante pædæ wææmpo bæi ongonde töö æmængä ate wëñængä ængæ ganticantapa.

²⁶ Mänömaï cæcä adinque nê adäni iñömö gode ä gode ä cædäni ate mäniiñömö quëwënäni tömänäni eñengadänimpa.

Babetamöna inate Itota gampomongä waa adapa

²⁷ Itota wadæ gote godömenque goyongä babetamöna tee empo ponte aa pedinque,

—Awënë Dabii pæimi inömi inte mönatö imönate pönö waadete waa cæbi æmönæ, ante anca aa pedatapa.

²⁸ Aa peyöna tömengä edæ oncönë go guicä adinque adoyömö pö guiidatapa. Guiida adinque Itota tömëna inate,

—Mina änö ante nö waa cæquimo, ante pönëmïna.

Añongante,

—Ao. Awënë, bitö änö bai cæcæbiimpa, ante pönëmönapa.

²⁹ Apæneda eñëninque Itota pædæ gopo gampomöninque,

—Nê pönëmïna inimïna inte mïna pönenganca do waa bacæminaimpa.

³⁰ Ante añongä edæ tömëna awinca wi æmonte bai adatapa. Itota iñömö edæ,

—Botö cædinö ante apænedämaï inguënë quëwëmïnaa. Edæ pæ wëneyömïna eñëñämaï incædänimpa, ante nanguï angantapa.

³¹ Iñinque wadæ godinque Itota nänö äninö ante wii eñente cædinque tömëna, Itota mänömaï cæcä waa bamontamönapa, ante tömämæ mäo apæneda eñengadänimpa.

Wënæ inte wido cæyongä babetadecä iningä tedecam-pa

³² Wadæ goyöna edæ wënæ tönö cæcä inte babetadecä inongä ingante Itota weca ænte pönäni.

³³ Adinque wënæ ingante Itota wido cæyongä babetadecä iningä iñömö edæ do tedecä adinque tömänäni ancaï guiñëninque,

—Itota nänö cædö bai mönö idægocabo adocanque incæ dicæ cæcä atamongaa, ante wädänitapa.

³⁴ Paditeoidi guiquënë,

—Wënæidi awënë tönö cædingä inte tömengä wido cæcä apa änewënäni, ante piingadänimpa.

Itota waodäni inänite waadete waa acampa

³⁵ Itota iñömö nanguï nani quëwëñömö ayæ wædænque nani quëwëñömö wayömö wayömö godinque Wængongui angä nani eñente yewæmongainta ate odömöincönë go guii go guii cædinque odömongä adänitapa. Ayæ, Mönö Awënë Odeye inguipoga oo ponguinö anguënë, ante nänö waa pönï äninö ante apænecä eñëñänitapa. Ayæ quiëmë daicawo cæpämö adinque quiëmë wæncæ cæte wæwënö adinque tömengä godö cæcä waa badänitapa. ³⁶ Cæningancoo bai waodäni incæ bacoo inäni iñönäni nê aadingä dæ angä bai inänipa, ante acantapa. Mänömaï inäni inte babæidi wiñaate wædinäni bai ængæ gantidämaï inäni bai waodäni incæ wæwëñönäni Itota tömënäni tönö godongämæ wæwente bai pönengantapa. ³⁷ Ayæ tömengä miñæ nê godäni inänite apænedinque,

Tömëmoncoo bacoo bai inäni iñönänite tä pete inäni bai nê gode änäni iñömö mënäniya pönï inänipa cæminii. ³⁸ Tömëmoncodë gæquï angä Awënë iñongante minitö tömengä ingante apænedinque, Tömëmoncodë nê gæquinäni da godömi gote gæte bai äñete poncædänimpa, ante Wængongui ingante apæneedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Itota angä ate dote ganca inäni nê gode änäni badäni-pa

(Mäadoco 3.13-19; Odoca 6.12-16)

10 Ayæ ate tömengä miñæ nê godäni önonpo tipæmpoga go mënäniya mänimpodäni iñönänite Itota añecä pönäni ate tömengä, Botö pönö cæbo ate minitö nê ämïni badinque wënæidi nê wentamö ewocadäni inänite wido cæcæminimpa, angantapa. Ayæ, Quiëmë daicawo gawænäni incæ quiëmë beyæ wæncæ cæte wæwënäni incæ minitö eyepæ inte godö cæmïni ate nê wæwëninäni waa bacædänimpa, ante pönö cægacäimpa.

² Itota nänö nê da godöninäni önonpo tipæmpoga go mënäniya mänimpodäni inänipa, ante adinque, Dote, ante nani gocabo inänipa, ante tededänipa. Tömënäni iïmaï emönäni inänipa. Tånoda Timönö Pegodo mönö änonngä tönö Æntade nana caya inapa.

Ayæ Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö nana caya inapa. ³ Pedipe tönö Batodömëe mënaa inapa. Odömäno awënë beyæ në æwëningä Määteo tönö Tömato mënaa inapa. Adepeo wengä Tantiago tönö Tadeo inapa. ⁴ Wacä, Mönö ömæ ingæimpa, ante në nangui cædingä incæ wacä Timönö ingampa. Ayæ Itota ingante odömönte në godonguingä Codaa Icadiote mönö änongå ingacäimpa. Mänimpodäni Itota miñæ nani, Dote, ante gocabo inänipa.

Wængongui Awënë ingantedö ante apæneedäni, ante Itota angä godänipa

(Mäadoco 6.7-13; Odoca 9.1-6)

⁵ Ìninqe Itota miñæ nani, Dote, ante gocabo iñönänite tömengä, "Minitö idægoidi inämaï inäni taadö godämaï inte edæ Tämadiadi nani quëwëñömö go guidämaï iedäni, ante da godongantapa. ⁶ Edæ cæningäidi obegaidi gueogæ gote bai inönäni inte mönö idægocabo taadö oda cædinque tömënäni nani wë womonte wænguino godänipa, ante adinque minitö tömënäni weca gote cæedäni. ⁷ Godinque minitö, Öönædë Awënë Odeye oo poncæcäimpa cæminii, ante mäo apænemini ëñencædänimpa. ⁸ Ayæ quiëmë beyæ nantate wæwënäni adinque godö cæmini ate waa bacædänimpa. Do wæninäni inänite godö cæmini ate ñäni ömæmoncædänimpa. Baate inäni inänite godö wadæ caamini waintai baacædänimpa. Wënæidi inte godö wido cæedäni. Botö önonque änämaï inte pönö cæbo ænimini inte minitö botö cæbo bai adobaï cædinque wadäni inänite änämaï inte önonque godö cæmini æncædänimpa," ante Itota angantapa.

⁹ Ayæ, "Minitö gocæ cædinque, Godonte æinta, ante tiguitamö incæ oodo incæ padata incæ edæ wente æincadedë da wente ænämaï iedäni. ¹⁰ Edæ wadäni beyænque në cæcä iñömö tömengä eyepæ ænte quëwencæcäimpa cæminii. Mäincoo da wenguincade ænämaï inte goedäni, Weocoo mini ëñacooque ëñate awæncata mini ewataque ewate ongonto mini nææntoque næænte goedäni," angantapa.

¹¹ Ayæ apænedinque Itota tömengä miñæ në godäni inänite angantapa. "Nangui pönö nani quëwëñömö incæ wædænque inäni nani quëwëñömö incæ minitö mäniñömö go guidique waocä në nö cæcä ingante ante diqui minte adinque mäningä oncönë go guite owodique wayömö mini go quëwenganca mänincönnenque quëwëedäni. ¹² Mänincönë go guidique, Ìñänäni, waa quëwëedäni, æedäni. ¹³ Ayæ äninque, Minitö weca æbänö pö guite quëwenguimöni, äñömini Ao änäni ate minitö tömënäni weca go guite gänë pönëninque ee quëwëedäni. Wæætë nö cædämaï inäni adinque minitö edæ ee quëwënämaï edæ wadæ gomini wæcædänimpa. ¹⁴ Edæ, Pöedäni, änämaï inäni adinque ayæ minitö apænemini ëñänämaï inäni ininque minitö wæætë tömënäni oncodo tao godinque, Minitö quëwëñömö näwate awædö, ante odö-

moncæte ante cædinque önöwa wadæ wadæ cæwate wadæ goedäni. ¹⁵ Edæ näwangä ämopa. Botö apænte anguiönæ iñonte Todömä iñömö quëwengäinäni tönö Gömoda iñömö quëwengäinäni tönö nangui pante wæwëñönäni minitö iminite në Baa änäni guiquënë godömenque pante edæ wæwencædänimpa," ante Itota tömënäni inänite da godongä godänitapa.

Togænte pancædänimpa, ante

¹⁶ Ayæ äninque Itota, "Cöwä aedäni, angantapa. Minitö iñömö në cæningäidi bai iñöminite botö iñömö mëñe bai inäni weca da godömo godinque minitö tæntæ nämä wææ cæcæte ante nänö ëñente cæbai adobaï ëñente cæedäni. Wæætë edæ equemö nänö ee cæbai minitö adobaï piinämaï inte ee cæte quëwëedäni. ¹⁷ Ayæ edæ minitö iminite bæi ongöninque waodäni tömënäni në apænte änäni weca mäo pædæ godönäni æncædänimpa. Ayæ godömenque tömënäni odömöincönë mäo ænte godinque minitö iminite tæi tæi pancædänimpa cæminii. Ìninqe minitö edæ, Æbänö cæquinäni, ante do ëñëmini inte edæ nämä wææ aædäni. ¹⁸ Ayæ, Awënëidi tönö në ëñänämaï inäni adobaï ëñencædänimpa, ante cædinque botö ämo ëñëninque minitö iminite mäo pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ayæ tömämaæ awënëidi odeyeidi weca gönönäni gongæninque minitö botö beyæ apænecæminimpa. ¹⁹ Mäniñedë tömënäni nani ænte mäo gönöñedë, Quinö bai apænequimoo, ante guifënete wædämaï iedäni. Mäniñedë edæ quinö bai apænequii, ante do ëñencæminimpa. ²⁰ Ìñæmpa wii nämä pönëninque apænequimini wæætë mönö Wæmpo Önöwoca incæ apænecä ëñëninque apænequimini iminipa," ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ godömenque apænedinque Itota, "Mäniñedë edæ nana caya iñönate adocanque näëmæ piininque, Wænoncæ, äninque tömengä tönöñacä ingante da godongä gocæcäimpa. Nana wencaya iñönate mæmpocä iñömö näëmæ piininque, Wænoncæ, äninque tömengä wengä ingante da godongä gocæcäimpa. Ayæ wëñænäni incæ wæmpoda inate näëmæ piininque mäo apænedäni ëñëninque wadäni tömënäni wæmpoda inate mämö wænönäni wæncædäimpa. ²² Ayæ, Coditoidi iminipææ, ante tömänäni botö ëmowo beyænque minitö iminite nangui piincædänimpa. Piinäni wæwëmini incæ æcänö iimæca iinque baganca wæntædämaï inte botö ëmowo beyæ piinte badämaï ingää tömengä ingante botö æmo beyænque quëwencæcäimpa. ²³ Mäniñedë ate waodäni togænte pancæte ante mini quëwëñömö pönäni ate wædinque minitö iñömö wayömö wadäni nani quëwëñömö wodii winöedäni, ämopa. Edæ näwangä ämopa. Edæ mönö Idægobæ wayömö wayömö wodii winöninque pancayömonga goyömini botö Waobo ëñagäimo inte edæ do poncæboimpa," ante Itota apænegacäimpa.

²⁴ Ayæ, “Në odömongä ingante pïinte cæyönäni tömengä miñæ nè gocä ingante edæ ædö cæte pïinte cædämaï inguinäni. ²⁵ Awënë nè odömongä wæwente quëwëñongä tömengä miñæ nè gocä guiquënë ædö cæte wæwëñamaï quëwenguingä. Edæ nè cæcä tömengä awënë bai bacä ïinque idæwaa edæ imaimpa. Botö oncö eacä bai nè Awënë imo iñömote wadäni, Wënæ awënë Beedeboobi imidö anguënë, ante pïinäni incæ mïnitö botö tönö mïni quëwencabo iñöminite wadäni godömenque wënæ wënæ ante pïincædänimpa,” ante Itota apænecä eñengadänimpa.

Guiñëñämaï iedäni, ante
(Odoca 12.2-7)

²⁶ Ayæ apænedinque, “Incæte tömënäni ïänite guiñëñämaï iedäni. Iñæmpa, Adämaï incædänimpa, ante quiëmë wë womonte ï incæ iincayæ ate tömäa wi ænete bayonte edonque pönï bacæimpa. Ayæ quiëmë awëmö cætei incæ iincayæ ate edonque pönï acædänimpa. ²⁷ Botö wëmö iñömö mïnitö iminite apænebo eñente ate mïnitö botö apænedö ante ñäö apäiyömö apæneceaminimpa. Ayæ godö wæntæ botö äninö eñente ate mïnitö æibæ oncömanca æidinque ogæ tedete apænemïni eñencædänimpa. ²⁸ Ayæ nè baonque wænönäni inte önöwoca wænönämaï ïänite ïänite adinque mïnitö tömënäni ïänite guiñëñämaï iedäni. Wæætë edæ baö tönö önöwoca tadömen-gadænguipo nè ömæe ewëñongä ingante guiquënë mïnitö tömengä ingante guiñente wæedäni.”

²⁹ Äninqe, Itota godömenque apænecantapa. “Wacä ayamöidi önömpo æmæmpoque mänim-podäni beyæ tiguitamö adotamonque ante pædæ godongä amïnitawo. Incæte mïnitö Mæmpo änämaï iñonte ayamö adocanque incæ yæipodë wæænämaï ingampa. ³⁰ Mönö ocagui incæ æpoguino encamö, ante Mæmpo Wængongui do eñëñinque mönö imonte aacampa. ³¹ Edæ, Ayamöidi bacoo pönï ïinque önonque ïänipa, ante nè äningä inte mönö Mæmpo iñömö mïnitö iminite wæætë waa acä apa guiñëwëmïni,” ante Itota apænecäimpa.

Wadäni eñëñönäni mönö Itota ingante Ao angæim-pa, ante
(Odoca 12.8-9)

³² Godömenque apænedinque Itota, “Æcänö waodäni eñëñönäni botö imote Ao äninque, Bitö botö Awënë inömi imipa, ante äna tömengä öönæde æiyongante botö tömengä ingante wæætë edæ Ao äninque, Bitö iñömö botö miñæ nè gogaimi inömi imipa, ante botö Mæmpo eñëñongä ancæboimpa. ³³ Wæætë waodäni eñëñönäni botö imote nè Baa angaingä ingante guiquënë botö Mæmpo öönæde nè quëwengä eñëñongä botö tömengä ingante adobai edæ Baa ancæboimpa,” ante Itota apænecäimpa.

Botö beyænque guëa pïincædänimpa, angampa
(Odoca 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ Ayæ apænedinque Itota, “Inguipoga quëwënäni piyænë cæte wæætedö wæætë cædämaï inte quëwencædänimpa, ante cæcæte ante Itota imæca pongaingä ingampa, ante mïnitö pönëmïnitawo. Iñæmpa yaëmë næænte bai pömo imopa. ³⁵ Botö apænedö beyæ onguifæna näna wæmpocaya incæ näëmæ pïincædaimpa, ante pömo imopa. Onquiyæna adobai näna badancaya incæ näëmæ pïincædaimpa. Näna wæntecaya incæ näëmæ waadedämaï inte pïincædaimpa, ante pömopa. Mänömaï cæbo imopa, ante pönëmïniyaa. ³⁶ ïinque, botö änö beyæ näni owocabo incæ näëmæ waadedämaï pïincædänimpa,” ante apænecäimpa.

³⁷ Ayæ apænedinque Itota iïmaï apænecantapa. “Edæ æcänö mæmpo tönö wäänä ïnate ædæmö waadedinque botö imote wæætë pönömenque waadeda iñömö tömengä iñömö botö nè emiñængä ædö cæte baquingä. Adobai wëñængä ingante ædæmö waadedinque botö imote pönömenque nè waadecä iñömö tömengä wæætë botö nè emiñængä ædö cæte baquingä. ³⁸ Ayæ æcänö botö miñæ pöinëna tömengä iñömö edæ, Awæ botö wænguiwæ, ante næænte ponte bai cædinque, Wænönäni wæmo incæte Itota miñæ cöwë gocæboimpa, ante poncæcäim-pa. Wæætë æcänö mänömaï cædämaï ïna guiquënë tömengä ædö cæte botö nè emiñængä inguingä. ³⁹ Æcänö nämanque pönente, Imæcaque waa quëwenguimo, ante änaa tömengä iñömö quëwënämaï incæcäim-pa. Wæætë edæ, Wæmo incæ wæwëmo incæ botö öönæde Awënë angä eñente cöwë cæcæboimpa, ante æcänö äna guiquënë tömengä iñömö edæ cöwë quëwencæcäim-pa,” ante Itota apænecäimpa.

Në pönengä nänö waa cædinö beyæ eyepæ æncæcäim-pa
(Mäadoco 9.41)

⁴⁰ Ayæ apænedinque, “Mïnitö iminite Ao äninque waocä botö imote do edæ Ao äningä ingampa. Ayæ botö imote Ao äninque botö imote nè da pönongaingä ingante do edæ Ao äningä ingampa. ⁴¹ Wængongui beyæ nè apænecä ingante bitö, Wængongui beyæ nè apænecä nänö paga ænganca bitö adopo æncæbiim-pa. Ayæ nè nö cæcä ingante, Bitö nè nö cæbi inte pöe, ämi ïinque nè nö cæcä nänö paga ænganca bitö adopo æncæbiim-pa. ⁴² Näwangä ämopa. Bitö Itota miñæ nè gobi inte æpæ becæbiim-pa, ante bitö guiyangä ingante pædæ godömi ængä ïinque bitö godöni beyæ eyepæ æncæbiim-pa,” ante apænedinque Itota tömënäni ïänite da godongä gogadänimpa.

Wäo tömengä miñæ nē goda inate da pönongä pōna-
pa

(Odoca 7.18-35)

11 Ayæ tömengä miñæ nāni, Dote, ante gocabo inānite iinque apænedinque Itota wadæ god-
inque tömēnāni nāni quēwēñōmō odōmoncæte ante
ayæ, Eñencædānimpa, ante apæneccæte ante wayōmō
wayōmō gocantapa.

² Māniñedē edæ Wäo iñōmō tee mönete ongōñon-
gante wadāni tömengä weca pōninque, Mōnō Codito
iīmaī cæcampa, ante tededāni eñente wædinque Wäo
wæætē tömengä miñæ goda inate Itota weca da
godongä godatapa. ³ Iinque Wäo beyæ ancæte ante
pōninque tömēna iīmainō ante Itota ingante apæne-
datapa.

—Bitō iñōmō dodāni nāni, Nē Ponguingä, ante nē
angaiimi adobi imitawo. Wæætē tömēnāni nāni nē an-
gaiimi ināmaī imi iinque bitō wæætē, Wacā pongu-
ingä, ante wānō cōedāni, ämitawoo. Æbānō mönitō
cæquimōnii, ante eñencæte ante wæmōnipa.

⁴ Ante äñōnate Itota wæætē, “Mīnatō ponte
eñēñōmīna botō æbānō apænebo eñēmīnatawo, ante
ayæ, Botō æbānō cæbo amīnatawo, ante mīnatō
wæætē Wäo weca gote māo apænemīna eñengæda.
⁵ Botō godō cæbo ate babetamō iināni incæ waa ba-
monte adāni amīnapa. Cōmante iināni incæ waa bate
dao dao godāni amīnapa. Baate iināni incæ æmontai
waēmōntai baadāni amīnapa. Babetamonca iināni
iñōnānite botō godō cæmōmo ate önōmonca waa ba-
moncate eñēnāni amīnapa. Do æmæwo wænte
ōñōnāni iñōnānite botō godō cæbo ate ñāni
ōmæmōnāni amīnapa. Ömaadāni inte wæyōnānite
botō Wængongui waa pōni nānō pōnō cægainō ante
apænebo eñente todāni amīnapa. ⁶ Ayæ, Botō beyæ
waocā wii piinte wadæ gocā iñōmō tömengä watapæ
nānō quēwenguinque edæ oda cædāmaī incæcäimpa,
ante apænebo eñēninque mīnatō Wäo ingante māo
adodō ante apænemīna eñengæda,” ante Itota an-
gantapa.

⁷ Angä eñēninque Wäo beyæ nē ānīna wadæ goyōna
edæ Itota wæætē tömānāni inānite, Wäo æbānō in-
gää, ante apæneccantapa. “Mīnitō guiquēnē quīnō
acæte ante önōmæca gomīnitapa. Cæwipa woboyæ
pæmænte ate æmæñō ædæ æmæñō ædæ gobaingä
ingante mīnitō dicæ acæ gomīnitawogaa. ⁸ Iinque
edæ quingānō ingante acæte ante gomīnitapa. Waocā
weocoo waēmōncoo mongæñongä ingante mīnitō
dicæ acæ gomīnitawogaa. Iñæmpa waēmōncoo
mongængä iñōmō awēnē oncōnē quēwengä apa
quēwēnānii. ⁹ Iinque edæ quīnante gomīnitawo.
Mīnitō mīni nē go acæ cædongä iñōmō edæ Wæn-
gongui beyæ nē apæneccā ingantawo. Nāwangä impa.
Wængongui beyæ nē apæneccā Wäo ingampa. Incæte
tömengä wii Wængongui beyæ nē apænegaināni bai
iñongä inte godōmenque nanguī cæcā ingampa, ante

apænebo eñēmaimīnipa. ¹⁰ Wængongui iīmaī angam-
pa, ante yewæmongatimpa.

‘Botō beyæ nē apæneccā ingante da pōnōmo pōn-
inque tömengä taadō tāno beyænte bai cæcæcäimpa.

Tömengä bitō Codito imi beyæ ante taadō waa
pīnonte bai waa cæcæcäimpa.’

Mānōmainō ante dodāni adocā Wäo ingantedō ante
pōnēninque yewæmongadānimpa. ¹¹ Nōwo iñōmō
āmo eñēedāni. Iñæca mīni eñagaincabo iñōmīnite
æpæñē mönō nē guidōnongä Wäo adocanque
ñænængä iñongante wacā tömengä bai edæ dæ
angampa. Incæte önædē Awēnē Odeye nempo
quēwēnāni iñōnāni adocanque guiyangä pōni ingä in-
cæte Wäo pōnōmenque wædangä ingampa,” ante Ito-
ta apæneccantapa. ¹² Ayæ iīmaī ante godōmenque
apæneccantapa. “Wäo tāno nānō apænedōñedē ayæ
godōmenque ñōwo ganca tæi pīñænāni pogodo pōn-
inque, Önædē Awēnē Odeye nempo mönō wānē
guiicæimpa, ante tee tate guite bai cædinque, Mōnō
Awēnē incæcäimpa, ante edæ ö ænte bai cædānipa.

¹³ Edæ Wængongui beyæ nē apænegaināni tōnō, Iīmaī
cæedāni, ante nē wææ angaingä tōnō tömēnāni
tömānāni edæ, Awēnē poncæcäimpa, ante cōwē Wäo
nānō ponganca apænegadānimpa. ¹⁴ Iinque, Ediya
wodi ayæ poncæcäimpa, ante nāni nē ānongä Wäo
iñōmō adocā ingampa, ante pōnemīniyaa. ¹⁵ Eamonca
ongonte eñēedāni,” angantapa.

¹⁶ Godōmenque apænedinque Itota iīmaī angantapa.
“Inguipogaque ante nē quēwēnāni iñōmō quingāmē
bai inānipa. Quiēmē bai edæ quēwēnānipa. Wēñænāni
mōnō godonte æiñōmō tæ contate owempodāni nāni
owempodō bai edæ adobai cædānipa, ante awædō.
Wēñænāni nāni owempote cæcabo incæ ææmæ cæte
bai owempote cædinque wadāni inānite aa pedānipa.
¹⁷ ‘Mīnitō beyæ öōña we we öōñōmōni mīnitō wæætē
edæ äwadāmaī imīnitapa tōö,’ ante owempodinque
wēñænāni piinte tedewēnānipa. Ayæ wæætē, Wacā
do wængä ate nāni wæbai ante wēñænāni nāni owem-
pote cæcabo iñōmō, ‘Mōnitō Ca ca wæyōmōni mīnitō
wæætē edæ wædāmaī imīni wæmōnipa,’ ante piin-
inque aa pedāni bai ñōwodāni iñōmō edæ adobai
piinte tedewēnāni inānipa. ¹⁸ Iīmaī edæ impa.

Wēñænāni nāni wædō bai Wäo iñōmō cængui cænā-
maī tepæ bedāmaī ponte quēwēñongante ñōwodāni
guiquēnē, Wēnæ tōnō Wäo quēwengampa, ante
piinānipa. ¹⁹ Ayæ wæætē botō Waobo eñagaiimo inte
edæ ponte nē cænte bete quēwēmo adinque botō
imotedō ante mīnitō iñōmō, Cæowæobi inte cæmipa.
Beowæobi inte bebipa, ante badete tomīnipa. Ayæ
godōmenque, Odōmāno awēnē beyæ nē æwēnāni
tōnō nē eñēnāmaī cædāni iñōnānite bitō tömēnāni
æmigo imipææ, ante botō imote piininque mīnitō
wēñænāni nāni piinte aa pedō bai anewēmīnipa tōö.
Incæte, Nē nō eñēnāni iñōmō nō cædānipa, ante ad-
inque, Nāwangä nō eñēnānipa, ante mönō eñengæim-
pa,” ante Itota apænegacäimpa.

Në eññämaï cædäni inänite Itota piingampa

(Odoca 10.13-15)

²⁰ Ayæ, Minitö quëwëñömö botö bamönengæ nanguï cæbo adimini incæ minitö wënæ wënæ mini cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante dicæ wæminita-wogaa, ante piinque Itota wayömö wayömö tö-mengä nänö nanguï cædiñömö quëwënäni inänite iï-mainö ante mä piingantapa. ²¹ “Codatï iñömö quëwëmini eññädäni. Betaida iñömö quëwëmini eññädäni. Minitö mini wæwenguinque eññämaï cæte quëwëminidö angüenë. Edæ botö minitö weca tæi piñænte botö cædi bai Tido nani quëwengaiñömö Tidö nani quëwengaiñömö adobai cæbo bai manïñömö quëwengainäni iñömö tömënäni dobæ wënæ wënæ nani cægainö ante ñimpo cædinque weo-coo gömæ ëmoncoo wëñadique gönai öni pæcate Ca ca wæcægädänimpa. ²² Ìnque minitö iminite ämopa. Wængongui nänö apænte angüönæ iinque bayonte Tido iñömö quëwengainäni tönö Tidö iñömö quëwengainäni inänite nanguï pangä wæwënäni incæte tömengä minitö iminite godömenque pangä wæwencæminimpa. ²³ Ayæ Capënaömö iñömö quëwëmini eññädäni. Minitö iminite Wængongui dicæ öönædë wo ææntodongä æi gote toquiminyaa. Ìñæmpa tadömengadænguipo wææntodongä guï wæcæminimpa. Edæ botö minitö weca tæi piñænte botö cædi bai Todömä nani quëwengaiñömö adobai cæbo bai tömënäni nani quëwengaiñömö edæ godömenque ñowo ganca edæ mä ongoncædönimpa. ²⁴ Ìnque edæ ämo eññädäni. Wængongui nänö apænte angüönæ iinque bayonte Todömä quëwengainäni inänite nanguï pangä wædäni incæte minitö iminite godömenque pangä wæcæminimpa,” ante Itota tömënäni inänite piingacäimpa.

Botö weca pö guëmæedäni, angampa

(Odoca 10.21-22)

²⁵ Ayæ manïñedë Wængongui ingante apænedinque Itota, “Mæmpo eññemi. Wadäni nämä ocai encädäni tönö nanguï adinque në eññänäni tönö maninö bitö eñngainö ante eññämaï incædänimpa, ante cædinque bitö cægainö ante wë wodonte bai pæ wënegabiimpa. Wæætë edæ wëñænäni nani pönënö bai në pönänäni inänite wæætë bitö edonque odömömi adinque do eññänäni. Bitö öönædë Awënë ingaimi inte inguipoga Awënë adobi inömi inte edæ mänömaï cæbipa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönëninque apænebopa. ²⁶ Mæmpo, bitö tömëmi änö bai cædinque waa cæbi adinque botö Ao ämopa,” ante Wængongui ingante waa apænecantapa.

²⁷ Wængongui ingante iinque apænedinque Itota godongämæ ongönäni inänite wæætë apænecantapa. “Botö Mæmpo nö eñngä inte pönö odömongä beyænque botö iñömö tömänö ante në eññemo imopa. Ayæ, Botö tömengä Wëñæmo iñömote botö Mæm-

poque botö imote në againgä iñongante wadäni adämaï inänipa. Wæætë edæ Mæmpocä ingante botö tömengä Wëñæmo inömo inte adoboque në agaimo imopa. Ìnque, Botö abo bai iinänique adobai ate bai pönencædänimpa, ante cædinque botö minitö iminite odömömo adinque minitö adobai Mæmpocä ingante në ate bai pönëmini bamnipa.”

²⁸ “Teëmë mongænte bai nangæ batawëmini iinque minitö botö weca pömini ate botö wæætë teëmë mongænte mini wæwënö ante ö æmo ate minitö wæætë ganca pönente guëmancæminimpa. ²⁹ Edæ botö mimöno gänë pönëninque nämä beyænque änämaï quëwëmo adinque minitö botö weca pömini iinque botö minitö tönö iñacabo cæcæboimpa. Edæ wagadada awæmpaa goti wimoncate äämencaque goda bai möna guëa cæcaya bayömöna botö nö eññömo inte pönö odömonte apænebo eññëninque minitö önöwoca wampo pönente guëmancæminimpa. ³⁰ Edæ botö tönö äämencaque bai cædinque bitö iñömö oo wimoncadimpa mongænte bai edæ do cæcæbiimpa. Botö mongæncoo wodæi iñonte bitö wæætë edæ wodæi mongænte gote bai nangæ badämaï incæbiimpa,” ante Itota iinque apænegacäimpa.

Guëmanguïönæ iñonte tömëmö tä pete ænänipa

(Mäadoco 2.23-28; Odoca 6.1-5)

12 Manïñedë guëmanguïönæ iñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä miñæ në godäni guiquenë gæwænte wædinque tömëmö tä pe tä pe æninque tæcæ cænca cædäni. ² Adinque Paditeoidi guiquenë Itota ingante wæætë,

—Bitö miñæ në godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquenë. Ìñæmpa, Guëmanguïönæ iñonte maninö bai cædämaï iedäni, ante dodäni nani wææ angainö ante eññämaï inte iinäni iñömö do cædänipa töö.

³ Ante piññönäni Itota,

—Minitö iñæmpa docä Dabii wodi tönö godongämæ godäni tönö gæwænte wædäni iinque tömengä æbänö cægacäi ante yewæmonte ongö incæte minitö iñömö adämaï inte bai anewëmini awædö. ⁴ Tömengä iñömö Wængongui oncönë go guicantapa. Mänincönë, Wængongui qui, ante në godönänique cænguï impa, ante wææ nani angainö bai cædinque tömënäni, Wængongui qui, ante pöö ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte manii pöö wii Dabiidi cænguï inäncæ Dabii do cængantapa. Ayæ tömengä tönö cægönäni adobai godongämæ cængadänimpa. ⁵ Ayæ, Wængongui qui, ante në godönäni iñömö Wængongui oncönë ñænæncönë iñömö önönæque nani cæbai guëmanguïönæ iñonte adobai cædäni incæte wentamö entawënämaï önonque cæcædänimpa, ante Möitee wodi wææ yewæmongacäimpa. Minitö iñömö maninö ante adämaï inte bai anewëminipa töö, angantapa.

⁶“Ayæ apænebo eñeedäni. Minitö, Wængongui onco ñænæncö waa pöni ongoncompa, ante ayömini edæ botö ñowo minitö weca në ongömo guiquënë wii Wængongui onco bai ongömo inte wii önömoque ongömopa. Wæatë edæ nämä nö cædömo inte botö iñömö edæ godömenque waa pöni ongömo apa quëwëmini. ⁷Incæte, Wængongui iimainö ante apænecampa. ‘Wængongui qui, äninque mini iya tänö ante pönömenque waa adinque botö në waadete mini godö waa cædö ante godömenque waa abopa,’ ante Wængongui angampa. Ìnque minitö iñömö Wængongui nänö angainö ante eñëmini inte bai iñäni wentamö mongænämaï iñönänite, Mini pante wæquinque mänömaï cæminipa, ante apænte piinämaï incædöminipa. ⁸ Botö iñömö Waobo në eñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo imopa. Ìnque botö në guëmanguionæ Awënë inömo inte edæ, Guëman-guiönæ iñonte edæ æbänö cæquii, ante adobo në Åmo imopa,” ante Itota apænecäimpa.

Ni cömampoingå

(Mäadoco 3.1-6; Odoca 6.6-11)

⁹ Änque wadæ godinque Itota iñömö Wængongui angä nani eñente yewæmongainta ate oodeoidi nani odömöincönë go guigacäimpa. ¹⁰ Mäniñömö ni cömampoingå a ongongä adinque Paditeoidi guiquënë, Itota wapiticæ cæcä ininque mönö mäo piinte angæimpa, ante në änäni inte tömengä ingante änäni-tapa.

—Guëmanguionæ iñonte wacä waa bacæcäimpa, ante cædäni, ante Wængongui wææ angantawo.

¹¹ Ante Itota ingante äñönänite tömengä wæatë,
—Guëmanguionæ iñonte waocä tömengä cæningä ontatodë goyæ guii adinque mini waocabo imini incæ æcämë pædæ guipote ænämaï imaingä. ¹² Cæningä öngonganque iñongante waocä iñömö waëmö pöni ingampa, ante adinque guëmanguionæ i incæte waodäni beyæ cöwë waa cæcæimpa, ante ämo eñë-maïminipa.

¹³ Änque ni cömampoingå ingante wæatë,

—Pædæ pompobi, angä.

Eñëninque tömengä pædæ gopodique æmæmpo bai waa empocä bacantapa. ¹⁴ Adinque edæ Paditeoidi guiquënë wadæ godinque, Æbänö cæte tömengä ingante wænömö wænguingä, ante godongämæ pönëninque tedegadänimpa.

Codito æbänö cæquingä, ante Itaiya nänö apæne-gainö

¹⁵ Tömënanä, Wænongæimpa, ante pönente tededäni wædinque Itota iñömö wadæ gocantapa. Wadæ goyongä tæiyænäni tee empo godäni ate wædinque tömengä godö cæcä ate në wænæ wænæ inte wæwëninäni tömänäni waa badänitapa. ¹⁶ Ayæ në waa badänäni inänite, Minitö, Botö æbodö imo, ante mäo

apænedämaï iedäni, ante wææ angantapa. ¹⁷ Ìnque Itaiya wodi Wængongui beyæ në apænecä iimainö ante nänö yewæmongainö bai iinque cætimpa.

¹⁸ “Wængongui iimai ante apænecampa. Botö imote në cæquingä incæcäimpa, ante botö në apænte ænongä iñömö a ongongä aedäni.

Adocä botö në waadedongä iñongante botö tömengä ingante adinque watapæ tobopa.

Botö Önöwoca ingante da pönömo ænte ewocadinque botö imo në cæcä iñömö,

Botö nö cæte apænte ancæboimpa, ante tömengä oodeoidi inämaï inäni inänite mäo apænecæcäimpa.

¹⁹ Incæte tömengä wii wæatedö wæatë piincæcäimpa. Ogæ tededämaï incæcäimpa.

Waodäni taadö godinque tömengä dicæ Yæ yæ ante tedecä eñënaniyaa.

²⁰ Cæwipa bede næænimpa wä tadämaï inäni bai waocä wæwengä iñongante tömengä adobai në wæwengä ingante wido cædämaï ingampa.

Ayæ gongapæncade cömencaqui mini tente tæëm-moque go adinque pi ongömönämaï inäni bai tömengä adobai waocä wæntæye bayongante tömengä ingante godö piinämaï ingampa.

Adocä botö imote në cædongä ingaingä inte tömengä në Awënë nänö baganca cöwë nöingä ante apænte äninque cöwë waa cæcæcäimpa.

²¹ Ayæ botö imote në cædongä në Awënë bacä adinque wadäni oodeoidi inämaï inäni incæ, Tömengä emöwo beyænque mönö quëwengæimpa, ante pönencædänimpa,”

ante Itaiya wodi Wængongui beyæ nänö yewæmongainö bai Itota mönö Codito ñowo ponte waa cæcä ingampa.

Wænæ tönö cæcä imaingampa, ante wapiticæ änäni-pa
(Mäadoco 3.20-30; Odoca 11.14-23, 12.10)

²² Mäniñedë wacä wænæ tönö quëwëngä inte babetamongä babetadecä badingä iñongante wadäni tömengä ingante ænte mämönäni pongä adinque Itota godö cæcä ate tömengä awinca adinque në tedecä bacantapa. ²³ Cæcä waa bacä adinque tömänäni, Æbänö cæcä, ante guñente wædinque, “Awënë Dabii wodi pæingä wabänö imaingampa,” ante pönente wæ-gadänimpa.

²⁴ Mänömainö ante wædäni eñëninque Paditeoidi guiquënë, “Iñæmpa wænæidi awënë Beedeboo tönö në cæcä inongä inte Itota wænæidi inänite wido cæbaingampa,” ante tedewënanitapa.

²⁵ Wapiticæ tömënanäni pönëno ante eñente wædinque Itota tömënanäni inänite, “Awënë odeye nempo quëwënanäni iñömö näëmæ wæatedö wæatë cædäni ininque awënë odeye nänö ömædempote wæquinque tömënanäni nämä ewente cæbaïnänipa. Ayæ adocönë owocabo incæ adoyömö godongämæ quëwëninäni incæ näëmæ wæatedö wæatë cædäni ininque tömënanäni onco woquinque näwæ gobainänipa. ²⁶ Ayæ

Tatäna nempo quëwënäni iñömö edæ näëmæ piin-
inque wæætedö wæætë cædinque tömengä ingante
wido cædäni ïninqe Tatäna dicæ tömënäni awënë od-
eye ïmaingää. ²⁷ Minitö, Beedeboo tönö cædinque Ito-
ta wënæidi ïnänite wido cæcampa, ante tedewëmini-
pa. Mäninö mini änewënö näwangä i bai minitö miñæ
në godäni guiquënë æcänö tönö cæte wido cædäni.
Ïninqe minitö miñæ në godäni incæ mini änewënö
beyænque ante näëmæ piininqe minitö iminite
wæætë apænte äninque piincædänimpa anguënë.
²⁸ Botö iñömö Wængongui Önöwoca tönö cæte
wënæidi ïnänite wido cæbo apa änewëmini. Mänömai
ï ïninqe botö Wængongui Awënë Odeye ïnömo inte
minitö weca do pömo aedäni," ante Itota apæne-
gacäimpa.

²⁹ Ayæ apænedinque tömengä, "Në tæi piñængä in-
gante wii goto wininque waocä ædö cæte tömengä
oncönë guiite mäincoo ö ænguingää. Edæ në ëacä in-
gante bæi ongonte goto winte ate pö guiite ö ænäni
bai botö iñömö wënæ inte në bæi ongonte wido cæbo
imopa," angantapa.

³⁰ Ayæ, "Botö tönö æcänö wii godongämæ cæcä
iñömö tömengä iñömö edæ Baa ante botö imote
piinte cæcä ingampa. Ayæ botö, Waodäni botö miñæ
poncædänimpa, ante cæyömo waocä botö tönö wii
cæcä iñömö tömengä wæætë botö miñæ poncæ
cæyönänite tatodongä wadæ godänipa," ante
apænecantapa.

³¹ Ayæ, "Ïninqe apænebo ëñëedäni, angantapa.
Mini waocabo wënæ wënæ cæmini incæ Mæmpo
Wængongui ingantedö ante babæ ante godö wiwa
ämïni incæte Wængongui wæætë tömänö beyæ pönö
ñimpo cæcä beyænque quëwencæminimpa. Wæætë
edæ Wængongui Önöwoca ingante babæ ante godö
wiwa ämïni ïninqe Wængongui mäninö ante cöwë
ñimpo cædämai incæcäimpa. ³² Ayæ botö Waobo ëña-
gaimo iñömote botö imotedö ante waocä piininqe
adodeque angä incæte Wængongui godö ñimpo cæcä
ate quëwencæcäimpa. Wæætë botö Tæiyæ Waëmö
Önöwoca ingantedö ante æcänö piininqe babæ äna
guiquënë tömengä inguipoga nänö quëwengäñedë in-
cæ wænte ate nänö goyedë incæ Wængongui tö-
mengä nänö wënæ wënæ äninö ante cöwë ñimpo
cædämai incæcäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

**Awæ æbänö iwæ, ante tömenca bete ëñengæimpa,
ante**

(Odoca 6.43-45)

³³ Ayæ waomö mönö cædinö ante awæ incate bai im-
pa, ante odömoncæte ante Itota iïmai ante apæne-
gacäimpa. "Awæ æbänö iwæ, ante ëñencæte ante
mönö tömenca tä pete bete ëñengæimpa. Awæ
waiwæ iwæ ïninqe tömenca wainca incaquiwæ impa.
Wæætë awæ baawæ iwæ ïninqe edæ tömenca baaca
incaquiwæ iwæmpa, ante ëñengæimpa. ³⁴ Mimönë
mönö pönëmämö eyede tate bai tao godedinque

mönö mänimämöque ante pönëninque tedemompa.
Ïninqe minitö tæntæ pæimïni bai imïni iñömö wiwa
cæte quëwëmini inte minitö ædö cæte waa ante
apænequimïni. ³⁵ Ayæ waa pönï mäincoo da wente
ate tadonte ænäni bai cædinque në waa cæcä iñömö
mimönë waa pönï nänö entawëninö ante pönëninque
waa pönï tedete waa cæcampa. Në wiwa cæcä
guiquënë mimönë wiwa nänö entawëninö ante
pönëninque wiwa tedete wënæ wënæ cæcampa."

³⁶ "Edæ apænebo ëñëedäni. Wængongui tömengä
nänö apænte anguïönæ iñonte, Mänine quinante
önonque tedebitawo, ante angä ëñëninque mini wao-
cabo edonque apænequënëmïni imïnipa. ³⁷ Ïninqe
mini tedepämo tömämämö ante Wængongui apænte
äninqe edæ pancamïniya iminite ñimpo cædinque
edæ pancamïniya iminite, Mini panguinque
tedewëminipa, ancæcäimpa," ante Itota apæne-
gacäimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante änäniipa

(Mäadoco 8.11-12; Odoca 11.29-32)

³⁸ Apænecä ëñëninque në odömönäni tönö Paditeoi-
di pancadäniya Itota ingante apænedinque,
—Awënë në Odömömi ëñëmi. Pönencædänimpa,
ante mä cæte bitö odömönö ante mönitö äinente
wæmönipa.

³⁹ Äñönäni Itota wæætë,

—Mini në wiwa cæcabo inte Wængongui ingante
ëmö cæte pangote bai mini wadæ godincabo iñömö
minitö, Mä cæte odömömi adinque pönëmaimönipa,
ante ancaa ämïni awædö. Näwangä ämo ëñëedäni.
Ñöwomïni iminite mä cæte odömönämai ingæimpa.
Cönäö wodi beyæ nänö cægainö ante edæ mäninque
mini aquinque cæcæimpa änewëminii. ⁴⁰ Mëönaa go
adoönæque iñonte gæyæ cæncadë Cönäö wodi nänö
ongongaï bai edæ botö adobai Waobo ëñagaimo inte
edæ mëönaa go adoönæque adopoönæ wao wodido
ongoncæboimpa. ⁴¹ Cönäö wodi Wængongui beyæ
apænecä ëñëninque Nïnebaidi wënæ wënæ nänï cæ-
gainö ante ñimpo cædinque Wængongui gämænö
pongadänimpa. Cönäö wodi wædangä iñongante botö
në ñænæmo inte nö ante apænebo ëñëninque minitö
wæætë ëñënämai imïnipa. Ïninqe Nïnebaidi Wæn-
gongui gämænö në pongainäni incæ Wængongui në
apænte angä weca pöninque mini ñöwo quëwencabo
tönö godongämæ gongænte ongöninque, Mini pan-
guinque ëñënämai ingamïnipa töö, ante apænte
piinänidö anguënë.

⁴² "Ayæ adobai betamonca gämænö ömæ awënë on-
quiyængä iñömö awënë Tadömöö wodi nangui ëñente
nänö apænedö ante ëñencæte ante doönæ quëwën-
inque pongacäimpa. Tadömöö wædænque ëñengä
iñongante botö godömenque nangui ëñëmo inte
minitö weca ongöñömote minitö iñæmpa wii ëñëmin-
pa töö. Ïninqe mäningä onquiyængä incæ Wæn-
gongui në apænte angä weca pöninque mini ñöwo

quëwencabo tönö godongämæ ongöninque, Mini pan-guinque ëñënamai ingaminimpa töö, ante apænte piincæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Wënæ waodë owote godingä inte adodö pongampa, ante

(Odoca 11.24-26)

⁴³ Ayæ apænedinque Itota iimaï ante apænecantapa. “Waocä baönë owote ate tao godinque wënæ iñömö edæ, Quingänö baönë go guidinque edæ guëmante quëwenguimoo, ante diqui diqui minte ayongä önömæca to aminte i ate wædinque edæ, ⁴⁴ ‘Botö tao godincönë adodö go guite quëwencæboimpa,’ ante pönëninque adodö pongampa. Ponte ayongä waocä öngonganque bayongante wacä önöwoca tömengäa owodämaï ingä adinque wënæ wæætë, Æ waocä botö owodincö bai inongä inte ñöwo önonconque bai wadæ ñëmænte mäincoo cabo të gæte bai ömæwocacä ingä abopa. ⁴⁵ Ante adinque tömengä wæætë godinque wënæidi godömenque wiwa cædäni tiæte ganca män-impodäni inänite ænte pongampa. Tömënanäni tömänäni waocä baönë godongämæ pö guite owodäni ate waocä iñömö wënæ yewæninque godömenque wæwengampa. Ñöwomini guiquënë wiwa mini cæcabo adobaï bate wæwencæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota badä tönö tömengä biwiidi

(Mäadoco 3.31-35; Odoca 8.19-21)

⁴⁶ Itota oncönë a ongöninque nanguï inäni inänite apæneyongä tömengä nänö biwiidi tönö tömengä wäänä tömengä ingante bee tente apænecæte ante oncodo ponte a ongönäni. ⁴⁷ Adinque wacä añecæ ponte apænecantapa.

—Bitö badä bitö biwiidi bitö imite apænecæte ante oncodo ponte yabæque ongönänipa cæbii.

⁴⁸ Äñongante Itota wæætë,

—Botö badä ædänö inäa ante ämoo. Ayæ botö biwiidi ædänidö inänii ante ämoo, ante pönëminii.

⁴⁹ Äninque, Itota tömengä miñæ në godäni gämænö oo cæmöninque,

—Inäni iñömö botö badäidi botö biwiidi inönäni inänipa, ante mänömainö ämo abaïminipa. ⁵⁰ Mönö Mæmpo öönædë në quëwengä nänö änö bai ëñente æcänö cæte quëwëna mäningä edæ botö biwi ingampa. Mäningä botö biwinque ingampa. Mäniä botö badä inampa, ante pönencæboimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Waocä nänö quiyadö ante odömonte apænecampa

(Mäadoco 4.1-9; Odoca 8.4-8)

13 Mäniönæ edæ Itota oncodo tao godinque gäwapæ wedeca godinque tæ contagacäimpa. ² Tömengä nänö tæ contate ongöñömö nanguï inäni tömäo goto ponte ongönäni adinque tömengä wæætë

wipodë go guite tæ contate wäi wocænte owoyongä tömënanäni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaque ongönänitapa. ³ Ayæ ömaaque ongönäni inänite apænedinque tömengä, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquii, ante ëñencæminimpa, ante botö imæca quëwënanäni nänö cædönö ante odömonte apænebo ëñeedäni.

Äninque Itota nanguï apænecantapa. “Waocä në quiyacä iñömö quiyacæ gocampa. ⁴ Gote quiyayongä pancamonga taadö iñömö wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñonte ayamöidi pöninque dobæ ade cænänipa. ⁵ Pancamonga guiquënë dica-montaa onguipoi woyedömö iñömö eyepote wææmpä. Onguipoi woyedömö öñömö inte pæquinämaï quingæ tä bocate pædinque æmonga æipa. ⁶ Edæ guingo icate æmæwo näñe wæmpä. Ininque oguimento yæyæmë guiwadämaï inte cöñe bawadämaï iñonte nænque ti näwäñö wänä cacadinque edæ guingo icate näñe wæmpä. ⁷ Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö iñömö pæquinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquii. ⁸ Wæ-monguipoga quiyadimö guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö nanguï pönö incapa. Incate pancawæn-caa tiëë ganca, pancawæncaa tetenta ganca, pancawæncaa todëinta ganca mänimpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa. ⁹ Éamonca ongonte ëñeedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

Önömoncaque ëñente pönënamai inänipa, ante

(Mäadoco 4.10-12; Odoca 8.9-10)

¹⁰ Ayæ tömengä miñæ në godäni tömengä weca ponte apænedinque, Itota ëñëmi. Bitö tömënanäni inänite inguipoga quëwënanäni nänö cæinö ante odömöninque quinante mäninque ante odömonte apænebitawo.

¹¹ Äñönänite Itota, “Öönædë Awënë Odeye nempo æbänö quëwenguï, ante mini waocabo wëenëñedë mini ëñënamai ingainö ante botö ñöwo minitö iminute pönö edonque apænebo ate minitö adomäninque në ëñëminäni bamänipa. Wæætë tömënanäni inänite guiquënë botö mäniñö ante godö apænedämaï imopa. ¹² Edæ në ëacä ingante godönäni nänö godömenque æi bai botö në ëñengä ingante godö apænebo ate tömengä godömenque waa pönö ëñente bacæcäimpa. Wæætë në ömæpocä inongä ingante wædænque nänö ëadi incæ ö ænänäni bai në ëñënamai ingä guiquënë adobaï wædænque nänö ëñëno incæ ö ænte bai ewente bai baquino angüenë. ¹³ Incæte edæ awincaque adinque në adämaï inäni inte tömënanäni önömoncaque ëñëninque në ëñënamai inäni inte pönënamai inänipa. Ininque botö, Wængonguï Awënë nempo æbänö quëwenguï, ante ëñënamai incädänimpa, ante cædinque imæca quëwënanäni nänö cæinonque ante odömonte apænebopa, angantapa. ¹⁴ Edæ Wængonguï

beyæ apænedinque Itaiya wodi iimaï ante nänö yewæ-mongainö bai ñowo quëwënäni incæ iinque cædänipa. 'Nawangä eñencæte ante cædinque minitö önömoncaque eñëninque pönënamäi imini inte eñënamäi incæminimpa.

Nawangä acæte ante cædinque minitö awincaque adinque wæætë pönënamäi imini inte adämaï incæminimpa.

¹⁵ Mäninäni, Wii ainëwædö, ante awinca mönæ guimonte bai cædinque,

Önömonca wii eñëinëwædö, ante tee mömoncate bai cædinque,

Mimönë wii pönëinëwædö, ante mimö ömæde inäni inänipa.

Wii mänömaï i bai tömënanäni awinca adinque önömonca eñëninque mimönë pönencædönänimpa.

Ayæ tömënanäni nani waa baquinque edæ dadi emæninque botö gämænö poncædönänimpa.' Ante Itaiya wodi nänö angainö bai iinque cætimpa," ante Itota apænegacäimpa.

¹⁶ Ante Itota tömengä miñæ nê godäni inänite apænecantapa. "Minitö guiquënë awinca do adinque önömonca do eñëninque mini toquinque impa.

¹⁷ Nawangä ämopa. Wængongui beyæ nê apænegainäni tönö nê nö cægainäni tönö ñowo mini adö ante nanguï ainente wædäni incæte adämaï ingadänimpa. Ayæ mini ñowo eñëno ante nanguï eñëinente wædäni incæte eñënamäi ingadänimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Quiyacä nänö cædö ante pönente iimaï impa

(Mäadoco 4.13-20; Odoca 8.11-15)

¹⁸ Itota ayæ tömënanäni inänite godömenque apænecantapa. "Mänii quiyacä nänö quiyainö ante apænedinque botö, Wængongui Awënë ingante æbänö eñenguï, ante odömoncæte ante apæneyömo minitö ëamonca ongonde eñëedäni, angantapa.

¹⁹ Awënë Wængongui Odeye nempo æbänö cæte quëwenguï, ante mönö apænedö ante önömoncaque eñëninque waocä mimöno pönënamäi ingä iinque tömengä mimöno nänö eñëninö incæ wënæ nê wiwa cæcä inongä inte pö ö ængampa. Mäningä nê pönënamäi ingä iñömö taadö wedeca eyepodimö bai ingampa. ²⁰ Woyedömö dicamontaa eyepodimö bai ingä guiquënë tömengä Wængongui nänö apænedö eñëninque quingæ Ao ante watapæ tocampa. ²¹ Ayæ ate adocä incæ tömëmö woyedömö bai oguimento yæyæmë guiwadämaï bai ingä inte wantæ iñö quëwengampa. Wængongui nänö apænedö beyæ piinäni wæyongä tömengä ingante wënæ wënæ cæcæte ante togænäni ate wædinque tömengä guifente wædinque edæ emö cæte gocampa," angantapa.

²² Ayæ, "Ömentacodë wæænte pædimö bai ingä guiquënë tömengä eñëninque godömenque quëwëñongä inguipoga quëwente quiemë beyænque

mönö wæpämö pöninque ayæ, Mäincoo beyænque toquimo, ante nani oda cæte wæwëmämö pöninque ömentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængongui nänö apænedinö incæ incadämaï bai bapa. ²³ Onguipoga wainguipoga quiyadimö bai ingä guiquënë tömengä Wængongui nänö apænedö eñente wede pönëninque edæ tömëwæ incate bai Wængongui beyæ nanguï cæcampa. Pancadäniya edæ tiëe ganca incate bai nanguï cædänipa. Wadäni guiquënë tetenta ganca incate bai cædänipa. Ayæ wadäni todëinta ganca incate bai cædänipa," ante Itota apænecä eñënanitapa.

Waimö tönö ömentacoo quiyate pæmö ante odö-mongampa

²⁴ Ayæ wæætë inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömöninque Itota godömenque apænegacäimpa.

"Öönæde Awënë Odeye iñömö gönea tömëmö waimö nê quiyacä bai ingampa. ²⁵ Tömengä quiyate gocä ate woadäni mö ñöñönäni wacä nê piinte cædongä inte wæætë tömengä nänö quiyadiñömö awëmö ponte, Ömentacoo pæcäimpa, ante adoyömö pönö ni quiyate wadæ gocä. ²⁶ Ate waimö tänä nä bocate waiwæ pædinque tömëmö incayö adoyömö tæcæguedë ömentacoo pæ. ²⁷ Adinque nê cædäni guiquënë nê ëacä weca pöninque, 'Awënë, bitö gönea quiyadiñömö tömëmö waimö minämaï imitawo. Ædönö ponte ömentacoo adoyömö pæ, ante wæmönipa.' ²⁸ Ante äñönäni, 'Wa. Mönö piinte ängongä cæbaingampa. Wabänö ii.' Ante pönëñongä tömënanäni, 'Iinque bitö ämi godinque abæ wiquimöni, ämitawo.' ²⁹ Änäni eñëninque nê ëacä wæætë edæ, 'Iñæmpa mänömaï cæmini iinque waiwæ tönö ömentacoo guëa abæ wite babaimpa. ³⁰ Iinque minitö ñowo edæ ömæ widämaï inte to amiña peganca ee amini guëa pæcäimpa. Amiñayedë edæ nê pedäni inänite botö, Ömentacoo täno tæ gæte topo cæte iya täninque tömëmö waimö guiquënë tä pete mämö ñönödäni, ancæboimpa,' ante nê ëacä apænecampa." Mänö-mainö ante odömoncæte ante Itota apænegacäimpa.

Möotatamö guidimö ante odömonte apænecampa

(Mäadoco 4.30-32; Odoca 13.18-19)

³¹ Ayæ wæætë inguipoga mönö adö ante odömöninque Itota godömenque apænedinque, "Waocä möotatamö tömëmö ænte mäo tömëmoncodë quiyacä bocate pæ aminitawo. Mänimö guidimö inte ñænæ pæ bai Wængongui Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö adobai yebænte pæpa. ³² Edæ möotatamö mini ænte quiyamö guidimö pönö i bai wamö mini quiyamö adomonque incæ adobai guiyamö pönö i iñömö edæ dæ ampa. Incæte möotatamö iñömö tä bocate pædinque möotatawæ edæ ocäñequi doyæ pæwæ bapa. Wii tömäa ocäñequi mini quiyadiwæ bai edæ ocäa inämaï inte möotatawæ iñömö edæ ñænæ awæ i adinque ayamöidi ponte awænëmæ ongönäni-

pa. Möotatamö guidimö incæ mänömaï pæ bai Wængonguï Awënë nempo quëwënäni iñömö wædænque iñinäni incæ nanguï yebænguïnäni inänipa," ante odömöninque Itota apænegacäimpa.

Päo yedæ æmpoquï da wenguï ante odömönte apænecä
(Odoca 13.20-21)

³³ Ayæ wæætë inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömöninque Itota godömenque iïmaï ante apænecantapa. "Päo yedæ æmpocæimpa, ante onquiyængä ñænængade tee manguincade ænte tee mäninque ædina nani ämö ænte mempoga go adopoque da wëninque ayæ yedæ æmpoquï ænte pönö da wëninque wempo wempo ædæmö cædengä ate päömo yedæ æmpote tömäo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päömo tömäo näämænta ba bai öönædë Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö tömämini nö ëñente bamini," ante odömöninque Itota apænegacäimpa.

Inguipoga nani cæi bai impa, ante Itota odömöngampa
(Mäadoco 4.33-34)

³⁴ Nanguï inäni mäniñömö ongönäni iñönänite Itota inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömöninque mäninque ante tömënäni inänite apænecantapa. ³⁵ Edæ Wængonguï beyæ nê apænegaingä iïmaïnö ante doyedë apænegacäimpa. "Wængonguï æbänö cæcää, ante botö inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömöninque botö iñæ ænete apænecæboimpa. Wængonguï nänö badongaiñedë ayæ godömenque ñöwo ganca nänö wë wodonte ëñengainö ante botö ñöwo apænecæboimpa," ante docä nänö angainö bai ñöwo iñömö iinque cæquinque Itota odömönte apænegacäimpa.

Ömentacoo ante iïmaï ante impa

³⁶ Ayæ nanguï inäni inänite ëmö cæte godinque Itota oncönë pö guicä adinque tömengä miñæ nê godäni guiquënë tömengä ingante mämö änänitapa. Gönea ömentacoo quiyadincoo ante apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebi. Edæ edonque apænebi ëñëmönie.

³⁷ Äñönänite tömengä, "Tömëmö waïmö nê quiyad-ingä botö äningä iñömö botö Waobo ëñagaïmo inte mäningä bai iïmopa. ³⁸ Gönea botö äniñömö bai iin-guipo impa. Tömëmö waïmö botö änimö bai inäni guiquënë Awënë Odeye ingante nani ëñencabo inänipa. Ömentacoo botö änincoo bai inäni guiquënë wënæ inte nê ëñänäni iñönäni ³⁹ nê piïnte quiyacä botö äningä bai iñömö edæ wënæidi awënë ingampa. Amiña bai guiquënë inguipoga iinque bayedë ingæim-

pa. Ayæ amiña tä pete bai cædäni guiquënë Wængonguï anquedoidi inänipa."

⁴⁰ "Iinque edæ nani amiña bayedë ömentacoo të gæte topo cæte nani iya täi bai edæ adobai iinque bayedë baquïnö anguënë. ⁴¹ Mäniñedë edæ Waobo ëñagaïmo inte botö anquedoidi inänite ämö pöninque tömënäni gönea iñömö ömentacoo të gæte bai cæcædänimpa. Botö nempo quëwënäni pancadäniya oda cæte ëñänämaï cædänipa. Iinque, Oda cæcædänimpa, ante nê cædäni tönö nê ëñänämaï cædäni tönö tömänäni inänite botö anquedoidi iñömö abæ wite bai të gæte mäo, ⁴² gongapamö nani ämogate Ca ca wæyömö wido cæcædänimpa. ⁴³ Mäniñedë edæ nê nö entawëmini guiquënë mönö Mæmpo Awënë Odeye iñongä tömengä nempo nê quëwëmini iñömö edæ nænque tamö guinæ gongæ bai adobai guinæ edæ gongæncæminimpa. Eamonca ongonte ëñëedäni," ante Itota angacäimpa.

Waëmoncoo wë wodonte mäincoo, ante

⁴⁴ Godömenque odömöninque Itota iïmaïnö ante apænecantapa. "Öönædë Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö waëmoncoo onguipodë ææ wote nani wë wodonte mäincoo bai impa. Waocä gote mäincoo adinque adodö ææ wote æninque wayömö wë wodongampa. Wodonte ate tömengä watapæ todinque tömengä ëadincoo tömancoo godonte eyepæ æninque tömengä waëmoncoo nänö wë wodönimæ æncæte ante ömæ nê ëadingä weca do godinque mänimæ tömämaï beyæ ante edæ eyepæ pædæ godöninque ængampa. Waocä mänömaï tömengä ëadincoo tömancoo nänö godönï bai cædinque öönædë Awënë Odeye iñömö, Botö nempo quëwencæminimpa, ante tömengä Wëñængä ingante eyepæ godöninque inguipoga tömäo quëwënäni inänite ængacäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Wamö adomonque pönï waëmö iïmö ante

⁴⁵ Ayæ godömenque, "Öönædë Awënë Odeye nempo guicæte ante cæcä iñömö wamoncoo pededamö nani ämoncoo godonte æncæte ante nê diqui diqui mingä bai ingampa. ⁴⁶ Iinque wamö pededamö nänö æinënimö adomonque waëmö pönï i ate tæcæ adinque waocä wadæ gote tömengä nänö ëadincoo tömancoo godonte eyepæ æninque wæætë mänimö wamö incæ godonte ængampa," ante Itota odömönte apænegacäimpa.

Dicamöñæ ante odömönte Itota apænecampa

⁴⁷ "Ayæ wæætë edæ, Öönædë Awënë Odeye iñömö edæ dicamöñæ gäwapæ nani dadöi bai tömää gæyæidi ænte bai cæcampa. ⁴⁸ Dicamöñæ eyede dadöninque yæwedeca wëä manta cönöninque tæ contate apænte adinque, Näwäaquiringä i, adinque ö æ otodë da wëninque, Baacä i, adinque wido cædäni bai Wængonguï

Awënë adobaī cæquingänö anguënë. ⁴⁹ Edæ iinque bayedē Wængonguī anquedoidi pöningue nē nō cædāni inänite apænte æninque nē wiwa cædāni inänite adinque nänënë gönongä ⁵⁰ ongöñönänite gongapamö edæ guitodongä guicædänimpa. Tömēnāni edæ māniñömö guite ongöningue ämōgate wædinque Ca ca wæcædänimpa,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Waëmoncoo incæ miincoo tönö pedæncōo ante

⁵¹ Māninö ante iinque odömonte apænedinque Itota tömēnāni inänite,

—Botö odömonte apænedö tömānō ante edonque eñēminitawo.

Äñongante,

—Ao eñentamönipa.

⁵² Ante apænedāni eñēninque tömengä apænegantapa.

—Iinque æcänö, Öönædē Awënë Odeye æbänö cæcää, ante ædæmō eñēninque nē odömonte apænedāni tömengä iñömö waëmoncoo nē da wente mangä bai adobaī inongä inte Wængonguī nänö änö ante entawengä ingampa. Ayæ edæ nē eacä nänö da wēincade wi ænedinque miincoo tönö pedæncōo tadonte odömongä bai nē odömonte apænegacä iñömö adobaī cæcampa. Edæ doyedē nänö eñēnō incæ ñöwo nänö eñēnō incæ mīmönē waa pönī nänö entawēnō ante edonque odömonte apænegacampa, ante Itota mäninque ante idæwaa apænegacäimpa.

Näatadeta iñömö ponte Itota apænegacampa

(Mäadoco 6.1-6; Odoca 4.16-30)

⁵³ Wængonguī Awënë æbänö cæcää, ante odömonte cæte ante imæca quēwēnāni nāni cæinö ante nänö odömöninö tömānō ante iinque apænedinque Itota wadæ gocantapa. ⁵⁴ Tömengä nänö pægaiñömö ponte tömēnāni odömöincönē pö guiddinque māniñömö quēwēnāni inänite odömonte apænegantapa. Eñēninque tömēnāni ancai guifñēninque,

—Iingä iñæmpa, æbänö cæte nanguī eñengä ingää, änānitapa. Tömengä edæ æbänö cæte tæi piñæninque bamönengæ cæcää, ante eñencæte ante wæmönipa.

⁵⁵ Iingä iñæmpa awæmpa nē timöwengä wengä imaingä inte bamönengæ mänömaī cæcampa, ante awædö. Tömengä wäänä emöwo Mäadiya ingampa, ante awædö. Tömengä biwiidi önönänique Tantiago tönö Ootee, Timönö tönö Codaa ināmaī inänitawogaa.

⁵⁶ Tömengä biwinqueidi mönitö tönö tömānāni ongönāni aedāni. Iinque tömengä wæætē æbänö cæte nanguī eñengä badinque edæ nanguī cæcää.

⁵⁷ Ante pönente wædinque tömēnāni tömengä beyæ ante piinte badānitapa. Piinte badāni adinque Itota tömēnāni inänite angantapa.

—Iñæmpa Wængonguī beyæ nē apænegacä iñömö tömengä tömāmæ gote apæneyongante tömengä ingante waa adānipa. Wæætē tömengä nänö pægaiñömö pöningue oncönē pö guite apæneyongä edæ māniñömönque tömengä ingante wiwa adānipa töö, ante apænegacäimpa.

⁵⁸ Incæte, Pönēnāmaī iñönänite botö ædö cæte nanguī mā cæquimoo, ante pönente wædinque tömengä tömēnāni weca edæ wædænque pönī cægacäimpa.

Wäö æpænē nē guidönongä wængampa

(Mäadoco 6.14-29; Odoca 9.7-9)

14 Tömānāni māniñedē, Itota æbänö cæcää, ante māo änāni eñēninque pancabaa awënë Edode do eñengacäimpa. ² Tömengä iñömö tömengä ingante nē cædāni inänite apænegantapa. “Wäö wodi æpænē nē guidönongä incæ iingä Itota iñömö adocä inte a ongongä awædö. Tömengä do wænte ñāni ömæmöninque pongampa töö. Māninö beyænque tömengä tæi piñænte entawēnongä inte nē nanguī cæcä ingampa,” ante awædö, angantapa.

³ Wäö wodi iñömö iimāi wængacäimpa. Do iñedē awënë Edode iñömö tömengä biwi Pedipe manguiwēningä Ædodiya ingante ö ænte möningä inongäimpa. Māningä Ædodiya Wäö ingante piingä beyænque Edode iñömö Wäö ingante bæi ongonte goti winte tee mönedongäimpa. ⁴ Edæ Wäö iñömö nänö caate wænguinque Edode ingante iimainö ante do wææ äningä inongäimpa. “Edode eñēmi, bitö Wængonguī nänö angainö bai eñēnāmaī inte edæ māningä onquiyängä ingante manguiwēmipa töö,” ante cöwē wææ äningä inongäimpa.

⁵ Angä eñente piininque Edode, Wäö ingante botö æbänö cæte wænonguimo, ante cædongäimpa. Incæte tömānāni, Wængonguī beyæ nē apænedongä Wäö ingampa, ante tededāni eñēningä inte Edode, Botö imote piināni wæcæ wæ, ante guifñente wædinque Wäö ingante wænönāmaī inte ata cæpodongäimpa. ⁶ Incæte Edode nänö eñagaiönæ iinque bayö wadāni ponte godongämæ bete ayönāni edæ Ædodiya wengä baquēcä tode pete äwacä adinque Edode wæætē nanguī todongäimpa. ⁷ Iinque tömengä, Wængonguī ayongä näwangä ämopa, ante baquēcä ingante ängongäimpa. Waa pönī bitö tode pete äwadi beyæ bitö quiēmē ante æinente ämi adinque botö bitö änö ante cöwē pönömo æncæbiimpa, ängongäimpa. ⁸ Angä eñēninque baquēcä wæætē wäänä weca gote, Æbänö anguimoo, ante äñongä wäänä guiquënë, Iimāi æe, angä eñēninque baquēcä wæætē Edode ingante,

—Iimāi pönö cæbi æmoe. Wäö æpænē guidönongä ingante wangö tamencate tömengä ocabo inī coyomēnætaca cö cæte ænte māmö pædæ pönömi æmoe.

⁹ Angä eñente wædinque awënë odeye iñömö, Æ eñente awædö. Quinö ñowo cæquimoo, ante nanguï wædongäimpa. Incæte godongämæ becönäni eñeñönänite, Wængongui ayongä cöwë godoncæboimpa, ante nē äningä inte nē wænongä ingante tömengä, Baquecä nänö äninö bai cæedäni, änongäimpa. ¹⁰ Angä eñëinque nē wænongä tee möneincönë go guidinque edæ Wäö ingante mäo bæi ongöninque wangö tomenca dongäimpa. ¹¹ Ayæ Wäö ocabo iñi coyomënætaca cö cædinque baquecä weca ænte mämö pædæ pönönäni æninque baquecä wæætë wäänä inante godongä ænönäimpa.

¹² Ayæ Wäö wodi tömengä miñæ nē godinäni pöninque tömengä baö iñi ænte mäo daga wëninque wæætë Itota weca pöninque, Wäö wodi mänömaï wængä wæmönipa, ante tömengä ingante apænegadänimpa.

5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa
(Mäadoco 6.30-44; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-14)

¹³ Wäö wodi do wængäimpa, ante apænedäni eñente wædinque Itota wæætë edæ, Önomæca gocæboimpa, ante wipodë guii contate wogaa gocantapa. Gocä ate, Mäniñömö gocæ cæcampa, ante tededäni eñëinque tæiyænäni tömënäni näni quëwëñömö wacönë ta wacönë ta ömaaque oo pænta täno gote mäe ongönänitapa. ¹⁴ Itota iñömö wipodë wogaa pö ti wæænte ayongä nanguï inäni dobæ ponte mäe ongönäni adinque, Æbänö cæte quëwenguinänii, ante tömënäni tönö godongämæ wæte bai pönengantapa. Ayæ daicawo gawænäni inänite godö cæcä ate waa badänitapa. ¹⁵ Gäwadecæ bayö tömengä miñæ nē godäni tömengä weca pöninque,

—Ñowo wëmö bacæ cæpa cæbii, änänitapa. Ayæ, Önomæca incæ cængui dæ ä adinque bitö godongämæ ongönäni inänite ämi waodäni quëwëñömö gote cængui godonte ænte cæncædänimpa.

¹⁶ Äñönänite Itota,

—Goquinäni, ante quinante äminii. Minitö wæætë godömïni cæncædänimpa, ämopa.

¹⁷ Äñongante,

—Iñæmpa päö onompo æmæmpoque gæyæ mäa pönï i. Cængui nææmönipa diyæ godömöni cænguinänii.

¹⁸ Ante wææ äñönäni Itota iñömö,

—Mänimpodänique nææmïni incæ ænte mämö pædæ pönömïni æmoedäni, angantapa.

¹⁹ Ayæ godongämæ mäe ongönäni inänite angä gaguimäa tæ contadäni ate tömengä päö onompo æmæmpoque gæyæ mäa æninque öönædë inö æmö adinque, Wængongui, bitö waa pönömi ænte cæmönipa. Ante apænedinque päö pä æ pä cædinque tömengä miñæ nē godäni inänite pædæ pönongä æninque tömënäni wæætë godömenque tömänäni inänite di mäñæ di mäñæ cædäni ænte cænänitapa.

²⁰ Mänömaï pönö cæcä æninque tömänäni tömo pönï cænänitapa. Cænte ate edæ tömënäni ao mäe ao mäe nänï ñönönï ee öñoncoo pædæ wææmpo ö æ da da wente æninque tömengä miñæ nē godäni iñömö otodë onompo tipæmpoga go mentodëa cængui eye-de da wënäni contagatimpa. ²¹ Nē cænäni iñömö edæ onguifænänique incæ tenco miido ganca mänimpodäni iñönäni onquiyænäni tönö nänï wencabo tönö godömenque nanguï inäni inte cængadänimpa.

Itota æpæ yædopæno dao dao gocampa
(Mäadoco 6.45-52; Wäö 6.16-21)

²² Tömänäni iinque cænäni ate Itota tömengä miñæ nē godänique inänite do angantapa. Minitö täno wipodë guii contate æmæ wedeca tao goyömïni botö wæætë godongämæ ongönäni inänite ämo godäni ate ayæ poncæboimpa. ²³ Angä Ao ante tao goyönäni tömengä wæætë wadäni inänite, Ñowo goedäni, angä wadæ godänitapa. Ayæ tömengä Wængongui ingante apænecæte ante änanquidi æicantapa. Æite apænedinque wëmö bayö tömengä adocanque a ongongacäimpa. ²⁴ Tömengä miñæ nē godäni guiquënë taocæte ante cædinque edæ tæcætibæ wiyate cæwoyönäni edæ woboyæ pæmænte nanguï pöñö edæ æpæ incæ incæ cæte mængonta mængonta cæyonte wipo wäi wocæntapa. ²⁵ Ayæ tawadiya nänö peyedë bayonte edæ Itota iñömö æpæ yædopænoque edæ dao dao pongä adänitapa. ²⁶ Yædopæno edæ dao dao pongä gomö adinque tömengä miñæ nē godäni edæ ancai guifëninque,

—Quiëmë imäi. Waocä wænte babæningä wabänö cægongä, ante Yæ ante guifënte wædänitapa.

²⁷ Ante wæyönäni edæ Itota iñömö,

—Ee piyænë cæte guifënämaï iedäni. Botö imo apa guifëwëminii.

²⁸ Ante äñongä, Pegodo guiquënë,

—Awënë, bitö imitawo. Nö nö imi inte bitö æpæ yædopæ bitö weca ämi pömoe.

²⁹ Angä eñëinque,

—Pöe.

Äñongä Pegodo wipodë ongöninque edæ ti wææninque yædopæno edæ dao dao gote Itota weca tæcæ obo ponte ayongä, ³⁰ woboyæ nanguï nanguï pæmæ æte wædinque ancai guifëninque æpænë tæi guidinque Yæ wæcantapa.

—Awënë, æpæ bete wæncæbointaye.

³¹ Ante wæcä adinque Itota tömengä ingante edæ quingæ pædæ gopo töö æmæninque,

—Iñæmpa botonque iñömote pönëninque pöe, antabopa. Quinante wapiticæ edæ pönëmitapa, angantapa.

³² Ayæ wipodë guida ate woboyæ iñontobæ næ pæmænämaï gongæ. ³³ Adinque wipodë ongönäni wæætë Itota weca ædæ wæænte apænedinque,

—Nawangä bitö Wængongui Wëñæmi inömi imipa, ante watapæ apænedänitapa.

Caate wædāni inānite Itota cæcā waa badānīpa

(Mäadoco 6.53-56)

³⁴ Ayæ æmæmāa taodīnque tōmēnāni Guēnetadete-bæ ti wæænānīta. ³⁵ Ti wæænāni adīnque māniōmæ quēwēnāni guiquēnē, Tōmēngā Itota ingampa, ante do adīnque tōmāmæ māo gode ā gode ā cædāni ēñēnīnque wēnæ wēnæ ināni inānite tōmānāni inānite tōmēngā weca ænte māmōnāni pōnānīta. ³⁶ Itota ingante, Bitō weocoo āmi yæwedecooque gampote waa bacædānīpa. Ānāni wædīnque tōmēngā Ao angā ēñēnīnque nē gampo gampo cædāni iñōmō tōmānāni edæ waa ināni bagadānīpa.

Mimōno tao godī beyænque waocā wentamō ēwocacampa

(Mäadoco 7.1-23)

15 Dodāni nāni wææ angainta ate nē odōmōnāni tōnō Paditeoidi pancadāniya Eedotadēē quēwēnīnque māniñedē Itota weca pōnīnque iīmaī ānānīta.

² —Bitō miñæ nē godāni iñōmō dodāni nāni angaiñō ante quīnante ēñēnāmaī inte wapiticæ cædāni wæmōnīpa. Tōmēnāni iñæmpa mempodāmaī inte wentamō nampote cænguī cænāni awædō.

³ Ante piñāni wædīnque Itota wæætē,
—Mīnitō guiquēnē dodāni nāni angaiñonque ante ēñēnte cæcæte ante cædīnque Wængonguī nānō wææ angaiñō ante edæ quīnante ēñēnte cædāmaī iīmīni. ⁴ Wængonguī, “Bitō wæmpo ingante bitō badā inante waadedīnque waa cæe,” angacāimpa. Ayæ, “Wæmpocā ingante wānā inante nē piīnte wiwa angā ingante wænōmīni wæncæcāimpa,” ante wææ angacāimpa. ⁵ Mīnitō guiquēnē iīmaī ānewēnīnque edæ wææ cæmīnīpa. Waocā mæmpocā ingante waa cæquēnēngā iñongante wānā inante adobaī waa cæquēnēngā iñongante mīnitō wæætē wææ ānīnque, Waocā wæmpocā ingante wānā inante iīmāinō ante apæncæcāimpa, ānewēmīnīpa. Wæætē edæ “Mæmpo, bitō quī, ante, Badā, mīnō quī, ante botō pōnōmo mīna ænguēnēnō incæ ñōwo wæætē edæ, Wængonguī quī, ante do edæ godonte impa.” ⁶ Ante apænedīnque waocā wæmpoda inate wīi godonguēnēngā ingampa, ante mīnitō iñōmō edæ wææ ānewēmīni awædō. Iñæmpa mænōmainō ante wææ ānewēnīnque mīnitō edæ dodāni nāni angaiñonque ante cæcæte ante cædīnque Wængonguī nānō wææ angaiñō ante edæ, Ōnōneque impa, ante baī cæmīnīpa tōō. ⁷ Mīnitō waa cæmīni inte baī nē ānewēmīni iñōmīnite edæ āmo ēñēdāni. Mīni cædō ante Wængonguī iīmaī ante apæncacampa, ante Itaiya wodi nōingā ante yewæmongacāimpa.

⁸ “Ināni iñōmō botō imote ōnōneque waa apænete baī tededāni incæte, tōmēnāni mīmōno æmæ pōnente edæ gobæ ongonte baī ināni awædō.

⁹ Ayæ botō weca ædæ wæænte waa ate baī tededīnque tōmēnāni, Wængonguī imidō anguēnē, ante ōnōneque tedewēnīnque ōnonque edæ cædānīpa.

Waodānīque nāni wææ ānōnō ante odōmonte apænedānīpa tōō.”
Ante Wængonguī piīngampa, ante yewæmongacāimpa.

¹⁰ Mænōmainō ante apænete ate Itota wæætē nangui ongōnāni inānite aa pecā pōnāni adīnque apænegacāimpa.

—Botō apænebo ēñēnīnque ocaidē pōnente ædæmō ēñēdāni, angantapa. ¹¹ Ōnōnē guidiī beyænque waocā mīmō wentamō entawēnāmaī ingampa. Wæætē mīmōnē wiwa pōnēnīnque nānō ōnōne tao gode beyænque tōmēngā wentamō mongængampa, ante apænebo ēñēdāni.

¹² Ante apæncæcā ate tōmēngā miñæ nē godāni iñōmō tōmēngā weca ponte ānānīta.

—Bitō mænōmainō ante apænebi ēñēnīnque Padi-teoidi iñōmō guingo imonte piīnāni apa ānewēē.

¹³ Āñōnāni tōmēngā,

—Awæ botō Mæmpo mināmaī iwæ to wite baī wido cæte bacæimpa. Paditeoidi iñōmō wīi botō Mæmpo quīnāni inōnāni inte adobaī edæ wido cæte wæcædānīpa.

¹⁴ Edæ babetamōnāni baī ēñēnāmaī ināni inte tōmēnāni iñōmō wadāni adobaī babetamōnāni baī ināni inānite nē ænte māodāni ināni apa cæmīnīi. Tōmēnāni inānite gomō aedāni. Edæ babetamongā ingante wacā adobaī babetamongā inōngā ingante ænte māocā gocā inīnque tōmēna nāna babetamoncaya guēa ontatodē mongæncadæ guiibainapa.

¹⁵ Ante apæncæcā ēñēnīnque Pegodo,

—Mænōmainō ante odōmonte apænedīnque bitō æbānō ante odōmoncæte ante apænebitapa, ante apænebi ēñēmōnie.

¹⁶ Āñongante Itota,

—Mīnitō incæ ocai ōmæcadāni baī inōmīni inte ēñēnāmaī iīmīnitawo. ¹⁷ Edæ quīncoomē ōnōne guidiīncoo incæ cæncadē guite ate goiwaa ogā mente wido cæte ba apa ānewēmīnīi. ¹⁸ Wæætē ōnōne waocā nānō tedewēnō guiquēnē mīmōnē nānō wiwa pōnēnō beyænque tao godepa. Inīnque waocā ōnōwoca māniñō beyænque wentamō ēwocacampa. ¹⁹ Edæ waocā mīmōnē nānō entawente taodīnō beyæ wiwa ante pōnēngampa. Mīmōnē nānō piīnte pōnēnō beyænque waocā godō wænongampa. Mīmōnē towēinente tōmēngā nānōogængā ināmaī iñongante godō mongampa. Ayæ æcāmenque iñongante mīmōnē towēinente beyænque waocā godō mongampa. Mīmōno æinente wædīnque wacā qui awēmō ængampa. Mīmōnē wiwa pōnēnīnque wacā ingante godō babæ wapiticæ apæncacampa. Ayæ wacā ingante piīnte tedecampa. ²⁰ Inīnque mīmōno tao godī beyænque waocā wentamō ēwocacampa. Wæætē mempodāmaī inte nānō cænō beyæ waocā wentamō

ewocadāmaī ingampa, ante edæ Itota apænegacäim-
pa.

**Onquiyængä oodeocä inämaī inte wede pönente
angampa**

(Mäadoco 7.24-30)

²¹ Mäniñömö quëwente wadæ godinque Itota Tido nāni quëwëñömö Tidö nāni quëwëñömö eyequei pongacäimpa. ²² Mäniñömö ponte quëwëñongä onquiyængä Cānaāmæ nē ēñate pædingä inte adoyömö quëwente tadinque tömengä weca pöninque aa pecantapa.

—Awënë bitö Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte ēñëmi. Botö beyæ pönö waadete waa cæe. Botö wëñængä onquiyængä wënæ inte quëwente wæwengampa cæbii.

²³ Ante mänömaī aa pecä wædinque Itota pæ wëenecantapa. Pæ wëenecä adinque tömengä miñæ nē godāni guiquënë tömengä weca pöninque wææ apænedänitapa.

—Mönö miñæ tee empote Yæ yæ nē anewënogä ingante ämi gocæe.

²⁴ Ante wææ änāni ēñëninque Itota wæætë,

—Cænināni obegaidi gueogæ gote wæwënāni bai möni idægocabo adobaī inte wë wömonte wædāni adinque Mæmpo Wængonguī, Tömënanique inänite cæquimi goquimi, äninque botö imote da pönongä wii pontawoo.

²⁵ Angä ēñëninque onquiyængä iñömö wæætë Itota önöwa gäänë ædæ wææninque apænecantapa.

—Awënë, botö beyæ cæbi waa bacæe, angantapa.

²⁶ Äñongante Itota wæætë,

—Wënāni cænguī inguënë waocä dicæ quintamöidi cænguī ante wææntodonguingä. Bitö edæ wabi iñömite botö bitö beyæ ædö cæte cæquimoo.

²⁷ Angä ēñente wædinque,

—Awënë iñæmpa nē éadāni nāni cænte eyepodimö wæænte ænömengadæmpa inö öñöñö quintamöidi ade cæmpa.

²⁸ Äñongante Itota,

—Onquiyæmi ēñëmi. Bitö nanguī pönënimi iñömite bitö änö ante do cæte impa.

Ante tæcæ apæneyongä tömengä wengä edæ do adoyedë edæ waa bagacäimpa.

Caate wædāni inänite Itota cæcä waa badänipa

²⁹ Mäniñömö quëwëninque wadæ godinque Itota Gadideapæ ömaaque pö änanquidi æi tæ contacantapa. ³⁰ Tæ contate ongöñongä nanguī inäni godongämæ pöninque wënæ wënæ inte wædāni inänite ænte pönänitapa. Pæ opa pæ opa godāni tönö tente tobænte wædāni inänite babetamö inäni tönö babetade inäni inänite Itota weca ænte mämö ñö cædänitapa. Ñö cædāni ongöñönänite Itota tömänāni inänite godö cæcä ate waa badänitapa. ³¹ Godongämæ

ongönāni guiquënë, Itota godö cæcä ate babetade inänite incæ tededäni ēñëmönipa, ante guñente wædänitapa. Tente tobænte wædināni incæ waa badāni amönipa. Pæ opa pæ opa godāni inänite incæ waa bate godāni amönipa. Babetamö inänite incæ waa adāni wæmönipa, ante guñente wædinque edæ Wængonguī ingante apænedinque, Möni idægocabo Wængonguī inömi inte edæ bitö adobique ñäo bai ëmömi inte edæ tæi piñænte cæbi ämönipa, ante wat-apæ apænegadänimpa.

4.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa

(Mäadoco 8.1-10)

³² Mäniñedë Itota tömengä miñæ nē godāni inänite aa pecä pönāni ate apænecantapa.

—Inäni botö weca ongönāni iñömö mëönaa go adoönæque iñonte botö weca ongöñönāni tömënanī cænguī ömæpodāni badāni ate wædinque botö tömënanī tönö godongämæ wæte bai pönëmopa. Cænāmaī inte gue ænente wæyönänite botö, Oncönë goedāni, ämo gote bai tömënanī edæ idömæ godinque nangæ badinque edæ bocæ bocæ cæte wæcædönänimpa.

³³ Angä wædinque tömengä miñæ nē godāni wæætë,

—Ënodāni inäniyaa. Önömæca incæ päö impa æninque godömöni cænguñänii.

³⁴ Ante wæyönänite Itota,

—Minitö päö æpodö näæëmini.

Äñongante,

—Päö önömpo æmæmpoque go mëa gæyæ guiyä pönī mëa pönī më ongompa, ante edæ apænedänitapa.

³⁵ Itota iñömö godongämæ ongönāni nanguī inäni iñönänite angä tæ contadänitapa. ³⁶ Ininque päö önömpo æmæmpoque go mëa tönö gæyæ tönö nāni näæänincoo pædæ godönāni æninque tömengä Wængonguī ingante, Bitö waa pönömi cæncæmönimpa, ante apænedinque pä æninque tömengä miñæ nē godāni inänite pædæ pönongä æninque tömënanī wæætë wadāni inänite pædæ pædæ godönāni ænänitapa. ³⁷ Æninque tömänāni godongämæ cæninque tömo pönī cænänitapa. Idæwaa cænāni ate tömënanī pä ænte nāni cænte ñönöni ee öñoncoo wente æninque Itota miñæ nē godāni otodë pönö da wënänitapa. Ininque önömpo æmæmpoque go mentodëa cænguī eyede contagatimpa. ³⁸ Nē cænināni iñömö onguñænänique coatodo miido ganca iñönāni onquiyænāni tönö nāni wencabo tönö tömënanī æpodänimë godömenque nanguī pönī inönänimpa. ³⁹ Ininque cænāni ate Itota iñömö, Goedāni, angä godāni ate tömengä wipodë guii contate imæmäa Mäagadabæ pongacäimpa.

Mä cæte odömömi amönie, änänipa

(Mäadoco 8.11-13; Odoca 12.54-56)

16 Itota pongä adinque Paditeoidi tönö Tado-teoidi iñömö, Mönö ämō ēñēninque tōmengä oda cæbaingampa, ante cædinque Itota ingante apænedinque, Bitö, Pönencædänimpa, ante öönædē mä cæi bai cæbi amönie. ² Änani ēñēninque tōmengä wæætē, —Minitö iñæmpa gäwadecæ iñonte æmō adinque, “Baänæ watamō bacæ wiñadæ pönī gongæmpa,” ante do ēñēminipa. ³ Ayæ ñäö bayö edæ, “Cöönæ cæcæ guinæ wepæ bai gongæmpa,” äninque mīnitö, Öönæ æbänö eönæpa, ante adinque do edæ ēñēminipa. Ininque, Wængonguī quīnō cæcæ cæcampa, ante quīnante wīi ēñēminī. ⁴ Nöwomīni iñömö edæ nē wīwa cæmīni inte mīnitö Wængonguī ingante pangocæte bai emō cæte gomīni imīnīpa. Edæ, Mä cæte odömömi adinque pönemaimönipa, ante ancaa ämīni awædö. Incæte Cönäö wodi mä pönī nänö cægäinö ante adinque mīnitö pönenguēnēmīni iñöminite mäninque mīni aquinque ante odömönte ingæimpa.

Äninque Itota tōmēnāni inänite emō cæte wadæ edæ gogacäimpa.

Wapiticæ nāni apænedö yedæ æmpoquī bai impa, ante

(Mäadoco 8.14-21)

⁵ Tōmengä mīñæ nē godāni guiquēnē tao gocæ cædinque pāo wīi pönente ænāmāi inte æmæmäa tao ti wæænänitapa. ⁶ Itota iñömö mänīi pāo tōmēnāni nāni ænāmāi inö ante wīi tededinque wadö ante pönente iimāi apænecantapa.

—Pāo yedæ æmpoquī, ante Paditeoidi tönö Tado-teoidi nāni da wente cæi ate gomö aedāni.

⁷ Angä ēñente wædinque tōmengä nänö nē emīñænāni wæætē nāni caboque tededinque,

—Pāo ænte pönāmāi imöimpa, ante Itota wabänö mänömaī beyæ ämaingampa.

⁸ Ante nāmāneque tededāni wædinque Itota iñömö,

—Mīni pönēgade. Pāo ænāmāi inte mīni pöninö ante quīmæ tedewēmīni. ⁹ Awincaque adinque adāmāi imīnitawo. Edæ pāo önonpo æmæmpoque æninque botö godömo æninque tinco mīido ganca ināni nāni cænīnō ante awincaque adīmīni inte mīnitö mīmōno pönēnāmāi imīni awædö. Ayæ cænte ate nāni wææntodönincoo wente ænte mīni contadinö iñömö cænguī æpotodēnō ongontawo, ante pönēmīniyaa.

¹⁰ Ayæ ate botö önonpo æmæmpoque go mēa pāo ænte godömo æninque coatodo mīido ganca ināni nāni cænīnō ante adinque mīnitö iñömö edæ ēñēnāmāi imīnitawo. Ayæ edæ ñænæ otodē mīni wente ænte contadinö cænguī æpotodēnō ongontawo, ante pönēmīniyaa. ¹¹ Mäninö ñowo botö, Gomö aedāni, ante wææ äninque botö wīi pāonque ante apænetabopa, ante quīnante wīi ēñēminīi. Incæte botö, Pāo yedæ æmpoquī, ante Paditeoidi tönö Tado-

teoidi nāni da wente cæi ate gomö aedāni, ante wææ ämopa.

¹² Angä ēñente pönente wædinque tōmēnāni, Gomö aedāni, ante apænedinque Itota wīi önonque pāo da wente cæinque ante wææ angampa. Wæætē edæ Tado-teoidi tönö Paditeoidi wapiticæ ante nāni odömönte apænedö ante tōmengä, Gomö aedāni, ante wææ angampa, ante do ēñēnānitapa.

Bitö Coditobi inömi imipa, ante Pegodo angampa

(Mäadoco 8.27-30; Odoca 9.18-21)

¹³ Mänīi imæmäa tate ate Tetadea Pidipobæ eyequei pöninque tōmengä mīñæ nē godāni inänite apænedinque Itota,

—Botö Waobo ēñagaimo iñömöte wadāni botö imot-edö ante tededinque, Æbodö imoo, ante apænedāni ēñēminīi.

¹⁴ Äñongante tōmēnāni wæætē apænedänitapa.

—Bitö imitedö ante apænedinque pancadāniya, Æpænē nē guidongaingä Wäo wodi incæ Itota adocä imaingampa, ante tededänipa. Wadāni guiquēnē, Ediya wodi incæ Itota inongä imaingampa, ante apænedänipa. Wadāni guiquēnē, Eedēmiya wodi ingampa, ante apænedänipa. Ayæ, Wīi Eedēmiya ingä ininque Itota Wængonguī beyæ nē apænegaināni iñönänite adocä imaingä ingampa, ante tededänipa.

¹⁵ Ante tōmengä mīñæ nē godāni apænedāni ēñēninque Itota wæætē,

—Mīnitö diyæ, Æbodö imoo, ante pönēmīni.

¹⁶ Äñongante Timönö Pegodo wæætē,

—Wængonguī nē quēwengä Wēmi ingāimi inte bitö iñömö Coditobi inömi imipa.

¹⁷ Ante apænecä ēñēninque Itota iñömö,

—Timönö bitö Öönata wēmi inömi inte ēñēmi. Wīi waocä apænecä beyæ bitö mänömainö ante ēñēmitapa. Wæætē bitö nanguī toquinque edæ botö Mæmpo öönædē nē quēwengä incæ bitö imite pönö odömönte apænecä ēñēmitapa. ¹⁸ Ayæ edæ iimāi ante bitö imite ämopa. Bitö dicamö bai inömi imipa, ante pönēninque botö bitö emöwo ante Pegodo pönö pemömo emömi-pa. Incæte dicabo tæimö i bai bitö nō äninö iñömö edæ tæine i iñonte botö mänimoga tæi mænonte bai pönö badömo ate mīnitö mīni pönencabo bacæminim-pa. Ininque mīnitö, Itota nē Codito ingampa, ante mīni pönencabo iñömö tæi emöminī badinque mänimoga tæi ongonte bai wede pönēñöminite nē tæi piñænāni tadömengadænguipo owote ta pönāni incæ ædö cæte godömenque mämö bæ taquināni. ¹⁹ Edæ öönædē Awēnē Odeye nempo guiquinque ante odemö wi ænequī bai botö bitö imite pönömo æncæbiimpa. Æmi ate bitö nē ämi badimi inte inguipoga bitö wææ änö incæ öönædē dobæ wææ angainö inte ongongæimpa. Ayæ bitö quīemē inguipoga ñimpo cæbi i iñonte mänīi adobai öönædē dobæ ñimpo cæte ongongæimpa.

²⁰ Ante iinque apænedinque Itota tömengä miñæ nê godäni inänite iimainö ante wææ angantapa. Minitö iñömö botö imotedö ante apænedinque, Codito inongä ingampa, ante gode änämaï inte edæ pæ wëenedäni, angacäimpa.

Itota, Iïmaï cædäni wæncæboimpa, ante apænecampa
(Mäadoco 8.31-9.1; Odoca 9.22-27)

²¹ Ayæ Itota mäniñedê mä odömöningue tömengä miñæ nê godäni inänite apænedinque, Botö cöwê Ee-dotadêê goquênemo imopa, angantapa. Gobo ate oodeoidi nê aadäni nani Picæncabo tönö, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê odömönäni tönö godongämæ cædinque botö imote wænæ wænæ cædäni wæwæncæboimpa. Ayæ botö imote godömenque wænönäni wæncæboimpa. Incæte Wængonguï angä beyænque botö mëönaa go adoönæque iñonte edæ ñäni ömæmonte quëwæncæboimpa, ante apænegacäimpa. ²² Mänömainö ante apænecä eñëñönäni Pegodo guiquênê Itota ingante nänênê mäo godinque Itota ingante piingantapa.

—Awênê, quimæ wæncæ änewêê. Wængonguï pönö wææ aacä beyæ bitö caate wædämaï incæbiimpa.

²³ Ante wææ añongante Itota dadi emæninque Pegodo ingante näemæ piinque,

—Bitö Tatänabi bai inömi inte edæ botö weca ongönämaï wadæ gobäwe, angantapa. Bitö wii Wængonguï nänö pönênö ante pönêmi inte wæætê edæ waodänique nani pönëwênö bai pönëninque mänömainö ante bitö botö imote ægodawaqui ñönonte bai cædinque wææ änewêmi awædö, angacäimpa.

²⁴ Ayæ tömengä miñæ nê godäni inänite apænecantapa.

—Æcänö botö miñæ pöinena ina tömengä iñömö nämä beyæ ante pönênämaï inte edæ botö miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänö wænguiwæ mongænte ponte bai cædinque tömengä, Botö wæmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwê tee empote gocæboimpa, ante poncæcäimpa. ²⁵ Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinque quëwæncæboimpa, ante cædinque botö miñæ pönämaï ingä guiquênê tömengä iñömö edæ quëwænämaï incæcäimpa. Wæætê edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote cöwê gocæboimpa, ante æcänö äna guiquênê tömengä wæætê quëwæncæcäimpa. ²⁶ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wê womonte ba iinque edæ tömengä nänö ömæwocate wæquinque æmaingampa. Iñæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætê æmaingä.

²⁷ Ante Itota iñömö, “Edæ botö Waobo eñagaïmo inte botö Wæmpo ñäö tömäo guinæ gongæñonte botö edæ botö anquedoidi tönö edæ godongämæ poncæboimpa. Ayæ pömo ate botö tömämini minitö cægaï ganca ante eyepæ pædæ pönömo æncæminimpa. ²⁸ Edæ näwangä ämpa. Minitö iñömö ongömini pan-

caminiya iñömö ayæ wænämaï miimini quëwëñömini botö Waobo eñagaïmo inte Awênê Odeye bate ponte a ongömo adinque minitö botö nempo quëwæncæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota wæmö pönï ñäö bai emongä bacä adänipa
(Mäadoco 9.2-13; Odoca 9.28-36)

17 Mäninö ante apænecä ate Itota önempo æmæmpoque go adoönæque iñonte Pegodo ingante ayæ Tantiago tönö Wäö nana caya inate mänimpodäni inänite änanquidi mäicä adodänique æigadänimpa. ² Æite ongöñönäni edæ Itota awinca tömënäni ayönäni edæ wii cöwê nänö emönö bai wæmö pönï ñäö bai edæ emongä bamongä adänitapa. Edæ nænque ti näwante ñäö bai bate emongä iinque tömengä weocoo näämænta ñäö incoo eñacä adänitapa. ³ Ayæ ayönäni edæ doyedê pönï nê æigaiña iñömö Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ iñontobæ a ongöninque Itota tönö godongämæ tedegönäni. ⁴ Adinque edæ Pegodo guiquênê Itota ingante apænecantapa.

—Awênê eñêmi. Iñömö mönö waa pönï ongonte awædö. Bitö Ao ämi iinque botö oncontaicoo mentaiya go adotaique mäönöningue bitö oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mäönömaïmopa.

⁵ Ante ayæ tedeyongä boguimämo wæmö pönï ocabogadäni obo wææninque guinæ gongæ ayönäni boguimämodê önönepämoque apænecantapa.

—Iingä iñömö botö Wengä inongä inte botö nê waadegaingä inongä ingampa. Tömengä ingante adinque botö watapæ tobopa. Minitö tömengä pönö apænecä eñëedäni.

⁶ Angä wædinque tömengä miñæ nê æidäni iñömö ancai guiñëninque do do wäate bai cædinque guidömëmæ tæ go wæænänitapa. ⁷ Go wæænäni adinque Itota tömënäni weca ponte godö gampodinque, —Guiñënämaï inte ængæ gantiedäni, angantapa.

⁸ Ayæ æmö ayönäni Itotaque adocanque ongongä agadänimpa.

⁹ Ayæ änanquidi inö wææ pöñönäni Itota tömënäni inänite angantapa.

—Minitö mä pönï botö emönö wiimonte bai mini adinö ante gode änämaï pæ wëneyömini botö iñömö Waobo nê eñagaïmo inte edæ wænte ate ñäni ömæmoncæboimpa. Nani ömæmömo ate minitö edæ mäniñedê ate apæncæminimpa.

¹⁰ Angä eñente wædinque tömengä tönö nê æidinäni tömengä ingante änänitapa.

—Mänömaï i iinque, Ediya wodi täno poncæcäimpa, ante nê odömönäni iñæmpa quinante apænedänii.

¹¹ Äñönäni Itota wæætê, —Ediya wodi nani änongå iñömö täno pongä ingampa. Näwangä impa. Pöningue tömengä, Doyedê ingäï bai ñöwo wæætê adobai bacæimpa, ante badongampa. ¹² Botö wæætê iimainö ante apænebo eñëedäni. Nöwocä mönö Ediya inongä inte do pongäimpa ante

aquënë. Do pöningä ingante edæ awincaque adinque, Æcänö ingää, ante eññämaï inte cädäni guiquënë quiëmë nāni cæinënö incæ edæ do cädänipa. Ayæ adobaï, Tömengä ingante nāni cædī baï botö Waobo eññagai mo iññömote botö imote adobaï wënæ wënæ cädäni wæcæboimpa, ante apænebo eññeedäni.

¹³ Ante apænecä eññinque tömengä tönö nē æidināni iññömö edæ, Æpænē mönö guidöningä Wäo ingantedö ante apænecampa, ante tæcæ eññänāni inte wægädänipa.

Itota wënæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa

(Mäadoco 9.14-29; Odoca 9.37-43)

¹⁴ Mänii änanquidi æidināni inte adodö wææninque nanguï pönī ināni weca pönāni adinque wacä onguïñængä Itota weca ponte da guicapodique angantapa.

¹⁵ —Awënë eññemi. Botö wengä onguïñængä ingante waadete waa cæe ämopa. Tömengä iññömö edæ ancaa quidi quidi dowænte wæwëninque wantæ wantæ iññö gongapamö tæe wææ tæe wææ cæcampa. Ayæ æpænē tæi guii tæi guii cæcampa. ¹⁶ Ante wædinque, Botö wengä ingante pönö cæmīni waa bacæcäimpa, ante botö bitö miññæ nē godāni weca ænte pömo adinque tömënāni ædö cæte cæquīñāni.

¹⁷ Äñongante Itota tömënāni inānite,

—Nöwomīni mīni ædæmö cædämaï incabo mīni pönëgade impa, angantapa. Mīnitö weca æpogadö quëwëmoï. Wapiticæ cæmīni iññöminite æpogadö piyænē cæte wæwëmoï. Edæ wëñængä ingante iññömö botö weca ænte mämömīni pongædäni, angantapa.

¹⁸ Ayæ wënæ ingante piinque Itota, Tao gobäwe, angä tao gocä ate wëñængä iññömö dobæ waa bacantapa.

¹⁹ Ayæ ate tömengä miññæ nē godāni adodänique Itota weca pöninge tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë bitö baï wido cæcæ cædinque edæ quīnante wido cædämaï intamönii.

²⁰ Ante wæyönānite,

—Wede pönëmīnīpa diyæ wido cæquīmīnī. Edæ mīni pönënö möotatamö baï guiyä pönī ewocamīni inique mīnitö änanquidi iññömö ongonquidi adinque, Nänënë gobäwe, ante ämīni baï edæ änanquidi incæ do gä gote wayömö gongæncædönipa. Edæ quiëmë cæcæte ante ämīni inique tömänö edæ do cæte babaimpa, ante näwangä apænebo eññeedäni. ²¹ Incæte mänii wënæ inte wido cæcæte ante cædinque cænguï wantæpiyæ cænāmaï inte Wængonguï ingante apænete ate edæ wido cæquī impa, ante Itota apænecä eññänitapa.

Wænönāni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apænecä

(Mäadoco 9.30-32; Odoca 9.43-45)

²² Mänii Gadideabæ pöninge godongämæ goyönānite Itota iimainö ante apænecantapa. Adocanque, Waocä nē eññagingä iññömö æyömönö ongongää, ante godö odömöninque botö imote waodāni nempo pædæ godongä æncædänipa. ²³ Nē ænāni wæætē botö imote wænönāni näñe wæncæboimpa. Ayæ mëönaa go adoönæque iññonte edæ Wængonguï angä beyænque botö edæ ñāni ömæmonte quëwæncæboimpa.

Itota mänömainö ante apænecä eññinque tömengä miññæ nē godāni wæætē edæ nanguï wæwente bagädänipa.

Wængonguï oncö beyæ, ante Itota eyepæ godongampa

²⁴ Mänii pöninge tömënāni Itota tönö godongämæ Capënaömö nāni quëwëñömö pöññänāni wadāni guiquënë Wængonguï oncö beyæ ante tigitamö didacöma nāni änantamö mentamonga ante nē äñönāni inte Pegodo weca ponte äñänitapa.

—Mīnitö Awënë nē Odömongä guiquënë Wængonguï oncö beyæ ante didacöma tigitamö cöwë pönönāmaï ingantawo.

²⁵ Äñönānite Pegodo,

—Cöwë nē pönongä ingampa.

Äninqe oncönē pö wäänē guiyongante Itota täno apænecantapa.

—Timönö, æbänö ante pönëmīi, angantapa. Iimæca nē quëwëmö mönö eyepæ ænte quëwengæimpa, ante imæca awënë odeyēidi iññömö edæ tömënāni nempo nē quëwënāni inānite, Pönömīni æmoedäni, äñänitawo. Wæætē edæ wadāni inānite äñänitawo. Ædänidö inānite äñāni, ante pönëmīi, ante Pegodo ingante Iota angantapa.

²⁶ Äñongante Pegodo,

—Wadāni inānite äñänipa.

Ante apæneyongä Itota wæætē edæ,

—Mänömaï i inique edæ mönö Awënë Wængonguï nempo nē quëwënömö inte wii godonguënömö imompä. ²⁷ Incæte wii piinte bacædänipa, ante botö iimaï ämopa. Bitö gäwapäa mäo dadonte wëä tadöñömi gæyæ tänocä tacä æe. Äninqe gæyæ önöneca wi ænete ayömi adotamonque incæ coatodo didacöma emontamö incæ edæ gæyæ önöne ongontamö adinque bitö tadonte æncæbiimpa. Mänintamö ænte mäo bitö beyæ botö beyæ eyepæ godömi æncædänipa, angä gote Pegodo cægacäimpa.

**Æcänö ñænængä inte nē angä inguingää, ante ted-
edänipa**

(Mäadoco 9.33-37; Odoca 9.46-48)

18 Mäniñedē Itota miñæ nē godäni tömengä weca ponte apænedinque,

—Bitö öönædē Awënë Odeye iinque bayömi æcänö bitö nempo quëwëninque ñænængä pönī inongä inte nē angä inguingää, änänitapa.

² Itota iñömö wëñængä guiyangä ingante edæ aa pecä pongä ate tömengä ingante tæcæguedē goncædinque tömënäni inänite wæætē apænenecantapa.

³ —Näwangä ämo eñeedäni. Minitö öönædē Awënë Odeye nempo guicæte ante wapiticæ mini pönëwënë wido cædinque wëñænäni nāni piyænē cæte pönëno bai pönëedäni. Mänömaï cædämaï imini ininque Awënë Odeye nempo cöwë guidämaï inte wæbaimini-pa. ⁴ Incæte iingä wëñængä, Önömoque imopa, ante pönengä bai æcänö adobainö ante pönente quëwëna guiquënë tömengä iñömö edæ öönædē Awënë Odeye nempo quëwëninque ñænængä pönī inte edæ nē angä ingampa. ⁵ Ayæ æcänö botö emöwo apænedinque mäningä bai wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö imote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa, ante Itota apænegacäimpa.

**Wacä oda cæcæcäimpa, ante nāni wæquinque cædäni-
pa**

(Mäadoco 9.42-48; Odoca 17.1-2)

⁶ Itota ayæ apænenecantapa. “Wadäni godö cædäni beyæ botö imote nē pönënäni incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cædänipa. Iinque, Wëñængä adocanque guiyangä pönī ingä incæ oda cædämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque nē godö cæcæ cædingä ingante iimaï cædäni ininque tömengä toquënegä imaingampa. Wadäni nāni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca æninque tömengä önömenca æ wëmencadinque tömengä ingante tæcætibæ wido cædäni ininque tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämaï inte becadote wæmo beyænque Wængonguï botö imote wii godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënegä imaingampa. ⁷ Quiëmë beyæ oda cædinque inguipoga quëwënäni nāni wæquinque wënæ wënæ cædänipa. Nē pönënäni incæ pancadäniya wii eñente do oda cædänipa. Cöwë mänömaï impa. Incæte, Oda cæcæcäimpa, ante nē cæcä iñömö edæ tömengä nangui nänö caate wæquinque cæcampa,” ante apænegacäimpa.

⁸ Ayæ, “Bitö önompoca cædinque wënæ wënæ cæbi ininque önompoca aa wi æmpote wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Bitö önöwa wapiticæ godinque wënæ wënæ cæbi ininque bitö önöwa aa wi æwate wido cæte bai cæ-

inque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmpoque empobi incæte æmæntique entibi incæte bitö öönædē æidinque cöwë wænämaï quëwëmi ininque waa imaimpa. Edæ tipæmpoga empobi inte tipæntiya entibi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii æmæwo wido cæte wæquimidö anguënë. ⁹ Ayæ bitö awinca wiwa adinque wënæ wënæ cæbi ininque bitö awinca oo togæmonte wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmonque emömi inte bitö godömenque quëwëmi ininque waa imaimpa. Edæ wii tipæmonga emömi inte edæ bitö tadömengadænguipo gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii wido cæte wæquimidö anguënë,” ante Itota angacäimpa.

**Bodego wë womonte ba, ante odömonte apænenecam-
pa**

(Odoca 15.3-7)

¹⁰ Ayæ, “Iingä guiyangä iñömö önonganque ingampa, ante minitö adocanque ingante incæ piinte adämaï imæwedäni. Iñæmpa tömënäni inänite nē aadäni anquedoidi incæ öönædē quëwëninque botö Mæmpo nē öönædē quëwengä awinca cöwë adänipa cæminii.

¹¹ Edæ botö Waobo eñagaïmo inte edæ wë womönäni inänite diqui minte æncæte ante pömo imopa,” ante Itota apænenecantapa.

¹² Ayæ, “Æbänö ante pönëmini edæ. Waocä obegaidi tiëe ganca ëacä ongöñönäni adocanque pangocæte nänënë gocä adinque nē ëacä iñömö nöobenta i nöebe ganca inäni änämænë ongöñönänite emö cæte diqui mincæ wii goquingä, ante pönëminii. Cöwë edæ diqui diqui mincæ gocæcäimpa. ¹³ Godinque nē pangocæ godingä ingante ëadente acä ininque nē ëacä waa tobaingampa. Edæ pangocæ godämaï inäni nöobenta i nöebe ganca inäni inänite adinque cöwë tocä inongä inte tömengä tæcæ nänö adingä beyæ godömenque tocampä. ¹⁴ Minitö Mæmpo öönædē nē quëwengä adobaingä, Guiyangä wë womonte wænämaï incæcäimpa, ante cöwë diqui diqui mingampa,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

**Në wënæ wënæ cæcä ingante piinämaï inte
waadecäimpa**

(Odoca 17.3)

¹⁵ Godömenque odömöninque Itota apænenecantapa. “Bitö tönifacä bitö imite wënæ wënæ cæcä wædinque bitö tömengä weca gote ämi adominaque nänënë gote ongöeda. Ongöñöminate bitö tömengä ingante, Mänömaï cæbitapa, ante ämi eñengæ. Mänömaï ämi eñengä ininque tömengä waadete babaingampa,” ante apænegacäimpa. ¹⁶ Ayæ godömenque apænenecantapa. “Wæætē tömengä eñënämaï inte waadedämaï ingä ininque bitö Wængonguï angä eñente nāni yewæmongainö bai cæe. Waocä æbänö

cæcää, ante adinque waoda mënaa ina incæ mënaa go adocanque inäni incæ adoyömö ante apænedäni ininque tömënäni nani apænedö beyænque ante mönö, Nö impa, ante eñengæimpa, ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa. Ininque bitö, Mönö adoyömö ante apæneccäimpa, ante waoda mënaa inate ämi incæ adocanque ingante ämi incæ æcämenque bitö tönö goda tömengä adoyömö ante nöinö ante apæneccäimpa. ¹⁷ Ayæ apænemini ate nê wënæ wënæ cædingä cöwë eñenämaï ingä ate wædinque bitö iñömö, Itota nê Codito ingampa, ante mîni pöncabo weca gote apænebi eñenguinäni. Ayæ tömënäni wææ änäni ate tömengä godömenque eñenämaï ingä ininque tömengä, Nämä cæte quëwenguimo, ante nê eñenämaï cædäni bai ingampa. Ayæ, Odömäno awënë beyæ nê æwengä bai ingampa cæbii. Tömengä eñenämaï cæcäinö angüenë, ante bitö edæ tömengä ingante gomö ae," ante Itota angantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, "Näwangä ämopa. Minitö inguipoga nê ämîni inte apænte ämîni ininque mîni apænte äninö incæ öönædë dobæ apænte ante impa. Ayæ inguipoga mînitö apænte äninque ñimpo cæmîni ininque mîni cædö bai öönædë adobai do ñimpo cæte ingæimpa."

¹⁹ Ante apænedinque Itota ayæ apænedinque, "Minitö iminite iïmaï ämopa, angantapa. Inguipoga mëmînaa guëa adoyömö pöncabo apæneyömîna botö Mæmpo öönædë nê quëwengä iñömö mîna ämaï ante tömänö cæcæcäimpa. ²⁰ Edæ mëmînaa imîna incæ mëmînaa go adocanque imîni incæ æpomînimë inömîni incæ mînitö adoyömö ponte botö ëmowo apænete ongöñömîni edæ botö adoyömö mînitö tönö godongämæ ongoncæboimpa," ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ ate Pegodo tömengä weca ponte äninque, —Awënë, botö tönöfacä botö imote wënæ wënæ cæcä adinque botö tömengä ingante æpogadö godö ñimpo cæbo ee goquingä. Edæ önompo æmæmpoque go mempoga mänimpoga ñimpo cæbo ee goquingä, ämii.

²² Äñongante Itota, —Iñæmpa, wii önompo æmæmpoque go mempogaque angüi. Edæ godömenque bitö änimpoga piinämaï inte ñimpo cæbi ate wæætë adopoga wæætë adopoga ayæ cöwë tetenta ganca wæætë wæætë ñimpo cædinque coatodo tiento nöobenta ganca mänimpoga piinämaï inte ñimpo cæbi goquingä. Mänömaï ante Itota tömengä miñæ nê godäni inänite, Cöwë piinämaï inte ñimpo cæquimîni, angacäimpa.

Nê cædongä nänö waadedämaï cædö ante odö-mongampa

²³ Itota ayæ apæneccantapa. "Mäninö beyæ bitö äno bai cædäni wædinque imæca awënë odeye nänö apænte ämaï öönædë Awënë Odeye incæ tömengä in-

gante nê eñemîni iminite æbänö apænte angampa, ante odömömo aquimîni, angantapa. ²⁴ Imæca awënë iñömö, Botö imote nê cædäni incæ botö imote debe inäni inte eyepæ pönönäni æncæboimpa, ante cæyongä adocanque tudento ñænængade nani godonte æinta incæ diete miido ganca nänö pönongä æni beyæ wæætë pönönämaï debe ingä adinque tömengä ingante ænte mämönäni pongampa. ²⁵ Pongä adinque tömengä awënë iñömö, Ömæpocä inte tömengä ædö cæte pönongä ænguimoo, ante pönente wædinque iïmaï angantapa. Wacä ingante nê cædäni tömengä nani wencabo bacædänimpa, ante cædinque botö nê pönönämaï ingä nana gæncaya nani wencabo tömänäni inänite bæi ongonte wacä ingante godonte eyepæ ænguimoo, angä. ²⁶ Eñente wædinque edæ nê cæcä iñömö tömengä weca ædæ wææninque edæ, 'Awënë, waadete cædinque ee abi adinque botö ayæ ate botö debe inganca tömanta pönömo æncæbiimpa.' ²⁷ Ante wæcä eñenämaï awënë iñömö nê cæcä ingante guëa wæte bai pönëninque, Tömää edæ godonte impa, äninque godö ñimpo cæcä abæ tawænte gocantapa.

²⁸ "Incæte tömengä tönö wadäni nani godongämæ cæcabo iñönäni wacä guiquenë adocä ingante tiëe ti-guitamö ganca nänö pönongä æni beyæ wæætë pönönämaï debe inongäimpa. Adinque nê abæ tawænte godingä incæ tömengä ingante debe ingä ingante godö yao ongonte ñimämencate cædinque, 'Do bitö æninta pönömi æmo töö.' ²⁹ Ante piingä wædinque tömengä tönö nê cæcä inte nê debe ingä wæætë nê äningä weca da guicapodinque, 'Bitö waadete cædinque ee abi ininque botö ayæ ate pönömo æncæbiimpa.' ³⁰ Ante wæyongä edæ Baa äninque tömengä, Tömanta edæ cöwë pönömi æmo ate tabaimipa, äninque edæ tee mönecä ongongantapa."

³¹ "Adinque edæ tömëna tönö nê cædäni guiquenë, Mänömaï cæcä, ante wædinque piinque awënë weca gote, Mänömaï cæcampa, ante wæmönipa. ³² Änäni eñenämaï wënæ wënæ nê cædingä ingante äñecä pongä ate tömengä ingante awënë, 'Botö imo nê cædimi inte nê wënæ wënæ cæbitapa töö. Iñæmpa bitö nanguï ämi beyænque botö edæ, Tömanta edæ godonte impa, ante ñimpo cæbo abæ tawænte gobitapa. ³³ Ininque botö guëa wæte pönente cæbo bai bitö tönö nê cæcä ingante bitö adobai guëa wæte pönëmi bai waa incædonimpa.' ³⁴ Äninque awënë äingä badinque, Tömengä tömanta nänö æninta botö imote adodö nänö pönonguiganca botö, Tömengä ingante ænte pancæmînimpa, ämopa. Äninque tömengä ingante tee mönete oncönë nê pänäni inänite pædæ godongä ænänipa." ³⁵ Mäninque ante odömönte apænedinque Itota godömenque apæneccantapa.

—Edæ mîni waocabo iñöminite mînitö wacä nänö wënæ wënæ cædinö ante godö ñimpo cædämaï imîni adinque awënë nänö apænte äno bai botö Mæmpo öönædë nê quëwengä iñömö adobai mînitö wënæ

wënæ cædinö ante ñimpo cædämaï inte tömänö an-cæcäimpa, ante apænegacäimpa.

Nänöogængä ingante nani pämäenö ante
(Mäadoco 10.1-12; Odoca 16.18)

19 Mänii Gadideabæ quëwente iinque apænete ate Itota Oododänö æmæmäa godinque Oodeabæ pongacäimpa. ² Pongä adinque nanguï inäni tee empo goyönäni tömengä gampocä waa badänitapa.

³ Paditeoidi guiquënë, Godö ämö eñëninque Itota wabänö adodeque oda cædete wæcä tocæi, ante pönëwënäni inte tömengä weca pöninque änänitapa.

—Wængonguï æbänö ante wææ angacäi. Waocä tömengä nänöogængä ingante quiëmë beyænque pämängä iinque edæ nö cæte intawo.

⁴ Ante äñönäni Itota,

—Minitö iñæmpa Wængonguï beyæ ante nani yewæmöinta adämaï inte ämïnitawo. Wëenëñedë edæ waocä ingante në Badongaingä iñömö, “Onguïfængä ingampa, ante ayæ, Onquiyængä ingampa, ante badongacäimpa,” ante yewæmongatimpa. ⁵ Ayæ, “Mänömaï beyæ waocä mæmpocä ingante emö cæte wäänä inante emö cæte godinque onquiyængä ingante, Botö nänöogængä, ante æmæwo moncæcäimpa. Ìnque mënaa inäna incæ tömäna nana gæncaya badinque adocanque bai bacædäimpa,” ante yewæmongatimpa. ⁶ Ìnque tömäna nana gæncaya adocanque bai badinque nänënë mënaa inämaï inapa. Mänömaï beyæ Wængonguï, Adocanque bai inapa, ante nana gæncaya nänö në badongaina iñönate waocä wæætë pango cædämaï incæcäimpa.

⁷ Äñongante tömënäni wæætë,

—Ìnque, Æmæwo pämäemo goquïmi, ante yewæmöninque mäninta bitö yewæmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitö önonque pämäncæbiimpa, ante Möitee wodi quinante wææ angacäi, ante eñencæte ante mönitö wæmönipa.

⁸ Änäni eñëninque Itota edæ,

—Ìñæmpa, Mimö ömædëmini inömini inte minitö wënæ wënæ cæinëmini iminipa, ante wædinque edæ Möitee, Nänöogængä ingante pämänguïmi, ante yewæmongacäimpa. Wëenëñedë iñömö edæ wii mänömaï ingatimpa. ⁹ Wæætë onquiyængä wacä ingante godö todämaï iñongante tömengä ingante në pämäningä iñömö tömengä dobæ nänö towen-guinque edæ wacä onquiyængä ingante godö mongampa. Ayæ onquiyængä pämänte goyongä wacä onguïfængä tömengä ingante godö möninque adobai në towengä bacampa, ante ämo pönëmaïmini pa.

¹⁰ Angä eñëninque tömengä miñæ në godäni guiquënë,

—Ìñæmpa nana gæncaya ina inte pämäenämaï ingæimpa, ante bitö änö bai nö i ininque edæ waocä wëmö cæcä bai waa imaimpa, ante pönente wæmönipa.

¹¹ Ante wæyönänite Itota,

—Wëmö cæcä, ante mini änö bai ante waocä ædö cæte cæquingää. Wængonguï nänö änäninque mäninö ante Ao ante mönämaï inänipa. ¹² Edæ ædänidö mönämaï inguinäni, ante pancadäniya guiquënë wäänä cæncadë eñayedë edæ ongænca babetamiñænäni eñagainäni inte mönämaï inäni. Pancadäniya wæætë waodäni cædäni beyænque babetamiñænäni badinque mönämaï inänipa. Ayæ pancadäniya guiquënë öönædë Awënë Odeye nempo beyæ ante nämä pönëninque Ao ante edæ mönämaï inänipa. Edæ æcänö botö änö eñente Ao äna, tömenganque mänömaï cæcæcäimpa, ante Itota odömongä eñengadänimpa.

Wëñænäni inänite gampo cæcadinque waa apænecampa

(Mäadoco 10.13-16; Odoca 18.15-17)

¹³ Ayæ ate, Wëñænäni inänite Itota pönö gampo cæcadinque tömënäni beyæ Wængonguï ingante apænecæcäimpa, ante cædinque wadäni tömengä weca ænte pö ænte pö cædäni adinque tömengä miñæ në godäni guiquënë, Ænte pönämaï iedäni, äninque Baa Baa änäni. ¹⁴ Ate wædinque Itota iñömö edæ,

—Wëñænäni inänite ee amini poncædänimpa. Edæ mäninäni nani pönëno bai adobai pönënanäni inte edæ öönædë Awënë Odeye nempo do quëwënäni inänipa. Ìnque minitö iñömö wëñænäni inänite Baa änämaï iedäni.

¹⁵ Äninque wëñænäni inänite pædæ gopo gampo cæcadinque wadæ gogacäimpa.

Mäincoo në nanguï ëacä Itota weca ponte apænecampa

(Mäadoco 10.17-31; Odoca 18.18-30)

¹⁶ Ayæ wacä Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi apænebi eñëmoe, angantapa. Botö æbänö waa cæbo ininque cöwë wænämaï wantæpiyæ quëwëmaïmoo.

¹⁷ Ante äñongä Itota edæ,

—Wængonguï adocanque në waa cæcä ingä incæte bitö botö imonte äninque, Æbänö waa cæquïmo, ämii. Incæte, Quëwenguïmo, ante wæbi ininque bitö, Ìmaï cæedäni, ante Wængonguï nänö wææ angainö ante eñente cæe.

¹⁸ Angä wædinque,

—Ædedö ante ämii.

Äñongante Itota wæætë,

—Ìmaï. “Wacä ingante godö wænönämaï. Bitö nänöogængä inämaï iñongante godö mönämaï. Wacä qui awëmö ænämaï. Wacä æbänö cæcää, ante godö babæ wapiticæ änämaï. ¹⁹ Wæmpocä ingante wäänä inante waa adinque godö waa cæe. Ayæ, Nämä ante bitö waadete cæbi bai wadäni inänite adobai godö waadete cæe.”

²⁰ Angä eñëninque edëningä iñömö,

—Botö mäninö bitö änö bai do cæte pægaïmo inte botö quïnö edæ godömenque cæquïmoo.

²¹ Äñongante Itota wæætë,

—Bitö, Ædæmō nō cæbo bacæboïmpa, ämi ïinque edæ öönædë bitö waëmoncoo ænguinque edæ ñŵowo godinque ïmæca bitö mänincoo tōmancoo godonte æninque bitö æninta wæætë ömæpodäni inte wädäni ïnänite tōmanta godömi æncædänïmpa. Ayæ edæ botö ïmote tee empote pöe.

²² Angä ëñëninque edëningä ïñömö edæ, Botö mäincoo, ante nänö nanguï ëacoo ante pönente wæwente wædinque wadæ gogacäïmpa.

²³ Gocä ïinque edæ Itota tōmengä miñæ nē godäni ïnänite apænedinque,

—Näwangä ämo ëñëedäni, angantapa. Öönædë Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque waodäni ömæpodäni inte botö miñæ pönänipa. Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö cæte ömæpocä inte botö miñæ ponte guiite quëwengu-ingää, angantapa. ²⁴ Ayæ cämeyo ïñömö guiyangä ingampa diyæ daagö guiyampite pædæ tacää. Cämeyo ñænængade ïnogä inte pædæ tadämaï ingä bai nē ëacä adobaï ingampa. Tōmengä nämä ayongä ñænængä ïnogä inte edæ æbänö cæte Wængonguï Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwengu-ingää.

²⁵ Ante apænecä wædinque tōmengä miñæ nē godäni wæætë ancaï guïñëninque,

—Ïñæmpa mänömaï ï ïinque æcänö wäänë guiite quëwengu-ingää, änänitapa.

²⁶ Itota tōmënäni ïnänite cōwä adinque apænecantapa.

—Waomïnique incæ nämä miini cædö beyænque ædö cæte quëwëmaïminii. Wæætë Wængonguinque nämä tōmänö do cæcä ingampa.

²⁷ Angä ëñente wædinque Pegodo guiquënë,

—Mönitö ïñömö edæ möni ëadincoo owæ caate bitö miñæ ömæpomöni inte pömöni abipa. Ömæpomöni ïmöni inte edæ quïnö ænguïmöni.

²⁸ Äñongante Itota wæætë tōmënäni ïnänite angantapa.

—Näwangä ämopa. Botö badömo ate tōmancoo miincooque ïinque bayonte botö Waobo ëñagaïmo ïñömö edæ tōmëmo ñäö ëmönö ëmöninque edæ pö tæ contacæboïmpa. ïinque minitö botö ïmote nē tee empogaïmini inte mänïñedë ate tōmëmini tæ contaimpaa tipæmpoga go mempaa pö tæ contadinque awënëidi badinque edæ idægoidi tipæmpoga go men-cabodäniya ïnänite apænte ancæmïnimpa.

²⁹ “Ayæ godömenque ämopa. Minitö näwangä onco-do tao godinque minitö tönïñadäni ïnänite ëmö cæte godinque badä ïnante mæmpocä ingante wënäni ïnänite botö ëmöwo beyænque ëmö cæte pömïnitapa. ïinque ïmaï ante näwangä ämopa. Æcänö botö beyænque mänömaï cædinque tōmengä nänö ëadi ömæ ëmö cæte goda ïñömö tōmengä nänö ëmö cæte

godincoo bai adopocoo æncæcäïmpa. Wïi adopogaque edæ æninque tōmengä wæætë edæ godömenque adopocoo adopocoo æninque tiëë ganca mänimpoga æncæcäïmpa. Ayæ botö pönö cæbo æninque tōmengä cōwë wantæpiyæ wænämaï quëwencæcäïmpa. ³⁰ Incæte edæ täno yæcado ongöninäni pancadäniya wæætë yæmiñæ gote ongönäni bacædänïmpa. Ayæ yæmiñæ ongöninäni inte wæætë yæcado ponte ongoncædänïmpa,” ante Itota apænegacäïmpa.

Në cædäni æbänö cædänii, ante odömonte apænecampa

20 Itota ayæ edæ, Öönædë Awënë Odeye nempo æbänö quëwënänii, ante odömoncæte ante ïmaï apænegacäïmpa. “Waocä nē ömæ ëacä nänö cæbaï Öönædë Awënë Odeye incæ adobaï cæcampa. Nē ëacä ñäö bayö oncodo taodique, Æcänö ñöwoönæ botö yowementacodë cæquïnaa. ² Ante adinque tōmengä beyæ nē cæcædäni ïnänite, Minitö tōmää itædë cæmïni ate botö adocanque ingante deë-nadio tiguitamö adotamonque pönöninque wacä ingante wacä ingante adotamonque adotamonque pönömo æncæmïnimpa, äñongante Ao ante yowementacodë cæcæ godänipa. ³ Gote cæyönäni tōmantadæ æñonte nē ëacä tōmënäni nänï godonte æïñömö gote ayongä wädäni önonque cædämaï a ongönäni. ⁴ Adinque tōmengä, ‘Minitö adobaï gote cæmïni ate eyepæ godömo æncæmïnimpa.’ Angä ëñëninque Ao ante godänipa. ⁵ Ayæ tæcæbæcä ïñonte adobaï tōmengä wädäni ïnänite angä godäni ate wæætë ædæ wæicä ïñonte adobaï taodique wädäni ïnänite angä godäni. ⁶ Ate edæ awæncabo wæiyongante edæ adocä tao ayongä wädäni önonque a ongönäni adinque tōmengä tōmënäni ïnänite, ‘Quïnante tōmää itædë edæ cædämaï a ongömïni.’ ⁷ Ante äñongä, ‘Ïñæmpa mönitö ïmönite, Cædäni, änänipa cæquïmöni.’ Änäni ëñëninque, ‘Minitö adobaï edæ botö yowementacodë gote cædäni,’ angä godänitapa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

⁸ Ayæ, “Gäwadecæ pönï bayonte nē ëacä ïñömö tōmengä beyæ nē apænecä ingante äninque, ‘Botö beyæ nē cædäni ïnänite aa pebi pönäni ate bitö tōmënäni nänï cædi beyæ godömi eyepæ æncædänïmpa. Awæncabo wæiyongä ñöwo pönï gote cædinäni ïnänite edæ täno godömi ænäni ate wæætë wëënë gote cædinäni ïnänite edæ ayæ ate godömi æncædänïmpa.’ ⁹ Angä ëñente aa peyongä awæncabo wæiyongä gote cædinäni inte täno pönäni ate deë-nadio tiguitamö adotamonque adotamonque godongä ænäni. ¹⁰ Ate adinque täno gote cædinäni guiquënë, Mönö godömenque ænguï impa, ante pönëñönäni tōmengä godongä æninque edæ deë-nadio tiguitamö incæ adotamonque adotamonque adopo adopo ænäni-pa. ¹¹ Äninque tōmënäni nē ëacä ingante piinte teded-

inque, ¹² 'Mönitö tömäa itædë näwancate cæmöni incæ iñæmpa cæbii. Ayæ pönäni guiquënë wantæ iñö adoque ooda ganca cædäni incæ mönitö bai adopo godömi ænani wæmönipa töö.' ¹³ Ante piiñönäni nê äacä wæætë adocanque ingante apænedinque, 'Iñæmpa botö bitö imite wënæ wënæ cæbogaa. Edæ, Deëradio tigitamö adotamonque pönömo æncæbi-impä, äñömo Ao änämaï imitawoo. ¹⁴ Bado, bitö qui incæ ænte goe. Edæ bitö æni bai ayæ ponte cædingä ingante adopo godonguënëmo intabopa. ¹⁵ Edæ botö äadincoo incæ, Æcänö ingante godonguïmo, ante pönente wædinque ædö cæte tömëmo incæ änämaï inguïmo. Botö nê waa cæbo iñömotë bitö guiquënë edæ piinte abi awædö,' ante nê äacä angampa."

¹⁶ Mäninganca ante odömonte apænedinque Itota iñömo, "Mänömaï cædäni inique botö, Täno yæcado ongöninäni inte wæætë yæmiñæ gote ongoncædän-impä, antabopa. Ayæ, Yæmiñæ ongöninäni inte wæætë yæcado ponte ongoncædänimpä, ante apænetabopa," ante apænegacäimpä.

Itota, Wæncæboimpä, ante wæætë adodö ante apænecä

(Mäadoco 10.32-34; Odoca 18.31-34)

¹⁷ Mänii godinque Eedotadëe gocæ cædinque tömengä miñæ, Dote, ante näni gocabo inänite Itota nänënë ænte mäodinque idömæ goyönäni apænecantapa.

¹⁸ —Nöwo iñömo edæ mönö Eedotadëe iñömo æicæimpä. Æi gote ongömo ate adocanque, Waocä nê ëñagaingä æyömönö ongongä, ante wadäni inänite godö odömongä bæi ongonguinäni. Ayæ, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê odömonäni nempo tömengä botö imote pædæ godongä æninque tömënäni wæætë botö imote apænte äninque, Cöwë wæncæcäimpä, ancædänimpä. ¹⁹ Ayæ edæ, Awæ ñænquedimæ cædinque tömengä ingante timpote wænödäni, ante tömënäni oodeoidi inämaï inäni nempo botö imote wæætë mäo godönäni æncædänimpä. Æninque tömënäni wæætë botö imotedö ante badete todinque ayæ tæi tæi päninque awäa timpodäni wæncæboimpä. Näñe wæmo ate Wængonguï angä beyænque botö mëönaa go adoönæque iñonte ñäni ömæmoncæboimpä, ante Itota apænegacäimpä.

Tantiago tönö Wäö badä, Botö ämaï ante cæe, angampa

(Mäadoco 10.35-45)

²⁰ Tebedeo wëna Wäö tönö Santiago iñöna tömëna badä iñömo tömënä wëna tönö Itota weca ponte ædæ wææninque edæ, Botö ämaï ante cæe, ante apænecä.

²¹ Æñëninque Itota,

—Minö quinä apænecæte ante pömii.

Äñongante,

—Bitö Tæiyæ Awënë Odeye bate tæ contadinque edæ botö wëñæna inate ämi ate adocanque bitö tömëmæmi inö adocanque dipæmæmi inö tæ contaquina ämopa, angantapa.

²² Æñëninque Itota wæætë,

—Iñæmpa adämaï inte minitö ämini awædö. Botö nantate wæwenguimæ bai becabo bai minatö edæ adotaca becate bai Ao ante botö beyæ nantate wæwenguimäna. Edæ æpænë guite bai botö wænguimæ bai guiñënämaï iminapa diyæ botö beyæ wænguimäna.

Äñongante,

—Ao ante guiñënämaï cæcæmönaimpä, änatapa.

²³ Itota wæætë,

—Botö nanguï caate wæwëmo bai minatö adotaca bete bai äanque bai caate wæcæminaimpä. Näwangä impä. Incæte æcänö botö tömëmæ inö æcänö botö dipæmæ inö tæ contaquina botö edæ pönö änämaï imopa. Wæætë botö Mæmpo do, Mäninaque mänimpä tæ contaquina, ante nê badongaingä inte tömengä adocanque godö angä contaquina, ante Itota apænegacäimpä.

²⁴ Mänömainö ante tededapa töö, ante ëñëninque wadäni diete ganca tömengä miñæ nê godäni guiquënë iñäna näna caya inate edæ piinänitapa.

²⁵ Piiñäni inique Itota aa pecä pönäni ate tömënäni inänite iimaï apænecantapa.

—Oodeoidi inämaï inäni awënëidi æbänö cædänipa, ante do ëñëminipa. Tömënäni iñömo nämä beyænque ante cædinque nanguï piinte änäni wædinque tömënäni nempo quëwënäni wæætë do ëñente cædänipa. Ayæ tömënäni weca nê ñænænäni inönäni iñömo, Tömëmoque ämo ëñente cædäni, ante piinte änäni wædänipa. ²⁶ Minitö guiquënë tömënäni nämä beyænque ante nanguï änäni bai wii adobaï cæquënëmini iminipa. Wæætë mini cabo iñömini adocanque ñænængä pönö ingä bacæte ante cædinque tömengä wæætë edæ minitö beyæ nê cæcä baquënegä ingampa. ²⁷ Ayæ yæcado ongöinente wæcä iñömo tömengä yæcado ongoncæte ante cædinque wæætë edæ yæmiñæ pönö gote tömänäni inänite nê cæcä badinque tömengä nämä beyæ ante cædämaï ingüënegä ingampa. ²⁸ Edæ Waobo ëñagaïmo inte adobaï, Botö beyæ pönö cæcædänimpä, ante wii pömo imopa. Wæætë wadäni beyæ godö cæcæte ante pömoimpä. Ayæ edæ nanguï inäni tee mönete bai wæwëñönäni botö wæætë, Tömënäni wibænete tacædänimpä, ante tömëmo wepæ incæ godoncæte ante pömo imopa, ante Itota apænegacäimpä.

Babetamöna iñönte Itota gampomongä waa bamönapa

(Mäadoco 10.46-52; Odoca 18.35-43)

²⁹ Itota mäninö godinque Eedicoo näni quëwëñömo ponte tayönäni tömengä miñæ nanguï inäni tee empote godänitapa. ³⁰ Goyönäni onguïñæna babetamöna

iñömö taadö wedeca tæ contate a ongöñona, Itota pongampa, änäni eñëninque aa pedatapa.

—Awënë, bitö Dabii wodi pæimi inömi inte mönatö imönote pönö waadete waa cæe.

³¹ Ante äñöna godongämæ godäni guiquënë, Apoc-
ænë inguënë quëwënaa, änäni incæ godömenque
yedæ aa pedinque,

—Awënë, bitö Dabii wodi pæimi inömi inte mönatö imönote pönö waadete waa cæe, änatapa.

³² Itota iñömö næ gongæninque äñecä pöna ad-
inque,

—Mīnatö iminate quīnō cæbo ämīnaa.

³³ Angä eñëninque,

—Awënë gampomömi awinca wi ænete bai aquimö-
na, ante wæmöna.

³⁴ Äñöna Itota tömëna godongämæ wæte bai pönën-
inque edæ pædæ gopo gampomongantapa. Gam-
pomongä ate tömëna waa ada badinque Itota miñæ
do godatapa.

Itota Eedotadëe iñömö pongampa

(Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40; Wäo 12.12-19)

21 Mänii gote Eedotadëe obo pöninque Odi-
bowænquidi ontacamö goimö Betapaguee näni
quëwëñömö ganca pöñönäni Itota tömengä miñæ næ
goda mënaa inate da godöninque angantapa. ² Tömë-
na inate,

—Mänii näni quëwëñömö ongö amīna. Tömëñömö
go guite ayömīna bodo onquiyæ nana wencaya ñäni
ñæi a ongö acæmīnaimpa. Ñäni ñæi a ongö adinque
mīnatö mänīna inate ñi cæyænte botö weca ænte pöe-
da. ³ Ayæ mīnatö iminate wææ änäni eñëninque mī-
natö wæætë edæ, Awënë nänö ænguënënö ante ænte
gomönapa, ante apæneeda. Ayæ, Tömengä iinque
cæte ate do da pönongä æncæmīnaimpa, ante
apæneeda, angantapa.

⁴ Do iñömö Wængonguī beyæ næ apænegainö ante edæ iinque bacæimpa,
ante mänömaī cætimpä.

⁵ “Tionö iñömö quëwënäni inänite iīmaī äedäni,
‘Badogaa, mīnitö Awënë Odeye ñöwo mīnitö weca
pongä aedäni.

Edæ mönö mäincoo mongæwëngö bodo wengäa
tæ contate mönö Awënë pongampa.

Tömengä gänë pönengä inte bodoga contate pongä
aedäni,’ ante ancæmīnaimpa.”

Ante docä nänö apænegainö ante ñöwo iinque cætimpä.

⁶ Mänömainö ante angä eñente godinque tömengä
miñæ næ goda iñömö Itota nänö äninö bai do cæd-
inque, ⁷ bodo nana wencaya inate töi töi ænte pön-
inque tömëna weocoo yabæcooque æidämæ wo
cæyabæda ate Itota wænömënæca inö æi yiyæ tæ
contacantapa. ⁸ Adinque edæ nanguī inäni, Itota nänö
ponguinö, ante tömënäni weocoo yabæcooque ñö
cædinque bee podöwayönäni wadäni guiquënë gönea

gote yæpæma öñabo tapænte mämö bee bee
podöwadäni ate tömengä podöwainonque gocantapa.

⁹ Gocä adinque täno godäni tönö ayæ pönäni tönö
godongämæ godinque nanguī inäni yedæ äninque,

—Bitö Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte pömi ad-
inque, Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa,
ante tomönipa. Awënë Wængonguī emöwo beyænque
pömi iinque bitö toquinque edæ Wængonguī bitö
imite waa cæcæcäimpa. Ayæ öönædë iñömö adobaī,
Badogaa, möni quëwenguinque, ante ingæimpa.

¹⁰ Ante mänii cædinque pöñönäni, Itota Eedotadëe
pongä adinque mäniiñömö quëwënäni ancaī guīñën-
inque,

—Mäningä æcänö ingäa.

¹¹ Ante wæyönäni godongämæ pönäni iñömö,

—Itota ingampa. Tömengä iñömö Wængonguī beyæ
nä apænegä inongä inte Gadideabæ Näatadeta
quëwente pongä ingampa, ante apænegadänimpa.

Wængonguī oncö tæiyæ wæmö bacæimpa, ante cæcä

(Mäadoco 11.15-19; Odoca 19.45-48; Wäo 2.13-22)

¹² Itota iñömö Wængonguī oncö ñænæncönë
yabæcönë pö guidinque mäniiñömö mäincoo mänäni
tönö wadäni næ godonte ænäni tönö ongönäni ad-
inque tömengä tömänäni inänite, Oncodo taoedäni,
äninque da tadongä oncodo tao godänitapa. Ayæ
cambio ante näni godonte æimpa tönö equemö
godoncæte ante næ mänäni näni cönöimpa tönö bæ
tacä tömampaa guidömëmæ tæ go wææntapa. ¹³ Ayæ
tömënäni inänite angantapa.

—Wængonguī beyæ iīmainö ante yewæmongatim-
pa. “Wadäni botö oncönë pö guidinque botö imote
apænegadänimpa,” ante Wængonguī angä incæte
mīnitö wënæ wënæ cæmīni beyænque Wængonguī
oncö incæ næ awëmö ö ænäni näni womöincönë bai
wentamö bapa töö.

¹⁴ Äninque Itota ayæ Wængonguī oncö ñænæncönë
yabæcönë ongöñongä pæ opa pæ opa godäni tönö
babetamönäni tömengä weca pönäni adinque tö-
mengä godö cæcä ate waa badänitapa. ¹⁵ Mänömaī
mä cæcä waa badäni ate wædinque, Wængonguī quī,
ante næ godönäni ñænænäni tönö næ odömönäni
guiquënë piinte badänitapa. Ayæ wëñænäni Wæn-
gonguī oncö ñænæncö yabæque ongöninque yedæ
äninque, “Badogaa, Awënë Dabii pæimi inömi adinque
möni quëwenguinque impa,” ante Yæ änänitapa.
Änäni eñëninque næ godönäni ñænænäni tönö næ
odömönäni ænguī badinque ¹⁶ Itota ingante änänita-
pa.

—Wëñænäni æbänö änäni eñënämaī imitawo.

Äñönäni Itota,

Do eñëmopa. Iñæmpa mīnitö guiquënë Wængonguī
beyæ ante iīmainö ante yewæmonte ongö adämaī inte
änewëmīnitawo.

“Bitö tæcæ eñadäni tönö goömæ næ gänäni inänite
apænebi eñente,

tömənāni Ao ante nō pōni tēdēdinquē,
Wængonguī tæiyæ wæmō ingānō, ante watapæ
apænedānīpa.”

Mānōmāinō ante yewæmonte ī apa ānewēmīnīi.

¹⁷ Ānīnque Itota edæ tōmənāni īnānīte ēmō cæte
wadæ godīnque Bētānīa nāni quēwēñōmō gote mon-
gacāīmpa.

Iigowæ ōmæcawæ ī adīnque Itota pīingampa

(Māadoco 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Ñāō bayō Eedotadēē nāni quēwēnō gāmānō
adodō pōnīnque Itota gæwænte wæcantapa. ¹⁹ Gomō
adīnque iigowæ a ongō ponte ayongā ōñaboque ēmæ
adīnque,

—Ōmæcabi īmi cōwē incadāmaī incæbiīmpa.

Āñongā iigowæ incæ guīñē wænīmpa. ²⁰ Guīñē wæ
adīnque tōmengā mīñæ nē godāni īñōmō,

—Quīmæ iigowæ īñontobæ guīñē wæ amōō.

²¹ Ante wæyōnāni Itota īñōmō edæ,

—Nāwangā ante mīnitō īmīnīte apænebopa. Wīi
æmæ pōnēmīnī inte wede pōnēmīnī īnīnque mīnitō
iigowæ inte botō cæbaī adobaī do cæbaīmīnī. Ayæ
godōmenque cædīnque mīnitō ānanquīdī ongō ate,
“Ānanquīdī ēñēmī, ānīnque, Bitō cabænte wo gote
gāwapænē guīie,” ante āmīnī īnīnque edæ mīnitō
ānīnō baī do babāīmpa. ²² Wængonguī ingante wede
pōnēmīnī īnīnque quīēmē incæ ante tōmengā ingante
apænēmīnī incæ mīnī ānīnō tōmānō æncæmīnīmpa,
ante apænegacāīmpa.

**Awēnē īmīpa, ante æcānō ānaī, ante Itota ingante
ānānīpa**

(Māadoco 11.27-33; Odoca 20.1-8)

²³ Itota ayæ Wængonguī oncō ñænæncōnē
yabæcōnē pō guīdīnque odōmonte apænecā
ēñēñōnāni, Wængonguī quī, ante nē godōnāni
ñænænāni tōnō oodeoidī īnānīte nē aadāni, Nāni
Picæncabo, nāni ānāni tōnō tōmengā weca pōnīnque
ānānītapa.

—Æcānō nē angā inte bitō īmīte angā cæbīi. Īñæmpa,
Nē āmi bacæbiīmpa, ante æcānō pōnō āna ēñente
nē āmi inte baī cæbīi, ante ēñencæte ante wæmōnīpa.

²⁴ Ānāni ēñēnīnque,

—Mīnī āmaī botō adodeque āmo ēñēnīnque mīnitō
tāno apænēmīnī ēñente ate māniñedē ate botō
wæætē, Æcānō nē āna inte pōnō angā cæboo, ante
apænebo ēñēmāīmīnīpa. ²⁵ Wāō wodi ingante
guīquēnē, Bitō æpænē guidoncæbiīmpa, ante æcānō
āna ēñente guidongāī, ante pōnēmīnīi. Wængonguī
ōōnædē apænecā ēñente cæcantawo. Wæætē edæ
waodānīque ānāni ēñente cæcantawo. Ædō ante
pōnēmīnīi.

Itota angā ēñēnīnque tōmənāni nāmāneque wææt-
edō wæætē tedecōnīnque, “Wa, æbānō anguīi, ante
wædānītapa. Īñæmpa, Wængonguī angā ēñēnīnque
Wāō cægacāīmpa, āmō baī Itota wæætē mōnō īmonte,

‘Quīnante pōnēnāmaī īmīnītawo,’ ancædongāīmpa,”
ante wædānītapa. ²⁶ Wæætē edæ, “Waodāni tōmānāni,
Wængonguī beyæ nē apænecā Wāō wodi ingacāīmpa,
ante pōnēnānīpa, ante pōnente wædīnque Itota in-
gante nē ānāni īñōmō, Wadāni pīināni wæcæ wæ, ān-
īnque, Waodānīque ānāni ēñente Wāō cægacāīmpa,
ante mōnō ædō cæte anguīi.”

²⁷ Ante pōnēnīnque tōmənāni Itota ingante edæ,

—Wa, ēñēnāmaī īmōnīpa.

Ante wæyōnāni Itota edæ,

Īnīnque botō adobaī, Æcānō nē angā inte pōnō angā
cæboo, ante mīnī ānīnō ante apænedāmaī incæboīm-
pa, angacāīmpa.

Mæmpocā wēna æbānō cæda, ante odōmongampa

²⁸ Itota odōmoncæte ante apænedīnque,

—Mīnitō guīquēnē odōmonte tēdebo ate āmo
ēñente apænēmīnī ēñēmoedāni. Īmaī impa. Waocā
tōmengā wēna mēnaa īñōna adocanque weca god-
īnque mæmpocā īñōmō, “Botō wēmi, bitō ñōwoōnæ
yowementacodē cæte pōe.” ²⁹ Āñongā edæ, “Wīi
gōinēmo,” angampa. Wæætē edæ ayæ ate pōnencōn-
īnque edæ, Botō ædō cæte Baa ānīnque quēwēmoo,
ante pōnēnīnque edæ mæmpocā nānō ānīnō ante
ēñēnīnque edæ cæcæ gocampa. ³⁰ Ayæ ate mæmpocā
wæætē wacā wengā weca adobaī māo āñongā tō-
mengā edæ, “Bitō mæmpobi āmi ēñente gocæboīm-
pa,” ante apænecā incæte edæ godāmaī ingampa.

Mānīnque ante tēdebo. ³¹ Ñōwo mīnitō īmīnīte āmopa,
Mæmpocā nānō ānō baī æcānō cæcāī, ante pōnēmīnī.

Āñongante,

—Tānocā.

Ante apæneyōnāni Itota tōmənāni īnānīte wæætē,

—Nāwangā āmopa. Mīnitō Awēnē Wængonguī Od-
eye nempo pō guīdāmaī īñōmīnīte odōmāno awēnē
beyæ nē æwēnāni tōnō onquiyænāni māincoo beyæ
ante nē towente quēwēnāni tōnō tāno ponte do guī-
icædānīmpa. ³² Edæ Wāō wodi mīnitō weca ponte nō
cæte tōinō ante odōmōñongante mīnitō īñōmō
pōnēmīnītawogaa. Ayæ godōmenque awēnē beyæ nē
æwēnāni incæ māincoo beyæ ante nē towente
quēwēnāni tōnō incæ do pōnēnānīpa. Ayæ mīnitō
mānōmaī cædāni adīmīnī incæte wæætē wēnæ wēnæ
mīnī cædīnō ante wædāmaī inte wīi pōnēmīnītapa tōō,
ante Itota apænegacāīmpa.

Nē aadāni īnguēnēnāni incæ wīwa cædānīpa, ante

(Māadoco 12.1-12; Odoca 20.9-19)

³³ Ayæ godōmenque apænedīnque Itota, “Wæn-
gonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante ēñencæmīnīmpa,
ante botō īmæca quēwēnāni nāni cæinō ante odō-
monte apænebo ēñēedāni. Edæ īmaī impa. Ōmæ ēacā
yowementacodē da da māo da caate wææ cædīnque,
Tōmēmō ænte pīnā pīnā gāwate wæ yopænte
tōmēmæ ænguīñōmō ante cædīnque ææ wote badon-

gantapa. Ayæ, Yowementacodë awëmö guidämaï incädänimpa, ante cædinqwe æi wænömënæca gomö aquifñömö mäenongä ate në äacä iññömö wabæca gocæ cædinqwe wadäni ömæ wite në aate tä pedäni inänite apænecantapa. Botö yowementacodë incæ minitö ömæ wite aadäni. Aayöminite botö, Minitö qui, ante pancamonga pönömo æncæminimpa, angä Ao äññöni wadæ gocantapa. ³⁴ Ayæ yowedepo wodo bayonte tömengä ingante në cædäni inänite, Minitö yowementacodë në aadäni weca godinqwe botö yowemö incæ pancamonga äminä æninqwe botö weca wæætë mämmömini æmoedäni, angä godänitapa. ³⁵ Angä godinqwe pönäni adinqwe yowementacodë në aadäni guiquënë në æncæ pönäni inänite bæi ongöninqwe adocanque ingante nanguï tæi tæi päninqwe wacä ingante godömenque wænönäni wængä ate ayæ wacä ingante dicaca tacadäni. ³⁶ Adinqwe mäo apænedäni wædinqwe në äacä iññömö wæætë godömenque nanguï inäni da godongä gote pönäni adinqwe në aadäni guiquënë adobäi cædäni wædänitapa."

³⁷ Ayæ godömenque odömininqwe Itota apænecantapa. "Ininqwe në äacä iññömö, 'Tömëmo wengä ingante da godömo gocä adinqwe tömënäni guifñente wædinqwe ee abainänipa, 'äninqwe tömengä ingante da godongä tömengä pönäni gocantapa. ³⁸ Yowementacodë në aadäni guiquënë gomö ayönäni në äacä wengä dicæ pongä adinqwe, 'Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo inäi edæ iingä iññömö në ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wænömö wængä ate edæ mönö qui babaimpa.' ³⁹ Änewëninque tömënäni në äacä wengä ingante edæ bæi ongonte yowementacodë wææ cæte iññömö yabæque edæ, Ömäe, ante wænönäni wængantapa."

⁴⁰ Ante mäninganca odömonte apænedinqwe Itota iññömö tömengä ingante në äninäni inänite angantapa. "Ininqwe minitö iññömö, Në äacä pöninqwe edæ yowementacodë në aaquënëni inänite æbänö cæquingä, ante pönëmini."

⁴¹ Ante äñongante tömënäni wæætë,
—Ömäe, ante në wænönäni inänite tömengä näëmæ edæ, Ömäe, ante wænongä wæncædänimpa. Ayæ wæætë, Ädänidö nö cædinqwe yowedepo iññö yowedepo iññö tä pete pönönäni ænguimoo, ante adinqwe awënë, Minitö wæætë aacæminimpa, angä Ao ante aacædänimpa, ante apænedänitapa.

⁴² Itota ayæ tömënäni inänite,
—Wængonguï angä eñente näni yewæmongaintaa æbänö ongö ante minitö adämaï inte äminä awædö, angantapa.

"Dica ante adinqwe, Wënæ wënæ inca, ante në mäenönäni näni wido cædinca incæ gomonga waëmonca inca ininqwe täno näni fñönöninca bæbængapa do bacapa.

Wængonguï Awënë incæ mänömaï cæcä adinqwe mönö waocabo guifñente wædinqwe waa amompa,"

Ante yewæmonte impa abaiminipa. ⁴³ Mäninö mini eñenämaï inö beyæ minitö Awënë Wængonguï Odeye nempo quëwente mini cæquënëncä incæ ö ænte bai cæcä wæcæminimpa. Ayæ wæætë wadäni inänite tömëmö wainca incate bai nö cædäni inänite godö angä eñëninque tömënäni wæætë tömengä nempo quëwente waa cæcædänimpa. ⁴⁴ Botö iññömö mänii dica waëmonca bai inömo inte ämo eñëninque në wæcä iññömö tömengä iññömö mäninca tæ go wææninqwe wædænque tobænte wæcä bai inongä inte botö önöwa gäänë ædæ wææncæcäimpa. Wæætë æcänö ingante Wængonguï piinte mänincaca tacacä inaa tömengä guiquënë quiëmë bai yaintai bai goquinö angüënë, ante pönëminiyaa.

⁴⁵ Ante në aaquënëni näni cæinö ante odömininqwe Itota apænecä eñente wædinqwe, Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi iññömö, Iñæmpa mönö imonte piinte angä awædö, ante pönente wædinqwe, ⁴⁶ Quinö cæte tömengä ingante bæi ongonte ö ænguï, ante cöwä adänitapa. Incæte, Waodäni tömänäni, Wængonguï beyæ në apænecä Itota inongä ingampa, ante pönänäni, ante wædinqwe, Piinäni wæcæ wæ, äninqwe edæ ñimpo cægadänimpa.

Monguimæno ante odömonte apænecampa

(Odoca 14.15-24)

22 Wængonguï Awënë æbänö cæquingä, ante eñencæminimpa, ante imæca awënë nänö cæinö ante Itota tömänäni inänite wæætë odömonte apænecäimpa.

² "Inguipoga awënë odeye tömengä wëñæ beyæ monguimæno ante nänö cæbäi öönædë Awënë Odeye iññömö adobäi cæcampa. ³ Inguipoga awënë iññömö tömengä ingante në cædäni inänite, Wëenë botö äninäni inänite wente ænte pöedäni. Angä tæ tæ wente ænänäni eñëninque edæ, Wii pönëwædö, änäni.

⁴ Eñente wædinqwe awënë wæætë wadäni tömengä ingante në cædäni inänite da godöminque, 'Wëenë botö äninäni weca godinqwe botö beyæ iimainö ante apænëmini eñencædänimpa. Botö wengä monguimæno ante wagadaidi onguifñænäni tönö cænänäni oguimo pönäni inäni inänite do wænöninqwe botö ææmænoca do eyepæ cæbopa. Botö wengä monguimæno pö beedäni, ante mæmpocä angampa, ante edæ botö beyæ apæneedäni.' ⁵ Angä eñëninque gote apænëyönäni tömënäni eñenämaï inte önonque wadæ godinqwe pancadäniya gönea ante goyönäni wadäni godonte æncæte ante godänitapa. ⁶ Wadäni ayæ ongönäni guiquënë eñenämaï inte awënë nänö da godonte në cædäni inänite piinte wënæ wënæ cædäni wæyönäni mäo wænönäni wænänitapa."

⁷ "Mänömaï cædäni ate wædinqwe awënë odeye iññömö äingä badinqwe tömengä tontadoidi inänite angä eñëninque në wænönäni inänite mäo capo wænönäni. Wænäni adinqwe godömenque onconcoo

tömənäni nāni ēadincoo iya tənāni. ⁸ Īninqe edæ awēnē wæætē tōmengä ingante nē cædāni inānite, 'Monguimæno do eyepæ cæte ongō incæte botō nē ānināni waa cædānipa diyæ ämo bequīnānii. ⁹ Īninqe mīnitō wæætē edæ iyænompoga iyænompoga māo godinque æcāmenque ingante bee tēninqe tōmənāni tōmānāni inānite āmīni ææmæno pō becædānimpā.' ¹⁰ Angä ēñente cædinque nē cædāni taadonque pō bee bee tēninqe waa cædāni incæ wīwa cædāni incæ tōmānāni inānite āñete ænte māmōnāni pō monguimæno oncōnē pō guīdinque eyede goto gongænte bedānitapa."

¹¹ Ayæ, "Awēnē odeye iñōmō ēñacæ pō bedāni inānite acæ guīyongä edæ adocanque monguimæno bequī weocoo awēnē odeye nānō pōnōnīncoo incæ wēñadāmaī inte ononcooque ee mongængä. ¹² Adinque, 'Ēmigo, bitō ædō cæte monguimæno weocoo wēñadāmaī inte ononcooque ee mongænte guībii,' ante āñongä edæ pæ wēnecä. ¹³ Adinque awēnē odeye iñōmō nē aadāni inānite āninqe, 'Nē monguimæno weocoo wēñadāmaī ingä ingante mīnitō goti wimpote wææ goti wēwate edæ wēmō iñōmō nāni guingo imonte Yæ yæ ante wæyōmō māo wido cædāni,' ante awēnē odeye angampa. ¹⁴ Mānōmaī nāni cædō baī adobaī impa. Edæ nanguī ināni inānite Wængonguī, Pōedāni, angä incæte edæ wædænque ināni inānite apænte Ao ante ængampa," ante Itota apænegacāimpa.

Tæiyæ Awēnē nānō äintamō ante tededānipa

(Mäadoco 12.13-17; Odoca 20.20-26)

¹⁵ Itota mānōmaī apænecä ēñente wædinque Padi-teoidi wadæ godinque godongāmæ ponē cōninqe, Mōnō piinte apænte anguinque ante quīnō cæmō ate Itota adodeque wapiticæ tededinque oda cæquingää. ¹⁶ Ante pōnēninqe tōmənāni nē ēmīñænāni tōnō Edo-deidi inānite da godōnāni godinque Itota weca pōninqe,

—Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Bitō nō pōnente cæbi īmipa, ante do ēñēmōnipa. Ayæ bitō ayōmi mōnitō tōmāmōni onōmōnique imōni adinque bitō, Waodāni æbānō anguīnānii, ante ayæ, Æbānō cæquīnānii, ante wædāmaī inōmi inte edæ Wængonguī taadō ante guīñēnāmaī inte nō odōmonte apænebipa. ¹⁷ Īninqe bitō æbānō pōnēmii. Odōmāno gobiedōno beyæ ante tæiyæ awēnē Tetædo tigitamō nānō ānintamō ante æbānō wææ yewæmonte ī, ante ēñencæte ante wæmōnipa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætē wēnæ wēnæ cæte intawo, ante apænebi ēñencæmōnimpā.

¹⁸ Āñōnāni Itota iñōmō tōmənāni do, Cæmō wapiticæ tedecæcāimpa, ante nāni ānīnō ante do ēñēninqe tōmənāni inānite wæætē edæ,

—Mīni wadō tedete wadō cæcabo iñōmō edæ quīnante botō imote, Æbānō cæmō oda cæquingää, ante cæmīnii. ¹⁹ Tetædo tigitamō nānō ānintamō odōmōmīni aquīmo.

Āñongä deēnadio tigitamō adotamonque ænte pōnāni. ²⁰ Adinque tōmənāni inānite Itota,

—Æcānō awinca baī yewæmonte badonte ī. Edæ æcānō emōwo ante yewæmonte ī.

²¹ Āñongante,

—Awēnē Tetædo awinca baī yewæmonte badonte impa. Adocā emōwo ante yewæmonte ongō amōnipa.

Ānāni ēñēninqe Itota iñōmō edæ,

—Awēnē Tetædo quī ī ininqe edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætē Awēnē Wængonguī quī ī ininqe Wængonguī ingante godonguī ī apa ānewēmīnii.

²² Ante Itota nānō ānīnō ēñente beyæ, Quiēmē baī angää, ante ancaī guīñente wædinque wadæ gogadānimpā.

Ædō cæte ñāni omæmonguī, ante wædānipa

(Mäadoco 12.18-27; Odoca 20.27-40)

²³ Mānīōnæ adoōnæ iñonte Tadoteoidi nē, Waocā wæninque ñāni omæmōnāmaī æmæwo wængampa, ante nē ānewēnāni inte Itota weca pōninqe, Īmāinō ante ēñencæte ante wæmōnipa, ānānitapa.

²⁴ —Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Mōitee wodi mōnō beyæ ante wææ yewæmōninqe iīmaī ante yewæmongacāimpa. Waocā mōninqe wēñæ tapæidāmaī inte wængä ate tōmengä tōniñacä wæætē owæmpoingä ingante mōninqe wēñæ tapæidinque, Botō tōniñacä wodi wængä ingampa, ante pæpogacæcāimpa, ante yewæmongacāimpa. ²⁵ Nōwo iñōmō mōni cabo iñōmōnīte adodāni nāni caipæ onompo æmæmpoque go mēnaa ināni iñōnāni bamoncadengä mōninqe wēñæ tapæidāmaī manguiwēninqe edæ nāñe wængä ate ayæmengä wæætē owæmpodīngä ingante mongä. ²⁶ Īninqe ayæmengä incæ adobaī wēñæ omæpocā nāñe wængantapa. Ayæ wææ wacā ayæmengä adocā ingante monte ate wēñæ adobaī tapæidāmaī inte edæ nāñe wængantapa. Ayæ wææ wacā adobaingä, ayæ wææ wacā tapæidāmaī inte nāñe, ayæ wææ wacā, ayæ wææ ayæmengä pōni adocā ingante mōninqe wēñæ tapæidāmaī inte nāñe wængantapa. ²⁷ Onquiyængä guīquēnē owæmpote wædinque tōmangä pōni nāñe wængantapa. ²⁸ Īninqe, Mōnō ñāni omæmonguīōnæ, ante mīni äōnæ iñonte māningä owæmpoingä iñōmō æcānō nānōogængä baquingää. Edæ tōmengä ingante iñōmō edæ tōmānāni manguiwengadānimpā.

²⁹ Āñōnānīte Itota wæætē,

—Mīnitō iñæmpa. Wængonguī angä ēñente nāni yewæmōinta adāmaī inte baī āmīni awædō. Wængonguī adocanque tæi piñængä inte edæ tōmää cæcampa, ante pōnēnāmaī inte edæ oda cæte āmīni awædō. ³⁰ Edæ Wængonguī anquedoidi oñnædē cōwē

owodäni bai inönäni inte waodäni ñäni ömæmöninque godö ñänönämaï inäni inte edæ mönämaï inguinänidö anguënë. ³¹ Wæætë do wængaiñäni nani ñäni ömæ-monguinö ante eñencæminimpa, ante Wængongui beyæ yewæmonte ongö adämaï iminitawo. ³² "Botö iñömö Abadäo Wængonguimo ingaïmo inte ayæ Itæca Wængonguimo ingaïmo inte botö Aacobo Wængonguimo adobo imo anguënë," angacäimpa. Ante nê angaingä inte edæ æmæwo wænñäni tömënäni Wængonguingä ædö cæte inguingää. Wæætë edæ mii quëwënäni que tömënäni Wængongui inongä ingampa. Ìninqe edæ nê wænte godinäni incæ ayæ miinäni quëwënäni inäni, ante pönenguënë änewëminii.

³³ Ante apæneçä eñëninque godongämæ eñengönäni guiquënë, Æbänö cæte Itota waa pöni odömönte apæneçä eñëmönii, ante wægadänimpa.

Wængongui nänö wææ angaïne mënea täëineda pöni ënëpa

(Mäadoco 12.28-34)

³⁴ Tadoteoidi guiquënë, Ædö cæte gomonga anguii, ante edæ pæ wëenedänitapa. Mänömaï Itota nänö nö äninö beyæ pæ wëenedänipa, ante tededäni eñëninque Paditeoidi wæætë godongämæ pönänitapa.

³⁵ Itota æbänö cæte wapiticæ ämaingää, ante pönëñönäni adocanque idægoidi nani wææ angaïnö ante nê ate eñënongä iñömö Itota ingante angantapa.

³⁶ —Awënë nê Odömömi eñëmi. Wængongui, Ìimaï cæedäni, ante nänö wææ angaïneçoo ante pönëninque ædedö täëine pöni i iñönte mönö nanguï eñente waa cæquii.

³⁷ Äñongante Itota iñömö, —Ìimainö ante nänö wææ angaïne iñömö edæ täëine pöni iñönte mönö nanguï eñente waa cæcæimpa. "Wængongui mönö Awënë ingante bitö mimö entawente waadedinque bitö ocai encabi inte nö pönëninque bitö önöwoca ewocabi inte edæ tömengä ingante ædæmö waa waadete pönëe." ³⁸ Mänine nänö wææ angaïnö waa pöni i ininqe mänine täno waa cæquï impa. ³⁹ Ayæ wade nänö angaïnö adobaï nanguï waa eñente cæquï impa. "Bitö nämä bitö waadete waa cædö bai adobaï pönëninque wadäni inänite adobaï waa waadete cæe." ⁴⁰ Ìimaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ayæ Wængongui beyæ nê apænedäni nani angaïnö cæcæte ante cædinque edæ mänine Wængongui mënea nänö wææ angaïne eñente cæte beyænque edæ tömänö edæ do eyepæ cæte impa, ante Itota apænegacäimpa.

Codito æcänö pæingä inongä ingää, ante apæneçampa

(Mäadoco 12.35-37; Odoca 20.41-44)

⁴¹ Mänii Paditeoidi adoyömö ponte ayæ ongöñönäni Itota tömënäni inänite angantapa. ⁴² Itota iñömö tömënäni inänite,

—Codito iñömö æcänö ingää, ante pönëmini. Æcänö Wengä inongä ingää, ante pönëmini.

Ante äñongante Paditeoidi wæætë,

—Awënë Dabii pæingä inongä ingampa.

⁴³ Äñönäni Itota edæ,

—Awënë Dabii pæingä inongä iñongante edæ Dabii tömë edæ Codito ingantedö äninque quinante, Awënë imipa, angacäimpa.

⁴⁴ "Awënë Wængongui incæ botö Awënë ingante apænedinque,

Botö tömëmæ inö tæ contayömi,

bitö imite nê piinäni inänite bæ tabo ate

bitö önöwa gäänë ongöñönäni bitö pinä gawacæbi-impä, angacäimpa."

Ante Wængongui Önöwoca apæneçä eñëninque Dabii wodi yewæmongacäimpa. ⁴⁵ Codito nê Awënë ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö nê angaingä inongä inte edæ adocä Codito iñömö ædö cæte näemæ Awënë Dabii wodi pæingä inguingää, ante pönenguënë änewëminii.

⁴⁶ Ante äñongä edæ tömänäni, Mönö ædö cæte wæætë anguii, äninque eñënamäi inte edæ pæ wënegadänimpa. Ayæ iincayæ ate, Apænebi eñëmönii, ante ædö cæte anguimoo, ante edæ tömänäni guïñente wædinque änamäi ingadänimpa.

Paditeoidi tönö nê odömönäni inänite Itota piinte angä

(Mäadoco 12.38-40; Odoca 11.37-54, 20.45-47)

23 Pæ wëenedäni adinque tömengä miñæ nê godäni godongämæ ongönäni nanguï inäni tönö ongöñönäni Itota tömänäni inänite apænegacäimpa.

² "Nê odömönäni tönö Paditeoidi iñömö Möitee wodi nänö angaïnö ante nê eñënanäni inte nê nö odömönte apænedäni inäni. ³ Mänömaï inäni adinque minitö iñömö tömënäni äninö ante tömänö ante cöwë eñente cæedäni. Wæætë tömënäni nani cæi bai cædämaï iedäni. Edæ, Ìimaï cæedäni iimaï cæedäni, ante nani äno ante tömënäni nämä incæ eñënamäi cædänipa.

⁴ Edæ mäinçoo teëmencoo mö paate wadäni önöncapæ cö cædancapænäni bai cædinque tömënäni, Wadäni guëmançædänimpa, ante cædämaï inäni inte önompogonca adopogoncaque incæ gä ænancapænämaï inäni."

⁵ "Quiëmë cædäni incæ tömënäni cöwë, Wadäni botö imote waa acædänimpa, ante cædänipa. Wadäni, Bitö Wængongui beyæ nani yewæmongainta nanguï abi imipa, ante pönëninque mönitö imönite waa acædänimpa, ante babæ cædinque mäninta æmontaçade ñænæ pöni badonte mini tente önöncapoga wo cæte encapodänipa. Ayæ, Bitö Wængongui ingante nanguï apænebi imipa, ante pönencædänimpa, ante cædinque tömënäni weocoo ñä cæwate ñä cæwate doyæ guënë ewa badöninque doyæ pöni wëñate mongænänipa. ⁶ Ayæ ææmæ becæ godinque

tömənäni, Botö täno bete tocæboimpa, ante wæmompaa pöni tæ contate bete todänipa. Ayæ Wængongui angä nani ëñente yewæmongainta ate odömöincönë pö guidine tömənäni nämanque ante pönëningue wæmompaa pöni tæ contate todänipa. ⁷ Ayæ waodäni nani godonte æiñömö wainö pancadë goyönäni wadäni pö bee téninque, Nè odömömi, bitö imite waa amönipa, ante apænedäni ëñëningue edæ nè odömönäni iñömö nanguï todänipa,” ante Itota apænegacäimpa.

⁸ Ayæ apænedinque, “Minitö guiquënë minitö Awënë nè Odömongä adocanque pöni iñongä mini caipæ iñöminite wadäni, Awënë nè odömömi imipa, ante änämaï incädänimpa, ante wææ cæedäni. ⁹ Ayæ mönö Mæmpo adocanque pöni öönædë quëwengä ingä adinque minitö waocä ingantedö ante apænedinque, Mönö mæmpo ingampa, ante änämaï iedäni. ¹⁰ Ayæ, Mönö Awënë nè Odömongä iñömö adocanque pöni Codito inongä ingampa, ante ëñëmini iñöminite wadäni, Nè ämi imipa, ante änämaï incädänimpa, ante wææ cæedäni. ¹¹ Ayæ edæ mini cabo iñöminite wacä beyæ wacä nè godö cæcä iñömö ñænængä pöni ingä incæcäimpa. ¹² Edæ nämä ængö cæte bai cædinque æcänö, Botö botö, äna tömengä iñömö edæ wææntodonte bai önonque bacæcäimpa. Wæætë æcänö, Botö botö, änämaï inte, Önömoque imopa, äna iñömö edæ tömengä ingante ængö cæte bai cædäni adinque wadäni tömengä ingante waa acädänimpa,” ante Itota tömengä miñæ nè godäni inänite apænegacäimpa.

¹³ Ayæ nè odömönäni tönö Paditeoidi inänite Itota piinte angantapa. “Minitö iñömö mini pante wæquinque edæ wadö tedete wadö cæmini iminipa. Wadäni öönædë Awënë Odeye nempo guidämaï incädänimpa, ante minitö odemö tee mönete bai wææ cæminipa. Tömëmini guidämaï imini inte minitö wadäni guicæ cæyönänite edæ tömənäni nani guidämaï wæquinque edæ wææ cæminipa. ¹⁴ Nè odömömini tönö Paditeoidi imini mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque impa. Owæmpoinäni oncö ö æmini incæte minitö, Wantæpiyæ botö tedebo beyænque wadäni botö imote waa acädänimpa, ante Wængongui ingante wantæpiyæ nè tedemini inte godömenque mini panguinque ingæimpa,” ante Itota angacäimpa.

¹⁵ Ayæ apænedinque, “Nè odömömini tönö Paditeoidi imini mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque. Edæ, Adocanque incæ mönitö ëmiñængä bacæcäimpa, ante minitö æpæ tömämæ wogaa gote diqui diqui mininque inguipoga taadö tömänö gote diqui diqui minte ayömini adocanque Ao angä adinque minitö tömengä ingante godö odömömini. Eñëningue tömengä guiquënë minitö wënæ wënæ goquinö godömenque godinque gomonga nè wënæ wënæ cæcä badinque tadömengadænguipo nänö

gomonga panguinque minitö miñæ tee empote go-campa töö.”

¹⁶ Ayæ, “Babetamömini mini wæquinque babæ ante mäomini ate edæ oda cæte godänipa. Iñæmpa iimaï änewëminipa. ‘Botö änö nöingä baquinö angüënë, ancæte ante æcänö, Wængongui tæiyæ wæmö oncö tæi ongö bai impa, äna tömengä önonque tedete apænegacampa, ante änewëminipa. Wæætë edæ, Wængongui tæiyæ wæmö oncö oodo mæ ongö bai impa, ante æcänö äna guiquënë tömengä nö angä inte cæcæcäimpa,’ ante minitö iñömö babæ wapiticæ äminipa. ¹⁷ Mini babetamö incabo mimö ömædë incædö. Edæ Wængongui tæiyæ wæmö oncönë oodo öñö adinque, Oodo incæ godömenque waa pöni impa, ante babæ ante pönëminipa. Iñæmpa oodo æninque, Wængongui oncö wæmö ëmonguinta, ante ænte badönäni beyænque oodo tæiyæ wæmö bapa, ante pönëminiya.”

¹⁸ “Ayæ edæ minitö babæ apænedinque, ‘Botö änö nöingä baquinö angüënë, ancæte ante waocä, Wængongui qui, ante baö nani iya täimpaa tæi ongö bai impa, ante æcänö äna önonque tedecampa. Wæætë mäninö ancæte ante, Baö iya täimpaa nani iya tanguingä bai impa, ante æcänö äna iñömö tömengä nö ante cæcæcäimpa,’ ante minitö babæ wapiticæ äminipa. ¹⁹ Mini babetamö incabo ämini ëñëmoedäni. Ædö waa intawo. Nani iya täimpaa incædö tæiyæ wæmö intawo. Wæætë edæ baö nani iya tanguingä incæ tæiyæ wæmö intawo. Æbänö ante pönëmini. Iñæmpa baö æninque, Wængongui qui, ante iya tänäni beyænque baö näwaaquingä bacampa, ante pönëminiya. ²⁰ Ininque, Botö änö nöingä baquinö angüënë, ancæte ante waocä, Nani iya täimpaa tæi ongö bai impa, ante æcänö äna tömengä, Iya täimpaa tönö baö nani iya tanguingä tönö tömää beyæ, ante bai dobæ angampa. ²¹ Ayæ æcänö, Wængongui tæiyæ wæmö oncö beyænque ante näwangä baquinö angüënë, äna tömengä Wængongui oncö beyæ ayæ mänincönë nè owocä beyæ adobaï dobæ angampa. ²² Ayæ æcänö, Öönædë beyænque näwangä baquinö angüënë, äna tömengä edæ Wængongui nänö contaimpaa beyæ ayæ contaimpaa nè Contacä beyæ adobaï dobæ angampa,” ante apænegacäimpa.

²³ Ayæ apænedinque Itota, “Nè odömömini tönö Paditeoidi incæ mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque impa. Tömëmini mini minte pædimö tönö guimö ogui wayabo tönö tömëmö mini tä pete ænimö tæ gæte diete ganca mini cabo tæ gædincoo ñö cædinque adocooque æninque, Wængongui qui, ante godöningue waa cæminipa. Incæte edæ Wængongui, Nö cædäni, ante nänö änö ante, Godö waadete waa cæedäni, ante nänö änö ante, Wede pönente cæedäni, ante nänö änö ante minitö mini wæquinque ëñente cædämaï iminipa. Imaï täno waa cæquënëmini inte minitö mänincoo ayæ godömenque Wængongui ingante godömini ingüënëmini iminipa. ²⁴ Ba-

betamömini babæ ante mäomini ate edæ oda cæte godänipa. Minitö, Diete ganca minitö maincoo ongö adinque adocooque cöwë godongui i, äninque owæta-ca bequifñomö guincawæ owoyö tæ wedote bai cæminipa. Wæætë edæ Wængongui nänö änö bai cædämaï inte minitö edæ cæmeyo ñænængade pöni owoyö önonque ade bete bai pönänämaï inte cæminipa, ante awædö,” ante Itota apænegacäimpa.

²⁵ Ayæ nê odömönäni tönö Paditeoidi inänite godömenque äninque tömengä, “Mïni wadö tedete wadö cæcabo inte mïni wæquinque impa. Owæta tönö cængæ yabætaque ñongate bai minitö wadäni ayönäni nê waa cæmïni inte wæætë edæ cæncadenta inö wentaga engate bai cæminipa. Mïni wacä quï ö æinënö ayæ nämanque ante mïni towënö beyæ owæta cæncadenta inö opogö tagate eyede bai impa diyæ. ²⁶ Bitö Paditeobi babetamömi ëñëmi. Cæncadenta inö täno ñä mënongabi ininque yabæta inö ñongate wainta baquïnö anguënë,” angacäimpa.

²⁷ Ayæ, “Nê odömömini tönö Paditeoidi incæ mïni wadö tedete wadö cædincabo inte mïni wæquinque impa. Minitö wao wodido bai yabæque waëmö paate bai iñonte cæncadë inö wao bayetoca ñömænte öö wayömö bai entawëmini iminipææ. ²⁸ Ininque wadäni yabæque adinque, Minitö nö entawëmini iminipa, ante pönëñönäni minitö wiwa mïni pönënö beyæ wadö tededinque wadö cædinque edæ mïmö wentamö entawëminipa,” ante Itota piingacäimpa.

²⁹ Tömënäni inänite ayæ piinque, “Nê odömömini tönö Paditeoidi incæ mïni wadö tedete wadö cædincabo inte mïni wæquinque. Edæ Wængongui beyæ nê apænegainäni wodido, ante minitö do mænönominipa. Ayæ, Nê nö cægainäni wodido, ante mænöninque minitö oncontai waëmö pöni paadomïnipa. ³⁰ Ayæ, ‘Mæmæidi nani quëwengaiñedë quëwëmöni bai mönitö tömënäni tönö, Wængongui beyæ nê apænedönäni inänite mäo wænönämaï inte ee quëwencædömönimpa,’ ante äminipa. ³¹ Mänömaïnö ante apænedinque minitö, Wængongui beyæ nê apænegainäni inänite nê wænongainäni pæimöni imönipa, ante nämä incæ edonque pöni apænte äminipa. ³² Edæ minitö wæmæidi nê wænongainäni inte nani pe ñiñængaimämo wiï eyepæ inte bai cædinque minitö ñöwo godömenque eyede pe ñiñænte bai capo wænömæwedäni,” ante Itota badete bai angacäimpa.

³³ Ayæ äninque, “Mïni täntæcabo pæimïni bai imïni ëñëedäni. Mïni obecabo pæimïni bai imïni ëñëedäni. Minitö tadömengadænguipo mïni pante wæquënënö ante æbänö cæte aamö cæte edæ tabaiminïyaa. ³⁴ Ininque Wængongui beyæ nê apænedäni tönö nê nö ëñënäni tönö nê odömönäni inänite botö ñöwo minitö weca da pönömo pönänipa. Adinque minitö iñömö edæ pancadäniya inänite wænömini wæncædänimpa. Pancadäniya inänite minitö awäa timpomïni wæncædänimpa. Ayæ pancadäniya inänite minitö

odömöincönë bæi ongöningue tæi tæi pämini caate wædinque tömënäni wayömö quëwënäni weca wayömö quëwënäni weca wodii goyönäni minitö tee empo tee empo togænte goquimïni, ante awædö. ³⁵ Mänömaï wënæ wënæ cæyömini edæ ñïwomïni beyænque tömäa inguipoga wepæ aa bedinque näate baquimïnidö anguënë. Edæ Adäo wodi wengä Abedo nê nö cægaingä wepæ tönö ayæ quëwente nê ëñente cædäni inänite godö wænönäni wængainäni tönö tömënäni tömänäni wepæ beyæ minitö näate wæcæminimpa. Ayæ minitö Wængongui oncö ñænæncö boyæ iya täimpaa gänë ongöningue Bedequiya wengä Tacadiya ingante godö wænömini wængä ininque tömengä wepæ näate wæminipa. ³⁶ Nöwomïni mïni wepæ näate wæquinque tömanguipo aa betinö anguënë, ante ämo ëñëedäni,” ante Itota tömënäni inänite idæwaa piinte apænegacäimpa.

Eedotadëë quëwënäni beyæ ante Itota wæcampa

(Odoca 13.34-35)

³⁷ Ayæ Eedotadëë iñömö quëwënäni beyæ ante pönëningue Itota, “Eedotadëë quëwëmïni ëñëedäni, angantapa. Wængongui beyæ nê apænedäni inänite mïni wænongaincabo inte ayæ Wængongui nänö da pönönäni inänite dicaca tacamïni iñöminite botö iñömö minitö iminïte waadete pönö cæinente nanguï wæbopa. Tawadiya wæmönä iñömö, Botö wënäni, ante gompodinque tæcæenëmæ wëä pönö ö ænä bai botö adobai, Botö wënäni pöedäni, ante æpogadö äñömete minitö, Wiï pöinente awædö, ante Baa ämïni wætabopa. ³⁸ Nöwo iñömö edæ mïni quëwëñömö önonconcooque baconcoo tamëñedäni. ³⁹ Nöwo iñömö edæ botö dæ äñömo minitö, ‘Awënë Wængongui ëmowo beyænque pöningue bitö toquinque edæ waa cæcæbiimpa,’ ante mïni anguinganca minitö edæ botö imote adämaï incæminimpa ante ämo ëñëedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

Wængongui oncö ñænæncö bæ tate bacæimpa, ante

(Mäadoco 13.1-2; Odoca 21.5-6)

24 Itota Wængongui oncö ñænæncö oncodo tao gocantapa. Wadæ gocæ cæyongä tömengä miñæ nê godäni iñömö, Wængongui oncö ñænæncö æbänö waa pöni mænonte ii, ante odömoncæte ante tömengä weca pönäni. ² Ate wædinque Itota wæætë, —Minitö guiquënë mänincoo tömancoo edæ waa aminitawo. Näwangä ante minitö iminïte apænebopa. Mänincoo mïni acoo incæ tömanca bæ tadäni wæanca adinque panguimæ panguimæ godinque dica adocaque pöni incæ wænömënæca ongönämaï ingæimpa, ante apænegacäimpa.

Oo iinque bacæimpa, ante æbänö ate eñenguüi, ante
(Mäadoco 13.3-23; Odoco 21.7-24, 17.22-24)

³ Mänii taodique Odibowænquidi pö æite tæ con-
tate ongöñongä tömengä miñæ në godäni
adodänique tömengä weca ponte apænedänitapa.

—Bitö änö ante æyedönö iinque baquüi, ante
eñencæte ante wæmönipa. Edæ bitö ponque æyedönö
ponguimii, ante ayæ mönö inguipoga quëwënö
æyedönö æmæwo iinque baquüi, ante eñencæte ante
wæmönipa. Ìinque, Æbänö mä odömönte baï ba ad-
inque edæ, Oo pönï impa, ante wædinque eñen-
guimönii, ante eñencæte ante wæmönipa.

⁴ Äñönäni Itota,

—Wapiticæ odömöñönäni mīnitö wæætē, Mönö oda
cædämaï ingæimpa, ante nämä wææ aquënë
quëwëmīnii. Edæ iimaï baquüi ï атақeedäni. ⁵ Edæ
wadäni nanguï inäni botö emöwo ante babæ tedete
pöninque, “Botö Codito inömo imopa,” ante apæned-
inque wapiticæ mäodäni godinque edæ nanguï inäni
tömēnāni miñæ oda cæte wapiticæ gocædänimpa.
⁶ Edæ, Wabæca awënë tönö pö bee tēninque wææt-
edö wæætē cædapa, ante tededäni eñencæmīnimpa.
Ayæ wayömö näni guëadö guëa cæte wænönö ante
tededäni incæte edæ guifñente wædämaï ïedäni. Edæ
mäninö botö äñinö baï cöwë bacæimpa. Ba incæte
mönö inguipoga quëwënö iñömö mäniñedē wii æmæ-
wo iinque bacæimpa. ⁷ Adobæca quëwënäni iñönänite
wabæca quëwënäni ponte bee tēninque guëadö guëa
cæquīnāni inänipa. Adobæca awënë odeye nempo
quëwëñönänite wabæca awënë odeye tömengä nänö
ēnempodäni mämö bee tēninque guëadö guëa cæte
wænonte wænguinäni inänipa. Ayæ waodäni näni cæi-
nente wænguinque cængui incæ tömää capo
wængæimpa. Ayæ wayömö wayömö goinque pö
wæcædänimpa. ⁸ Incæte mänii näni wæwënö ba in-
inque edæ önonque mä pönï näni wæwenguï inguinö
anguënë.

⁹ Mänömainö ante Itota godömenque apæne-
gacäimpa. “Mäniñedē edæ mīnitö iminīte mīni
wæquinque ö ænte mäo godönäni wæyömīni godö-
menque wænönäni wæncæmīnimpa. Ayæ mäniñedē
botö emöwo apænemīni beyæ tömämæ quëwënäni
mīnitö iminīte piincædänimpa. ¹⁰ Ayæ adoyedē mīni
pönencabo incæ pancadäniya guingo imonte baï bad-
inque edæ pönēnāmaï inte Baa anguinäni. Ayæ mīni
cabo incæ näëmæ piinīnque pancadäniya, Nänö wæn-
guinque, ante wacä ingante näëmæ godoncædänim-
pa. ¹¹ Ayæ në babæ ante apænedäni ponte, Wæn-
gongui beyæ në apænemöni imönipa, ante
odömönäni adinque pancadäniya edæ oda cæte wadö
pönente baquinäni inänipa. ¹² Ayæ eñēnāmaï inte näni
cæpämö godömenque yebænte baï nanguï ba ate
wædinque në pönēninäni inte wodo tömänäni edæ
Baa äninque waadedämaï bacædänimpa. ¹³ Edæ
æcänö iimæca iinque baganca wæntædämaï inte botö

emöwo beyæ piinte badämaï inaa tömengä edæ botö
æmo beyænque cöwë wænāmaï quëwencæcäimpa.

¹⁴ Ayæ edæ, Awënë Odeye nempo watapæ
quëwengæimpa, ante mīni pönencabo tömämæ
quëwënäni inänite mäo apænemīni eñencædänimpa.
Mänömaï apænedinque iinque cæmīni ate mäniñedē
ate edæ iinque baquinö anguënë,” ante Itota tömengä
miñæ në godäni inänite apænegacäimpa.

¹⁵ Ayæ apænedinque Itota, “Ìinque, Wængongui
beyæ në apænegaingä Daäniedo wodi, Ñömæi baï öo
wadö näni wo ewenguimämo incæ Wængongui oncö
tæiyæ wæmoncönē ænte mämö cö cæquīnānidö an-
guënë, angacäimpa. Daäniedo nänö yewæmongainta
adinque në adingä iñömö tömengä do eñēmaingam-
pa. Ìincayæ ate mänömaï cö cædäni ongö adinque,
¹⁶ mäniñedē Oodeabæ quëwëmīni iñömö edæ änan-
quidi do wodii winonte æibæwedäni. ¹⁷ Ayæ oncöman-
ca ongömīni iinque mäincoo æncæte ante oncönē
wæi guiidämaï inte oncömancaque oncömancaque
wodii winömæwedäni. ¹⁸ Ayæ tömēmoncodē cæmīni
iinque yacoo æncæte ante oncönē ocæ emænāmaï
inte godömenque wodii winömæwedäni. ¹⁹ Mäniönæ
iinque bayedē në yædemadä inäni tönö goömæ në
gänönäni tönö tömēnāni näni wæquimämo baquinö
anguënë. ²⁰ Ayæ mīnitö mīni wodii winonguionæ ante
pönēninque edæ Wængongui ingante, Wii edæ
cöönædepo bacæimpa, ante ayæ, Guëmanguionæ
iñonte badämaï ingæimpa, ante æedäni. ²¹ Edæ
mäniñedē waodäni nanguï näni wæwëmämo näni
angä baquinö anguënë. Edæ Wængongui nänö
badongaiñedē mänömaï näni wæwëmämo baï dæ
añonte ayæ godömenque ñowo ganca dæ änompä.
Ayæ godömenque iinque baganca mänömaï näni
wæwenguimämo baï dæ anguinö anguënë. ²² Edæ
wantæpiyæ näni wæwenguï impa, ante adinque Wæn-
gongui, Mänimpoönæque edæ wæwencædänimpa,
ante pönömenque ante änämaï ingä baï quingänö
quëwenguënë dæ ancædönänimpa. Incæte, Në
quëwenguinäni botö angainäni wii wantæpiyæ
wæwencædänimpa, ante cædinque Wængongui dobæ
pönömenque äninque, Idæwaa impa, ancæcäimpa,”
ante Itota apænegacäimpa.

²³ Ayæ, Ìinque bayonte æbänö inguüi, ante apæned-
inque Itota godömenque iimaï ante apænecantapa.
“Mäniñedē wadäni mīnitö iminīte, ‘Ìñömö mönö Codi-
to ponte ongongä tamēñedäni,’ ante ayæ, ‘Wayömö
ponte a ongongä atamönipa,’ ante tededäni eñen-
inque mīnitö iñömö edæ eñēnāmaï imæwedäni.

²⁴ Wadäni mäniñedē ponte a ongöninque nämä incæ
ante, Tömëmö Codito inömo imopa, ante babæ ante
tedequinäni. Ayæ, Wængongui beyæ në apænebo inö-
mo imopa, ante babæ ante tedequinäni. Tömēnāni,
Wængongui nänö apænte ængainäni incæ æmæwo
oda cædinque wapiticæ gocædänimpa, ante cædinque
bamönengæ baï cædinque öönædē cæi baï cædinque
nö odömönte baï cæquīnāni inänipa. Incæte Wæn-

gonguī nē apænte ængaingā inte edæ ee aquingā diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquīnāni.
²⁵ Edæ iinque badāmai iñonte botō ñowo do apænebo eñeedāni. ²⁶ Iinque, pönente quēwēñōmīni wadāni, 'Cōwā aedāni, önömæca mæ ongongampa,' ante änāni eñenique mīnitō acæ taodāmai iedāni. Ayæ, 'Oncō guimongacōnē a ongongā apa quēweedāni,' ante änāni incæte pönēnāmai iedāni. ²⁷ Edæ nænque tamönō gāmænō nāinque guidō gāmænō quingæ gote bai edæ tōmānāni edonque ayōnāni botō Waobo eñagaīmo inte botō ponque poncæboīmpa. ²⁸ Edæ abadæidi ñōmæingāa weēō pōnāni bai mīnitō tōmāmīni adoyedē iñontobæ botō weca ponguīmīni iīmīnīpa," ante Itota apænegacāīmpa.

Waocā eñagaīgā iīmai pōninque cæcæcāīmpa, ante
 (Mäadoco 13.24-37; Odoca 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹ Ayæ godōmenque apænedinque Itota, "Mānīi nāni wæwēmāmo nāni angā iinque go ate nænque iñontobæ wēmō badinque apāicā apāidāmai ingæīmpa. Nēmoncoo öönædē inō wææ tæ wæænīnque waa tæ waa tæ wæængæīmpa. Öönædē tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ goquīnō anguēnē. ³⁰ Māniñedē ate botō Waobo nē eñagaīmo inte oo pōñōmo öönædē ate bai ba adinque wabæca nāni cabo wabæca nāni cabo tōmāmæ quēwēnāni Ca ca wæcædānīmpa. Wæyōnāni botō Waobo nē eñagaīmo inte boguīmancodē māmō pōninque botō tæi pōni piñæmo inte ñāō apāite bai waēmō emonte wææmo acædānīmpa. ³¹ Māniñedē todompeta mōnō ancadeca yedæ ænete bai we öōñonte botō anquedoidi inānite da godōmo godinque tōmēnāni boguīmā æmænō betamonca æmænō betamonca nānō pō goinō godinque öönædē tōmāne godinque edæ Wængonguī nānō apænte ængaināni inānite añete poncædānīmpa," ante Itota apænegacāīmpa.

³² Ayæ, "Wængonguī Awēnē æyedēnō ponguingāa, ante botō iigowæ æbānō iwæ ante odōmonte apænebo eñeedāni. Tōmēwæ mīiwæ badinque iigowæ wayabo tānā nā boca adinque mīnitō, Öñabo nānō bo-cāīnepo inte nænque nāwantedæ baquinque bocapa, ante pōnēninque edæ do eñēmīnīpa. ³³ Ayæ adobāi mānīnō botō apænedīnō bai edæ do ba adinque mīnitō, Waocā nē eñagaīgā iñōmō edæ do odemō pōni ongōninque edæ oo poncæcāīmpa, ante eñencæmīnīmpa. ³⁴ Nāwangā āmopa. Ñōwomīni ayæ mīimīni quēwēninque wænte godāmai iñōmīni mānīnō botō apænedīnō bai tōmānō edæ do iinque baquīnō anguēnē. ³⁵ Öönædē ongōñōmō inguipoga tōnō wo ewente bai dæ ba incæte botō angainonque guiquēnē edæ dæ badāmai inte edæ cōwē tæi ongongæīmpa," angantapa.

³⁶ Ayæ, "Māniñōnæ æyedēnō i, ante, Mānīnepo ædepodō i, ante eñencæte ante mīni wædīnō ante æcāmenque incæ eñēnāmai ingampa. Tōmānāni eñēnāmai iñōnāni edæ Wængonguī anquedoidi incæ eñēnā-

mai iñānīpa. Wæmpocā Wēmo incæ eñēnāmai iñōmote Wæmpocā iñōmō tōmengā adocanque incæ edæ nē eñengā ingampa," ante Itota apænegacāīmpa.

³⁷ Ayæ godōmenque iīmai ante apænegacāīmpa. "Waobo nē eñagaīmo inte botō ponguīñōnæ iinque bayedē guiquēnē Nōwee wodi Docā nāni angaingā nānō quēwēñedē dodāni nāni quēwengāi bai adobāi edæ quēwenguīnāni iñānīpa. ³⁸ Māniñedē æpæ ayæ ānāmai iñedē nē quēwengāināni iñōmō önonque cænte bete, Monguingā, ante godonte ate mōninque tōmēnāni Docā Nōwee oncō bai wipo mænonte nānō guiquīñōnæ iinque baganca quēwencægādānīmpa. ³⁹ Tōmēnāni inānite æpæ ænte gocæ cæganca tōmēnāni, Æpæ anguīmpa, ante eñēnāmai nāni quēwengāi bai adobāi eñēnāmai cæyōnāni botō Waobo eñagaīmō inte adobāi edæ iñontobæ poncæboīmpa. ⁴⁰ Māniñedē waoda tōmēmoncodē guēa cæyōna adocanque ingante ö ænāni goyongā adocanque wæætē a ongoncæcāīmpa. ⁴¹ Ayæ onquiyæna guēa apo cæyōna adocanque ingante ö ænāni goyongā adocanque wæætē a ongoncæcāīmpa," ante Itota odōmonte apænegacāīmpa.

⁴² Ayæ, "Awēnē æyedēnō ponguingāa, ante eñēnāmai iīmīni inte mīnitō mīimīni inte edæ cōwā aquēnē quēwēnānīi. ⁴³ Nē awēmō ængā æyedēnō ponguingāa, ante eñente bai nē eacā iñōmō, Bæ tate guidāmai incæcāīmpa, ante wææ wānoncædongāīmpa, ante eñente quēweedāni. ⁴⁴ Wao Wēmo eñagaīmo inte botō adobāi mīnitō eñēnāmai iñōmīni do iñontobæ ponguīmo imo ante mīnitō botō ponguīnō ante wānō cōedāni," ante Itota angacāīmpa.

Awēnē quīncoo ante nē ædæmō aacā
 (Odoca 12.41-48)

⁴⁵ Ayæ Itota iīmai apænegacāīmpa. "Inguipoga awēnē iñōmō, Æcānō nē eñengā inongā inte botō quīncoo ante ædæmō aacā inguingāa, āninque, Mānōmai inte cæcā ingante adinque botō āmo ate tōmengā nē angā badinque botō oncōnē quēwēnāni inānite ædæmō aadinque cænguī eyepæ iñonte godongā cæncædānīmpa, angampa. ⁴⁶ Ante awēnē wayōmō gote ponte ayongā, Nē cæcā botō ānō ante eñente cæcampa, ante adinque awēnē wæætē tōmengā ingante godō waa cæcā tōmengā ingante godō waa cæcā ate nē waa cæcā iñōmō edæ waa tocæcāīmpa. ⁴⁷ Mīnitō iīmīnite nāwangā ante apænebopa. Nē eñente cædingā ingante awēnē, Bitō botō māincoo tōmancoo edæ nē aabi bacæbiīmpa, ancæcāīmpa."

⁴⁸ "Wæætē edæ tōmengā ingante nē cæcā incæ wēnæ wēnæ cæcā inongā inte mīmōno pōnēwēninque, Botō awēnē wabānō wantæpiyæ pōnāmai iīmāingampa, ante pōnengā iinque æbānō babāi. ⁴⁹ Tōmengā edæ wadāni nāni cæcabo iñōnānite nāēmæ piīninque tæi tæi pangā iinque ayæ nē ti nāmæ bete quidi quidi dowænte badāni tōnō godongāmæ cænte becā. ⁵⁰ Iinque tōmengā,

Æönædö ponguingää, ante wædämaï iñongante, Æyedënö ponguingää, ante ëñënamäi iñongante edæ awënë iñontobæ pongä wæbaingampa. ⁵¹ Pöninge awënë iñömö ëñënamäi cædingä ingante baö wido wido todinque tömengä ingantedö äninque, Nê wadö tedete wadö cædinäni nâni panguinö gote tömënâni tönö godongämæ ongonte wæcæcäimpa. Ante cædinque awënë tömënâni nâni guingo imonte Ca ca wæyömö wido cæcä wæcæcäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

Baquedäni nâni cæinö ante odömongampa

25 Mäninganca apænedinque Itota ayæ godömenque odömonte apænegacäimpa. "Mäniñfedë öönædë Awënë Odeye nempo quëwënâni iñömö baquedäni diete ganca nâni cæi bai adobaï cæcædänimpa. Baquedäni iñömö, Edëningä ñowoönæ monguingä, ante tica ëñëncade æninque tömengä ingante bee tencæte ante tao godänipa. ² Baquedäni incæ tömënâni tinco ganca inâni nê ëñëñâni iñönâni edæ adoganca tinco ganca inâni nê ëñëñâmaï inâni inânipa. ³ Nê ëñëñâmaï inâni guiquënë tömënâni tica ëñëncade æninque gongapæncade ænâmaï goyönâni, ⁴ nê ëñëñâni guiquënë gongapæncadedë godö pe ñiñænte gongapæ eyepæ ænte godänipa. ⁵ Mänömaï ænte gote ayönâni nê monguingä wantæpiyæ pönâmaï dæ angä adinque tömënâni tömânâni edæ möinente ædo ædo cædinque mö ñönânipa."

⁶ "Mö ñöñönâni ayaönænëña pönï bayonte edæ, 'Nê monguingä pongä ataqeedäni. Tao bee tengüënë quëwëminii.' ⁷ Ante aa pedäni ëñëninque edæ baquedäni tömânâni ængæ gantidinque, Tica ëñëncade waëmö ti wodönote bacäimpa, ante wadæ wadæ cædänipa. ⁸ Cæyönâni nê ëñëñâmaï inâni guiquënë nê ëñëñâni inänite, 'Mönitö tica ëñëncade edæ wodo mönæ ëmompæ cæminii. Minitö næænimæ incæ pancapaa pönömini æncæmönimpa.' ⁹ Äñönâni, 'Iñæmpa, mönitö beyæ minitö beyæ adobaï wii eyepæ imaimpa, ante awædö. Edæ godoncæte ante nê mänâni weca gote godonte æedäni.' ¹⁰ Änâni ëñente godonte æncæ goyönâni edæ nê monguingä do pongä adinque nê ëñente eyepæ nææninâni iñömö monguingä tönö godongämæ monguimæno oncönë becæ guidäni ininque edæ odemö tee mönete intapa. ¹¹ Ayæ ate edæ wadäni gongapæ eyepæ ænte pöñönâni do tee mönete i adinque tömënâni, 'Awënë, awënë ëñëmi. Odemö wi ænebi guimönie.' ¹² Ante wæyönâni awënë wæætë, 'Minitö iminute näwangä ämopa. Minitö æminidö iminii, ante botö cöwë adämaï imopa,' angampa." Mäninque ante odömoncæte ante Itota iimaï angantapa.

¹³ "Minitö guiquënë, Æönædö i, æyedënö i, ante ëñëñâmaï imini inte edæ wänö conte quëwëedäni," angacäimpa.

Tadento nâni godonte æinta ante odömongampa

(Odoca 19.11-27)

¹⁴ Ayæ æbänö baquii, ante odömoncæte ante Itota, Waocä nê ëacä nänö cæi bai bacäimpa, ante apænegacäimpa. "Nê ëacä wayömö gocæte ante cædinque tömengä ingante nê cædäni inänite äñete mämongä pöñönänite, Botö ëadinta incæ pönömo æninque minitö nê aamini badinque botö beyæ godonte æncæminimpa. ¹⁵ Äninque nê ëacä iñömö, Nê cædäni æbänö nanguï cædinque aaquïnâni, ante adinque tadento ñæñængade nâni godonte æinta incæ adocanque ingante önompo æmæmpoquæ mänimpota pædæ pönöninque wacä ingante tadento mentaa mänimpota pædæ pönöninque wacä ingante tadento adotaque pædæ pönongampa. Ayæ wadæ gocä. ¹⁶ Ininque tadento önompo æmæmpoquæ mänimpota nê æningä iñömö do godinque godonte æ godonte æ cædinque önompo æmæmpota tömengä nänö ænimpotæ adopta æñongä edæ tadento önompo tipæmpoga bapa. ¹⁷ Ayæ tadento mentaa nê æningä adobaï godonte æ godonte æ cædinque mentaa nänö æninta adopta wæætë æñongä edæ tadento mëa go mëa bapa. ¹⁸ Wæætë adotaque nê æningä guiquënë tömengä wadæ godinque onguipodë ææ wodinque awënë godonte æinta æninque tee moncate wê wodongampa," angantapa.

¹⁹ Ayæ, "Wantæpiyæ ate tömënâni awënë adodö pöninque, Botö qui eyepæ æncæboimpa, ante cædinque tömënâni nâni ænte aadinta ante cöwä acantapa. ²⁰ Önompo æmæmpoquæ tadento nê æningä iñömö edæ æmæmpota adopta nänö godonte æninta ænte pöninque awënë ingante, 'Awënë, bitö botö imote, Aacæbiimpa, ante tadento önompo æmæmpoquæ mänimpota pædæ pönömi æntabopa. Äninque botö godonte ænte godonte ænte edæ nanguï cædinque edæ mänimpota adopta æmæmpota dobæ æmoï ae.' ²¹ Ängä wædinque tömengä awënë iñömö, 'Badogaa. Botö imote nê cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñowo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque æninque cöwë ædæmö aabi adinque botö ñowo nanguï pönï botö ëadincöo pönömo æninque bitö wæætë edæ nê aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo iñömmote bitö edæ äñömonque bai bitö watapæ tote quëwëngüinque pöe,' angantapa."

²² "Ayæ mëa tadento nê æningä adobaï pöninque, 'Awënë, bitö botö imote, Aacæbiimpa, ante tadento mentaa mänimpota pædæ pönömi æninque botö godonte ænte godonte ænte edæ nanguï cædinque edæ mentaa mänimpota adopta dobæ æmoï ae.'

²³ Ängä wædinque tömengä awënë iñömö, 'Badogaa. Botö imote nê cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñowo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque æninque cöwë ædæmö aabi adinque botö ñowo nanguï pönï botö ëadincöo pönömo æninque bitö wæætë edæ nê

aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo iñömote bitö edæ ääñömonque bai bitö watapæ tote quëwenguinque pöe, 'angantapa."

²⁴ "Ayæ ate edæ adotaque në äeningä wæætë pöninque, 'Awënë, bitö në waadedämaï cædömi inte bitö wii gadiñömö wayömö incæ edæ do wogaabipa. Ayæ bitö wii miñömö wayömö incæ edæ do tä pete gæte bai æmipa, angantapa. ²⁵ Ìninqe botö edæ ancai guiñente wædinque edæ tao godinque onguipodë ææ wote bitö tudento daga wëninque edæ wë wodontabopa. Bado, bitö qui incæ edæ do æmipa, 'angantapa."

²⁶ "Angä ëñente wædinque tömengä awënë wæætë, 'Botö imote në cæbi inömi inte bitö wiwa pönëmi inte wæntæye cæbi abopa. Botö æbänö gadämaï iñömö do wogaabopa, ante bitö edæ do ëñëmitapa. Botö minämaï iñömö do tä pete gæbopa, ante bitö äninö edæ do ëñëniimi inte cæbitapa töö. ²⁷ Ìninqe mäninö ante do ëñëniimi inte bitö edæ padata botö godonte äinta æninque edæ në godonte ænäni weca godonte ænguënëmi imitapa töö. Mänömaï cæbi bai botö ocæ ëmænte pöninge edæ botö qui do æninque wadäni näni guidöninta tönö edæ do æncædömoimpa töö."

²⁸ Äninque tömengä ingante në cædäni inänite awënë angantapa. 'Minitö ñowo iingä tudento adotaque tömengä nänö näæñinta ö æninque edæ tudento önompo tipæmpoga në näængä ingante pædæ godömiini æncæcäimpa. ²⁹ Edæ në ëadäni inänite tömänäni inänite godömenque godonte ingæimpa. Ìninqe tömënanäni qui nanguï ëacædänimpa. Wæætë edæ ëadämaï inte ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö ëadincöo wædænque pönï i incæte edæ ö æntedæ ba wæcæcäimpa. ³⁰ Ayæ edæ mäningä botö imote në cædingä incæ wæntæye inongä inte cædämaï iñongante minitö wëmö iñömö näni guingo imonte Ca ca wæwëñömö tömengä ingante edæ guitodonte wido cæmiini wæcæcäimpa, 'ante tömengä awënë angantapa."

Tömämæ quëwënanäni inänite apænte angæimpa, ante

³¹ Itota mänömainö ante odömonte apænedinque godömenque apænegacäimpa. "Botö anquedoidi tönö godongämæ pöninge botö Waobo në ëñagaimo inte ñäö apäite bai në ëmömo inte poncæboimpa. Mäniñedë botö pöñedë botö Awënë tä containpaa tä contadinque edæ öönædë waa pönï ongönäni bai waa pönï ongoncæboimpa. ³² Mäniñedë tömämæ quëwënanäni botö weca godongämæ ponte a ongoncædänimpa. Ayæ në aacä tömengä cæninäni inänite apænte adinque bodegoidi æmænö cönöninque cabodaidi æmænö nänö cönönö bai cædinque botö iñömö edæ imæca quëwënanäni tömänäni inänite apænte adinque pancadäniya inänite æmænö gönöninque wadäni inänite æmænö gönömo ongoncædänimpa. ³³ Obegaidi bai në ëñente cædäni inänite botö

tömëmæ inö gönöninque wæætë cabodaidi bai në ëñënanämaï cædäni inänite botö dipæmæ inö gönön-cæboimpa."

³⁴ "Gönöninque botö Awënë Odeyebo inömo inte botö tömëmæ inö në ongönäni inänite ancæboimpa. 'Botö Mæmpo nänö në waademini inte pöedäni. Tömengä inguipoga nänö badongaiñedë äinque, Awënë Odeye nempo mini quëwenguinö impa, ante do badongacäimpa. Ìninqe Awënë Odeye nempo minäni quëwenguënënö ñowo æntedæ quëwëdäni. ³⁵ Edæ botö gue ænente wæyömo minitö cænguï në pönömiini cængaboimpa. Tepæ gæwænte wæbo adinque minitö në pönömiini begaboimpa. Botö Wabo imo inte cowodë bai pömo adinque minitö, Pö guii, äminäni ëñëninque minitö weca guiiite ëñagaboimpa. ³⁶ Ayæ ömaabo inte wæyömo minitö pönömiini wëñagaboimpa. Wënæ wënæ inte wæyömo minitö ponte në waadete cægaimini iminipa. Tee mönete oncönö ongonte wæwëñömote botö weca ëñacæ në pongaimini inömiini inte minitö ñowo wæætë edæ botö nempo guiiite quëwencæminimpa, 'ancæboimpa."

³⁷ "Ämo ëñëninque edæ në nö cædäni guiquënë, 'Awënë iñæmpa æyedënö bitö gue ænente wæyömi dicæ pönömöni cæmitawogaa, ancædänimpa. Ayæ tepæ gæwæñömi dicæ pönömöni bebitawogaa.

³⁸ Æyedënö wacä incæ pömi adinque mönitö dicæ, Pö guii, antamöniyaa. Ayæ ömaabi adinque dicæ pönömöni wëñabitawogaa. ³⁹ Ayæ wënæ wënæ inte wæyömi incæ tee mönete wæyömi incæ mönitö dicæ acæ pontamöniyaa. ⁴⁰ Ante wæyönäni botö Awënë Odeyebo inömo inte edæ tömënanäni inänite, 'Iñæmpa botö tönïñadäni iñönänite adocanque önonganque iñongante minitö waa cægaimini inte edæ botö imote do waa cæte iminipa ämo ëñëdäni, 'ante tömënanäni inänite ancæboimpa," angantapa.

⁴¹ "Ayæ botö dipæmæ inö në ongönäni inänite botö në Awënë inömo inte ancæboimpa. 'Minitö në tente wæquënëmiini guiquënë ñowo edæ gä gobæwedäni. Edæ Wængonguï do badöninque, Wënæ tönö tömengä anquedoidi nänö në ëmiñænäni tönö wantæpiyæ cöwë wænämaï näni bæcote wæquiñömö, ante nänö badongaiñömö minitö mäniñömö edæ gote guilbæwedäni, 'ante edæ ancæboimpa. ⁴² 'Edæ botö gue ænente wæbo adinque minitö edæ dicæ pönömiini cæntabogaa. Gæwænte wæyömo minitö dicæ pönömiini betabogaa. ⁴³ Ayæ Wabo imo inte cowodë bai pömo adinque minitö dicæ, Pö guii, äminitawogaa. Ömaabo inte wæyömo weocoo dicæ pönömiini wëñatabogaa. Wënæ wënæ inte wæbo incæ tee mönete wæbo incæ minitö iñömö edæ dicæ ëñacæ pöminitawogaa, 'ancæboimpa."

⁴⁴ "Ämo ëñente wædinque në ëñënanämaï inäni iñömö, 'Awënë ëñëmi. Bitö æyedënö gue ænente tepæ gæwænte wæbitawo. Ayæ wabi bai inte æyedënö pömi atamöniyaa. Weocoo ömaabi inte wæbi adinque, daicawo gawæmi adinque, tee mönete wæbi adinque

mönitō bitō beyæ dicæ cædāmaī intamōniyaa.⁷
⁴⁵ Āñōnāni botō iñōmō edæ tōmēnāni inānite, 'Īñæm-
 pa wacā ingante ōnonganque iñongante mīnitō cædā-
 maī ingamīnīni inte botō imote edæ mānīnō do cædā-
 maī ingamīnīmpa. Āmo ēñēmaimīnīpa,' ante
 piincæboīmpa. ⁴⁶ Īnīnque tōmēnāni nāni tente
 wæwenguīnō incæ æmæwo wadæ gocædānīmpa.
 Wæætē nē nō cædāni guiquēnē cōwē wænāmaī nāni
 quēwenguīnō æmæwo gocædānīmpa," ante Itota
 apænegacāīmpa.

Itota ingante bæi ongongæīmpa, ante cædānīpa

(Māadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

26 Ayæ mānīnō tōmānō iīnque apænete ate Itota
 tōmengā miñæ nē godāni inānite apænecantā-
 pa.

² —Mēōnaa go ate wodo pænta gogaīōnæ baī Pa-
 towa mōnō ææmæ cænguīōnæ impa, ante do
 ēñēminīpa. Māniōnæ iñonte botō Waobo ēñagaimo
 iñōmote botō imote bæi ongōnīnque edæ, Awæ ñæn-
 quedīmæ cæte iīngā ingante tōō godōnīnque daagō
 timpote wææ tiwadinque edæ æænō gō cæte
 wænōedāni, ante botō imote pædæ godōnāni
 æncædānīmpa, ante apænegacāīmpa.

³ Māniñedē, Wængonguī quī, ante nē godongā
 ñænængā pōnī Caiapato oncōnē godongāmæ pōn-
 īnque wadāni nē godōnāni ñænænāni tōnō oodeoidi
 inānite nē aadāni nāni Picæncabo iñōmō, ⁴ adoyōmō
 pōnēnīnque, Mōnō æbānō babæ cæte Itota ingante
 awēmō bæi ongonte ænte wænonguīī, ⁵ ante
 pōnēnāni incæte,

—Īñæmpa ææmæntedæ iñonte wænōmō baī
 tōmānāni ænguī bate Yæ yæ ante piīnte cæcædōnān-
 īmpa, ante pōnente wædinque mōnō ædō cæte
 māniñedē cæquīī, ante wægadānīmpa.

Itota ocaboga onquiyængā oguī wapæ gao cæcacam- pa

(Māadoco 14.3-9; Wäö 12.1-8)

⁶ Itota māniñedē Betānia godinque nē baadingā
 Timōnō oncōnē guī ēñadinque cæncongantapa.

⁷ Cæncōñongā wacā onquiyængā iñōmō tōmengā we-
 ca pō guīdinque oguī wapæ nāni nanguī godonte
 ænimæ dica adabatodo waincadedē pe ñiñænte nānō
 mānimæ incæ ñōwo ænte māmō Itota ocaboga edæ
 gao cæcācantapa. ⁸ Mānōmaī cæcā adinque Itota
 miñæ nāni gocabo iñōmō piīnīnque,

—Īñæmpa ōnonque gao guēnente baī cæcampa tōō,
 ānānitapa. ⁹ Edæ iīmæ iñōmō nanguī pōnī ænīnta
 beyæ godonte ænguēnēmæ iīmæmpa. Godonte ænte
 baī ōmæpodāni inānite wæætē godonguēnē apa.

¹⁰ Ante piīnāni wædinque Itota iñōmō,
 —Quīmæ piīwēmīnīī. Īngā onquiyængā iñōmō botō
 imote waa pōnī cæcā apa quēwēmīnīī. ¹¹ Īñæmpa
 ōmæpodāni ante mīni ānīnāni mīnitō weca cōwē
 quēwēñōnāni botō wæætē mīnitō weca wīī wan-

tæpiyæ quēwencæboīmpa. ¹² Māniimæ oguī wapæ
 botonga gadongadinque tōmengā botō baō daga
 wenguīnque eyepæ iñonte edæ ōni paacantapa.
¹³ Mīnitō imīnite nāwangā ante apænebopa. Waa pōnī
 botō apænedō apænedīnque tōmāmæ æyōmōmē
 apænedāni ēñēnāni māningā onquiyængā nānō
 cædinō ante adobāi tededāni ēñente pōnencædānī-
 pa, ante Itota apænegacāīmpa.

Itota ingante Codaa odōmonte godoncæte ante cæ- campa

(Māadoco 14.10-11; Odoca 22.3-6)

¹⁴ Ayæ māniñedē nāni, Dote, āincabo iñōnāni ado-
 canque Codaa Icadīote nāni ānongā iñōmō, Wæn-
 gonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni weca gocan-
 tapa. ¹⁵ Godinque apænecantapa.

—Botō, Itota æyōmōnō ongongāā, ante pōnō
 odōmōmo ate mīnitō bæi ongonte æmīni iīnque
 æpotadō, Eyepæ ī, ante pōnōmīni æmaimoo.

Angā ēñēnīnque tōmēnāni padata tigitamō incæ
 todēinta ganca tee mampote tōmengā ingante pædæ
 godōnāni. ¹⁶ Āningā inte tōmengā cōwē cōwā ad-
 īnque, Æbānō cæte Itota ingante odōmonte pædæ
 godōmo ate ænguīnānīī, ante pōnente cægacāīmpa.

Pāō tōnō owæta Itota pædæ pōnongā cænte bedānīpa

(Māadoco 14.12-25; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi
 11.23-26)

¹⁷ Māniñedē oodeoidi pāō yedæ æmpoquī ōmæmō ī
 nāni ææmæ cæte cænguīōnæ tæcæ ba adinque Itota
 miñæ nē godāni iñōmō, Wodo pænta gogaīōnæ baī
 Patowa mōnō ææmæ cænguīōnæ impa, ante pōnente
 wædinque tōmengā weca ponte ānānitapa.

—Æyōmōnō bitō beyæ Patowa ææmæ ante cæmōni
 ate cænguīmīī.

¹⁸ Āñōnāni tōmengā nānō ēmiñæna mēnaa īnate ān-
 īnque,

—Mīnatō waodāni nāni quēwēñōmō godinque
 onguīñængā botō nē āningā ingante bee tēnīnque mī-
 natō iīmānō ante apænēmīna ēñengæda. "Mōnō
 Awēnē iīmāi angampa. Botō wænguīōnæ oo pōnī ba-
 pa cæbīī. Botō nē ēmiñænāni tōnō botō bitō oncōnē
 Patowa ææmæ ponte cæncæmōnīmpa, angampa,"
 ante āmīna ēñengæda, angā.

¹⁹ Ēñente wædinque tōmēna Itota nānō ānō baī cæd-
 īnque, Patowa ææmæ cænguī impa, ante cædatapa.

²⁰ Gāwadecæ bayō Itota tōnō, Dote, nāni āincabo
 ponte godongāmæ cæncæte ante ongōnānitapa.

²¹ Cæncōñōnāni Itota,

—Nāwangā ante apænebo ēñēdāni. Mīni cabo incæ
 adocanque, Æncædānīmpa, ante botō imote odō-
 monte pædæ godonguīngā ingampa.

²² Ante apænecā ēñēnīnque tōmēnāni wæwente
 bayōnāni adocanque adocanque,

—Awēnē, botō imotedō ante dicæ apænebitawogaa.

²³ Ante tedeyōnāni Itota wæætē,

—Botö tönö guëa adotaca në mii cædingä iñömö tö-mengä botö imote në odömonte pædæ godonguingä ingampa. ²⁴ Edæ dodäni Wængongui beyæ nani yewæ-mongainö bai cædinque botö Waobo ëñagaiimo inte cöwë wænte goquënemo imodö anguënë. Ìninqe edæ botö imo në odömonte godonguingä iñömö tö-mengä nänö wæquinque ingæimpa. Mäningä wii ëñate bai waa toquënegä incædongäimpa.

²⁵ Ante apænecä wædinque Codaa iñömö Itota ingante në odömonte godonguingä iñömö edæ,

—Awënë në Odömömi ëñëmi, botö imotedö ante ämitawogaa.

Ante äñongante edæ Itota,

—Tömëmi nämä incæ, Botö imotedö, ante do tedebi imipa.

²⁶ Ante apænecantapa. Ayæ cæncöñönäni Itota päö bæi ongonte æninqe Wængongui ingante waa ate apænedinque päö pä æninqe tömengä miñæ në godäni inänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai impa, ante pædæ pönömo æninqe minitö Ao ante cæedäni.

²⁷ Äninqe ayæ bequimæ owætaca bæi ongonte æninqe Wængongui ingante waa ate pönente apænedinque pædæ godöninge,

—Botö wepæ bai impa, ante pædæ pönömo æninqe tömämäni Ao äninqe godongämæ intaca beedäni, angantapa. ²⁸ Botö wepæ iimæ bai impa. Wængongui do apænedinque, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämüni ininqe mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, angacäimpa. Ñowo adobaï miine äninqe apænebopa. Botö wepæ ante Ao ante æmüni inte mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa. Edæ nangui imüni müni wënæ wënæ cædinö beyæ ante ñä mënongaquimæ impa. ²⁹ Näwangä ämopa. Botö Mæmpo Awënë Odeye iñongä botö tömengä nempo quëwëninge minitö tönö godongämæ miimæ botö beganca mänimæ yowepæ ñowo æmæwo bebo tamëñedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Dicæ abogaa, ante Pegodo anguingä, ante apænecampa

(Mäadoco 14.26-31; Odoca 22.31-34; Wäö 13.36-38)

³⁰ Ayæ Wængongui ingante ämotamüni ante tao godinque Odibowænquidi godänitapa. ³¹ Goyönänite Itota apænecantapa.

—Wængongui beyæ yewæmöninqe, “Në aadingä ingante tacabo dæ wængä ininqe edæ cæningäidi obegaidi panguimæ goquimpa,” ante nani yewæmonte angainö bai cædinque minitö tömämäni ñöwoönæ woyowotæ incæ botö dæ ämo beyæ guingo imonte badinque edæ panguimæ goquimini iminipa.

³² Panguimæ gomüni incæte botö edæ ñäni ömæmonte ate Gadideabæ täno gote a ongöñömo minitö ayæ pöedäni.

³³ Angä wædinque Pegodo guiquënë,

—Ïñæmpa dæ ämi beyæ tömänäni guingo imonte badinque panguimæ godäni incæte edæ botö guiquënë cöwë panguimæ godämaï incæboimpa.

³⁴ Äñongante Itota wæætë,

—Bitö imite näwangä ante apænebo ëñëe. Ñöwoönæ woyowotæ incæ tawadiya pedämaï iñonte bitö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque angüimi imipa.

³⁵ Angä ëñente wædinque,

—Ïñæmpa bitö tönö guëa wæmo incæte botö cöwë, Dicæ abogaa, ante edæ änämaï incæboimpa.

Äñongä tömengä miñæ në godäni tömänäni adodö ante angadänimpa.

Guetëmänii iñömö Itota Wængongui ingante apænecampa

(Mäadoco 14.32-42; Odoca 22.39-46)

³⁶ Mänii godinque Itota yabæ incæ Guetëmänii nani äñömö tömengä miñæ në godäni tönö gocantapa.

Mäniñömö pöninqe tömengä tömënäni inänite, —Tæ contate ongöñömiini botö godömenque godinque Wængongui ingante apænete pömoedäni.

³⁷ Äninqe Pegodo tönö Tebedeo wëna inate ænte mäocä goyönäni Itota iñömö nangui wæwente badinque ancai guïñëninge, ³⁸ tömënäni inänite,

—Botö wænguimämo pönö anguënë, ante botö önöwoca incæ pæmænte wæte wængui wæ, ante wæbo tamëñedäni. Minitö guiquënë äamonca godongämæ wææ aacöedäni.

³⁹ Äninqe Itota wædænque godömenque godinque guidömëmæ ñongænte Wængongui ingante apænecantapa. “Botö Mæmpo, bitö Ao äninqe edæ ti nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænämaï incæbiimpa, ämi ininqe botö edæ waa tobaimopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætë tömëmi änönö bai cæe,” ämopa.

⁴⁰ Ante apænecä ate tömengä miñæ në godäni weca adodö ponte ayongä tömënäni mö ñönäni adinque tömengä Pegodo ingante,

—Botö tönö wänö conguënëmiini incæ minitö adoque ooda incæ wii aacömiini. ⁴¹ Mimöno waa cæinëmönipa, ante ewocayömiini baö aquiiñö ëñamüni inte wæntæye bamünipa. Ìninqe edæ wänö cöninqe nämä beyænque ante Wængongui ingante apænedinque edæ, Wii wënæ wënæ cæinëmöni bacæmönimpa, ante apæneedäni.

⁴² Äninqe Itota adodö wadæ gote wæætë apænedinque, “Botö Mæmpo, botö bedämaï iñömote bitö ö ænämaï imi ininqe botö cöwë bitö ämaï becæboimpa.”

⁴³ Ante Wængongui ingante apænete ate ponte ayongante möwo möinente æmö cæte wædinque mö ñönäni. ⁴⁴ Adinque edæ tömengä wæætë adodö godinque ñowo mempoga go adopoque nänö apænedinö ante adodö ante Wængongui ingante iinque

apænecantapa. ⁴⁵ Ayæ tömengä miñæ nè godäni weca wæætë adodö pöninge,

—İñæmpa cöwë mömini edæ cöwë guëmämîni awædö. Aquënë quëwëedäni. Botö Waobo ëñagaïmo inte botö wæwenguiönæ do bayonte edæ botö imote nè wënæ wënæ cædäni inänite nè godö odömonguingä iñömö do godongäi атакедäni. ⁴⁶ Ængæ gantite mönö gocæimpa. Botö imo nè odömonte godonguingä obo pöni pongä tamëñedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænänipa

(Mäadoco 14.43-50; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

⁴⁷ Ayæ apæneyongä edæ Codaa wodi tömënanäni nani, Dote, ante gocabo adocabo ïningä incæ ñowo pongantapa. Wængongui quï, ante nè godönäni ñænænänäni tönö oodeoidi inänite nè aadäni nani Picæncabo tönö da pönönäni pöninge wadäni tæiyænänäni adobai yaëmë nææninque canta næænänäni inte Codaa miñæ pönänitapa. ⁴⁸ Doyedë iñömö nè odömonte godoncæ cæcä Codaa iñömö tömengä miñæ poncæ cædäni inänite iïmai ante wëenëñedë apænedingä ïnogäimpa. “Botö odömonte queë bemömo adinque minitö wæætë, Tömengä ingampa, ante adinque tömengä ingante edæ bæi ongonte ö æedäni.”

⁴⁹ Ante do äningä inte Codaa ñowo iñömö Itota weca pöninge,

—Awënë nè Odömömi ïmi, bitö ïmi.

Äninque edæ waa cæte bai queë bemongantapa.

⁵⁰ Adinque Itota wæætë,

—Botö miñæ nè godïmi ëñëmi. Mäninö ante bitö ponque pö cæbäwe.

Äñongä wadäni tömengä weca pöninge pædæ gopo bæi ongonte Itota ingante ænänitapa.

⁵¹ Wængongui quï, ante nè godongä ñænængä pöni ingante nè cæcä mäniñömö ponte a ongongä adinque Itota tönö pöningä adocanque pædæ guipote yaëmë o togænte æninque mäningä nè cæcä ingante tæi päninque önömonca wangö tamoncacantapa. ⁵² Adinque Itota iñömö tömengä ingante,

—Yaëmë adodö mini tie, ämopa. Edæ yaëmë nè o togænte næænänäni tömënanäni inänite yaëmenca adobai tacadäni wæncædänimpa. ⁵³ İñæmpa æbänö ante pönëmi edæ. Wængongui anquedoidi adocabodänique tei miido ganca iñönänite botö Mæmpo ingante apænebo bai tömengä do angä ïninque anquedoidi nani cabo nani cabo incæ önompo tipæmpoga go mencabodäniya botö beyæ ponte cæbainänipa, ante pönëmiyaa. ⁵⁴ Incæte botö Codito inömo inte botö Mæmpo ingante mänömai apænebo ëñente cæcä bai dodäni, Codito iïmai wæncæcäimpa, ante Wængongui angä ëñente nani yewæmongainö ante ædö cæte ïnque bacædönimpa, ante awædö, ante apænegacäimpa.

⁵⁵ Ayæ wæætë ñowo pönäni inänite Itota apænecantapa.

—Minitö iñæmpa, Bitö nè ö æniimi ïmipa, ante bai cædinque botö imote canta tönö yaëmë næænte ö æncæte ante pömini awædö. Botö Wængongui oncö yabæcönë iïmö iñö iïmö iñö apæneçöñömo minitö botö imote yao ongönämai ee aminitapa töö. ⁵⁶ Incæte minitö Wængongui beyæ nè apænedäni nani yewæmongainö bai ñowo ïnque baquinque cæmini abopa.

Ante apæneçä ëñëninque tömengä ëmiñængä nè godinänäni tömënanäni edæ näwæ panguiæ cæte wodii winongadänimpa.

Në Apænte nani Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäadoco 14.53-65; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ayæ Itota ingante nè yao ongonte ænänäni guiquënë, tömengä ingante mäo godinque edæ, Wængongui quï, ante nè godongä ñænængä pöni ïnogä Caiapato weca ænte godänitapa. Mäniñömö do pöninge nè wææ ante odömönäni tönö oodeoidi inänite nè aadäni nani Picæncabo tönö do a ongönänimpa. Mäniñömö Itota ingante ænte mämönäni pongacäimpa. ⁵⁸ Pegodo guiquënë tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængongui quï, ante nè godongä ñænængä pöni ïnogä oncö yacö moyæ iñömö pö guidinque, Itota ingante æbänö cæquinänii, ante wææ wänönäni weca pöninge tæe contate waa acongantapa.

⁵⁹ Wængongui quï, ante nè godönäni ñænænänäni tönö nè Apænte nani Änoncabo tömënanäni, Mönö apænte ante wænömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante æcänö babæ ante anguingä, ante diqui diqui minönänimpa. ⁶⁰ Incæte nangui inäni ponte babæ apænedäni incæte, Æcänö eyepæ babæ änaa, ante edæ dæ angä wædänitapa. Ayæ ate mënaa nè babæ wapiticæ änöna inte awënëidi weca pö guite, ⁶¹ apænedinque,

—İngä, “Wængongui tæiyæ waëmö oncö ongö incæte botö iñömö tæi piñæmo inömo inte godö cæbo bai wo tænguiæ wææmaimpa. Ayæ mënaa go adoönæque iñonte botö wæætë do mænömaimopa,” angä ëñentamönapa töö. ⁶² Ante apænedäni ëñëninque nè godongä ñænængä pöni ïnogä incæ ængæ gantidique Itota ingante,

—İñæmpa pæ wëenebii. Tömëna bitö imitedö ante godö äninque nana äninö ante bitö æbänö ämii.

⁶³ Äñongä Itota cöwë änämai edæ pæ wëeneçä. Adinque nè godongä ñænængä pöni ïnogä wæætë,

—Wængongui nè Quëwengä inte tömengä nänö ëñëñongä edæ näwangä ante apænebi ëñëmönii, ämopa. Mönö Codito iñömö Wængongui Wengä ïnogä ingampa. Bitö iñæmpa mänimidö inömi imitawo.

⁶⁴ Mänömai angä ëñëninque Itota wæætë,

—Tömëmi bitö äninö bai mänimodö inömo imopa. Incæte botö godömenque apænebo ëñëedäni. İncayæ ate botö iñömö edæ Waobo ëñagaïmo inte edæ

Wængongui nē Tæi Piñængä ingä tömëmængä inō tæ contabo adinque mīnitō ayæ ate botō öönædē boguimancodē pōmo acæmīnīmpa.

⁶⁵ Ante apænecä ēñente wædinque nē godongä ñænængä pōni inongä piinte badinque, Eñente awædō, ante bai cædinque edæ nämä weocoo wänä ñænte,

—Wængongui ingampa mänömaï cæquiringä. Edæ tömengä nämä incæ babæ ante nē wënæ wënæ apænecä ininque idæwaa. Wacä tömengä ingantedō, Wënæ wënæ cæcä atabopa, ante nē ancæcäimpa, ante ñöwo diqui diqui minämaï ingæimpa. Tömengä nämä Wængongui Wengä inte bai babæ ante nänö änewëninö ante do ēñëmīni inte mīnitō, ⁶⁶ edæ æbänö ante pönëmīni.

Ante añongä nē apænte änäni guiquënë,

—Nänö wænguinque änewengampa töö.

⁶⁷ Ante apænte äninque edæ pancadäniya Itota tömengä awinca towæ tänömöninque tæi tæi pänänitapa. Wädäni guiquënë tömengä ingante tamöninque,

⁶⁸ tömengä ingante,

—Bitō Codito imitawo. Æcänö bitō imite awëmö nē pänaa, ante Wængongui beyænque apænedinque apænebi ēñëmönii, ante badete togadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäadoco 14.66-72; Odoca 22.56-62; Wäö 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ayæ Pegodo guiquënë mäniï yæipodē yacömöñäa contate ongöñongä onquiyængä nē cæcä iñömö tömengä weca ponte apænedinque,

—Mäningä Gadideabæ quëwëningä Itota tönö bitō guëa cægömitapa töö.

⁷⁰ Ante apæneyongä tömänäni näni ayömö Pegodo, —Dicæ. Bitō änö ante æbänö ämii, ante dicæ ēñëmogaa.

⁷¹ Ante äninque Pegodo yademö gäänë tao gote ongongä adinque wacä onquiyængä wæætë godongämæ ongönäni inänite apænedinque,

—Mäningä adobaï Itota Näatadeta quëwëningä tönö nē cægöningä ingä aedäni.

⁷² Ante apæneyongä Pegodo wæætë,

—Wængongui ēñëñongä botō näwangä ämo ēñëedäni. Iingä onquiyængä nänö nē äningä ingante botō dicæ abogaa, angantapa.

⁷³ Ayæ wantæ ate mäniñömö ongönäni Pegodo weca pöninque,

—Iñæmpa Itota tömengä tedecä bai adode nē tedebi inte bitō tömengä miñæ mīni nē gocabo adobi imipa töö.

⁷⁴ Äñönäni edæ Pegodo wæætë, Wængongui ēñëñongä apænedinque botō nöingä ämopa, ante Wængongui ëmöwo ante babæ tedewëninque tömënäni inänite,

—Mīni nē angä ingante dicæ abogaa.

Mänömaï ante tæcæ änewëñongä edæ tawadiya dobæ petapa. ⁷⁵ Pe wædinque tömengä, Æ Itota nänö äninö bai impa, ante wæcantapa. Itota, “Tawadiya pedämaï iñonte bitō botō imotedō ante wadō ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguimi imipa,” angantapa. Ante Pegodo, Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque oncodo taote edæ guingo imonte wædinque edæ Ca ca wægacäimpa.

Itota ingante Pidato weca ænte mäo gönönäni

(Mäadoco 15.1; Odoca 23.1-2; Wäö 18.28-32)

27 Ayæ ñäö bayonte, Wængongui quï, ante nē godönäni ñænænäni tönö oodeoidi inänite nē aadäni näni Picæncabo tönö apænte äninque edæ, Itota ingante wængongæimpa, ante godongämæ Ao angadänimpa. ² Äninque tömengä ingante yao ongonte goti winte äninque edæ odömänoidi beyæ Oodeabæ awënë gobedönadodo Pidato ingante mäo gönönäni ængacäimpa.

Codaa wodi iimaï cædinque wængampa

³ Ayæ, Itota ingante wængongæimpa, änäni ēñente wædinque Codaa tömengä ingante nē godöningä guiquënë, Æ tömengä nänö wænguinquemë cæboinö ante pönëmogaa, ante guingo imonte wæcantapa. Ayæ, Wængongui quï, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē aadäni näni Picæncabo adodö æncädänimpa, ante todëinta padatamö tömënäni näni pönontamö adodö pædæ godoncæte ante gocantapa.

⁴ Ayæ tömënäni inänite,

—Iñæmpa cæboo. Edæ Itota wënæ wënæ cædämaï iningä iñongante botō nē godönimo inte wīwa cæbo imo ante awædö.

Ante añongante tömënäni guiquënë,

—Tömëmi wënæ wënæ cædīmi inte wentamö bitō entawënë adinque mönitō ædö cæte wæquimönii. Tömëmi edæ nē cædīmi inte edæ abäimipa töö.

⁵ Änäni wædinque edæ tigitamö incæ Wængongui tæiyæ waëmö oncönë wo wææntodöninque Codaa oncodo tao godinque edæ nämä önömenca wëä æi goti guemencate dobæ wægacäimpa.

⁶ Mäninta wo wææntodongä ate wædinque, Wængongui quï, ante nē godönäni ñænænäni incæ tigitamö yao yao ongonte äninque,

—Wepæ näadintamö adinque Wængongui Baa ancæcäimpa, ante pönente wædinque mönö, Wængongui quï, ante ædö cæte godonguimö.

⁷ Ante godongämæ pönencöninque tömënäni, Oodeoidi inämaï inäni wodido bacæimpa, ante ömæ nē dai bædongä ëadiömæ incæ mäniï tigitamö godonte ængadänimpa. ⁸ Ininque wepæ näadintamö godonte näni æniimæ ante, Wepænguipo impa, ante näni pemönimæ iñömö ñöwo ganca impa. ⁹ Ininque do iñömö Eedëmiya wodi Wængongui beyæ iimaï ante

nänö apænegainö bai iinque batimpa. “Idægoidi, Tö-mengä beyæ mänimpotamö godonte ængæimpa, ante nani änimpotamö incæ todëinta tigitamö padatamö æninque, ¹⁰ tömënäni Wængonguï botö imote nänö äninö bai ëñente cædinque edæ dai bædongä ëadiömæ godonte ænänitapa,” ante Eedëmiya nänö angainö bai do iinque batimpa.

Pidato weca Itota ongongampa

(Mäadoco 15.2-5; Odoca 23.3-5; Wäö 18.33-38)

¹¹ Itota iñömö awënë gobedönadodo Pidato weca a ongöñongante awënë gobedönadodo iñömö tömengä ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi imitawo.

Äñongante,

—Bitö tömëmi änö bai botö mänimodö imopa, Itota angantapa.

¹² Ayæ, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê aadäni nani Picæncabo guiquënë Itota ingante äninque, Wënæ wënæ cæbipa töö, ante äñönäni tömengä edæ pæ wëenecä. ¹³ Ate wædinque Pidato wæætë,

—Bitö æpogadö wënæ wënæ cæbi imipa, ante nanguï änäni ëñënamai inte bitö ædö cæte edæ pæ wëenebii.

¹⁴ Äñongante Itota iñömö tömënäni nani äninö ante adodeque ante apænedämai ingä adinque awënë gobedönadodo wæætë, Quiëmë bai pæ wëenecä awädö, ante wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-25; Wäö 18.38-19.16)

¹⁵ Mänimæ awënë gobedönadodo mäniñedë wædepo iñö wædepo iñö cöwë iimai cædongäimpa. Oodeoidi ææmæ nani cæyedë gobedönadodo iñömö, Nê tee mönete ongönäni inänite adinque minitö æcänö ingante ämini ñimpo cæbo goquingäa, ante äñongä änäni ëñëninque tömengä tömënäni nani äningä adocanque ingante ñimpo cæcä godongäimpa.

¹⁶ Mäniñedë adocanque wënæ wënæ nänö cædinö beyæ tee mönete a ongongampa, ante tömänäni do ëñënonänimpa. Mäningä ëmowo Badabato inongäimpa. ¹⁷ Ininque nanguï inäni godongämæ pönäni ate Pidato tömënäni inänite edæ,

—Æcänö ingante minitö beyæ ñimpo cæbo abæ tawænte gocä ænguimini. Badabato ingante ñimpo cæbo gocä ænguimini. Wæætë edæ Itota Codito mini änongå ingante ñimpo cæbo gocä ænguimini, angacäimpa.

¹⁸ Edæ do iñömö, Itota gomonga cæcä ate wædinque tömënäni tömengä ingante piinte adönänimpa. Mäninö beyænque tömënäni Itota ingante bæi ongonte botö nempo ænte mämö pædæ pönönänitapa, ante Pidato do ëñengantapa.

¹⁹ Ayæ odömänoidi nani apænte anguimpaa ayæ ongöñongä Pidato nänöogængä iñömö wacä ingante da pönongä pöninque Pidato ingante nänöogængä beyæ apænecantapa. “Botö ñowoönæ möwocodë wiimöninque mäningä nê nö cædongä beyæ nanguï wogæi wogæi cæwënente wæbopa cæbii. Bitö tömengä ingante gampodämai inte gomö aquënë quëwëe, ämopa,” ante bitö nänöogængä angampa, angantapa.

²⁰ Angä ëñente wæyongä, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê aadäni nani Picæncabo nani äincabo guiquënë wadäni nê godongämæ ongönäni inänite änänitapa. Minitö Pidato ingante iimai äedäni. Badabato ingante ñimpo cæbi gocæ. Itota ingante wæætë ämi wænönäni wængæe, ante äedäni, änänitapa. Awënëidi incæ mänömai änäni ëñëninque godongämæ ongönäni Ao änänitapa.

²¹ Awënë Pidato iñömö tömënäni inänite äninque, —Mënaa ongöna iñönate minitö æcänö ingante ämini ñimpo cæbo goquingäa.

Äñongante,

—Badabato ingante ämönipa.

²² Änäni wædinque Pidato wæætë,

—Ininque Itota Codito mini änongå ingante æbänö cæquimoo, ante ämini.

Äñongante tömänäni edæ,

—Awæ ñænquedimæ ämi cæte gönonte wænönäni wængæe töö.

²³ Änäni ëñëninque Pidato ayæ,

—Iñæmpa quinä wënæ wënæ cæcantawo.

Äñongä tömënäni godömenque yedæ äninque adodö,

—Ämi awäa timpote wænönäni wængæe.

²⁴ Ante ancaa änewëñönäni Pidato iñömö, Tæcæ wæætëdö wæætë änäni inte tömënäni wënæ wënæ cædäni wæquï wæ, ante guifñente wædinque ayæ, Ædö cæte botö godömenque cæquimoo, ante pönente wædinque edæ æpæ pi ñiñante tömënäni ayönäni önompo mempodinque tömënäni inänite angantapa.

—Tömengä wënæ wënæ cædämai iñongante botö, Wænongæimpa, änämai imo inte tömengä wæpæ näadämai imo aedäni. Wæætë minitö guiquënë, Wæncæcäimpa, ante nê änimini inte edæ näate bacæminimpa, ante adinque botö mempobo aedäni.

²⁵ Angä ëñëninque tömänäni Ao äninque edæ,

—Möni äninö beyænque mönitö incæ mönitö wënäni incæ tömengä wæpæ beyæ näate bai bacæmönimpa töö.

²⁶ Änäni ate awënë gobedönadodo Pidato tömënäni nani äninö ante ëñente cædinque edæ Badabato ingante ñimpo cædinque tömënäni nempo pædæ godongä änänitapa. Wæætë edæ Itota ingante edæ Pidato angä æmontai badöimenca tæi tæi pänäni ate tömengä ingante ñænque quepote awäa nani gönonguinque edæ da godongä ænte godänitapa.

²⁷ Awënë gobedönadodo nänö wææ wänönäni guiquënë Itota ingante ænte godinque awënë gobedönadodo oncönë Podætodio nāni ancönë mangui guiyongä tontadoidi bacabo Itota weca godongämæ äñfete pönänitapa. ²⁸ Pöninque tömënäni, Awënë ïmi inte awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante bai cædinque badete todinque Itota weocoo gä tadongadinque wæætë opatawæ ëmoncoo pönö da wëñadinque, ²⁹ daa mongæmenca bai æninque que cædinque, Awënë poganta wencacæbiimpa, ante bai cædinque pönö daga wencadänitapa. Ayæ cæwipa ænte mämö pædæ pönonte änäni æninque tömengä tömëmæmpoca pæ mangä adinque tömënäni da guicapodinque tömengä ingante,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi ïmipææ, ante badete togadänitapa.

³⁰ Ayæ tömengäa towæ towæ tänongadinque cæwipa æninque tæi tæi ancaa pancadänitapa. ³¹ Ayæ ïinque badete todinque tömënäni opatawæ ëmoncoo gä tadongadinque tömengä nämä weocoo daga wëñadänitapa. Ayæ edæ tömengä ingante awæ timpote wænoncæte ante töö æmæante ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa

(Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

³² Ænte mäo godinque tömënäni Tidëne quëwengä Timönö ingante bee téninque tömengä ingante edæ, Bitö ægodöe, Itota ingante möni timpoquiwæ ænte mongænte goe, änäni mongænte gocantapa.

³³ Mänii Itota ingante ænte mäo godinque Godogota nāni äñömö mönö tededö "Ocatainö" ïñömö mäniñömö pönänitapa. ³⁴ Mäniñömö pönäni ate wadäni, Nantate beyæ becæcäimpa, ante cædinque yowepæ biinömæ nāni ämæ tönö moncapæ adoyömö wempo cædéninque pædæ pönö cæyönäni tömengä önonque yædæ bedinque edæ Baa angantapa.

³⁵ Ayæ Itota ingante awæ ñænquedimæ nāni ænte pöniwäa töö godöninque pönö timpodinque wææ tiwadinque ængæ gantidënanitapa. Ængæ gantidënanäni ate wægöñongä tömënäni wæætë tömengä weocoo ïni ante, Æcänö quinca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque adocooque adocooque ænänitapa. Mänömaï cæyönäni Wængongui beyæ nāni apænegainö bai ïinque cætimpä. "Botö weocoo ïni ö æninque tömënäni nāni caboque wacä ingä wacä ingä nënem-podänitapa. Ayæ, Æcänö quinca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante cædänitapa."

³⁶ Tömënäni tæ contadinque tömengä ingante wææ aadänitapa. ³⁷ Ayæ, Itota në wænguënegä ingampa, ante quinante änänii, ante edonque acæimpa, ante cædinque tömënäni, "Ïingä Itota ïñömö oodeoidi Awënë Odeye ïnongä ingampa," ante yewæmöninque edæ awæmpaa tömengä ocaboca ïnö tee tinte wo cædänitapa.

³⁸ Ayæ wada në ö ænte quëwënina ïnate adoyedë tömengä tönö adocanque tömëmæ ïnö adocanque dipæmæ ïnö godö timpote ængæ gantidëdäni wæ-gongadäimpa. ³⁹ Ayæ wodo pænta në godäni guiquënë Itota ingante godö wënæ wënæ ante badete todinque pica pica cædinque, ⁴⁰ tömengä ingante wapiticæ apænedinque,

—Bitö ïñæmpa Wængongui tæiyæ waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque edæ mëönaa go adoönæque ïñonte do mänoncæ ämitawo. Mänömaï cæcæ äñimi inte bitö tömëmi edæ nämä incæ cæte quëwëmæwe. Bitö nö Wængongui Wëmi ïmi ïninque edæ o togæmpote o togæwate wææe, ämönipa töö.

⁴¹ Äñönäni edæ, Wængongui quï, ante në godönäni ñænænäni guiquënë në odömönäni tönö ayæ oodeoidi ïnänite në aadäni nāni Picæncabo tönö adobai ïmaï ante edæ badete todänitapa.

⁴² —Tömengä, Wadäni quëwencædänitapa, ante waa cæcantawoo. Nöwo ïñæmpa ædö cæte nämä waa cæte quëwengüingäa. Idægoidi awënë odeye ingampa diyæ ti wæænte goquingäa. Edæ ti wæænte gocä adinque mönitö wæætë edæ, Näwangä impa, ante pönëmaï wædö. ⁴³ Ayæ nämä ingantedö äninque tömengä edæ, Botö Wængongui Wëmo ïnömo ïmopa, ante angämææ. Tömengä, Wængongui cöwë pönö cæcæcäimpa, ante wede pönengä ïñongante Wængongui wæætë tömengä ingante edæ waa acampa diyæ ñimpo cæcä goquingäa, ante badete todänitapa. ⁴⁴ Ayæ në ö æna guiquënë tömengä tönö godongämæ timpote wægöna ïninque Itota ingante piinte adobai wënæ wënæ ante badete togadäimpa.

Itota wængampa

(Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30)

⁴⁵ Tæcæbæcä pönö bayö tömämæ ïñontobæ wëmö badinque ayæ ayaönäa wæiganca mä mämönte bai ïnimpä. ⁴⁶ Ayæ edæ ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pönö yedæ äninque, "Edii, Edii, nëma tabatäni," äninque mönö tededö, "Botö Wængonguiñaa, botö Wængonguiñaa, ædö cæte botö ïmo ëmö cæte gobyaa."

⁴⁷ Ante wæcä ëñëninque godämæ ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya ingante aa pecä apa.

⁴⁸ Äñönäni adocanque do pogodo gote önætämö ænte pöninque biinömæ bai önömænque ænte aa bedöninque nææante, Cæwipaca pædæ æænömo becæcäimpa, ante cæyongä, ⁴⁹ wadäni guiquënë, —Ee aquënë. Ediya edæ ponte wabänö cæcä quëwengüingä abäimpa, angadänitapa.

⁵⁰ Itota ïñömö wæætë ogæ tededinque do wængacäimpa. ⁵¹ ïninque edæ Wængongui oncö tæiyæ waëmoncönë weocoo odemö nāni wææ wodöincoo adoyedë önönæca ïnö tæcæguedë pönö tænguimæ wææntapa. Ayæ goinque bayonte dica incæ tæ gämæntapa. ⁵² Ayæ wao wodido incæ wi ænote bay-

onte edæ Wængongui quinäni do wængainäni incæ pancadäniya ñäni ömæmöninque ⁵³ tömënäni wodido abæ tawænte godänitapa. Edæ ñöwo iñömö, Itota ñäni ömæmongä ate tömënäni në ñäni ömæmöninäni inte Eedotadëë näni waëmö quëwëñömö ponte a ongöñönäni nangui inäni agadänimpa.

⁵⁴ Mänii goinque do pö adinque ayæ, Æbänö cætimpapa, ante tömänö adinque edæ tontado capitäo tönö wææ wänönäni tönö ancaï guiñëninque,

—Nawangä impa. Iingä iñömö Wængongui Wengä ingainö ante pönenguënë, angadänimpa.

⁵⁵ Do iñömö Itota Gadideabæ quëwente pöñongante onquiyænäni nangui inäni tee empote pöninque tömengä beyæ në cædinäni inte ñöwo adodäni adoyömö pö gongæninque pömö adänitapa.

⁵⁶ Mäadiya Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya inatapa. Iinä iñömö Tantiago tönö Ootee badä inantapa. Ayæ Tebedeo wëna tömëna badä tönö wadäni adobaï Itota wæñongante gobæ agadänimpa.

Itota wodi baö ini mäo daga wënänipa

(Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56; Wäo 19.38-42)

⁵⁷ Ayæ gäwadecæ bayonte Ootee në nangui ëacä incæ Itota miñæ në gocä do badingä inte Adimatea iñömö pægaingä inte pongä ingantapa. ⁵⁸ Tömengä iñömö ñöwo Pidato weca godinque, Itota wodi baö ini pönömi æmoe, angantapa. Pidato Ao äninque në cædäni inänite, Tömengä baö ee amini æncæcäimpa, angantapa. ⁵⁹ Itota wodi baö ini gämiyate pædæ wæænonte ænte godinque waëmö weocoo ninocoo näni ancoo wini wini caadinque, ⁶⁰ Ootee, Botö wodido baquimpapa, ante dicamontaa nänö wodintatodë miintatodë mäo guidö ñö cædinque daga wengantapa. Ayæ dicabo da pæñæ pönö tee mönodinque wadæ gogacäimpa. ⁶¹ Iimaï cæyongä Mäadiya Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya tönö Itota wodido obo contate acönatapa.

Itota wodido iñömö wææ wänönäni a ongönäni

⁶² Ayæ guëmanguïönæ bacæ cæpa, ante näni täno cæönæ iinque cædäni ate iimö ate, Wængongui qui, ante në godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi guiquënë Pidato weca ponte ⁶³ tömengä ingante äninque,

—Awënë ëñëmi. Mäningä në babæ äningä iñömö tömengä miingä iñedë apænedinque, Mëönaa go adoönæque iñonte botö ñäni ömæmoncæboimpapa, ante nänö äninö ante pönente wæmönipa. ⁶⁴ Ayæ tömengä miñæ në godinäni incæ tömengä baö ini awëmö ö æmainäni ante edæ wæmönipa. Ænäni iinque tömënäni, “Dobæ ñäni ömæmongäimpapa,” ante godömenque babæ änäni edæ wënæ wënæ babaimpapa cæbii. Ñöwo wææ wänönäni inänite ämi godinque tömënäni mäningä nänö wodintatodë tæëmö tee mönodinque mëönaa go adoönæque ganca wææ

wänonte acædänimpa. Edæ wii godömenque wënæ wënæ bacæimpapa, ante cæcæbiimpapa, ämönipa.

⁶⁵ Äñönäni Pidato wæætë,

—Bado, wææ wänönäni mä ongönäni. Minitö tömënäni inänite ænte mäomini goyönäni minitö wæætë mini ëñëninö bai do cædinque tæëmö tee mönote cæedäni.

⁶⁶ Angä ëñente godinque tæëmö mönodinque Itota nänö wodintatodë dai tee bædodänitapa. Ayæ, Awënë ëmöwo adinque wi ænodämäi incædänimpapa, ante dai bæyömö aquïñedë ongontoca da guidonte awënë ëmöwo adimpaca yewæmonte bai bagatimpapa. Ayæ wææ wänönäni inänite ænte mäo gö cædäni wææ wänongadänimpapa.

Itota do wæningä inte ñäni ömæmonte quëwengampa

(Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12; Wäo 20.1-10)

28 Mänii guëmanguïönæ iinque go ate wacä tëmäna baquinque ñäo ba iinque Mäadiya Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya iñömö Itota wodido acæte ante gogadäimpapa. ² Awënë Wængongui anquedo do wææ pöninque edæ dicabo wëä godö oo wi ænocantapa. Ayæ goinque nangui ocæ ocæ cætimpapa. Anquedo iñömö dicaboga tæe contacantapa. ³ Tömengä awinca näinte cæ bai ëmönongä inte tömengä weocoo näämænta pönö ëmoncoo mongænte a ongongä. ⁴ Adinque edæ në wææ wänönäni guiquënë ancaï guiñente wædinque do do wäate bai badinque æmæwo wænte bai öñönänitapa. ⁵ Mänii onquiyænäni pöñönate Wængongui anquedo iñömö,

—Guiñënamäi iëda. Itota näni awäa timpodäni wæningä ingante minatö diqui diqui miminapa, ante edæ do ëñëmopa. ⁶ Iñömö edæ dæ angampapa. Tömengä nänö äninö bai cædinque do edæ ñäni ömæmöninque tao gocäimpapa. Pö guiite aëda. Iintatodë nänö öñontatodë iñömö edæ önantatoque impapa. ⁷ Ayæ në adimäna inte edæ quingæ pogodo gote tömengä miñæ në godinäni inänite gode ante apænedinque, “Itota dobæ ñäni ömæmongäimpapa атакедäni, äeda.” Ayæ iñömö tömengä Gadideabæ täno godinque a ongöñongä minitö gote aëdäni, ante minatö gode ante apænedä ëñëedäni. Bado, ämo ëñëminapa edæ.

⁸ Angä ëñëninque tömengä wodido abæ tawænte wadæ godinque tömëna, Ancaï guiñente wæte todadö, äninque watapæ todinque Itota miñæ në godinäni inänite gode ancæ pogodo godatapa. ⁹ Goyöna edæ Itota incæ iñontobæ mäo bee tëninque edæ, Minatö, angä ëñëninque edæ iñäna tömengä weca pöninque önowaca ædæ wæænte mö ongöwate, Wængongui Awënë imidö angüënë, ante watapæ apæneyöna, ¹⁰ Itota iñömö edæ,

—Guiñënamäi iëda, angantapa. Ayæ, Minatö botö biwiidi inänite gode äninque iimaï äeda. Minitö Gadideabæ godinque botö imote acæminimpapa, ante tömënäni inänite äeda, ante Itota angacäimpapa.

Në wææ wänönināni babæ ante apænedānīpa

¹¹ Onquiyæna gode ancæ goyōna Itota wodido në wææ wänönināni pancadāniya wæætē tōmēnāni nāni quēwēñōmō godinque, Wængonguī quī, ante në godōnāni ñænænāni inānite apænedinque, Īmaī cætīmpa, ante tōmānō ante apænedānitapa.

¹² Apænedāni ēñēninque edæ në godōnāni ñænænāni guiquēnē në aadāni nāni Picæncabo tōnō pōnē cōn-
inque godongāmæ Ao ānīnque tontadoidi në wææ wänönāni iñōnānite tīguitamō padatamō bacoo
godōninque, ¹³ tōmēnāni inānite iīmaī angadānīmpa.

—Wadāni Itota wodi baō ante wæyōnāni edæ mīnitō
ōnonque, Mō cōñōmōni tōmengā mīñæ në godināni
awēmō ponte ö ænānitapa, ante babæ apæne-cæmīn-
īmpa. ¹⁴ Ayæ mānīnō āñōmīni awēnē gobedōnadodo
ēñēninque, Quīmæ mōwēmīnīi, ante pīingā adinque
edæ mōnitō wæætē wææ cædinque tōmengā ingante
āmōni ēñēninque tōmengā pānāmaī ñīmpo cæyongā
mīnitō guīñente wædāmaī incæmīnīmpa.

¹⁵ Ānīnque në godōnāni ñænænāni iñōmō në wææ
wänönināni inānite nanguī tīguitamō godōnāni ænāni-
tapa. Mānīntamō ænīnque awēnēidi babæ nāni ānīnō
baī adodō ante apænedinque, Tōmengā mīñæ në
godāni ö ænānitapa, ante babæ wapiticæ apæne-
gadānīmpa. Īnīnque tōmēnāni nāni babæ apænedō
ēñēninque edæ oodeoidi gode ante tēdedinque godō-
menque ñōwo ganca ayæ wapiticæ ante tēdedānīpa.

Itota, Apæne-cæ goedāni, angampa

(Māadoco 16.14-18; Odoca 24.36-49; Wäö 20.19-23)

¹⁶ Önonpo æmæmpoque go adodānique Itota mīñæ
nāni godincabo guiquēnē mānīi Itota nānō ānō baī
cædinque Gadideabæ godinque ānanquidi æiyōnāni

¹⁷ Itota a ongongā adinque tōmengā weca ædæ
wæænte, Wængonguī Awēnē imidō anguēnē, ante
watapæ apæneyōnāni pancadāniya guiquēnē,
Wabānō ī, ante pōnēnāmaī ingadānīmpa. ¹⁸ Itota
iñōmō tōmēnāni weca pōnōmenque pōninque,

—Wængonguī pōnō cæcā beyænque botō iñōmō
ōönædē Tæiyæ Awēnē inōmo inte inguipoga adobaī
nē Tæiyæ Awēnē badinque nāmā tæi pīñæmo inte në
āmo imopa. ¹⁹ Ante wædinque mīnitō guiquēnē ingui-
poga tōmāmæ quēwēnāni weca godinque, Itota mīñæ
gocædānīmpa, ante apænemīni ēñente botō mīñæ në
godāni bacædānīmpa. Ayæ mōnō Mæmpo emōwo
apænedinque, ayæ Wængonguī Wēmo iñōmote botō
emōwo apænedinque, ayæ Wængonguī Tæiyæ
Waēmō Önōwoca emōwo apænedinque mīnitō
tōmāmæ quēwēnāni inānite æpænē guidōmīni gui-
icædānīmpa. ²⁰ Ayæ botō mīnitō imīnite botō ānīnō
ante, Tōmānō ante adodō cæedāni, ante odōmōmīni
ēñente cæcædānīmpa. Ayæ botō edæ ñōwo incæ ayæ
inguipoga iīnque baganca cōwē mīnitō tōnō ongonte
godongāmæ cæcæboīmpa. Nāwangā inguīnō an-
guēnē, ante Itota angacāīmpa.

Mäadoco

Wäo önömæca ponte apænenä eññänänpa

(Mäateo 3.1-12; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäo 1.19-28)

1 Ponguingä, ante nani Codito angaingä inongä inte Wængonguī Wengä Itota ingantedö ante botö Mäadocobo watapæ ante yewæmömopa.

² Doyedë iñömö Wængonguī beyæ apænedinque, Codito ingante Wængonguī iimaī angäimpa, ante Itaiya wodi yewæmongacäimpa.

“Taadö bitö goquīnö waa wëwaquingä, ante bai cædinque botö,

Botö beyæ nê gode änogä ingante da godömo täno beyænte gocä ate bitö ayæ gocæbiimpa, ämopa.

³ Önömæca iñömö adocanque ogæ tedete aa pecæcäimpa.

Tömengä iñömö, ‘Awënë nänö ponguīnö ante minitö tee moncate bai cædinque,

taadö töinö pīnonte bai cæedäni,’ ante aa pecä eññengäimpa,”

⁴ Ante Itaiya wodi nänö nê angaingä inongä inte Wäo ñowo önömæca pöninque æpænë guidongantapa. Mänömaī cædinque tömengä mäniñömö pönäni inänite apænedinque, Minitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante ocæ emænte Wængonguī gämænö pöninque æpænë guicæminimpa. Mänömaī cæmini adinque Wængonguī minitö cædinö ante nê panguë-nengä incæte piināmaī inte ñimpo cæcæcäimpa.

⁵ Ante Wäo mänömaī apæneyongante Oodeabæ tömäo quëwënäni Eedotadë quëwënäni tömänäni tömengä weca pö pö bee tente eññinque, Näwangä ämipa. Bitö ä bai eññänāmaī cæte quëwëmöni inte idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante wædäni eññinque Wäo Oododänö æpænë guidongä guidänitapa.

⁶ Wäo iñömö weocoo ante cämeyo ocaguincoo nonte badöincoo mongænte adobāi pacadeyænta ante æmontai badonte encadeyænongäimpa. Tömengä cænguī ante ñäwäique cænte tömengä bequī ante guīñëmænque ade bete nê quëwënongäimpa. ⁷ Iimaī ante apænenä eññänänpa. “Iincayæ ate nê Ponguingä guiquënë tömengä tæi emongä ewocadongä inte nanguī cæcä ingampa. Botö guiquënë wædämo pönī inömo inte tömengä awæncata eyepæ imopa godö ñi cæquimoo. ⁸ Botö önonque æpænë guidömo guimīnīpa. Tömengä wæætë da pönongä ate Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca pö guicä ewocacæminimpa,” ante Wäo mäniñedë apænegacäimpa.

Itota æpænë guicampa

(Mäateo 3.13-17; Odoca 3.21-22)

⁹ Inique Gadideabæ Näatadeta quëwente Itota mäniñedë pongä adinque Wäo Oododänö æpænë tömengä ingante guidongä guicantapa. ¹⁰ Inique æpænë guidingä inte do ää ta gongæninque Itota æmö ayongä öönæ gä godonte bayö equemö wææ bai Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ tömengä wææ guicä acantapa. ¹¹ Ayæ eññongante, “Bitö botö Wëmi inömi inte nê botö waadebi imipa, ate tobopa,” ante öönædë inö apænenä eññengacäimpa.

Itota incæ wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa

(Mäateo 4.1-11; Odoca 4.1-13)

¹² Mäniñedë Itota ingante Wængonguī Önöwoca incæ, Æibawë, äninque önömæca mæicä æicantapa.

¹³ Æi quëwëninque wantæpiyæ coadenta eönæ önömæca quëwëñongante wënæ awënë Tatäna pöninque, Wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante Itota ingante cædongäimpa. Ayæ Itota mänömaī babæidi quëwëñömö quëwëñongante Wængonguī tömengä anquedoidi inänite da pönongä pöninque tömënäni tömengä beyæ pönö waa cægadänimpa.

Itota Gadideabæ pöninque tæcæ mä cæcampa

(Mäateo 4.12-17; Odoca 4.14-15)

¹⁴ Mänömaī cæte ate ayæ awënë odeye Edode dobæ Wäo ingante tee mönecä ate mäniñedë Gadideabæ pöninque Itota mä Wængonguī nänö waa pönī cægainö ante iimaī ante apænegacäimpa. ¹⁵ “Ponguingä, ante dodäni nani angaiñedë botö Wængonguī Awënë Odeyebo inömo inte ñowo iinque bayedë do pömopa, ante apænebo eññedäni. Minitö wënæ wënæ mīni cædimämo wido cædinque waa pönī botö apænedinö mīni eññö ante pönëdäni,” ante Itota angacäimpa.

Në gæyæ dadöwënäni inänite Itota aa pecampa

(Mäateo 4.18-22; Odoca 5.1-11)

¹⁶ Ayæ mäniī pöninque Itota gäwapæ Gadideapæ yæwedeca gote cægonte ayongä Timönö tönö Æentade tömengä tönīñacä inate acantapa. Nê gæyæ dadöwëna inöna inte tömëna dicamöñæ æpænë wo guidönte dadöwëna acantapa. ¹⁷ Tömëna inate Itota,

—İñāna, botō miñæ edæ tee empo pöeda, ämopa. Nē dadonte ænte pōmīna inte botō weca pōñōmīnate botō pōnō cæbo ate mīnatō wæætē nē apænemīna badinque waodāni inānite nē ænte pōmīna bacæmīnaimpa, angantapa. ¹⁸ Angā ēñēnīnque tōmēna dicamōñæ do emō cæte godinque Itota miñæ edæ tee empo wadæ godatapa.

¹⁹ Itota iñōmō godōmenque gote ayongā Tebedeo wēna Tantiago tōnō Wāō adobaī wipodē dicamōñæ tadōmoncōna acantapa. ²⁰ Adinque Itota do, Botō miñæ pöeda, angā ēñēnīnque tōmēna Ao ānīnque wæmpocā ingante wæætē, Mæmpo ēñēmi, ānatapa. Bitō nempo wipo emō cæte gomōnapa, ānīnque adodaque wæmpocā ingante emō cæte Itota miñæ wadæ godatapa.

Itota angā ēñente wēnæ incæ tao gopa

(Odoca 4.31-37)

²¹ Ayæ tōmēnāni quēwēñōmō Capēnaōmō mā-mongā pōnānitapa. Oodeoidi guēmanguiōnæ bayonte Itota iñōmō Wængonguī apænecā nāni ēñente yewæ-mongainta ate nāni odōmōincōnē do pō guīdinque odōmonte apænecā ēñēnānitapa. ²² Ēñēñōnāni tō-mengā nāmā tæi piñæninque nē angā inongā inte nō odōmonte apænecā ēñente wædinque tōmēnāni, Wadāni nē wææ odōmōnāni guiquēnē mănōmaī odōmonte apænedāni ēñēmongaa. Itotaque nāmā nē ēñente entawēnongā inte nō pōni odōmonte apænecā ēñēmōnipa, ante wædānitapa. ²³ Ayæ wēnæ wentamō ewocacā inte nē quēwengā māniñedē tōmēnāni odōmōincōnē a ongōninque iñontobæ yedæ ante apænecantapa.

²⁴ —Bitō Itota Nāatadeta quēwēniimi inte quīnante mōnatō weca pōmīi. Mōnatō imōnate edæ æmæwo wido cæcæte ante wabānō pōmitawo. Bitō æmōmidō imīi, ante botō do atabopa. Bitō Wængonguī Tæiyæ Waēmō Wēmi inōmi imīpa, ante edæ do ēñēmopa.

²⁵ Ante tedeyongante Itota tōmengā ingante wææ ānīnque,

—Apocænē quēwenguēnē tedewēē. Waocā baōnē quēwēnōmi inte edæ tao gobāwe.

²⁶ Angā ēñēnīnque wēnæ nē wentamō ewocacā iñōmō waocā ingante quidi quidi māo tæ gotodō go wææñongante, Yæ yæ, ānīnque dobæ tao gotapa.

²⁷ Itota angā wēnæ tao gocā adinque tōmānāni guīñente wædinque nāni caboque wæætedō wæætē tededinque,

—İngā iñōmō quīnō baī ante cæcā. Tōmengā nē angā inongā inte edæ mā pōni odōmonte apænecampa. Edæ wēnæidi nē wentamō ewocadāni inānite tōmengā angā ēñente cædānipa, ante awædō.

²⁸ Ante pōnente wædinque tōmēnāni, Itota mănōmaī cæcampa, ante tededinque Gadideabæ tōmāo quēwēnāni inānite māo gode ā gode ā cædāni do ēñengadānimpa.

Pegodo nānōogæ wānā ingante Itota cæcā gançæ bacā

(Mäateo 8.14-15; Odoca 4.38-39)

²⁹ Mānīi Itota oodeoidi odōmōincōnē ongōninque iñnque odōmonte apænecā ate tōmēnāni tao godinque Tantiago tōnō Wāō miñæ godinque Timōnō tōnō Æntade oncōnē go guīdānitapa. ³⁰ Go guīyōnānite wadāni, Timōnō nānōogængā wānā daicawo gawænte mōimoga õñongampa, ānāni. ³¹ Ēñente wædinque Itota tōmengā weca go gongæninque pædæ wææmpote bæi ongonte tōō æmængā ate tōmengā ængæ ganticantapa. Ayæ gançæ badinque tōmengā wæætē tōmēnāni beyæ cæcantapa.

Daicawo gawænāni inānite Itota cæcā waa badānipa

(Mäateo 8.16-17; Odoca 4.40-41)

³² Māniōnæ gāwadecæ pōni nænque wēmō bayō wadāni daicawo gawænāni inānite wēnæ inte quēwēnāni inānite tōmānāni inānite Itota weca ænte pōnānitapa. ³³ Ayæ māniñōmō quēwēnāni tōmānāni adoyōmō pōninque odemō goto gongænānitapa. ³⁴ Ayæ quīēmē beyæ wēnæ wēnæ inte wædāni adinque Itota nanguī ināni inānite godō cæcā waa badānitapa. Ayæ wēnæidi nanguī ināni inānite wido cædinque Itota, Botō æbodō imoo, ante nē adimīni inte tededāmaī imæwedāni, ante tōmēnāni inānite wææ angacāimpa.

Itota oodeoidi odōmōincōnē go guīdinque apænecampa

(Odoca 4.42-44)

³⁵ Ayæ tæcæ oque pōnente wēmō iñonte ængæ gan-tidinque Itota oncodo tao gote gomonga õnōmæca godinque Wængonguī ingante apænecantapa.

³⁶ Apæneyongante Timōnōidi, Ædōnō gocāi, ante tee empo tee empo gote, ³⁷ adinque,

—Dæ āmi wædinque tōmānāni bitō imite ante diqui diqui mīnānipa cæbīi.

³⁸ Ante āñōnānite Itota wæætē,

—Mōnō wayōmō gocāiampa. Eyequei nāni quēwēñōmō nāni quēwēñōmō māo botō apænebo ēñencædānimpa, ante cæcæte ante tate pontabopa.

³⁹ Ante nē āningā inte Gadideabæ tōmāo godinque oodeoidi odōmōincōnē go guīi go guīi cædinque Wængonguī nānō apænedō ante Itota apænecā ēñengadānimpa. Ayæ wēnæidi inānite wido cæcā gogadānimpa.

Nē baadingā ingante Itota wadæ caacampa

(Mäateo 8.1-4; Odoca 5.12-16)

⁴⁰ Ayæ wacā cōwē baate ēñawengā inongā inte Itota weca ponte da guicapodinque,

—Bitō Ao āmi inte wadæ caabi inīnque botō do wain-tai baabaīmpa.

⁴¹ Æñongante Itota tömengä tönö guëa wæwente bai nanguï pönengä inte pædæ wææmpo gampo caad-inque,

—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

⁴² Angä ïinque ñömæintai nänö ëñadintai dæ baad-inque tömengä waintai edæ do baacantapa. ⁴³ Itota edæ tömengä ingante do da godöinque nanguï angantapa.

⁴⁴ —Ëñëmi. Botö æbänö cæboo, ante edæ wadäni ïnänite mäo apænedämaï ïmäwe. Wæætë, Näwangä impa, ante acædänimpa, ante cædinque bitö, Wængonguï quï, ante nê godongä weca töingä godinque waintai bitö baadintai odömömi ædæmö acæcäimpa. Ayæ Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöinque bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængonguï quï, äninque nê godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante Itota nê baadingä ingante nanguï angantapa.

⁴⁵ Angä incæte nê baadingä wæætë wadæ godinque ëñënamäi inte gode ä gode ä cædinque edæ, Itota wadæ caacä waintai baaboï aedäni, ante mäo tedecä ëñënanitapa. Mänömaï ëñënamäi cæcä beyænque Ito-ta, Tömënanäni weca ñowo ædö cæte edonque goquï-moo, ante wædinque nänënë gote önömæca gomonga cægongantapa. Incæte tömengä weca æmænö quëwënanäni æmænö quëwënanäni cöwë pö pö cægadän-impä.

Nê cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa (Mäateo 9.1-8; Odoca 5.17-26)

2 Ayæ tæönæ quëwëninque ocæ ëmænte Capë-naömö pongä adinque wadäni, Itota oncönë ponte ongongampa. ² Ante tededäni wædinque nanguï ïnänäni acæ pönäni oncönë eyede pönï guidinque odemö incæ tömäo wææ ongönänitapa. Mänömaï tömäo goto ongönäni ïnänite tömengä Wængonguï nänö apænedö ante apæneccä. ³ Æñëñönäni wadäni tönö godongämæ pöinque mengäa go mengäa ïnänäni incæ cömäingä nänö möimpataa æmætæ æmætæ bæi ongonte næænte pönänitapa.

⁴ Ponte ayönäni wadäni Itota weca eyede pönï goto ongönäni adinque nê ænte mämö pöninänäni ïñömö, Ædö cæte guiquiï. Ante wædinque oncömäa ïnö æidämæ mäi æidinque Itota önönæca ïnö epæ cædäni ompite gongæñö tömënanäni cömäingä möimpataa bæi ongöninque tömengä ingante Itota weca edæ pædæ wæænönäni. ⁵ Wæænte ongongä adinque, Tömënanäni æbänö wede pönente cædänipa, ante adinque Itota cömäingä ingante,

—Botö wëmi wædämaï ïe. Wënæ wënæ bitö cædimämo ante bitö ñowo ñimpo cæte quëwencæbi-impä.

⁶ Ante apæneccä ëñëninque nê wææ odömönäni guiquënë pancadäniya godämæ tæ contate ongöninque nämæneque pönente tededinque, ⁷ “Quimæ ænewëë. ïingä ïñömö Wængonguï ingampa diyæ

mänömaï cæquingäa. Edæ babæ ancædö. Waomö wënæ wënæ mönö cædimämo ante Wængonguinque nê ñimpo cæcä ingampa.” ⁸ Ante mimönoque pönëñönäni Itota tömënanäni nänäni pönëwënö ante önöwënenque do ëñente bai pönëninque edæ,

—Minitö quimæ mänömainö ante pönëwëminii.

⁹ “Botö nê cömäingä nänö wënæ wënæ cædimämo ante ñimpo cæbo quëwencæcäimpa,” ante botö Wængonguï bai ämo ëñëninque minitö guiquënë, Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquingäa, ante pönëminipa. Wæætë edæ, “Ængæ gantidinke möimpata æninque dao dao gocæcäimpa,” ante botö Wængonguï bai ämo ïinque minitö adobaï, Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquingäa, ante pönëminäni ïmämäminipa, ante awædö. ïñæmpa mänömainö ante pönëminäni ïinque minitö edæ æbänö cæquënëmo ïmo äminii. ¹⁰ Incæte botö Waobo ëñagaimo inte inguipoga quëwëninque waomini mïni wënæ wënæ cædimämo ante nê ämo inte ñimpo cæbopa, ante minitö edæ ëñencæminimpa, ante botö ïimäi cæbopa.

Äninque edæ nê cömäingä ingante edæ,

¹¹ —Bitö ïmite ämo ëñëe. Ængæ gantidinke bitö möimpataa topo cæte æninque edæ tömëmi oncönë næænte goe.

¹² Angä ëñëninque cömäingä ïningä incæ edæ tömännäni ayönäni ængæ gantidinke möimpataa topo cæte nææ nææ tao gocä adänitapa. Dao dao gocä adinque tömënanäni, Æbänö cæcäi, ante ëñënamäi inte guïñente wædinque,

—Wëenënedë mänömaï cædäni atamöniyaa. Ñowo ïñömö mä pönï cæcä amönipa, ante pönëninque, Wængonguï bitö ñäö emömi inte waa pönï cæbi amönipa, ante watapæ apænegadänimpa.

Debii ingante Itota angä tee empote gocampa (Mäateo 9.9-13; Odoca 5.27-32)

¹³ Itota wæætë adodö gäwapæ wedeca gocantapa. Ayæ nanguï ïnänäni adoyömö pö pö cædäni adinque tömengä tömënanäni ïnänite odömönte apæneccä ëñënanitapa. ¹⁴ Ayæ godömenque cægonte ayongä Adepeo wengä Debii ïñömö, Odömäno awënë quï bacæimpa, ante godonte æinta nänäni æincönë awënë beyæ æncæte ante ongongä adinque Itota tömengä ingante,

—Botö miñæ pöe.

Angä ëñëninque Debii edæ ængæ gantidinke tömengä miñæ wadæ edæ gocantapa.

¹⁵ Ayæ ate Itotaidi Debii oncönë pö guite cængöñönäni odömäno awënë beyæ nê æwënanäni tönö nê ëñënamäi cædäni tönö nanguï ïnänäni adoyömö pö guite godongämæ cænänitapa. Edæ tæiyänäni tömengä miñæ nê godäni ïnönänimpä. ¹⁶ Paditeoidi ïnönäni inte nê odömönäni guiquënë ponte ayönäni nê ëñënamäi ïnänäni tönö awënë beyæ nê æwënanäni tönö Itota godongämæ cængä adinque tömënanäni tömengä miñæ nê godäni ïnänite änänitapa.

—Odömāno awēnē beyæ nē æwēnāni tōnō wadāni nē ēñēnāmaī cædāni tōnō Itota quīmæ godongāmæ cæwengāā.

¹⁷ Añōnāni Itota wæætē tōmēnāni īnānite,

—Nē waa ingā guiquēnē, Cæbi waa baboe, ānāmaī ingampa. Nē wēnæ wēnæ ingā guiquēnē dotodo ingante do, Cæbi waa baboe, ante aa pecampa. Pancadāniya, Nāmā incæ nō entawēmo īmopa, ante nē ānāni īnānite adinque botō nē dotodo baī adobaī īnōmo inte tōmēnāni īnānite aa pedāmaī incæboīmpa. Wadāni guiquēnē, Nāmā wēnæ wēnæ cæbo īmopa, ante nē ānāni guiquēnē, Wængonguī gāmænō poncædānīmpa, ante botō tōmēnāni īnānite aa pecæ pontabopa, ante Itota apænegacāīmpa.

Ee ate cænāmaī ingæīmpa, ante nē ānāni

(Māateo 9.14-17; Odoca 5.33-39)

¹⁸ Wāō miñæ nē godāni tōnō Paditeoidi tōnō māniñedē Wængonguī beyæ ante ee ate cænāmaī īnōnānīmpa. Īnīnque wadāni Itota weca pōnīnque ānānitapa.

—Wāō miñæ nē godāni tōnō Paditeoidi miñæ nē godāni tōnō tōmēnānique, Wængonguī beyæ, ante ee ate cænāmaī īnānīpa. Bitō miñæ nē godāni guiquēnē quīnante Wængonguī beyæ ante cædāmaī īnāni inte do cænānīi.

¹⁹ Ānāni ēñēnīnque Itota wæætē,

—Onguīñængā nē monguingā nānō wente ænte nē pōnāni baī īnōnāni inte botō miñæ nē godāni īñōmō ædō cæte wæwente baī cænāmaī inguīnānīi. Edæ botō tōnō watapæ quēwēnāni inte tōmēnāni ædō cæte wæwente baī cænāmaī inguīnānīi. ²⁰ Wæætē ayæ ate guiquēnē, Monguingā, nāni nē ānongā baī īñōmote wadāni ponte botō īmote bæi ongōnīnque ō ænte gocædānīmpa. Mānōmaī cædāni ate botō miñæ nē godāni īñōmō māniñedē ate wæætē cænāmaī inte wæcædānīmpa, ante apænedīnque Itota godōmenque īīmaī ante apænegacāīmpa.

²¹ “Waacā dicæ miīncoo ænīnque pedæncōoga pōnō tadōmonguingāā. Mānōmaī cæcā īnīnque edæ miīncoo incæ dobæ gāānē tamonte guipite ate godōmenque wānā tente baquēnē. Mīnitō, Awente baī cænāmaī inte waa quēwengæīmpa, ante mīni ānewēnō guiquēnē pedæncōo baī inte ēwenguīne ēnepa. Codito nempo watapæ quēwengæīmpa, ante botō apænedō guiquēnē miīncoo baī inte quēwenguīne ēnepa. Īnīnque ēwenguīne tōnō quēwenguīne ædō cæte adoyōmō ēñente cæquīi. ²² Ayæ adobaī yowepæ biīnōmæ miīmæ ænīnque waocā ædō cæte picæ æmontacadedē godō pe fiñænguingāā. Edæ picæ æmontacadedē pe fiñængā īnīnque yedæ æænīnque ætæwo goquīnō anguēnē. Wæætē edæ æmontaī miīncadedē pe fiñænte ate yedæ æænīnque tæi æbænāmaī ee ongonguī apa quēwēmīni,” ante Itota apænegacāīmpa.

Guēmanguiōnæ īñonte tōmēmō tā pete ænānīpa

(Māateo 12.1-8; Odoca 6.1-5)

²³ Ayæ ate guēmanguiōnæ īñonte Itota tōmēmōncodē tæcæguedencodē gocantapa. Goyongā tōmengā miñæ nē godāni tōmēmō inca tæcæ tā pe tā pe ænte idōmæ godāni. ²⁴ Adinque Paditeoidi guiquēnē Itota ingante ānīnque,

—Bitō miñæ nē godāni æbānō cædānīi, ante cōwā aquēnē. Īñæmpa, Guēmanguiōnæ īñonte mānīnō baī cædāmaī īedāni, ante dodāni nāni wææ angainō ante ēñēnāmaī inte īīnāni ēñēnāmaī inte quīmæ cædānīi.

²⁵ Ante piññōnānīte Itota,

—Docā Dabii wodi tōmengā nānō nē ēmiñænāni tōnō ōmæpodāni pōnī inte gæwænte wædinque æbānō cægadānīi, ante yewæmonte ōñō incæ mīnitō īñæmpa adāmaī inte āmīni awædō. ²⁶ Wængonguī quī, ante nē godōnānique cænguī īmpa, ante wææ nāni angainō baī cædinque dodāni pāō, Wængonguī quī, ante ñoncæ ñoncæ cædōnānīmpa. Incæte Abiatade wodi nē godongā ñænængā pōnī īnongā nānō godōñedē māniñedē Dabii wodi Wængonguī oncōnē go guīdinque mānīi pāō do ænte cænīnque tōmengā miñæ nē godāni īnānite godōmenque godongā cænānitapa, ante yewæmonte ōñō apa ānewēmīnīi.

²⁷ Ante apænedīnque Itota ayæ,

—Wængonguī quīnante, Guēmanguiōnæ, ante badongacāi, ante pōnēmīni. Guēmancædānīmpa, ante cædinque Wængonguī waomō beyænque ante, Mīnitō guēmanguiōnæ, ante badongacāīmpa, ante pōnenguēnēmīni īmīnīpa. Ædānidō māniōnæ īñonte cædāmaī īnānīi, ante pōnēnīnque Wængonguī dicæ māniōnæ beyænque ante waodāni īnānite badongantawogaa. Ædō cæte mānōmānō ante pōnēwēmīnīi. ²⁸ Īnīnque botō Waobo nē ēñagāimo īñōmō Tæiyæ Awēnē īnōmo inte edæ guēmanguiōnæ Awēnē īnōmo īmopa. Ayæ, Guēmanguiōnæ īñonte edæ æbānō cæquīi, ante adobo nē Āmo ingāimo īmopa, ante Itota apænegacāīmpa.

Nī cōmampōingā

(Māateo 12.9-14; Odoca 6.6-11)

3 Īncayæ ate Itota wæætē oodeoidi Wængonguī apænecā nāni ēñente yewæmongainta ate nāni odōmōincōnē go guīcantapa. Māniñōmō onguīñængā nī cōmampote wædongā inte a ongongantapa.

² Māniñedē Paditeoidi pancadāniya, Itota wapiticæ cæcā īnīnque mōnō wæætē piīnte angæīmpa, ante nē ānewēnāni inte cædōnānīmpa. Nōwo īñōmō tōmēnāni, Guēmanguiōnæ ī incæte Itota nī cōmampōingā ingante, Waa bacæcāīmpa, ante cæcā īnīnque mōnō māo piīnte angæīmpa, ante babæ cæcæte ante cōwā adānitapa. ³ Ante cōwā ayōnāni nī cōmampōingā ingante Itota,

—Bitō ængæ gantīdīnque tæcæguedē pō næ gongæe.

⁴ Äninqwe wæætë nê piinte ancædäni inänite äninque,

—Guëmanguïönæ iñonte mönö æbänö cæquënëmö imöö, ante wææ angatïi. Mönö edæ waa cæquënëmö imompa, ante pönëminítawo. Wæætë edæ, Wënæ wënæ cæquënëmö imompa, ante pönëminítawo. Quëwencædänimpa, ante mönö waa cæquënëmö imompa, ante pönëminítawo. Wæætë, Wæncædänimpa, ante mönö wænonguënëmö imompa, ante pönëminítawo. Mänömaï ante Itota angä ininqwe tömënanï edæ pæ wëenedänitapa. ⁵ Adinqwe tömengä ænguï badinqwe tömënanï inänite æmætæ gomö æmætæ gomö adinqwe edæ, Mimö ömædëinänï incædö, ante wædinque nï cömampoingä ingante,

—Pædæ pompobi, angä ëñëninque pædæ pompodinqwe nê cömampodingä incæ ædæmö waa empocä bapocantapa. ⁶ Adinqwe edæ Paditeoidi guiquënë wadæ tao godinqwe Edodeidi tönö bee tëninque, Mönö æbänö cæte Itota ingante wænömmö wængu-ingää, ante godongämæ pönëninque tedegädänimpa.

Gäwapæ wedeca nanguï inänï pönänipa

⁷ Itota iñömmö tömengä nänö nê ëmiñænänï tönö wadæ tao godinqwe Gäwapæ wedeca godäni adinqwe Gadideabæ quëwënänï nanguï inänï tee empote godänitapa. ⁸ Ininqwe wadäni Oodeabæ, Eedotadëe, Idömeabæ, Oododänö æmæmäa, Tido eyequeï, Tidö eyequeï mäniñömmö quëwente tededinqwe, Itota mänömaï cæcampa, ante tededäni ëñente wædinque bacoo inänï mäniömmæ tömæ quëwënänï inte tömengä weca pönänitapa. ⁹ Adinqwe Itota, Goto gongænänï wæcæ wæ, ante pönëninque tömengä miñæ cöwë nê godäni inänite, Wipo ænte pömiñi ate botö wipodë wäi wocænte owocæboimpa, angantapa. ¹⁰ Wëenë iñömmö, Itota nanguï inänï inänite gampocä waa badänipa, ante nê adinänï inte tömënanï ñöwo, Mönö gampo cæte waa bacæimpa, ante cædinque goto gongænänï wædinque mänömainö ante änongäimpa.

¹¹ Ayæ Itota ingante adinqwe wënæidi nê wentamö ewocädäni incæ tömengä önöwa gäänë ædæ wææninqwe,

—Bitö Wængonguï Wëmi inömi imipa töö, ante Yæ änanitapa. ¹² Ëñente wædinque Itota wæætë, Botö æbodö imoo, ante cöwë änämaï inguënë quëwëminii, angacäimpa.

Itota angä ate dote ganca inänï nê gode änänï badänipa

(Mäateo 10.1-4; Odoca 6.12-16)

¹³ Ayæ änanquidi ædinque Itota, Iinänï inänite ämo poncædänimpa, ante aa pecä tömengä weca pönänitapa. ¹⁴ Pönänï ate tömengä dote ganca inänï mänimpodäni inänite, Minitö botö miñæ quëwëñöminite botö wadäni weca da godömo gote apænëminii

ëñencædänimpa, äninque, Botö beyæ nê gode ämini incæminimpa, angacäimpa. ¹⁵ Ayæ pönö apænebo ëñëninque minitö tæi ëmömïni inte wënæidi inänite nê ämini badinqwe wido cæcæminimpa. ¹⁶ Tömengä dote ganca nänö apænte ænänï iñömmö iimäi ëmönönänimpa. Tänäcä Timönö ëmongä incæte Itota wawo Pegodo pemongacäimpa. ¹⁷ Tebedeo wodi wëna Tantiago tönö Wäö nana caya nê yedæ tededa ina adinqwe Itota, “Detæbo nänömoda bai inapa,” ante, Mæmæ beyæ, ante Boänede pemongacäimpa. ¹⁸ Ayæ Æntade, Pedipe tönö Batodömmë, Mäateo tönö Tömato, Adepeo wengä Tantiago tönö Tadeo inänitapa. Ayæ, Mönö ömæ ingæimpa, ante nanguï cædongä inte wacä Timönö ingantapa. ¹⁹ Ayæ Itota ingante odömonte nê godonguingä Codaa Icadiote nänï änongä ingacäimpa. Mänimpodäni inänite Itota angä nê gode änänï bagädänimpa.

Wënæ tönö cæcä imaingampa, ante wapiticæ änänipa

(Mäateo 12.22-32; Odoca 11.14-23, 12.10)

²⁰ Ayæ ate Itota oncönë pongacäimpa. Pongä adinqwe bacoo inänï wæætë pö pö goto gongænänï adinqwe wadäni guiquënë, Itotaidi quiodö cænguïnänii, ante wædönänimpa. ²¹ Ayæ, Quimæ. Ocai edæ ömædæcacä pönente bai cæcämææ, ante pönente tededönänimpa. Mänömainö ante tededäni ëñëninque Itota guidënanï guiquënë tömengä ingante bæi ongonte æncæte ante wadæ pönänimpa.

²² Ayæ nê wææ odömönänï guiquënë Eedotadëe quëwente pöninqwe, “Iñæmpa wënæ awënë Beedebö tönö quëwengä inte Itota mäningä tönö cædinque wënæidi inänite wido cæcä imaingampa,” ante tedewënanï.

²³ Ëñente wædinque Itota aa pecä pönänï ate, “Tätäna miñi änongä iñömmö nämä incæ ædö cæte wido cæquingää, ante ëñencæminimpa, ante botö, Inguipoga æbänö cædänii, ante odömmö aedäni.

²⁴ Awënë odeye nempo quëwënänï iñömmö piinänï badinqwe näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininqwe awënë odeye nänö ömædempote wæquinque tömënanï nämä ewente cædänipa. ²⁵ Ayæ adocönë owocabo incæ adoyömmö godongämæ quëwëninänï incæ näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininqwe tömënanï oncö woquinque näwæ gobainänipa. ²⁶ Ayæ Tätäna nempo quëwënänï iñömmö edæ näëmæ piinte badinqwe wæætedö wæætë cædinque tömengä ingante wido cædäni ininqwe Tätäna dicæ tömënanï awënë imaingää,” ante Itota odömonte apænecantapa.

²⁷ Ayæ, “Nê tæi piñængä ingante wii goto wininqwe waocä ædö cæte tömengä oncönë guite mäincoo ö ænguingää. Edæ nê ëacä ingante bæi ongote goto winte ate pö guite ö ænänï bai botö iñömmö wënæ inte nê bæi ongote wido cæbo imopa,” angantapa.

²⁸ Ayæ, "Nawangä apænebo eñeedäni, angantapa. Mïni waocabo wënæ wënæ cæmïni incæ wadäni ïnänite godö babæ anewemïni incæte edæ Wængonguï wæætë tömänö ante pönö ñimpo cæcä beyænque quëwencæminimpa. ²⁹ Wæætë Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante waocä godö babæ ante wënæ wënæ apæneceä ïnïnque tömengä æmæwo wentamö mongængä bagaingä ïnïnque cöwë wantæpiyæ wentamö mongæncæcäimpa. Mänömaï beyæ Wængonguï ñöwopämo ïñonte ñimpo cædämaï inte ïncayæ pömämo ïñonte adobaï ñimpo cædämaï inte cöwë pancæcäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

³⁰ Änïnque, Mïnitö botö ïmote, Bitö wënæ nê wentamö ewocacä tönö quëwente cæbaïmipa, ämïnitawoo. ïñæmpa, Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö quëwente cæbo apa anewemïni, ante Itota apænegacäimpa.

Itota badä tönö tömengä biwiidi

(Mäateo 12.46-50; Odoca 8.19-21)

³¹ Ayæ Itota wäänä tömengä biwiidi tönö mänii nani ponque pö do pönïnque yabæque ayæ ongönïnque, Guii äñete tae. ³² Änani eñente äñecæte ante ponte apæneceä eñëninque wadäni Itota weca contate ongönäni Itota ingante wæætë apænedinque, —Bitö badä bitö biwiidi tönö bitö ïmite ante oncodo ponte yabæque ongönänipa cæbii.

³³ Ante äñönänite, —Botö badä ædänö ïnäa ante ämoo, ante pönemïni. Ayæ botö biwiidi ædänidö ïnänii ante ämoo, ante pönemïni.

³⁴ Änïnque godämæ contate ongönäni ïnänite adinque,

—Ïnänï ïñömö edæ botö badäidi botö biwiidi ïnönäni ïnänipa, ante mänömainö ämo abaiminipa.

³⁵ Edæ Wængonguï nänö änö bai eñente æcänö cæte quëwëna mäningä botö biwi ingampa. Mäningä botö biwinque ingampa. Mäninä botö badä ïnampa, ämo abaiminipa, ante Itota apænegacäimpa.

Waocä nänö quiyadö ante odömonte apænecampa

(Mäateo 13.1-9; Odoca 8.4-8)

4 Wæætë gäwapæ yæwedeca gote odömoncæ cæyongä nanguï ïnänï tömäo goto ponte ongönäni adinque Itota wipodë go guiite tæ contate wäi wocænte owoyongä tömënäni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaque ongönänitapa. ² ïnïnque tömënäni ïnänite nanguï pönï odömoninque Itota, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquïi, ante eñencæminimpa, ante botö ïmæca quëwënanï nani cæinö ante odömonte apænebo eñeedäni.

Änïnque ïimaï ante odömonte apæneceä eñengadänimpa. ³ "Apænebo eñeedäni. Waocä nê quiyadongä ïñömö quiyacæ gocampa. ⁴ Gote quiyayongä pancamonga taadö ïñömö eyepote wææmompä. Taadö

wæænte eyepodimö öñöñonte ayamöidi pöninque dobæ ade cænänipa. ⁵ Pancamonga guiquënë dica-montaa onguipoi woyedömö ïñömö eyepote wææmpä. Onguipoi woyedömö öñömö inte pæquinämaï quingæ tä bocate pædinque æmonga æipa. ⁶ ïnïnque oguimento yæyæmë guiwadämaï inte cöñe bawadämaï ïñonte nænque ti näwäñö wänä cacadinque edæ guingo icate näñe wæmpä. ⁷ Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö ïñömö pæquinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquïi. ⁸ Wæ-monguipoga quiyadimö guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö nanguï pönï godömenque incapa. Pancawæncaa edæ todëinta ganca, pancawæncaa teitenta ganca, pancawæncaa tiëë ganca mänimpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa."

⁹ Mänömaï impa, ante ïnïnque apænebopa. Ämonca ongonte edæ eñeedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Önömoncaque eñente pönänämaï ïnänipa, ante

(Mäateo 13.10-17; Odoca 8.9-10)

¹⁰ Ayæ ate nanguï ongönänäni dæ godäni ate Itotaidi adodänique ongöñönäni edæ, Dote, ante nani gocabo tönö wadäni tömengä miñæ godäni tönö tömengä weca ponte änänitapa. Itota eñëmi. Bitö mäninö ante apænedinque æbänö ante odömoncæte ante apænebitawo. ¹¹ Äñönänite, "Wængonguï Awënë Odeye ïñömö æbänö awëmö cæcäa, ante mïni waocabo wëenëñedë eñänämaï ïnänö incæte ñowo edonque pönö apænebo ate mïnitö adomïnique nê eñëmïni bamïnipa. Gobæ ongönäni ïnänite apænedinque, Inguipoga quëwënanï nani cæi bai impa, ante botö pancäa ante odömonte apænebo eñänänipa. ¹² Dodäni Wængonguï beyæ apænedinque ïimainö ante yewæ-mongadänimpa. Wængonguï nänö nê ñimpo cæquënënanï ïnämaï ïnäni inte tömënäni ïñömö awincaque adinque wïi ædæmö adäni inte önömoncaque eñëninque ædæmö eñänämaï ïnäni inte edæ ocæ ëmænte pönämaï incædänimpa, ante yewæmon-gadänimpa. Mänömaï ïnïnque bacæimpa, ante beyænque botö tömënäni ïnänite wïi edonque apænebopa," ante Itota apænecantapa.

Quiyacä nänö cæinö ante pönente ïimainö ante eñëgæimpa

(Mäateo 13.18-23; Odoca 8.11-15)

¹³ Itota ayæ tömënäni ïnänite godömenque apænecantapa. "Botö mäninö inguipoga nani cæinö ante do odömonte apænebo eñëninque mïnitö eñänämaï ïmïnitawo. ïnïnque ñowo godömenque odömonte apænebo incæte mïnitö ædö cæte godömenque eñenguiïnii."

¹⁴ "Ïimaï impa. Nê apæneceä ïñömö tömëmö quiyate bai cædinque Wængonguï tömengä nänö apænedö ante apænecampa. ¹⁵ Pancadänïya guiquënë taadö

eyepote wæænīmō bai ināni inte Wængongui nānō apænedō ante eñēnīnque mīmōno pōnēnāmaī iñōnānite ayamō ade cængā bai Tatāna incæ ponte ö ængampa. ¹⁶ Wadāni guiquēnē dicamontaa woyedōmō iñōmō eyepote wæænīmō bai ināni inte tōmēnāni Wængongui nānō apænedō eñēnīnque quingæ Ao ante watapæ todānīpa.”

¹⁷ Ayæ ate adodāni wantæ iñō quēwēñōnānite wadāni Wængongui nānō apænedō beyæ piināni wædānīpa. Ayæ wadāni wēnæ wēnæ cæcæte ante togænte pānāni wædānīpa. Īnīnque oguīmento yæyæmē guiwadāmaī nāñe wænte bai ināni inte tōmēnāni guīñente wædinque emō cæte godānīpa. ¹⁸ Ayæ wadāni guiquēnē ömentacodē eyepote wæænīmō bai inānāni inte Wængongui nānō apænedō eñēñōnāni, ¹⁹ inguipoga quēwente quiēmē beyænque mōnō wæpāmo pompa. Ayæ, Māincoo beyænque toquimo, ante nāni oda cæte wæwēmāmo pōnīnque wacoo wacoo nāni æinēnō pōnīnque edæ ömentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængongui nānō apænedīnō incæ incadāmaī bai bapa. ²⁰ Onguipoga wainguipoga quiyadīmō bai ināni guiquēnē tōmēnāni Wængongui apænedīnō eñente Ao ānīnque wede pōnēnāni inte tōmēwæ incate bai Wængongui beyæ nanguī cædānīpa. Pancadāniya todēinta ganca incate bai nanguī cæyōnāni, pancadāniya godōmenque teitenta ganca incate bai cædānīpa. Pancadāniya nanguī pōnī tiēē ganca incate bai cædānīpa,” ante Itota apænecā eñēnānitapa.

Gongapæncade ante odōmonte apænecampa (Odoca 8.16-18)

²¹ Ayæ tōmēnāni inānite Itota iīmaī odōmōnīnque apænecantapa. “Waomīni gongapæncade ti wodōnodīnque dicæ owætadē boo cæcamīniyaa. Dicæ möimoga ænōmengadæ inō māo concæmīniyaa. Wæætē edæ wænōmēnæcapaa concæmīni ñāō bæco amīnīpa. ²² Quīnō ante wē wodonte bai i iñōmō mānīnō ante iīncayæ ate tadonte edonque ate bai eñēngūnque ñōwo wē wodonte impa. Quīnō bee ocate bai i iñōmō mānīnō iīncayæ ate wi æncate edonque aquīnque ñōwo bee ocate impa. ²³ Ēamonca ongonte eñēnguēnē cæmīnīi,” angantapa.

²⁴ Ayæ tōmēnāni inānite godōmenque apænedīnque Itota, “Önōmonca eñēnīnque eñēnguēnē cæmīnīi. Mīnitō mīni tee mante godoncade incæ adocadeca tee mānīnque Wængongui mīnitō imīnīte adodō pōnōnīnque godōmenque ayæ pōnongā æncæmīnīmpa. ²⁵ Edæ nē ēacā ingante godōnāni ængā bai nē eñēngā ingante godō apænebo eñente entawēnīnque tōmengā godōmenque eñente bacæcāimpā. Nē ēadāmaī ingā guiquēnē tōmengā wædænque pōnī nānō māincoo iñōnte mānīcoo tōmancoo ö ænāni wæcā bai nē eñēnāmaī ingā adobaī tōmengā wædænque pōnī nānō eñente entawēnō iñōnte ö ænte bai cæbo dæ ba ate wæcæcāimpā.” Mānōmaīnō ante Itota tō-

mengā emīñænāni inānite odōmonte apænecā eñēnānitapa.

Guiyāmō pæpa, ante odōmonte apænecā

²⁶ Ñōwo iñōmō öōmaque ongōnāni inānite godōmenque odōmōnīnque Itota iīmaī ante apænegacāimpā. “Waocā quiyacā ate awēmō pæ bai inte Wængongui Awēnē Odeye pōnō cæcā ate tōmengā nempo nē quēwēnāni awēmō yebænīnque bacoo pōnī badānīpa. Apænebo eñēedāni. Waocā gōnea quiyate ate, ²⁷ woyowotæ mö ñōnīnque baānæ ñāni ömæmōñongā iīmō iñō iīmō iñō tōmēmō nānō quiyadīmō incæ awēmō tā bocate pæpa. Waocā iñōmō, Æbāmē cæte tā bocate pæpa, ante acantawogaa. ²⁸ Edæ onguipo beyænque tōmengā nānō quiyadīmō incæ tā bocate pædinque æmonga æi cænquīmæ baate ate ayæ cænguī yagapa. ²⁹ Yaga adīnque, Amīñate cænguī bapa, ante edæ pete ængampa,” ante odōmonte Itota apænegacāimpā.

Mōotatamō guidīmō ante odōmonte apænecampa (Māateo 13.31-32; Odoca 13.18-19)

³⁰ Ayæ godōmenque apænedīnque Itota, “Wængongui Awēnē Odeye nempo æbānō quēwēnāni, ante mōnō quīnō odōmonte ate eñēngūi. Edæ, Inguipoga quīnō pæte yebænte bai i adīnque, Mānīnāni adobaī yebænānīpa, ante eñēngæimpā. ³¹ Īmaī impā. Mōotatamō mīni ænte quiyamō guidīmō pōnī i bai wamō mīni quiyamō adomonque incæ adobaī guiyāmō pōnī i iñōmō edæ dæ ampā. ³² Incæte mōotatamō iñōmō tā bocate pædinque mōotatawæ edæ ocāñequi doyæ pæwæ bapa. Wīi tōmāā ocāñequi mīni quiyadiwæ bai edæ ocāā ināmaī inte mōotatawæ iñōmō edæ ñænæ awæ impā. Adīnque tōmēwæ ibæñōmō ayamōidi gānē iñōmō ponte ongōnānīpa. Mōotatamō guidīmō incæ mānōmaī pæ bai Wængongui Awēnē nempo quēwēnāni iñōmō wædænque inīnāni incæ nanguī yebænguīnāni inānīpa,” ante Itota odōmonte apænegacāimpā.

Inguipoga nāni cæi bai impā, ante Itota odōmongampa (Māateo 13.34-35)

³³ Ayæ Itota, Wængongui Awēnē nempo quēwēnīnque æbānō cæquīi, ante eñēncædānīmpā, ante imæca quēwēnāni nāni cæinō ante godōmenque nanguī pōnī odōmōnīnque godongāmæ ongōnāni nāni eñēnganca apænedīnque idæwaa. ³⁴ Mānīnonque bai odōmonte apænedīnque tōmēnāni inānite cōwē godōmenque apænedāmaī inongāimpā. Incæte tōmengā miñæ nē godāni adodānīnque ongōñōnānite Itota edonque pōnī, Mānōmaī impā, ante tōmānō ante apænecā eñēngadānīmpā.

Itota angä eñente woboyæ æpæ næ gongæmpa

(Mäateo 8.23-27; Odoca 8.22-25)

³⁵ Mäniönæ gäwadecæ bayonte Itota tömengä emiñænäni inänite,

—Gäwapæ æmæmäa taocæimpa.

³⁶ Äninqe ömaa ongönäni inänite emö cæte taocæ cædinque tömengä nänö apænedimpodë adopodë ayæ contayongante mantadäni taocantapa. Adinque wadäni wapodë godongämæ taodänitapa. ³⁷ Tao wogaa goyönäni woboyæ iñontobæ nanguï pönï pæmæninque æpæ mængonta mængonta pöninque gao gao wipodë änëñö, ³⁸ Itota yæmiñæmpo bee podoncate mö ñongantapa. Ömæmoncæcäimpa, ante tao cædinque,

—Awënë, bete wæncæ cæmompä mö ñömii.

³⁹ Änäni eñëninque ñäni ömæmonte ængæ gantid-
inque,

—Woboyæ, pæmænämaï imäwe. Gäwapæ incæ cædämaï næ gongæmäwe.

Ante äñongä woboyæ pæmænämaï iñö gäwapæ incæ næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmäenimpa.

⁴⁰ Ayæ tömënäni inänite,

—Mïni pönëegade, quimæ guiñëwëminii.

⁴¹ Äñongä tömënäni ancai guiñëninque nämæneque tededinque,

—Æcämë inte angä eñente woboyæ incæ æpæ incæ gongæmpa, ante guiñente wægadänimpa.

Wænæ wentamö ewocacä tönö në quëwengä

(Mäateo 8.28-34; Odoca 8.26-39)

5 Ìninqe Itotaidi mänii æmæmäa tao godinque Guedatabæ pö ti wæænänitapa. ² Itota mänömaï pöninque gäwapæ tao ti wæængä adinque onguiñængä wænæ wentamö ewocacä tönö në quëwengä inongä inte edæ waodänido quëwente tao bee tengantapa. ³ Tömengä waodänido cöwë në quëwengä ingante ædö cæte goto winguinänii. Daagömenca incæ tææmö impa goto winguinänii.

⁴ Èno pönö goto wimænte wææ èno pönö goto wiwate bacæcäimpa, ante ancaa cæyönäni tömengä daagömë wangö ñæ wangö ñæ cædongäimpa. Æcämenque incæ tæi piñængä inte tömengä ingante ænguingää. Edæ dæ ängongäimpa. ⁵ Itædë incæ woyowotæ incæ tömengä änanquidi æite wææ waodänido pö änanquidi æite wææ ocæ emænte pö pö cæte Yæ yæ äninque dicaca nämä incæ äwænonga äwænonga cæte wencata bai eñate quëwëngongäimpa.

⁶ Ìninqe Itota go dibæ pongä adinque tömengä quingæ pogodo godinque Itota weca ædæ wææn-
inque, ⁷ ogæ tededinque,

—Itota eñëmi, bitö në Æibæ Quëwengä Wængonguï Wëmi inömi incæ quimæ botö weca pöwë. Edæ, Ämogate wæcæcäimpa, ante botö imote cædämaï imäwe, ante nanguï angantapa.

⁸ Edæ tömengä tæcæ pö bee tēñongante wænæ ingante Itota iimaï ante äningä inongäimpa.

—Wentamö në wentamö ewocabi inte ämo eñë. Bitö waocä baonga guidëmi inte ñöwo tao gobäwe, ante Itota täno angä eñente wædingä inte wænæ ñöwo, Cædämaï imäwe, angantapa.

⁹ Ìninqe Itota,

—Bitö æmömido imii.

Äñongante,

—Tontadoidi tæiyænäni adinque, Deguiönö, änäni-
pa. Mönitö adobaï tæiyæ pönï imönipa, ante botö emöwo adobaï Deguiönö emömopa.

¹⁰ Ante apænedinque ayæ, Mönitö imönite wabæca wido cædämaï incæbiimpa, ante ancaa angantapa.

¹¹ Mäniñömö odæ wængänäidi nanguï inäni eyequeï änanquidi a cængönäni adinque, ¹² wænæidi incæ Itota ingante,

—Ïi odæ wængänäidi weca ämi godinque tömënäni baönë guiite quëwëmönie.

¹³ Ante tedete äñönänite Itota Ao angä eñente wædinque wænæidi wentamö ewocadäni iñömö tao gote odæ wængänäidi baönë go guidänitapa. Ìninqe odæncato dote miido ganca inäni incæ ontacamö cægöninque tömæne to wæi gäwapæno pogodo wæi guiite becadote capo wænänitapa.

¹⁴ Becadote wænäni adinque odæ wængänäidi në aadinäni guiquënë pogodo wodii winonte tömënäni quëwëñömö mäo bee tente apænedinque idömæ mäo gode ä gode ä cæte, Itota mänömaï cæcä wæmönipa, ante apænedäni eñëninque wadäni, Æbänö cæcäi, ante acæte ante pönänitapa. ¹⁵ Itota weca ponte ayönäni wænæidi tönö në quëwëningä incæ ñöwo öngonganque bate weocoo eñacä inte tæe contate on-
gongä adinque tömënäni, Mönö Deguiönö ènemprocä äningä ingampa, ante guiñente wægadänimpa. ¹⁶ Në adinäni guiquënë ñöwo pönäni inänite apænedinque, Wænæ ènemprocä iningä ingante Itota æbänö cæcäi, odæ wængänäidi inänite Itota æbänö cæcäi, ante apænedäni. ¹⁷ Eñëninque tömënäni wæætë Itota ingante, Mönitö weca quëwëñämaï gobäwe, änäni.

¹⁸ Eñente wædinque wipodë go guicæ cæyongante wænæidi inte quëwëningä iñömö, Bitö miñæ mäobi goboe. ¹⁹ Äñongante Baa äninque Itota,

—Tömëmi oncönë gote, Wængonguï Awënë wænæidi inänite wido cæcä önömoque baboï aminipa, ante bitö guidënanäni inänite mäo apænebi eñencædänimpa. Ayæ, Botö wæwente quëwëñömote tömengä guëa wæwente bai pönente pönö cæcä waa batabopa, ante apænebi eñencædänimpa.

²⁰ Itota angä eñëninque wadæ godinque tömengä Decapodibæ mäo, Itota waa cæcä waa batabopa, ante apænebi. Eñente wædinque tömänäni, Æ æbänö cæte mänömaï waa bacäi, ante guiñente wægadänimpa.

Gaido weñængä beyæ cæcæ goyongante

onquiyængä Itota weocoo gampocampa

(Mäateo 9.18-26; Odoca 8.40-56)

²¹ Mänii wipodë guite tömengä imæmäa ta ti wæængä ate nangui inäni acæte ante pö goto goto godämæ gongænänitapa. Itota ayæ gäwapæ wedeca ongongantapa. ²² Ayæ ongöñongä wacä oodeoidi odömöincö awënë inongä inte tömengä emöwo Gaido iñömö Itota ingante adinque pöninge tömengä önöwaca gäänë ædæ wææninque, ²³ tömengä ingante,

—Botö weñængä baquécä iñömö edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö ponte tömengä ingante gampobi waa bate quëwencæcäimpa, ante nangui angantapa.

²⁴ Gaido mänömaï angä eñëninque Itota wæætë tömengä miñæ gocantapa. Idömæ goyongante nangui inäni bee tente goto goto pönäni. ²⁵ Ininque godämæ ongönäni tönö onquiyængä adocanque wantæpiyæ dote wadepo iñonte wepæ wantæ bidämaï cöwë wææ wæwëningä inte adobaï ponte tömënäni miñæ gocantapa. ²⁶ Doyedë iñömö onquiyængä waa bawëncæte ante cædinque tömengä quincoo tömancoo eyepote pædæ godongä æninque dotodoidi tæiyænäni cædäni caate wæcä incæte tömengä waa bawënenämaï inte godömenque wënæ wënæ bate wædongäimpa.

²⁷ Mänömaï quëwente wæyongante wadäni, Itota mänömaï cæcampa, ante tededäni eñente wædinque tömengä ñöwo goto pönäni tönö pöninge Itota önöñabæca inö ponte weocooque godö gampocantapa. ²⁸ Edæ, “Tömengä weocooque gampote waa bawënmote,” ante pönëningä inte, ²⁹ tömengä godö gampoyongä wepæ nänö gowete wæwënimæ wantæ bi ate tömengä, Wantæ biwënmopa, ante önöwënenque pönengantapa. ³⁰ Itota iñömö, Æ, tæi piñænte botö entawënö incæ edæ wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwëncæte awædö, äninque goto gongænäni tæcæguedë næ gongæninque dadi emænte cöwä adinque,

—Botö weocoo æcänö pönö gampodaï, angantapa.

³¹ Äñongante tömengä nänö në emiñænäni guiquënë,

—Ënodäni pönänipa aquimii. Æcänö gampodaï, ante ämii.

³² Wææ änäni incæte tömengä, Æcänö botö imote wede pönëninque gampodaï, ante godömenque tömäo cöwä cöwä acantapa. ³³ Ayongante onquiyængä guiquënë, Wampo bawënmopa, ante pönëningä inte nangui guiñëninque do do wäate wædinque Itota weca ponte ædæ wææncæte tömänö ante töingä apæncä eñengantapa. ³⁴ Apæncä eñëninque Itota wæætë,

—Onquiyæmi eñëmi. Bitö wede pönëno beyæ edæ wampo bawënmopa. Ñöwo edæ wædämaï inte waa godinque nö bawëncæte quëwë, angantapa.

³⁵ Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë Gaido oncönë quëwënäni mäniñedë pöninge edæ Gaido ingante apænedänitapa.

—Bitö wengä iñömö ñöwo æmæwo wængampa cæbii. Ñöwo Awënë në Odömöngä ingante quinante godömenque anguii.

³⁶ Ante ponte äñönänite Itota tömënäni æbänö tededäni ante eñënämaï inte bai cædinque oodeoidi odömöincö awënë Gaido ingante apænedinque,

—Guiñënämaï inte önönque wede pönë, angantapa.

³⁷ Ayæ godongämæ ongönäni inänite, Ee ongödäni, äninque Pegodo ingante, Tantiago tönö Wäö nana caya inate mäniñodänique inänite ænte gocantapa.

³⁸ Tömënäni tönö godinque Itota tömënäni odömöincö awënë oncönë ponte ayongä mänincönë waodäni nangui cægöninge edæ Ca ca wædinque ogæ tedete Yæ yæ änäni acantapa. ³⁹ Adinque Itota oncönë guidinque,

—Quimæ ogæ tedete cægöwëminii. Quimæ Ca ca wæminii. Iñæmpa iñömö weñængä wodi edæ wii æmæwo wængantapa. Edæ mö ñongampa.

⁴⁰ Ante apæncä eñëninque tömënäni, Angantedö amini, ante tömengä ingante badete todänitapa. Itota wæætë edæ, Gä goedäni, angä oncodo tao godänitapa. Ininque weñængä wæmpo tönö wäänä inate Itota tömengä miñæ në pöninäni tönö mäniñodänique inänite ænte manguicä weñængä wodi nänö öñoncönë wäänë guidänitapa. ⁴¹ Weñængä wodi ingante Itota pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque,

—Tadita cömi, äninque mönö tededö, “Wëñæmi onquiyæmi ængæ gantibi,” angantapa.

⁴² Angä eñëninque weñængä baquécä dote wadepo eñädängä inte dobæ ængæ gantite dao dao gocä. Adinque tömänäni ancai guiñente wædänitapa. ⁴³ Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante minitö mäo apænedämaï iedäni. Äninque edæ weñængä beyæ cænguï angä godöna cængantapa.

Näatadeta iñömö ponte Itota apæncacampa

(Mäateo 13.53-58; Odoca 4.16-30)

6 Itota wadæ godinque tömengä miñæ në godäni tönö tömengä nänö pægañömö pongadänimpa. ² Ayæ, Guëmanguionæ impa, äninque Itota tömënäni odömöincönë go guidinque tæcæ odömönte apæncä eñëninque mäniñömö ongönäni nangui inäni guiñente wædinque nani caboque tededänitapa.

—Iñgä iñæmpa ædö cæte nangui eñente apæncä. Æbänö cæquiï, ante æcänö tömengä ingante godö odömöngä adinque tömengä mänömaï bamönengæ cæcä, ante eñencæte ante wæmönipa. ³ Iñgä iñæmpa mönö awæmpa në timöwengä imaingä inte bamönengæ mänömaï cæcampa, ante awædö. Edæ

Mäadiya wengä inongä inte tömengä iñömö önönänique mēmō ingampa. Tantiago tönō Ootee, Co-daa tönō Timönō tömēnāni mēmō ināmai ingantawogaa. Tömengä biwinqueidi incæ mōnitō tönō wii ongonāni atamōō.

Ante pōnente wædinque tömengä beyæ ante piinte badānitapa. ⁴ Ìninqe piinte badāni adinqe Itota wæætē angantapa.

—Ìñæmpa, Wængonguī beyæ nē apænedāni inte tömāmæ gote apæneyongante tömengä ingante waa adānipa. Wæætē tömengä nānō pægaifñömō ponte apæneyongante māniñōmonque wæætē wiwa adānipa. Tömengä nānō guidēnāni tönō tömengä oncōnē owodāni tönō mānimpodānique tömengä ingante wiwa adānipa tōō.

⁵ Äninqe Itota adopoque adopoque gampocā waa badānitapa. Mānōmai wædænque cædinque tömengä, Ædō cæte gomonga cæquimoo. ⁶ Äninqe, Mīni pōnēegade. Quinante pōnēnāmai imīni, ante wægacäimpa.

Wængonguī Awēnē ingantedō ante apæneedāni, ante Itota angä godānipa

(Mäateo 10.5-15; Odoca 9.1-6)

Ayæ wayōmō nāni quēwēñömō wayōmō nāni quēwēñömō māo odōmōninque Itota apænedāni eñengadānimpa. ⁷ Ayæ, Dote ināni, nāni änōnāni inānite aa pecā pōnāni ininqe, Ñōwo mīnitō æmænō mēmīnaa æmænō mēmīnaa goyōmīnite botō pōnō cæbo ate mīnitō awēnēidi bai badinqe edæ wēnæidi wentamō ewocadāni inānite nē ämīni incæmīnimpa, ante da godongä godānitapa. ⁸ Ayæ, Ìimai cædāni, angantapa. Mīnitō taadō godinqe ongontoque mīni nææntoque næænte goedāni. Cænguī incæ māincoo da wenguincade incæ ænāmai inte godinqe tiguitamō ononcamoncadēdē da wēnāmai inte omæpomīni goedāni. ⁹ Awæncata mīni ewataque ewate weocoo mīni eñacooque eñadinque wacoo ænāmai goedāni, angantapa. ¹⁰ Ayæ godōmenque äninqe Itota,

—Godinqe æcōnēnō tāno go guimīni owodinqe mīnitō wayōmō mīni go quēwenguinganca mānincōnenque go guī go guī cædinque quēwēdāni.

¹¹ Æyōmōmē goyōmīnite wadāni, Pōedāni, änāmai inte mīnitō apænedō ante wii eñēnāni wædinque mīnitō wæætē tömēnāni inānite emō cæte iimainō ante goedāni. Mīnitō iñæmpa, Pōedāni, änāmai imīni adinqe mōnitō gomōni tamēñedāni, ante odōmoncæte ante mīnitō önōwa wadæ wadæ cæwadinque wadæ goedāni.

¹² Äninqe Itota tömengä emiñænāni inānite, Ñōwo goedāni, äninqe da godongä godānitapa. Godinqe tömēnāni wabæca quēwēnāni inānite māo, Mīnitō wēnæ wēnæ mīni cædinō ante wæwente pōnēninque ñimpo cædāni, ante māo apænedāni eñēnānitapa.

¹³ Wēnæidi nanguī ināni inānite wido cædānitapa. Ayæ woadāni nanguī ināni wēnæ wēnæ inte wædāni

iñōnānite oginguipæ oni oni paadāni ate waa bagadānimpa.

Wäo æpænē nē guidōnongä wængampa

(Mäateo 14.1-12; Odoca 9.7-9)

¹⁴ Itota emōwo ante apænedāni eñēninque tömāmæ quēwēnāni do eñēninque gode ä gode ä cæte tedeyōnāni Edode pancabaa awēnē odeye incæ, Itota æbānō cæcā, ante eñengacäimpa. Ìninqe tömengä iñömō,

—Æpænē nē guidōnongä Wäo wodi dobæ wænte ñāni omæmōningä inte iingä Itota iñömō imaingampa. Mānīnō beyænque tömengä tæi piñænte entawēnongä inte nē nanguī cæcā ingampa, ante pōnēmopa, angantapa.

¹⁵ Ayæ wadāni,

—Ediya wodi imaingampa.

Ante tedeyōnāni wadāni wæætē,

—Wængonguī beyæ nē apænegaināni bai tömengä adocā imaingampa.

¹⁶ Ante tededāni eñēninque Edode iñömō,

—Botō nē wangō tamencadongä Wäo wodi adocā incæ edæ ñāni omæmonte a ongōmaingampa, ante wædongäimpa.

¹⁷ Wäo wodi iñömō iimāi wængacäimpa. Do iñedē awēnē Edode nānō tōniñacā Pedipe ayæ miingä iñongä Pedipe manguiwēningä Ædodiya ingante Edode iñömō, Botō nānōogængä bacæcäimpa, ante o ænte mongä. Ìninqe tömengä adocā Wäo wodi ingante bæi ongote goti winte tee mōnedongäimpa.

¹⁸ Edæ Wäo iñömō nānō caate wænguinque Edode ingante iimainō ante do wææ äningä inongäimpa. “Edode eñēmi, Wængonguī nānō angainō bai eñēnāmai inte bitō tōniñacā nānōogængä ingante edæ manguiwēmipa tōō.”

¹⁹ Ante wææ angä eñēninque Ædodiya guiquēnē Wäo nānō äninō beyæ cōwē piininqe tömengä ingante wænoncæ cæcā incæte ædō cæte tömengä ingante wænongingää. ²⁰ Edæ, Wäo tæiyæ waēmō onguifñængä inte nē nō cæcā ingampa, ante do eñēnongä inte Edode iñömō Wäo ingante edæ guifñente wædongä inongäimpa. Ìninqe tömengä ingante edæ wææ gompodongäimpa. Ayæ Wäo apænedāni eñēninque Edode, Angä eñente æbānō cæquimoo, ante nanguī wæcā incæte tömengä ingante eñēninque todongäimpa. ²¹ Ìncayæ ate Edode nānō eñagaiōnæ iinque bayonte Ædodiya, Æönædō wænonguimoo, ante nānō äniōnæ eyepæ batimpa. Edode iñömō, Māniōnæ bai eñagaboimpa, ante æämæ cædinque wente ængä ate tömengä miñæ awēnēidi tönō tontadoidi awēnēidi tönō Gadideabæ quēwēnāni awēnēidi tönō tömānāni becæ pōnānitapa.

²² Ponte bete cængōñōnāni Ædodiya wengä baquēcä incæ tæcæguedē pō gongænte tode pete äwacā adinqe awēnē odeye Edode tönō godongämæ

ongönäni nangui todönänimpa. İninqe baquecä ingante Edode änongäimpa,

—Waa pöni bitö tode pete äwadī beyænque bitö quiēmē ante äinente ämi ate botö ēfente da pönömo äe.

²³ Äninqe ayæ godömenque äninqe, Wængongui ēñēñongä nöingä ämopa, änongäimpa. Quiēmē impa bitö äinēmi botö tömäa edæ do godömo æncæbiimpa. Edæ bitö äinente ämi ininqe botö awēnē odeyēbo inömo inte botö enempodö incæ edæ tæcæ pä cæte pönömo ämaimipa. ²⁴ Angä ēñēninqe taodinqe,

—Badä ēñēmi, quīnō anguimoo.

Äñongante wäänä edæ do,

—Botö iimaī ämopa, änantapa. Wäo æpænē nē guidongä ocabo wangö tomencate pædæ pönömi æmoe, ancæbiimpa, ämopa.

²⁵ Änä ēñēninqe awēnē weca do ponte guidinque baquecä wæætē,

—Wäo æpænē nē guidongä ingante wangö tomencate tömengä ocabo inī coyomēnætaca cō cæte do pönömi æmoe.

²⁶ Angä ēfente wædinque awēnē odeyē iñömö, Æ ēfente awædö. Quinö ñöwo cæquimoo, ante nangui wædongäimpa. Incæte tömengä, Botö iñæmpa godongämæ becönäni ēñēñönänite, Wængongui ayongä cöwē godoncæboimpa, ante nē äñimo inte edæ ædö cæte ñöwo Baa anguimoo. ²⁷ Ante pönente wædinque tömengä nänö äñinö, Cöwē godongui impa, ante pönēninqe Edode wæætē nē wænongä ingante, Bitö godinque wangö tomencate ænte mämömi ængæ. ²⁸ Angä ēñēninqe nē wænongä wæætē tee mönincönē gote guidinque Wäo ingante wangö tomencaçä wængantapa. Ayæ Wäo ocamö inī coyomēnætaca cō cædinque baquecä weca ænte mämö pædæ pönongä æninqe baquecä wæætē wäänä inante godongä ænönäimpa.

²⁹ Mänömaī wængäimpa, ante gode änäni ēfente wædinque Wäo wodi tömengä miñæ nē godinäni incæ pöninqe tömengä baö inī ænte mäo daga wengadänimpa.

5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa

(Mäateo 14.13-21; Odoca 9.10-17; Wäo 6.1-14)

³⁰ Mänii Itota nē nänö da godöninäni iñömö ocæ emænte ponte godämæ gongænte, Mänömaī cætamönipa. Mänömaī odömonte apænemöni ēñēñänitapa. ³¹ Ante apænedänitapa. Ayæ, wädäni nangui owentædæ pænta owentædæ pænta wææ cægönäni adinque tömēnāni ædö cæte cæquīnānii. Cængui incæ ædö cæte cænguīnānii. Adinque Itota,

—Minitö adomīniquē botö miñæ önömæca gote wædænque guēmædäni, angantapa. ³² Angä Ao ante tömēnāni adodäniquē Itota miñæ wædæ godinque önömæca gocæte ante wipodē wææ contate wogaa godänitapa. ³³ Goyönänite wädäni guiquēnē, Itotaidi

incæ godänipa, ante adinque wacönē ta wacönē ta godinque tæiyænäni tee ta tee ta go ömaaque oo pænta pogodo gote do edæ pöninqe a ongönänitapa. ³⁴ Ayæ wipodē wogaa mämö tæcæ æænnoncadoyönäni Itota iñömö ti wæænte ayongä nangui inäni do ponte a ongönäni acantapa. Tömēnāni nē aacä dæ äñongä obegaidi quēwenguīnāmaī inäni inte adodäniquē ongönäni bai inäni inte wæwēnänipa,

ante pönente tömengä tömēnāni tönö godongämæ wæwente bai pönengantapa. İninqe nangui odömonte apæneçä ēñēñänitapa. ³⁵ Ayæ gæwædecæ bayö Itota miñæ nē godäni tömengä weca ponte äninqe,

—Ñöwo wēmö bacæ cæpa cæbii, änänitapa. Ayæ, Önömæca incæ cænguī dæ ampa. ³⁶ İnänite ämi idömæ owodäni weca godinque ayæ nangui inäni nāni quēwēñömö godinque cænguī godonte cænguīnānie.

³⁷ Äñönänite Itota wæætē,

Minitö wæætē godömīni cæncædänimpa, ämopa.

Äñongante,

—Æ, enodäni inäniyaa. İñæmpa ocho apäicä cæte beyæ paga æinta æninqe mänimpota päö ante godonte æninqe edæ wii eyepæ imaimpa. Mönitö wædæ gote mänimpota beyæ päö godonte æninqe iñömö godongämæ ongönäni inänite godömöni cænguīnānii, ämitawoo.

³⁸ Ante wæyönänite Itota,

—Päö æpodö nææminii. Acæ goedäni.

Angä ate pöninqe,

—Päö onompo æmæmpoque gæyæ mäa pönī mæ ongompa.

³⁹ Ante apænedäni ēñēninqe Itota godongämæ mæ ongönäni inänite, Ñöwo mīni cabo mīni cabo gaguimäa tæ contaedäni. ⁴⁰ Angä ēñēninqe pancadäniya tiē ganca nāni cabo nänēnē pancadäniya tincoenta ganca nāni cabo nänēnē tömānāni nāni cabo nāni cabo tæ contadänitapa. ⁴¹ Tæ contadäni ate päö onompo æmæmpoque gæyæ mäa æninqe öönædē inö æmö adinque, Wængongui, bitö waa pönömi ænte cæmönipa, ante apænedinque päö pä pä æ cædinque tömengä, Nangui inäni cænguī ante ænte mäo cō cæedäni, ante tömengä miñæ nē godäni inänite pædæ pönongä æninqe mäo cō cædänitapa. Ayæ gæyæ mäa iñonte adobai æninqe tömengä tömānāni inänite di mæñæ di mæñæ cæcä æninqe cænänitapa. ⁴² Äninqe tömānāni tömo pönī cænäni, ⁴³ ate edæ tömengä emiñænäni päö tönö gæyæ nāni ao mænte ñönöni ee öñoncoo pædæ wææmpo ö æ da da wente æninqe otodē onompo tipæmpoga go mentodëa cænguī eyede da wēnāni contagatimpa. ⁴⁴ Nē cænäni iñömö onguīñænäni edæ tinco miiido ganca mänimpodäni nangui inäni nāni wencabo cæn-gadänimpa.

Itota yædopæ dao dao gocampa

(Mäateo 14.22; Wäo 6.16-21)

⁴⁵ Itota ayæ do tömengä nänö nē ēmiñænäni inänite, Ægodöedäni. Minitö täno wipodē guiite æmæ wedeca Betaida tao goyömini botö wæætē wadäni nē cænänäni inänite ämo godäni ate pömoedäni. ⁴⁶ Angä Ao ante tao goyönäni tömengä wadäni inänite wæætē angä godäni ate adocanque ongonte Wængonguī ingante apæ necæte ante änanquidi æcantapa. ⁴⁷ Ayæ wēmō bayö tömēnāni tæcætibæ wogaa goyönäni tömengä adocanque ömaa ongonte ayongä, ⁴⁸ tömengä nänö ēmiñænäni wiyate taocæ cæyönäni edæ woboyæ nanguī pæmænte pönömenque ænte pö ædö cæte goquänäni. Adinque tawadiya nänö peyedē edæ tæcæpæ pönī ī gāwapæ wænömēnæcapæ inö edæ Itota iñömō æpæno yædopæ dao dao obo ponte wo-do pænta gocæ cæcantapa. ⁴⁹ Yædopæ edæ gocä gomö adinque tömēnāni Yæ äninque, Waocä wænte babæningä wabänö cægongä, ante wädänitapa. ⁵⁰ Edæ tömengä ingante adinque tömānāni ancai guīñente wädänitapa. Tömengä iñömō tömēnāni inänite do apænedinque,

—Ee piyænē cæte guīñēnāmaī iedäni. Botö imo apa guīñewēmīni.

⁵¹ Äninque wipodē pö guicä ate woboyæ incæ næ gongæ pæmænāmaī batapa. Ba adinque tömēnāni godömenque guīñēninque, Quinante mänömaī cæ, ante wädänitapa. ⁵² Edæ, Itota æbänö iñontobæ päö nanguī pönī pönö badongä, ante nē adinäni incæte tömēnāni mimö ömæde inäni inte bai wii pönente wæ-gadänimpa.

Caate wädäni inänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäateo 14.34-36)

⁵³ Ayæ æmæmäa taodinque tömēnāni Guënetadete-bæ ti wææninqe wipo ñä cæmencadänitapa.

⁵⁴ Mänömaī ti wæænte ñä cæmencayönäni mäniñömö quëwänäni guiquënë, Tömengä Itota ingampa, ante do adänitapa. ⁵⁵ Ante adinque mäniömæ tömäo pogo-do godinque wænæ wænæ wæwänäni inänite ñönæmpado ñö cædinque, Itota æyömönö ongongää, ante eñēninque tömēñömö tömengä nänö ongöñömö do ænte pönänitapa. ⁵⁶ Ayæ wadäni nāni nanguī pönī quëwēñömö incæ wædænque nāni quëwēñömö incæ idömæ incæ, Itota ædömē gocää, ante adinque wadäni wæncæ cædäni inänite mäniñömö ænte mämö taadö wedeca ñö cædäni öñönänitapa. Iñäni wæætē tömengä ingante, Bitö weocoo yæwede-cooque ämi gampote waa bamönie. Ante wæyönänite, Ao angä eñente nē gampo gampo cædänique tömānāni waa inäni bagadänimpa.

Mimöno tao godi beyænque waocä wentamö ewoca-campa

(Mäateo 15.1-20)

⁷ Ayæ Paditeoidi tönö nē wææ odömönäni tönö pancadäniya Eedotadēe quëwente mäniñedē Ito-ta weca ponte godongämæ gongænte ayönäni, ² Itota miñæ nē godäni pancadäniya mempodämaī inte wentamö empote cænäni adänitapa. ³ Edæ dodäni, Önom-po ædæmō mempoñänique cæncædänimpa, ante nāni wææ angainö ante Ao äninque, Bapogabo cæte wæcæ wæ, ante Paditeoidi tönö oodeoidi tömānāni ancaa mepote ate cænönäni inänipa. ⁴ Ayæ, Ædæmō äadänique cænguänäni inänipa, ante pönēninque oodeoidi nāni godonte æiñömö gote pöninque ædæmō äate ate cænänipa. Ayæ dodäni godömenque nanguī nāni wææ angainö ante pönente Ao ante cædinque tömēnāni owæta cængæ tiguicade awæmpa töman-coo ancaa mēnongate quëwänänipa. ⁵ Iñinque dodäni nāni wææ angainö ante Ao ante tömānö ante eñente cæte quëwänäni inte Paditeoidi tönö nē wææ odömönäni ñowo iñömö Itota ingante edæ piinte äninque,

—Bitö miñæ nē godäni iñömö quinante dodäni nāni angainö ante eñēnāmaī inte wentamö nampote cænguī cænänii.

⁶ Ante piinäni wædinque Itota wæætē,

—Minitö guiquënë waa cæmīni inte bai nē änewēmīni iñöminite mīni cædö ante Wængonguī iimaī apæ necampa, ante Itaiya wodi nöingä ante yewæ-mongacäimpa.

“Iñäni iñömö botö imote önöneque waa apænete bai tededäni incæte,

tömēnāni mimöno æmæ pönente edæ gobæ ongonte bai inäni awædö.

⁷ Ayæ botö imote waa ate bai ædæ wæænte tededinque, Wængonguimi imidö anguënë, ante apænedäni incæte tömēnāni botö imote önonquedö ante cædänipa.

Waodänique nāni wææ änönö ante odömönte apænedänipa töö.”

Ante Wængonguī piingampa, ante yewæmongacäimpa. ⁸ Edæ Wængonguī, Iimaī cædäni, ante nänö wææ angainö ante Baa änimīni inte mīnitö waodänique nāni änewänö ante Ao ante cæminipa töö, angantapa.

⁹ Ante apænedinque Itota godömenque,

—Minitö dodäni nāni angainonque ante eñente cæcæte ante cædinque Wængonguī nänö wææ angainö ante wido cædinque dicæ waa cæminiyaa.

¹⁰ Möitee wodi, “Bitö Wæmpo ingante bitö badä inante waadedinque waa cæe,” angacäimpa. Ayæ, “Waocä wæmpocä ingante wäänä inante piinte wænæ wænæ angä ininque mīnitö tömengä ingante wænömiñi wæncæcäimpa,” ante wææ ante yewæmongacäimpa.

¹¹ Incæte mīnitö iimainö ante wææ cæminipa. Waocä mæmpocä ingante waa cæquënëngä iñongante

wäänä inante adobaī waa cæquēnengä iñongante mīnitō wæætē wææ äninque, Bitō wæmpocā ingante wäänä inante apænedinque iīmaī ante apænegacāiimpa, änewēminipa. Bitō, “Mæmpo, bitō qui, ante, Badä, mīnō qui, ante do botō pönonguēnēnō incæ ñōwo wæætē Wængonguī ingante do edæ godonte impa,” ante, Codobänō nāni änō impa, ante apænegacāiimpa. ¹² Äninque mīnitō Wæmpo beyæ wäänä beyæ nē cæquēnengä ingante wææ ämīni beyæ tōmengä wīi cæcampa. ¹³ Mänōmaī cædinque mīnitō dodāni nāni angainō mīni Ao ante äninonque ante eñēninque Wængonguī nānō angainō ante edæ, Önōneque impa, ante baī cæminipa tōö. Ayæ adobaī wapiticæ äninque mīnitō wadō wadō cædinque wēnæ wēnæ cæminipa tōö, ante Itota apænegacāiimpa.

¹⁴ Ayæ nanguī ināni inānite Itota aa pecā pōñōnānite apænegacāiimpa.

—Mīnitō tōmāmīni imīnite apænebo eñēninque ocaidē pōnente ædæmō eñēedāni. ¹⁵ Quincoomē yabæque ongoncoo incæ waocā önōnē guidiī beyænque tōmengä mīmō dicæ wentamō entawengu-ingää. Wæætē mīmōnē wīwa pōnēninque nānō tao godincoo beyænque mīmō wentamō mongængampa, ante apænebo eñēedāni.

¹⁶ Eamonca ongonte eñēedāni.

¹⁷ Ante apænedinque Itota nanguī ongōnāni inānite emō cæte oncōnē gote wäänē guicā ate tōmengä nānō nē emīñænāni quiquēnē, Mänōmainō ante odōmonte apænedinque bitō æbänō ante odōmoncæte ante apænebitapa, ante eñencæte ante wæmōnipa.

¹⁸ Ante wæyōnānite Itota,

—Mīnitō incæ ocāi omæcadāni baī inōmīni inte eñēnāmaī imīnitawo. Cænguī incæ waocā mīmōnē guīpa wentamō ewocaquingää. ¹⁹ Edæ wīi mīmōnē guīpa. Wæætē cæncadē guīte goiwāa ogā mente wido cæquinque ī apa änewēminīi.

Mänōmainō äninque Itota, Tōmāā cænguī waēmō impa, angacāiimpa. ²⁰ Äninque godōmenque,

—Mīmōnē wīwa pōnēninque nānō tao godincoo beyænque waocā wentamō ewocacampa. ²¹ Edæ mīmōnē nānō entawente taodīnō beyænque waocā önōwēninque wēnæ wēnæ ante pōnengampa. Mīmōnē towēinente nānō pōnēnō beyænque waocā godō towente quēwengampa. Mīmōno äinente wædinque wacā qui awēmō ængampa. Mīmōnē nānō piīnte pōnēnō beyænque godō wængongampa. Nänōogængä ināmaī iñongante waocā mīmōnē towēinente nānō pōnēnō beyænque godō mongampa.

²² Mīmōnē nanguī äinente wædinque mæincooque ante pōnēwengampa. Mīmōnē nānō taodī beyæ wacā ingante piīnte cæcampa. Mīmōnē pōnēwēninque, Wacā edæ oda cæcadānimpā, ante babæ cæcampa. Wīwa nānō pōnēwēnō beyænque quingāmē baī cæte quēwengampa. Mīmōnē nānō piīnte adō beyæ waocā, Wacā baī ñænæmo pōni bacæboimpā, ante cæcampa, ayæ wacā ingante godō wēnæ wēnæ ante babæ

angampa. Mīmōnē nāmā ante waa ate nānō pōnēnō beyænque, Tōmēmoque waēmō imōpa, ante nāmā waa acampa. Mīmō omædengä inte eñēnāmaī cæte önōnque quēwengampa. ²³ Mänīi wīwa cæpāmo tōmāmāmo mīmōnē nānō pōnēnō beyænque waocā wentamō ewocacampa, ante Itota apænegacāiimpa.

Onquiyæ oodeo ināmaī inte Itota ingante pōnente angä

(Mäateo 15.21-28)

²⁴ Mänīñōmō quēwente godinque Itota Tido eyequei gogacāiimpa. Ayæ, Awēmō guīte owoyōmo wadāni adāmaī incædānimpā, ante pōnēninque oncōnē pō wäänē guīte ongongä incæte ædō cæte wīi aquinānīi.

²⁵ Edæ, Itota owocampa, ante do tededāni eñēninque wacā wäänä, Botō wengä onquiyængä iñōmō wēnæ nē wentamō ewocacā ingante enempocampa, ante wædinque Itota weca ponte ædæ wæænte apænegacāiimpā. ²⁶ Itota eñēmi. Wēnæ botō wengä tōnō nē quēwengä ingante wido cæquīmi, angantapa. Mänīi onquiyængä Tidopēnitiabæ nē eñagāingä inte guīdiego tededō nē tedecā inongä. ²⁷ Adinque Itota, Wīi oodea onquiyængä inongampa, ante wædinque angantapa.

—Wēnāni cænguī inguēnē waocā dicæ quintamōidi cænguī ante wææntodonguingää. Bitō edæ wabi iñōmite botō bitō beyæ ædō cæte cæquīmoo.

²⁸ Äñongante,

—Awēnē iñænāma wēñænāni cænguī cæninque eyepodāni wæænte äñōmengadæmpā inō öñōñō guīntamōidi ade cæmpā.

²⁹ Ante apæneyongä Itota,

—Bitō nō apænedīmi inte waa gocæbiimpā. Wēnæ bitō wēñængä nānō wædō incæ dobæ edæ emō cæte wadæ gotimpā.

³⁰ Angä eñēninque oncōnē go guīte ayongä tōmengä wēñængä önonganque bate möimoga ongongä agacāiimpa.

Babetamoncacā ingante Itota waa cæcampa

³¹ Mänīi Tido gote quēwēninque Itota wadæ godinque Tidōö wodo pænta gocanque go Gadideapæ wedeca poncæ cædinque Decapodibæ yaatænque pongantapa. ³² Gadideapæ wedeca pongä adinque wacā önōmonca babetamoncacā inte önōne wapiticæ tedecā ingante Itota weca ænte pōninque, Gampo cæbi waa babaingampa. ³³ Äñōnāni Itota babetamoncacā ingante nānēnē ænte godinque önōmonca pædæ guīpomoncacantapa. Ayæ nāmā önōmpo towæ tånompodique wapiticæ tedecā ingante godō gampo cæguēnēwacantapa. ³⁴ Ayæ öönædē inō æmō adinque öö guēmante äninque babetamoncacā ingante, “Epa-ta,” äninque mönō tededō, “Önōmonca wi æmoncabāwe,” angantapa.

³⁵ Äñongä edæ önömonca tee mömoncate bai ini wi ænete bai badinque önonguënëwa ñimæncæguënëwa gote bai cæguënëwadinque töö tedecantapa. ³⁶ Itota, Botö cæbo në adimini inte gode änämaï iedäni, äninque ancaa angä incæte në adinäni iñömö godömenque nanguï gode ä gode ä cæte tededäni ³⁷ Eñente wædinque tömänäni nanguï guifñenique, "Edæ önömonca babetamonca ininäni inänite Itota cæcä ate önömonca eñenäni badänipa. Önöne babetade ininäni inänite cæcä ate önöne tededäni badäni atamönipa. Tömää edæ waa cæcä ingampa," ante nanguï tedete wægadänimpa.

4.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa
(Mäateo 15.32-39)

8 Mäniñedë wadäni tæiyæ pönï inäni ponte eñeñönäni tömënäni cænguï dæ ä adinque Itota tömengä miñæ në godäni inänite aa pecä pönäni ate, ² —Inäni botö weca ongönäni iñömö meönaa go adoönæque iñonte botö weca ongöñönäni tömënäni cænguï ömæpodäni badäni ate wædinque botö tömënäni tönö godongämæ wæte bai nanguï pönëmo imopa. ³ Cænämaï inte gue ænente wæyönänite botö, Oncönë goedäni, ämo gote bai tömënäni edæ idömæ godinque tepæ gæwæninque edæ nangæ badinque bocæ bocæ cæte wæcædönänimpa. Edæ pancadäniya gobæ quëwente pönäni abopa.

⁴ Ante apæneca eñente wædinque tömengä miñæ në godäni wæætë,

—Inæmpa önömæca incæ päö impa æninque godömöni cænguïnäni.

⁵ Ante wæyönänite Itota,

—Päö æpodö nææmïni. Äñongante,

—Önompo æmæmpoque go mëa më ongompa.

⁶ Ante apæneyönäni Itota godongämæ nanguï ongönäni inänite angä onguipoiya tæ contadänitapa. Ayæ päö önompo æmæmpoque go mëa näni nææn-
incoo pædæ godönäni æninque tömengä Wængonguï ingante, Bitö waa pönömi cæncæmönimpa, ante apænedinque pä æninque tömengä miñæ në godäni inänite, Pædæ godö pædæ godö cæmïni cæncædän-
impa, ante godongä æninque wadäni inänite godäni ænte cænänitapa. ⁷ Ayæ gæyæ mëa pönï næænänitapa. Mänii näni nææni æninque Wængonguï ingante apænedinque adobaï angä pædæ godö pædæ godö cædäni. ⁸ Äninque tömo pönï cænänitapa. Ayæ idæwaa cænäni ate tömënäni pä ænte näni cænte ñönöni ee öñoncoo wente æninque Itota miñæ në godäni otodë pönö da wënanitapa. Ininque önompo æmæmpoque go mentodëa cænguï eyede contagatimpa. ⁹ Në cænäni iñömö onguifñäninque ante tee mampote coatodo miido ganca bai inäni inte ongönönänimpa. Ininque cænäni ate Itota angä wadæ godänitapa. ¹⁰ Godäni ate Itotaidi do wipodë guï con-
tate cæwodinque imæmäa pöninque Dadämänotabæ pongadänimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante Paditeoidi änänipa
(Mäateo 16.1-4; Odoca 12.54-56)

¹¹ Itota pongä adinque Paditeoidi ponte bee tén-
inque tömengä ingante, Æbänö cæbii, æbänö ämii, ante ancaa änänitapa. Ayæ, Mönö ämö eñente tö-
mengä oda cæbaingampa, ante cædinque Itota in-
gante apænedinque, Bitö, Pönencædänimpa, ante öönædë mä cæi bai cæbi amönie. ¹² Änäni eñëninque Itota, Ancaa änäni awædö, ante wæwente badinque öö öö ante guëmangantapa.

—Inæmpa ñöwomïni, Mä cæte odömömi adinque pönëmaimönipa, ante ancaa ämïni awædö. Näwangä ämo eñëedäni. Nöwomïni iminute mä cæte odömönä-
maï ingæimpa.

¹³ Ante äninque tömënäni inänite emö cæte god-
inque wipodë guïte æmæmäa taocæ cæte cæwod-
inque wadæ gocantapa.

Wapiticæ apænedäni eñëninque gomö aedäni, angampa
(Mäateo 16.5-12)

¹⁴ Mänii æmæmäa näni tao gocæ cæyedë tömengä miñæ në godäni guiquënë päö wii pönente ænämaï inte godäni ininque päö adoque pönï näni wëneñedë ñönöninque wipodë öñompa. ¹⁵ Itota iñömö mäniï päö tömënäni näni ænämaï inö ante wii tededinque wadö ante pönente apænecantapa.

—Päö yedæ æmpoquï, ante Paditeoidi tönö Edode näni da wente cæi ate gomö aedäni. ¹⁶ Angä eñente wædinque tömengä nänö në emiñænäni wæætë näni caboque tededinque, Päö ænte pönämaï imöimpa, ante Itota wabänö mänömaï beyæ ämaingampa.

¹⁷ Ante nämäneque tededäni wædinque Itota wæætë tömënäni inänite,

—Päö ænämaï inte mïni pöninö ante quimæ tedewëminii. Botö päö ante dicæ wæbogaa. Nanguï cæbo adimini inte mïnitö ayæ eñënämaï iminıtawo. Edæ mïmö ömædëminii inte tedewëminipa, ante awædö. ¹⁸ Edæ awincaque adinque ayæ adämaï iminıtawoo. Önömoncaque eñëninque eñënämaï iminıtawoo. Edæ botö æbänö cætabopa, ante adimini inte edæ wii pönëminıtawo. ¹⁹ Päö önompo æmæmpoque botö pä ænte godönï incæ tinco miido ganca inäni näni cænte ñönöni ee öñöñonte æpotodëno cænguï wente æminii.

Äñongante,

—Önompo tipæmpoga go mentodëa.

²⁰ Ayæ päö önompo æmæmpoque go mëa guiquënë coatodo miido ganca inäni näni cænte ñönöni ee öñoncoo æpotodëno cænguï wente æminii.

Äñongante,

—Önompo æmæmpoque go mentodëa.

²¹ Apænedäni eñëninque tömengä edæ,

—Īñæmpa Tadoteoidi tönö Paditeoidi wapiticæ ante nani odömonte apænedö ante botö, Gomö aedäni, ante wææ ämopa, ante minitö ayæ eññämaï iminitawoo, angacäimpa.

Betaida iñömö babetamongä ingante gam-pomongampa

²² Mäninö godinque Betaida iñömö pönäni adinque wadäni babetamongä ingante Itota weca ænte pöninque, Gampomonguimi. ²³ Änani eññinque Itota babetamongä önompo bæi ongonte töö æmænte tömönäni quëwëñömö tao yabæque ænte mäocä gocantapa. Ayæ godö towæ tänömonte gampo cæmöninque, Pancaa tæcæ abi edæ, angantapa. ²⁴ Äñongä edæ tæcæ iñæ æmonte,

—Awæ cægonte bai waodäni incæ cægönäni abopa. ²⁵ Itota wæætë godö gampo cæmongä ate babetamongä iningä incæ ñöwo cöwä adinque edæ waa bamöninque tömäo edonque pönï acantapa. ²⁶ Iningä tömengä ingante Itota,

—Īñömö nani quëwëñömö yaatænque wadæ godinque tömëmi oncönë goe, angä gogacäimpa.

Bitö Codito inömi imipa, ante Pegodo angampa (Mäateo 16.13-20; Odoca 9.18-21)

²⁷ Itota iñömö tömengä miñæ nê godäni tönö wadæ godinque Tetadea Pidipobæ wædænque inäni nani quëwëñömö wædænque inäni nani quëwëñömö go go cædänitapa. Idömæ godinque tömengä nänö nê emiñænäni inänite Itota angantapa.

—Wadäni botö imotedö ante tededinque, Æbodö imoo, ante apænedäni eññimīnii.

²⁸ Äñongante,

—Bitö imitedö ante apænedinque pancadäniya, Æpænë nê guidongaingä Wäö wodi incæ Itota adocä imaingampa, ante tededänipa. Wadäni guiquënë, Ediya wodi incæ Itota inongä imaingampa, ante apænedänipa. Wadäni guiquënë, Wængonguï beyæ nê apænegaïnäni bai Itota iñömö adocä imaingampa, ante bitö imitedö ante tededänipa, änänitapa.

²⁹ Ante tömengä miñæ nê godäni apænedäni eññinque Itota,

—Ayæ minitö guiquënë, Æbodö imoo, ante äminii.

Äñongante Pegodo iñömö,

—Bitö mönö Codito inömi imipa.

³⁰ Angä eññinque, Botö imotedö ante, Codito inongä ingampa, ante gode änämaï edæ pæ wëneedäni, ämopa, ante Itota wææ angacäimpa.

Itota, Īmaï cædäni wæncæboimpa, ante apænecampa (Mäateo 16.21-28; Odoca 9.22-27)

³¹ Ayæ mäniñedë Itota tömengä miñæ nê godäni inänite iïmaï ante mä odömonte apænecäimpa. Botö Waobo eññagaimo inte nanguï caate wæquënemo imopa. Edæ nê aadäni nani Picæncabo tönö, Wæn-

gonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê odömönäni tönö mäninäni iñömö botö imote Baa änäni wæquënemo imopa. Ayæ botö imote godömenque wænönäni wæncæboimpa. Incæte botö do wænönäni wænimo inte edæ meönaa go adoönæque iñonte ñäni ömæmoncæboimpa. ³² Mänömaï ante Itota edonque apænecantapa. Apænecä eññönäni Pegodo guiquënë Itota ingante nänënë mäocä godinque, Quimæ wæncæ änewëë, wææ ante tæcæ piincæ cæyongante, ³³ Itota edæ tömengä miñæ nê godäni gämænö dadi emænte adinque Pegodo ingante näemæ piinque angantapa.

—Bitö Tatänabi bai inömi inte edæ botö weca ongönämaï wadæ gobäwe. Wii Wængonguï nänö änönö ante pönëmi inte bitö waodänique nani pönëwönönque ante pönëninque mänömainö ante tedebe awædö, angantapa.

³⁴ Ayæ tömengä emiñænäni tönö nanguï ongönäni inänite aa pecä pönäni ate Itota tömänäni inänite apænedinque,

—Æcänö botö miñæ pöinëna ina tömengä nämä beyænque ante pönënamäi inte botö miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänö wænguiwæ ænte mongænte ponte bai cædinque tömengä, Botö wænguimo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwë tee empote gocæboimpa, äninque poncæcäimpa. ³⁵ Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinque quëwencæboimpa, ante cædinque botö miñæ pönämaï ingä guiquënë tömengä iñömö edæ quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote godinque tömengä waa pönï nänö cægäinö ante apænecæboimpa, ante æcänö cæda guiquënë tömengä edæ ayæ quëwencæcäimpa. ³⁶ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wë womonte ba ininque edæ tömengä nänö ömæwocate wæquinque mäincooque æmaingampa. ³⁷ Īñæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætë æmaingä. ³⁸ Nöwodäni Wængonguï ingante pämänte godinque nê eññämaï cædäni weca quëwëninque minitö iñömö botö Waobo nê eññagaimo beyæ ante guingo imonte wæminitawo. Botö apænedö beyæ ante guingo imonte wæminitawo. Īñæmpa botö Mæmpo ñäö guinæ gongæñonte anquedoidi tæiyæ waemö emönäni tönö dibæ pöninque botö wæætë botö beyæ ante nê guingo imonte wædingä beyæ ante näemæ guingo imonte wæcæboimpa.

9 Mänömainö äninque Itota godömenque,

—Botö weca ongömini pancaminiya iñömö iïmaï ba acæminimpa, ante näwangä ämopa. Minitö ayæ wænämaï miimini quëwëñömini botö Wængonguï Awënë Odeye inömo inte tæi piñæninque Tæiyæ Awënë babo acæminimpa, ante Itota apænecäimpa.

Itota waëmō pōnī ñāō bai ēmongā bacā adānīpa

(Mäateo 17.1-13; Odoca 9.28-36)

² Mānīnō ante apānecā ate Itota iñōmō ōnompō æmæmpoque go adoönæque iinque go ate Pegodo ingante Tantiago tōnō Wāō inate mānīmpodānique inānite ānanquidi mæicā adodānique æibæ æite on-gongadānīpa. Æite ongōñōnāni edæ Itota awinca tōmēnāni ayōnāni edæ wīī cōwē nānō ēmōnō bai waëmō pōnī ñāō bai edæ ēmongā bamongā adānīpa. ³ Tōmengā weocoo ñāō pōnī nāāmænta weocoo ēñacā adinque tōmēnāni, Ædō cæte iincoo bai nāāmænta pōnī yamonte cæquīnānīi, ante edæ wædānīta. ⁴ Ayæ ayōnāni edæ doyedē pōnī nē æigainā iñōmō Mōitee wodi tōnō Ediya wodi incæ Itota tōnō edæ godongāmæ pō gongæninque tedeģōna adānīta. ⁵ Adinque Pegodo guiquēnē Itota ingante, —Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Iñōmō mōnō waa pōnī ongonte awædō. Bitō āmi iinque mōnitō oncontai-oo mentaiya go adotaique mænōninque bitō oncontai ante adotaique Mōitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænōmāimōnīpa, angantapa.

⁶ Edæ Wāō tōnō Tantiago tōnō godongāmæ guīñente wædinque Pegodo, Æbānō ante tedequīmoo, ante ēñēnāmaī inte mānīnō ante ōnonque tede-cantapa. ⁷ Ayæ edæ boguīmāmo ocabogadāni obo wææninque ganta owo iinque ōnōnepāmoque boguīmāmodē apānecantapa. “Iingā iñōmō botō Wengā botō nē waadecā ingampa cæmīnīi. Tōmengā pōnō apānecā ate ēñēdāni,” ante apānecā ēñē-gadānīpa. ⁸ Ēñēninque quingæ gomō gomō ayōnāni wada edæ do dæ goda iñōnate Itota adocanque ñōwo tōmēnāni weca ongongā agadānīpa.

⁹ Ayæ ānanquidi inō wææ pōñōnāni Itota tōmēnāni inānite angantapa. Mānīnō mīni adīnō ante mīnitō gode ānāmaī pæ wēēneyōmīni botō Waobo ēñagaīmo inte edæ wænte ate ñāni ōmæmoncæboīpa. Ñāni ōmæmōmo ate mīnitō edæ mānīñedē ate apānecæmīnīpa. ¹⁰ Ante angā ēñēninque tōmēnāni gode ānāmaī pæ wēēnedāni incæ nāmāneque, Mānīnō tōmengā nānō ñāni ōmæmonguīmāmo ante æbānō ante apānecāā, ante wædōnānīpa. ¹¹ Iin-que Itota ingante,

—Mānōmaī i iinque, Ediya wodi tāno poncæcāīpa, ante nē odōmōnāni iñæmpa quīnante apānedānīi.

¹² Āñōnānite Itota wæætē,

—Ediya wodi nāni ānongā iñōmō tāno pongā ingampa. Nāwangā impa. Pōninque tōmengā, Doyedē ingai bai ñōwo wæætē adobaī nō pōnī bacæīpa, ante badongampa. Iinque dodāni Waocā nē ēñaquingā ingantedō ante yewæmōninque, Nanguī caate wæyon-gante wadāni pīinque Baa ancædānīpa, ante quī-nante yewæmongadānīi, ante pōnēmīni. ¹³ Incæte botō iīmaīnō ante apānebo ēñēdāni. Ñōwocā mōnō Ediya inongā inte do pongāīpa ante aquēnē. Tō-

mengā pongā adinque wadāni edæ dodāni nāni yewæmongāinō bai adobaī cædinque quīēmē ante nāni cæinēwēnō ante do cædānīpa, ante Itota tō-mengā tōnō nē æidīnāni inānite apānegacāīpa.

Itota wēnæ ingante angā go ate wēñængā waa ba-campa

(Mäateo 17.14-21; Odoca 9.37-43)

¹⁴ Itotaidi mānīi wææninque tōmengā nānō nē ēmīñēnāni æidāmaī ināni weca ponte ayōnāni wadāni nanguī ināni goto gongænanī adānīta. Nē æidāmaī ināni tæcæguedē ongōñōnānite nē wææ odōmōnāni guiquēnē tōmēnāni tōnō wæætēdō wæætē ānāni adānīta. ¹⁵ Itota do pongā adinque edæ goto gongænināni tōmānāni guīñente wædinque wadæ pogodo ponte bee tēninque, Bitō pōmi, ānānīta.

¹⁶ Āñōnānite Itota,

—Tōmēnāni tōnō quīnō ante apānedinque wææt-edō wæætē āmīnīi.

¹⁷ Āñongante adocanque tæcæguedē ongongā inte wæætē apānedinque,

—Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Botō wengā wēnæ ba-betadecā ingante ēwocampa, ante wædinque botō tō-mengā ingante bitō weca ænte pontabopa.

¹⁸ Ēyōmōmē ongōñongante wēnæ pō guīdinque wēñængā ingante cōwē gotodongā tæ go wæængampa. Iinque wēñængā wodi māwanta tadedinque wentoquēnē wentoquēnē angadinque pæ opate bacampa. Mānōmaī cæcā ate wædinque botō bitō mīñæ nē godāni inānite, Wēnæ inte wido cædāni, āmo cæquēnēnāni incæ ædō cæte cæquīnānīi.

¹⁹ Ante apāneyongā Itota tōmēnāni inānite,

—Ñōwomīni mīni pōnēgade. Botō mīnitō weca æpogadō quēwēmoī. Pōnēnāmaī inte cæyōmīnite botō æpogadō piyænē cæte wæwēmoī. Edæ wēñængā ingante botō weca ænte māmōmīni pongædāni, angantapa.

²⁰ Ænte pōnāni ate wēnæ incæ Itota ingante adinque do wēñængā ingante do do wāate bai cædinque wido cæcā tæ go wæængantapa. Ayæ māwantabo tadedinque бага wentoquēnē wentoquēnē angadinque edæ pæntæmæ pæntæmæ gocā. ²¹ Adinque wæmpocā ingante Itota,

—Æyedēnō mānōmaī bacāi.

Āñongante,

—Wēñængāñedē do badingā inte quēwengampa.

²² Quēwēñongante wēñængā ingante wantæ wantæ iñō wantæ wantæ iñō, Gongapamō guitodōmo gonte wæncæcāīpa, ante wēnæ incæ cæcā. Ayæ, Æpænē adobaī guitodōmo becadote wæncæcāīpa, ante cæ-campa cæbīi. Nāwangā tæi pīñæmi iinque bitō mō-natō wæwēnō ante pōnente cæbāimīpa. ²³ Āñongante, —Bitō guiquēnē wabānō wede pōnēmi imitawoo. Edæ wede pōnēñongante edæ waocā beyæ tōmāā do cæte impa.

²⁴ Angä eñente wædinque wæmpocä iñömö yedæ äninque,

—Bitö imite pönemopa. Edæ botö æmæ pönönö ante bitö cæbi ate ædæmö wede pönente bacæboimpa, ante wæbopa.

²⁵ Ante añongä nanguï inäni do pogodo pönäni ate wædinque Itota iñömö wënæ nē wentamö ewocacä ingante piinte äninque,

—Wënæbi bitö, Babetamonca babetade bacædänimpa, ante nē cæbi inömi inte ñöwo tao godinque wii adodö guiquimi incæbiimpa, angantapa.

²⁶ Eñente wædinque nanguï Yæ yæ äninque wëñængä ingante wido cæcä do do wäate tæ go wææninqe pæntæmæ pæntæmæ goyongante wënæ tao gocantapa. Gocä ate wëñængä do wænänäni bai öñongä ate wædinque pancadäniya, Æmæwo wæmaingampa, ante wædäni. ²⁷ Ìninqe Itota iñömö pædæ wæampo önompo bæi ongonte ængæ ganticantapa.

²⁸ Itota ayæ wadæ godinque oncönë pö guiyongante tömengä nänö nē emiñænäni awëmö äninque, —Mönitö guiquënë bitö bai wido cæcæte ante cædinque quinate wido cædämaï intamönii.

²⁹ Ante wæyönänite, —Wënæ mäningä bai ingante wido cæcæte ante cædinque wantæpiyæ cænämaï inte Wængonguï ingante nanguï apænete ate wido cæcæimpa, ante apæneçä eñengadänimpa.

Wænönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apæneçä

(Mäateo 17.22-23; Odoca 9.43-45)

³⁰ Ayæ wadæ gote Gadideabæ wodo pænta godinque Itota, Wadäni adämaï iñönänite ³¹ botö emiñænäni adodänique ongöñönänite odömönte apænebo eñencædänimpa, ante cæcantapa. Ayæ tömönäni inänite iimaïnö ante awëmö apæneçantapa.

—Adocanque, Waocä nē eñagaingä æyömmönö ongongää, ante godö odömmöninqe botö imote waodäni nempo pædæ godongä æncædänimpa. Nē ænäni wæætë botö imote edæ wænönäni näñe wæncæboimpa. Incæte mēönaa go adoönæque iñonte botö adobo incæ ñäni ömæmoncæboimpa.

³² Ante apæneyongante tömengä emiñænäni önömoncaque eñëninque eñënämaï inäni inte, Æbänö ante tedebei, ante guïñente wædinque änämaï pæ wënegadänimpa.

Æcänö ñænængä inte nē angä inguingää, ante tededänipa

(Mäateo 18.1-5; Odoca 9.46-48)

³³ Mänii godinque Capënaömmö iñömö ponte oncönë guidinque tömönäni inänite Itota,

—Idömæ pöninque æbänö ante tedeminitawo.

³⁴ Añongante edæ, Mönö cabo incæ æcänonque ñænængä pönii inongä inte nē angä inguingää, ante tedewëninäni inte guingo imonte wædinque pæ wënedänitapa. ³⁵ Ìninqe tæ contadinque Itota iñömö, Dote, näni äincabo inänite, Pödäni, angä pönäni ate,

—Yæcado ongömmote, ante nē änongä iñömö tömengä wæætë yæmiñængä pönii gote ongonte tömänäni beyæ nē godö cæcä bate waa tobaingampa.

³⁶ Äninque Itota wëñængä guiyangä ingante äninque tæcæguedë goncæte pæ mäninque tömönäni inänite wæætë apæneçantapa.

³⁷ —Æcänö botö emöwo apænedinque mäningä bai wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö imote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa. Ayæ edæ botö imote, Pöe, ante nē waa cæcä iñömö tömengä iñömö wii botö adoboque imote waa cæcä ingampa. Wæætë botö imote nē da pönöningä ingante Wængonguï ingante adobai edæ, Pöe, ante do waa cæcampa, ante Itota apænegacäimpa.

Mönö imonte æcänö piinämaï ina mönö tönö cæcampa

(Mäateo 10.42; Odoca 9.49-50)

³⁸ Itota mänömaï apæneçä eñëñönäni Wäö guiquënë,

—Awënë nē Odömmömi eñëmi. Wacä bitö emöwo apænedinque wænæidi inte wido cæcä atamönipa töö. Ayæ, Wii mönö cabo ingampa, ante adinque mönitö tömengä ingante Baa äninque, Cædämaï imäwe, antamönipa.

³⁹ Ante apæneyongante Itota wæætë, —Ee amini cæcædäni. Edæ æcänö botö emöwo apænedinque öönæde näni cæi bai mä cæda, tömengä ædö cæte botö imotedö ante do wënæ wënæ anguingää. ⁴⁰ Edæ mönö imonte æcänö piinämaï ina tömengä mönö cabo inongä inte bai mönö tönö godongämæ cæcä ingampa töö. ⁴¹ Näwangä ämopa. Bitö Codito nänö nē emiñænömi imi ænte bee, ante wacä minitö iminite æpæ adotacaque pönongä bemini ininque nē pönöningä wæætë tömengä nänö pönöniñö beyæ eyepæ æncæcäimpa, angacäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante näni wæquinque cædänipa

(Mäateo 18.6-9; Odoca 17.1-2)

⁴² Mänömainö apænedinque Itota godömmenque apæneçantapa. “Wadäni godö cædäni beyæ botö imote nē pönönäni incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cædänipa. Ìninqe, Wëñængä adocanque guiyangä pönii ingä incæ oda cædämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque nē godö cæcæ cædingä ingante iimaï cædäni ininque tömengä toquënegä imaingampa. Waodäni näni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca äninque tömengä

önömenca æ wēmencadinque tōmengä ingante tæcætibæ wido cædäni ininque tōmengä edæ, Wēnæ wēnæ cædämaï inte becadote wæmo beyænque Wængonguï botö imote wii godömenque pangampa, ante wædinque waa toquēnengä imaingampa. ⁴³ Bitö önompoca cædinque wēnæ wēnæ cæbi ininque bitö önompo aa wi æmpote baï wido cæte baï cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quēwēninque æmæmpoque empobi incæte bitö cōwē bitö wænämaï quēwenguinque öönædē æibi waa imaimpa. Edæ wii tipæmpoga empobi inte edæ bitö gonga cōwē bæcote wæwenguïñömö wii æmæwo wido cæte wæquïmidö anguēnē. ⁴⁴ Edæ mäniñömö tadömengadænguipo iñömö cængota wænämaï gonga emönämaï bæcoquinö anguēnē.”

⁴⁵ Ayæ, “Bitö önöwaca wapiticæ godinque eñēnāmaï cæbi ininque önöwa aa wi æwate baï wido cæte baï cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quēwēninque æmæwaque ewabi incæte bitö cōwē bitö wænämaï quēwenguinque öönædē æibi waa imaimpa. Edæ wii tipæmpoga ewabi inte edæ bitö tadömengadænguipo wido cæte wæquïmidö anguēnē. ⁴⁶ Edæ mäniñömö tadömengadænguipo iñömö cængota wænämaï gonga emönämaï bæcoquinö anguēnē.”

⁴⁷ “Ayæ ægodawate tæ go wæænte baï cædinque bitö awinca beyæ eñēnāmaï cæbi adinque bitö awinca cäi cæmonte baï cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæquïmi, ämo. Edæ bitö, Botö tipæmonga emonte incæ tadömengadænguipo wii goïnente awædö, ante pönente wædinque edæ cäi cæmonte awinca æmæmonque emömi inte quēwēninque Wængonguï Awēnē Odeye weca æite waa tobaimipa. ⁴⁸ Edæ mäniñömö tadömengadænguipo iñömö cængota wænämaï gonga emönämaï bæcoquinö anguēnē,” ante Itota apænecantapa.

⁴⁹ Ayæ godömenque apænedinque, “Waadäni, Ööingä ñömænāmaï ingæimpa, ante cædinque cati ñænæ quïmönique gongapamö æñö cæte biyadänipa. Waomini tōmämäni adobaï caate wædinque ædæmö biyate baï badinque ñömænāmaï inguïminidö anguēnē. ⁵⁰ Cati quïmonte cæi iñömö waëme inte gæpæ emompa. Incæte nongæmonte ba adinque minitö wæætē æbänö nö cæmïni wæætē gæpæ emonguï i. Ööingä waëme bacæimpa, ante quïmonte cæi wæä wæä pæmönäni baï cædinque minitö mïni caipæ incæ piyænē cæte wacä ingä wacä ingä waa cæte quēwēdäni,” ante Itota odömonte apænecä eñēngadänimpa.

Nänöogængä ingante nāni pämænö ante

(Mäateo 19.1-12; Odoca 16.18)

10 Mänii Capēnaömö ongöninque wadæ tao iguidinque Oodeabæ ganca Oododänö æmæ wedeca pongantapa. Pongä adinque nanguï inäni wæætē pö pö cædäni adinque Itota cōwē nänö odömöi baï

adobaï odömonte apænecä eñēnänitapa. ² Paditeoidi guiquēnē, Godö ämö eñēninque Itota adodeque oda cædete wacä tocæi, ante cædinque tōmengä weca pöninque, Itota eñēmi, änänitapa. Wængonguï æbänö ante wææ angacäi. Waocä tōmengä nänöogængä ingante pämængä ininque edæ nö cæte intawo.

³ Ante äñönäni tōmengä wæætē,
—Möitee wodi æbänö ante yewæmöninque minitö iminite wææ angacäi.

⁴ Angä eñēninque,
—Æmæwo pämæmo goquïmi, ante yewæmöninque mäninta bitö yewæmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitö önonque pämæncæbiimpa, ante Möitee wodi wææ ante yewæmongacäimpa.

⁵ Ante apænedäni eñēninque Itota,
—Iñæmpa, Mimö ömædëmïni inömïni inte minitö wēnæ wēnæ cæinëmïni iminipa, ante wædinque Möitee wodi, Mänömaï cæedäni, ante yewæmongacäimpa. ⁶ Edæ wēenēñedē Wængonguï nänö badongaiñedē tōmengä, “Onguïñængä ingampa, ayæ, Onquiyængä ingampa, ante badongacäimpa. ⁷ Mänömaï beyæ waocä mæmpocä ingante emö cædinque wäänä inante emö cæte godinque onquiyængä ingante, Botö nänöogængä, ante æmæwo mongä ate tōmēna nāna gæncaya inöna inte möninque guëa quēwencædaimpa. ⁸ Ininque æmæwo möninque tōmēna nāna gæncaya incæ adocanque baï bate quēwencædaimpa,” ante Möitee wodi nänö yewæmongaï baï cædinque tōmēna nāna gæncaya do möninque nänēnē inämaï adocanque baï do bacäimpa. ⁹ Mänömaï beyæ Wængonguï, Adocanque baï inapa, ante nāna gæncaya nänö nē badongaina iñönate waocä wæætē pango cædämaï incæcäimpa.

¹⁰ Angä wædinque Itota tönö oncönē guïdinque tōmengä miñæ nē godänique, Æbänö ante ämitawo. Godömenque apænebi eñēmönie. ¹¹ Ante äñönänite Itota,

—Æcänö näwä nänöogængä ingante pämæninque wacä onquiyængä ingante möna tōmengä wiwa towengä do badinque näwä nänöogængä ingante wiwa cæcampa. ¹² Onquiyængä guiquēnē tōmengä nänöogængä ingante pämænte godinque wacä ingante godö mongä ininque tōmengä adobaï wiwa towengä bacampa, ante Itota apænecä eñēngadänimpa.

Wēñænäni inänite gampo cæcadinque waa apænecampa

(Mäateo 19.13-15; Odoca 18.15-17)

¹³ Ayæ ate, Wēñænäni inänite Itota pönö gampo cæcadinque waadete apænecæcäimpa, ante cædinque wadäni tōmengä weca ænte pö ænte pö cædäni adinque tōmengä miñæ nē godäni guiquēnē, Ænte pönämaï iedäni, äninque Baa Baa änäni. ¹⁴ Ate wædinque Itota ænguï badinque nē Baa änönäni inänite wææ äninque,

—Wēñænāni inānite ee amīni poncædānīmpa. Edæ mānīnāni nāni pōnēnō baī adobaī pōnēnāni inte edæ Wængonguī Awēnē Odeye nempo do quēwēnāni inānīpa. Īnīnque mīnitō īñōmō wēñænāni inānite Baa ānāmaī īedāni. ¹⁵ Edæ nāwangā apænebo ēñēedāni. Wēñængā do pōnengā inte Ao angā ingā baī Wængonguī Awēnē Odeye ingante do pōnēnīnque nē Ao ānāni īñōmō tōmēnānīque tōmengā nempo guīdīnque quēwēnānīpa. Wadāni guīquēnē Wængonguī Awēnē Odeye ingante Baa ante pōnēnāmaī ināni guīquēnē tōmēnāni ædō cæte tōmengā nempo guīdīnque quēwēnguīnānīi, ante Itota apænegacāīmpa.

¹⁶ Ānīnque edæ wēñænāni inānite bæi ongonte pæ mānīnque, Wængonguī mīnitō īmīnīte waadete pōnō cæcæcāīmpa, ante Itota gampo cæcacā gampo cæcadīnque waa apænegacāīmpa.

Māīncoo nanguī ēacā Itota weca ponte apænegacāīmpa
(Māateo 19.16-30; Odoco 18.18-30)

¹⁷ Ayæ godōmenque gocæ cæyongā wacā edæ Itota weca pogodo ponte da guīcapodīnque,

—Awēnē nē waa Odōmōmī apænebi ēñēmoe. Botō æbānō cædīnque cōwē wænāmaī wantæpiyæ quēwēmaīmoo.

¹⁸ Āñongante Itota edæ,

—Wængonguī adocanque nē waa cæcā īñongante bitō botō imote, Nē waa cæbi īmīpa, āmīi. ¹⁹ Īmaī cæedāni, ante Wængonguī nānō wææ angāinō ante bitō tōmēmi do ēñēmīpa. “Wacā ingante godō wænōnāmaī īe. Bitō nānōogængā ināmaī īñongante godō guēa mōnāmaī īe. Wacā quī adīnque awēmō ænāmaī īe. Wacā wēnæ wēnæ cæcā atabopa, ante godō babæ wapiticæ ānāmaī īe. Wacā quī æncæte ante cædīnque babæ cædāmaī īe. Wæmpocā ingante wānā inante waa adīnque tōmēna inante godō waadete cæe,” ante wææ yewæmongacāīmpa, ante bitō edæ do ēñēmīpa, angantapa.

²⁰ Ante apænegacā ēñēnīnque nē ānīngā guīquēnē Itota ingante wæætē,

—Awēnē nē Odōmōmī ēñēmī. Botō mānīnō bitō ānō baī tōmānō ēñēnte cædīnque pægaboī ae.

²¹ Apænegacā ēñēnīnque Itota tōmengā ingante cōwā adīnque waadete pōnēnīnque,

—Adodeque ayæ ēñēnte cæquēnēmi īmīpa, ante āmo ēñēe. Oōnædē bitō waēmoncoo ængūnque edæ ñōwo godīnque īmæca bitō mānīncoo tōmancoo godonte ænīnque bitō ænīnta wæætē ōmæpodāni inte wædāni inānite tōmanta godōmī æncædānīmpa. Ayæ edæ botō imote tee empote pōe.

²² Angā ēñēnīnque, Botō māīncoo nanguī īmpa, ante pōnēnte wædīnque nē ēacā īñōmō nanguī wæwēnīnque wadæ gogacāīmpa.

²³ Gocā adīnque Itota godongāmæ adīnque tōmengā nānō nē ēmīñænāni inānite,

—Wængonguī Awēnē Odeye nempo guīte quēwēncæte ante cædīnque waodāni ōmæpodāni inte botō mīñæ pōnānīpa. Māīncoo nanguī ēacā guīquēnē æbānō cæte ōmæpocā inte botō mīñæ ponte guīte quēwēngūngāā, angantapa.

²⁴ Īnīnque tōmengā mīñæ nē godāni tōmengā nānō apænedō beyæ ante, Æbānō angāā, ante guīñēnte wæyōnānīte Itota wæætē,

—Botō wēmīni ēñēedāni. Wængonguī Awēnē Odeye nempo guīte quēwēncæte ante cædīnque ante waocā māīncoo mangā beyænque eyepæ cæcampa diyæ guīquīngāā. ²⁵ Edæ cāmeyo guīyangā ingampa diyæ daagō guīyampite pædæ tacāā. Īnīnque, cāmeyo ñænængade īnongā inte pædæ tadāmaī ingā baī nē ēacā adobaī ingampa. Tōmengā nāmā ayongā ñænængā īnongā inte edæ æbānō cæte Wængonguī Awēnē Odeye nempo do wāānē guīte quēwēngūngāā.

²⁶ Ante apænegacā ēñēnīnque godōmenque nanguī pōnī guīñēnte wædīnque tōmēnāni nāmāneque tededīnque,

—Īñæmpa mānōmaī ī īnīnque æcānō wāānē guīte quēwēngūngāā.

²⁷ Ante nāmāneque tededāni inānite adīnque Itota,

—Waomīnīque incæ nāmā mīni cædō beyænque ædō cæte quēwēmaīmīnīi. Wængonguī guīquēnē wīi wao baī cædongā inte nāmā incæ tōmānō do cæcā ingampa.

²⁸ Ante apænegacā ate Pegodo tōmengā ingante ānīnque,

—Mōnītō īñōmō mōni ēadīncoo owæ caate bitō mīñæ ōmæpomōni pōmōni ae.

²⁹ Tæcæ āñongante Itota tōmēnāni inānite wæætē,

—Mīnitō botō beyæ ante pōnēnīnque waa pōnī botō apænebodō beyæ ante pōnēnīnque pōmīnītapa. Īnīnque edæ botō īmaī ante nāwangā āmopa. Æcānō mānīnō beyæ tōmengā oncodo taodīnque tōmengā tōnīñadāni inānite ēmō cædīnque mæmpocā tōnō wāānā inante ēmō cæte wēñænāni inānite ēmō cæte godīnque tōmengā gōneacoo ēmō cæte owæ caate godīnque botō mīñæ æcānō wadæ pōna īñōmō, ³⁰ tōmengā īñōmō īnguīpoga quēwēnīncoo wēēnē nānō ēadīncoo baī adopocoo ænīnque godōmenque adopo adopo tiēē ganca mānīmpoga adopo æncæcāīmpa. Ayæ onconcoo ænīnque tōmengā tōnīñadāni tōmengā badāīdī tōmengā wēñænāni tiēē ganca baī yebænāni baī ænīnque, tōmengā gōneacoo wæætē bacoo æncæcāīmpa. Incæte tōmengā ingante togænte pancædānīmpa. Īncayæ pōmāmo bayonte botō, Bitō quēwēnguīmāmo, ante godōmo ænīnque tōmengā cōwē wantæpiyæ wænāmaī quēwēncæcāīmpa. ³¹ Incæte edæ tāno yæcado ongōnīnāni inte pancadānīya wæætē yæmīñæ gote ongōnāni bacædānīmpa. Ayæ yæmīñæ ongōnīnāni inte wæætē yæcado ponte ongōnāni bacædānīmpa, ante Itota apænegacāīmpa.

**Wæncæboimpa, ante Itota wæætē adodō ante
apænecampa**

(Mäateo 20.17-19; Odoca 18.31-34)

³² Mänii Eedotadēe ante ñowo änämænē æiyönäni Itota incæ täno beyænte æicä. Ate wædinque tömengä emiñænäni guiquenē, Tömengä nänö wænguinque täno æicampa, ante wæyönäni ayæ pönäni guiquenē guifente wædönänimpa. Itota iñömö tömengä miñæ, Dote, ante näni gocabo inänite nänenē ænte mäocä goyönäni tömengä, Botö imote iimaï cædäni bacæboimpa, ante edonque apænecantapa.

³³ Eññönänite, “Ñowo iñömö mönö edæ Eedotadēe iñömö æicæimpa. Mäniñömö æi pö gongæmö ate adocanque, Waocä ne eñagaingä æyömönö on-gongäa, ante godö odömongä bæi ongonguinäni. Ayæ, Wængongui qui, ante ne godönäni ñænænäni tönö ne odömönäni nempo tömengä botö imote pædæ godongä æninque tömænäni wæætē botö imote apænte äninque, Cöwē wæncæcäimpa, äninque oodeoidi inämaï inäni inänite wæætē pædæ mäo godönäni. ³⁴ Æninque iinäni wæætē botö imotedö ante badete todinque botonga tawimæ towæ tänongad-inque æmontaimenca tæi tæi pänäni ämogate wæyö-mote botö imote godömenque wænönäni wæncæboimpa. Wæætē do wænimo inte botö meö-naa go adoönæque iñonte ñäni ömæmoncæboimpa,” ante Itota wæætē apænecacäimpa.

Tantiago tönö Wäö, Mönatö ämaï cæe, ante wædapa

(Mäateo 20.20-28)

³⁵ Ayæ Tebedeo wëna Santiago tönö Wäö iñömö Itota weca pöninque,

—Awënë ne Odömömi eñëmi. Mönatö quiëmë ämö-na cæbi waa tobäimönapa,

³⁶ Äna eñëninque,

—Mīnatö beyæ quīnö cæbo æmīna.

³⁷ Äñongante,

—Awënë inömi inte bitö ñäö emömämöde tæe con-tadinque mönatö imönate iimaï cæcæbiimpa, ante ämönapa. Adocanque bitö tömëmæmi inö adocanque dipæmæmi inö ämi tæe contaquimöna.

³⁸ Ante äna eñente wædinque Itota wæætē,

—Iñæmpa minatö eñënämaï inte mänömaï ämīna awædö. Edæ botö nantate wæwenguimæ bai becabo bai minatö edæ adobaï adotaca becate bai Ao ante botö beyæ nantate wæwenguimīnaa. Ayæ botö wæn-guimämo ante minatö adopænē guite bai adobaï Ao ante botö beyæ guifënämaï inte wænguimīnaa.

³⁹ Ante äñongante,

—Ao ante guifënämaï cæcæmönaimpa.

Ante apæneyönate Itota,

—Botö nanguï caate wæwëmo bai minatö adotaca becate bai äanque bai caate wæquimīna imīnapa. Botö wænguimämo ante minatö adopænē guite bai adobaï wænguimīna imīnapa. Näwangä impa. ⁴⁰ In-

cæte botö tömëmæmo inö botö dipæmæmo inö æcänö tæe contaquīna, ante wii botö godö ämo imopa. Wæætē, Awënë contaimpaa mäninaque tæe contaquī-na, ante do badongaingä inte Mæmpo Wængongui iñömö tömengä adocanque godö angä contacædaim-pa, ante Itota apænecacäimpa.

⁴¹ Mänömainö ante tededapa töö, ante eñëninque wadäni diete ganca tömengä miñæ ne godäni guiquenē Tantiago tönö Wäö inate piinänitapa.

⁴² Piinäni ate wædinque Itota aa pecä pönäni ate tömænäni inänite wæætē apænecantapa.

—Mīnitö, Oodeoidi inämaï inäni æbänö cædänipa, ante do eñëminipa. Tömænäni näni, Awënëidi, ante ne änönäni iñömö nämä beyænque ante cædinque nangui piinte änäni wædinque awënëidi nempo quëwënäni incæ wæætē do eñente cædänipa. Ayæ tömænäni weca ne ñænænäni inönäni iñömö, Tömë-moque ämo eñente cædäni, ante piinte änäni wædänipa. ⁴³ Mīnitö guiquenē tömænäni nämä beyænque ante nanguï änäni bai wii adobaï cæquënëmini iminipa. Wæætē mini cabo iñömi adocanque ñænængä pönī ingä bacæte ante cædinque tö-mengä täno edæ mīnitö beyæ ne cæcä baquënengä ingampa. ⁴⁴ Ayæ yæcado ongöinente wæcä iñömö tö-mengä yæcado ongoncæte ante cædinque wæætē edæ yæmiñæ pönī gote tömänäni beyæ ne cæcä bad-inque tömengä nämä beyæ ante cædämaï inguë-nengä ingampa. ⁴⁵ Edæ Waobo eñagaïmo inte adobaï, Botö beyæ pönö cæcædänimpa, ante wii pömo imopa. Wæætē wadäni beyæ godö cæcæte ante pömoimpa. Ayæ edæ nanguï inäni tee mönete bai wæwëñönäni botö wæætē, Tömænäni wibænete tadinque quëwencædänimpa, ante tömëmo wepæ incæ godon-cæte ante pömo imopa, ante Itota apænecacäimpa.

Batimeo babetamongä ingante Itota angä waa ba-mongä

(Mäateo 20.29-34; Odoca 18.35-43)

⁴⁶ Itota mäninö godinque Eedicoo näni quëwëñömö pongadänimpa. Tömengä nänö ne emiñænäni tönö tæiyænäni tönö Eedicoo iñömö wodo pänta tayönäni wacä babetamongä Timeo wodi wë Batimeo iñömö taadö wedeca, Pönömi æmoe, ante äncönongäimpa. ⁴⁷ Ininque wadäni, Itota Näatadeta pædingä inte pongampa, ante tededäni eñëninque tömengä ogæ tedete,

—Itota eñëmi. Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁸ Ante tæcæ äñongante godongämæ godäni pancadäniya, Apocænē inguënē quëwëe, ante änäni incæte tömengä godömenque yedæ aa pedinque,

—Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁹ Äninque ancaa aa pecä eñëninque Itota næ gongæninque,

—Babetamongä ingante aa pemini pongædäni.

Angä eñëninque babetamongä ingante,
—Ængä gantidique wædämaï imäwe. Bitö imite,
Pöe, angä apa quëwëe.

⁵⁰ Änani eñëninque babetamongä incæ ayacooga
gäni tadongate do ængä gantidique Itota weca
pongä. ⁵¹ Adinque,

—Bitö beyäë quinä cæquimoo.
Äñongante babetamongä,
—Awënë në Odömömi eñëmi. Cæbi waa bamonte
aboe.

⁵² Angä eñëninque Itota,
—Waa bitö bamonguinque botö imote pönëmitapa.
Önonque wadæ gobäwe.

Äñongante tömengä do waa bamonte adinque Itota
miñäë taadonque gogacäimpa.

Itota Eedotadëë iñömö pongampa

(Mäateo 21.1-11; Odoca 19.28-40; Wäö 12.12-19)

11 Mänii gote Eedotadëë obo pöningue Odi-
bowænquidi nani anquidi ontacamö goinö Beta-
paguee nani quëwëñömö ganca ayäë Betänia nani
quëwëñömö ganca pöñönäni Itota tömengä miñäë në
goda inate mënaa inate da godöningue angantapa.
² Imaï angantapa.

—Mänii nani quëwëñömö ongö amina. Tömëñömö
go guiite ayömina bodo wë picængä incæ waocä in-
gante mongänämaï iningä inte ñäni ñäingä a on-
gongä acæminäimpa. Adinque ñi cæyænte ænte pöe-
da. ³ Wacä, Quinante ñi cæyæminäa, ante wææ angä
eñëninque minatö wæætë edæ, Mönö Awënë nänö
ænguënënö ante ænte gomönäpa. Tömengä iinque
cæte ate adodö do da pönongä æedäni, ante äeda.

⁴ Angä eñente gote ayöna bodo wë taadö wedeca
odemö awäa ñänö ñä a ongö adinque ñi cæyænte
ænte gocæte ante cæda.

⁵ Adinque mäniñömö ongönäni guiquënë,

—Bodo wë quimäë ñi cæyæwëminäa.

⁶ Äñönänte Itota nänö äninö adodö äna eñëninque,
Ao änäni. ⁷ Eñëninque ñi cæyænte Itota weca töi töi
ænte pönatapa. Ænte pöningue tömëna wecoo
yabæcooque æidämäë wo cæyabæda ate Itota
wænömëncæ inö æi yiyäë tæë contacantapa. ⁸ Adinque
nanguï inäni, Itota nänö ponguinö, ante tömënanäni
wecoo yabæcooque pönö bee podöwayönäni wadäni
guiquënë gönea gote yæpæma öñabo tapænte mämö
bee bee podöwadäni ate tömengä podöwainonque
gocantapa. ⁹ Gocä adinque täno godäni tönö ayäë
pönäni tönö nanguï inäni godongämäë godinque
yedæ äninque,

—Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa, ante
tomönäpa. Awënë Wængongui emöwo beyænque põ-
mi ininque bitö toquinque edæ Wængongui bitö imite
waa cæcæcäimpa. ¹⁰ Mönö mäemäë Dabii wodi pæimi
inömi imäpa, ante adinque mönitö, Awënë odeye Dabii
wodi nempo nani waa quëwengäi bai bitö nempo
mönitö waa quëwenguinque impa. Iinque, Badogaa,

ante yedæ äñömöni æibæ pönä quëwënanäni incæ,
Badogaa, ancædänimpa.

¹¹ Ante yedæ äñönäni Itota Eedotadëë pö ti wææn-
inque Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë pö
guidinque mäniñömö ongoncoo tömäa acantapa.
Ayäë, Gäwadecæ pönä ba awædö, ante tömengä
ëmiñänäni dote ganca inäni tönö wadæ tao Betänia
gogacäimpa.

Igowäë ömæcawäë i adinque Itota piingampa

(Mäateo 21.18-19)

¹² Gote Betänia monte baönæ pöñönäni Itota
gæwænte wædinque, ¹³ Quinä impa cænguimoo, ante
gomö ayongä iigowäë öñabo emäë incæ incate bo-
cabäimpa, ante gote ayongä ömæcawäë acantapa.
Önönepoque i beyäë incadämaï intapa. ¹⁴ Ante iigowäë
inte apænedinque,

—Iigowäë eñëmi. Incaquinämaï inte bitö incaquimi
cænguinanäni.

Äñongante tömengä nänö në ëmiñänäni edæ eñëe
gongænänänpa.

Wængongui oncö tæiyäë waëmö bacäimpa, ante cæcä

(Mäateo 21.12-17; Odoca 19.45-48; Wäö 2.13-22)

¹⁵ Do nani ponguënënö Eedotadëë pönänitapa. Itota
iñömö Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë pö
guidinque mäniñömö mäincoo mänäni tönö wadäni
godonte æncæte ante godongämäë pönäni tönö
ongönäni adinque tömänäni inänite, Oncodo tao
goedäni, ante da tadongä tao godänitapa. Ayäë cam-
pio ante nani godonte æimpa tönö equemö godon-
cæte ante në mänäni nani cönöimpa tönö bæ tacä tö-
mampaa guidömëmäë tæë go wææntapa. ¹⁶ Ayäë
wadäni mäincoo mongænte yacönenque gocæte ante
cæyönänite Itota, Iincodo mongænte godämaï iedäni,
äninque wææ cæcantapa. ¹⁷ Ayäë tömënanäni inänite an-
gantapa.

—Wængongui beyäë iimainö ante yewæmongatim-
pa. “Tömämäë quëwënanäni botö oncönë pö guidinque
botö imote apænecædänimpa,” ante Wængongui
angä incæte minitö wënæ wënæ cæmini beyænque
Wængongui oncö incæ në awëmö ö æänäni nani wom-
öincönë bai wentamö bapa töö.

¹⁸ Ante odömönte apæneyongante, Wængongui qui,
ante në godönäni ñænænäni tönö në wææ ante
odömönäni tönö eñëe gönänitapa. Wadäni
önönänique guiquënë, Itota quinante waa pönä
apæncä eñëmönii, ante wædäni. Adinque awënëidi
wæætë, Itota beyænque piinäni wæcæ wæ, ante
pönëninque Itota ingante guiñente wædinque, Quinä
cæmö wæmaingäa, ante wænoncæte ante pönente
cægadänimpa. ¹⁹ Gäwadecæ bayonte Itotaidi iñömö
oncodo tao godinque godömenque yabæque tao
gogadänimpa.

Iigowæ ömæcawæ do guiñē wæ adänipa

(Mäateo 21.20-22)

²⁰ Baänæ ate iimö nani pöninö adodö ponte ayönäni iigowæ yæwaguinto ætæwowate tömewæ æi ayawæ edæ dobæ guingo iwate wænimpa, ante adänitapa.

²¹ Adinque Pegodo, Itota iimö nänö äni bai impa, ante pönëninque,

—Awënë né Odömömi cöwä ae. Bitö piinte äniwæ inte iigowæ edæ dobæ guiñē wæ ataque.

²² Äñongante tömënanäni inänite Itota wæætē,

—Wængonguī ingante wede pönemæwedäni, angantapa. ²³ İi änanquidi iñömö ongö iñonte waocä, “Änanquidi eñëmi, äninque, Bitö cabænte wo gote gäwapænē guie,” angä eñëninque änanquidi tömë gäwapæno do wo gote guiqui i, ante pönëminitawo. Edæ näwangä ante minitö iminute apænebopa. Æcämenque incæ edæ æmæ pönënamäi inte, Botö äno bai do bacæimpa, ante wede pönëninque äna ininque tömengä nänö äninö bai do æmaingampa. ²⁴ Mänömaï beyæ botö minitö iminute apænebopa. Minitö quiemë incæ ante Wængonguī ingante apænedinque, Tömengä näwangä pönongä æncæboimpa, ante wede pönente apænemini ininque minitö äninö tömänö edæ do æncæminimpa.

²⁵ Ayæ edæ, “Minitö, Wiwa cæbo incæte Wængonguī öönæde né quëwëngä inte botö imote pönö ñimpo cæcä ininque botö waa tobaïmopa, ante wæminitawo. İñæmpa, Wængonguī mänömainö cæcæcäimpa, ante cædinque minitö tömengä ingante apæneccæte ante ongöninque täno piyænē cæte cæedäni. Wacä wënæ wënæ cæcä wædömini inte minitö wæætē tömengä ingante pönö ñimpo cæedäni, ante Itota apænegacäimpa. ²⁶ Wæætē edæ minitö pönö ñimpo cædämaï imini ininque minitö wënæ wënæ cædinö ante minitö Mæmpo öönæde né quëwëngä inongä inte tömengä adobaï ñimpo cædämaï imaingampa,” ante Itota apænegacäimpa.

Awënë imipa, ante æcänö änaï, ante Itota ingante änanipa

(Mäateo 21.23-27; Odoca 20.1-8)

²⁷ Eedotadëe iñömö adodö pönänitapa. Itota Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë go guite cægöñongä, Wængonguī quī, ante né godönäni ñænænäni tönö né wææ ante odömönäni tönö né aadäni nani Picæncabo, nani änanäni tönö tömengä weca ponte änanitapa. ²⁸ Tömengä ingante,

—Æcänö né angä inte bitö imite angä cæbii, änanitapa. Æcänö bitö imite, Nē ämi imipa, pönö äna æninque bitö né ämi inte bai edæ mänömaï cæbii. ²⁹ Ante wæyönänite Itota näemæ äninque,

—Botö minitö äno bai adodeque ämo eñëninque minitö wæætē apænemini eñëmoedäni. Apænemini eñente ate, Botö cædinö ante æcänö né angä inte

pönö äna æninque cæboï, ante botö wæætē apænebo eñëmaimäni.

³⁰ Wäo wodi ingante æcänö, Æpænē guidonguimi, äna eñëninque tömengä wæætē guidongäi, ante pönëmini. Edæ Wængonguī angä eñente cæcantawoo. Wæætē waodänique änanäni eñente cæcantawoo.

Æcänö Wäo ingante änaa, ante apænemini eñëmoedäni. ³¹ Angä eñente wædinque tömënanäni, Æbänö anguīi, ante wæætedö wæætē nämänëque tededinque, “Wængonguī angä eñente Wäo guidongantapa, ante ämö bai Itota wæætē mönö imonte, ‘Quinante Wäo ingante pönënamäi iminitapa,’ ancædongäimpa.

³² Ante pönente wædinque wæætē, Wængonguī beyæ né apæneccä Wäo wodi inongäimpa, ante tömänäni pönënanäni. Ante pönëninque awënëidi wæætē, Waodänique änanäni eñente Wäo guidongantapa,” ante mönö ædö cæte anguīi. Edæ piinäni wæcæ wæ. ³³ Ante guifente wædinque Itota ingante edæ,

—Wa. Eñënamäi imönäni.

Ante wæyönänite Itota wæætē,

—İninque edæ, Æcänö né angä inte pönö äna æninque botö cæboï, ante minitö äno ante botö adobaï apænedämaï incæboimpa, ante angacäimpa.

Në aadäni inguënänäni incæ wiwa cædänipa, ante

(Mäateo 21.33-46; Odoca 20.9-19)

12 Ayæ mäniñedë Itota, Wængonguī æbänö cæcäa, ante eñencædänimpa, ante imæca quëwënanäni nani cæinö ante odömöninque iimäi apæneccantapa. “Waocä yowementacodë mininque wææ da da mäo da caadinque, Tömëmoncoo ænte pinä pinä gäwate tömëmæ ontatodë wæ yopænte æñömö, ante ææ wote badongä. Ayæ yowementacodë awëmö guidämaï incædänimpa, ante æi wænömënæca gomö aquifömö mäenongä. Ate wabæca gocæ cædinque wadäni ömæ wite né aadäni inänite, Botö yowementacodë incæ ömæ wite aedäni, angantapa. Aayöminite botö, Minitö quī, ante pancamonga pönömo æncæminimpa, angä Ao äñönäni wadæ gocantapa.”

² “Ayæ yowedepo bayonte tömengä ingante né cæcä ingante apænedinque, Bitö yowementacodë né aadäni weca godinque pancamonga ämi æninque botö weca wæætē mämömi æmoe, angä gocantapa. ³ Angä godinque pongä adinque yowementacodë né aadäni quiquënë né æncæ pönöngä ingante bæi ongonte tæi tæi päninque ömæpocä da tadönäni gocantapa. ⁴ Adinque né ëacä iñömö wacä ingante tömengä ingante né cæcä ingante angä gote pongä adinque yowementacodë né aadäni adobaï tæi tacadäni wæyongante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante tömengä ingante godö wiwa cædänitapa. ⁵ Ayæ wæætē né ëacä wacä ingante da godongä godinque yowementacodë pongä adinque né aadäni wæætē tömengä ingante wænönäni wængantapa. Ayæ wæætē nanguī inäni inänite da godongä pönäni adinque pancadäniya

inänite tæi tæi päninque pancadäniya inänite wänönäni wänänitapa.”

⁶ “Adocanque pöni nē ēacā weca ongönongäimpa. Mäningä iñömö nē ēacā wengä onguifñengä iñongante nē ēacā tömengä ingante nangui waadedongäimpa. Ininque nē ēacā iñömö, ‘Tömëmo wengä ingante da godömo gocā adinque tömënäni guifñente wædinque ee abainänipa,’ ante pönëninque tömengä ingante da godongä tömangä pöni gocantapa. ⁷ Gote dicæ pongä adinque tömënäni, ‘Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo inī edæ iingä iñömö nē ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wänömö wængä ate edæ mönö qui babaimpa.’ ⁸ Änewëninque tömënäni nē ēacā wengä ingante edæ bæi ongonte wänöninque tömengä baö inī yowementacodē wææ cæte yabæque edæ, Ömäe, ante wido cædänitapa. Mäninque apænebopa.”

⁹ Ante tededinque Itota apænegacäimpa. Ayæ mäni nē äninäni inänite wæætē iimaī angantapa. “Ininque yowementacodē nē aaquënänäni inänite nē ēacā æbänö cæquingää, ante pönëmini. Tömengä edæ, Ömäe, ante do pöninque nē aaquënänäni inänite godö wänöninque wadäni inänite yowementacodē godongä æninque aacædänimpa.”

¹⁰ Äninque Itota, “Minitö guiquënë dodäni nani yewæmongainta adämaī inte botö imote äminitawo. Edæ iimaīnö ante Wængongui angä eñente yewæmongadänimpa.

‘Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante nē mäenönäni nani wido cædinca incæ

gomonga wæmonca inca ininque täno nani ñönöninca bæbængapa do bacapa.

¹¹ Wængongui Awënë incæ mänömaī cæcä adinque mönö waocabo guifñente wædinque waa amompa,’ Ante yewæmonte i abaiminipa.”

¹² Mänömaī apænecä eñente wædinque awënëidi wæætē, Iñæmpa nē aaquënänäni nani cæinö ante odömonte apænedinque Itota mönö imonte piinte angä awædö, ante pönëninque tömengä ingante bæi ongoncæ cædänitapa. Incæte, Wadäni piinäni wæcæ wæ, ante wædinque ee adinque bæi ongönämaī inte tömënäni edæ wadæ gogadänimpa.

Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante tededänipa

(Mäateo 22.15-22; Odoca 20.20-26)

¹³ Mäni awënëidi incæ ayæ ate Paditeoidi pancadäniya tönö Edodeidi pancadäniya inänite da godöninque, Minitö gote Itota ingante äñömini wabänö tömengä nänö pante wæquinque adodeque wapiticæ bai tedebaingampa. ¹⁴ Änani eñëninque Itota weca wadæ pöninque,

—Awënë nē Odömömi eñëmi. Bitö nō pönente cæbi imipa, ante do eñëmönipa. Ayæ bitö ayömi mönitö tömämöni önomönique bai imöni adinque bitö iñömö, Waodäni æbänö anguinänii, ante ayæ, Æbänö cæquänäni, ante wædämaī imi inte Wængongui taadö

ante bitö guifñëmaī inte nō odömonte apænebipa. Ininque apænebi eñëmönie. Odömäno gobiedöno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tigitamö nänö änitamö ante æbänö wææ yewæmonte i, ante eñencæte ante wæmönipa.

¹⁵ Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætē wënæ wënæ cæte intawo. Ante äñönänite Itota iñömö, Waa cæte bai tedewänäni, ante do eñente wædingä inte tömënäni inänite,

—Botö imotedö ante cædinque, Æbänö cæmö ate oda cæquingää, ante quinante cæminii. Deëradio tigitamö ænte pömini aboedäni.

¹⁶ Angä eñente ænte pönäni adinque,

—Æcänö awinca bai yewæmonte badonte i. Æcänö emöwo ante yewæmonte i.

Ante äñongante,

—Awënë Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocä emöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

¹⁷ Ante apænedäni eñëninque Itota tömënäni inänite,

—Awënë Tetædo qui i ininque edæ Tetædo ingante godongäimpa. Wæætē Awënë Wængongui qui i ininque Wængongui ingante godongui i apa änewëminii.

Angä eñëninque tömënäni, Æ, nō pöni ante apænecampa, ante tömengä ingante waa adinque guifñente wægadänimpa.

Ædö cæte ñäni ömæmonguii, ante wædänipa

(Mäateo 22.23-33; Odoca 20.27-40)

¹⁸ Ayæ Tadoteoidi nē, Waocä wæninque ñäni ömæmönämaī æmæwo wængampa, ante nē änewänäni inte Itota weca pöninque, Möni änö ante ämi eñëmaimönipa, äninque,

¹⁹ —Awënë nē Odömömi eñëmi. Möitee wodi mönö beyæ ante wææ yewæmöninque iimaī ante yewæmongacäimpa. Waocä möninque wëñæ tapæidämaī inte wængä ate tömengä tönifñacä wæætē owæmpoingä ingante möninque wëñæ tapæidinque, Botö tönifñacä wodi wengä ingampa, ante pæpogacæcäimpa, ante yewæmongacäimpa.

²⁰ “Ininque wadäni iimaī cædänitapa, ante apænemöni eñëe. Edæ önonpo æmæmpoque go mengäa nani caipæ iñönänite bamoncadengä möninque wëñæ tapæidämaī manguiwëninque edæ näñe wængä. ²¹ Wængä ininque wææ ayæmengä adocä ingante möninque wëñæ tapæidämaī näñe wængä. Ayæ wææ wacä adobai wëñæ tapæidämaī näñe. ²² Ayæ wææ wëñæ tapæidämaī näñe, ayæ wææ wëñæ tapæidämaī näñe, ayæ wææ ayæmengä pöni adocä ingante möninque wëñæ tapæidämaī näñe wængantapa. Onquiyængä guiquënë ancaa owæmpote wædinque tömangä pöni näñe wængantapa. ²³ Ininque, Mönö ñäni ömæmonguionæ, ante mini äönæ iñonte mäningä owæmpoingä iñömö æcänö nänöogængä baquingää. Edæ

tömengä ingante iñömö edæ tömänäni manguiwengadänimpa.”

²⁴ Añönänite Itota wæætë,

—Minitö iñæmpa. Wængongui angä eñente näni yewæmöinta adämaï inte bai ämini awædö. Wængongui adocanque tæi piñængä inte edæ tömää cæcampa, ante pönënamäi inte edæ oda cæte ämini awædö. ²⁵ Edæ Wængongui anquedoidi öönædë cöwë owodäni bai inönäni inte waodäni ñäni ömæmöninque godö ñänönämaï mönämäi inguinänidö anguënë. ²⁶ Wæætë do wængainäni näni ñäni ömæmonguinö ante Möitee wodi ocäñequiya ante yewæmöninque adotaa æbänö yewæmongacäi, ante minitö adämaï inte ämini awædö. Edæ Möitee wodi ingante Wængongui iïmaï angacäimpa. “Botö iñömö Abadäo Wængonguimo ingaïmo inte ayæ Itæca Wængonguimo ingaïmo inte botö Aacobo Wængonguimo adobo iïmo anguënë.” ²⁷ Ante nä angaingä inte edæ æmæwo wænänäni tömënanäni Wængongui ædö cæte inguingää. Wæætë edæ miï quëwënanäni Wængongui inongä ingampa, pönenguënë quëwëminii. Në wænte godinäni incæ ayæ miinäni quëwënanäni inänipa. Minitö edæ wadö ante tededimini inte edæ oda cæte wapiticæ änewëminipa, angacäimpa.

Wængongui nänö wææ angaine mënea täineda pönï ënepa

(Mäateo 22.34-40)

²⁸ Mänömaï añönänite nö apænecä eñente wædinqe adocanque në wææ ante odömongä iñömö Itota weca pöninque,

—Wængongui, iïmaï cæedäni, ante nänö wææ angainecoo ante pönëninque ædedö tæine pönï i iñonte mönö nanguï eñente waa cæquii.

²⁹ Añongante Itota iñömö,

—Iïmaine ante nänö wææ angaine iñömö edæ tæine pönï ëne iñonte mönö nanguï eñente cædinqe waa cæcæimpa, angantapa. “Idægoidi, ämo eñëedäni. Wængongui mönö Awënë iñömö, tömengä adocanque inongä inte edæ näwä Awënë inongä ingampa. ³⁰ Mänömaï Awënë Wængongui ingampa, ante adinqe bitö mimö entawente tömengä ingante waadedinqe önowoca ewocabi inte ædæmö waadete pönencæbiimpa. Ayæ edæ bitö ocai encabi inte nö pönëninque bitö baö tæi piñænte eñabi inte edæ godö waadete cædinqe tömengä ingante waa waadete pönëe,” ante nänö yewæmongaine tæine iñonte mönö nanguï eñente waa cæcæimpa. ³¹ Ayæ wade nänö angaine adobai tæine iñonte mönö eñente waa cæcæimpa. “Nämä bitö waadete waa cædö bai adobai pönëninque bitö wadäni inänite adobai waa waadete cæe.” Mäninque. Iïmaï cæedäni, ante Wængongui nänö wææ angainö ante täineda bai wade edæ dæ ampa.

³² Ante apænecä eñëninque në wææ odömongä iñömö,

—Awënë në Odömömi näwangä edæ ante apænëbi eñëmopa. Wacä wængongui dæ añongante adocanque mönö Wængongui inongä ingampa, ante nö ämipa. ³³ Iñinque tömengä ingante mimöno entawente waadedinqe mönö ocai encamö inte nö pönëninque mönö baö tæi piñæmö inte godö Wængongui ingante waadete cædinqe nämä mönö pönëno bai wadäni inänite adobai waadete godö waa cæmö adinqe Wængongui waa acampa. Näwangä impa. Baö bataa iya tante godömö incæ, Wængongui quï, ante mönö ancaa godömö incæ Wængongui ayongä wædænque waa cæte impa. Wæætë mäninö bitö äninö bai cæmö adinqe Wængongui godömenque waa acampa.

³⁴ Ante në wææ odömongä nö eñente apænecä wædinqe Itota edæ,

—Bitö Wængongui Awënë Odeye nempo obo pönï ongömi inte guibaimipa, ante awædö.

Angä eñëninque tömänäni, Mönö æbänö godömenque anguii, ante guïñënete wædinqe pæ wënegadänimpa.

Codito æcänö Pæingä inongä ingää, ante

(Mäateo 22.41-46; Odoca 20.41-44)

³⁵ Pæ wënedäni adinqe Itota ayæ Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë ongöninque odömonte apænecantapa.

—Dodäni näni wææ yewæmongainö ante në odömönanäni iñömö mönö Codito ingantedö ante apænëdinqe, Awënë Dabii wodi pæingä inongä ingampa, ante quinante änanii, ante pönëminii.

³⁶ Iñæmpa Dabii wodi incæ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önowoca tönö apænëdinqe,

“Botö Awënë ingante apænëdinqe Awënë Wængongui incæ iïmaï ante apænëgacäimpa.

Bitö botö tömëmæ inö tæ contate ongöñömi,

Bitö imite në piinäni inänite bæ tabo ate,

bitö önowa gäänë ongönäni inänite pinä gawacæbiimpa.”

Ante Awënë Dabii wodi incæ yewæmongacäimpa.

³⁷ Codito inongä ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö në angaingä inongä inte edæ adocä Codito iñömö ædö cæte näëmæ Awënë Dabii wodi pæingä inguingää, ante pönenguënë änewëminii. Mänömainö ante Itota odömonte apænecä eñëninque tæiyænäni godongämæ ongönäni waa eñengadänimpa.

Në wææ odömönanäni inänite Itota piingampa

(Mäateo 23.1-36; Odoca 11.37-54, 20.45-47)

³⁸ Itota godömenque iïmaï ante odömonte apænëgacäimpa. “Cædämaï, ante wææ ante näni yewæmongainta në ate odömönanäni inänite minitö gomö aedäni. Tömënanäni iñömö doyænecoo waëmoncoo wëñate mongænte todänipa. Waodäni näni godonte æiñömö cægöñönänite wadäni pö bee téninque tömënanäni inänite, Në odömömi, bitö imite waa amönipa, ante

apænedäni eñëninque edæ nê odömönäni iñömö nangui todänipa. ³⁹ Ayæ tömënäni odömöincönê go guiidinque tömënäni nämanque ante pönëninque waë-mompaa pönî tæ contate todänipa. Ayæ ææmæ becaë godinque tömënäni, Botö täno bete tocæboimpa, ante waëmompaa pönî tæ contate bete todänipa. ⁴⁰ Ayæ owæmpoinäni oncö yo mongænte bai cædinque ö æwënäni inte nê wææ odömönäni iñömö, Botö imote waa acædänimpa, ante cædinque Wængongui ingante nöngä apænete bai cædinque babæ cædinque wæntæpiyæ tededänipa. Tömënäni godömenque näni nangui pönî pante wæquinque mänömaï nämä beyænque ante cædänipa, ante adinque mînitö iñömö ee gomö aedäni," ante Itota wææ angacäimpa.

Owæmpoingä incæ, Wængongui qui, ante godongampa
(Odoca 21.1-4)

⁴¹ Mäniñedê Wængongui oncö yabæcönê iñömö, Wængongui qui, ante näni wënoncadedê da wënönänimpa. Mänincönê pö guiidinque tömënäni näni da wënoncade gäänê tæ contadinque Itota a ongöñongä nangui inäni adoyömö pöninque daga daga wënäni acantapa. Pancadäniya nangui ëadäni inte nangui pönî da wënäni acantapa. ⁴² Ayæ a ongöñongä owæmpoingä ömæpocä inte önotamonque incæ mentamonga ænte mämö daga wengantapa. ⁴³ Adinque Itota tömengä nänö nê ëmiñænäni inänite aa pecä pönäni ate,

—Näwangä ante apænebo eñëedäni. Wadäni tömänäni wædænque pönî godonte bai wii eyepæ daga wëñönäni iingä owæmpoingä iñömö ömæpocä inte wædongä incæte godömenque nangui godonte bai godongä abopa. ⁴⁴ Edæ mäninäni guiquënë nangui ëadäni inönäni inte, Quëwenguinta impa, ante cö cædinque tömënäni näni wii æinentaque ayæ ongöintaque godönänipa. Iingä ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö quëwenguinta incæ, Wængongui qui bacæimpa, ante tömanta edæ daga wengampa, ante Itota apænegacäimpa.

Wængongui oncö ñænæncö bæ tate bacæimpa, ante
(Mäteo 24.1-2; Odoca 21.5-6)

13 Mänii Wængongui oncö ñænæncö yabæcönê ongonte iinque apænete tao goyongä tömengä nänö nê ëmiñængä adocanque Itota ingante,

—Awënë nê Odömömi eñëmi, angantapa. Dicacoo wainca wænömënæca wænömënæca näni mænongaincaco waincö ongö cöwä ae.

² Åñongante edæ,

—Bitö guiquënë, ñænængade näni mænongaincö ongö abii. Mänincoo mîni acoo incæ tömanca bæ tadäni wæænca adinque panguimæ panguimæ godinque dica adocaque pönî incæ wænömënæca ongönämaï ingæimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Oo iinque bacæimpa, ante æbänö ate eñenguii, ante
(Mäteo 24.3-28; Odoca 21.7-24, 17.22-24)

³ Mänii taodinque Odibowænquidi go æidinque tömënäni Wængongui oncö ñænæncö gomö näni ayömö tæ contayongä Pegodo tönö Tantiago, Wäö tönö Æntade mänimpodäni Itota ingante awëmö änänitapa. ⁴ Mänii bitö äninö ante æyedënö iinque baquii, ante eñencæte ante wæmönipa. Ayæ, Iïmaï cæbo ate mînitö, Oo pönî impa, ante eñencæmînimpa, ante Wængongui æbänö mä cæquingä, ante apænebi eñëmaimönipa.

⁵ Ante wæyönänite Itota, "Wapiticæ odömöñönäni mînitö wæætê, Mönö oda cædämaï ingæimpa, ante nämä wææ aquënë quëwëmîni. Edæ iïmaï baquii ataquadäni. ⁶ Edæ wadäni nangui inäni babæ tedete pöninque botö ëmowo ante, 'Botö mänimodö inömo imopa,' ante apænedinque wapiticæ edæ mäodäni godinque nangui inäni tömënäni miñæ oda cæte wapiticæ gocædänimpa," ante apænecantapa.

⁷ Ayæ, "Wabæca awënë tönö pö bee téninque wæætêdö wæætê cædapa, ante tededäni eñencæmînimpa. Ayæ wayömö näni guëadö guëa cæte wænönö ante tededäni incæte edæ guifente wædämaï iedäni. Edæ mäninö botö äninö bai cöwê bacæimpa. Ba incæte mönö inguipoga quëwënö iñömö mäniñedê wii æmæwo iinque bacæimpa. ⁸ Adobæca quëwënäni iñönänite wabæca quëwënäni ponte bee téninque guëadö guëa cæquinäni inänipa. Adobæca awënë odeye nempo quëwëñönänite wabæca awënë odeye tontadoidi mämö bee téninque guëadö guëa cæte wænonte wænguinäni inänipa. Ayæ wayömö wayömö goinque pö wæcædänimpa. Ayæ waodäni näni cæinente wænguinque cængui incæ tömää capo wængæimpa. Mänii wëñæ mä nantate bai wæwente bamîni incæte mîni godömenque wæwenguinque ingæimpa."

⁹ Ante apænedinque Itota godömenque, "Tömëmîni nämä incæ wææ aedäni. Edæ mînitö imînite bæi ongöninque edæ nê apænte änäni weca mäo pædæ godönäni æncædänimpa. Ayæ godömenque tömënäni odömöincönê mäo gönönäni gongæñömîni mînitö imînite tæi tæi pancædänimpa. Ayæ botö beyænque pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ayæ tömämæ awënëidi odeyidi weca mäo gönönäni gongæninque mînitö botö beyæ apænecæmînimpa.

¹⁰ Edæ iinque bayedê botö äñedê ayæ badämaï iñonte, Botö æmo beyænque quëwencæmînimpa, ante waa pönî botö apænedö ante tömämæ quëwënäni doyedê eñencædänimpa. ¹¹ Iinque mäniñedê mînitö imînite näni bæi ongonte ænte goyedê, Nê apænte änäni weca ongöninque æbänö ante apænequimoo, ante wædämaï iedäni. Edæ, Æbänö waa apænequii, ante Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca apæneca eñente ate apænecæmînimpa. Wii nämä pönëninque wæætê Wængongui nänö apænedö eñëninque apænecæmînimpa."

¹² “Mäniñedē edæ nāna caya iñōnate adocanque näemæ piinque, Wænoncæ, äninque tömengä tōniñacä ingante da godongä gocæcäimpa. Nāna wencaya iñōnate mämpocä iñōmō näemæ piinque, Wænoncæ, äninque tömengä wengä ingante da godongä gocæcäimpa. Ayæ wēñænāni incæ wæmpoda inate näemæ piinque mäo apænedäni ēñēninque wadäni tömēnāni wæmpoda inate māmō wænōnāni wæncædaimpa. ¹³ Ayæ, Coditoidi iminipææ, ante tömānāni botō ēmōwo beyænque mīnitō iminite nanguī piincædänimpa. Pīnāni wæwēmīni incæte æcänō iimæca iinque baganca wæntædāmaī inte botō ēmōwo beyæ pīinte badāmaī inaa botō tömengä ingante æmo beyænque quēwencæcäimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹⁴ Ayæ, “Wadäni pō ñōmæi bai öo wadō nāni wo ewenguimāmo incæ tæiyæ waēmō iñōmō ænte māmō cō cæcædänimpa, ante doyedē yewæmongatimpa. Docä nānō yewæmongainta adinque nē adingä iñōmō tömengä do ēñēmaingampa. Iincayæ ate cō cædāni ongō adinque edæ mäniñedē Oodeabæ quēwēmīni iñōmō änanquidi do wodii winonte æibæwedäni. ¹⁵ Ayæ oncōmanca ongōmīni iinque määncoo æncæte ante oncōnē wæi guidāmaī inte oncōmancaque oncōmancaque wodii winōmæwedäni. ¹⁶ Ayæ nē gōnea cæmīni iinque yacoo æncæte ante oncōnē ocæ emænāmaī inte godōmenque wodii winōmæwedäni. ¹⁷ Mäniñonæ iinque bayedē yædēmadä ināni tōnō goömæ nē gänōnāni tōnō tömēnāni nāni wæquimāmo baquinō anguēnē. ¹⁸ Ayæ mīnitō mīni wodii winonguionæ ante pōnēninque edæ Wængonguī ingante, Wīi edæ cōönædepo bacæimpa, ante apæneedäni. ¹⁹ Edæ mäniñedē waodāni nanguī nāni wæwēmāmo nāni angä baquinō anguēnē. Edæ Wængonguī nānō badongaiñedē mänōmaī nāni wæwēmāmo bai dæ ãñonte ayæ godōmenque ñōwo ganca dæ änompa. Ayæ godōmenque iinque baganca mänōmaī nāni wæwenguimāmo bai dæ anguīnō anguēnē.”

²⁰ “Edæ wantæpiyæ nāni wæwenguī impa, ante adinque Wængonguī, Mänimpōnæque edæ wæwencædänimpa, ante pōnōmenque ante änāmaī ingä bai quingänō quēwenguēnē dæ ancædōnänimpa. Incæte Wængonguī, Mänimpodāni inānite apænte æmo beyænque nē quēwenguīnāni inānipa, ante nānō apænte ængaināni inānite waadete pōnēninque dobæ, Mänimpōnæque wæwencædänimpa, ante cædinque pōnōmenque angacäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ, Iinque bayonte æbänō inguīi, apænedinque Itota godōmenque iimāi ante apænecantapa. “Mäniñedē wadäni mīnitō iminite, ‘Iñōmō mönō Codito ponte ongongä tamēñedäni,’ ante ayæ, ‘Wayōmō a ongongä atamōnipa,’ ante tededäni ēñēninque edæ mīnitō iñōmō ēñēnāmaī imæwedäni. ²² Wadäni mäniñedē ponte a ongōninque nāmā incæ ante, Tōmēmo Codito inōmo imopa, ante babæ ante tede-

quināni. Ayæ, Wængonguī beyæ nē apænebo inōmo imopa, ante nē babæ ante tedequināni. Tōmēnāni, Wængonguī nānō apænte ængaināni incæ æmæwo oda cædinque wapiticæ gocædänimpa, ante cædinque bamōnengæ bai cædinque öönædē cæi bai cædinque nō odōmonte bai cæquināni inānipa. Incæte Wængonguī nē apænte ængaingä inte edæ ee aquingä diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquināni. ²³ Edæ iinque badāmaī iñonte botō ñōwo do apænebo ēñente cædäni. Oda cædāmaī incæboimpa, ante nāmā wææ aabæwedäni,” ante Itota angacäimpa.

Waobo ēñagaïmo inte botō iimāi ponte cæcæboimpa, ante

(Mäteo 24.29-35, 42, 44; Odoca 21.25-36)

²⁴ Äninque Itota ayæ godōmenque apænedinque, “Mänii nāni wæwēmāmo nāni angä iinque go ate nænque iñontobæ wēmō badinque apäicä apäidāmaī ingäimpa. ²⁵ Nēmōncoo öönædē inō wææ tæ wææninqe waa tæ waa tæ wæængäimpa. Öönædē tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ goquinō anguēnē. ²⁶ Mäniñedē edæ botō Waobo nē ēñagaïmo inte boguimancodē pōninque tæi pōni pīñæmo iinque edæ ñäo apäite bai waēmō emonte wææmo acædänimpa. ²⁷ Mänōmaī pōninque botō anquedoidi inānite ämo godinque tömēnāni æmænō betamonca æmænō betamonca boguimā nāni pō goinō godinque inguipoga tömāne godinque öönæ tömāne godinque Wængonguī nānō apænte ængaināni inānite äñete poncædänimpa.”

²⁸ Ante Itota godōmenque apænedinque, “Tigowæ æbänō iwæ, ante odōmonte apænebo ēñēninque pōneedäni, angantapa. Tōmēwæ mīiwæ badinque iigowæ wayabo tänä nā boca adinque mīnitō, Oñabo nānō bocaïnepo inte nænque näwantedæ baquinque bocapa, ante pōnēninque edæ do ēñēmīnipa. ²⁹ Ayæ adobāi mäninō botō apænedō bai edæ do ba adinque mīnitō, Waocä nē ēñagaingä do odemō pōni ongōninque inguipoga oo poncæcäimpa, ante ēñencæminimpa. ³⁰ Näwangä ämopa. Nōwomīni ayæ mīimīni quēwēninque wænte godāmaī iñōmīni mäninō botō apænedinō bai tömānō edæ do iinque baquinō anguēnē. ³¹ Edæ öönædē ongōñōmō inguipoga tōnō wo ewente bai dæ ba incæte botō angainonque guiquēnē dæ badāmaī inte edæ cōwē tæi ongongäimpa,” angacäimpa.

³² Ayæ, “Mäniñonæ æyedēnō i, ante, Mänīnepo ædepodō i, ante ēñencæte ante mīni wædinō ante æcæmenque incæ ēñēnāmaī ingampa. Tōmānāni ēñēnāmaī iñōnāni edæ Wængonguī anquedoidi incæ ēñēnāmaī inānipa. Wæmpocä Wēmo incæ ēñēnāmaī iñōmote Wæmpocä iñōmō tömengä adocanque incæ edæ nē ēñengä ingampa,” angantapa.

³³ Äninque ayæ godōmenque apænedinque Itota tömēnāni inānite iimāi angantapa. “Iinque, Äyedēnō baquīi, ante ēñēnāmaī imīni inte edæ mönāmaī

miiimini wänö cöinque edæ Wængonguī ingante apæneedäni. ³⁴ Botö ponguino iñömö waocä äacä nänö cæi bai impa. Iingä waocä iñömö wabæca gocæ cædinque, Botö imote nē cædäni nē änäni badinque botö oncö waa aacædänimpa, ante adocanque ingante, Mäninganca cæe, wacä ingante edæ, Mäninganca cæe, wacä ingante, Mäninganca cæe, ante odömöninque odemö wææ a congä ingante, Cöwä ae, äninque wadæ gocä. ³⁵ Iinque botö nē äcäcä bai iñömöte minitö, Mönitö Awënë æyedönö ponguingää, ante eññänämaī imini inte gawadecæ ayaönænēña tawadiya peyedē ñäö ba, æyedemē poncæcäimpa, ante wadö conguenē cæminii. ³⁶ Edæ, Wii mö ñömöni ponguingä ingänö anguenē, ante cædinque miiimini quëwëmaiminipa. ³⁷ Minitö iminite botö änö ante tömänäni inänite adobaī, Wänö conguenē quëwëminii,” ante Itota angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonde ængæimpa, ante cædänipa
(Mäateo 26.1-5; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

14 Mëönaa go ate wodo pänta gogaiönæ bai Patowa ææmæ baquimpa, ante pönëninque oodeoidi ñöwo, Päö yedæ æmpoqui ömæmö i mönö cænguionæ inguimpa, ante cædönänimpa. Mäniñedē, Wængonguī qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē wææ ante odömönäni iñömö, Mönö awemö cæte Itota ingante bæi ongonde ænte mäo wængongæimpa, ante cædönänimpa. ² Oo pönī impa, ante wædinque awënëidi,

—Iñæmpa ææmæntedæ iñonte wænömö bai tömänäni ænguī bate Yæ yæ ante piinte cæcædönänimpa, ante adinque mönö ædö cæte mäniñedē cæquii, ante wægadänimpa.

Itota ocaboga onquiyængä oguī wapæ gao cæcacampa
(Mäateo 26.6-13; Wäö 12.1-8)

³ Itota iñömö Betänia godinque nē baadingä Timönö oncönē go guite eññacantapa. Guie eññate cæncöñongä onquiyængä adoyömö pö guicantapa. Tömengä oguī wapæ näwä näadodopæ näni änomæ nänö nanguī godonte ænimæ dica adabatodo waincadedē pe ñiñænte mäningä inte ñöwo ænte mämö Itota weca pongantapa. Pöninque tömengä mänincade wencade ao mænodinque Itota ocaboga edæ gao cæcacantapa. ⁴ Adinque godongämæ ongönäni pancadäniya ænguī badinque näni caboque tededinque,

—Iñæmpa oguī wapæ incæ önonque guënente bai cæcampa töö. ⁵ Edæ waocä adoque wadepo cæte beyæ paga æninque todetiento deñnadiota näni æninta ayæ godömenque æninta beyæ godonte ænguënemæ imæmpa. Godonte ænte bai ömæpodäni inänite wæætē godonguenē apa.

Ante nämæneque tededinque onquiyængä ingante nanguī piinte äñänitapa.

⁶ Itota wæætē,

—Quimæ piwëminii. Iingä onquiyængä iñömö botö imote waa pönī cæcä apa quëwëminii. Ee aquenē quëwëminii. ⁷ Edæ ömæpodäni miiini äñänäni minitö weca cöwë quëwënäni adinque minitö æyedemē tömënäni beyæ waa cæinëminii inte edæ do waa cæbaiminipa. Botö guiquenē minitö weca wii wæntæpiyæ ongoncæboimpa. ⁸ Adinque mänimæ oguī wapæ botonga gadongadinque tömengä edæ botö baö daga wenguinque eyepæ iñonte öni paacantapa. Iinque tömengä nänö cæganca ante do cæcä apa änewëminii. ⁹ Minitö iminite näwangä ante apænebopa. Tömämæ æyömömē wadäni näni eññente toquinque botö imotedö ante apænedäni eññänäni mäningä onquiyængä nänö cædinö ante adobaī tededäni eññente pönencædänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota ingante odömönte godoncæte ante Codaa cæcampa
(Mäateo 26.14-16; Odoca 22.3-6)

¹⁰ Ayæ mäniñedē näni, Dote, äincabo iñönäni adocanque Codaa Icadiote näni änongä iñömö, Itota æyömönö ongongää, ante odömönte pædæ pönömo æncæminimpa, ante cædinque, Wængonguī qui, ante nē godönäni ñænænäni weca wadæ gocantapa.

¹¹ Godinque tömengä, Iimaī cæcæboimpa, ante apænegä eññëninque awënëidi nanguī todinque Ao äninque, Cæbi ate tiguitamö pönömöni æncæbiimpa, äñäni. Eññëninque Codaa Ao äninque, Æbänö cæte godö odömömo ænguünäni, ante cöwä adinque ancaa cægcäimpa.

Awënë Itota päö tönö owæta pönongä cæte bedäni-pa
(Mäateo 26.17-29; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

¹² Oodeoidi päö yedæ æmpoqui ömæmö i näni cænguionæ tæcæ ba ate tömënäni, Wodo pänta gogaiönæ bai Patowa mönö cænguionæ impa, ante pönente cædinque, Wængonguī qui impa, ante codotedo mäniönæ edæ cöwë wænönönänimpa. Iinque mäniönæ iinque ba adinque tömengä nänö nē emiñænäni Itota ingante äninque,

—Ædönö ämi gote mönitö Patowa ææmæ ante cæmöni ate bitö bete cænguimii.

¹³ Äñäni eññëninque Itota tömengä nänö nē emiñænäna mënaa inate da godöninque,

—Mänii nanguī näni quëwëñömö gote taadö goyöminate onguinængä incæ cadabodē æpæ iyænte næænte pö bee tengä adinque minatö tömengä miñæ tee empote goeda. ¹⁴ Tömengä æcönönö guicä adinque mänii oncö nē äcäcä ingante äninque minatö, “Mönö Awënë nē Odömongä inte iimaī angampa. Bitö oncönē guicönē æcönönö ante, Bitö oncö, ante ämi guidinque botö nē emiñænäni tönö botö Patowa ææmæ bete cænguimöni, angampa.” ¹⁵ Ante äñömi-

nate tömengä æmongapaa mäi odömöninque ñænæncö awæmpa nänö do cönöincö odömongä adinque minatö mänincönë mönö beyæ tömäa eyepæ cæcæminaimpa.

¹⁶ Angä ëñente tao godinque nani quëwëñömö ponte ayöna, Itota nänö änö bai tömäa do cæte ongompa, ante adinque tömäna Patowa ææmæ ante cædatapa.

¹⁷ Gäwadecæ bayonte dote inäni nani cabo Itota miñæ godongämæ pönänitapa. ¹⁸ Ponte tæ contate cæncöñönänite Itota,

—Nawangä ante apænebo ëñeedäni. Mini cabo incæ adocanque botö tönö ñowo godongämæ cæncongä incæ, Æncædänimpa, ante botö imote odömonte pædæ godonguingä ingampa.

¹⁹ Ante apæneca ëñëninque, Wæinente awædö, ante pönëninque tömengä ingante adocanque adocanque äninque tömänäni adoyömö,

—Botö imotedö ante dicæ apænebitawogaa.

²⁰ Äñönäni Itota wæætë,

—Önompö tipæmpoga go mëminaa iñömini adocanque botö tönö guëa adotaca mi cæte cængä incæ tömengä në cæquingä ingampa. ²¹ Edæ dodäni Wængongui beyæ ante nani yewæmongai bai cædinque botö Waobo ëñagaïmo inte cöwë wænte goquëñëmö imodö angüenë. Incæte botö imote në odömonte godönongä guiquenë tömengä nänö wæquinque cæquingä ingampa. Mäningä wii ëñate bai waa toquë-nengä incædongäimpa. ²² Ayæ tæcæ cæncöñönäni Itota päo bæi ongonte æninque Wængongui ingante waa ate apænedinque päo pä æninque tömënanäni inänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai impa, ante pædæ pönömo æninque minitö Ao ante cæedäni.

²³ Äninque ayæ bequimæ owætaca bæi ongonte æninque Wængongui ingante waa ate apænedinque pædæ godöninque nënempocä æninque tömänäni bedänitapa. ²⁴ Beyönäni tömënanäni inänite apænedinque,

—Botö wepæ iimæ bai impa. Wængongui do apænedinque, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, angacäimpa. Ñowo adobaï miine äninque apænebopa. Botö wepæ ante Ao ante æmini inte mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa. Edæ nanguï inäni beyæ gowequimæ impa. ²⁵ Botö iñömö Awënë Odeye badinque ocæ emænte pöninque miimæ botö beganca mänimæ yowepæ ñowo æmæwo bebo tamëñedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, apænequingä ingampa, ante

(Mäateo 26.30-35; Odoca 22.31-34; Wäo 13.36-38)

²⁶ Ayæ Wængongui ingante ämotamini ante tao godinque Odibowænquidi godänitapa. ²⁷ Goyönänite Itota iimaï ante apænegantapa.

—Dodäni Wængongui beyæ yewæmöninque, “Në aadingä ingante tacabo dæ wængä ate cæningäidi obegaidi wæætë panguimæ goquimpa,” ante nani yewæmonte angainö bai cædinque botö dæ ämo beyæ guingo imonte wædinque tömämini edæ näwæ goquimini iminipa, ante awædö. ²⁸ Panguimæ gomini incæte botö edæ ñäni ömæmonte Gadideabæ täno gote a ongöñömo minitö ayæ pöedäni.

²⁹ Angä ëñente wædinque Pegodo guiquenë,

—Iñæmpa dæ ämi beyæ tömänäni guingo imonte badinque panguimæ godäni incæte edæ botö guiquenë cöwë panguimæ godämaï incæboimpa.

³⁰ Äñongante,

—Bitö imite nawangä ante apænebo ëñëe. Ñowoönæ woyowotæ incæ tawadiya mempoga pedämaï iñonte bitö iñömö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguimi imipa.

³¹ Angä ëñente wædinque Pegodo wæætë,

—Iñæmpa botö bitö tönö wæmo incæte mäninö ante cöwë änämaï incæboimpa.

Ante nanguï äñongä tömänäni adodö ante apænegadänimpa.

Guetëmänii iñömö Itota Wængongui ingante apænecampa

(Mäateo 26.36-46; Odoca 22.39-46)

³² Mänii godinque yabæ incæ Guetëmänii nani äñömö pöninque tömengä miñæ në godäni inänite Itota,

—Tæ contate ongöñömini botö godömenque gote Wængongui ingante apænete pömoedäni.

³³ Äninque Pegodo Tantiago Wäo mänimpodäninque inänite ænte mäocä goyönäni Itota iñömö nanguï wæwente badinque guifente wæcantapa. ³⁴ Ayæ tömënanäni inänite,

—Botö wæwëmämo entawëninque pæmænte wæte wængui wædö. Minitö guiquenë tæ contadinque ëamonca wänö cöedäni.

³⁵ Äninque wædæ pö gote ædæ wæænte guidömëmæ ñongæninque Wængongui ingante, Bitö Ao ämi botö caate wæquintedæ wii ba ate waa tobaïmopa. ³⁶ Äninque, “Mæmpo, botö Wæmpo ëñëmi. Bitö tæi piñæmi inömi imipa. Bitö ti nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænämaï incæbi-impä, ämi ininque botö edæ waa tobaïmopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætë tömëmi änönö bai cæe,” ämopa.

³⁷ Äninque tömënanäni weca adodö ponte ayongä mö ñönäni adinque tömengä Pegodo ingante,

—Timönö edæ mömitawo. Botö tönö wänö

conguenëmi incæ bitö adoque oda ganca incæ wii aacömii. ³⁸ Edæ, Mímöno waa cæinëmönipa, ante

ëwocayömini baö aquiñö ëñamini inte wæntæye bamnipa. Ininque edæ minitö wänö cöninque nämä beyænque Wængongui ingante apænedinque edæ,

Wii wënæ wënæ cæinēmōni bacæmōnimpa, ante apæneedāni.

³⁹ Äninqe Itota wæætē wadæ godinque wëenē nänō äninō bai apænedinque Wængonguī ingante adodō ante apænedantapa. ⁴⁰ Ayæ adodō ponte ayongä möwo möinente ædo ædo cædinque mö ñönāni acantapa. Acampa, ante wædinque tömēnāni, Æbänō anguimōō, äninque edæ pæ wëenedānitapa. ⁴¹ Itota wæætē mempoga go adopoque gote apænedinque ñöwo adodō pōninque edæ tömēnāni inänite,

—Ayæ edæ guémante mö ñöminii. Edæ idæwaa. Ñöwo iinque cætimpa. Botō Waobo ēñagaïmo inte edæ botō wæwenguïönæ do edæ ba iinque nē wënæ wënæ cædāni nempo nē pædæ godōmoncæ cædingä iñömō botō imote do odōmonte godongäi ataque-edāni. ⁴² Ñöwo edæ ængæ gantidinqe mönō gocæimpa. Botō imo nē odōmonte godonguingä iñömō edæ obo pōni pongä tamēñedāni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa

(Mäateo 26.47-56; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

⁴³ Ayæ apæneyongä edæ Codaa wodi tömēnāni nāni, Dote, ante gocabo adocabo iningä incæ ñöwo pongantapa. Do iñömō, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönō nē wææ odömönāni tönō nē aadāni nāni Picæncabo tönō wadāni inänite, Codaa miñæ goedāni, ante da godönönānimpa. Ñöwo iñömō tömēnāni nāni nē da godönāni inte tæiyænāni yaēmē næænte canta næænte Codaa miñæ pönānitapa.

⁴⁴ Doyedē iñömō nē odōmonte godoncæ cæcä Codaa iñömō tömengä miñæ poncæ cædāni inänite iimāi ante wëenēñedē apænedingä inongäimpa. “Botō odōmonte queē bemōmo adinque mīnitō wæætē, Tömengä ingampa, ante adinque tömengä ingante bæi ongonte æninque wææ cæte mäomīni gocæcäimpa.”

⁴⁵ Ante do äningä inte Codaa iñömō ñöwo Itota weca pōninque,

—Awënē nē Odömōmi imi.

Äninqe edæ waa cæte bai edæ queē bemongantapa. ⁴⁶ Mänōmaï queē bemonte odōmongä adinque tömengä miñæ pönāni incæ Itota ingante pædæ gopo bæi ongonte ænānitapa.

⁴⁷ Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä ingante nē cæcä incæ mäniñömō ponte a ongongä adinque Itota gäänē ongongä adocanque pædæ guiipote yaēmē o togænte æninque mäningä nē cæcä ingante tæi pāninque önōmonca wangō tamoncacantapa. ⁴⁸ Adinque Itota iñömō ñöwo pönāni inänite,

—Mīnitō iñæmpa, Bitō nē ö ænīmi imīpa, ante bai cædinque botō imote canta tönō yaēmē næænte ö æncæte ante pōmīni awædō. ⁴⁹ Iñæmpa Wængonguī oncō ñænæncönē yabæcönē iimō iñō iimō iñō apænedöninque botō mīnitō weca a ongōñömote mīnitō edæ bæi ongönāmaï ee amīnitapa töö. Incæte

Wængonguī angä ēñente nāni yewæmongainō bai iinque baquinque ante cæcæimpa.

⁵⁰ Ante apæneyongante tömānāni edæ emō cæte wodii winönānitapa. ⁵¹ Adocanque edëningä guiquenē ömaacä inte yabæcooque ñinocoo nāni ancooque pönō winiyate Itota miñæ gocantapa. Tömengä ingante yao ongönānitapa. ⁵² Adinque tömengä wæætē gä tadongate wecoo ömaacä wodii winongacäimpa.

Nē Apænte nāni Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.57-68; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

⁵³ Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä weca ænte godinque Itota ingante gönönāni gongænte ongongantapa. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönō nē aadāni nāni Picæncabo tönō nē wææ odömönāni tönō tömānāni pō bee bee tente godongämæ ongönānitapa. ⁵⁴ Pegodo guiquenē tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä oncō yacōmoyæ iñömō wäänē guicantapa. Mäniñömō guidinque tömengä wææ wänönāni tönō gongapamō tæe contate a ootocongantapa.

⁵⁵ Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönō nē Apænte nāni Änoncabo tömānāni, Mönō apænte ante wænömō wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänō wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante æcänō nē adingä inte godō anguingä, ante ancaa diqui diqui miñönāni mänōmaïno ante nē angüenengä edæ dæ angantapa. ⁵⁶ Edæ nanguī ināni pōninque babæ apænedinque, Mänōmaï cæcä atamönipa, ante apænedāni incæte adoyömō apænedāmaï ināni inte wapiticæ wapiticæ änānitapa. ⁵⁷ Ayæ ate pancadāniya ængæ gantidinqe, Tömengä ingante apænte angæimpa, ante cædinque babæ wapiticæ ante äninque,

⁵⁸ —Iñgä iimāi ante apænedä ēñentamönipa. “Iñcō Wængonguī tæiyæ waëmō oncō waodāni önompoca nāni mänonincō incæte botō cæbo wo tænguimæ wæænguimpa. Ayæ mëönaa go adoönæque iñonte wacō wii önompoca mänonguincō wæætē mänoncæboimpa,” ante apænedä ēñentamönipa töö, ante tededāni.

⁵⁹ Incæte adodeque ante apænedinque adoyömō äninque tömēnāni godōmenque äninque wadō wadō wapiticæ ante apænedānitapa.

⁶⁰ Eñente wædinque, Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä guiquenē godongämæ ongönāni tönō tæcæguedē dibæ ongonte ængæ gantidinqe Itota ingante,

—Iñæmpa pæ wëenebii. Bitō æbänō cæbitapa, ante iñāni nāni äninō ante bitō æbänō ämii.

⁶¹ Ante äñongante edæ Itota cōwē änāmaï pæ wëenedä. Adinque nē godongä ñænængä pōni inongä wæætē godō äninque,

—Wængonguī mōnō Waēmō inongā Wengā mōnō Codito inongā ingampa. Bitō iñæmpa mānīmīdō inōmi iimitawo.

⁶² Añongante Itota iñōmō,

—Ao. Mānīmōdō inōmo imopa. Īninqe iincayæ ate botō Waobo eñagaimo inte Wængonguī nē Tæi Piñængā ingā tōmēmængā inō tæ contabo adinqe mīnitō ayæ ate botō oōnædē boguimancodē pōmo acæmīnimpa.

⁶³ Ante apæneca eñente wædinque nē godongā ñænængā pōnī inongā iñōmō piinte badinque, Eñente awædō, ante baī cædinque edæ nāmā weocoo wānā ñæninque,

—Idæwaa, angantapa. Ñōwo wacā ingante, Itota wænæ wænæ cæcā atabopa, ante nē äincædongā ingante godōmenque diqui diqui mīnāmaī ingæimpa.

⁶⁴ Tōmengā nāmā Wængonguī Wengā inte baī babæ godō tedewengampa tōō. Īninqe edæ tōmengā babæ nānō ānewēnō ante do eñēmīni inte edæ æbānō ante pōnēmīni.

Ante añongante nē apænte ānāni tōmānāni edæ, Nānō pante wænguinque edæ ānewengampa tōō.

⁶⁵ Ante apænte ānāni ate edæ pancadāniya Itota tōmengā towæ tānongadinque tōmengā awinca weocoota pōnō ñāne cæmōninque tæi tæi pāninque tōmengā ingante,

—Æcānō pānaa, ante Wængonguī beyænque apænebi eñēmōnie.

Ante badete toyōnāni wææ wānōnāni guiquēnē tōmengā ingante bæi ongonte tæi tæi pangadānimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Māateo 26.69-75; Odoca 22.56-62; Wäō 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Ayæ Pegodo guiquēnē yæipodē yacōmōñāa guī contate ongōñongā onquiyængā, Wængonguī qui, ante nē godongā ñænængā pōnī inongā ingante nē cæcā iñōmō adoyōmō pō guicantapa. ⁶⁷ Ponte ayongā Pegodo gongapamō ootocæ cæcā adinqe onquiyængā ædæmō cōwā adinqe,

—Māningā Nāatadeta iñōmō quēwēnongā Itota tōnō bitō guēa cægōmitapa tōō.

⁶⁸ Angā eñente wædinque,

—Dicæ. Bitō ānō ante æbānō āmīi, ante dicæ eñēmogaa.

Āninqe tao yabædemō gāänē gongæñongā tawadiya wēenengā petapa. ⁶⁹ Ayæ wæætē Pegodo ingante adinqe onquiyængā iñōmō godongāmæ ongōnāni inānite,

—Māningā adocabodāni iningā inte ongongā ataqueedāni.

⁷⁰ Ante apæneyongā Pegodo wæætē, Dicæ bitō angānō imogaa, angantapa. Ayæ wantæ ate māniñōmō ongōnāni adobaī,

—Īñæmpa Gadideabæ quēwēnīmi inte bitō nāwangā Itota tōnō tee empo nē pōmi imipa tōō.

⁷¹ Ānāni eñente wædinque Pegodo wæætē, Botō Wængonguī eñēñongā nōingā āmopa, ante Wængonguī emōwo ante babæ tedewēninque tōmēnāni inānite wæætē,

—Mīni angantedō ingante dicæ abogaa. Dicæ abo ante baī ānewēminipa tōō.

⁷² Ante tæcæ ānewēñongā iñontobæ tawadiya ayængā petapa. Ayængā pe eñente wædinque Pegodo Itota nānō ānīnō ante pōnengantapa. Itota do iñōmō, “Tawadiya mempoga pedāmaī iñonte bitō botō imotedō ante wadō ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguīmi imipa,” ānongāimpa. Ante pōnente wædinque Pegodo, Ñōwo nānō pequinque do pecampa, ante wædinque Ca ca wægacāimpa.

Itota incæ Pidato weca ongongampa

(Māateo 27.1-2, 11-14; Odoca 23.1-5; Wäō 18.28-38)

15 Wængonguī qui, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē aadāni nāni Picæncabo tōnō nē wææ odōmōnāni tōnō tōmēnāni iñōmō nē ānāni inōnāni inte oodeoidi nāni nē Apænte Ānoncabo inōnānimpa. Īninqe mānīi ñāō bayonte tōmēnāni, Æbānō cæquiī, ante pōnente wædinque godongāmæ pōnēē cōninque Ao āninqe Itota ingante goto winte tōō æmænte ænte godinque odōmāno awēnē Pidato wodi nempo māo pædæ godōnāni ængantapa. ² Pidato guiquēnē tōmengā ingante,

—Oodeoidi Awēnē Odeyebi bitō iimitawoo. Añongante,

—Bitō tōmēmi ānō baī botō mānīmōdō imopa, ante Itota angantapa.

³ Wængonguī qui, ante nē godōnāni ñænænāni guiquēnē, Īingā Itota iñōmō wænæ wænæ cæcampa, ante wadō wadō ante piīninque Pidato ingante ancaa ānānitapa. ⁴ Ānāni eñente wædinque Pidato wæætē Itota ingante,

—Īñæmpa pæ wēenebīi. Bitō æpogadō wænæ wænæ cæbi imipa, ante nanguī ānāni apa quēwēē.

⁵ Añongante Itota tōmēnāni nāni ānīnō ante cōwē apænedāmaī ingā adinqe awēnē gobedōnadodo wæætē, Quiēmē baī pæ wēenecā awædō, ante guīñente wægacāimpa.

Itota wæncæcāimpa, ānānipa

(Māateo 27.15-31; Odoca 23.13-25; Wäō 18.38-40, 19.1-16)

⁶ Mānimæ awēnē gobedōnadodo māniñedē wadepo iñō wadepo iñō cōwē iīmaī cædongāimpa. Oodeoidi ææmæ cæyōnānite gobedōnadodo iñōmō, Nē tee mōnete ongōnāni inānite adinqe mīnitō æcānō ingante āmīni ñimpo cæbo goquingāā, ante ānāni eñēninque tōmengā tōmēnāni nāni āningā adocanque ingante ñimpo cæcā godongāimpa. ⁷ Doyedē wadāni ænguī badinque, Awēnē ingante wido cæcæimpa, ante cædinque wænonte cæyōnāni adocanque Badabato nāni ānongā tōmēnāni tōnō godongāmæ cæ-

dongä inongäimpa. İninque awënëidi nē wiwa cädäni inänite bæi ongonte goto winäni ongöñönäni Badabato adobaï tömënäni tönö godongämæ tee mömænete ongönongäimpa. ⁸ İninque ñöwo iñömö wadäni täiyänäni Pidato weca pöninque, Cöwë bitö cädö bai ñöwo adobaï mönitö beyæ cæquimi ante wæmönipa.

⁹ Änäni eñëinque Pidato iñömö,

—Oodeoidi Awënë Odeye ingante pönö ñimpo cæbo abæ tawængä ænguimīnii. Æbänö cæbo ænguimīnii.

¹⁰ Edæ do iñömö Itota gomonga cæcä ate wædinque, Wængonguī quī, ante nē godönäni ñænænäni incæ tömengä ingante piinte adönänimpa. Mäninö beyænque tömënäni Itota ingante bæi ongonte botö nempo ænte mämö pædæ pönönänimpa. Ante pönente wædinque Pidato, Oodeoidi Awënë Odeye ingante ñimpo cæbo goquingä, äminitawoo, ante ñöwo angantapa.

¹¹ İninque, Wængonguī quī, ante nē godönäni ñænænäni guiquënë godongämæ ongönäni inänite apænedinque, Minitö Pidato ingante iimaï äedäni, änänitapa. Änäni eñëinque oodeoidi wæxetë Pidato ingante, Wii bitö änongänö ante ämönipa. Wæxetë Badabato ingante ñimpo cæbi gocæe, ante änäni.

¹² Eñëinque Pidato godö äninque,

—İninque oodeoidi Awënë Odeye mini änongä ingante æbänö cæquimoo, ante äminii.

¹³ Äñongante tömënäni ogæ tededinque,

—Awæ ñænquedimæ ämi cæte wænönäni wængæe töö.

¹⁴ Änäni eñente wædinque Pidato,

—İñæmpa quinö wënæ wënæ cæcantawoo.

Äñongante godömenque yedæ äninque adodö,

—Ämi awäa timpote wænönäni wængæe töö.

¹⁵ Ancaa änewëñönäni Pidato iñömö, Mäninäni piinämaï piyænë cæcädänimpa, ante cædinque Badabato näni äningä ingante godö ñimpo cædinque tömënäni nempo pædæ godongä ænänitapa. Wæxetë edæ Itota ingante edæ Pidato wodi angä æmontai badöimenca tæi tæi pänäni ate ñænque quepote awäa näni gönonguinque edæ da godongä ænte godänitapa.

¹⁶ Pædæ godongä ate nē tontadoidi tömengä ingante töö æmænte wadæ godinque awënë gobedönadodo oncönë Podætodio näni ancönë mangui guiyongä tontadoidi bacabo Itota weca godongämæ äñete pönänitapa. ¹⁷ Pöninque tömënäni, Awënë imi inte awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante bai cædinque badete todinque Itota ingante wæxetë opatawæ ëmoncoo pönö da wëñadinque daa mongæmenca æninque que cædinque, Awënë poganta, ante bai pönö daga wencädänitapa. ¹⁸ Ayæ Yæ yæ äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi imipææ.

¹⁹ Ante badete todinque cæwipaca ancaa tæi tæi pancadinque tömengäa towæ towæ tänongadinque da guicapote ædæ wææninque, Bitö Täiyæ Waëmö Awënë imi amönipa, ante bai badete todänitapa.

²⁰ Ayæ iinque badete todinque tömënäni opatawæ ëmoncoo gä tadongadinque tömengä nämä weocoo

da wëñadänitapa. Ayæ edæ tömengä ingante awæ timpote gönoncæte ante töö æmænte ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa

(Mäateo 27.32-44; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

²¹ Mänincedë Tidëne quëwënongä Timönö guiquënë Adecantodo tönö Odopo tömëna wæmpo inongä inte tömengä yabæque gote pönongäimpa. İninque Itota ingante ænte godinque ayönäni mäningä Timönö ñöwo wodo tebæ gocæ cædinque pongä adänitapa. İninque tontadoidi, Bitö ægodöe. Itota ingante möni timpoquiwæ ænte mongænte goe, änäni ænte mongænte gocantapa.

²² Mänömaï godinque Godogota näni äñömö mönö tededö “Ocatainö” iñömö Itota ingante ænte pönänitapa. ²³ Mäninñömö pönäni ate wadäni, Nantate beyæ becæcäimpa, ante cædinque biinömæ näni wædænque ti nämæ tönö miidapæ näni änömæ adoyömö wempo cædëninque pædæ pönö cæyönäni tömengä önonque yædæ bedinque edæ bedämaï ingantapa. ²⁴ Ayæ tömengä ingante awæ ñænquedimæ näni ænte pöniwäa töö godöninque pönö timpodinque wææ tiwadinque ængæ gantidënanitapa.

Ængæ gantidënanäni ate wægöñongä tömënäni wæxetë tömengä weocoo inä ante, Æcänö quince nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque adocooque adocooque ænänitapa.

²⁵ Edæ nænque tömantadæ æñonte mäniñedë incæ tömengä ingante iinque timpote edæ ængæ gantidënanäni wægongacäimpa. ²⁶ Ayæ, Itota wæncæcäimpa, ante quicante apænte änänii, ante tömänäni ponte adinque eñencädänimpa, ante yewæmöninque, “Oodeoidi Awënë Odeye inongä ingampa,” ante yewæmöninque awæmpaa wo cädänitapa. ²⁷ Ayæ wada nē ö ænte quëwëninä inate adoyedë tömengä tönö adocanque tömëmæ inö adocanque dipæmæ inö godö timpote gantidëdäni wægongadäimpa. ²⁸ İninque, Nē eñëinämaï cädäni näni cabo tönö tömengä adocä ingampa, ante Wængonguī angä eñente näni yewæmongainö bai ñöwo iinque bagatimpa.

²⁹ Ayæ wodo pænta nē godäni guiquënë Itota ingante godö babæ ante badete todinque pica pica cædinque,

—Bitö iñæmpa Wængonguī täiyæ waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque mëönaa go adoönæque iñonte do mænonguimi inte edæ, ³⁰ o togæmpote o togæwate ti wææninque edæ quëwëmæwe.

³¹ Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē wææ odömönäni adobaï näni cabo nämæneque godongämæ badete todinque,

—Tömengä, Wadäni quëwëncädänimpa, ante waa cæcantawoo. Ñöwo iñæmpa. Nämä beyænque eyepæ cæcampa diyæ quëwënguigäa. ³² Idægoidi awënë odaye ingä ininque tömengä ti wæænte gocä adinque

mönitö wæætë, Tömengä näwä Codito ingampa, ante pönëmaï wædö.

Ante badete toyönäni në ö äna tömengä tönö godongämæ timpote wægöna incæ adobaï Itota ingante piïningue wënæ wënæ ante badete togadaimpa.

Itota wængampa

(Mäateo 27.45-56; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30)

³³ Tæcæbæcä pönï bayö tömämæ iñontobæ wëmö badinque ayæ ayaönäa wæiganca mä mämönte bai inimpa. ³⁴ Ininque ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pönï yedæ äninque, "Edoi, Edoi, nëma tabatäni," äninque mönö tededö, "Botö Wængonguiñaa, botö Wængonguiñaa, ædö cæte botö imote ëmö cæte gobiyaa."

³⁵ Ante wæcä ëñëningue godämæ ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya wodi ingante aa pecä apa.

³⁶ Äñönäni adocanque do pogodo gote önætämö ænte pöninque biïnömæ bai önömænque æninque aa bedonte nææninque edæ, Becæcäimpa, ante cædinque cæwipaca pædæ æængantapa.

—Ee aquënë quëwëedäni. Ediya wabänö ponte o togænte pædæ wæængongä abaimpa.

³⁷ Angä ate Itota iñömö wæætë ogæ äninque edæ æmæwo guëmäninque wængacäimpa. ³⁸ Ininque edæ Wængongui tæiyæ wæmoncönë weocoo odemö näni wææ wodöincoo adoyedë önönæca inö tæcæguedë pönï tænguimæ wææntapa. ³⁹ Mänömaï ogæ äninque do wængä adinque tontadoidi awënë capitäo guiquënë,

—Näwangä impa. Iingä iñömö Wængongui Wengä ingainö ante pönenguënë, angacäimpa.

⁴⁰ Ayæ onquiyænäni Mäadiya Mäagadadënë näni ängongä, Otite tönö Tantiagomö badä Mäadiya, Tadömee, mänimpodäni adobaï oo gote gomö a ongönänitapa. ⁴¹ Tömënäni iñömö Gadideabæ quëwengäñedë Itota miñæ gote pönö waa cædinäni inte ñöwo pö gobæ ongöninque pömö adänitapa. Itota Eedotadëë pö æñongante wadäni onquiyænäninque godongämæ tee empote pöninäni inte ñöwo pöninque a ongönänitapa.

Itota wodi baö ini mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Odoca 23.50-56; Wäö 19.38-42)

⁴² Oodeoidi näni, Gäwadecæ ba ate guëmanguïönæ inguimpä, ante näni täno cæönæ ingatimpä. Ininque gäwadecæ oo ba ate wædinque, ⁴³ Adimatea iñömö quëwëningä inte Ootee, Wængongui Awënë Odeye nempo mönö æyedëno quëwengæimpa, ante wänö conte bai quëwëngäimpa. Tömengä oodeoidi näni Apænte Äincabo adocä inongä inte ñænængä inongäimpa. Tömengä iñömö Pidato weca ñöwo guïñënamäi pö guidinque, Itota wodi baö pönömi ænte wëmoe, angantapa. ⁴⁴ Angä ëñëningue Pidato,

Wa. Wabänö wængäi, ante pönente wædinque awënë capitäo ingante äñete pongä adinque, Do wængäi.

⁴⁵ Äñongante edæ, Dobæ wængäimpa, ante apæneca ëñëningue Pidato wæætë Ootee ingante, Itota wodi baö ini o togænte æmäwe. ⁴⁶ Angä ëñëningue Ootee iñömö edæ wæmö weocoo nino näni änoncoo godonte æninque Itota wodi baö ini wi æmpote wææ wi æwadinque pædæ wæænonte ænte gocantapa. Ayæ mänincoo wini wini caate dicamontaa wointatodë guidö ñö cæte daga wëninque dicabo edæ da pæñæ pönö tee mönogacäimpa. ⁴⁷ Mänömaï cæyongante Mäadiya Mäagadadënë näni ängongä tönö Otite badä Mäadiya mänimpodaque tömengä ingante näni da wëniñömö adatapa.

Itota do wëningä inte ñäni ömæmonte quëwengampa

(Mäateo 28.1-10; Odoca 24.1-12; Wäö 20.1-10)

16 Tömënäni guëmanguïönæ iinque go ate Mäadiya Mäagadadënë näni ängongä tönö Tantiago badä Mäadiya tönö Tadömee tömënäni iñömö, Itota wodi baö öni pæcäimpa, ante cædinque ogui waqui godonte ænänitapa. ² Ænte ate wacä tëmäna baquinque ñäo tæcæ bayonte iinäni do godinque nænque tæcæ mä awæ nänö tamöñedë Itota wodido pöninque, ³ nämäneque änänitapa.

—Dicabo näni moncadodinca æcänö tæi piñængä inte pönö da tæñæna ate mönö guite aquii. ⁴ Ante wædinque go gongænte pömo ayönäni dicabo ñænængade pönï näni äninca incæ dobæ dicabo ñænængade pönï do da tæñæi a öñö adänitapa. ⁵ Adinque tömengä wodido wäänë guite ayönäni edëningä bai ingä doyæncoo näämænta ëmoncoo wëñate tömëmæ inö tæ contate a ongongä adinque onquiyænäni wæætë edæ ancai guïñente wædänitapa.

⁶ Edëningä iñömö,

—Guïñente wædämaï iedäni. Minitö, Itota Näatadeta quëwëningä ingante edæ wadäni awæ timpodäni ate në wëningä ingante edæ diqui diqui mimiini awædö. Tömengä edæ dobæ ñäni ömæmonte tao gocäimpa. Iñömö edæ dæ angampa. Iintodë nänö öñontatodë iñömö edæ önontatoque ii ataqueedäni. ⁷ Ayæ Pegodo tönö tömengä nänö në ëmiñænänäni tömänäni inänite gode ante apænedinque minitö në adimäni inte iimainö ante apænecaemäinimpa. "Itota iñömö täno Gadideabæ godinque a ongöñongante minitö adoyömö godinque tömengä nänö äninö bai godinque tömengä ingante acämäinimpa," ante gote apænedäni.

⁸ Ante apæneca ëñëningue, Æbänö ante mänömaï angäa, ante ancai guïñente do do wäate wædinque onquiyænäni iñömö Itota wodido abæ tawæ tao wodii winönänitapa. Guïñente wædönäni inte tömënäni wadäni inänite bee tëninque apænedämaï pæ wënegadänimpa.

Itota ingante Mäadiya Mäagadadēnā acampa
(Wäö 20.11-18)

⁹Itota tömēnāni nāni guēmāniönæ go ate iimö baänæque do ñāni ömæmonte pö a ongöfongante Mäadiya Mäagadadēnā tänocā agacäimpa. Ìngā onquiyængā iñömö wēēñēñedē wēnæidi tiæte ganca ināni ēnempoyongante Itota wido cædongäimpa.

¹⁰Ñöwo iñömö Itota miñæ nāni quēwēncabo ayæ ca wæwēñönānite Mäadiya Mäagadadēnā incæ tömēnāni inānite mæo apænecantapa. ¹¹Itota ayæ miingā ingā atabopa, ante apænecā ēñēninqe tömēnāni wii pönēnānique ongongadānimpa.

Wada tömengā nānō nē ēmiñænina Itota ingante adapa
(Odoca 24.13-35)

¹²Mänömaï wii pönēnāni ate tömēnāni nāni Itota miñæ godincabo incæ mēnaa idömæ gote ayöna Itota incæ wacā baï bate cægongā adatapa. ¹³Ate wædinqe tömēna wadæ godinqe Itota miñæ nāni godincabo wadāni inānite apænedinqe, Mänömaï cægongā atamönapa, äna ēñēninqe edæ cöwē pönēnāmaï ingadānimpa.

Tömengā nānō da godönināni inānite Itota angampa
(Mäateo 28.16-20; Odoca 24.36-49; Wäö 20.19-23)

¹⁴Ayæ ate onte ganca ināni nāni Itota miñæ godincabo cænte tedete a cöñönāni Itota pö a ongongā adānitapa. Tömengā iñömö, Minitö pönēgade impa. Wadāni, Itota do edæ ñāni ömæmonte cægongā

atamönipa, ante apænedāni ēñēninqe minitö mīmö ömædēmīni inte wii pönēmīni, ante Itota piingacäimpa.

¹⁵Ayæ tömēnāni inānite, “Wængonguï nānō badongāināni inguipoga tömæo quēwēnāni iñönānite minitö botö imotedö ante mæo tömānāni inānite watapæ apænemīni ēñencædānimpa. ¹⁶Edæ æcänö wede pönēninqe æpænē guida tömengā botö godö æmo beyænque quēwencæcäimpa. Wæætē nē pönēnāmaï ingā guiquēnē tömengā nānō apænte pante wæquinque pönēnāmaï ingampa. ¹⁷Botö cæbo ate nē pönēnāni adobaï edæ iïmaï mā cædāni adinqe wadāni do ēñencædānimpa. Botö emöwo apænedinqe tömēnāni wēnæidi inānite wido cæcædānimpa. Ayæ wadāni tömēnāni tededö mā tedecædānimpa. ¹⁸Ayæ tæntæ bæi ongönāni incæte wænguimæ bedāni incæte wēnæ wēnæ badāmaï incædānimpa. Ayæ caate wædāni inānite gampodāni ate do waa bacædānimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota incæ öönædē æicampa
(Odoca 24.50-53)

¹⁹Ïninqe tömēnāni inānite apænecā ēñēnāni ate edæ Wængonguï öönædē ængö cæcā æidinqe Wængonguï tömengā nānō tömēmæ inö mönö Awēnē Itota iñömö tæ contagacäimpa. ²⁰Ïninqe tömengā nānō ēmiñænināni wæætē edæ tömāmæ wadæ godinqe wabæca mæo wabæca mæo apænedāni ēñēnānitapa. Mönö Awēnē incæ cæcā ate tömēnāni mā cædāni adinqe nē ēñēnāni wæætē, Nö impa, ante wægadānimpa. Mäninqe ante yewæmonte impa.

Odoca

Odoca imo yewæmōmopa, ante

1 Nōwodāni nanguī ināni incæ, Mōnitō weca æbānō iinque cægatimpa, ante do yewæmoncæ cædānīpa. ² Doyedē quēwēnāni iñōmō, Æbānō cægatimpa, ante nē agaiñāni inte mānīnō ante, Nāwangā impa, ante nē apænedāni badinque adode beyæ ante nē cædāni bagadānīpa. Tōmēnāni mōnitō imōnite adodō ante pōnō apænedāni ēñentamōnīpa. Iinque iināni apænedāni mōni ēñēnō bai nōwodāni wæætē edæ adobai pōni ante yewæmoncæ cædāni iinque botō iñōmō edæ, Adobaiñō ante yewæmoncæboimpa, antabopa. ³ Teopido bitō ñænæmi pōni inōmi inte ēñēmi. Botō iñōmō, Wēēñēñedē æbānō mā pōni cægatimpa, ante ayæ, Nōwo ganca æbānō cæte i, ante ēñencæte ante nanguī cædinque ædæmō ēñēnīmo inte botō edæ, Bitō Teopidobi acæbiimpa, ante adodō adodō ante yewæmōmopa. ⁴ Wadāni odōmonte apænedāni ēñēninque bitō wæætē, Nō intawo, ante ēñencæte ante cædinque botō yewæmōnīnta adinque edæ do ēñencæbiimpa. Mānōmāinō ante yewæmōmo ae.

Wäo ēñaquingā, ante anquedo ponte apænecampa

⁵ Wængonguī qui, ante nē godōnāni pancadāniya Abiyaidi nāni cabo iñōnānite adocanque Tacadiya ëmongacāimpa. Tōmengā iñōmō Oodeabæ awēnē od-eye Edode wodi nānō ingaiñedē, Wængonguī qui, ante nē godongā ingacāimpa. Tōmengā nānōogængā Aadōo wodi pæingā Editabeti ingacāimpa. ⁶ Tōmēna iñōmō nāna gæncaya inōna inte Wængonguī ayongante nō cæte quēwēninque Wængonguī, Iimāi cæedāni, ante nānō wææ angaiñō ante ēñente quēwēñōnate wadāni, Ēñēnāmaī quēwēnāpa, ante ædō cæte anguiñāni. ⁷ Editabeti owæntacā inte wēñæ mānāmaī quēwēñongante wēñæ dæ ä wædinque nāna gæncaya picæna badinque quēwengadāimpa. ⁸ Dæ ä wædinque quēwēñōnate Tacadiya wodi tōnō godongāmæ nāni godoncabo nāni godōñedē ba iinque tōmengā iñōmō, Wængonguī qui, ante godongantapa. ⁹ Godōñongante tōmēnāni, Æcānō nōwo guidique oguī waqui tanguingā, ante acæte ante cædānitapa. Tōmēnāni cōwē nāni cæi bai cædinque tōmēnāni ëmōwo wataa wataa yewæmōninque adoyōmō da wēninque adotaque tadonte adānitapa. Ayōnāni, Tacadiya ëmōwo impa, ante adinque ānāni

ēñēninque tōmengā Awēnē Wængonguī tæiyæ waemō oncōnē guidique oguī waqui tangantapa. ¹⁰ Waodāni tōmānāni, Nōwo oguī waqui iya tangæimpa, ante yabæcōnē godongāmæ pōninque Wængonguī ingante apænegadānīpa. ¹¹ Tacadiya iñōmō tæcæ tancæ cæyongā Wængonguī nānō da pōnōningā anquedo tōmēnāni nāni iya tāimpaa gānē tōmēmæ inō pō næ gongænte a ongongā acantapa. ¹² Adinque Tacadiya, Æbānō cæquī, ante ancaī guīñente wæcantapa. ¹³ Wæyongante anquedo guiquēnē,

—Tacadiya, guīñēnāmaī iē. Bitō Wængonguī ingante apænebi ēñēninque tōmengā bitō ānō ante do cæcampa. Bitō nānōogængā Editabeti iñōmō onguīñængā ingante mancæcāimpa cæbii. Mangā ēñacā adinque bitō tōmengā ëmōwo, Wäo, pemoncæbiimpa. ¹⁴ Wēñængā waa pōni ēñacā adinque bitō watapæ tocæbiimpa. Wadāni nanguī ināni adobai wēñængā ēñacā ate tocædānīpa. ¹⁵ Wængonguī incæ, Botō ayōmo bitō wengā wadāni bai guiyā ināmaī ñænængā pōni ingā abopa, angā beyæ waodāni adobai tōmengā beyæ ante adinque tocædānīpa. Yowepæ biinōmæ incæ wapæ incæ tōmengā tī nāmæ tōmāmæ bedāmaī incæcāimpa. Wäänā cæncadē ayæ ongōñongante Wængonguī Tæiyæ Waemō Önōwoca incæ tōmengā pō guicæcāimpa. ¹⁶ Ayæ bitō wengā picængā badinque māo apænecā ēñēninque idægoidi nanguī ināni Wængonguī gāmænō poncædānīpa. ¹⁷ Ayæ Wængonguī Önōwoca ingante Ediya wodi nānō ewocagāi bai adobai ewocadinque bitō wengā iñōmō adocā nānō tæi piñængāi bai adobai tæi piñængā incæcāimpa. Iinque tōmengā iñōmō mōnō Awēnē nānō ponguinō ante tāno beyænte bai cædinque odōmongā ate mæmpoidi wēñænāni inānite pōnente waadete cæcædānīpa. Ayæ tōmengā apænecā ēñēninque nē ēñēnāmaī cædāni incæ nō cæte quēwēnāni nāni ēñēnō bai nō ēñente cæcædānīpa. Mānōmaī cædinque bitō wengā adocā apænecā ēñente cædinque waodāni mōnō Awēnē nānō ponguinō ante eyepæ pōni cædinque tōmengā ingante ante wānō concædānīpa. Mānōmāinō ante anquedo Tacadiya ingante apænegacāimpa.

¹⁸ Angā ēñēninque Tacadiya wæætē anquedo ingante apænedinque,

—Iñæmpa botō nānōogænā picænā inampa. Botō adobai picæmo imopa. Ædō cæte, Nō impa, ante ēñenguimoo.

¹⁹ Āñongā anquedo wæætē,

—Botō Gabodiedo ingaïmo ïmo apa anewëë. Wængonguï weca nē ongōmo ïñōmote tōmengä ïñōmō, Botō watapæ apænedō ante bitō Tacadiya ingante apænete pōe, ante da pōnongä pontabopa. ²⁰ Ñōwo ïñōmō botō änō pōnēnāmaï ïmi inte bitō babetadebi badinque tededāmaï ïñōmite botō apænedō ante ïinque cæbo ba ate tedecæbiimpa, ante anquedo Tacadiya ingante apæncantapa.

²¹ Mänōmaï tedeyōna wadāni, Tacadiya taquiringä, ante wänō cōinque, Wængonguï tæiyæ waëmō oncōnē guiidinque æiquedō taquiringä, ante wægadān-impä. ²² Tōmengä tadinque tededāmaï ingantapa. Ayæ godōmenque tededāmaï inte ònompoque oo cæpo oo cæpo cæcä adinque tōmēnāni, Wængonguï tæiyæ waëmō oncōnē guite ongōninque Tacadiya wiimonte bai mā pōni adingä inte ñōwo edæ babetadecä inte tacampa, ante wädānitapa.

²³ Wængonguï beyæ ante cæe, ante nāni ïinque āniōnæ ganca cædinque Tacadiya wodi oncōnē gocantapa. ²⁴ Māniñedē ate tōmengä nānōogængä Editabeti yädēmadä badinque edæ ònompo æmæmpoque apäicä ganca oncōnē wē womongantapa. ²⁵ Tōmengä ïñōmō edæ, “Wēēñedē, Owæntabi imipa, ante piināni wæbo adinque Wængonguï botō ïmote waadete pōnō cædinque ñōwo wæætē, Piināmaï incædānimpä, ante cæcampa,” ante pōnēninque Editabeti togacäimpä.

Itota ēñauingä, ante

²⁶ Editabeti ònompo æmæmpoque go adoque apäicä yädēmadä nānō ïñedē Wængonguï tōmengä anquedo Gabodiedo nāni ānongä ingante da pōnongä pōinque Gadideabæ Nāatadeta nāni quēwēñōmō gocantapa. ²⁷ Godinque tōmengä baquēcä Mäadiya nāni ānongä weca pongantapa. Tōmengä ingante Awēnē Dabii wodi pæingä Ootee, Monguïmo, ante do āningä ïnongäimpä. ²⁸ ïnque anquedo Gabodiedo Mäadiya weca pō guiidinque tōmengä ingante,

—Wængonguï nānō nē waadebi inte ēñēe. Wængonguï bitō ïmite waa cæcæcäimpä. Wadāni onquiyænāni inānite Wængonguï pōnōmenque pōnō waa cædongä inte bitō ïmite edæ godōmenque waa pōni pōnō cæcä acæimpä. ²⁹ Ante tæcæ apæneyongä tōmengä ancaï guïñēninque, Quinō bai ï ante botō ïmote apæncä, ante wæcantapa. ³⁰ Wæyongante anquedo wæætē,

—Mäadiya, bitō guïñēnāmaï ïe. Wængonguï incæ edæ bitō ïmite nanguï waadete pōnō acampa. ³¹ Bitō ñōwo edæ yädēmadä badinque bitō wēñængä onguïñængä mancæbiimpa. Tōmengä ēñacä ate bitō tōmengä emōwo, Itota ingampa, ante pemoncæbiimpa. ³² Tōmengä ïñōmō edæ nanguï tæi piñænte cæcä incæcäimpä. ïnque tōmengä ingantedō ante, Æibæ pōni nē Quēwengä Wengä ingaingä ingampa, ante apæncæimpä. Ayæ Awēnē Wængonguï incæ tō-

mengä ingante apænedinque, Bitō Awēnē bayōmi mæmæ awēnē odeye Dabii wodi nempo dodāni nāni quēwengä bai bitō nempo adobai quēwencædānimpä, ante adocä Itota ingante pōnongä ænte Awēnē Odeye bacæcäimpä. ³³ ïnque Acoboidi tōmengä nempo quēwēñōnānite tōmengä cōwē tōmēnāni Awēnē Odeye incæcäimpä. Tōmengä nānō Awēnē Odeye inguimāmo ïñōmō edæ dæ badāmaï ingæimpä, ante Wængonguï nānō da pōnōningä Mäadiya ingante angantapa.

³⁴ Mäadiya wæætē tōmengä ingante,

—Botō ïñæmpä onguïñængä tōnō mōnāmaï inte wēñæ ædō cæte manguïmo.

³⁵ Ante wæyongante anquedo wæætē edæ,

—Wængonguï Tæiyæ Waëmō Ònōwoca incæ bitō weca poncæcäimpä. Wængonguï Æibæ Quēwēnongä tōmengä nānō tæi piñænō incæ wææ owo bai cæcæcäimpä. Mänōmaï beyæ bitō Wēñængä Onguïñængä incæ Tæiyæ Waëmō ēñacä ate, Wængonguï Wēñængä ingampa, ante pemoncædānimpä.

³⁶ Ayæ godōmenque apænebo ēñēe. Editabeti bitō guidengä ïñōmō picængade pōni ïñongante, Owæntacä ingampa, ante tededānitawo. Incæte tōmengä picængadecä incæ dobæ edæ ònompo æmæmpoque go adoque apäicä yädēmadä inte tōmengä wēñængä edæ onguïñængä ingante ēnengampa. ³⁷ ïñæmpä quiēmē ante Wængonguï nānō ānōnō ante tōmää edæ cōwē cæcæimpä.

³⁸ Ante anquedo angä ēñente wædinque Mäadiya,

—Mōnō Awēnē beyænque nē cæbo imopa. Bitō änō bai Ao ämo bacæimpä.

Ante apæncä ēñēninque Wængonguï nānō da pōnōningä incæ emō cæte wadæ gogacäimpä.

Editabeti weca Mäadiya ēñacæ gocampa

³⁹ Māniñedē ate Mäadiya wodi wadæ godinque ānāmænē quingæ æidinque Oodeabæ quēwēnāni nāni quēwēñōmō adoyōmonque incæ pōninque, ⁴⁰ Tacadiya oncōnē pō guiidinque Editabeti ingante, Waa quēwēmi, angantapa. ⁴¹ Mäadiya mänōmaï apæncä ēñēninque Editabeti wodi wengä cæncadē ongōninque wogæi wogæi tocantapa. Editabeti ïñōmō Wængonguï Tæiyæ Waëmō Ònōwoca incæ tōmengä pō guicä ïinque ædæmō pōni ewocacä bacantapa.

⁴² Mänōmaï badinque adocä ogæ tededinque,

—Mōnō onquiyæncabo ïñōmote bitō adobique bitō waa toquinque impä, angantapa. Wængonguï wamōni ïmōnite pōnōmenque waadedinque bitō ïminite godōmenque nanguï waadecampa. Bitō nē ēnēnongä ingante Wængonguï nanguï waadecä beyæ tōmengä adobai tocæcäimpä. ⁴³ Botō ònōmoque ïñōmote bitō ïñōmō mōnō Awēnē badä ïnōmi inte edæ botō weca quinante pōmii. ⁴⁴ Tæcæ edæ apænebi ònōmonca ēñēñōmo botō cæncadē nē ongōnongä incæ wogæi wogæi watapæ tocä ae. ⁴⁵ Mōnō Awēnē bitō ïmite

nänö äninö ante bitö iñömö, Tömengä cöwë cæcæcäimpa, ante pönëninque bitö toquinque edæ nê pönëmi ïmitapa.

⁴⁶ Editabeti mänömaï apæneyongä Mäadiya wæætë ämotamini ante bai ïimai angacäimpa.

“Botö mimöno pönëninque, Mönö Awënë iñömö edæ waa pöni mönö inongä ingampa, ante watapæ apænebopa.

⁴⁷ Ayæ, Quëwencæbiimpa, ante botö ïmote nê Ængä iñongante botö Wængongui ingante ante pönëninque edæ watapæ tote ëwocabopa.

⁴⁸ Botö tömengä ingante nê cædömo inte önömoque pöni iñömote tömengä wæætë botö ïmote waa acampa.

Ïncayæ nänömoidi wææ iincayæ nänömoidi wææ inäni tömänäni botö ïmotedö ante apænedinque, Tömënä iñömö Wængongui nänö nê waadedä ingadäimpa, ante apæ necædänimpa.

⁴⁹ Wængongui nê Tæi Pifñængä inte botö ïmote pönö nanguï cæcä beyænque edæ apæ necædänimpa.

Tömengä ëmowo iñömö edæ Tæiyæ Waëmö ëmongampa.

⁵⁰ Ayæ iincayæ nänömoidi wææ iincayæ nänömoidi wææ inäni tömengä ingante guiñente cæyönänite tömengä wæætë waadete pönö waa cæcæcäimpa.

⁵¹ Tömengä nê tæi pifñængä inte tömengä önompoca cæte bai nanguï cæcantapa.

Ayæ wadäni, Tömëmoque waëmö ïmopa, ante önöwëninque pönënanäni inänite tömengä angä näwæ godänitapa.

⁵² Ayæ awënëidi nani tæ contaimpaa ongöñönänite tömengä tömënanäni inänite wido cæcä godänitapa.

Wæætë önönänique inänite ængö cæcä contadinque tömënanäni wæætë awënëidi bai badänitapa.

⁵³ Ayæ gue ænente wædäni iñönänite tömengä waa pöni cængui godongä æninque tömënanäni tömo pöni cænänitapa.

Wæætë nanguï ëadäni tömënanäni inänite da godongä godinque ömæpodäni inte godänitapa.

⁵⁴ Mönö idægocabo iñömö tömengä ingante nê cæmö iñömönte tömengä mönö tönö godongämæ cæcantapa.

Ayæ, Waadete botö pönö waa cægainö bai adodö cæcæboimpa, ante pönëninque tömengä ñowo pönö waadete waa cæcä æmompä.

⁵⁵ Abadäo wodi pæimö iñömönte tömengä mönö mäemæidi inänite nänö angainö bai cædinque, cöwë ñimpo cædämaï inte pönö waadete cæcampa.”

⁵⁶ Ante Mäadiya wodi ämotamini ante bai angantapa. Ayæ Editabeti weca mäa go adoque apäicä quëwente ate ayæ ate tömengä oncönë gogacäimpa.

Wäo ëñacampa

⁵⁷ Editabeti wodi guiquënë oo pöni ënëninque tömengä wëñængä onguiñængä mangacäimpa. ⁵⁸ Ayæ tömengä guidënanäni tönö godongämæ quëwënanäni iñömö, Æ mönö Awënë wii piingä inte Editabeti ingante ædæmö waadete waa cæcampa, ante tæcæ ëñëmönipa, äninque Editabeti tönö godongämæ togadänimpa. ⁵⁹ Ayæ adoque Wængongui itædë go ate wëñængä ingante æmontaique ëö togæncæ cædäni iñömö godongämæ pöninque tömengä wæmpo ëmowo bai ante, Tacadiya, ante pemoncæ cædänitapa.

⁶⁰ Cæyönänite wäänä Baa äninque,

—Tömengä ëmowo Wäo ëmoncæcäimpa, ante wææ angadäimpa.

⁶¹ Äñongante tömënanäni wæætë,

—Ïñæmpa bitö guidënanäni Wäo ëmönämaï. Dæ ämönänipa.

⁶² Äninque wæmpocä ingante ömö cædinque,

Æmongänö ëmonguingä ämii, ante odömömi amönii.

⁶³ Äñönänite tömengä tededämaï inongä inte önompocaque odömongä adinque yewæmöinta æninque pædæ pönönäni ate tömengä iñömö edæ, “Tömengä ëmowo Wäo ëmoncæcäimpa,” ante yewæmongä adinque tömänäni edæ guiñente wægadänimpa.

⁶⁴ Yewæmongä ate tömengä önonguënëwa ñimæ cæguënëwate bai baguënëwate ate edæ tömengä ogæ tedinque Wængongui ingante, Waa pöni cæbi abopa, ante watapæ edæ apæ necantapa. ⁶⁵ Ïninque mäniñömö godongämæ quëwënanäni tönö Oodeabæ änämænë quëwënanäni tönö tömänäni, Mänömaï batimpa, ante nanguï tededänitapa. ⁶⁶ Tededäni ëñëninque nê ëñënanäni wæætë, “Ïngä wëñængä iñömö æbänö nänö baquinque edæ pæquiringä,” ante tömänäni godongämæ wægadänimpa. Edæ tömengä tönö Wængongui godongämæ cæcä ingacäimpa.

Tacadiya ämotamini ante angampa

⁶⁷ Wëñængä wæmpocä Tacadiya guiquënë Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ëwocadinque Wængongui beyæ apænedinque ämotamini ante bai apæ necantapa.

⁶⁸ “Mönö idægocabo Wængongui iñömö adocä mönö Awënë iñongante mönö tömengä ingante waa ate watapæ apæ necäimpa.

Tömengä iñömö, Botö quinäni bate abæ tawænte bai quëwencædänimpa, ante tömengä do æncæ pongä acäimpa.

⁶⁹ ‘Önömoncawæ wææ ëmoncate bai wææ gom-pocæcäimpa,’ ante cædinque tömengä mönö imonte nê ænguingä ingante da pönongä pöninque iingä wæætë ængä beyænque quëwëmompä.

Wængongui ingante nê cægaingä awënë odaye Dabii wodi pæingä inongä inte tömengä mänömaï cæcä beyænque quëwëmompä.

⁷⁰ Wængonguī iñōmō tōmengā beyæ nē apæne-gaināni tæiyæ waēmō ingaināni iñōnānite tōmēnāni tōnō apænedinque,

Cōwē cæcæboimpa, ante nānō apænegainō bai ñōwo edæ iinque cæcampa.

⁷¹ Mōnō iñōmō nē piinte ānāni nempo ongōñōmonte tōmengā,

Piinte cædānīpa, ante adinque mōnō imonte gā pe æmpote ò ængā beyænque quēwēmōmpa.

⁷² Mānōmaī cædinque tōmengā mōnō mæmæidi inānite nānō angainō bai cædinque ñōwo waadete pōnō cæcampa.

Ayæ, Botō pōnō cæbo ate mīnitō Ao āmīni iinque mōnō godongāmæ wææ cæte quēwengæimpa, ante tōmengā tæiyæ waēmō nānō angainō ante cōwē pōnēnongā inte ñōwo iinque cæcampa.

⁷³ Edæ mæmæ Abadāō wodi ingante, Botō nē Quēwēmo ingaimo inte nōingā āmopa,

ante Wængonguī iīmaīnō ante nānō pōnō cæquīnō ante nō apænegacāimpa.

⁷⁴ Abadāō ēñēmi. Nē piinte cædāni nempo wæwēñōminite botō gā pe æmpote ò æninque pōnō cæbo ate eyepæ badinque mīnitō wæætē guīñēnāmaī inte botō Wængonguī imo beyæ cæcæmīnīmpa, ante Wængonguī nē pōnō cæquīngā inte apænegacāimpa.

⁷⁵ Wængonguī iñōmō edæ, Mīnitō tæiyæ waēmō ēwocadinque mīni quēwenganca

botō weca nō pōnī cæte quēwencæmīnīmpa, ante pōnō cæcā ingacāimpa,“ ante wēñængā mæmpocā Tacadiya wodi apænecantapa.

⁷⁶ Ayæ wēñængā ingante tōmengā iīmaī ante godōmenque apænecantapa.

“Botō wēmi bitō imite botō wæætē apænebo ēñēe, angantapa.

Nē Æibæ Pōnī Quēwengā beyæ bitō nē apænebi inōmi imipa, ante bitō imitedō ante apænecædānīmpa.

Mōnō Awēnē taadō pinongæimpa, ante bitō edæ tāno beyænte gote bai cædinque,

⁷⁷ mōnō Awēnē quīnāni inānite iīmaī ante odōmonte apænecæbiimpa.

Wēnæ wēnæ mīni cædō ante Wængonguī pōnō ñimpo cæcā ate mīnitō iñōmō edæ,

Tōmengā ængā beyænque mōnō quēwenguī impa, ante do ēñencæmīnīmpa, ante apænebi ēñencædānīmpa.

⁷⁸ Edæ mōnō Wængonguī incæ mōnō wēnæ wēnæ wædōnō ante waadete pōnō waa cædinque, oōnædē Quēwengā ingante mōnō weca da pōnongā pōnīnque nænque tæcæ tamō bai ēmongā acæiimpā.

⁷⁹ Mānōmaī cædinque mōnō wænguimāmo beyæ wēmō iñōmō awædō,

ante wæyōmonte tōmengā ponte a ongongā adinque mōnō nænque pāmo oo tote bai quēwēmōmpa.

Ayæ, Mīnitō mīni gānē pōnente quēwenguīnō taadonque poncæmīnīmpa,

ante tōmengā tōō æmænte māmōngā pōmōmpa.” Mānōmaīnō ante Tacadiya wodi tōmengā wēñængā ingante apænegacāimpa. ⁸⁰ Wēñængā iñōmō do pædinque ònōwoca tæi piñænte ēwocagacāimpa. Idægoidi weca tōmengā nānō ponte a ongonganca ònōmæca quēwengacāimpa.

Itota ēñacampa

(Māteo 1.18-25)

2 Wāō idægoidi weca nānō pōñedē iinque bayonte awēnē Tetædo Agoto iñōmō, Æpomīnidō imīnīi, ante acæte ante cædinque odōmāno òmæ nē quēwēnāni inānite edæ, Mīnitō ēmōwo tōmāmīni yewæmoncæmīnīmpa, angacāimpa. ² Tidiabæ awēnē Tidēnio ingāñedē odōmāno awēnē tāno angā. ³ Ēñēnīnque adocanque tōmengā mæmæidi nāni quēwengaiñōmō wacā tōmengā mæmæidi nāni quēwengaiñōmō tōmānāni yewæmoncæte ante edæ go go cægadānīmpa.

⁴ Iinque Oodeabæ Awēnē wodi Dabii wodi pæingā inongā inte Ootee iñōmō Gadideabæ Nāatadeta nāni quēwēñōmō quēwēnīnque adobāi tōmengā mæmæ Dabii wodi nānō quēwengaiñōmō Bedēē iñōmō gogacāimpa. ⁵ Edæ Ootee nānōogængā inguingā Māadiya yædēmadā iñongante tōmēna nāna gæncaya inguīna guēa yewæmoncæ godatapa. ⁶ Bedēē ponte quēwēñōna Wēñængā iñōmō iinque pædinque ⁷ bamoncadengā incæ onguīñængā inte iīmaī ēñagacāimpā. Māniñōmō monguī incōnē iñōmō māniñedē eyede pōnī goti ongōnāni ate wædinque tōmēna wæætē cænēnāni cænguī oncontaidē guiyantaidē go guīda ate Wēñængā ēñacantapa. Iinque guiyantaidē ēñacā ate wāānā Wēñængā ingante weocoo wīni wīni caadinque cænēnāni cænguīncadedē ñō cædā òñongantapa.

Obegaidi inānite nē aadāni inānite anquedoidi apænedāni

⁸ Idægoidi cænīnāni obegaidi nāni ānōnāni iñōnānite nē aawēnāni iñōmō eyepancadē adoōnæ woyowotæ a cōnōnānīmpa. ⁹ A cōñōnāni mōnō Awēnē anquedo ponte a ongōñongā mōnō Awēnē nānō ñāō ēmōnō beyænque godongāmæ guīnæ gongæ adinque nē aadāni ancaī guīñente wædānitapa. ¹⁰ Anquedo iñōmō tōmēnāni inānite, “Guīñēnāmaī imæwedāni. Mīni nangūi ēñente toquinque ante botō ñōwo watapæ apænebo ēñēedāni. Mīnitō tōnō inguipoga tōmāo quēwēnāni adobāi adode beyænque watapæ tocæmīnīmpa. ¹¹ Mōnō Awēnē Codito iñōmō, Æmo beyænque quēwencæmīnīmpa, ante nē Ængā baquīngā inongā inte do edæ ēñacantapa. Edæ mīnitō beyæ ante tōmengā ñōwoōnæ incæ awēnē Dabii wodi nānō quēwengaiñōmō ēñacantapa. ¹² Nō impa, ante gote acæmīnīmpa. Wēñængā ingante wāānā wīni wīni caadinque edæ cænīnāni cænguīncadedē ñō cædā ate

a oñongä adinque mīnitō, Nō impa, ante eñencæmīn-
impa.”

¹³ Ante anquedo añongä wadäni nanguī inäni
öönædē owodäni incæ iñontobæ tontadoidi ongönäni
baī tömengä tönō godongämæ ponte a ongöninque
ämotamini ante baī äninque Wængonguī ingante iīmaī
ante watapæ apænedänitapa.

¹⁴ “Wængonguī æibæ pōni quëwënongä inte edæ ñäö
apäite baī emongänō anguënē.

Tömengä inguipoga iñömō waadete pönō cæcä
beyænque mīni waocabo edæ gänē pönenguīmīnidō
anguënē.”

¹⁵ Ante ämotamini ante baī äninque anquedoidi
öönædē adodō wadæ æite godäni ate nē aawënäni
iñömō nāni cabo tededinque,

—Mönō Awënë mönō imonte apæncä mönō eñënō
ante, Æbänō cæcäi, ante mönō Bedëe gote ædæmō
acæimpa. ¹⁶ Äninque pogodo ponte ayönäni Mäadiya
tönō Ootee a ongöñona Wëñængä iñömō cæninäni
cænguincadedē a oñongä adänitapa. ¹⁷ Iinque ad-
inque wadæ godinque, Wëñængä æbänō ingää, ante
anquedo apæncä nāni eñënō ante gode ä gode ä
cæte wayömō wayömō quëwënäni inänite tededäni
eñënanitapa. ¹⁸ Eñëninque tömänäni wæætē, Nē
aawënäni æbänō ante apænedäni, ante guiñente
wädänitapa. ¹⁹ Mäadiya guiquënē, Wëñængä æbänō
ingä änänii, ante nämä pönëe congantapa. ²⁰ Nē
aawënäni guiquënē, Wængonguī ñäö apäite baī
ëmönongä inte pönō waa pōni cæcä æmönipa. Edæ
anquedo nänō apænedō baī do cæcä amönipa, ante
apænedinque eyepancadē ocæ emænte gogadänim-
pa.

Bitō Wengä, ante mæmpoda Wëñængä ingante Wæn- gonguī oncönē ænte pönapa

²¹ Ayæ, Adoque Wængonguī itædē go ate æmon-
taique eö togængæimpa, ante idægoidi cöwē nāni cæi
baī cædinque Wëñængä ingante eö togænänitapa.
Ayæ Mäadiya yædemadämaī nänō iñedē anquedo
nänō pemöninō baī äninque mæmpoda Wëñængä
ëmöwo ante, Itota, pemongadaiimpa.

²² Wäänä mänimpoönæ wepæ näate inampa, ante
Möitee wodi nänō angaimpoönæ iinque go ate tömē-
na, Wëñængä iñömō Wængonguī Awënë qui ingampa,
ante mönō godongæimpa, ante tömengä ingante Ee-
dotadëe iñömō ænte gogadaiimpa. ²³ Edæ,
“Onguīñænäni bamoncadënäni tömänäni tæiyæ
waëmō bacædänimpa, ante tömënäni Wængonguī
Awënë nempo pædæ godongæimpa,” ante Awënë
Wængonguī nänō angainō ante eñëninque Mäadiya
tönō Ootee do cædatapa. ²⁴ Ayæ, Equemöna nāna
gæncaya, Wængonguī qui, ante godongæimpa. Wī
mänömaī cæte tæcæ wengä wengä pæda mēnaa inate
godongæimpa. Ootee tönō Mäadiya iñömō mänömaī

cædinque, Wængonguī qui impa, ante mēnaa inate
ænte pöninque pædæ godöna ængacäimpa.

²⁵ Mäniñedē adocanque edæ tömengä emöwo
Timeönō Wængonguī beyænque ante nō cædongä
inte Eedotadëe iñömō quëwengacäimpa. Idægoidi
wampo pönente quëwencædänimpa, ante Wæn-
gonguī æyedënō ædæmō cæquingää, ante tömengä
wänō cönonte quëwënongäimpa. Ayæ Wængonguī
Tæiyæ Waëmō Önöwoca ingante tömengä cöwē
ëwocacä inongäimpa. ²⁶ Wængonguī Tæiyæ Waëmō
Önöwoca do apæncä eñëninque Timeönō wodi
iñömō, Botō ayæ wænämaī miimō quëwëmoyedē
mönō Awënë Codito ingante aquimo imopa, ante do
eñëningä inongäimpa. ²⁷ Nöwo iñömō Wængonguī
Önöwoca angä eñëninque tömengä Wængonguī oncō
ñænæncönē yabæcönē pō guicantapa. Mäniñedē Ito-
ta mæmpoda iñömō idægoidi wææ ante nāni cægäinō
baī cæcæte ante cædinque Wëñængä Itota ingante
ænte pō guiida. ²⁸ Adinque Timeönō iñömō edæ
Wëñængä ingante bæi ongonte pæ mäninque Wæn-
gonguī ingante, Tömëmi waa toquinque mönitō
imönite pönō cæbipa, ante apæncantapa.

²⁹ “Bitō Tæiyæ Awënë inömi inte eñëmi. Bitō imite nē
cæbo iñömote bitō doyedē, Cæbo acæbiimpa, angabi-
impa.

Iinque bitō äninō baī ñöwo edæ iinque cæbi adimo
iñömote bitō ämi ate wænte goboe.

³⁰ Edæ bitō, Quëwencæmīnimpa, ante
nē Ænguingä ingante ñöwo da pönömi ponte eñacä
do abopa.

³¹ Mänömaī cædinque bitō, Wadäni nāni cabo wadäni
nāni cabo waodäni tömänäni acædänimpa,
ante cædinque bitō nē Ænguingä ingante ñöwo da
pönömi ponte a ongongä acæimpa.

³² Idægoidi inämaī inäni incæ tömënäni nāni cabo
nāni cabo incæ edonque acædänimpa, ante cædinque
bitō da pönömi pöninque tömengä ñäö apäite baī a
ongongä acædänimpa.

Ayæ möni idægocabo iñömönite bitō, Wëñængä
ængä beyænque botō quimīni iñömō ñäö baī waëmō
pōni emöninque quëwencæmīnimpa, ante pönō cæbi
abopa.”

³³ Ante ämotamini ante baī Timeönō wodi, Wëñængä
æbänō cæquingä ingää, ante tedecä eñëninque
Wëñængä mæmpo tönō tömengä badä iñömō
guiñente wædatapa. ³⁴ Timeönō wæætē, Mīna waa
toquinque iingä Wëñængä ingante æmīnapa, ante
apænedinque tömengä badä Mäadiya ingante iīmaī
ante godömenque apæncantapa.

—Picængä badinque iingä Wëñængä cæcä
beyænque idægoidi pancadäniya tæ go wæænte baī
wæyönäni pancadäniya wæætē ængæ gantite baī
quëwencædänimpa. Wængonguī iñömō, Wëñængä in-
gante ate eñencædänimpa, ante odömonte cæyongä
pancadäniya wæætē adocä ingante godō piinte
tedecædänimpa. ³⁵ Ante apænedinque Timeönō

iñömö Mäadiya ingante apænecantapa. Mänömaï bay-
onte, Nanguï inäni æbänö ante mïmöno pönënanii,
ante edonque acæimpa. Bitö iñömö yaemë yete bai
wæwente ewocacæbiimpa, ante apænegacäimpa.

³⁶ Ayæ wadä iñömö Wængonguï beyæ nê apænedä
iñömö tömënä emöwo Änä adobaï ongönantapa. Ate-
doidi nani cabo iñönäni adocanque Pänöedo wënä
inönä inte tömënä picængadedä ingadäimpa. Tö-
mengä iñömö baquēcäñedë möninqe nänöogængä
tönö onompo æmæmpoque go mäa wadepo
quëwente ate onguïñængä guiquënë näñe wæn-
gacäimpa. ³⁷ Onquiyænä iñömö ñöwo otenta i coatodo
wadepo nänö eñagainganca owæmpoinä quëwënä
inte tömënä Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcö-
nenque cöwë quëwëninge taodämaï inönäimpa.
Itædë woyowotæ tömënä cöwë, Wængonguï ingampa,
ante waa cædinque Wængonguï ingante apæneccæte
ante wantæpiyæ cænämaï quëwënä inönäimpa.

³⁸ Tömënä ñöwo eyepæ pönï mämö bee téninqe Itota
ingante adinque Wængonguï ingante waa ate pönën-
inque apæneccantapa. Ayæ wadäni, Mönitö Eedotadë
iñömö quëwëmöni iñömönite Wængonguï æyedënö
pönö cæcä beyæ abæ tawænte quëwenguimöni, ante
nê wänö cönäni inänite dodä Änä iñömö Wëñængä in-
gante do adinä inte, Wëñængä nê Ænguingä inte do
ëñate pongä atabopa, ante cöwë apænedä eñen-
gadänimpa.

Näatadeta ocæ emænte godänipa

³⁹ Ayæ mänii, Awënë Wængonguï, Ìimaï cædäni,
nänö angainö ante iinque cæte ate Ootee nani wen-
cabo Gadideabæ gocæte ante wadæ godinque
Näatadeta tömënäni nana quëwëniñömö pongadän-
impa. ⁴⁰ Wëñængä iñömö edæ picængä pædinque tæi
piñængä bacantapa. Ayæ ocai encacä inte nanguï
ëñente bagacäimpa. Ayæ Wængonguï waadete pönö
apæneccä ëñente ewocadinque tömengä nê waadete
pönö cæcä ingacäimpa.

Wængonguï oncönë Itota gote ongongampa

⁴¹ Wodo pænta gogaïönæ bai Patowa mönö ææmæ
cænguïönæ ñöwo impa, ante pönëninge idægoidi
Patowa ante Eedotadë godinque ææmæ cædönän-
impa. Itota mæmpoda adobaï Patowa nani ämæ cöwë
cæyedë wadepo iñö wadepo iñö Eedotadë goda in-
gadäimpa. ⁴² Ìinque Itota dote wadepo iñönte Wæn-
gonguï beyæ ante ææmæ cöwë nani cædö bai Ootee
nani wencabo do gote cædänitapa. ⁴³ Ææmæ tömäa
iinque cædinque oncönë poncæte ante taadonque
pöninque mæmpoda adämaï iñönate Itota guiquënë
Eedotadë iñömö ayæ quëwengantapa.

⁴⁴ Godongämæ mönö poncabo tönö pongä imaingam-
pa, ante pönëna inte taadö tömäa itædë pöninque
tömëna guidënanii weca tömëna æmigoidi weca diqui
diqui mincæ cæyöna, ⁴⁵ edæ dæ angä. Ate wædinque

tömengä ingante diqui mincæte ante Eedotadë
adodö ocæ emænte gogadäimpa.

⁴⁶ Mëönaa go adoönæque iñönte diqui diqui minte
ate edæ Wængonguï oncö ñænæ oncönë yabæcönë
pö guite ayönate Itota iñömö nê odömönäni weca
ëñë cöninque, Æbänö i, Æbänö cæquii, ante angä
adatapa. ⁴⁷ Tömengä apæneccä ëñëninge tömänäni, Æ
tömengä iñömö ocai nê encacä waa ëñengä amönipa,
änänitapa. Ayæ, Itota ingante, Æbänö i, ante änäni
ëñëninge tömengä wæætë nê apæneccampa, ante
wædinque tömänäni guïñente wædänitapa. ⁴⁸ Mæm-
poda iñömö mäniñömö pö guite ayöna Itota mänö-
maï cæcä adinque guïñente wædatapa. Tömengä
badä tömengä ingante,

—Botö Wëmi ëñëmi. Mönatö imönate quinante
mänömaï cæbii. Ìñæmpa bitö wæmpo tönö mönatö
bitö imite ante ancaa diqui diqui minte wæwentamö-
nana.

⁴⁹ Äñongante tömengä wæætë,

—Mïnatö iñæmpa, Mæmpocä oncönë Itota on-
gonguëningä ingampa, ante ëñënamäi iminatawo.
Quinante wayömö diqui diqui mïminatawo.

⁵⁰ Äñongante, Æbänö ante angäa, ante ædæmö
ëñënamäi inatapa.

⁵¹ Tömengä wæætë mæmpoda miñæ gote Näatade-
ta pöninque tömëna nana änö ante cöwë ëñente cæ-
cantapa. Wäänä guiquënë tömengä nänö cædinö ante
nämä pönëe congä ingacäimpa. ⁵² Itota iñömö edæ
nanguï ëñengä bate pædongäimpa. Picængä bayon-
gante Wængonguï tönö waodäni adobaï tömengä in-
gante cöwë godömenque godömenque waadete
adönänimpa.

Wäo æpænë nê guidongä önömæca quëwente apæneccä

(Mäateo 3.1-12; Mäadoco 1.1-8; Wäo 1.19-28)

3 Tibedio quinte wadepo tömämæ awënë nänö
inöñedë Pontio Pidato wodi nani änogä adoyedë
Oodeabæ awënë iñongante Edode wæætë Gadideabæ
awënë inongäimpa. Adoyedë iñömö Edode wodi nänö
tönïñacä Pedipe Itodeabæ Todacönitebæ awënë
iñongä Ditäniato wodi adoyedë Abidëniabæ awënë
inongäimpa. ² Mänimpodäni mäniömæ awënëidi
iñönäni Änato wodi tönö Caiapato wodi adoyedë,
Wængonguï qui, ante nê godöna ñænæna pönï inöna
inönäimpa. Tömëna nana inöñedë adoyedë edæ
Tacadiya wodi wengä Wäo ingante önömæca iñömö
ayæ quëwëñongante Wængonguï apænegacäimpa.
³ Wäo wodi iñömö Oododänonga ömaaque go tömäo
cægöninque iimaï apæneccä ëñënanitapa. Mïnitö,
Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante ocæ emænte
Wængonguï gämænö pöedäni. Ayæ, Wënæ wënæ
botö cædinö ante Wængonguï piinämaï inte pönö ata
cæpocä quëwëmopa, ante edonque acæimpa, ante
odömöninque æpænë guiedäni, ante Wäo angacäim-
pa. ⁴ Mänömaï cædinque Wængonguï beyæ nê apæne-

gaingä Itaiya wodi iimaï ante nänö yewæmonte apænegainö bai Wäö adobai cægacäimpa.

“Adocanque önömæca ongöninque iimaï ante yedæ tedecä eñencädänimpa.

‘Awënë nänö ponguinö ante tee monte bai cædinque, taadö töinö pinonte bai cæedäni.

⁵ Onquiyabo incæ änanquidi incæ, Mæmö pöni bacæimpa, ante ææ wocæimpa.

Biyönæ iñömö tee möninque mæmö pöni badongæimpa.

Taadö idiquibæ iñonte töinö pinongæimpa.

Wænæ wænæ iñonte wainö pöni taadö badongæimpa.

⁶ Taadö mänömaï mæmö pöni ba ininque tömämæ quëwänäni incæ, Wængongui pönö ængä beyænque mönö quëwenguinö impa, ante edonque acædänimpa,‘ ancæcäimpa.”

⁷ Ante yewæmonte ongompa cæminii, ante Wäö wodi æpænë guicæte ante pönäni nanguï inäni iñönänite iimaï angantapa. “Minitö iñömö tæntæ pæimäni bai inte nê babæ cæminii ininque edæ eñenguënë quëwëminii. Wængongui nänö piinte panguimämo ante edæ, Wænompadäni, ante æcänö äna eñëninque minitö wodii winonte pöminii. ⁸ Wængongui Awënë gämænö minitö ocæ emænte poncæ cæminitawo. Nö nö pöminii ininque edæ nê ocæ emænte pönäni wainca incate bai waa cædäni bai minitö iñömö edæ adobai waa cæedäni. Minitö nämæneque pönëninque, ‘Mönitö mæmæ Abadäo wodi pæimöni imöni beyænque Wængongui mönitö imönite waa acæcäimpa,‘ ante nämä wææ ancæ cæminitawo. Iñæmpa Wængongui angä bai Abadäo wodi pæimäni mini inö bai dicacoo incæ dobæ adobai bacædönii apa änewëminii. ⁹ Awæ iñömö wainca incadämaï i ininque edæ do yete gongapamö iya tangæimpa. Awæ yecæte ante awænca eyewa næænäni bai Wængongui nänö panguimämo iñömö edæ oo pöni pö apa quëwëminii,“ ante Wäö apænegacäimpa. ¹⁰ Angä wædinque godongämæ ongönäni pancadäniya wæætë,

Mänömaï i ininque æbänö cæquënëmöni imönii.

¹¹ Äñönänite Wäö,

—Weocoo mencooga nê mangä iñömö weocoo ömaacä ingante adocooque godongä æncæcäimpa. Cænguï nê éacä adobai cænguï ömæpocä ingante godongä æncæcäimpa, angantapa. ¹² Ayæ odömäno awënë nänö äninta nê ænäni guiquënë adobai æpænë guicæte ante pöninque Wäö ingante änänitapa.

—Nê odömömi eñëmi. Mönitö iñömö æbänö cæquënëmöni imönii. ¹³ Äñönänite tömengä wæætë,

—Minitö awënë, Mänimpota, ante nänö änimpota ante wadäni inänite äminii pædæ pönönäni eyepæ æninque minitö wæætë, Tömëmöni qui, ante godömenque änämaï iedäni, angantapa. ¹⁴ Ayæ tontadoidi adobai tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë æbänö cæquënëmöni imönii. Äñönänite Wäö wodi iimaï angantapa.

—Minitö wacä tömengä nänö godonte äinta ö æncæte ante pæmënänämaï iedäni. Ayæ wacä wænæ wænæ cædämaï iñongante minitö, Wænæ wænæ cæbitapa, ante babæ wapiticæ änämaï iedäni. Ayæ minitö cædi beyæ minitö awënë eyepæ pönongä æninque piyænë cæte godömenque æinente wædämaï iedäni, angantapa.

¹⁵ Äñongante godongämæ ongönäni iñömö, Wængongui doyedë, Codito ponguingä, ante nänö nê angaingä iñömö edæ iingä Wäö wabänö imaingampa, ante önöwënenque pönänäni inte edæ, Wäö æbänö cæquingä, ante acæte ante a ongönänitapa. ¹⁶ Wäö wæætë tömänäni inänite apænedinque, “Botö guiquënë näwangä minitö imönite æpænë guidömo guimäni. Iñcayæ ate nê Ponguingä guiquënë tömengä iñömö näwangä nænængä pöni iñongante botö guiquënë guiyämo inömo inte tömengä awænca ta incæ ædö cæte nï cæquimoo. Tömengä iñömö minitonga gonga bæcote bai cædinque Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante edæ da pönongä æncæminimpa. ¹⁷ Waocä, Todigo tömëmö wati wati tænoninque botö tænoniñömö önömancaque baquinque botö waiña tömämö oncönë da wencæboimpa, ante timpodæ næænte wo ææntodö wo ææntodö cædinque ontapocoo wææincoo wadæ næmænte wo ewengampa. Waocä mänömaï wo ewencæte ante timpodæ næængä bai mönö nê Ponguingä iñömö adobai oo pöni apænte ancæcäimpa. Edæ waëmö inäni inänite apænte æninque tömengä ontapocoo bai inäni inänite gonga cöwë bæcöyömö iya tangä gonte wæcædänimpa.”

¹⁸ Mänömainö äninque Wäö wodi godömenque wade wade apænedinque tömënanäni inänite, Ämo eñëmaimäni, angacäimpa. Ayæ, Codito ingantedö ante watapæ apæneca eñengadänimpa. ¹⁹ Incæte tömengä pancabaa Awënë Edode ingante, Bitö töniiñacä nänöogængä Ædodiya ingante mömii, ante piinque Edode nänö wiwa cædinö ante tömänö ante piingä adinque, ²⁰ Edode wodi guiquënë godömenque wiwa cædinque Wäö ingante tee mönecä wægacäimpa.

Itota æpænë guicampa

(Mäateo 3.13-17; Mäadoco 1.9-11)

²¹ Mänii Wäö tömänäni inänite æpænë nänö guidöñedë Itota ingante adobai guidongä guicantapa. Guiite ate Wængongui ingante apæneyongä öönæ wi ænete bai bayonte edæ ²² Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca equemö wææ contate bai tömengä edonque pöni wææ guicä ate öönædë apænedinque, —Bitö botö Wëmi botö nê waadebi imipa. Bitö imite waa adinque waa tobopa, ante öönædë apæneca eñengacäimpa.

Itota nänö mæmæidi

(Mäateo 1.1-17)

²³ Todëinta wadepo nänö ëñagaiñedë iinque bayonte Itota mäniñedë täno cæcä ingacäimpa. Tömengä ingante nê pæpogadongä iñömö Ootee iñongante wadäni, Itota wæmpocä ingampa, ante pönënönänimpa.

Ootee wodi mæmpo wææ Edii wodi ingacäimpa.

²⁴ Edii wodi mæmpo wææ Mäatato, Mäatato wodi mæmpo wææ Debii, Debii wodi mæmpo wææ Mëedequi, Mëedequi wodi mæmpo wææ Cäna, Cäna wodi mæmpo wææ docä Ootee wodi ingacäimpa.

²⁵ Mänii docä Ootee wodi mæmpo wææ Mäatatia, Mäatatia wodi mæmpo wææ Ämoto, Ämoto wodi mæmpo wææ Näacö, Näacö wodi mæmpo wææ Etedi, Etedi wodi mæmpo wææ Näagai ingacäimpa.

²⁶ Näagai wodi mæmpo wææ Mäato, Mäato wodi mæmpo wææ docä Mäatatia, docä Mäatatia wodi mæmpo wææ Tëmei, Tëmei wodi mæmpo wææ Ooteco, Ooteco wodi mæmpo wææ Oodaa ingacäimpa.

²⁷ Oodaa wodi mæmpo wææ Owäna, Owäna wodi mæmpo wææ Deta, Deta wodi mæmpo wææ Dodobabedo, Dodobabedo wodi mæmpo wææ Tadatiedo, Tadatiedo wodi mæmpo wææ Nëedi ingacäimpa.

²⁸ Nëedi wodi mæmpo wææ docä Mëedequi, docä Mëedequi wodi mæmpo wææ Adi, Adi wodi mæmpo wææ Cotäo, Cotäo wodi mæmpo wææ Edëmadäo, Edëmadäo wodi mæmpo wææ Ede ingacäimpa.

²⁹ Ede wodi mæmpo wææ Ootowee, Ootowee wodi mæmpo wææ Ediyedede, Ediyedede wodi mæmpo wææ Oodii, Oodii wodi mæmpo wææ docä Mäatato ingacäimpa.

³⁰ Mänii docä Mäatato wodi mæmpo wææ docä Debii, mänii docä Debii wodi mæmpo wææ Timeönö, Timeönö wodi mæmpo wææ docä Oodaa, docä Oodaa wodi mæmpo wææ wacä docä Ootee, mänii docä Ootee wodi mæmpo wææ Öönäo, Öönäo wodi mæmpo wææ Ediyaquimö ingacäimpa.

³¹ Ediyaquimö wodi mæmpo wææ Mëedeä, Mëedeä wodi mæmpo wææ Mëna, Mëna wodi mæmpo wææ Mäatata, Mäatata wodi mæmpo wææ Näatäni ingacäimpa.

³² Näatäni wodi mæmpo wææ Awënë Dabii, Awënë Dabii wodi mæmpo wææ Yæte, Yæte wodi mæmpo wææ Obedo, Obedo wodi mæmpo wææ Boodo, Boodo wodi mæmpo wææ Täna, Täna wodi mæmpo wææ Näatöo ingacäimpa.

³³ Näatöo wodi mæmpo wææ Äminadabo, Äminadabo wodi mæmpo wææ Adämii, Adämii wodi mæmpo wææ Adöni, Adöni wodi mæmpo wææ Etedöo, Etedöo wodi mæmpo wææ Pade, Pade wodi mæmpo wææ wacä docä Oodaa ingacäimpa.

³⁴ Mänii docä Oodaa wodi mæmpo wææ Aacobo, Aacobo wodi mæmpo wææ Itæca, Itæca wodi mæmpo wææ Abadäo, Abadäo wodi mæmpo wææ Tade, Tade wodi mæmpo wææ Näacodo ingacäimpa.

³⁵ Näacodo wodi mæmpo wææ Tedogo, Tedogo wodi mæmpo wææ Dagao, Dagao wodi mæmpo wææ Pedego, Pedego wodi mæmpo wææ Eebedo, Eebedo wodi mæmpo wææ wacä docä Täna ingacäimpa.

³⁶ Mänii Täna wodi mæmpo wææ Cainäo, Cainäo wodi mæmpo wææ Adapacadæ, Adapacadæ wodi mæmpo wææ Temö, Temö wodi mæmpo wææ Docä Nöwee, Docä Nöwee wodi mæmpo wææ Nämeco ingacäimpa.

³⁷ Nämeco wodi mæmpo wææ Mäatotadëo, Mäatotadëo wodi mæmpo wææ Ënoco, Ënoco wodi mæmpo wææ Aadedo, Aadedo wodi mæmpo wææ Mäadadede, Mäadadede wodi mæmpo wææ wacä docä Cainäo ingacäimpa.

³⁸ Docä Cainäo wodi mæmpo wææ Ënoto, Ënoto wodi mæmpo wææ Teto, Teto wodi mæmpo wææ Adäo, Adäo wodi ingante nê badongaingä iñömö edæ mönö Mæmpo Wængongui inongä ingacäimpa. Mäninäni iñömö edæ Itota mæmæidi ingadänimpa.

Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa
(Mäateo 4.1-11; Mäadoco 1.12-13)

4 Mänii Oododänonga quëwëningue Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ædæmö ëwocacä inongä inte Itota iñömö wadæ gocantapa. Goyongante Wængongui Önöwoca tömengä ingante önömæca ænte mäocä gogacäimpa. ² Godinque coadenta ëönæ mänimpoönæ quëwëñongante wënæ awënë pöningue, Wënæ wënæ cæe, ante ancaa cædongäimpa. Itota iñömö mänimpoönæ cænämai iningä inte edæ iinque bayonte gæwænte wæcantapa.

³ Adinque wënæ awënë tömengä ingante, —Bitö näwangä Wængongui Wëmi inömi inte dica incæ päo ämi ba cæmaimipa.

⁴ Äñongante, —“Cæntedö quëwengui i. Iñæmpa Wængongui nänö apænedö ante tömänö ante ëñente quëwengæimpa,” ante yewæmonte ongö apa, äningue Itota edæ Baa angacäimpa.

⁵ Ayæ Itota ingante onquiyaboga ænte mæicä æite ongöñongante wënæ awënë wæætë inguipoga awënë odeyeyidi ömæ tömæo ongöñömæ adoyömö a ongonte bai adotedæ odömongä acantapa. ⁶ Odömongä ayongante Itota ingante äninque wënæ awënë wæætë, —Awënëidi waincönë pöni ongöñinque waëmoncooga mongæninque tæi piñæninque tömënäni nempo quëwënäni inänite nangui änäni ëñente do cædäni pa, ante abii. Tömënäni waëmö pöni nani ëmömämo ante æcänö ëmonguingää, ante, Tæi piñænte nani ënempodö ante æcänö empoquingää, ante, botö iñömö edæ do ænte ënempogaïmo inte tömëmoque nê ämo inte godömo ænänipa. Ìninque bitö ìmite, Bado, godömo æe, ämopa. ⁷ Ìninque bitö mänincoo æncæte ante botö weca ædæ wææninque, Tatänabi bitö Wængongui bai inömi imipa, ämi adinque botö wæætë, Bado, bitö tömämæ Awënë babipa, ante edæ pönömo æmaimipa, ante wënæ awënë änewengantapa.

⁸ Angä ëñëninque Itota, —Ìimai ante yewæmongatimpa. “Awënë Wængongui weca ædæ wæænte tömengä ingante apænedinque, Bitö adobique Wængonguimi imidö angüenë, ante watapæ apænecebiimpa. Ayæ, Wængongui beyænque cæcæbiimpa,” ante wææ yewæmonte ongö apa quëwëë, ante Itota angacäimpa.

⁹ Wënæ awënë ayæ Itota ingante Eedotadëë ænte mäocä goyongante Wængongui oncö ñænæ oncömäa ænte mæicä æicantapa. Æite næ gongæñongante wënæ awënë wæætë, Bitö näwangä Wængongui Wëmi imipa, ante acædänimpa, ante bitö to wæibäwe.

¹⁰ Äninque wënæ awënë godömenque apænedinque, “Ìimai ante do yewæmonte ongompa, Bitö ìmite wææ aacædänimpa, ante cædinque Wængongui tömengä anquedoidi inänite da pönongä

¹¹ pöninque bitö ìmite iñæ æmpodäni ininque, bitö dicaa tee tëwadämai incæbiimpa,” ante yewæmongatimpa cæbii.

¹² Äñongä Itota wæætë, —Ìñæmpa ìimai ante ingatimpa. “Bitö, Mönö Awënë Wængongui æbänö cæquingää, ante acæte ante cædämai incæbiimpa. Ëñënämai cæbo incæte edæ mönö Awënë Wængongui botö imote cöwë wææ aaquingä, ante acæte ante wënæ wënæ cædämai incæbiimpa,” ante wææ yewæmonte ongö apa änewëë, Itota angacäimpa.

¹³ Ante Itota angä ate wënæ awënë incæ, Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante nänö änewënö iinque cædinque iincayæ ate nänö ponte cæquinque edæ wadæ gogacäimpa.

Gadideabæ godinque Itota täno cæcampa

(Mäateo 4.12-17; Mäadoco 1.14-15)

¹⁴ Itota iñömö Wængongui Önöwoca nänö tæi piñænö ewocadinque Gadideabæ adodö pongacäimpa. Do pongäimpa, ante adinque wadäni wayömö gode ä gode ä cædäni ëñengadänimpa. ¹⁵ Tömengä iñömö mäniömæ wayömö wayömö godinque tömënäni nani odömöincönë go guiite go guiite cædinque odömonte apænece adinque tömänäni, Waa pöni odömonte apæneceampa, ante tedegadänimpa.

Näatadeta iñömö ponte Itota apæneceampa

(Mäateo 13.53-58; Mäadoco 6.1-6)

¹⁶ Wæætë Näatadeta tömengä nänö pægaïñömö pöninque tömënäni guëmanguïönæ iñonte Itota nänö cöwë cæi bai ñöwo cæcantapa. Oodeoidi Wængongui apænece nani ëñente yewæmongainta ate odömöincönë go guidinque tömengä mäninta ate apæneceate ante ængæ ganticä. ¹⁷ Adinque tömengä ingante Itaiya wodi Wængongui beyæ nänö yewæmongainta pædæ pönönäni ægantapa. Æninque, Mäniñömö yewæmonte i, ante ñi cæpote adinque, Ìimai yewæmonte ongompa, ante apæneceantapa.

¹⁸ “Wængongui Awënë Önöwoca botonga pö guicä ate botö tömengä ingante ewocabopa.

Ìninque tömengä botonga gao cæte bai cædinque tömengä nänö tæi piñæmämo da pönöninque botö imote angantapa.

Bitö ömaadäni wæwënäni inänite Wængongui Awënë waa pönö cæcæcäimpa, ante watapæ apænebi ëñencædänimpa, angacäimpa.

Në tee mönete bai wædäni inänite bitö, Wængongui pönö wi ænece beyænque minitö abæ tawænte gocæminimpa, ante godö apænebi ëñencædänimpa.

Në babetamönäni inänite, Minitö wæætë waa acæminimpa, ante bitö godö cæcæbiimpa.

Piinte cædäni ate wæwente quëwëñönänite bitö wæætë gä pe æmpobi abæ tawænte bai gocædänimpa.

¹⁹ Ayæ, Wængongui Awënë nänö waadete cæquïnepo do batimpa, ante apænebi ëñencædänimpa, ante Wængongui botö imote do da pönongä pömo imopa.”

²⁰ Ante Itaiya wodi nänö yewæmongainta adinque adodö nä nä capodinque mäniñömö në cæcä ingante pædæ godöninque Itota tæ contacantapa. Mänömai cæcä adinque tömënäni nani odömöincönë në ongönäni tömänäni tömengä ingante cöwä adänitapa.

²¹ Ayönänite,

—Wængongui botö imotedö ante apænece ëñëninque nani yewæmongainö bai ñöwoönæ ëñëñömini edæ do iinque ba amïnipa.

²² Ante apænece ëñëninque tömänäni, Tömengä nangui waadete pönö tedecampa, ante apænedinque tömengä ingante waa adinque guïñente wædänitapa.

—Īngā ĩñæmpa Ootee wengā ĩmaingā inte bamō-nengæ mǎnōmaī cæcampa, ante awædō, ante nāni caboque tededānitapa.

²³ Mǎnōmaī ante wæyōnānite Itota tōmēnāni nāni pōnēnō ante ōnōwēnenque ēñēninque,

—Botō ĩmote apænedinque mīnitō, “Bitō dotodo bai ĩnōmi inte nāmā incæ cæte waa babāwe,” ante dodāni nāni angāinō bai ante tedemini awædō. Ayæ, “Capē-naōmō ĩñōmō bitō waa cæbi adinque tededāni ēñēmōnipa. Mǎniñōmō bitō cædīnō bai tōmēmi ēñā-gaiñōmō adobaī wīi cæbii,” ante wæmīni abopa.

²⁴ Āninque Itota godōmenque apænedinque, —Nāwangā āmopa. Wængonguī beyæ nē apænecā ĩñōmō tōmengā quēwēniñōmō ponte apæneyon-gante, Wīi ēñēinē wædō, ante Baa ānānipa.

²⁵ Nāwangā edæ āmo ēñēedāni. Docā Ediya wodi quēwengāñedē mēa go adoque wadepo ayæ tæcæ wadepo ĩñonte tōmēnāni ōmæ tōmāo nāni gæwænte wægāimāmo baquinque cōōnæ cædāmaī ingatimpa. Mǎniñedē Idægobæ ĩñōmō owæmpoīnāni nanguī ĩnāni quēwēñōnānite, ²⁶ tōmēnāni weca Ediya ingante da godōnāmaī inte Wængonguī wæætē edæ, Bitō Tidōo eyequeī gote Tadedpata ĩñōmō quēwengā owæmpoingā weca goe, angā gogacāimpa. ²⁷ Adobaī Wængonguī beyæ nē apænegaingā Editeo wodi quēwengāñedē Idægobæ æmontai nē baadāni nanguī ĩnāni ĩñōnānite Wængonguī tōmēnāni ĩnānite wadæ caadāmaī inte wæætē edæ Tidiabæ quēwengā Nāāmāo ingante wadæ caacā waintai baagacāimpa.

²⁸ Ante Itota apænecā ēñēninque mǎnincōnē ongōnāni tōmānāni piinte āināni badānitapa. ²⁹ Āināni badinque tōmengā ingante tōmēnāni nāni quēwēñōmō yabæ ĩnō wido cædānitapa. Ayæ tōmēnāni nāni mænonte quēwenquidi tōmāne ænte māo godinque tōmēnāni, Bæ tamō guidōmēmæ tæ wææncæcāimpa. ³⁰ Ante cæyōnāni, Itota ĩñōmō tæcæguedē godinque aamō cæte wadæ gogacāimpa.

Itota angā ēñente wēnæ incæ tao gopa

(Māadoco 1.21-28)

³¹ Wadæ godinque Gadideabæ Capēnaōmō nāni quēwēñōmō pōninque Itota tōmēnāni nāni guēman-guīōnæ bayonte tōmēnāni ĩnānite odōmonte apænecā ēñēnānitapa. ³² Ēñēñōnāni tōmengā nāmā tæi piñæn-inque nē angā ĩnongā inte nō odōmonte apænecā ēñente wædinque tōmēnāni, Æ tōmengā ĩñōmō nō pōni odōmonte apænecā ēñēmōnipa, ante wædānitapa.

³³ Mǎniñedē edæ onguīñængā wēnæ wentamō ēwocacā tōnō nē quēwengā ĩñōmō tōmēnāni odōmōincōnē a ongōninque ĩñontobæ yedæ ante aa pecantapa.

³⁴ —Quīmæ quēwēē. Bitō Itota Nāatadeta quēwēnīmi inte quīnante mōnatō weca pōmii. Mōnatō ĩmōnate edæ æmæwo wido cæcæte ante wabānō pōmitawo. Bitō æmōmidō ĩmii, ante botō do atabopa. Bitō Wæn-

gonguī Tæiyæ Waēmō Wēmi ĩnōmi ĩmipa, ante edæ do ēñēmopa.

³⁵ Ante tedeyongante Itota wææ āninque, —Apocænē quēwenguēnē tedewēē. Waocā baōnē quēwēnōmi inte edæ tao gobāwe.

Angā ēñēninque wēnæ guiquēnē tōmānāni ayōnāni waocā ingante māo tæ gotodō go wææñongante tō-mengā baonga wēnæ wēnæ cædāmaī inte tao gotapa.

³⁶ Itota angā wēnæ tao gocā adinque tōmānāni guīñente wædinque nāmāneque tededinque,

—Tōmengā æbānō cæte nē angā ingāā. ĩñæmpa nē angā ĩnongā inte tōmengā tæi piñæninque wēnæidi nē wentamō ēwocadāni ĩnānite angā tao godāni awædō.

³⁷ Ante pōnente wædinque tōmēnāni, Itota mǎnōmaī cæcampa, ante tededinque mǎniōmæ tōmāo gode ā gode ā cædāni ēñengadānimpa.

Pegodo nānōogæ wānā ingante Itota cæcā gançæ bacā

(Māateo 8.14-15; Māadoco 1.29-31)

³⁸ Mǎnii tōmēnāni odōmōincōnē ongonte apæned-inque Itota tao godinque Timōnō oncōnē go guīcantapa. Go guīyongante wadāni, Timōnō nānōogængā wānā ĩñōmō nanguī daicawo gawænte nangæ bacampa cæbii, ānāni. ³⁹ Ēñēninque Itota tōmengā weca go gongæninque daicawo inte piinte bai āninque, Idæwaa ĩmpa, angā dæ batapa. ĩninque tōmengā gançæ badinque ængæ gantidinque tōmēnāni beyæ cæcantapa.

Nantate wæwēnāni ĩnānite Itota cæcā waa badānipa

(Māateo 8.16-17; Māadoco 1.32-34)

⁴⁰ Nænque gāwadecæ bayonte nantate wæwēnāni ĩnānite Itota weca ænte pōnāni adinque tōmengā wacā ingante wacā ingante godō gampocā ate tōmēnāni waa badānitapa. ⁴¹ Ayæ waodāni nanguī ĩnāni baōnē wēnæidi quēwēñōnānite Itota angā ēñēninque tao godinque,

—Bitō Wængonguī Wēmi ĩnōmi ĩmipa, ante Yæ ānānitapa.

ĩninque Itota, Botō Codito ĩnōmo ĩmopa, ante do ēñēnānipa, ante wædinque wēnæidi ĩnānite, Apocænē ĩmāewedāni, ante edæ wææ angacāimpa.

Itota oodeoidi odōmōincōnē go guite apænecā

(Māadoco 1.35-39)

⁴² Ayæ baānæ ate Itota wayōmō ōnōmæca gocantapa. Gocā adinque wadāni tōmengā ingante ante diqui diqui minte tōmengā weca do pōninque, Mōnitō ĩmōnite ēmō cæte godāmaī incæbiimpa, ante wææ cæcæte ante cædānitapa. ⁴³ Ate wædinque tōmengā wææ āninque,

—Botö, Wængongui Awënë Odeye nempo watapæ quëwenguinö anguënë, ante cöwë apænequënemo ïmopa. Wængongui, Mänömainö ante apænecebiim-pa, ante botö ïmote da pönongä pönimo inte botö tömänäni quëwëñömö gote apænequënemo inte gob-
opa.

⁴⁴ Ante Oodeabæ godinque tömënäni odömöincönë go guii go guii cædinque Itota apænece äñengadän-
impa.

Gæyæ nanguï pönï dadöwënänipa

(Mäateo 4.18-22; Mäadoco 1.16-20)

5 Ayæ Itota Guënetadetepæ wedeca gote ongön-
inque Wængongui nänö apænedö ante
apæneceantapa. Eñencæte ante cædinque nanguï ïnäni
godongämæ pö goto ongonte eñëë congadänimpa.

² Apænece äñëñönäni tömengä gomö ayongä gæyæ
në dadöwënäni dicamöñæ yamoncæte ante ti wææn-
inque tömënäni nänï ti wææ godimpo mäa wipo
gäwapæ wedeca ömædempo wäi wocæ acantapa.

³ Adinque Itota adoque wipodë Timönö wipodë guid-
inque tömengä ingante, Tæcæpæno gämænö eyequei
wo go wäi wocæe, angä gä go wäi wocængä ïninque
Itota tæ contate tömënäni ïnänite odömönte apænece
ëñänitapa. ⁴ Tömënäni ïnänite ïnque apænedinque
Timönö ingante,

—Bitö wipo tæcæpæno godömenque ænte gobi ate
minitö dicamöñæ wo guitodonte gæyæ dadonte
æncæminimpa.

⁵ Äñongä Timönö,

—Awënë eñëmi. Tömää woyowotæ gæyæ dadon-
cæte ante dicamöñæ ancaa guitodöñömöni wii data-
pa. Incæte bitö ämi beyænque botö Ao ante
cæcæboimpa.

⁶ Ante mäo guitodöñönäni gæyæ nanguï pönï da ate
dicamöñæ wodo wægo tengatimpa. ⁷ ïninque
Timönöidi wa wipodë ongönäni ponte godongämæ
æncædänimpa, ante ömö cædäni adinque wa wipo
ænte pönäni ate gæyæ mäa wipodë eyede pönï
ñönönäni ate wipo emä guicæ cætimpä. ⁸ ïninque, Ito-
ta angä beyænque gæyæ nanguï pönï æmönipa, ante
adinque Timönö Pegodo ïñömö Itota önöwa gäänë
ædæ wææninque,

—Awënë eñëmi. Botö wënæ wënæ entawëmo ïñö-
mote bitö waëmö pönï entawëmi inte nänënë goe, an-
gacäimpa.

⁹ Ante guifñente wæyongante në dadöwënäni wadäni
adobaï, Æbänö cæte nanguï pönï gæyæ dadonte
æmöö, ante wædinque ancai guifñëninque Timönö
tönö godongämæ wædänitapa. ¹⁰ Ayæ Timönö tönö
godongämæ gæyæ në dadöwëna Tebedeo wodi wëna
Tantiago tönö Wäö adobaï guifñente wægadäimpa. ïn-
inque Itota ïñömö Timönö ingante,

—Guifñänämaï incæbiimpa. Gæyæidi gæte bitö æmäi
bitö ïncayæ ate waodäni ïnänite gæte bai cædinque
apænebi eñëninque ponte quëwencædänimpa.

¹¹ Angä eñëninque wipo emönaiya ænte mämö ñä
cæcadodinque tömënäni mäincoo tömancoo edæ
ëmö cædinque edæ Itota miñæ wadæ gogadänimpa.

Në baadingä ingante Itota wadæ caacampa

(Mäateo 8.1-4; Mäadoco 1.40-45)

¹² ïncayæ ate Itota wadäni nänï quëwëñömö gote
quëwëñongante wacä cöwë baate eñawënongä inte
tömengä weca ponte guidömëmæ ædæ wææninque
angantapa,

—Awënë, bitö Ao ämi inte wadæ caabi ïninque botö
waintai baabaïmopa.

¹³ Äñongä Itota pædæ wææmpo gampo caadinque,
—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

Ante tæcæ äñongä ñömæintai nänö eñadintai edæ
dæ baadinque tömengä waintai do baacantapa. ¹⁴ ïn-
inque Itota tömengä ingante,

—Eñëmi. Bitö waintai baadimi inte wadäni ïnänite
mäo apænedämaï ie. Wæætë, Näwangä impa, ante
acædänimpa, ante cædinque bitö, Wængongui qui,
ante në godongä weca töingä godinque waintai bitö
baadintai odömömi ædæmö acæcäimpa. Ayæ Möitee
wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöninque
bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængongui
qui, äninque në godongä ingante pædæ godömi
æncæcäimpa, ante wææ angantapa.

¹⁵ Wææ angä incæte, Itota mänömaï cæcampa, ante
nanguï gode ä gode ä cædäni eñëninque nanguï ïnäni
Itota apænece äñencæte ante ayæ tömënäni nänï
caate wædö waa bacæte ante goto pö goto pö cæ-
gadänimpa. ¹⁶ Itota ïñömö wantæ wantæ ïñö önömæ-
ca nänënë godinque Wængongui ingante wæætë
wæætë apænegacäimpa.

Në cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa

(Mäateo 9.1-8; Mäadoco 2.1-12)

¹⁷ Ayæ adobaï ïimö ïñö ïimö ïñö Itota cöwë odömönte
apænegacäimpa. Mäniñedë oodeoidi nänï wææ an-
gainö ante nanguï adinque në eñëñäni ïñömö në
odömönäni ïñönänimpa. Wadäni adobaï, Mönö wææ
angainö ante eñente cæcæimpa, ante nanguï änäni
guiquënë Paditeoidi nänï änäni ïñönänimpa. ïninque
Itota mäniñedë odömönte apæneyongä mäninäni në
odömönäni tönö Paditeoidi ïñömö Gadideabæ nänï
quëwëñömö ta Oodeabæ nänï quëwëñömö ta pön-
inque ayæ Eedotadëë ïñömö ta pöninque Itota weca
pöninque tæ contate a ongönänitapa. Mäniñedë
wadäni wa wa badinque wënæ wënæ inte wædäni
ïñönänite Itota ïñömö Awënë Wængongui nänö tæi
piñænö entawëninque nanguï cæcä waa badönänim-
pa. ¹⁸ ïninque wadäni në cömäingä nänö mömpataa
æmætæ æmætæ bæi ongonte nææninque, Itota weca
ænte mangui ñö cæcæimpa, ante pönänitapa. ¹⁹ Ponte
ayönäni wadäni eyede pönï goto ongönäni adinque në
ænte mämö pöninäni ïñömö, Ædö cæte guiqui. Ante
wædinque oncömäa ïnö æidämæ mäi æidinque dai

bæte mænōniñomō epæ cædāni ompite gongæñō tōmēnāni cōmāingā mōimpataa bæi ongōninqe tōmengā ingante godongāmæ ongōnāni weca tæcæguedē Itota weca pædæ wæænōnāni ongongan-tapa. ²⁰ Mānōmaī cædāni adinque Itota, Nāwangā wede pōnente cædānīpa, ante adinque,
—Æmigo, wēnæ wēnæ bitō cædimāmo ante ñōwo ñimpo cætimpā.

²¹ Añongā Paditeoidi tōnō nē wææ odōmōnāni nāmāneque pōnente tededinque, “Wēnæ wēnæ cædingā ingante æcānō ñimpo cæquingā. Ìingā iñōmō Wængonguī ingampa diyæ mānōmaī cæquingā. Edæ babæ ancædō.”

²² Ante pōnēñōnāni Itota tōmēnāni nāni pōnēwēnō ante do ēñēninque,

—Mīnitō mīmōno quīmæ wēnæ wēnæ pōnēwēmīni.

²³ “Nē cōmāingā nānō wēnæ wēnæ cædimāmo ante godō ñimpo cæbopa,” ante botō Wængonguī bai āmo ēñēninque mīnitō guiquēnē, Wængonguī ingampa diyæ mānōmaī cæquingā, ante pōnēmīnīpa. Ayæ wæætē, “Ængæ gantidinqe mōimpata ænte dao dao gocæcāimpa,” ante botō Wængonguī bai āmo ēñēninque mīnitō adobai, Wængonguī ingampa diyæ mānōmaī cæquingā, ante pōnēmīni imaimīnīpa, ante awædō. Ìñæmpa mānōmainō ante pōnēmīni ininque mīnitō edæ æbānō cæquēnēmo āmīni. ²⁴ Incæte botō Waobo ēñagaimo inte inguipoga quēwēninque woadāni nāni wēnæ wēnæ cædimāmo ante nē āmo inte pōnō ñimpo cæbopa, ante mīnitō edæ ēñencæmīnīmpa, ante botō iīmaī cæbopa.

Āninque nē cōmāingā ingante edæ,

—Bitō imite āmo ēñē. Ængæ gantidinqe bitō mōimpata topo cæte æninque tōmēmi oncōnē næænte goe.

²⁵ Angā ēñēninque cōmāingā ìningā incæ edæ tōmānāni ayōnāni ængæ gantidinqe, Wængonguī ñāō bai ēmōnongā inte pōnō tæi piñænte cæcā æmopa, ante apænedinque tōmengā nānō ōñōninta topo cæte tao oncōnē ænte gocantapa. ²⁶ Gocā ate wædinque tōmānāni, Æbānō cæcāi, ante ēñēnāmaī inte guīñente wædinque, Wængonguī bitō ñāō bai ēmōmi inte waa pōnī cæbi amōnīpa, ante watapæ apænegadānīmpa. Ayæ,

—Ñōwo iñōmō mā pōnī cæcā amōnīpa, ante ancaī guīñente wædānītapa.

Debii ingante Itota angā tee empote gocampa

(Māteao 9.9-13; Māadoco 2.13-17)

²⁷ Ayæ ate Itota tao gote ayongā odōmāno awēnē nānō āninta ante nē ængā Debii ingante acantapa. Tōmengā iñōmō Awēnē nānō æimpa gānē tæ contate ongongā adinque Itota tōmengā ingante,

—Botō miñæ pōe.

²⁸ Angā ēñēninque do ængæ gantidinqe Debii mānīncoo tōmancoo emō cæte Itota miñæ wadæ gogacāimpa.

²⁹ Ayæ ate Debii, Itota beyæ, ante tōmengā oncōnē ææmæ nanguī pōnī cæcantapa. Ìninque ææmæ becæte ante awēnē beyæ nē æwēnāni nanguī ināni pō tæ contate cæñōnāni wadāni adobai pō tæ contate cænāni. ³⁰ Adinque Paditeoidi tōnō tōmēnāni nē odōmōnāni guiquēnē Itota miñæ nē godāni inānite piinte āninque,

—Odōmāno awēnē beyæ nē æwēnāni tōnō wadāni nē wēnæ wēnæ cædāni tōnō mīnitō quīmæ godongāmæ ponte tæ contate bete cæmīni.

³¹ Ante piñōnāni Itota wæætē tōmēnāni inānite,

—Nē waa ingā guiquēnē, Cæbi waa baboe, ānāmaī iñongante nē wēnæ wēnæ ingā guiquēnē dotodo ingante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. ³² Pancadāniya, Nāmā incæ nē nō entawēmo imopa, ante nē ānāni iñōnānite botō iñōmō edæ nē dotodo bai adobai inōmo inte tōmēnāni inānite aa pedāmaī incæboimpa. Wadāni guiquēnē, Nāmā wēnæ wēnæ cæbo imopa, ante nē ānāni iñōnānite botō, Tōmēnāni, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante Wængonguī gāmænō poncædānīmpa, ante cædinque tōmēnāni inānite aa pecæ pongaboimpa, ante Itota apænegacāimpa.

Ee ate cænāmaī ingæimpa, ante nē ānāni

(Māteao 9.14-17; Māadoco 2.18-22)

³³ Itota ingante iīmaī ante ayæ ānānitapa. Wāō miñæ nē godāni iñōmō, Wængonguī beyæ, ante ee ate cænāmaī inānīpa. Ayæ Paditeoidi miñæ nē godāni adobai ee ate cædānīpa. Bitō miñæ nē godāni guiquēnē do cænte bete quēwēnānīpa tōō.

³⁴ Ānāni ēñēninque Itota wæætē,

—Onguīñængā nē monguingā wente ænte pōnāni iñōnānite mīnitō wæætē, Ee ate cænāmaī iedāni, ante edæ ædō cæte wææ anguimīni. Monguingā nānō wente ænte nē pōnāni bai inōnāni inte botō miñæ nē godāni iñōmō ædō cæte wæwente bai cænāmaī inguīnāni. ³⁵ Wæætē ayæ ate guiquēnē, Monguingā, nāni nē ānongā bai iñōmote wadāni ponte botō imote ō ænte gocædānīmpa. Mānōmaī cædāni ate botō miñæ nē godāni iñōmō māniñedē ate wæætē cænāmaī inte wæcædānīmpa, ante Itota apænegacāimpa. ³⁶ Ayæ, Wængonguī Awēnē nempo quēwēninque æbānō cæquīi, ante ēñencædānīmpa, ante Itota imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmonte iīmaī ante apænecantapa.

—Mīincoo badonte ate waocā dicæ adocoo wānā ñænte pancacooga æninque pedæncōoga pōnō tadōmonguingā. Mānōmaī cæcā ìninque edæ mīincoo incæ do wānā tente baquēnē. Ayæ pedæncōo emōnō bai mīincoo wīi adobai emōmpa. Mīnitō, Awente bai cænāmaī inte mōnō quēwengæimpa, ante mini ānewēnō guiquēnē pedæncōo bai inte wote baquīne ēnepa. Wængonguī gāmænō pōninque quēwencæmīnīmpa, ante botō apænedō guiquēnē mīincoo bai inte quēwenguīne ēnepa. Ìninque wote baquīne tōnō quēwenguīne tōnō ædō cæte mēnea

ante eñente cæquii. ³⁷ Ayæ adobaï yowepæ biinõmæ miimæ æninque waocä ædö cæte picæ æmontaicad-edë godö pe ñiñænguingää. Iñæmpa picæ æmontaicadedë pe ñiñængä ininque edæ tæi æbæ æmæwo goquënë. ³⁸ Miimæ wæætë miincadedë pe ñiñængæimpa. Adobaï botö odömönö miimæ bai iñonte dodäni nani odömöwënö ædö cæte botö odömönö tönö adoyedë eñente cæquii. ³⁹ Incæte, "Gönænimæ iñömö wæmepæ imæmpa," ante nê bedömini inte minitö miimæ ædö cæte quingæ bequimīnii, ante Itota angacäimpa.

Guëmanguiönæ iñonte tömëmö tä pete ænänipa

(Mäateo 12.1-8; Mäadoco 2.23-28)

6 Ayæ ate guëmanguiönæ iñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä miñæ nê godäni iñömö tömëmö inca tä pete æninque dacæ dacæ cædinque ade cæ ade cæ godäni.

² Adinque Paditeoidi guiquënë,

—Iñæmpa, Guëmanguiönæ iñonte mäninö bai cædämaï iedäni, ante dodäni nani wææ angainö ante minitö eñenämāi inte quimæ cæminii.

³ Ante piñönänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö emiñænäni tönö ömæpodäni inte gæwænte wædinque æbänö cægadänii, ante yewæmonte öñö incæ minitö iñæmpa adämaï inte bai ämini awædö. ⁴ Wængonguï qui, ante nê godönänique cænguï impa, ante wææ nani angainö bai cædinque dodäni päö, Wængonguï qui, ante ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte Dabii wodi Wængonguï oncönë go guidinque mänii päö do ænte cæninque tömengä miñæ nê godäni inänite godömenque godongä cænänitapa, ante yewæmonte öñö apa änewëminii.

⁵ Ante apænedinque Itota tömënäni inänite ayæ apænecantapa.

—Botö iñömö Waobo nê eñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo inte edæ guëmanguiönæ Awënë inömo imopa. Ininque botö, Guëmanguiönæ iñonte edæ æbänö cæquii, ante adobo nê Ämo ingaïmo imopa, ante Itota apænegacäimpa.

Ni cömampoingä

(Mäateo 12.9-14; Mäadoco 3.1-6)

⁶ Incayæ ate guëmanguiönæ adobaï waönæ iñonte Itota oodeoidi odömöincönë go guiite odömönte apæneyongä onguifængä onompo tömëmæ inö ni cömampote wædongä inte mäniñömö a ongongantapa.

⁷ Mäniñedë nê odömönäni tönö Paditeoidi guiquënë, Itota wapiticæ cæcä ininque mönö wæætë piinte angæimpa, ante nê änewënäni inönänimpa. Nöwo iñömö tömënäni, Nöwoönæ guëmanguiönæ i incæte Itota ni cömampoingä ingante, Waa bacæcäimpa, ante cæcä ininque mönö mäo piinte angæimpa, ante babæ cæcæte ante cöwä adänitapa. ⁸ Mäninö, Mönö piingæimpa, ante nani pönëwënö ante Itota iñömö

önöwënenque edæ do eñëninque edæ ni cömampoingä ingante,

—Bitö ængæ gantidinque tæcæguedë pö næ gongæe.

Angä eñëninque ængæ gantidinque pö næ gongængantapa. ⁹ Ininque Itota nê piinte ancædäni inänite,

—Ämo apænemini eñëmoedäni. Guëmanguiönæ iñonte mönö æbänö cæquënëmö imöö, ante wææ angatii, ante pönëmini. Mönö waa cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Wæætë edæ, Mönö wënæ wënæ cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Guëmanguiönæ iñonte edæ, Quëwencædänimpa, ante cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Wæætë mönö edæ ömæe ewenguënëmö imompa, ante pönëminitawo. ¹⁰ Äninque æmætæ gomö æmætæ gomö edæ tömänäni inänite adinque ni cömampoingä ingante,

—Pædæ pompobi.

Angä eñente cædinque nê cömampodingä incæ pædæ æmpote edæ ædæmö waa empocä bapocantapa. ¹¹ Ininque tömënäni, Guëmanguiönæ incæ mänömaï cæcampa, ante ænguï badinque, Itota ingante mönö æbänö cæquii, ante piiniquenäni cabo nämäneque tedegänimpa.

Itota angä ate dote ganca inäni nê gode änäni badänipa

(Mäateo 10.1-4; Mäadoco 3.13-19)

¹² Mäniñedë Wængonguï ingante apæneçæte ante Itota änanquidi æidinque tömäa woyowotæ apænee congantapa. ¹³ Næö ba adinque tömengä miñæ nê pöninäni inänite aa pecä pönäni ate tömengä, Botö beyæ nê gode ämini incæminimpa, ante dote ganca inäni mänimpodäni inänite apænte ængacäimpa.

¹⁴ Tömengä nänö nê da godönäni baquinäni iñömö edæ iimai emönönänimpa. Tānocä Timönö emongä ingä incæte Itota wawo Pegodo pemongacäimpa. Iingä Pegodo tönö Æntade nana caya, Tantiago tönö Wäö nana caya, Pedipe tönö Batodömëe, ¹⁵ Mäateo tönö Tömato, Adepeo wengä Tantiago inönänimpa. Ayæ, Mönö ömæ ingæimpa, ante nanguï cædongä inte wacä Timönö inongäimpa. ¹⁶ Tantiago wengä Codaa tönö Itota ingante odömönte nê godonguingä ingaingä inte wacä Codaa Icadote nani änogä inatapa. Mänimpodäni inänite Itota apænte ængacäimpa.

Tæiyænäni inänite Itota gampocä waa badänipa

(Mäateo 4.23-25)

¹⁷ Mänimpodäni tönö Itota mäemö iñömö wææninque næ gongænte ongongantapa. Mäniñömö tömengä miñæ nê godäni nanguï inäni do ponte a ongönönänimpa. Ayæ tömënäni tönö wadäni Eedo-tadëe iñömö quëwënäni tönö Oodeabæ tömäo quëwënäni ayæ Tido eyequei Tidöo eyequei gäwapæ wedeca quëwënäni nanguï inäni do ponte a ongönönänimpa. Tömënäni, Itota apæneçä

ēñengæimpa, ante ayæ, Wēnæ wēnæ inte wæwēmō inte mōnō waa edæ bacæimpa, ante pōninqe a ongōnānitapa. ¹⁸ Ayæ wēnæidi nē wentamō ēwocadāni tōnō quēwente wæwēnāni māniñōmō ponte ongōnāni inānite Itota adoyōmō wææ pōninqe godō cæcā waa badānitapa. ¹⁹ Ayæ, Itota tæi piñænte entawengā inte pōnō cæcā ate waa badānipa, ante adinqe tōmānāni tōmengā ingante gampocæte ante cædānitapa.

Mīni toquinque, ante ayæ, Mīni wæquinque, ante
(Māateo 5.1-12)

²⁰ Ayæ Itota tōmengā miñæ nē godāni inānite gomō adinqe apæneca ēñēnānitapa.

“Mīnitō, Botō waēmō imopa diyæ Awēnē Odeye nempo guiquimoo, ante nē wæwēmīni iñōmō watapæ mīni toquinque Wængonguī Awēnē Odeye nempo mīni quēwenguinō edæ do ēāmīnipa,” angantapa.

²¹ “Inguipogaque gæwænte wæmīni inte edæ mīni watapæ toquinque Wængonguī pōnongā tōmo pōni cæncæmīnimpa,” angantapa.

“Mīnitō inguipogaque wæwente quēwēmīni inte edæ mīni watapæ toquinque Wængonguī pōnō waadete cæcæcāimpa,” angantapa.

²² “Botō Waobo ēñagaīmo miñæ gomīni beyænque wadāni mīnitō imīnite badete todinqe piinte adinqe wido cædānitawo. Botō beyænque mīnitō emōwo ante, Wīwa emōwo awædō, ante Baa ānānitawo. Edæ mīni waa toquinque inguipogaque mānōmaī cædānipa. ²³ Ōñædē mōnō ænguīnō ante nangui ongompa, ante pōnēninqe mīnitō ñwōdāni nāni piinte cæyedē incæ watapæ toedāni. Iñāni nē piinte cædāni wæmæidi incæ Wængonguī beyæ nē apænegaīnāni inānite edæ adobaī piinte cægadānimpa, ante toquēnē wæwēmīni. ²⁴ Wæætē edæ māincoo nangui nē ēāmīni guiquēnē iñcayæ ate mīni wæquinque edæ inguipogaque watapæ quēwēmīnipa,” ante Itota apænecantapa.

²⁵ “Nē tōmo cæmīni guiquēnē iñcayæ ate mīni gæwænte wæquinque edæ inguipogaque tōmo cæmīnipa,” ante apænecantapa.

“Nē Ca ca tomīni adobaī iñcayæ ate Ca ca mīni wæquinque edæ inguipogaque tomīnipa,” angantapa.

²⁶ “Mīnitō imīnite ante tōmānāni waa apænedāni ininqe edæ mīni wæquinque ingæimpa. Iñæmpa iñāni nē waa apænedāni adodāni mæmæidi adobaī cægadānimpa. Wadāni babæ wapiticæ apænedāni incæ, Wængonguī beyæ nē apænebo imopa, ante nē ānewēnāni inānite iñāni mæmæidi iñōmō adobaī waa apænegaīnānimpa,” ante Itota apænegaīcāimpa.

Nē piinte cædāni inānite waadete cæcæimpa, ante
(Māateo 5.38-48, 7.12)

²⁷ Ayæ godōmenque apænedinqe Itota, “Mīnitō nē ēñēmīni iñōmīnite āmo ēñēdāni. Mīnitō imīnite nē piinte cædāni inānite mīnitō wæætē waadete cædāni.

Mīnitō imīnite nē piinte adāni inānite mīnitō wæætē waa cædāni. ²⁸ Wēnæ wēnæ bacæmīnimpa, ante nē ānāni inānite mīnitō wæætē waa apænete godō cædāni. Mīnitō imīnite nē wēnæ wēnæ cædāni inānite mīnitō wæætē tōmēnāni beyæ ante Wængonguī ingante apænedāni. ²⁹ Wacā bitō imite imæmpa ingante tamongā wædimi inte bitō wæætē æmæmpa ingante dadī emæmonte ee ongōmi tamongæ. Ayæ yogui beyæ bitō yabæcoo ō ængā adinqe ōñōncapæncōo tōnō ee abi ō ængæ. ³⁰ Māincoo ante nē angā ingante tōmengā nānō ānoncoo edæ ee godōmi ængæ. Ayæ bitō māincoo nē ō ængā ingante, Wæætē adodō pōnōmi æmoe, ānāmaī incæbiimpa. ³¹ Mīnitō, Wadāni botō imote waa cæcædānimpa, ante wæmīnitawo. Edæ mānīnō ante mīni wædō baī adobaī wædānipa, ante pōnēninqe mīnitō wæætē wadāni tōmānāni inānite waa cædāni,” ante Itota angacāimpa.

³² Ayæ apænedinqe, “Mīnitō imīnite nē waadedānīque inānite waadete pōnēmīni inte wadāni inānite waadedāmaī imīni adinqe edæ Wængonguī dicæ mīnitō imīnite waadete pōnō aqingāa. Iñæmpa nē ēñēnāmaī cædāni incæ nē waadete pōnēnānīque inānite waadete pōnēninqe mīnitō cæganca do cædānipa tō. ³³ Ayæ adobaī mīnitō imīnite waa cædānīque inānite waa cæmīni inte wadāni inānite waa cædāmaī imīni adinqe Wængonguī mīnitō imīnite dicæ waa aqingāa. Iñæmpa mīnitō cædō baī nē ēñēnāmaī cædāni incæ adobaī do cædāni apa cæmīni. ³⁴ Ayæ, Adodō pōnongā æncæboimpa, ante pōnēwēnīque mīnitō nē adodō pōnonguīngā ingante godōmīni inte wadāni inānite godōnāmaī imīni adinqe Wængonguī mīnitō imīnite dicæ waa aqingāa. Iñæmpa nē ēñēnāmaī ināni nāni cabo incæ, Adodō pōnongā æncæboimpa, ante pōnēwēnīque nē adodō pōnonguīngā ingante godōnīnīque mīnitō cædō baī adobaī cædānipa tō.”

³⁵ “Wæætē mīnitō imīnite nē piināni inānite waadete pōnēnīque waa cædāni. Ayæ tōmēnāni nāni ānō ante, Adodō pōnōmi æmoe, ante ānāmaī inte ee godōmīni æncædānimpa. Mānōmaī waadete cæmīni ininqe mīnitō iñcayæ ate mīni waadete cægaīnō beyæ nangui æmaīmīnipa. Ayæ mōnō Mæmpo Æibæ pōnī nē Quēwengā iñongante tōmengā ingante nē waa ate pōnēnāmaī ināni inānite tōmengā godō waadete cæcampa. Nē wīwa cædāni inānite tōmengā godō waadete cæcampa. Ininqe mīnitō tōmengā nānō cæi baī adobaī waadete cæmīni ininqe Mæmpocā waadete nānō entawēnō baī mīnitō adobaī entawēnīque tōmengā wēmīni imāīmīnipa. ³⁶ Mōnō Mæmpo pōnō waadete nānō waa cægaī baī mīnitō adobaī wadāni inānite godō waadete waa cædāni,” ante Itota angacāimpa.

Wadäni inänite apænte änämaï iedäni, ante
(Mäateo 7.1-5)

³⁷ Ayæ wæætë Itota iïmaï ante apænedintapa. "Wacä ingante apænte änämaï iïmini ininque mönö Mæmpo wæætë minitö iminite apænte änämaï incæcäimpa. Ayæ, Wacä nänö tente wæquinque wënæ wënæ cæcampa, ante änämaï iïmini ate mönö Mæmpo wæætë, Mïni tente wæquinque wënæ wënæ cæminipa, ante apænte änämaï incæcäimpa. Wacä wënæ wënæ cæcä ingante minitö ñimpo cæmïni ee gocä ate mönö Mæmpo adobaï minitö iminite ñimpo cæcä quëwencæminipa. ³⁸ Wadäni inänite ee godöedäni. Minitö ee godömini ænani ininque wadäni wæætë minitö iminite ee pönönäni æncæminipa. Nê pönönäni iïömö tömënäni nani tee mäincadedë da wëninque da wæænonte wanæ wanæ cædinque eyepote wæænguinque eyede pönï da wëninque minitö ænguincadedë pönö wäne cædäni edæ æncæminipa. Edæ minitö tee mante mïni godöincade incæ adocadeca tee mante bai cædinque Wængonguï minitö iminite eyepæ pönongä æncæminipa," ante Itota apænegacäimpa.

³⁹ Ayæ, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquïi, ante ëñencädänimpa, ante Itota imæca quëwënäni nani cæinö ante odömöninque iïmaï apænedintapa. "Babetamongä ingante wacä babetamongä incæ ædö cæte mäo odömongä goquingää. Iñæmpa mänömaï cædinque nana babetamoncaya ompite adopticæ guëa go wææ guibainapa. ⁴⁰ Nê odömonte apæncä iïömö nê ëñengä inte odömöñongante tömengä nänö nê ëmiñengä guiquënë dicæ godömenque ëñengä ingää. Incæte iinque odömonte apæncä ëñëninque tömengä nänö nê ëmiñengä abæ tawëninque wæætë nê odömongä bai bacæcäimpa," ante Itota apænegacäimpa.

⁴¹ Ayæ apænedinque, "Bitö tönïñacä wædænque wënæ wënæ cæcä iñongante bitö guiquënë nanguï bitö wënæ wënæ cædinö ante wædämaï inömi inte tömengä ingante quinante piinte änewëmii. Iñæmpa tömëmi awinca gäänë awæmpa wææ ongompa, ante adämaï inte bai cæbipa töö. ⁴² Tömëmi awinca gäänë awæmpa wææ ongompa, ante bitö adämaï inte bitö tönïñacä ingante, 'Biwi, bitö awinca guiyä mäe owo bai ate æ wimömoe,' ante edæ abipa ænguimii. Iñæmpa bitö nê wadö tedete wadö cædömi inte edæ tömëmi awinca gäänë wææ ongompa täno wido cæte ate edonque adinque bitö tönïñacä awinca guiyä owodö æncæbiimpa," ante Itota angacäimpa.

Awæ æbänö iwæ, ante tömenca bete ëñengäimpa, ante

(Mäateo 7.17-20, 12.33-35)

⁴³ Ayæ godömenque apænedinque Itota, "Waincawæ incæ ædö cæte baaca incaquïi. Wæætë wiwa iwæ incæ ædö cæte wainca incaquïi. ⁴⁴ Awæ æbänö iwæ, ante

ëñencæte ante mönö tömenca tä pete bete ëñengäimpa. Iigowæñeca æncæte ante waodäni dicæ daa mongæwäa edæ tä pete ænäniyaa. Yowemö æncæte ante waodäni dicæ daacamëña tä pete ænäniyaa. ⁴⁵ Mönö waocabo iñömö adobaï inömi inte cæmompä. Mimönë mönö pönëmämö eyede tate bai tao godedinque mönö mänimämoque ante pönëninque tedemompä. Waocä nê waa cæcä guiquënë waa pönï tömengä nänö pönënö ante entawëninque waa tedecampa. Nê wiwa cæcä guiquënë tömengä nänö wiwa pönënö ante entawëninque wiwa tedecampa," ante Itota apænegacäimpa.

Nê mäenöna ante

(Mäateo 7.24-27)

⁴⁶ Ayæ godömenque apænedinque, "Minitö iñömö botö imote, 'Awënë, mönitö Awënë imipa,' ante tedemini incæte botö änö ante quinante wii ëñente cæminii. ⁴⁷ Ñöwo iñömö edæ apænebo ëñëedäni. Botö gämænö ponte ëñëninque waocä botö änö ante do ëñente cæcä iñömö tömengä iïmaï ingampa. ⁴⁸ Waocä adocanque oncö mänoncæte ante guibæ ææ wodinque dicaboga mänoncæte ante gönongä bai nê ëñente cæcä iñömö adobaï cæcä ingampa. Tömengä oncö tæi mänoncæte ongö ininque æpæ äninque quingæ pö incæte oncö ædö cæte wanæ wanæ cæquïi. Iñæmpa tæi mänoncæte ongompa. ⁴⁹ Wæætë waocä guibæ ææ wote gönönämaï yabæque oncö mänoncä ate yabæque mänoncä iñömö æpæ äninque pö ate oncö dobæ bogo cæte tæ wææninque æmæwo gopa. Botö apænebo ëñëninque waocä nê ëñënamäi cæcä iñömö tömengä nê yabæque mänoncä bai inte ocai incädämaï inte bai ëñënamäi cæcampa," ante Itota iinque apænegacäimpa.

Capitäo ingante nê cæcä ingante Itota cæcä waa bacampa

(Mäateo 8.5-13)

7 Ayæ tömënäni inänite iinque apænedinque Itota Capënaömö nani quëwëñömö gogacäimpa. ² Mäniñömö quëwëninque odömäno tontadoidi awënë capitäo ingante nê cæcä iñömö wënæ wënæ badinque æmæwo wæncæ cæcä ingantapa. Awënë capitäo ingante nê cæcä iñongante awënë wæætë tömengä ingante nanguï waadecantapa. ³ Iinque, Itota waa cæcä ingampa, ante mämö apænedäni ëñëningä inte tontado capitäo iñömö oodeoidi inänite nê aadäni nani Picæncabo inänite apænedinque, Minitö Itota wæca godinque tömengä ingante ämini ëñente pöninque tömengä wæætë botö imote nê cæcä ingante cæcä waa bacæcäimpa. ⁴ Angä ëñente godinque nê aadäni nani Picæncabo guiquënë Itota wæca pöninque tömengä ingante nanguï änänitapa.

—Mönö oodeocabo iñömöte mäningä tontado capitäo iñömö mönö imonte waa cæcampa, ante wædinque bitö tömengä beyæ waa cæcæbiimpa. ⁵ Tö-

mengä iñömö mönō oodeocabo iñömōte waadete cædinque, Wængonguī apæneçä nāni eñente yewæ-mongainta ate mīnitō odömōincō impa, ante do mæñonte pōnongä æmōmpa cæbii.

⁶ Änāni eñëninque Itota nē aadāni nāni Picæncabo tōnō wadæ gocantapa. Oncō obo pōñōnānite tontado capitāo iñömō tōmengä guidēnāni inānite, Go bee tēninque botō beyæ Itota ingante iīmaī ante apæneedāni, angantapa. “Awēnē ee ongōe. Botō waēmō iīmopa diyæ bitō botō oncōnē pō guiquimii, ante capitāo bitō imite angampa,” ante apæneedāni, angä ponte apænedānitapa. ⁷ Ayæ adobaī, “Botō wīi waēmō inōmo inte edæ bitō weca pōnāmaī intabopa. Incæte bitō adoyōmō ongōninque āmi ininque botō imote nē cæcä waa bacæcäimpa. ⁸ Bitō iñömō Awēnē Wængonguī ingante nē eñente cædōmi imi baī botō adobaī wacä awēnē ingante nē eñente cæbo iīmopa. Ininque botō awēnē äabo inte botō awēnē beyænque ämo eñëninque tontadoidi wæætē guifñente wædinque botō änō ante cædānīpa. Ininque adocanque ingante botō, Goe, ämo eñëninque edæ do gocampa. Wacä ingante, Pōe, ämo eñëninque edæ do pongampa. Ayæ botō imote nē cæcä ingante, Cæe, ämo eñëninque edæ do cæcampa.” Mänōmaīnō ante Itota ingante botō beyæ ante apænemīni eñengædāni, ante tontado capitāo iñömō tōmengä guidēnāni inānite angä godinque tōmēnāni wæætē capitāo nānō änō baī ante Itota ingante adodō ante apænedānitapa.

⁹ Mänōmaīnō ante tontado awēnē beyæ apænedāni eñëninque Itota wæætē, Māningä tontado awēnē iñömō waa pōni eñengampa, ante wædinque godongāmæ ongōnāni inānite,

—Nāwangä ämopa. Mōnō idægocabo iñömōte māningä wede pōnengä ingä baī adocanque incæ edæ dæ angä awædō, angantapa.

¹⁰ Ayæ nē bee tencæ pōnināni oncōnē wadæ gote ayōnāni capitāo ingante nē cæcä iñömō do waa bacä agadānimpa.

Æmæwo wæningä ingante Itota angä ñāni ömæ-mongampa

¹¹ Itota iñömō iīmō ate Nāino nāni quëwëñömō gocæte ante goyongante tōmengä nānō nē ëmiñænāni tōnō wadāni nanguī ināni godongāmæ gogadānimpa. ¹² Māniñömō yabædemō obo pōñongä onguifñængä æmæwo wæningä ingante næænte pōnānitapa. Tōmengä badä owæmpoingä inongä inte tōmengä wengä adocanque wængä wædinque pongantapa. Ayæ māniñömō quëwēnāni nanguī ināni wäänä tōnō godongāmæ pōnāni acantapa. ¹³ Wäänä ingante adinque Itota tōmengä tōnō guëa wæwente baī pōnëninque,

—Wædāmaī ië.

¹⁴ Äninqe do wæningä ingante tōmēnāni nāni daga wenguimpa gäänē ponte gampocä ate nē næænīnāni næ gongænānitapa. Itota iñömō,

—Edëñimi, bitō imite ämopa. Ængæ gantie, angantapa.

¹⁵ Eñëninque nē wæningä incæ ængæ gantidinqe tæcæ tedecä adinque Itota wäänä ingante pædæ godongä ængantapa. ¹⁶ Itota mänōmaī cæcä adinque tōmānāni nanguī guifñente wædinque Wængonguī ingante watapæ apænedinqe,

—Wængonguī beyæ nē apæneçä tæi ëmongä inongä inte mönō weca a ongongä amōmpa, änānitapa.

Ayæ,

—Wængonguī quimō iñömōte Wængonguī incæ mönō weca ponte godongāmæ cæcampa. Nāwangä impa, ante nanguī todānitapa.

¹⁷ Ayæ Oodeabæ tōmāo quëwēnāni inānite wayōmō gomonga quëwēnāni inānite māo gode ä gode ä cæte, Itota æbānō cæcää, ante apænedāni eñengadānimpa.

Wäo tōmengä miñæ nē goda inate da pōnongä pōnāpa

(Māteo 11.2-19)

¹⁸ Wäo miñæ nē godāni adobaī, Itota æbānō cæcä ingää, ante eñëninque Wäo ingante māmō apænedāni eñengantapa. Mānīnō ante apænedāni eñente wædinque Wäo iñömō tōmengä miñæ nē goda mēnaa inate añecä pōnatapa. ¹⁹ Pōna adinque Wäo tōmēna inate, Mīnatō mönō Awēnē weca godinque botō beyæ ante iīmaī ante äeda, angantapa. Awēnē eñëmi. Bitō iñömō dodāni nāni, Nē Ponguingä, angāimi adobi imitawo. Wæætē tōmēnāni nāni nē angāimi ināmaī imi ininque bitō wæætē, Wacä ponguingä, ante wānō cōedāni, ämitawoo. Æbānō mönitō cæquimōnii, ante botō beyæ ante eñencæte ante äeda. Ante Wäo mēnaa inate Itota weca da godongä godatapa. ²⁰ Godinque Itota weca pōninque iīmaī ante apænedatapa.

—Wäo æpænē nē guidōnongä iñömō mönatō imōnate da pōnōninque bitō imite iīmaī angampa. Awēnē eñëmi. Dodāni nāni, Nē Ponguingä, angāimi bitō iñömō adobi imitawo. Wæætē tōmēnāni nāni angāimi ināmaī imi ininque bitō wæætē, Wacä ponguingä, ante wānō cōedāni, ämitawo. Æbānō mönitō cæquimōnii, ante eñencæte ante Wäo mönatō imōnate da pōnongä pontamōnāpa, änatapa.

²¹ Māniñedē incæ daicawo gawænāni tōnō wēnæ wēnæ inte wæwēnāni nanguī ināni inānite Itota godō waa cæcä waa badānitapa. Wēnæidi nē wiwa ewocadāni inānite tōmengä wido cæcä ate waodāni nanguī ināni waa badānitapa. Babetamōnāni nanguī ināni inānite tōmengä gampomongä waa bamōnānitapa. ²² Ininque mänōmaī cæcä waa ayōnate ñōwo pōna inate Itota,

—Botö godö cæbo ate babetamö iñināni incæ do adāni aminapa. Cömante iñināni incæ waa bate dao dao godāni aminapa. Baate iñināni incæ ñöwo æmontai waëmontai baadāni aminapa. Babetamonca iñāni iñönānite botö godö cæbo ate önömonca eññēnāni badāni aminapa. Do æmæwo wænte öñönāni iñönānite botö godö cæbo ate ñāni ömæmonte quëwēnāni aminapa. Ömaadāni inte wæwēnāni iñānite botö Wængongui Awēnē pönö waa cæcæcäimpa, ante watapæ apænebo eññecædānimpa. Iñinque mīnatö ponte eññēñöminā botö æbānö apænebo eññēmīnatawo, ante ayæ, Botö æbānö cæbo aminatawo, ante mīnatö ñöwo wæætē Wäö weca gote māo apænemīna eññengæda, angantapa.

²³ Ayæ, “Botö beyæ waocā wīi piinte wadæ gocā iñömö tömengä nānö watapæ toquinque oda cædāmaī incæcäimpa, ante Wäö ingante māo apænemīna eññecæcäimpa,” ante Itota angantapa. ²⁴ Angä eññēinque Wäö beyæ nē ānīna wadæ goda adinque Itota wæætē godongāmæ ongönāni iñānite, Wäö æbānö ingāā, ante apænecantapa. “Mīnitö guiquēnē quīnō acæte ante önömæca gomīnitapa. Cæwīpa woboyæ pæmænte ate æmænö ædæ æmænö ædæ gobāingā ingante mīnitö dicæ acæ gomīnitawogaa. ²⁵ Iñinque edæ quingānō ingante acæte ante gomīnitapa. Edæ waocā weocoo waëmoncoo mongæñongā ingante mīnitö dicæ acæ gomīnitawogaa. Iñæmpa weocoo waëmoncoo nē mongæñāni iñömö nāmanque ante pönente nāni ænte māincoo beyæ ante nē towēnāni inte tömēnāni iñömö awēnē oncönē quëwēnāni apa quëwēnāni. ²⁶ Iñinque edæ quīnante gomīnitawo. Mīnitö mīni nē go acæ cædongā iñömö edæ Wængongui beyæ nē apænecā ingantawo. Nāwangā impa. Wængongui beyæ nē apænecā Wäö ingampa. Incæte tömengä wīi Wængongui beyæ nē apænegāināni baī inongā inte godömenque nangui cæcā ingampa, ante apænebo eññēmāimīnīpa. ²⁷ Wængongui iīmaī angampa, ante yewæmongatimpa.

‘Botö beyæ nē apænecā ingante da godömo godinque tömengä taadö tāno beyænte baī cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito īmi beyæ ante taadö waa pīnonte baī waa cæcæcäimpa.’

Mānōmaīnō ante dodāni adocā Wäö ingantedö ante pönēinque yewæmongadānimpa. ²⁸ Nöwo iñömö āmo eññēdāni. Īmæca mīni eññagāincabo iñöminite æpænē mönō nē guidönongā Wäö adocanque ñæñængā iñongante wacā tömengä baī edæ dæ angampa. Incæte Wængongui Awēnē Odeye nempo quëwēnāni iñönāni adocanque guiyangā pönī ingā incæte Wäö pönömenque wædangā ingampa,” ante Itota apænecantapa.

²⁹ Itota mānōmaīnō ante apænecā nē eññēnāni iñömö odömāno awēnē beyæ nē æwēnāni incæ wadāni incæ tömānāni Wäö nānō nē guidongāinānique iñönānimpa. Iñinque tömēnāni, Wængongui nō cæcā ingampa, ante tömānāni apænedānitapa. ³⁰ Paditeoidi tönö idæ-

goidi nāni wææ angāinō ante nē ate eññēnāni guiquēnē Wäö nānō guidongāināni iñāmaī iñönānimpa. Iñinque tömēnāni guiquēnē Wængongui gāmænō ponguēñēnāni incæte edæ Baa ānānitapa.

³¹ Godömenque apænedinque Itota iīmaī angantapa. “Mānōmaī i iñinque inguipogaque ante nē quëwēnāni iñömö quingāmē baī iñānipa. Quiēmē baī edæ quëwēnānipa. ³² Wēñæñāni mönō godonte æiñfömo tæ contate owempodāni nāni owempodö baī edæ adobāi cædānipa, ante awædö. Wēñæñāni nāni owempote cæcabo incæ ææmæ cæte baī owempote cædinque wadāni iñānite aa pedānipa. ‘Mīnitö beyæ ööña we we ööñömöni mīnitö wæætē edæ āwadāmaī īmīnitapa töö,’ ante owempodinque wēñæñāni piinte tedewēnānipa. Ayæ wæætē, Waocā do wængā ate nāni wæbaī, ante wēñæñāni nāni owempote cæcabo iñömö, ‘Mönitö Ca ca wæyömöni mīnitö wæætē edæ wædāmaī īmīni wæmönīpa,’ ante piīinque aa pedāni baī ñöwodāni iñömö edæ adobāi piinte tedewēnāni iñānipa.”

³³ “Edæ iīmaī impa. Wēñæñāni nāni wædö baī Wäö æpænē mönō nē guidönongā iñömö cængui cænāmaī yowepæ biñömæ nāni wædænque ti nāmæ bedāmaī ponte quëwēñongante mīnitö guiquēnē, Wēnæ tönö Wäö quëwengampa, ante piīmīnīpa. ³⁴ Ayæ wæætē botö Waobo eññagāimo inte tömāā cængui cænte yowepæ biñömæ bete mīnitö weca ponte quëwēñömote mīnitö guiquēnē, Cæowæobi inte cæmīpa. Beowæobi inte bebīpa, ante badete tomīnīpa. Ayæ godömenque, Odömāno awēnē beyæ nē æwēnāni tönö wadāni nē eññēnāmaī cædāni iñönānite bitö tömēnāni æmīgo īmīpææ, ante botö īmote piīinque mīnitö wēñæñāni nāni piinte aa pedö baī ānewēmīnīpa töö. ³⁵ Incæte, Nē nō eññēnāni iñömö nō cædānipa, ante adinque, Nāwangā nō eññēnānipa, ante mönō eññengæimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Paditeocā Timönö oncönē Itota go guīte eññacampa

³⁶ Ayæ ate adocanque Paditeocā incæ Itota ingante, Botö oncönē pö cæe, angā Ao ante Paditeocā oncönē godinque pö guīte cæ congantapa. ³⁷ Tömēnāni quëwēñömö onquiyængā nē wēnæ wēnæ cæte quëwengā inongāimpa. Tömengä iñömö, Paditeocā oncönē Itota cæncongampa, ante tededāni eññēinque ogui wapæ dica adabatodo waincadedē pe ñiñænte næænte pongantapa. ³⁸ Pö guīdinque tömengä Itota önöwaca inö pö næ gongæñinque Ca ca wæcantapa. Ca ca wæyongā Itota önöwaca inö ömæ petæ petæ wææ aa bee adinque onquiyængā wæætē tömengä ocaguincooca wadæ cæwacantapa. Ayæ queë bewadinque ogui wapæ gao cæwacantapa. ³⁹ Mānōmaī cæcā adinque, Pö cæe, nē āningā inte Paditeocā iñömö nāmāneque pönēinque, “Itota iñömö Wængongui beyæ nē apænecā inte baī tömengä, Æcānō botö īmote gampocāā, ante ayæ, Quiēmē baī onquiyængā

ingää, ante eñencædongäimpa. Ìñæmpa nē wēnæ wēnæ cædongä ingampa, ante do eñencædongäimpa.”⁴⁰ Ante pönēñongä Itota wæætē,

—Timönö, bitö ìmite adodeque apænebo eñēe.

Åñongante Paditeo wæætē,

—Ao, nē Odömömi imi, apænebi eñēmoe.

⁴¹ Angä ìinque Itota,

—Onguiñængä adocanque nē godöwengä inte quēwēñongante onguiñæna mēnaa ìnante godongä ate debe badapa. Adocanque ingante nangui quiniénto emö godongä ate nangui debe bayongante wacä ingante wædænque tincoenta emö godongä ate wædænque debe bacampa. ⁴² Nē godöningä nänö äñimpota ömæpoda inte tömēna, Ædö cæte wæætē adodö pönonguimönaa, ante wæyönate nē godöningä ìñömö edæ, Ömæpomina inte minatö ædö cæte adodö pönömīna ænguimoo, ante botö ænämaï inte ñimpo cæcæboimpa, angampa. Ìninque Timönö bitö ìmite ämopa. Mēnaa ìnate ñimpo cæte änämaï ingä adinque nē godongä ingante æcänö godömenque nangui waadete pönenguingää, ante pönēmii.

⁴³ Åñongante Timönö,

—Wa. Godömenque nangui emö debe ingä ìñömö tömengä wabänö godömenque waadete pönengä ìmaingampa, ämopa.

Angä eñēinque Itota,

—Nawangä ante pönēmipa.

⁴⁴ Äninque Itota onquiyængä gämænö dadi emænte adinque Timönö ingante apænedinque,

—Ìngä onquiyængä ingante edæ abi. Botö bitö oncönē pö guiyömote bitö, Mēwaquimæ, ante bitö dicæ pönömiyaa. Tömengä guiquēnē ömæ wææmante aa bewadinque tömengä ocaguinca wadæ cæwacä ae.

⁴⁵ Bitö guiquēnē waadedämaï inte queē bemönämaï ìñömite tömengä ìñömö botö pö guiyedē täno queē bewadinque cöwē queē bewacä ae. ⁴⁶ Bitö guiquēnē oginguipæ gao cæcadämaï ìñömite tömengä ìñömö ogui wapæ gao cæwacä ae. ⁴⁷ Ìninque botö, Tömengä mänömaï cæcampa, ante odömöninque bitö ìmite ämo eñēe. Edæ tömengä nangui wēnæ wēnæ cæcä ìñongante Wængongui godö ñimpo cæcä ate tömengä wæætē nangui waadete pönengampa. Bitö ìñömö edæ wædænque wēnæ wēnæ cæbi ìñömite Wængongui pönö ñimpo cæcä ate bitö wæætē wædænque waadete pönēmi abopa.

⁴⁸ Äninque onquiyængä ingante apænedinque Itota,

—Wēnæ wēnæ bitö cædinö ante pönö ñimpo cæbo æe.

⁴⁹ Angä eñēinque wadäni godongämæ cæ cönäni guiquēnē godö wæntæ wæntæ äninque,

—Ìngä ìñömö edæ waocä wēnæ wēnæ nänö cædinö ante, Pönö ñimpo cæbo æe, ante nē angä ìñömö edæ æcänö ingää.

⁵⁰ Ante wædinque tedeyönäni Itota ìñömö onquiyængä ingante,

—Bitö wede pönēnö beyænque quēwencæbiimpa. Ñöwo edæ wædämaï inte goe, angacäimpa.

Itota beyæ, ante onquiyænäni godongämæ cædänipa

8 Ayæ ate Itota nangui ìnäni näni quēwēñömö wayömö wædænque ìnäni näni quēwēñömö wayömö wayömö godinque, Awēnē Wængongui Odeye nempo watapæ quēwencæminimpa, ante waa apæneca eñengadänimpa. Ayæ tömengä tönö dote ganca ìnäni mänimpodäni godongämæ godänitapa. ² Ayæ onquiyænäni adobaï Itota miñæ godänitapa. Tömēnäni pancadäniya wēnæidi nē wiwa ewocadäni tönö nē quēwengäinäni ìñönänite wadäni nantate wæwengäinäni ìñönänite Itota cæcä ate tömänäni do waa badinäni inte ñöwo tömengä miñæ tee empote godäni ìñönänimpa. Adocanque Mäadiya Mäagadänä näni angaingä tömengä baonga wēnæidi tiæte ganca ìnäni tao godäni ìninque tömengä önonganque badingä inte Itotaidi tönö godinque pönö cæcä ìnongäimpa. ³ Wacä onquiyængä Wäönä nänöogængä Tiota guiquēnē Edode nänö äadincoo nē aacä ìñongante Wäönä ìñömö Totänä tönö ayæ wadäni onquiyænäni nangui ìnäni tönö adobaï Itotaidi tönö godongämæ godinque pönö cædönänimpa. Tömēnäni näni äadincoo incæ ænte pöninque Itotaidi beyæ ante pönö cædönänimpa.

Waocä nänö quiyadö ante Itota odömönte apænecampa

(Mäateo 13.1-9; Mäadoco 4.1-9)

⁴ Nangui ìnäni wayömö näni quēwencabo wayömö näni quēwencabo bacoo ìnäni godongämæ ponte a ongöñönänite Itota apænecantapa. Wængongui nänö apænedö ante waodäni æbänö eñēnänii, ante eñencædänimpa, ante inguipoga quēwēnäni näni cæinö ante ìimaïnö ante apænecantapa. ⁵ “Waocä nē quiyadongä ìñömö quiyacæ gocampa. Gote quiyayongä pancamonga taadö ìñömö wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñonte pinä gawadäni ædö cæte pæquii. Ayæ ayamöidi pöninque dobæ ade cænänipa. ⁶ Pancamonga guiquēnē dicamontaa ìñömö wææninque pæquinämaï gä æidinqe oguimento guiwapa pæquii. Guiwadämaï inte edæ guingo icadinque tömencagui näñe wæncaguimpa. ⁷ Pancamonga guiquēnē ömentacodē nänö eyepodimö ìñömö pæquinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo adoyömö pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquii. ⁸ Waëmonguipoga quiyadimö guiquēnē tä bocate waa pædinque tömömö tiëe ganca mänimpomö nangui pönö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa.”

Mänömaïnö ante apænedinque Itota ogæ tededinque, “Æamonca ongönte edæ eñēedäni,” angacäimpa.

Önömonque eñente pönënamai inänpa, ante

(Mäateo 13.10-17; Mäadoco 4.10-12)

⁹ Tömengä miñæ nê godäni iñömö, Itota eñëmi, änänitapa. Mäninö ante apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebitawo. ¹⁰ Äñönänite tömengä, "Wængonguï Awënë Odeye nempo æbänö quëwenguïi, ante mîni waocabo wëenëñedë mîni eñënamai ingainö ante botö ñöwo edonque pönö apænebo ate mînitö adomînique eñëmîni iminipa. Wæætë wadäni inänite edæ botö inguipoga quëwënäni nâni cæinonque ante odömöningue apænebopa. Edæ tömënäni, Awincaque adinque wîi ædæmö adäni inte önömoncaque eñëninque ædæmö eñënamai incädänimpa, ante dodäni Wængonguï beyæ ante nâni yewæmongainö bai iinque bacæimpa, ante botö tömënäni inänite mänömaïnonque ante apænebopa," ante Itota apænecantapa.

Quiyacä nänö cæinö ante pönente iimaïnö ante eñengæimpa

(Mäateo 13.18-23; Mäadoco 4.13-20)

¹¹ Itota ayæ godömenque apænecantapa. "Botö nê quiyacä nänö cæinö ante apænedinque iimaïnö ante odömoncæte ante apænetabopa. Tömëmö quiyadimö iñömö Wængonguï nänö apænedö bai impa. ¹² Taadö wæænte öñömö botö änömö guiquënë nê eñënanî bai impa. Tömënäni Wængonguï nänö apænedö ante tæcæ eñëñönänite wënæ awënë pöningue, Quëwënämaï incädänimpa, ante cædinque Wængonguï nänö angainö ante ö ængä iinque tömënäni ömætawënäni inte ædö cæte pönente quëwenguinänii. ¹³ Dicamontaa wæænte pædimö bai inäni guiquënë Wængonguï nänö apænedö ante watapæ eñente todinque nê Ao änäni inänpa. Tömënäni iñömö oguimento guiwadämaï bai inäni inte wantæ iñö pönënanî ate tömënäni nâni pönëno beyæ ante wadäni piinte cædäni ate tömënäni wæætë guifente wædinque emö cæte godänipa. ¹⁴ Ömentacodë wæænte pædimö bai inäni guiquënë tömënäni eñëninque godömenque quëwëñönäni inguipoga quëwente quiëmë beyænque mönö wæpämö pö ate guifente wædinque pædämaï inänpa. Mäincooque beyæ ayæ önonque towente nâni wædö beyæ tömënäni ömentacoo incootonque ñä caate bai cæ iinque edæ wampo encädänipa pæquänänii. ¹⁵ Onguipoga wainguipoga quiyadimö bai inäni guiquënë tömënäni nö pönente waa cæte quëwënäni inänpa. Tömënäni iñömö edæ Wængonguï nänö apænedö ante eñëninque do bæi ongonte wede pönënanî inänpa. Wæntæye inämaï inäni inte tömënäni ee cædinque tömëwæ incate bai waa cædänipa. Botö mänömaïnö tömänö ante odömoncæte ante nê quiyacä nänö cædö ante apænetabopa," ante Itota apænegacäimpa.

Gongapæncade, ante odömonte apænecampa

(Mäadoco 4.21-25)

¹⁶ Ayæ, "Gongapæncade ti wodönodinque waodäni dicæ owætadë boo cæcadäniyaa. Möimoga ænömen-gadæ inö dicæ concæcadäniyaa. Wæætë, Mäniñömö nê pö guidäni acädänimpa, ante cædinque gongapæncade awæmpa æmongapaa concädäni ñäö bæco adänipa. ¹⁷ Quiëmë ante wë wodonte i iñömö mäninö tömänö ante iincayæ ate edonque ate bai eñengæimpa. Quinö ñöwo bee ocate bai i incæ mäninö tömänö iincayæ ate wi æncate bai iñonte edonque acæimpa," ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayæ, "Nê äacä ingante godönäni ængä bai nê eñengä ingante godö apænebo eñente entawëninque tömengä godömenque eñente bacæcäimpa. Nê eadämaï ingä guiquënë tömengä, Äabopa, ante pönëninque nänö wædænque pönî eadincöo iñonte ö ænâni wæcä bai nê eñënamai ingä adobai tömengä, Entawëmopa, ante pönengä iinque wædænque pönî nänö entawënö iñonte edæ ö ænte bai cæbo dæ ba ate wæcæcäimpa cæminii. Äamonca ongonte eñenguënë quëwëmîni," ante Itota apænegacäimpa.

Itota wäänä tönö tömengä biwiidi pönänipa

(Mäateo 12.46-50; Mäadoco 3.31-35)

¹⁹ Mäniñedë tömengä wäänä tönö tömengä biwiidi pöninque tömengä weca guicæte ante cæyönäni wadäni goto ongönäni ate wædinque, Ædö cæte guiquiï. ²⁰ Ante wædäni adinque wacä, —Itota eñëmi. Bitö badä tönö bitö biwiidi bitö imite ante oncodo ponte yabæque ongönänipa cæbii.

²¹ Ante apænecä eñëninque Itota, —Wængonguï nänö änö eñëninque nê eñente cædäni iñömö tömënäni botö badä bai botö tönîñadäni bai inänpa, angacäimpa.

Itota angä eñente woboyæ æpæ næ gongæmpa

(Mäateo 8.23-27; Mäadoco 4.35-41)

²² Mäniñedë tömengä miñæ nê godäni inänite Itota, —Gäwapæ æmæmäa taocæimpa. Angä eñente cædinque tömengä tönö wipodë guidinque tæcæ taocæ wogaa godänitapa.

²³ Tao wogaa goyönäni Itota wipodë näñe ñongæninque edæ mö ñongantapa. Mänömaï mö ñöñongä goyönänite woboyæ nangui pönî pæmæninque edæ æpæ mængonta mængonta pöninque wipodë baguimæ guii adinque tömënäni, Æpæ bete wængui wæ, ante Yæ wædänitapa. ²⁴ Itota weca gote, Ömæmoncæcäimpa, ante tao cædinque, —Awënë, möni Awënë, eñenguënë quëwëe. Bete wæncæ cæmopa cæbii.

Ānāni ñāni ōmāemonte ængæ gantidique, Woboyæ æpæ idæwaa mængonta cæbipa. Næ gongæmāwe, angā. Næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmæmpa. ²⁵ Ayæ tōmēnāni īnānite,

—Mini pōnēegade incæ quīnante wīi pōnēmīni.

Āñongante tōmēnāni ancai guīñēninque, Æbānō anguimōō, ante nāmāneque tedegadānimpā.

—Īngā īñōmō æcānō inongā inte mānōmāi angā ēñēninque woboyæ incæ æpæ incæ næ gongæmpa, ante wæmōnipa, ante tedegadānimpā.

Guedatabæ īñōmō wēnæ inte nē ēnemopā

(Māateo 8.28-34; Māadoco 5.1-20)

²⁶ Mānīi Gadideabæ ēmō cæte godinque Itotaidi æmæmāa wogaa tao godinque Guedatabæ pō ti wæænānitapa. ²⁷ Wipodē manta wo cæyōnāni Itota ti wæænte tæcæ ōmaa goyongante onguīñængā wēnæidi tōnō nē quēwengā īñōmō māmō bee tengantapa. Īngā īñōmō tōmēnāni quēwēñōmō nē quēwengāingā inte ñōwo wantæpiyæ oncōnē quēwēnāmāi inte ōmaacā quēwēninque waodānidoque cōwē quēwengā īnongāimpā. ²⁸ Itota ingante adinque tōmengā ōnōwa īnō ædæ wæænīnque edæ Yæ angantapa.

—Itota ēñēmi, bitō Æibæ Quēwengā Wængonguī Wēmi īnōmi incæ quīmæ botō weca pōwēē. Botō īmote edæ, Āmogate wæcæcāimpā, ante cædāmāi īmāwe, ante nanguī angantapa.

²⁹ Edæ tæcæ pōñongante tōmengā wentamō nānō nē ēwocadongā ingante Itota, Gobāwe, ante do angā ēñente wædingā inte ñōwo mānōmāi angantapa. Mānīi wēnæ īñōmō wantæ wantæ īñonte onguīñængā ingante bæi ongonte bai cædongāimpā. Īninque māningā onguīñængā ingante waodāni daagōmenca edæ ēno pōnō goto wīmænte wææ ēno pōnō goto wiwadīnque wææ wānōnōnānimpā. Incæte tōmengā daagōmē wangō ñæ wangō ñæ cædongāimpā. Ayæ tōmengā ingante wēnæ wæætē wæætē da godongā ōnōmæca wodii winonte quēwēnongā inte adocā ñōwo Itota weca ponte angacāimpā. ³⁰ Angā ēñēninque Itota wæætē,

—Æmōmidō īmīi.

Āñongante,

—Botō ēmōwo Deguiōnō ēmōmopa, angantapa.

Edæ tontadoidi Deguiōnō nāni ānoncabo bacoo īnāni bai botō nē ēnempodāni adobāi wēnæidi bacoo īnānipa, ante adinque, Deguiōnō ēmōmopa, ante onguīñængā angantapa. ³¹ Wēnæidi guīquēnē Itota ingante wæætē wæætē āninque, Mōnitō īmōnite tadōmengadænguipoga wido cædāmāi īmāwe, ancaā ānānitapa.

³² Māniñōmō odæ wængānāidi nanguī īnāni ānanquidi a cængōnāni adinque, Īñōmō odæ wængānā baōnē āmi go guīte quēwēnguīmōni, ānāni ēñēninque Itota, Ao angā. ³³ Ēñēninque waocā baōnē quēwēnte tao godinque wēnæidi odæ wængānā baōnē wæætē go guīdāni ate odæncato wæætē on-

tadāa wæænōmēmō īñōmō gāwapæno pogodo wæi guīte becadote capo wængadānimpā.

³⁴ Itota mānōmāi cæcā ate wædinque odæ wængānāidi nē aadīnāni guīquēnē pogodo wodii winonte tōmēnāni quēwēñōmō māo bee tente apænedīnque idōmæ māo gode ā gode ā cæte, Itota mānōmāi cæcā wæmōnipa, ante apænedānitapa.

³⁵ Ēñēninque wadāni wæætē, Æbānō cæcāi, ante acæte ante pōnānitapa. Itota weca ponte ayōnāni wēnæidi tōnō nē quēwēningā incæ ñōwo ōnonganque bate weocoo ēñacā inte Itota ōnōwa gāānē ēñēē congā adinque guīñente wægadānimpā. ³⁶ Wēnæ tōnō quēwēningā ingante Itota mānōmāi cæcā ante nē adīnāni īñōmō ñōwo pōnāni īnānite, Mānōmāi cæcantapa, ante do apænedānitapa. ³⁷ Ēñēninque Guedatabæ quēwēnāni tōmānāni ancai guīñente wædinque Itota ingante, Mōnitō weca quēwēnāmāi ñōwo gobāwe, ānāni ēñente wædinque tōmengā wipodē īmæmāa poncæte ante guīcā. ³⁸ Adinque wēnæidi tao godāni ate nē ōnonganque bate quēwengā īñōmō Itota ingante, Bitō miñæ māobi goboe, angā ēñēninque Itota wæætē, Bitō ee quēwēmi, āninque,

³⁹ —Tōmēmi oncōnē adodō godinque, Wængonguī æbānō nanguī cæcā waa bataboo, ante māo apænebi ēñencædānimpā.

Angā ēñēninque oncōnē godinque tōmēnāni nāni quēwēñōmō tōmāo cægōninque tōmengā, Itota mānōmāi cæcā ate waa batabopa, ante māo apæneca ēñengadānimpā.

Gaido wēñængā beyæ cæcæ goyongante

Itota weocoo onquiyængā gampocampā

(Māateo 9.18-26; Māadoco 5.21-43)

⁴⁰ Itota īmæmāa ocæ ēmænte pongā adinque, Æyedēnō pongingāā, ante nē wædināni inte tōmānāni tōmengā ingante waa ate togadānimpā.

⁴¹ Māniñedē wacā oodeoidi odōmōincō awēnē īnongā inte tōmengā ēmōwo Gaido īñōmō pō Itota ōnōwaca īnō ædæ wæænīnque tōmengā ingante, Botō oncōnē quingæ pōe, ante nanguī angantapa. ⁴² Edæ botō wēñængā onquiyængā adocanque īnongā inte dote wadepo nānō ēñagāi īñonte edæ wæncæ cæcampa cæbīi, ante wæcantapa.

Īninque Itota tōmengā miñæ gocantapa. Idōmæ goyongante nanguī īnāni goto goto pōninque wodomō ñongænāni wæcantapa. Wampo impa goquingāā. ⁴³ Māniñedē wacā onquiyængā pongantapa. Tōmengā īñōmō wantæpiyæ dote wadepo īñonte wepæ wantæ bidāmāi cōwē wææ wædinque waa bawēnencæte ante cædinque tōmengā quincōo tōmancoo eyepote pædæ godongā æninque dotodoidi æcāmenque incæ onquiyængā beyæ ædō cæte waa cæquīnānīi. ⁴⁴ Mānōmāi quēwēnte wædongā inte tōmengā ñōwo Itota ōnōñabæca īnō pōninque tōmengā weocoo yæwede-

cooque godö gampo cæyongä wepæ iñontobæ edæ wantæ bitapa.

⁴⁵ Itota iñömö edæ,

—Æcänö botö imote pönö gampodaï.

Åñongante tömänäni, Æcänö gampodatawogaa, ante adoyömö ante änäni ate wædinque Pegodoidi wæætë,

—Awënë ëñëmi. Bitö weca tömänäni goto goto godäni apa ämii.

⁴⁶ Itota wæætë,

—Iñæmpa adocanque botö imote wede pönëninque gampocantapa. Tæi piñænte botö entawënö incæ edæ wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwënente awædö.

⁴⁷ Åñongante onquiyængä iñömö, Ædö cæte wë womonguimoo, ante pönente wædinque do do wäate bai guiñëninque Itota weca ædæ wææncate tömänäni ayönänite apænedinque, Botö waa bawënencæte ante bitö imite pönö gampotabopa. Tæcæ pönö gampo cædinque waa babo ae. ⁴⁸ Ante apæneçä ëñëninque Itota,

—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö wede pönëno beyæ edæ wantæ bawënemipa. Nöwo edæ nö bawënëmi inte wampo pönente waa goe, ante godö ædæmö apæneçantapa.

⁴⁹ Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë Gaido oncönë quëwengä mäniñedë pöninque edæ Gaido ingante apæneçantapa.

—Bitö wengä iñömö nöwo æmæwo wængampa cæbii. Nö Odömongä ingante nöwo bitö godömenque änämaï incæbiimpa.

⁵⁰ Ante nöwo pöninçä Gaido ingante angä ëñëninque Itota wæætë,

—Gaido, guiñënämaï ie. Bitö wede pönëmi adinque bitö wengä miingä quëwencæcäimpa.

⁵¹ Äninque Itota godömenque godinque awënë oncönë pö guicæ cædinque Pegodo ingante Tantiago tönö Wäo inate wëñængä wæmpo tönö wäänä inate mänimpodäninque inänite ænte manguicä wäänë guidänitapa. Wadäni inänite wæætë wææ cæcä guiidämaï inänitapa. ⁵² Tömänäni Ca ca wædinque wëñængä wodi ingante ante pönente wæwënäni adinque Itota tömënäni inänite,

—Ca ca wædämaï iedäni. Iñæmpa iñömö wëñængä wodi edæ wii æmæwo wængantapa. Mö edæ ñongampa.

⁵³ Angä ëñente wædinque tömënäni, Æmæwo wænte öñongampa, ante do adinäni inte wæætë edæ, Antedö amini, ante tömengä ingante badete todänitapa. ⁵⁴ İninque Itota wëñængä ingante pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque ogæ tededinque,

—Wëñæmi, ængæ gantibi, angantapa.

⁵⁵ Åñongä tömengä do wæningä inte ñäni ömæmonte quëwëninque ængæ ganticantapa. Itota wëñængä beyæ cænguï angä godöna cængantapa.

⁵⁶ Adinque mæmpoda, Æbänö cæte mänömaï cæcä,

ante guiñente wædatapa. Incæte Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante minatö wadäni inänite apænedämaï incæminaimpa, angacäimpa.

Wængonguï Awënë ingantedö ante apæneedäni, ante Itota angä godänipa

(Mäateo 10.5-15; Mäadoco 6.7-13)

9 Tömengä miñæ në godäni, Dote inäni, näni änönäni inänite Itota angä pönäni ate, Botö në ämo inte botö tæi piñænö ante nöwo pönömo ænte entawëninque minitö tæi piñëninque në ämïni bacæminimpa. İninque minitö ämïni ate wënæidi tömänäni do gocædänimpa. Adobaï ämïni ate wënæ wënæ inte wæwënäni waa bacædänimpa. ² Minitö, Wængonguï Awënë Odeye inguipoga do pongäimpa, ante apænemini ëñencædänimpa. Ayæ wënæ wënæ inäni inänite godö cæmïni waa bacædänimpa, ante Itota mänimpodäni inänite da godongä gogadänimpa.

³ İimai angacäimpa.

—Minitö ömæpomini taadö goedäni. Ongonto incæ mäincoo da wenguincade incæ cænguï incæ godonte æinta incæ tömancoo edæ ænämaï inte ömæpomini godinque edæ ëñacooque ëñate goedäni, angantapa.

⁴ Ayæ, Godinque æcönënö täno go guimïni owod-inque minitö wayömö mini go quëwenganca mänincö-nenque go guii go guii cædinque quëwëedäni.

⁵ Æyömömë goyöminite wadäni, Pöedäni, änämaï inte minitö apænedö ante wii ëñënäni wædinque minitö wæætë tömënäni inänite emö cæte iimaïno ante goedäni. Minitö iñæmpa, Pöedäni, änämaï imini adinque mönitö gomöni tamëñedäni, ante odömoncæte ante minitö önöwa wadæ wadæ cæwadinque wadæ goedäni.

⁶ Angä godinque tömënäni quëwëñömö wayömö tömënäni quëwëñömö wayömö tömäo godinque Itota nänö da godöninäni iñömö mönö Awënë ingantedö ante mäo watapæ apænedäni ëñënanitapa. Ayæ wënæ wënæ inäni inänite godö cædäni ate waa bagadänimpa.

Itota æcänö ingää, ante Edode wæcampa

(Mäateo 14.1-12; Mäadoco 6.14-29)

⁷ Tömänäni mäniñedë, Itotaidi æbänö cædänii, ante tedeyönänite pancabaa awënë odeye Edode incæ do ëñengantapa. Itota iñömö æcänö ingää, ante wædinque pancadäniya, Wäo wodi do wænte ñäni ömæmöninçä inte iingä Itota imaingampa, ante tededäni ëñente wædinque awënë Edode guiñente wæcantapa. ⁸ Wadäni guiquënë, Ediya wodi ponte a ongö-maingampa, ante tedeyönäni wadäni guiquënë, Wængonguï beyæ në apænegaïnäni incæ adocanque docä incæ do ñäni ömæmöninçä inte a ongömaingampa, ante tededäni. ⁹ Æñente wædinque Edode wæætë,

—Botö tömëmo ämo ëñëninque Wäo wodi ingante wido tamencadäni wængantapa. İninque mäningä Ito-ta näni në tededongä guiquënë æcänö ingää.

Ante wædinque Edode, Æbänö cæte Itota ingante aquimoo, ante nanguī cægacäimpa.

5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cänänipa
(Mäateo 14.13-21; Mäadoco 6.30-44; Wäö 6.1-14)

¹⁰ Itota nänö da godöninäni iñömö tömengä weca adodö pöninque, Mänömaī mänömaī cætamönipa, ante nanguī tededäni eñengacäimpa. Eñente ate tömengä tömönäni inänite nänönö Betaida eyequei ænte mäocä. ¹¹ Goyönänite wadäni do eñenique tee empote pönäni adinque Itota, Waa pömini abopa, ante waadete apænedinque, Minitö Wængonguī Awënë Odeye nempo watapæ quëwencæminipa, ante apæneantapa. Ayæ, Pancadäniya waa baquënëni inänipa, ante adinque tömengä godö cæcä ate waa badänitapa.

¹² Ayæ gawadecæ bayonte edæ, Dote, ante näni Itota miñæ gocabo iñömö tömengä weca pöninque änänitapa.

—Iñömö önömæca impa cæbii. Bitö godongämæ ongönäni inänite ämi idömæ owodäni weca godinque ayæ nanguī inäni näni quëwëñömö godinque oncö eyepæ i ate cæninque moncædänimpa.

¹³ Äñönänite Itota,

—Minitö wæætë godömäni cæncædänimpa. Äñongante,

—Iñæmpa päö önompö æmæmpoque gæyæ mäa pönäni mänimpoque nææmönipa töö. Ininque bitö wæætë, Tömänäni beyæ cænguī gote ænte pödäni, ämitawoo.

¹⁴ Onguīñænänique tincö miido ganca inäni edæ mäæ ongönönänimpa. Incæte Itota tömengä miñæ næ godäni inänite angantapa.

—Minitö tömänäni inänite, Tincöta ganca mini cabo nänönö tincöta ganca mini cabo nänönö ämini tæ contacædänimpa.

¹⁵ Angä eñenique änäni tæ contadänitapa. ¹⁶ Itota päö önompö æmæmpoque æninque gæyæ mäa æninque öönæde æmö adinque Wængonguī ingante, Bitö waa pönömi ænte cæmönipa, ante apæneantapa. Ayæ päö tönö gæyæ pä æ pä æ cædinque tömengä miñæ næ godäni inänite pædæ godongä æninque tömönäni tömänäni inänite di mæñæ di mæñæ cædäni ænte cængadänimpa. ¹⁷ Tömänäni eyepæ ænte tömö pönäni cænänitapa. Ayæ ao mäæ ao mäæ cæte ñönönäni ate Itota miñæ næ godäni wæætë ao mäæ näni ñönönäni ee öñoncoo pædæ wææmpo ö æninque önompö tipæmpoga go mentodæa cænguī eyede da wänäni contagatimpa.

Bitö Coditobi inömi imipa, ante Pegodo apæneantapa
(Mäateo 16.13-19; Mäadoco 8.27-29)

¹⁸ Ayæ ate Itota nänönö godinque Wængonguī ingante apæneyongä tömengä miñæ næ godäni tömengä tönö godongämæ ongönönänimpa. Tömönäni inänite angantapa.

—Wadäni botö imotedö ante apænedinque, Æbodö imoo, ante apænedäni eñemini.

¹⁹ Äñongante tömönäni wæætë,

—Bitö imitedö ante apænedinque pancadäniya, Wäö æpænë næ guidongaingä incæ Itota adocä imaingä ingampa, änänipa. Wadäni pancadäniya wæætë, Ediya wodi ingaingä incæ Itota adocä imaingä ingampa, änänipa. Pancadäniya wæætë, Wængonguī beyæ næ apænegaingä adocanque do wængaingä inte ñäni ömæmonte quëwëngongä incæ Itota adocä imaingä ingampa, ante tededänipa.

²⁰ —Minitö guiquënë, Botö æbodö imoo, ante pönemini.

Äñongante Pegodo,

—Wængonguī nänö næ angäimi inömi inte bitö iñömö edæ næ Coditobi inömi imipa, angantapa.

Itota, İmaī cædäni wæncæboimpa, ante apæneantapa
(Mäateo 16.20-28; Mäadoco 8.30-9.1)

²¹ Pegodo mänömainö ante apæneantapa eñenique Itota wæætë angantapa. Minitö botö imotedö ante apænedinque, Codito inongä ingampa, ante gode änämaī iedäni ämopa, ante nanguī äninque edæ wææ angacäimpa. ²² Äninque,

—Botö Waobo eñagaïmo inte nanguī caate wæquënëmo imopa. Næ aadäni näni Picæncabo tönö, Wængonguī quī, ante næ godönäni ñænänäni tönö næ odömönäni tönö mäninäni edæ botö imote Baa änäni wæquënëmo imopa. Ayæ botö imote godömenque wænönäni wænguënëmo imopa. Incæte Wængonguī angä beyænque botö mæönaa go adoönæque iñonte edæ ñäni ömæmonte quëwencæboimpa, ante apænegacäimpa.

²³ Ante apænedinque Itota tömänäni inänite godömenque apænedinque,

—Æcänö botö miñæ pöinöna ina tömengä nämä beyænque ante pönänämaī inte iimö iñö iimö iñö botö miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänö wænguīwæ næænte ponte baī cædinque tömengä, Botö wænguïmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwë tee empote gocæboimpa, äninque poncæcäimpa.

²⁴ Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinque quëwencæboimpa, ante cædinque botö miñæ pönämaī ingä guiquënë tömengä iñömö edæ quëwënämaī incæcäimpa. Wæætë edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote cöwë gocæboimpa, ante æcänö äna guiquënë tömengä wæætë quëwencæcäimpa. ²⁵ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wë womonte ba ininque edæ tömengä iñæmpa quëwengampa diyæ mäincoo äaquiringä. ²⁶ Minitö pancaminiya botö beyæ ante botö apænedö beyæ ante guingo imonte wæminita-wo. Iñæmpa botö Mæmpo nänö emönö tönö anquedoidi tæiyæ wæmö inäni näni emönö guinæ gongæñonte botö Waobo næ eñagaïmo inte edæ

nämä ñäö apäite bai dibæ pöninge botö wæætë në guifente wægaingä beyæ ante näëmæ guingo imonte edæ wæcæboimpa. ²⁷ Näwangä ämopa. Botö weca ongömini pancaminiya ayæ wænämaï edæ miimini quëwëñömïni botö Wængongui Awënë Odeyebo babo ate botö nempo guicæminimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota waëmö pöni ñäö bai ëmongä bacä adänipa
(Mäateo 17.1-8; Mäadoco 9.2-8)

²⁸ Mänömainö ante apænedingä inte Itota adoque Wængongui itädë go ate Wængongui ingante apænegæte ante æidique Pegodo ingante Wäö tönö Tantiago inate mänimpodäni inänite änanquidi ænte mäicä æidänitapa. ²⁹ Æite go apæneyongä tömengä awinca iñömö edæ wii cöwë nänö ëmönö bai waëmö pöni ñäö bai edæ ëmongä bamongä adänitapa. Ayæ tömengä weocoo nänö ëñacoo iñömö edæ näinte bai ëmoncoo badinque näämænta pöni ëñacantapa. ³⁰ Ayæ ayönäni edæ onguifænä menaa edæ Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ iñontobæ a ongöninge Itota tönö tededatapa. ³¹ Tömëna iñömö ñäö apäite bai ëmöna inte Itota tönö godongämæ apænedatapa. Godongämæ apænedinque tömënäni, Itota æbänö ñöwo Eedotadëë godinque iinque cædinque oo wænte wadæ gocæcäimpa, ante tededänitapa. ³² Mänömainö ante tedeyönäni Pegodoidi guiquënë möinente a ongöninge ædæmö ñäni ömæmonte æmö ayönäni Itota ñäö apäite bai ëmongä adinque tömengä tönö onguifænä menaa godongämæ adiyæ ongönäni adänitapa. ³³ Onguifænä iñömö Itota ingante tæcæ ëmö cæte gocæ cæyöna Pegodo guiquënë,
—Awënë ëñëmi. Iñömö mönö waa pöni ongonte awädö. Bitö ämi ate mönitö oncontacoo mentaiya go adotaique mænöninge bitö oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænömaimönipa.

Mänömainö ante tededinque Pegodo, Æbänö ante tedequënëmo imoo, ante ëñänämaï inte önonque tedecantapa. ³⁴ Mänömaï tedeyongä boguimancoo obo wæænte wææ owoyö adämaï inäni inte, Boguimancoo ganta cæ wæcæ wæ, ante Pegodoidi guifente wädänitapa. ³⁵ Ayæ boguimancodë önonöpämoque apænegantapa. “Iingä botö Wengä botö në apænte ængaingä ingampa cæminii. Tömengä pönö apænegä ate ëñëdäni.”

³⁶ Ante apænegä ëñente ayönäni Itota ñöwo adocanque a ongongä adänitapa. Iinque tömengä miñæ në godäni në adinänique inte pæ wënedinque tömënäni nani adinö ante mäniñedë wadäni inänite apænedämaï ingadänimpa.

Itota wënæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa

(Mäateo 17.14-21; Mäadoco 9.14-29)

³⁷ Mänii änanquidi æi iimö ate wææ pöñönäni Itota ingante bee tencæte ante nangui inäni pönänitapa. ³⁸ Godongämæ ponte nangui inäni ongöñönäni onguifængä adocanque edæ ogæ tededinque,
—Në Odömömi ëñëmi. Botö wengä onguifængä ingante pönö waa ae. Tömengä adocanque botö wengä ingampa cæbii. ³⁹ Tömengä nänö në ewocadongä inte wënæ incæ tömengä ingante edæ bæi ongongä ate tömengä iñontobæ Yæ yæ angampa. Ayæ godö cæcä ate botö wengä edæ do do wäadinque önöne mäwan-ta tadecampa. Wënæ iñömö wantæ iñö tao godinque adodö pö guite edæ cöwë quëwëninge botö wengä ingante edæ ewencæ cæcampa cæbii. ⁴⁰ Bitö miñæ në godäni inänite botö, Wënæ inte wido cædäni, ancaa äñömo tömënäni në cæquënënanäni incæ ædö cæte wido cæquinänii, ante wæbopa.

⁴¹ Ante wæyongante Itota,
—Ñöwomïni mini ædæmö cædämäincabo mini pönëgade impa. Minitö weca æpogadö quëwëmoï. Wapiticæ cæyöminite botö æpogadö piyænë cæte wæwëmoï. Äninque mæmpocä ingante apænedinque, Bitö wengä ingante botö weca ænte pöe.

⁴² Angä ëñente ænte mämongä pöñongante wënæ incæ yæipodë bæ tacä do do wäate wæwengantapa. Tömengä wentamö nänö në ewocadongä ingante Itota iñömö edæ, Ee ae, ante wææ angantapa. Ayæ wëñængä ingante pönö cæcä ate tömengä wæætë önonganque bayongante mæmpocä ingante Itota pædæ godongä ængacäimpa. ⁴³ Mänömaï cæcä adinque, Wængongui incæ tæi piñænongä inte mänömaï cæcampa, ante pönëninge tömänäni ancai guifente wægadänimpa.

Iimaï cædäni wæncæboimpa, ante adodö ante apænegä

(Mäateo 17.22-23; Mäadoco 9.30-32)

Mänömaï cæcä ate guifente wæyönäni tömengä miñæ në godäni inänite Itota iimaï ante apænegacäimpa.

⁴⁴ —Ñöwo ämo ëñenguënë quëwëminii. Adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö ongongä, ante godö odömöninge botö imote waodäni nempo pædæ godönäni æncädänimpa.

⁴⁵ Äninque tömengä nänö apænedö æbänö i, ante wädänitapa. Wë womonte i iinque tömënäni ædö cæte ëñenguänäni. Ayæ, Æbänö ante ämii, ante anguënënanäni incæ edæ guifënete wædinque pæ wënegadänimpa.

Æcānonque nē angā inguingāā, ante tededānīpa

(Māateo 18.1-5; Māadoco 9.33-37)

⁴⁶ Tōmengā miñæ nāni nē gocabo iñōmō, Mōni cabo incæ æcānonque ñænængā pōni inongā inte nē angā inguingāā, ante wædinque nāmā incæ wæætedō wæætē tedeyōnānite ⁴⁷ Itota önōwēnenque do ēñengantapa. Ēñēnīnque wēñængā adocanque ingante bæi ongōnīnque tōmengā gāānē iñōmō gō cæcantapa.

⁴⁸ Tōmēnāni inānite apænegacāimpa.

—Wacā botō ēmōwo beyænque iingā wēñængā ingante, Pōe, ante waa cæcā iñōmō tōmengā botō imote adobaī edæ, Pōe, ante do waa cæcampa. Botō imote æcānō, Pōe, ānīnque waa cæda tōmengā adobaī botō imote nē da pōnongā ingante Wængonguī ingante edæ adobaī, Pōe, ante do waa cæcampa. Edæ mīni waocabo wædāmīni iñōmīnīte waocā guiyangā pōni inongā nānō entawēnō bai nē entawengā iñōmō tōmengā ñænængā pōni inongā ingampa, ante apænegacāimpa.

Nē piinte cædāmaī ingā iñōmō godongāmæ cæcā ingampa

(Māadoco 9.38-40)

⁴⁹ Wāō iñōmō Itota ingante apænedīnque,

—Awēnē ēñēmi. Wacā incæ mōnō cabo ināmaī inongā inte bitō ēmōwo apænedīnque wēnæidi inānite wido cæcā atamōnīpa. Īnīnque mōnitō wæætē edæ, Bitō mōnitō tōnō gobi imīpa Itota ēmōwo apænequīmīi, ante tōmengā ingante edæ wææ antamōnīpa.

⁵⁰ Ante apæneyongante Itota,

—Īñæmpa mīnitō imīnīte nē piinte cædāmaī ingā iñōmō tōmengā wæætē mīnitō tōnō godongāmæ cæcā ingampa cæmīnīi. Tōmengā ingante wææ ānāmaī incæmīnīpa, angacāimpa.

Tantiago tōnō Wāō inate Itota wææ angampa

⁵¹ Oo pōni nānō æiquiōnæ bacæ cæyonte Itota, Eedotadēē iñōmō botō cōwē gocæboimpa, ante gocæ cæcantapa. ⁵² Wadāni inānite tōmengā, Poncæcāimpa, ante mīnitō tāno beyænte goedāni, ante da godongā godānitapa. Godīnque tōmēnāni iñōmō Tāmadiabæ godīnque tōmengā beyæ cæcæte ante Tāmadiaidi nāni quēwēñōmō gocæ cæyōnāni, ⁵³ Tāmadiaidi wæætē edæ, Eedotadēē gāmænō Itota gocā awædō, ante adīnque, Mōnitō weca pōnāmaī incæcāimpa, ante wææ ānānitapa. ⁵⁴ Īmaī cædāni adīnque Wāō tōnō Tantiago tōmengā nānō ēmiñæna iñōmō,

—Awēnē ēñēmi. Baa ānāni adīnque oōnædē gonga āmōna wææ gonte wænguīnāni, āmi, ānatapa.

⁵⁵ Āñōnate Itota wæætē edæ dadi ēmæmōnte wææ ante tōmēna inate, Īñæmpa mīnatō imīnate æwocadō angā ēñente āmīnaa, ante mīnatō edæ ēñēnāmaī imīna awædō. ⁵⁶ Īñæmpa botō Waobo ēñagāimo imo

iñōmō edæ waodāni inānite omæe ewencæte ante wīi pongāimo imōpa. Wæætē edæ, Botō æmo beyænque quēwencædānīpa, ante pongaboimpa,” ante piingacāimpa. Ayæ wadāni nāni quēwēñōmō gogadānīpa.

Itota miñæ nē goinēnāni

(Māateo 8.19-22)

⁵⁷ Taadonque goyōnāni Itota ingante wacā angantapa.

—Awēnē, bitō ædōmē goyōmite botō bitō miñæ pō gocæboimpa.

⁵⁸ Angā ēñēnīnque Itota wæætē,

—Babæ guintaidi iñōmō ontatodē monguī ēadāni inānīpa. Ayamōidi ongōnta ēadāni inānīpa. Botō Waobo ēñagāimo wæætē edæ monguī omaabo imōpa poncæ āmīi, angacāimpa.

⁵⁹ Ayæ wacā ingante Itota,

—Botō miñæ pōe.

Angā ēñente wædinque tōmengā,

—Awēnē ēñēmi. Botō tāno gote botō wæmpo wængā ate daga wente ate pōmoe.

⁶⁰ Āñongante Itota wæætē,

—Īñæmpa nē wæwocadāni incæ tōmēnāni guīdēnāni wænāni ate ee abi daga wencædānīpa. Bitō wæætē, Wængonguī Awēnē Odeye do pongāimpa, ante gote apænebi ēñencædānīpa. ⁶¹ Ayæ wacā adobaī,

—Awēnē bitō imīte tee empote goinēmo incæ ee ongōñōmi tāno gote botō guīdēnāni inānite, Gobopa, ante apænete pōmoe. ⁶² Āñongante Itota wæætē,

—Omæ nē mangæ mangæ cædongā iñōmō tōō pōni mīnte pæquīmpa, ante cæquēnengā ingampa. Tōmengā dadi ēmænte adīnque tōō pōni cæcampa diyæ tōō mīnte pæquīi. Ayæ adobaī Wængonguī Awēnē Odeye nempo quēwēnīnque nē cæquēnengā iñōmō tōmengā dadi ēmænte inguīpogaque ante acā inīnque Awēnē beyæ ante ædō cæte cæquīngāā.

72 ganca ināni inānite Itota da godongā godānīpa

10 Ayæ ate mōnō Awēnē godōmenque tetenta i doo ganca ināni mānīmpodāni inānite iīmaī angantapa. Mīnitō æmænō mēmīnaa æmænō mēmīnaa godīnque botō nē goquīñōmō ante wayōmō nāni quēwēñōmō māo wayōmō nāni quēwēñōmō māo tāno beyænte gomīni ate botō ayæ poncæboimpa, ānīnque da godongā gogadānīpa. ² Īmaī ante da godongā godānitapa. “Nāwangā āmōpa. Waocā tōmencacodē do pequīnca nanguī inca bai Awēnē nempo nē quēwenguēnēnāni adobaī nanguī ināni inānīpa. Incæte nē tā pedāni wædænque ināni bai nē gode ānāni iñōmō adobaī mēnāniya pōni inānīpa cæmīnīi. Mīnitō Wængonguī ingante apænedīnque, Awēnē, bitō tōmencacodē nē ēabi inte āmi ēñēnīnque gote apænegacædānīpa, ante ædāni. ³ Nōwo mīnitō iñōmō

goedäni, ämopa. Mēñeidi weca ongöninque codotedoidi iñömö tæëmö inänipa diyæ nämä wææ aaquïnänii. Minitö iñömö codotedoidi aquiïnäni bai adobaï aquiimini iñöminite botö ämo mēñe bai inäni weca edæ gomini ataqueedäni. ⁴ Godonte mini ænguinta wente æi ænämäi inte maincoo mongænte godämaï iedäni. Awæncata næænte godämaï iedäni. Taadö godinque wacä ingante bee tēninqe apænedämaï inte goedäni. ⁵ Æcönēmenque go guiite, Mini quēwencabo gänē pōnente waa quēwēedäni, ämini ēñencædänimpa. ⁶ Mänincōnē quēwengä Ao angä ininque tōmengä gänē pōnente waa quēwēmaingampa. Wæætē Baa angä ininque minitö adomīnique gänē pōnente waa quēwēmaimīnipa. ⁷ Mänincōnē mini go guidincōnē quēwēñöminite mänincōnē quēwēnāni pædæ pōnōnāni ænte cænte bete quēwēedäni. Edæ nē cæcä iñömö tōmengä nänö cædi beyæ eyepæ ænguēngä ingampa. Minitö adocōnenque quēwēninqe wacōnē wacōnē godämaï iedäni. ⁸ Æyömömē goyömīni māniñömö quēwēnāni, Pōedäni, änāni ēñente wædinque minitö tōmēnāni cænguī pōnōnāni æninque cæedäni. ⁹ Wēnæ wēnæ wæwēnāni inänite godö cæmini waa bacædänimpa. Ayæ tōmēnāni inänite, 'Wængonguī Awēnē Odeye minitö weca oo pongä acæminimpa,' ante apæneedäni. ¹⁰ Ayæ tōmēnāni quēwēñömö go guiyōminite Baa änāni ininque minitö wæætē tōmēnāni taadonque tao godinque tōmēnāni inänite, ¹¹ 'Minitö quēwēñömö onguipoi wadæ cæwate gomōna tamēñedäni. Incæte Wængonguī Awēnē Odeye minitö weca oo pongä acæminimpa,' ante æedäni. ¹² Edæ minitö iminite ämopa. Wængonguī nänö apænte anguionæ iinque bayonte Todömä iñömö quēwengaināni guiquēnē nanguī pante wæwēñōnāni minitö iminite nē Baa änāni guiquēnē godōmenque nanguī pante wæwenquīnāni inänipa," ante Itota angacäimpa.

Nē ēñēnāmaï quēwēnāni inänite Itota piingampa
(Mäateo 11.20-24)

¹³ Äninqe Itota nē ēñēnāmaï quēwēnāni inänite piininqe iimaï angantapa. "Codatī iñömö quēwēmīni ēñēedäni. Betaida iñömö quēwēmīni ēñēedäni. Minitö mini wæwenguinque ēñēnāmaï cæte quēwēmīnidö anguēnē. Edæ botö minitö weca tæi piñænte botö cædi bai Tido nāni quēwengaiñömö Tidö nāni quēwengaiñömö adobaï cæbo bai māniñömö quēwengaināni iñömö wēnæ wēnæ nāni cægainö ante dobæ ñimpo cædinque gömæ ëmoncoo da wēñadinque gönai'boga tæe contadinque Ca ca wæcægadänimpa. ¹⁴ Ininque Wængonguī nänö apænte anguionæ iinque bayonte Tido iñömö tönö Tidö iñömö quēwengaināni inänite nanguī pangä wæwēnāni incæte tōmengä minitö iminite godōmenque pangä wæwencæminimpa. ¹⁵ Ayæ Capēnaömö iñömö quēwēmīni ēñēedäni. Wængonguī minitö iminite dicæ öönædē wo ææntodongä æi gote toquimīniyaa. Iñæmpa tadö-

mengadænguipo wææntodongä guī wæcæminimpa," angantapa. ¹⁶ Äninqe Itota wæætē tetenta i doo inäni inänite apænedinque, "Minitö apæneyömīni æcänö ēñengä tōmengä iñömö edæ botö imote do ēñengä ingampa. Wæætē minitö iminite nē Baa angä iñömö tōmengä edæ botö imote do Baa angä ingampa. Ayæ botö imote nē Baa äningä inte tōmengä botö imote nē da pōnōningä ingante do Baa angampa," ante apænedinque tōmēnāni inänite Itota angä godänitapa.

Tetenta i doo inäni do godināni inte ocæ ëmænte pōnāni

¹⁷ Angä godināni inte tetenta i doo ganca inäni adodö ocæ ëmænte pōninque watapæ todinque Itota ingante apænedinque,

—Awēnē, bitö ëmōwo apænedinque mōnitö wēnæidi inänite ämōni ēñēninque bitö ëmōwo beyænque godänipa.

¹⁸ Ante todäni ēñēninque Itota wæætē,

—Näinte quingæ cæ bai Tatāna iñömö wēnæ awēnē incæ öönædē inö wæængä nē agaïmo inte botö adobo ämopa. ¹⁹ Botö pōnō ämo ate minitö iñömö nē ämini badinque edæ tæntæ tönö emēñe ingante piñä gäwadäni bai adobaï tæi ëmōmīni inte tæntæ bai nē cædäni inänite wido cæcæminimpa. Ayæ mōnō imonte nē piinte cædongä incæ tæi piñænte cæcä incæte minitö iñömö godōmenque tæi ëmōmīni inte mäningä nänö tæi piñænte cæpāmo ante tōmāmāmo ante edæ wido cæcæminimpa. Edæ æcæmenque incæ minitö iminite æmæwo wido cædämaï incæcäimpa.

²⁰ Incæte minitö ämini ēñēninque wēnæidi do ēñente cædäni beyænque todämaï iedäni. Wæætē, Mōnitö ëmōwo öönædē dobæ yewæmonte ongompa, ante adinque minitö mænōmaï beyænque watapæ toedäni, angacäimpa.

Mæmpo Wængonguī ingante apænedinque Itota to-campa

(Mäateo 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Äninqe Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önōwoca ingante ëwocadongä inte Itota māniñedē edæ watapæ todinque Wængonguī ingante iimaï ante apænecantapa. "Mæmpo ëñēmi. Bitö, Wadäni nämä ocai encadäni tönö nanguī adinque nē ēñēnāni tönö māniñö bitö cægainö ante ēñēnāmaï incædänimpa, ante cædinque bitö cægainö ante wē wodongabiimpa. Wæætē wēñænāni tæcæ ëñadäni bai inäni inänite bitö edonque odömōmi adinque do ēñēnānipa. Bitö öönædē Awēnē ingaïmi inte inguipoga Awēnē adobi inōmi inte edæ mænōmaï cæbipa, ante adinque botö bitö imite waa ate pōnēninque apænebopa. Mæmpo, bitö tōmēmi änö bai cædinque waa cæbi adinque botö Ao ämopa, ante apænebopa," ante Wængonguī ingante apænegacäimpa.

²² Ayæ, “Botö Mæmpo incæ, Bitö Awënë inömi inte aacæbiimpa, ante tömäo iñömö ongoncoo botö nempo pædæ pönöninge tömäo iñömö quëwënäni tömänäni inänite adobaï botö nempo pædæ pönongä æninge botö iñömö edæ tömancoo ënempodique tömäo iñömö quëwënäni inänite në ënempobo imopa. Wængonguï Wëmo iñömote, Æbodö imoo, ante Mæmpoque ëfengä ingampa. Botö wæætë tömengä Wëmo inömo inte, Wængonguï æcänö ingää, ante adoboque në ëñëmo imopa. Ayæ, Iñänique në ëñënäni incædänimpa, ante botö në angainäni inänite odömonte botö apænebo ëñëninge tömënäni wæætë, Wængonguï æcänö ingää, ante në ëñënäni badäni ate mönitö adomönique äanque bai në ëñëmöni imönipa.”

²³ Ante apænedingue Itota dadi ëmæninge tömengä miñæ në godänique inänite apænedingue, “Nöwo mïni adinö adingue në ëmömïni inte mïnitö mïni watapæ quëwenguinge impa. ²⁴ Iïmaï impa, ante apænebo ëñëedäni. Wængonguï beyæ në apænegainäni nanguï inäni tönö imæca awënëidi nanguï inäni incæ mïni adinö bai ante äinente wægainäni incæte edæ adämaï ingadänimpa. Mïni ëñëninö ante adobaï ëñëinente wægainäni incæte tömënäni ëñënämaï ingadänimpa,” ante mäninganca Itota apænecä ëñengadänimpa.

Tämadiabæ quëwengä incæ në waa cæcä ingampa, ante

²⁵ Ayæ ate adocanque idægoidi nani wææ angainö ante në ate ëfengä iñömö, Itota æbänö wapiticæ apænebaingää, ante cædinqe ængæ gantidinqe tömengä ingante iïmaï angantapa.

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Botö æbänö cæte cöwë wænämaï wantæpiyæ quëwenguïmoo, ante wæbopa.

²⁶ Äñongante Itota,

—Möitee wodi, Iïmaï cæedäni, ante wææ yewæmöninqe æbänö ante yewæmongä ongö abii.

²⁷ Äñongante në odömongä wæætë,

—Iïmaï ante yewæmongacäimpa. Bitö mïmö entawëmi inte Wængonguï mönö Awënë ingante waadedinqe bitö önöwoca ewocadinqe ædæmö waadete pönencæbiimpa. Bitö baö tæi piñænte ëñabi inte godö waadete cædinqe bitö ocai encabi inte nö pönëninge waa waadete pönëe. Ayæ adobaï bitö nämä bitö waadete waa cædö bai adobaï pönëninge godongämæ quëwënäni inänite adobaï waa waadete cæe.

²⁸ Ante apænecä ëñëninge Itota tömengä ingante wæætë,

—Bitö nö ëñëmi inte nöingä apænebitapa. Mäninö bitö äninö bai cæbi iningue bitö wænämaï quëwëmaïmipa.

²⁹ Angä ëñëninge guiñente wædinqe në odömongä iñömö, Botö cæquënënö ante wii cæbopa, ante Itota ëñënämaï incæcäimpa, ante namanque ante wææ äninge,

—Iñæmpa wa. Godongämæ quëwënäni, ante bitö äninäni iñömö ædänidö inänii.

³⁰ Äñongante Itota wæætë, Mönö guidengä æcänö ingää, ante odömoncæte ante iïmaï apænegacäimpa.

—Onguïñængä adocanque Eedotadëë quëwente Eedicoo wæidö cægöñongante në ö ænänï tömengä ingante iñontobæ bæi ongonthe weocoo gäni tadongadinqe tæi tæi pänäni nangæ bacä iningue wadæ godäni. ³¹ Ate, Wængonguï quï, ante në godongä adocanque adodö wæidö godö godingue në nangæ bate öñongä ingante gomö adingue ee wodo pænta æmæ wedeca gocampa. ³² Ayæ ate Debiï wodi pæinäni nani Wængonguï oncönë cæcabo incæ adocanque adobaï adoyömö wææ pöningue në nangæ bate öñongä ingante gomö adingue ee wodo pænta gocampa. ³³ Ayæ ate wacä Tämadiabæ në quëwëningä incæ ado wæidö godingue në nangæ öñongä weca adoyömö ponte gomö adingue, Tömengä ædö cæte quëwenguingää, ante tömengä wædö ante bai nanguï pönente cæcantapa. ³⁴ Iñgä iñömö në nangæ bate öñongä weca pöningue tæi tæi pänäni nänö æbäadïñömö oginguipæ tönö yowepæ ti nämæ biinömmæ nani ämæ gao caadinqe wecooca wini caacampa. Ayæ, Tæe contate gocæcäimpa, ante adocä Tämadiabæ quëwengä iñömö nämä nänö në mongænte goquëningä bodo önöñabæ në nangæ badingä ingante ængö cæcä tæe contayongante bodo ingante töö töö ænte gocampa. Ayæ taadö pönäni nani cænte guiite möincö ganca ænte mäo guidingue në nangæ badingä ingante waa cæcampa. ³⁵ Iïmö ate padata nani godonte æinta mentaa tadöninge mänincönë në aacä ingante pædæ godöninge, Bitö në nangæ badingä ingante waa cæe. Quiëmë æinengä adingue bitö godömi ængä ate botö bitö weca adodö pöningue bitö godönimpo adopo wæætë pædæ pönömo æncæbiimpa, ante gocampa. Mänömaï cæcampa. ³⁶ Äninge Itota tömengä ingante në äningä ingante godömenque angantapa. Bitö imite ñöwo ämo ëñëninge bitö wæætë apænebi ëñëmoe. Në nangæ bate öñongä weca pönäni mengäa go adocanque inäni incæte æcänö tömengä tönö godongämæ quëwënäni bai inte waa cæcantawoo, ante pönëmi.

³⁷ Äñongante në odömongä wæætë,

—Tömengä ingante në waadete godö waa cædongä incæ tömengä guidengä bai cæcampa.

Ante apænecä ëñëninge Itota wæætë,

—Tömengä nänö cædö bai bitö adobaï godingue cæbæwe, angacäimpa.

Maadota tönö Mäadiya nāna caya oncönē Itota ēñā-campa

³⁸ Ayæ taadö goyönāni tōmēnāni quēwēñōmō pongā adinque onquiyængä tōmengä emōwo Maadota iñōmō Itota ingante angä tōmengä oncönē pō guiite ēñācantapa. ³⁹ Maadota tōniñacä Mäadiya iñōmō Itota önōwaca inō tæ contadinque tōmengä apæneccä ēñēē congantapa. ⁴⁰ Maadota guiquēnē nē ēñādāni beyæ ante nanguī cæte wædinque Itota weca pōninque, —Awēnē, botō tōniñacä emō cæte gocä ate botō adoboque nanguī cæbo ate wædāmaī imitawo. Edæ āmi pō cæcæe.

⁴¹ Añongante Itota,

—Maadota, Maadota, bitō wa wa wa cæcæte ante wæwēmi awædö. ⁴² Wæætē adoque pōni cædinque edæ eyepæ impa. Mäadiya do, Quinō waa cæquimoo, ante apænte pōnēningä inte botō önōwaca inō pō tæ contate ēñēē congä adinque botō wæætē tōmengä ingante, Goe, ānāmaī incæboimpa, angacäimpa.

Wængonguī ingante æbänö apænequī, ante Itota apæneccä

(Mäateo 6.9-15, 7.7-11)

11 Itota ayæ ate wayōmō gote Wængonguī ingante apæneccantapa. Iñque apæneccä adinque tōmengä nānō nē emiñængä adocanque tōmengä ingante apænedinque,

—Awēnē ēñēmi, Wäö tōmengä nānō emiñæñāni inānite odōmonte, Wængonguī ingante æbänö ante apænequī, ante nānō apænedö baī bitō mōnitō imōnite adobaī ante odōmonte apænebi ēñenguīmōnii.

² Ante wæyönāni Itota,

—Wængonguī ingante apæneccæte ante iīmaī ante apæneedāni, “Mōnitō Mæmpo nē öönæde quēwēnōmi inte ēñēmi.

Mōnitō bitō emōwo tæiyæ waemō emōmi adinque bitō emōwo ante waa adinque apænemōnipa.

Bitō öönæde Awēnē nē ingāimi inte inguipoga Awēnē Odeyebi bitō baquinque edæ quingæ pōe. Öönæde owodāni ēñente cædāni baī inguipoga adobaī bitō änō baī ēñente cæcäimpa.

³ Mōnitō imōnite bitō, Cænguī, ante iīmō iñō iīmō iñō eyepæ pōnōmi ænte cæmōnie.

⁴ Mōnitō wēnæ wēnæ cæmōni incæte bitō nē panguenēmi incæ pōnō ñimpo cæbi quēwēmōnie. Mōnitō adobaī edæ wadāni mōnitō imōnite wēnæ wēnæ cædāni adinque ñimpo cæmōni quēwēnāni ae.

Mōnitō wēnæ wēnæ mōni cæinēnō godō gocæte ante cæmōni adinque bitō wææ cæbi ate māniñō godō godāmaī inte mōnitō wæætē wēnæ wēnæ cædāmaī incæmōnipa, Wæætē edæ nē wiwa ewocadongā nempo ongōñmōnite bitō gā pe æmpobi quēwēmōnie.”

Mänōmaīnō ante apænete Wængonguī ingante apæneedāni, Itota angantapa.

⁵ Añinque tōmēnāni inānite godōmenque apænedinque Itota,

—Bitō iīmaī cæbi ininque bitō æmigo æbänö cæbaingää, ante pōneedāni. Ayaönænēña incæ bitō æmigo weca godinque bitō, “Botō æmigo ēñēmi. Pāōmo bodogaa tānoque pōnōmi ænimo inte ayæ ate botō adopo pōnōmo æncæbiimpa. ⁶ Edæ wacä botō æmigo incæ wayōmō gocæte ante botō weca pongampa cæbii. Botō, Quinō impa diyæ godōmo cænguīgää, ante wædimo inte bitō imite ämopa.”

⁷ Añōmi tōmengä guicōnē öñōninque, “Botō odemō ædæmō tee mōnedinque botō wēñæñāni tönō möimoga öñōmo inte diyæ ædö cæte ængæ gantite godōmo ænguimii. Ee ae.” ⁸ Añinque bitō æmigo incæ bitō ämi beyænque ængæ gantite pōnōnāmaī ingampa. Incæte wæætē wæætē añōmi tōmengä, Ancaā ēñente awædö, añinque ængæ gantidinque bitō imite do pōnongä æmaīmipa. ⁹ Ante apænedinque botō iñōmō mīnitō imīnite iīmaī ämopa. Pōnōmi æmoe, ante nē angä baī cædinque mīnitō mīni ænguīnō ante Wængonguī ingante apæneedāni. Æyömōnō iī, ante nē diqui diqui mingä baī cædinque mīnitō, Æbänö iī, ante ædæmō ēñencæte ante Wængonguī ingante wede pōnente apæneedāni. Odemō mōnitō beyæ wi ænecäimpa, ante aa pecä baī cædinque mīnitō, Æbänö cæquimoo, ante ēñencæte ante Wængonguī ingante nanguī apæneedāni. ¹⁰ Edæ, Pōnōmi æmoe, ante nē änāni iñōmō edæ do ænānipa. Nē diqui diqui mīnāni iñōmō do adānipa. Ayæ odemō ponte nē aa pedāni tōmēnāni nāni guiquinque edæ do wi ænete baī bacæimpa.

¹¹ Ante apænedinque Itota godōmenque apæneccantapa.

—Wēñæ mæmpobi imi, ēñēmi. Bitō wēñængä pāö ante angä ēñēninque bitō dicæ dicamō incæ godōmi ængäa. Gæyæ ante angä ēñēninque bitō tæntæbo incæ dicæ godōmi ængäa. ¹² Enquēmo angä ēñēninque bitō emēñe incæ dicæ godōmi ængäa. ¹³ Iñinque mīnitō nē wiwa cædōmīni incæ, Wēñængä beyæ quīnō waa i, ante ēñēmīni inte do godōmīni ængampa. Mōnō Mæmpo iñōmō waa pōni cædongä iñongante änāni ēñēninque tōmengä nē änāni inānite tōmengä Tæiyæ Waemō Önōwoca ingante da pōnongä æncædānipa, ante Itota apænegacäimpa.

Wēnæ tönö cæcä imaingampa, ante wapiticæ änānipa

(Mäateo 12.22-30; Mäadoco 3.20-27)

¹⁴ Ayæ wēnæ nē babetadecä iñōmō waocä baö do guiite ongōñongante Itota tæcæ wido cæcantapa. Wēnæ tao gocä ate onguīñængä tededāmaī iningä incæ do tedecä ate wædinque godongāmæ ongōnāni wæætē guīñente wædinque waa agadānipa. ¹⁵ Pancadāniya guiquēnē, “Iñæmpa wēnæ awēnē Beedeboo

tönö godongämæ cædinque Itota wënæidi inänite wido cæcä i maingampa töö," ante tedewënanitapa.

¹⁶ Wadäni guiquënë, Æbänö cæmō ate Itota oda cæquingäa, ante cædinque tömengä ingante, Bitö öönædë nani cæi bai mä odömōmi ate pönëmaimōnipa, änänitapa. ¹⁷ Mänōmai babæ cæcæte ante änewënanipa, ante Itota do ëñëningä inte iimaï angantapa. "Awënë odeye nempo quëwënanä näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininque awënë nänö ömædempote wæquinque tömënäni nämä ewente cædänipa. Ayæ adocönë owocabo incæ adoyömō godongämæ quëwëninäni incæ näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininque tömënäni oncö woquinque näwæ gobainänipa. ¹⁸ Minitö, Wënæ awënë Beedeboo tönö cædinque Itota wënæidi inänite wido cæbaingampa, ante änewëminipa töö. Iñæmpa awënë Tatäna nempo quëwënanä iñömō näëmæ wæætedö wæætë piinäni ininque adocabodäni inämaï iñönänite tömengä dicæ tömënäni inänite ënempobaingäa. ¹⁹ Minitö, Beedeboo tönö cædinque Itota wënæidi inänite wido cæcampa, ante tedewëminipa. Mäninö mini änewënö näwangä i bai minitö miñæ nē godäni guiquënë æcänö tönö cæte wido cædänii. Ininque minitö miñæ nē godäni incæ mini änewënö beyænque ante näëmæ piinque minitö iminute wæætë apænte äninque piincædänimpa anguënë. ²⁰ Botö iñömō Wængonguï tönö godongämæ cædinque wënæidi inänite wido cæbo apa änewëmini. Mänōmai i ininque botö Wængonguï Awënë Odeye inōmo inte minitö weca do pōmo aedäni," ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ, "Iimaï impa. Nē tæi piñængä iñömō tæëmoncoo wëñate mongæninque, Wææ godö cæinca, ante tæëmonca næænte tömengä oncö boyæ wææ godö wææ godö cæyongä tömengä ëadincoo iñömō edæ ee ongompa. Tatäna iñömō mänōmai ingampa. ²² Incæte wacä godömenque tæi ëmongä inte pöninque mäningä ingante edæ bæ tacampa. Ayæ tæëmonca, Wææ godö botö cæinca, ante mäningä nänö äninca ñowo pöningä iñömō gä pe æmpote ö æninque tömengä nänö ëadincoo adobaï gä pe æmpote ö ænte mao nēnempocampa. Botö iñömō nē tæi ëmōmo pönä inōmo inte edæ godömenque tæi ëmongä nänö gänä cæbaï cæbopa," angantapa.

²³ Ayæ, "Botö tönö æcänö wii godongämæ cæcä iñömō tömengä iñömō edæ botö imote Baa ante piinte cæcä ingampa. Ayæ botö, Waodäni botö miñæ poncædänimpa, ante cæyōmo waocä botö tönö wii cæcä iñömō tömengä wæætë botö miñæ poncæ cæyönänite tatodongä wadæ godänipa," ante Itota apænecantapa.

Wënæ waodë owote godingä inte adodö pompa, ante
(Mäateo 12.43-45)

²⁴ Ayæ apænedinque Itota iimaï ante apænecantapa. "Waocä baönë owote ate tao godinque wënæ wentamö nänö ewocadingä iñömō edæ, Quingänö baönë

go guidinque edæ guëmante quëwenguimoo, ante diqui diqui minte ayongä önömæca to aminte i ate wædinque edæ, 'Botö tao godincönë adodö go guite quëwencæboimpa,' ante pönëninque adodö pongampa. ²⁵ Ponte ayongä waocä önonganque bayongante wacä önöwoca tömengäa owodämaï ingä adinque wënæ wæætë, Æ waocä botö owodincö bai inongä inte ñowo wadæ ñëmænte mäincoo cabo tē gæte bai ömæwocacä ingä abopa. ²⁶ Ate adinque tömengä wæætë godinque wënæidi godömenque wentamö ewocadäni tiæte ganca mänimpodäni inänite ænte pongampa. Tömënäni tömänäni waocä baönë godongämæ pö guite owodäni ate waocä iñömō wënæ yewæninque godömenque wæwengampa," ante Itota apænegacäimpa.

Æbänö cæte watapæ quëwenguï, ante

²⁷ Itota tæcæ apæneyongante onquiyængä iñömō godongämæ ongönäni tönö ongöninque ogæ tededinque,

—Bitö imite nē mangainä inte edæ tömënä nänä toquinque impa. Bitö imi goömæ gänongainä inte edæ tömënä watapæ nänä quëwenguinque impa.

²⁸ Ante ogæ tedecä ëñëninque Itota wæætë,
—Iñæmpa Wængonguï nänö änö ëñëninque nē cædäni guiquënë tömënäni wæætë nani watapæ quëwenguinque ëñente cædänipa, ante apænegacäimpa.

Öönædë nani cæi bai cædinque mä cæbi amönie, änänipa

²⁹ Mäniñedë godömenque nanguï inäni pönäni adinque Itota, iimaï ante apænecantapa. "Minitö wiwa mini cæcabo iminipa. Minitö edæ, Mä cæte odömōmi adinque pönëmaimōnipa, ante ancaa ämini awædö. Näwangä ämo ëñëdäni. Cönäö wodi beyæ cædinque Wængonguï bamönengæ nänö cægainö ante minitö pönënamäi iñömönite edæ mäninque mini aquinque cæcæimpa änewëminii. ³⁰ Nñebaidi pönencædänimpa, ante Cönäö wodi ingante Wængonguï angä quëwengacäimpa. Nñowomini pönencæminimpa, ante adobaï cædinque Wængonguï botö Waobo ëñagaïmo iñömote adobaï angä quëwëmo acæminimpa.

³¹ Doyedë iñömō betamonca gämænö ömæ awënë inongä inte onquiyængä incæ awënë Tadömöo wodi nanguï ëñente nänö apænedö ante ëñencæte ante doönæ quëwëninque pongacäimpa. Tadömöo wædænque ëñengä iñongante botö godömenque nanguï ëñëmo inte minitö weca ongöñömote minitö iñæmpa wii ëñëminipa töö. Ininque mäningä onquiyængä incæ Wængonguï nē apænte angä weca pöninque mini ñowo quëwencabo tönö godongämæ ongöninque, Mini pante wæquinque ëñënamäi ingaminimpa töö, ante apænte piinguingä ingampa.

³² Cönäö wodi Wængonguï beyæ apænecä ëñëninque

Ninebaidi wænæ wænæ nāni cægainō ante wæwente pōnēnque ñimpo cægadānimpa. Cōnāo wodi wæ-dangā iñongante botō wæætē nē ñænæmo inte apænebo eñēnque mīnitō iñōmō eñēnāmaī imīnīpa. Īnque Ninebaidi incæ Wængonguī nē apænte angā weca pōnque mīni ñōwo quēwencabo tōnō godongāmæ gongænte ongōnque, Mīni pante wæquinque eñēnāmaī ingamīnīpa tōō, ante apænte pīnānidō anguēnē,” angantapa.

Mōnō awinca gomō aquinēmō baī ēmōmpa, ante
(Māateo 5.15, 6.22-23)

³³ Ayæ godōmenque apæncantapa. “Gongapæncade tī wodōnōnque waodāni dicæ awēmō iñōmō wē wodōnāniyaa. Owæta boo cæcadāniyaa. Wæætē, Māniñōmō nē pō guīdāni acadānimpa, ante cæd-
inque gongapæncade awæmpa æmongapaa cō cædāni ñāō bæco adānīpa. ³⁴ Mōnō baō tōmāo beyæ mōnō awinca tica ēnente baī ēmōmōmpa. Mōnō nō pōnēnque amō inque mōnō ñāō tica ēnente cæ-
gonte baī waa cæte quēwēmōmpa. Wæætē wiwa pō-
nente amō inque mōnō wēmō iñōmō cægonte baī
inte wiwa cæte quēwēmōmpa. ³⁵ Mānōmaī beyæ bitō,
Wēmō ēwocadāmaī incæboimpa, ante bitō ōnōwoca
cōwā adinque nāmā wææ cæe. ³⁶ Īnque bitō baō
tōmāo ñāō entawēnque bitō ōnōwoca adobaī ñāō
ēwocabi inque quīomenque incæ wēmō entawēnā-
maī imāimīpa. Gongapæncade ñāō bæco edonque abi
baī edæ ñāō ædæmō entawēnque edonque adinque
waa quēwēmaimīpa,” ante Itota apænegacāimpa.

Paditeoidi tōnō nē wææ odōmōnāni inānite Itota
pīngā

(Māateo 23.1-36; Māadoco 12.38-40; Odoca 20.45-47)

³⁷ Īnque apæncā ate adocanque Paditecā tō-
mengā ingante, Pō cæe, angā eñente pō guīte
cæncæte ante ongongā. ³⁸ Adinque Paditecā iñōmō,
Itota quīnante mempodāmaī inte cængāā, ante
guīñente wæcā. ³⁹ Īnque mōnō Awēnē tōmengā in-
gante,

—Mīnitō Paditeoidi iñōmō edæ owæta tōnō podato
cæncadē inō wentamō ēnencōo ee adinque yabæque
mēnongate baī cæmīni imīnipææ. Māincooque æi-
nente mīni wædō beyæ ayæ wiwa mīni cædō beyæ
edæ mīmōno wentamō entawēmīni imīnīpa. ⁴⁰ Mīni
ēñēgadē. Nē badongā iñōmō yabæque badōnque
cæncadē inō badōnāmaī ingantawogaa. Īñæmpa
mōnō baō nē badongaingā iñōmō adocā mōnō ōnō-
woca badongacāi apa quēwēmīni. ⁴¹ Īnque mīnitō
wæætē wadāni inānite ædæmō waadedinque mīnitō
māincoo pædæ godō pædæ godō cæmīni inque tō-
mancoo edæ ñā mēnongate baī ba adinque mīnitō
wæætē edæ ñāō baī entawencæmīnīpa.

⁴² Paditeoidi mīni wæquinque iīmaī cæmīnīpa. Māin-
coo diete ganca mānīmpocōo ænte cō cædinque, Ado-
cooque Wængonguī quī impa, ante mōnō

godongæimpa, ante cæmīnīpa. Mīnitō mānōmaī cæd-
inque edæ ōñabo mīni mīnte pæyabo, Oguī waa cæn-
guī, ante mīni tā pete æñabo incæ edæ, Wængonguī
quī impa, ante pancayaboga godōmīnīpa. Māninganca
cædinque mīnitō waa cæmīni incæte wadāni inānite
nō cædāmaī imīni inte Wængonguī ingante waadete
pōnēnāmaī imīnīpa tōō. Īñæmpa mānīnō ōñabo
godonguēnēmīni inte mīnitō godōmenque waadete
pōnēnque nō cæquēnēmīni imīnīpa.

⁴³ Ayæ Paditeoidi mīni wæquinque impa. Mīnitō
odōmōincōnē go guīdinque nāmanque ante pōnēn-
inque waēmōmpaa pōnī tæ contate tomīni awædō.
Ayæ waodāni nāni godonte æimancadē godinque
mīnitō nāmanque pōnēnque, Wadāni, Waa
quēwēdāni, ante apænedinque mōnitō imōnite waa
acadānimpa, ante mīni wæquinque edæ ānewēmīni-
pa tōō.

⁴⁴ Ayæ waocā wodido ñōmæi ongō baī mīnitō iñōmō
mīni wæquinque edæ wentamō entawēmīnīpa. Mānō-
maī entawēmīnīpa, ante eñēnāmaī inte wadāni edæ
mīni ānō ante eñente cædinque edæ oda cædānīpa,
ante Itota pīngantapa.

⁴⁵ Īnque adocanque idægoidi nāni wææ angainō
ante nē ate eñengā iñōmō Itota ingante apæned-
inque,

—Awēnē, mānōmaī ānque bitō mōnitō imōnite
adobaī pīnte ānewēmi awædō.

⁴⁶ Āñongante,

—Mīnitō dodāni nāni wææ angainō ante nē adīmīni
inte edæ mīni adobaī wæquinque impa. Edæ, Cædā-
maī cædāmaī, ante ancaa wææ ānque mīnitō iñōmō
edæ māincoo teēmencōo mō paate wadāni ōnōnan-
capæ cō cædancapænāni baī cæmīnīpa tōō. Ayæ
wæætē ōnompogonca adopogoncaque incæ gā ænan-
capænāmaī cæte baī cædinque mīnitō mīni
wæquinque edæ, Æbānō cæte waa quēwengūi, ante
odōmonte apænedāmaī imīnīpa tōō, ante Itota
apæncantapa.

⁴⁷ Ayæ godōmenque apænedinque, “Wængonguī
beyæ nē apænegaināni inānite mīnitō mæmæidi incæ
nē wænōnāni ingadānimpa. Mīnitō iñōmō, Nē wænōn-
gaināni nānōmōidi imōnīpa, ante baī cædinque, Wæn-
gonguī beyæ nē apænegainānido, ante mænōnomīni-
pa tōō. Mīni wæquinque edæ mānōmaī cæmīnīpa.

⁴⁸ Īnque, Mōnitō mæmæidi wænongadānimpa, ante
eñēnimōni inte tōmēnāni wodido ante mænōnomōni-
pa, ānque mīnitō mæmæidi nāni cægainō ante Ao
ānque cæmīnīpa tōō,” ante Itota pīngantapa.

⁴⁹ Ayæ iīmaī ante apæncantapa. “Mānōmaī beyæ
Wængonguī mōnō nē eñengāingā inongā incæ iīmaī
ante apænegacāimpa. ‘Botō beyæ nē apænedāni tōnō
botō nē da godōnāni inānite botō, Idægoidi weca gote
apæneedāni, āmo gocædānimpa. Āmo gote pōnāni
adinque idægoidi wæætē pancadāniya inānite
wænōnāni wæncædānimpa. Ayæ pancadāniya inānite
togænte pānāni wæcædānimpa,’ ante Wængonguī do

apænegacäimpa. ⁵⁰ Ìnque ñowo quëwëmini iñöminite, Quinante wænöminii, ante Wængongui edæ minitö iminite ancæcäimpa. Wængongui beyæ nê apænegainäni inänite tömengä nänö badongaiñedê dodäni mä pöni wænönäni beyæ ayæ iincayæ ate ñowo ganca wænönäni beyæ inique edæ nê wænäni tömänäni wepæ nani nägainö ante, Ñowo quëwëmini mäninäni tömänäni wepæ näate bai iminipa. ⁵¹ Edæ tömänäni nani wænongainö ante edæ ñowomini mini pante wæquinque impa. Edæ mä pöni wænöninque docä Abedo wodi ingante adocanque wænongä wængacäimpa. Ìncayæ ate Wængongui oncö ñænencö boyæ nani iya täimpaa gänê ongöñongante Tacadiya wodi ingante wænönäni nänö wænganca wadäni nangui inäni inänite wænönäni wængadänimpa. Incæte Wængongui, Minitö mæmæidi nänömoidi ingaimini inte tömënäni nani wænongai beyenque wepæ näate bai wentamö entawëñöminite botö wæætê ñowomini iminite pämo wæcæminimpa, ante Wængongui angampa,” ante Itota apænegacäimpa.

⁵² Ayæ apænedinque, “Dodäni nani wææ angainö ante nê adimini iñömö minitö nê ëñenguënemini inte edæ mini wæquinque nö pönente ëñënamai iminipa. Ayæ wadäni, Nö pönente ëñengäimpa, ante odemö guite bai tæcæ cædäni adinque minitö odemö tee mönete yabæ wido cæte bai cædinque tömënäni inänite edæ wææ cæminipa töö,” ante Itota apænegacäimpa.

⁵³ Ìnque apænete tao goyongä nê odömönäni tönö Paditeoidi tömengä ingante nangui piinte badinque, Ämöni ëñëninque apænebi ëñëmönii, apænebi ëñëmönii, ante ancaa änänitapa. ⁵⁴ Ayæ, Tömengä wabänö oda cæte tedecä inique mönö wæætê pämo wæbaingampa, ante wææ wänonte bai cægadänimpa.

Wadö tedete wadö nani cædönö ante

12 Mäniñedê nangui inäni æpodö miido ganca inäni adoyömö pö bee tē bee tē cædinque goto gongæñönäni Itota tömengä miñæ nê godäni inänite täno apænedinque, “Paditeoidi iñömö wadö tedete wadö cæyönäni minitö wæætê wadö nani cædö ante, Päo yedæ æmpoqui bai wodö wodö cæpa, ante gomö adinque tömënäni nani cæinö bai cædämai iedäni. ² Adämai incædänimpa, ante quiëmê wê wodonte i incæ iincayæ ate tömäa wi ænete bayonte edonque pöni bacæimpa. Ayæ quiëmê awëmö cæte i incæ iincayæ ate edonque pöni acædänimpa. ³ Wëmö iñömö mini tededö incæ edæ ñäö iñömö edonque pöni ëñengäimpa. Ayæ guicönê minitö wæntæ apænedö incæ iincayæ ate oncömanca inö æi edæ ogæ tedete edonque ëñengäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Æcänö ingante guiñente wæquii, ante

(Mäateo 10.26-31)

⁴ Ayæ, “Botö æmigoidi ämo ëñeedäni. Waocä baonque wænönäni ate tömengä ingante ædö cæte godömenque cæquinäni. Ìnque minitö iñömö, Baonque wænönäni wæncæ wæ, äninque edæ guiñënamai iedäni. ⁵ Wæætê edæ, Æcänö ingante guiñente wæquënemini iminii, ante botö odömonte apænebo ëñeedäni. Waomini iminite wænonte ate nê angä inongä inte tadömengadænguipo nê wido cæcä ingante iñömö minitö tömengä ingante edæ guiñeedäni. Ao. Mäningä ingante guiñente wæedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

⁶ Ayæ, “Wadäni ayamöidi önompo æmæmpoque mänimpodäni beyæ tigitamö mentamonga ante pædæ godonte ænäni aminitawo. Incæte ayamö adocanque ingante edæ Wængongui cöwë wææ aacampa. ⁷ Edæ, Ayamöidi bacoo pöni inäni incæte önönäni inäni, ante nê äningä inte mönö Mæmpo iñömö minitö iminite wæætê godömenque waa acampa. Ìñæmpa mönö ocaguï incæ æpoguïno encamö, ante Wængongui iñömö edæ do ëñente aacä apa guiñëwëminii,” ante Itota angantapa.

Wadäni ëñëñönäni mönö Itota ingante Ao angæimpa, ante

(Mäateo 10.32-33, 12.32; Mäadoco 10.19-20)

⁸ Ayæ apænedinque, “Nawangä ämopa, angantapa. Æcänö wadäni ëñëñönäni botö imote Ao äninque, Bitö botö Awënë inömi imipa, ante äna botö Waobo nê ëñagaïmo inte tömengä ingante wæætê Ao äninque, Bitö iñömö botö miñæ nê gogaïmi inömi imipa, ante Wængongui anquedoidi ëñëñönäni ancæboimpa. ⁹ Wæætê edæ wadäni ëñëñönäni botö imote nê Baa angaingä ingante botö wæætê Wængongui anquedoidi ëñëñönäni tömengä ingante edæ Baa ancæboimpa,” angantapa.

¹⁰ Äninque, “Botö Waobo ëñagaïmö iñömote waocä babæ ante wiwa angä incæte Wængongui wæætê edæ pönö ñimpo cæcä quëwencæcäimpa. Wæætê Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante godö babæ ante nê änewengä ingante Wængongui wæætê edæ ñimpo cædämai inte cöwë pancæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

¹¹ Ayæ, “Minitö iminite bæi ongonte tömënäni odömöincönê ænte godinque gö cædäni incæte minitö mäniñedê, Æbänö ante apænequimoo, ante wædämai iedäni. Awënëidi weca incæ nê änäni weca incæ minitö iminite ænte mäo goncædäni incæte minitö mäniñedê, Piinäni ëñente wædinque æbänö ante nämä wææ anguimoo, ante ayæ, Æbänö ante apænequimoo, ante guiñente wædämai iedäni.

¹² Ìñæmpa Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca mäniñedê incæ, Æbänö wææ anguui, ante odömonte

angä eñëningue mīnitō wæætē mäninō ante wææ an-cæminīpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Mäincoo näni äinēmāmo ante

¹³ Tæcæ apæneyongä godongämæ ongönäni ongön-inque adocanque Itota ingante,

—Awënë, botō wæmpo wodi mangaincoo incæ mæmpo wodi ömæ ingaimæ incæ botō mēmō ingante tæcæguedē ämi pä cæcä æmöe.

¹⁴ Äñongante Itota,

—Botō nē apænte ämo imopa diyæ ämo pä cæquingä.

¹⁵ Änīnque godongämæ ongönäni inänite apæned-inque,

—Wīi mäincoo nanguī ænte beyænque mönō quëwengäimpa cæminīi. Mīni mäincoo äinēmāmo ante edæ ñimpo cædinque ee aedäni.

¹⁶ Änīnque Itota, Wængonguī Awënë æbänō cæquingä, ante eñencædänīpa, ante imæca quëwënäni näni cæinō ante odömōnīnque iīmaī apænecantapa.

—Adocanque nē nanguī ëacä inte tömengä ömæ waingui-poga nanguī pönī pæ. ¹⁷ Adīnque tömengä iñömō, “Æbänō cæquimoo. Botō cænguī da wenguīncō ñænæncō impa diyæ da wente mangui-moo.” ¹⁸ Änīnque, “Iīmaī cæcæboīpa. Guiyancō oncō bæ tate ñænæncō wæætē mænoncæboīpa. Mænōnīnque tömemoncoo tönō mäincoo wæætē mänincönē tömancoo da wencæboīpa. ¹⁹ Ayæ nämanque apæned-inque botō, Botō cænguī tönō mäincoo nanguī wædepo ba beyæ eyepæ mänimo inte botō guëmancæboīpa. Önonque cænguī nanguī cænte nanguī bete tocæboīpa,” ²⁰ Ante nämanque pönëñongä wæætē nē mäningä ingante Wængonguī, “Eñënämaī cæbīpa töö. Ñöwo woyowotæ incæ edæ, Idæwaa quëwëmīpa, ämo wæncæbīpa. Wæmi adīnque edæ bitō mäincoo inī edæ æcänō mäincoo baquīi,” ante Wængonguī angampa, ante Itota, Mänīnque ante apænebopa, angacäimpa. ²¹ Ayæ tömënäni inänite wæætē, “Wængonguī mänömaī angä eñente wædinque mīnitō wæætē iīmaī ante pönencæminīpa. Æcänō, Tömëmoque quī, ante da da wente mäna iñömō tömengä Wængonguī ayongä nē ömæpocä bai inte ömæwocacä ingampa. Nē ëacä wodi nänō wænō bai tömengä adobai bate wæquīnō anguënē,” ante Itota apænegacäimpa.

Tömengä wëñænäni inänite Wængonguī aacampa, ante

(Mäateo 6.25-34)

²² Itota mäniñedē tömengä miñæ nē godäni inänite, “Iñīnque botō mīnitō imīnīte ämopa. Inguīpoga mīni quëwenguīmāmo ante wädämaī iedäni. Quīmönō impa cænguīmoo, ante, Quīncodō impa wëñäquīmoo, ante wädämaī iedäni. ²³ Cænguīnque cænīnque dicæ

quëwëmongaa. Weocooque wëñadīnque dicæ quëwë-mongaa. Mönō quëwenguīmāmo iñömō godömenque impa. ²⁴ Gapatai iñömō cænguī ante dicæ minte pæ ate tä pete mänāniyaa. Incæte Wængonguī eyepæ godongä cænäni aedäni. Mīnitō guiquënē öömä ëadäni bai inämaī iñöminīte Wængonguī mīnitō imīnīte godömenque waa adīnque eyepæ pönongä cæminīpa. ²⁵ Wængonguī nänō anganca quëwëningue mīnitō nanguī cædinque wantæ iñō incæ ædō cæte godömenque quëwenguīmīnīi. ²⁶ Mäninō wædænque cæquī incæte wīi eyepæ cæminī inīnque mīnitō, Botō quëwenguīnō ante wadō wadō cæcæboīpa, ante quīnante wæmīnīi,” ante Itota angantapa.

²⁷ Ayæ, “Ongai guiquënē weocoo ante daque daque dadämaī inte wodonte tīnämaī iñönänite Wængonguī weocoo wæmoncoo bai godongä waa pönī ënopa. Awënë Tadömō wodi wæmoncoo ëagaingä incæ wīi ongai bai eñagacäimpa. Ongai iñömō godömenque wæmō pönī ënopa. ²⁸ Gaguīmæ iñömō iīmō ate edæ gongapamō nē tanguīnque ñöwoönæ pæ incæte Wængonguī wæmō pönongä ënopa. Iñīnque, Wæmō ënodō nē pönongä inte mönō imonte godömenque eyepæ pönī pönongä ænte eñacæimpa, ante pönëmīniyaa. ²⁹ Mīnitō cænguī ante bequī ante æinente wädämaī iedäni. Edæ, Æbänō cæte ænguīmō, ante wädämaī iedäni. ³⁰ Inguīpoga wayömō näni eñënämaī incabo wayömō näni eñënämaī incabo mäninō ante wæyönäni mīnitō guiquënē, Mönō ænguënēnō ante mönō Mæmpo iñömō edæ do eñengampa, ante pönëningue guīñente wädämaī iedäni. ³¹ Wæætē Awënë Odeye nempo quëwencæte ante nanguī cæyömīnīte tömengä wæætē mīnitō ænguënēnō ante do edæ eyepæ pönī pönongä æncæminīpa,” ante Itota apænecantapa.

Mönō ëaquīncoo öönædē do ëamōmpa, ante

(Mäateo 6.19-21)

³² Godömenque apænedīnque Itota, “Botō nē aabo iñömote mīnitō botō miñæ mīni gocabo iñömō wædænque pönī imīni incæte edæ guīñente wädämaī iedäni. Iñæmpa mīnitō Mæmpo iñömō, Awënë Odeye nempo quëwencæminīpa, ante pönō cædinque waa tocampa cæminīi. ³³ Mīnitō iñömō, Ö ænāni dæ äñömō cayæ cænāmaī iñömō botō mäincoo wodämaī inguīncoo inte edæ cöwë mæ ongongäimpa, ante cædinque öönædē iñömō wo ææntodonte bai cæedäni. Wodämaincadedē da wente bai cædinque mīnitō mäincoo godonte ænīnque ömæpodäni wæwënäni inänite wæætē godöminī æncædänīpa. ³⁴ Mīni waocabo iñömō mīnitō mäincoo ongöñömō mäniñömō quëwencæte ante wæmīni imīnīpa, ante adīnque botō, Öönædē iñömō wo ææntodonte bai cæte mäedäni, antabopa,” ante Itota apænecantapa.

Tömää eyepæ cædinque wänö cöedäni, ante

³⁵ Ayæ apænedinque, “Waadäni, Awënë beyæ ante cæcæimpa, ante weocoo eyepæ wēñadinque, Gongapæncade waemö bæcocæimpa, ante eyepæ pönī cædäni bai mīnitō adobai eyepæ pönī cædinque, Awënë poncæcäimpa, ante wänö cöedäni. ³⁶ Edæ waodäni tömēnāni awënë wayōmō gote ææmæ bete ocæ emænte ponte aa pecä eñēninque quingæ wi ænecæte ante wänö cōnāni bai cædinque mīnitō adobai, Awënë poncæcäimpa, ante wänö cöedäni. ³⁷ Edæ awënë ponte ayongä tömengä ingante nē cædäni wänö cōnāni adinque tömengä wæætē edæ pönö waa cæcä æninque tömēnāni iñōmō tocædänimpa. Mīnitō imīnite näwangä ämopa. Nē wänö cōnināni inānite awënë pönö angä ate tæ contadäni ate tömengä nē awënë inongä incæ, Nanguī cæcæimpa, ante weocoo wēñadinque tömēnāni weca pōninque edæ pönö cæcä æncædänimpa. ³⁸ Edæ woyowotæ tæcæ bæcä incæ ayatadāa wæicä incæ pōninque tömengä nē wänö cōnināni inānite waa adinque pönö waa cæcä adinque tömēnāni iñōmō watapæ edæ tocædänimpa. ³⁹ Wæætē oncö nē äcä guiquēnē, Nē awēmō æncæ cædongä æyedēnō ponguingä, ante eñēninque do wææ cæcä bai nē awēmō æncæ cædongä wæætē edæ pō guite ænāmai incædongäimpa, ante apænebo eñente pönēedäni. ⁴⁰ Mīnitō adobai, Waocä nē eñagaingä æyedēnō ponguingä, ante eñēnāmai imini inte edæ tömänö eyepæ cædinque edæ wänö cöedäni,” ante Itota angacäimpa.

Awënë ingante nē cæda, ante

(Mäateo 24.45-51)

⁴¹ Mänömai angä eñēninque Pegodo,
—Mäninö odömonte bitö apænedö ante mönitō adomōnique eñencæmōnimpā, ante apænebitawo. Wæætē edæ, Wadäni tömänāni eñencædänimpā, ante apænebitawo.

⁴² Äñongante mönö Awënë wæætē odömoncæte ante apænedinque, “Inguipoga awënë iñōmō, Æcänö nē eñengä inongä inte botö quincoo ante ædæmō aacä inguingä, äninque, Mänömai inte cæcä ingante adinque botö ämo ate tömengä nē angä badinque botö oncönē nē cædäni inānite ædæmō aadinque cænguī eyepæ iñonte godongä cæncædänimpā, angampa. ⁴³ İninque awënë wayōmō gote ponte ayongä, Nē cæcä botö änö ante eñente cæcampa, ante adinque awënë wæætē tömengä ingante godö waa cæcä ate nē waa cæcä iñōmō edæ waa tocæcäimpa. ⁴⁴ Mīnitō imīnite näwangä ante apænebopa. Nē eñente cædingä ingante awënë, Bitö botö mäincoo tömancoo edæ nē aabi bacæbiimpā, ancæcäimpa.”

⁴⁵ “Incæte nē cæcä wæætē, Botö awënë æiquedö ponguingä, ante pönēninque tömengä tönö awënë ingante nāni godongämæ cæcabo onguīñænāni incæ

onquiyænāni incæ tömēnāni inānite tæi tæi päninque cænguī nanguī cæninque tī nāmæ nanguī bete quidi quidi dowænte bacä. ⁴⁶ İninque tömengä, Æönædö ponguingä, ante wædāmai iñongante, Æyedēnō ponguingä, ante eñēnāmai iñongante edæ awënë iñontobæ pongä wæbaingampa. Ponte adinque awënë wæætē mäningä nē eñēnāmai cædingä ingante wido wido todinque nē pönēnāmai ināni weca mǎo wido cæbaingampa,” ante Itota apænecantapa.

⁴⁷ Ayæ, “Awënë ingante nē cæcä incæ awënë nänö änö ante önömoncaque eñēninque wīi eyepæ cædinque eñēnāmai cæcä ininque awënë iñōmō tömengä ingante nanguī tæi tæi pancæcäimpa. ⁴⁸ Ayæ wæætē edæ, Awënë æbänö angä, ante eñēnāmai inte emoncacä guiquēnē tömengä nänö panguinque wēnæ wēnæ cæcä incæte tömengä ingante wædænque tæi tæi pancæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa. Edæ awënë æcänö nempo nanguī pönongä ænte næængä iñōmō tömengä ingante Awënë wæætē, Bitö adodö nanguī pönömi æmoe, ancæcäimpa. Ayæ, Botö mäincoo nanguī ongoncoo iñonte bitö aacæbiimpā, ante æcänö ingante awënë angä tömengä ingante, Bitö godömenque nanguī cæcæbiimpā, ante awënë ancæcäimpa,” ante odömōninque Itota apænegacäimpa.

Näwæ gocædänimpā, ante cæcæte ante pömopa, angampa

(Mäateo 10.34-36)

⁴⁹ Äninque Itota godömenque apænedinque, “Botö inguipoga gonga bai tänoncæte ante pongaimo inte edæ, Do tänonte bai edæ waa tocædömoimpā. ⁵⁰ Ayæ botö nantate wæwencæte ante pongaimo inte botö nantate wæganca nantate botö wæquēnēnō ante iinque cæcæte ante wæbopa. ⁵¹ Mīnitō, Inguipoga quēwēnāni piyænē cæte wæætēdö wæætē cædāmai inte quēwencædänimpā, ante cæcæte ante Itota pongaingä ingampa, ante pönēmīnitawo. İñæmpa wadö ämo eñēedäni. Botö inguipoga pömo beyænque wæætēdö wæætē piincædänimpā. ⁵² İncayæ ate önompo æmæmpoque nāni owocabo mänimpodäni iñönānite mengäa go adocanque ināni iñōmō botö beyænque mēnaa inate näëmæ piinte bacædänimpā. Ayæ wæætē mēnaa ina incæ mengäa go adocanque ināni inānite wæætē näëmæ piinte bacædäimpā. ⁵³ Botö emöwo beyæ mæmpocä tömengä wengä onguīñængä ingante näëmæ piinte bacæcäimpa. Wēñængä wæætē mæmpocä ingante näëmæ piinte bacæcäimpa. Wäänä tömēnā wengä onquiyængä ingante wæætē näëmæ piinte bacædäimpā. Wæætē wäänä ingante wēñængä incæ näëmæ piinte bacæcäimpa. Biyongä ingante nänö wæntedä incæ näëmæ piinte bacædäimpā. Nänö wæntedä inante biyongä ingante näëmæ wæætē piinte bacæcäimpa,” ante Itota tömengä miñæ nē godäni inānite apænegacäimpa.

Æbänö oo baquimpa, ante ëñengæimpa, ante

(Mäateo 16.1-4, 8.11-13)

⁵⁴ Ayæ godongämæ ongönäni inänite apænedinque, "Nænque guidö gämænö boguimä wentamö pö adinque minitö, Cöönæ wentamö wocæmpa, äñömini edæ do cæpa. ⁵⁵ Ayæ wæætë woboyæ betamonca inö pæmæ pö adinque, Ocoi näwancæ cæpa, ante tedeyömini dobæ ocoi näwampa. ⁵⁶ Inguipoga gomö adinque öönæde æmö adinque minitö, Æbänö cæcæte ante ëmöö, ante edæ do ëñëminipa. Wæætë, Inguipoga wayömo wayömo æbänö cædänii, ante adinque minitö, Wængongui oo pöni cæquingänö angüenë, ante quinante wii ëñëminii. Edæ wadö tedete wadö cæmini iminipa töö," ante Itota tömënäni inänite piingacäimpa.

Në piingä ingante waadete apænegacäimpa, ante

(Mäateo 5.25-26)

⁵⁷ Ayæ edæ, "Æbänö cæte nö cæquii, ante minitö tömëminique apænte ante cæquënëmini iminipa. ⁵⁸ Në piinte angä iñömo bitö imite edæ, Wiwa cæbipa, ante awënë weca ænte mäocä idömæ godinque bitö guiquënë tömengä ingante waadete apænebi ëñëinque tömengä wæætë piyænë cædinque ee abaingampa. Wæætë edæ wii waadete apænebi ininque tömengä në apænte angä weca godömenque ænte gobaingampa. Në apænte angä wæætë bitö imite wææ wänongä ingante pædæ godongä æninque wææ wänongä wæætë tee mönebaingampa. ⁵⁹ Tee mönecä ininque bitö quiëmë beyæ debe imi ininque edæ tömanta pöni di godonte ate tabaïmipa, ante ämo ëñëmaïmipa," ante Itota apænegacäimpa.

Ocæ ëmænte Wængongui gämænö ponguënëmini iminipa

13 Mäniñedë wadäni Itota weca pöninque iimaï ante apænedäni ëñengantapa. Gadideabæ quëwënäni, Wængongui qui, ante cæningä ingante tæcæ wænöñönänite Pidato guiquënë tömënäni inänite iñontobæ wænöninque tömënäni wepæ cæningä wepæ tönö dibæ cæcantapa. ² Ante tedeyönäni Itota wæætë, "Gadideabæ quëwënäni wadäni pönömenque wënæ wënæ cædäni iñönäni mänim-podänique godömenque wënæ wënæ cædäni inte mänömaï wænänipa, ante minitö pönëmini awædö. Iñæmpa Gadideabæ quëwënäni tömänäni adobaï wënæ wënæ cædäni iñönäni mäninänique edæ wænänipa. ³ Wii mänömaï impa, ämo ëñëmaïminipa. Tömënäni wii godömenque wënæ wënæ cædinäni inte wænänitapa. Minitö guiquënë wënæ wënæ mini cædinö ante wæwente pönëninque ñimpo cædämaï imini ininque minitö tömämini adobaï wæmaïminipa," angantapa.

⁴ "Ayæ Eedotadëe iñömo tömënäni nani gomö aquincö Tidoe nani änoncö tæ wææñonte waodäni dietiocho ganca inäni capo wænäni ininque minitö, Tömënäni godömenque wënæ wënæ cædäni inte wænänipa, ante pönëmini awædö. Iñæmpa Eedotadëe quëwënäni tömänäni adobaï wënæ wënæ cædäni iñönäni mänim-podänique edæ wænänipa. ⁵ Wii minitö pönëno bai impa, ämo ëñëmaïminipa. Tömënäni wii godömenque wënæ wënæ cædinäni inte wænänitapa. Minitö guiquënë wënæ wënæ mini cædinö ante wæwente pönëninque ñimpo cædämaï imini ininque minitö tömämini adobaï wæmaïminipa," ante Itota apænegacäimpa.

Iigowæ ömæca ongompa, ante odömonte apænegacäimpa

⁶ Ayæ Itota, Wængongui Awënë æbänö cæcäa, ante ëñencædänimpa, ante imæca quëwënäni nani cæinö ante odömöninque iimaï apænegacäimpa. "Waocä tömencodë iigowæ minte pæ ate tömenca ante ponte ayongä edæ dæ ömæcawæ ongompa. ⁷ Ate wædinque tömengä ocæ ëmænte godinque tömencawæncöo në aacä ingante apænedinque, 'Edæ mëa go adoque wadepo tömenca ante gote ayömo edæ mänii iigowæ cöwë ömæcawæ önonque wææ ongompa cæbii. Ömæcawæ wææ ongöwæ adinque wido tate æmæwo wido cæe.' ⁸ Äñongä tömencawæncöo në aacä wæætë, 'Awënë, ee ongöe. Botö iigowæ önöwa gänë ææ wodinque mämö wagada goi ænte wempo cædente tee moncabo ate wadepo ate bitö ongöñömi edæ, ⁹ do incabaimpa. Wæætë wadepo ate ayömite ömæcawæ ate wædinque edæ æmæwo wido tate wido cæbaïmipa,' ante në cæcä angampa." Mäninque ante odömonte apænebopa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota bocæ bocæ wædingä ingante cæcä ate waa bacampa

¹⁰ Guëmanguionæ iñonte Itota oodeoidi odömöincönë go guidique odömonte apænegacäimpa. ¹¹ Onquiyængä mänñömo ongongä iñömo tömengä dietiocho wadepo iñonte wënæ guicä ate bocæ bocæ wæwëningä inte ædö cæte adiyæ ængæ gantiquingäa. ¹² Tömengä ingante adinque Itota aa pecä pongä ate,

—Onquiyæmi, bitö bocæ bocæ wædö ante ñöwo botö ñimæncæpote bai cæbo ate bitö waa babipa.

¹³ Äninque tömengä ingante gampocä ate ñimæncæpote bai badinque onquiyængä iñömo adiyæ gantidique wæætë, Wængongui bitö ñäö bai ëmömi inte waa pöni pönö cæbi æmopa, ante watapæ apænegacäimpa. ¹⁴ Guëmanguionæ iñonte Itota mänömaï cæcä waa bacä adinque tömënäni odömöincö awënë guiquënë piinte badinque godongämæ ongönäni inänite,

—Quimæ quëwëminii. Önompo æmæmpoque go adoönæque mönō cæönæ iñonte mīnitō waa bacæte ante ponguënëminii imīnīpa. Guëmanguiönæ iñonte edæ cædāmaī inguënë quëwëminii.

¹⁵ Ante pīiñongante mönō Awënë wæætë,

—Mīnitō wadō tedete nē wadō cædōminii inte ëñeedāni. Mīnitō cæningā iñōmō wagada incæ bodo incæ gue ænente wæyongante mīnitō guëmanguiönæ i incæte cōwë ñī cæyænte æpæ wedeca ænte mao gönōminii gongænte becampa. ¹⁶ Wæætë mäningā onquiyængā iñōmō Abadāo wodi pæingā iñongante Tatāna dietiocho wadepo iñonte goti winte baī cæcā wædingā iñongante mīnitō iñæmpa guëmanguiönæ i beyænque edæ, Tömengā ñīmæncæpodāmaī incæcāimpa, ante quīnante wææ äminii.

¹⁷ Angā ëñente wædinque nē pīinte änāni guingo imonte wæyönāni godongämæ ongönāni guiquënë, Bamönengæ pōni Itota waa pōni cæcampa, ante adinque nanguī togadānīpa.

Möotatamō guidimō ante odōmonte apænegacampa
(Mäateo 13.31-32; Mäadoco 4.30-32)

¹⁸ Ìnīnque Itota tömënāni inānite, “Wængonguī Awënë Odeye nempo nāni quëwencabo iñōmō quīnō baī ināniī. Edæ, Æbānō nanguī yebænte badāniī, ante botō inguipoga quīnō pæte yebænte baī i adinque, Mānināni adobaī yebænānīpa, ante ëñenguīī. ¹⁹ Ìimaī impa. Waocā möotatamō tömëmō ænte mao tömëmoncodë quiyacā bocate pæ inīnque ñænæñeque bayonte ayamōidi pōnīnque awænëmæ ongönānīpa. Möotatamō guidimō incæ mänōmaī pæ baī Wængonguī Awënë nempo quëwënāni iñōmō wædænque inīnāni incæ nanguī yebænguīnāni inānīpa,” ante Itota odōmonte apænegacāimpa.

Päo yedæ æmpoquī da wenguī ante odōmonte apænegacampa
(Mäateo 13.33)

²⁰ Itota ayæ angantapa. “Wængonguī Awënë iñōmō tömengā nempo quëwënāni inānite æbānō cæcāā, ante odōmoncæte ante botō, Ìimaī cæcampa, ante odōmonte apænebo ëñenguīminii. ²¹ Edæ ñīmaī impa. Onquiyængā ñænængade tee manguincade ænte tee mäinīnque ædīna nāni ämō ænte mempoga go adopoque da wëninque ayæ, Päo yedæ æmpocæimpa, ante adoyōmō pōnō da wëninque wempo wempo ædæmō cædengā ate päōmo yedæ æmpote tömāo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päōmo tömāo näämænta ba baī öönædë Awënë nempo mini quëwencabo iñōmō tömāmīni nō ëñente bamīnīpa,” ante Itota odōmonte apænegacāimpa.

Odemō guiyänemō, ante

(Mäateo 7.13-14, 21-23)

²² Itota mäniñedë Eedotadë taadō godinque nanguī nāni quëwëñōmō wodo pænta godinque wædænque nāni quëwëñōmō wodo pænta godinque wayōmō wayōmō gote odōmonte apænegacāimpa. ²³ Goyongante adocanque,

—Awënë, bitō æmi beyænque nē quëwenguīnāni iñōmō wædænque inānīpa, ämitawo.

Äñongante Itota,

²⁴ —Odemō guiyänemō guicæte ante edæ nanguī cæedāni. Edæ nanguī ināni incæ guicæte ante cædinque guidāmaī incædānīpa, ämo ëñëmaimīnīpa. ²⁵ Ìimaī impa. Oncō nē ëacā ængæ gantidīnque odemō tee mönecā adinque mīnitō iñōmō tömengā oncō boyæ gote ongönīnque aa pedīnque, “Awënë, wi ænebi guiquimōnii.” Ante wæyōminite tömengā, “Æminidō imīnii, ante ayæ, Ædönō gämænō quëwente pōminii imīnii, ante botō adāmaī imōpa,” ancæcāimpa.

²⁶ Angā ëñëñinque mīnitō wæætë, “Ìñæmpa mönitō bitō tönō godongämæ cænte becongāmōnīpa. Ayæ bitō mönitō taadō ponte cægōnīnque odōmonte apænebi ëñengāmōni æ,” ancæminīpa. ²⁷ Äñōmīni tömengā iñōmō, “Æminidō imīnii, ante, Ædönō gämænō pōminii imīnii, ante botō ëñëñāmaī imōpa. Edæ do antabopa. Ñōwo nē wīwa cægaīmīni inte edæ botō weca ongönāmaī. Edæ wadæ goedāni, ämōpa,” ancæcāimpa, ante Itota apænegacāntapa.

²⁸ “Ìnīnque mīnitō gomō ayōmīni Wængonguī beyæ nē apænegāināni tönō dodāni Abadāo wodi Itæca wodi Aacobo wodi tönō tömānāni Wængonguī Awënë Odeye ömæ godongämæ ongöñōnāni mīnitō imīnīte edæ yabæque wido cæcā ate wædinque mīnitō wæætë guingo imonte pīinte wædinque edæ Ca ca wæcæminīpa. ²⁹ Wadāni wæætë edæ nænque tamōnō pōnāni tönō nænque guidō pōnāni ayæ beta-monca æmatæ æmatæ pōnāni tönō Wængonguī Awënë Odeye oncōnë ponte tæ contadinque ææmæ bete cængoncædānīpa. ³⁰ Ìnīnque ayæ ate ëñëñāni incæ pancadāniya yæcado ongönāni bate toyönāni mīnitō guiquënë do ëñëñimīni inte yæcado ongōmīni incæte pancamīniya wæætë yæmiñæ gote ongonte wæcæminīpa,” ante Itota apænegacāimpa.

Eedotadë quëwënāni beyæ ante Itota wæcampa
(Mäateo 23.37-39)

³¹ Mäniñedë Paditeoidi pancadāniya tömengā weca pōnīnque,

—Awënë Edode bitō imite wænoncæ angantaye. Bitō ongönāmaī wayōmō wadæ goe.

³² Änāni ëñëñinque Itota,

—Edode congāñe baī babæ cædongā iñongante mīnitō tömengā weca godinque, Itota ñīmaī angampa, ante apænemīni ëñengædāni. “Edode ëñëmi. Botō ñōwoönæque baönæque wænædi inānite iinque wido

cædinqe iinqe godö cæbo waa badäni ate iñabæ guingä iñonte botö edæ mäniñedë edæ idæwaa cægaïmo bacæboimpa, ante Itota apænenecampa," ante apænemini eñengædäni, ämopa. ³³ Incæte botö ño-woönæ godinqe baönæ godömenque godinqe edæ waönæ godömenque botö goquënënö godinqe Eedotadëë gocæboimpa. Edæ Wængongui beyæ nè apænegainäni incæ Eedotadëë iñömö tömënäni nani wængaiñömö iñonte botö Wængongui beyæ nè apænebo adobo inömo inte edæ ædö cæte wayömo ongonte wænguimoo.

³⁴ Ante apænedinqe Itota Eedotadëë iñömö quëwënäni beyæ ante pönente wædinqe, "Eedotadëë quëwëmini eñëedäni, angantapa. Wængongui beyæ nè apænedäni inänite mini wænongaincabo inte ayæ Wængongui nänö da pönönäni inänite dicaca tacamini iñöminite botö iñömö minitö iminite waadete pönö cæinente nangui wæbopa. Tawadiya wæmönä iñömö, Botö wënäni, ante gompodinqe tæcæenëmæ wëä pönö ö ænä bai botö adobai, Botö wënäni pöedäni, ante æpogadö äñömote minitö, Wii pöinente awædö, ante Baa ämini wætabopa. ³⁵ Nöwo iñömö minitö onconcoo edæ önonconcooque baconcoo tamëñedäni. Nöwo edæ botö dæ äñömo minitö, 'Awënë Wængongui emöwo beyænque pöninqe bitö toquinque edæ waa cæcæbiimpa,' ante mini anguinganca minitö edæ botö imote adämai incæminimpa ante ämo eñëedäni," ante Itota apænegacäimpa.

Æpæ eñate nè wædongä ingante Itota cæcä waa bacä

14 Itota guëmanguiönæ iñonte Paditeoidi awënë oncönë cæncæte ante go guiiyongante godongämæ ponte ongönäni guiquënë, Itota æbänö cæquingä, ante waa agönänitapa. ² Tömengä weca adocanque æpæ eñate nè wædongä inte a ongongä. ³ Adinqe idægoidi nani wææ angainö ante nè ate eñënäni tönö Paditeoidi inänite apænedinqe Itota iimaï angantapa.

—Wængongui æbänö ante wææ angacäi. Waa bacædänimpa, ante guëmanguiönæ iñonte mönö waa cæquënëmö imöö, ante pönëmini. Wæætë edæ, Guëmanguiönæ iñonte cædämai inguënëmö imöö, ante pönëmini.

⁴ Äñongä edæ pæ wëenedänitapa. Itota iñömö edæ nè æpæ eñate wædongä ingante gamcocä waa bacantapa. Ayæ, Goe, angä gocantapa. ⁵ Angä gocä ate Itota wæætë tömënäni inänite iimaï angantapa.

—Minitö waocabo iñöminite adocanque tömengä wëñængä onguifængä incæ tömengä wagada onguifængä incæ æpæ ante nani ææ wodifñömö goyæ guicä ininqe mæmpocä iñömö guëmanguiönæ iñonte edæ dicæ töö tadönämai inguingä. Mänömai goyæ guicä wædinqe minitö tömämäni guëmanguiönæ i incæte do gote näwæ gongæinque edæ quingæ töö tadömaimäni.

⁶ Ante Itota äñongante tömënäni ædö cæte wæætë anguinäni. Edæ pæ wëenedänitapa.

Monguimæno ante awënë beyæ gote nè wente ænäni, ante

⁷ Ayæ Paditeo awënë nänö nè äñedänäni pöninqe nämanque ante pönëinque, Yæcado ongöñömote botö imote waa acædänimpa, ante cædinqe waa pönä tæ contaï iñömö tæ contadäni Itota acantapa. Ininqe tömengä, Wængongui Awënë nempo quëwëninqe æbänö cæquii, ante eñencædänimpa, ante imæca quëwënäni nani cæinö ante odömöninqe iimaï apænenecantapa.

⁸ —Bitö imite, Monguimæno pö bee, ante nè wente ængä eñëinque bitö pöninqe yæcado inö waëmö iñömö tæ contadämai incæbiimpa. Iñæmpa wacä tömengä nänö nè waadecä pongä ininqe ⁹ minatö iminate nè wente ængä iñömö bitö weca pöninqe, "Bitö gä goyömi botö nè waadecä wæætë tæ contaquingä," ante ämaingampa. Ininqe bitö gä godinqe wii waëmö iñömö wæætë tæ contadinqe guingo imonte wæbaimipa. ¹⁰ Wæætë nè wente ængä eñëinque bitö monguimæno pöninqe yæmiñæ pönä wënæ wënæ iñömö tæ contæ. Edæ nè wente ængä ponte ayongä bitö wënæ wënæ iñömö tæ contabi adinqe tömengä wæætë bitö imite, "Botö nè waadebi inömi inte bitö ñöwo yæcado pönä pö tæ contæ, ämopa," ämaingampa. Mänömai angä eñëinque godongämæ cæ cönäni iñömö, Nè eacä nänö nè waadebi bitö imi amönäni, ante bitö imite waa abainänäni. ¹¹ Edæ, Botö nämä nè waa cæbo inömo inte edæ yæcado ongonguënëmö imopa, ante nè cæcä iñömö tömengä iñömö wææntodonte bai guingo imonte wæcæcäimpa. Wæætë edæ, Botö önömoque imopa, ante yæmiñæ nè ongongä iñömö tömengä guiquënë ængö cæte tocæcäimpa, ante Itota apænenecantapa.

¹² Tömënäni inänite iinqe apænedinqe nè wente æningä ingante Itota godömenque angantapa.

—Bitö, Pö cæe, ante ææmænoca wente æninque bitö æmigoidi inänite wente ænämai ie. Bitö tönifñadäni inänite wente ænämai ie. Bitö guidänäni inänite wente ænämai ie. Eyequei owote mäincoo nè eadäni inänite wente ænämai ie. Edæ bitö tömënäni inänite wente æmi ininqe tömënäni wæætë bitö imite wente æmäinänäni, ante wææ cædinqe bitö iñömö, Botö godönö wæætë eyepæ pönönäni inänite æninque önædë wæætë ænämai imaimopa, ante wædinqe edæ tömënäni inänite wente ænämai ie. ¹³ Wæætë ææmæno ante wente æninque ömæpodäni inte wæwënäni inänite cömante wæwënäni inänite bee ñante wæwënäni inänite babetamönäni inänite wente æe. ¹⁴ Mäninäni inänite wente æninque edæ bitö toquinque ingæimpa. Tömënäni wæætë ædö cæte adopo pönönäni ænguimii. Edæ nè nö cædäni nani ñäni ömæmonguionæ

iinique bayonte edæ mōnō Mæmpo Wængonguī incæ bitō imite adopo pōnongā æncæbiimpa, ante Itota apænegacāimpa.

Ææmæ ante Itota odōmoncæte ante apænecampa
(Mäateo 22.1-10)

¹⁵ Angä eñëninque Itota tōnō nē cængongā adocanque tōmengā ingante apænecantapa.

—Wængonguī Awënē Odeye pongā ate tōmengā tōnō godongämæ nē cængä iñōmō edæ tōmengā nānō watapæ toquinque cænguingä.

¹⁶ Apænecä eñëninque Itota wæætē tōmengā ingante odōmoncæte ante apænecantapa.

—Waocä ææmæno ante cædinque nanguī ināni inānite māo apænedinque, Iincayæ ate ämo ate pō bete cæedāni, ante cæcantapa. ¹⁷ Ææmæno beyedē iinique bayonte tōmengā ingante nē cæcä ingante äninque, “Iionæ ææmæno iinique cætimpa. Pöedāni,” ante bitō tē tē wente ænte pöe, ante da godongä.

¹⁸ Godinque wente ængä eñëninque do nānō nē äñedīnāni wæætē, Ædō cæte ponguimōnii, ante tōmānāni adoyōmō wædānīpa. Tānocä iñōmō, “Botō ömæ ante tæcæ godonte æninque botō acæ goquīmo inte botō ææmæ becæ godāmaī imopa. Incæte nē wente æningä weca adodō gote bitō botō beyæ apænebi eñëninque tōmengā wæætē botō imote piināmaī incæcāimpa,” angampa. ¹⁹ Wacä guiquēnē, “Wagada onguīñæna nāna goti wimencacaya nāna goti wimencacaya önopmo æmæmpoque ganca mänimpodāni ināni inānite godonte ænīmo inte botō, Æbānō cædānii, ante acæ gocæ cæbopa. Iinique botō ææmæ becæ pōnāmaī imo incæte awënē ingante ämi botō imote piināmaī incæcāimpa,” angampa. ²⁰ Wacä guiquēnē, “Botō tæcæ mōnīmo inte ædō cæte ponguīmoo,” angä. ²¹ Eñëninque nē cæcä iñōmō awënē weca adodō pōninque tōmēnāni nāni cædōnō ante tōmāā apænecä eñente wædinque nē äcäcä iñōmō ænguī badinque tōmengā ingante nē cæcä ingante, “Bitō mōnō quëwëñōmō wacä taadō wacä taadō ñænænō incæ guiyānō incæ tōmāo gote adinque nē ömæpodāni inānite, nē cōmäināni inānite, nē biyaate ināni inānite, nē babetamōnāni inānite adinque ænte pöe.” ²² Angä eñente cædinque nē cæcä wæætē awënē ingante, “Awënē, bitō äninō ante do cæbo incæte bitō oncō wīi eyede impa.” ²³ Ante apænecä eñente wædinque awënē wæætē, “Önömæca iñōmō ñænænō incæ guiyānō incæ gote diqui diqui minte wadāni inānite ate ämi pōnāni iinique botō oncō eyede ponte cæncædānīpa. ²⁴ Edæ bitō imite ämopa, Wëenëñedē botō wente ænināni incæ bedāmaī incædānīpa,” ante nē äcäcä angampa. Māninque ante apænebopa, ante Itota apænegacāimpa.

Itota miñæ gocæte ante æbānō cæquii, ante
(Mäateo 10.37-38)

²⁵ Itota tōnō nanguī ināni godongämæ godānītapa. Tōmēnāni inānite apænecæte ante tōmengā dadi ëmænte adinque apænecantapa.

²⁶ “Mīnitō iñōmō, Itota gämænō ponguīmo, ämīnītawo. Iñæmpa botō weca pōninque waocä mæmpo tōnō wānā inate ante wædāmaī incæcāimpa. Tōmengā nānōogængä ingante ante wædāmaī inte tōmengā wëñænāni tōnō tōmengā nānō tōniñadāni inānite ante wædāmaī incæcāimpa. Mānimpodāni inānite piinte baī pōnëninque tōmengā, Nāmanque ante quëwencæboimpa, ante wædāmaī inte piinte baī pōnëninque botō imote wæætē godōmenque nanguī waadete pōnenguëngä ingampa. Mänōmaī ante pōnēnāni iñōmō tōmēnānique edæ botō miñæ nē godāni badānīpa. ²⁷ Ayæ botō miñæ poncæ cædinque waocä, Awæ botō wænguiwæ, ante nææante ponte baī cædinque, Wænōnāni wæmo incæte Itota miñæ cōwë gocæboimpa, ante poncæcāimpa. Mänōmainō ante wīi cæcä iñōmō tōmengā iñōmō edæ botō nē ëmīñængä ædō cæte baquingä. ²⁸ Æi gomō aquincō mænōncæ cædinque bitō, Æpodō godonte æninque iinique mænonguīmo. Botō eyepæ mantawo, ante tāno pōnēnāmaī inte edæ ædō cæte mænonguīmīi. ²⁹ Tāno pōnē cōnāmaī imi iinique bitō ongonto ontowæ do nāñe ñongæninque godōmenque ænguī ante ömæpobi badinque iinique edæ mænōnāmaī imāimīpa. Ayæ edæ mænōnāmaī imi adinque godongämæ ongōnāni wæætē, ³⁰ Æ bitō mænōncæ cædīmi incæ iinique mænōnāmaī imīpa tōo,’ ante badete tobāinānīpa,” angantapa.

³¹ Ayæ, “Imæca awënē wabæca awënē ingante guëadō guëa piinte cæcæte ante cædinque ædō cæte tāno pōnēnāmaī inte cæquingä. Iīmaī pōnente cæquëngä ingampa. Botō tontadoidi guiquēnē diete mīido ganca iñōnānite wabæca awënē tōmengā tontadoidi guiquēnē bæinte mīido ganca ināni awædō. Tōmengā tontadoidi nanguī ināni tōnō piincæte ante pōñongante botō æbānō cæte edæ wææ cæquīmoo, ante tāno pōnē cōnguëngä ingampa. ³² Ayæ, Botō iñōmō tæi piñæmo imopa diyæ tōmēnāni inānite wido cæquīmoo, ante pōnengä iinique tōmengā edæ wabæca awënē gobæ ongōñongante māo wææ anguëngä ingampa. Edæ, Botō æbānō cæbo ate bitō wæætē piyænē cæte ee ate gobi quëwëmoe, ante wææ anguëngä ingampa. ³³ Mīni cabo adobāi imīnīpa. Māincooque impa, ante godonte baī cædinque mīnitō tōmancoo ëmō cædinque tōmānāni inānite ëmō cædinque botō miñæ poncæmīnīpa. Iñæmpa ëmō cædāmaī imīnī iinique mīnitō botō nē ëmīñæmīni ædō cæte baquīmīnīi,” ante Itota angacāimpa.

Cati incæ nongæ bapa, ante

(Mäateo 5.13; Mäadoco 9.50)

³⁴ Ayæ apænedinque Itota, "Cati quimonte cæi iñömö waëme inte gæpæ ëmompä, angacäimpa. Incæte nongæmonte ba adinque minitö wæætë æbänö nö cæmîni wæætë gæpæ ëmonguî. ³⁵ Iñæmpa gönea inguipoga cati wäne cædäni ininque tömëmö cati beyæ pædämaï ingæïmpa. Ayæ wagada goi tönö wempodente wäne cædäni ininque tömëmö cati beyæ pædämaï ingæïmpa. Ininque edæ cati nongæ ba ate wido cædänipa. Mänömaï apænebo ëñëninque ëamonca ongonte ëñëedäni," ante Itota apænegacäimpa.

Cæningä wë womönimpa, ante odömöninque

apænecampa

(Mäateo 18.10-14)

15 Odömäno awënë beyæ në ænani tönö Wængonguî ingante ëñënamäi inte në cædäni tönö tömänäni Itota apænecä ëñencæte ante godongämæ pönäni inönänimpa. ² Adinque Paditeoidi tönö në odömönäni guiquënë Itota ingante ante piïninque, —Iingä iñömö, Pöedäni, äninque në ëñënamäi cædäni tönö cæ congä awædö.

³ Ante piïnte tededäni wædinque Itota, Wængonguî Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquîi, ante ëñencædänimpa, ante imæca quëwënäni nani cæinö ante odömöninque iïmaï apænecantapa. ⁴ "Minitö iñæmpa. Mîni waocabo iñöminite adobi iñömö bitö obegaidi tië ganca ëabi iñömi obega adocanque incæ wë womonte edæ dæ bacä ininque bitö iñömö æbänö cæbaimii. Edæ nöobenta i nöebe inäni ayæ ongoncoo inänite yabæque ëmö cæte godinque önömæca gote wë womöningä ingante bitö ædö cæte diqui diqui mînämaï imii. Bitö aganca cöwë edæ diqui diqui mîmaïmipa. ⁵ Ayæ diqui diqui minte ëadente ate, Nöwo ëadëmopa, ante todinque önönancapæ wo ææntodöninque, ⁶ oncönë mongænte pöninque bitö guidënanäni tönö bitö æmigoidi tönö äñete pönäni ate, 'Badogaa, botö wë womö wædö dobæ ëadente i abopa. Edæ mönö watapæ toquinque impa,' ante në ëabi iñömö ämaïmipa. ⁷ Öönædë quëwënäni iñömö adobaï cædänipa, ante apænebo ëñëedäni. Waodäni nöobenta i nöebe ganca inäni në nö cædönäni inte wë womönämaï inte ayæ ongönäni adinque öönædë quëwënäni wædænque todänipa. Wæætë waocä adocanque incæ në womöningä iñömö tömengä edæ wënæ wënæ nänö cædinö ante wæwente pönëninque ñimpo cæte pongä adinque öönædë quëwënäni iñömö godömenque watapæ todänipa," ante Itota apænegacäimpa.

Onquiyængä tigitamö nänö wë wodönintamö ante

⁸ Godömenque apænedinque Itota odömongantapa. "Ayæ wæætë onquiyængä tigitamö diete ganca mäñongä adotamonque wë wodonte ba adinque, Näö gongængæïmpa, ante tica wodönodinique tömengä oncö tömäo wadæ ñëmæ wadæ ñëmæ cæte diqui diqui minte ængampa. ⁹ Do æninque tömengä guidënanäni tönö tömengä æmigoidi tönö äñete pönönänite, 'Botö wë womontamö wædö dobæ ëadente abopa. Mönö edæ watapæ toquinque impa,' angampa. ¹⁰ Ininque minitö iminite apænebopa. Adocanque incæ wënæ wënæ nänö cædinö wæwente pönëninque ñimpo cædinque pongä adinque Wængonguî anquedoidi incæ watapæ todänipa," ante Itota apænegacäimpa.

Mäincoo në ewengä ingante mæmpocä waadete pönö cæcä

¹¹ Ayæ godömenque apænedinque Itota, "Mæmpocä tömengä wëñænä mënäa iñönate, ¹² ayæmengä iñömö wæmpocä ingante apænedinque, 'Mæmpo, bitö ëacoo incæ æmæncooque pä cæte botö ænguëncocooque pönömi æmoe.' Angä Ao äninque wæmpocä pä cædinque wacä ingä pædæ wacä ingä pædæ godongä æna. ¹³ Ate wantæ ate ayæmengä iñömö ænte næænte wabæca godinque quingämë bai önonque towente quëwëninque wæmpocä nänö pönönincoo incæ eye cæpote ba. ¹⁴ Ate mäniömæ cænguî dæ ba ate nani gæwænte wæpämö pö ininque tömengä mäincoo ænguëngä inte wæwengä. ¹⁵ Ininque tömengä mäniñömö quëwengä weca gote äninque, Bitö imi në cæbo bacæboïmpa, äñongante Ao äninque, Botö ömæ odæ wængänäidi nani cæmancadë gote në aabi bacæbiïmpa, ante da godongä. ¹⁶ Gote aadinque tömengä gue ænente ömædengä inte odæ wængänäidi nani cæntapodë incæ cæinente wæyongante cænguî dicæ pönönäniyaa."

¹⁷ "Ante wædinque tömengä nämanque pönëë cöninque, 'Iñæmpa botö wæmpo ingante në cædäni iñömö önönäninque incæ eyepæ pönî cæñönäni botö iñömö edæ gæwænte wænguî wæ. ¹⁸ Botö mæmpo weca edæ wadæ gocæboïmpa. Gote pöninque botö tömengä ingante, Mæmpo ëñëmi. Öönædë quëwengä ingante botö godö ëñënamäi cædinque bitö ayömite pönö wënæ wënæ cæbo iñömete, ¹⁹ bitö ñöwo edæ, Botö wëmi, ante ædö cæte anguïmii. Wæætë edæ, Bitö botö imote, Në cæbi bae, ämi ate botö bitö imite në cæbo bacæboïmpa, ancæboïmpa.' ²⁰ Ante pönëninque wadæ godinque wæmpocä weca gocantapa," ante apænedinque Itota godömenque odömönte apænecantapa.

"Ayæmengä mänoïmaï gote gobæ pönî dibæ pönönante wæmpocä iñömö gomö adinque iñontobæ pönö waadete wæcampa. Pogodo pönî godinque tö-

mengä wengä ingante waa waadedinque bæi ongonte queë bemongampa. ²¹ Tömengä wengä iñömö, 'Mæmpo ëñëmi. Öönædë në quëwengä ingante botö godö ëñënamäi cædinque bitö ayömite pönö wënæ wënæ cæbo iñömote bitö ñöwo edæ, Botö wëmi, ante ædö cæte anguimii.' ²² Ante tæcæ apæneyongante mæmpocä iñömö në cædäni inänite äninque, 'Weocoo wæmoncoo quingæ ö ænte mämö daga wëñaquimini. Önompo timpoi ænte pöninge godö da timpodinque awæncata ö ænte godö da wëwaedäni. ²³ Ayæ wagada wëñængä nanguï cænte oguïmo pönö inongä inte wænonte ænömöni ate mönö cænte tocæimpa. ²⁴ Edæ botö wengä iñömö do wænte bai inongä incæte ñöwo miingä pongä aedäni. Botö në wë womongä wædongä incæ edæ ñöwo dobæ ëadente tobopa.' Ante wæmpocä angä ëñëninque ææmæ cædinque nanguï todänitapa," ante Itota godömenque odömonte apænecantapa.

²⁵ 'Ææmæ cæte toyönäni bamoncadengä guiquënë gönea ayæ cædongäimpa. Ìinque cæte ate obo ponte ëñëñongä ämotamini ante äwadäni. ²⁶ Ëñente wædinque në cæcä ingante äñecä pöñongante, Æbänö cædäni, ante wæcampa. ²⁷ Äñongante, 'Bitö biwi incæ do pongä adinque bitö wæmpo, Botö wengä miingä ëñadente tobopa, ante adinque wagada wengä oguïmo pönö inongä ingante do angä wænonte ææmæ cæte todänipa.' ²⁸ Ante apænecä ëñëninque bamoncadengä iñömö edæ ænguï badinque oncönë guidämaï, Baa angä. Wædinque wæmpocä iñömö oncodo taodinque tömengä ingante waadete apænedinque, Oncönë pö guie, angampa. ²⁹ Bamoncadengä wæætë, 'Ïñæmpa bitö beyæ ante wadepo iñö wadepo iñö botö ancaa cædinque bitö änö tömänö ante do cæbo iñömote bitö wæætë, Bitö æmigoidi tönö cænte tocæmïnipa, ante dicæ ämiyaa. Caboda wengä incæ dicæ pönömi æmogaa. ³⁰ Wæætë mäningä bitö wengä guiquënë onquiyænäni mäincoo beyæ ante në towente quëwënäni tönö quëwëninque bitö ëadincöo incæ në ëwënergä inte pongä adinque bitö wæætë wagada wë oguïmo pönö inongä incæ mäningä beyæ do wænömipa, ante awædö,' angantapa."

³¹ "Ante pïiñongante wæmpocä, 'Botö wëmi ëñëmi. Bitö iñömö cöwë edæ botö weca ongömi imipa. Botö mäincoo inäi edæ bitö mäincoo cöwë impa. ³² Incæte mäningä bitö biwi, Do wæmäi ingampa, ante mönö në pönëngä inte ñöwo miingä ingä pongä ae. Në wë womöningä ingante do ëadente ate edæ ææmæ cæte toquënë inimpä,' ante bamoncadengä ingante mæmpocä angampa." Mäninque ante apænebopa, ante Itota apænegacäimpa.

Në aaquënergä incæ nö cædämaï ingampa, ante

16 Itota tömengä miñæ në godäni inänite godömenque apænedinque, "Waocä adocanque mäincoo nanguï ëacä iñongante wadäni, Bitö mäincoo

në aaquënergä incæ önonque pönö wido cæcä ae. ² Änäni ëñëninque në ëacä iñömö në aaquënergä ingante äñecä pongä ate iïmaï angampa. 'Bitö quimæ cæbii, ante adinque tededäni edæ ëñëmopa. Ñöwo idæwaa botö mäincoo inte në aadimi inte edæ abæ tawæ gocæbiimpa. Ämo ate ëñente wædinque bitö botö mäincoo inäi ante edæ, Æbänö aadinque cæboo,' ante apænebi ëñëmoe."

³ "Ante pïinte angä ëñente wædinque në aadingä iñömö nämäneque tededinque, 'Botö awënë, Gobäwe, angä ëñëninque botö abæ tawænte gote awædö. Botö cæte ænguënta ñöwo ænämaï ininque æbänö cæte ænte quëwenguïmo. Botö, Wadäni beyæ onguipoi ææ wobo ate pönönäni ænte quëwencæboimpa, ante pönëmo bai edæ tæi piñæmopa diyæ ææ woquïmo. Ayæ, Önonque pönömöni æmoedäni, ante ædö cæte anguïmo. Guïñënete awædö. ⁴ Æ. Tæcæ pönëmopa. Botö awënë angä botö abæ tawænte goyömote wadäni wæætë, Botö oncönë pö guie, incædänimpa, ante cædinque botö ñöwo iïmaï cæcæboimpa,' ante iïmaï cæcampa," ante apænedinque Itota godömenque apænecantapa.

⁵ "Wadäni iñömö iingä awënë pönongä æninque adodö pönönämaï inäni inte debe inönänimpa. Ìinäni inänite adocanque adocanque tömänäni inänite angä pöñönänite në aadingä iñömö täno pöningä ingante apænedinque, 'Botö awënë ingante bitö ayæ æpodö pönönämaï imii.' ⁶ Äñongante, 'Oguinguipæ incæ botö tiëë ganca tanquebo encadedë awënë ingante pönönämaï inte debe imopa.' Ante apænecä ëñëninque 'Mänimpocadedë debe imipa,' ante awënë nänö yewæmöninta pædæ godöninque në aadingä iñömö, 'Bado, bitö iinta ænte pönömenque ante yewæmöninque edæ, Botö tincoenta ganca encadedë debe imopa, ante edæ quingæ tæ contate yewæmöe,' angä ëñente cæcampa. ⁷ Ayæ pöningä ingante në aadingä angantapa. 'Bitö guiquënë æpodö pönönämaï imii.' Äñongante, 'Todigo incæ tee manguincade ñænængade pönö tiëë ganca encadedë botö debe imopa.' Ante apænecä ëñëninque awënë nänö yewæmöninta pædæ godinque në aadingä, 'Bado bitö iinta ænte pönömenque ante yewæmöninque, Otenta ganca debe imopa, ante yewæmöe,' angä cæcampa."

⁸ "Ìinque në aaquënergä mänömaï önonque wiwa cæcä wædinque awënë tömengä ingante, Bitö ocai nanguï encabi inte nämanque ante pönëwëninque cæbitapa, angampa, ante Itota në aaquënergä ingante ante mäninque apænecantapa. Ayæ godongämæ ongönäni inänite godömenque apænedinque, Inguipogaque ante quëwënäni iñömö nänö caboque nanguï ëñente cæyönäni botö ñäö iñömö në quëwënäni nänö cabo guiquënë wii nanguï ëñente cædänipa," ante Itota odömoncæte ante apænecantapa.

⁹ Ayæ, "Minitö iminite ñowo ämo eñeedäni. Mäningä nē aacā ocai encate cæcā bai minitö iñömö adobai inguipogaque wiwa cæcæte ante nāni godonte æinta māmīni iñinque ocai encate töingä pönente cæedäni. Inguipoga iñinque bayedē mäninta iñömö edæ dæ bacæimpa, ante pönente wædinque, wadāni beyænque ante godö waa cæedäni. Mänömai cæmīni iñinque minitö ömæpomīni inte öönædē nāni cōwē wantæpiyæ quëwencönē æite godinque pöñöminite, Oncönē pöedäni, ämainānīpa," ante Itota apænecantapa.

¹⁰ Ayæ, "Waocā mäincoo wædænque pönī æninque ædæmō aacā iñinque tömengä wæætē nanguī mäincoo æninque adobai ædæmō aaquingä ingampa. Wæætē edæ mäincoo wædænque pönī aaquēnengä incæ babæ cæcā iñinque tömengä wæætē nanguī æninque cōwē babæ cæquingä imaingampa. ¹¹ Iñinque mäincooque ante mīni wædoncoo æninque minitö ædæmō aadāmai imīni adinque minitö iminite, Wo ewēnämāincoo aacæbiimpa, ante dicæ pönönāni ænguimīniyaa. ¹² Ayæ wacā minitö iminite, Botö qui ædæmō aadäni, ante pönongä ænimīni inte minitö ædæmō aadāmai imīni adinque, Tömēminī qui, ante minitö iminite pönönāmai incædänimpa," ante Itota apænecäimpa.

¹³ Ante apænedinque Itota godömenque apænecantapa. "Mēnaa awēnēna ina beyæ waocā ædö cæte cæquingä. Adocanque awēnē ingante piñinque wacā ingante waadebaingampa. Wæætē adocanque miñæ godinque wacā ingante wiī waa abaingampa. Minitö adobai imīni inte Wængonguī ingante nē cæmīni iñinque mäincooque ante ædö cæte cæquimīni," ante Itota angacäimpa.

¹⁴ Itota apænecä eñēninque Paditeoidi guiquēnē mäincooque ante nē wæwēnāni inönāni inte, Quiimæ änewē, ante badete togadänimpa. ¹⁵ Adinque Itota wæætē tömēnāni inānite, "Minitö iñæmpa, Mönitö imönite adinque waodāni, Nē nō cædāni inānīpa, ante pönencædänimpa, ante nē babæ cæmīni imīnīpa. Incæte Wængonguī minitö mimönē mīni entawēnō ante edæ do acampa. Waodāni nāni waa adö ante Wængonguī wæætē, Wentamö pönī i awædö, ante piingampa," ante Itota apænecantapa.

Wængonguī Awēnē nänö wææ angainö cōwē ongompa

¹⁶ Äninque Itota, "Wēenēñedē iñömö Wäö nänö ponganca dodāni Möitee wodi nänö wææ angainö ante ayæ Wængonguī beyæ nē apænedäni nāni angainö ante apænete quëwengadänimpa. Ñowo guiquēnē, Wængonguī Awēnē Odeye nempo guiite quëwengæimpa, ante watapæ apænete impa. Ìine ante eñēninque tömānāni Awēnē nempo guicæte ante edæ pæ pagænte cædinque da godö guidänīpa," ante apænecantapa.

¹⁷ Ayæ apænedinque, "Incæte öönæ tönö inguipo æmæwo edæ dæ nāni baganca edæ Wængonguī nänö wææ angainö iñömö edæ cōwē mæ ongongæimpa. Mänīne ante yewæmöninque dodāni nāni tænoncagai iñömö edæ guiyä pönī incæ cōwē wadæ cædāmai ingæimpa," ante Itota apænecäimpa.

Nāni pämænte wædö ante Itota apænecampa

(Mäteo 19.1-12; Mäadoco 10.1-12)

¹⁸ Ayæ godömenque apænedinque Itota, "Æcänö nāwä nänöogängä ingante pämæninque wacā onquiyängä ingante godö möna iñömö tömengä edæ wiwa towengä do bacampa. Adobai, tömengä nänöogängä iñingä iñongante wacā möninque edæ do towente bacampa," ante apænecantapa.

Tæcæ wodi tönö Datado, ante Itota odömonte apænecä

¹⁹ Godömenque odömonte apænecæte ante Itota iñmaī ante apænecäimpa. "Onguīñängä adocanque nē äcā inte cæncadencoo waëmoncoo wēñadinque awēnēidi nāni opatawæ èmoncoo bai yabæque wēñadongäimpa. Tömengä tæcæ wodi inongä inte waëme cænguincocooque æninque iimö iñö iimö iñö ææmæ cædinque nanguī todinque quëwēnongäimpa.

²⁰ Tæcæ wodi yabædemö inö wacā tömengä emöwo Datado ingante ænte mämö ñö cædāni ñongängantapa. Ìingä iñömö, Pönömi æmoe, Pönömi æmoe, ante nē änewēnongä inte quëmoncoo tömäo baate wædongäimpa. ²¹ Ayæ tæcæ wodi weca cæninque eyepodāni wæænte öñoncoo adinque tömengä ænte cæncæte ante wæwēnongäimpa. Ayæ edæ tömengä nanguī baate ñömænte wæyongä quintaidi incæ pö yædæ yædæ beyadönänimpa. ²² Tömengä nē, Pönömi æmoe, Pönömi æmoe, ante änewēnongä inte näñe wängä adinque Wængonguī anquedoidi tömengä önöwoca ingante Abadäo wodi weca ænte mäidäni æicantapa. Ayæ ate tæcæ wodi adobai näñe wängä adinque tömengä baö iñi daga wēnänitapa."

²³ Ante apænedinque Itota tæcæ wodi ingante ante godömenque apænecantapa. "Tömengä önöwoca guidömömö taadö wææ gote mæ mämönte bai iñömö ongöninque nanguī ämogate wæwēnongä inte gomö ayongä Abadäo wodi a ongongä acantapa. Datado wodi adobai Abadäo wodi weca a ongongä acantapa. ²⁴ Adinque tæcæ wodi iñömö Abadäo ingante aa pedinque, 'Mæmpo Abadäo eñēmi. Botö gonga bæcöyömö guiite nanguī ämogate wæwēmo cæbii. Botö ämogate wædö ante pönö waadete waa cædinque bitö Datado ingante da pönömi pöninque tömengä æpæ ada ipomencacä botö cōñe bamen-caboe.' ²⁵ Äñongante Abadäo, 'Botö wēmi, Datado imæcayedē wēnæ wēnæ ämogate wæwēñongante bitö mäincoo waëmoncooque ænte todinque quëwēnömiimpa. Ñowo diyæ bitö ämogate

wæwēñomite Datado ingante wæætē ædæmō cæbo ate wampo pōnēnīnque tōmengā ñōwo iññōmō wat-apæ quēwente tocampa. ²⁶ Ayæ godōmenque āmo ēñēe. Nānēnē ī apa ānewēē. Botō weca ongongā inte ædō cæte bitō weca goquingā. Wæætē bitō weca ongongā inte botō weca ædō cæte ponguingā. Guilbæ pōni iññōmō taadō impa taquii. Edæ dæ ampa, 'ante Abadāo wodi angampa, angantapa."

²⁷ "Angā ēñente wædinque tæcæ wodi wæætē, 'Mæmpo Abadāo ēñēmi. Datado ingante āmi ēñente tōmengā botō mæmpo oncōnē adodō gocæcāimpa. ²⁸ Māniññōmō botō tōniñadāni onompo æmæmpoque ganca mānimpodāni inānīpa. Inīnque bitō Datado ingante āmi tōmēnāni weca gote, Wænompadāni, ante wææ angā ēñēnīnque tōmēnāni wæætē iññōmō nanguī pōni āmogate wæwēñōmō pōnāmaī incædānimpa.' ²⁹ Åñongante Abadāo wæætē, 'Mōitee wodi nānō wææ ante yewæmongainta Wængonguī beyæ nē apænedāni nāni yewæmongainta do mānāni inte edæ bitō tōniñadāni iññōmō mānīnta adīnque, Æbānō ī, ante do ēñenguēnēnāni inānīpa.' ³⁰ Ante apæneyongā tæcæ wodi wæætē, 'Iññæmpa mæmpo Abadāo ēñēmi. Wacā nē wængaingā inte ñāni omæmōnte tōmēnāni weca gote apæncā ēñēnīnque botō tōniñadāni tōmēnāni wēnæ wēnæ cædīnō ante wæwente pōnēnīnque do edæ ñimpo cæbainānīpa.' ³¹ Ante wæyongante, 'Iññæmpa Mōitee wodi nānō wææ angainō ante Wængonguī beyæ nāni apænegainō ante ēñēnāmaī ināni inte tōmēnāni nē wænte ñāni omæmōningā apæneyongante cōwē ēñēnāmaī imāinānīpa,' ante Abadāo wodi angantapa." Tæcæ wodi ingante ante apænedīnque Itota mānīnque ante apænegacāimpa.

Wacā oda cæcæcāimpa, ante nāni wæquinque cædānīpa

(Māteao 18.6-7; Māadoco 9.42)

17 Ayæ tōmengā miñæ nē godāni inānīte apænedīnque Itota, "Nē pōnēnāni incæ pancadāniya wīi ēñente do oda cædānīpa. Cōwē mānōmaī impa. Incæte, Oda cæcæcāimpa, ante nē cæcā iññōmō edæ tōmengā nanguī nānō caate wæquinque cæcampa. ² Inīnque edæ, Wēñængā adocanque guiyangā pōni incæ oda cæcæcāimpa, ante nē godō cæcæ cædingā iññōmō edæ, Wīi cæcæcāimpa, ante mōnō edæ wææ cæcæimpa. Waodāni nāni dacæ godō dacæ godō cæquinca ñænænca ænīnque nē godō cæcæ cæcā onōmenca æ wēmencadīnque tōmengā ingante tæcætībæ wido cædāni inīnque tōmengā edæ, Wēnæ wēnæ cædāmaī inte wæmo beyænque Wængonguī botō imote pānāmaī ingampa, ante tōmengā waa toquēnengā imaingampa. ³ Mānōmaī āmo ēñēmīni inte mīnitō, Oda cæcæcāimpa, ante nē cæcā baī cædāmaī incæboimpa, ante edæ nāmā wææ aedāni," ānīnque Itota īmaī apæncantapa.

"Wacā wēnæ wēnæ cæcā adīnque bitō wæætē tōmengā ingante, Cædāmaī incæbiimpa, ante wææ æe. Åmi ēñēnīnque tōmengā wēnæ wēnæ nānō cædīnō beyæ guingo imonte wædinque, Wīwa cætābopa, ante apæncā ēñēnīnque bitō wæætē piyænē cædīnque tōmengā ingante ñimpo cæbi ee gocæcāimpa. ⁴ Tōmengā wæætē adōnæque iññōnte onompo æmæmpoque go mempoga mānimpoga bitō imite wīwa cædingā inte tōmengā guingo imōnīnque, 'Bitō imite wīwa cætābopa,' ante adopoga apæncā ēñēnīnque bitō wæætē tōmengā ingante adopoga ñimpo cæbi ee gocæcāimpa," ante Itota angantapa.

Mōnō tæi piñænte entawengūnque wede pōnēmōmpa

⁵ Mōnō Awēnē tōmengā nānō nē da godōnīnāni iññōmō tōmengā ingante ānīnque,
—Wædænque pōnēmōni iññōmōnīte bitō pōnō cæbi ænīnque mōnitō ædæmō wede pōnēmōni bacæmōnīmpa.

⁶ Ānāni ēñēnīnque mōnō Awēnē wæætē,
—Mōotatamō guiyāmō pōni nānō inganca mīnitō pōnēnō māninganca wædænque pōnēmīnitawo. Māningancaque pōnēmīni incæte mīnitō mōodedawæ nāni āwæ inte apænedīnque, "Awæ ēñēmi. Bitō bæ wite godō gāwapæ mīnte pæbāwe," ante āmīni baī awæ incæ dobæ edæ ēñente cæcædōnīmpa, ante Itota apæncantapa.

Wacā ingante nē cæcā incæ īmaī cæquēnengā ingampā

⁷ Ayæ godōmenque apænedīnque, "Mīni waocabo iññōmīnīte adobī nē ēabi imi inīnque bitō imite nē cæcā ingante edæ æbānō cæbaimīi. Tōmengā gōnea mangæ mangæ wodīnque ayæ cænīnāni inānīte inīnque aadīnque pō guicā adīnque bitō iññōmō edæ, 'Pō tæ contate cæe,' ante edæ dicæ āmiyaa. Edæ nē ēacā ingampa diyæ tāno cænguingā. ⁸ Wæætē nē ēabi inōmi inte bitō, 'Botō beyæ cænguī ænōnīnque bitō weocoo topo cædīnque pōnōmi ænīnque botō cænte bebo ate bitō māniñedē ate edæ cænte becæbiimpa,' ante cōwē āmaīmīpa. ⁹ Ayæ, Cæe, ante bitō ānīnō ante tōmengā ēñente cæcā beyænque bitō, Waa cæbi æmopa, ante dicæ anguīmīi. ¹⁰ Inīnque mōnō Awēnē, Cæedāni, ante nānō angainō ante eyepæ pōni cædīnque mīnitō adobāi ante pōnenguēnēmīni imīnīpa. 'Mōnitō nē cæmōnīque inte onōmōnīque inōmōni inte wēnæ wēnæ cæte awædō. Mōnitō tōmengā nānō ānonque mānīnque cæte ate tōmengā beyæ ante dicæ godōmenque nanguī cæmōniyaa,' ante pōnente wæquēnēmīni imīnīpa," ante Itota tōmengā miñæ nē godāni inānīte apænegacāimpa.

Itota angä ate diete ganca inäni waintai baadänipa

¹¹ Mänii Eedotadëe iñomö gocæte ante godinque Ito-
ta Tãmediabæ æmætæ Gadideabæ æmætæ
tæcæguedë pöní godinque, ¹² woadäni nãni
quëwëñomö tæcæ pöñongä nê baate wädäni önom-
po tipæmpoga inäni pö bee ténänitapa. Pö gobæ næ
gongæninque pömö adinque, ¹³ aa pedänitapa.

—Itota nê Awënë inömi inte ëñëmi. Mönitö wädö
ante pönö waadete waa cæe, ämönipa.

¹⁴ Äñönänite gomö adinque Itota,

—Minitö guiquënë Wængonguï oncönë godinque,
Wængonguï qui, ante nê godönäni inänite minitö æ-
montai mào odömömini acädänimpa.

Angä ëñente tömënäni idömæ godinque iñontobæ
waintai baagadänimpa. ¹⁵ İninque adocanque watapæ
todinque, Wængonguï bitö ñäö apäite bai inömi inte
edæ waa cæbi æmopa, ante yedæ apænedinque
adodö pongantapa. ¹⁶ Tömengä iñomö wabæca Tãma-
diabæ nê quëwëningä incæ pö Itota önöwa inö
guidömëmæ ñongæninque waa ate pönëninque, Bitö
pönö cæbi ate waintai baabopa, ante apæneçä.

¹⁷ Èñëninque Itota wæætë angantapa.

—İñæmpa mini cabo önompo tipæmpoga mänim-
pomini inömömi inte edæ wii tömämöni waintai
baaminitawo. İninque wadäni önompo æmæmpoque
go mënaa go mënaa inäni iñomö edæ ædönö gote dæ
änänii. ¹⁸ İingä iñomö wabæca quëwëningä incæ ado-
canque Wængonguï ingante waa pöní apæneçæte
ante ponte quëwëñongä wadäni guiquënë tömänäni
pönämaï inänitawo.

¹⁹ Äninque Itota tömengä ingante,

—Bitö wede pönëni beyænque waintai baadimi inte
ængæ gantite goe, angantapa.

**İimaï iinque bayonte Awënë Odeye poncæcäimpa,
ante**

(Mäateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Paditeoidi Itota ingante, Wængonguï Awënë
æyedëniö ponte Awënë Odeye baquingäa, ante
wæyönänite tömengä wæætë, İñæmpa wii waomini
ayömini Wængonguï Awënë Odeye pongä ingampa.

²¹ İninque, “Tömengä iñomö ponte ongongampa,”
ante ayæ wæætë, “Tömengä wayömö gote on-
gongampa,” ante edæ ædö cæte anguii. Minitö weca
nê quëwengä incæ Awënë Odeye bayongante
woadäni tömengä nempo do quëwënäni apa
änewëminii, ante Paditeoidi inänite angacäimpa.

²² Ayæ tömënäni inänite iinque apænedinque Itota
tömengä nänö nê ëmiñänäni inänite wæætë
apæneçantapa.

—İncayæ ate minitö, Waocä nê ëñagaingä ingante
adoönæque incæ ainëmönipa, ante wæcæminimpa.
Wæmini incæte adämaï incæminimpa. ²³ Wadäni
minitö iminite, “İñomö ongongä tamëñedäni,” äninque

ayæ, “Wayömö ongongä tamëñedäni,” äñönäni minitö
acæ godämaï iedäni. Tömënäni miñæ edæ godämaï
imæwedäni. ²⁴ Botö ponguionæ iinque bayonte botö
iñomö edæ Waobo nê ëñagaïmo inte edæ ñäö æmatæ
æmatæ näinte bai ëmöninque edæ edonque pöní
ponte a ongoncæboimpa. ²⁵ Incæte botö ñöwo
guiquënë täno nanguï ämogate wæwencæboimpa.
Ayæ ñöwodäni iñomö botö imote edæ Baa äninque
wido cæcädänimpa, ante Itota apæneçantapa.

²⁶ “Botö Waobo nê ëñagaïmo inte botö ponguionæ
iinque bayedë guiquënë Nöwee wodi Docä nãni an-
gaingä nänö quëwëñedë dodäni nãni quëwengäi bai
adobaï edæ quëwenguinäni inänipa. ²⁷ Docä Nöwee
wodi ñænæ wipoboga oncö bai mænöninque tö-
mengä nänö guiganca tömënäni önonque cænte bete
monte quëwengadänimpa. Monguina, ante ñänonte
quëwengadänimpa. Mäniñedë edæ tömënäni nãni
capo bedö wænguinque edæ æpæ do angatimpa.

²⁸ Dooto wodi nänö quëwengäiñedë dodäni adobaï
cænte bete quëwengadänimpa. Nê mänäni godon-
gadänimpa. Äinänäni wæætë godonte ængadänimpa.
Minte pæcæimpa, ante cædinque onconcoo mænonte
quëwengadänimpa. ²⁹ Incæte Dooto wodi Todömä
iñomö quëwente nänö tao gogaïonæ iñonte gonga
tönö atopodemö nanguï ocoi bæcomö cöönæ cæ bai
wææninque mào bæco ininque mäniñomö quëwënäni
tömänäni gonte wængadänimpa. ³⁰ Botö Waobo ëña-
gaïmo inte edonque botö a ongöñedë mäniñö nãni
bæco gonte wængäi bai adobaï bacæimpa, ante ämo
ëñëmaïminipa,” ante Itota angacäimpa.

³¹ Ayæ godömenque apænedinque, “Mäniönæ
iñonte minitö oncömanca ongöninque, Botö mäincoo,
ante oncönë wæi guiidinque ænämaï inte wodii
winömæwedäni. Ayæ gönea cædinque mäincoo ante
oncönë ocæ ëmænte æncæ pönämaï imæwedäni.

³² İñæmpa, Dooto nänöogængä wodi æbänö dadi
ëmænte adinque edæ gonte wængacäi, ante
pönëminiyaa. ³³ Inguipogaque cöwë quëwencæboim-
pa, ante nê pönengä iñomö tömengä iñomö edæ
quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë edæ inguipoga
mönö guëmante quëwenguimämo ante nê wädämaï
ingä guiquënë tömengä iñomö edæ cöwë wænämaï
quëwencæcäimpa, ante ämo ëñëmaïminipa,” ante Ito-
ta apænegacäimpa.

³⁴ Ayæ, “Mäniñedë woyowotæ i ininque mënaa äñö-
monque öñöna adocanque ingante bæi ongonte
goyönäni adocanque ingante ëmö cæte godäni a on-
goncæcäimpa. ³⁵ Ayæ onquiyæna cænguï ante guëa
dicaca dacæ dacæ cæte godö wëñöna adocanque in-
gante bæi ongonte goyönäni adocanque ingante ëmö
cæte godäni a ongoncæcäimpa.” ³⁶ “Ayæ onguiñæna
gönea guëa cæyöna adocanque ingante bæi ongonte
goyönäni adocanque ëmö cæte godäni a on-
goncæcäimpa.”

³⁷ Ante apæneçä ëñente wædinque tömënäni
wæætë,

—Awënë, bitö äno æyömönö incæ mänömaï baquii.

Äñönänite,

—Baö æyömömë wænte öñöñömonte abadæidi wë ongonte edæ do godongämæ pönäni bai waodäni, Mönitö Awënë pongampa, ante do ëñëinque godongämæ poncädänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Në apænte äongä tönö owæmpoingä æbänö cædaï, ante

18 Ayæ tömengä miñæ në godäni cöwë Wængonguï ingante apænedinque wæntæte badämaï incädänimpa, ante cædinque Itota inguipoga quëwënanäni nani cæinö ante odömonte apænegacäimpa. ²“Wayömö nani quëwëñömö adocanque waodäni nani në apænte äongä inte quëwëngäimpa. Wængonguï ingante guïñënamäi ïnongä inte tömengä ïñömö, Waodäni æbänö änanii, ante wædämaï ïnongäimpa. ³Adoyömö tömënanäni quëwëñömö onquiyængä adocanque owæmpoingä inte në wædongä inte quëwëngäimpa. Tömengä guiquënë mäningä në apænte adongä weca wæætë wæætë pöninque, Botö ïmote adocanque në piingä ïñongante bitö ämi ëñente wæætë nö cæcæcäimpa. ⁴Ante ancaa pöninque änä ëñente wædinque në apænte äongä ïñömö edæ cöwë Baa Baa angä. Incæte ayæ ate nämäneque tededinque tömengä, ‘Onquiyængä ïñömö ancaa angä awædö, äninque, Wængonguï ingante guïñënamäi imo inte botö, Waodäni æbänö änanii, ante wædämaï imo incæte, ⁵mäningä owæmpoingä pö pö cæcä wædinque botö, Ancaa ponte angä wæcæ wæ, ante wæætë tömengä ingante waa cæcæboimpa. Tömengä ingante në piingä ingante botö, Nö cæe, ante wææ ämo wæcæcäimpa.’ Äninque në Baa äningä incæte owæmpoingä beyæ do waa cæcampa. Mäninque ante odömomopa.”

⁶Ante odömonte apænedinque mönö Awënë ïñömö godömenque apænegantapa. “Në apænte angä ïñömö wiwa cæcä incæte, Tömengä æbänö apænegä, ante minitö ëñente pönëmæwedäni. ⁷Wængonguï nänö në apænte ængäimäni inte minitö itædë woyowotæ wæætë wæætë aa pe aa pe cæyöminäni Wængonguï edæ ædö cæte Baa anguingä. Wææ ämi ate nö cæcädänimpa, ante äñöminite tömengä ïñömö edæ, ïncayæ ate cæcæboimpa, ante ædö cæte anguingä. ⁸Wæætë quingæ edæ do cæcæcäimpa. Në piinte cædinäni ïñönänite Wængonguï wææ angä ate tömënanäni minitö ïminite wæætë nö cæcädänimpa, ante ämo ëñëmaimäni. Incæte Wao Wëmo ëñagäimo inte botö ponte ayömo wede pönënanäni wabänö inguipoga mä ongönäni aquimoo, ante wæbopa,” ante Itota angacäimpa.

Paditeo tönö awënë beyæ në äongä æbänö cæda, ante

⁹Ayæ pancadäniya, Wadäni önönänique ïñönäni mönonque nö cæmö ïmopa, ante pönëwëinque wadäni inänite piinte adänipa. Mänömainö ante në änewënanäni inänite Itota, Wængonguï ingante æbänö apænequii, ante ëñencädänimpa, ante ïmæca quëwëna nana apæneinö ante odömoninque apænegantapa. ¹⁰“Woda mënaa Paditeo tönö odömäno awënë beyæ në æwengä ïñömö Wængonguï ingante apænegæte ante Wængonguï oncö ñænæncö yabæcönë æi guïdatapa. ¹¹Paditeo ïñömö adiyæ gongäinque nämä incæ apænedinque, ‘Wængonguï ëñëmi. Wadäni bai wiï imopa. Botö ïñömö godömenque waëmö imopa, ante todinque botö mänömaï beyæ bitö ïmite waa ate apænebopa, änewengampa. Edæ wadäni guiquënë wacä qui ö ænänipa. Wadäni inänite wiwa cädänipa. Tömënanäni nänöogængä inämaï ïñongante godö guëa mönänipa. Botö ïñömö mäninäni bai inämaï ïnömo inte botö mäniñömö ongongä odömäno awënë beyæ në æwengä bai wiï imopa, ante adinque botö Wængonguï bitö ïmite waa ate pönëinque apænebopa. ¹²Botö ïñömö, mëönaa go mëönaa ïñonte, mëönaa go mëönaa ïñonte bitö ïmite apænegæte ante cænämaï quëwëmopa. Ayæ botö ænincoo tömancoo ate adinque botö önömpo tipæmpoga mänimpocoo mä ongöñoncoo adocooque æninque, Wængonguï qui, ante cöwë pædæ pönömo ae,’ ante apænewengampa.”

¹³“Odömäno awënë beyæ në äongä guiquënë guingo imöinque nämä tæi tæi yatawëinque, ‘Wængonguï ëñëmi, botö në wiwa cæbo adinque bitö waadete pönö piinämaï incæbiimpa, ämopa,’ angä. Mäninque angampa. ¹⁴Mänömainö ante odömoncæte ante apænedinque Itota, Nöwo ämo ëñëedäni, angantapa. ïngä awënë beyæ në æwengä mänömaï äñongante Wængonguï do, Botö ayömo bitö nö cæbi bapipa, ante godö badongä ate tömengä edæ nö pönëngä inte tömengä oncönë gocampa. Wæætë Paditeo, Nämänque waëmö imopa, ante në änewëningä ingante Wængonguï, Nö cæbi bacæbiimpa, ante godö badönämaï incæcäimpa, ante ämo ëñëmaimäni. Edæ, Nämänque waa cæbo imopa, ante në ængö cæcä guiquënë edæ wææntodonte bai inte wæcæcäimpa. Wæætë, Nämänque wënæ wënæ cæbo imopa, ante në apænegä guiquënë edæ ængö cæte bai inte tocæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Wëñænäni inänite gampo cæcadinque Itota waa apænegä

(Mäateo 19.13-15; Mäadoco 10.13-16)

¹⁵Ayæ ate wadäni, Wëñænäni inänite Itota pönö gampo cæcadinque waa apænegacäimpa, ante cædinque tömengä weca guiyänäni inänite ænte pö ænte

pö cædāni adinque tōmengā miñæ nē godāni guiquēnē, Ænte pōnāmaī iedāni, ante Baa ānāni. ¹⁶ Adinque Itota wæætē wēñænāni inānite aa pecā pōñōnāni tōmengā miñæ nē godāni inānite apænecantapa.

—Wēñænāni inānite botō weca ee amīni poncædān-impā. Iñæmpā mānīnāni nāni pōnēnō baī adobai pōnēnāni inte edæ Wængonguī Awēnē Odeye nempo do quēwēnāni inānīpā. Ininque mīnitō iñōmō wēñænāni inānite Baa ānāmaī iedāni. ¹⁷ Edæ nāwangā apænebo ēñēdāni. Wēñængā do pōnengā inte Ao angā ingā baī Wængonguī Awēnē Odeye ingante do pōnēnīnque nē Ao ānāni iñōmō tōmēnānīque tōmengā nempo guīdīnque quēwēnānīpā. Wādāni guiquēnē Wængonguī Awēnē Odeye ingante Baa ante pōnēnāmaī ināni guiquēnē tōmēnāni ædō cæte tōmengā nempo guīdīnque quēwēnguīnānīi, ante Itota apænegacāimpā.

Māincoo nanguī ēacā inte Itota weca ponte apænecampā

(Māateo 19.16-30; Māadoco 10.17-31)

¹⁸ Māniñedē Itota ingante wacā awēnē angantapa.

—Awēnē nē waa Odōmōmi apænebi ēñēmoe. Botō æbānō cædinque wænāmaī wantæpiyæ quēwēmaī-moo.

¹⁹ Āñongante Itota tōmengā ingante,

—Wængonguī adocanque nē waa cæcā iñongante bitō botō imote, Nē waa cæbi imīpā, āmīi. ²⁰ Ānīnque Itota godōmenque apænecantapa. Iīmaī cæedāni, ante Wængonguī nānō wææ angāinō ante bitō tōmēmi edæ do ēñēmīpā. “Bitō nānōogængā ināmaī iñongante bitō godō guēa mōnāmaī iē. Wacā ingante godō wænōnāmaī iē. Wacā quī adinque awēmō ænāmaī iē. Wacā wēnæ wēnæ cæcā atabopā, ante godō babæ wapiticæ ānāmaī iē. Wæmpocā ingante wānā inante waa adinque tōmēna inate godō waadete cæe,” ante wææ yewæmongacāimpā, ante bitō edæ do ēñēmīpā, angantapa.

²¹ Ante apæneccā ēñēnīnque māningā awēnē wæætē,
—Botō mānīnō bitō ānō baī tōmānō ante ēñēnte cædinque pægaboī ae.

²² Ante apæneccā ēñēnīnque Itota wæætē,

—Adodeque ayæ ēñēnte cæquēnēmi imīpā, ante āmo ēñēe. Oōnædē bitō waēmoncoo ænguinque edæ imæca bitō mānīncoo tōmancoo godonte ænīnque bitō ænīnta wæætē ōmæpodāni inte wædāni inānite tōmanta godōmi æncædānīmpā. Ayæ edæ botō imote tee empote pōe.

²³ Angā ēñēnte wædinque tōmengā māincoo nanguī ēadongā inte mānīncoo beyænque ante pōnēnīnque māningā awēnē iñōmō wæwente bacantapa. ²⁴ Ininque Itota tōmengā ingante gomō adinque,

—Wængonguī Awēnē Odeye nempo guīte quēwēncæte ante cædinque waodāni ōmæpodāni inte botō miñæ pōnānīpā. Māincoo nanguī ēacā guiquēnē

æbānō cæte ōmæpocā inte botō miñæ ponte guīte quēwēngūngā, angantapa. ²⁵ Cāmeyo iñōmō guīyangā ingampa diyæ daagō guīyampite pædæ tacā. Ininque cāmeyo pædæ tadāmaī ingā baī nē ēacā iñōmō adobai ingampa. Tōmengā nāmā ayongā ñænængā inongā inte edæ æbānō cæte Wængonguī Awēnē Odeye nempo do wānē guīte quēwēngūngā.

²⁶ Mānōmāinō ante Itota apæneccā ēñēnīnque nē ēñēnāni wæætē,

—Iñæmpā mānōmaī iñinque æcānō wānē guīte quēwēngūngā.

²⁷ Ante wæyōnānīte,

—Waomīni mīni, Ædō cæte cæquīi, ante mīni wædō incæ Wængonguī iñōmō do cæcampā, ante Itota apæneccā.

²⁸ Ēñēnte wædinque Pegodo,

—Awēnē ēñēmi. Mōnitō ēadīncoo owæ caate bitō miñæ tee empo pōmōni abīpā.

²⁹ Āñongante Itota tōmēnāni inānite wæætē,

—Mīnitō nāwangā oncodo tao godīnque mīnitō nānōogængā ingante mīnitō tōniñadāni inānite wæmpoda inate wēñænāni inānite ēmō cæte botō miñæ pōmīnitapa. Ininque iīmaī ante nāwangā āmopā. Æcānō Wængonguī Awēnē Odeye beyænque botō miñæ mānōmaī pōna iñōmō, ³⁰ tōmengā iñōmō inguīpoga quēwēnīnque nānō ēmō cædīncoo adopocoo ænīnque ayæ wæætē godōmenque nanguī æncæcāimpā. Ayæ iīncayæ ate oōnædē godīnque edæ tōmengā cōwē wantæpiyæ wænāmaī quēwēncæcāimpā, ante āmo ēñēmaīmīnīpā, angacāimpā.

Itota, Wæncæboimpā, ante wæætē adodō ante apæneccā

(Māateo 20.17-19; Māadoco 10.32-34)

³¹ Ānīnque tōmengā miñæ, Dote, ante nāni gocabo inānite Itota nānēnē ænte māocā goyōnāni iīmaī ante apænecantapa. “Ñōwo iñōmō mōnō edæ Eedotadēē iñōmō æicæimpā. Wængonguī beyæ nē apænegāināni iīmaīnō ante yewæmōnīnque, Nē Waocā iīncayæ ate ēñate pæcā adinque tōmengā ingante æbānō cæquīnānīi, ante yewæmongadānīmpā. Ñōwo mōnō Eedotadēē iñōmō æi pō gongæmō ate edæ mānīnō dodāni nāni angāinō baī edæ do iīnque bacæimpā.

³² Botō edæ mānīmodō ēñagāimo iñōmote oodeoidi botō imote ō ænīnque wādāni inānite pædæ māo godōnāni ō ænīnque tōmēnāni wæætē tawīmæ botonga towæ tånongadīnque botō imote badete todīnque pīīnīnque wīwa anguīnāni inānīpā. ³³ Ayæ æmon-taimenca tæi tæi pānāni āmogate wæyōmote botō imote godōmenque wænōnāni wæncæboimpā. Wæætē mēōnaa go adoōnæque iñōnte edæ botō do wænīmo inte edæ ñāni ōmæmonte wæætē quēwēncæboimpā,” angantapa.

³⁴ Tömengä miñæ nē godāni iñōmō mäninō, Tömengä æbānō bate wæqinggää, ante adodeque incæ edæ eññāmaï ingadānimpa. Tömengä nānō apænedō edæ wē wodonte bai iñonte tömēnāni önō-moncaque eññinque, Æbānō ante apænecää, ante wii edonque eññānitapa.

Itota angä ate babetamongä iñingä incæ do waa acampa

(Mäateo 20.29-34; Mäadoco 10.46-52)

³⁵ Itota mäninō godinque Eedicoo iñōmō obo pōñongä onguñængä babetamō inte nē wædongä inte taadō wedeca, Pönōmi æmoe, ante äneconongäimpa. ³⁶ Nanguï iñāni cægōnāni eññinque babetamongä iñōmō, Quinante cægōnāni, ante wæyongante, ³⁷ Itota Nāatadeta quēwēningä inte edæ ñōwo wodo tebæ gocampa, ante apænedāni. ³⁸ Eññinque tömengä iñōmō aa pedinque,

—Itota eññēmi. Bitō Awēnē Dabii wodi pæimi iñōmi inte botō wædō ante edæ ñōwo waadete pōnō waa cæe.

³⁹ Äñongante täno godāni wæætē tömengä ingante, Apocænē inguēnē ānewēē, ante wææ äñōnāni tömengä godōmenque nanguï äninque,

—Awēnē Dabii pæimi iñōmi inte edæ botō wædō ante pōnō waadete waa cæe, ante wæcä.

⁴⁰ Wædinque Itota næ gongæninque, Tömengä ingante ænte māmōmini pongædāni. Angä obo ænte māmōnāni pōñongante Itota,

⁴¹ —Æbānō ante ämii. Bitō beyæ quino cæquimoo.

Äñongante,

—Awēnē, wēnē botō emongaï bai cæbi acæboimpa.

⁴² Angä eññinque Itota wæætē,

—Wēnē bitō emongaï bai abāwe. Edæ wede pōnēmi inte edæ waa bamōmipa.

⁴³ Ante nānō äñedē nē babetamongä do waa bamōninque Itota miñæ godinque Wængonguï ingante, Bitō ñāō apāite bai emōmi inte edæ waa cæbi æmopa, ante togacäimpa. Mänōmaï cæcä adinque tömānāni adobai Wængonguï ingante waa adinque, Bitō ñāō bai emōmi inte waa cæbipa, ante togadānimpa.

Itota tönō Taqueo

19 Itota mänii Eedicoo pōninque tæcæ wodo tebæ gocä ingantapa. ² Mäniñōmō adocanque Taqueo nāni äñongä iñōmō tömengä odōmäno awēnē beyæ nē ænāni awēnē iñongä inte nanguï mäincoo eadongä iñongäimpa. ³ Tömengä ñōwo, Itota æcānō ingää, ante acæte ante ponte ayongä wadāni nanguï iñāni wææ ongōnāni adinque, Botō ocāa pōni iñōmo inte edæ Itota ingante ædō cæte aquimoo, ante wæcantapa. ⁴ Adāmaï inte wæyongante wadāni, Itota iñnō gāmænō pō wodo tebæ goqingä, ante tededāni eññinque tömengä Itota ingante acæte ante pogodo täno gote

awāa ticāmodōwāa nāni äwāa daēwa æi næ gongænte a ongongantapa. ⁵ Itota obo pōninque æmō ayongä Taqueo a ongongä adinque tömengä ingante, —Taqueo, quingæ wææe. Ñōwoonæ edæ pō bitō oncōnē eññinquēnēmo iñmopa.

⁶ Angä eññinque Taqueo quingæ wææ ti wææninque, Ao, botō oncōnē waa poncæbiimpa, ante watapæ todinque edæ tömengä oncōnē māmongä pongacäimpa. ⁷ Itota mänōmaï cæcä adinque wadāni, Æ nē wiwa cæcä weca Itota quimæ eññacæ gocää, ante tömānāni piinte tededadānimpa. ⁸ Taqueo iñōmō edæ tömēnāni ayōnāni ængæ gantite adiyæ ongōninque mönō Awēnē ingante,

—Awēnē eññēmi. Botō mäincoo tæcæguedencoo pä cædinque omæpodāni inte wæwēnāni inānite ñōwo godōmo ænāni ae. Ayæ botō wacä qui ante babæ äninque ö æmo wæcä iñinque wēnēñedē botō ö ænincoo adopocoo bai incæ godōmenque mempoga go mempoga godōmo æncæcäimpa.

⁹ Ante apænecä eññinque Itota wadāni inānite apænedinque,

—Taqueo adobai Abadäo wodi pæingä iñongante botō nē æmo iñōmo inte tömengä oncōnē nāni owocabo quēwencædānimpa, ante ñōwoonæ pontabopa. ¹⁰ Botō Waobo eññagaïmo iñōmō æmo beyænque quēwencædānimpa, ante cædinque wē womonte bai iñāni inānite diqui diqui mincæ pontabopa, ante Itota apænegacäimpa.

Mīnata nāni godonte æinta ante odōmongampa

(Mäateo 25.14-30)

¹¹ Mänōmaï apænecä eññāni inte tömēnāni, Itota Eedotadēē obo pongampa, ante adinque, Wængonguï Awēnē Odeye nempo mönō oo pōni quēwenguinque impa, ante pōnente edæ oda cædānitapa. Iñinque Itota, Wængonguï Awēnē æbānō cæqinggää, ante eññencædānimpa, ante imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmōninque apænecantapa.

¹² Iimainō ante apænecantapa. “Wacä adocanque awēnē odeye pæingä iñongä inte, Botō gobæ wabæca gote imæca pancabaa awēnē odeye bate pōmoedāni.

¹³ Äninque tömengä ingante nē cædāni diete ganca iñāni inānite äñete pōnāni ate tömengä oodo minata nāni äinta wantæpiyæ cæte nāni æinta incæ æninque adocanque ingante adotaque pædæ wacä ingante adotaque pædæ godōninque tömānāni inānite godongä adopota adopota ænānipa. ‘Minitō mäninta æninque godonte æi godonte æi cædinque, Yebængäimpa, ante botō gote pompoga cæedāni.’

¹⁴ Ante wadæ gocä adinque tömengä nempo quēwēnāni guiquēnē tömengä ingante piinte cædinque pancadāniya inānite äninque, Minitō tömengä miñæ godinque awēnēidi inānite gode äninque, Mäningä iñōmō wii mönitō awēnē odeye bacæcäimpa, ante wææ ämini eññencædānimpa, ante da godōnāni

godänitapa," ante apænedinque Itota ayæ godömenque apænecantapa.

¹⁵ "Incæte awënëidi do änäni ate awënë odeye badinque tömengä ömæ pongantapa. Pöningue tömengä, Botö beyæ nè cædäni iñömö godonte æi godonte æi cædinque æbänö godömenque nangui edæ ænte mänäni, ante acæte ante cædinque, Botö oodo minata nè æninäni inänite äñete pödäni, angä. ¹⁶ Äñete pönäni ate tömengä weca täno pöningä iñömö, 'Awënë eñëmi. Bitö oodo minata adotaque incæ önompo tipæmpoga mänimpota edæ ñowo yebænte bapa.' ¹⁷ Ante apæneçä eñëninque tömengä ingante, 'Botö imote nè cæbi imi waa cæbi æmopa. Wædænque incæ ænïmi inte bitö ædæmö aate cæbipa, ante adinque botö önompo tipæmpoga näni quëwëñömö quëwënäni iñönänite bitö nempo pönömo æninque nè ämi inte aabi æmoe.' ¹⁸ Ante tömënäni awënë angä ate ayængä pöningue, 'Awënë eñëmi. Bitö oodo minata adotaque incæ önompo æmæmpoque mänimpota ñowo yebænte bapa.' ¹⁹ Ante apæneçä eñëninque tömengä ingante adobaï apænedinque, 'Önompo æmæmpoque näni quëwëñömö quëwënäni iñönänite botö bitö nempo godömo ænte aabi æmoe,' angantapa," ante Itota apænecantapa.

²⁰ Ayæ godömenque apænedinque Itota, "Awënë angä ate tömengä guiquënë pöningue, 'Awënë eñëmi, tömëmi minata æe. Botö weocodë ædæmö wini caadinque wææ aate mantabopa. ²¹ Äninque, Bitö wii bitö ñönöni incæ wacä ñönöni incæ ö ænte mämi awædo. Ayæ wii bitö mimi pæ incæ wacä mingä pædi incæ tä pebi imipa, ante pönente wædinque cætabopa. Bitö tæëmö inömi imipa, ante guifente wædinque botö oodo minata botö æninta wini caapote weocodë ædæmö wææ aabo ae.' ²² Äñongante tömengä awënë iñömö, 'Iñæmpa bitö nè wiwa cæbi imi nämä bitö tededö beyænque bitö imite apænte ancæboimpa. Botö tæëmö imo inte wii botö ñönöni incæ wacä ñönöni incæ ö æmopa. Wii botö mimo pædi incæ wacä mingä pædi incæ edæ do tä pebo imopa. Mänömaï impa, ante bitö dicæ eñënämaï imitawogaa. ²³ Do eñëniimi inte bitö eñente edæ cæquënëmi imitapa töö. Botö oodo minata godonte æinta æninque edæ nè godonte ænäni weca baanco weca quinante wii guidonte æmitawo. Mänömaï cæbi bai botö ocæ emænte pöningue edæ botö qui do æninque wadäni näni guidöninta tönö edæ do æncædömoimpa töö,' angampa."

²⁴ "Äninque godongämæ ongönäni inänite awënë apænecantapa. 'Minitö ñowo iingä minata nänö nææninta ö æninque edæ minata önompo tipæmpoga nè næængä ingante pædæ godömini æncæcäimpa.' ²⁵ Angä eñëninque tömënäni, 'Awënë iñæmpa, iingä diete ganca minata do mangä apa ämii.' ²⁶ Ante wæyönäni awënë wæætë, 'Iñæmpa nè éadäni inänite tömänäni inänite godömenque godonte ingæimpa. Wæætë edæ éadämaï inte ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö éadincoo

wædænque pönï i incæte edæ ö ænte dæ ba wæcæcäimpa. Ante apænebo eñëmaimäni. ²⁷ Ayæ botö imote nè piinäni guiquënë botö imotedö ante apænedinque, Bitö wii mönitö awënë odeye bacæcäimpa, ante nè Baa änäni guiquënë, tömënäni inänite botö weca ænte pöningue botö ayömo wænömini wæncædänimpa, ämopa,' awënë angantapa. Mäninque ante odömonte apænebopa," ante Itota apænegacäimpa.

Eedotadëe iñömö Itota pongampa

(Mäateo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Wäö 12.12-19)

²⁸ Mäninganca apænedinque Itota Eedotadëe æicæte ante täno gocantapa. ²⁹ Godinque Odibowænquidi näni anquidi ontacamö goinö Betapaguee näni quëwëñömö obo pöningue Betänia ganca pöningue Itota tömengä miñæ nè goda mënäa inate da godöningue, ³⁰ iimaï angantapa.

—Mänii näni quëwëñömö ongö amina. Tömëñömö go guite ayömina bodo wë picængä incæ waocä ingante mongænämaï iningä inte ñäni ñæingä a ongongä acæminäimpa. Adinque ñi cæyænte ænte pöda. ³¹ Ayæ wacä minatö iminate, Quinante ñi cæyæmïnaa, ante wææ angä ininque minatö wæætë, Mönö Awënë nänö ænguënëni ante æmönäpa, ante apæneeda, angantapa.

³² Tömengä nänö nè da godöna wadæ gote ayöna Itota nänö äni bai bodo wë a ongö. ³³ Adinque ñi cæyæñöna bodo wë nè éadäni tömëna inate,

—Bodo wë quimæ ñi cæyæwëmïnaa.

³⁴ Wææ äñönänite tömëna wæætë,

—Mönö Awënë nänö ænguënëni ante æmönäpa.

³⁵ Ante äna eñëninque Ao änäni ininque awæ ñä cæyæñömö ñi cæyænte bodo ingante töi töi ænte pönatapa. Ayæ ænte pöningue tömëna wecoo yabæcooque æidämæ wo cæyabædinque äna ate Itota wænömënæca inö æi tæ contate gocantapa. ³⁶ Bodoga æi tæ contate taadonque goyongä tömengä nänö goquinö ante waodäni wecoo wæænö bee podöwadänitapa. ³⁷ Odibowænquidi wæænömëmö iñömö pönömenque pöñongante tömengä miñæ nè godäni godongämæ näni poncabo tömänäni iñontobæ nangui todinque ogæ tededänitapa. Itota bamönengæ nangui cæcä atamönipa, ante näni adinö ante pönëningue Wængongui ingante waa ate apænedänitapa.

³⁸ —Möni quëwënginque impa, ante, Badogaa, ante tomönipa. Awënë Wængongui emöwo beyænque pömi ininque bitö toquinque edæ Wængongui bitö imite waa cæcæcäimpa. Öönæde nè quëwengä pönö piyænë cæcänö anguënë. Æibæ pönï quëwëngä iñömö ñäö bai emongänö anguënë. ³⁹ Ante nangui inäni godongämæ godinque ämotamini ante bai äñönäni pancadäniya Paditeoidi inönäni inte Itota ingante,

—Në Odömömi eñëmi. Bitö miñæ nè godäni inänite wææ ämi apocænë inänie.

⁴⁰ Āñönānite tōmengā wæætē,
—Mīnitō īminite nāwangā āmopa. Waodāni pæ
wēenedāni īnīnque dicacoo incæ botō īmote waa ate
baī edæ yedæ āmaīnānīpa, ante Itota apænegacāim-
pa.

⁴¹ Ayæ pōnōmenque pōnīnque Eedotadēē gomō ad-
inque Itota māniñmō quēwēnāni īnānite ante pōnēn-
inque Ca ca wædinque, ⁴² īmaī angantapa. “Mīnitō
īñmō edæ ñwoōnæ mīni gānē pōnenguīnque botō
īmote edonque pōnī adinque Ao āmīni baī waa in-
cædōnīmpa. Incæte mīnitō, Æbānō cæte gānē pōnen-
guīmō, ante edæ wē wodonte baī ī īnīnque mīnitō
adāmaī īmīnīpa. ⁴³ Īncayæ ate mīnitō īminite nē
pīnāni incæ mīnitō wææ cæinca gānē pōnō tee mon-
gate godāmæ wææ ongōnāni adinque mīnitō edæ
ædō cæte tao wodīi wīnonguīmīnīi. ⁴⁴ Botō mīnitō we-
ca pōmo incæte mīnitō awīncaque adinque, Wæn-
gonguī ñwoōnæ ponte æncæcāimpa, ante dicæ
amīniyaa. Mānōmaī beyænque nē pīnāni īñmō
mīnitō īminite bæ tadāni tæ go wææñmōmīnīte
wænōnāni wæncæmīnīmpa. Ayæ wēñænāni wææ
cæte īñmō quēwēñōnānite tōmēnāni īnānite edæ
wænōnāni wæncædānīmpa. Dīca mīni mānongainca
incæ bæ tadāni ate dīca adocaque incæ wænōmēnæca
īnō ongōnāmaī īngæimpa,” ante Itota apænegacāim-
pa.

Wængonguī oncō tæiyæ waēmō bacæimpa, ante cæ- campa

(Māateo 21.12-17; Māadoco 11.15-19; Wäo 2.13-22)

⁴⁵ Ayæ Wængonguī oncō ñænæncōnē yabæcōnē go
guiidīnque Itota māniñmō nē godonte æncæte ante
nē mānāni īnānite da tadongā tao goyōnānite, ⁴⁶ Ayæ
tōmēnāni īnānite angantapa.

—Wængonguī beyæ īmaīnō ante yewæmongatim-
pa. “Waodāni botō oncōnē pō guīdīnque botō īmote
apæncædānīmpa,” ante Wængonguī angā incæte
mīnitō wēnæ wēnæ cæmīni beyænque Wængonguī
oncō incæ nē awēmō ō ænāni nāni womōincōnē baī
wentamō bapa tō.

⁴⁷ Ayæ īimō īñō īimō īñō Wængonguī oncō
ñænæncōnē yabæcōnē go guīdīnque Itota odōmonte
apæncæcā ēñēñānītapa. Māniñmō, Wængonguī quī,
ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni tōnō
tōmēnāni awēnēidi guīquēnē, Itota ingante wænonte
wido cæcæimpa, ante anca cæyōnāni, ⁴⁸ wadāni
tōmānāni, Tōmengā æbānō odōmongāā, ante ēñē
cōnāni adinque awēnēidi wæætē, Tōmengā ingante
mōnō ædō cæte wido cæquīi, ante wædinque ñimpo
cægadānīmpa.

Awēnē īmīpa, ante æcānō ānāi, ante Itota ingante ānānīpa

(Māateo 21.23-27; Māadoco 11.27-33)

20 Īncayæ ate Itota Wængonguī oncō
ñænæncōnē yabæcōnē go guīte waodāni
īnānite odōmonte apænedīnque Wængonguī Awēnē
ingantedō ante watapæ apæncæcā ēñēñānītapa.

Apæncæcā ēñēñōnāni, Wængonguī quī, ante nē
godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni īñmō nē
aadāni nāni Picæncabo tōnō tōmengā weca ponte
ānānītapa. ² Ponte apænedīnque,

—Æcānō nē angā inte bitō īmite angā cæbīi. Bitō
īmite æcānō, Nē āmi babīpa, āna ēñēnīnque cæbīi.

³ Ante āñönānite Itota,

—Botō wæætē mīnitō īminite āmo ēñente
apænemīni ēñēmoedāni. ⁴ Wäo wodi īñmō quīnante
æpænē guidongantawo, ante pōnēmīni. Ōñædē nē
owocā angā ēñente cæcantawoo. Waodānīque ānāni
ēñente cæcantawoo. Æbānō ante pōnēmīnīi. Mīnitō
wæætē apænemīni ēñēmoedāni.

⁵ Āñongā tōmēnāni īñmō nāni caboque tededīnque,
“Īñæmpa mōnō, Wængonguī ōñædē īnō angā Wäo
ēñente cæcampa, āmō baī Itota wæætē, ‘Quīnante tō-
mengā ingante pōnēnāmaī īmīnīi,’ ante mōnō īmonte
pīincædongāimpa. ⁶ Ayæ wæætē, Waodānīque ānāni
ēñente cægacāimpa, āmo baī godongāmæ ongōnāni
īñmō, Wængonguī beyæ nē apæncæcā Wäo wodi in-
gacāimpa, ante nē pōnēnāni inte tōmānāni mōnō
īmonte dicaca tacadāni wæncædōmōimpa.”

⁷ Ante pōnente wædinque tōmēnāni wæætē Itota in-
gante, Wa. Æcāmē angā ēñēnīnque Wäo wodi cæ-
gacāi, ante ēñēnāmaī īmōnīpa, ānāni. ⁸ Wædinque Ito-
ta wæætē,

—Botō adobāi, Æcānō nē angā inte pōnō āna ēñēn-
īnque botō mānōmaī cæboo, ante mīnitō īminite
apænedāmaī incæboimpa, angacāimpa.

Nē aadāni īnguēnēnāni incæ wīwa cædānīpa, ante

(Māateo 21.33-44; Māadoco 12.1-11)

⁹ Ayæ godongāmæ ongōnāni īnānite Itota, Wæn-
gonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante ēñencædānīmpa,
ante īmæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmōnīnque
īmaī apæncæcantapa. “Onguīñængā adocanque yowe-
mentacodē mīnte pæyonte wadāni ōmæ wite aate nē
tā pedāni īnānite, Botō yowementacodē incæ ōmæ
wite aadāni. Aayōmīnīte botō, Mīnitō quī, ante panca-
monga pōnōmo æncæmīnīmpa, angā Ao ānāni ate nē
ëacā īñmō edæ wantæpiyæ wabæca quēwēncæ go-
cantapa. ¹⁰ Yowedepo īnīnque bayedē nē cæcā ingante
nē ëacā īñmō, Bitō yowementacodē nē aadāni weca
godīnque pancamonga āmi ænīnque botō weca
wæætē māmōmi æmoe, angā. Gote pongā adīnque
yowementacodē nē aadāni guīquēnē nē æncæ pōn-
īngā ingante bæi ongonte tæi tæi pānīnque da
tadōnāni ōmæpocā inte gocantapa. ¹¹ Ayæ wæætē nē

ëacä iñömö wacä tömengä ingante në cæcä ingante angä gote pongä adinque yowementacodë në aadäni adobaï tæi tæi pänäni wæyongante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante godö wiwa cædäni wæyongante da tadönäni ömæpocä inte gocampa. ¹² Ayæ mänaa inate da godongä ömæpoda pöna adinque në ëacä iñömö wacä në cæcä ingante angä gote pöfongante tömënäni godö mä yete wido cædänitapa," ante odömöninque Itota godömenque apænecantapa.

¹³ "Mänömaï cædänipa, ante ëñente wædinque yowementacodë në ëacä iñömö, 'Botö iñömö æbänö cæquënëmo imoo, ante wædinque, Botö edæ iïmaï cæcæboimpa. Botö wengä onguïñængä botö në waadecä iñongante da godömo gocæcäimpa. Tömëmo wengä da godömo gocä adinque tömënäni wabänö guiñente wædinque ee abainänipa,' ante pönëninque da godongä. ¹⁴ Gote dicæ pongä adinque yowementacodë në aadäni guiquënë, 'Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo inï edæ iingä iñömö në ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wænömo wængä ate edæ mönö qui babaimpa.' ¹⁵ Änewëninque tömënäni tömengä ingante wææ cæte iñömö yabæque wido cædinque godömenque wænönäni wængantapa."

Ante Itota, Mäninque ante apænebopa, ante tömënäni inänite angantapa. "Mänömaï cædäni adinque yowementacodë në ëacä iñömö tömënäni inänite æbänö cæquingää, ante pönëminï. ¹⁶ Tömengä edæ do pöninque në aaquënënäni inänite godö wænöninque wadäni inänite wæætë yowementacodë godongä æninque në aadäni bacædänimpa."

Itota mänömaï angä ëñente wædinque godongämæ ongönäni iñömö,

—Mänömaï cædämaï inguënë änewë, ante wædänitapa.

¹⁷ Ìninque Itota tömënäni inänite gomö adinque, —Ìñæmpa ëñënaï cæminï iñöminite Wængonguï pänämaï inguingää, ante pönëminitawo. Ìninque minitö, Ìïmaï ante quïante yewæmongatimpa, ante pönëminï.

"Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante në mäenönäni nänï wido cædinca incæ

gomonga waëmonca inca ìninque täno nänï ñönöninca bæbængapa do bacapa,"

ante yewæmongadänimpa. ¹⁸ Botö iñömö mänii dica waëmonca bai inömo inte ämo ëñëninque në wæcä iñömö tömengä iñömö mäninca tæ go wææninque tobænte wæte bai botö önöwa gäänë ædæ wææncæcäimpa. Wæætë æcänö ingante Wængonguï piïnte mänincaca tacacä inaa tömengä guiquënë quïëmë bai yaintai bai goquingänö anguënë, ante pönëminiyaa, ante Itota apænecäimpa.

¹⁹ Ante në aaquënënäni nänï cæinö ante odömöninque Itota apænecä ëñente wædinque në odömönäni tönö, Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni iñömö, Ìñæmpa mönö imonte piïnte angä awædö,

ante pönënitapa. Ìninque tömënäni, Mönö ñöwo pönï tömengä ingante bæi ongongæimpa, ante cædänitapa. Incæte tæcæ bæi ongoncæ cædinque, Wadäni piïnäni wæcæ wæ, ante wædinque ee adänitapa.

Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante tededänipa

(Mäateo 22.15-22; Mäadoco 12.13-17)

²⁰ Ìninque, Mönö Itota ingante bæi ongöninque odömäno gobedönadodo awënë nempo godömö æninque tömengä wæætë në angä inte edæ Itota ingante apænte ancæcäimpa, ante ñænænäni incæ tömengä ingante cöwä adänitapa. Ayæ wadäni inänite äninque, Minitö Itota miñæ tee empote gote nöingä ante bai apænedinque wæætë babæ cædäni. Babæ cæminï beyæ tömengä adodeque incæ wapiticæ tedecä ëñëninque minitö ocæ ëmænte ponte apænemini ëñencæmönimpa, änäni ëñente godinque ñænænäni nänï äninö bai babæ cædänitapa. ²¹ Ìninque ñænænäni nänï në da godöninäni iñömö Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö apænedö nö impa, ante do ëñëmönipa. Bitö ayömi mönö waocabo adoyömö pönï imönipa, ante adinque bitö tömämöni imönite adoyömö pönï cæbi æmönipa. Ayæ, Wængonguï taadö ante bitö nö pönï odömömi imipa, ante ëñëmönipa. ²² Ìninque apænebi ëñëmönii. Odömäno gobiedöno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tiguitamö nänö äintamö ante æbänö wææ yewæmonte i, ante ëñencæte ante wæmönipa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ cæte intawo.

²³ Äñönänite Itota iñömö, Tömënäni wënæ wënæ ancæte ante babæ cædänipa, ante do ëñente wædinque,

²⁴ —Deënadio tiguitamö odömömini aboedäni. Æcänö awinca bai yewæmonte badonte i. Æcänö ëmöwo ante yewæmonte ongö, ante edæ apænemini ëñëmoedäni.

Äñongante,

—Awënë Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocä ëmöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

²⁵ Ante apænecäni ëñëninque,

—Awënë Tetædo qui i ìninque edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë Awënë Wængonguï qui i ìninque Wængonguï ingante godonguï i apa änewëminii.

²⁶ Ante Itota tömänäni ayönänite nö apænecä ëñente wædinque ñænænäni nänï da pönöninäni wæætë, Mönö ædö cæte piïnguii, ante guingo imonte wædinque pæ wënegadänimpa.

Ædö cæte ñäni ömæmonguï, ante wædänipa

(Mäateo 22.23-33; Mäadoco 12.18-27)

²⁷ Tadoteoidi në, Waocä wæninque ñäni ömæmönämaï æmæwo wængampa, ante në änewënäni inte Itota weca pöninque, Mönï äno ante apænebi ëñëmaimönipa, änänitapa.

²⁸ —Awënë nē Odömömi eñēmi. Mönö beyæ ante Möitee wodi iimaï ante wææ yewæmongacäimpa. Onguiñængä monte ate wēñæ tapæidämaï inte wængä ïninqe tömengä tönifñacä incæ owæmpoingä ingante möninqe, Botö tönifñacä wodi wēnāni wæætē pæcædänimpa, ante tapæicæcäimpa, ante yewæmongacäimpa. ²⁹ Ìninqe wadāni iimaï cædānitapa, ante apænemöni eñēe. Edæ önompo æmæmpoque go mengäa nāni caipæ iñönānite bamoncadengä möninqe wēñæ tapæidämaï manguiwēninqe edæ nāñe wængä. ³⁰ Ate ayæmengä wææ adocä ingante möninqe wēñæ tapæidämaï inte nāñe wængä. ³¹ Ayæ wææ wacä möninqe adobaï nāñe wængä, ayæ wææ wacä möninqe nāñe wængä, ayæ wææ wacä möninqe nāñe, ayæ wææ wacä möninqe nāñe, ayæ wææ wacä möninqe nāñe wængampa. Önompo æmæmpoque go mēnaa ïnāni owæmpoingä ingante möninqe edæ wēñæ tapæidämaï inte edæ tömänāni nāñe wænāni. ³² Ate onquiyængä tömengä nāñe wængä. ³³ Ìninqe, Mönö ñāni ömæmonguiönæ, ante mini äönæ iñonte mäningä owæmpoingä iñömö æcänö nänöogængä baquingäa. Edæ tömengä ingante iñömö edæ tömänāni manguiwengadänimpa.

³⁴ Äñönānite Itota,

—Inguipoga quēwēninqe edæ mini waocabo iñömö do möminipa. Wacä ingante do godö ñänöminipi mongampa. ³⁵ Wæætē, Miinguipoga bayonte iñäninque eyepæ inte ñāni ömæmonte öönæde æite quēwæncædänimpa, ante Wængongui nänö nē angaināni iñömö tömēnāni mönāmaï ïninqe wadāni ïnānite godö ñänönāmaï incædänimpa. ³⁶ Ayæ Wængongui anquedoidi bai ïnönāni inte tömēnāni Wængongui nänö nē angaināni iñömö ædö cæte wæætē wænguināni. Tömēnāni nē ñāni ömæmongaināni ïnönāni inte edæ Wængongui wēñænāni ïnānipa. ³⁷ Wæætē Möitee wodi incæ ocāñeque bæcoiñeque ante nänö yewæmongainta adotaa yewæmöninqe, Waodāni dobæ ñāni ömæmonte quēwæncædänimpa, ante edonque odömongacäimpa. Tömengä iimaï ante yewæmongacäimpa. Mönö Awënë ïnongä iñömö Abadäo Wængongui ingaingä inte ayæ Itæca Wængongui ingaingä inte adocä Aacobo wodi Wængongui ingänö anguēnē, ante yewæmongacäimpa. ³⁸ Ìñæmpa Wængongui iñömö nē quēwēnāni Wængongui ïnongä inte tömengä nē wængaināni Wængongui ïnāmaï ingampa. Wæætē tömengä ayongante do wængaināni incæ tömänāni miñāni quēwēnānipa.

³⁹ Ante apæneyongante nē odömönāni pancadāniya, —Awënë nē Odömömi eñēmi. Bitö nöingä ante apænebi awædö, ante apænedänitapa.

⁴⁰ Ayæ wadāni tömänāni guifñente wædinque godömenque änāmaï ingadänimpa.

Codito æcänö Pæingä ïnongä ingäa, ante

(Mäateo 22.41-46; Mäadoco 12.35-37)

⁴¹ Ayæ tömēnāni ïnānite Itota,

—Awënë Dabii wodi Pæingä ïnongä wææ Codito ingampa, ante quinante änāni, ante pönēminipi, angantapa. ⁴² Ìñæmpa Dabii wodi incæ tömengä nänö ämotamini äintaa iimaï ante yewæmongacäimpa.

“Botö Awënë ingante apænedinque Awënë Wængongui incæ iimaï ante apænegacäimpa.

Bitö botö tömēmæ ïnö tæ contate a ongöe.

⁴³ Ongöñömite botö bitö imite nē piñāni ïnānite bæ tate cæbo ate,

bitö önöwa gäänē ongönāni ïnānite pinä gawacæbi-impä,” ante Awënë Wængongui apænegacäimpa.

⁴⁴ Codito nē Awënë ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö nē angaingä ïnongä inte edæ adocä Codito iñömö ædö cæte näemæ Awënë Dabii wodi Pæingä inguingäa. ante pönenguēnē änewēminipi, ante Itota angacäimpa.

Nē wææ odömönāni ïnānite Itota piingampa

(Mäateo 23.1-36; Mäadoco 12.38-40; Odoca 11.37-54)

⁴⁵ Ayæ tömänāni eñēe cöñönānite tömengä miñæ nē godäninque ïnānite Itota apænecantapa.

⁴⁶ “Cædämaï, ante wææ ante nāni yewæmongainta nē ate odömönāni ïnānite minitö gomö aedāni. Tömēnāni iñömö doyæncoo waëmoncoo wēñate mongænte todänipa. Waodāni nāni godonte æiñömö cægöñönānite wadāni pö bee tēninqe tömēnāni ïnānite, Nē odömömi, bitö imite waa amönipa, ante apænedāni eñēninqe edæ nē odömönāni iñömö nanguï todänipa. Ayæ tömēnāni odömöincönē go guidinque tömēnāni nāmanque ante pönēninqe waëmompaa pönipi tæ contate todänipa. Ayæ ææmæ becæ godinque tömēnāni, Botö täno bete tocæimpa, ante waëmompaa pönipi tæ contate bete todänipa. ⁴⁷ Ayæ owæmpoināni oncö yo mongænte bai cædinque ö æwēnāni inte nē wææ odömönāni iñömö, Botö imote waa acædänimpa, ante cædinque Wængongui ingante nöingä apænete bai cædinque babæ cædinque wantæpiyæ tededänipa. Tömēnāni edæ nāni nanguï pönipi pante wæquinque mänömaï nämä beyænque ante cædänipa, ante adinque minitö iñömö ee gomö aedāni,” ante Itota wææ angacäimpa.

Owæmpoingä incæ, Wængongui quï, ante godongampa

(Mäadoco 12.41-44)

21 Itota Wængongui oncönē ongonte gomö ayongä nē nanguï eadāni, Wængongui quï, ante nāni wēnoncadedē pö daga daga wēnāni acantapa.

² Ayæ ayongä onquiyængä owæmpoingä ömæpocä inte önotamonque mentamonga pö daga wengä.

³ Adinque Itota iimaï ante apænecantapa.

—Nawangä ante apænebo eñēedāni. Wadāni tömänāni wædænque pönipi godonte bai wii eyepæ daga wēñönāni iingä owæmpoingä iñömö ömæpocä inte wædongä incæte godömenque nanguï godonte bai godongä abopa. ⁴ Tömēnāni nanguï eadāni ïnönāni

inte, Quëwenguinta impa, ante cö cædinque tömënäni nänäi wii äëinentaque ayæ ongöintaque godönäni. Ìngä ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö quëwenguinta incæ, Wængonguï qui bacæimpa, ante tömanta edæ daga wengampa, ante Itota apænegacäimpa.

Wængonguï oncö ñænæncö bæ tate bacæimpa, ante
(Mäateo 24.1-2; Mäadoco 13.1-2)

⁵ Wëenëñedë Wængonguï oncö ñænæncö mäenön-
inque wadäni dicacoo waëmoncoo pönï tee bædäni
waa ongoncadompa. Ayæ wacoo waëmoncoo pönï
ænte pöninque, Wængonguï qui impa, ante pædæ
godönäni ongönompa. Nöwo iñömö Itota miñæ nê
godäni pancadäniya gomö ayönäni, Dicacoo tönö
wadäni waa pönï nänäi ænte pönoncoo waëmoncoo
pönï ongö amönipa, ante tededänitapa. Tedyönänite
Itota,

⁶ —Mänincoo miini acoo incæ iincayæ ate tömanca
bæ tadäni wæænca adinque panguimæ panguimæ
godinque dica adocaque pönï incæ wænömënæca
ongönämaï ingæimpa, ante apænegacäimpa.

Oo iinque bacæimpa, ante æbänö ate ëñenguï, ante
(Mäateo 24.3-28; Mäadoco 13.3-23)

⁷ Mänömaï apænecä ëñëninque tömënäni wæætë,
—Awënë nê Odömömi ëñëmi. Mänii bitö äninö ante
æyedëno iinque baquii, ante ëñencæte ante wæmöni-
pa. Ayæ, Ìimaï cæbo ate minitö, Oo pönï impa, ante
ëñencæminimpa, ante Wængonguï æbänö mä
cæquingää, ante apænebi ëñëmönie.

⁸ Äñönäni Itota, “Wapiticæ odömöñönäni minitö
wæætë, Mönö oda cædämaï ingæimpa, ante nämä
wææ aedäni. Edæ iimaï baquï i ataqeedäni. Wadäni
nanguï inäni ponte botö ëmöwo ante apænedinque,
'Coditobo imopa,' ante babæ ante tedequinäni inäni-
pa. Ayæ, 'Oo pönï impa,' ante ponte nanguï inäni tede-
quinäni inäni. Mänömainö ante ponte tedyönänite
minitö wæætë tömënäni miñæ tee empote godämaï
imæwedäni. ⁹ Ayæ, Wabæca awënë tönö pö bee tën-
inque wæætedö wæætë cædapa, ante tededäni
ëñencæminimpa. Ayæ, Adobæca quëwëninque incæ
awënë ingante wido cæcæte ante ængæ gantidäni,
ante tededäni ëñëninque minitö iñömö edæ guïñenä-
maï iedäni. Mänömaï edæ täno cöwë bacæimpa. In-
cæte iinque baönæ botö äönæ æiquedö ponguïi.”

¹⁰ Ante apænedinque Itota godömenque apænecan-
tapa. “Adobæca quëwënäni iñönänite wabæca
quëwënäni ponte bee tëninque guëadö guëa
cæquinäni inäni. Adobæca awënë odeye nempo
quëwëñönänite wabæca awënë odeye nempo
quëwënäni mämö bee tëninque guëadö guëa cæte
wænonte wænguinäni inäni. ¹¹ Ayæ wayömö
wayömö goinque nanguï pönï ocæ ocæ cæcæimpa.
Ayæ waodäni nänäi cæinente wænguinque cænguï in-
cæ tömää capo wængæimpa. Ayæ quingæ nänäi

wodonte wënæ wënæ inte wæwenguimämo incæ edæ
do pongæimpa. Edæ ancai nänäi guïñenguimämo edæ
pongæimpa. Öönædë iñömö nänäi wo go wo go cæwë-
nenguimämo edæ ate bai bacæimpa.”

¹² Ayæ apænedinque Itota, “Mänimämo nänäi guïñen-
guimämo tömämämo ayæ pönämaï iñonte minitö
iminite togænte yao ongonte tömënäni odömöincönë
ænte go guidinque apænte äninque minitö iminite
mäo tee mönecædänimpa. Ayæ botö ëmöwo beyæ
minitö iminite tömämæ awënëidi odeyeidi weca ayæ
pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ænte
mäodäni gote gongæncæminimpa. ¹³ Minitö awënëidi
weca godinque gongænte apænemini ëñëninque
awënëidi incæ, Itota æcänö ingää, ante ëñencædänim-
pa. ¹⁴ Ìninque minitö iminite awënëidi weca ayæ ænte
godämaï iñedë incæ minitö iimaï ante nämäneque
pönëedäni. Botö awënë weca ongöninque æbänö ante
wææ anguimoo, ante edæ wædämaï incæboimpa,
ante piyænë cæedäni. ¹⁵ Ìñæmpa botö pönö nö
apænebo ëñënimini inte minitö wæætë adodö ante
apænecæminimpa. Mänömainö ante apænemini
ëñëninque nê piinäni guiquënë nö pönï miini apænedö
ante ædö cæte wido cæquinänii. Wæætedö wæætë
ædö cæte anguinänii. ¹⁶ Minitö mæmpoidi incæ minitö
tönïñadäni incæ minitö guidënëni incæ minitö
æmigoidi incæ, Ìngä ingampa, ante godö odömön-
inque minitö iminite wadäni nempo pædæ godönäni ö
æncædänimpa. Æninque pancaminiya iminite godö-
menque wænönäni wænguimini iminipa. ¹⁷ Ayæ, Codi-
toidi iminipææ, ante tömänäni botö ëmöwo
beyænque minitö iminite nanguï piincædänimpa. ¹⁸ In-
cæte minitö baö incæ ocaguï incæ adoguinque incæ
æmæwo ëwënämaï ingæimpa. ¹⁹ Ìninque minitö botö
imote piinämaï inte wæntædämaï inte ee cæmini in-
inque botö æmo beyænque quëwencæminimpa.”

²⁰ Ante apænedinque Itota godömenque apæne-
gacäimpa. “Wabæca tontadoidi pöninque Eedotadë
godongämæ wææ ongönäni adinque minitö, Bæ tate
nänäi wido cæquimämo oo pompa, ante do edæ
ëñencæminimpa. ²¹ Mänömaï cædäni adinque Oode-
abæ quëwëmini iñömö änanquidi do wodii winonte
æibæwedäni. Ayæ Eedotadë quëwëmini iñömö edæ
yabæque taobæwedäni. Ayæ yabæque quëwëmini
inte Eedotadë iñömö pö guidämaï imæwedäni.

²² Mänïñedë edæ Wængonguï nänö panguïönæ incæ
Wængonguï beyæ nänäi yewæmonte angaiönæ incæ
iinque baquinö anguënë. ²³ Mänïönæ iinque bayedë
edæ yædemadä inäni tönö goömæ nê gänönäni tönö
tömënäni nänäi wæquimämo baquinö anguënë. Ìmæca
quëwënäni edæ mänïñedë nanguï pönï caate
wæquinäni inäni. Idægoidi inänite edæ nanguï pönï
piinte cæquinö anguënë. ²⁴ Pancadäniya inänite yaë-
menca wido tadäni wænguinäni inäni. Ayæ pan-
cadäniya inänite bæi ongonte mäo wabæca ænte go-
quinäni inäni. Wængonguï doyedë apænedinque,
Oodeo inämaï inäni iinque nänäi cæpoga cæcædänim-

pa, angacäimpa. İninque tōmengä nänö angaimpoga iinque baganca oodeoidi inämaï inäni incæ Eedotadēē iñōmō pōninque nanguï cægōninque pīnā gāwate bai bæ tadāni wæquimīni imīnīpa, ante apænebo ēñē-maiminīpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Waobo ēñagaimo inte botō iimaï ponte cæcæboimpa, ante

(Mäateo 24.29-35, 42-44; Mäadoco 13.24-37)

²⁵ Ayæ, “Oo pōni impa, ante edæ ēñencæminīpa, ante cædinque Wængonguï angä ate nænque tōnō apäicä nēmoncoo mā pōni edæ wacoo bai bacæimpa. Inguipoga guiquenē ñænængade pōni gāwapæntibæ tadōmengadæ mængonta mængonta cædinque nanguï ä ēñente wædinque tōmämæ quëwēnāni edæ, Æbänö cæquimōö, ante edæ nanguï pōni guifñente wæquināni inānīpa. ²⁶ Ayæ waodāni æmō ayōnāni öönædē tæi ongongaincoo incæ wançæ wançæ cæte bai wapiticæ go ate adinque tōmēnāni ancaï guifñente wædinque, Inguipoga mōnō quëwēñōmō edæ quiēmē bai bacæimpa, ante wædinque iñontobæ nangæ bate wæcædānīpa. ²⁷ Mäniñedē edæ botō Waobo nē ēñagaimo inte boguimancodē pōninque tæi pōni pīñæmo iinque edæ ñäö apäite bai waēmō emonte wææmo acædānīpa. ²⁸ İninque mänōmaï tæcæ ba ate wædinque mīnitō ocabo guini æmencadinque, Badogaa, äninque edæ, Oo pōni mōnō abæ tawænte goquinque impa, ante ämæwedāni,” ante Itota apænegacäimpa.

²⁹ Ayæ, Wængonguï Awēnē oo poncæcäimpa, ante æbänö ēñenguīi, ante ēñencædānīpa, ante Itota imæca quëwēnāni nāni cæinō ante odōmōninque iimaï apænecantapa. “İgowæ aedāni. Ayæ quiwæmē incæ tōmāwæ aedāni. ³⁰ Öñabo tänä nā boca adinque mīnitō iñōmō, Öñabo nänö bocainepo inte nænque nāwantedæ baquinque bocapa, ante pōnēninque edæ do ēñēmīnīpa. ³¹ Ayæ adobai mäninö botō apænedö bai do edæ ba adinque mīnitō, Wængonguï Awēnē Odeye do odemō pōni ongōninque inguipoga oo poncæcäimpa, ante ēñencæminīpa,” angacäimpa.

³² Ayæ apænedinque Itota, “Nāwangä ämopa. Ñō-womīni mīimīni quëwēninque wænte godāmaï iñōmīni edæ mäninö botō äninö bai tōmänö edæ do iinque baquinö anguēnē. ³³ Edæ öönædē ongōñōmō inguipoga tōnō wo ewente bai dæ ba incæte botō angainonque guiquenē dæ badāmaï inte edæ cōwē tæi ongongæimpa,” ante apænecantapa.

³⁴ Ayæ, “Mīnitō iñōmō edæ, Mōnō quingämē bai wiwa quëwēmō iinque mōnō mīmō ömædēmō bate wæcæ wæ, ante nāmā wææ aedāni. Ti nāmæ bete quidi quidi dowāninque mīmō ömædēmō bacæ wæ, ante nāmā wææ aedāni. Ayæ, Inguipoga quëwēmō inte quiēmē beyænque wædinque mīmō ömædēmō bacæ wæ, ante nāmā wææ cæedāni. Mīmō ömædēmō inte wæyōmonte mänionæ wii iñontobæ pō wæcæimpa, ante mīmō ömædēmō badāmaï ingæimpa, ante nāmā wææ cæedāni. ³⁵ İñæmpa waodāni tōmänāni in-

guipoga tōmämæ quëwēñōnānite edæ iñontobæ ba wæcædānīpa. ³⁶ İninque woyowotæ itadē cōwē wänö cōninque mīnitō Wængonguï ingante cōwē apæneedāni. Mīnitō, Mäninö iinque ba adinque mōnō eyepæ inte aamō cæte wodi winongæimpa, ante Wængonguï ingante apæneedāni. Ayæ, Waocä nē ēñagaingä weca mōnō eyepæ gongængæimpa, ante adobai edæ Wængonguï ingante apæneedāni,” ante Itota angacäimpa.

³⁷ Itota mäniñedē Wængonguï oncö ñænæncönē iimō iñō iimō iñō yabæcönē go guite odōmonte apænecä ēñēnāni ate tōmengä wæætē gāwadecæ iñō gāwadecæ iñō tao godinque Odibowænquidi æite owodongäimpa. ³⁸ Ayæ tōmengä Wængonguï oncö ñænæncönē yabæcönē ongonte apænecä ēñencæte ante tōmänāni wæætē baänæ iñō pō baänæ iñō pō bee tēnōnānīpa.

Itota ingante bæi ongongæimpa, ante cædānīpa

(Mäateo 26.1-5, 14-16; Mäadoco 14.1-2, 10-11; Wäö 11.45-53)

22 Pāo yedæ æmpoqui ömæmō i nāni cænguiönæ ante oodeoidi, Patowa mōnō wodo pænta gogaiönæ ææmæ oo pōni bacæimpa, ante cædōnānīpa. ² Wængonguï qui, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni iñōmō, Itota ingante mōnō wido cæcæimpa, ante cōwē cædōnānīpa. Incæte, Wadāni pīināni wæcæ wæ, ante guifñente wædinque tōmēnāni mäniñedē, Mōnō æbänö cæte awēmō bæi ongongæimpa, ante wægadānīpa.

³ Ayæ Itota miñæ nāni, Dote, ante gocabo iñōnāni Codaa İcadiote nāni änongå adocä iinongäimpa. Tatāna mäniñedē tōmengäa pō guicantapa. ⁴ İninque nē godōnāni ñænænāni tōnō Wængonguï oncö nē wææ wänōnāni awēnēidi iñōmō godongämæ ongōñōnāni Codaa tōmēnāni weca godinque iimaï ante apænecantapa. Itota æyōmōnō ongongää, ante botō æbänö odōmonte pædæ pōnōmo ate ænguimīni. Angä ēñēninque tōmēnāni tōmengä tōnō mäninö ante godongämæ tedegadānīpa. ⁵ Tōmengä, Odōmonte pædæ pōnōmo æncæminīpa, ante apæneyongante tōmēnāni nanguï todinque wæætē, Tiguitamō padatamō pōnōmōni æncæbiimpa, ante apænedāni. ⁶ Èñēninque tōmengä Ao ante wadæ godinque, Wadāni adāmaï iñōnānite botō æbänö cæte iināni inānite awēmō odōmonte godōmo ænguinanīi, ante cōwä adinque cægacäimpa.

Awēnē Itota pāo tōnō owæta godongä cænte bedānīpa

(Mäateo 26.17-29; Mäadoco 14.12-25; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

⁷ Pāo yedæ æmpoqui ömæmō i nāni cænguiönæ iñonte wodo pænta gogaiönæ bai i iinque Patowa ææmæ bete cænguiönæ do iinque batimpa. Mänionæ iñonte oodeoidi cōwē cæningä codotedo ingante wænōninque, Wængonguï qui, ante godonguēnāni

inönänimpa. ⁸ Īninqe Pegodo tönö Wäö inate da godöinque Itota iimaï angantapa.

—Minatö inönö gote, Patowa äæmæno impa, ante ænömīna ate mönō cængæimpa.

⁹ Angä eñēninqe tōmēna,

—Æcönēnō go guiite äænonguimōna, ämii.

¹⁰ Äñönate tōmengä wæætē,

—Waa aeda. Minatö mänii nāni quēwēñōmō go guiyōmīna onguifñængä incæ cadabodē æpæ iyænte nææante gocā adinque tōmengä ingante edæ tee empote goeda. Tee empo goyōmīna tōmengä oncōnē go guicā adinque, ¹¹ minatō wæætē oncō nē ēacā ingante iimaï ante äeda. “Mönō Awēnē nē Odōmongä incæ bitō imite iimaï angampa. Bitō æcönēnō ämi guid-inque botō nē emiñænāni tönō Patowa äæmæ ante cænguimōnii, angampa,” ante apæneeda. ¹² Mänō-mainō ante apænemīna eñēninqe nē oncō ēacā iñōmō æmongapaa mæi goyōmīnate oncō ñænæncō awæmpaa do nänō cönōincō odōmongä adinque minatō mänincōnē tōmää eyepæ cæcæmīnaimpa, ante Itota da godongä godatapa.

¹³ Mänōmaï angä godinque apæneyōna, Itota nänō änō bai adobaï tōmää batimpa, ante adinque tōmengä nänō nē emiñænāna, Patowa äæmæno impa, ante cædatapa.

¹⁴ Īninqe äæmæno nāni cæñedē iinque bayonte Itota awæmpaa gäänē pō tæ contayongä tōmengä nänō nē da godönināni godongämæ pō tæ contadāni. ¹⁵ Adinque Itota tōmēnāni inānite apænecantapa.

—Botō iñōmō caate wæte wænāmaï iñedē mīnitō tönō godongämæ Patowa ante cænte tocæimpa, ante cæinente nanguï wætabopa. ¹⁶ Apænebo eñēedāni. Botō Wængonguï Awēnē inōmo inte Awēnē Odeye badinque māniñedē ate waodāni inānite æmæwo pōni ata cæpocæboimpa. Māninganca botō ata cæpoganca botō ñōwo, Wængonguï Awēnē dodāni inānite ata cæpodinque wodo pænta gogacäimpa, ante Patowa äæmæno ñōwo iinque cæncæ cæbopa. ¹⁷ Äninqe ayæ Itota bequimæ owætaca bæi ongonte æninqe Wængonguï ingante waa ate apænedinque tōmēnāni inānite angantapa.

—Mīnitō owæta iinta æninqe godongämæ beedāni.

¹⁸ Ämo eñēedāni. Yowepæ ñōwo bedinque botō Wængonguï Awēnē inōmo inte Awēnē Odeye botō baganca edæ ñōwo æmæwo bebopa.

¹⁹ Ante apænedinque Itota pāo æninqe Wængonguï ingante waa ate pōnente apænedinque pā æninqe pædæ godöinque apænecantapa.

—Īi pāo botō baō bai impa. Botō, Mīnitō quēwencæmīnaimpa, ante botō baō godonte bai cædinque wæncæboimpa. Botō pā ænte pædæ pönōmo bai mīnitō iincayæ ate botō imote ante pönēninqe adobaï cæte wacā ingä wacā ingä pædæ godonte cæedāni, angantapa. ²⁰ Mänōmaï angä iinque cænāni ate owæta adobaï ænte apænedinque tōmengä,

—Botō wepæ iimæ bai impa. Wængonguï do apænedinque, Botō pönō cæbo ate mīnitō Ao ämīni in-inque mönō godongämæ waa cæte quēwengæimpa, angacäimpa. Ñōwo adobaï botō wepæ mīnitō beyæ pædæ godōmo ate mīnitō Ao ante æmīni ininqe mönō godongämæ waa cæte quēwengæimpa. ²¹ Incæte botō imote nē pönō odōmonte pædæ godonguingä iñōmō botō önōmpo gäänē cænguimpaa adoyōmō ongō aedāni. ²² Wængonguï do nänō angainō bai botō nē Waobo eñagaïmo inte wænte gocæboimpa. Nāwangä impa. Incæte botō imote nē pönō odōmonte pædæ godonguingä iñōmō edæ tōmengä nänō nanguï wæwenguinque edæ mänōmaï cæcā ingampa tōo.

²³ Ante Itota apæneyongä tōmēnāni nāni caboque tededinque edæ, Æcänō ingante ante apænecää, ante wædänitapa.

Æcänō yæcado ongonguingää, ante tededänipa

²⁴ Ayæ adobaï, Mönō cabo iñōmonte æcänō ñænængä inte edæ yæcado ongonte bai nē angä baquingää, ante wædinque tōmēnāni wæætedō wæætē äninqe nanguï tedewēnāni. ²⁵ Adinque Itota tōmēnāni inānite, “Idægoidi ināmaï ināni awēnēidi iñōmō tōmēnāni nempo quēwēnāni inānite, Botō ämo eñēnte cæedāni, ante nanguï piinte änewēnānipa. Incæte nē piinte änewēnāni iñönānite tōmēnāni nempo quēwēnāni wæætē, Mōnitō awēnēidi nē Pönō Cædāni inānipa, ante babæ ante pemōwēnānipa. ²⁶ Wæætē mīnitō guiquēnē inguipoga awēnēidi nāni cæi bai cædāmaï iedāni. Mīni cabo incæ nē yæcado ongongä inte yæmiñængä bai baquēnengä ingampa. Ayæ nē angä inongä inte wacā beyæ nē cæcā bai baquēnengä ingampa. ²⁷ Æbänō ante pönēmīnii. Æcänō ingante, Awēnē bai ingampa, ante nanguï waa adānii. Nē cænguimpaa gäänē tæ contate cængä ingante waa adānitawo. Wæætē awēnē beyæ ante ænte mämō pönongä ingante waa adānitawo. Iñæmpa nē contacā ingante nāwangä waa adānipa. Incæte botō iñōmō önōmoque bai cædōmo inte mīnitō weca pōninqe nē ænte mämō pönongä bai inte nē pönō cædōmo imopa,” ante Itota apænecantapa.

²⁸ Ayæ apænedinque, “Botō caate wæwēñōmote mīnitō iñōmō botō tönō godongämæ iñacabo cædimīni imīnipa. ²⁹ Īninqe botō Mæmpo botō imote, Awēnē Odeye bacæbiimpa, ante nänō pönō cægai bai botō wæætē, Botō tönō iñacabo cædimīni inōmīni inte mīnitō awēnē odeyeidi adobaï bacæmīnaimpa, ante pönō cæcæboimpa. ³⁰ Ayæ, Botō nē Awēnē Odeye bayōmote mīnitō botō awæmpaa gäänē tæ contadinque godongämæ edæ cænte becæmīnaimpa, ämopa. Ayæ idægoidi önōmpo tipæmpoga go mencabodāniya iñönānite mīnitō awēnē tæ contaimpaa tæ contadinque tōmēnāni inānite nē apænte ämīni bacæmīnim-

pa," ante tömengä miñæ nè godäni inänite Itota apænegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, ante anguingä ingampa, ante

(Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Wäö 13.36-38)

³¹ Itota ayæ,

—Timönö, ëñëmi. Timönö, bitö imite ämopa. Waocä tömëmö ænte wancæ wancæ cæcä ontapo wææ bai mīnitö imīnite Tatāna incæ bæi ongonte wænæ wænæ cæcæte ante angampa. ³² Wæætë, Bitö wede pönëninge nangæ badāmaī incæbiimpa, ante botö do edæ Wængonguī ingante apænetabopa. İninqe bitö iñömö edæ iincayæ ate botö gämænö ocæ ëmænte ponguimi imipa. Pöninqe, Bitö tönīñadāni wæætë tæi piñænāni bacædānimpā, ante tömënāni inänite godö töö æmænte bai cæe.

³³ Ante apænecä ëñëninge Timönö wæætë,

—Awënë ëñëmi. Bitö imite tee mönedāni ininqe botö do bitö tönö go guibaimopa. Bitö imite wænönāni wæmi ininqe edæ botö bitö tönö do wæmaimopa.

³⁴ Ante apænecä ëñëninge Itota angantapa.

—Pegodo, bitö imite ämo ëñëe. Tawadiya ñowoönæ ayæ pedāmaī iñonte bitö botö imotedö apænedinqe, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguimi imipa, ante Itota apænegacäimpa.

Botö caate wæquimāmo oo bacäimpa, angampa

³⁵ Ayæ wæætë tömënāni inänite,

—Botö wëenëñedë mīnitö imīnite da godöninge, Godonte æinta da wente ænguincadedë ænāmaī inte goedāni, antabopa. Mäincoo da wente ænguī næænāmaī inte awæncata næænāmaī inte goedāni, ante botö da godömo godinqe mīnitö ænguënëmīni inte wæmīnitawo.

Äñongante,

—Ænguënente wædāmaī intamönipa, änānitapa.

³⁶ Itota wæætë tömënāni inänite,

—Ñowo iñömö æcänö godonte æinta da wente ænguincade mäna tömengä mänincade næænte gocæcäimpa. Ayæ mäincoo da wente ænguī adobai næænte gocæcäimpa. Ayæ yaëmë mänāmaī ingä inte weocoo yacoo nè mäningä wacä ingante godonte æninqe wæætë yaëmë godonte æncæcäimpa. ³⁷ İmaī ante dodāni nāni yewæmongainö bai botö imote cæcædānimpā. "Në ëñënāmaī nāni cæcabo iñönānite tömengä adocä inongä ingampa, ante änānitapa," ante yewæmongatimpā. Mänömaī impā, ante pönëninge botö iimaī ämopa. Botö imote æbänö cæquīnānii, ante nāni yewæmongainö bai botö imote tömänö iinqe cæquīnö ænguënë. Botö imote ante nāni yewæmongainö bai cædinque ñowo iñömö edæ eyepæ ba aedāni.

³⁸ Ante apæneyongante tömënāni,

—Awënë, yaëmë mäa mæ ongö ae.

Änānitapa. Tömengä wæætë,

—Idæwaa, angacäimpa.

Guetëmānii iñömö Itota Wængonguī ingante apænecampa

(Mäateo 26.36-46; Mäadoco 14.32-42)

³⁹ İninqe apænedinqe Itota wadæ godinqe cöwë nänö æidö bai æidinqe Odibowænquidi go æiyongante tömengä miñæ nè godāni tee empo æigadānimpā. ⁴⁰ Æi cöwë nänö æi ongöñömo pöninqe tömënāni inänite,

—Mīnitö ñowo Wængonguī ingante nāmā beyænque apænedinqe, Mönitö wii wænæ wænæ cæinëmöni bacæmönimpā, ante apæneedāni.

⁴¹ Äninqe Itota wadæ godinqe dica mönö wido cæganca mäninganca godinqe da guicapodinqe Wængonguī ingante apænecantapa. ⁴² Apænedinqe, "Mæmpo ëñëmi. Bitö Ao äninqe edæ ti nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænāmaī incæbiimpa, ämi ininqe botö edæ waa tobaimopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætë tömëmi änönö bai cæe, ämopa."

⁴³ Ante apæneyongä Wængonguī öönæde nänö da pönöningä anquedo Itota weca ponte a ongöninge, Tæi piñænte entawencæbiimpa, ante cædinque pönö töö æmænte bai cæcantapa. ⁴⁴ Incæte Itota iñömö edæ nanguī wæwente badinqe Wængonguī ingante ancaa apænecä ininqe edæ tömengä owæmæ wepægowete bai tadinque onguipoiya petæ petæ wææntapa.

⁴⁵ Ayæ iinqe apænedinqe tömengä ængæ gantite godinqe tömengä miñæ nè pönināni weca ponte ayongä tömënāni nanguī wæwente wædinque mö ñönāni. ⁴⁶ Adinqe edæ tömengä tömënāni inänite,

—İñæmpā möwo mömīni. Edæ ængæ gantidinqe, Wænæ wænæ cæinente badāmaī incæmönimpā, ante Wængonguī ingante apæneedāni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godānipa

(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Wäö 18.2-11)

⁴⁷ Ante tæcæ apæneyongä nanguī ināni iñontobæ ponte a ongönānitapa. Itota miñæ nāni, Dote, ante gocabo iningä incæ Codaa iñömö täno beyænte pöninqe Itota ingante waa cæte bai queë bemoncæte ante pongä. ⁴⁸ Adinqe Itota tömengä ingante,

—Codaa iñæmpā, botö Waobo ëñagaimo iñömote bitö, İingä ingampa, ante queë bemöninqe odömonte pædæ godömi ænguīnānii, angantapa.

⁴⁹ Mänömaī cæcæ cædānipa, ante adinqe tömengä miñæ nè godāni guiquënë,

—Awënë, yaëmenca godö tao cæquimöni ämii, änānitapa.

⁵⁰ Wængonguī quī, ante nè godongä ñænængä pönī inongä ingante nè cæcä iñömö mäniñömö ponte a ongongä adinqe Itota miñæ nè pöningä adocanque

wæætē yaēmē æninqe māningā önömonca tömēmonca inō wangō tamoncacā wæcantapa. ⁵¹ Adinque Itota wæætē,

—Idæwaa, äninque gampo cæmoncacā waa bamoncagacäimpa. ⁵² Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni incæ Wængonguī oncö ñænæncö ante nē wææ wänönāni incæ nē aadāni nāni Picæncabo incæ tömengā ingante æncæte ante nē pönināni iñönānite Itota tömēnāni inānite, Botö miñæ nē godāni tönö botö dicæ awēnē ingante wido cæcæte ante cæbogaa. Incæte mīnitö, Nē wido cæcā ingampa, ante bai cæmīni awædö. Edæ canta teēmenca mīni badöinca tönö yaēmē nææante botö weca pömīnii. ⁵³ Iñæmpa botö æpogadö Wængonguī oncö ñænæncönē iimö iñö iimö iñö yabæcönē go guidinque mīnitö weca a ongöñömote mīnitö wæætē bæi ongoncæte ante pædæ gopodāmai imīnitapa. Edæ ñöwo wēmö mäe māmōte bai iñōnte edæ mīni nē wēnæ wēnæ cæyedē impa, ante apænegacäimpa töö.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.57-58, 69-75; Mäadoco 14.53-54, 66-72; Wäö 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Iñinque Itota ingante bæi ongōte ænte mäo, Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā pönī inongā weca ænte godānitapa. Gobæ godāni iñinque Pegodo iñömö ayæ ayæ gocantapa. ⁵⁵ Ñænæ oncö yacömoyæ iñömö wææ wänönāni gonga tänōte godāmæ pö tæe contadāni adinque Pegodo tömēnāni weca pö tæe contacā. ⁵⁶ Adinque nē cæcā onquiyængä tömengā gongapamö ongongā adinque tömengā ingante cōwā adinque,

—Iñgā adobai māningā miñæ tee empo gocā ingantapa.

⁵⁷ Äñongante Pegodo,

—Onquiyæmi eñēmi. Botö māningā ingante dicæ abogaa, angantapa.

⁵⁸ Ayæ wantæ ate wacā pöninque Pegodo ingante waa adinque,

—Bitö adobai tömengā miñæ nē gobi imitapa töö.

Ante apæncä eñēninque,

—Onguīñæmi eñēmi. Botö dicæ tömengā miñæ gobogaa. Edæ wabo imopa.

⁵⁹ Ayæ wacā adobai wantæ wantæ adoque ooda go ate äninque,

Iñgā iñömö Itota miñæ nē godingā ingampa. Näwangā impa. Gadideabæ quēwēningā inte edæ pongā aedāni.

⁶⁰ Angä eñēninque Pegodo,

—Onguīñæmi, quiēmē bai apænebipa, ante botö eñēnāmai imopa.

Ante tæcæ mēnea äñongante tawadiya iñontobæ aa aa pecantapa. ⁶¹ Itota incæ tömengā gämænö dadi emænte pömö acā adinque Pegodo iñontobæ, Æ, äninque, "Tawadiya ñöwoönæ pedāmai iñōnte bitö botö imotedö ante wadö ate apænedinque, Dicæ abogaa,

ante tededinque mempoga go adopoque anguimi imipa," ante Itota wēenēñedē apæncä eñentabopa.

⁶² Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante pönente wædinque Pegodo oncodo tao godinque Ca ca wægacäimpa.

Itota ingante badete todinque cædänipa

(Mäateo 26.67-68; Mäadoco 14.65)

⁶³ Itota ingante nē wææ wänönāni iñömö tömengā ingante māniñedē badete todinque edæ tæi tæi pänānitapa. ⁶⁴ Ayæ tömengā awinca wīni cæmōninque tömēnāni,

—Æcänö bitö imite tæi tæi pänaa, ante Wængonguī apæncä eñente ate apænebi eñēmōnie.

⁶⁵ Ante badete todinque quiēmē bai ante godö babæ änewēnānitapa.

Nē apænte änäni weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Wäö 18.19-24)

⁶⁶ Ñäö bayedē, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē odömönāni iñömö idægoidi inānite nē aadāni nāni Picæncabo inönāni inte edæ godongämæ go bee tēninque tömēnāni nāni apænte anguimpaa gäänē ongöñönāni Itota ingante tömēnāni weca töö æmænte ænte mäo gönönāni gongængantapa.

⁶⁷ Tömengā ingante nē apænte änäni iñömö,

—Apænebi eñēmōnie, äninque, Bitö mōnitö Codito inömi imitawoo.

Äñönānite Itota wæætē,

—Botö apænebo iñinque mīnitö wæætē eñēnāmai imāiminipa. ⁶⁸ Ayæ wæætē botö eñencæte ante ämo iñinque mīnitö wæætē botö imote apænedāmai imāiminipa. ⁶⁹ Incæte ämo eñēdāni. Botö iñömö nē Waobo eñagaïmo inte iñcayæ ate Wængonguī nē tæi Piñængä tömēmæ inö tæe contate ongoncæboimpa.

⁷⁰ Ante apæncä eñēninque tömānāni,

—Iñæmpa, bitö Wængonguī Wēmi imitawoo.

Äñönānite,

—Botö māniñmodö imopa. Tömēmīni edæ mänōmai äninque edæ nö apænemīnipa.

⁷¹ Ante apæncä eñēninque,

—Idæwaa. Tömengā nämä incæ edæ, Wængonguī Wēmo imopa, ante wēnæ wēnæ apæncä do eñentamompa. Iñinque mönö ñöwo edæ, Wadāni, Itota wēnæ wēnæ cæcampa, ante apæncædänimpa, ante quīnante godömenque diqui diqui minguii, ante wægadänimpa.

Pidato weca gote Itota ongongampa

(Mäateo 27.1-2, 11-14; Mäadoco 15.1-5; Wäö 18.28-38)

23 Iñinque māniñömö ongönāni tömānāni godongämæ ængæ gantidinque Itota ingante awēnē Pidato weca ænte gogadänimpa. ² Godinque

tömənäni, Itota iimaï në wənæ wənæ cæcä ingampa, ante piinque,

—Mönitö cöwä ayömöni iingä iñömö wapiticæ odömonte apæneçä eñëinque mönitö ömæ quëwënäni oda cæte eñënämaï cædäni wæmönipa. Edæ odömäno awënë Tetædo nänö ärinta godönämaï iedäni, ante tömengä wææ angampa. Ayæ tömengä, Botö iñömö Awënë Odeye Coditobo inömo imopa, ante nämä ante angampa töö.

³ Ante godö piinäni eñëinque Pidato iñömö Itota ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi imitawoo.

Äñongante Itota wæætë,

—Bitö tömëmi änö bai botö mänimodö imopa, angantapa. ⁴ Inique në godönäni ñænænäni tönö wadäni godongämæ ongöñönänite Pidato wæætë,

—Botö ayömote iingä dicæ eñënämaï cæte wentamö mongængä abogaa, angantapa.

⁵ Ante Pidato apæneçä incæte tömənäni godömenque äninque,

—Iñæmpa tömengä Gadideabæ täno odömöninque ñöwo iñömö ganca pöninque Oodeabæ tömäo godinque odömonte apæneçä eñëinque waodäni edæ piinte badäni apa cæbii, änänitapa.

Edode weca Itota gote ongongampa

⁶ Mänömainö änäni eñente wædinque Pidato wæætë, Iingä iñömö näwangä Gadideabæ quëwëningä inte pongantawoo. ⁷ Äñongante, Mäningänö ingampa, ante apænedäni eñëinque tömengä, Gadideabæ në quëwëningä inte tömengä awënë Edode nänö në enempodongä ingampa, ante tæcæ eñengantapa. Ayæ, Edode ñöwo Eedotadëe ponte quëwengampa, ante do eñëningä inte Itota ingante Edode weca Pidato da godongä gocantapa. ⁸ Doyedë iñömö wadäni, Itota æbänö cæcää, ante tededäni eñëinque Edode, Itota botö weca pöninque wabänö bamönengæ pönï cæcä abaimopa, ante pönëinque tömengä ingante wantæpiyæ äinengä inongäimpa. Inique Itota ingante ñöwo adinque Edode nanguï togacäimpa. ⁹ Inique, Apænebi eñëmoe, ämi eñëmoe, ante Edode wæætë wæætë äñongante Itota iñömö edæ pæ wënete apænedämaï ingacäimpa. ¹⁰ Edode weca adoyömö ongöninque në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni guiquënë ænguï badinque, Itota wənæ wənæ cæcä ingampa töö, ante nanguï piinte angadänimpa. ¹¹ Ayæ Edode tönö tömengä tontadoidi tönö Itota ingante piinque, Waa cæte bai cæcantedö abi, ante badete todänitapa. Önonque badete tocæte ante tömənäni waëmö pönï weocoo daga wëñadinque tömengä ingante adodö Pidato weca da godönäni gogacäimpa. ¹² Inique do näna guëadö guëa piincaya inina inte edæ Edode tönö Pidato mäniönæ edæ guëa piyënë cæte näna æmigocaya bagadäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-26; Mäadoco 15.6-15; Wäo 18.39-19.16)

¹³ Pidato iñömö në godönäni ñænænäni tönö awënëidi tönö önönänique inänite äñecä pönäni ate tömengä, ¹⁴ tömänäni inänite äninque,

—Iingä ingante botö weca ænte pöninque minitö, Tömengä wapiticæ odömonte apæneçä eñëinque wadäni oda cædinque eñënämaï cædänipa, ante piimäni. Incæte minitö edonque ayöminite botö, Itota æbänö cæcää, ante eñencæte ante cöwä ayömo edæ tömengä wənæ wənæ nänö cædö ante mini änewënö ante edæ dæ ä abopa. ¹⁵ Ayæ Edode adobai tömengä ingante apænte äninque wənæ wənæ nänö cædinö ante adämaï inte wædinque adodö botö weca da pönongä ponte a ongongä aedäni. Edæ, Tömengä nänö wænguinque, ante nänö cædinö edæ dæ ä apa änewëminii. ¹⁶ Inique botö önonque tæi tæi päninque ñimpo cæbo gocæcäimpa, ante Pidato angantapa.

¹⁷ Wadepo iñö wadepo iñö tömənäni ææmæ näni cæyedë, Në tee mönete ongongä adocanque gocæcäimpa, ante cöwë godö ñimpo cæquënegä inongä inte awënë Pidato ñöwo mänömainö ante cæcantapa. ¹⁸ Mänömainö angä eñëinque tömänäni adoyömö ogæ tededinque,

—Itota ingante wido cædinque Badabato ingante wæætë pönö ñimpo cæbi æmönie, änänitapa.

¹⁹ Badabato guiquënë tömənäni näni quëwëñömö awënë ingante wido cæcæte ante cædinque godömenque waocä ingante wænöningä inte edæ ñöwo tee mönete ongönongäimpa. ²⁰ Pidato iñömö, Itota ingante æbänö cæte ñimpo cæbo goquingä, ante wædinque tömənäni inänite wæætë aa aa peyongante, ²¹ Oodeoidi wæætë,

—Awæ ñænquedimæ ämi cæte gönonte wænönäni wængæ töö, ante wæætë wæætë adodö äninque Yæ änänitapa.

²² Quimæ änewëminii, ante do mempoga äningä inte Pidato ñöwo mempoga go adopoque änogä inte,

—Quinö wənæ wənæ cæcantawogaa, angantapa. Iñæmpa, Quinö wənæ wənæ cæcantawo, ante cöwä ayömo edæ dæ ampa. Inique botö ämo ate edæ tömengä ingante tæi tæi päninque ñimpo cædäni gocæcäimpa, ämopa, angantapa.

²³ Incæte awënëidi tönö wadäni godömenque Yæ äninque, Awæ ñænquedimæ ämi cæte gönonte wænönäni wæncæcäimpa, ante, Cöwë wænongäimpa, ante ancaa aa pedänitapa. Inique tömənäni näni Yæ yæ änö beyænque Pidato ñimpo cæcantapa. ²⁴ Inique ancaa wææ änäni eñente wædinque tömengä, Tömənäni näni änö bai godö cæcæboimpa, ante nämæneque pönengantapa. ²⁵ Mäniñedë Badabato në, Awënë ingante wido cæcäimpa, ante cædinque në wænöningä inte ayæ tee mönete ongönongäimpa. Pidato ñöwo, Iingä guiquënë oodeoidi näni në äningä ingampa, ante godö ñimpo cæcantapa. Itota ingante

wæætē, Oodeoidi nāni ānō bai cæcæimpa, ante cæd-
inque Itota ingante wæætē tontadoidi nempo pædæ
godongā ænte godānitapa.

Itota ingante awāa timpodāni wængampa

(Māateo 27.32-44; Māadoco 15.21-32; Wäo 19.17-27)

²⁶ Itota ingante ænte goyōnāni Tidēnebæ nē
quēwengā Timōnō wayōmō gote pōninque eyepæ
pōni māmō bee tengantapa. Tōmengā ingante ad-
inque bæi ongōninque tōmēnāni, Nænquedīmæ mōni
cædiwæ Itota miñæ ænte goe, āninque ñō cædan-
capænāni næænte gocantapa.

²⁷ Goyongante Itota miñæ nanguī ināni godānitapa.
Onquiyænāni incæ Yæ yæ ante wo ca wo ca wædinque
tee empote godānitapa. ²⁸ Īninque Itota dadi emænte
adinque tōmēnāni inānite,

—Onquiyæmīni, Eedotadēē quēwēmīni inte mīnitō
botō beyæ ante wædāmaī iedāni. Wæætē tōmēmīni
nāmā beyænque ante wæedāni. Ayæ mīnitō
wēñænāni beyæ ante pōnente wæedāni, āmopa. ²⁹ Īn-
cayæ ate mīnitō caate wædinque iīmaī ante
wæquīmīni iīmīnīpa. “Wēñæ nē mānāmaī ingā iñōmō
edæ tōmengā nānō waa toquinque. Goōmæ nē
gānōnāmaī ingā iñōmō edæ tōmengā nānō toquinque
impa,” ante wæquīmīni iīmīnīpa. ³⁰ Māniñedē edæ,
“Wadāni iīmaī ante wæcædānimpa. Onquiyabo
onguipo æmæwo cabēñō goyæ guiimōnie. Ānanquidi
wææ mōnitonga capo ñongæñō wē womonte
bamōnie, ante wæcædānimpa,” ante dodāni nāni
yewæmongainō bai edæ bacæimpa. ³¹ Edæ awæ
mīiwæ iñonte gonga wædænque wo cædāni bai ñōwo
iñōmō wadāni wīi nanguī wēnæ wēnæ cædānīpa.
Wæætē awæ amīmō bayonte ti wodōnoyōnāni dobæ
wo bæco bai wadāni iīncayæ ate quingāmē bai
cæquīnāni inānīpa, ante Itota māniñō godinque
apænegacāimpa.

³² Ayæ, Māo wænongæimpa, ante nē ænte godāni
iñōmō mēnaa nē wēnæ wēnæ cædīna inate tōmengā
tōnō godongāmæ ænte gogadānimpa. ³³ Ocataīnō,
nāni āñōmō ænte pōninque awæ ñænquedīmæ nāni
badōniwāa Itota ingante tōō godonte timpodinque
wææ tiwadinque ængæ gantidēnānitapa. Ængæ gan-
tidēnāni ate wægōñongā tōmēnāni nē wēnæ wēnæ
cædīna inate adobaī Itota tōmēmæ inō adocanque tō-
mengā dipæmæ inō adocanque timpote gōnōnāni
gongænatapa. ³⁴ Mānōmaī cædāni adinque Itota,

—Mæmpo ēñēmi. Tōmēnāni ēñēnāmaī ināni inte iī-
maī cædānīpa cæbii. Wēnæ wēnæ nāni cæinō ante
bitō wæætē edæ ñimpo cæbi quēwencædānimpa
āmopa, angacāimpa.

Māniñedē tōmengā weocoo ini ante, Æcānō quīnca
nō ta adinque tōmengā badincoo æncæcāimpa, ante
tōmēnāni wæntodōninque adocooque adocooque
æñānitapa. ³⁵ Wadāni, Æbānō cæquingāā, ante acæte
ante godongāmæ a ongōnānitapa. Awēñēidi incæ tō-
mengā ingante ante badete todinque,

—Tōmengā, Quēwencædānimpa, ante wadāni
inānite ængā quēwēnānitawo. Ayæ Wængonguī
iñōmō, Codito ingampa, āninque tōmengā ingante
ængantawo. Īninque tōmengā Wængonguī nānō nē
ængaingā inongā inte edæ nāmā aamō cæte
quēwencæcāimpa, ante badete togadānimpa.

³⁶ Tontadoidi guiquēnē obo pōninque tōmengā in-
gante badete tote bai cædinque edæ, Yowepæ ti
nāmæ becæcāimpa, ante pædæ æænōninque, ³⁷ tō-
mengā ingante,

—Oodeoidi Awēnē Odeyebi imi ĩninque bitō nāmā
aamō cædinque quēwēmāwe, ante towengadānimpa.

³⁸ Ayæ, “Īngā oodeoidi Awēnē Odeye inongā ingam-
pa,” ante yewæmōninque tōmēnāni tōmengā dæca
inō wo cædāni owotapa.

³⁹ Nē wēnæ wēnæ cædīna guiquēnē tōmengā tōnō
ongōñōna adocanque tōmengā ingante godō wēnæ
wēnæ ante badete tocantapa.

—Bitō iñæmpa, Codito inōmo imopa, āmitawo.
Māniñē inōmi ĩninque bitō tōmēmi aamō cæte gote
quēwēninque mōnatō imōnate adobaī ñimpo cæbi
aamō cæte gomōnae.

⁴⁰ Āñongante wacā wææ āninque,

—Īñæmpa tōmēmi adobaī bitō wænguinque ongōmi
inte Wængonguī ingante guīñēnāmaī inte āmi awædō.

⁴¹ Mōnatō wēnæ wēnæ cæmōna iñōmōnate nē
apænte ānāni edæ nōingā cæte pānāni wæmōnāpa.
Mōnatō wēnæ wēnæ cædīnō beyæ eyepæ tente
wæmōnāpa. Tōmengā guiquēnē wēnæ wēnæ cædā-
maī inongā inte wængā apa ānewēē.

⁴² Āninque adocā wæætē Itota ingante apæned-
inque,

Awēnē ēñēmi. Bitō Awēnē Odeye badinque botō
imote pōnente cæbi āmopa.

⁴³ Āñongante Itota,

—Nawangā āmopa. Bitō ñōwoōnæ incæ wænte god-
inque do wænte gogaināni nāni watapæ quēwēñōmō
botō tōnō guēa ongoncæbiimpa, angacāimpa.

Itota wængampa

(Māateo 27.45-56; Māadoco 15.33-41; Wäo 19.28-30)

⁴⁴ Māniñedē edæ tæcæbæcā iñedē mæ māmōnte bai
tæcæ badinque ayaōnāa wæiganca tōmāmæ iñōmō
edæ wēmō ingatimpa. ⁴⁵ Edæ nænque nāwānāmaī i ĩn-
inque wēmō ingatimpa. Ayæ Wængonguī tæiyæ wæ-
moncōnē odemō nāni wææ wodōincoo adoyedē edæ
ōnōnæca inō tæcæguedē pōni tænguimæ wææntapa.

⁴⁶ Māniñedē Itota ogæ tededinque,

—Mæmpo ēñēmi. Nōwo edæ botō önōwoca bitō
önōnempo pædæ pōnōmo æe.

Āninque edæ æmæwo guēmāninque wængacāimpa.

⁴⁷ Mānōmaī cæte wængā adinque odōmāno tontado
capitāō incæ,

—Nawangä impa. Iingä iñömö edæ nõ pönï cæcä inongä inte edæ wængä abopa, äninque, Wængonguï ñäö apäite bai emönongä inte mänömaï cæcä abopa, ante apænegacäimpa.

⁴⁸ Ayæ, Æbänö cæquïi, ante godongämæ ponte a ongönäni iñömö tömänäni, Itota mänömaï wængä awædö, ante wædinque edæ nämä önontawë tæi tæi tompotawëninque wadæ gogadänimpa. ⁴⁹ Wæætë Ito- ta ingante në do adinänique iñömö gobæ ongonte pömö agönänitapa. Wëenëñedë tömengä Gadideabæ quëwente pöñongante onquiyænäni tömengä miñæ në pöninäni inte tömënäni ñöwo adobäi gobæ on- gonte pömö agönänitapa.

Itota wodi baö inï mäo daga wënanipa

(Mäateo 27.57-61; Mäadoco 15.42-47; Wäö 19.38-42)

⁵⁰ Oodeoidi näni Apænte Äincabo iñönänite ado- canque tömengä emöwo Ootee inongäimpa. Tömengä cöwë waa cædinque në nõ cædongä inongäimpa.

⁵¹ Do iñömö, Itota ingante wæñongæimpa, ante ood- eoidi näni Apænte Äincabo godongämæ pönente cæyönänite adocä Ootee iñömö edæ Baa ante tömënäni tönö godongämæ cædämaï inongäimpa. Tö- mengä, Wængonguï Awënë Odeye nempo mönö æyedënö quëwengæimpa, ante wänö conte bai quëwëñongä inongäimpa. Tömengä Oodeabæ Adi- matea iñömö në quëwëñongä inte ñöwo pöningä in- gantapa. ⁵² Mäningä Ootee iñömö awënë Pidato weca do gote apænedinque, Itota wodi baö inï pönömi ænte daga wëmoe. ⁵³ Angä ëñëninque awënë Ao angä ëñente gocantapa. Godinque tömengä Itota wodi baö inï wi æmpote wææ wi æwadinque pædæ wæænonte ænte godinque waëmö wecoo niño näni änoncoo wini wini caate dicamontaa wointatodë önontatoque iñömö daga wengantapa. Do näni wënamäi intatocæ iñonte daga wengantapa. ⁵⁴ Oodeoidi näni, Gäwadecæ ba ate guëmanguïönæ inguimpa, ante täno näni cæönæ i ñinque Ootee mänömaï täno cægacäimpa.

⁵⁵ Do iñömö Gadideabæ quëwente Itota tönö godongämæ në pöninäni inte onquiyænäni ñöwo Ootee miñæ tee empote pöningue Itota wodido ad- inque, Tömengä baö æbänö ñö cædänii, ante do adänitapa. ⁵⁶ Adinque tömënäni oncönë godinque oguï wapæ oguï wayabo tönö ænte ponte öni pæcæte ante cædänitapa. Incæte, Guëmanguïönæ impa, ante wædinque waönæ ate näni goquinque tömënäni Wængonguï nänö wææ angäinö bai cædinque täno guëmangadänimpa.

Itota do wæningä inte ñäni ömæmonte quëwengam- pa

(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Wäö 20.1-10)

24 Ayæ guëmanguïönæ iinque go ate baänæ ate ooque pönente bayonte mäninäni onquiyænäni oguï waquï näni cædincoo ñöwo ænte nææninqe Ito- ta wodido pönänitapa. ² Ponte ayönäni dicabo

ñænængade pönï do da tæñæi a öñö adänitapa. ³ Ayæ ontatodë guiite ayönäni edæ mönö Awënë Itota wodi baö edæ dæ antapa. ⁴ Önontatoque i awædö, ante ad- inque guiñente wæyönäni edëñina bai ina iñömö weo- coo näämænta pönï näinte bai emoncoo mongæna inte edæ iñontobæ tömëna weca a ongöna. ⁵ Ate wædinque onquiyænäni iñömö ancai guiñente wæd- inque ædæ wæænte onguipoga bigui tömönänitapa. Edëñina bai ina iñömö onquiyænäni inänite,

—Iñæmpa minitö do wëñinäni weca ponte në quëwengä ingante ante quïnante diqui diqui mïmïni. ⁶ Tömengä iñömö edæ dobæ ñäni ömæmonte god- ingä inte edæ iintatodë iñömö dæ angä aedäni. Tö- mengä wëenëñedë Gadideabæ minitö weca nänö ayæ quëwëñedë minitö iminite iimaï ante apæñecä ëñëmïni inte ñöwo adodö ante pönëedäni. ⁷ Tömengä iñömö, Botö Waobo ëñagaimo iñömote në wënæ wënæ cædäni nempo odömonte mäo pædæ godönäni æninque tömënäni wæætë wëñönäni wængüenëmo imopa, ante apæñecä ëñëmïnitapa. Ayæ mëönaa go adoönæque iñonte botö ñäni ömæmonte quëwen- guenëmo imopa, ante apæñecä ëñëmïni inte pönen- guenë quëwëedäni.

⁸ Ante edëñina bai ina äna ëñente wædinque on- quiyænäni iñömö, Itota æbänö angacäi, ante tæcæ pö- nente wædänitapa. ⁹ Ñinque ontatodë tao wadæ god- inque onquiyænäni iñömö Itota tömengä miñæ në godinäni önempo tipæmpoga go adocanque inäni inänite mäo apænedinque wadäni tömänäni inänite apænedäni ëñëñänitapa. ¹⁰ Mänömainö ante Itota nänö në da godongainäni inänite në gote apænedäni iñömö Mäadiya Mäagadadënä näni äñongä tönö Wäönä, Tantiago wäänä Mäadiya ayæ wadäni on- quiyænänique tönö godinque tömënäni inänite apænedäni ëñëñönänimpa. ¹¹ Incæte, Mänömaï impa, ante mäo apænedäni ëñëñinque, Onquiyænäni iñömö önönquedö ante tededäni awædö, ante Itota nänö në da godöninäni iñömö edæ pönëñämaï ingadänimpa. ¹² Pegodo guiquenë quingæ ængæ gantidinque pogo- do godinque Itota wodido pongantapa. Ponte ædæ wææninqe guimö ayongä wini wini cædincooque öñö adinque tömengä nämæneque pönëninque, Æbämë cætimpä, ante wædinque wadæ gogacäimpa.

Ëmaodö taadö godänipa

(Mäadoco 16.12-13)

¹³ Eedotadë ongöñinque wædænque inäni näni quëwëñömö Ëmao goinö iñömö onte quidömetodo ganca mäninganca taadö impa. Mänïönæ adoönæque iñonte Ëmao iñömö gocæte ante waoda mënaa idömæ godatapa. ¹⁴ Æbänö cætimpä, ante tömänö ante tedegodatapa. ¹⁵ Tedegoyöna Itota incæ mämö bee téninque godongämæ gocä. ¹⁶ Incæte, Tömengä æcänö ingää, ante wë wodonte bai i beyæ tömëna adämaï emöna inte ëñëñämaï inatapa. ¹⁷ Itota iñömö, —Æbänö ante wæætedö wæætë tede gomïnatawoo.

Angä eñente wædinqe tømëna wæwente bai emöna inte edæ næ gongænatapa. ¹⁸ Adocanque tømengä emöwo Codeopato iñömö tømengä ingante apæned-inque,

—Eedotadëe quëwënanî tømänänî, Æbänö ñowo mäniñömö cætimpä, ante eñëñönänî bitö adobique adoyömö quëwëninque edæ eñënamai imitawoo.

¹⁹ Äñongante Itota,

—Ædö ämina.

Äñongä tømëna wæætë,

—Itota Näatadeta quëwëningä ingante ante tedemönapa. Wængongui beyæ næ apænegä inongä inte mäningä onguiñængä iñömö Wængongui ayongä ayæ waodäni ayönäni adobai tæi piñængongä inte waa pönî apænedinque nanguî cæcä inongäimpa. ²⁰ Mänö-mai iñongante næ godönäni ñænænänî tönö mönö ömæ awënëidi guiquënë wadäni nempo pædæ godöningue, Itota ingante apænte äninque mäo wænömîni wængædäni, änäni eñëninque iinänî wæætë tømengä ingante ñænquedimæ cæte timpote wææ tiwadinque edæ gönönäni wængantapa. ²¹ Mönatö guiquënë, Tømengä mönö idægocabo Awënë badinque pönö ængä beyænque mönö abæ tawænte quëwenguimö imompa, ante pönënimöna inte edæ ñowo wæmönapa. Ayæ, Tømënanî mänömai nänî cædiönæ edæ ñowo mëönaa go adoönæque impa, ante edæ mönatö godömenque wæmöna ae. ²² Mänö-mai i incæte möni cabo incæ onquiyænänî pancadäniya tømengä wodido gote pöningue, Iimäi atamönipa, ante apænedäni eñente wædinqe mönatö wæætë ancai guiñente wæmönapa. ²³ Tømënanî iñömö tømengä baö ini adämai inäni inte edæ wadæ pöningue iimäi ante apænedäni wætämönapa. Mönitö wiimonte bai Wængongui anquedoda inate mä pönî atamönipa, änänitapa. Ayömönite anquedoda iñömö, Itota ñäni ömæmonte edæ miingä quëwengampa, ante apænedä eñëninque edæ wadæ pömönipa, ante onquiyænänî apænedäni eñentämönapa. ²⁴ Mänö-mainö ante apænedäni eñëninque möni cabo incæ pancadäniya Itota wodido gote adinque, Onquiyænänî nänî äninö bai edæ näwangä impa, ante adäni incæte Itota ingante adämai inäni wæmönapa.

²⁵ Ante apænedä eñëninque Itota wæætë tømëna inate,

—Mīnatö pönëegade i apa änewëminaa. Mīmō ömædëminä imina inte mīnatö Wængongui beyæ næ apænegainäni nänî apænedö ante tømänö ante edæ eñënamai imina awædö. ²⁶ Codito iñömö edæ cöwë caate wæquënegä ingacäimpa. Ayæ wænte ñäni ömæmöninque tømengä nämä nänö ñäö iñömö æiquënegä ingacäimpa, ante pönëminaa.

²⁷ Ayæ, Codito æbänö cæquingä, ante Möitee wodi æbänö apænete yewæmongacäi, ante täno apænedinque Itota mīmōnoque pönëninque, Wængongui beyæ næ apænedäni tømänäni æbänö apænegadänii,

ante, Codito æbänö cæquënegä ingacäi, ante edonque odömonte apænegä eñënatapa.

²⁸ Mänii tømëna nänä quëwëñömö tømëna nänä gocæ cæyömö pöñönäni Itota wodo tebæ gocæ cæte bai cæcä. ²⁹ Adinque tømëna nanguî äninque tømengä ingante edæ,

—Ñowo gäwadecæ pönî inte wëmö ba apa. Mönatö oncönë go guite cænte monte baänæ ate goe.

Ante ancaa äñöna tømëna oncönë pö eñacæ guicantapa. ³⁰ Ayæ tømëna tönö cæncæte ante tæe con-tadinque tømengä päö pä äninque Wængongui ingante waa ate pönente apænedinque tømëna inate tæcæ pædæ godoncæ cæyongä. ³¹ Tømëna awinca wi ænete bai bayö, Tømengä ingampa, ante edæ tæcæ adatapa. Tømengä iñömö edæ adoyedë tømëna ayöna edæ dæ gocä. ³² Adinque tømëna guëa tededinque,

—Nawangä intawo. Wængongui mönö Codito ingantedö ante apænegä eñëninque æbänö yewæmongadänimpa, ante tømengä ponte odömongä eñëninque mönö mīmō edæ gonga bæco bai totamompa. Wii edæ mänömai intawo.

³³ Ante tededinque tømëna adodö taadö quingæ godinque Eedotadëe ponte ayönate edæ Itota miñæ næ godinäni iñömö onte ganca mänimpodäni iñönäni tømënanî tönö wadäni godongämæ pö bee tente a ongönäni adatapa. ³⁴ Iinänî guiquënë,

—Mönö Awënë iñömö ñäni ömæmonte miingä quëwengampa. Näwangä edæ impa. Tømengä ingante Timönö Pegodo do acantapa, ante godongämæ tededäni adatapa.

³⁵ Mänömainö ante tededäni eñëninque tømëna wæætë, Mönatö taadö goyömönate wacä pö bee tën-inque iimäi cæcantapa, äninque, Æbänö cæcantapa, ante adodö adodö ante apænedatapa. Ayæ godömenque apænedinque, Oncönë go guiyömöni tømengä päö pä ængä adinque mönatö, Itota ingampa, ante do eñentämönapa, ante tømänö ante apænedä eñengadänimpa.

Tømengä miñæ næ godinäni weca Itota pongampa

(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Wäö 20.19-23)

³⁶ Mäninö ante ayæ tæcæ tedeyönäni Itota incæ edæ tømënanî weca tæcæguedänäni do pö guite a ongöninque,

—Guiñënamai gänë pönëedäni.

³⁷ Angä eñëninque tømënanî, Önowoca badi iimäi, ante ancai guiñente wædinqe, Yæ änäni. ³⁸ Adinque Itota,

—Quinante guiñëwëminii. Mīmōno quinante æmæ æmæ pönente wæminii. ³⁹ Bado botö önompo empobo edæ aedäni. Botö önowa ewabo aedäni. Botö baö edæ gampo caate aedäni. Iñæmpa önowoca badi imo bai ædö cæte baö tönö bamë äquënemö. Baö tönö bamë ädömo inte botö imo apa guiñëwëminii.

⁴⁰ Äninqwe Itota önompo tönö önöwa tömënäni inänite odömongä. ⁴¹ Adäni incæte tömënäni guiñente todirique wede pönënämaï iñönänite tömengä,

—Minitö weca cænguï æbänö mämīni.

⁴² Äñongante gæyæ baö do awëniï eadäni inte pædæ godönäni ⁴³ æninqwe tömënäni ayönäni edæ ade cængantapa. ⁴⁴ Ayæ tömënäni inänite apænedinque Itota,

—Botö imotedö ante Möitee wodi wææ äninqwe æbänö yewæmongacäi, ante botö minitö weca ayæ quëwëninque do apænetabopa. Botö imotedö ante Wængonguï beyæ nê apænegainäni æbänö yewæmongadänii, ayæ ämotamīni äninqwe æbänö yewæmongadänii, ante apænetabopa. Mänīne botö apænedö ante tömänö edæ iinque baquīnö anguënë.

⁴⁵ Ante apænedinque Itota, Ocai encate ëñencædänimpa, ante pönö cædirique tömënäni inänite Wængonguï angä ëñëninque näni yewæmongainö ante odömonte apænecä ëñëninque tömënäni edonque edæ ëñënanitapa. ⁴⁶ Ayæ godömenque apænedinque,

—Mönö Codito cöwë nantate wæninqwe mëönaa go adoönæque iñonte ñäni ömæmonguënengä incæcäimpa, ante edæ edonque yewæmongatimpa.

⁴⁷ Ayæ, Codito ëmöwo ante Eedotadëë iñömö täno apænete ate tömämæ quëwënäni inänite iimaï ante apænecäimpa. Tömënäni inänite apænedinque, Wënæ wënæ mini cædinö ante ñimpo cædirique Wængonguï gämænö pöedäni. Pömīni adinque tömengä

wæætë pänämaï inte pönö ñimpo cæcæcäimpa, ante apænequīnäni incædänimpa, ante yewæmongatimpa.

⁴⁸ Minitö iñömö, Æbänö cætimpä, ante nê adimīni inte edæ nê apænequīmīni imīnipä. ⁴⁹ Ayæ edæ Wængonguï, Botö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönömo æncæmīnimpä, angacäimpa. Ìninqwe botö Mæmpo nänö nê angaingä ingante botö oo da pönömo æncæmīnimpä. Mänömaï i ininqwe Wængonguï nänö tæi piñænö æncæte ante minitö, Wængonguï Önöwoca ingante ewocacäimpa, ante Eedotadëë iñömö wänö cöedäni, angacäimpa.

Öönædë Itota æicampa

(Mäateo 16.19-20)

⁵⁰ Itota ayæ tao godinque Betänia obo pöninqwe tipæmpoga pædæ æmpodinque, Minitö imīnite Wængonguï waa cæcæcäimpa, ante waa apænecä ëñengadänimpa. ⁵¹ Tæcæ apænecä ëñëñönäni edæ tömengä iñontobæ inque ingä edæ öönædë æigacäimpa. ⁵² Adinque tömengä miñæ nê godinäni iñömö ædæ wæænte apænedinque, Näwangä Wængonguï Wengä inongä inte æicampa, ante watapæ apænedinque Eedotadëë wadæ godinque nanguï togadänimpa. ⁵³ Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë iimö iñö iimö iñö pö pö cædirique Wængonguï ingante, Bitö ñäö bai ëmömi inte waa pönī cæbipa, ante cöwë waa apænegadänimpa.

Wäö

Wængonguī nänö Angainö ante nē ðmongaingä Waocä bagacäimpa

1 Wëenëñedë pönī Wængonguī nänö mā badöñedë Wængonguī nänö Angainö ante nē ðmongaingä iñömö do ingacäimpa. Tömengä Wængonguī weca quëwengacäimpa. Ayæ adocä adobaī nē Wængonguī inongä ingacäimpa. ² Wëenëñedë pönī tōmancoo badönämaī iñedë mäningä do Wængonguī weca quëwengacäimpa. ³ Wængonguī angä ëñëñinque adocä tōmancoo badongacäimpa. Tömengä wīī badongä baī Wængonguī nänö badongaincoo tōmancoo edæ dæ ancædönimpa. ⁴ Mäningä iñömö mönö quëwenguīnö entawengacäimpa. Ayæ mönö quëwenguīnö edæ entawëñinque tömengä waodäni beyæ nē ñäö baī inongä ingacäimpa. ⁵ Tömengä nē ñäö baī ingaingä inte mönö wëmö iñömö ta tamongä ate adoyömö ñäö baī bayonte edæ mönö wëmö iñömö edæ mänīī ñäö ædö cæte mönæ ðmonguīī.

⁶ Onguīñængä adocanque ingante Wængonguī da pönongä pöningä ingampa. Tömengä ëmöwo, Wäö, ante pëmonte ingacäimpa. ⁷ Tömengä iñömö Wængonguī nänö ñäö ëmömämo ante edonque pönī bacäimpa, ante nē ñäö baī ingaingä ingantedö ante apæñecæte ante pongacäimpa. Adocä apæñecä beyænque waodäni tōmänäni tömengä nänö nē apæñedongä ingante pönencædänimpa, ante pongacäimpa. ⁸ Incæte mäningä wīī ñäö baī ingaingä ingampa. Wæætë tömengä, Wacä waodäni beyæ nē ñäö baī ingaingä ingampa, ante apæñecæte ante pongacäimpa. ⁹ Nē nō ñäö baī nē ingaingä iñömö waodäni tōmänäni inänite tömengä nänö ñäö ëmömämo pönoncæte ante inguipoga wææ pongacäimpa.

¹⁰ Tömengä inguipoga iñömö quëwengacäimpa. Ayæ tömengä inguipoga nē badongaingä iñongante inguipogaque quëwënäni wæætë Baa äñinque tömengä ingante ædö cæte ate baī pönenguīnänīī. ¹¹ Tömengä edæ tömengä quī weca pongacäimpa. Pongä ate tömengä guidënäni incæ tömengä ingante ænämaī ingadänimpa. ¹² Incæte tömengä ingante nē ængainäni iñömö tömengä ëmöwo, Codito, ante nē wede pönënäni iñönänite tömengä tömënäni inänite Ao äñinque edæ, Wængonguī wënäni bacædänimpa, ante pönö cægacäimpa. ¹³ Ayæ Wængonguī wënäni iñömö wīī waocä ëñate baī inänīpa. Waocä, Botö wë manguinque, ante änämaī iñongante ëñadänīpa. Wīī nänöogængä angä beyænque inänīpa. Wæætë Wæn-

gonguī tömenganque cæcä ate tömënäni tömengä wënäni badänīpa.

¹⁴ Tömengä iñömö edæ, Wængonguī nänö Angainö, ante nē ðmongaingä ininque Waocä ëñate bagacäimpa. Waocä ëñate badinque tömengä mönö weca quëwengacäimpa. Mæmpo Wængonguī Wengä adocanque inte adocä godömenque ñænængä inte nē cædongä ingä atamönīpa. Adocä Mæmpo weca quëwente nē pongä iñömö tömengä nanguī waadete pönö cædongä inte nöingä äñongä ingampa. ¹⁵ Wäö iñömö, Mäningä æbänö ingää, ante apæñecäimpa. “Mäningä botö nē apæñedongä ingantedö ante iīmaī apæñetabopa. Botö täno pömo imopa. Tömengä nē ayæ Ponguingä iñömö godömenque ñænængä inte cædongä ingampa. Edæ botö ëñadämaī iñedë tömengä do ingacäimpa,” ante nanguī pönī yedæ äñinque Wäö apæñegacäimpa.

¹⁶ Mäningä nē ayæ Ponguingä iñömö nanguī pönī waadete pönö cædinque tömengä wæætë wæætë nänö entawënö ante pönongä æñinque tomompa.

¹⁷ Edæ Wængonguī tömengä nänö wææ angainö ante apæñecä ëñëñinque Möitee wodi wæætë adodö ante yewæmöninque waodäni inänite godongacäimpa. Wængonguī nänö waadete pönö cægainö ante nöingä nänö angainö ante guiquënë Itota Codito beyænque ëñëmompa. Itota Codito iñömö mönö nē Ponguingä ingaingä ingampa. ¹⁸ Mönö waocabo tömämö incæ Wængonguī ingante cöwë adämaī imompa. Incæte tömengä adocanque Wengä Wængonguī weca nē quëwëñongä inte, Mæmpo æbänö ingaingä ingää, ante tömengä odömongä ate pönëmompa.

Wäö æpæñë guidönongä, Botö wīī Codito imopa, angä (Mäateo 3.11-12; Mäadoco 1.7-8; Odoca 3.15-17)

¹⁹ Oodeoidi awënëidi Eedotadëë quëwënäni iñömö Wængonguī quī, ante nē godönäni tönö Debīī wodi pæñinäni inänite da godönäni Wäö weca godänīpa. Gote pöninque adodäni, Æbidö inömi imīī, ante apæñebi ëñëmönīe, äñönäni Wäö iīmaī äñinque ²⁰ nämä wææ änämaī inte wæætë, Botö wīī Codito inömo imopa, ante edonque pönī angantapa.

—Botö wīī Codito inömo imopa.

²¹ Äñongante tömënäni wæætë tömengä ingante, —Æbidö inömi imīī, Edīya wodi inömi imīī. Apæñebi ëñëmönīe.

Ante änäni ëñëñinque tömengä,

—Wabo imopa.

Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Wængonguī beyæ nē apænebi ayæ Ponguīmi inö-
mi imitawo.

Änäni eñëninge tömengä,
—Wabo imopa.

Ante angantapa.

²² Tömënäni iinque äninge,

—Æbidö inömi imii, ante apænebi eñëmönie töö.

Mönitö imönite nē da pönöninäni weca godinque
mönitö tömënäni inänite, Æbidö imii, ante ancæmön-
impa. İninque bitö nämä incæ æbänö ämii.

²³ Äñönäni Wäö wæætë tömënäni inänite, Itaiya wodi
nē Wængonguī beyæ nē apænebi nänö angainö bai
ante iimaī ante apænebo eñencæminimpa.

—Önömæca incæ nē aa pebo inömo inte botö tömë-
mo pepämo iimaī näni eñënö impa. “Awënë nänö
ponguinö ante töinö pinonte bai tee möedäni,” ante
aa pebopa, angantapa.

²⁴ Paditeoidi nē wadö tedete wadö cædäni näni cabo
inönäni inte tömënäni pancadäniya inänite da
godönäni Wäö weca nē godänipa. ²⁵ Gote pöninque
mäninäni guiquënë,

—Bitö wii Codito inömi inte wii Ediya wodi inömi inte
ayæ wii Wængonguī beyæ nē apænebi ayæ Ponguīmi
inömi imipa. Bitö ædö cæte waodäni inänite æpænë
guidömi imii.

²⁶ Ante äñönäni Wäö wæætë,

—Botö önonque æpænë guidönömo imopa. Wæætë
minitö weca adocanque a ongongä iñongante, Tö-
mengä æcänö ingää, ante minitö eñënämaī iminipa.

²⁷ Botö täno pömo imopa. Tömengä nē ayæ Pongu-
ingä ingampa. Botö önonque wædænque cæbo inte
ædö cæte tömengä awæncata incæ ñi cæte cæbo
imoo.

²⁸ Betänia näni quëwëñömö Oododänö æmæmäa
Wäö æpænë nänö guidöñömö mänömaī bagatimpa.

Itota Wængonguī Codotedo

²⁹ Baänæ ate Itota bee tente pongä adinque Wäö
apænecantapa. “Aedäni, iingä Wængonguī da
pönongä pönigä ingampa. Ayæ tömengä waodäni in-
guipoga quëwënäni näni wënæ wënæ cægainö ante
æninge teëmë mongænte wænguingä ingampa,
ante Wængonguī tömengä ingante, Codotedo, ante
pönö pemongacäimpa. ³⁰ Mäningä iñömö botö nē
apænedongä iñongante botö iimaī apænetabopa.
‘Botö täno pömo imopa. Onguīñængä nē ayæ Pongu-
ingä iñömö godömenque ñænængä inte cædongä
ingampa. Edæ botö eñädämaī iñedë tömengä do in-
gacäimpa.’ ³¹ Botö incæ adobaī, Tömengä æcänö in-
gää, ante eñënämaī intabopa. Mönö idægocabo iñö-
monte, Minitö tömengä ingante eñencæminimpa,
ante botö æpænë guidöninque pömo intabopa.”

³² Ayæ Wäö, Tömengä ingampa, ante äninge, “Botö
æmö ayömote Wængonguī Önöwoca incæ öönädë
owote equemö bai wææ tömengäa næ gongængä
atabopa. ³³ Wængonguī, Waodäni inänite æpænë
guidöe, ante botö imote nē da pönönigä wii botö imo
angä bai botö, Itota æcänö ingää, ante eñënämaimo
incædömoimpa. Incæte tömengä botö imote iimaī an-
gantapa. ‘Wængonguī Önöwoca incæ æcänö
onguīñængäa wææ næ gongængä ayömi mäningä
iñömö nē æpænë guidönäni bai Wængonguī Tæiyæ
Waëmö Önöwoca ingante da pönongä waodäni
mimönoque pö guiquingä, ante cæcä ingampa.’

³⁴ Mäninö botö adinö impa. Mänömaī beyæ iimaī
ämopa, Mäningä iñömö Wængonguī Wengä inongä
ingampa,” ante Wäö apænegacäimpa.

Itota miñæ nē täno godäni

³⁵ Baänæ ate Wäö tönö tömengä emiñæna mänaa
adoyömö ongöñönäni ³⁶ Itota wodo tebæ cægongä
adinque Wäö angantapa.

—Aeda, tömengä iñömö Wængonguī Codotedo
inongä ingampa.

³⁷ Mäninö angä eñëninge Wäö nänö nē emiñæna
inina incæ Itota ingante tee empo godaimpa. ³⁸ Itota
dadi emænte ayongä tee empo pöna adinque angan-
tapa.

—Quinante pöminaa.

Ante äñongä tömëna wæætë,

—Mætodo, æyömönö owobi. Apænebi eñëmönae.

Änatapa. Mänine, Mætodo, ante mönö tededö, Nē
Odömongä, ante impa.

³⁹ Äna eñëninge tömengä,

—Ægodöeda go aeda.

Äñongä tömengä miñæ godatapa. Goyöna ædæ
wææicä intapa. Ayæ nänö owocönë gote adinque
tömëna adoönæ tömengä weca a ongönapa.

⁴⁰ Wäö nänö äninö eñëninge Itota ingante tee em-
po goda mänaa iñönate adocanque Æntade iñömö
Timönö Pegodo töninacä ingantapa. ⁴¹ Tömengä nänö
töninacä Timönö ingante ancæte ante diqui diqui
minte gote adinque angantapa.

—Mëetiya mönö äñongä ingante atamönapa, an-
gantapa. Tömengä iñömö Wængonguī nänö nē
Pönongaingä Codito inongä ingampa.

⁴² Ayæ Timönö ingante Itota weca ænte mämongä
pongä adinque Itota angampa.

—Bitö Wäö wë Timönömi imi abopa. Botö wæætë,
Bitö tæimö dicabo bai imipa, ante bitö imite mönö ted-
edö, Quepata, pönö pemömpa. Önonque adowo
ëmöwo incæ guidiego tededö, Pegodo, änänipa.

Pedipe tönö Näatánaedo inate Itota angä tee empogoda

⁴³ Baänæ ate Itota, Gadideabæ ante gocæboimpa, ante pönengäimpa. Pedipe ingante adinque Itota tömengä ingante,

—Botö miñæ pöe, ämo, angacäimpa.

⁴⁴ Pedipe iñömö Æntade tönö Pegodo bai Betaida nänä quëwëñömö adoyömö quëwëningä inongaimpa.

⁴⁵ Pedipe Näatánaedo weca gocä adinque tömengä ingante iimaï äninque,

—Wængongui nänö wææ angaiñö ante yewæmöninque Möitee wodi nänö në yewæmongaingä ingante mönitö atamönipa. Wængongui beyæ në apænegainäni adobai mäningä ingantedö ante yewæmongadänimpa. Tömengä iñömö Itota Näatadeta quëwëningä inte Ootee wengä ingampa, ante angantapa.

⁴⁶ Ante añongä Näatánaedo wæætë,

—Näatadeta quëwëñömö adocanque waa quëwente pongä, ante mönitö dicæ ëñëmöniyaa.

Angä ëñëninque Pedipe iñömö,

—Pö ae, angantapa.

⁴⁷ Itota ayongä Näatánaedo pongä adinque tömengä,

—Iingä iñömö näwä idægocä inongä inte tömengä në nö entawëningä inte babæ cädämaï inongä ingampa, ämopa.

⁴⁸ Angä ëñëninque Näatánaedo,

—Æbänö imoo, ante bitö æbänö cæte do ëñëmi,

Ante añongä Itota wæætë tömengä ingante,

—Pedipe iñömö bitö imite ayæ aa pedämaï iñedë bitö iigowæncawa tæ contabi iñömite botö bitö imite do atabopa, angacäimpa.

⁴⁹ Ayæ Näatánaedo,

—Awënë në Odömömi imi, bitö Wængongui Wëmi inömi imipa. Idægoidi mönö cabo iñömönte bitö mönitö Awënë Odeyebi inömi imipa, ämopa.

⁵⁰ Añongä Itota wæætë,

—Bitö iigowæncawa tæ contabi iñömite botö bitö imite atabopa, ämo beyænque pönëmi imipa. Mäninö ante adinque bitö godömenque botö bamönengæ cæbo acæbiimpa, ämopa.

⁵¹ Tömengä godömenque angantapa.

—Bitö imite näwangä ämopa. Öönädë wi ænete bayö Wængongui anquedoidi Waocä ëñagaingä weca wææninque æiyönäni bitö acæbiimpa.

Cänaa quëwëñömö nänäi monguimæno cæte bedäni

2 Mëönaa go adoönæque iñönte Cänaa quëwëñömö Gadideabæ iñömö monguimæno ante bedänipa. Itota wäänä adoyömö ponte ongongacäimpa. ² Itota tömengä ëmiñænäni tönö tömënanäni inänite adobai, Monguimæno mini bequinque, ante të të wente ænte pongadänimpa. ³ Ayæ

yowepæ wædænque ti nämæ biinömæ nänäi ämæ dæ bedäni adinque Itota wäänä tömengä Wengä ingante, —Tömënanäni biinömæ dæ ämæmpa.

⁴ Añongä Itota wæætë,

—Badä ëñëmi. Botö cæquënönö tömëmoque cæquinö impa. Botö cæyedë wii eyepæ impa, ämopa.

⁵ Tömengä wäänä iñömö në cädäni inänite,

—Minitö iminite æbänö angä ëñente cädäni, angantapa.

⁶ Ayæ önonpo æmæmpoque go adocadeque æpæncade dica inte badöincade iñömö cö cädäni ongoncadepa. Wængongui weca guicæte ante waëmö bacæmöimpa, ante äate cädänipa, ante oodeoidi nänäi äagaincade incadepa. Iincade pancacadea otenta ditodo næ ongoncadepa. Ayæ pancacadea tiëë ditodo næ ongoncadepa. ⁷ Në cädäni inänite Itota,

—Æpæncadecoo iñömö æpæ eyede pönä pe ñiñæedäni.

Angä ëñëninque pe ñiñængadänimpa. ⁸ Ayæ tömënanäni inänite,

—Owæta ænte wædænque mä iyænte monguimæno ante në cædongä ingante godömini æncæcäimpa, ämopa.

Angä ëñëninque mänömaï cægadänimpa. ⁹ Ayæ monguimæno ante në cædongä æpæ inimæ incæ biinömæ badimæ æninque, Æbänö imæ, ante bedinque tömengä, Itota nänö badönimæ impa, ante ëñënämaï inongäimpa. Në cædonäni Itota weca æpæ pe ñiñænänique ëñënonänimpa. Ayæ monguimæno ante në cædongä iñömö në monguingä ingante, Nänënë pöe, aa pecä pongä ate, ¹⁰ iimaï angantapa.

—Wadäni tömänäni waimæ biinömæ täno godönäni bedänipa. Ayæ ate ææmæ becæ pönäni tömo pönäni bedäni adinque tömënanäni biinömæ wædænque godonte nänäi ænimæ wæætë godönäni bedänipa. Bitö quiquënë ñowoyedë waimæ biinömæ bitö nänënë concædimæ ænte pömipa.

¹¹ Itota, Acädänimpa, ante mänömaï cædinque tömengä Cänaa quëwëñömö Gadideabæ iñömö mänii mä nänö bamönengæ cægacäimpa. Mänii tæi piñænte bamönengæ cæcä adinque waodäni, Tömengä waëmö pönäni inte cæcampa, ante edonque agadänimpa. Ayæ tömengä ëmiñænäni iñömö tömengä ingante godömenque wede pönënanäni bagadänimpa.

¹² Ayæ ate Capënaömö quëwëñömö Itota tömengä wäänä tönö tömengä biwiidi tönö tömengä ëmiñænäni tönö wææ gogadänimpa. Mäniiñömö godinque wædænque eönæ quëwengadänimpa.

Wængongui oncö tæiyæ waëmö bacäimpa, ante cæcä
(Mäateo 21.12-13; Mäadoco 11.15-18; Odoca 19.45-46)

¹³ Wodo pänta gogaiönæ, ante oodeoidi Patowa nänäi ææmæ cænguionæ oo pönäni bayedë Itota Eedotadëe iñömö æigacäimpa. ¹⁴ Tömengä iñömö Wængongui oncö ñænæcönë yabæcönë pö guidinque ayongä wagadaidi obegaidi tönö equemöidi inänite

godonte æncæte ante nē mǎnāni inānite acantapa. Ayæ wadāni campio nǣænte nē godonte ænōnāni iñōmō nāni godonte æimpaa tǣ contayōnānite tōmengā acantapa. ¹⁵ Yæguincamē ñænæmōmo nǣ wēnēnīnque que cæte ate ænīnque tōmengā Wængonguī oncō ñænæncōnē yabæcōnē nē ongōnāni inānite tatodongā tao godānitapa. Adobaī obegaidi tōnō wagadaidi inānite, Tao gobæwedāni, angā tao godānitapa. Ayæ campio nǣænte nē godonte ænōnāni tōmēnāni tīguitamō ænīnque tōmengā wido cæcā gueogæ gotimpa. Ayæ adodāni nāni æimpaa bæ tacā guidōmēmæ go wææntapa. ¹⁶ Ayæ equemōidi godonte æncæte ante nē mǎnāni inānite Itota,
—Mīnitō equemōidi ænte tao gobæwedāni. Botō Mæmpo oncōnē incæ mīnitō ædō cæte, Mōnō godonte æiñōmō baī impa, ante cæmīnitapa tōō, angacāimpa.

¹⁷ Mǎnīnō angā ēñēnīnque tōmengā ēmiñænāni Awēnē Dabii nānō yewæmongainō ante iīmaī ante pōnente wædānīpa. “Bitō oncō ante waodāni waa acædānīmpa, ante cæcæboīmpa, ante botō nanguī cæinente wænguī wæ,” ante yewæmongatimpa.

¹⁸ Ayæ oodeoidi awēnēidi pancadāniya tōmengā ingante,

—Bitō mǎnīi tōmāā awēnē baī cæbi incæ æbānō bitō bamōnengæ cæte odōmōmi adīnque mōnitō, Mǎningā nē angā ingampa, ante ēñencæmōnīmpa, āmōnīpa.

¹⁹ Āñōnāni Itota wæætē tōmēnāni inānite,
—Wængonguī tæiyæ waēmō oncō incæ mīnitō iīncō bæ tate ewēmīni inīnque botō mēōnaa go adoōnæque iñō mīincō mǣnoncæboīmpa, āmopa.

²⁰ Angā ēñēnīnque oodeoidi awēnēidi pancadāniya,
—Wængonguī tæiyæ waēmō oncō coadenta ī tei wadepo ganca mǣnongadānīmpa. Bitō iñōmō ædō cæte, Botō mēōnaa go adoōnæque iñō mīincō mǣnoncæboīmpa, āmīi, ānānitapa.

²¹ Itota iñōmō nāmā baō incæ ante, Wængonguī tæiyæ waēmō oncō baī impa, ante apænecā inongāīmpa. ²² Tōmengā iīncayæ wængā ate Wængonguī, Nāni ōmæmōe, angā ñāni ōmæmongā ate, Æbānō angacāi, ante tōmengā ēmiñænāni pōnēnānitapa. Ayæ, Wængonguī angā ēñente nāni yewæmongainō nō impa, ante pōnēnāni inte ayæ Itota tōmēnāni inānite nānō ānīnō ante adobaī pōnengadānīmpa.

Itota, Mōnō waocabo æbānō imōō, ante ēñengampa

²³ Patowa nāni ææmæ cæyedē Itota Eedotadēē iñōmō ponte quēwēnīnque, Acædānīmpa, ante bamōnengæ nanguī cæcā adīnque waodāni tæiyænāni iñōmō, Mǎningā mōnō Codito ingampa, ante pōnengadānīmpa. ²⁴ Itota edæ, Waodāni tōmānāni æbānō entawēnāni inānīi, ante do ēñēnongā inte tōmengā, Wabānō pōnēnānīi, ante tōmēnāni inānite gomō adongā ingantapa. ²⁵ Edæ tōmengā waodāni nāni

entawēnō ante do ēñēnongā ingantapa. Inīnque waocā iñōmō, Waodāni æbānō cædānīi, ante apænecæcāīmpa, ante Itota tōmengā ingante, Bitō botō imo adodō ancæbiīmpa, ante ānāmaī ingacāīmpa.

Itota tōnō Niicodemō

3 Paditeocā adocanque tōmengā emōwo Niicodemō tōmengā iñōmō oodeoidi awēnēidi tōnō nē godongāmæ cæcā ingacāīmpa. ² Adocā woyowotæ Itota weca pōnīnque,

—Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Wængonguī, Odōmoncæbiīmpa, ante bitō imite da pōnongā pōnīmi imīpa, do ēñēmōnīpa. Edæ Wængonguī waocā tōnō godongāmæ cædāmaī ingā inīnque mǎningā ædō cæte bitō baī bamōnengæ cæcā aquīmōnīi.

³ Angā ēñēnīnque Itota wæætē,

—Bitō imite nāwangā āmopa. Nē mēmpoga ēñadīnque Wængonguī Awēnē Odeye nēmpo guīte aquīngā ingampa.

⁴ Āñongā Niicodemō,

—Waocā picængā ba ate ædō cæte mēmpoga ēñaquīngā. Tōmengā nānō wānā cæncadē ædō cæte mēmpoga guī ædīnque ēñaquīngā.

⁵ Angā ēñēnīnque Itota angantapa.

—Bitō imite nāwangā āmopa. Waocā æpænē guīdengā iñongante Wængonguī Ōnōwoca cæcā beyænque mēmpoga ēñadīnque Wængonguī Awēnē Odeye nēmpo guīte quēwēngūngā ingampa.

⁶ Baonga beyænque nē ēñadāni iñōmō edæ baonque ēñate quēwēnānīpa. Wæætē Wængonguī Ōnōwoca cæcā beyænque nē ēñadāni iñōmō Wængonguī Ōnōwoca ingante ewocate quēwēnānīpa. ⁷ Botō, Bitō mēmpoga ēñaquēnēmi imīpa, ante botō ānō ēñēnīnque, Æbāmē impa, ante ānāmaī incæbiīmpa.

⁸ Woboyæ nānō cægāi baī wayōmō wayōmō pæmænte gopa. Woboyæ nānō pæmæmāmo ēñēmō incæ, Ædonō pæmænte pō, ædonō pæmænte go, ante ēñēnāmaī imōmpa. Wængonguī Ōnōwoca cæcā beyænque nē ēñadāni tōmānāni inānite tōmengā æbānō cæcāā, ante adobaī ēñēnāmaī imōmpa, āmopa, ante Itota apænecantapa.

⁹ Apænecā ēñēnīnque Niicodemō,

—Æbānō inguīi.

¹⁰ Āñongā Itota wæætē,

—Idægoidi inānite nē odōmōmi imī incæte mǎnīnō ante ædō cæte ēñēnāmaī imīi. ¹¹ Bitō imite nāwangā āmopa. Mōnitō quīēmē ante ēñēnīmōni inte mǎnīnō ante apænēmōnīpa. Mōnitō quīēmē ante adīmōni inīnque, Mǎnōmaī impa, ante apænēmōnīpa. Mīnitō quīquēnē mōni ānō ante apænēmōni ēñēnīnque ayæ Baa āmīni inte pōnēnāmaī imīnīpa. ¹² Botō mīnitō imīnīte, Inguīpoga quēwēnāni weca æbānō ī, ante apænēdīmo imo incæte mīnitō ēñēnāmaī imīnīpa. Inīnque Wængonguī cæcā beyænque oōnædē mīni

quëwenguinö ante æbänö i, ante apænebo bai ædö cæte pönenguimīni, ante apænecantapa.

¹³ Ayæ apænedinque, “Waadäni tömänäni öönædë æidämaï ingadänimpa. Waobo nê ëñgaimo inte öönædë quëwente nê wææ pömo iñömö botö adoboque öönædë æibo imopa. ¹⁴ Möitee wodi önomæca tæntæ nāni badöninto æninque awāa ñā cædinque gö cæcä a ongongatimpa. Waobo ëñgaimo imote adobai awāa timpodinque tiwadinque gö cædäni wægonguënëmo imopa. ¹⁵ Mänömaï botö imote cædäni adinque botö imote nê wede pönänäni iñömö tömänäni cöwë wænāmaï quëwencædänimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Wængonguï nänö waadete pönönö

¹⁶ “Edæ Wængonguï incæ inguipoga quëwänäni inänite nê waadete pönengä inte tömengä Wengä adocanque onguïñængä iñongante pönongä pongacäimpa. Ininque æcänö tömengä ingante nê wede pönäna iñömö tömengä wë womönāmaï inte cöwë wænāmaï quëwencæcäimpa. ¹⁷ Edæ Wængonguï incæ tömengä Wengä ingante inguipoga iñömö da pönongä pongacäimpa. Incæte, Inguipoga quëwänäni nāni pante wæquinque, ante apænte ancæte ante wii pongacäimpa. Wæætë inguipoga quëwänäni inänite tömengä ængä beyænque quëwencædänimpa, ante tömengä ingante da pönongä pongacäimpa.”

¹⁸ “Æcänö tömengä ingante nê wede pönäna iñömö Wængonguï tömengä ingante, Bitö pante wæquinque cæbipa, ante apænte änāmaï incæcäimpa. Æcänö guiquënë wede pönänāmaï ina iñömö Wængonguï tömengä ingante, Botö Wengä adocanque iñongante bitö tömengä ëmowo ante pönänāmaï inömi inte wæcæbiimpa, ante do apænte angä ingampa. ¹⁹ Wængonguï nänö apænte änö iñömö iïmaï impa. Nê ñäö bai inongä iñömö, Wængonguï æbänö ingää, ante inguipoga iñömö ancæte ante pongacäimpa. Incæte waodäni tömännäni nāni cædimāmo wænæ wænæ i beyænque wëmö iñömö ante waadete pönänäni inänipa. Wæætë nê ñäö bai inongä ingante waadedāmaï inänipa. ²⁰ Nê wænæ wænæ cædönäni inte ñäö iñömö ante piiniquine Baa äninque, Mönö cædinö edonque pöni badāmaï ingäimpa, ante ñäö iñömö pönāmaï inänipa. ²¹ Waodäni Wængonguï näwangä nänö āmaï nê cædönäni guiquënë, Mönö cædinö ante Wængonguï mönö tönö godongämæ cæcä beyænque cætamompa, ante edonque pöni acædänimpa, ante cædinque ñäö iñömö pöninque cædänipa.”

Wäö nê guidönongä Itota ingantedö ante apænecä

²² Ayæ ate Itota tömengä ëmiñænäni tönö Oodeabæ wædænque nāni quëwëñömö godänitapa. Gote pöninque mäniñömö tömännäni tönö wædænque quëwäninque Itota angä beyænque tömännäni waodäni inänite æpænë guidönäni guigadänimpa. ²³ Ænöö

quëwëñömö æpæ nanguï mæ adinque Wäö mäniñömö guidongä guigadänimpa. Ayæ waodäni, Wäö mönitö imönite æpænë guidongingä, ante cöwë tömengä weca pönäni inänite guidongä guidänimpa. Ænöö quëwëñömö Tadii quëwëñömö eyequei inimpa. ²⁴ Mäniñedë Wäö ingante ayæ tee mönedāmaï ingadänimpa.

²⁵ Wäö ëmiñænäni pancadäniya oodeocä adocanque tönö apænedinque, Mönö oodeocabo æbänö cæte Wængonguï weca guicæte ante waëmö bacæmöimpa, ante tömännäni nāni pönänö ante guëadö guëa ante tedewänäni. ²⁶ Adodäni Wäö weca ponte apænedinque,

—Nê odömömi ëñëmi. Oododänö æmæmäa bitö weca nê pöningä ingantedö ante bitö, Mäningä ingampa, ante apænebitawo. Edæ mäningä onguïñængä iñömö adobai æpænë guidongä guidänipa töö. Waodäni tömänäni tömengä weca godänipa, ante wædänitapa.

²⁷ Ante wædäni ëñëninque Wäö,

—Wængonguï öönædë quëwänongä pönö angä æninque waocä mänömaï beyæ cæcampa. ²⁸ Botö wii Codito inömo imopa. Iñæmpa Wængonguï botö imote täno da pönongä pönimo imopa. Tömengä ayæ Ponguingä, ante apænetabopa. Mänömaïnö ante apænebo ëñënimīni inte mīnitö tömëmīni mäninö ante nê apænequënëmīni iminipa. ²⁹ Monguingä iñömö mongä ate tömengä onquiyængä nänöogængä bacampa. Tömengä guiidengä iñömö nê monguingä ante wänö cöninque ëñëñongä monguingä apænecä ëñëninque, Monguingä apænecä ëñëmopa, ante watapæ tocampa. Botö adobai Codito apænecä ëñëmopa, ante mäningä bai nanguï watapæ tobo imopa. ³⁰ Tömengä iñömö godömenque ñænængä inte cædongä baquënengä ingampa. Botö guiquënë pönömenque wædämo inte cædömo baquënëmo imopa, ante Wäö apænegacäimpa.

Öönædë nê quëwente wææ pongä

³¹ Ayæ Wäö godömenque apænecantapa. Öönædë nê quëwente wææ pongä iñömö tömengä iñömö wii wadäni bai wædangä inte wæætë ñænængä inte cædongä ingampa. Öönædë nê quëwente wææ pongä iñömö tömengä godömenque ñænængä inte cædongä ingampa. Inguipoga iñömö nê ëñacä guiquënë waodäni bai quëwänongä inte inguipogaque ante apænecampa. ³² Tömengä Wængonguï weca quiëmë adingä inte quiëmë ëñëningä inte mäninö ante apænecä ëñëninque wadäni wæætë, Näwangä impa, ante änāmaï inänipa töö. ³³ Mäninö ante nê Ao angä guiquënë tömengä, Wængonguï näwangä angä ingampa, ante edonque pöni angä inongä ingampa. ³⁴ Edæ Wængonguï nänö da pönöningä iñömö Wængonguï nänö änö ante apænecampa. Tömengä ingante Wængonguï iñömö tömengä Öönöwoca ingante godongä æninque tömengä ædæmö ewocate

quëwengampa. ³⁵ Mæmpo Wængonguī iñömö tö-mengä Wengä ingante nê waadete pönengä ingampa. Wængonguī tömengä ingante, Bitö nempo quinö inin-coo tömancoo pönömo æninque bitö awënë bacæbi-impä, ante pönö cægacäimpä. ³⁶ Æcänö Wængonguī Wengä ingante nê wede pönëna iñömö tömengä cöwë wænämaī quëwencæcäimpä. Æcänö Wængonguī Wengä ingante nê Baa ante pönëna maī ina guiquënë tömengä wii cöwë wænämaī quëwencæcäimpä. Edæ Wængonguī tömengä ingante ænguī nänö panguimä-mo cöwë cædongä ingampa, ante Wäö mäniñedë iinque apænecäimpä.

Itota Tämadiabæ onquiyængä ingante apænecä

4 Paditeoidi inänite iimaī ante tededäni ëñënanitapa. Itota pönö cædinque æpænë guidongä guidinque tömengä nänö ëmiñænäni iñömö wii Wäö ëmiñænäni baī wædænque badäni inte nanguī inäni badäni, ante tededänitapa. ² Mänömaī änäni incæte wii Itota nê guidongä inongäimpä. Wæætë tömengä ëmiñænäni waodäni inänite guidönäni guigadänimpä. ³ Mäniñö ante Paditeoidi do ëñënanipa, ante änäni ëñëninque Awënë Itota Oodeabæ quëwëninque wadægo Gadideabæ iñömö ocæ ëmænte gogacäimpä.

⁴ Gadideabæ taadö Tämadiabæ iñömö tæcæguedë inö godö tömengä goquënegä inongäimpä. ⁵ Tämadiabæ iñömö godinque tömengä Ticada näni äñömö pongantapa. Mäniī Ticada quëwëñömö eyequei docä Aacobo wodi tömengä wengä Ootee wodi ingante, Pancabaa bitö ömæ baquifñömö, ante tömengä ingante nänö godongaimæ inimpä. ⁶ Ayæ æpäamönicæ Aacobo wodi nänö ææ wogaïmönicæ adoyömö inimpä. Itota taadö gobæ inö godinque nangæ badinque æpäamönicæ iñömö pö tæ contayongä mäniñedë tæcæ bæcä bagatimpä. ⁷ Tæ contate ongöñongä Tämadiabæ quëwengä onquiyængä æpæ iyænte tädonte æncæte ante pongä adinque Itota tömengä ingante,

—Æpæ pönömi beboe, angantapa. ⁸ Edæ tömengä miñæ nê godäni mäniñäni quëwëñömö cænguī godonte æncæ godäni inönänimpä.

⁹ Tämadiaidi inänite oodeoidi cöwë gomö adäni inänipa, ante ëñengä inte Tämadiabæ quëwengä onquiyængä iñömö Itota ingante,

—Bitö oodeobi imi incæte botö Tämadiabæ quëwëmo iñömöte bitö ædö cæte botö imöte, Æpæ pönömi beboe, ämii, ämopa.

¹⁰ Äñongä Itota wæætë,

—Bitö, Wængonguī quinö nänö pönöni i, ante ëñente baī ayæ, Æbodö inömo inte bitö imöte, Æpæ pönömi beboe, ante apænëboo, ante ëñente baī bitö wæætë botö imöte, Æpæ pönömi beboe, ancædömi-impä. Ayæ botö bitö imöte æpæ quëwenguimæ pönömo becædömiimpä, ämopa.

¹¹ Angä ëñëninque onquiyængä,

—Awënë, bitö æpæ mä iyæncæde dæ ampa. Ayæ æpäamönicæ guibæ impä. Mänimæ æpæ quëwenguimæ bitö nê apænëdümæ ædönö mä iyænte ænguimii. ¹² Mönö docä mæmpo Aacobo wodi iñömö, Botö æmæwo wæmo adinque botö æpäamönicæ minitö qui bacæimpä, ante iimönicæ mönö imönte godongacäimpä. Tömengä adomönicæ æpæ begacäimpä. Tömengä wënäni tönö tömengä cæningäidi adobaī adopæ begadänimpä. Adocä mönö docä wæ-dangä iñongante bitö godömenque ñænæmi inte nê cædömi imitawogaa, ämopa.

¹³ Äñongä Itota wæætë,

—Æcämenque iñömö mäniñæ bedinque wæætë gæwænte bacæcäimpä. ¹⁴ Æcämenque botö godonguimæ nê becä guiquënë tömengä gæwænämaī cöwë quëwencæcäimpä. Wæætë botö tömengä ingante tömëmo godonguimæ godömo bedinque tömengä botö quëwënö entawente quëwencæcäimpä. Æpäamönicæ cöwë cægö baī botö tömengä mimmöno godonguimæ beyænque tömengä wænämaī nänö quëwenguinö do æninque quëwencæcäimpä, ämopa.

¹⁵ Onquiyængä tömengä ingante,

—Awënë, äninque, Botö gæwænämaī bacæboimpä, ante mäniñæ botö imöte pönömi beboe, ämopa. Ayæ mäniñömö cöwë æpæ iyæncæ pönämaī incæboimpä.

¹⁶ Ante äñongä tömengä wæætë,

—Goe, bitö nänöogængä ingante aa pedinque ænte mämömi pongæ, angantapa.

¹⁷ Äñongä tömengä wæætë,

—Botö nänöogængä dæ ampa.

Angä ëñëninque Itota tömengä ingante,

—Bitö, Botö nänöogængä dæ angampa, äninque nö ante ämipa. ¹⁸ Iñæmpa bitö nänöogæidi önonpo æmæmpoque iñönänite bitö tömënanäni inänite möniimi imipa töö. Ayæ ñöwoyedë onguifñængä bitö weca nê quëwengä iñömö wii bitö näwä nänöogængä ingampa. Iinque ñöwo bitö änö iñömö edæ näwangä impä, ämopa.

¹⁹ Angä ëñëninque onquiyængä,

—Awënë, Bitö Wængonguī beyæ nê apænëbi imi adinque ëñëmopa. ²⁰ Mönitö dodäni mæmpoidi wodi, Ii onquiyabo inö gote Wængonguī ingante, Bitö Awënë Wængonguī imidö anguënë, ante ædæ wææninque angadänimpä. Minitö nê oodeoidi imini guiquënë, Wængonguī ingante waa ate apænecæte ante Eedotadë quëwëñömö mäniñömonque godinque ædæ wæænte apænecæimpä, äminipa töö.

²¹ Äñongä Itota wæætë,

—Onquiyæmi ëñëmi. Botö änö ëñëninque pönëe. Minitö iñömö ædæ wææninque botö Mæmpo ingante, Bitö Awënë Wængonguī imidö anguënë, ante ii onquiyabo inö incæ Eedotadë mäniñömö incæ minitö mäniñö ante änämaī anguionæ oo pönö impä. ²² Minitö tämadiaidi iñömö nê Wængonguī ingante, Bitö Awënë Wængonguī imidö anguënë, ante ædæ wææninque apænëmiñi incæte adocä ingante, Æbänö ingä, ante

ēñēnāmaī iminipa tōo. Mōnitō guiquēnē nē ædæ wææninqe Wængonguī ingante waa ate apænemōni inte adocā, Æbānō ingāā, ante do ēñēmōni imōnīpa. Edæ, Nē wēnæ wēnæ cædāni wæncæ cædināni incæ quēwencædānīpa, ante nē Ængā iñōmō oodeocā inongā ingā apa ānewēē. ²³ Botō Mæmpo ingante, Bitō Awēnē Wængonguī imidō anguēnē, ante ædæ wææninqe nāwangā ante apænedōnāni inte apænecædānīpa. Adodāni, Nāwangā impa, ante nō pōnente ēwocadāni inte ædæ wææninqe Wængonguī ingante mānīnō ante watapæ apænecædānīpa. Mānīnō ante nāni apænequīōnæ iñōmō edæ oo pōnī impa. Edæ do iinqe batīpa. Wængonguī, Mānōmaī entawente nō pōnēnāni baī ināni inānite diqui diqui minīnque, Mānīnānique botō imote, Bitō Awēnē Wængonguī imidō anguēnē, ante ædæ wææninqe watapæ apænecædānīpa, angampa. ²⁴ Wængonguī Ōnōwocaque ēwocate quēwengā ingampa. Īnīnque nē ædæ wæænte tōmengā ingante watapæ apænedāni iñōmō tōmēnāni, Nāwangā impa, ante nō pōnente ēwocadāni inte ædæ wææninqe tōmengā ingante watapæ apænequēnēnāni inānīpa, āmopa.

²⁵ Angā ēñēninqe onquiyængā,

—Botō, Mēetiya nāni Codito ānongā poncæcāīpa, ante do ēñēmopa. Tōmengā pongā ate, Æbānō inguīī, ante mōnō imonte tōmānō odōmonte apænecā ēñencæmōnīpa.

²⁶ Āñongā Itota wæætē,

—Botō nē apænebo iñōmō Codito inōmo imo apa cæbīī, āmopa.

²⁷ Tæcæ apæneyongante tōmengā miñæ nē godāni ocæ ēmænte ponte ayōnāni tōmengā iñōmō onquiyængā ingante apænecā adīnque, Æbānō cæ wæmōnīī, ante guīñente wædānitapa. Incæte, Æbānō āmīī, ante, Quīnante tōmengā ingante tede bīī, ante adocanque incæ ānāmaī ingantapa. ²⁸ Ayæ onquiyængā tōmengā iyæncade ēmō cæte nāni quēwēñōmō ocæ ēmænte gote pōnīnque waodāni inānite apænedīnque,

²⁹ —Ægodōedāni, onguīñængā iñōmō botō imote tæcæ adīnque, Botō æbānō cæboo, ante tōmānō ante botō imo nē apænecā ingante pō aedāni. Māningā wabānō mōnō Codito inongā ingantawo, ante āmopa.

³⁰ Angā ēñēninqe tōmēnāni nāni quēwēñōmō tao godīnque tōmengā weca gogadānīpa. ³¹ Onquiyængā nāni quēwēñōmō tæcæ goyongā Itota nānō nē ēmiñænāni iñōmō tōmengā ingante,

—Awēnē nē Odōmōmī imi wædænque cæe, āmōnīpa.

³² Ante āñōnāni tōmengā wæætē tōmēnāni inānite, —Botō cænguī botō ēadō ante quīnō ī, ante mīnitō guiquēnē tōmāā ēñēnāmaī iminīpa tōo.

³³ Angā ēñēninqe tōmengā ēmiñænāni godongāmæ nāmanque apænedīnque,

—Wabānō wacā tōmengā ingante cænguī ænte pongantawo.

³⁴ Āñōnāni Itota,

—Botō imote nē da pōnongā nānō ānō baī botō cædō iñōmō mānīī tōmēmo cænguī baī impa. Ayæ, Tōmengā nānō cædō ante tōmānō iinqe cæbopa, ante botō cædō iñōmō botō cænguī baī adobaī impa.

³⁵ Mīnitō iñōmō, Mēa go mēa apāicā bayonte amiñayedē tōmēmoncodē gæcæmōnīpa, ante wīī āmīnitawo. Botō guiquēnē mīnitō imīnite āmopa. Waodāni inānite wī æmonte aedāni. Edæ mānīnāni tōmēmoncoo gæyedē baī inānīpa. ³⁶ Itota, Botō beyæ ante waodāni inānite nē gædongā ingante botō, Bitō cæbīpa, ante paga cædīnque ñōwoyedē incæ do pōnōmo ængampa. Wænāmaī wantæpiyæ quēwencædānīpa, ante cædīnque ñōwoyedē incæ tōmengā tōmēnāni inānite do gædongā ingampa. Īnīnque botō ānō ante waodāni mīmōno nē quiyadīngā tōnō nē gædīngā tōnō guēa tocædaīpa. ³⁷ Mānōmaī wēēnēñedē nāni angāinō ante, Waocā adocanque tōmēmo quiyacā ate wacā guiquēnē nē gædongā ingampa, ante nāwangā ante impa. ³⁸ Tōmēmoncodē iñōmō cædāni baī cædāmaī imīni incæte mīnitō tōmēmoncoo gæquīnāni baī bacæmīnīpa, ante botō, Waodāni botō quīnāni inānite gæcæmīnīpa, ante mīnitō imīnite da godōmo gomīnitapa. Wadāni iñōmō do mānīncodē nanguī pōnī quiyate cædīnque botō ānō ante waodāni inānite apænecadānīpa. Mīnitō guiquēnē mīni cædāmaī iñōmō incæ ōnonque gædīmīni imīnīpa, ante Itota apænecacāīpa.

³⁹ Onquiyængā guiquēnē tāmadiāidi mānīñōmō nāni quēwēñōmō quēwēnāni inānite, “Tōmengā iñōmō botō imote tæcæ adīnque, Botō æbānō cæboo, ante tōmānō ante botō imote apænecantapa,” ante apænecā ēñēninqe tōmēnāni nanguī ināni Itota ingante pōnecadānīpa. ⁴⁰ Tāmadiāidi tōmengā weca godīnque, Bitō mōnitō weca a ongōe, ānāni ēñēninqe tōmengā mēōnaa iñōmō tōmēnāni weca owocantapa. ⁴¹ Tōmengā nānō owoyedē tōmengā nānō ānō beyænque godōmenque tæiyænāni iñōmō tōmengā ingante wede pōnente badānitapa.

⁴² Adodāni onquiyængā ingante,

—Wīī bitō apænete ānonque ante ēñēninqe pōnēmōni inte mōnitō tōmengā apænecā adobaī ēñēnīmōni imōnīpa. Ayæ, Māningā iñōmō inguīpoga mōnō quēwencabo iñōmonte tōmengā nāwangā mōnō imonte nē Ænongā ingampa, ante do ēñēmōnīpa, apænecadānīpa.

Itota cæcā beyænque awēnē tōnō cæcā wengā waa bacāī

⁴³ Mēōnaa go ate tōmengā mānīñōmō quēwēnīnque wadæ godīnque, Gadideabæ gocæboīpa, ante gocantapa. ⁴⁴ Itota incæ wēēnēñedē, Īmaī impa, ante ānongāīpa. Wængonguī beyæ nē apænecā inte tōmengā nānō pægāimæ incæ mānīñōmō apæneyongā tōmengā tōnō pægāināni guiquēnē tōmengā ingante

wii waa adänipa töö, ante änongäimpa. ⁴⁵ Tömengä mänii Gadideabæ nänö ponque pongä adinque gadideaidi edæ Eedotadëe iñömö Patowa nani ææmæ cæyedë Itota bai maniiñömö gote ongöñönäni, Tömengä æbänö cæcää, ante tömäa adinani inte, Bitö pömi waa amönipa, ante tömengä ingante apænegadänimpa.

⁴⁶ Ayæ Gadideabæ godinque Itota wæætë Cänaa nani quëwëñömö, Æpæ incæ biinömæ bacæimpa, ante wëenëñedë nänö cædiñömö adoyömö gocantapa. Capënaömö nani äñömö quëwëninque adocanque pancabaa awënë tönö godongämæ cæcä iñömö tömengä wëñængä onguiñængä wënæ wënæ inongäimpa. ⁴⁷ Adocä onguiñængä iñömö, Itota Oodeabæ quëwente Gadideabæ pongä, änäni ëñëninque tömengä Itota weca gote angantapa. Botö wëñængä onguiñængä wæncæ cæcä iñongante bitö tömengä ingante cæbi waa bacæ. Ægodöe. ⁴⁸ Itota tömengä ingante,

—Botö, Acæminimpa, ante bamönengæ cæbo ate wæmini inte minitö mäninö beyænque botö imo pönëmini awædö.

⁴⁹ Ante apænecä ëñëninque pancabaa awënë tönö godongämæ cæcä,

—Awënë, botö wëñængä ayæ wænämaï iñedë ægodöe gocæimpa.

⁵⁰ Ante äñongä Itota wæætë,

—Ñöwo wadæ goe. Bitö wëñængä iñömö quëwencæcäimpa, ämopa. Angä ëñëninque onguiñængä, Itota nänö änö nö impa, ante pönëninque wadæ gogacäimpa. ⁵¹ Tömengä, Botö oncö, ante taadonque goyongante tömengä beyæ në cædönäni tömengä ingante apænecæte ante pö bee ténänitapa. Pö bee téninque,

—Bitö wëñængä waa bacäi.

⁵² Ante apænedäni ëñëninque tömengä tömënanäni inänite, Botö wëñængä æyedëñö waa bacäi, ante äñongä tömënanäni wæætë tömengä ingante,

—Iimö ædæ gowayedë maniiñedë tömengä gancæ bacantapa, ante apænedänitapa. ⁵³ Ayæ wëñængä mæmpo, Bitö wëñængä quëwencæcäimpa, ante Itota botö imote nänö äniñedë adoyedë botö wëñængä do waa bacantapa, ante wædinque tömengä tönö tömengä nani quëwencabo tömancabo Itota ingante wede pönënanäni bagadänimpa. ⁵⁴ Itota oodeoidi weca quëwente Gadideabæ ocæ emænte pöninque tömengä maniiñömö ii bamönengæ cædinque mem-poga nänö cædö bamönengæ bagatimpa.

Itota cæcä beyænque pæ opa pæ opa gocä waa bacäi

5 Ayæ ate oodeoidi, Mönö Wængongui beyæ, ante nani ææmæ cæyedë Itota Eedotadëe iñömö æidinque ado ante gogacäimpa. ² Eedotadëe wææ cæte iñömö obegaidi nani pö guidemö gäänë gäwapæ impa. Mänimæ gäwapæ ebedeo tededö Betadapæ nani

ämæ yæwedeca önompo æmæmpoque ñoncæcate inoncöimpa. ³ Mänincönë wënæ wënæ inäni tæiyænäni cöwë öñönönänimpa. Pancadäniya babetamönäni inte pancadäniya pæ opa pæ opa godönäni inte pancadäniya cömante inönäni inänipa.

⁴ Adodäni, Æpæ incæ gopæ, ante wänö cönönäni inönänimpa. Edæ Wængongui anquedo wæætë wæætë, Mänimæ incæ incæ gopængäimpa, ante wææ pöninque cædongäimpa. Gäwapæ incæ incæ go cæpæ adinque æcänö täno mänimænë guida inte adocä quiëmë wënæ wënæ i waa badongäimpa.

⁵ Mäniiñömö öñönäni weca adocanque në öñönongä iñömö todëinta i ocho wadepo ganca wënæ wënæ inte wægaingä inongäimpa. ⁶ Adocä maniiñömö öñongä ingante Itota ponte ayongä wadäni, Mäningä wantæpiyæ mänömaï wënæ wënæ inte wægaingä ingampa, ante apænedäni ëñëninque Itota tömengä ingante,

—Bitö, Waa bainëmo, ämitawo.

⁷ Ante äñongä në wënæ wënæ ingä wæætë,

—Awënë, gäwapæ incæ incæ gopæñedë æcänö botö imote ænte guiquinaa edæ dæ angampa. Ayæ botö, Æpænë guicæboimpa, ante goyömo wacä pöninque do täno guicä.

⁸ Ante wæyongante Itota,

—Ængæ gantie, bitö bee podonte möimo ænte goe.

⁹ Äñongä onguiñængä iñömö iñontobæ waa badingä inte tömengä bee podonte möimo ænte cægonte gocantapa. Oodeoidi nani guëmanguionæ iñonte Itota mänömaï cæcantapa. ¹⁰ Mänömaï beyæ oodeoidi awënëidi iñömö onguiñængä në waa badingä ingante,

—Ñöwoönæ guëmanguionæ iñonte mönö æbänö cæquii, ante do wææ yewæmonte impa cæbii. Bitö bee podonte möimo næænämaï incæbiimpa.

¹¹ Ante piiñönäni tömengä wæætë,

—Botö imote, Waa bae, ante në cædingä iñömö adocä incæ, Bitö bee podonte möimo ænte goe, angä cætabopa.

¹² Angä ëñëninque tömënanäni tömengä ingante,

—Mäningä iñömö bitö imite, Bitö bee podonte möimo ænte goe, ante në angä iñömö æcänö ingää. Apænebi ëñëmönie, änänitapa.

¹³ Itota guiquënë do waodäni nangui inäni ongönäni tæcæguedë go wadæ godongäimpa. Mänömaï beyæ onguiñængä në waa badingä iñömö, Në cædingä æcänö ingää, ante ëñënamäi ingantapa. ¹⁴ Ayæ ate Itota Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë go guidinque tömengä ingante bee téninque,

—Ëñëmi, bitö wæætë waa babi imipa. Iinque godömenque wënæ wënæ cædämaï incæbiimpa. Bitö mäninö wënæ wënæ bitö cægainö ante ñimpo cædämaï imi ininque wabänö bitö wæwenguinque godömenque babaimipa, ämopa.

¹⁵ Angä ëñëninque onguiñængä wadæ gote oodeoidi awënëidi weca pöninque angantapa. Botö imote, Waa bae, ante në cædingä iñömö Itota ingampa, ante

apænecantapa. ¹⁶ Mänömaï beyæ Itota mäninö nänö cædinö ante guëmanguïönæ iñonte cæcä adinque oodeoidi awënëidi iñömö tömengä ingante togænte wënæ wënæ cæðanitapa. ¹⁷ Itota tömënäni inänite, —Botö Mæmpo ñöwoönæ ganca tömengä nänö cæðö ayæ cæcä ingampa. Ayæ botö adobaï cæbo imopa, ante apænecantapa.

¹⁸ Mäninö angä eñëinque tömënäni godömenque piinque, Mönö tömengä ingante æbänö cæte wænömö wænguingää, ante godömenque nanguï cægadänimpa. Tömënäni, Tömengä guëmanguïönæ iñonte do cæcä ingampa. Ayæ godömenque, Wængonguï botö Mæmpo inongäimpa, ante tededinque tömengä, Botö Wængonguï bai imopa, ante bai cæcampa töö, ante tömënäni godömenque piingadänimpa.

Tömengä Wengä ingante Wængonguï pönö cæcä ate Awënë bacampa

¹⁹ Itota adodäni inänite iïmaï äninque, “Botö mïnitö imïnite näwangä ämopa. Botö Wængonguï Wëmo inömo incæ æðö cæte adoboque nämanque cæbo imoo. Botö Mæmpo æbänö cæcää adinque botö adodonque cæbopa. Edæ botö Mæmpo nänö cæðö bai botö Wængonguï Wëmo inte adobaï cæbopa. ²⁰ Edæ Mæmpocä Wëmo iñömote tömengä botö imote waadete pönëinque tömengä nänö cæðö tömänö ante botö imote odömongä abo imopa. Ayæ mïnitö, Æbänö cæcä wæmöö, ante wæcæminimpa, ante cædinque tömengä godömenque bamönengæ nänö cæðö ante botö imote odömongä ate botö wæætë cæbo acæminimpa. ²¹ Edæ botö Mæmpo iñömö æmæwo wængainäni inänite, Nänö ömæmöninque mïnitö mïimïni quëwencæminimpa, ante pönö cæcä bai botö tömengä Wëmo iñömö adobaï cæbo imopa. Æcänö ingante, Bitö mïi quëwencæbiimpa, ante äinëmo inte botö tömengä ingante pönö cæbo ate mïingä quëwencæcäimpa. ²² Adobaï botö Mæmpo iñömö waodäni inänite adinque, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante apænte änämaï ingampa. Wæætë edæ botö tömengä Wëmo iñömote tömengä, Bitö mäninö ante waodäni tömänäni inänite apænte ancæbiimpa, ante cægacäimpa. ²³ Mänömaï cædinque botö Mæmpo, Waodäni botö imo nänö waa abai adobaï botö Wengä ingante tömänäni waa acæðänimpa, ante cægacäimpa. Botö tömengä Wëmo iñömote nê waa adämaï ingä iñömö tömengä botö Wæmpocä botö imote da pönongä ingante adobaï waa adämaï ingampa töö,” ante Itota apænecantapa.

²⁴ Ayæ apænedinque, “Mïnitö imïnite näwangä ämopa. Waocä botö änö eñëinque botö imote nê da pönongaingä ingante nê wede pönengä iñömö tömengä nänö apænte pante wæwenguïnö godämaï incæcäimpa. Wæætë tömengä nänö wænämaï quëwen-

guïnö gocæcäimpa. Edæ tömengä mönö æmæwo wænguinö ñimpo cædinque wænämaï mönö quëwenguïnö do gocäimpa. ²⁵ Mïnitö imïnite näwangä ämopa. Waodäni nê quëwënäni incæ tömënäni æmæwo wængainäni bai inönäni inte tömënäni iñömö Wængonguï Wëmo botö tedepämo oo eñencæðänimpa. Nöwoönæ tömënäni nänö eñëinque do batimpa. Nê eñëni iñömö tömënäni nänö wænämaï quëwenguïnö gocæðänimpa. ²⁶ Wængonguï nämä nê quëwënongä inte tömänäni nänö quëwëmämo ante nê godongä ingampa. Mänömaï beyænque botö tömengä Wëmo adobaï nämä nê quëwënömo inte tömänäni nänö quëwëmämo ante nê godömo imopa. ²⁷ Ayæ Waobo eñagaïmo iñömote tömengä pönö cæcä beyænque botö nê ämo badinque nämä tæi piñænte cædinque edæ, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante nê apænte anguïmo imopa. ²⁸ Botö mänömainö ante apænebo eñëinque mïnitö, Æbänö angä wæmöö, ante änämaï incæminimpa. Edæ æmæwo wængainäni tömänäni tömënäni nänö wodido nê öñongainäni iñönänite edæ botö tedepämo incæ tömënäni nänö eñëinque oo pönö impa. ²⁹ Botö tedepämo eñëinque tömënäni tömänäni ta poncæðänimpa. Nê waa cægainäni iñömö wænämaï nänö quëwenguïnö nänö goquinque ñäni ömæmoncæðänimpa. Nê wënæ wënæ cægainäni guiquënë nänö apænte pante æmæwo wæwenguïnö nänö goquinque ömæmoncæðänimpa cæminii,” ante Itota apænegacäimpa.

Æcänö äna eñente cæbii, ante Itota ingante änänipa

³⁰ Ayæ godömenque apænedinque Itota iïmaï apænecantapa. “Botö æðö cæte nämanque adoboque cæbo imoo. Wæætë Wængonguï botö imote æbänö angä eñëinque botö mäninö ante, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante apænte ämopa. Ayæ botö apænte änö iñömö cöwë nöinö ante impa. Edæ botö tömëmö ämaï cæðämaï imopa. Wæætë botö Mæmpo botö imote nê da pönongaingä nänö ämaï cæbo imopa. ³¹ Botö nämanque äninque, Æbänö cæboo, ante apænebo bai mïnitö, Önonquedö ante impa, ancæðöminimpa. ³² Botö æbänö cæboo, ante wacä botö beyæ ante nê apænecä ingampa. Tömengä botö imotedö ante nänö apænedö iñömö edæ nö impa, ante eñëmopa. ³³ Mïnitö botö imotedö ante, Æbänö cæcää, ante eñencæte ante Wäö nê æpænë guidönongä weca wadäni inänite da godöminitapa. Ayæ Wäö mäninäni inänite botö imotedö ante nö apænecä eñënitapa. ³⁴ Botö æbänö cæboo, ante waodäni botö beyæ apænecæðänimpa, ante botö änämaï imopa. Wæætë, Mïnitö botö ämo beyænque quëwencæminimpa, ante cædinque botö mänömainö ante apænetabopa. ³⁵ Wäö nê æpænë guidönongä tömengä iñömö ti wodönoincade bæco bai ingacäimpa. Ayæ, Tömengä nänö angainö ñäö bai

impa, ante adinque mīnitō wantæyō iñonte, Waa im-
pa, ante watapæ tomīnitapa. ³⁶ Botō æbänō cæboo,
ante Wäö nē æpænē guidōnongä nänō angainō beyæ
waodāni mäninō ante do ewocadāni ingadānimpa.
Ayæ botō Mæmpo, Bitō iīmaī cæe, ante, Tömää iinque
cæcæbiimpa, ante botō imote nänō angainō bai ante
do cædōmo imopa. Botō Mæmpo botō imote da
pōnongaingä ingampa, ante wadāni botō cædinō
beyæ do eññänimpa. ³⁷ Ayæ botō Mæmpo botō
imote nē da pōnongaingä iñōmō adobai, Botō æbänō
cæboo, ante apæneçä eññengadānimpa. Mīnitō
guiquēnē tōmengä ingante adāmaī imīni inte tō-
mengä nänō tedepāmo incæ cōwē eññänāmaī imīnīpa
tōō. ³⁸ Ayæ botō Mæmpo botō imote da pōnongä
pōniimo imopa, ante mīnitō pōnēnāmaī imīni inte edæ
tōmengä nänō angainō ante entawēnāmaī quēwēmīni
imīnīpa. ³⁹ Wængonguī angä eññēninque nāni yewæ-
mongainta ædæmō adōmīni inte edæ mīnitō, Mäninō
nāni yewæmongainta amōni beyænque mōnitō wænā-
maī mōni quēwenguīnō gocæmōnimpa, ante
pōnēmīni imīnīpa. Iñæmpa mänintaa yewæmōninque
botō imotedō ante apænedinque yewæmongadāni
apa quēwēmīni. ⁴⁰ Botō, Mīnitō wænāmaī mīni
quēwenguīnō ante pō æedāni, äññōmote mīnitō
wæætē Baa äninque botō weca pōnāmaī imīnīpa,”
ante Itota apæneçantapa.

⁴¹ Ayæ apænedinque tōmengä, “Waadāni botō imote
waa adinque apæneçadānimpa, ante änāmaī imopa,
angantapa. ⁴² Iñæmpa, Mīnitō æbänō cæmīnīi, ante
botō do eññēmopa. Wængonguī nänō waadete pō-
nente entawēnō mīnitō entawēnāmaī quēwēmīnīpa,
ante do eññēmopa. ⁴³ Wængonguī angä eññēninque
botō wææ pōniimo adinque mīnitō Baa ante botō
imote pōnēnāmaī imīnīpa. Wacä guiquēnē nāmā äñ-
ninque pongä iinque mīnitō mäningä ingante Ao ante
pōnēmaimīnīpa, ante awædō. ⁴⁴ Mīnitō wacä ingä
wacä ingä, Botō imote waa adinque waa
apæneçadānimpa, ante cæmīni awædō. Incæte
mīnitō, Mōnō Wængonguī nē adocanque ingaingä
ingampa, ante, Tōmengä mōnō imonte waa adinque
apæneçæcäimpa, ante cædāmaī imīnīpa. Mänōmaī
beyæ mīnitō botō imote ædō cæte pōnēmīni imīnīi.
⁴⁵ Botō Mæmpo weca ongōninque mīnitō imīnitedō
ante botō, Iñāni wænæ wænæ cædāni inānitapa, ante
ancæboimpa, ante mīnitō pōnēmīnitawo. Mänōmainō
ante edæ pōnēnāmaī iedāni. Wæætē Mōitee wodi
nänō angainō eññente beyænque mōnō quēwengæim-
pa, ante pōnēmīnīpa. Iñæmpa adocä Mōitee wodi mīni
nē pōnēnongä iññōmō, Nē wænæ wænæ cæmīni imīni-
pa, ante ancæcäimpa cæmīnīi. ⁴⁶ Mīnitō Mōitee wodi
ingante pōnente bai adobai botō imote pō-
nencædōmīnīpa. Edæ tōmengä botō imotedō ante
yewæmongacäimpa. ⁴⁷ Mōitee wodi nänō yewæmon-
gainō ante pōnēnāmaī imīni iinque mīnitō ædō cæte
botō apænedō ante eññēninque pōnenguīmīnīi,” ante
Itota mäniñedē iinque apænegacäimpa.

5.000 ganca ināni inānite Itota godongä cænānīpa

6 Mäninō iinque apænete ate wantæyō iñonte Itota
wadæ godinque gāwapæ Gadideapæ nāni ämæ
æmæmäa tao gogacäimpa. Mänimæ Tibedīapæ nāni
ämæ impa. ² Tōmengä wogaa tao gocä adinque
waodāni tæiyæñāni pō tee empo godānitapa. Tō-
mengä, Acædānimpa, ante cædinque wænæ wænæ
ināni inānite bamōnengæ cæte odōmongä do adināni
inte godānitapa. ³ Ayæ Itota tōmengä nänō
ëmiññänāni inānite änanquidi ænte mäicä æidinque
tömēnāni tōmengä tōnō tæ contadānitapa. ⁴ Wodo
pænta gogaiönæ, ante oodeoidi Patowa nāni ææmä
cæonæ oo pōni ingatimpa. ⁵ Itota gomō ayongä
waodāni tæiyæñāni tōmengä weca pōnāni adinque tō-
mengä Pedipe ingante,

—Mänināni waodāni beyæ ædōnō gote pāō godonte
æninque godōmōni cænguinānīi, angantapa.

⁶ Edæ Itota iññōmō, Æbänō cæbaimoo, ante do eññē-
ningä inte mäninō ante, Pedipe æbänō cæquingää, ante
acæte ante angantapa. ⁷ Pedipe wæætē tōmengä in-
gante,

—Iñæmpa pāō ante tōmānāni wædænque
cæncædānimpa, ante ocho apäicä cæte beyæ paga
æinta æninque mänimpota godonte æninque edæ wīi
eyepæ imaimpa, angantapa. ⁸ Ayæ tōmengä
ëmiññängä Timōnō Pegodo biwi Æntade iññōmō Itota
ingante,

⁹ —Mōnitō weca nē ongongä edëningä iññōmō teba-
da nāni awēnēnimō guiyä pāō önompo æmæmpoque
tōnō guiyä gæyæ mäa pōni næængä ingampa. Incæte
mäni cænguī tæiyæñāni beyæ ædō cæte eyepæ i, ante
wæbopa.

¹⁰ Angä eññēninque Itota,

—Mīnitō tæiyæñāni godongämæ ongōnāni inānite
ämīni tæ contaedāni, angantapa. Tōmengä nänō ämaī
änāni eññēninque waodāni önōmæcaque inō nanguī
gaguimæ pæyōmō do tæ contadānitapa.
Onguīññänāni incæ önompo æmæmpoque miido gan-
ca ināni inte tæ contadāni ingadānimpa. ¹¹ Itota pāō
æninque, Wængonguī, Bitō waa pōni pōnōmi ænte
cænguimōni, ante apænedinque tōmengä nänō
ëmiññänāni inānite godongä æninque tōmēnāni
wæætē tæ contadāni inānite di mäññänāni cænānīta-
pa. Ayæ tōmengä gæyæ æninque adobai cæcantapa.
Tōmānāni iññōmō nāni cæinēnō ante eyepæ cæn-
gadānimpa.

¹² Tömēnāni tōmo pōni cænāni ate tōmengä
ëmiññänāni inānite tōmengä,

—Cænguī nāni ao mäe ao mäe ññōnōni ee õñoncoo
wote badāmaī ingæimpa, ante pædæ wææmpo õ
æedāni.

¹³ Angä eññente cædinque nē cænāni pāō önompo
æmæmpoque tebada nāni awēnēnimō nāni ao mäe ao
mäe ññōnōni ee õñoncoo õ ænte da wēnāni ate edæ

otodē tipæmpoga go mentodēa cænguī eyede da wēnāni contagatimpa. ¹⁴ Waodāni iñōmō Itota bamō-nengæ nānō cædī adinque,

—Nāwangā iingā iñōmō Wængonguī beyæ nē apæneca ingampa. Tōmengā inguipoga Ponguingā, ante nāni angaingā inongäimpa, ante tæcæ änānita-pa.

¹⁵ Tōmēnāni, Bitō mōnitō Awēnē Odeye bacæbiimpa, ante botō imote bæi ongoncæte ante poncæ cædāni-pa, ante wædinque Itota wadæ godinque adocanque ānanquidi wæætē æigacäimpa.

Itota æpæ yædopæ dao dao gocā

(Māteo 14.22-27; Māadoco 6.45-52)

¹⁶ Gäwadecæ pōni bayō tōmengā ēmiñænāni iñōmō gāwapæ yæwedeca wæi gogadānimpa. ¹⁷ Itota angā ēñēninqe māniñōmō wæi wipodē guidinqe tōmēnāni, Gäwapæ æmæmāa Capēnaōmō nāni quēwēñōmō mōnō taocæimpa, ante tæcæ wogaa tao goyōnāni dobæ wēmō bayō Itota ayæ tōmēnāni weca pōnāmaī inongäimpa. ¹⁸ Ayæ woboyæ nangui pæmænte pōñō æpæ mæ conta mæ conta cæyonte, ¹⁹ tōmēnāni wodo tinco quidōmetodo wiyate cæyōnāni Itota iñōmō wipo gāmænō pōninque æpæ yædopæ wænōmēnæcapæ dao dao pongā adinque ancaī guñēnānitapa. ²⁰ Ancaī guñēñōnānite Itota iñōmō tōmēnāni inānite,

—Botō imopa. Guñēnāmaī iedāni, angantapa.

²¹ Ante āñongā tōmēnāni Ao ante tōmengā ingante wipodē æninque tōmēnāni nāni goinēñōmō emōnaiya do tao gogadānimpa.

Waodāni Itota ante diqui diqui minte pōnāni

²² Īmō ate tæiyænāni gāwapæ imæ wedeca a ongōnōnānimpa. Īninque tōmēnāni, Wipo adoque pōni māniñōmō wāi wocæ incæte Itota iñōmō mānim-podē guidāmaī iñongante tōmengā miñæ godāni adodānique guī wadæ tao godānitapa, ante adinque wædānitapa. ²³ Awēnē Itota do Wængonguī ingante, Bitō waa pōni pōnōmi cænguimōni, ante apæneca ate waodāni nāni pāo cæniñōmō pancadāniya ayæ ongōnānimpa. Ñōwo iñōmō wapocoo Tibedia nāni quēwēñōmō wo cæwodinque māniñōmō tōmēnāni nāni cæniñōmō eyequeī pōnāni adānitapa. ²⁴ Īninque Itota tōnō tōmengā nānō ēmiñænāni edæ dæ änāni wædinque tæiyænāni iñōmō wipodē guite Capē-naōmō godinque Itota ante diqui diqui mincæte ante wogaa gogadānimpa.

Itota, Mōnō quēwenguinque, ante cænguī baī ingam-pa

²⁵ Adodāni gāwapæ æmæmāa tao godinque tō-mengā ingā adinque,

—Awēnē nē Odōmōmi ĩmi æyedēnō iñōmō pōmita-wo, änānitapa.

²⁶ Āñōnāni Itota wæætē,

—Minitō ĩminite nāwangā āmopa. Minitō tōmo pōni pāo cænimīni inte botō imote ante diqui diqui mincæ pōmīnitapa tōō. Wæætē edæ botō, Acæmīnimpa, ante bamōnengæ cæbo beyæ mīnitō wīi pōmīni awædō.

²⁷ Mīnitō, Mōnō cænguī, ante æncæte ante cæmīni in-cæte inguipogaque mīni woquīnonque ante æncæ cædāmaī quēwēdāni. Wæætē edæ, Mōnō cænguī ĩnque bayedē cænguī mæ ðñongæimpa, ante cæd-inque mīnitō, Mōnō wænāmaī quēwenguinque gocæmōimpa, ante pōnente quēwēdāni. Botō nē Waobo ēñagaīmo ĩmo māniī cænguī mīnitō ĩminite pōnōmo æncæmīnimpa. Botō Mæmpo botō imotedō ante, Īngā nō cæcā ingampa, ante odōmongacäimpa.

²⁸ Angā ēñēninqe tōmēnāni tōmengā ingante, —Mōnitō, Wængonguī nānō cæquīmāmo ante cæcæte ante quīnō cæquēnēmōni ĩmōni, ante wæmōnīpa.

²⁹ Āñōnāni Itota wæætē,

—Botō Wængonguī nānō nē da pōnongaīmo iñō-mote mīnitō botō imote mīni wede pōnēnō iñōmō edæ māniñō Wængonguī nānō cædō ĩmpa, anganta-pa.

³⁰ Mānōmaī beyæ tōmēnāni godōmenque tōmengā ingante,

—Bitō, Ēñencædānimpa, ante bamōnengæ bitō cædō ante æbānō cæte odōmōmi adinque pōnē-maīmōnīpa. Æbānō cæquīmīi, ante ānewēnānitapa.

³¹ Mōnō wæmæidi ōnōmæca nāni quēwēñedē cænguī mānāa nāni angāi cængadānimpa. Īmaīnō ante yewæmongatimpa. “Tōmengā, Mīnitō cænguī, ante tōmēnāni inānite ōñædē ĩnō māwææ godongacäim-pa,” ante nāni yewæmongaīnō baī ĩmpa, ante apænedānitapa.

³² Itota wæætē tōmēnāni inānite,

—Nāwangā āmopa. Mīnitō ĩminite ōñædē māwææ cænguī nē pōnongaingā iñōmō tōmengā wīi Mōitee wodi ingacäimpa. Wæætē botō Mæmpo iñōmō tō-mengā mīnitō ĩminite ōñædē nāni nāwā cænguī baī pōnongā cæncæmīnimpa. ³³ Ōñædē quēwente wææ pongaingā iñōmō tōmengā iñōmō, Cænguī baī ingam-pa, ante Wængonguī nānō nē angaingā ingampa. Adocā inguipoga quēwēnāni inānite, Mīni wantæpiyæ wænāmaī quēwenguīnō ante pōnongā æninque quēwēnānīpa.

³⁴ Ante Itota apæneca ēñēninqe tōmēnāni,

—Awēnē, ñōwo māniī cænguī ĩimō iñō ĩimō iñō pōnōmi cæmōnie.

³⁵ Āñōnāni Itota godōmenque apænedinque,

—Botō iñōmō, Mīni quēwenguinque, ante mīni cæn-guī baī ĩnōmo ĩmopa. Botō weca nē pongā iñōmō cōwē cænguī gue ænēnāmaī baī quēwencæcäimpa. Ayæ botō imote nē wede pōnengā iñōmō cōwē tepæ gæwænāmaī baī quēwenguīngā ingampa, ante apænecantapa. ³⁶ Ayæ wæætē, Mīnitō ĩminite do botō ānō baī ĩmpa. Botō imote do adīmīni incæte mīnitō

ayæ wede pönenämaï iminipa. ³⁷ Botö Mæmpo, Bitö quinäni bacädänimpa, ante cædinque botö imote pönongä æmo ininque botö quinäni në badäni inte tömönäni tömänäni iñömö botö weca edæ do pönäni-pa. Ayæ æcämenque botö weca pöna inate, Botö weca pönämaï imipa, ante cöwë änämaï incæboimpa. ³⁸ Edæ öönæde quëwëninque botö wii tömömo ämaï cæcæboimpa, ante wææ pontabopa. Wæætë botö imote në da pönongaingä nänö ämaï cæcæboimpa, ante wææ pontabopa. ³⁹ Ayæ botö imote në da pönongaingä botö imo nänö angainö iñömö iïmaï impa. Waodäni bitö quinäni bacädänimpa, ante pönömo æninque bitö quinäni badinque adocanque incæ wë womonte wænämaï incæcäimpa. Wæætë iinque baquiönæ iñonte bitö, Ñäni ömæmöedäni, ämi ëñëninque bitö quinäni tömänäni edæ ñäni ömæmoncädänimpa. ⁴⁰ Edæ botö Mæmpo nänö angainö iñömö iïmaï impa. Botö Wængonguï Wëmo iñömote botö imote ædæmö adinäni inte edæ botö imote në pönönäni tömänäni cöwë wænämaï wantæpiyæ quëwencädänimpa. Mänömainö ante impa. Ayæ iinque baquiönæ iñonte botö mäninäni inänite, Minitö ñäni ömæmöedäni, ämo ate ömæmoncädänimpa. Itota mänömaï apænegantapa.

⁴¹ Apænegä ëñëninque oodeoidi iñömö, Tömengä, "Botö cænguï bai imopa, ante öönæde inö wææ pontabopa," angampa, ante tömengä ingantedö ante tæcæ piinte tedewënanitapa. ⁴² Tömönäni, —Iingä iñömö wii Ootee wengä Itota ingantawo. Tömengä mæmpo tönö wäänä wii mönö adöna inatawo. Tömengä ædö cæte, Botö öönæde quëwente wææ pontabopa, angä änewë.

⁴³ Ante piiñönäni Itota wæætë, —Minitö nämanque godongämæ piinte tededämaï iedäni. ⁴⁴ Botö Mæmpo botö imote në da pönongaingä wii pönö cæcä bai æcämenque incæ botö weca pönämaï incædongäimpa. Ayæ iinque baquiönæ iñonte botö weca në pongä ingante, Ñäni ömæmöe, ämo ñäni ömæmoncæcäimpa. ⁴⁵ Wængonguï beyæ në apænegainäni nani yewæmongaintaa iïmaï ante yewæmongadänimpa. "Wængonguï waodäni tömänäni inänite odömonte apænegä ëñëncädänimpa." Botö Mæmpo apænegä në ëñënanäni iñömö tömengä nänö odömonte apænedö ante në ëñënanäni inönäni ininque tömönäni tömänäni botö weca pönänipa, ante Itota apænegantapa.

⁴⁶ Ayæ apænedinque, "Mini waocabo tömämini incæ botö Mæmpo ingante cöwë adämaï iminitapa. Botonque iñömö Wængonguï weca në quëwente pömo inte botö Mæmpo ingante në adimo iñömö adoboque pöni imopa. ⁴⁷ Minitö iminite näwangä ämopa. Botö imote në wede pönengä iñömö tömengä cöwë wantæpiyæ nänö quëwenguimämo do entawente quëwengä ingampa. ⁴⁸ Botö iñömö, Mini quëwenguinque, ante mini cænguï bai imopa. ⁴⁹ Mini wæmæidi önomæca quëwëñedë cænguï mänää nani

angai cængainäni incæte edæ do wængadänimpa.

⁵⁰ Botö iñömö cænguï bai inömo inte öönæde quëwente wææ pömo imopa. Ininque waocä, Cænguï cænte bai quëwengäimpa, ante botö imote pönengä ininque tömengä cöwë wænämaï quëwëmaingampa. ⁵¹ Botö cænguï bai imo inte öönæde quëwengäimo incæ wææ pontabopa. Æcänö cænguï cænte bai botö imote pönöna tömengä iñömö cöwë wænämaï quëwencæcäimpa. Ii cænguï botö godonguï botö nämä baö impa. Inguipoga quëwënanäni inänite, Minitö quëwenguimini, ante botö nämä baö incæ godoncæboimpa," ante Itota mänömaï apænegantapa.

⁵² Mäninö angä ëñente wædinque oodeoidi nani cabo iñömö godongämæ nämanque tededinque wæætë godö wæætë godö änewënanitapa.

—Mäningä iñömö mönö imö tömengä nämä baö ædö cæte pönongä cænguimönii.

⁵³ Ante tedewëñönäni Itota wæætë tömönäni inänite,

—Minitö iminite näwangä ämopa. Botö Waobo ëñagäimo iñömote minitö botö baö cænämaï inte botö wepæ bedämaï imini ininque ædö cæte Wængonguï wantæpiyæ nänö quëwenguimämo entawëmini inguimönii. ⁵⁴ Botö baö në cængä ayæ botö wepæ në becä tömengä iñömö Wængonguï wantæpiyæ nänö cöwë quëwenguimämo do entawente quëwengä ingampa. Ayæ iinque baquiönæ iñonte botö mäningä ingante, Bitö ñäni ömæmöe, ämo ñäni ömæmoncæcäimpa. ⁵⁵ Edæ botö baö näwä cænguï bai impa. Ayæ botö wepæ näwä bequi bai impa. ⁵⁶ Botö baö në cængä inte ayæ botö wepæ në becä iñömö tömengä botö nempo ee quëwëngä ingampa. Ayæ adobai tömengä botö imote entawëngä ingampa. ⁵⁷ Botö Mæmpo në Quëwëngä inte botö imote da pönongä pönimo imopa. Tömengä pönö cæcä ate quëwëmo imopa. Botö imote në cængä iñömö adobai botö cæbo beyænque quëwencæcäimpa. ⁵⁸ Botö cænguï bai imo inte öönæde wææ pönimo iñömö mänii cænguï bai imopa. Mönö wæmæidi cænguï mänää nani angai cængainäni incæ edæ do wængadänimpa. Wæætë ñöwo wææ pömo iñömote, Cænguï impa, ante në cænongä iñömö tömengä cöwë wænämaï quëwencæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa.

⁵⁹ Tömengä mäninö ante Capënaömö nani quëwëñömö nani odömöincönë ongöninque tömönäni inänite odömonte apænegacäimpa.

Itota nänö änö beyænque mönö wænämaï quëwengäimpa

⁶⁰ Mäninö odömonte apænegä ëñëninque tömengä ëmiñænäni nanguï inäni,

—Tömengä nänö odömonte apænedinö iñömö waadedämainö impa. Edæ æcänö ëñëmainäna, ante änänitapa.

⁶¹ Mäninö nänö odömonte apænedinö ante tæcæ piinte tedewënanäni wædinque Itota tömönäni inänite,

—Minitö botö äninö ante oda cæmini inte piimini iminitawo, angantapa. ⁶² Ayæ godömenque apænedinque, Botö Waobo eñagaiimo imo öönæde quëwente wææ pongaïmo inte adodö adoyömö æibo adinque minitö æbänö ante ämaïminii. ⁶³ Wængongui Önöwoca pönö cæcä beyænque waocä quëwengä ininque tömengä baonque nänö eñayö beyænque ædö cæte quëwëmaingä. Botö Wængongui Önöwoca tönö apænedinque minitö iminite botö apænedinö beyæ minitö önöwoca ewocate quëwencæminimpa. ⁶⁴ Incæte minitö weca pancadaniya iñömö botö imo pönënamai inänipa töö, ante Itota apænecantapa.

Edæ tömënanï weca æcänö tömengä ingante pönënamai ingä, ante Itota do eñëngäimpa. Ayæ tömengä ingante nê godö odömonguingä æcänö imaingä, ante tömengä adobai do eñëngäimpa.

⁶⁵ Itota godömenque apænedinque,

—Botö manii beyæ minitö iminite do antabopa. Botö Mæmpo wii pönö cæcä bai æcämenque incæ botö weca pönënamai incædongäimpa, ante apænegacäimpa.

⁶⁶ Mäniönæ ganca tömengä miñæ nê godäni incæ nangui inäni wadæ godinque tömengä miñæ ayæ tee empo godämai ingadänpa. ⁶⁷ Tömënanï wadæ godäni adinque Itota önompo tipæmpoga go mä ganca inäni inänite,

—Minitö diyæ æbänö cæquimïni. Minitö tömënanï bai adobai botö imote emö cæte, Wadæ goinëmönipa, äminitawo.

⁶⁸ Äñongä Timönö Pegodo wæætë,

—Awënë, æcänö miñæ gobaïmönii. Wacä mönitö imönite nê emiñængä iñömö edæ dæ angampa. Wan-tæpiyæ wænëmai möni quëwenguinö ante æbänö gocæmönimpa, ante wæyömöni bitö iñömö nê apænebi imipa. ⁶⁹ Bitö iñömö Wængongui nänö da pönönömi inte tömengä nänö Tæiyæ Waëmö inömi imipa, ante pönëmöni inte eñëmönipa.

⁷⁰ Ante apænecä eñëninque Itota,

—Minitö önompo tipæmpoga go mä ganca imini inte wii botö apænte ænömïni iminitawo. Incæte mini cabo incæ adocanque iñömö wënæ qui ingampa, ante apænegacäimpa.

⁷¹ Timönö Icadïote wengä Codaa ingantedö ante Itota mänömai angacäimpa. Tömengä önompo tipæmpoga go mänaa nani cabo adocanque inongä incæte ayæ ate Itota ingante odömönte nê godonguingä inongäimpa.

Itota biwiidi tömengä ingante pönënamai inäni

7 Ayæ ate Itota Gadideabæ tömämæ wayömö wayömö gocä ingacäimpa. Oodeabæ iñömö oodeoidi awënëidi botö imote wænönæ cædanipa, ante wædinque Itota, Oodeabæ wii goinëmopa, ante mäniömæ godämai inongäimpa. ² Oodeoidi, Mönö wæmæidi oncontacoo mänoninque quëwengadän-

impa, ante pönëninque tömënanï ææmæ oo pönï ingatimpa. ³ Itota biwiidi tömengä ingante,

—Bitö emiñænani bitö bamönengæ cæbi acædanimpa, ante cæcæte ante bitö iñömö ongönëmai inte wæætë Oodeabæ goquënëmi imipa. ⁴ Waodäni tömënanï ayönäni cæbo edonque acædanimpa, ante cæinengä iñömö tömengä wii awëmö cæcampa. Bitö manii cædinö do cæbi inte waodäni tömënanï bitö imite edonque pönï acædanimpa, ante odömönte cæte, ämönipa.

⁵ Edæ tömengä biwiidi incæ tömengä ingante pönënamai inäni inönänimpa. ⁶ Mänömai beyæ Itota tömënanï inänite,

—Botö wii ñowo goquënëmo imopa. Minitö quiquënë æyedëmë gomïni incæ cöwë waa impa. ⁷ Inguipogaque quëwënanï minitö iminite ædö cæte piinte badänii. Wæætë botö tömënanï inänite, Minitö wënæ wënæ cæmini iminipa, ante apænebo beyæ tömënanï botö imo piinänipa. ⁸ Minitö ææmæ cædäni weca æite goedäni. Botö goquiönæ wii eyepæ impa, ante pönëninque botö ayæ mänimæ cædäni weca godämai imopa.

⁹ Mäniönö äninque tömengä godömenque Gadideabæ ongönte quëwengacäimpa.

Itota nani ææmæ cæyömö gote pongacäimpa

¹⁰ Incæte tömengä biwiidi ææmæ ante godäni ate tömengä adobai godinque wii waodäni nani ayömö gocampa. Wæætë awëmö gocantapa. ¹¹ Ayæ nani ææmæ cæyömö oodeoidi awënëidi iñömö,

—Mäningä onguiñængä æyömönö ingä, ante tömengä ingante ante diqui diqui minte wæ wänönänitapa.

¹² Tæiyænani ponte a ongönäni godongämæ nämä tededinque tömengä ingantedö ante wæntæ wæntæ tededänitapa. Pancadaniya, “Tömengä waa cæcä ingampa.” Äñönäni wadäni iñömö, “Baa, mäningä waodäni inänite wapiticæ mäodinque, Oda cæquinänimpa, ante cæcä ingampa,” ante apænedönänimpa.

¹³ Oodeoidi awënëidi inäni adinque quiñente wædinque wadäni tömënanï tömengä ingantedö ante waodäni eñëñönäni apænedämai inönänimpa.

¹⁴ Tömënanï ææmæ do cæyedë Itota iñömö Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë æite pö guidinque waodäni inänite mä odömönte apænecä eñëngadänpa. ¹⁵ Tömengä odömönte apænecä eñëninque oodeoidi ancai quiñëninque,

—Æbänö cæte nangui eñengä ingä. Edæ tömengä ecoeda adämai inongä ingampa.

¹⁶ Äñönäni Itota wæætë,

—Botö odömönte apænedö ante wii nämä pönëninque odömönte apænebo imopa. Wæætë Wængongui botö imote nê da pönongaingä nänö angainö ante odömönte apænebopa. ¹⁷ Minitö, Wængongui nänö angainö ante Itota odömönte apænecampa,

ante pöneminitawo. Wæætē, Nämä pönēninque Itota odōmonte apænecampa, ante pöneminitawo. Iñæmpa waocā, Wængonguī nānō āmaī cæcæboimpa, ante æcānō ānaa tōmengā iñōmō, Æcānō angā ēñēninque Itota odōmonte apænecāā, ante do ēñencæcāimpa.

¹⁸ Nē nāmā pönēninque apænecā iñōmō tōmengā nāmā ante, Botō imo waa acædānimpā, ante aīnente apænecā ingampā. Wæætē edæ, Botō imo nē da pōnongaingānque ingante waa acædānimpā, ante nē aīnente cæcā iñōmō tōmengā edæ nē nō cæte quēwēnongā ingampā. Adocā, Waodāni oda cæquīnānimpā, ante tōmēnāni iñānite wīi wapiticæ māocā ingampā, ante Itota apænecantapā. ¹⁹ Ayæ apænedinque, “Wængonguī nānō wææ angāinō ante Mōitee wodi wīi mīnitō beyæ ante yewæmongacāi. Incæte mīnitō tōmāmīni Wængonguī nānō wææ angāinō adinque ēñente cædāmaī iīmīnipā tōō. Mīnitō quīnante botō imote, Wænōinēmōnimpā, ante pōnēninque cæmīnīi.”

²⁰ Ante awēnēidi iñānite āñongante nanguī iñāni adoyōmō ongōnāni wæætē,

—Bitō wēnæ tōnō cæbi imipææ, ante tōmengā ingante ānīnque, Bitō imite æcānō wænōinente cæcāā.

²¹ Ante ānāni ēñēninque Itota godōmenque tōmēnāni iñānite,

—Guēmanguīōnæ iñōnte botō adopoque bamōnengæ cæbo adinque mīnitō tōmāmīni ancaī guīñente wæmīnipā edæ. ²² Mōitee wodi iñōmō, Mīnitō wēñængā ēñacā ate ōnompō æmæmpoque go mēōnaa go adoōnæque iñōnte māniōnæ tōmengā yabæque ēō togæncæmīnimpā, ante mīnitō iīmīnite odōmonte apænecācāimpā. Wīi Mōitee wodi mānōmaī mā cæcā ingacāimpā. Wæætē wēnēñedē incæ mīnitō wæmæidi do adodō cægadānimpā. Incæte Mōitee wodi, Māniōnæ iñōnte ēō togæncæmīnimpā, ante pōnō angā beyænque mīnitō guēmanguīōnæ ī incæte mīnitō wēñængā onguīñængā ingante ēō togæmīni iīmīnipā tōō. ²³ Mōitee wodi nānō wææ yewæmongāinō wido cædāmaī ingæimpā, ante cædinque mīnitō guēmanguīōnæ iñōnte edæ wēñængā onguīñængā ingante do ēō togæmīnipā. Incæte edæ guēmanguīōnæ iñōnte botō wēnæ wēnæ iñingā ingante āmo ate tōmengā baō tōmāñō waa bacā beyænque quīnante botō imote pīimīni iīmīnīi. ²⁴ Waocā wabānō nānō cædi wēnæ wēnæ ī, ante pōnēninque ædæmō ēñēnāmaī iīmīni inte mīnitō tōmengā ingā, Bitō wēnæ wēnæ cæbi iīmīpā, ante apænte ānāmaī iedāni. Wæætē, Æbānō ī, ante ædæmō ēñēninque nōingā ante ancæmīnimpā, ante Itota mānōmaī apænecācāimpā.

Itota iñōmō Codito mōnō nē Ponguingā ingampā

²⁵ Mānōmaī beyæ Eedotadēē quēwēnāni pancādāniya,

—Māningā ingante wænōmōni wæncæcāimpā, ante awēnēidi wīi ānānitawo, ante māniñedē tæcæ tedewēnānitapā. ²⁶ Aedāni, tōmengā iñōmō edonque pōni a ongōninque waodāni iñānite apæneyongā incæ mōnō awēnēidi tōmengā ingante ānāmaī pæ wēnete iñānipā tōō. Tōmēnāni wabānō, Māningā iñōmō nāwangā Codito mōnō ānongā ingampā, ante pōnēnānitawo. ²⁷ Iñæmpā, Māningā onguīñængā æyōmōnō quēwente pongā ingāā, ante do ēñēmōpā. Mōnō Codito, Nē Ponguingā, ante nāni angaingā iñōmō æyōmōnō quēwente pongāā, ante mōnō wao-cabo tōmāmō incæ ēñēnāmaī inguimō iīmōmpā, ānānitapā.

²⁸ Ayæ Itota Wængonguī oncō ñænæncōnē yabæcōnē odōmonte apænedinque aa pecantapā.

—Ao, Botō æbodō imoo, ante mīnitō ēñēmīniyāā.

Ayæ botō, Æyōmōnō quēwente pōmoo, ante mīnitō adobāi ēñēmīniyāā. Botō wīi nāmā pōnēninque pontabopā. Botō imote nē da pōnongaingā nāwangā iñongā ingampā. Mīnitō, Tōmengā æbānō ingāā, ante ēñēnāmaī iīmīnipā tōō. ²⁹ Botō wæætē edæ tōmengā weca quēwēmo iñōmote tōmengā botō imote da pōnongā pōnīmo inte edæ botō iñōmō edæ tōmengā ingante do agāimo iñōmo iīmōpā, angacāimpā.

³⁰ Māniñō angā ēñēninque tōmēnāni, Quīnō cæte tōmengā ingante bæi ongonguīmōnimpā, ante pōnengadānimpā. Incæte tōmengā nānō wænguīōnæ wīi eyepæ ī beyæ tōmengā ingante ō ænāmaī ingadānimpā. ³¹ Tæiyænāni adoyōmō pō ongōnāni weca ongōninque nanguī iñāni tōmengā ingante wede pōnēnānitapā. Tōmēnāni,

—Māningā onguīñængā iñōmō nanguī bamōnengæ cæcā iñongāimpā. Mōnō Codito iñōmō tōmengā pongā ate godōmenque bamōnengæ cæquingā ingantawogāā.

Itota ingante bæi ongocæte ante cædāni

³² Tæiyænāni māniñōmō ongōnāni iñōmō Itota ingantedō ante mānōmainō ante wæntæ wæntæ tedeyōnāni Paditeoidi ēñēnānitapā. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō Paditeoidi iñōmō Wængonguī oncō ñænæncō wææ wānōnāni iñānite, Mīnitō goedāni. Tōmengā weca godinque tōmengā ingante bæi ongonte ænte pōedāni, ānānitapā.

³³ Itota godōmenque apænedinque,

—Mīnitō weca wantæyō quēwēninque botō ayæ ate botō imote nē da pōnongaingā weca ocæ ēmænte gocæboimpā. ³⁴ Botō ocæ ēmænte gobo ate mīnitō botō imote ante diqui diqui mīmīni incæte adāmaī inguīmīni iīmīnipā. Ayæ botō go quēwēñōmō mīnitō adoyōmō ædō cæte ponguīmīni iīmīnīi.

³⁵ Angā ēñēninque oodeoidi awēnēidi nāmanque tededānitapā.

—Mäningä, Gocæboimpa, ante ædönö goyongante mönitö diqui diqui mininque adāmaī inguimōni imōnii. Tömengä, Edæ mönö guidēnāni do panguimæ godinque guidiegoidi weca wayōmō wayōmō nāni quēwēñōmō tömengä wabānō goquingää. Ayæ guidiegoidi māniñōmō quēwēnāni inānite odōmonte apænebo ēñencædānimpa, ante apænequingää. ³⁶ Tömengä iñæmpa, “Botö imote ante diqui diqui mimini incæte mīnitö botö imote adāmaī inguimōni iminipa, angampa töö. Ayæ, Botö go quēwēñōmō mīnitö adoyōmō dicæ ponguimīniyaa,” ante māninō ante æbānō ante apænecantawo, angadānimpa.

Waēmō æpæ tayōmō ta gopæ mönö quēwenguimæ impa

³⁷ Ayæ tömēnāni nāni ææmæ iinque cæönæ iñonte, Ñænæ ææmæ impa, ante godōmenque nanguī cæyōnāni Itota iñōmō ængæ gantidique yedæ yedæ tedecantapa.

—Nē gæwænte wæcä iñōmō tömengä botö weca poncæcäimpa. Ayæ botö tönö godongāmæ becæcäimpa. ³⁸ Æcāmenque botö imote nē wede pönengä iñōmō tömengä quēwenguimæ ænte entawencæcäimpa. Ayæ waēmō æpæ tayōmō ta gote cægōmæ bai tömengä adobai tömengä nānō entawēnō godonte bai cædinque, Wadāni bete bai quēwencædānimpa, ante godö cæcæcäimpa. Wængonguī angä ēñente nāni yewæmongainō bai ante mænōmainō ante impa.

³⁹ Mænōmainō ante Itota iñōmō, Botö imote nē wede pönēnāni inte ayæ ate Wængonguī Önöwoca ingante ænte entawenguināni inānipa, ante pönēninqe māningä Wængonguī Önöwoca ingantedö ante apænegacäimpa. Edæ Itota ayæ wænāmaī inte öönædē ocæ emænte æidāmaī nānō iñedē Wængonguī iñōmō Tæiyæ Waēmō Önöwoca ingante ayæ da pönōnāmaī inongäimpa.

Waadāni wæætē godö wæætē godö nāni ānewēnō

⁴⁰ Māninō nānō ānō ēñēninqe waadāni pancadāniya,

—Nāwangä impa. Mäningä iñōmō, Wængonguī beyæ nē apænecä nē Ponguingä, ante nāni angaingä adocä inongä ingampa.

⁴¹ Ante āñōnāni wadāni guiquēnē,

—Mönö Codito nē Ponguingä, ante nāni angaingä māningä ingampa.

Änāni ēñēninqe wæætē wadāni,

—Mönö Codito ædö cæte Gadideabæ quēwente pongä ingää, ānānitapa. ⁴² Iñæmpa mönö Codito iñōmō Awēnē Dabii pæingä inguingäimpa. Ayæ Bedē Dabii nānō quēwengaiñōmō adoyōmō ēñaquingä ingampa, ante Wængonguī angä ēñente nāni yewæmongainō ongö adāmaī imīnitawo.

⁴³ Angä ēñēninqe waadāni, Itota æcānō ingää, ante mænōmaī wadö wadö ante pönente tedewengadānimpa. ⁴⁴ Pancadāniya, Tömengä ingante bæi ongöinēmōnipa, ānāni incæte tömengä ingante bæi ongonte ænāmaī ingadānimpa.

Awēnēidi Itota ingante pönēnāmaī inōnāni

⁴⁵ Wængonguī oncö tæiyæ waēmō oncönē wææ wänōnāni iñōmō, Wængonguī qui, ante nē godōnāni ñænænāni tönö Paditeoidi weca ocæ emænte pönānipa. Ocæ emænte pönāni adinque tömēnāni,

—Quinante tömengä ingante ænte pönāmaī iminii.

⁴⁶ Ante āñōnāni wææ wänōnāni wæætē,

—Mäningä onguīñængä waa apænecä bai æcānō adobai tedecä iñōmō edæ dæ angampa.

⁴⁷ Änāni ēñēninqe Paditeoidi guiquēnē,

—Tömengä mīnitö iminīte adobai wapiticæ mäocä oda cæte gobaimini bamīnitawo. ⁴⁸ Äninqe tömēnāni godōmenque, Awēnēidi incæ Paditeoidi incæ adocanque tömengä ingante pönengä ingantawogaa.

⁴⁹ Nanguī ināni iñōmō ongōnāni guiquēnē tömēnāni nē önōnānique inte Wængonguī nānō wææ angainō ante ēñēnāmaī ināni inte tömengä ingante pönēnāni inānipa. Mænōmaī beyæ tömēnāni Wængonguī nānō pangaimāmo ante wæquināni inānipa. ⁵⁰ Niicodemō iñōmō wēenēñedē Itota weca nē godingä adobai tömēnāni bai Paditeocä inongä inte apænecantapa.

⁵¹ —Waacä, Æbānō cæboo, ante nāmā beyæ wææ änāmaī iñongante mönö, Tömengä ingante pangæimpa, ante ædö cæte apænte anguii. Edæ, Wææ änāmaī iñongante pangæimpa, ante dicæ wææ yewæmongadāniñaa. ⁵² Ante āñongä tömēnāni, —Bitö adobai Gadideabæ quēwente ponte bai tedebipææ. Wængonguī beyæ nāni yewæmongainta ae. Adinque bitö, Wængonguī beyæ nē apænecä wii Gadideabæ quēwente pongä ingampa, ante do ēñencæbiimpa, ante angadānimpa.

Onquiyængä nānō towēnō

⁵³ Māninō ānāni ate tömānāni oncönē ocæ emænte gogadānimpa.

8 Itota guiquēnē Odibowænquidi nāni anquidi gocantapa. ² Iimō ate ñäö bayedē tömengä Wængonguī oncö ñænæncönē yabæcönē wæætē pö guicä adinque waadāni tömānāni tömengä nānō ongöñōmō goto pönāni adinque Itota tömēnāni inānite odōmonte apænecæte ante tæe contacantapa.

³ Māniñedē onquiyængä adocanque tömengä nānōogængä ināmaī iñongante wacä onguīñængä tönö tæcæ godö guëa mongä adāni ate nē odömōnāni tönö Paditeoidi iñōmō māningä onquiyængä ingante ænte pönānitapa. Tömengä ingante tæcæguedē gö cædāni ongöñongä ⁴ tömēnāni Itota ingante,

—Awënë në Odömömi ïmi, ïngä onquiyængä ïñömö wacä ingante tæcæ godö guëa mongä adäni wæmöni-pa. ⁵ Wængongui nänö angainö ante Möitee wodi ïi-mai ante wææ yewæmongacäimpa. Onquiyænäni mäningä onquiyængä bai cædäni ïñönänite minitö tömënäni ïnänite dicaca tacamini wæncædänimpa. Bitö guiquënë quinö ämii.

⁶ Mäninö ante tömënäni ïñömö, Æbänö apæneccä, äninque, Wabänö pancadea wapiticæ tedecæcäimpa, ante cædänitapa. Edæ wapiticæ tedecä ïninque mönitö, Adocä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante an-cæmönimpa, ante cædänitapa. Itota guiquënë ædæ wææninqe onguipoga tömengä öngongompoga yewæmongacäimpa. ⁷ Tömënäni godömenque tö-mengä ingante ëñencæte ante äñönäni Itota ængæ gantite tömënäni ïnänite,

—Minitö weca adocanque ongöninqe në wënæ wënæ cædämai ingä ïninque mäningä täno on-quiyængä ingante, Wænguimi, ante dicaca tacacæcäimpa, ante angantapa.

⁸ Äninque wæætë ædæ wææninqe onguipoga yewæmongacäimpa. ⁹ Mäninö angä në ëñänäni ïñömö adocanque wadæ go wacä wadæ go wacä wadæ go tömänäni wadæ godänipa. Picänäni täno wadæ godäni ayæ wadäni wadæ godänitapa. Tömänäni dæ godäni adinque Itota adocanque ee ongöñongä on-quiyængä ayæ adoyömö næ gongængantapa. ¹⁰ Itota ængæ gantidinqe onquiyængä ingante, —Æyömönö ïnänii. Bitö ïmite apænte äninque tacadämai ïnänitawo.

¹¹ Äñongä tömengä wæætë,

—Awënë, tömänäni mänömai cædämai ïnänitapa.

Angä ëñäninqe Itota,

—Botö adobai bitö ïmite apænte äninque tacadämai incæboimpa. Nöwo goe ämopa. Bitö wënæ wënæ cæte quëwënimämo ñimpo cæte waa quëwëe, an-gacäimpa.

Inguipoga quëwënäni beyæ Itota ñäö bai ïnongäimpa

¹² Ayæ Itota wæætë wadäni ïnänite apænedinque, —Botö ïñömö inguipoga quëwënäni beyæ ñäö bai ïmodö angüënë. Æcänö botö miñæ tee empo goda tö-mengä wëmö ïñömö cöwë cægönämai ingampa. Wæætë tömengä nänö quëwënö taadö edonque acæcäimpa, ante botö tömengä beyæ ñäö bai ïmopa, ante apænecantapa.

¹³ Paditeoidi guiquënë tömengä ingante,

—Bitö ïñömö nämä äninque, Æbänö ïmoo, ante apænebi ïmipa töö. Mänömai nämanque ante apænebi beyæ bitö äninö önonquedö ante impa, ämönipa, piinänitapa.

¹⁴ Itota wæætë,

—Botö ïñömö nämä äninque, Æbänö ïmoo, ante apænebo incæ botö apænedö näwangä impa. Edæ, Botö æyömönö quëwente pömo ïmoo, ante ayæ,

Ædönö gobo ïmoo, ante do ëñëmopa. Minitö guiquënë, Botö æyömönö quëwente pömo ïmoo, ante ayæ, Ædönö gobo ïmoo, ante wii ëñëminipa töö. ¹⁵ Wadänique, ïimai cæedäni, ante nani wææ ante cægai bai minitö wacä ingante apænte ämini ïminipa. Botö guiquënë wadäni tömänäni ïnänite adinque, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæ-cantawo, ante apænte änämai ïmopa. ¹⁶ Incæte botö mänömai apænte ämo bai, Æbänö apænte ämoo, ante pönëninque tömëmo nö ante apænte ämopa. Edæ wii botonque apænte ämopa. Wæætë botö Mæmpo botö ïmote në da pönongaingä ïñömö tömengä ïñömö botö tönö godongämæ cæcä ate apænte ämopa. ¹⁷ Minitö mini wææ yewæmongaintaa ïimai ante wææ yewæ-mongatimpa. Mënaa onguiñæna në adina inte tömë-na nana adinö ante apænedä ëñëninque minitö wæætë, Nö impa, ante ëñencæminimpa. ¹⁸ Botö ïñömö nämä äninque, Æbänö ïmoo, ante apænebo ïmopa. Ayæ botö Mæmpo botö ïmote në da pönon-gaingä ïñömö tömengä botö ïmotedö ante, Æbänö in-gää, ante adobai apæneccä ëñencæminimpa.

¹⁹ Angä ëñëninque tömënäni tömengä ingante, —Bitö Mæmpo æyömönö quëwengä.

Äñönäni Itota wæætë,

—Minitö ïñömö, Botö incæ æbänö ïmoo, ante, Botö Mæmpo incæ æbänö ingaingä ingää, ante ëñëmini ïminitawogaa. Botö æbodö ïmoo, ante ëñëmini inte bai minitö, Botö Mæmpo æbänö ingaingä ingää, ante adobai ëñëmini incædöminimpa, ante apænegacäim-pa.

²⁰ Itota Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë go guidinque, Wængongui qui, ante nani da wencade gäänë ongonte apænedinque mäninö ante apæne-gacäimpa. Incæte tömengä nänö wænguionæ wii oo pönö i beyænque tömengä ingante bæi ongonte ænä-mai ingadänimpa.

Itota, Botö goquiñömö minitö ædö cæte goquimiiii, angä

²¹ Itota wæætë tömënäni ïnänite äninque, —Botö wadæ goquimo ïmopa. Gobo ate minitö botö ïmote ante diqui diqui minguimiiii ïminipa. Minitö wënæ wënæ cædömini inte wæncæminimpa. Botö go-quifñömö minitö ædö cæte ponguimiiii, angantapa.

²² Mäninö beyæ oodeoidi awëneidi, Tömengä ïñömö, Botö goquiñömö ante minitö ædö cæte ponguimiiii, ante quinante angää. Tömengä nämä incæ, Wænonguimo, ante pönëninque ïimai angantawo, ante änänitapa.

²³ Itota godömenque,

—Minitö ïñömö inguipoga quëwëmini ïminipa. Botö guiquënë öönædë quëwente pömo ïmopa. Minitö ïñömö ïi inguipogaque nani quëwencabo tönö adömini ïminipa. Botö guiquënë ïi inguipogaque nani quëwencabo tönö adobo inämai ïmopa. ²⁴ Mänömai

beyæ botö, Minitö wënæ wënæ cædömini inte wæncæminimpa, ante mīnitö imīnite apænetabopa. Botö, Æbänö imoo, ante ämo eñëninque pönënamai imīni ininque mīnitö wënæ wënæ cædömini inte nö wæmaimīnīpa.

²⁵ Ante apæneca eñëninque tömënanī,
—Æbidö imitawo.

Ante äñönāni Itota wæætē,

—Botö do mīnitö imīnite, Æbodö imoo, ante nē äni-mo imopa. ²⁶ Botö mīnitö imīnitedö ante nanguī angüenëmo imopa. Mīnitö imīnitedö ante ämo bai māniī botö änö mīni apænte anguinque imaimpa. Incæte botö imote nē da pönongaingä iñömö tömengä nöingä inte tömengä, Quinö botö imote angää, ante botö eñëninö ante botö adodö ante inguipoga quëwënāni inānite apænebo imopa, angantapa. ²⁷ Incæte tömënanī, Itota tömengä Mæmpo ingantedö ante mönitö imönite apænecampa, ante eñënamai ingadänimpa. ²⁸ Mänömai beyæ Itota,

—Botö Waobo eñagaimo iñömote mīnitö botö imote awäa timpodinque tiwadinque gö cæmīni wægöñömo mīnitö māniñedē edæ, Botö æbodö imoo, ante eñencæminimpa. Ayæ botö nämä pönëninque cædā-mai imopa. Wæætē Wæmpo nänö odömonte apænedö ante botö imote apæneca botö eñëninö ante adodö ante apænebo, ante mīnitö adobai māniñedē eñencæminimpa. ²⁹ Botö imote nē da pönongaingä botö imote emö cædāmai inte cöwē botö tönö godongämæ ongongä ingampa. Edæ botö cöwē, Æbänö cæbo ate tömengä waa aquingää, ante cæbopa, ante Itota apænegacäimpa.

³⁰ Mäninö äñongä nanguī ināni iñömö tömengä ingante pönengadänimpa.

Wënæ beyænque nē cædāni

³¹ Oodeoidi pancadāniya nē pönënanī iñönānite Itota iñömö,

—Mīnitö cöwē botö odömonte apænedinö bai cæmīni ininque botö miñæ nö gomīni imaimīnīpa.

³² Ayæ botö änö nöinö impa, ante eñencæminimpa. Mäninö nö botö änö beyænque mīnitö ñimpo cæte quëwencæminimpa.

³³ Ante äñongä tömënanī wæætē,

—Mönitö iñömö Abadäo nänö pæimöni imöni inte mönitö cöwē wacä æcämenque beyænque nē cæmöni ināmai intamönipa töö. Bitö iñömö, Wacä beyænque mīnitö godömenque cædāmai inte ñimpo cæte quëwencæminimpa, ante ædö cæte ämii.

³⁴ Äñönāni Itota wæætē,

Mīnitö imīnite näwangä ämopa. Nē wënæ wënæ cæcä iñömö tömengä wacä beyænque cæte nē quëwengä bai wædongä inte edæ tömengä nänö wënæ wënæ cægäinonque ante cædinque ædö cæte aamö cæte goquingää. ³⁵ Wacä beyænque cæte nē quëwengä iñömö tömengä awënē nāni wencabo tönö

wii cöwē godongämæ quëwengä ingampa. Awënē wengä guiquenē tömengä mæmpo tönö nāna wencaya ina beyænque tömengä awënē tönö cöwē guëa quëwengä ingampa. ³⁶ Mänömai beyæ Wængongui Wengä mīnitö imīnite ñimpo cæcä ininque mīnitö nö ñimpo cæte quëwëninque wacä beyænque nē cæcä bai ināmai inte quëwenguimīni imaimīnīpa. ³⁷ Mīnitö iñömö Abadäo nänö pæimīni imīnīpa, ante do eñë-mopa. Incæte botö änö ante mīmönē entawënāmai quëwëminī beyæ mīnitö botö imote, Wænömöni wæncæcäimpa, ante pönëminī imīnīpa. ³⁸ Botö iñömö botö Mæmpo weca tömëmo adinö ante mīnitö imīnite apænebo imopa. Mīnitö guiquenē mīni mæmpo nänö angainö mīni eñëninö ante cæmīni imīnīpa.

³⁹ Ante apæneyongä tömënanī wæætē,

—Abadäo mönö docä mæmpo ingaingä ingampa.

Änāni eñëninque Itota,

—Mīnitö nö Abadäo wëminī inte bai mīnitö tömengä nänö cægäinö bai adobai cæcædöminimpa töö. ⁴⁰ Nöwo iñæmpa botö, Wængongui näwangä nänö angainö ante botö eñëninö ante mīnitö imīnite nē apænebo iñömote mīnitö, Mönitö æbänö cæte wænömöni wænguingää, ante pönëminī imīnīpa. Abadäo māniī mīni cægai bai cædāmai ingacäimpa. ⁴¹ Mīnitö iñömö tömëminī mæmpo nänö cægai bai adobai cædöminī imīni awädö.

Äñongante tömënanī,

—Mönitö wii wegöwæ wëmöni imönīpa töö. Wængongui incæ tömengä adocanque mönitö Mæmpo inongäimpa.

⁴² Änāni eñëninque Itota tömënanī inānite,

—Wængongui näwangä mīnitö Wæmpocä ingä bai mīnitö botö imote waadete pönencædöminimpa. Edæ botö Wængongui weca quëwente mīnitö weca ñöwo wææ pontabopa. Botö wii nämä pönëninque pontabopa. Wæætē tömengä botö imote da pönongä pongaimo imopa. ⁴³ Mīnitö imīnite botö quinö apæneboo, ante mīnitö quinante eñënamai imīnī. Edæ botö änö ante, Quinö apæneboo, ante mīnitö babetamö ināni bai inöminī inte ædö cæte eñenguimīnī. ⁴⁴ Wënæ iñömö mīnitö mæmpo inongäimpa. Ayæ mīnitö mæmpo nänö cæinëwënö ante mīnitö adodö ante, Mönitö cæinëmönīpa, ante cæminīpa. Wëenëñedē inguipoga mā badöñedē tömengä, Botö wænonguimo, ante do entawengä ingacäimpa. Tömengä, Quinö näwangä impa, ante cöwē änāmai ingampa. Ayæ edæ, Quinö änö nöinö impa, ante tömengä entawënāmai inongäimpa. Adocä babæ tedinque tömengä babæ nänö entawënonque ante tedewengä ingampa. Edæ tömengä nē babæ ängongä ingampa. Ayæ tömengä iñömö mā babæ angaingä ingampa. ⁴⁵ Incæte botö näwangä ämo beyænque mīnitö botö änö ante pönënamai imīnīpa töö. ⁴⁶ Mīnitö weca ongongä iñömö æcämenque incæ botö imote apænte äninque, Bitö wënæ wënæ cæbi imīpa, ante, Näwangä impa, ante odömönatawogaa. Botö näwangä ämo bai mīnitö

quinate botö angainö ante pönänamaï iminipa.
⁴⁷ Wængongui wänani në inönani iñömö Wængongui nänö angainö ante eñänani inänipa. Minitö guiquënë tömengä wëmini inämaï imini beyä, Tömengä quino angä, ante eñänamaï iminipa, ante Itota apænecacäimpa.

Abadäo ayä eñadämaï iñedë mönö Codito do ingaingä

⁴⁸ Oodeoidi wæätë tömengä ingante,
 —Bitö Tämadiabæ quëwëmi imipææ. Ayä wänæ tönö cæbi imipææ, ante wii näwangä ämöni intamöni.

⁴⁹ Ante piinani eñëninge Itota wæätë apænedinque,
 —Botö wii wänæ tönö cædömo imopa. Wæätë botö iñömö, Botö Mæmpo ingante waa acæboimpa, ante cæbo imopa. Minitö guiquënë botö imote waa adämaï iminipa töö. ⁵⁰ Waodäni, Bitö waëmö imipa, ante botö imote apænecädänimpa, ante botö cädämaï imopa. Wæätë wacä iñömö, Waodäni bitö imite apænedinque, Waëmö imipa, ante apænecädänimpa, ante në cæcä ingampa. Mäningä në apænte änogä ingampa. ⁵¹ Minitö iminite näwangä ämopa. Botö angainö ante në eñente cæcä tömengä iñömö wantæpiyæ wänämaï quëwencæcäimpa, angantapa.

⁵² Ante apænecä eñëninge oodeoidi,
 —Bitö wänæ tönö cæbi imipa, ante ñowo ædæmö eñëmönipa. Abadäo wodi iñæmpa do wængacäimpa. Ayä Wængongui beyä në apænedäni adobaï do wængadänimpa. Incæte bitö, “Botö angainö ante në eñente cæcä tömengä iñömö wantæpiyæ wänämaï quëwencæcäimpa, ante apænebi töö.” ⁵³ Mönö docä mæmpo Abadäo wodi ñænængä inte cægaingä incæte bitö iñömö edæ, Abadäo wædangä iñongante botö iñömö godömenque ñænæmo inte cædömo imopa, ämitawo. Tömengä iñömö edæ do wængacäimpa. Ayä Wængongui beyä në apænedäni adobaï do wængadäni apa änewë. Bitö nämä äninge, Æcämë bai imoo, ante ämi.

⁵⁴ Äñönäni Itota wæätë,
 —Botö nämä äninge, Waodäni, Bitö waëmö imipa, ante botö imote apænecädänimpa, ante eñëinente wæbo bai waodäni botö imote nani waa apænedö wæätë önonquedö ante incädönimpa. Botö Mæmpo incæ minitö, Mönö Wængongui ingampa, ante mini änogä guiquënë tömengä iñömö, Bitö waëmö imipa, ante botö imote pönö apænecä apa quëwëminii. ⁵⁵ Minitö tömengä ingante wii adinque pönänamaï iminipa töö. Botö guiquënë tömengä ingante do agaimo inte pönömo imopa. Botö tömengä ingante adämaï imopa, ante bai botö minitö bai babæ ante ancædömoimpa. Wæätë tömengä ingante do adinque në pönengaimo inte botö iñömö edæ tömengä nänö angainö bai në cæbo imopa. ⁵⁶ Inguipoga botö

ponguionæ ante minitö docä mæmpo Abadäo wodi incæ, Codito ponguionæ pongä acæboimpa, ante pönëninge do edæ watapæ togacäimpa. Ininque tömengä mäniönæ Codito nänö ponguionæ adinque godömenque togacäimpa, ante Itota apænecantapa.

⁵⁷ Oodeoidi tömengä ingante,
 —Bitö eñagai iñömö tincoenta wadepo inämaï i incæte bitö ædö cæte, Botö Abadäo ingante atabopa, ante ämii.

⁵⁸ Ante piinönäni Itota wæätë,
 —Minitö iminite näwangä ämopa. Abadäo wodi ayä eñadämaï iñedë botö iñömö edæ do quëwëmo ingaimo imopa, ante apænecantapa.

⁵⁹ Mäniönö ante apænecä eñëninge tömönäni iñömö tömengä ingante dicaca tacacæte ante cædinque dicacoo wææmpo äänanitapa. Incæte Itota wë womöninque Wængongui oncö ñænæncodo tao wadæ gogacäimpa.

Babetamö eñagaingä incæ waa bamonte acampa

9 Itota gomonga godinque onguiñængä babetamö eñagaingä ingante acantapa. ² Tömengä emiñänäni iñömö tömengä ingante,

—Awënë në Odömömi imi, mäningä onguiñængä incæ tömengä mæmpoda incæ æcänö wänæ wänæ cæda beyä tömengä babetamö eñacantawo, ante eñencæte ante äänanitapa.

³ Itota tömönäni inänite,
 —Iingä onguiñængä incæ tömengä mæmpoda incæ tömänäni wänæ wänæ cädämaï inänitapa. Wæätë tömengä babetamö eñagaingä inte quëwëñongante Wængongui nänö cædö iñömö edonque pönö acæimpa, ante mäningä mänömaï ingacäimpa. ⁴ Iñänäni eñëedäni. Botö imote në da pönongaingä tömengä nänö cædö ante mönö miï quëwenganca mönö cæquënemö imopa. Mönö wænguiönæ iñonte mönö ædö cæte ayä cæquimöö. ⁵ Botö inguipoga quëwënedë botö inguipoga quëwänäni beyä ñäö bai inömo imopa.

⁶ Mäniönö ante äninge Itota onguipoga towæ tänöninque wëä wëä gopodinque aquimæ bayonte äninge babetamongä awinca öni öni pæmongantapa. ⁷ Ayä tömengä ingante,

—Goe. Gäwapæ Tidoe nani ämä godinque bitö awinca ñäö mëmöe, ämopa, angantapa. Tidoepæ nani ämä iñömö mönö tededö, Da godömæ, ante impa.

Angä eñente godinque onguiñængä ñä mëmöninque tömengä oncönö ocæ emænte pöninque do acä ingacäimpa. ⁸ Tömengä mänömaï do acä inte pongä adinque godongämæ quëwänäni tönö wëenënedë tömengä, Pönömi æmoe, äñongante në adinäni tönö,
 —Æ, Iingä onguiñængä diyä, Pönömini æmoedäni, ante në äncöningä wii adocä ingantawo.

⁹ Änäni eñëninge pancadäniya,
 —Mäningä ingampa, äänitapa.

Wadäni guiquënë,
—Wii tömengä ingä, önonque tömengä nänö emö
baï emönongä ingampa.

Ante tedeyönäni onguiñængä tömenganque,
—Botö mänimodö inömo imopa, angantapa.

¹⁰ Ayæ tömënäni,

—Æbänö cæte bitö waa bamonte abii.

¹¹ Äñönäni tömengä wæætë,

—Onguiñængä iñömö tömengä emöwo Itota iñömö
ongui-poga towæ tänöningue wëä wëä gopodique
aquimæ bayonte æninqe botö awinca öni öni pæ-
mongantapa. Ayæ botö imote, “Goe. Gäwapæ Ti-
doepæ nani ämæ godinque bitö awinca ñä memöe”
angantapa. Angä eñëningue botö wadæ gote ñä
memöninque do waa bamonte abopa, angantapa.

¹² Tömënäni tömengä ingante,

—Ïngä onguiñængä bitö änongå iñömö æyömönö
ingää.

Ante äñönäni tömengä wæætë,

—Botö eñënämaï imopa, angacäimpa.

Babetamö iningä ingante Paditeoidi ancaa änäni

¹³ Ayæ Paditeoidi weca onguiñængä në babetamö
eñagaingä ingante ænte mämönäni pongantapa.

¹⁴ Itota mäni aquimæ badöningue babetamö iningä
awinca wi æmante bai nänö cæönæ iñömö oodeoidi
guëmanguionæ inönimpa. ¹⁵ Mänömaï beyæ Paditeoi-
di iñömö adobaï eñencæte ante babetamö iningä in-
gante edæ, Æbänö cæte bitö waa bamonte abii, ante
äñönäni tömengä wæætë,

—Mäningä iñömö aquimæ æninqe botö awinca öni
öni pæmongantapa. Ayæ botö tömëmo awinca ñä
memöninque ñöwo waa bamömo inte abopa, angan-
tapa.

¹⁶ Paditeoidi pancadäniya,

—Ïngä onguiñængä iñömö wii Wængongui weca
quëwente pongä ingampa. Edæ tömengä mönö guë-
manguionæ iñonte guëmänämaï inte do cæcampa,
änänitapa.

Wadäni guiquënë,

—Ïñæmpa waocä në wënæ wënæ cæcä inongä inte
ædö cæte mänömaï, Acæminimpa, ante mä
cæquingää, änänitapa.

Ïninqe tömënäni wadö wadö ante pönente
tedewengadänimpa. ¹⁷ Ayæ tömënäni wæætë ba-
betamö iningä ingante,

—Tömengä cæcä ate bitö waa abi inte bitö edæ tö-
mengä ingantedö ante quinä ämii.

Ante äñönäni onguiñængä wæætë,

—Tömengä Wængongui beyæ në apænecä ingampa,
angantapa.

¹⁸ Babetamö iningä iñömö, Waa bamömo imopa,
ante apænecä eñëningue oodeoidi awënëidi ayæ
pönänämaï inänitapa töö. Tömengä mæmpoda inate

aa pedäni ponte apæneda ate mäniñedë pönänäni-
tapa. ¹⁹ Tömënäni tömëna inate,

—Ïngä onguiñængä edæ minatö wengä ingantawo.
Mäningä në babetamö eñagaingä minatö änongå
adocä ingantawo. Æbänö cæte tömengä ñöwo waa
bamonte acäi.

²⁰ Ante äñönäni tömengä mæmpoda wæætë, Në ba-
betamö eñagaingä iñömö tömengä mönatö wengä
ingampa, ante eñëmönäni. ²¹ Incæte mönatö, Æbänö
cæte tömengä ñöwo waa bamonte acää, ante, Æcänö
tömengä awinca wi æmante bai cæcää, ante eñënä-
maï imönäni. Minitö tömengä ingante eñencæte ante
ædäni. Tömengä do picængä ingampa. Tömenganque
apænecä eñencæminimpa, änatapa.

²² Tömengä mæmpoda oodeoidi awënëidi inänite
guiñëningue mäninö ante apænedatapa. Edæ oodeoi-
di awënëidi iimaï ante do apænedönänimpa. Æcänö
Itota ingante Ao ante, Mönö Codito ingampa, äna
eñëningue edæ, Mönitö odömöincönë ongönämaï in-
cæbiimpa, ante tömengä ingante da tadömöni tao
gocæcäimpa, ante godongämæ pönente
apænedönänimpa. ²³ Mänömaï beyæ tömengä mæmpo-
da, “Tömengä do picængä ingampa. Minitö tö-
mengä ingante eñencæte ante ædäni,” angadäimpa.

²⁴ Onguiñængä në babetamö iningä ingante wæætë
aa pedäni pongä ate tömengä ingante,

—Bitö Wængongui eñëñongä näwangä ante
apænee, ämönipa. Edæ ïngä onguiñængä mäninö në
cædingä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante edæ do
amönipa.

²⁵ Ante pññönäni tömengä wæætë,

—Mäningä wënæ wënæ cæcä incæ wii wënæ wënæ
cæcä incæ botö eñënämaï imopa. Botö babetamömo
inimo incæ ñöwo waa bamonte abopa. Mäninqe eñë-
mo imopa.

²⁶ Ante apænecä eñëningue tömënäni tömengä in-
gante,

—Tömengä iñömö bitö imite æbänö cæcantawo.
Æbänö cæte bitö waa bamonte abii, änänitapa.

²⁷ Tömengä wæætë,

—Minitö iminite do antabopa. Botö äñömote minitö
eñënämaï iminipa töö. Quinante wæætë adodö ante
eñëinëminii. Minitö adobaï, Mönitö tömengä
ëmiñæmönö baquimönö, ante äminitawo, ante angan-
tapa.

²⁸ Ayæ tömënäni tömengä ingante piinte wënæ
wënæ badete todinque,

—Bitö mäningä ëmiñæmi imipa töö. Mönitö
guiquënë Möitee ëmiñæmönö imönö apa quëwëmi,
änänitapa. ²⁹ Wængongui Möitee ingante apæne-
gacäimpa, ante do eñëmönäni. Ïngä guiquënë
æyömönö quëwente pongää, ante eñënämaï imönäni.

³⁰ Äñönäni onguiñængä wæætë,

—Mäninö minitö äninö wiwa impa äminii. Tömengä
pönö cæcä waa bamonte abo incæte tömengä
æyömönö quëwente pongää, ante minitö eñënämaï

imīnīpa. ³¹ Nē wēnæ wēnæ cædāni iñōmō Wængonguī ingante apæneyōnāni tōmengā tōmēnāni inānite ēñēnāmaī ingampa, ante do ēñēmōmpa. Wæætē Wængonguī ingante, Bitō adobique mōnō Wængonguī imidō anguēnē, ante nē apænecā iñōmō tōmengā Wængonguī nānō angainō nē ēñente cædongā inte apæneyongante Wængonguī tōmengā ingante ēñencæcāimpa. ³² Waocā nē babetamō ēñagaingā iñongante wacā tōmengā awinca wi æmōnte baī cæcā ante æyedēmenque incæ inguipoga quēwēnāni dicæ ānāni ēñēnānitawogaa. ³³ Īngā onguīñængā iñōmō wīī Wængonguī nānō da pōnongā pongaingā inte baī tōmengā tōmānō cædāmaī incædongāimpa, angantapa.

³⁴ Mānīnō angā ēñēnīnque tōmēnāni wæætē,

Bitō ēñagaīñedē do wēnæ wēnæ cæte ēñagaīmi imīpa. Incæte bitō mōnitō imōnite ædō cæte, ēñencæmīnīmpa, ante odōmōnte apænebi imīpa tōō.

Ānāni īnīnque tōmēnāni, Bitō mōnitō odōmōincōnē ongōnāmaī tao gobāwe, ante tōmengā ingante da tadōnāni tao gogacāimpa.

Nē babetamō baī ināni inānite ante Itota apænecampa

³⁵ Tōmēnāni tōmengā ingante da tadōnānīpa, ante tededāni ēñēnīnque Itota tōmengā ingante ante diqui diqui mīnte gote adīnque.

—Bitō Waocā nē ēñagaingā ingante pōnēmitawo.

³⁶ Angā ēñēnīnque onguīñængā,

—Awēnē, māningā æcānō īnaa. Botō tōmengā ingante pōnencæboīmpa, ante apænebi ēñēmōe.

³⁷ Ante āñongā Itota wæætē,

Bitō tōmengā ingante do abitapa. Ayæ bitō imīte nē apænebo iñōmō tōmēmo imōpa.

³⁸ Angā ēñēnīnque onguīñængā,

—Awēnē, botō wede pōnēmo imōpa. Ayæ, Bitō Wængonguī Wēmi imidō anguēnē, ante tōmengā Itota weca ædæ wæænīnque apænecantapa.

³⁹ Itota iñōmō edæ,

—Botō, Inguipoga quēwēnāni æbānō cædānīi, ante apænte ancæte ante pōnīnque īmaī cæbōpa. Botō nē babetamōnāni baī ināni waa bacædānīmpa, ante cædīnque pontabōpa. Ayæ wæætē, Mōnitō waa amōnīpa, ante nē ānāni inānite, botō, Babetamōmīni baī imīnīpa, ante edonque odōmōncæte ante pontabōpa.

⁴⁰ Mānīnō angā ēñēnīnque Paditeoidi pancadānīya tōmengā weca nē ongōnāni guīquēnē tōmengā ingante,

—Æbānō āmīi. Īñæmpa mōnitō adobāi babetamōmōni baī imōnitawogaa.

⁴¹ Ante āñōnāni Itota wæætē,

—Mīnitō babetamōmīni baī inte baī wēnæ wēnæ cædāmaī incædōmīnīmpa. Wæætē mīnitō, Mōnitō waa amōnīpa, ante nē ānōmīni inte mīni wentamō mongæncōo ee mongæmīni inguīmīnidō anguēnē, ante apænegacāimpa.

Nē aacā tōnō tōmengā obegaidi

10 Itota ayæ īmaī apænecantapa. “Mīnitō imīnite nāwangā āmōpa. Onguīñængā obegaidi nāni wææ cæyōmō guīidemō nē guīdāmaī inte wæætē wayōmō da ēwa æi guīcā iñōmō tōmengā iñōmō nē awēmō ō ængā īnongā inte adobāi wadāni ayōnāni nē pō ō ænte gocā ingampa. ² Odemō nē guīcā guīquēnē tōmengā obegaidi inānite nē aacā ingampa. ³ Nē aacā beyæ odemō nē wææ cæcā wi ænecampa. Wi ænecā ate nē aacā pō guīite tedeyongā obegaidi tōmengā nānō tedepāmo ēñente inānīpa. Tōmengā obegaidi inānite nāni ēmōwo nāni ēmōwo ante aa pecā pōñōnānite tōmengā tōmēnāni inānite ænte taocampa. ⁴ Tōmengā obegaidi tōmānāni inānite ænte taodīnque tōmengā ōnōmæca iñōmō tāno beyænte gocā ate tōmengā obegaidi tōmengā nānō tedepāmo ēñēnīnque tōmengā ingante tee empo godānīpa. ⁵ Wacā ingante guīquēnē tōmēnāni tee empote godāmaī inānīpa. Wæætē wacā nānō tedepāmo ēñēnāmaī ināni inte tōmēnāni tōmengā weca ongōnāmaī wodīi gocædānīmpa,” ante Itota apænecantapa.

⁶ Tōmengā mānōmaī tōmēnāni inānite odōmōncæte ante, Nē aacā æbānō cæcāā, ante odōmōnte apænecā incæte tōmēnāni tōmengā nānō ānīnō ante ēñēnāmaī ingadānīmpa.

Itota mōnō imōnte nē Aacā ingā

⁷ Mānōmaī beyæ Itota wæætē ānīnque, “Botō mīnitō imīnite nāwangā āmōpa. Botō iñōmō nē obegaidi baī ināni nāni wææ cæyōmō, Guīcædānīmpa, ante odemō baī imōpa. ⁸ Wēēnēñedē botō ayæ pōnāmaī iñedē wadāni odōmōnte apænecæ pongadānīmpa. Tōmēnāni tōmānāni waodāni inānite nē awēmō ō ænāni baī inōnāni inte adobāi wadāni ayōnāni nē pō ō ænte gogaināni baī ingadānīmpa. Incæte waodāni iñōmō nē botō obegaidi baī inōnāni inte nē ō æīnēnāni inānite wæætē ēñēnāmaī ingadānīmpa.

⁹ Botō nē odemō baī imōpa. Odemō nē guīcā baī iñōmō tōmengā botō imōte pōnengā iñongante botō æmo beyænque quēwencæcāimpa. Adocā nē obega baī inte tōmēnāni nāni wææ cæyōmō guīidemō nē guīcā baī īnīnque tōmengā piyænē cæte quēwencæcāimpa. Ayæ tōmengā wæætē nē taocā baī īnīnque tōmengā nānō cænguī mæ ōñō adīnque eyepæ cæncæcāimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹⁰ Ayæ apænedīnque, “Nē awēmō ængā guīquēnē tōmengā iñōmō awēmō æncæte ante pongā īnongā inte adobāi wænoncæte ante wo ēwencæte ante māninganca cæcæte ante pongā ingampa. Botō iñōmō, Waodāni quēwencædānīmpa, ante ayæ, Tōmēnāni nāni quēwengūnque ante watapæ pōnī quēwencædānīmpa, ante pontabōpa. ¹¹ Botō obegaidi baī ināni inānite nē waa aacā baī imōpa. Nē waa Aacā iñōmō nāmā incæ obegaidi beyænque wæncæcāimpa.

¹² Godonte äinta ante wacä ingante në cæcä iñömö tömengä iñömö obegaidi në ëacä inämaï inongä inte në aacä inämaï ingampa. Mänömaï beyæ adocä iñömö mēñe bai ingä pongä adinque tömengä obegaidi inänite emö cæte wodii winongampa. Tömengä wodii winongä adinque mēñe bai ingä wæætē obegaidi weca pogodo ponte obega ingante yao ongöningue, Obegaidi pangocæ goquinäni, ante cæcampa.

¹³ Godonte äintaque ante në cæcä iñömö, Æbänö cæte obegaidi waa quëwenguinäni, ante änämaï inongä inte edæ wodii winongampa," ante Itota apænecantapa. ¹⁴ Ayæ apænedinque, "Obegaidi inänite waa aacä bai edæ botö iñömö në waa Aabo imopa. Botö Mæmpo edæ botö imote do ate pönengä bai botö adobai tömengä ingante do adinque pönemopa. Ayæ tömëmo obegaidi bai inäni inänite do adinque tömënäni inänite pönemopa. Ayæ tömënäni guiquënë botö imote do adäni inte botö imote pönënanipa. Botö nämä incæ obegaidi bai inäni beyænque wæncæboimpa. ¹⁶ Ayæ wadäni iñömö botö obegaidi bai në inäni incæ wii mänifñömö wææ cæyömö quëwënäni inänipa. Botö mäninäni inänite adobai ænte mämö ponguënemö imopa. Adodäni adobai botö tedepämo, Æbänö ämoo, ante ëñenguinäni inänipa. Mänömaï beyæ mäninäni iñömö do botö quinäni tönö tömänäni adocabodänique baquinäni inänipa. Ayæ në Aabo adoboque iñömö tömänäni beyæ cæcæboimpa." ante Itota apænecantapa.

¹⁷ Ayæ apænedinque, "Botö nämä incæ Ao ante wæningue ñäni ömæmoncæboimpa, ante cædinque wæætē tömëmo mii quëwenguimo incæboimpa. Mänömaï beyæ botö Mæmpo botö imote waadete pönengä ingampa. ¹⁸ Waodäni iñömö ædö cæte botö imote wænonguinäni. Botö nämä incæ Ao äningue wæncæboimpa. Botö nämä tæi piñæmo iñömö, Wænguimo, ante në ämo inömo imopa. Ayæ adobai botö nämä tæi piñænte në ämo inte botö, Ñäni ömæmoncæboimpa, ante cædinque wæætē tömëmo mii quëwenguimo incæboimpa. Botö Mæmpo iñömö botö imote nänö wææ angainö botö ëñëninö ante ëñente cæbopa," ante apænecantapa.

¹⁹ Mäninö apænecä ëñëningue oodeoidi wæætē wadö wadö ante pönente tedewengadänimpa. ²⁰ Oodeoidi nanguï inäni iñömö,

—Tömengä wënæ tönö cæcä inte edæ ömæcacä inongä ingampa. Ædö cæte tömengä ingante ëñëminäni iminäni.

²¹ Äñönäni oodeoidi incæ wadäni guiquënë,
—Tömengä wënæ tönö cæcä inte bai tömengä iimaï nänö äninö ante wii angä incædongäimpa. Në wënæ inte quëwente cæcä iñömö babetamönäni awinca wi æmonte bai cæcä waa bamönäniyaa.

Oodeoidi Itota ingante Baa änäni

²² Yogueite tedæ iñonte waodäni Eedotadëë quëwënäni, Wængonguï oncö tæiyæ waëmö oncö ante dodäni mænongadänimpa, ante pönente ææmæ cæyönäni. ²³ Itota Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë Tadömö nänä änoncönë iñömö cægongantapa. ²⁴ Oodeoidi tömengä weca pö godongämæ gongænte änäni,

—Bitö æbänö imii, ante æpoönædö ayæ äinënämaï imii. Bitö mönitö Codito imi ininque mönitö imönite edonque pönäni apænebi ëñëmönii.

²⁵ Ante äñönäni Itota wæætē,

—Minitö iminäni do antabopa. Incæte minitö pönënanäni iminäni töö. Botö edæ botö Mæmpo emöwo ante bamönengæ cæbo adinque minitö, Botö æbänö imoo, ante ëñenguënëminäni iminäni. ²⁶ Minitö wii botö obegaidi bai inöminäni inte botö imote pönënanäni iminäni töö. ²⁷ Waodäni botö obegaidi bai në inäni inte botö tedepämo, Æbänö ämoo, ante do ëñënanäni. Ayæ botö tömënäni inänite adinque pönemö iñömote tömënäni wæætē botö imote tee empote godänipa.

²⁸ Botö adodäni inänite wantæpiyæ nänä quëwenguinö godömo äningue quëwæncædänimpa. Ayæ cöwë wænämaï incædänimpa. Tömënäni tömëmo önönempongöñönänite æcänö tömënäni inänite gä pe æmpoda iñömö edæ dæ angampa. ²⁹ Botö Mæmpo edæ adodäni inänite botö imote në pönongainäni inongä ingampa. Tömänäni wædänäni iñönäni tömengä iñömö godömenque ñænængä inte nanguï cædongä ingampa. Ininque tömengä önönempongöñönänite æcänö tömënäni inänite gä pe æmpoda iñömö edæ dæ angampa. ³⁰ Botö iñömö botö Mæmpo tönö äawoacæ bai ewocamöna imönäni, ante Itota apænegacäimpa.

³¹ Mäninö angä ëñëningue oodeoidi wæætē tömengä ingante dicaca tacacæte ante cædinque dicacoo wææmpo änanäni. ³² Tömënäni dicacoo wææmpo æñönänite Itota tömënäni inänite,

—Botö minitö weca botö Mæmpo nänö angä bai nanguï bamönengæ odömonte cætabopa. Ædö botö bamönengæ cædinö ante adinque minitö botö imote dicaca tacacæ cæminäni.

³³ Ante äñongä oodeoidi wæætē,

—Mäninö bitö waa cædinö beyæ ante mönitö wii bitö imite dicaca tacacæ cæmönäni. Wæætē bitö babæ ante Wængonguï ingante godö wënæ wënæ ämipa, ante bitö imite tacacæ cæmönäni. Edæ mönitö waomöni bai inte bitö adobai waobi imi incæte bitö, Botö Wængonguimo inömo imopa, ante ämipa töö.

³⁴ Ante wæyönäni Itota wæætē tömënäni inänite,

—Minitö minäni wææ yewæmongainö wii iimaï ante yewæmongatäi. "Minitö iñömö wængonguïdi iminäni, ante do antabopa," ante yewæmongadänimpa.

³⁵ Wængonguï angä ëñente nänäni yewæmongainö ante

waodäni ædö cæte Baa äninque wido cæquinäni. Wængongui nänö angainö ante apæneca nê eñëñäni iñönänite tömengä, Minitö wængonguüdi iminipa, angantapa. ³⁶ Ayæ botö Mæmpo botö imote inguipoga da pönoncæte ante, Botö adoboque quimi imipa, ante botö imote apænte ængacäimpa. Ìninqe edæ botö tömengä quimo inömo inte tömengä nänö nê da pönongaimo iñömote edæ botö imote edæ æbänö angüi. Ìñæmpa botö iñömö Wængongui Wëmo inömo imopa, äñömote edæ minitö wæætê, Bitö babæ ante Wængongui ingante godö wënæ wënæ ämipa, ante quinante äminitawo. ³⁷ Botö edæ Mæmpo nänö cædö bai cædämaï imo bai minitö mäniñedê botö imote pönënamäi imini bai waa incædonimpa. ³⁸ Minitö botö imote pönënamäi imini incæte botö guiquënë botö Mæmpo nänö cædö bai adobai cæbo ininque minitö, Botö æbänö cæboo, ante adinque pönencæminimpa. Mänömaï cædinque, Botö Mæmpo ingante botö ewocabo imopa, ante ayæ, Botö adobai botö Mæmpo nempo quëwëmopa, ante eñenguimini inte ayæ eñëñinque pönencæminimpa, ante Itota angacäimpa.

³⁹ Mäninö angä eñëñinque tömëñäni wæætê tömengä ingante bæi ongoncæ cæyönäni tömengä do aamö cæte gocantapa.

⁴⁰ Ayæ Eedotadê wadæ godinque Oododänö æmæmäa ocæ emænte taodinque tömengä Wäö wëñëñedê waodäni inänite æpænê nänö guidöniñömö adoyömö gote ongongä ingantapa.

⁴¹ Ayæ tömengä mäniñömö ongöñedê waodäni nanguï inäni tömengä weca goto pöninge äñanitapa.

—Ate eñencæminimpa, ante Wäö wodi cöwê bamönengæ cædämaï ingä incæte tömengä mäningä Itota ingantedö ante nänö angainö tömännö näwangä ante angantapa, ante apænedänitapa.

⁴² Ayæ mäniñömö ongöninge waodäni nanguï inäni Itota ingante wede pönëñäni bagadänimpa.

Datado wængäimpa

11 Mäniñedê wacä onguïñægä tömengä emöwo Datado wënæ wënæ badinque öñönongäimpa. Mäadiya tönö Mäadota tömengä töninada nana quëwëñömö tömengä adoyömö Betänia iñömö quëwëñongäimpa. ² Ìngä Mäadiya guiquënë ayæ ate ogui wapæ ænte Awënë Itota ingante öni pædinque nämä ocagui inte tömengä önöwa amimö cæquingä adocä Mäadiya iñongä tömengä töninacä Datado ñöwo wënæ wënæ bacä inongäimpa. ³ Ìninqe Datado töninada iñömö, Itota ingante aa pebi pongæ, äna eñente wacä gote,

—Awënë eñëmi, Bitö nê waadecä iñömö wënæ wënæ ingampa cæbii, ante änapa, ante apænecantapa.

⁴ Mäninö nana änö ante apæneca eñëñinque Itota,

—Mäninö wënæ wënæ inte nänö wædö iñömö wii wængui impa. Wæætê waodäni, Wængongui ñäö apäite emönongä ingampa, ante acædänimpa. Ayæ botö imote, Bitö Wængongui Wëmi adobai ñäö apäite emönömi imipa, ante apænecaedänimpa, ante mäningä wënæ wënæ ingampa, angantapa.

⁵ Mäadota tönö tömengä töninacä Mäadiya nana caya inate ayæ Datado ingante Itota tömëñäni inänite waadete pönëñongäimpa. ⁶ Datado wënæ wënæ ingampa, ante apæneca eñengä incæte Itota nänö ongöñömö adoyömö mëönaa ayæ ongongantapa.

⁷ Tömengä ayæ ate tömengä emiñäñäni inänite, —Ægodödäni, wæætê Oodeabæ mönö gocäimpa.

⁸ Äñongä tömëñäni wæætê tömengä ingante, —Awënë nê Odömömi imi, wantæyö intapa oodeoidi bitö imite dicaca tacacæ cædäni incæte bitö ñöwo wæætê, Mäniñömö goquimo, ämitawo.

⁹ Ante äñäni Itota wæætê,

—Ìñæmpa nænque wii tömäa itædê apäitawo. Itædê nê gocä mönö nænque inguipoga apäicä ate beyæ tewardämaï gocampa. Botö iñömö itædê gocä bai adobai miimo botö quëwenganca botö cæquënëñö iinque cæquinque gobopa. ¹⁰ Woyowotæ nê gocä bai guiquënë tömengä wæætê ñäö dæ ä beyæ tewardämaï gocampa, angacäimpa.

¹¹ Mäninö angä ate tömengä godömenque tömëñäni inänite,

—Mönö æmigo Datado iñömö mö ñongä. Botö ñöwo tömengä weca gote, Ñäni ömæmoe, ämo ñäni ömæmonguingä, ante apænecantapa.

¹² Tömengä emiñäñäni wæætê tömengä ingante, —Awënë Itota, tömengä mö ñongä ininque edæ gancaë baquingä, apænedänitapa.

¹³ Itota Datado nänö æmæwo wænimämo ante apæneca incæte tömengä emiñäñäni guiquënë, Datado önonque mö ñongampa, ante Itota apænecampa, ante pönëñönänimpa. ¹⁴ Mänömaï beyæ Itota tömëñäni inänite,

—Datado æmæwo wængäimpa, ante edonque pönii apænecantapa. ¹⁵ Minitö pönencæminimpa, ante botö, Tömengä wæncæ cæyongä botö tömengä weca ongönämaï intabopa, ante minitö beyæ ante tobopa. Ægodödäni, tömengä weca mönö gocäimpa, angantapa.

¹⁶ Ayæ Tömato Äancadënaque nani äñongä iñömö Itota emiñäñäni wadäni inänite,

—Ægodödäni, äninque, Tömengä tönö godongämæ wæncæte ante tömengä miñæ gocäimpa, angacäimpa.

Itota mönö ömæmonguimämo mönö miï quëwenguimämo ante nê pönongä ingampa

¹⁷ Ayæ Itota ponte eñëñongä, Datado baö tömëñäni nani wodintatodê mëönaa go mëönaa do daga wëñänitapa, ante apænedäni eñengacäimpa. ¹⁸ Betä-

nia iñömö nāni taadö godö Eedotadēē nāni quēwēñömö godö eyequei inönimpa. Mānii taadö wodo tedete quidömetodo ganca inönimpa. ¹⁹ Oodeoidi nangui ināni iñömö Mäadota tönö Mäadiya weca pöninque, Mīnatö tönifacā wængä ate wæwēmiina incæte piyænē cæte quēwencæminaimpa, ante waadete apæneceate ante pönānitapa. ²⁰ Itota oo pōni pongampa, ante ānāni ēñēninque Mäadota tōmengä ingante bee tencæte ante gocantapa. Mäadiya guiquēnē oncōnē ee ongongantapa. ²¹ Mäadota Itota weca pöninque tōmengä ingante,

—Awēnē Itota, bitö mönitö weca ongōmi bai botö tōniñacā wii wæncædongäimpa, ante wæcantapa. ²² Tōmengä æmæwo wængä incæte bitö ñōwo Wængongui ingante quiēmē ante apænebi tōmengä pönö cæcā ænguimi imipa, ante botö ēñēmopa, ante apænecantapa.

²³ Angä ēñēninque Itota tōmengä ingante,

—Bitö tōniñacā wodi ñāni ömæmonguingä.

²⁴ Ante apæneceā ēñēninque Mäadota wæætē,

—Ao, inguipoga iinque bayedē mönō ñāni ömæmōñedē tōmengä do wængaingä incæte ñāni ömæmoncæcäimpa, ante botö do ēñēmopa, angantapa.

²⁵ Itota tōmengä ingante āninque,

—Botö nē ñāni ömæmonguimo inōmo inte cæbo beyænque mīnitö ñāni ömæmoncæminimpa. Mīni wantæpiyæ quēwenguinque ante nē Quēwēmo inōmo imopa. Botö imote nē wede pönengä iñömö do wængä incæte ayæ ate wantæpiyæ quēwencæcäimpa.

²⁶ Ayæ nē mii quēwengä inte botö imote wede pönengä iñömö tōmengä cōwē wænāmai quēwencæcäimpa. Bitö mäninö ante pönēmitawo.

²⁷ Angä ēñēninque Mäadota tōmengä ingante,

—Awēnē Itota Ao ämopa, ante apænecantapa. Bitö mönitö Codito inōmi imipa, ante pönēmopa. Wængongui Wēmi inōmi inte bitö iñömö edæ, Inguipoga nē Ponguingä, ante nāni angaiimi imipa, ante pönēmopa, ante apænecantapa.

Itota Datado wodintatodē gote wæcā

²⁸ Mänōmai ante apænedinque Mäadota ocæ emænte gote Mäadiya ingante aa pecā pongä ate Mäadota tōmengä ingante awēmö āninque,

—Mönö nē Odōmongä do pöninque bitö imite aa pecampa.

²⁹ Angä ēñēninque Mäadiya quingæ ængæ gantite tōmengä weca gocantapa. ³⁰ Itota Betānia iñömö ayæ guidāmai inongäimpa. Mäadota tōmengä ingante nānō bee tēniñömö tōmengä adoyömö ayæ a ongōnongäimpa. ³¹ Oodeoidi Mäadiya tönö oncōnē godongämæ ongōninque, Tōmengä piyænē cæcæcäimpa, ante tæcæ waadete apæneyönāni tōmengä quingæ ængæ gantidique taocā adinque tōmēnāni, Tōmengä Datado wodi nānō wodintatodē

wæcæte ante gocampa, ante pönente tōmengä ingante tee empote godānitapa.

³² Itota nānō ongōñömö pöninque Mäadiya tōmengä ingante adinque tōmengä önōwa ædæ wæænte apænedinque,

—Awēnē Itota, bitö mönitö weca ongōmi bai botö tōniñacā wii wæncædongäimpa, ante wæcantapa.

³³ Mäadiya mänōmai wæyongä oodeoidi tōmengä tönö godongämæ nē pönināni adobaī wædāni adinque Itota wæwente entawēninque wæcantapa.

³⁴ Ayæ,

—Datado wodi baö æyömönö da wēmīnitawo, Angä ēñēninque tōmēnāni,

—Awēnē Itota, pö ae.

³⁵ Ante āñönāni Itota Ca wæcantapa. ³⁶ Tōmengä mänōmai wæcā adinque oodeoidi,

—Aedāni, tōmengä Datado wodi ingante nö waadete pönengä ingantapa.

³⁷ Ante tedeyönāni pancadāniya,

—Tōmengä iñæmpa nē babetamongä awinca wi æmonte bai cædingä inte adocā Datado wodi ingante cæcā bai tōmengä wii wæncædongäimpa, ante wægadānimpa.

Datado nānō ñāni ömæmōmāmo

³⁸ Itota wæætē wæwente entawēninque Datado wodintatodē pongacäimpa. Tōmengä wodido ontatodē i iñonte dicabo ñænængade da pæñæ pönö tee mönodāni. ³⁹ Adinque Itota,

—Dicabo da tæ ñæedāni, āñongä Datado wodi tōniñacā Mäadota wæætē,

—Awēnē Itota, ēñēmi. Mēōnaa go mēōnaa tōmengä wodido öñöninque tōmengä wodi do öö wadingä ingampa.

⁴⁰ Ante wææ angä ēñēninque Itota,

—Bitö wede pönēmi ininque edæ Wængongui æbānō ñāö apāite emōnongä inte cæcāā, ante bitö acæbiimpa, ante bitö imite wii antawo, angacäimpa.

⁴¹ Ininque tōmēnāni dicabo tæ ñænānitapa. Ayæ Itota æmō adinque,

—Mæmpo botö apænedinö ante do ēñēmitapa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönēninque apænebopa. ⁴² Botö apænedö ante æyedēmē

apænebo incæ bitö cōwē ēñēmipa, ante botö do ēñēmopa. Wæætē edæ waodāni botö weca godongämæ gongænāni beyæ ante botö mäninö ante apænetabopa. Bitö botö imote da pönōmi pontabopa, ante tōmēnāni pönencædānimpa, ante apænetabopa.

⁴³ Mänōmainö ante Wængongui ingante apænedinque Itota,

—Datado ta pöe, ante yedæ aa pecantapa.

⁴⁴ Nē wæningä iñömö edæ do ta pongantapa. Tōmengä önōmpo weocoo inte nāni wini wini cædincoo ayæ empodinque önōwa nāni wini wini cædincoo ayæ ewadinque tōmengä awinca weocoo nāni ñāne

cæmönincoo ayæ ðmôngä inte ta pongä adinque Itota tömënäni inänite,

—Mänincoo ñi cæmïni gocæe, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ængæimpa, ante tedewënäni

(Mäateo 26.1-5; Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2)

⁴⁵ Mänömaï beyæ oodeoidi nanguï inäni Mäadiya weca ðñacæ nê pöninäni inte iinäni iñömö Itota mänömaï cæcä adinque tömengä ingante wede pönënäni bagadänimpa. ⁴⁶ Pancadäniya guiquënë Paditeoidi weca godinque, Itota quïnö cæcää, ante adodö angadänimpa. ⁴⁷ Ininque Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi iñömö wæætê tömënäni ömæ nani Apænte Äincabo tömänäni inänite, Mönö godongämæ apænecäimpa, ante adoyömö poedäni, ante äñönäni pönäni adinque tömënäni,

—Iingä iñömö, Acædänimpa, ante nanguï bamö-nengæ cæcä ingä. Mönö quïnö cæquimöö. ⁴⁸ Ante wædinque mönö tömengä ingante, Bitö mänömaï godömenque cædämaï incæbiimpa, ante wii wææ ämö ininque waodäni tömänäni tömengä ingante pönëmainäni. Tömengä ingante pönënäni ininque, Itota oodeoidi Awënë bacæte ante cæcampa, ante pönente wædinque odömänoidi incæ edæ wææ cæbainäni. Ininque tömënäni pöninque mönö tæiyæ waëmö oncö wo ewëmainäni. Ayæ mönö ömæ iñömö mönö quëwencabo incæ nämä nê ämö iñömönte tömënäni pö ö ænte bai cædinque tömënäni nê änäni babainäni, änänitapa.

⁴⁹ Tömënäni weca adocanque Caiapato mänii wadepo, Wængonguï qui, ante nê godongä ñænængä pönii inongä inte tömengä iñömö,

—Minitö tömänö ante ëñenämaï iminipa töö, apænecantapa. ⁵⁰ Mönö ömæ quëwencabo wii tömämö wængæimpa, ante wæætê tömëmö beyæ ante adocanque onguïñængä wængä ininque godömenque waa imaimpa, ante minitö ëñenämaï imini inte tedewëmini awædö.

⁵¹ Mänömainö ante apænedinque Caiapato mä nänö pönënonque ante wii angacäimpa. Wæætê tömengä mänii wadepo iñonte, Wængonguï qui, ante nê godongä ñænængä pönii inongä inte Wængonguï beyæ apænedinque, Itota iñömö oodeoidi beyæ ante wæncæcäimpa, ante apænecäimpa. ⁵² Ayæ wii Oodeabæ quëwënäni beyæ ante wænguingä. Wæætê, Wængonguï wënäni wayömö wayömö pangote godinäni inte adodänique badinque adoyömö godongämæ poncædänimpa, ante tömengä wæncæcäimpa. ⁵³ Caiapato mäninö ante nänö äniönæ iñonte täno godongämæ pönëninque oodeoidi ömæ nani Apænte Äincabo iñömö, Æbänö cæte Itota ingante wænömö wænguingä, ante cöwê tedewënönänimpa.

⁵⁴ Mänömaï beyæ Itota ayæ oodeoidi weca wii edonque gocä inongäimpa. Wæætê wadæ godinque tömengä önömæca eyequei Epadäimê nani äñömö godinque mäniñömö tömengä ëmiñænäni tönö ongönongäimpa.

⁵⁵ Wodo pænta gogaiönæ, ante Patowa nani cæönæ oo pönii inönimpa. Mäniñedê Oodeabæ wayömö wayömö quëwënäni nanguï inäni Eedotadê quëwëñömö pö æidinque tömënäni Patowa nani ææmæ ayæ cædämaï iñedê dodäni angäi bai cædinque, Mönö wënæ wënæ cægainö ante mönö mënongate bai waëmö bacæimpa, ante nämä incæ äacæte ante cædinque æi gogadänimpa. ⁵⁶ Adodäni Wængonguï oncö ñænæncönê yabæcönê pö guidinque adiyæ gongæninque, Itota æyömönö ingää, ante pönente gomö adinque nämäneque godongämæ apænedinque,

—Mäningä iñömö ææmæ beyæ ante edæ pönämaï ingantawo. Æbänö ante pönëminii, ante apænedönänimpa.

⁵⁷ Wængonguï qui, ante godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi wæætê waodäni inänite wææ änönänimpa. Æcänö Itota nänö a ongöñömö ante nê ëñengä iñömö tömengä mönitö imönite angä ëñëninque mönitö wæætê Itota ingante yao ongonte æmaimönipa, ante do wææ änönänimpa.

Awënë Itota önöwa oguï wapæ gao cæwacampa

(Mäateo 26.6-13; Mäadoco 14.3-9)

12 Önompo æmæmpoque go adoönæque ate Patowa nani ämæ bacæ cæyedê Itota Betänia iñömö pongantapa. Itota do angä ate nê ñäni ömæmönigä Datado iñömö tömengä adoyömö Betänia quëwënongäimpa. ² Itota pongä adinque waodäni mäniñömö quëwënäni, Itota ingante waa amönipa, ante tömengä beyæ ææmæ cægadänimpa. Wadäni tönö Datado adobai Itota tönö godongämæ tæ contate cæñönänite Mäadota iñömö tömënäni inänite cænguï godongä cænänitapa. ³ Ayæ Mäadiya iñömö mëedio ditodo ganca nani oguï wapæ öni pæquimæ näadodopæ nänö nanguï godonte ænimæ incæ ænte mämö Itota önöwa gao cæwadinque tömengä ocaguï inte amimö cæcä ininque oncönê tömancönê oguï waacönê ingatimpa. ⁴ Itota miñæ nê gocä adocanque Codaa Icadote nani änongä iñömö edæ, Itota ingante æncædänimpa, ante odömönte nê godonguingä inte ñöwo wææ apænecantapa.

⁵ —Iimæ nänö oguï wapæ quinante ömæpodäni beyæ ante godonte ænämaï ingantawo. Iñæmpa waocä adoque wadepo cæte beyæ paga æninque todetiento deënadiota nänö ænimpota beyæ mänimæ godonte ænimæ imæmpa, ante wæcantapa.

⁶ Tömengä dicæ ömæpodäni beyæ ante pönëninque mänömainö ante apænecantawogaa. Wæætê tömengä nê awëmö ænongä inte mäninö ante apænecantapa. Tömënäni da wente æintaa

næænongä inte tömengä iñömö, Tömënäni da wënin-ta incæ pancataa botö qui bacæimpa, ante awëmö ænongä inte mänömaï apæneçantapa. ⁷ Itota wæætë tömengä ingante,

—Onquiyængä ingante piinte änewënämaï incæbi-impä. Mänimæ botö daga wenguiönæ ante manguë-nengä inte tömengä botö baö näni daga wenguinque ante eyepæ iñonte öni paacantapa. ⁸ Ömæpodäni cöwë mīnitö weca quëwënäni inänipa. Botö guiquënë wīi cöwë mīnitö weca quëwëmo imopa, ante apæne-gacäimpa.

Datado ingante wænongæimpa, ante tedewënäni

⁹ Itota Betänia ponte ongongampa, ante apænedäni ëñëningue oodeoidi nanguï inäni tömengä weca pönäni incæte wīi tömengä beyænque pönänintapa.

Wæætë adobaï Datado ingante angä nê ñäni ömæmönningä ingante acæte ante pongadänimpa.

¹⁰ Mänömaï beyæ Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni iñömö, Æbänö cæte Datado ingante adobaï wænömö wænguingää, ante godongämæ tedewënänitapa. ¹¹ Iñæmpa oodeoidi nanguï inäni, Datado beyæ mönitö imönite emö cæte Itota ingante pönëningue tömengä gämænö godänipa, ante wæ-gadänimpa.

Itota Eedotadëe iñömö pongä

(Mäateo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40)

¹² Iimö ate, Eedotadëe iñömö poncæte ante Itota idömæ pongampa, ante apænedäni ëñëningue ææmæ beyæ ante tæiyænäni pöninäni iñömö, ¹³ yädëmæmäa wangö tate mäo bee tente taodinqe yedæ aa pedinqe,

—Möni quëwenguinque ante, Badogaa, ante tomönipa. Bitö Awënë Wængongui emöwo beyænque pömi ininqe bitö toquinque edæ Wængongui bitö imite waa cæcæcäimpa. Bitö idægoidi Awënë inömi inte bitö toquinque ingæimpa.

¹⁴ Ante yedæ äñönäni Itota iñömö bodo wengä ate æninqe tömengäa æi contate pongantapa. Wëenëñedë Wængongui beyæ iïmaï ante näni yewæ-monte angainö baï iinqe cædinque pongantapa.

¹⁵ "Tiöno iñömö quëwëmini iñömö edæ guïñënämaï iedäni.

Mīnitö Awënë Odeye ñöwo mīnitö weca pongä aedäni. Edæ bodo wengäa æi contate pongampa," ante yewæmongadänimpa. ¹⁶ Tömënäni dodäni näni angai baï cædinque Itota ingante bee tencæ taodäni adinqe Itota nänö nê emiñænäni iñömö, Æbänö cædänii, ante mäniñedë ëñënämaï inte wædönänim-pa. Wæætë edæ Itota Wængongui ñäö emöñömö ocæë emænte gocä adinqe tömengä emiñænäni mäniñedë ate edæ, Itota ingante waodäni ñöwo näni cædönö ante dodäni wëenëñedë yewæmongadänimpa, ante pönente wædönänimpa.

¹⁷ Datado wodi ontatodë ongöñongante Itota, Ta pöe, ante aa pecä ëñëningue nê wæningä incæ ñäni ömæmöninqe ta pongä adinqe Itota weca godongämæ ongöninäni nanguï inäni iñömö, Itota mänömaï cæcä atamönipa, ante gode ä gode ä cædönänimpa. ¹⁸ Iñinqe edæ, Itota mänömaï bamö-nengæ cæcampa, ante apænedäni ëñente beyænque waodäni tæiyænäni Itota weca bee tencæ pönänitapa. ¹⁹ Mänömaï beyæ Paditeoidi iñömö nämanque godongämæ tedewënänitapa.

—Waodäni tömänäni æbänö tömengä miñæ tee em-po godäni ante aedäni. Mänii beyæ ante, Mönö cædinö wīi eyepæ impa, ante adinqe, Mönö æbänö cæte godömenque cæquimö, ante wægadänimpa.

Guidiegoidi pancadäniya Itota ingante diqui mīnäni

²⁰ Eedotadëe iñömö tömënäni ææmæ cæyedë Wæn-gongui ingante waa ate apæneccæte ante nê pönäni pancadäniya iñömö guidiegoidi inönänimpa.

²¹ Mäninäni iñömö Pedipe weca pöninqe edæ, —Awënë, ëñëmi. Mönitö Itota ingante ainëmönipa, ante änänitapa. Mäningä Pedipe iñömö Betaida quëwëñömö Gadideabæ quëwente pongä inongäim-pa.

²² Tömengä iñömö Æntade weca gote tömengä in-gante guidiegoidi näni äninö ante apæneccä ate tömë-na wæætë Itota weca guëa godinqe tömengä in-gante äñöna, ²³ Itota wæætë,

—Wængongui nänö cæönæ do ba ininqe tömengä pönö cæcä beyænque botö Waobo ëñagaimö iñömö ñäö apäite ëmoncæboimpa. ²⁴ Mīnitö iminite näwangä ämopa. Tömëmö onguipo quiyadimö incæ yabæque ñömäadämaï i baï ædö cæte tä bocate pædinque tömëmö nanguï pönī imonguii. Wæætë tömëmö yabæque ñömäate ate tä bocate pædinque nanguï pönī imopa. Botö adobaï wænguënëmö imopa. Botö wīi wæmo baï ædö cæte waodäni tæiyænäni botö quinäni baquinäni. ²⁵ Nê, Nämanque pönente quëwë-mote, ante pönengä iñömö edæ tömengä nänö quëwenguimämo incæ wo ewente bacæcäimpa. Ingui-poga quëwëñedë nê, Wīi nämanque pönente quëwë-mote, ante pönengä guiquënë tömengä nänö wan-tæpiyæ quëwenguinö ante do ëadingä inte tömengä nänö wænämaï quëwenguinque gocæcäimpa.

²⁶ Æcänö botö imote nê cæda ina tömengä iñömö edæ botö imote tee empo goquënegä ingampa. Ayæ æyömönö botö quëwëmo botö imote nê cædongä adoyömö quëwencæcäimpa. Botö Mæmpo iñömö botö imote nê cædongä ingante waa acæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota, Botö wæncæboimpa, ante apæneccä

²⁷ Ayæ godömenque apænedinqe Itota iïmaï apæneçantapa. "Botö guïñëmämo entawëningue wæbo inte quinö anguimoo. 'Botö Mæmpo ëñëmi, än-

inque, Botö nantate wæwenguionæ oo pönī ba incæte bitö pönö ö æmi ate wæwënämaī bacæboimpa, ante botö wīl mænömainö ante ancæboimpa. Edæ botö wæwenguinö beyæ ante pontabopa. ²⁸ Mæmpo, Bitö æbänö ñäö apäite emömi imii, ante odömömi acædänimpa,” angantapa.

Äñongä öönædē inö tedepämo apænedinque, “Botö æbänö ñäö apäite emömo imopa, ante do odömontabopa. Ayæ wæætē adodö cæcæboimpa,” ante apæneccä eññänitapa.

²⁹ Mäniñömö godongämæ ongönäni nanguī inäni iñömö mänimämo eññinque edæ, Detæbo tæi tēmämo bai impa, ante wædänitapa. Wadäni guiquenē,
—Anquedo iñömö tömengä ingante apæneccantapa, ante änänitapa.

³⁰ Itota iñömö wæætē,
—Mänimämo wīl botö beyæ ante apæneccampa. Wæætē mīnitö beyæ ante apæneccampa. ³¹ Nöwoyedē Wængonguī inguipoga quëwënäni inänite apænte nänö panguinö iñömö edæ oo baquinö anguënē. Inguipogaque quëwënäni awënë iñongante wënæ ingante Wængonguī ñöwoyedē, Gobäwe, angä gocæcäimpa. ³² Botö imote awäa timpodique ængæ gantidänäni wægömo ate botö waodäni tömänäni inänite, Mīnitö botö weca poncæminimpa, ante aa pecæboimpa, ante Itota apæneccantapa.

³³ Mänömainö ante apænedinque tömengä, Æbänö wænguimoo, ante eññæcädänimpa, ante apæneccantapa. ³⁴ Eññinque mäniñömö ongönäni nanguī inäni,
—Mönitö iñæmpa, Mönö Codito cöwē ee ongoncæcäimpa, ante dodäni nāni wææ angainö ante yewæmonte ongompä, ante eññtamönipa. Incæte bitö iñömö namanque äninque, Botö Waobo eñgäimo iñömote botö imote awäa timpodique gö cædäni wægonguimo imopa, ante ædö cæte ämii. Äninque, Iñgä Waocä nē eñgäingä iñæmpa ee ongönämaī wænte goquingä.

³⁵ Ante wæyönäni Itota tömënäni inänite,
—Botö, Waodäni mīmönē ñäö bai entawëninque quëwæcädänimpa, ante pontabopa. Wædænque ayæ iñö botö mīnitö weca quëwëninque mīnitö iminöte odömonte apænebopa. Mönitö taadö wëmö badämaī ingæimpa, ante mīnitö taadö ayæ ñäö iñedē goedäni. Edæ wëmö iñömö nē gocä iñömö tömengä edæ, Ædönö goboo, ante eññämaī ingampa. ³⁶ Botö ñäö bai emönömo imopa. Ñäö iñömö nē cægömöni incæmönimpa, ante bacæte ante cædinque mīnitö iñömö botö mīnitö weca ayæ ongöñömote botö imote pönëdäni ämopa, angantapa.

Tömengä iinque apænete ate wadæ godinque wë womonte ongongacäimpa.

Oodeoidi Itota ingante iimaī cæte pönënämaī inänipa

³⁷ Itota oodeoidi weca nanguī bamönengæ cæte odömongä incæte tömënäni ayæ tömengä ingante pönënämaī inänitapa. ³⁸ Wængonguī beyæ nē apæneccä Itaiya wodi iimaī ante do nänö angainö bai iinque baquinque tömënäni mænömaī cædönänimpa.

“Awënë Wængonguī eññemi. Mönitö apænemöni tömënäni nāni eññenö ante edæ æcänö eññente pönengä. Iñæmpa nē pönengä iñömö edæ dæ angä awædö.

Ayæ Awënë Wængonguī nänö tæi piñænte cægäinö ante æcänö ada iñömö edæ dæ angampa.”

³⁹ Iinque tömënäni ædö cæte pönenguinänii, ante Itaiya wodi edæ wayömö yewæmöninque, Wængonguī iimainö ante cæcä beyæ pönënäni inänipa, ante yewæmongacäimpa.

⁴⁰ “Tömënäni botö gämænö ocæ emænte pönäni bai botö wæætē, Waa bacæminimpa, ante godö cæcædömoimpa.

Incæte mænömaī cædämaī incæboimpa, ante Wængonguī iimaī cægacäimpa.

Tömengä godö cæcä beyænque waodäni ba-betamönäni bai adämaī bagadänimpa.

Adobaī mīmönē nāni pönënö ömædē badinque eññämaī bagadänimpa.

Edæ, Tömënäni nāni adinö ante eññämaī incædänimpa, ante cædinque

ayæ edæ, Tömënäni nāni eññenö ante eññämaī incædänimpa,” ante wææ cægacäimpa.

ante Itaiya wodi yewæmongacäimpa. ⁴¹ Itaiya wodi Itota nänö ñäö emömämo æbänö inguī, ante do ate bai ingaingä inte edæ Itota ingantedö ante mäninö ante doyedē angacäimpa.

⁴² Nöwo guiquenē oodeoidi awënëidi tæiyænäni Itota ingante pönënänimpa. Incæte Paditeoidi beyæ guññänäni inte, Mönö odömöincönē go guiyömönite tömënäni mönitö imönite wīl tatodoncædänimpa, ante wææ cædinque tömënäni nē pönënäni incæ waodäni eññönäni pæ wëenete tededämaī inänimpa.

⁴³ Edæ mäninäni, Waodäni mönitö imönite waa ate apæneccædänimpa, ante nanguī äinente wædäni inönänimpa. Adodäni, Wængonguī mönitö imönite waa ate apæneccæcäimpa, ante pönömenque äinente wædäni inönänimpa.

Itota nänö änö beyænque waodäni apænte wæcædänimpa

⁴⁴ Itota yedæ äninque aa pecantapa. “Botö imote nē pönengä iñömö wīl botö adoboque imote pönëngä ingampa. Wæætē edæ botö imote nē da pönongaingä ingante tömengä adobaī pönengä inongäimpa.

⁴⁵ Adocä botö imote nē acä iñömö tömengä botö imote nē da pönongaingä ingante adobaī acä ingampa. ⁴⁶ Botö imote nē wede pönënäni iñönäni ado-

canque incæ wēmō iñōmō wīi godōmenque ee on-goncæcäimpa, ante cædinque botō iñōmō inguipoga quëwënäni weca ñäō baī inōmo inte pontabopa.”

⁴⁷ “Waocä botō äno ëñëninque wīi ëñente cæcä ingä incæte botō tömengä ingante apænte änämaī imopa. Edæ botō wīi inguipoga quëwënäni inänite apæneceate ante pontabopa. Wæætë inguipoga quëwënäni inänite æmo beyænque quëwencæminim-pa, ante pontabopa cæminii. ⁴⁸ Botō imote nē Baa angä iñōmō tömengä botō änönō ante, Dicæ pönëmo-gaa, angä iñongante tömengä ingante nē apænte äno incæ edæ mæ ongompä. Inguipoga iinque baquïönæ iñonte botō äninō incæ nē apænte anguingä baī ba in- inque mäningä ingante, Bitō pante wæquinque Baa angabiimpa, ante baī apænete ingæimpa. ⁴⁹ Edæ botō wīi nämanque pönëninque apænetabopa. Wæætë, Botō quïno apænequïmoo, ante, Æbänō ante apænequïmoo, ante botō Mæmpo botō imote nē da pönongaingä iñōmō tömengä botō imote wææ angä ëñëninque apænetabopa. ⁵⁰ Tömengä nänō wææ an-gainō ëñente cæbo beyænque mīnitō wantæpiyæ cōwë quëwencæminim-pa, ante do ëñëmopa. Iinque botō Mæmpo botō imote nänō angainō ante botō adodō ante apænebopa,” ante Itota mäniñedë iinque apænegacäimpa.

Itota incæ tömengä ëmiñænäni önōwa mënōwacä

13 Patowa näni ämæ wantæyō bacæimpa, ante näni cæyedë Itota iñōmō, Botō inguipoga quëwente ëmō cæte botō Mæmpo weca ocæ ëmænte æi goquïönæ do bacæimpa, ante do ëñëngäimpa. Itota ingante pönënanäni nē inguipoga quëwënäni iñönänite tömengä tömënäni inänite waadete pönë-ninque ñōwoyedë, Botō æbänō nanguī waadete pönë-mo imoo, ante odōmongäimpa.

² Gäwadecæ bayō Itota tömengä ëmiñænäni tönō godongämæ cæññänäni wënæ awënë cæcä beyænque Timönō wengä Codaa Icadote iñōmō, Itota ingante odōmonte godoncæboimpa, ante pönengä inongäim-pa. ³ Itota iñōmō, Quincoomë ongoncoo incæ Wængonguī pönō cæcä beyænque botō tömancoo awënë badinque nämä tæi piñænte nē ämo imopa, ante ëñëngäimpa. Ayæ edæ Wængonguī weca quëwente wææ pönimo inte botō Wængonguī weca ocæ ëmænte goquïmo imopa, ante do ëñëngäimpa.

⁴ Mäninō ante ëñëngä incæ tömengä iinque cænte ate ængæ gantidique yabæcoo gä tadongadinque wadæ caaincoo æninque önoncadeyæ inō goti paden-gantapa. ⁵ Ayæ ate æpæ mënongaquintadë pe ñiñæn-inque tömengä ëmiñænäni tömänäni önōwa mënōwadinque wadæ caaincoo goti padëincoo inte wadæ cæwacæ tæcæ cæcantapa.

⁶ Mänömaī cædinque tömengä Timönō Pegodo weca pongä adinque adocä iñōmō tömengä ingante,

—Bitō botō Awënë imi incæte botō önōwa mënōwacæ pömitawo.

⁷ Ante äñongä Itota wæætë,

—Nöwoque botō æbänō cæboo, ante ëñënämaī imi-pa. Incæte ayæ ate ëñencæbiimpa.

⁸ Angä ëñëninque Pegodo,

—Botō önōwa cōwë mënōwadämaī incæbiimpa, ante Baa ämpo cæbii.

Ante äñongä Itota godōmenque,

—Botō bitō önōwa mënōwadämaī imo baī bitō wīi botō quïmi imäimipa, ante angantapa.

⁹ Mäninō angä ëñëninque Timönō Pegodo wæætë,

—Awënë, Mänömaī i iinque bitō wīi botō önōwaque mënōwaquïmi. Wæætë botō önonpo adobaī mënompodique botō ocabo mënöncae.

¹⁰ Ante äñongä Itota wæætë,

—Æpæ nē äadingä iñōmō tömengä baō ëñayō tömäñō waëmō impa. Iinque tömengä önōwaque nä-manque mënōwacä inte eyepæ impa. Mīnitō do mīmō mënongate waëmō entawënöminäni iminipa. Incæte wīi tömäminäni waëmō entawëmäni iminipa, angantapa.

¹¹ Edæ, Æcänō botō imote nē odōmonte godonguingä ingä, ante tömengä do ëñëngäimpa. Mänö-maī beyæ tömengä, “Mīnitō wīi tömäminäni do mënongate waëmō entawënöminäni iminipa,” angantapa.

¹² Ayæ tömënäni önōwa iinque mënōwadinque tö-mengä yabæcoo wëñadinque tömengä adodō gote tæ contadinque tömënäni inänite,

—Botō mänömaī cædinque mīnitō beyæ ante quïno cæboo, ante ëñëmīnitawo, ante äninque Itota godō-menque, ¹³ Mīnitō botō imote, Nē Odömömi imipa, ä-ninque ayæ adobaī, Awënë imipa, äminäni iminipa. Edæ botō mīnitō Awënë inōmo iinque mīnitō mänömaīnō ante näwangä ante äminäni. ¹⁴ Botō iñōmō mīnitō Awënë inōmo inte nē mīnitō iminäni Odömömi imo incæ mīnitō önōwa do mënōwabo aminäni. Iinque botō mänömaī mënōwabo baī mīnitō adobaī wacä önōwa wacä önōwa mënōwaquënëmäni iminäni.

¹⁵ Botō cæbo baī mīnitō adobaī cæcæminim-pa, ante cædinque botō mīnitō beyæ ante cæbo aedäni.

¹⁶ Mīnitō iminäni näwangä ämpo. Awënë ñænængä inongä iñongante tömengä ingante nē cæcä iñōmō wīi godōmenque ñænængä ingampa. Awënë nē da godongä ñænængä iñongä tömengä nänō nē da godöningä wæætë wīi godōmenque ñænængä ingam-pa. ¹⁷ Mīnitō ñōwo mäninō ante ëñënimäni inte edæ ado ante cæminäni iinque mīni toquinque bacæimpa, ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, “Botō wīi tömäminäni beyæ antabopa. Botō apænte äninäni ædänidö inänii, ante botō nē ëñëmo imopa. Wængonguī angä ëñente näni yewæmongainō baī iinque bacæimpa, ante iimäi bacæ cæpa. ‘Botō tönō godongämæ nē cængongä iñōmō botō imote nē piinte cæcä bacantapa.’ ¹⁹ Mänömaī ba adinque edæ mīnitō botō imotedö ante apænedinque, Tömengä mönō Codito inongä ingampa, ante pö-

nencæminimpa, ante cædinqe botö ñowo ayæ badämaï iñedë mīnitö imīnite ämopa. ²⁰ Mīnitö imīnite näwangä ämopa. Æcämenque botö nē da godongaingä ingante æna tömengä iñömö edæ botö imote adobaï ængä ingampa. Ayæ æcämenque botö imote æna tömengä iñömö botö imote nē da pönongaingä ingante ængä ingampa cæminii,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota ingante Codaa nē godonguingä ingampa, ante
(Mäateo 26.20-25; Mäadoco 14.17-21; Odoca 22.21-23)

²¹ Mäninö angä ate Itota iñömö tömengä nänö wæwämämo entawëninque wæcä inte, Näwangä ante apænebo eñëedäni. Mīni cabo incæ adocanque, Æncädänimpa, ante botö imote odömonte pædæ godonguingä ingampa.

²² Ante apænecä wædinqe tömengä emiñænäni, Æcänö ingante apænecäa, ante eñënämaï inte godongämæ wacä ingä wacä ingä adänitapa. ²³ Itota emiñænäni adocanque iñömö Itota nänö nē waadete pönengaingä inongäimpa. Tömengä iñömö Itota tönö äañömonque tæ contate ongönäimpa. ²⁴ Timönö Pegodo iñömö iingä ingante ömö ömö cædinqe angampa. Bitö Itota ingante, Æcänö ingää, ante ämi angä eñente ate apænebi eñëmönie. ²⁵ Angä eñëinque mäningä Itota tönö äañömonque nē tæ contacä iñömö,

—Awënë, æcänö ingää, ante apænebi eñëmönie, ante tömengä ingante äñongä.

²⁶ Itota wæætë,

—Botö ii päö owætaca mii cæte godömo nē ænguingä iñömö tömengä nē cæquingä ingampa.

Ayæ päö owætaca mii cædinqe Timönö wë Codaa Icadote ingante godongantapa. ²⁷ Codaa päö ængä ate Tatäna iñömö tömengäa do guiigacäimpa. Ininque tömengä ingante,

—Bitö quinö cæcæ cæbii edæ quingæ cæe, ante Itota angantapa.

²⁸ Wadäni adoyömö nē cænäni iñömö, Itota quinante mäninö ante tömengä ingante angää, ante eñënämaï inönänimpa. ²⁹ Edæ Codaa tömënäni da wente æinta næænongä ingä beyæ tömënäni pancadäniya, Ææmæ beyæ ante mönö cængui wii eyepæ eamöni ininque, Bitö godonte æncæbiimpa, ante Itota angampa, ante pönënonänimpa. Adobaï ömæpodäni inänite, Godömi ænguinänimpa, ante Itota angampa, ante pönënonänimpa.

³⁰ Codaa päö ænte ate tao gogacäimpa. Do woyowotæ inönimpa.

Itota nänö wææ änönö ante ñowo angampa

³¹ Codaa dæ gocä adinqe Itota,

—Botö Waobo eñagaïmo inte æbänö ñäö apäite emönömo imoo, ante ñowo edonque bacæimpa. Botö cæquinö beyæ Wængongui æbänö ñäö apäite

emongä ingää, ante edonque bacæimpa. ³² Ayæ botö cæquinö beyæ Wængongui ñäö apäite nänö emönö edonque ba ininque Wængongui cæcä ate botö ñäö apäite botö emönö adobaï edonque bacæimpa. Ayæ mänömaï Wængongui wantæyö cæcæcäimpa. ³³ Botö wëmini botö mīnitö weca wantæyö quëwëninque gobopa. Mīnitö botö imote ante diqui diqui minguimīni imīnīpa. Ayæ oodeoidi inänite botö angainö bai ñowo mīnitö imīnite adodö ämopa. Botö goquiñömö ante mīnitö ædö cæte ponguimīni imīnīi. ³⁴ Botö wææ änönö ante ñowo mīnitö imīnite ämopa. Wacä ingä wacä ingä waadete pönencæminimpa. Botö mīnitö imīnite waadete pönënömo bai mīnitö adobaï wacä ingä wacä ingä waadete pönenguënemīni imīnīpa. ³⁵ Mīnitö wacä ingä wacä ingä waadete pönemīni adinqe wadäni tömänäni, Mīnitö Itota nänö nē emiñæmīni imīnīpa, ante eñencädänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, anguingä ingampa, ante
(Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Odoca 22.31-34)

³⁶ Timönö Pegodo tömengä ingante,
—Awënë, ædöme gobii.

Ante äñongä Itota wæætë,

—Botö goquiñömö ante bitö ædö cæte botö imote ñowo tee empo ponguimi imii. Ayæ ate guiquënë bitö botö imote tee empo ponguimi incæbiimpa, angantapa.

³⁷ Pegodo godömenque,

—Awënë, äninque, Botö quinante bitö imite ñowo tee empo godämaï imoo, ante wæcampa. Botö Ao äninque bitö beyæ ante nämä wænguimo imopa.

³⁸ Ante äñongä Itota wæætë,

—Bitö Ao äninque botö beyæ ante näwangä wænguimi imiyaa. Bitö imite näwangä ante apænebo eñëe. Tawadiya pedämaï iñonte bitö iñömö botö imotedö, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguimi imīpa, ante apænegacäimpa.

Mæmpo weca mönö godö ante Itota taadö bai ingampa

14 Itota tömengä emiñænäni inänite, “Mimönë guifñente wædämaï iedäni. Wæætë Wængongui ingante wede pönëedäni, angantapa. Ayæ adobaï botö imote wede pönëedäni. ² Botö Mæmpo nänö quëwëñömö onconcoo bacoo pönī mäe ongompa. Mänömaï impa, ante wii näwangä i bai botö mīnitö imīnite ancædömoimpa. Mīnitö beyæ ante botö, Mīni ponte quëwengui onconcoo ante tömäa ædæmö badoncæte ante mäniñömö gocæboimpa. ³ Ayæ mīnitö quëwengui onconcoo tömäa ædæmö mänoncæte ante gobo ininque botö ocæ emænte poncæboimpa. Pöninque mīnitö botö quëwëñömö adoyömö botö tönö godongämæ quëwencæminimpa, ante botö mīnitö imīnite ænte mäibo æicæminimpa.

⁴ Botö goquiñömö æyömönö i, ante ayæ mäniñömö gocæte ante taadö godö ante mīnitö do eñëminipa," ante Itota apænecantapa.

⁵ Apæneca eñëninque Tömato iñömö tömengä ingante,

—Awënë, Ædömë goquimii, ante mōnitö eñënamai imōni inte mōnitö mäninö bitö goquinö ædönö i, ante taadö ædö cæte eñenguimōnii.

⁶ Åñongä Itota wæætë,

—Botö iñömö tömëmo në taadömo bai inömo imopa. Ayæ botö adobo në näwangä änö bai inömo bai iñömote mīnitö æbänö näwangä impa, ante eñenguimīni iminipa. Botö edæ në Quëwëmo inte pönö cæbo beyænque mīnitö quëwenguimīni iminipa. Botö wii pönö cæbo bai waocä æcämenque incæ botö Mæmpocä weca godāmai incædongäimpa. ⁷ Botö imote do ate pönëmīni ininque mīnitö botö Mæmpo ingante adobai ate pönëmīni imaiminipa. Nöwo tömengä ingante tæcæ ate bai pönëmīni inte mīnitö tömengä ingante cōwë në agaimīni incæminimpa, ante apænecantapa.

⁸ Mäninö apæneca eñëninque Pedipe iñömö,

—Awënë, Mæmpocä ingante odömömi amōnie. Mäninque adinque idæwaa. Eyepæ impa.

⁹ Åñongä Itota wæætë,

—Pedipe eñëmi. Botö mīnitö weca wantæpiyæ quëwëmo incæ bitö ayæ botö imote adāmai inte bai pönënamai imitawo. Në botö imote acä iñömö tömengä adobai Mæmpocä ingante në acä ingampa. Ininque bitö iñömö, Mæmpocä ingante odömömi amōnie, ante ædö cæte botö imote ämii. ¹⁰ Wæmpocä nempo botö në quëwëmo imopa, ante ayæ, Wæmpocä ingante botö entawëmo imopa, ante bitö pönënamai imitawo. Botö mīnitö iminite, Æbänö apæneboo, ante wii nämanque pönëninque apænebopa. Wæætë botö Wæmpocä incæ botö tönö në äawocaque bai quëwëmongä inte edæ tömengä nänö cædö ante në cæcä ingampa. ¹¹ Tömengä nempo quëwëmo imopa, ante ayæ, Tömengä ingante botö entawëmo imopa, ante mīnitö iminite apænebo eñëninque pönëdäni. Wæætë edæ mīnitö botö änö beyænque ayæ pönënamai imini incæte botö bamōnengæ nangui cædinö adinque mäninö beyænque pönëdäni. ¹² Mīnitö iminite näwangä ämopa. Botö imote në wede pönengä iñömö tömengä botö cæbai adobai cæcæcäimpa. Ayæ botö Mæmpocä weca ocæ emænte gobo beyæ në wede pönengä iñömö edæ wii önonque botö cæbai cædinque godömenque cæquingä ingampa. ¹³ Mīnitö botö emöwo ante apænedinque quiëmë æncæte ante apænemīni eñëninque botö Wængongui Wëmo inömo inte edæ, Mæmpocä nänö ñäö emömämo edonque pōni acædänimpa, ante cædinque mīnitö änö bai edæ do cæcæboimpa. ¹⁴ Mīnitö, Ænguimōni, ante quiëmë beyæ ante botö emöwo ante botö imo apænemīni eñëninque do cæcæboimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca poncæcäimpa, ante

¹⁵ Ayæ godömenque apænedinque Itota iimai ante apænecantapa. "Mīnitö botö imote waadete pönëmīni ininque botö wææ angainö ante eñente cæquimīni imaiminipa. ¹⁶ Ayæ, Wacä botö beyæ ante mīnitö tönö godongämæ cæquingä, ante botö iñömö botö Mæmpocä ingante, Da godömi gocæe, ante apæneceboimpa. Ayæ tömengä botö änö ante do eñente cædinque edæ, Tömengä mīnitö tönö cōwë ongonte godongämæ cæcæcäimpa, ante cædinque adocä ingante mīnitö weca da pönongä ponguingä ingampa.

¹⁷ Wængongui në nö cæcä ingampa, ante näwangä impa, ante Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ në odömongä inongä ingampa. Incæte waodäni në inguipogaque quëwënanai iñömö tömengä ingante adāmai inäni inte pönënamai inönäni inte edæ ædö cæte tömengä ingante Ao ante ænguinanii. Wæætë edæ tömengä mīnitö weca quëwëmongä iñongante mīnitö tömengä ingante në entawenguimīni inte tömengä ingante do ate bai pönëmīni iminipa," ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, "Botö wii mīnitö nöwamīni bai mīni baquinque ante edæ emö cæte goquimo imopa. Wæætë mīnitö weca ocæ emænte poncæboimpa.

¹⁹ Wantæ ate waodäni në inguipogaque quëwënanai iñömö edæ botö imote adāmai inguinäni inäni. Mīnitö guiquënë botö imote aquimīni iminipa. Edæ botö quëwëmo beyænque mīnitö adobai quëwëcæminimpa. ²⁰ Ayæ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca nänö ponguionæ iñonte mīnitö iñömö edæ, Mönö æbänö äanque bai quëwëmo imö, ante eñëncæminimpa. Edæ, Botö Mæmpocä nempo quëwëmo imopa, ante ayæ edæ, Mīnitö botö nempo quëwëmīni iminipa, ante ayæ, Mīnitö iminite adobai botö entawëmo quëwënomīni iminipa, ante mīnitö eñëncæminimpa. ²¹ Æcänö botö wææ angainö ö æninque eñente cæda tömengä iñömö botö imote në waadete pönengä ingampa. Botö imote në waadete pönengä ingante botö Mæmpo näëmæ waadete pönencæcäimpa. Ayæ botö adobai mäningä ingante waadete pönencæboimpa. Ayæ, Botö æbänö imoo, ante tömengä ingante odömömo acæcäimpa," ante Itota apænecantapa.

²² Codaa iñömö edæ wii Codaa Icadote wacä Codaa iñömö edæ Itota ingante apænecantapa.

—Awënë iñæmpa bitö mōnitö imōnite apænedinque, Botö æbänö imoo, ante odömömo acæminimpa, äninque quinante wæætë, Inguipogaque quëwënanai inänite odömönāmai incæboimpa, ante pönëninque cæbitawo, angantapa.

²³ Itota wæætë,

—Waocä botö imote në waadete pönengä ininque tömengä iñömö botö odömonte apænedö ante eñente cædongä imaingampa. Botö Mæmpo adocä ingante waadete pönengingä ingampa. Ayæ mönatö tömengä tönö cöwë godongämæ quëwencæte ante tömengä weca ponguimöna imönapa. ²⁴ Botö imote në waadete pönënamai ingä guiquënë tömengä iñömö botö odömonte apænedönö ante eñënamai cædongä ingampa. Mäninö botö odömonte apænebo mîni eñëninö iñömö wii botö nämä pönëninque apænedinö impa. Wæætë botö imote në da pönongingä nänö angainö impa, ante Itota apænecantapa.

²⁵ Ayæ apænedinque, “Minitö weca botö quëwëñedë botö mäninö ante mînitö iminite apænetabopa.

²⁶ Botö Mæmpocä botö emöwo beyæ ante tömengä Tæiyæ Waëmö Önowoca ingante da pönongä ponguingä inte tömengä mînitö tönö godongämæ në cædongä ingampa. Adocä mînitö iminite tömänö ante odömonte apænecä eñencæminimpa. Ayæ botö apænedö mîni eñëninö tömänö ante tömengä adodö apænecä wæætë pönencæminimpa,” ante Itota apænecantapa.

²⁷ Ayæ apænedinque, “Botö pönö cæbo beyænque mînitö gänë entawente quëwëedäni, ante pönö cædingque gobopa. Botö gänë entawëmämo incæ mînitö iminite pönömo æninque mînitö gänë pönente quëwencæminimpa. Botö inguipogaque quëwënäni nani godönö bai wii pönömo imopa. Nö cæte pönömo imopa. Mînitö mîmönë guifente wædämaï inte piyänë cæte quëwencæminimpa. ²⁸ Botö mînitö iminite emö cæte godinque mînitö weca ocæ emænte poncæboimpa, ante botö apænebo eñëmînitapa. Botö edæ, Botö Mæmpocä weca gocæboimpa, ante apænebo eñënimîni inte mînitö botö imote waadete pönëmîni ininque botö beyæ ante watapæ tobaimînipa. Edæ botö wii botö Mæmpo bai inömo inte wædämo inömo imopa. ²⁹ Mänömaï iinque ba adinque mînitö, Nawangä impa, ante pönencæminimpa, ante botö ñöwoque ayæ badämaï iñedë mînitö iminite apænetabopa,” ante Itota apænecantapa.

³⁰ Ayæ apænedinque, “Ii inguipogaque quëwënäni awënë iñömö wënæ inongä inte oo poncæ cæcampa. Iinque botö mînitö iminite wii wantæpiyæ ayæ apænebopa. Edæ tömengä ædö cæte botö imote nämä tæi piñænte në angä inguingä. ³¹ Incæte botö, Waodäni inguipogaque quëwënäni iñömö iimaï ante eñencædänimpa, ante cæbopa. Botö Mæmpo ingante botö waadete pönëmopa, ante ayæ, Botö Mæmpo botö imo wææ angä bai botö adodö cæbo imopa, ante tömënäni eñenguënänäni inänipa,” ante Itota iinque apænegacäimpa.

Ayæ, “Nöwo edæ ængæ gantidinqe mönö gocæimpa,” angacäimpa.

Itota näwä yowementa bai ingampa

15 Ayæ godömenque apænedinque Itota iimaï apænecantapa. “Botö näwä yowementa bai imopa. Ayæ botö Mæmpo yowementa në aacä bai ingampa. ² Botö imote pönënanäni tömänäni ii yowementa gædëmænto bai inänipa. Æcänö wii botö emiñængä bai cæda tömengä iñömö gædëmænto ömæcato bai ingampa. Botö Mæmpo gædëmænto ömæcato bai iñongante wangö topænte bai cædinque tömengä ingante wido cæcampa. Æcänö botö emiñængä bai cæda guiquënë tömengä gædëmænto tömenca incato bai ingampa. Gædëmænto tömenca incato incæ godömenque waa pædinque nanguï incacæimpa, ante wææ topæ wææ topæ cædäni bai botö Mæmpo iñömö adobaï cæcampa. Botö në emiñængä wii eyepæ cæcä adinque tömengä ingante wadæ cæcampa. ³ Botö änö ante mînitö iminite botö apænedinö beyæ mînitö mîmönë do mënongate quëwëmîni iminipa. ⁴ Mînitö botö nempo ee quëwënöminä incæminimpa. Ayæ adobaï mînitö botö imote cöwë entawente quëwënöminä iminipa. Gædëmænto yowementa adoyömö ibænte odæ yate bai pæte incate bapa. Edæ gædëmænto adotoque iñonte ædö cæte nämä cædinque incaquintoo. Mînitö iñömö, Tömenca incate bai mönö nanguï cæcæimpa, ante cædinque botö nempo ee quëwenguënëmîni iminipa,” ante Itota apænecantapa.

⁵ Ayæ apænedinque, “Botö yowementa bai imopa. Mînitö guiquënë gædëmænto bai iminipa. Waocä botö nempo ee quëwënonngä inte ayæ botö imote cöwë entawënonngä ingä ininque tömengä tömenca incate bai nanguï cæbaingampa. Wæætë edæ botö nempo quëwënämaï imîni ininque mînitö tömää cædämaï imaiminipa töö. ⁶ Në botö nempo ee quëwënämaï ingä iñömö tömengä gædëmænto nani wido cædinto bai ingampa. Mäninto amimö bayonte gæte mämö gongapamö ñö cædäni wo bæco bai cædinque tömengä ingante botö Mæmpo adobaï wido cæcä ingampa,” ante Itota apænecantapa.

⁷ Ayæ apænedinque, “Mînitö guiquënë botö nempo ee quëwëninque botö angainö ante ee entawente quëwëmîni ininque mînitö quiëmë æncæte ante äinëmîni incæ Wængonguï ingante apænëmîni inte tömengä wæætë pönongä æmaiminipa. ⁸ Mînitö nanguï pönî tömenca incate bai imîni inte, Mînitö botö emiñæmîni iminipa, ante edonque pönî ingæimpa. Mänömaï cæmîni ininque, Botö Mæmpo ñäö apäite emönongä ingampa, ante odömonte ingæimpa. ⁹ Botö Mæmpo iñömö botö imo waadete pönengä ingaingä bai botö adobaï mînitö iminite waadete pönëmo intabopa. Botö në waadete pönëmo iñömote mînitö iñömö botö nempo ee ongöedäni. ¹⁰ Botö Mæmpo në waadecä iñongante botö tömengä nänö wææ angainö ante eñente cædimö inte tömengä nempo ee

ongömopa. Minitö adobaï botö në waadete pönemo iñömote minitö botö wææ angainö ante eñente cæmini ininque edæ botö nempo ee ongömïni ïmaïminipa," ante Itota apæñecantapa.

¹¹ Ayæ apæñedinque, "Botö watapæ topämo ante minitö mimönë entawëninque watapæ tocæminimpa, ante ayæ, Mini watapæ topämo eyepæ ingæimpa, ante botö minitö iminite mäninö ante apænetabopa. ¹² Botö wææ änö iñömö ïmaï ante impa. Minitö iminite botö waadete pönëninö bai minitö adobaï wacä ingä wacä ingä waadete pönëedäni. ¹³ Æcänö nänö æmigoidi beyæ ante, Botö Ao äninque nämä incæ tömënäni beyæ ante wænguïmo, ante cæcä iñömö tömengä nänö waadete pönëmämo wii waodäni tömänäni waadete pönëmämo bai impa. Tömengä iñömö edæ godömenque nanguï waadete pönengä ingampa. ¹⁴ Minitö botö wææ angainö eñente cæmini ininque botö guidëmini ïmaïminipa. ¹⁵ Minitö botö imo në cædömini iminipa, ante botö minitö iminite godömenque apænedämaï imopa. Edæ awënë ingante në cæcä iñömö, Awënë æbänö cæcä, ante eñënämaingä ingampa. Wæætë edæ botö Mæmpo nänö angainö ante botö eñëninö tömänö ante minitö iminite apænebo eñëmini beyæ botö, Minitö botö guidëmini iminipa, ante apænedimo imopa. ¹⁶ Minitö wii botö imote apænte ænimini iminipa. Wæætë botö iñömö, Minitö botö emiñæmini inömini inte tömenca nanguï incate bai nanguï cæcæminimpa, ante minitö iminite apænte ænimo imopa. Minitö botö emiñæmini inömini inte cöwë cæmini ininque minitö quiëmë ante botö emöwo beyænque apænemini eñëninque Mæmpocä iñömö do pönongä æncæminimpa. ¹⁷ Botö wææ änö iñömö ïmaï ante impa. Minitö wacä ingä wacä ingä waadete pönëedäni," ante Itota apænegacäimpa.

Inguipogaque në quëwënäni Itotaidi inänite nani pïimämo

¹⁸ Mänömaïnö ante apæñedinque Itota godömenque ïmaï ante apæñecantapa. "Inguipogaque në quëwënäni iñömö minitö iminite pïinäni adinque minitö guiñënämaï inte edæ, Itota ingante do pïingadänimpa, ante pönëmïni iminipa. ¹⁹ Waodäni në inguipogaque quëwënäni nani cabo wacä ingä wacä ingä waadete pönënäni inänipa. Minitö inguipogaque nani quëwencabo tönö adomini imini bai tömënäni minitö iminite adobaï waadete pönencædönänimpa. Wæætë minitö inguipoga nani quëwencabo tönö adomini inämaï iminipa. Iñæmpa wëenëñedë minitö inguipoga quëwëñömïnite botö do minitö iminite apænte æntabopa. Mänömaï beyæ në inguipogaque quëwënäni iñömö minitö iminite pïinäni inänipa. ²⁰ Botö änö ante minitö iminite, Æbänö apæneboo, ante ñowo wæætë pönëedäni. 'Awënë ñænængä inongä iñongante tömengä ingante në cæcä iñömö wii godömenque ñænængä ingampa.' Waodäni botö

imote pïinäni wæwëmo bai minitö iminite adobaï pïinäni wæwëmini incæminimpa. Botö odömonte apænegainö ante eñente cædäni bai minitö odömonte apænedö ante adobaï eñente cæcædänimpa. ²¹ Minitö botö quimini iñömïnite edæ botö emöwo beyænque inäni, Botö imote në da pönongaingä, Æbänö ingää, ante eñënämaï inäni inte mänömaï edæ cæquinäni inänipa," ante Itota apæñecantapa.

²² Ayæ apæñedinque, "Botö tömënäni inänite wii ponte apænebo bai tömënäni nani wentamö mongænguïmämo mongænämaï incædönänimpa. Ñowo iñömö, Botö apænebo në eñëninäni inte tömënäni nani wentamö mongæmämo do mongænänipa. Iñæmpa Itota apæñecä eñënämaï imönipa, ante ædö cæte anguinänii. ²³ Botö imote në pïingä iñömö tömengä adobaï botö Mæmpocä ingante pïingä ingampa. ²⁴ Wacä, Botö bamönengæ botö cæbai adobaï cæcä iñömö cöwë dæ angampa. Ininque botö wii tömënäni weca bamönengæ cæbo bai tömënäni nani wentamö mongænguïmämo mongænämaï incædönänimpa. Incæte, Botö æbänö cæboo, ante do adäni incæ tömënäni botö imote pïin- inque botö Mæmpo ingante adobaï pïinänitapa. ²⁵ Dodäni nani wææ yewæmongaintaa yewæmön- inque ïmaï ante nani apænegainö bai ñowodäni nani cædö beyæ edæ inque batimpa. 'Botö imote önonque pïinänitapa,' ante yewæmongadänimpa," ante Itota apæñecantapa.

²⁶ Ayæ apæñedinque, "Botö edæ botö Mæmpo weca ocæ emænte gote ate minitö beyæ ante minitö tönö godongämæ cæquingä ingante da pönoncæboimpa. Mäningä iñömö Wængongui Tæiyæ Waëmö Önowoca inongä inte edæ, Æbänö näwangä i, ante apæñecä eñencæminimpa. Tömengä botö Mæmpo weca quëwente ponguingä ingampa. Pöninque tömengä, Botö æbänö cæboo, ante apæñecä eñencæminimpa. ²⁷ Minitö adobaï wëenëñedë botö mä cæyedë do botö miñæ godimini imini inte edæ, Botö æbänö cæboo, ante apænequënëmini iminipa," ante Itota tömengä nänö në emiñænäni inänite apænegacäimpa.

16 Godömenque apæñedinque Itota ïmaï apæñecantapa. "Minitö oda cædämaï tæi gongænte ongoncæminimpa, ante cædinque botö minitö iminite mäninö ante tömänö apænetabopa. ² Minitö odömöincönë go guiyömïnite wadäni, Mönitö tönö godongämæ ongönämaï iedäni, ante minitö iminite tatodönäni gocæminimpa. Wii mäninonque cæquinänimpa. Wæætë incayæ ate æcämenque minitö iminite në wænonguïna ina iñömö tömengä, Botö Wængongui nänö cædö ante cæbopa, ante pönencæcäimpa. ³ Botö Mæmpo ingante wii adinque pönënämaï inäni inte ayæ botö imote adämaï inte bai pönënämaï inäni iñömö tömënäni iñömö minitö iminite mäninö cæquinäni inänipa. ⁴ Edæ mäniönæ bayonte minitö, Botö wææ angainö ante æbänö ämo, ante wæætë pönencæminimpa, ante botö

mīnitō īmīnīte mānīnō ante do apænetabopa," ante Itota apænegacäimpa.

Wængonguī Tæiyæ Waëmō Önōwoca nänō cædō

Ayæ godōmenque apænedinque Itota īīmaī apænecantapa. "Mīnitō tōnō wēēnēñedē godongāmæ ongōmo beyæ botō mānīnō ante mānīñedē apænedāmaī intabopa. ⁵ Botō īmo nē da pōnongaingā weca botō ñōwo pōnī ocæ ēmænte goquīmo incæte, Bitō æyōmōnō goquīmi, ante mīnitō tōmāmīni botō īmote ānāmaī īmīnīpa. ⁶ Botō mānīnō āmo beyæ mīnitō nangūī pōnī wæwēmīni īmīnīpa. ⁷ Incæte botō mīnitō īmīnīte nāwangā āmopa. Mīnitō beyæ waa ingæimpa, ante botō goquīmo īmopa. Botō wadæ godāmaī īmo bai mīnitō tōnō godongāmæ nē cæquingā īñōmō mīnitō weca pōnāmaī incædongäimpa. Wæætē edæ cōwē goquīmo inte godinque botō tōmengā ingante mīnitō weca da pōnōmo ponguingā ingampa. ⁸ Pōnīnque Wængonguī Tæiyæ Waëmō Önōwoca cæcā beyænque inguipogaque quēwēnāni, Mōnō wēnæ wēnæ cædōmō inte wentamō mongæmō awædō, ante wæcædānīpa. Ayæ tōmengā cæcā beyænque, Wængonguī weca æcānō nō cæte quēwēna īna, ante ēñencædānīpa. Ayæ Wængonguī apænte ante pancæcäimpa, ante adobāī ēñencædānīpa. ⁹ Edæ botō īmote nāni pōnēnāmaī īnō beyænque inguipogaque quēwēnāni īñōmō edæ, Mōnō wēnæ wēnæ cædonque ante cædinque pōnēnāmaī īmōmpa, ante wæcædānīpa, ante adocā cæcæcäimpa. ¹⁰ Ayæ edæ, Botō īñōmō botō Mæmpo weca gote quēwēñōmote mīnitō botō īmote adāmaī inguīmīni īmīnīpa. Īnīnque botō Mæmpo weca gote quēwēmo beyæ Wængonguī Tæiyæ Waëmō Önōwoca incæ, Æbānō nō cæte quēwenguīī, ante inguipogaque quēwēnāni īnānīte odōmonte apænecā ēñencædānīpa. ¹¹ Ayæ inguipogaque quēwēnāni awēñē īñongante wēnæ ingante Wængonguī, Botō pancæboimpa, ante do apænte angacäimpa, ante Wængonguī Tæiyæ Waëmō Önōwoca godō odōmonte apænecā beyænque ēñencædānīpa," ante Itota apænecantapa.

¹² Ayæ apænedinque, "Botō mīnitō īmīnīte nangūī ayæ apæneīnente wæbo incæte mīnitō ñōwo ganca ædō cæte ēñenguīmīnī. ¹³ Wængonguī Tæiyæ Waëmō Önōwoca pongā ate tōmengā īñōmō, Æbānō nāwangā īmpa, ante tōmānō ante mīnitō īmīnīte odōmonte apænecā ēñencæmīnīpa. Adocā, Æbānō apænequīmo, ante wīī nāmā pōnēnīnque apænecæcäimpa. Wæætē Wængonguī tōmengā ingante angā nänō ēñēnīnō ante Wængonguī Önōwoca īñōmō mānīnonque ante mīnitō īmīnīte odōmonte apænecā ēñencæmīnīpa. Ayæ, Īncayæ ate æbānō baquīī, ante tōmengā mīnitō īmīnīte apænecā ēñencæmīnīpa. ¹⁴ Botō æbānō ñāō apāite ēmōnōmo īmopa, ante edonque pōnī bacæimpa, ante cædinque tōmengā īñōmō botō entawēnō ante mīnitō īmīnīte odōmonte

apænecā ēñencæmīnīpa. ¹⁵ Botō Mæmpo nänō ēadoncoo īñōmō edæ tōmancoo botō quīncoo īmpa. Mānōmaī beyæ īīmaī apænetabopa. Tōmēmo entawenoo ante Wængonguī Önōwoca īñōmō mīnitō īmīnīte odōmonte apænecā ēñencæmīnīpa, ante apænetabopa," angantapa.

¹⁶ "Ayæ wantæ ate mīnitō botō īmote adāmaī inguīmīni īmīnīpa. Ayæ ate wantæyō īñōnte botō īmote wæætē acæmīnīpa," ante Itota apænegacäimpa.

Mīni wæwēmāmo incæ wæætē mīni toquinque bacæimpa

¹⁷ Tōmengā ēmīñænāni pancadāniya nāmanque godongāmæ apænedinque,

—Mānīnō ānīnque tōmengā, Mīnitō wantæ ate botō īmote adāmaī inguīmīni īmīnīpa, ante æbānō ancæte ante apænecāā, ante wædānīta. Ayæ, Wantæ īñōnte mīnitō botō īmote wæætē acæmīnīpa, ante ayæ, Botō Mæmpo weca gote quēwēmo beyæ īmpa, ante Itota apænecā awædō, ante apænedānīta.

¹⁸ Tōmēnāni wæætē wæætē, Mānīnō tōmengā, Wantæyō, ante nänō ānō īñōmō edæ æbānō ante apænecāā, ante wædānīta. Tōmengā æbānō ancæte ante apænecāā, ante ēñēnāmaī īmōnīpa, ante wædānīta.

¹⁹ Tōmēnāni mānīnō ante pōnēnīnque botō īmote ēñencæte ante āinēnāni īnānīpa, ante wædinque Itota tōmēnāni īnānīte,

—Wantæ ate mīnitō botō īmote adāmaī inguīmīni īmīnīpa, ante botō ānō ante ayæ, Wantæyō īñōnte mīnitō botō īmote wæætē acæmīnīpa, ante botō æbānō āmoo, ante mīnitō nāmanque godongāmæ tedemīnitawo. ²⁰ Mīnitō īmīnīte nāwangā āmopa. Inguipogaque quēwēnāni īñōmō watapæ toyōnāni mīnitō caate wæquīmīni inte Ca ca wæcæmīnīpa. Mīnitō wæwenguīmīni īmīnīpa. Incæte mīni wæwēmāmo incæ mīni toquinque bacæimpa. ²¹ Onquiyængā īñōmō tōmengā wēñæ ēñacæ cæyedē nangūī nantate wæcā inte wæwengā bacā incæte tōmengā wēñæ ēñacā adīnque tōmengā, Botō wē ēñacā ingampa, ante watapæ tote beyæ tōmengā nänō wædinō ante edæ pōnēnāmaī ingampa. ²² Mīnitō tōmengā bai adobāī īmīnīpa. Ñōwoyedē mīni caate wæyedē īmpa. Incæte botō wæætē mīnitō īmīnīte aquīmo īmopa. Mānōmaī beyæ mīnitō watapæ tocæmīnīpa. Mānīñedē, Mīnitō todāmaī incæmīnīpa, ante æcāmenque incæ wææ cædāmaī incæcäimpa.

²³ Godōmenque apænedinque Itota, "Mānīñedē mīnitō botō īmote, Æbānō ī, ante ēñencæte ante godōmenque ānāmaī incæmīnīpa. Mīnitō īmīnīte nāwangā āmopa. Botō Mæmpo ingante mīnitō quīēmē æncæte ante botō ēmōwo ante apæneyōmīni tōmengā īñōmō do pōnongā æncæmīnīpa. ²⁴ Ñōwo ganca mīnitō quīēmē æncæte ante botō ēmōwo ante apænedāmaī īnīmīni īmīnīpa. Ñōwo īñōmō edæ, Pōnō-

mi æmönie, ante Wængonguī ingante apæneedäni. Apænemīni eñēninqe tōmengä pōnongä æninqe mīnitō eyepæ pōni mīni watapæ toquinque ænguimīni incæmīnīmpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota nē tæi emōnongä ingampa

²⁵ Mänōmainō ante apænedinque Itota iīmaī apænecantapa. “Mīnitō imīnite inguipoga quēwēnāni nāni cæbainō ante odōmonte apænedimo incæte botō wantæyō baquionæ iinque bayonte mänōmainō ante godōmenque odōmonte apænedämaī incæboimpa. Wæætē botō tōmēmo Mæmpo ingantedō ante apænedinque mīnitō imīnite edonque pōni apænecæboimpa. ²⁶ Māniönæ mīnitō botō Mæmpo ingante botō emōwo beyænque apænequimīni imīnīpa. Īninqe botō, Mīnitō beyæ ante botō Mæmpo ingante apænequīmo imopa, ante mänōmaī beyæ botō änāmaī imopa. ²⁷ Edæ botō Mæmpo incæ mīnitō imīnite waadete pōnengä ingampa. Botō imo waadete pōnēninqe mīnitō iñōmō edæ, Wængonguī weca quēwēninqe Itota pongaingä ingampa, ante pōnēnīmīni beyæ botō Mæmpo adobaī mīnitō imīnite waadete pōnengä ingampa. ²⁸ Botō edæ Mæmpocä weca quēwente inguipoga iñōmō pōnīmo inte ñōwo pōni inguipoga quēwēninqe wadæ godinque Mæmpocä weca ocæ emænte goquīmo imopa,” ante Itota apænecantapa.

²⁹ Tōmengä emīñænāni,

—Ñōwo inguipoga quēwēnāni nāni cæbainō ante odōmonte apænedämaī inte bitō edonque pōni apænebi eñēmōnīpa. ³⁰ Bitō tōmānō ante eñēmi imīpa, ante ñōwo eñēmōnīpa. Īninqe mōnitō, Æbānō ī, ante eñēncæte ante bitō imīte änāmaī iñōmōni bitō iñōmō do nē eñēmi imīpa. Mänōmaī beyæ mōnitō, Bitō Wængonguī weca quēwente pōnīmi inte nē eñēmi imīpa, ante do pōnēmōni imōnīpa.

³¹ Ante añōnāni Itota wæætē,

—Ñōwo tæcæ pōnēmīni imīnitawo. ³² Wantæyō bayedē iñōmō edæ ñōwo pōni batimpa. Māniñedē mīnitō botō imote emō cæte panguimæ panguimæ wodii winōninqe tōmēmīni oncōnē go guiquimīni imīnīpa. Botō imo adoboque emō cæte gomīni incæte botō iñæmpa wīi adoboque ongōmopa. Edæ botō Mæmpo botō tōnō godongāmæ ongongampa.

³³ Mīnitō iñōmō botō nempo quēwēmīni inte gānē pōnente quēwencæmīnīmpa, ante cædinque botō mānīnō ante mīnitō imīnite apænetabopa. Īi inguipoga quēwēninqe mīnitō caate wæcæmīnīmpa. Incæte mīni wæwenguimāmo ante guīñēnāmaī iedāni. Edæ inguipogaque ante nāni wēnæ wēnæ cædōnō ante Baa āninqe botō godōmenque tæi emōnōmo inte nē gānā cægāimo imopa. Mänōmainō ante Itota tōmengä nānō emīñænāni inānite iinque apænecä eñengadānīmpa.

Itota Mæmpo ingante mōnō beyæ ante apænecampa

17 Itota mänōmainō ante iinque apænedinque oōnædē æmō adinque iīmaī apænecantapa.

“Mæmpo eñēmi. Bitō, Æbānō baquīi, ante bitō angainō baī do batimpa. Botō edæ, Bitō Wēmo inōmo iñōmote bitō pōnō cæbi ate botō ñāō apāite baī botō emōnō iñōmō edonque pōni bacæimpa, ante apænebopa. Mänōmaī cæbi adinque botō wæætē bitō beyæ pōnō cæbo ate bitō ñāō emōmāmo edonque pōni bacæimpa. ² Bitō pædæ pōnōmi botō nē ængaināni inānite botō cōwē wantæpiyæ nāni quēwenguīnō ante godōmo æncædānīmpa, ante bitō botō tōnō godongāmæ cæbi beyænque botō waodāni tōmānāni inānite nē āmo batabopa. ³ Waodāni cōwē wantæpiyæ nāni wænāmaī quēwenguīnō ante iīmaī impa. Mæmpo, bitō adobique nāwā Wængonguī inōmi iñōmite tōmēnāni bitō imīte ate baī pōnencædānīmpa. Ayæ botō Itota Coditobo bitō nē da pōnongaīmo iñōmote do adinque tōmēnāni pōnencædānīmpa. Tōmēnāni mänōmaī nāni pōnēnō beyænque edæ cōwē wantæpiyæ nāni wænāmaī quēwenguimāmo edæ do eadānīpa,” ante Itota apænecantapa.

⁴ Ayæ Mæmpo ingante godōmenque apænedinque, “Bitō, Īīmaī cæe, ante bitō angainō ante botō inguipoga quēwēninqe do iinque cæbo beyæ bitō ñāō emōmāmo edonque pōni bagatimpa. ⁵ Wēēñēdē pōni inguipoga badōnāmaī iñēdē bitō weca ongōninqe botō ñāō emongāimo inte ñōwo bitō weca ocæ emænte pōmo adinque bitō pōnō cæbi ate botō adobo ñāō apāite baī emōmo ate edæ edonque pōni acæimpa,” Mæmpo ingante apænecantapa.

⁶ Ayæ, “Inguipoga quēwēnāni bitō quīnāni inānīpa, ante bitō pædæ pōnōmi æninqe botō wæætē, Wængonguī æcānō ingāā, ante tōmēnāni inānite odōmōmo eñēnānitapa. Adodāni bitō quīnāni iñōnānite bitō tōmēnāni inānite pædæ pōnōmi æntabopa. Tōmēnāni bitō angainō ante eñēnte cædināni inānīpa. ⁷ Bitō pōnōmi æninqe botō ewocagaincoo ante iināni iñōmō edæ, Mānīncoo tōmancoo edæ Mæmpocä pōnongä æninqe Itota ewocacampa, ante ñōwo do eñēnānīpa. ⁸ Edæ Mæmpo bitō pōnō apænebi botō eñēnte ængainō ante botō adodō ante edæ tōmēnāni inānite godō apænebo eñēninqe tōmēnāni do ænānitapa. Botō bitō weca quēwente pongāimo imopa, ante eñēninqe tōmēnāni ædæmō eñēnānitapa. Ayæ, Bitō botō imote da pōnōmi nē pongāimo imopa, ante pōnēnānitapa,” ante Itota Mæmpocä ingante apænecantapa.

⁹ Ayæ, “Mæmpo, botō tōmēnāni beyæ ante bitō imīte apænebopa. Botō wīi inguipogaque quēwēnāni beyæ ante apænebopa. Wæætē edæ, Bitō nē pædæ pōnōmi botō ængaināni iñōmō edæ bitō quīnāni inānīpa, ante botō tōmēnāni beyæ ante bitō imīte apænebopa.

¹⁰ Botō quīnāni tōmānāni bitō quīnāni inānīpa. Ayæ

bitö quinäni tōmänäni botö quinäni adobaī inänipa. Tömēnäni cädäni beyenque botö ñäö emōmämo edonque pōni batimpa.”

¹¹ Ante apænedinque Itota godōmenque apænecantapa. “Botö inguipoga iñömö godōmenque ongönämaī incæboimpa. Wæætē bitö weca ocæ emænte ponguimo imopa. Botö emiñænäni guiquēnē inguipoga iñömö ayæ ongönäni inänipa. Mæmpo bitö nē Tæiyæ Waēmö inömi inte eñēmi. Bitö emōwo bitö pönö pemongaīwo beyenque botö tæi pīñænte nē ämo imopa. Inique mönatö äawoqaque bai ewocate quēwēmōna bai mäninäni adobaī äawoqaque bai ewocate quēwencädänimpa, ante cædinque bitö tæi pīñæmi inte tömēnäni inänite wææ aacæbiimpa, ante bitö imite apænebopa. ¹² Mäninäni weca botö quēwēñedē botö iñömö bitö emōwo bitö pönö pemongaīwo beyenque botö tömēnäni inänite wææ aatabopa. Ayæ, Wē womönämaī incädänimpa, ante adodäni inänite wææ gampotabopa. Inique tömēnäni tōmänäni wē womönämaī inänipa. Önonque adocanque iñömö æmæwo wē womonguēnengä incæ tömengä iñömö edæ Wængonguī angä eñente näni yewæmongainö bai ñöwo iinque baquinque ante edæ æmæwo wē womongantapa,” ante Itota Mæmpocä ingante apænecantapa.

¹³ Ayæ, “Botö ñöwo bitö weca ocæ emænte ponguimo imopa. Tömēnäni botö watapæ topämo tōmämämo entawēninque quēwencädänimpa, ante botö mäninö ante inguipoga ayæ quēwēñedē apænebo imopa. ¹⁴ Mæmpo, bitö angainö ante botö tömēnäni inänite godö apænebo eñēnänitapa. Botö inguipogaque näni quēwencabo tönö adobo inämaī imo bai tömēnäni edæ adobaī inguipogaque näni quēwencabo tönö adodäni inämaī inäni adinque inguipogaque quēwēnäni wæætē tömēnäni inänite pīinänitapa. ¹⁵ Mæmpo eñēmi. Bitö botö emiñænäni inänite, Minitö inguipoga iñömö ayæ quēwēnämaī incæminimpa, ante ænte mäobi gocädänimpa, ante botö bitö imite apænedämaī imopa. Wæætē, Wēnæ awēnē nē wiwa cædongä iñömö tömēnäni inänite, Oda cæcädänimpa, ante cæyongante bitö wææ aabi ate tömēnäni wæætē oda cädämaī incädänimpa, ante bitö imite apænebopa. ¹⁶ Botö inguipogaque näni quēwencabo tönö adobo inämaī imo bai tömēnäni edæ adobaī inguipogaque näni quēwencabo tönö adodäni inämaī inänipa. ¹⁷ Bitö änö iñömö edæ näwangä ante impa. Inique bitö godö cæbi ate näwangä bitö änö beyenque tömēnäni iñömö tömēmi cædonque ante cædinque tæiyæ waēmö ewocate quēwēnäni incädänimpa, ante bitö imite apænebopa. ¹⁸ Bitö botö imote inguipoga iñömö bitö da pönömi pōmo bai botö adobaī tömēnäni inänite inguipoga quēwēnäni weca da godōmo godänitapa. ¹⁹ Tömēnäni iñömö bitö cædonque ante cædinque tæiyæ waēmö ewocate quēwēnäni incädänimpa, ante botö iñömö edæ bitö cædonque ante Ao äninque, Botö nämä incæ

tömēnäni beyæ ante wænguimo imopa,” ante Itota apænecantapa.

²⁰ “Mæmpo eñēmi. Botö wii botö emiñænänique beyæ ante bitö imite apænebopa. Wæætē tömēnäni botö angainö ante apænedäni eñente pönēninque wadäni nē wede pönenguinäni iñönänite botö iinäni beyæ ante adobaī bitö imite apænebopa. ²¹ Mæmpo, Bitö imite botö entawēmo imo bai ayæ botö bitö nempo quēwēmo imo bai mäninäni tōmänäni adobaī äawoqaque bai ewocate quēwēmäinäni, ante cæcæbiimpa, ante bitö imite apænebopa. Ayæ inguipoga quēwēnäni iñömö, Bitö botö imote da pönömi pongaimo imopa, ante pönencädänimpa, ante cædinque bitö godö cæbi ate tömēnäni mönatö nempo quēwencädänimpa, ante bitö imite apænebopa. ²² Bitö pönö cæbi beyenque botö ñäö bai entawēninque, Mönatö äawoqaque bai ewocate quēwēmōna bai tömēnäni adobaī äawoqaque bai ewocate quēwencädänimpa, ante botö iñömö bitö pönönimämo botö ñäö entawēmämo tömēnäni inänite adopämo godōmo ænte entawēnäni. ²³ Tömēnäni äawoqaque bai ewocate quēwencädänimpa, ante tömēnäni botö imote entawēnäni. Ayæ botö bitö imite entawēmo imopa. Tömēnäni mänömaī äawoqaque bai ewocadäni adinque inguipoga quēwēnäni iñömö, Bitö botö imote nē da pönömi pongaimo imopa, ante eñencädänimpa, ante apænebopa. Ayæ botö imote waadete pönegaīmi imi bai bitö tömēnäni inänite adobaī waadete pönegaīmi imipa, ante eñencädänimpa, ante apænebopa,” ante Mæmpocä ingante Itota apænecantapa.

²⁴ Ayæ, “Mæmpo, Bitö pædæ pönömi botö nē ængainäni iñömö botö ñäö emōmämo acädänimpa, ante botö, Tömēnäni botö quēwēñömö adoyömö quēwencädänimpa, ante ainentē wæbopa. Wēwēñedē pōni inguipoga badönämaī iñedē bitö iñömö edæ botö imote waadete pönēninque botö ñäö emōmämo pönömi botö ængaimämo tömēnäni adopämo acädänimpa, ante ainentē wæbopa. ²⁵ Mæmpo nē nö cædömi imi eñēmi. Inguipogaque quēwēnäni bitö imite wii adinque pönēnämaī inäni incæte botö iñömö edæ bitö imite do ate pönēmo imopa. Botö emiñænäni iñömö, Bitö botö imote da pönömi nē pongaimo imopa, ante do eñēnänitapa. ²⁶ Botö cæbo beyenque mäninäni iñömö, Bitö imite ate bai pönēnänitapa. Botö imote bitö waadete pönönö ante adodö waadete pönönö tömēnäni mimönē entawente quēwencädänimpa, ante ayæ, Tömēnäni botö imote entawencädänimpa, ante botö ayæ cæbo beyenque tömēnäni iñömö, Bitö imite ate bai pönencädänimpa,” ante Itota Mæmpo ingante iinque apænegacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa
(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Odoca 22.47-53)

18 Wængonguī ingante iinque apænedinque Itota tömengä ëmiñænäni tönö wadæ godinque Que-
dodöo biyönæ æmæ wedeca godänitapa. Æmæ wede-
ca odibowæncodë nāni andodë i iinque Itota tö-
mengä ëmiñænäni tönö mänincodë pö guidänitapa.
² Itota ingante nē odömonguingä Codaa iñömö Itota
tömengä ëmiñænäni tönö mänincodë wantæ iñö wan-
tæ iñö gote ongönäni iinque Itota ingante nē odö-
monguingä Codaa iñömö mänincodë do adingä
inongäimpa. ³ Iinque tontadoidi adocaboque inänite
æninque Codaa iñömö edæ täno beyænte adocodë
pongantapa. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönäni
ñænænäni tönö Paditeoidi nāni wææ wänönäni
inänite Codaa nempo godönäni æningä inte tömengä
tömënäni inänite tontadoidi tönö ænte mämongä
pönänitapa. Pöninque tömënäni gonga ticainë
næænte gongapæncade ticainë nææninque yaëmë
næænte Codaa miñæ pönänitapa. ⁴ Itota nämä ante,
Æbänö bate wæquimoo, ante tömää ëñëningä inte
awænë tao godinque tömënäni inänite,
—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pöminii.
⁵ Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Itota Näatadeta nē quëwëningä ingante ämönipa.
Änäni ëñëninque,
—Botö tömëmo imopa, ante Itota apænecantapa.
Ayæ nē odömonguingä Codaa iñömö tömënäni we-
ca a ongönongäimpa. ⁶ Itota iñömö, “Botö tömëmo
imopa,” ante äñongä tömënäni gä godinque ongui-
poga tæ go wæænänitapa. ⁷ Tæ go wæænäni adinque
tömengä adodö,

—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pöminii.
Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Itota Näatadeta quëwëningä ingante ämönipa.
⁸ Änäni ëñëninque Itota wæætë,
—Botö tömëmo imopa, ante do antabopa. Minitö
iñömö botö imote ante diqui diqui minte pöminii bai
mäninäni inänite bæi ongönämaï iedäni.

⁹ Itota Mæmpocä ingante do apænedinque, “Bitö
edæ pönömi botö ængainäni inänite wææ aabo beyæ
adocanque incæ wë womönämaï inänitapa,” ante
nänö angainö bai ñöwo iinque bacæimpa, ante mänö-
maï angantapa. ¹⁰ Timönö Pegodo iñömö nē yaëmë
næængä inte pædæ guipote yaëmë æninque, Wæn-
gonguī quī, ante nē godongä ñænængä pönī inongä
ingante nē cæcä ingante tæi päninque tömëmonca inö
wangö tamoncacantapa. Pegodo nänö nē wangö ta-
moncadingä ëmöwo Mäadoco ëmongä inongäimpa.

¹¹ Itota wæætë Pegodo ingante,
—Bitö yaëmë adodö da wëe, äninque, Botö wæwen-
guimämo ante botö Mæmpo pönongä ænimo inte
wæwenguënëmo imopa, angacäimpa.

**Itota ingante bæi ongöninque Änato weca ænte
godäni**

(Mäateo 26.57-58; Mäadoco 14.53-54; Odoca 22.54)

¹² Ayæ odömäno tontadoidi tönö tömënäni awënë
ayæ oodeoidi awënëidi tönö Itota ingante bæi ongön-
inque ænänitapa. Æninque tömengä ingante goto
wimpote cædänitapa. ¹³ Ayæ adodäni Änato nänöwäa
Caiapato weca Itota ingante ænte mäo godänitapa.
Edæ Caiapato iñömö, Wængonguī quī, ante nē
godongä ñænængä pönī inongä mäni wadepo iñonte
inongäimpa. ¹⁴ Caiapato wëenëñedë oodeoidi awënëi-
di inänite iimaï ante nē äñongä inongäimpa. Mönö
waocabo beyæ ante adocanque onguñængä wængä
iinque waa imaimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-70; Mäadoco 14.66-68; Odoca 22.55-57)

¹⁵ Itota nänö ëmiñængä wacä tönö Timönö Pegodo
iñömö tömëna iñömö Itota ingante tee empo godata-
pa. Mäningä iñömö Itota nänö ëmiñængä iñömö,
Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pönī
nänö nē adingä inongäimpa. Iinque Itota tönö pön-
inque tömengä Wængonguī ingante nē godongä
ñænængä pönī inongä oncö yacömöñäa iñömö pö
guicantapa. ¹⁶ Pegodo guiquënë odemö yabæ inö a
ongönongäimpa. Wacä Itota miñæ nē gocä iñömö,
Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pönī
inongä nänö nē adingä iñömö tömengä ocæ ëmænte
pöninque baquécä odemö nē wææ aacä ingante
apænecantapa. Pegodo ingante ämi guicæe, angä
ëñëninque baquécä wi ænecä ate tömengä Pegodo in-
gante ænte manguicä guicantapa. ¹⁷ Manguicä guiy-
ongä baquécä odemö nē wææ aacä iñömö Pegodo in-
gante,

—Bitö adobaï mäningä onguñængä nänö nē
ëmiñænömi imipa töö.

Äñongä tömengä wæætë,

—Botö wabo imopa, angantapa.

¹⁸ Yogueite ingatimpa. Ayæ nē cædönäni tönö oodeoi-
di awënëidi wææ wänönäni gongapamö ootoquī, ante
nāni tadönī gäänë adiyæ ongonte ootodönänimpa. Pe-
godo adobaï tömënäni tönö godongämæ adiyæ on-
gonte ootocantapa.

Në godongä ñænængä Itota ingante angampa

(Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Odoca 22.66-71)

¹⁹ Mäniñedë Änato iñömö, Wængonguī quī, ante nē
godongä ñænængä pönī iñömö Itota ingante, Bitö nē
ëmiñænäni diyæ, äñongäimpa. Ayæ Itota nänö odö-
monte apænegainö ante, Æbänö i, ante tömengä in-
gante adobaï angantapa. ²⁰ Itota wæætë,

—Waadäni ëñëñönänite botö edonque pönī
apænebo ëñëñänitapa. Botö cöwë minitö
odömöincönë incæ Wængonguī oncö ñænæncönë in-

cæ oodeoidi tōmänäni nāni pōincōnē pō guidine
odōmonte apænebo ēñēnānitapa. Botō cōwē awēmō
apænedāmaī intabopa. ²¹ Bitō botō imote, Æbānō ī,
ante quīnante āmii. Botō imote nē ēñēnāni inānite
āmi ēñente apænedāni ēñencæbiimpa. Edæ mānīnāni
ædæmō ēñēnāni inānīpa.

²² Mānōmāinō angā ēñēnīnque wææ wānongā ado-
canque iñōmō Itota gāānē ongōnīnque tōmengā in-
gante tæi tamōnīnque apænecā,

—Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā pōnī
īnongā ingante ædō cæte mānōmaī ante wæætē
ānewēē tōō.

²³ Ante āñongā Itota wæætē,

—Botō wænæ wænæ ānīmo īmo baī bitō botō wænæ
wænæ ānīnō ante, Æbānō ī, ante apænebi ēñēmoe.
Wæætē edæ nāwangā ante apænebo īnīnque bitō quī-
nante botō imote tæi tamōmipææ, angantapa.

²⁴ Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā
pōnī Caiapato weca gocæcāimpa, ante Ānato iñōmō
Itota ingante ayæ goto wimpoingā iñongante angā
ēñēnīnque tōmengā ingante ænte gogadānīmpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, wæætē angampa
(Māateo 26.71-75; Māadoco 14.69-72; Odoca 22.58-62)

²⁵ Timōnō Pegodo ayæ adiyæ ootoyongante wadāni,
—Bitō tōmengā ēmiñænōmi adobaī īmīpa tōō.

Ānāni ēñēnīnque tōmengā,

—Wabo īmopa, angantapa.

²⁶ Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā pōnī
īnongā ingante nē cædāni iñōnānite adocanque
iñōmō Pegodo nānō nē wangō tamoncadingā gui-
idengā īnongāimpa. Tōmengā iñōmō Pegodo ingante,
—Bitō tōmengā miñæ odibowæncodē ongōñedē
bitō imi atabopa. Bitō wīi imitawo.

²⁷ Ante āñongā Pegodo wæætē, Wabo īmopa, ante
tæcæ ānewēñongā tawadiya dobæ pegatīmpa.

Pidato weca Itota ongongā

(Māateo 27.1-2; Māadoco 15.1-5; Odoca 23.1-5)

²⁸ Tæcæ ñāō bayonte Itota ayæ Caiapato weca
ongōñongante oodeoidi iñōmō, Mōnō tōmengā in-
gante odōmāno gobedōnadodo awēnē Pidato weca
ænte gocæimpa, ante cædinque awēnē oncō boyæ
māodāni gocantapa. Incæte tōmēnāni dodāni nāni
wææ angāinō beyæ ante guīñente wædinque, Pidato
oncōnē guīte baī mōnitō mimō wentamō ewocamōni
incædōmōnīmpa. Īñæmpa mānōmaī cæmōni īnīnque
mōnitō Patowa mōnō ææmæ cæyedē cænguī ædō
cæte cænguīmōnī, ante wædinque guīdāmaī inānīta-
pa. ²⁹ Īnīnque Pidato tōmēnāni weca oncō boyæ taod-
īnque tōmēnāni inānite,

—Īngā onguīñængā iñōmō quīnō wænæ wænæ cæ-
cantawo.

³⁰ Āñongā tōmēnāni wæætē,

—Māningā wīi wænæ wænæ cæcā inte baī mōnitō tō-
mengā ingante wīi ænte māmō pædæ godōmōni
æncædōmīimpa.

³¹ Ānāni ēñēnīnque Pidato,

—Mīnitō tōmēmīni tōmengā ingante ænte godinque
mīni wææ yewæmongainō baī ante cædinque, Tō-
mengā ingante pangæimpa, ante apænte ædāni.

Āñongā oodeoidi awēnēidi,

—Īñæmpa mīnitō wææ āmīni iñōmīni mōnitō cōwē
tacamōni wænāni mōni cægāinō baī ædō cæte æcā-
menque ingante wænōmōni wænguingāā, ante
wædānitapa.

³² Odōmānoidi māniñedē wænæ wænæ cædāni
īnānite awāa tōō godōmænte timpodinque wææ
tiwadinque godō wænōnāni īnōnānīmpa. Īnīnque
odōmānoidi īnānite pædæ godōnīnque oodeoidi
wæætē Itota, Æbānō cædāni wænguīmoo, ante do
nānō angāinō baī ñōwo īnīnque baquinque cædānitapa.

³³ Mānīnō ānāni ēñēnīnque Pidato wæætē oncōnē
ñænæncōnē guidine Itota ingante āñecā pongā ad-
īnque, Pidato,

—Bitō oodeoidi Awēnē Odeyebi īmitawo.

³⁴ Angā ēñente Itota wæætē,

—Bitō nāmā pōnēnīnque apænebitawo. Wabānō
wacā botō imotedō ante bitō imite apænecā ēñēmīta-
wo.

³⁵ Ante āñongā Pidato,

—Botō dicæ oodeobo īmogaa. Tōmēmī guīdēnāni
tōnō Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni
iñōmō bitō imite māmō pædæ pōnōnāni æntabopa
tōō. Bitō quīnō wænæ wænæ cæbitawo.

³⁶ Āñongante Itota wæætē apænedīnque,

—Wīi inguīpoga quēwēnāni ānāni beyæ botō Awēnē
Odeyebō nē ingāimo īmopa. Botō inguīpoga
quēwēnāni Awēnē Odeyebō inte nē āmo īmo baī botō
nempo quēwēnāni iñōmō botō imote, Bæi ongonte
ænte godāmaī incædānīmpa, ante wææ cædinque
oodeoidi tōnō guēa wæætedō wæætē cæcædōnānīmpa.
Incæte wīi inguīpoga quēwēnāni ānāni beyæ
wæætē edæ wayōmō quēwengāimo inte botō tōmē-
mo nāmā incæ Awēnē Odeyebō nē ingāimo īmopa.

³⁷ Mānōmāinō ante Itota apænecā īnīnque Pidato,

—Īñæmpa Awēnē Odeyebi bitō imitawo.

Āñongante Itota wæætē,

—Bitō tōmēmī ānō baī botō Awēnē Odeyebō īnō-
moīmpa. Nāwangā āmīpa. Botō iñōmō Wængonguī
nānō angāinō ante, Nāwangā īmpa, ante inguīpoga
quēwēnāni inānite apænecæte ante edæ mānīi
beyænque ante inguīpoga iñōmō pō ēñagāimo īmopa.
Wængonguī nāwangā ante nānō angāinō ante Ao ante
ēñente nē cædāni iñōmō edæ tōmēnāni tōmänāni
botō imote nē ēñēnāni inānīpa, angantapa.

³⁸ Āñongante Pidato,

—Æcāmē nāwangā angāā, angacāīmpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-25)

Pidato mänömaï apænedinque wæætë oodeoidi weca oncö boyæ taodinque apænecantapa.

—Īngä quinö wænæ wænæ cæcä ingampa, ante eñenāmaï imopa. Īninqe botö dicæ tömengä ingante apænte anguiimo imogaa. ³⁹ Wadepo iñö wadepo iñö Patowa mini ææmæ cæönæ mīnitö, Ædānidö tee mönete ongönānii, ante pönēninque adocanque emöwo ante botö imote apænedinque, Īngä ingante ñimpo cæbi goqingä, ante cöwē äminipa. Īninqe adocanque ingante, Īngä iñömö mīni apænedongä ingampa, ante botö tömengä ingante ñimpo cæbo ate ænte gomīni inöminimpa. Īninqe ñöwo diyæ. Mīnitö, Oodeomöni Odeye iñongante pönö ñimpo cæbi abæ tawænte goguinga, ämīnitawo.

⁴⁰ Äñongante tömēnāni yedæ tededinque,

—Māningä ingante dicæ ämōniyaa. Wæætë Badabato ingante ñimpo cæbi gocæe, ante tedewengadānimpa.

Badabato wēenēhedē wadāni tönö, Odömāno tæiyæ awēnē ingante wido cæcæimpa, ante cædingä inongäimpa.

19 Ayæ Pidato angä ate Itota ingante bæi ongonte mäo æmontaiya tæi tæi pānānitapa. ² Tontadoidi daa mongæmenca æninqe que que cædinque, Awēnē poganta, ante pönö da wencadānitapa. Awēnē weocoo wēñacæbiimpa, ante badete tote bai cædinque Itota ingante opatawæ emoncoo pönö daga wēñadānitapa. ³ Daga wēñadinque tömēnāni wæætë wæætë tömengä weca ponte äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awēnē odeyebi imipææ.

Ante badete todinque tömengä ingante tæi tamönānitapa.

⁴ Pidato tömēnāni weca oncö boyæ adopoque ayæ tadinque oodeoidi inānite apænedinque,

—Īngä iñömö æbānö cæcantawo, ante eñencæte ante cæbo ate tömengä wænæ wænæ nānö cædö ante dicæ abogaa. Mīnitö mänömainö ante eñencæminimpa, ante botö tömengä ingante mīnitö weca ænte mantabo tacä aedāni, angantapa.

⁵ Itota daa mongæmenca poganta encadinque opatawæ emoncoo mongænte tayongä Pidato tömēnāni inānite,

—Īngä onguiñængä ongongä aedāni.

⁶ Tömengä ingante adinque, Wængongui qui, ante nē godönāni ñænænāni tönö adodāni inānite nē wææ wänönāni iñömö yedæ tedewēninque,

—Awæ ñænquedimæ cæte ämi wänönāni wængæe. Ämi wänönāni wængæe.

Ante ancaa änewēñönāni eñēninque Pidato wæætë,

—Mīnitö iñæmpa tömengä ingante æninqe awæ ñænquedimæ cæte wänöminī wængæe. Botö guiquēnē iingä wænæ wænæ nānö cædö ante dicæ abogaa.

⁷ Pidato äñongä oodeoidi wæætë iimaï tedewēnānitapa.

—Mönitö wææ yewæmongainö ante eñente quewēmöni imönipa. Īngä iñömö edæ nāmā ante edæ, Wængongui Wëmo inömo imopa, ante cædinque edæ mäninö möni wææ yewæmongainö ante eñenāmaï cæcampa. Mänömaï eñenāmaï inte cæcä beyæ tömengä nē wænguēnengä ingampa.

⁸ Mänömainö änāni eñēninque Pidato godömenque guifente wædinque, ⁹ oncönē ñænæncönē adodö pö guidinque Itota ingante,

—Bitö ædönö quēwente pömi imii.

Ante äñongä Itota guiquēnē pæ wēnecä. ¹⁰ Adinque Pidato tömengä ingante,

—Bitö quinante botö imo tededāmaï imii. Botö nāmā nē tæi piñænte ämo inömo inte ämo ininqe ñimpo cædāni gobäimipa. Botö wadö ante ämo ininqe bitö imite do awæ ñænquedimæ cæte wänönāni wæmaimipa, ante eñenāmaï imitawo.

¹¹ Äñongante Itota wæætë,

—Wængongui bitö tæi piñænte ämämo ante godönāmaï ingä bai bitö tömēmi tæi ämi imi diyæ botö imote anguimiyaa. Mänömaï beyæ bitö imite, Wänömi wæncæcäimpa, ante botö imote nē pædæ pönöningä iñömö edæ godömenque wænæ wænæ cæcä ingampa, ante apænecantapa.

¹² Mänömainö angä eñēninque Pidato, Æbānö ñimpo cæbo goqingä, ante cædongäimpa. Cæyongä oodeoidi wæætë godömenque yedæ änönānimpa,

—Bitö māningä ingante ñimpo cæbi bai bitö odömāno tæiyæ awēnē Tetædo æmigo dicæ imiyaa. Æcāmenque iñömö edæ, Botö awēnē inömoimpa, ante nē angä inte tömengä iñömö Tetædo ingante nē piinongä ingampa.

¹³ Mäninö änāni eñēninque Pidato iñömö, Itota ingante ænte tao godinque awēnē nānö apænte äimpaa gote tæe contacantapa. Pidato nānö tæe contayömö iñömö, Dicacoo ayadi bai nāni caayömö impa, ante nāni äñömö ininqe ebedeo tededö, Gabata, nāni äñömö inönimpa. ¹⁴ Patowa nāni ææmæ cæyedē ininqe bayö oodeoidi, Īmö ate guēmanguionæ inguimipa, ante mönö ñöwoönæque cæcæimpa, ante nāni cæönæ inönimpa. Īionæ wodo tæcæ bæcä bayonte Pidato oodeoidi inānite,

—Īngä iñömö mīnitö Odeye inongä ingampa.

¹⁵ Äñongante yedæ äninque tömēnāni,

—Tömengä ingante wänömi wængæe. Tömengä ingante wänömi wængæe. Awäa timpote ämi wänönāni wængæe.

Ante ancaa änewēñönāni Pidato wæætë,

—Botö iñömö mīnitö Odeye iñongante awäa timpote ämo wänönāni wængæe, ante änewēmīnitawo.

Angä eñēninque Wængongui qui, ante godönāni ñænænāni iñömö,

—Tetædoque incæ mönitö awēnē odeye inongä apa cæbii, änewēñönānimpa.

¹⁶ Anca änewëñönäni Pidato, Awäa ämo timpote wänömïni wængædäni, ante Itota ingante tontadoidi ïnänite pædæ godongä ængadänimpa. Ayæ tömënäni Itota ingante ænte gogadänimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængäimpa
(Mäateo 27.32-44; Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43)

¹⁷ Itota incæ tömengä timpoquiwæ æninque mongænte taodique “Ocataïnö” mönö äñömö pongantapa. Mäniñömö ante ebedeo tededö, Godogota, näni äñömö impa. ¹⁸ Mäniñömö pöñongante tömënäni awæ ñænquedimæ cædinque tömengä ingante töö godonte timpodique wææ tiwadinque ængæ gantidënäni ongongantapa. Ayæ wada ïnate tömengä weca æmatæ ïnö æmatæ ïnö mämö adobaï cæte ængæ gantidënäni wægöñöna Itota tæcæguedë wægongä ingantapa. ¹⁹ Pidato angä yewæmöinta, Näni ëñenguinta, ante yewæmonte æninque ñænquedimæ iwäa wo cædänitapa. “Itota Näatadeta quëwëningä oodeoidi Awënë Odeye ïnogä ingampa,” ante yewæmonte wo cæte ongongatimpa. ²⁰ Itota ingante näni timpodïñömö eyequeï ï ïninque oodeoidi nanguï ïnäni tömënäni näni quëwëñömö ta pöninque Pidatoidi näni yewæmöninta adänitapa. Mäninta ïñömö ebedeo tededö datï tededö guidiego tededö ante yewæmonte ingatimpa. ²¹ Oodeoidi beyæ ante, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni ïñömö Pidato weca godinque tömengä ingante,

—Bitö, “Oodeoidi Awënë Odeye ïnogampa,” ante yewæmönämaï inguënë quëwë. Wæætë tömengä nämä nänö angainö baï, “Botö oodeoidi Awënë Odeyebö ïnömoimpa, ante nê änewëningä ingampa,” ante yewæmöe.

²² Ante änewëñönäni Pidato wæætë,

—Botö yewæmöninö ante yewæmönimo inte botö wæætë wadö ante yewæmönämaï incæboimpa.

²³ Tontadoidi ïñömö tömengä ingante awäa timpote ængæ gantidënäni wægöñongä tömënäni tömengä weocoo ïni æninque mencooga go mencooga cönöninque adocanque adocooque adocanque adocooque æninque tömänäni ænönänimpa. Täno mongæincoo guiquënë ayæ öñoncoopa. Mänincoo ïñömö bæbængapaa badönämaï incoo tömancoo adocooque da wëñaque badöï ïnimpä. ²⁴ Adocooque wänä ñænämaï ingäimpa, ante adodäni godongämæ tedinque,

—Æcänö quınca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodönänitapa.

Edæ Wængonguï angä ëñente dodäni ïimaï ante näni yewæmongainö baï ñöwo iinque baquinque tontadoidi mänömaï cædänitapa. “Edæ botö weocoo ïni ö æninque tömënäni näni caboque wacä ingä wacä ingä nènempodänitapa. Ayæ, Æcänö quınca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque ænänitapa,” ante näni yewæmongainö baï tontadoidi ñöwo cædänitapa.

²⁵ Itota ingä näni ængæ gantidëñömö tömengä wäänä tönö wäänä tönïñacä näna caya ayæ Codeopato nänöogængä Mäadiya tönö wacä Mäadiya Mäagadadënä mäniñömö pöninque eyequeï a ongönänitapa. ²⁶ Itota ïñömö tömengä wäänä ïnate acantapa. Ayæ botö tömengä miñæ nê godimo ïñömö tömengä nänö nê waadebo ïnömo inte tömënä weca ongömo adinque Itota tömengä wäänä ïnate,

—Badä ëñemi. Mäningä ïñömö minö wengä bacæcäimpa.

²⁷ Äninque tömengä ëmiñænimo ïñömote,

—Botö ëmiñænimi ëñemi, Mäninä ïñömö botö badä incæ bitö badä bacædäimpa, angacäimpa.

Ïninque botö Itota nänö nê ëmiñænimo inte tömengä nänö änoñedë täno ænte mämömo pöninque tömengä wäänä ïñömö botö oncönë cöwë owodönäimpa.

Itota incæ wængäimpa

(Mäateo 27.45-56; Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49)

²⁸ Quinö bacæimpa, ante ñöwo iinque batimpa, ante nê ëñenongä inte Itota ïñömö edæ, Wængonguï angä ëñente näni yewæmongainö baï ñöwo iinque bacæimpa, ante cædinque,

—Botö gæwænte awædö, ante apænecantapa.

²⁹ Adoyömö biinömæ näni ämæ baï wædænque godonte näni ænimæ owætadë engate ongö adinque tömënäni dayömö baï æninque mänimænë pædæ guidonte aa beyonte wëä tadonte æninque iitopowænca näni äwænca ongontoca goto wencadodique Itota önöne pædæ æænö pæ mänänitapa. ³⁰ Pæ mäñönäni Itota oo guëmante bedinque,

—Ñöwo iinque batimpa.

Ante apænedinque tömengä ocabo ædæ wææncadinque tömengä önöwoca wadæ goyöwoca do wængäimpa.

Itota betagonta ïnö tontado boo tænongä

³¹ Ìimö ate, Mönö guëmanguïönæ ïñömö Patowa inguïönæ beyæ godömenque waa ëönæpa, ante oodeoidi, Ñöwoönæque cæcæimpa, ante näni cæönæ ïnimpä. Oodeoidi awënëidi, Awäa nê ongönäni baö mäniwäa guëmanguïönæ ongönämaï incædänimpä, ante Pidato weca godinque tömengä ingante, Ìinäni näni timpodiwäa nê ongönäni quingæ wæncædänimpä, ante cædinque bitö tömënäni önömënë bamë ämi wadäni taa mäñäni do wæncædänimpä. Ayæ tömënäni baö o togænte pædæ wæænonte ämi ænänie, änänitapa. ³² Mänii beyæ tontadoidi pöninque Itota weca täno näni nê ængæ gantidëningä önömënë bamë taa mäñinque edæ ayæ näni nê timpodingä wægongä önömënë bamë taa mäñänitapa. ³³ Taa mäñinque Itota weca pöninque tömengä do wængäi adinque tömengä önömënë taa mäñämaï ïnönänimpä.

³⁴ Wæætē tontado adocanque Itota betagonta inō boo tæñōñongā wepæ tönō æpæ guī gotimpa. ³⁵ Botō mäninō bayonte nē adimo inte, Æbänō nāwangā batimpa, ante nō apænebopa. Ayæ, Botō änō ante nāwangā impa, ante do ēñēmopa. Minitō adobaī ēñente pönencæminimpa, ante apænebopa. ³⁶ Edæ, “Tömengā bamē adomenque incæ taa mænte wædāmaī incæcäimpa,” ante Wængonguī angā ēñente nāni yewæmongainō baī bacæimpa, ante mänōmaī batimpa. ³⁷ Ayæ edæ, “Waadāni nāni nē boo tæñōningā ingante aquināni inānīpa,” ante Wængonguī angā ēñente wataa nāni yewæmongainō baī iinque bacæimpa, ante mänōmaī batimpa.

Itota wodi baö inī mao daga wënānīpa

(Mäateo 27.57-61; Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56)

³⁸ Ayæ ate Adimatea quëwengā Ootee iñōmō oodeoidi awënëidi inānite guīñente awædō, ante awēmō Itota ēmiñæningā inongäimpa. Tömengā iñōmō Pidato Awënë ingante, Itota wodi baö pönōmi ænte wëmoe, angantapa. Pidato Ao angā ēñēninge Ootee do pöninque Itota wodi baö timpodiwāa ongōñongante o togænte pædæ wæænonte ængantapa. ³⁹ Ayæ Nii-codemō wëñēñedē Itota weca woyowotæ ēñacæ nē pöningā iñōmō Ootee miñæ pongantapa. Tömengā miidamō nāni änōmō nanguī tī nāmō tönō aadoemō nāni änōmō nanguī oguī wamō tönō adoyōmō nāni wempo cædimō todēinta quido ganca ænte pongantapa. ⁴⁰ Ootee tönō Niicodemō iñōmō Itota wodi baö æninque ninocoo nāni ancoo guīyancoo incæ doyæncoo mänincoo oguī wamō nāna ænte pönimō ænte wāne cædedatapa. Ayæ oodeoidi daga wencæte ante nāni cægai baī adobaī cædinque tömēna nāna wāne cædincoo inte tömengā baö wini wini cægadaimpa. ⁴¹ Itota ingante nāni timpodiñōmō eyequeī gönea inimpa. Adodea iñōmō miintatodē nāni ææ wodiñōmō önontatoque inimpa. ⁴² Iimō ate guëmanguïönæ inguimpā, ante oodeoidi, Ñöwoönæque cæcæimpa, ante nāni cæönæ impa, ante beyæ, Ontato eyequeī impa, ante tömēnāni Itota wodi baö mäniñōmō daga wengadānīpa.

Itota nē wæningā incæ ñāni ömæmonte quëwengā

(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12)

20 Oodeoidi guëmanguïönæ Tabado go ate mönō Dominco tæcæ ooque pönente bayedē Mäadiya Mäagadadēnā Itota wodido ponte ayongā dicabo ontato tee mönocæte ante nāni da pæñænīnca incæ do wëā godō concæi intapa. ² Botō Itota nänō nē waadedīmo tönō Timönō Pegodo iñōmō Itota miñæ möna nē godincaya iñōmōnate Mäadiya Mäagadadēnā wæætē, Mänōmaī impa, ante adinque mönatō weca pogodo ponte apænecantapa, —Awënë Itota wodi baö ontatodē öñōñongante ænte taodinque ædönō mao ñō cædānīi, ante ēñēnāmaī imönīpa.

³ Ante apæneyongā Pegodo tönō botō Itota miñæ möna nē godincaya iñōmō tömengā wodido quingæ gote pogodo pontamōnāpa. ⁴ Guëa pogodo gomōna incæte tömengā ēmiñænīmo botonque quingæ tömengā wodido täno pontabopa. Pegodo ayæ pongantapa. ⁵ Mäniñōmō täno pöninque ædæ wæænte guiite ayōmo iñāna nāna wini caadincooque öñō abo incæte guidāmaī intabopa. ⁶ Timönō Pegodo botō miñæ ayæ nē pöningā Itota wodido ontatodē ponte wäänē guīcantapa. Wäänē guīyongante doyæncooque iñāna nāna wini caadincooque mäniñōmō öñō acantapa. ⁷ Ayæ Itota wodi ocabo nāna ñāni cæcadincoo adobaī öñō acantapa. Mänincoo doyæncoo tönō wii adoyōmō ñönonte intapa. Wæætē iincoo nää wënente nänēñē ñō cæte öñō acantapa. ⁸ Iinque botō tömengā wodi do ontatodē täno nē pönīmo incæte ñöwo tæcæ adobaī wäänē guīitabopa. Guiite ayōmo, Itota nänō öñōniñōmō æbänō i, ante adinque, Tömengā ñāni ömæmonte quëwengā ingampa, ante pönentabopa. ⁹ Edæ Wængonguī angā ēñente yewæmöninque dodāni, Mönō Codito iñōmō do wæningā incæ ñāni ömæmonte quëwenguënengā incæcäimpa, ante mönatō mäniñedē ayæ ēñēnāmaī inömōnaimpa. ¹⁰ Ayæ mönatō tömengā miñæ nē godimōna iñōmō wadæ godinque tömēmōna oncönē ocæ emænte gotamōnāpa.

Itota iñōmō Mäadiya Mäagadadēnā weca pongā

(Mäadoco 16.9-11)

¹¹ Mäadiya guiquënë Itota wodido ontatodē yabæ inō a ongonde wædongäimpa. Mänōmaī wædinque tömengā, Abote, ante ædæ wæænte guiite ¹² adinque Wængonguī anquedoda näämæntacoo mongæna inte Itota wodi baö öñōniñōmō tæ contada ina acantapa. Adocanque Itota wodi ocabo öñōniñōmō tæ contayongā wacā Itota wodi önōwa öñōniñōmō tæ contate ongonde acantapa. ¹³ Tömēna iñōmō tömengā ingante,

—Onquiyæmī, minō quīnante wæmintawo.

Äna ēñēninque tömengā wæætē,

—Botō Awënë wodi baö inī ö ænte godāni awædō.

Ædönō mao ñō cædānīi, ante ēñēnāmaī wæbopa.

¹⁴ Mäninō äninque Mäadiya dadi emænte ayongā Itota mäniñōmō a ongonde adinque Itota incæcä tömengā ēñēnāmaī ingantapa. ¹⁵ Itota iñōmō,

Minō quīnante wæmintawo. Æcänō ingante ante diqui diqui mīmintawo.

Ante angā ēñēninque Mäadiya, Iingā iñōmō wabänō gönea ömæ wite nē aacā ingampa, ante önöwēnenque pönēninque,

—Eñēmi, bitō tömengā wodi baö inī wayōmō ænte mäobi inte baī ædönō gote ñō cæbitapa, ante

apænebi ēñēmoe. Apænebi ēñēninque botō tömengā wodi baö do gote æmäimopa.

¹⁶ Äñongante Itota tömengā ingante,

—Mäadiya, angantapa.

Angä eñëinque tömengä weca dadi emænte ebe-
deo tededö äninque,

—Adaböni, angantapa. Mäninö mönö tededö,
“Awënë në Odömömi imi,” ante impa.

¹⁷ Itota iñömö,

—Edæ botö ayæ botö Mæmpo weca ocæ emænte
godämaï imopa, ante adinque minö botö imo pæ
mänämaï iedä, angantapa. Wæætë minö botö
töniñadäni weca godinque tömënäni inänite iïmaï
apænebi eñencädänimpa. Botö ñöwo botö Mæmpo
weca ocæ emænte goquïmo imopa. Tömengä iñömö
minitö Mæmpo adobaï inongampa. Botö ñöwo botö
Wængonguï weca ocæ emænte goquïmo imopa. Tö-
mengä iñömö minitö Wængonguï adobaï inongampa,
angantapa.

¹⁸ Itota angä ate Mäadiya Mäagadadänä iñömö Itota
nänö në emiñænänäni weca pöinque, Awënë Itota in-
gante atabopa, äninque, Tömengä iïmainö ante
apæneca eñentabopa, ante tömënäni inänite mäo
apænegacäimpa.

Itota iñömö tömengä emiñænänäni weca pongä
(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Odoca 24.36-49)

¹⁹ Guëmanguïönæ go ate iïmö ate wëmö bayö tö-
mengä emiñænänäni adoyömö pöinque, Oodeoidi
awënëidi inänite ancaï guiñente awädö, ante odemö
tee mönete ongönänitapa. Itota tömënäni weca pö
guiite tæcæguedë a ongöinque,

—Guiñänämaï inte gänë pönencæminimpa, angan-
tapa.

²⁰ Mäninö angä ate tömengä önompo odömöninque
tömengä betagonta odömongä adänitapa. İninque
mönö Awënë ingante adinque tömengä emiñænänäni
nanguï watapæ todänitapa. ²¹ Itota wæætë adodö,
—Guiñänämaï inte gänë pönencæminimpa, angan-
tapa. Botö Mæmpo iñömö botö imote nänö da pönon-
gaïmo imo baï botö adobaï minitö iminute da godömo
goquïmini iminipa.

²² Ante apænedinque tömënäni baonga woo öon-
gate apæneca,

—Botö ñöwo pönï minitonga Wængonguï Tæiyæ
Waëmö Önöwoca ingante pönö pönömo æedäni. ²³ Në
wënæ wënæ cæcä ingante adinque minitö tömengä
ingante godö ñimpo cæminäni ininque Wængonguï
adobaï tömengä ingante godö ñimpo cæcä quëwë-
maingampa. Minitö wæætë në wënæ wënæ cæcä in-
gante godö ñimpo cædämaï imini ininque Wængonguï
adobaï cædämaï inte tömengä ingante pönö ñimpo
cædämaï imaingampa.

**Itota ñäni ömæmonte në quëwengä ingante Tömato
acä**

²⁴ Itota emiñænänäni adoyömö a ongöñönäni tö-
mengä pö guiite tömënäni weca tæcæguedë a
ongöñongä tömengä emiñæningä adocanque Tömato

mëwoga emongä Äancadënaque iñömö dæ angampa.

²⁵ Ayæ ate Itota nänö në emiñænänäni wadäni iñömö,
—Mönö Awënë ingante atamönipa, ante Tömato in-
gante apænedäni eñëinque tömengä wæætë,

Botö iñömö tömengä önonempo nänäni daagö tim-
podifñömö, Æyömönö empocä, ante adinque önon-
gompoca gampodinique ayæ tömengä betagonta inö
nänäni tapa tænonte codiñömö botö tömëmö önongom-
poca gampote ate pönëmaï wädö, angantapa.

²⁶ Wacä tëmäna go ate Itota emiñænänäni wæætë
oncönë adoyömö pö guiite a ongöñönäni Tömato
tömënäni tönö godongämæ pö guiite a ongonganta-
pa. Odemö tee mönete ongö incæte Itota iñontobæ
pö guiite tömënäni weca tæcæguedë a ongöinque,

—Guiñänämaï inte gänë pönencæminimpa, angan-
tapa.

²⁷ Ayæ Tömato ingante,

—Bitö tömëmi önongompoca pædæ pompodinique
botö önompo ae. Pædæ guipote botö betagonta inö
gampoe. Ayæ, Wabänö incädö, ante änämaï incæbi-
impa. Wæætë pönëe.

²⁸ Ante äñongä Tömato,

—Botö Awënë inömi imipa. Ayæ adobaï botö Wæn-
gonguï inömi imipa, angantapa.

²⁹ Ayæ Itota tömengä ingante,

—Botö imote ate pönëmi imipa. Wæætë në adämaï
inänäni incæ botö imote pönänäni ininque tömënäni
nänäni toquinque ingäimpa, angacäimpa.

Wäö nänö yewæmongainta quinante yewæmongacäi

³⁰ Tömengä emiñænänäni weca Itota, Eñencädänim-
pa, ante wadö wadö cædinque tömengä nänö bamö-
nengæ ayæ godömenque nanguï pönï cægacäimpa.
Botö iñömö iïntaa yewæmöninque mäninö tömengä
nänö cægäinö ante wii tömäa yewæmontabopa.

³¹ Wæætë mäninö ante yewæmöninque botö, Itota
mönö Codito inongäimpa, ante ayæ, Tömengä Wæn-
gonguï Wengä inongä ingampa, ante minitö pö-
nencæminimpa, ante yewæmontabopa. Edæ tömengä
ëmöwo beyænque minitö mänömainö ante pönën-
inque cöwë wänämaï quëwencæminimpa, ante botö
iïnta yewæmömopa.

Itota tömengä emiñænänäni 7 ganca inäni weca pongä

21 Ayæ ate tömengä emiñænänäni Tibediapæ nänäni
ämæ yæwedeca emönaiwoga ongöñönäni Itota
iñömö tömënäni weca pöinque a ongongä adänita-
pa. Edæ iïmaï batimpa. ² Timönö Pegodo adocanque,
Tömato Äancadënaque nänäni änogä tönö Gadideabæ
Cänaa në quëwengä Näatänaedo mënaa, Tebedeo wë-
na nänä caya mënaa, ayæ Itota nänö në emiñænäni
wada mënaa mänimpodäni adoyömö ongönönänim-
pa. ³ Timönö Pegodo iñömö tömengä tönö ongönäni
inänite,

—Botö ñöwo gæyæ dadoncæ tao gobopa.

Angä eñëinque tömënäni iñömö,
—Bitö miñæ gocæmönimpa.

Äninqe, Ægodöedäni gomompa, ante tao godinque wipodë godongämæ guidinque tömää woyowotæ gæyæ dadoncæ cædäni incæte gæyæ dæ ænämäi inönänimpa. ⁴ Nää bayonte Itota iñömö emönaiya yæwedeca a ongongä adinque, Itota ingampa, ante tömengä emiñænänäni incæ eñënämäi inänitapa.

⁵ Ayæ tömengä tömënäni inänite yedæ aa pedinque,
—Iñänäni, gæyæ æminitawo.

Äñongante,

—Ænämäi imönipa.

⁶ Änäni eñëinque tömengä wæætë,

—Minitö dicamonca wipo tömëmæ inö æpænë wo guitodonte gæyæ dadonte æedäni.

Tömengä nänö ämäi cædinque tömënäni nangui pönï gæyæ dicamonca date owo adinque ædö cæte dicamonca wëä pönonte ænguïnänii. ⁷ Itota emiñænimo tömengä nänö në waadebo inömo inte botö Pegodo ingante apænedinque,

—Iñgä iñömö mönö Awënë Itota ingampa.

Ämo eñëinque Timönö Pegodo iñömö tömengä yabæcoo nänö gä tadongate cönönincoo æninqe daga wëñate æpænë to go ti wææninqe ömaa taocantapa. ⁸ Wädäni Itota nänö në emiñænänäni iñömö yæwedeca obo pönï tiëë mëetodo ganca bai iñömö wäi wocædäni ininque wipodë ayæ owodäni iñömö Pegodo miñæ wogaa godinque dicamö gæyæ eyede pönï wëä pönö pönänitapa. ⁹ Tömënäni wipodë inte pædæ æænoncado ponte ayönäni, Æænongui, ante gonga emöñömö gæyæ öñö adinque adoyömö wædænque päö cö cæte öñö adänitapa. ¹⁰ Itota tömënäni inänite,

—Gæyæ mini ñöwo æni wædænque ænte pöedäni.

¹¹ Angä eñëinque Timönö Pegodo wipodë pö guidinque dicamö ænte emönaiya wëä tadongantapa. Edæ tiento tincoenta i todee ganca inäni mänimpodäni gæyæ ñænængade dicamö iñömö eyede owodäni incæte dicamö wangö tëmönämäi inimpa. ¹² Itota iñömö tömënäni inänite,

—Pö cæedäni,

Äñongante tömengä emiñænänäni tömänäni, Mönö Awënë Itota ingampa, ante eñëinque, Æbidö imii, ante tömengä ingante ædö cæte anguïnänii. ¹³ Itota gongapamö iñömö pöninque päö ænte tömënäni inänite pædæ godongä ænäni ininque tömengä ayæ gæyæ öñö æninqe tömënäni inänite pædæ godongä cænänitapa.

¹⁴ Mänömäi cædinque Itota do wæningä incæ ñäni ömæmonte quëwente mempoga do ponte a ongön- ingä inte ñöwo tömengä emiñænänäni weca mempoga go adopoque pongacäimpa.

Timönö Pegodo ingante Itota apæneca

¹⁵ Tömënäni iinque cænäni ate Itota iñömö Timönö Pegodo ingante,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Botö imo mäninäni pönömenque waadete pönëñönäni bitö iñömö näwangä botö imote godömenque waadete pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö imite botö waadedö ante bitö do eñëmipa.

Angä eñëinque Itota,

—Waadäni iñömö botö obegaidi wënäni bai iñönänite bitö tömënäni inänite botö angainö ante odömonte apænebi eñencædänimpa, angantapa.

¹⁶ Ayæ wæætë,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Bitö näwangä botö imote waadete pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö imite botö waadedö ante bitö do eñëmipa.

Angä eñëinque Itota,

—Waadäni botö obegaidi bai iñönänite bitö tömënäni inänite aacæbiimpa, angantapa.

¹⁷ Itota mempoga go adopoque tömengä ingante,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Bitö botö imote waadete pönëmitawo, ante angantapa.

Itota mempoga go adopoque tömengä ingante, Bitö botö imote waadete pönëmitawo, ante angä eñëinque Pegodo wæwente inongäimpa. Incæte Itota ingante,

—Awënë bitö tömää eñëmi imipa. Bitö imite botö waadedö ante bitö do eñëmipa.

Ante wæyongä Itota wæætë,

—Waadäni iñömö në botö obegaidi bai iñönänite bitö tömënäni inänite botö angainö ante odömonte apænebi eñencædänimpa. ¹⁸ Bitö imite näwangä ämopa. Bitö wëñæmiyedë tömëmi nämä daga wëñadinque, Ædönö goinëmo, ante bitö goinënonque do gobi imitapa. Ñöwo iñömö bitö picæmi bayedë bitö pædæ gopoyömi wacä incæ bitö imite godö daga wëñadinque bitö goinënämäi iñömö mänifömo bitö imite mäocä gocæbiimpa.

¹⁹ Pegodo ingante mänömainö ante apænedinque Itota iñömö, Tömengä ingante æbänö wænönäni wæñongä Wængongui ñäö apäite bai nänö emönö edonque bacæimpa, ante odömoncæte ante apænegacäimpa. Ayæ godömenque tömengä ingante,

Botö miñæ tee empo pöe, angacäimpa.

Itota emiñæningä nänö në waadecä

²⁰ Pegodo guiquënë dadï emænte botö Itota emiñænimo nänö në waadebo iñömö tömëna miñæ tee empo pömo acantapa. Mänimo iñömö do möni cæñedë Itota tönö äññömonque tæ contadinque,

“Awënë bitö ïmi æcänö godö odömonguinaa, apænebi eñëmönie,” ante nê apænedimo ïnömoimpa. ²¹ Pegodo botö ïmo adinque Itota ingante,

—Ïngä ïñömö nê tee empo pongä diyæ æbänö tömengä beyæ bacæimpa.

²² Äñongä Itota wæætë,

—Botö ocæ emænte ponguinganca tömengä ayæ quëwencæcäimpa, ämo bai bitö wæætë ædö cæte nê ämi inguimii. Botö ïñömö nê anguimo ïmopa. Bitö guiquënë botö miñæ tee empo ponguënëmi ïmipa, angantapa.

²³ Mänömai beyæ pancadäniya möni tönïñadäni weca godinque gode ä gode ä cædinque botö ïmotedö ante apænedinque, Ïngä ïñömö cöwë wænämai quëwengüingä ingampa, ante tedewengadänimpa. Itota ïñæmpa, Ïngä ïñömö wænämai quëwencæcäimpa, ante änämai ingacäimpa. Wæætë, “Botö ocæ

ëmænte ponguinganca tömengä ayæ quëwencæcäimpa, ante ämo bai bitö ædö cæte anguimii. Botö anguimo ïmopa,” ante mäninque angacäimpa.

²⁴ Tömënëni, Ïngä wænämai quëwengä ingampa, ante nani nê apænedimo ïñömö edæ botö tömengä nänö nê emiñænimo adobo ïmopa. Tömëmo, Æbänö batimpa, ante botö apænedö ïñömö näwangä ante nê apænedimo inte botö adodö ante tömänö ante nê yewæmönimo ïmopa. Mäninö ante botö angainö ïñömö näwangä impa, ante mönitö eñëmönipa.

²⁵ Itota ïñömö nanguï pönï godömenque wadö wadö cægacäimpa. Æbänö cæcää, ante tömää nänö cægainö ante adinque yewæmömöni bai mänintacoo möni yewæmönintacoo ñönonguï ante edæ inguipoga tömäo incæ wii eyepæ incædönimpa, ante pönëmopa. Mäninque ante yewæmömopa.

Näni Cægainö

Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca poncæcäimpa, ante

¹ Teopido bitö acæbiimpa, ante botö do yewæmöninque, Itota æbänö mä cægacäi, ante, Itota æbänö mä odömonte apænegacäi, ante yewæmontabopa. Mänömainö ante do yewæmönimo inte botö adobo Odoca inömo inte ñöwo godömenque yewæmömo ae. ² Itota do iñömö, Iinani botö imotedö ante nê apænequinäni inänipa, ante cædinque tömënäni inänite apænte æninque da godongacäimpa. Ìninque tömengä nänö æite goquiönæ iñonte tömënäni tönö godongämæ ongöinque Itota iñömö Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö cædinque tömënäni inänite, Botö dæ gobo ate mīnitö iimaī cæcæmīnimpa, ante apænegacäimpa. Ìnque apænecä ate tömengä ingante Wængonguī do ænte mäicä inque ingä æigacäimpa. Ìninque mäninganca tömengä nänö cægainö ante do yewæmönimo inte botö iñömö, Bitö Teopidobi godömenque acæbiimpa, ante ñöwo wæætê yewæmömopa.

³ Itota adocä incæ nantate wægäingä inte ñäni ömämonte ate coadenta eönæ manimpoönæ inguipoga quëwëninque tömënäni weca miingä inte wæætê pö wæætê pö cædinque mä pöni cædongäimpa. Ìninque, Tömengä näwangä miingä inte mänömaī cæcampa, ante adinque tömënäni ædö cæte wadö ante pöninguinäni. Ayæ tömënäni weca a ongöinque tömengä tömënäni inänite, Wængonguī Awënê Odeye nempo quëwencæmīnimpa, ante tömänö ante adodö adodö ante apænecä eñengadänimpa.

⁴ Tömënäni tönö godongämæ ongöinque Itota iimaī angantapa.

—Wii wayömö goedäni, Eedotadê iñömö ee quëwëedäni, angantapa. Botö Mæmpo iñömö, Wacä ingante da pönömo æninque ewocacæmīnimpa, ante do apænebo eñëmīnitawo. Tömengä, Da pönonguimo, ante nänö nê angäingä ingante ante ænte ewocacæte ante mīnitö ñöwo wänö cöedäni. ⁵ Edæ Wäo wodi iñömö æpænê guidongacäimpa. Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca guiquënë mīnitö baonga wantæ iñö pö guicæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota öönædê æicampa

⁶ Ayæ Itota tönö godongämæ ponte ongönäni iñömö tömengä ingante änänitapa.

—Itota eñëmi. Mönö idægocabo mönö quëwengäimæ iñonte wadäni do ö ænäni incæte bitö ñöwo wæætê adobæ æninque mönitö Awënê Odeyebi oo bacæ cæbitawo. Edæ, Bitö nempo oo pöni godongämæ quëwencæmönimpa, ante cæbitawo, ante eñencæte ante wæmönipa.

⁷ Ancaa äñönäni,

—Iñæmpa mīnitö ante wæinö bai, Æyedënö baquiī, ante, Æpogadö baquiī, ante mīnitö wii eñenguënëmīni imīnipa. Mæmpoque nê angäingä inte mäninö ante eñengampa. ⁸ Wæætê Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca pö guidinque pönö cæcä ate mīnitö wæætê tæi piñænte ewocamīni edæ bacæmīnimpa. Ìninque, Botö æbänö cægaboī, ante nê adimīni inte mäninö botö cægainö ante mīnitö täno Eedotadê iñömö quëwente apænedinque ayæ Oodeabæ mäo apænedinque ayæ Tämadiabæ mäo apænedinque godömenque tömäma mäo apænemīni eñencædänimpa, ante Itota angacäimpa.

⁹ Mänömainö ante apænecä eñente a ongöñönäni Itota mäninö ongönte æi boguimancodê ingæ æicä æmö agadänimpa. ¹⁰ Öönædê æite ingæ gocä æmö ayönäni edæ onguifænäna näämænta weocoo mongænä tömënäni weca a ongöinque edæ, ¹¹ tömënäni inänite apænedinque,

—Gadideabæ quëwëmīni inte onguifænëmīni eñëedäni. Quinante æmonga a cöminii. Edæ Itota mīnitö tönö ongöinque öönædê æicä amīnitawo. Edæ öönædê æicä mīni adi bai adocä Itota iincayæ ate ocæ emænte poncæcäimpa, ante apænedatapa.

Codaa nänö cæquënönö wacä cæcæcäimpa, ante cædäni

¹² Oodeoidi näni guëmanguionæ cöwê näni goganca mäningancaque i ininque wii gobæ i ininque tömënäni Odibowænquidi näni anquidi ongöinque ocæ emænte wææ Eedotadê pönänitapa. ¹³ Tömënäni emöwo Pegodo tönö Wäo, Tantiago tönö Æntade, Pedipe tönö Tömato, Batodömê tönö Mäateo, Adepeo wengä Tantiago, wacä, Mönö ömä ingäimpa, ante nê änogä Timönö, Tantiago wengä Codaa. Mänömaī emönäni inte pö guidinque tömënäni näni wänoncönê æmongapaa æi guidänitapa. ¹⁴ Ayæ iinäni tönö wadäni Wængonguī ingante godongämæ apænecæte ante cöwê pö pö cægadänimpa. Onquiyænäni adobaī Itota badä Mäadiya tönö ayæ Itota biwii tönö cöwê ponte apænedönänimpa.

¹⁵ Mäniñedē Itota ingante näni tee empote quëwënäni tiento bæinte ganca inäni inte ongöñönäni Pegodo tæcæguedē ængæ gantite apæncantapa. ¹⁶ "Iñänäni eññedäni. Nöwocä Codaa wodi Itota wodi ingante nē æncädäni inänite nē godö odömongä ingantawo. Edæ tömengä ingante ante Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca wëññedē apæncä eññinque awënë Dabii wodi nänö yewæmongainö bai cöwē iinque baquinö anguënë. ¹⁷ Edæ Itota mönitö imönite apænte æninque Codaa ingante adobaī apænte ængacäimpa. Ininque mönö cabo mönö nē cæquënönö ante Codaa wodi adocä incæ mönö tönö godongämæ cæcä ingacäimpa. ¹⁸ Tömengä wiwa cæte tigitamö nänö ænintamö incæ adodö godongä ænänitapa. Tömënäni wæætē tigitamö æninque, Waodänido bacäimpa, ante ömæ godonte ænänitapa. Tömengä iñömö guidömëmæ wæænte ömengö tæi æbæ godente æmæwo wængantapa. ¹⁹ Mänömai wængä eññinque Eedotadē quëwënäni tömänäni, 'Wepæ onguipo ba awädö,' ante tömënäni näni tededö Atedämæ pemönänitapa. ²⁰ Edæ Ämotamini näni Angaintaa iimäi ante dobæyedē yewæmongatimpa. 'Tömengä oncö æmæwo önonconque bacäimpa. Wacä mänincönē cöwē quëwënämai incæcäimpa.' Ante näni Ämotamini Angainta bai do batimpa. Ayæ, 'Tömengä nē aacä bate nänö cæquënönö incæ wacä badinque cæcæcäimpa,' ante yewæmonte ongompa,"

²¹ Ante apænedinque Pegodo godömenque iimäi ante apæncantapa. "Mänömai ii ininque Codaa wodi nē nänö cæquënönö incæ edæ wacä cæcæcäimpa, ante ñowo mönö apænte ængæimpa. Awënë Itota imæca mönö tönö guëa cægongäñedē wadäni godongämæ nē cægöninäni inänite adinque mönö iimainö ante apænte ængæimpa. ²² Wäö wodi nänö guidöñedē cægöninque ñowoönæ Itota nänö æite goönæ ganca æcänö æcänö mönö tönö godongämæ cægöninäni inänii, ante adinque mönö adocanque ingante apænte ængæimpa. Apænte æmö ate tömengä, Itota dobæ ñäni ömæmongantapa, ante nē againgä inte wæætē mönö tönö godongämæ apæncä incæcäimpa." ²³ Ante Pegodo angä eññente cædinque tömënäni wæætē, Æcänö æcänö nē agaïnäni inänii, ante adinque mënäa inate apænte ænänitapa. Adocanque Ootee, Badatabato näni änogä inte tömengä mæmæ beyæ, Yoto, ante näni pemongaingä iñongante tömënäni tömengä ingante apænte æninque edæ wacä ingante Mäatiya ingante apænte ænte gönönänitapa. ²⁴ Mänömai apænte æninque Wængonguī ingante apænedänitapa. "Awënë eññemi. Mönitö æbänö pönëmönii, ante tömää eññemi inte bitö iina inate adinque æcänö ingante do apænte ængabii, ante odömömi amönii. ²⁵ Edæ Codaa wodi tömengä nänö pante wænguinque oda cæcantapa. Ininque bitö ñowo wacä ingante da godömi godinque Codaa wodi

nänö cæquënönö ante cæcæcäimpa, ante ämii, ante wæmönipa."

²⁶ Ante Wængonguī ingante apænedinque tömënäni, Æcänö inaa, ante eññencæte ante cædinque dicamö æninque, Wo godö wo godö cæyömö to ta wææ acæi, ante cæte ayönäni Mäatiya nänö cæ to ta wæænca adinque, Mönö imonte Itota da godongä nē godimö önompo tipæmpoga go adocanque iñömönte tömengä mönö cabo badinque godongämæ cæcæcäimpa, ante cægädänimpa.

Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca pongampa

2 Tömëmö incadepo ba ate Pentecotee ææmæno-ca näni äönæ iñonte tömënäni näni cabo adoyömö ponte godongämæ ongönänitapa. ² Ongonte eññönäni woboyæ nanguī pæmænte ä bai iñontobæ öönædē pö eññönäni oncönē näni ongoncönē tömancönē wææ guite bai woboyæ nanguī pæmænte ä bai eññänitapa. ³ Ayæ waodäniya incæ gonga bai onguënë onguënë bæco adänitapa. ⁴ Ayönäni Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ tömänäniya pö guicä ewocädänitapa. Pö guidinque Wængonguī Önöwoca pönö cæcä beyænque tömënäni wadäni näni tededö bai wadäni näni tededö bai mä apænedänitapa.

⁵ Mäniñedē oodeoidi Wængonguī ingante guifente quëwënäni inte edæ wabæca wabæca tömämæ quëwëninque ñowo Eedotadē ponte quëwënönänimpa. ⁶ Inäni iñömö woboyæ nanguī pæmænte bai ä eññente wædinque ponte eññönäni Itota ingante nē pönänäni iñömö ñowo pönäni näni tededö bai tededäni eññänitapa. Adocanque nänö tededö bai wacä nänö tededö bai tededäni eññinque tömënäni, Æbänö cæte tömämö tededö bai tededäni eññëmönii, ante wädänitapa. ⁷ Tömënäni nämæneque apænedinque,

—Iñæmpa Gadideabæ quëwëninäninque inte iinäni mänömai tededäni awädö. ⁸ Ininque ædö cæte mönö eññagäiomæ mönö tededö bai tededäni eññëmö, ante ancai guifente wädänitapa. ⁹ Edæ iñömö nē ongömö iñömönte pancadäniya Padatiabæ quëwente pöñömö wadäni guiquënë Mædiabæ, Edämæ, Mæetopotämiabæ, Oodeabæ, Capadotiabæ, Pontobæ, Atiabæ quëwente pönäni inänipa. ¹⁰ Wadäni guiquënë Pidigiabæ, Pampidiabæ, Equitobæ quëwente pönäni inänipa. Wadäni guiquënë dibiabæidi inäni inte Tidene iñömö quëwente pönänipa. Wadäni guiquënë Odömä iñömö quëwëninque eññacæ ante ponte owodänipa. ¹¹ Odömä iñömö nē quëwëninäni iñömö pancadäniya oodeoidi eññagäinäni iñönäni pancadäniya wæætē wadäni incæ oodeoidi pönänäni bai adodö pönente oodeoidi bai bagäinäni inänipa. Ayæ wadäni guiquënë codetenteidi tönö adabeidi inte pönäni inänipa. Ininque mönö wabæca wabæca quëwëninque wadäni näni tededö bai wadäni näni tededö bai nē tedemö

imompa. Incæte iināni guiquēnē, Wængongui waa pōni cæcā ingampa, ante mōnō tededō bai mā pōni tededinque apænedāni ēñēmompa tōō.

¹² Ante wædinque tōmēnāni nāni cabo nāmāneque apænedinque,

—Æbānō ēñēmōō, ante wæmōnipa tōō.

¹³ Ante wæyōnāni pancadāniya babæ apænedinque, —Biinōmæ miimæ tōmo pōni bedinque dowænāni inte tededānipa, ante badete togadānimpa.

Pegodo tōmēnāni iinānite apænecampa

¹⁴ Mānōmaī tedeyōnāni Pegodo iñōmō onompo tipæmpoga go adocanque iināni tōnō ængæ gantid- inque nanguī tedecā ēñengadānimpa. “Oodeoidi ēñēedāni. Ayæ wamīni guiquēnē Eedotadēē iñōmō ñōwo ponte owomīni inte mīnitō oodeoidi tōnō tōmāmīni ēamonca ongonte ēñēedāni. Botō, Æbānō ī, ante edonque apænebo ēñencæmīnimpa,” angantapa.

¹⁵ “Gāwadecæ impa diyæ tī nāmæ bete dowænte baquinānii. Iñæmpa nænque ayaōnāa ææñongā ædō cæte mīni ānō bai bete dowænte baquinānii. ¹⁶ Wæætē Wængongui beyæ nē apænegaingā Oedo wodi do nānō angainō bai ñōwo cædānipa, ante apænebo ēñēedāni. Oedo wodi iñōmō iimāinō ante yewæmongacāimpa.

¹⁷ Wængongui iimāi angampa, angacāimpa.

Iinque bayedē botō Ōnōwoca ingante tōmānāniya āmo pō guicā ewocacædānimpa.

Māniñedē onquiyænāni incæ onguiñænāni incæ mīnitō wēnāni iñōnāni inte botō beyæ apænecædānimpa.

Edēnīnāni iñōmō ate bai mā pōni acædānimpa.

Picænāni guiquēnē nō wiimonte bai acædānimpa.

¹⁸ Ayæ botō Ōnōwoca ingante āmo pō guicā ewocad- inque

onguiñænāni incæ onquiyænāni incæ

botō beyænque nē cædāni iñōnāni inte botō beyæ apænecædānimpa.

¹⁹ Edæ mīni ææmō ate pōnenguinque ante botō ōōnædē mā cæbo acæmīnimpa.

Ayæ imæca adobai pōnō cæbo ate wepæ gonga tēēmā nanguī mongæ adinque ēñencæmīnimpa.

²⁰ Edæ nænque tāno wentamō bayō apāicā wepæ emō ba acæimpa.

Ayæ ate tōmengā nānō ponguionæ iñonte Wængongui Awēnē incæ tæi piñægā inongā inte ñāō apāite bai emōninque poncæcāimpa.

²¹ Iinque botō emōwo ante nē aa pedāni iñōmō tōmānāni botō æmo beyænque quēwencædānimpa. Ante Wængongui Awēnē cæcæcāimpa, ante Oedo wodi yewæmongacāimpa.”

²² Ante apænedinque Pegodo godōmenque iimāi ante apænecantapa. “Idægoidi, apænebo ēñēedāni. Itota Nāatadeta nē quēwengaingā nāwangā botō nē da pōnongā ingampa, ante pōnencæmīnimpa, ante

mā cædinque Wængongui Itota tōnō godongāmæ tæi piñænte nanguī cæcā ate Itota mīnitō weca bamō- nengæ cædinque nanguī cægacāimpa. Iinque mānō- maī cæcā nē agāimīni inte mīnitō, Nāwangā Itota in- gante Wængongui da pōnongā ponte cæcampa, ante do ēñēminipa. ²³ Wængongui nāmā pōnēninque, Codi- to ingante tōmēnāni nempo pædæ godoncæboimpa, ante do angaingā inte, Mīnitō tōmengā ingante æn- inque mānōmaī cæcæmīnimpa, ante do ēñengacāim- pa. Iinque mīnitō iñōmō Itota ingante bæi ongonte æninque ēñente cædāmaī iināni nempo pædæ godōn- inque, Mīnitō tōmengā ingante awāa timpodinque wææ tiwate wænōedāni, ante āmīni wænōnānitapa. Mānōmaī ōnōnecaque tedete beyæ mīnitō tōmēmīni edæ nē wænōmīni bai bamīnipa tōō. ²⁴ Mīnitō mānō- maī wadāni tōnō cædinque wænōmīni beyæ Itota iñōmō mōnō wænguēnēmāmo teēmē mongænte caate wædinque wængacāimpa. Ayæ pæ opate ōñōñongante Wængongui wæætē, Idæwaa, ante wi ænote bai cædinque angā ate Itota ñāni ōmæmonte ta pongantapa. ²⁵ Adocā Codito beyæ ante apæned- inque awēnē Dabii wodi iimāi ante yewæmongacāim- pa.

‘Botō, Mōnō Awēnē cōwē botō weca mæ ongongam- pa, ante atabopa.

Iinque tōmengā botō tōmēmæ inō tōō æmænte on- gongā iinque botō imote ædō cæte bæ tadāni wæquimoo.

²⁶ Mānōmaī beyæ botō, Watapæ bacæimpa, ante mīmōnē pōnēmo inte botō ōnōneca āmotamīni ante bai nanguī tobopa.

Botō ñāni ōmæmonguinque nē wæwocabo imopa, ante pōnēmo inte botō guīñēñate wædāmaī inte baō ēñate quēwencæboimpa.

²⁷ Wængongui ēñēmi. Botō waodāni nāni wænte ongōñōmō ōñōñōmote bitō emō cæte godāmaī in- cæbiimpa.

Bitō imite nē cæbo inte botō tōmēmi cædō ante cōwē cæbo iñōmote bitō ædæmō wææ aabi ate botō baō ñōmāadāmaī incæboimpa, ante edæ botō do ēñē- mopa.

²⁸ Taadō botō quēwenguinō ante bitō do odōmōmi agaboimpa.

Bitō weca æidinque bitō awinca adinque watapæ tocæboimpa, ante awēnē Dabii wodi āmotamīni ante bai apæne- gacāimpa.”

²⁹ Ante apænedinque Pegodo godōmenque apænecantapa. “Iñānāni ñōwo edonque apænebo ēñenguēnē quēwēmīni. Mōnō mæmæ Dabii wodi do wængacāimpa. Tōmengā māo do daga wengadānim- pa. Edæ tōmengā wodido nāni wengaiñōmō ñōwo ganca a ongō aminipa. ³⁰ Incæte tōmengā ingante Wængongui, Dabii ēñēmi, angacāimpa. Bitō pæināni wææ pæyōnāni adocanque ingante botō bitō awēnē contaimpaa pōnō cōnōmo contadinque tōmengā

iñömö nē Awēnē bacæcäimpa, ante apæne-cä eñēn-inque awēnē Dabii wodi Wængongui beyæ nē apæne-gaingä inongä inte edæ, Wængongui tömengä nänö änö bai cöwē cæcæcäimpa, ante do eñengacäimpa.

³¹ Ayæ, Æbänö cæquingä, ante do eñengaingä inte tömengä, Mönö Codito iñömö waodäni näni wænte ongöñömö öñöñongante Wængongui emö cæte godämaï inte wææ aacä beyænque tömengä baö incæ ñömäadämaï ingæimpa, ante apænegacäimpa. Mänö-mainö ante apænedinque awēnē Dabii wodi, Mönö Codito ñäni ömæmoncæcäimpa, ante do apænegacäimpa. ³² Itota ingante Wængongui, Ñäni ömæmöe, angä ñäni ömæmongantapa. Ìninqe mäninö tömengä nänö ñäni ömæmongainö ante nē adimöni inte mönitö tömämöni edæ, Näwangä impa, ante nē apænemöni imönipa."

³³ "Ìninqe Wængongui angä beyænque Itota inque ingä öönæde ædinque Wængongui tömëmæ inö tæ contate ongongampa. Ayæ Mæmpo Wængongui, Botö Önowoca ingante æncædänimpa, ante nänö nē angaingä ingante do godongä æninqe Itota wæætē mönitö imönite ñöwo da pönongä ænte ewocamönipa. Ìninqe mīnitö guiquēnē gonga bæco ate wæmīnitawo. Wadäni näni tede bai tedemöni eñente wæmīnitawo. Edæ Wængongui Önowoca pönö cæcä beyænque gonga bæco aminipa. Wængongui Önowoca pönö cæcä beyænque wadäni näni tede bai tedemöni eñemīnipa. ³⁴ Itota öönæde inque ingä æicä bai awēnē Dabii wodi wīi adobaï æigacäimpa. Incæte tömengä godömenque apænedinque iimaï ante yewæmongacäimpa.

'Awēnē Wængongui incæ botö Awēnē ingante apænedinque,

Nē Awēnē imi eñēmi. Botö tömëmæ inö tæ contayömi,

³⁵ botö bitö imite nē piinte cædäni inänite bæ tabo ate bitö tömēnāni inänite pinä gawate bai cæcæbiimpa,' ante Awēnē Wængongui angacäimpa," ante Dabii wodi yewæmongacäimpa.

³⁶ Ante apænedinque Pegodo godömenque iimaï angantapa. "Mänömaï beyæ mīni idægocabo tömämīni, Ìmainö ante näwangä pönī impa, ante eñencæmīnimpapa. Mäningä Itota ingante mīnitö ñænquedimæ gönonte wænömīni nē wæningä ingante ante apænedinque Wængongui incæ, Itota nē Awēnē inongä ingampa, ante ayæ, Nē Codito inongä ingampa, ante edæ do cægacäimpa."

³⁷ Ante Pegodo apæne-cä eñēninqe tömēnāni, Æ, wēnæ wēnæ cæte awædo, ante ancaï guiñente wædinque Pegodoidi inänite,

— Ìñänāni, æbänö cæquēnemöni imönii.

³⁸ Äñönänite Pegodo wæætē,
— Ìimaï cædäni. Mīnitö wēnæ wēnæ mīni cædinö ante Wængongui pönö ñimpo cæcæcäimpa, ante cædinque, Æmæwo wēnæ wēnæ cætabopa, ante Itota Codito emöwo ante apænedinque æpænē guiedäni.

Mänömaï cæmīni adinque Wængongui tömengä Önowoca ingante da pönongä ænte ewocæcæmīnimpapa.

³⁹ Edæ mīnitö imīnite aa pecä incæ mīni wēnāni inänite aa pecä incæ gobæ quēwēnāni inänite aa pecä incæ ayæ ate quēwēnāni inänite aa pecä incæ mönö Awēnē Wængongui nänö nē aa pedäni inänite apænedinque, Botö änö bai cöwē cæcæboimpa, angampa.

⁴⁰ Ante apænedinque Pegodo godömenque nangui äninqe, Eñenguēnē quēwēnāni, ante wantæpiyæ apæne-cantapa.

— Ñöwodäni iñömö nämanque näni cæinēnö ante idiquibæ näni cæi bai mīnitö adobaï cædämaï inte nöingä cæte waa quēwēdäni.

⁴¹ Ante Pegodo ancaï angä eñēninqe pancadäniya Ao äninqe æpænē do guidänitapa. Ìninqe edæ mäniönæ todee mīido ganca inäni mänimpodäni wede pönēninqe do pönengainäni tönö adocabodäni bagadänimpa. ⁴² Ìināni iñömö adocabodäni badināni inte cöwē ñimpo cædämaï ininqe godongämæ pö pö cæyönänite Itota nänö da godongainäni apænedäni eñēnönänimpa. Ayæ näni pönencabo inönäni inte wacä ingä wacä ingä watapæ apænedinque päö pä ænte godongämæ cæninque Wængongui ingante cöwē apænete quēwēnönänimpa.

Näni pönencabo godongämæ waa cæte quēwēnänipa

⁴³ Ìninqe edæ tömānāni guiñente wædinque ee quēwēnönänimpa. Ayæ Itota nänö da godongainäni iñömö, Tömānāni pönencædänimpa, ante cædinque Wængongui Tæiyæ Waemö Önowoca tönö cædinque tömēnāni näni pönēninqe ante mä cædinque bamönengæ nangui cædönänimpa. ⁴⁴ Nē pönēnāni tömānāni adoyömö pö pö cædinque tömēnāni näni mänincoo incæ, Tömämö qui impa, ante nē pönēninqe, Wacä ingä wacä ingä mönö godongämæ godonguinque mämompa, ante cædönänimpa.

⁴⁵ Mäincoo tönö ömæ näni eadincoo incæ godonte æ godonte cædinque wadäni nē ömaadäni inte wædäni inänite pancæ pancæ godönänimpa. ⁴⁶ Ì ininqe iimö iñö iimö iñö adoyömö pöninqe Wængongui oncö ñænæncönē yabæcönē nē guii guii cædäni inte mīmönö nö pönēninqe tömēnāni oncönē adobaï päö pä ænte watapæ todinque godongämæ cænönänimpa. ⁴⁷ Tömēnāni edæ Wængongui ingante, Waa pönī nē cæbi imipa, ante ancaï äñönāni wadäni edæ tömēnāni inänite waa adönänimpa. Ayæ mönö Awēnē pönö cæcä ate tömēnāni edæ, Itota Codito ængä beyænque mönö quēwengæimpa, ante pönēninqe iimö iñö wacabomö iimö iñö wacabomö nē pönēnāni badinque edæ tæiyænāni bagadänimpa.

Cömäwaingä ingante äna waa bawacampa

3 Ìincayæ ate nænque ædæ wæicä ate oodeoidi näni cöwē Wængongui ingante apænedöñedē Pegodo tönö Wäö iñömö Wængongui oncönē ñænæncö

yabæcönë guicæte ante æidatapa. ² Æite ayöna wadāni pōninqe cōmāwaingā ēñate nē pædingā ingante næænte māmōnāni pongā adatapa. Īingā cōmāwaingā iñōmō nē pō guidāni inānite, Pōnōmi æmoe pōnōmi æmoe, ancæcāimpa, ante cædinque tōmēnāni tōmengā ingante iimō iñō iimō iñō næænte pō næænte pō cædinque edæ Wængonguī oncō ñænæncō boyæ yabædemō, Wainemō, nāni ānemō yabæque cō cædōnānīmpa. ³ Īinque ñōwo Pegodo tōnō Wāō Wængonguī oncō ñænæncönë yabæcönë pō guicæ cæda adinque tōmengā tōmēna inate, Pōnōmīna æmoeda, angantapa. ⁴ Angā ēñēninqe Wāō tōnō tōmengā ingante cōwā adinque Pegodoque apænecantapa.

—Mōnatō imōnate ææmō ae.

⁵ Angā ēñēninqe cōmāwaingā, Botō imote wabānō pōnōna ænguīmo, ante pōnēninqe ææmō ayongā

⁶ Pegodo iñōmō,

—Quinō māmopa pōnōmo ænguīmī. Edæ oodo incæ tīguitamō incæ omæpobo imopa. Wæætē tæiyæ waēmō botō ewocadō ante bitō imite pōnō apænebo ate bitō æe. Nāatadeta quēwengāingā Itota Codito emōwo beyænque bitō dao dao goe, angacāimpa.

⁷ Āninqe Pegodo cōmāwaingā tōmēmæ inō pædæ wææmpo bæi ongonte tōō æmængā ate cōmāwadingā onōwa tōnō ononcaīwa tæi piñæwacā. ⁸ Ate iñontobæ ængæ gantite dao dao gocantapa. Ayæ Wāō tōnō Pegodo miñæ Wængonguī oncō ñænæncönë yabæcönë godongāmæ go guīdinque dao dao go togæi togæi godinque Wængonguī ingante waa ate apænedinque, Wængonguī, bitō cōwē waa pōnī inōmi inte pōnō cæbi æmopa, ante nangui apænecantapa. ⁹ Wængonguī māmōmai waa cæcampa, ante nangui pōnī tededinque dao dao gocā adinque edæ tōmānāni, ¹⁰ Æ, iingā iñōmō, Pōnōmi æmoe pōnōmi æmoe, ante Wængonguī oncō ñænæncō boyæ yabædemō, Wainemō, mōnō ānemō gāānē mōnō nē ānecōningā adocā ingampa. Ante adinque, Quinō bai cæte waa bacāi, ante ancaī guīñente wægadānīmpa.

Tadōmōo yabætaa ongonte Pegodo apænecampā

¹¹ Mānīi cōmāwaingā iningā incæ Pegodo tōnō Wāō inate winīmā winīmā cæcā adinque wadāni tōmānāni guīñente wædinque Tadōmōo yabætaa nāni āñōmō pogodo ponte tōmēnāni weca guīdānitapa. ¹² Guīdāni adinque Pegodo, “Mīni idægocabo ēñēedāni. Mōnatō imōnate quinante waa amīnī. Māmōmai waa bawacā adinque edæ quinante guīñente wæmīnī. Mōnatō edæ, Tōmengā dao dao gocæcāimpa, ante cædinque tæiyæ waēmōna imōnāna diyæ tæi piñænte cæquīmōnaa. ¹³ Abadāō wodi Itæca wodi Aacobo wodi tōmēnāni, Mōnō Wængonguī inongā ingampa, ante nāni nē angaingā inte Wængonguinque cæcā ate waa bawacampa. Mōnō wæmæidi Wængonguī incæ, Itota botō imote nē cædongā ñāō bai emōñongante tō-

mengā ingante waa acædānīmpa, ante māmōmai cæcampa. Adocā Itota ingante mīnitō iñōmō, Wænongæimpa, āninqe pædæ godōmīnitapa. Ayæ Pidato, Nīmpo cæbo gocæcāimpa, ante apænte angā ate mīnitō wæætē Pidato weca ongōninqe adocā ingante ante Baa āmīnitapa. ¹⁴ Īinque nē Tæiyæ Waēmō inongā inte nō cæyongante mīnitō Baa āninqe wæætē nē wænōningā ingante ante āninqe, Īingā ingante ñīmpo cæbi pongæ, āmīnitapa tōō. ¹⁵ Īinque mōnō quēwenguīmāmo nē pōnongā ingante Baa āninqe mīnitō nē wænōnīmīni imīnīpa. Incæte Wængonguī tōmengā ingante, Nāni omæmōe, angā ñāni omæmongantapa. Īinque tōmengā ñāni omæmongā nē adīmōni inte mōnitō, Æbānō cægacāimpa, ante adodō ante nē apænemōni imōnīpa. ¹⁶ Adocā Itota emōwo ante apænemōna ēñente pōnēninqe māningā cōmāwadingā mīni nē adingā iñōmō ñōwo tæi piñæwacampa. Edæ Itota pōnō cæcā beyæ mānīi onguīñængā nē pōnengā badinque Itota emōwo beyænque ædæmō waa bawate tæi piñængā bacā amīnīpa,” ante Pegodo apænecantapa.

¹⁷ Ayæ godōmenque apænedinque Pegodo, “Ñōwo botō tōniñamīni ēñēedāni. Mīnitō awēnēidi ēñēnāmai nāni cæi bai cædinque mīnitō iñōmō adobai, Æbānō nō cæquīi, ante ēñēnāmai inte cæmīnitapa, ante awædō. ¹⁸ Incæte mīnitō māmōmai ēñēnāmai cædinque Wængonguī beyæ nē apænegaināni tōmānāni nāni apænegai bai do iinque cæmīnīpa. Tōmēnāni, Mōnō Codito caate wæte wæncæcāimpa, ante nāni angainō bai mīnitō cædi beyæ ñōwo iinque batīmpa. ¹⁹ Īinque mīnitō wēnæ wēnæ mīni cædinō ante wæwente pōnente ñīmpo cædinque wentamō mīni mongænō mīni ñā mēnongaquinque Wængonguī gāmænō pōedāni. ²⁰ Mōnō Awēnē weca mīni wampo pōnenguinque pōedāni. Ayæ Wængonguī, Mīnitō Codito poncæcāimpa, ante do nānō angaingā inongā inte Itota mīnitō weca poncæcāimpa, ante tōmengā gāmænō pōedāni.”

²¹ “Incæte edæ, Tōmancoo do ingāi bai adobai bacocæcāimpa, ante Wængonguī badoncæcāimpa, ante tæiyæ waēmō ingaināni Wængonguī beyæ doyedē apænegadānīmpa. Wængonguī māmōmai nānō badompoga Itota iñōmō mānīmpoga oōnædē quēwæncæcāimpa anguēnē. ²² Edæ Mōitee wodi, ‘Botō wænte gobo ate mīnitō Awēnē Wængonguī wæætē mīnitō beyæ cædinque mīni cabo iñōmīnite adocanque ingante apænte Ao ante æncæcāimpa. Tōmengā ingante āninqe, Mōitee wodi botō beyæ nē apæneca ingaingā bai bitō adobai edæ botō beyæ nē apænebi bacæbiimpa, ancæcāimpa. Wængonguī mōnō Codito ingante māmōmai angā ininqe tōmengā wæætē nē apæneca bagacāimpa. Īinque mīnitō iñōmō tōmengā quiēmē ante apæneyongā ēamonca ongonte tōmānō ante ēñencæmīnīmpa. ²³ Īinque edæ māningā Wængonguī beyæ nē apæneca ingante æcānō ēñēnāmai ina iñōmō, tōmengā guīdēnāni we-

ca quëwënämaï edæ wæncæcäimpa,' ante Möitee wodi apænecacäimpa," ante Pegodo apænecantapa.

²⁴ Ayæ apænedinque Pegodo, "Æpodänidö Wængonguï beyæ në apænecainäni inänii. Edæ tömënäni Tämöedo tönö ayæ pönäni tönö tömänäni adoyömö apænedinque Codito ñöwoönæ nänö cædö ante apænecadänimpa. ²⁵ Ìninqe minitö guiquënë Wængonguï beyæ në apænecainäni wëmini inömini inte tömënäni näni angainö ante në ænguimäni iminipa. Ayæ edæ Wængonguï, Botö pönö cæbo ate Ao ämini ñinque mönö godongämæ waa cæcäimpa, ante nänö angainö ante minitö edæ mini quëwenguinque ëñente quëwencæminimpa. Abadäo wodi ingante apænedinque Wængonguï, 'Abadäo ëñëmi. Minitö mini quëwencabo tönö wadäni tömämæ quëwënäni näni cabo näni cabo tönö tömämäni ññöminite bitö Pæingä pönö waadete cæcä beyænque waa quëwëningque tocæminimpa,' ante apænecacäimpa. ²⁶ Wængonguï, Botö Wengä pönö aa pecä ëñëninque minitö wæætë wënæ wënæ cæte mini gogainö ocæ ëmænte wadæ pöninque wæætë waa quëwenguinö cægöningque waa tocæminimpa. Ante cædinque tömengä täno minitö beyæ ante tömengä ingante në cædongä mönö Codito ingante da pönongä pongacäimpa," Ante Pegodo ñinque apænecacäimpa.

Pegodo tönö Wäo awënëidi weca gongænte apænedapa

4 Pegodo tönö Wäo tömänäni inänite tæcæ apæneyöna wadäni tömëna weca mäo godongämæ pönänitapa. Ìnänii ññömö në, Wængonguï quï, ante godönäni tönö Tadoteoidi tönö Wængonguï oncö ñænæncö ante në wææ wänönäni awënë tönö mäninäni pongadänimpa. ² Itota ñäni ömæmongä bai mönö adobäi ñäni ömæmongæimpa, ante Pegodo tönö Wäo apænedapa, ante do wædönäni inte tömënäni ñöwo piinte mämö pönänitapa.

³ Pöninque tömënäni ññäna ñate bæi ongönänitapa. Ayæ wëmö ba ñinque baänæ ate näna taquinque tömëna ñate tee mönedäni guiidatapa. ⁴ Incæte tömëna äna në ëñëninäni guiquënë pancadäniya nanguï ñäni incæ në pönënanäni bagadänimpa. Ìninqe onguïñænäni näni në pönencabo ññömö wodo tinco miido ganca ñäni mänimpodäni bai bagadänimpa.

⁵ Baänæ ate oodeoidi awënëidi tönö tömënäni inänite në aadäni näni Picæncabo tönö në odömönäni tönö Eedotadëe ññömö godongämæ ponte ongönänitapa. ⁶ Wængonguï quï, ante në godongä ñænængä pönö Änato ponte a ongöñongä tömengä guidënanäni Caiapato Wäo Adecantodo tönö wadäni tömengä guidënanäni incæ tömengä weca godongämæ pö guiidänitapa. ⁷ Pö guidinqe edæ Wäo tönö Pegodo ñate tæcæguedë mämö gönönäni gongæñöna änanitapa.

—Minatö æcänö tönö tæi piñænte cæminä ate cömawadingä waa bawacantawo. Edæ æcänö ëmöwo apænete cæminäi.

⁸ Ante äñönäni Pegodo ññömö Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö apænedinque,

—Awënëidi imini ëñëdäni, në aamini mini Picæncabo ëñëdäni. ⁹ Cömawaingä æbänö cæte waa bawacäi, äminitawo. Edæ cömawaingä ingante möna waa cædi beyænque minitö ñöwoönæ pönö apænte ämini awædö. ¹⁰ Ìninqe minitö tönö idægoidi wadäni tönö botö tömämäni iminite adoyömö apænebo ëñencæminimpa. Itota Codito Näatadeta quëwëningä ingante awæ ñænquedimæ cæte mini në wænöningä ingante Wængonguï angä do ñäni ömæmongacäimpa. Tömengä adocä Itota ëmöwo beyænque cömawaingä ñingä tæi piñængä badinque minitö weca a ongongä apa änewëminii. ¹¹ Edæ wainca në mænönäni näni wido cædinca incæ wacä, Tæcæ manca pönö tæi manguimpa, ante cönongampa. Itota ññömö mäninca bai ææmonga pönö ongongampa.

¹² Ìninqe Itota, Quëwencæminimpa, ante mönö imonte ængä bai wacä ædö cæte adobäi ænguingä. Itota ëmöwo beyænque quëwencæminimpa, ante pönö cægainingä inte Wængonguï wæætë, Wawo adobäi i, ante dicæ pönö cæcantawogaa. Ìñæmpa inguipoga tömämæ ññömö edæ æcæmenque incæ adobäi në tæi piñænte ëmönongä ññömö edæ dæ angampa, ante apænedatapa.

¹³ Ayæ Pegodo tönö Wäo önönaque ña inte nanguï adämaï ña incæte edæ guïñënämaï edonque apænedapa, ante adinque tömënäni, Æbänö cæte edæ do ëñënatawoo, ante wædinque, Itota miñæ në godina inte do ëñënapa. Näwangä impa, ante wædänitapa. ¹⁴ Edæ cömawadingä ñingä tömënäni weca a ongongä adinque tömënäni ædö cæte wadö ante tedequinänii. ¹⁵ Ìninqe tömëna ñate, Mönitö godongämæ Apænte Äincabo weca ongönämaï godömenque goeda, änanäni goda ñinque, Tömëna ñate æbänö cæquii, ante pönëninque godongämæ tedecönänitapa. ¹⁶ Ìmaï ante apænedänitapa.

—Mänina ñate quinö cæquimöö. Ìñæmpa tömëna tæi piñænte bamönengæ cædatapa, ante Eedotadëe quëwënäni, Näwangä impa, ante tömänäni do ëñënanäni. Ìninqe, Waa cædämaï ñatapa, ante mönö ædö cæte anguii. ¹⁷ Incæte mäninö näni apænedö ante wadäni wii godömenque ëñencædänimpa, ante wææ cædinque mönö tömëna ñate wææ angæimpa. Mänii ëmöwo ante minatö mina wæquinque apæneminäni. Wacä æcæmenque ingante apænedämaï imæweda, ante mönö wææ angæimpa, ante nämæneque tededänitapa.

¹⁸ Ayæ ñinque tededinque Wäo tönö Pegodo ñate äñete mämönäni pöna adinque tömëna ñate wæætë, Ëñenguënë quëwëminäna, änanitapa. Edæ mina panquinque ante Itota ëmöwo ante apæneminäni. Ìncayæ ate tömengä ëmöwo ante apænedinque edæ

adopoque incæ odömönämaï imæweda. ¹⁹ Ante añönänite Pegodo tönö Wäö wæætë,

—Īñæmpa æcänö ingante ëñente cæquimöna, ante pönëminii. Minitö äno ëñëninge wæætë Wængonguï nänö äno ëñënämaï inte cæmöna adinque Wængonguï edæ, Nö cæmïna abopa, anguingää. ²⁰ Edæ möna adinö ante möna ëñënö ante ædö cæte apænedämaï inguimönaa.

²¹ Ante apæneda ëñente wædinque awënëidi wæætë, Mïni panguinque, ante ancaa apænedänitapa. Incæte wadäni, Cömäiningä ingante Wængonguï waa pönï cæcantapa, ante watapæ apænedäni ate wædinque awënëidi wæætë Wäö tönö Pegodo ïnate pancæte ante cædinäni inte, Īñæmpa waodäni pïinäni ïninqe mönö æbänö cæte panguimöö, ante guifente wædinque pänämaï inte ñimpo cædäni godatapa.

²² Edæ waa nê bawadingä ïñömö do coadenta wadepo ayæ godömenque tömengä nänö ëñadi ïñonte Wængonguï bamönengæ cæcä waa bacä adinque tömänäni ædö cæte wadö ante pönenguinänii.

Wede pönente tæi piñænte cæcæmönimpa, ante Wængonguï ingante apænedänipa

²³ Mänii ñimpo cædäni godinque Pegodo tönö Wäö ïñömö tömëna tönö godongämæ pönënäni weca ponte apænedinque, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê aadäni näni Picæncabo ïñömö mönatö ïmönate ïimaï änäni wætämönapa, ante tömänö ante adodö ante apæneda. ²⁴ Eñëninge tömënäni näni pönencabo adoyömö pönëninge Wængonguï ingante adotedæ tedete apænegadänimpa. “Awënë Wængonguï ëñëmi. Tæiyæ Awënë ïnömi inte bitö öönæ owocoo tömancoo inguipoga tömämæ gäwapæntibæ tömämæ badöninge öönæde owodäni yæipodë quëwënäni gäwapäa owodäni æyömömë quëwënäni tömänäni ïnänite bitö adobique badongabiimpa. ²⁵ Īninqe mönitö mæmæ Dabii wodi ingante apænedinque bitö, Dabii ëñëmi, Bitö botö ïmote nê cædömi ïñömite botö Tæiyæ Waëmö Önöwoca apænecä ëñëninge bitö wæætë ïimaï ante apænecæbiimpa.

‘Wadäni nê ëñënämaï ïnäni incæ quinante ænguï badinque wido cæcæte ante cædänii.

Waodäni näni cabo waodäni näni cabo incæ idiquibæ ante quinante pönënanitawo.

²⁶ Inguipoga awënë odeyëidi, Wido cæcæimpa, ante tæi gongænte ongönänipa.

Pancabaa awënëidi adobaï, Æbänö cæquimöö, ante godongämæ pönëninge

mönö Awënë ingante ayæ tömengä nänö nê öni pæcadongä Codito ingante piinte anewënanipa töö,‘ ante apænebi ëñëninge mæmæ Dabii wodi wæætë bitö beyæ apænegacäimpa.”

²⁷ Ante Wængonguï ingante apænedinque ñöwodäni näni pönencabo godömenque apænedänitapa. “Wængonguï ëñëmi. Tömëmi Wengä bitö Tæiyæ Waëmö ïnongä ïñongante bitö, Botö ïmote nê cæbi bacæbiimpa, ante öni pæcagabiimpa. Näwangä impa. Incæte bitö ïmite nê cædongä ïñongante Itota bitö nê öni pæcadongä ingante edæ Edode tönö Pontio Pidato tönö idægoidi tönö wadäni tönö piinte adoyömö ponte möni quëwëñömö incæ ongöninge bitö ïmite nê cædongä ingante, Æbänö cæte wido cæquïi, ante do cædänitapa. ²⁸ Edæ bitö tæi piñæmi ïnömi inte nämä pönëninge edæ, Īmaï baquïnö angüenë, ante do angabiimpa. Tömënäni guiquënë bitö angainö baï wæætë cædinque piinte pö gongænte cædänitapa.

²⁹ Nöwo ïñömö bitö ïmite nê cæmöni ïñömönite ñöwodäni pönö piinte änäni ate wædinque bitö wæætë pönö cæbi ate mönitö tæi piñæninge bitö äno ante guifënämaï apænecæmönimpa. ³⁰ Ayæ nê wënæ wënæ ïnäni ïnänite bitö önompoca pönö gampobi ate waa bacædänimpa, ämönipa. Ayæ bitö Wengä Itota Tæiyæ Waëmö ïñongante mönitö tömengä ëmowo apænedinque, Wadäni pönencædänimpa, ante mä cædinque bamönengæ cæmöni adinque tömënäni guifente wæcædänimpa ämönipa,” ante Wængonguï ingante apænedänitapa.

³¹ Īninqe apænedäni ate tömënäni näni godämæ ongöñömö incæ ïñontobæ ocæ ocæ cætapa. Cæyö tömänäni ïnänite Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca pö guicä æninqe ædæmö ewocadinque tömënäni Wængonguï nänö äno ante guifënedämaï inte edonque apænegadänimpa.

Tömämö mönö quincöo impa, ante cædänipa

³² Ayæ tömänäni näni pönencabo incæ tömënäni näni ewocadö adodö ewocate baï ïnäni inte mïmönë adodö ante pönëninge tömënäni ëadincoo incæ, Botö quï impa, ante änämaï ïnäni inte, Tömämö mönö quï impa, ante pæ gompodämaï ïnönänimpa. ³³ Ayæ Itota nänö da godongainäni ïñömö tæi piñænte apænedinque, Itota Codito ñäni ömæmongantapa, ante cöwë näni apænedi baï apænedönänimpa. Edæ Wængonguï tömënäni ïnänite waadete pönö cæcä ate watapæ quëwënönänimpa. ³⁴ Ayæ tömënäni näni cabo incæ æcämenque ömæpocä ï ïñömö edæ dæ angantapa. Edæ ömæ näni ëadi incæ godonte æninqe oncö mäenonte näni ëadi incæ godonte æninqe tömënäni näni godonte æninta ænte pöninqe ³⁵ Itota nänö da godongainäni weca ænte mämö ñö cædäni æninqe tömënäni wæætë ömæpodäni ïnänite godönäni eyepæ eyepæ ænönänimpa. ³⁶ Īninqe Itota nänö da godongainäni ïñönäni adocanque Debi wodi pæingä Ootee ingacäimpa. Tömengä ïñömö, Wadäni wampo pönente quëwencædänimpa, ante nê ædæmö apænedongä ïñongante wadäni tömengä ingante Bedënabee ante pönö pemongadänimpa. Īingä Ootee

Bedënabee näni pemöningä iñömö Tipidebæ quëwente pöningä inte edæ, ³⁷ tömengä ömæ eadi godonte æninque tömengä nänö godonte æninta Itota nänö da godongainäni weca mämö ñö cægacäim-pa.

Änäniya tönö Tapidæ

5 Mäniñedè Änäniya näni änogä tömengä nänöogængä Tapidæ tönö tömënäni näni cæi bai cædinque ömæ näna eadimæ godonte ænatapa.

² Ayæ nänöogængä eñëñongä tömëna godonte näna æninta incæ Änäniya iñömö pancataa pæ gompote æninque wæætë pancataa ænte mämö Itota nänö da godongainäni weca ñö cæcantapa. ³ Ñö cæcä adinque Pegodo,

—Änäniya eñëmi. Tatäna ingante ædæmö entawëmi inte ömæ beyæ bitö æninta pancataa, Botö qui, ante awëmö ñö cædinque edæ pancataa ænte mämö ñö cædinque bitö, Tömanta impa, ante quimæ änewëë. Iñæmpa, babæ cædimi inte bitö Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante babæ ämipa töö. ⁴ Edæ bitö ömæ ini incæ bitö qui cöwë intapa. Ayæ ñöwo mäninta æninque, Æbänö cæqui, ante tömëmi nê ämi imitapa. Iñinque edæ mimöno pönëninque quimæ wapiticæ cæbitawo. Bitö mänömaï cædinque waodäni inänite wii babæ apænedinque Wængongui ingante babæ apænebitapa töö.

⁵ Angä eñente wædinque Änäniya iñömö tæ wæænte æmæwo wængantapa. Wængä adinque tededäni eñëninque tömänäni guiñente wædänitapa. ⁶ Wængä ininque edëninäni ponte wini caate næænte mäo daga wënänitapa. ⁷ Dobæ wængä ate todee ooda go ate tömengä æbänö wængä ante eñëñämaï iningä inte tömengä nänöogængä incæ pö guicä. ⁸ Adinque Pegodo tömengä ingante,

—Apænebi eñëmoe. Minatö ömæ godöninque mänimpota æminatawo. Äñongä, Ao, mänimpota.

⁹ Angä eñëninque Pegodo wæætë, Minatö iñæmpa edæ guëa pönëninque, Mönö Awënë Önöwoca æbänö panguingäa, ante quimæ cæminatawo. Edæ bitö nänöogængä baö ini nê daga wëninäni incæ do dao dao pönäni eñëmi. Edæ bitö baö adobai ænte gocædänimpa töö.

¹⁰ Tæcæ ante äñongä onquiyængä iñömö tömengä önöwa gäänë tæ wææninque näñe wængantapa. Wængä ate mäni edëninäni pö guiite ayönäni dobæ wænte a öñongä adinque tömengä baö ini æninque tömengä nänöogængä wodido gäänë mäo daga wënänitapa. ¹¹ Mänömaï näñe wænapa, ante tededäni eñëninque Codito ingante näni nê godongämæ pönencabo tönö wadäni tömänäni ancai guiñente wægadänimpa.

Ate eñencædänimpa, ante bamönengæ nanguï cædänipa

¹² Mäniñedè Itota nänö da godongainäni iñömö Wængongui Önöwoca tönö cædinque, Ate pönencædänimpa, ante wadäni ayönäni mä cædinque bamönengæ nanguï cædönänimpa. Ayæ adoyömö pönëninque tömänäni Wængongui oncö Tadömöo yabæcönë näni änoncönë pö guii pö guii cædönänimpa. ¹³ Wadäni tömënäni inänite adinque, Nê pönëni waa quëwëni inänipa, ante pönëni incæte guiñente wædinque godongämæ pö guidämaï gomö adönänimpa. ¹⁴ Pancadäniya guiquënë onguifænäni tönö onquiyænäni tönö nanguï inäni mönö Awënë ingante ñöwo pönënitapa. Iñäni iñömö do pönëniñäni tönö adocabodäni bacoo inäni bagadänimpa. ¹⁵ Iñinque mäni bamönengæ cædäni adinque wadäni wënæ wënæ inäni inänite ænte pöninque möimoga möincodë ñö cædänitapa. Edæ, Pegodo nænque pämo wodo pänta goyongä tömengä gänëñömö öñöninque adocanque adocanque waa bacædänimpa, ante cædinque Pegodo nänö goquino ante ænte mämö ñö cædäni öñönanitapa. ¹⁶ Ayæ adobai Eedotadëe eyequei wayömö näni quëwëñömö wayömö näni quëwëñömö quëwëninque wadäni wënæ wënæ inäni inänite næænte mämö næænte mämö cönönäni ate tömänäni waa badänitapa. Ayæ wënæ nê wentamö ewocadäni inte yewænte wæwëni inänite adobai ænte mämö pöninque waa badänitapa.

Itota nänö da godongainäni inänite piinte tee mönedänipa

¹⁷ Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pöni inongä tönö wadäni tömengä tönö godongämæ cædäni incæ Tadoteoidi inönäni inte, Ñäni ömæmönämaï ingæimpa, ante nê pönëni inönänimpa. Iñinque Itota nänö da godongainäni mänömaï waa cædäni ate wædinque awënë tönö Tadoteoidi iñömö tömënäni inänite piinte agadänimpa. ¹⁸ Iñinque Itota nänö da godongainäni inänite yao ongontæ æninque tömänäni ayönäni tee mönedänitapa. ¹⁹ Tee mönedäni wæcöñönanite Wængongui anquedo woyowotæ ponte odemö wi ænete mantacä tayönänite apænecantapa. ²⁰ “Goedäni. Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë go guiite næ gongæninque minitö mäniñömö pönäni inänite apænedinque, Wængongui pönö cæcä beyænque mönö quëwengæimpa, ante ædæmö apænemini eñencædänimpa.” ²¹ Angä eñente cædinque tömënäni baönæ ñäo bayonte Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë do go guiidinque odömönte apænedäni eñënanitapa.

Mänömaï do go guiite apænedänipa, ante eñëñämaï inäni inte edæ, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pöni inongä guiquënë tömengä tönö

godongämæ cädäni tönö adoyömö pö guidänitapa. Pöningue tömënäni idægoidi inänite nē aadäni Picäenäni godongämæ näni Apänte Änoncabo tömänäni inänite äñete pönänitapa. İinäni wæætē ton-tadoidi awënëidi inänite äninque, Minitö tee möneincönē gote Itota nänö da godongainäni inänite äñete mämömini poncädänimpa. ²² Änäni tee möneincönē gote ayönäni edæ dæ änäni ante wæd-inque wææ wänönäni awënëidi gode ancæ pöningue, ²³ İimaï ante apænedänitapa.

—Gote ayömöni oncö ædæmö tee mönete intapa. Ayæ tontadoidi odemö pönī a ongönäni adinque mönitö go wi ænete guiyömöni edæ dæ änäni ate wædinqwe wadæ pömönipa. ²⁴ Ante tededäni eñen-inque, Wængonguï quī, ante nē godönäni ñænænäni tönö Wængonguï oncö ñænæncö ante nē wææ wänönäni tæiyæ awënë tönö guiñente wædinqwe, Ñöwo quiëmē bai bacæimpa. ²⁵ Ante wæyönäni wacä do pö guidinque tömënäni inänite,

—Aquënë quëwëmini. Mäninäni mīni tee mönedinäni incæ Wængonguï oncö ñænæncö yabæcönē go guite a ongöninque mäniñömö pönäni inänite odömonte apænedäni eñenäni ataquëedäni.

²⁶ Ante apæ necä eñente wædinqwe wææ wänönäni awënë tömengä nänö wææ wänoncabo tönö Itota nänö da godongainäni inänite æncæ godinque, Godongämæ ongönäni incæ piinte tacädäni wæcæ wæ, äninque pänämaï inte ee ænte pönänitapa.

²⁷ Ænte pöningue nē aadäni Picäenäni godongämæ näni Apänte Änoncabo weca ænte mämö gönönäni gongæñönänite, Wængonguï quī, ante nē godongä ñænængä pönī inongä iñömö tömënäni inänite angantapa.

²⁸ —Mäningä Itota emöwo apænedinque wädäni inänite odömönämaï imæwedäni, ante ancaa antamönipa töö. Incæte mīnitö mänine mīni odömonte änewönö ante Eedotadëe tömäo odömonte apæneminipa. Ayæ godömenque tedewëninque mīnitö, Mäningä nē wængaingä ingante awënëidi nē wënæ wënæ cædinäni inänipa, ante mönitö imönitedö ante änewëminipa töö.

²⁹ Ante nē ñænængä pīñongä Pegodoidi wæætē, —Mönitö guiquënë waomīni iminīte eñenämaï inte Wængonguï ingante eñente cæquënëmöni imönipa.

³⁰ Mīnitö Itota ingante ñænquëdimæ timpote wänömīni wængä ate mönö wæmæidi Wængonguï incæ angä ñäni ömæmongantapa. ³¹ Ayæ nē ñäni ömæmönningä ingante apænedinque Wængonguï, Bitö, Quëwencädänimpa, ante nē Æmi bacæbiimpa, angacäimpa. Nē Æmi iñömite idægoidi tömänäni, Idæwaa wënæ wënæ cæte quëwente awædö, ante botö gämænö poncädänimpa, ante cæcæbiimpa. Bitö æmi beyænque botö tömënäni inänite pönö waadete ñimpo cæcæboimpa. Ante cædinque edæ Itota nänö Awënë baquinque Wængonguï æmonga ænte mäicä æidinque Wængonguï tömëmæ inö tæe contate on-

gongampa. ³² Itota ingante Wængonguï ænte mäicä æigacäimpa, ante nē adimöni inte mönitö mäninö ante nē apænemöni imönipa. Ayæ nē eñemö cæmö iñömönte Wængonguï tömengä Tæiyæ Waemö Önöwoca ingante da pönongä ænte ewocamompa. Tömengä Önöwoca adobaï mönitö tönö godongämæ nē apæ necä ingampa, ante Pegodoidi apænedänitapa.

³³ Mänömaï apænedäni eñeninque awënëidi ængui badinque tömënäni inänite edæ wænoncæ cädänitapa. ³⁴ Mäniñedē adocanque Paditeocä incæ tömengä emöwo Gämädiedo tömënäni näni wææ angainö ante nē eñengä iñongante tömänäni tömengä ingante waa adönänimpa. İinque tömënäni näni Apänte Äincabo wænoncæ cæyönäni mäningä iñömö tömënäni näni nē waadecä inongä inte ængæ gantidinque, Itota nänö da godongainäni inänite oncodo mantamīni wantæ ongoncädänimpa. ³⁵ Angä dæ godäni ininque Gämädiedo wæætē awënëidi inänite apænecantapa.

—Idægoidi eñeedäni. Mäninäni inänite æbänö cæquīi, ante ædæmö pönente ate edæ ee cæedäni. ³⁶ Edæ doyedē wacä Teodo adobaingä ængæ gantidinque, Botö nē nangui cæbo imopa, ante äñongante edæ tömengä miñæ coatodo tiento ganca inäni godänitapa, ante pönëedäni. Tömengä ingante wädäni mäo wänönäni wængä ate tömengä emiñænänäni wæætē näwæ godäni ate edæ dæ batimpa. ³⁷ Ayæ ate edæ awënë, Minitö emöwo ponte yewæmoncæmīnimpä, ante nänö äniñedē wacä Gadideabæ quëwëningä Oodaa adobaï awënë ingante wido cæcæte ante ængæ gantiyongä nangui inäni tömengä miñæ goyönäni tömengä ingante wänönäni wængä ate näwæ adobaï gogädänimpa. ³⁸ İinque, Mänömaï batimpa, ante pönente cæedäni. Ñöwo iñömö iinäni adobaï ængæ gantidäni adinque mīnitö tömënäni inänite ee ate gomö aedäni ämopa. Tömënäni waodänique inte cädäni bai ædö cæte cæquänänii. Edæ dæ bacæimpa. ³⁹ Wæætē Wængonguï angä eñente cädäni bai mīnitö ædö cæte Baa ante wido cæquimīni. Edæ mīnitö mänömaï cædinque Wængonguï ingante pīmīni inte wæbaiminipa.

Ante wææ angä eñente wædinqwe Ao ante tömengä nänö änö bai cädänitapa. ⁴⁰ Itota nänö da godongainäni inänite aa pedäni pönäni ate awënëidi, Pædäni, änäni eñeninque nē wææ wänönäni æmontaimenca tæi tæi pänänitapa. Ayæ awënëidi godömenque, Itota emöwo ante apænedämaï imæwedäni, ante äninque Itota nänö da godongainäni inänite ñimpo cädäni godänitapa. ⁴¹ Nē Apänte näni Äincabo weca ongönte tao godinque tömënäni wæætē, Wængonguï mönö imönte adinque, Botö Wëñængä emöwo beyæ wädäni wënæ wënæ änäni ate mīnitö eyepæ inte caate wæcæminimpä, ante do cæcampa, ante pönëninque edæ nangui togädänimpa. ⁴² İinque Wængonguï oncö ñænæncö yabæcönē incæ waodäni oncönē incæ tömënäni ñimpo cædämaï inte cöwë go guii go guii cædinque cöwë odömonte apænedinque,

Itota tömengä näwangä mönö Codito ingampa, ante watapæ apænedäni eñengadänimpa.

Tiæte ganca inäni në nēnempodäni badänipa

6 Itota ingante në tee empote quēwēnāni māniñedē nangui inäni badäni ate pancadäniya guidiego tededö në tededäni iñömö ebeteo tededö në tededäni inänite piinte äninque, Minitö mini cabo owæmpoinäni inänite iimö iñö iimö iñö cænguī eyepæ godöningue möni cabo owæmpoinäni inänite pönönämaī iminipa töö, ante änäni. ² Itota nänö në da godongainäni iñömö dote ganca inäni iñönänite wadäni, Dote inänipa, ante pemonte bai apænedönänimpa. Iñäni iñömö guidiegoidi mänömainö ante wädänipa, ante eñente wædinque wadäni Itota ingante në tee empote quēwēnāni inänite äñete godongämæ pönäni ate tömēnāni inänite,

—Wængonguī nänö apænedö ante në apænequēnēmöni inte mönitö ædö cæte möni cæquēnēnö ante ñimpo cædinque cænguinque ante godonguimöni. ³ Iñinque botö tönifamini eñeedäni. Mini pönencabo nämä cōwä adinque, Æcänö æcänö Wængonguī Önowoca tönö äawocaque bai ewocate nö cädäni inänii, ante adinque minitö tiæte ganca inäni mänimpodäni inänite apænte æedäni. Apænte æmīni adinque mönitö tömēnāni inänite, Cænguī në godömini bacæminimpa, ämöni eñente cæcädänimpa. ⁴ Mönitö wæætē Wængonguī ingante cōwē apænedinque Wængonguī nänö apænedö ante godömenque odömonte apænedinque mäninonque cæte quēwencæmönimpa.

⁵ Mänömainö ante eñēninque tömēnāni nangui inäni inönäni inte tömänäni Ao ante edæ, Iñäni mänömaī inänipa, ante adinque iimāi emönäni inänite apænte ængadänimpa. Adocanque Etebä në wede pönengä inte Wængonguī Tæiyæ Waemö Önowoca tönö äawocaque bai ewocacä inongäimpa. Tömengä tönö Pedipe, Podocodo tönö Niicänodo, Timönö tönö Padömēna, ayæ Antioquiya iñömö në quēwēningä Nii-codato. Iingä iñömö oodeoidi näni pönēnö bai pönengä inte do oodeo bai bacä inongäimpa. Mänimpodäni inänite apænte ænänitapa. ⁶ Apænte æninque Itota nänö në da godongainäni weca ænte mämö gönönäni ongöñönänite iinäni iñömö, Minitö në godömini bacæminimpa, ante cædinque tömēnāni inänite gampodique Wængonguī ingante apænedänitapa.

⁷ Iñinque Wængonguī nänö apænedö ante gode ä gode ä cædinque mao apænedäni eñēnönänimpa. Iñinque Eedotadē iñömö Codito miñæ näni tee empote quēwencabo tæiyænäni yebænte bagadänimpa. Wængonguī qui, ante në godönäni incæ adobaī nangui inäni wede pönēninque eñente bagadänimpa.

Etebä ingante bæi ongönänipa

⁸ Etebä iñömö Wængonguī waadete pönö cæcä ate tæi piñænte ewocadongä inte bamönengæ nangui cædongäimpa. Ayæ, Cæbo ate pönencädänimpa, ante mä cæcä adinque godongämæ ongönäni pancadäniya, Æbänö cæcää, ante wädänitapa. ⁹ Wadäni quiquēnē Etebä tönö guēa wæætedö wæætē ancæte ante cädänitapa. Iñäni iñömö oodeoidi inönäni incæ pancadäniya Tidēnebæ quēwēninäni iñönäni pancadäniya Adecantodia iñömö quēwēninäni iñönäni pancadäniya Tiditiabæ quēwēninäni iñönäni pancadäniya Atiabæ quēwēninäni inönänimpa. Tömēnāni doyedē wadäni inänite në cægainäni inönäni inte fōwo abæ tawænte godinäni inönäni inte godongämæ pöninque adocabodäni bai badinäni inönänimpa. Tömēnāni odömöincö ante, Möni në Abæ Tawænte Gocabo Odömöincö impa, ante pemönönänimpa. Iñinque tömēnāni pancadäniya Etebä ingante wæætedö wæætē ante cæyönäni, ¹⁰ tömengä në nö eñēnongä inte Wængonguī Önowoca tönö godongämæ apæneccä eñēninque tömēnāni, Æ mönö wæætē ædö cæte wææ anguii, ante wädänitapa.

¹¹ Iñinque në wæætedö wæætē änäni adodäni incæ wadäni inänite godö awemö änänitapa. Minitö babæ ante i incæte, Möitee wodi ingante ante Etebä godö wēnæ wēnæ apæneccä eñentamönipa, ante ononque æedäni. Ayæ Wængonguī ingante adobaī tömengä godö wēnæ wēnæ ante babæ apæneccä eñentamönipa töö, ante incæ æedäni, ante në abæ tawænte godinäni änänitapa. Mänömainö änäni Ao ante tömēnāni näni angainö bai cædinque Etebä ingante ante babæ ante piinänitapa. ¹² Mänömainö ante babæ ante piinäni eñēninque wadäni önönänique incæ në aadäni näni Picæncabo incæ në odömönäni incæ tömänäni ænguī badänitapa. Mänömaī ænguī badinque tömēnāni Etebä wodi ingante bæi ongonte në Apænte näni Äincabo weca ænte mao gönönäni ongongantapa. ¹³ Pancadäniya Etebä ingante ante babæ apænedinque iimāi änänitapa. Iingä iñömö ñimpo cädämaī inte cōwē Wængonguī oncö tæiyæ waemö oncö iñonte wiwa tedewēninque tömengä godömenque Möitee wodi nänö wææ angainö ante godö wiwa ante babæ apæneccä eñentamönipa. ¹⁴ Iñömö oncö ante apænedinque adocä Etebä iñömö, Itota Näatadeta në quēwēningä ii oncö bæ tadete wido cæcæcäimpa, ante änewengampa. Ayæ adocä Itota iñömö, Iimāi cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angainö ante Ao änämaī inte edæ, Wadö ante cæquēnēmīni iminipa, ante odömongampa, ante iingä Etebä iñömö adobaī änewengä eñentamönipa töö, ante babæ apænegadänimpa.

¹⁵ Mänömaï babæ apænedäni eñëninque në Apænte näni Äincabo incæ Etebä ingante cöwä ayönäni tömengä awinca Wængonguï anquedo nänö emönö bai emongä agadänimpa.

Etebä nämä wææ apænenecampa

7 Ìninqe, Wængonguï quï, ante në godongä ñænængä pöni ñongä ññömö Etebä ingante äninque, Bitö ñimitedö näni äñinö näwangä intawoo. ² Äñongante Etebä wæætë ñimäi ante nämä wææ apænenecantapa. "Botö wæmpoidi eñëedäni. Botö tönïñamini eñëedäni. Mönö wæmæ Abadäo wodi Mëetopotämiabæ ayæ quëwëninque Cadäna ññömö ayæ quëwencæ godämaï ññongante Wængonguï në ñäo apäite bai emönongä inte Abadäo weca ponte a on-gongä agacäimpa. ³ Ayæ Abadäo ingante apænedinque Wængonguï, 'Bitö guidëñäni ñänite emö cæte bitö ömæ emö cæte godinque wabæca botö odö-monguimæca æmæwo wadæ goe,' angacäimpa. ⁴ Angä eñente cædinque Abadäo wodi mäniömæ Cadeabæ emö cæte wadæ godinque Cadäna näni quëwëñömö ganca pöninque quëwengacäimpa. Ayæ tömengä wæmpo wodi wængä ate Wængonguï tömengä ingante angä eñëninque Abadäo ñimæca mönö ñöwo quëwëmæ ponte quëwengacäimpa." ⁵ "Incæte Wængonguï, Tömëmi ömæ, ante Abadäo wodi ingante cabo incæ ömæ pönönämaï ingacäimpa. Wæætë Abadäo wodi wëñængä mæmpo ñänämaï ññongante Wængonguï, ñimæ incæ bitö ænguimæ ññonte bitö pæinäni adobæ tömäo quëwencædänimpa, ante odömongacäimpa. ⁶ Ayæ godömenque apænedinque Wængonguï, Bitö pæinäni ññömö wabæca gote mäniimæ quëwëñäni weca quëwëñönänite ññäni wæætë bitö pæinäni ññänite edæ ö ænte bai cædinque, Mönitö beyænque cæedäni, ante nanguï äñäni wæcædänimpa. Ayæ tömëñäni nempo wantæpiyæ coatodo tiento wadepo ganca mänimpoga quëwëñönänite adodäni wënæ wënæ cædäni beyæ caate wæcædänimpa. ⁷ Ante Wængonguï godömenque apænedinque, 'Bitö pæinäni ññänite në ö ænte wënæ wënæ cædäni ññänite botö wæætë apænte äninque pancæboimpa. Ayæ ñincayæ ate bitö pæinäni mäniömæ tömëñäni näni caate wædiömæ emö cæte wadæ pöninque ñimæca wæætë pöninque botö Wængonguï ññömöte botö beyæ cæquinäni ññänipa.' ⁸ Äninque Wængonguï, Mönö godongämæ cæcäimpa, ante pönö cæbo ate minitö wæætë Ao ante eñente cæcæminimpa. Mänömaï ante cædinque minitö onguïñæminique eö togænte caate wædinque eñencæminimpa. Angä eñëninque Abadäo wodi wëñængä Itæca eñacä ate tömengä nänö eñadï adoque Wængonguï itæde go ate tömengä ingante eö togængacäimpa. Itæca wodi pæte wææ Aacobo wæmpo bagacäimpa. Aacobo wodi pæte wææ dote ganca

ññäni tapæicä wææ mönö wæmæidi wodi baquinque pægadänimpa."

⁹ Ante apænedinque Etebä godömenque, "Mäninäni mönö wæmæidi ingainäni ññömö tömëñäni biwi Ootee ingante ante adinque piinte wædinque tigitamö beyænque pædæ godönäni ö æninque Equitobæ ænte mäodäni gogacäimpa. Equitobæ pöninque tömëñäni godonte æncæte ante cædinque Ootee wodi ingante mäniññömö quëwengä nempo pædæ godönäni awënë beyænque cæte quëwengantapa. Mänömaï quëwengä incæte tömengä tönö godongämæ Wængonguï cöwë cægacäimpa. ¹⁰ Ìninqe Ootee wodi ingante nanguï wiwa cædäni wæyongante Wængonguï cöwë wææ aacä quëwengacäimpa. Ayæ Wængonguï pönö apænenecä eñëninque në eñente bayongante Equitobæ tæiyæ awënë Padaönö incæ tömengä ingante waa adinque, Botö tæiyæ awënë ñmo bai bitö wodo adobaï badinque Equitobæ wædænque awënë bacæbiimpa. Ayæ adobaï botö awënë onconcoo bitö aacæbiimpa, angacäimpa."

¹¹ Ante apænenecä eñëñönäni Etebä godömenque, "Mäniñedë Equitobæ tömäo Cänaämæ tömäo to aminte bayonte tepæmpo gæwænte wædönänimpa. Mönö wæmæidi cænguï æncæte ante cædinque æñämaï ññönänimpa. ¹² Ìninqe, Equitobæ cænguï ayæ mäe öñompa, ante tededäni eñëninque wæmpocä Aacobo wodi mönö mæmæidi në baquinäni ññänite äninque, Botö wëminäni, Equitobæ godinque cænguï ænte pöedäni, angä mä gogadänimpa. ¹³ Gote pöninque ayæ wæætë mæmpoga gote a ongönäni adinque Ootee wodi incæ tömengä mëmöidi ññänite, Botö minitö biwimo eñagaimö ñmopa, angä wægadänimpa. Ayæ, Ootee guidëñäni do pönänipa, ante tededäni eñëninque awënë Padaönö ingante gode äñäni edonque eñengacäimpa. ¹⁴ Ayæ ate Ootee wodi tömengä wæmpo Aacobo wodi näni pæincabo tetenta i tinto ganca mänimpodäni äñecä gogadänimpa. ¹⁵ Aacobo wodi mäñömaï Equitobæ gote quëwëninque wængacäimpa. Ayæ tömengä pæinäni wææ mönö wæmæidi ingainäni inte adobaï mäniññömö gote quëwente wængadänimpa. ¹⁶ Abadäo wodi wëñëñedë, Mönitö wodido, ante Caämödo wënäni näni äñimpota mänimpota godonte æninque Tiquemö ññömö ömæ godonte ænongäimpa. Ante do againäni inte mönö wæmæidi ñöwo Aacobo wodi bayetoca ingai Cänaämæ ænte pöninque, ayæ ñincayæ ate wææ tömengä wënäni bayetoca ingai Abadäo wodi nänö ængaimæ tömëñäni wodido ingaiññömö mämö daga wængadänimpa."

¹⁷ Ante apænedinque Etebä godömenque apænenecantapa. "Abadäo wodi ingante Wængonguï wëñëñedë nänö, Botö wantæpiyæ ate bitö pæinäni ññänite adodö ænte mämömo poncædänimpa, ante nänö angaiñedë wodo ñninqe bayonte tömëñäni Equitobæ quëwëninque nanguï bacoo yebænte bagadänimpa.

¹⁸ Mäniñedë wacä onguïñængä ññowocä incæ, Ootee

wodi æcänö ingacäi, ante eñenāmaī inongä inte Equitobæ awënë bagacäimpa. ¹⁹ Tömengä iñömö mönō guidēnāni wodi inānite wapiticæ ante wēnæ wēnæ cægacäimpa. Tömengä, Minitō wēñænāni tæcæ eñadāni inānite wido cædāni, ante piingä eñente wædinque mönō wæmæidi wodi incæ tæcæ eñadāni inānite yabæque wido yabæque wido cædāni wængadānimpā.”

²⁰ “Tömēnāni mănōmaī nāni cægaiñedē incæ Möitee wodi eñate pægacäimpa. Tömengä waēmō wēñæ iñongante Wængonguī waa acampā, ante pōnēninquē mēa go adoque apāicā go ate tömengä ingante mæmpo oncōnē pæ gompote pæpogada pæcantapā.

²¹ Ayæ, Wænōnāni wæncæ wæ, ante guīñente cædinque tömēna tömengä ingante yabæque gāwapæ yædopæ wo cæda ongōñongante awënë Padaönō wengä onquiyängä adinque, Botō wē, ante cædinque Möitee ingante ænte pæpogacä pægacäimpa.

²² Mănōmaī cæcā beyæ equitoidi nāni eñengainō ante tömänō ante odömōnāni eñente pædinque Möitee wodi nē angä baquinque nanguī cæcā baquinque tæi piñænongä inte pægacäimpa.”

²³ Ante Etebä godōmenque apænedinque, “Ayæ æmæwo pædinque coadenta wadepo nānō eñagaiñedē Möitee wodi, Idægoidi botō tōniñadāni inānite eñacæ gobote, ante eñacæ gocantapā. ²⁴ Gote eñayongä, Equito onguīñängä incæ botō guidengä ingante wiwa cæcā caate wæcampā, ante adinque Möitee wodi tömengä guidengä ingante wæcæcæte ante cædinque tiyænō tiyæ cædinque Equito onguīñängä ingante wænongä wængacäimpa. ²⁵ Edæ, Wængonguī botō imote äninque, Bitō idægoidi inānite ö ænte mäobi wadæ gocädänimpā, ante do angä eñentabopā, ante do eñeningä inte Möitee wodi, Idægoidi adobai ante eñente pōnencädänimpā, ante pōnente cæyongä tömēnāni wæætē mäninō ante eñēnāmaī ingadänimpā. ²⁶ Mănōmaī i ininque Möitee wodi iimō ate ponte ayongä idægoda wæætēdō wæætē cæda adinque, ‘Iñāna, mīna guidencaya incæ wacā ingante quimæ wēnæ wēnæ cæte quēwēmīnaa.’ ²⁷ Ante, Guēa waa waadete quēwencædaimpā, ante cæyongä adocanque tömengä guidengä ingante nē wēnæ wēnæ cædingä guiquēñē Möitee wodi ingante bæ tadinquē angantapā. ‘Iñæmpā, Bitō mönitō awënë inōmi imipā, ante, Nē apænte ämi imipā, ante æcänō bitō imite nē ānāi.’ ²⁸ Edæ Equito ingante iimō bitō wænōmi bai ñowoönæ adobai botō imote wænoncæte ante pōnēmi awædō.’ ²⁹ Angä eñente wædinque Möitee wæætē wodii winongacäimpa. Wodii winonte wabæca Mäadiämæ gote wadāni ömæ quēwēninquē wēñænā mēnaa wæmpocā bagacäimpa.”

³⁰ Ante apænedinque Etebä godōmenque awēnēidi inānite iimāi ante apænecantapā.

“Ayæ wæætē coadenta wadepo go ate Möitee wodi önömæca cægōninquē onquiyabo Tinaiquidi gämænō gote dadi emænte ayongä ocāñequiwæ gonga bæ-

cøyömō Wængonguī anquedo ponte a ongongä agacäimpa. ³¹ Ate wædinque Möitee wodi, Quinō bai inte bæco ante botō wiimonte bai aboo, ante acæte ante pōnōmenque pōñongante mönō Awënë tömengä ingante iimāi ante apænegacäimpa. ³² ‘Bitō wæmæidi Wængonguimo inōmo inte botō Abadō wodi Itæca wodi Aacobo wodi Wængonguimo inōmo imopā.’ Ante apænecā eñente wædinque Möitee wodi do do wæate guīñente wædinque, Wii aīnente awædō, ante cægacäimpa. ³³ Mănōmaī cæyongante mönō Awënë wæætē, ‘Bitō næ gongænte ongōñömō botō adoyömō ongōmo beyænque onguipoi tæiyæ waēmō impā, ante pōnēninquē bitō awæncatā gā tadōwæ ämopā. ³⁴ Botō edæ cōwā adinque, Botō quīnāni inānite equitoidi æbänō wēnæ wēnæ cædāni, ante do abopā. Tömēnāni caate ö ö wædāni do eñente wædinque botō, Ñimpo cæbo ate abæ tawænte gocädänimpā, ante wææ pōmo imopā. Ñōwo iñömō edæ ægodōe. Botō, Equitobæ gocæbiimpā, ante bitō imite adodō da godōmo gocæbiimpā,’ ante Wængonguī Möitee wodi ingante angacäimpa.”

³⁵ Ante apænedinque Etebä iimāi ante godōmenque apænecantapā. “Adocā Möitee ingante piininquē idægoidi doyedē, ‘Iñæmpā, Bitō mönitō awënë inōmi imipā, Nē apænte änōmi imipā, ante æcänō bitō imite nē ānāi,’ ante änōnānimpā. Ñōwo iñömō Wængonguī anquedo ocāñequi iñömō pōninquē tömēnāni nāni nē piingängä adocā Möitee ingante, Bitō idægoidi awënë bacæbiimpā, angacäimpa. Bitō tömēnāni inānite ö æninque ænte mäobi abæ tawænte gocädänimpā, ante cædinque Wængonguī bitō imite da godongä gocæbiimpā, ante Wængonguī beyæ apænedinque Wængonguī anquedo angacäimpa. ³⁶ Möitee iñömō, Ate pōnencädänimpā, ante mä cædinque ayæ Wængonguī tönō bamōnengæ nanguī cædinque idægoidi inānite ænte mäocā gogadänimpā. Equitobæ emō cæte wadæ pōninquē gāwapæntibæ Opatawæmæ yæwedecapæ pō ongōninquē adocā Möitee mantacā imæmāa pongadänimpā. Önömæca ta pōninquē coadenta wadepo ganca cægōñōnāni tömengä, Ate pōnencädänimpā, ante mä cædinque bamōnengæ nanguī cægacäimpa,” ante Etebä wodi apænecantapā.

³⁷ Ayæ, “Adocā Möitee, Idægoidi eñēdāni. Botō Wængonguī beyæ nē apænebo imo bai wacā edæ mīnitō tōniñacā incæ adobai edæ Wængonguī beyæ nē apænecā bacæcäimpa. Tömengä ponte apænecā eñēninquē mīnitō tömengä ingante ædæmō eñente cæcæminimpā, ante Möitee wodi apænegacäimpa. ³⁸ Godongämæ nāni Wængonguī ingante apæneincabo tönō Möitee wodi önömæca cægōnongäimpa. Mönō mæmæidi tönō cægōñōnāni Wængonguī anquedo wēñēñedē Tinaiquidi nē ponte äningä incæ adocā tönō Möitee wodi önömæca cægōnongäimpa. Māniñedē mönō imonte ante pōnō cædinque Wængonguī, Möitee eñēmi, angacäimpa. Ìncayæ quēwenquīnāni eñente quēwencädänimpā, ante cædinque

botö, Minitö cæte quëwenguimīnii, ante apænebo ëñëninge bitö adodö ante yewæmoncæbiimpa, ante apænegacäimpa," ante Etebä apænecantapa.

³⁹ Ayæ, "Möitee wodi mänömaï cæyongante mönö wæmæidi guiquënë ëñënamāi ināni inte tömengä ingante Baa äninge Equitobæ mönö adodö gocäimpa, ante önöwënenque pönente wægadänimpa. ⁴⁰ Mänömaï nē wædönāni inte tömënāni wæætē Aadö wodi ingante apænedinque, 'Aadö ëñëmi. Mäningä, Equitobæ nē ëmö cæte mönö imonte mämöningä Möitee wodi ædönö gote dæ angää, ante adāmaï imönipa cæbii. Wængonguūidi inānīpa, ante mönö imonte nē töö æmænte ænte goquināni ante bitö badömi æmönie.' ⁴¹ Änīnque mäniñedē, Mönö wængonguūi ingampa, ante cædinque tömënāni wagada wē bai badongadänimpa. Ayæ, Mönö wængonguūi quī impa, ante cædinque cænīnāni wænöninque baö tömënāni nāni badönca gäänē ænte mämö ñö cædinque önompoca nāni badönca adinque ææmæ bai cæte togadänimpa. ⁴² Mänömaï cædāni ate wædinque Wængonguūi näemæ, Pönē cæmīniyaa, ante piingacäimpa. Ayæ, Iināni öönædē owocooque ante, Wængonguūidi inānīpa, ante oda cæcædänimpa, ante cædinque idægoidi inānite ñimpo cædinque dadi ëmæninque aadāmaï ingacäimpa. Edæ mäninö tömënāni nāni cægainö bai ante pönente yewæmöninque wacā wantæpiyæ ate Wængonguūi beyæ iimaï ante yewæmongacäimpa. 'Idægoidi ëñëedāni. Önömæca gote coadenta wadepo ganca cægöninque mīnitö,

Wængonguūi quī, ante pönoncæte ante cædinque cænīnāni wænöninque baö tönö mæncoo ænte pö ænte pö cæmīni incæte

dicæ botö imote ante pönëninque pönömīni æntawogaa.

⁴³ Iñæmpa, Mönö wængonguūidi iñönänite ædæ wæænte apænecæimpa,

ante cædinque mīnitö mīni badönca adoca Mönoco mīni änonca beyæ

æmontaicö oncö næænte godinque wocæ wocæ cædömīni awædö.

Ayæ waca, Möni wængonguūi Adempaö nēmö bai owocäimpa, ante mīni badönca næænte æmonga cö cæ cö cæ cædömīnīpa töö.

Ante adinque Wængonguūi, Mänömaï cæmīni beyæ botö mīnitö imīnīte

Babidönia ganca da godöninque godömenque gobæ da godömo gocæmīnīpa,'

angampa, ante yewæmongatīmpa." Ante apænedinque Etebä, Mönö wæmæidi iimaï cægadänimpa, ante godömenque apænecantapa.

⁴⁴ "Wængonguūi doyedē Möitee wodi ingante apænedinque, Minitö æmontaicö mænonte ate botö wææ ante yewæmöninca cö cæte mancæmīnīpa. Iimaï mænoncæmīnīpa, ante odömongä adinque Möitee wodi wæætē mönö wæmæidi inānite odömongä ate ëñëninge tömënāni wæætē Wængonguūi

nänö odömönö bai mänömaïnonque æmontaicö mænongadänimpa. Mänömaï mænonte ate dica wææ ante Wængonguūi nänö yewæmongainca incæ mänincönē cö cægadänimpa. Ayæ önömæca wayömo wayömo gocæte ante æmontaicö capote mongænte mæo wocæ wocæ cægadänimpa. ⁴⁵ Ayæ wadāni mäniömæ nē quëwënāni iñönänite Wængonguūi wido cæcā ate mönö wæmæidi Ootowee wodi miñæ ponte ömæ æninge Wængonguūi oncö æmontaicö nāni ænte mongængaincö mämö wodongadänimpa. Wodönāni ate Awënë Dabii wodi nänö ëñate quëwenguimpoga mänincö æmontaicö incæ ayæ a owogatīmpa. ⁴⁶ Awënë Dabii ingante Wængonguūi pönö waa agacäimpa. Inīnque Dabii wæætē Wængonguūi ingante apænedinque, Bitö Aacobo wodi Wængonguūi inömi imīpa, ante adinque botö, Bitö quëwenguñömo, ante oncö ämi mænonguimo, äñongante Wængonguūi Baa angacäimpa. ⁴⁷ Wæætē Tadömöo wodi Wængonguūi beyæ nē oncö mænongä ingacäimpa. ⁴⁸ Mänömaï cægānāni incæte Wængonguūi iñömo edæ æmonga pönī nē ongongä inte waocā nänö önompoca mænönincönē ædö cæte pönö Ao ante guite quëwenguingää. Mänömainö ante pönente wædinque Wængonguūi beyæ nē apænegaingä iimaï ante apænegacäimpa.

⁴⁹ 'Botö nē Tæiyæ Awënë inömo iñömotē öönæ incæ botö Awënë tæx contaquī bai impa, inguipoga wæætē botö önöwa podöwate quī bai impa.

Mänömaï nē ongömo beyæ mīnitö botö oncö ante ædö cæte mænonguimīnii.

Inguipoga æcönönö guidinque guëmanguimoo, ante Wængonguūi angampa.

⁵⁰ Botö iñæmpa tömëmö önompoca tömää nē badongāimo inömo imopa,' ante Wængonguūi Awënë angampa, ante wacā yewæmongacäimpa."

⁵¹ Ante apænedinque Etebä godömenque iimaï ante apænecantapa. "Ñöwo ëñëedāni. Minitö mimö ömædē imīni inte wīi pönencædö. Önömoncaque ëñëninge wīi ædæmö ëñëmīni imīni awædö. Minitö wæmæidi nāni cægainö ante ëñëmīnitawo. Iñæmpa tömënāni nāni cægāi bai adobāi cædinque mīnitö Wængonguūi Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante Baa äninge cöwē wææ ämīnīpa töö. ⁵² Minitö wæmæidi doyedē Wængonguūi beyæ nē apænegaināni inānite togænte päninque adocanque ingante ata cæpodāmaï inte tömānāni inānite togænte pangadänimpa. Edæ nē apænedāni, Nē nō entawënogä inte ponguingä ingampa, ante apæneyönänite tömënāni inānite do wænönāni wægadänimpa. Ñöwo iñömo tömënāni nāni, Ponguingä, angaingä incæ do pongä adinque mīnitö godö wænömīnitapa töö. ⁵³ Edæ, Iimaï cæedāni, ante Wængonguūi wææ angampa, ante Wængonguūi anquedoidi änāni ëñëninge yewæmönāni ate mīnitö nē adömīni incæ Baa äninge ëñënamāi cöwē cæmīnīpa töö," ante Etebä iinque apænecantapa.

Etebä ingante wænönäni wængampa

⁵⁴ Mänii awenēidi guiquenē Etebä nänö apænedö ante eñente wædinque äinäni badinque бага wentoquēnē wentoquēnē angate pīnānitapa. ⁵⁵ Etebä iñömö Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwoca ingante ædæmö ewocadinque öönædē inö æmö adinque Wængongui ñäö apäite bai nänö emönö acantapa. Ayæ nē Waocä eñagaingä inte Itota incæ Wængongui tömëmæ inö adiyæ ongongä acantapa. ⁵⁶ Adinque,

—Badogaa, öönædē wi ænete bai ba abopa. Waocä nē eñagaingä incæ Wængongui tömëmæ inö adiyæ ongongä abopa.

⁵⁷ Ante apæneçä eñente wædinque tömënäni piinte Yæ yæ äninque eñenämäi cæcæte ante önömonca ñi mämönçate cædänitapa. Godongämæ piinte quingæ tömengä weca pogodo pöninque, ⁵⁸ tömengä ingante bæi ongöninque tömënäni nani quëwëñömö yabæque ænte mao dicaca tæi tacacæ cædänitapa. Tömengä æbänö angää, ante enēināni inte nē apænedäni iñömö edæ tacacæ cædinque tömënäni wecoo yabæcooque gä tadongate tæcæ æmæwo pædingä Taodo nani änogä önöwoca inö ñö cædönänimpa. ⁵⁹ Dicaca tacayönäni Etebä iñömö Wængongui ingante apænedinque, “Awenē Itota, bitö botö önöwoca æncæbiimpa.” ⁶⁰ Ante da guicapodinque yedæ äninque, “Awenē, tömënäni nani wænæ wænæ cædönö ante ee ae,” äninque edæ mö ñonte bai wængacäimpa.

8 Etebä wodi ingante wænönçate ante dicaca tacadäni adinque Taodo guiquenē, Waa wænömīni wængampa, ante Ao ante ongongacäimpa.

Nē godongämæ pönēināni inänite Taodo togænte pangä

Mäniönæ incæ mä togænte päninque Eedotadē iñömö Codito ingante nani nē godongämæ pöncabo inänite godömenque nangui togænte piinte pangadänimpa. Ate wædinque Itota nänö nē da godongainänique godämäi ongöñönäni wadäni iñömö näwæ wodii winöninque Oodeabæ Tämadiabæ æmænö æmænö gogadänimpa. ² Mänii Etebä wodi ingante æmæwo wænönäni wængä ate Wængongui ingante nē waa adäni incæ Ca ca wædinque mao daga wenänitapa. ³ Taodo guiquenē, Itota ingante nē pönänäni inänite wido cæcæimpa, ante nangui wænæ wænæ cædinque wacönē pö guii wacönē pö guii cædinque onguiñænäni tönö onquiyænäni inänite bæi ongonte wää mao tee mönegadänimpa.

Tämadiabæ godinque Pedipe apæneçä eñenänipa

⁴ Mänii nē wodii winönäni iñömö ædömē godinque Codito ingantedö ante cöwë watapæ apænedäni eñenönänimpa. ⁵ İninque Pedipe iñömö Tämadia nani nangui quëwëñömö gote apænedinque, Mönö Codito æbänö do ponte cægacäi, ante apæneçä eñenänitapa.

⁶ Mänömainö ante apænedinque tömengä, Ate pöncædänimpa, ante mä cæcä adinque nangui inäni adoyömö pönēninque, Mönö eñengæimpa, ante cædänitapa. ⁷ Waodäni nangui inäni wænæidi wentamö ewocadäni tönö quëwënäni adinque Pedipe angä eñēninque wænæidi incæ Yæ äninque dæ tao godäni ate önönänique badänitapa. Ayæ cömäinäni incæ cabäinäni incæ tæiyænäni inänite Pedipe cæcä ate waa badänitapa. ⁸ Ante adinque mäniñömö quëwënäni wæætē watapæ togadänimpa.

⁹ Wacä idö tömengä emöwo Timönö iñömö tömengä adoyömö quëwëninque wænæ tönö wantæpiyæ cæcä inongäimpa. İninque Tämadiabæ quëwënäni tömänäni, Æbänö nangui cæcää, ante guiñente wæyönänite tömengä, Nē idömo inömo inte botö iñömö edæ nangui cæte beyæ ñæñæmo pönī imo aedäni. ¹⁰ Angä eñēninque awenēidi incæ önönänique incæ tömänäni adoyömö pönēninque, “Wængongui nänö tæi piñænö bai entawëninque ingä idö iñömö nē Tæi Piñænongä ingampa,” ante pönëwëninque, Nē Ñænængä pönī inongä ingampa, ante pemongadinque tömengä apæneçä ate ædæmö eñenönänimpa.

¹¹ Ayæ tömengä wantæpiyæ wænæ tönö wæætē wæætē mä cæcä adinque tömënäni, Tömengä ingante mönö eñengæimpa, ante tee empo tee empo godönänimpa. ¹² Mänömai cæyönänite Pedipe guiquenē, Wængongui Awenē Odeye nempo mönö quëwengæimpa, ante watapæ apæneçä eñenänitapa. Ayæ, Mönö Codito iñömö tömengä emöwo Itota emongampa, ante apænebo eñeedäni. Ante apæneçä eñēninque onguiñænäni incæ onquiyænäni incæ wede pönēninque æpænē guiidänitapa. ¹³ İninque Timönö incæ adobai pönēninque æpænē guiidinque Pedipe miñæ tee empo tee empo gocantapa. Pedipe, Ate pöncædänimpa, ante mä cædinque tæi piñænte nangui cæcä ate wædinque Timönö adocä cöwë guiñente wægacäimpa.

¹⁴ İninque, Tämadiabæ quëwënäni Wængongui nänö apænedö ante eñēninque do Ao änänipa, ante Eedotadē ponte tedeyönänite Itota tömengä nänö da godongainäni incæ do eñenänitapa. Eñēninque Pegodo tönö Wäö inate Tämadiabæ da godönäni godatapa. ¹⁵ Godinque Tämadiabæ pöninque tæcæ mä pönänäni beyæ ante tömëna Wængongui ingante iimaï ante apænedatapa. Wængongui eñēmi. Bitö Tæiyæ Waemö Önöwoca ingante tömënäniya da pönömi pö guicä ate ewocacædänimpa, ämönapa. ¹⁶ Edæ Awenē Itota emöwo apænedinque tömënäni mä æpænē guiyönänite bitö Tæiyæ Waemö Önöwoca tömënäniya wææ guiidämäi ingantapa cæbii. Ñöwo ämi pö guicæcäimpa. ¹⁷ Ante apænedinque Pegodo tönö Wäö tömënäniya pönö gampote apæneyöna Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwoca pö tömënäni baonga guicantapa.

¹⁸ Mänömaï pönö gampoyöna Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwoca tömënanīya pö guicä ate wædinque Timönö guiquenë tömënanī godonte äinta pædæ pönöninge, ¹⁹ tömëna inate,

—Minatö bai botö adobai në cæbo bacæboimpa ämopa. Pönö cæmina ate botö në cæbo badinque wadāniya pönö gampobo ate Wængongui Önöwoca adobai pö guicæcäimpa, ämopa.

²⁰ Äñongante Pegodo,

—Bitö minī godonte äintaque pædæ godöninge, Wængongui Önöwoca nänö da pönöningä ingante æncæboimpa, ante pönëwëmi. Edæ tömëmi tiguitamonque næænīnque edæ bitö ömæe ewengūnque gobæwe. ²¹ İñæmpa, Wængongui Önöwoca nänö da pönöningä ingante ænīnque godongämæ cæcæboimpa, ämitawoo. Wængongui ayongä nö pönente cæbipa ænguimī. Edæ mönatö tönö ædö cæte cæquimī. ²² Nöwo edæ mäninö bitö wiwa cædinö ante wæwente pönëninge ñimpo cæe. Ayæ mönitö Awënë ingante apænëbi ëñëninge tömengä wabänö pönö waadete cædinque mīmönö bitö pönëwënö ante wadæ cædinque ñimpo cæbaingampa. ²³ Bitö nämä beyænque ante në æinëmi inte bitö mīmönë guinæmæ entawente bai quëwëmipa. Ayæ bitö tömëmi wiwa cædö beyænque ñä cæyænte bai quëwëmipa, ante awædö.

²⁴ Angä ëñëninge Timönö wæætë,

—Æ ämi awædö, äninge Pegodo ingante, Botö minatö änö bai wi bacæboimpa, ante cædinque minatö botö beyæ Wængongui ingante apænëda, angantapa.

²⁵ Ayæ Wäö tönö Pegodo iñömö, Itota incæ mönö Codito ingaingä ingampa, ante mänīñömö quëwënāni inānite mönö Awënë nänö änö ante apænëda ëñënanitapa. İnque apænëdinque adodö Eedotadëe gocæte ante wadæ gote Tämadiabæ godinque tömëna wayömö wayömö mäo wædænque quëwënāni wëca pö pö cædinque nangui ināni inānite apænëdinque Codito ingantedö ante watapæ apænëda ëñënanitapa.

Etiopæbæ awënë ingante Pedipe bee tengampa

²⁶ Mäningä Pedipe ingante anquedo ayæ ate ponte äninge, "Bitö ægodöe, Eedotadëe wæi Gata goquīnö pædæ taoquinque betamonca gocæbiimpa," angantapa. Mäninö önömæcaque wæidö inompa. ²⁷ Mänömainö angä ëñëninge Pedipe ængæ gantidinque wadæ godinque anquedo nänö äninonque cægonte ayongä onguīñængä Etiopæbæ quëwëningä pö eyepæ bee tengä acantapa. İngä iñömö Etiopæbæ tæiyæ awënë onquiyængä Cantate beyæ tömënanī godonte äinta në aacä inongä inte ñænæ awënë inongäimpa. Tömengä ñöwo Wængongui wëca ædæ wæænīnque watapæ apænëcæte ante Eedotadëe æidingä inte ocæe emænte pöninque Pedipe ingante eyepæ mämö bee tengantapa. ²⁸ İngä iñömö cabayo nänö wëa pönon-

cadea æi tæe contate ocæe emænte pöninque Itaiya wodi Wængongui beyæ në apænëgaingä nänö yewæmongainta næænte a congantapa.

²⁹ Mänömaï a conte pöñongante Pedipe ingante Wængongui Önöwoca, "Goe, İi cabayo nänö wëa pönoncade eyepæ godinque guëa goe," angantapa.

³⁰ Angä ëñëninge Pedipe pogodo godinque obo ponte ëñëngä Etiopæbæ awënë iñömö Itaiya wodi nänö Wængongui beyæ yewæmongainta adinque apænëcä ëñëninge,

—Bitö ate apænëdö ante ædæmö ëñëmitawo.

³¹ Äñongante,

—İñæmpa ëñëmogaa. Botö imote apænëdänīpa ëñënguimoo.

Ante apænëdinque Pedipe ingante, Bitö botö wëca ææe guite tæe contæe, angä ææe guie tæe contacantapa.

³² Mäninta Wængongui angä ëñente nāni yewæmongainta Etiopæbæ awënë nänö aintaa iimāi ante yewæmonte ongönönimpa.

"Codotado ingante wænongæimpa, ante bæi ongonte ænīnque töö godonte bai cædinque

tömengä ingante adobai wænönçæte ante bæi ongonte ænte godänitapa.

Obegaidi ocaguincoo ëö toyönāni wædämaï pæ wëenecä bai

tömengä adobai wædämaï inte pæ wëenecantapa.

³³ Piiinte änāni wæyongante në apænente angüenënanī incæ, Pangæimpa, ante cædinque nöingä ante änāmaï inānitapa.

Tömengä ingante æmæwo wænönāni wængaingä iñongante,

Tömengä nänö pæināni, ante ædö cæte apænëquii."

³⁴ Ante nāni yewæmongainö adingä inte Etiopæbæ awënë ñöwo Pedipe ingante,

—Apænëbi ëñëmoe. Në Wængongui beyæ apænëgaingä iñömö æcänö ingante ante në apænëgacäi. Tömengä nämä ingante ante yewæmongantawo. Edæ wacä ingante ante yewæmongantawo, ante ëñencæte ante wæbopa.

³⁵ Ante äñongante Pedipe iñömö Etiopæbæ awënë nänö adinta adotaa ate apænëdinque ayæ wataa wataa adinque Itota ingantedö ante watapæ apænëcä ëñëngantapa. ³⁶ Apænëyongä taadö godinque wapæ ganca pönatapa. Equitobæ awënë mänimæ adinque Pedipe ingante, Waa æe. İñömö gäwapæ impa. Æpænë guidämaï inguimo, ämitawoo.

³⁷ Angä ëñëninge,

—Bitö mīmönö wede pönëmi ate botö Ao ämaimopa, angantapa. Äñongante,

—Ao botö, Itota Codito näwangä Wængongui Wengä inongä ingampa, ante wede pönëmopa.

³⁸ Änīnque Etiopæbæ awënë angä cabayo næe gongæ ate Pedipe tönö guëa æpænë ti wæænā ate Pedipe tömengä ingante æpænë guidongä guicantapa. ³⁹ Ayæ æpænë guite ate tömengä tao gongæñongä Wængongui Awënë Önöwoca Pedipe ingante iñæ æænonte

ö ængä. Ate æmæwo adinque Etiopæbæ awënê wat-apæ todirque oncönê goinö gocantapa. ⁴⁰ Pedipe guiquênê Atota iñömö iñontobæ a ongöningue godömenque wadäni näni quëwëñömö go apænedinque wayömö näni quëwëñömö go apænedinque Tetadea ganca godinque Codito ingantedö ante watapæ apæneca ëñengadänimpa.

Awënê Itota ingante Taodo acampa

(Näni Cægainö 22.6-16, 26.12-18)

9 Taodo guiquênê mönö Awënê ingante në tee empote quëwënäni inänite pïininque, Wæningæimpa, ante bæi ongö bæi ongö cædirque cöwê ñimpo cædämaï ingacäimpa. Ñöwo godömenque cæcæte ante Wængonguï oncönê gote në godongä ñænængä pönï inongä ingante apænedinque, ² Awënê ëñëmi, angantapa. Bitö Ao ämi ininque botö Daämaco näni quëwëñömö gote ayömo, Onguïñænäni incæ onquiyænäni incæ æcämenque Itota Taadö ante në godäni inänii, ante adinque tömënäni inänite bæi ongonte goti winte Eedotadëë ænte pömaïmopa. Ininque bitö, Taodo mänömaï cæcæcäimpa, ante botö beyæ cadota ante yewæmöninque pædæ pönömi æninque botö wæætê Daämaco iñömö mäo oodeoidi odömöincönê awënëidi weca gote pædæ godömo ænte adinque tömënäni Ao äñönäni mänömaï cæbäimopa. ³ Äñongä awënê Ao ante yewæmöninque pædæ pönongä æninque Taodo Daämaco obo gote ayongante iñontobæ öönædê inö näinte bæi cædirque tömengä nänö ongöñömö tömäo guinæ gongæ. ⁴ Adinque Taodo guidömëmæ tæ go wæængantapa. Ayæ wæænte öñöñongante tömengä ingante, "Taodo. Taodo. Quinante botö imote togænte pämiï."

⁵ Angä ëñente wædirque Taodo wæætê, "Awënê, æmömïdö inömi imii." Ante ëñëñongä, "Botö Itotabo inömo inte bitö në togænte päniimo mäniomotö imopa cæbii. Iñæmpa wagada päintoca bæi bitö nämä iñæ æwate bæi cædirque cowate bæi edæ caate bæi wæbipa töö." ⁶ Mänömaï apæneca ëñëninque Taodo ancaï guïñente do do wæadinque, "Awënê, æbänö cæquïmo ämiï." Äñongante mönö Awënê wæætê apænecantapa. "Bitö ængæ gantidique iinäni näni quëwëñömö goe. Botö, Taodo iïmaï cæcæcäimpa, ante wacä ingante Daämaco iñömö në quëwengä ingante do apænebo ëñengampa cæbii. Bitö Daämaco iñömö gote ongöñömi tömengä wæætê bitö imite apæneca ëñente cæcæbiimpa."

⁷ Taodo tönö godongämæ godäni guiquênê waocä ingante adämaï inäni incæte, Önonque tempa, ante pönëninque ancaï guïñente wædänitapa. ⁸ Taodo iñömö onguipoga ayæ a öñongä inte ængæ gantidique awinca adämaï ingä adinque wadäni tömengä ingante önonpo bæi ongöningue Daämaco ganca ænte mäodäni gocantapa. ⁹ Mäniñömö gote ongöningue tömengä adämaï inongä inte cænämaï bedämaï mëönaa go adoönæque iñonte wæwengacäimpa.

¹⁰ Ayæ wacä në pönengä Änäniya Daämaco iñömö quëwengä inte mä pönï wiïmonte bæi ayongä mönö Awënê, "Änäniya," angä ëñëninque, "Awënê, botö ëñë cömopa."

¹¹ Äñongä mönö Awënê wæætê, "Taodo ñöwo Wængonguï ingante apænecampa cæbii. Bitö ængæ gantidique taadö näni Töinö änönö godinque Codaa oncönê gote äninque, Tadoto në quëwëningä Taodo iñömö owocantawo, ante acæbiimpa. ¹² Wængonguï ingante ñöwo apænedinque ate bæi ayongä wacä Änäniya pö guidinque, Ñöwo edonque acæbiimpa, ante gampocampa, ante ate bæi Taodo wæcantapa cæbii. Tömengä wiïmonte bæi adinque nänö wædö bæi cædirque bitö ñöwo gote cæcæbiimpa."

¹³ Angä ëñente wædirque Änäniya wæætê, "Awënê iñæmpa botö, Mäningä Taodo iñömö quïnö bæi onguïñængä ingää, ante nanguï tededäni do ëñë-mopa. Ayæ, Eedotadëë iñömö tömengä bitö quïnäni inänite wënæ wënæ cæcampa, ante tededäni ëñente wæbopa. ¹⁴ Ayæ në godönäni ñænænäni Ao ante yewæmönäni æninque tömengä iñæmpa në angä badinque bitö ëmöwo ante në apænemöni iñömönite bæi ongonte tee mönecæte ante pongampa cæbii."

¹⁵ Ante wæyongante mönö Awënê wæætê Änäniya ingante, "Iingä ingante do apænte æmo apa änewëë. Tömengä ingante, Bitö wabæca gote wadäni inänite botö ëmöwo ante apænedinque ayæ tömënäni awënëidi inänite botö ëmöwo ante apænedinque idægoidi inänite adobäi botö ëmöwo apænebi ëñencædänimpa, ante tömengä ingante do antabopa cæbii. Ñöwo tömengä weca gobäwe. ¹⁶ Ayæ botö në æningä inte tömengä æbänö botö ëmöwo beyæ nanguï caate wæquënegä ingää, ante odömömo ate ëñencæcäimpa."

¹⁷ Angä ëñëninque Taodo nänö owoyömo go guidinque Änäniya tömengä ingante gampomöninque, —Taodo botö tönïñabi ëñëmi. Bitö taadö pöninque Itota ingante abitawo. Tömengä iñömö në Awënê inongä inte botö imote apænecantapa. Bitö Taodo weca godinque cæbi ate tömengä wëenëñedê nänö ëmönö bæi adinque Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönömo æninque ewocacæcäimpa, ante mönö Awënê angä ëñëninque botö bitö weca pontabopa.

¹⁸ Ante Änäniya tæcæ apæneyongä Taodo tömentagæ nänö ëmönintagæ tæ wæænte iñontobæ edonque acantapa. Ayæ ængæ gantiyongante Änäniya tömengä ingante æpænê guidongä guicantapa.

¹⁹ Ayæ cænguï cæninque tömengä baö wæætê tæi pïñængä bacantapa. Ayæ Daämaco iñömö Itota ingante në tee empote quëwënäni weca godömenque tæönæ quëwengantapa.

Daämaco iñömö Taodo apæ necä eñenänipa

²⁰ Mäniñömö quëwëninque Taodo do oodeoidi odömöincönë go guii go guii cædinque, Itota Codito näwangä Wængonguï Wengä ingampa, ante apæ necä eñenänitapa. ²¹ Mänömaï apæ necä eñenäninque tömengä ingante nê eñenäni iñömö ancaï guñenäninque, “Æ. Ìingä adocä Eedotadëë iñömö Itota ëmowo ante nê apæ nedäni inänite nê wido cæcä ìmaingampa. Tömengä adocä nê wido cæcä incæ adodäni inänite bæi ongonte æninque, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni weca mäo pædæ godoncæte ante ñowo iñömö pöninque cæcä awædö. Edæ adocä ingänö angüenë.”

²² Ante wædäni incæte Taodo godömenque tæï piñænte entawëninque iïmaï ante apæ necantapa. Awënë bacæcäimpa, ante Wængonguï nänö nê gao cæcadongä iñömö mönö Codito iñömö edæ Itota adocä ìnogä ingampa, ante, Näwangä impa, ante nöingä pönï apæ necä. Adinque Oodeoidi Daämaco iñömö quëwënäni guiquenë, Ædö cæte wadö angüi, ante wægadänimpa.

Oodeoidi wænoncæ cæyönäni Taodo aamö cæte gocampa

²³ Ìinque tæönæ go ate oodeoidi godongämæ pönente Ao äninque, Taodo ingante wænogæimpa, ante cædänitapa. ²⁴ Mänömaï ante cæyönäni Taodo mäninö nani äninö do eñengantapa. Tömënanï guiquenë, Mönö quëwëñömö wææ cæinemö tacä ate wænömö wæncæcäimpa, ante itædë woyowotæ wææ wänönänitapa. ²⁵ Wææ wänöñönäni tömengä ingante nê tee empote quëwënäni wæætë yabæ wææ cæte iñömö Taodo ingante woyowotæ mäi ayacömoyäa inö otodë pædæ wæænönäni ti wæænte gocantapa.

Taodo Eedotadëë ponte apæ necampa

²⁶ Mänömaï godinque Taodo Eedotadëë pöninque, Itota ingante nê tee empote quëwënäni weca gobote, ante pongä. Adinque tömänäni, Näwangä Itota ingante nê pönengä ingantawogaa, ante guñente awædö, ante pönëninque wææ adänitapa. ²⁷ Bedënabee guiquenë Taodo ingante bæi ongömænte æninque Itota nänö nê da godongainäni weca ænte mämongä pongantapa. Ayæ tömënanï inänite Bedënabee apæ necantapa. Taodo ñowo taadö godinque mönö Awënë ingante dobæ acäimpa. Mönö Awënë tömengä ingante do apæ necantapa. Daämaco gote quëwëninque Itota ëmowo ante tömengä guñenänimaï apæ nedingä inte ñowo iñömö pongä apa quëwëminii. ²⁸ Bedënabee mänömaï angä eñenäninque Ao äñönäni Taodo Eedotadëë iñömö quëwëninque tao guiite ta tao guiite ta cædinque tömënanï tönö godongämæ cædinque mönö Awënë ëmowo ante guñenedämaï apæ necantapa. ²⁹ Ayæ wadäni oodeoidi incæ guidiego

tededö nê tededäni mäniñömö quëwënönänimpa. Ìinäni inänite Pabodo mönö Awënë ëmowo ante nanguï apæ nedinque wæætëdö wæætë äñongante tömënanï wæætë wænoncæte ante cædänitapa. ³⁰ Mänömaï cædänipa, ante eñente wædinque tömengä nänö tönïñadäni bai badänäni inte pancadäniya Taodo ingante Tetadea ganca mäo ëmöninque, Godömenque Tadoto iñömö wodii winonte goe, ante da godönäni gogacäimpa.

³¹ Ìinque Codito ingante näni godongämæ pönencabo incæ Oodeabæ Gadideabæ Tämadiabæ tömäo quëwëninque mäniñedë wædämaï inte guëmänänitapa. Ayæ tæï piñænte entawënäni badänitapa. Ayæ Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ædæmö apæ necä ate tömënanï wampo pönënanï badinque yebænte nanguï inäni bagadänimpa. Ayæ mönö Awënë ingante ædö cæte eñenänimaï cæquii, ante guñente wægadänimpa.

Ënea ingante Pegodo angä waa bacampa

³² Mänömaï tömënanï nani pönencabo nanguï yebænte bayönäni Pegodo guiquenë wayömö wayömö wodo tebæ wodo tebæ godinque Dida iñömö pöninque mönö Awënë quinäni weca eñacæ pongantapa. ³³ Mäniñömö ponte apæneyongä wacä tömengä ëmowo Ënea do ocho wadepo ganca möimoga cömäingä inte nê ongöningä ingä. ³⁴ Adinque Pegodo tömengä ingante,

—Ënea eñëmi. Itota Codito cæcä ate waa babipa cæbii. Ængæ gantidinque tömëmi möimo ni capoe.

Äñongä Ënea iñömö do edæ ængæ ganticä. ³⁵ Adinque Dida quëwënäni tönö Tadöo quëwënäni tönö wëenë nani pönëwengainö ante ëmö cædinque Wængonguï Awënë gämænö pönänitapa.

Dodoca wodi ingante Pegodo angä ñäni ömæ-mongampa

³⁶ Mäniñedë wacä onquiyängä nê pönengä Tabita iñömö Cope nani quëwëñömö quëwënogäimpa. Tömengä ëmowo guidiego tededö Dodoca incæ mönö tededö Cowäñe ëmongä ìnogäimpa. Tömengä iñömö nê waa cædongä inte ömæpodäni wæwënäni inänite nanguï waa cædongä inte Cope iñömö quëwënogäimpa. ³⁷ Tömengä mäniñedë nangæ badinque æmæwo wängä. Ate tömengä baö ìni æpæ äadëninque wænömënæcapaa mäi ñö cædänitapa. ³⁸ Cope iñömö quëwëninque Dida wii gobæ impa, eyequei impa. Mänömaï beyæ, Pegodo Dida iñömö ongongampa, ante tededäni eñente wædinque Itota ingante do tee empote quëwënäni iñömö onguñænä menaa inate da godöninque, Cope iñömö gote Pegodo ingante, “Quingæ pöe, ante äeda.”

³⁹ Änäni gote äñete pöñönote Pegodo godongämæ pongä adinque tömengä ingante wænömënæcapaa mäidäni guiite acantapa. Owæmpoinäni godongämæ

pöninge doyæncoo tönö yabæcoo Dodoca miingä quëwengäñedë nänö badongaincoo odömöninge Ca ca wædäni. ⁴⁰ Adinque Pegodo tömänäni inänite angä tao godäni adinque da guicapote Wængongui ingante apænecantapa. Ayæ dobæ wænte onguite a öñongä gämænö dadi ëmænte adinque,

—Tabita, ængæ gantibi ämo.

Äñongä Tabita wodi awinca wi æmöninque Pegodo ingante adinque ængæ gantite contacantapa. ⁴¹ Ængæ ganti contayongante tömengä önompo bæi ongöninque Pegodo töö æmængä ate ædæmö ængæ gantite adiyæ gongængantapa. Ayæ owæmpoinäni tönö mönö Awënë quinäni inänite Pegodo aa pecä pö guidäni ate miingä ingä odömongä adänitapa. ⁴² Æninque, Mönö Awënë mänömaï cæcantapa, ante Cope iñömö nani quëwëñömö tömäo gote tededäni ëñëninque nanguï inäni mönö Awënë ingante nê pönënanäni badänitapa. ⁴³ Pegodo mäniñedë æmontai nê amï-nengä Timönö weca owodinique Cope iñömö tæönæ quëwengacäimpa.

Pegodo tönö Codönedio

10 Tetadea näni quëwëñömö odömäno tontadoidi Itadiaidi näni änoncabo inte quëwengadänimpa. Æninque tontadoidi tië ganca näni cabo tië ganca näni cabo iñönänite adocabodäni capitäo tömengä ëmöwo Codönedio ëmongacäimpa. ² Tömengä näni wencabo näni owocabo owodinique, Mönö wadö pönëñömönte Wængongui pangä wæcæ wæ, äninque Wængongui nänö äno ante ëñente quëwënönänimpa. Ayæ pæ gompodämaï inte Codönedio, Ömæpodäni wæwënäni qui, ante pædæ godö pædæ godö cæcä ænönänimpa. Ayæ Wængongui ingante ñimpo cædämaï cöwë apænedongäimpa. ³ Tömengä iñömö ædæ wæicä ate mä pönö wiimonte bai acantapa.

Edonque wiimonte bai ayongante Wængongui anquedo tömengä weca pö guidinque, “Codönedio bitö imi.” ⁴ Angä wædinque Codönedio tömengä ingante cöwä adinque ancai guiñente wædinque, “Awënë, æbänö ante ämii. Ämi ëñëmoe.” Äñongante, “Bitö Wængongui ingante nê apænebi imitawo, ömæpodäni wæwënäni inänite nê godömi imitawo. Mäninö bitö apænedö ante mäninö bitö godönö ante adinque bitö imite waa abopa, Wængongui angampa, angantapa. ⁵ Nöwo wadäni inänite ämi Cope iñömö gote Timönö Pegodo näni änogä ingante äñete poncædänimpa. ⁶ Adowo ëmönongä Timönö weca Timönö Pegodo gäwapæntibæ wedeca owocampa. Mäningä Timönö æmontai nê amïnënonngä ingampa.”

⁷ Ante apænedingä inte Wængongui anquedo ingæ gocä adinque Codönedio wæætë tömengä ingante nê cæda mënaa inate aa pecä pönatapa. Ayæ tontadoidi incæ pancadäniya tömengä ingante nê cædäni inönänimpa. Æninque adocanque tontado incæ Codönedio ingante nê cæcä incæ Wængongui ingante

nê ëñengä inongäimpa. Tömengä ingante Codönedio adobaï aa pecä pongantapa. ⁸ Mänömaï aa pecä ate tömënanäni godongämæ pönäni ate Codönedio, Wængongui æbänö angantawoo, ante tömänö ante adodö apænedinque, Nöwo Cope iñömö goedäni, angantapa.

⁹ Angä godinique iimö wææñö taadö godinique Cope iñömö obo pöñönäni mäniñedë incæ tæcæbæcä incæ Pegodo guiquënë Wængongui ingante apænecaete ante oncömanca æicantapa. ¹⁰ Ayæ ate gue ænente wædinque wadäni inänite, Cæinente awædö, äñongante cængui iinque æænönämaï inte cönönämaï iñönänite tömengä wiimonte ate bai cæwënegantapa. ¹¹ Ate bai æmö ayongante öönædë wi ænete bai bayö möincoo bai ñænæncoo pönö iñonte æmænecoo bæi æmænecoo bæi ongönete bai inguipoga pædæ wæænonte bai wææ wäi wocæ acantapa. ¹² Wäi wocæñö nê ocagui mongænäni incæ, nê ocagui ömaadäni incæ, nê öömä ëmænte æidämæ godäni incæ babæidi tömänäni weocoo cæncadencoo inö ongönäni acantapa. ¹³ Ayongante wacä äninque, “Pegodo, ængæ gantidinique wænonte cæe.”

¹⁴ Angä ëñëninque Pegodo, “Awënë, ëñëmi. Önönänique iñönänite botö, Baacä awædö, äninque cöwë cænämaï imo apa änewëë.” ¹⁵ Äninque wæætë ëñëñongä, “Wængongui nänö ædæmö mënon-gadongä incæ bitö ædö cæte baacä ämii.”

¹⁶ Äninque nê apænedingä iñömö wæætë adodö adodö angä ëñëninque Pegodo wæætë, Baacä awædö, ante Baa angantapa. Ayæ mempoga go adopoque wæætedö wæætë adodö äna ate ñænæncoo pönö weocoo incæ öönædë inö wëä æænongä bai acantapa. ¹⁷ Æninque, Mänömaïno ante wiimonte bai adimo inte botö quinäni bai cæquimoo, ante Timönö Pegodo pönëe congantapa. Pönëe cöñongä Codönedio nê nänö da pönöninäni guiquënë, Timönö oncö æyömönö i, ante diqui diqui minte adinque yabædemö inö næ gongæninque, ¹⁸ Timönö Pegodo näni änogä iñömö owocää, ante ëñencæte ante aa pedänitapa.

¹⁹ Pegodo wiimonte bai nänö adinö ante ayæ pönëe cöñongante Wængongui Önöwoca, “Timönö ëñëmi, bitö imite ante onguïñænäni mengäa go adocanque diqui diqui minänipa quëwëmi. ²⁰ Tömëmo ämo pönänipa cæbii. Bitö ængæ gantidinique yæipodë wæidinque tömënanäni tönö ee goe,” angantapa.

²¹ Angä ëñëninque Pegodo yæipodë wæidinque tömënanäni inänite, Botö minitö nê diqui diqui minömo adobo imopa. Minitö quinänte pöminii.

²² Äñongante,

—Mönitö awënë capitäo Codönedio incæ angä pömönipa. Tömengä iñömö Wængongui ayongante nö cæcä inongä inte Wængongui ingante guiñente quëwengampa. Nê nö cæcä ingampa, ante pönëninque oodeoidi tömänäni tömengä ingante waa adänipa. Æninque Wængongui anquedo tæiyæ wæmö

inongä inte wæætē Codōnedio ingante, Bitō wadāni inānite āmi gote Pegodo ingante āñete poncædānimpā. Tōmengä iñōmō bitō weca pōninque apæneccā ēñencæbiimpā, angä ēñente wædinque Codōnedio wæætē mōnitō imōnite da pōnongä pōmōni ae.

²³ Ante apænedāni ēñēninque Pegodo angä pō guuite tōmengä weca owodānitapa. Īimō ate Pegodo tōmēnāni tōnō tao goyongante Cope iñōmō quēwente nē pōnēnāni incæ pancadāniya godongāmæ tao wadæ godānitapa.

²⁴ Mänōmaī godinque Pegodo iñabæ wæængä Tetadea pongantapa. Codōnedio guiquēnē, Oo ponguingä, ante pōnēninque tōmengä guidēnāni tōnō tōmengä æmigoidi inānite do āñecā ponte godongāmæ ongōnānitapa. ²⁵ Īninque Pegodo iñōmō oncōnē pō guicæ cæyongä Codōnedio wæætē oncodo tao bee tēninque, Æ, bitō Wængonguī anquedo inōmi imipa, ante bai cædinque ædæ wæænte Pegodo önōwa gäänē guidōmēmæ ñongængä. ²⁶ Adinque Pegodo wææ āninque,

—Īñæmpa bitō waobi imi bai botō adobai waobo inōmo imopa. Ængæ gantibi, āninque Pegodo angä ængæ ganticantapa.

²⁷ Ayæ Codōnedio tōnō guëa tededinque Pegodo oncōnē guuite ayongante nangui ināni godongāmæ mæ ongōnāni. ²⁸ Adinque tōmēnāni inānite,

—Minitō do ēñēmīnīpa. Oodeoidi inōmōni inte mōnitō Mōitee wodi nānō wææ angainō ante Ao ante ēñente cæmōnīpa. Īninque, Oodeo ināmaī ināni tōnō godongāmæ cædāmaī incæmīnīmpā, ante ayæ, Tōmēnāni weca go guidāmaī incæmīnīmpā, ante mōnitō ēñengainō ante cæmōnīpa, ante mīnitō do ēñēmīnitawoo. Incæte Wængonguī wæætē botō imote iīmaī ante odōmongantapa. Bitō, Baacā awædō, ante tedete bai waocā ingantedō ante tededinque, Wentamō mongængampa, ante ānāmaī incæbiimpā, ante Wængonguī botō imote do odōmongä atabopa.

²⁹ Āñete pōnāni ate botō, Wængonguī mänōmaīnō ante odōmongä atabopa, ante pōnēninque ee pontabopa. Īninque quīnante botō imote aa pemīnī, ante ēñencæte ante wæbopa.

³⁰ Āñongante Codōnedio wæætē,

—Do mēōnaa go mēōnaa iñonte botō tōmēmo oncōnē cænāmaī inte Wængonguī ingante apænetabopa. Botō mänōmaī ñōwo bai ædæ wæicā apæneyōmo onguīñængä wecoo nāāmænta pōni mongængä ponte botō weca a ongongä atabopa.

³¹ Ayæ botō imote apænedinque, “Codōnedio, bitō Wængonguī ingante apænebitawo, angantapa. Māninō bitō apænedō ante Wængonguī do ēñengantapa. Ōmæpodāni wæwēnāni qui, ante bitō godōmitawo. Māninō bitō godōnō ante adinque Wængonguī cōwē pōnengampa cæbii. ³² Ñōwo āmi Cope gote Timōnō Pegodo nāni ānongä ingante āñete poncædānīmpā. Tōmengä wacā Timōnō æmontai nē amī-

nengä weca gāwapæntibæ wedeca owocampa.”

³³ Angä ēñēninque botō wæætē bitō imite ante, Āñete pōedāni, antabopa. Ñōwo bitō do pōmi waa abopa. Īninque ñōwo iñōmō Wængonguī ayongä tōmāmōni godongāmæ a ongōñōmōni bitō, Wængonguī Awēnē mōnitō beyæ ante bitō imite æbānō angää, ante apænebi ēñencæte ante ongōmōnīpa, angantapa.

Codōnedio oncōnē ongōninque Pegodo apæneccampa

³⁴ Codōnedio mänōmaī apæneccā ēñēninque Pegodo iīmaī ante apæneccantapa.

—Wængonguī, Adoyōmō pōni imīnīpa, ante tōmāmō imonte pōnō adoyōmō pōni cæcampa, ante botō, Nāwangä impā, ante ñōwo tæcæ ēñēmopa. ³⁵ Īninque iīmæca quēwēnāni incæ wayōmō wabæca wabæca quēwēnāni incæ æcānō Wængonguī ingante guīñente wædinque nō cæte quēwēna ante adinque Wængonguī māningä ingante Ao ante do ængampa.

³⁶ Mänōmaī cæbopa, ante idægoidi inānite apænemīni ēñencædānīmpā, ante Wængonguī mōnitō imōnite da godongä gote iīmaī ante apænemōni ēñēnānīpa. Tōmāmæ quēwēmō iñōmonte mōnō Tæiyæ Awēnē iñōmō Itota Codito ingampa. Tōmengä waa pōni pōnō cæcā beyænque Wængonguī piyænē nānō cægainō ante watapæ mōni apænedō impā. ³⁷ Wäō wodi, Æpænē mōnō guidongæimpā, ante apæneccā ēñēnāni ate Itota Codito iñōmō Gadideabæ iñōmō mā cædinque Oodeabæ tōmāo cægonte æbānō cægacāi, ante do ēñēmīnīpa. ³⁸ Īmaī ingatimpā. Wængonguī tōmengä Önōwoca ingante angä Itota Nāatadeta nē quēwengaingä baonga wææ guīgacāimpā. Wææ guicā ate Itota tæi pīñænte entawēninque wayōmō wayōmō gote tōmāo cægōninque waa cægacāimpā. Edæ Wængonguī tōmengä tōnō godongāmæ quēwente cæcā beyæ Itota iñōmō, Wadāni wēnæ angä ēñēninque goti winte bai wæwēnānīpa, ante adinque wēnæidi inānite angä tao godānitapa. Ayæ wadāni wēnæ wēnæ inte wæyōnānite tōmengä godō cæcā ate edæ waa ināni bagadānīmpā.

³⁹ Pabodo mänōmaīnō ante godōmenque apæneccantapa. “Oodeoidi ōmæ cægōninque ayæ Eedotadēē iñōmō quēwēninque, Itota Codito æbānō cægacāi, ante nē adimōni inte mōnitō iñōmō māninō tōmānō ante nē apænemōni imōnīpa. Tōmengä ingante awæ ñænquedimæ cæte godō wænōnāni wængacāimpā. ⁴⁰ Incæte Itota do wæningä inte mēōnaa go adoönæque ōñongante Wængonguī angä ñāni ōmæmonte miingä inte edonque pōni a ongongä agadānīmpā. ⁴¹ Wīi tōmānāni adānitapa. Pancamōniya atamōnīpa. Itota ñāni ōmæmongä ate tōmengä tōnō nē godongāmæ cænte bedimōni iñōmōnīte Wængonguī, Mānimpodānique Itota miingä ongongä ingampa, ante nē adināni inte nē apænedāni incædānīmpā, ante mōnitō imōnite apænte ængacāimpā. Mōnitō adomōnique tōmengä ingante atamōnīpa.

⁴² Ayæ mönitö imönite äninque Wængongui, Minitö iñömö do eñenimini inte nê apænemini badinque waodäni inänite mänömainö ante apænedinque iimaï ante apænegadänimpa. Mii quëwënanäni inänite do wäninänäni inänite Itota Codito iñömö edæ tömänäni inänite edæ nê apænte anguingänö angüenê, ante apænemini eñencädänimpa, ante Wængongui mönitö imönite angacäimpa. ⁴³ Ayæ, Mönö Codito poncæcäimpa, ante do eñengainäni inte tömänäni Wængongui beyæ adoyömö apænegadänimpa. Tömänäni, Codito ingante nê pönänäni wënæ wënæ nani cædö ante adocä Codito emöwo beyænque Wængongui pönö waadedinque ñimpo cæcä quëwencädänimpa, ante doyedê apænegadänimpa," ante Pegodo Codönedioidi inänite apænegä eñenänitapa.

Oodeoidi inämaï inäni Wængongui Önöwoca ingante ænani

⁴⁴ Pegodo mäninö ante tæcæ apænegä eñëê cöñönänite Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tömənäni tömänäni baonga wææ guicantapa. ⁴⁵ Pegodo tönö godongämæ pöninänäni guiquenê nê pönänäni inäni incæte, Mönö eö togænte quëwengæimpa, ante nê änonänäni ingadänimpa. Ininque tömənäni, Oodeoidi inämaï inäni inänite Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca do wææ guicampa, ante adinque edæ guifente wädänitapa. ⁴⁶ Edæ Codönedioidi Wængongui Önöwoca ingante ewocadinque wadäni nani tede bai wadäni nani tede bai iñontobæ apænedinque Wængongui ingante waa adinque waa todäni eñente wædinque oodeoidi mänömaï guifente wädänitapa. ⁴⁷ Adinque Pegodo tömengä tönö nê pönänäni inänite,

—Tömənäni mönö bai Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca do æninäni inänite adinque tömənäni, Æpænê guidömi guiboë, äñönänite mönö ædö cæte wææ anguii. ⁴⁸ Äninque Pegodo angä eñëninque tömənäni Itota Codito emöwo apænedinque æpænê guidönäni guidänitapa. Æpænê nê guidänäni iñömö ayæ Pegodo ingante, Tæönæ mönitö weca quëwencæbiimpa, änanäni Ao ante quëwengacäimpa.

Eedotadêe iñömö nê pönänäni inänite Pegodo apænegä

11 Oodeoidi inämaï inäni incæ Wængongui nänö äno ante do Ao ante eñenänipa, ante wadäni Oodeabæ tömäo cægonte tededänitapa. Ininque Itota nänö da gogainäni tönö wadäni nê pönänäni tönö mäninö ante do eñenänitapa. ² Ininque Pegodo Eedotadêe iñömö æite quëwëñongante nê pönänäni incæ pancadäniya, Mönö eö togængæimpa, ante nê änonänäni inte tömengä ingante piinque, ³ iimaï ante änanitapa.

—Quimæ bitö togænämaï inäni weca incæ go guidinque cæmitapa töö.

⁴ Äñönänite Pegodo, Æbänö cæte i, ante adodö adodö ante apænegä eñenänitapa.

⁵ —Botö Cope näni quëwëñömö gote quëwëninque Wængongui ingante apænedinque cæwënente ongöninque wiimonte bai atabopa. Wiimonte bai ayömote weocoo ñænæncoo möincoo bai æmænecoo yao æmænecoo yao oncönete bai öönädê inö pædæ wæænonte bai ayömote botö weca wææ wäi wocæ atabopa. ⁶ Wäi wocæñö botö acæte ante guimö ayömo babæidi bai inäni inte ocagui mongænäni, æmontaique mongænäni, öömä emænäni yæmiñæncoo inö ongönäni bai atabopa. ⁷ Ayæ wacä botimote, "Pegodo, ængæ gantidinque wænonte cæe." ⁸ Angä eñëninque botö, "Awënê eñëmi. Baacä ingä anewëe.

Näwaaquingä inämaï iñongante cöwê cænämaï imoi ae." ⁹ Ante wæyömote öönädê apænegä botö nê eñëningä godömenque äninque, "Wængongui nänö ædæmö mënongadongä ædö cæte baacä ämii." ¹⁰ Äninque tömengä wæætê wæætê mempoga go adopoque adodö angä ate ñænæncoo bai adodö öönädê ingæ æi atabopa. ¹¹ Mäniñedê Tetadea nê quëwengä da pönongä pöninque onguifænäni mengäa go adocanque botö imote ante diqui mincæte ante botö owocö boyæ tæcæ pöninque næ gongænänitapa. ¹² Ayæ Wængongui Önöwoca incæ botö imote angä eñëninque botö, Wadäni inänipa, ante piinämaï imo inte guifænämaï tömənäni tönö ee gotabopa. Ayæ botö tönö iinänäni iñömö tei ganca inäni mänimpodäni godongämæ godänitapa. Gote ayömöni, Codönedio oncö impa, ante adinque go guitamönipa, ante Pegodo apænegantapa. ¹³ Ayæ, Go guite eñëñömönite Codönedio iñömö, Æbänö cætimpa, ante apænedinque mönitö imönite iimaï ante apænegantapa. Botö oncönê Wængongui anquedo a ongongä atabopa. Ayæ botö imote äninque anquedo iñömö, "Bitö Cope iñömö ämi wadäni gote Timönö Pegodo nani änogä ingante äñete poncädänimpa.

¹⁴ Tömengä pöninque, Mini quëwencabo æbänö cæte wænämaï quëwenguimii, ante bitö imite apænegä eñencæbiimpa." Mänömainö ante Wængongui anquedo apænegä eñente cætabopa, ante Codönedio mönitö imönite apænegä eñentamönipa.

¹⁵ Mäninganca apænedinque Pegodo iimaï angantapa. "Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca mä pöninque mönitö imönite nänö guidö bai ñöwo iñömö botö tæcæ apænegä cæyömo adocä edæ tömənäniya adobaï wææ guicantapa. ¹⁶ Ininque botö, Mönö Awënê Itota æbänö angacäi, ante adodö ante pönentabopa. 'Wäö wodi iñömö æpænê guidongacäimpa. Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca guiquenê minitö baonga pö guicæcäimpa,' ante Itota do apænegacäimpa, ante botö önöwënenque pönentabopa. ¹⁷ Ayæ, Mönö Awënê Itota Codito ingante wede pönëmöni ate Wængongui tömengä Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönongä æntamönipa. Ñöwo tömənäni adobaï wede pönänäni ate Wæn-

gonguī mōnitō īmōnite nānō da pōnongaingā ingante tōmēnāniya adobaī da pōnongā ænānīpa, ante pōnentabopa. Mānōmaī cæcampa, ante pōnēninque botō, Ædō cæte Wængonguī ingante Baa anguīmoō.”

¹⁸ Ante Pegodo, Æbānō cætīmpa, ante tōmānō ante edonque apæneccā ēñēninque tōmēnāni wæætē, Mōnō ædō cæte godōmenque piinte anguīī, ante piyænē cæte apænedānitapa.

—Ñōwo idæwaa āmōnīpa. Wadāni oodeoidi īnāmaī īnāni incæ mōnō baī, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante guingo īmonte wædāni ate Wængonguī pōnō waadete cæcā ate quēwēnānīpa, ante ñōwo tæcæ mā ēñēmōnīpa, ante todinque Wængonguī ingante edæ watapæ apænegadānīpa.

Antioquiya īñōmō Itota ingante nāni pōnencabo

¹⁹ Māningā Etebā wodi ingante wænōninque oodeoidi godōmenque wadāni nē pōnēnāni īnānite wēnæ wēnæ togænte pānāni wædinque nē pōnēnāni īñōmō wodii winōninque nāwæ gote Pēnitia ganca Tipidebæ ganca Antioquiya ganca godānitapa. Godinque tōmēnāni, Itota Codito æbānō cægacāī, ante oodeoidique īnānite apænedinque wadāni īnānite apænedāmaī ingadānīpa. ²⁰ Incæte Tipidebæ īñōmō quēwēnāni tōnō Tidēnebæ īñōmō quēwēnāni pancadāniya Antioquiya īñōmō godinque guidiegoidi īnānite adobaī Itota Codito ingantedō ante watapæ apænedāni ēñēnānitapa. ²¹ Īninque mōnō Awēnē tōmēnāni tōnō godongāmæ cæcā beyænque nanguī īnāni tæcæ pōnēninque tōmengā gāmænō pōnānitapa.

²² Mānōmaī pōnēnānīpa, ante tededāni ēñēninque Eedotadēē īñōmō Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo incæ Bedēnabee ingante, Bitō Antioquiya īñōmō godinque ate pōe, ānāni. ²³ Māniñōmō gote pōninque Bedēnabee īñōmō, Antioquiya īñōmō quēwēnāni īnānite Wængonguī waadete pōnō cæcampa, ante adinque nanguī todinque tōmānāni īnānite, Mīnitō mīmōno wede pōnēninque mōnō Awēnē mīñæ cōwē quēwēedāni, ante nanguī angantapa. ²⁴ Bedēnabee īñōmō Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante ewocadinque nē wede pōnengā īnongā inte nē waa cæcā īnongāīmpa. Īninque tōmengā apæneccā ēñēninque tōmēnāni nanguī īnāni mōnō Awēnē gāmænō pongadānīpa.

²⁵ Bedēnabee wæætē Taodo ingante diqui mincæte ante Tadoto īñōmō gote, ²⁶ adinque tōmengā ingante Antioquiya īñōmō ænte pongantapa. Pōninque adoque wadepo quēwēninque tōmēnāni Codito ingante nē tee empote quēwencabo tōnō cōwē godongāmæ ponte apænedinque nanguī īnāni īnānite odōmonte apænedā ēñēnānitapa. Ayæ Antioquiya īñōmō quēwēnāni Codito ingante nē tee empote quēwēnāni īnānitadō ante apænedinque, Coditoidi īnānīpa, ante mā pemōninque apænedōnānīpa.

²⁷ Ayæ Wængonguī beyæ nē apænedāni pancadāniya māniñedē Eedotadēē quēwēninque Antioquiya pōnānitapa. ²⁸ Tōmēnāni nāni Wængonguī beyæ apæneincabo incæ adocanque Agabo nāni ānongā īñōmō Wængonguī Ōnōwoca ingante ewocate apænedinque, Mōnō waocabo quēwēñōmō tōmāmæ cænguī oo dæ ba adinque mōnō gæwænte wæquimāmo baquinō anguēnē, ante angacāīmpa. Īninque īincayæ ate Codaodio Awēnē ingāñedē Agabo nō nānō ānīnō baī do batīmpa. ²⁹ Ba adinque Antioquiya nāni pōnencabo godongāmæ pōnēninque, Mōnō tōniñadāni īñōmō Oodeabæ quēwēninque edæ tepæmpo gæwænte wædānīpa cæmōō. Tōmēnāni beyæ mōnō godonte æinta pædæ godōninque adocanque eyepæ inte nānō godonganca wacā eyepæ inte nānō godonganca godongæīmpa, ante godongāmæ Ao ānānitapa. ³⁰ Āninque eyepæ pædæ pōnōninque Bedēnabee tōnō Taodo īnate, Ænte māo godinque nē pōnēnāni īnānite nē aadāni nē Picæñāni nempo pædæ godōmīna æncædānīpa, ante da pōnōnāni ænte gote godōna ængadānīpa.

Tantiago wængā ate Pegodo ingante tee mōnedānīpa

12 Māniñedē Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo īñōnānite awēnē odeye Edode īñōmō pancadāniya īnānite wēnæ wēnæ cæcæte ante angā bæi ongonte ængadānīpa. ² Mānōmaī cædinque tōmengā angā ēñēninque Wāō tōniñacā Santiago ingante yaēmenca wænōnāni wængacāīmpa. ³ Santiago wodi mānōmaī wængā adinque oodeoidi todāni ate wædinque Edode, Godōmenque cæbo ate nanguī todinque botō īmote waa acædānīpa, ante cædinque Pegodo ingante adobaī bæi ongongantapa. Edæ pāō yedæ æmpoquī ōmæmō ī nāni ææmæ cæyedē māniñedē tōmengā ingante bæi ongonte ængantapa. ⁴ Mānōmaī æninque Edode īñōmō, Oodeoidi Patowa ææmæ īinque bedāni ate botō Pegodo ingante ænte tadonte tōmānāni ayōnānite apænte ancæboīmpa, ante pōnēninque tōmengā ingante tee mōnecantapa. Tee mōnedinque Edode godōmenque angā ēñēninque tontadoidi mengāa go mengāa nāni cabo pō wææ wānonte goyōnāni wacabo adopodāni pō wææ wānonte godōnānīpa. Mānōmaī wacabo pō wacabo pō cædinque mencabodāniya go mencabodāniya wæætē wæætē ponte wææ wānonte godōnānīpa. ⁵ Īninque Pegodo ayæ tee mōnete ongōnongāīmpa. Incæte tōmēnāni Codito ingante godongāmæ nāni pōnencabo Wængonguī ingante tōmengā beyæ cōwē nanguī apænegadānīpa.

Pegodo ingante Wængonguī incæ ñīmpo cæcā gocampa

⁶ Pegodo ingante tontadoda mēnaa tōnō æmæncaipo æmæncaipo yaēmengō tæī goti wīncapodāni wæyongante wada odemō cōwē wānō cōnōnānīpa.

Īninqe Edode tōmengä nänö apænte anguiönæ ado woyowotæ Pegodo mänömaï goti winte wædongä inte mö ñongantapa. ⁷ Īñontobæ Wængongui Awënë nänö da pönöningä anquedo a ongongantapa. Tee mönete oncönë ñäö gongæntapa. Pegodo mö ñöñongante Wængongui nänö da pönöningä iñömö æmætæ inö tao cædinque, “Pegodo, ñäni ömæmonte quingæ ængæ gantibi.” Äñongä daagömë näni tæi wini incæ tōmenque ñimæncæ tæ wæængatimpa. ⁸ Ayæ, “Bitö weocooga pacadeyænta pacadeyænte awæncata wëwabi.” Angä ëñente cæcä adinque Wængongui anquedo godōmenque, “Yacoo wini caadinque botö miñæ pöe.”

⁹ Angä ëñëninque Pegodo, Awii cæmonte awædö. Anquedo dicæ ponte cæcää. Mänömaï ponte cæcampa, ante botö wiimonte bai aboimpa, ante wawique pönengä incæte anquedo miñæ tee empote tao gocantapa. ¹⁰ Mänömaï tao godinque guiicönë në wänöna ongöñöna wodo tebæ tao godinque yabæcönë tamongademö në wänöna ongöñöna wodo tebæ tao godinque yaëmewæ odemö tōmënäni quëwëñömö ante näni tao goquinemö ganca pönatapa. Mäninemö ganca ponte ongöñöna yaëmewæ odemö incæ tōmenque æ ænete bayö tao godinque taadö adodonque cægöna ate anquedo iñömö ingæ gocä ate Pegodo guiquënë adocanque a ongongantapa.

¹¹ Adoboque a ongömopa, ante wædinque tōmengä wæætë nämä pönengä badinque, “Æ. Näwangä incæ do tate ëñëmopa. Edode nempo wæwëninque botö oodeoidi näni piinö wæquënëmo imo adinque Wængongui angä ëñëninque tōmengä anquedo ponte botö imote gä pe æmpote ö ængä ate aamö cæbopa, ante tæcæ pönëmopa.”

¹² Ante pönente wædinque Pegodo wadæ godinque Wäö Mäadoco näni äñongä tōmengä badä Mäadiya oncö boyæ ponte næ gongængantapa. Mänincönë wadäni në pönënäni incæ do pöninque Wængongui ingante godongämæ apænee cönönänimpa. ¹³ Pegodo iñömö yabædemö ongonte aa peyongä baquécä në ëacä ingante në cæcä inte tōmengä ëmowo Adoda iñömö ëñencæte ante pongantapa. ¹⁴ Ponte ëñëñongä Pegodo incæ aa pecä ëñëninque watapæ tote wædinque tōmengä wii pönëninque odemö wi ænedämaï pogodo gote edæ wadæ guiidique, Pegodo incæ oncodö a ongongä tamëñedäni. ¹⁵ Ante apæncä ëñëninque tōmënäni wæætë,

—Adoque antedö amini.

Ante wæyönäni tōmengä, Näwangä impa, ante ancaa angä ëñëninque tōmënäni,

—Wa. Pegodo ingante në aacä anquedo imaingampa.

¹⁶ Ante tedeyönäni Pegodo iñömö ayæ aa pete ongönongäimpa. Ayæ ponte wi ænete ayönäni Pegodo ingante adinque ancai guiñente wædänitapa. ¹⁷ Tōmengä wæætë, Apocænë ïedäni, ante önompocaque compo cæcä adinque pæ wëneyönäni tōmënäni

iñänite apæncantapa. Botö tee mönete wæyömote Wængongui æbänö pönö cæcä ate tate pömoo, ante tōmänö ante adodö ante apænedinque,

—Botö apænebo mïni ëñëno ante mïnitö wæætë wacä Tantiago ingante apænedinque wadäni mönö tönïñadäni inänite apænemini ëñencädänimpa.

Äninqe Pegodo wayömö wadæ gocantapa.

¹⁸ Īimö wæñö ñäö bayonte tontadoidi guiquënë, Pegodo ædönö gote dæ angää, ante nangui Yæ yæ ante cædänitapa. ¹⁹ Mänömaï cætimpä, ante apænedäni ëñente wædinque Edode angä diqui diqui miñönäni Pegodo ayæ dæ angantapa. Īninqe në wææ wänöninäni inänite Edode, Æbänö cæti, ante ancaa angä wædinque tōmënäni, Mönö ædö cæte angui, ante wæyönäni tōmengä wadäni inänite angä capo wænönäni wængadänimpa. Edode tōmë Oodeabæ wadæ tao godinque Tetadea gote quëwengacäimpa.

Edode wængampa

²⁰ Tido iñömö quëwënäni tönö Tidöo iñömö quëwënäni inänite awënë Edode wodi mäniñedë ënagate ængui bacä adinque tōmënäni wæætë godongämæ pönente Ao äninqe Edode weca apæncæ pönänitapa. Tōmënäni, Mönö iñömö awënë odeye Edode ömæ quëwënäni pönönäni æninqe mäniñonque cænte quëwëmpa, ante wædönäni inte tōmengä ingante, Bitö piinämaï inte piyænë cæbi quëwëmönie, ante ancæte ante pönänitapa. Pöninque tōmënäni Edode oncönë owodäni inänite në aacä Bodato ingante waa cædinque tōmengä ingante äñäni Ao ante tōmengä wæætë Awënë Edode ingante tōmënäni beyæ apæncä ëñengacäimpa. ²¹ Edode iñömö, Īionæ ba ate botö ponte apæncæboimpa, ante tōmengä nänö äñionæ iinque ba ate tōmengä awënë weocoo waëmoncoo wëñate pöninque awënë nänö apænte ante containpaa tæ contadinque tōmänäni ayönäni tōmënäni inänite apæncantapa. ²² Apæncä ëñëninque tōmänäni Yæ yæ äninqe, “Wii waocanque tedecä ëñëmopa. Wængonguiidi näni tedepämo bai tedecä ëñëmopa.” ²³ Ante Yæ äñönäni Edode wodi wæætë, Näwä Wængonguinque në waa cæcampa, ante angüenengä incæte äñämaï pæ wëncä adinque tōmengä ingante Wængongui anquedo wæætë godö cæcä ate ayago cæ æmæwo wængacäimpa.

²⁴ Incæte Wængongui nänö angainö ante mäniñedë wayömö mäo wayömö mäo apænedäni ëñëninque nangui inäni mönö Awënë ingante në wede pönënäni badänitapa.

²⁵ Bedënabee tönö Taodo iñömö Eedotadëe iñömö godinque tōmëna nana cæquënënö tōmänö iinque cædinque wadæ godinque Wäö Mäadoco näni äñongä ingante tōmëna tönö æninqe adodö godänitapa.

Wængongui angä eñente Bedēnabee tönö Taodo godapa

13 Antioquiya iñömö Itota Codito ingante näni godongämæ pönencabo inönäni iñömö pancadäniya Wængongui beyæ nē apænedäni iñönäni pancadäniya guiquenē nē odömönte apænedäni inönänimpa. Bedēnabee tönö wacä Timönö Nēegodo näni änogä inönänimpa. Tidēnebæ nē quēwēningä Dotio inongäimpa. Pancabaa awenē Edode tönö godongämæ nē pædingä Mänäenē tönö Taodo inönänimpa. Mänimpodäni ingadänimpa. ² Inique tömänäni godongämæ mönö Awenē ingante, Tæiyæ Waemö imipa, ante watapæ apæneceate ante cænämaï apæneyönänite Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwoca incæ iïmaï angacäimpa. "Bedēnabee tönö Taodo mīnitö tönö nē cæda iñönate ämīni botö beyænque cædinque nänēnē godinque botö äninö ante cæcædaïmpa," angacäimpa.

³ Inique iïnque cænämaï inte apænedinque tömēnāni Bedēnabee tönö Taodo inate gampocadinque Wængongui ingante apænedinque änäni ate wadæ gogadäimpa.

Wää tēiwænē Tipidebæ gote apænedä eñēnāni

⁴ Bedēnabee tönö Taodo iñömö Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwoca mänömaï angä godīna inte Tedeotia iñömö wæi wipodē ñænæmpodē go guiidique wogaa godinque wää tēiwænē Tipidebæ näni ämæ godatapa. ⁵ Tadamīna näni quēwēñömö pöninque oodeoidi odömöincönē wacönē go guii wacönē go guii cædinque Wængongui nänö apænedö ante nöingä apænedä eñengadänimpa. Ayæ Wäö tömēna mīñæ godinque tömēna beyæ nē cæcä inongäimpa.

⁶ Mänömaï wää tēiwænē tæcæguedē wodo tebæ cægöninque yæcado godinque Papo näni quēwēñömö ganca pönänitapa. Pöninque tömēnāni wacä idö tömengä emöwo Baditota ingante mämö bee tēnänitapa. Tömengä iñömö oodeocä inongä inte, Wængongui beyæ nē apænebo imopa, äninque nē babæ änogä inongäimpa. ⁷ Tömengä wää tēimæ awenē Tedeguio Pabodo näni änogä tönö godongämæ nē cædongä inongäimpa. Awenē Tedeguio guiquenē nē ocai encadongä inte Wængongui nänö änö ante eñēinente wædinque Bedēnabee tönö Taodo inate äñete mämongä pönatapa. ⁸ Tömēna ponte apæneyönate idö Baditota guiquenē guidiego tededö Edīma näni änogä inongä inte edæ, Awenē nē pönengä badämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante piïnte cæcantapa. ⁹ Inique Taodo Pabodo näni änogä iñömö Wængongui Tæiyæ Waemö Önöwocaque ewocadinque idö ingante gomö adinque, ¹⁰ tömengä ingante angantapa.

—Bitö iñömö wænæ awenē nänömömi bai iïmidö anguēnē. Iñæmpa, Wadäni quīēmē nö impa, ante oda cæcædänimpa, ante bitö piïnte pönēwēnonque entawēninque bitö nē babæ cædömi imipa töö. Wængongui nänö töinö ponguinö ante idiquibæ bacæïmpa, ante bitö æpogamē incæ cæbii. ¹¹ Nöwo iñömö Wængongui Awenē nē piñængä inongä inte bitö imite pancæcäimpa. Tömengä pönö gampomongä ate bitö babetamömi badinque nænque ñäö tamönö wætæpiyæ tömengä nänö änimoga adämaï incæbiïmpa.

Äñongä boguimä bai do wææ ininque wēmö emöninque Edīma Baditota näni änogä gampo gampo cædinque, Æcänö botö imote töö æmænte mäoda goguimoo, ante diqui diqui mingantapa. ¹² Mänömaï bacä adinque wää tēimæ awenē wæætē Wængongui Awenē ingantedö ante iñäna nana odömönte apænedö ante pönente guīñente wædinque nē pönengä bagacäimpa.

Pitidiabæ Antioquiya godinque cædapa

¹³ Pabodoidi iñömö Papo iñömö wadæ godinque wipodē ñænæmpodē wogaa taodique Pampidiabæ pöninque Pedegue iñömö ti wææñönäni Wäö wæætē adodö Eedotadēē gocæte ante tömēna inate emö cæte wadæ gogacäimpa. ¹⁴ Tömēna wæætē Pedegue wadæ godinque Pitidiabæ pöninque Antioquiya näni quēwēñömö pönatapa. Ayæ tömēnāni guēman-guionæ iïnque bayö oodeoidi odömöincönē pö guite tæ contadatapa. ¹⁵ Tæ contate a cöñöna Möitee wodi nänö yewæmongainta adinque Wængongui beyæ nē apænegainäni näni yewæmongainta ate apænedänitapa. Ayæ mäniñömö awenēidi iñömö tömēnāni weca ongongä adocanque ingante apænedinque,

—Bitö ñöwo pöna inate mäo äninque iïmaï apæneceabiïmpa, Iñäna, möni tönīñamīna eñēmīna. Iñömö ongönäni wampo pönēninque tæi gongænte ongoncædänimpa, ante cædinque mīnatö ædæmö apænemīna eñenguinänii, ante ämi apænebaïnapa.

¹⁶ Änäni eñente mäo angä eñēninque Pabodo iñömö ængæ gantidique önompoca compo compo cædinque tömēnāni inänite apænecantapa.

—Mīnitö, pancamīniya idægoidi iñömöinite pancamīniya wamīni incæ, Näwä Wængongui inongä ingampa, ante nē guīñente wæmīni iñömöinite botö tömämīni imīnite apænebo eñēedäni. ¹⁷ Idægoidi, mīnitö imīnite täno apænebo eñēedäni. Mönö idægocabo Wængongui incæ mönö mæmæidi inänite apænte ængä ate wadäni nēmæ Equitobæ iñömö quēwēñönänite tömengä pönö cæcä ate tömēnāni tæiyænäni yebængadänimpa. Ayæ Wængongui tæi piñængongä inte ingæ æmæninque töö æmænte mäocä wadæ gogadänimpa. ¹⁸ Godinque tömēnāni coadenta wadepo mänimpoga önömæca cægöninque æbämē wænæ wænæ cæte quēwēnänite ate wæcä incæte tömengä pänämaï inte ata cæpote ænte mäocä

gogadänimpa. ¹⁹ Ayæ wadäni Cänaämæ quëwënäni önompo æmæmpoque go mencabodäniya iñönänite wido cædinque Wængonguï, Tömënäni ömæ ini minitö ömæ wæætë bacæimpa, ante mönö wæmæidi inänite pönongä ængadänimpa. ²⁰ Edæ coatodo tiento tincoenta wadepo mänimpoga wabæca quëwënäni ate mäniñedë ate Wængonguï, Minitö ömæ, äninque mönö wæmæidi inänite pönongä æninque quëwëngadänimpa.

Ante apænedinque Pabodo, Idægoidi dodäni æbänö cægadänii, ante godömenque apænegacäimpa. "Mänimæca ponte wantæpiyæ quëwënäni ate pancadäniya nê apænte änäni iñönänite Wængonguï angä ate adodäni awënëidi bai badinque wayedë wacä adocanque wayedë wacä adocanque wayedë wacä adocanque aagadänimpa. Tämoedo Wængonguï beyæ nê apænegä nänö ponte apæneganca mäninänique aagadänimpa. ²¹ Iñcayæ ate mönitö dodäni iñömö Wængonguï ingante apænedinque, Bitö adocanque ingante ämi ate tömengä tæiyæ awënë bacæcäimpa, ante ancaa änäni ëñente wædinque tömengä wæætë Beencaminö wodi pæingä incæ Titæ wengä Taodo ingante angä bagacäimpa. Tæiyæ awënë badinque tömengä coadenta wadepo mänimpoga iñonte aagacäimpa. ²² Ayæ ate Wængonguï wæætë, Idæwaa, ante Taodo wodi ingante wido cædinque Dabii wodi ingante wæætë angä tæiyæ awënë bagacäimpa. Adocä Dabii ingantedö ante apænedinque Wængonguï, Botö waa pönï entawëmo bai Yæte wengä Dabii iñömö adobaï entawengä abopa. Tömengä iñömö botö äno bai edæ tömänö cæquingä ingampa, ante apænegacäimpa."

²³ "Wængonguï doyedë, Codito ængä beyænque idægoidi quëwëncædänimpa, ante do nänö angainö bai ñöwo cædinque adocä Dabii pæingä Itota Codito ingante da pönongä pongacäimpa. ²⁴ Itota ayæ pönämaï iñongä Wäö wodi idægoidi tömänäni inänite apænedinque, Minitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante Wængonguï gämænö wadæ pöninque æpænë guiedäni, ante apænegä ëñengadänimpa. ²⁵ Ayæ adocä Wäö incæ, 'Botö æbodö imoo, ante pönëmini. Minitö pönënö bai wii imopa. Botö do pönimo iñömote mïni nê pönëngä iñömö ayæ poncæcäimpa. Tömengä ingante adinque botö waëmö imopa diyæ tömengä awæncata godö ñi cæquimoo.' Ante Wäö tömengä nänö cæquëñënö wodo iinque cæyedë apænegacäimpa."

²⁶ Ante apænedinque Pabodo godömenque apænegacäimpa. "Iñänäni, pancaminiya Abadäo wodi pæimïni iñömïni pancaminiya wamïni incæ Wængonguï ingante guïñëmïni iñömïni edæ botö tömämini iminite apænebo ëñëedäni. Mäninö, Codito ængä beyænque quëwëncæminimpa, ante Wængonguï tömämö beyæ pönö apænegacäimpa. ²⁷ Eedotadë quëwënäni tönö tömënäni awënëidi iñömö, Itota æcänö ingää, ante pönënamäi ingadänimpa. Iinque

guëmanguïönæ iñö guëmanguïönæ iñö Wængonguï beyæ nê apænegainäni näni yewæmongainta cöwë adäni incæte tömënäni, Itota nänö wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa töö, ante babæ ante apænte änewëninque edæ dodäni näni yewæmonte angainö bai iinque cædänitapa. ²⁸ Tömënäni, Itota nänö wænguinque æbänö wentamö mongængää, ante cöwä ayönäni edæ dæ ampa. Ante wædinque awënë Pidato ingante apænedinque tömënäni, Itota ingante ämi wænönäni wængæ, ante ancaa änäni ëñëninque Pidato Ao angä wænönäni wængacäimpa. ²⁹ Iinque Itota ingante awäa timpote wænöninque tömënäni dodäni tömengä ingante ante näni yewæmonte angainö bai tömänö ante iinque cædänitapa. Mänömaï cædäni ate wængä ate tömënäni änäni ate tömengä miñæ godinäni wæætë tömengä nänö ongöwäa pædæ æmpodinque önompo o togæmpote wæi önöwa o togæwadinque pædæ wæænöninque edæ ænte mäo daga wengadänimpa."

³⁰ "Incæte Wængonguï guiquënë do wæningä ingante, Ñäni ömæmöe, angä ñäni ömæmonte quëwengampa. ³¹ Ñäni ömæmöninque tömengä tæönæ iñonte pö pö cædinque a ongöñongante edæ tömengä tönö wëenëñedë Gadideabæ quëwëninque Eedotadë iñömö nê pongainäni iñömö edæ tömengä ingante wæætë adänitapa. Iinque tömënäni iñömö nê adinäni inte waodäni inänite, Itota näwangä ñäni ömæmonte miingä quëwengampa, ante nê apænedäni inänipa."

³² Ante apænedinque Pabodo, "Dodäni inänite Wængonguï, Minitö beyæ botö cöwë pönö cæcæboimpa, ante apænegacäimpa, ante ëñëmïnitawo. Mäninö ante watapæ nänö apænegainö ante mönitö ñöwo iimaï ante apænemönipa. ³³ Mäninö tömengä dodäni inänite nänö angainö bai ñöwo tömënäni mömoidi beyæ iinque cædinque Wængonguï Itota ingante, Ñäni ömæmöe, angä ñäni ömæmongacäimpa. Tömengä ñöwo iinque cæcampa, ante Ämotamini näni Angainta tänota gao wæintaa Wængonguï beyæ iimaï ante yewæmongatimpa. 'Botö Wëmi inömi imipa. Ñöwoönæ bitö Mæmpobo babopa.' ³⁴ Ayæ mäninö, Tömengä Wengä do wæningä iñongante Wængonguï angä ñäni ömæmöninque baö ñömäadamaï incæcäimpa, ante pönëninque Itaiya wodi iimaï ante Wængonguï beyæ ante yewæmongacäimpa. 'Awënë Dabii wodi ingante apænedinque botö, Tæiyæ waëmö botö cædö bai cædinque cöwë ædæmö aate cæcæboimpa, ante nö botö angainö bai cædinque minitö iminite pönö adobaï cæcæboimpa,' ante Wængonguï angampa, ante yewæmongacäimpa. ³⁵ Ayæ mäninö ante wataa adobaï Wængonguï ingante apænete bai Dabii wodi yewæmongacäimpa. 'Bitö imite nê Cæcä iñömö bitö cædö ante cöwë cædongä inte wængä adinque bitö ædö cæte tömengä ingante ænämaï inte ee abi baö ñömäaquiringää,' ante yewæmongacäimpa."

³⁶ “Awënë Dabii wodi guiquënë Wængonguī nänö änönö ante eñëninque adoyedë quëwënäni beyæ waa cædingä inte edæ näñe wæninque tömengä mæmæi-di weca æiyongä tömengä baö ini ñömænte bagatim-pa. ³⁷ Wæætë Wængonguī, Näni ömæmõe, angä eñente nê ömæmongaingä iñömö tömengä baö ñömäadamai ingatim-pa. ³⁸ Ìninqe onguifñæmini botö tönifñamini eñeedäni. Itota pönö cæcä beyænque mönitö minitö iminite apænedinque, Wënæ wënæ mönö cædö ante adinque Wængonguī pönö ñimpo cæcä ate quëwëmompä, ante apænemöni eñëminipa. Möitee wodi nänö wææ angainö ante eñente beyænque mönö iñömö dicæ nö cæte quëwëmö imongaa. ³⁹ Wæætë mäningä onguifñægä iñömö Itota iñömö tömengä nö pönö nänö entawënö ante pönongä ænte entawëmö beyænque mönö nê pönëmö tömämö wæætë Wængonguī ayongä edæ nö cæte quëwëmö inömö imompä. ⁴⁰ Ìninqe Wængonguī beyæ nê apænegainäni iimaī ante näni apænegainö ante pönëninque minitö iñömö, Mönitö imönite wii bacæim-pa, ante nämä wææ aquënë quëwëedäni. Iimaī ante edæ ämotamini ante bai yewæmongadän-impä.

⁴¹ ‘Minitö nê badete towëmini inte cöwä aquënë quëwëedäni.

Botö cæbo adinque minitö ancaī guifñente wæcæmin-impä.

Minitö ayæ miimini quëwëñömini edæ botö mä pönö cæcæboim-pa, ante pönëminiyaa.

Wængonguī mänömaī cæcæcäim-pa, ante edonque pönö apænedäni bai

minitö wæætë, Babæ ancædö, ante wæcædöminim-pa.’

Ante näni yewæmongainö ante adinque edæ badete todämaī iedäni,” ante Pabodo apænecantapa.

⁴² Mänömainö ante iinque apænedinque Pabodo tönö Bedënabee tömënäni odömöincönë ongonte on-codo tao goyönate Antioquiya iñömö quëwënäni iñömö, Wacä guëmanguionæ bayonte minatö ñöwoönæ miina apænedö bai godömenque apænemina eñencæmönim-pa, änänitapa. ⁴³ Ayæ godongämæ näni ponte ongönincabo tao goyönäni oodeoidi pancadäniya ayæ oodeoidi bai nê bagainäni adobai Wængonguī ingante guifñente quëwënäni nanguī inäni iñömö Pabodo tönö Bedënabee inate edæ tee empote godäni. Adinque iñäna wæætë tömënäni inänite apænedinque, Wængonguī waadete nänö pönö cædönö ante pönëninque minitö cöwë ñimpo cædämaī tæi ongöninque edæ waa quëwëedäni, ante nanguī apænedatapa.

⁴⁴ Ayæ adoque Wængonguī itädë go ate tömënäni näni guëmanguionæ bayonte mäniñömö quëwënäni wodo tömänäni Wængonguī Awënë nänö änö eñencæte ante godongämæ pönänitapa. ⁴⁵ Nanguī inäni mänömaī pönäni ate wædinque oodeoidi guiquënë piinte badinque, Babæ ante änewengampa,

ante Pabodo ingante godö piinte tedewënanitapa.

⁴⁶ Mänömaī tedewëñönänite Pabodo tönö Bedënabee wæætë guifñenedämaī inte apænedatapa.

—Minitö oodeoidi imini inte edæ täno eñencæmin-impä, ante cædinque mönatö Wængonguī nänö änö ante edæ mä apænedinque minitö iminite täno apænequënemöna intamönäna. Minitö iñæmpä mini cöwë wänämaī quëwenguinö ante apæneyömöna mini apænte pangä wæquinque edæ Baa äminipa. Ante wämöna inte mönatö ñöwo emö cæte godinque edæ oodeoidi inämaī inäni weca edæ apænecæ gomöna tamëñedäni. ⁴⁷ Mönitö Awënë iimaī ante mönatö imönate angacäim-pa.

“Quëwencæminim-pa, ante botö cægainö ante bitö ingui-poga tömämæ mäo apænedinque

Oodeoidi inämaī inäni beyæ tica ënente bai cæcæbi-impä,

ante cædinque botö bitö imite da godömo apænecæ gocæbiim-pa.”

Ante nê apænegainö inte Wængonguī mönatö imönate angä eñente apænemönäna.

⁴⁸ Mänömainö ante apænedä eñëninque oodeoidi inämaī inäni iñömö, Awënë nänö apænedö waa eñëmönipa, ante watapæ apænedänitapa. Ayæ mönö Awënë doyedë apænedinque, Mänimpodänique wede pönëninque cöwë wädämaī quëwenguinäni incædän-impä, ante tömengä nänö nê angainänique ñöwo pönënanitapa. ⁴⁹ Ìninqe mönö Awënë tömengä nänö apænedö ante mäo apæneyönäni mäniömæ tömäo quëwënäni eñënanitapa.

⁵⁰ Oodeoidi guiquënë, Pabodo tönö Bedënabee inate mönö wido cæcæim-pa, ante cædinque iimaī cædänitapa. Onquiyænäni näni nê waa adäni inte Wængonguī ingante guifñente quëwënäni iñönänite tömënäni tönö onguifñænäni mäniñömö quëwënäni awënëidi bai inte ñænænäni iñönänite oodeoidi, Badogaa, ante nanguī änäni eñënanitapa. Oodeoidi nanguī änäni eñente cædinque mäninäni wæætë Pabodo tönö Bedënabee inate togænte päninque, Mönitö ömæ quëwënämaī, ante wido cædäni godatapa. ⁵¹ Mänömaī cædäni godinque tömëna iñömö, Mänimæ näwate awædö, ante bai cædinque piwacæ piwacæ cædinque Icönio iñömö gocæte ante wadæ godatapa. ⁵² Itota ingante nê tee empote quëwënäni guiquënë watapæ todäni badinque Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ænte ewocadinque edæ waa quëwengadänim-pa.

Pabodo tönö Bedënabee Icönio iñömö godapa

14 Mänii godinque Icönio näni quëwëñömö pöninque Pabodo tönö Bedënabee cöwë näna cæi bai cædinque oodeoidi odömöincönë go guiidatapa. Go guiite apæneyöna, Nö apænedä, ante pönëninque oodeoidi tönö oodeoidi inämaī inäni tönö nanguī inäni näni wede pönëninque eñënanitapa. ² Wæætë oodeoidi incæ pancadäniya nê Baa änäni inte babæ

wapiticæ apænedinque, İñāna nē wēnæ wēnæ apæne-
da inate wii ēñengæimpa. Ante tedewēnāni ēñente
wædinque wadāni oodeoidi ināmaī ināni wæætē piinte
badinque mōnō tōniñada inate ante wiwa adānitapa.
³ Incæte iñāna wantæpiyæ māniñōmō quēwēninque
guiñēnedāmaī inte mōnō Awēnē beyæ apænedatapa.
Apæneyōna mōnō Awēnē incæ, Pabodo tōnō Bedēn-
abee iñōmō botō pōnō waadete cægainō ante nē nō
apænedā inōnāpa, ante wadāni pōnencædānimpā,
ante cædinque tōmēna tōnō godongāmæ cæcā ate
tōmēna, Ate pōnencædānimpā, ante mā cædinque
bamōnengæ cædatapa.

⁴ Mānōmaī cæda incæte māniñōmō quēwēnāni pan-
cadāniya, Oodeoidi baī pōnēmōnīpa, āñōnānite
wadāni guiquēnē, Itota da godongā nē pōna baī
pōnēmōnīpa, ante pancadāniya wadō pancadāniya
wadō cædānitapa. ⁵ İninque oodeoidi tōnō oodeoidi
ināmaī ināni tōnō tōmēnāni awēnēidi tōnō
godongāmæ pōnēninque, Pabodo tōnō Bedēnabee
inate mōnō piinte cædinque dicaca tacamō wæncæ-
daimpā. ⁶ Ante Ao ante cæyōnāni Pabodo tōnō Bedēn-
abee iñōmō, Mānōmaī ante cædānīpa, ante ēñente
wædinque wodii winōnatapa. Wodii winonte godinque
Dicaōniabæ pōninque tōmēna Ditada nāni
quēwēñōmō Dedebe nāni quēwēñōmō wayōmō
wayōmō godinque, ⁷ mōnō Awēnē ingatedō ante
watapæ māo godōmenque apænedā ēñēnōnānimpā.

Ditada iñōmō Pabodo ingante tacadānīpa

⁸ Māniñōmō Ditada iñōmō edæ wacā cabæwaingā
tōmengā önōwa tipæwaa wēnæ wēnæ ēwacā ēñā-
gaingā inte dao dao godāmaingā pægaingā inte tæ
contate a ongongantapa. ⁹ A ongōñongā Pabodo
ponte apænecā ēñēe congantapa. Pabodo wææmō
adinque önōwēnenque pōnēninque, İingā nānō waa
bawaquinque nē pōnengā ingampa, ante do pōnente
wædinque, ¹⁰ tōmengā ingante ogæ tedete,

—Ængæ gantidīnque adiyæ gongæmi āmopa.

Angā ēñēninque nē cabæwaingā incæ quingæ
ængæ gantidīnque dao dao gocantapa. ¹¹ Māniñōmō
ongōnāni guiquēnē Pabodo mānōmaī cæcā ate wæd-
inque dicaōniaidi tōmēnāni tededō yedæ āninque,

—İñāna iñōmō wængonguīna incæ waoda baī bate
mōnō weca wæænte ongōna abaimpā.

¹² Ante pōnente wædinque Bedēnabee ingantedō
ante apænedinque, Mōnō wængonguī Deoto ingānō
anguēnē, ante Deoto pōnō pemōninque, İingā wæætē
nē apænecā ingampa, ante pōnēninque Pabodo ing-
gante, Mōnō wængonguī Edēme ingānō anguēnē,
ante pemōnānitapa. ¹³ Ayæ tōmēnāni quēwēñōmō yæ-
cado tōmēnāni wængonguī Deoto oncō mænonte
ongōnimpā. Deoto quī, ante nē godongā iñōmō edæ,
Pabodo tōnō Bedēnabee nē wængonguīna ināpa, ante
wapiticæ pōnēninque, Mōnō wængonguīna quī, ante
tōmānāni tōnō godoncæ cæcantapa. Mānōmaīnō ante

cædinque tōmengā nāni que cædi ongai ænte pōn-
inque wagadaidi onguiñænāni inānite yabædemō
ænte ponte wænoncæ cæcantapa. ¹⁴ Mānōmaī cæcā
ate wædinque nē ponte apænedā Bedēnabee tōnō Pa-
bodo iñōmō, Wiwa cæminīpa, ante baī cædinque
nāmā weocoo wānā ñæninque pogodo māmō nangui
ongōnāni weca tæcæguedē næ gongæninque,

¹⁵ —İñānāni, quimæ quēwēminii. Minitō waomīni
imīnīpa, mōnatō minitō baī adobaī waomōna imōna
apa quēwēminii. Mōnatō iñæmpa watapæ mōna
ēñēnō ante apænecæte ante pōnimōna inte minitō
imīnite iīmaī ante āmōnāpa. İncōo mīni waa adincoo
incæ edæ, Önoncooque impā, ante adinque minitō
mānincooque wido cædinque Wængonguī nē
Quēwengā gāmænō pōedāni. Tōmengā iñōmō öönæ
inguiipoga gāwapæntibæ nē badongaingā inte
öönædē quēwēnāni tōmānāni inguiipoga quēwēnāni
tōmānāni gāwapāa quēwēnāni tōmānāni inānite nē
badongaingā Wængonguī inongā ingampa. ¹⁶ Tō-
mengā wēenēñedē tōmāmæ quēwēnāni nāmā pōnēn-
inque nāni goquinonque ee acā gogadānimpā. ¹⁷ In-
cæte tōmēnāni inānite wii æmæwo emō cæte
gogacāimpā. Wæætē edæ, Wængonguī æbānō ingāa,
ante ēñencædānimpā, ante cædinque tōmengā ñimpo
cædāmaī cōwē odōmongacāimpā. Edæ minitō imīnite
pōnō waadete cædinque Wængonguī cōönæ angā in-
guiipoga wææ ininque incadepo incadepo cænguī eye-
pæ pōnongā cæninque minitō watapæ todirque
quēwēminīpa.

¹⁸ Mānōmaīnō ante Pabodo tōnō Bedēnabee wææ
cæcæte ante apænedā ēñēnāni incæte godongāmæ
ongōnāni guiquēnē, Mīnatō wængonguīmīna quī, ante
cōwē pōnoncæmōnimpā, ante wawique pōnēninque
cædānitapa. Wodo edæ pōnōñōnānite iñāna godō-
menque wææ āna ēñēninque ñimpo cæte wii
pōnōnānitapa.

¹⁹ Ayæ ate oodeoidi Antioquiya iñōmō quēwēninque
Icōnio iñōmō quēwēninque pō Ditada iñōmō pōn-
inque māniñōmō godongāmæ ongōnāni inānite, İina
onguiñænāna inate mōnō wii ēñengæimpa, ante ānāni.
Ēñēninque godongāmæ Ao āninque Pabodo ingante
dicaca tacadāni wæyongā, Æmæwo wængampa, ante
pōnēninque tōmēnāni nāni quēwēñōmō yabæ inō wēā
māo wido cædānitapa. ²⁰ Incæte Itota ingante tee em-
pote quēwēnāni godongāmæ ponte æænīmæ
gongænte ayōnāni Pabodo yabæque æmæwo wænte
baī öñōningā inte ængæ gantidīnque adodō tōmēnāni
quēwēñōmō pongantapa. Ayæ iimō ate tōmengā
Bedēnabee tōnō wæætē Dedebe nāni quēwēñōmō
adodō gocæte ante wadæ godatapa.

²¹ Godinque Dedebe iñōmō pōninque Codito ingant-
edō ante watapæ apænedā ēñēninque tōmēnāni nan-
guī ināni Itota miñæ quēwēnāni bagadānimpā. İn-
inque tōmēna māniñōmō idæwaa apænete wadæ
godinque Ditada iñōmō adodō pō godinque Icōnio
iñōmō adodō pō godinque Antioquiya nāni

quëwëñömö wæætë pönatapa. ²² Mänömaï wayömö wayömö godinque Itota ingante në tee empote quëwënäni inänite bee tēninque Pabodo tönö Bedēnabee nanguï apænedä eñēninque iinäni godōmenque tæi piñænte entawēnāni badānitapa. Ayæ tōmēnāni inänite, Mīni pōnēnō ante ñimpo cædāmaï inte godōmenque wede pōnēninque tæi ongoncæminimpa, ante ædæmō apænedä eñēnānitapa. Ayæ waadete apænedinque, Mönö nanguï nantate wædinque Wængonguï Awēnē Odeye nempo guicæimpa, ante apænedatapa. ²³ Ayæ wayömö wayömö tōmāo godinque Itota ingante godongāmæ näni pōnencabo weca go guite ongōninque Pabodo tönö Bedēnabee iñömö iïmaï cædatapa. Nē nō cædāni inänite adinque tōmēna, Itota Codito ingante mīni godongāmæ pōnencabo iñōminite iinäni edæ në aadāni bacædānimpa, ante äna ate mäninānique në Picænāni näni änonāni badānitapa. Ayæ cænāmaï inte Wængonguï ingante apænete ate tōmēnāni inänite iñāna, Mīnitō mönō Awēnē ingante wede pōnēmīnitawoo. Tōmengä mīni në pōnēnongä incæ mīnitō iminīte wææ aacæcäimpa, ante apænedatapa.

Tidiabæ Antioquiya iñömö ocæ emænte godapa

²⁴ Pabodo tönö Bedēnabee ayæ Pitidiabæ wodo tebæ godinque Pampidiabæ pönatapa. ²⁵ Mäniñömö ponte Pedegue näni quëwëñömö mönō Awēnē nänō angainö ante apænedinque Ataya näni quëwëñömö wææ pönatapa. ²⁶ Mäniñömö pōninque tōmēna imæmäa Antioquiya iñömö adodō tacæte ante ñænæ wipodē guidatapa. Doyedē iñömö tōmēna näna mäniñömö quëwente tao goyedē wadāni në pōnēnāni inte tōmēna inate, Wængonguï pōnō waadete godongāmæ cæcä ate mīnatō eyepæ cæcæminaimpa, ante da godongaināni inönānimpa. Ñōwo iñömö tōmēnāni näni äninō do iinque eyepæ cædīna inte tōmēna adoyömö näni da godiñömö ocæ emænte pönatapa. ²⁷ Mäniñömö pōninque tōmēnā Itota ingante godongāmæ näni pōnencabo inänite äñete pōnāni ate tōmēnāni inänite apænedinque Wængonguï tōmēna tönö nänō cædīnō ante adodō adodō tōmānō ante apænedatapa. Oodeoidi ināmaï ināni wede pōnēninque guicædānimpa, ante Wængonguï odemō wi ænete bai cæcä ate do pōnente badānipa, ante apænedä eñēnānitapa. ²⁸ Ayæ mäniñömö Itota ingate në tee empote quëwënäni tönö wantæpiyæ quëwengadaimpa.

Eedotadē iñömö pōninque wæætedō wæætē änäni

15 Mäniñedē onguiñænāni Oodeabæ quëwënäni pancadāniya Antioquiya iñömö wææ pōninque në pōnēnāni inänite iïmaï ante odōmonte wææ angadānimpa. Mīnitō bagāamīni inte Möitee wodi nänō wææ angainö bai wīi cæmīni adinque Wængonguï dicæ ængampa quëwenguimīni. ² Ante wææ

änewēnāni eñente wædinque Pabodo tönö Bedēnabee iñömö, Quimæ änewēmīni, ante näemæ wææ änatapa. Iinque Antioquiya iñömö quëwënäni guiquēnē Pabodo tönö Bedēnabee tönö wadāni në pōnēnāni inänite, Mīnitō Eedotadēē godinque Itota nänō da godongaināni tönö në aadāni Picænāni inänite bee tēninque, Oodeabæ quëwënäni näni wææ änonō ante æbänō cæquii, ante eñencæte ante äedāni.

³ Äninque Itota Codito ingante godongāmæ näni pōnencabo incæ Pabodoidi inänite da godōnāni wadæ godānitapa. Ayæ godinque Pēnitiabæ wodo tebæ godinque mänimæ quëwënäni inänite apænedinque godōmenque Tämadiabæ adobaï wodo tebæ gote apænedinque, Wængonguï pōnō cæcä ate oodeoidi ināmaï ināni incæ mönō Awēnē gämænō do pōnānipa, ante Pabodoidi apænedāni. Eñēninque mönō tōniñadāni mänimæ quëwënäni incæ watapæ todānitapa.

⁴ Pabodoidi Eedotadēē iñömö pōnāni adinque Codito ingante näni godongāmæ pōnencabo tönö Itota nänō da godongaināni tönö në pōnēnāni inänite në aadāni në Picænāni tönö godongāmæ ponte ongōninque Pabodoidi inänite, Waa pōmīni amōnipa. Ante äñōnānite Pabodo tönö Bedēnabee iñömö, Wængonguï iïmaï mönatō tönö godongāmæ cæcampa, ante tōmānō ante adodō adodō apænedä eñēnānitapa. ⁵ Mäniñedē Paditeoidi incæ pancadāniya në pōnēnāni badīnāni inte ængæ gantidinque iïmaï ante apænedānitapa.

—Iñæmpa oodeoidi ināmaï ināni inänite, Cōwē eō togænguēnēmīni imīnipa, ante mönō wææ angæimpa. Ayæ Möitee wodi, Iïmaï cædāni, ante nänō angainö ante eñenguēnēmīni imīnipa, ante mönō cōwē angæimpa.

⁶ Änäni ate Itota nänō da godongaināni tönö në pōnēnāni inänite në aadāni Picænāni tönö godongāmæ pōninque, Oodeoidi ināmaï ināni inänite mönō æbänō anguui, ante tedecōnānitapa. ⁷ Māninō ante wæætedō wæætē apænedāni adinque Pegodo guiquēnē ængæ gantidinque godongāmæ ongōnāni inänite iïmaï ante apænecantapa.

—Botō mēmōidi, mīnitō iïmainō ante do eñēmīnipa. Wængonguï do inōñedē, Oodeoidi ināmaï ināni incæ Codito ingantedō ante watapæ eñēninque edæ në pōnēnāni bacædānimpa, ante cædinque mönō imonte apænte æninque botō imote angä gote mäninō ante apænebo eñēnānitapa. ⁸ Da godongä gote apæneyōmo Wængonguï, Waocä æbänō mīmōno pōnengä ingää, ante në eñēnongä inte edæ tōmengä Tæiyæ Waēmō Önōwoca ingante oodeoidi ināmaï ināni inänite da pōnongä ænte ewocadānipa. Iinque mönō imonte pōnō cæcä bai tōmēnāni inänite adobaï cædinque tōmengä edæ, Oodeoidi ināmaï ināni inänite botō Ao ante do æmopa, ante odōmongä abaimpa. ⁹ Tōmēnāni wede näni pōnēnō beyænque Wængonguï tōmēnāni mīmō ñā mēnongadinque, Oodeoidi ināmaï

inäni incæ mīnitō bai adobaī inäni apa ānewēmīnii, angampa. ¹⁰ Mōnō iñōmō mōnō mæmæidi tōnō teēmē mongænte bai wædinque edæ, Mōitee wodi nānō wææ angainō ante mōnō ædō cæte ēñente cæquii, ante godongāmæ wægamōimpa. Nōwo guiquēnē Oodeoidi ināmaī inäni incæ tæcæ pōnēñōnānite mīnitō iñōmō teēmē cōnōnāncapænte bai cædinque tōmēnāni inānite, Cædāni, ante wææ āminipa tōō. Mānōmaī cædinque mīnitō, Wængongui ōnonque cæcampa, ante bai cæminipa tōō. ¹¹ Iñæmpa mōnō Awēnē Itota pōnō waadete ængā beyænque tōmēnāni wænāmaī inte quēwēnāni bai mōnō adobaī mānīnō beyænque wænāmaī inte quēwēmōmpa, ante pōnēmōnīpa. Mānōmaīnō ante Pegodo iinque apænecā ēñēnānitapa.

¹² Ayæ Bedēnabee tōnō Pabodo wæætē tōmēnāni inānite apæneda ēñēnīnque godongāmæ ongōnāni tōmānāni edæ tededāmaī inte ēñēē cōnānitapa. Tōmēna iñōmō, Wængongui mōnatō tōnō godongāmæ cædinque edæ, Mīnatō mā cæmīna adinque Oodeoidi ināmaī inäni incæ pōnencædānīmpa, ante cædinque bamōnengæ wæætē wæætē cæcantapa, ante adodō adodō ante apænedatapa. ¹³ Iinque apæneda ate Tantiago wæætē tōmāngā apænecantapa.

—Botō biwiīdi, botō ñōwo apænebo ēñēedāni.

¹⁴ Wængongui tāno waadete pōnō cædinque oodeoidi ināmaī inäni pancadāniya inānite apænte ænīnque, Botō quīmīni bacæmīnīmpa, ante cæcantapa, ante Timōnō do apænecā ēñentamōmpa. ¹⁵ Ayæ Wængongui beyæ nē apænegaināni incæ, Iincayæ ate Wængongui mānōmaī cæcæcāimpa, ante pōnēnīnque adoyōmō ante iīmaīnō ante do yewæmongadānīmpa.

¹⁶ “Awēnē Dabii nempo nē quēwengaināni nāwæ godāni adinque

botō iñōmō oncō wodintai wæætē tæi mānōnte bai cædinque,

iincayæ ate adodō pōnīnque pōnō cæbo ate

nāwæ gogaināni iñōmō Awēnē nempo adodō pōnīnque quēwencædānīmpa.

¹⁷ Mānōmaī cæbo ate edæ wadāni tōmāmæ quēwēnīnque

oodeoidi ināmaī inäni incæ botō emōwo ante nē ewocadāni inte

nāwā Awēnē ingante ante diqui diqui minte acædānīmpa,

¹⁸ ante mōnō Awēnē iñōmō edæ

mānīnō ante nē cægaingā inongā inte,

do cæcā nāni ēñengainō ante apænecampa.”

¹⁹ Ante yewæmongatīmpa, ante Tantiago godōmenque apænecantapa. “Botō Wængongui nānō apænegainō ante pōnente wædinque, Iīmaī cæcæimpā, ante pōnēmōpa. Oodeoidi ināmaī inäni, Idæwaa wapiticæ pōnente awædō, ante wædinque ocæ emænte nāwā Wængongui gāmænō pōñōnānite mōnō edæ ee cædinque tōmēnāni taadō ganta cædedāmaī ingæimpa. ²⁰ Ōnonque, Tōmēnāni acædānim-

pa, ante iīmaī ante yewæmongæimpā, Wadāni, Wængonguiīdi qui, ante cængui nāni cōnōni cænāmaī incæmīnīmpa. Ayæ nānōogængā ināmaī iñongante godō mōnāmaī incæmīnīmpa. Ōōingā ñē wēmencate wæningā ate cænāmaī incæmīnīmpa. Baō wepæ owemōingā i adinque cænāmaī incæmīnīmpa, ante mōnō yewæmongæimpā, āmōpa. ²¹ Edæ doyedē pōni oodeoidi nāni quēwēñōmō nāni quēwēñōmō tōmāā iñōmō māo Mōitee wodi nānō wææ angainō ante apænedāni ēñengadānīmpa. Ayæ ñōwo ganca adobaīnō ante guēmanguīōnæ iñō guēmanguīōnæ iñō mōnō odōmōincōnē go guīite apænedāni ēñente mānōmaīnō ante ēñente cæquēnēnāni inānīpa. Mānīnonque ante mōnō yewæmongæimpā, āmōpa,” ante Tantiago iinque apænecantapa.

Oodeoidi ināmaī inäni acædānīmpa, ante yewæmōnānīpa

²² Mānōmaīnō ante apænecā ēñēnīnque Itota nānō da godongaināni tōnō nē aadāni Picænāni tōnō Itota Codito ingante godongāmæ nāni pōnencabo tōmāncabo tōnō godongāmæ pōnēnīnque, Mōnō cabo incæ mēnaa inate apænte ænīnque tōmēna inate, Mīnatō Pabodo tōnō Bedēnabee miñæ Antioquiya goeda, āmō gocædāimpā. Ante Ao ānīnque tōmēnāni, Mōnō pōnencabo iñōmonte Codaa Badatabato mōnō ānongā tōnō Tidato iñōmō nē āna inapa, ante adinque tōmēna inate apænte ænānitapa. ²³ Ayæ, Cadota ante ænte gocædānīmpa, ante iīmaī ante yewæmongadānīmpa.

Mōnitō pancamōniya Itota nānō da godongaimōni iñōmōni pancamōniya nē pōnēnāni inānite nē aamōni Picæmōni imōnīpa. Mānōmaī imōni inte mōnitō mīnitō tōniñamōni imōnīpa. Mīnitō oodeoidi ināmaī imīni inte Antioquiya iñōmō Tidiabæ iñōmō Tidiabæ iñōmō quēwēnīnque mīni pōnencabo mīni pōnencabo iñōmīnīte mōnitō, Waa quēwencæmīnīmpa, āmōnīpa.

²⁴ Iīmaī ante tededāni ēñentamōnīpa. Mōnitō, Goedāni, ānāmaī iñōmōni wadāni mōni cabo incæ pancadāniya wadæ gote mīnitō weca pōnīnque mīnitō imīnīte, Eō togæedāni, ante wææ ānāni. Eñēnīnque mīnitō tōmēnāni nāni wææ ānīnō beyænque teēmē mongænte bai, Æbānō cæquii, ante wæmīnīpa, ante tededāni ēñēmōnīpa. ²⁵ Mānōmaīnō ante tededāni ēñente wædinque mōnitō godongāmæ pōnēnīnque onguīñæna mēnaa inate apænte ænīnque tōmēna inate iīmaī antamōnīpa. Mīnatō Bedēnabee tōnō Pabodo mōnō nē waadeda tōnō godongāmæ godīnque oodeoidi ināmaī ināni weca goeda, ante cætāmōnīpa. ²⁶ Bedēnabee tōnō Pabodo iñōmō mōnō Awēnē Itota Codito emōwo beyænque cædinque nāna nāmā wodo wængūinque cædatapa. ²⁷ Iinque, Ii cadota mōni yewæmōnō nāwangā impa, ante adodō ante

apænecedaimpa, ante cædinque mönitö Codaatönö Tidato inate da godömöni godinque mīnitö weca pōna aedāni. ²⁸ Edæ, mönitö Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö godongämæ pōneninque, Mīnitö godömenque teëmē mongænāmaī incæminimpa, antamōnīpa. Īnīnque, Mīnitö iīmaī cædinque idæwaa, ante pōnēmōnīpa.

²⁹ Wadāni, Wængonguīdi qui, ante cænguī nāni cōnōnīcoo ante cænāmaī gomō aedāni. Wepæ owemōingā adinque öōingā ñē wēmencate wæningā adinque cænāmaī iedāni. Ayæ nānōogængā ināmaī iñongante godö mönāmaī iedāni. Mīnitö mānīnque ante ee ate cædāmaī iīmīni inīnque waa quëwëmaīmīnīpa. Mānīnque ante yewæmōmōnīpa.

³⁰ Ante yewæmonte pædæ pōnōnāni ænte wadæ godinque Antioquiya iñömö wæidinque nē pōnēnāni inānite āñete godongämæ pōnāni ate Eedotadē quëwente pōnāni tōmēnāni nāni yewæmōnīnta pædæ pōnōnāni ænte adānitapa. ³¹ Eedotadē quëwēnāni, Mīnitö godömenque teëmē mongænāmaī incæminimpa, ante nāni yewæmonte ānīnō adinque oodeoidi ināmaī ināni iñömö wampo pōnīnque todānitapa. ³² Codaatönö Tidato iñömö Wængonguī beyæ nē apæneda inte adobaī, Tæi pīñænte entawencæminimpa, ante cædinque ædæmō apæneda ëñēnīnque tōmēnāni nāni pōnencabo mīmōnē gancaë bawawente wede pōnēnānitapa. ³³ Īnīnque tæōnæ quëwēna ate māniñömö quëwēnāni nāni pōnencabo wæætē tōmēna inate waa apænedinque, Ñöwo gānē pōnēnīnque waa goeda, ante tōmēna inate nē da pōnōnāni weca wæætē adodö da godōnāni godatapa. ³⁴ Tidato guiquēnē, Īñömö ongoncæboimpa, ante ayæ ongongantapa. ³⁵ Pabodo tönö Bedēnabee guiquēnē Antioquiya iñömö ayæ quëwēnīnque wadāni nanguī ināni tönö godongämæ odömōnīnque Wængonguī nānō ānō ante watapæ apæneda ëñengadānīpa.

Pabodo ingante wæætē da godōnāni gocampa

³⁶ Īncayæ ate Bedēnabee ingante Pabodo, —Wëenēñedē Wængonguī nānō ānō ante mōna gote apænediñömö wæætē adoyömö gote mōnatö tōniñadāni weca gote ëñadinque, Æbānō quëwēnāni, ante acæmōnāimpa.

³⁷ Āñongā Bedēnabee Ao angantapa. Ayæ tōmengā, Wäö Mäadoco nāni ānongā ingante mōnatö tönö godongämæ gocæcāimpa, ante cæcantapa. ³⁸ Pabodo guiquēnē, Īñæmpa wëenēñedē Pampidiabæ iñömö pōñömōnate iingā Mäadoco iñömö mōnatö tönö godömenque cædāmaī inte edæ wadæ gocantapa, ānīnque, Ñöwo wīi ænte gocæimpa, ante Baa angantapa. ³⁹ Īnīnque tōmēna wæætedö wæætē ānīnque tōmēna wadö wadö gote panguīmæ godatapa. Bedēnabee guiquēnē Mäadoco ingante ænte ñænæ gāwapāa gote wipodē ñænæmpodē guiite wogaa godinque wää tēiwænē Tipidebæ tao gocantapa. ⁴⁰ Pabodo guiquēnē

Tidato ingante apænte ænte gocæ cæyongante tōmēnāni nāni pōnencabo iñömö tōmēna inate apænedinque, Wængonguī mīnatö beyæ pōnō waadete cæcæcāimpa, ānāni ëñēnīnque wadæ godatapa. ⁴¹ Ayæ Tidiabæ tōmāo godinque Tiditiabæ tōmāo godinque Pabodo iñömö Codito ingante nāni godongämæ pōnencabo inānite apænecā ëñēnīnque tōmēnāni wede pōnēnīnque tæi pīñænte bawawengadānīpa.

Pabodo tönö Tidato miñæ Tīmoteo gocampa

16 Māniī godinque Pabodo Dedebe iñömö ponganque go Ditada iñömö pongantapa. Itota ingante tee empote nē gocā Tīmoteo māniñömö quëwengacāimpa. Tōmengā wānā oodea inōna incæ nē ædæmō cæte pōnēnā inōnāimpa. Tīmoteo mæmpo wæætē guidiego inongāimpa. ² Tīmoteo iñömö Itota ingante pōnente quëwengā adinque nē pōnēnāni Ditada iñömö quëwēnāni incæ Icōnio iñömö quëwēnāni incæ, Tīmoteo nē waa quëwēnongā ingampa, ante adoyömö apænedānitapa. ³ Īnīnque Pabodo, Botö tönö Tīmoteo guëa gocæcāimpa, angantapa. Wæætē, Oodeoidi mānimæ quëwēnāni tōmānāni, Tīmoteo mæmpo guidiego ingampa, ante do ëñēnāni inte pīināni wæcæ wæ. Ānīnque Pabodo angā yæcadogæ ëö togænāni ate Tīmoteo ingante ænte gocantapa. ⁴ Godinque Pabodoidi wayömö nāni quëwēñömö wayömö nāni quëwēñömö godinque iīmaī ante apænedānitapa. Mīnitö oodeoidi ināmaī iīmīni inte æbānō ëñente cæte quëwenguīmīni, ante Eedotadē iñömö nē aadāni Picænāni tönö Itota nānō da godongāināni tönö godongämæ pōnēnīnque do ānānīpa. Ante apænedinque Pabodoidi wæætē tōmēnāni nāni ānīnō ante adodö ante apænedāni ëñēnānitapa. ⁵ Mānōmaī apænedāni ëñente wædinque Codito ingante nāni godongämæ pōnencabo iñömö wayömö nāni cabo wayömö nāni cabo tōmānāni wede pōnēnīnque edæ tæi pīñænte badinque iīmö iñö godömenque iīmö iñö godömenque nanguī yebænte bagadānīpa.

Mäatedōniabæ quëwengā ingante Pabodo wīimonte acā

⁶ Pabodoidi Atiabæ gocæ cæyōnānite Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca iīmaī ante apænecantapa. Mīnitö botö ānō ante mānimæ apænecæ godāmaī incæminimpa, ante wææ angā ëñente wædinque tōmēnāni wæætē Gadatiabæ incæ pancabaa Pidiqiabæ tōmāo cægōnīnque godānitapa. ⁷ Mānimæ cægōnaque go Miitiyabæ ganca pōnīnque Bitiniabæ gocæ cæyōnānite Itota Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ, Godāmaī, Baa angā wædinque tōmēnāni māniñömö ñimpo cæte godömenque godāmaī inānitapa. ⁸ Mānōmaī beyæ tōmēnāni Miitiyabæ wodo pænta go Todoa iñömö wæi godānitapa.

⁹ Mäniñömö wæi gote ongöninque woyowotæ ba ate Pabodo wiimonte bai ayongä Mäatedöniabæ onguiñængä a ongöninque tömengä ingante iimaï ante apænecantapa. "Mäatedöniabæ pöninge bitö mönitö imönite pönö cæquimi ämönipa," ante Pabodo ingante angä eñengantapa. ¹⁰ Ìnninge Pabodo, Mänömaï wiimonte bai atabopa, ante apænecä eñente wædinque mönitö wæætë, Minitö Mäatedöniabæ gote mao apænemini eñencædänimpa, ante Wængongui incæ cæbaingampa. Ante pönente wædinque botö Odocabo tönö wadäni Pabodo tönö nê godongämæ cædäni tönö wæætë, Mönö mäniñömö gote Codito ingantedö ante watapæ apænecæimpa, ante pönëninge gocæte ante cætamönipa.

Pabodo tönö Tidato Pidipoto iñömö ponte cædapa

¹¹ Mänömainö ante pönëmöni inte mönitö Todoa iñömö gäwapæ wedeca quëwëninge ñænæ wipodë guite wogaa tao godinque wää tēiwænë Tämotadate töingä gote möninque iimö ate tao Nëapodi pontamönipa. ¹² Mäniñömö pö ti wæænninge taadonque godinque mönitö Pidipoto odömänoidi näni ponte quëwëñömö adoyömö pöninge tæönæ quëwentamönipa. Mäatedöniabæ incæ pancabaa quëwënäni näni yæcado quëwëñömö Pidipoto impa. ¹³ Mönitö mäniñömö ponte quëwëninge guëmanguionæ iinque bayonte tömënäni näni quëwëñömö yabædemö tao godinque, Önö wedeca Wængongui ingante godongämæ apænebainäni, ante önöwënenque pönëninge mäniñömö gotamönipa. Mäniñömö ponte ayömöni onquiyænäni do godongämæ ponte a ongönäni adinque mönitö tæ contadinque tömënäni inänite apænetamönipa. ¹⁴ Mäniñömö nê eñënäni tönö adodanque tömënä emöwo Didia iñömö Tiatida quëwënönä inte weocoo awënëidi näni opatawæ emoncoo godonte ænte quëwënönäimpa. Tömënä Wængongui ingante nê waa ate pönänä inonäimpa. Ìnninge Pabodo apænecä ëamonca ongonte eñëñönante mönö Awënë tömënä mimö wi ænete bai cæcä ate tömënä wede pönënantapa. ¹⁵ Ìnninge tömënä näni owocabo pönëninge godongämæ æpænë guidäni ate tömënä iñömö mönitö imönite apænedantapa.

—Botö imote ante adinque minitö, Mönö Awënë ingante Didia ædæmö cæte pönengä ingampa, ante pönëminitawoo. Mänömainö ante pönëmöni inte minitö botö oncönë ponte owoedäni, ämopa.

Ante ancaa apænedä eñente wædinque mönitö Ao ante gote owotamönipa.

¹⁶ Mäniñedë wacä onquiyængä obe badä inongä inte wadäni nempo quëwëninge tömënäni beyænque nê cæte quëwengä inongäimpa. Tömengä iñömö nê cæwënegä inte wadäni inänite, Ìncayæ ate æbänö baquii, ante yewænte tedecä inongäimpa. Tedecä eñëninge nê eñënäni wæætë tömënäni näni godonte

æinta bacoo pædæ pönö pædæ pönö cædäni incæte tömengä awënëidi wæætë ö æ ö æ cædönänimpa. Ìnninge mäniñömö quëwëninge mönitö ayæ ate Wængongui ingante näni apæneñömö adodö gocæ cæyömönite mäningä onquiyængä mämö bee tengantapa. ¹⁷ Mänömaï bee ténninge tömengä mönitö Pabodo tönö möni gocabo iñömönite tee empo tee empo pöninge yedæ angantapa.

—Ìnänäni Wængongui Æibæ pönö Quëwengä ingante nê cædäni inte minitö imönite apænedinque, Æcänö ængä beyænque quëwenguüi, ante apænedänipa.

¹⁸ Änninge tæönæ iñonte tömengä tömënäni inänite tee empote godinque Yæ yæ änewengä eñente wædinque Pabodo, Ancaa eñente awædö, ante dadi emænte wënæ ingante äninque,

—Bitö imite botö Itota Codito emöwo apænedinque, Tao gobæwe, ämopa.

Ante tæcæ apæneyongä wënæ incæ baquicä ingante emö cæte tao gocantapa.

¹⁹ Pabodo mänömaï angä ate tao go ate wædinque onquiyængä awënëidi guiquënë, Æ tömengä yewængä beyæ mönö æincædö incæ dæ gotimpa. Ñöwo æbänö cæte nanguï ænguimö. Ante piinte wædinque tömënäni, Mönö tömëna inate odömäno awënëidi weca ænte gocæimpa, ante Pabodo tönö Tidato inate bæi ongonte wëä mao tömënäni näni godonte æiñömö ænte godänitapa. ²⁰ Ayæ odömäno awënëna tömënäni quëwëñömö nê apænte äna iñönate nê piinte cædäni mänäna awënëna weca Pabodo inate ænte mämö gö cædinque,

—Ìina iñömö edæ oodeoda inöna inte mönitö quëwëñömö ponte wënæ wënæ apænedä eñëninge tömënäni ængui badinque Yæ yæ änänipa. ²¹ Mönö odömänocabo mönö wi cæquënëno ante odömonte apænedinque tömëna iñömö, Mäninonque cædäni, ante ancaa änewënapa.

²² Ante tæcæ apæneyönäni godongämæ ongönäni iñacabo cædinque Pabodo tönö Tidato inate piinte cædänitapa. Ayæ odömäno awënëna iñömö, Tömëna weocoo gä tadongate tæi tæi pædäni. ²³ Äna eñente tæi tæi pänäni wæyönate awënëna godömenque äna eñente cædinque tömëna inate bæi ongonte mao tee mönedinque tee möneincö nê aacä ingante, Ìina inate bitö ædæmö wææ æ, änatapa. ²⁴ Ìnninge mänömaï änäni eñente wædinque nê wææ wänongä wæætë Pabodo tönö Tidato inate guimongacönë manguicä guidatapa. Ayæ godömenque tömëna önöwa awæmpaa goti guidöwate tæi tee mönecä ongöñöna wadæ taocantapa.

²⁵ Ayaönænëña bayö Pabodo tönö Tidato mänömaï goti guidöwate wægönninge Wængongui ingante apænedinque ämotamini äncöñönate wadäni nê tee mönete ongönäni eñë cönänitapa. ²⁶ Ìñontobæ goinque nanguï ocæ ocæ pöninge tee möneincö tæñöninca incæ wanæ wanæ cæyö odemö tömänemö wi æmænete gotapa. Ayæ tömënäni

inänite näni tæi pöni yaëmengö näni ñäni ñænimë incæ ñimæncæ ñimæncæ wææntapa. ²⁷ Tee möneincö nê aacä guiquënë iñontobæ ñäni ömæmonte ayongä, Odemö dobæ wi æmænete gotimpa, ante wædinque tömengä, Æ tee mönete ongöninäni dobæ tao wodii winönänipa, ante pönente wædinque, Botö awënëidi piinte pänäni wængui wæ, ante pönëninque nämä wænonte wæncæte ante yaëmë o togænte ængä. ²⁸ Ate wædinque Pabodo iñontobæ ogæ tededinque, —Nämä wænæ wænæ cædämaï. Ee ae. Tömämöni ayæ ongömöni apa quëwëë.

²⁹ Angä ëñëninque nê wææ wänongä iñömö edæ, Tica wodonoï ænte pödäni, angä ænte pönäni æninque tömengä pogodo pöninque ancai guiñente wædinque do do wæate wædinque Pabodo tönö Tidato önöwa inö wæængantapa. ³⁰ Ayæ ængæ gantid- inque edæ tömëna inate oncodo ænte mäocä tayö- nate,

—Minatö nê ämïna inte apænemïna ëñëmoeda. Botö æbänö cæte quëwenguimoo, ante wæcä.

³¹ Eñëninque tömëna wæætë,

—Awënë Itota ingante edæ wede pönëmi ate tö- mengä ængä beyænque quëwencæbiimpa. Mïni owocabo tömämïni adobaï wede pönente quëwencæminimpa, änatapa.

³² Äninque tömëna nê wææ wänongä ingante godö- menque Wængongui Awënë nänö apænegaïnö ante apænedinque tömengä oncönë näni owocabo tömänäni inänite apæneda ëñënanitapa. ³³ Ayæ woy- owotæ incæ tömëna inate æninque nê wææ wänongä iñömö tömëna inate tæi tæi pänäni nana æbäate wædiñömö ñä mënongacantapa. Ayæ tömengä näni wencabo do æpænë guidänitapa. ³⁴ Ayæ tömengä on- cönë ænte mængä ææ guiyöna tömëna inate cængui godongä cænatapa. Ayæ tömengä näni wencabo nê Wængongui ingante pönënanäni badinäni inte watapæ todänitapa.

³⁵ Baänæ ate odömäno awënëna guiquënë poditiyai- di inänite nê wææ wänongä weca da godöninque, Pa- bodo tönö Tidato inate ñimpo cæbi gocædaimpa, ämïni ëñengæda, angä ëñëninque godänitapa.

³⁶ Ponte odömäno awënëna ëmöwo ante apænedäni ëñëninque nê wææ wänongä wæætë Pabodo ingante apænedinque,

—Poditiyaidi ñöwo ponte apænedinque, Pabodo tönö Tidato inate ñimpo cæbi gocædaimpa, ante odömäno awënëna änapa, ante apænedänipa. In- inque minatö ñöwo taote godinque piyænë cæte ee goeda.

³⁷ Angä ëñëninque Pabodo wæætë poditiyaidi inänite apænedinque,

—Mönatö odömänömöna imöna incæte nê apænte äna weca apænedämaï iñömönate tömëna äna tömänäni ayönäni edæ mönatö imönate tæi tæi pän- inque tee mönedänitapa töö. Tee mönedäni wæyömö- na ñöwo wæætë mönatö imönate awëmö wido

cæcæte ante cædänipa töö. Mönatö iñæmpa edæ Baa ämönapa. Awënëna incæ iñömö pöninque mönatö imönate ænte mäoda gocæmönaimpa.

³⁸ Mänömainö ante apænecä ëñente wædinque poditiyaidi tömënanäni awënëna weca adodö godinque Pabodo nänö apænedö ante adodö ante apænedäni- tapa. Ayæ, Pabodo tönö Tidato odömänoda inapa, ante apænedäni ëñëninque odömäno awënëna guiquënë guiñente wædatapa. ³⁹ Ayæ guiñente wæd- inque awënëna incæ Pabodo tönö Tidato weca ponte waadete apænedinque, Mönatö oda cædinö ante mi- natö odömänömöna imöna inte piinte änämaï ieda, ante äninque Pabodo tönö Tidato inate ænte mäoda taoda adinque tömëna inate, Ñöwo mönitö quëwëñömö ëmö cæte wadæ goeda, ämönapa. ⁴⁰ Äna ëñente taodinque onquiyænä Didia oncönë go guid- inque Pabodo tönö Tidato iñömö, Nê pönënanäni wampo pönëninque tæi ongoncædänimpa, ante cæd- inque ædæmö apænedinque wadæ gogadaimpa.

Tetadönica iñömö quëwënanäni Yæ yæ änanäni

17 Mänii godinque Pabodo tönö Tidato Ampipodi näni quëwëñömö wodo tebæ godaque go Apodönia näni quëwëñömö wodo tebæ godaque go Tetadönica näni quëwëñömö pönatapa. Mäniiñömö oodeoidi Wængongui apænecä näni ëñente yewæ- mongainta ate odömöincö näni mænongaincö mä ongö. ² Adinque Pabodo cöwë nänö cæi bai cædinque guëmanguionæ bayö guëmanguionæ bayö mëönaa go adoönæque iñonte tömënanäni odömöincönë go gui- idinque edæ Wængongui angä ëñente näni yewæ- mongaintaa ate adinque tömënanäni inänite, Iïmaï impa quëwëmïni, ante nö apænecantapa. ³ Tömënanäni inänite edonque apænedinque Pabodo, Wængongui beyæ nê apænegaïnäni iïmaï ante do yewæmon- gadänimpa, angantapa. Mönö Codito iincayæ ate pön- inque cöwë caate wæquëngä ingampa. Ayæ adocä wænte ate cöwë ñäni ömæmonte quëwenguëngä ingampa, ante yewæmongadänimpa, ante Pabodo apænecantapa. Ayæ godömenque apænedinque, —Itota botö nê änongä incæ adocä mönö Codito inongä ingampa, ante apænecantapa.

⁴ Mänömaï apænecä ëñëninque oodeoidi pan- cadänäniya, Nö impa, ante pönëninque Pabodo tönö Tidato miñæ godänitapa. Ayæ guidiegoidi nanguï inäni Wængongui ingante nê guiñënanäni inte adobaï pönëninque tömëna miñæ godänitapa. Ayæ awënëidi bai inäni onquiyænäni incæ nanguï inäni adobaï pönëninque tömëna miñæ godänitapa. ⁵ Mänömaï pönënanäni, ante wædinque oodeoidi guiquënë piinte wædinque iïmaï cædänitapa. Tömënanäni näni godonte æiñömö gote ayönäni nê wiwa cædäni ongönäni ad- inque tömënanäni inänite änanäni Ao ante godongämæ pöninque oodeoidi tönö iñacabo cædinque Yæ yæ ante piinänitapa. Mänömaï yedæ änanäni ëñente wæd-

inque mäniñömö quëwënäni tōmānāni godongāmæ piinte badinque Yæ yæ änānitapa. Oodeoidi iñömö, Mönö Yatönö oncönë guiidinque Pabodo tönö Tidato inate da tadōninque nē piinte cædāni inānite da godömö æncædānimpa, ante cædinque diqui diqui mincæte ante tee gāwade guidānitapa. ⁶ Wäänë guiidinque tōmēna inate adāmaī ināni inte oodeoidi wæætē oncö nē ēacā Yatönö ingante yao ongōninque wadāni nē pōnēnāni inānite yao ongonte wēä tadö mao tōmēnāni nāni quëwēñömö awēnēidi weca ænte godānitapa. Ayæ, ogæ tededinque,

—İina onguifñæna iñömö tōmāmæ quëwënäni inānite wapiticæ nē apænedina inte ñowo wæætē iñömö pōna tamēñedāni. ⁷ Ayæ Yatönö guiquēnē, Botö oncönë pōeda, ante manguicā guiidatapa. İināni tōmānāni edæ odōmāno tæiyæ awēnē Tetædo nānō āninö ante Baa āninque wacā Itota nāni ānongā ingantedö ante, Tōmengā nē Awēnē Odeye ingampa, ante ānewēnānipa cæminii.

⁸ Ante piināni ēñente wædinque godongāmæ ongōnāni tönö awēnēidi adobaī piininque, Quinö cæquii, ante wædinque Yæ yæ änānitapa. ⁹ İinque Yatönöidi inānite āninque awēnēidi, Minitö ñowo mānimpota pōnōmīni ænte māñömōni mīnitö wēnæ wēnæ cædāmaī imīni adinque mōnitö iincayæ ate wæætē adodö pōnōmōni æmaimīnipa, ante tōmēnāni godonte æinta ānāni pædæ godōnāni æninque ñimpo cædāni abæ tawænte gogadānimpa.

Bedea iñömö quëwënäni ēñente pōnēnānipa

¹⁰ Ayæ tæcæ wēmö bayonte nē pōnēnāni wæætē Pabodo tönö Tidato inate, Bedea iñömö goeda, ante da godōnāni godatapa. Māniñömö gote pōninque tōmēna oodeoidi odōmōincönë go guiidatapa. ¹¹ Māniī Tetadōnica iñömö quëwënäni nē piinte cædāni iñōnānite bedeaīdi guiquēnē piināmaī ināni inte mōnō Awēnē nānō apænedö ante do ēñēnānitapa. Ayæ ēñēninque, Wængonguī angā ēñente nāni yewæmongainö baī Pabodo nō apænecantawo, ante pōnente wædinque bedeaīdi iñömö, Wængonguī æbānō angā ēñente yewæmongadāni, ante ēñencæte ante iimö iñö iimö iñö māninta æninque cōwā adānitapa.

¹² Mānōmaī cædinque oodeoidi tæiyænāni wede pōnēnāni badānitapa. Ayæ guidiegoidi awēnēidi baī ināni onquiyænāni incæ nangui ināni pōnēñōnāni guidiegoidi onguifñænāni adobaī tæiyænāni nē wede pōnēnāni badānitapa.

¹³ Incæte wadāni Tetadōnica iñömö godinque oodeoidi inānite apænedinque, Pabodo ñowo Bedea godinque mäniñömö quëwënäni inānite apæncä ēñēnānipa, ante tededāni. Èñēninque oodeoidi wæætē Bedea iñömö pōninque, Pabodo wīwa apæncä apa ēñencæ quëwēmīni, āninque wapiticæ tededāni ēñēninque godongāmæ ongōnāni guiquēnē ænguī badānitapa. ¹⁴ Mānōmaī ænguī badāni adinque nē nāni pō-

nencabo iñömö Pabodo ingante æpæ yæwedeca do ænte mæodāni godinque tōmengā wipodē ñænæmpodē go guiidinque godōmenque wogaa goyongante Tidato tönö Timoteo wæætē Bedea iñömö ayæ ongōnatapa. ¹⁵ Pabodo tönö godongāmæ godāni iñömö Atēna ganca mæodāni gocā ate tōmengā wæætē, Minitö adodö Bedea iñömö godinque Tidato tönö Timoteo inate apænedinque tōmēna eyepæ inte ate botö weca quingæ āmīni pōnae, angā ēñēninque tōmēnāni adodö Bedea iñömö godinque Pabodo nānō āninö baī iñāna inate apænedānitapa.

Atēna iñömö Pabodo apæncä ēñēnānipa

¹⁶ Mānōmainö ante āningā inte Pabodo tōmēna nāna ponguīnō ante ee ongongantapa. Ee ongōninque ayongā mäniñömö quëwënäni, Wængonguīdi inānipa, ante badonte nāni cō cægainca bacoo mæ ongō ate wædinque Pabodo wæwëwocate quëwengantapa. ¹⁷ Mānōmaī beyæ oodeoidi odōmōincönë go guiidinque oodeoidi inānite apænedinque ayæ guidiegoidi incæ Wængonguī ingante nē guifñēnāni inānite apænedinque Pabodo, Mānōmaī impa. Apænebo ēñēmaimīnipa, ante apænecantapa. Ayæ tōmēnāni nāni godonte æiñömö adobaī iimö iñö iimö iñö godinque mäniñömö ponte ongōnāni inānite adobaī nō apæncä ēñēnānitapa. ¹⁸ Mānōmaī cæyongā wadāni Epicodeoidi, Mönö tote quëwengæimpa, ante nē ānewēnāni nāni cabo tönö wadāni Etoicoidi, Waa iimö incæ caate wæmō incæ mōnō piyænē cæte quëwengæimpa, ante nē quëwënāni nāni cabo tönö tōmānāni adoyömö ponte bee tēninque Pabodo ingante wæætedö wæætē änānitapa.

Pabodo iñömö Itota emōwo ante apæncä beyæ ayæ Itota nānō ñāni omæmongainö ante apæncä beyæ Epicodeoidi nāni cabo tönö Etoicoidi nāni cabo tönö pancadāniya guiquēnē,

—İingā iñömö önonque ante tedewēnongā inte æbāmē ante tedewengā.

Ante wæyōnāni adodāni incæ pancadāniya guiquēnē,

—Tōmengā wabānō, Wabæca wængonguīdi inānite pōnencæminimpa, ante cæcā imaingampa, ante wædānitapa.

¹⁹ İinque Pabodo ingante bæi ongonte tōö æmænte ænte godinque tōmēnāni Adeopagoidi nāni ānōnāni nāni godongāmæ ēñente pōnencōñömö mæodāni gocantapa. Go guite ongōñongante,

—Mā bitö odōmonte apænedö æbānō ii. Edæ apænebi ēñēmōnie. ²⁰ Edæ bitö odōmonte apænedö ante tæcæ ēñēmōni inte mōnitö, Æbānō ante apænebii, ante ēñencæte ante wæmōnipa, änānitapa.

²¹ Edæ atēnaīdi tönö wadāni Atēna iñömö ñowo ponte quëwënäni tönö tōmānāni wadö cædāmaī inte önonque, Wadāni æbānō mā apænete pōnēnāni, ante

wædinque mäniinonque ante tedete quëwënönänimpa.

²² Pabodo iñömö Adeopagoidi godongämæ näni ëñente pönenconcabo tæcæguedë ængæ gantidinquetömënanäni inänite apænedinque,

“Atënaidi, ëñeedäni. Wængonguiidi, mini änönäni inänite waa ate bai minitö nanguï pöni cæmini abopa. ²³ Botö minitö quëwëñömö tömäo cægonte ayömo, Wængonguiidi inänipa, ante mini waa adoncaoo nanguï ongö atabopa. Ayæ mini waa adonca adocaque iñömö mini pönö yewæmönimpaa iimaï ante yewæmonte ongö atabopa. ‘Wacä wængongui æcämë ingää, ante mönö ëñënämaï nê inongä beyæ mönö waa adonca impa,’ ante mänimpaa yewæmöi ongö atabopa. Mänimpaa yewæmöi ongö adimo inte botö mini, Æcämë ingää, ante ëñënämaï inte mini waa adongä ingante ante ñöwo, Æcänö ingää, ante ñöwo apænebo ëñeedäni.”

²⁴ Ante apænedinque Pabodo godömenque, “Wængongui inguipoga nê badongaingä inongä inte tömäa iñömö ongoncoo nê badongaingä inongä inte tömengä inguipoga tömämae Awënë inongä ingampa. Tömengä adocä iñömö öönædë Awënë ingampa. Ininque Tæiyæ Awënë inongä inte tömengä waomö önopoca mäenöincönë ædö cæte guite quëwenguingää. ²⁵ Ayæ waomö iñömönte tömengä mönö quëwenguimämo pönongä æmompaa. Ayæ mönö guëmanguimämo adocä pönongä guëmämompaa. Ayæ tömengä adocä nänö pönönonque tömänö æninque quëwëmompaa. Mänömaï nê pönönongå inte tömengä mönö waocabo iñömönte, Pönömi æmoe, ante ædö cæte anguingää. Ininque tömengä beyæ ante mönö waomö önopoca ædö cæte cæquimöö.”

²⁶ Ante apænedinque Pabodo godömenque apænecantapa. “Wængongui waocä adocanque ingante badöninque, Tömengä nänö pæinänäni nanguï inäni yebæninque näni cabo näni cabo tömancabodäni bacædänimpa, angacäimpa. Ayæ edæ, Adocanque pæinänäni inönäni inte mänincabodäni iñömö nänëneto nänëne godinque adocaboque wabæca wacabo wabæca godinque inguipoga tömäo go go cædinque wayömö wayömö quëwencædänimpa, ante cægacäimpa. Mänömainö ante badöninque tömengä tömancabodäni inänite ante pönëninque, Æyömönö quëwenguinänii, ante cædinque, Inänäni iimæca mänimpoga quëwencædänimpa, äninque, Wadäni wabæca mänimpoga quëwencædänimpa, ante doyedë angacäimpa. ²⁷ Edæ tömämae quëwënäni botö imote ante diqui diqui mincædänimpa. Ayæ botö imote ante pædæ æmpo cædinque wabänö bee tenguinänäni, ante cædinque Wængongui mänömaï badöninque angacäimpa. Incæte Wængongui mönö tömämo weca ongöninque wii gobæque quëwengampa. ²⁸ Wængongui tömäo quëwengä inongante mönö waomö inömö inte wayömö wayömö gomö incæte tömengä nempo edæ cöwë quëwëmompaa. Mini cabo incæ ämo-

tamini ante bai nê tededäni pancadäniya, ‘Wængongui pæimö adomö imompaa,’ ante do näni änö bai edæ mänömaï impa,” ante Pabodo apænecantapa.

²⁹ Ayæ, “Mänömaï beyæ mönö Wængongui pæimö inömö inte edæ iimainö ante wii pönenguënëmö imompaa. Mönö, Waocä nanguï pönëninque dicaa yewæmöninque waa pöni nänö badöinca bai Wængongui adobaï ingampa, ante ædö cæte anewenguii. Oodo tönö padata waocä nänö badöi bai Wængongui ingampa, ante mönö wii mänömainö ante pönenguënëmö imompaa. ³⁰ Incæte wëenëñedë mäninö näni ëñënämaï ingainö ante adinque Wængongui pönö waadete ata cægogacäimpa. Nöwo guiquënë tömämae quëwënäni inänite, Minitö ëñënämaï cædö ante, Anca wæwente awædö, ante ñimpo cædäni. ³¹ Ante Wængongui nê apænte anguingä inongä inte iimaï angampa. Iñönæ iinque bayonte botö inguipoga tömämae quëwënäni inänite apænte ancæboimpa, ante mänöönæ æönædö i, ante do angacäimpa. Ayæ, Waocä adocanque tönö botö godongämæ cæyömo tömengä nöingä ante apænte ancæcäimpa, ante Wængongui mäningä onguifængä ingante do apænte ængacäimpa. Ayæ tömänäni, Wængongui nänö angainö bai cöwë bacæimpa, ante pönencædänimpa, ante cædinque Wængongui mäningä Onguifængä dobæ wängä ate, Nänö ömæmoe, angä ininque mäningä iñömö edæ do ñäni ömæmote quëwengampa.”

³² Ante Pabodo mäninö Itota nänö ñäni ömæmongainö ante apænecä ëñëninque pancadäniya, Babæ ancædö, ante badete todänitapa. Wadäni guiquënë, —Iincayæ ate mäninö ante adodö apænebi ëñëmönie, änänitapa.

³³ Mänömainö ante cædäni adinque Pabodo iñömö tömënanäni inänite ëmö cæte godinque tao gogacäimpa. ³⁴ Incæte pancadäniya tömengä miñæ godinque nê pönënanäni badänitapa. Adeopagoidi näni ëñente pönëe concabo iñönänite adocanque Diönitio adobaï nê pönengä bacantapa. Ayæ onquiyængä tömengä ëmowo Daämadi tönö wadäni adobaï nê pönënanäni bagadänimpa.

Coodinto iñömö pöninque Pabodo apænecampa

18 Atëna iñömö ongönte apænecä ëñëninque mänömaï cædäni ate Pabodo wadæ godinque Coodinto näni quëwëñömö pongantapa. ² Doyedë iñömö odömänoidi tæiyæ awënë Codaodio oodeoidi inänite piinte äninque, Mönitö quëwëñömö Odömä iñömö ñöwo quëwënämaï inte tömämini wadæ goedäni, angä ëñente wædinque tömänäni näwæ wadæ godönänimpa. Adocanque tömengä ëmowo Aquidæ Pontobæ ëñagaingä inte Itadiabæ gote mäniñedë quëwënongåimpa. Tömengä adocä oodeocä inongä inte awënë nänö änö ante ëñente wadæ godinque tömengä nänöogængä Pidotida tönö ñöwo Coodinto iñömö wadæ ponte quëwënönäimpa. In-

inque Pabodo ñowo Aquidæ ingante tæcæ adinque tömëna weca ëñacæ pongantapa. ³ Tömëna weca ponte ayongä tömëna tömengä nänö tadömönö bai adobaï æmontai cadopa tadömonte godonte ænte quëwëna adinque Pabodo tömëna weca ee owod-inque tömëna tönö godongämæ tadömönaitapa. ⁴ Mänömaï cæte quëwëninque Pabodo guëman-guiönæ iñö guëmanguiönæ iñö oodeoidi odömöincönë go guidinque, Oodeoidi incæ oodeoidi inämaï inäni incæ ëñente pönencädänimpa, ante cædinque, Iïmaï impa ante apænebo ëñëmaïminipa, ante nanguï apænecantapa.

⁵ Ayæ Tidato tönö Timoteo Mäatedöniabæ quëwente wadæ pöninque Coodinto iñömö nana wææ pöñedë Pabodo mäniñedë æmontaicö nänö badöninö ñimpo cædinque wæætë, Wængongui nänö apænedö ante ëñencädänimpa, ante nanguï cæinente wædinque nanguï apænedinque mäninque cæte quëwengantapa. Mänömaï cædinque tömengä, Codito mönö në ängongä incæ Itota adocä inongä ingampa, ante botö në agaimo inte apænebo ëñëmaïminipa, ante oodeoidi inänite apænecantapa. ⁶ Mänömaï apæneyongante oodeoidi wæatedö wæætë godö wënæ wënæ ante piinäni wædinque Pabodo wæætë, Wiï ëñëinë wädö, ante bai cædinque nämä weocoo wancæ wancæ cæcantapa. Ayæ tömënanäni inänite,

—Wængongui weca mini goquënënö ante apænebo ëñëninque minitö pönö wææ äninque tömëmini wænguinque wentamö mongæminipa. Botö wæætë minitö iminite edonque pönö apænedimo inte mini cædö wentamö mongænämaï imopa töö. Ininque botö Wængongui taadö minitö iminite idæwaa odömöninque edæ oodeoidi inämaï inäni weca ñowo wadæ gobo tamëñedäni.

⁷ Äninque Pabodo wadæ tao godinque oodeoidi odömöincö gäänë wacä oncönë go guii go guii cædinque cöwë apænecantapa. Mänincö në ëacä Titio Yoto nani ängongä iñömö Wængongui ingante në waa ate pönengä inongäimpa. ⁸ Oodeoidi odömöincönë në aacä Codipo quiquënë mönö Awënë ingante në pönengä bayongä tömengä oncönë në owodäni tömänäni pönënanitapa. Ayæ coodintoidi nanguï inäni pö ëñëë pö ëñëë cædinque adobaï wede pönëninque æpænë guigadänimpa. ⁹ Mäniñedë woyowotæ iñö Pabodo wiimonte bai ayongante mönö Awënë tömengä ingante apænecantapa. “Bitö guiñenedämaï inte apænebi ëñencädänimpa. Pæ wënedämaï incæbiimpa. ¹⁰ Coodinto iñömö botö quinäni nanguï inäni inäni, ante cædinque botö iñömö edæ bitö tönö godongämæ cöwë cæcæboimpa. Ininque wadäni bitö imite mämö piininque wënæ wënæ cædämaï incædänimpa.” ¹¹ Ante mönö Awënë tömengä ingante apænecä ëñëninque Pabodo adoque wadepo go tæcæ iñonte Coodinto iñömö ongöninque Wængongui nänö apænedö ante tömënanäni inänite odömönte apænecä ëñëönänimpa.

¹² Mäniñedë odömönoidi änäni ate Acayabæ awënë Gadiöno inongäimpa. Tömengä awënë nänö inöñedë oodeoidi godongämæ pönëninque Ao äninque Pabodo ingante quingæ mämö bai ongonte æninque awënë Gadiöno nänö cöwë apænte änöñömö ænte mäodäni gocantapa. ¹³ Awënë weca pöninque Pabodo ingantedö ante piinte äninque,

—Iingä iñömö, Mönö wadö bai cædinque Wængongui ingante waa ate apænecæimpa, ante odömöninque mönitö awënëidi nani wææ änönö ante wido cæcampa. Mänömaï wapiticæ cædinque ancaa änewengä ëñëninque tömänäni adobaï wapiticæ cædänipa cæbii.

¹⁴ Änäni ate Pabodo tæcæ apænecæ cæyongante Gadiöno oodeoidi inänite iïmaï ante wææ apænecantapa.

—Oodeoidi ëñëedäni. Minitö botö weca ponte apænedinque, Odömäno awënë nänö wææ änö bai iingä ëñënämaï cæcampa, ämini bai, Waocä ingante ædæmö wiwa cæcampa, ante ämini bai botö mini ändo ëñëninque apænte ancædömoimpa. ¹⁵ Minitö iñæmpa, Tömengä tededonque ante oda cæcampa, äminipa. Minitö ëmowo ante oda cæcampa, ämini. Minitö wææ angäinö ante oda cæcampa, ante piimini-pa. Mäninonque ante oda cæcampa, ante ancaa tedewëmini wædinque botö wæætë tömengä ingante apænte änämaï incæboimpa. Tömëminique tömengä ingante apænte äedäni.

¹⁶ Ante piinte äninque awënë tömënanäni inänite, Botö apænte äñömö ongönämaï gobæwedäni. ¹⁷ Ante wido cæcä tao godinque tömänäni oodeoidi odömöincönë në aacä Totënë ingante wæætë bai ongonte tæi tæi pänäni incæte në apænte anguënegä incæ Gadiöno iñömö önonque adämaï inte bai ee acä pangadänimpa.

Pabodo Antioquiya ponte gocampa

¹⁸ Ininque tæönæ quëwente ate Pabodo Coodinto iñömö nani pönencabo inänite, Gobopa, äninque wadæ godinque Tidiabæ gocæte ante Tencodea ganca pongantapa. Tömengä do apænedinque, Botö mänim-poga ocagui tocadämaï inte Wængongui beyænque cædinque botö tömëmo äninö ante cöwë cæcæboimpa, ante doyedë ängongäimpa. Ñowo iñömö tömengä nänö äninö bai iinque cædingä inte Tencodea iñömö pöninque ocagui ëö tocacantapa. Ayæ ëö tocacä ate tömengä Piditida tönö Aquidæ nana gæncaya tönö godongämæ ñænæ wipodë go guidinque tömënanäni Tidiabæ gocæte ante wogaa godänitapa. ¹⁹ Mänömaï godinque Epeto iñömö go ti wæænänitapa. Tömëna nana gæncaya mäniñömö ti wææninque tæ contayöna Pabodo iñömö oodeoidi nani odömöincönë go guidinque oodeoidi inänite, Iïmaï impa apænebo ëñencæminimpa, ante apænecä. ²⁰ Eñëninque tömënanäni, Bitö mönitö weca wantæpiyæ quëwengui-

mi, äñönäni tömengä Baa äninque, ²¹ wæætë, Gobopa, angantapa. Ayæ, “Ñowo Eedotadëe iñömö ææmæ be-quinque goquënemo imo incæte Wængongui Ao angä ate botö minitö weca ayæ ate wæætë ocæ emænte poncæboimpa. Ñowo gobo tamëñedäni.”

Äninque Epeto iñömö ñænæ wipodë go guii tæe contadinque Pabodo wogaa gocantapa. ²² Godinque Tetadea pö ti wææninque Eedotadëe iñömö Itota Codito ingante godongämæ näni pönencabo weca ëñacæte ante æicantapa. Ayæ ate Antioquiya wæicantapa. ²³ Ayæ ate mäniñömö tæönæ quëwëninque wadæ godinque Gadatiabæ adodö godinque Pidiquiabæ tömäo wayömö wayömö cægonthe godinque Itota miñæ nê tee empote quëwënäni tömänäni inänite mäo apænedinque, Mönö ñimpo cædämaï inte tæi piñænte cæcæimpa, ante apæneca ëñëninque tömënäni tæi piñænte entawëninque quëwengadän-impä.

Epeto iñömö Apodo apæneca ëñënanipa

²⁴ Mäniñedë wacä oodeo tömengä emöwo Apodo iñömö Equitobæ Adecantodia näni quëwëñömö ëñate pægaingä inte ñowo Epeto näni quëwëñömö pongantapa. Tömengä iñömö nangui adinque nê ëñëngä inte Wængongui angä ëñente näni yewæmongainö ante do ëñëninque waa pönï apæneca inongäimpa. ²⁵ Mönö Awënë taadö ante apæneyönäni do ëñëningä inte mäniñö ante ædæmö ewocadinque tömengä, Eñencädänimpa, ante nangui apænecantapa. Ayæ Itota nänö cægäinö ante nö ante odömonte apæneca incæte Apodo iñömö Wäo æpænë nänö guidongainonque ante mäningancaque ëñëningä inte mäningancaque ante töingä odömongä ëñënonänimpa. ²⁶ Tömengä ñowo oodeoidi odömöincönë go guii go guii cædinque guiñënedämaï inte apænecantapa. Pidotida tönö Aquidæ näna gæncaya guiquënë tömengä mänömaï apæneca tæcæ ëñëninque edæ Apodo ingante, Mönatö weca pöe, äna pöñongante, Wængongui taadö iimaï inompä, ante töingä apænedä tæcæ mä ëñëngantapa.

²⁷ Mänömaï cæda ate Apodo wæætë Acayabæ gocæte ante cæyongante tömënäni näni pönencabo tömengä ingante, Waa goe, änänitapa. Ayæ, Acayabæ iñömö Itota ingante nê tee empote quëwënäni acädänimpa, ante iimaï ante cadota ante yewæmönänitapa. Minitö, Apodo pongä adinque tömengä ingante waa cædäni, ante yewæmöninque tömengä ingante pædæ pönönäni ænte godinque mäo Acayabæ quëwënäni inänite pædæ godongä adänitapa. Tömënäni Wængongui waadete pönö cæcä ate nê pönënanäni iñönänite Apodo nê waa pönï apænedongä inte mäniñömö ponte apænedinque tömënäni tönö godongämæ cægacäimpa. ²⁸ Edæ tömänäni ayönäni Apodo oodeoidi inänite nangui wæætedö wæætë apænedinque gomonga apæneca wædänitapa. Tö-

mengä, Mönö Codito æbänö cæquingä, ante Wængongui angä ëñente näni yewæmongainta adinque mönö ëñëngäimpa, angantapa. Ayæ, Itota mäniñö näni yewæmongainö bai nê cædongä inte näwangä mönö Codito inongä ingampa, ante nö apæneca ëñëninque tömënäni ædö cæte wadö ante apænequinäni.

Epeto iñömö Pabodo ponte apænecampä

19 Apodo ayæ Coodinto iñömö ee ongöñongä Pabodo nänö cægönimæ tæcæguedë änanquidi owëñaque pö Epeto iñömö wæængantapa. Ponte ayongä Itota ingante nê tee empote quëwënäni pancadäniya a ongönäni. ² Adinque tömengä tömënäni inänite,

—Minitö pönente bayömini Wængongui tömengä Tæiyæ Waëmö Önowoca ingante da pönongä æminitawo.

Äñongä tömënäni wæætë,

—Iñæmpä mäningä Tæiyæ Waëmö Önowoca ingantedö ante apænedänipa ëñënguimönii.

³ Ante apænedäni ëñëninque Pabodo wæætë,

—Iñinque æcänö emöwo ante æpænë guiiimitawo.

Äñongante,

—Wäo wodi nänö æpænë guidongainö ante guita-mönipa.

⁴ Mänömaï ante apænedäni ëñëninque Pabodo wæætë,

—Wäo wodi nänö guidongainö ante guigaimini inte minitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante Wængongui Awënë gämænö ocæ emænte pongaimini iminipa. Incæte Wäo wodi, Iñcayæ ate nê Ponguingä ingante pönencæminimpa, äninque tömënäni inänite æpænë guidongacäimpa. Mäningä iñömö Wäo nänö, Nê Ponguingä, ängongä iñömö Itota inongä ingampa.

⁵ Ante apæneca ëñente wæyönäni Pabodo wæætë mönö Awënë Itota emöwo apænedinque æpænë guidongä guidänitapa. ⁶ Ayæ tömengä gampocä ongöñönäni Wængongui Tæiyæ Waëmö Önowoca wææ tömënäni baonga guicantapa. Guicä ate tömënäni wadäni näni tede bai mä tededinque Wængongui beyæ apænedänitapa. ⁷ Mäninäni onguifænäni æpænë nê guidënanäni iñömö önompö tipæmpoga go mengä inönänimpa.

⁸ Pabodo apäicä mengä go adocanque pämonque adoyömö quëwëninque oodeoidi odömöincönë go guii go guii cædinque guiñënedämaï apænedinque, Wængongui Awënë Odeye do pongäimpa, ante apænebo ëñënedäni, ante nöingä ante apæneca ëñënanitapa. ⁹ Apæneca ëñëñönäni pancadäniya guiquënë, Wii pönëinente awædö, ante Baa äninque Wængongui Awënë taadö ante wiwa tedewënanitapa. Mänömaï tedewënanäni ëñente wædinque Pabodo iñömö emö cæte godinque Itota ingante nê tee empote quëwënäni inänite ænte wadæ gocantapa. Ayæ iimö iñö iimö iñö Tidänö nänö apæneincönë go guii go

guii cæte apænedinque Pabodo mänifñömö pö gui-idäni tönö guëadö guëa apænedänitapa. ¹⁰ Ayæ mēne-poga wadepo ganca Pabodo mänömaï cæyongä ood-eoidi incæ guidiegoidi incæ Atiabæ quëwēnāni tōmänāni mönō Awēnē nānō apænedö ante eñēnāni-tapa.

¹¹ Ayæ Pabodo tönö godongämæ cædinque Wængongui tæi piñænongä inte nanguï cæcantapa. ¹² In-ique tōmēnāni Pabodo weocoo wadæ cæcadoquin-coo incæ padēincoo incæ æninque wēnæ wēnæ ināni inānite ænte māmō wo caayōnāni waa badänitapa. Ayæ mänömaï cæyōnāni wēnæidi nē wiwa ewocadāni tōmēnāni nāni nē ewēnēnīnāni tao godänitapa.

¹³ Mänifñedē oodeoidi Itota ingante pōnēnāmaï ināni incæ pancadāniya wayōmō wayōmō godinque wēnæidi nē wiwa ewocadāni inānite nē wido cædāni inōnān-impā. Tōmēnāni nāmā mā pōnēwēninque, Nōwo Awēnē Itota emōwo apænedinque mönō wēnæ in-gante wido cæcæimpā, ante cædinque wēnæidi inānite iimaï anōnānimpā. Pabodo nānō nē apæne-dongä Itota emōwo apænedinque botō, Wēnæbi tao gobāwe amopa, anewēnōnānimpā.

¹⁴ Mänifñedē oodeoidi beyæ, Wængongui qui, ante nē godongä ñænægä adocanque Etequeba iñongä tō-mengä wēnāni tiæte ganca inānitapa. Iñāni iñömō Itota ingante pōnēnāmaï ināni incæte adobaï cæcæ cædänitapa. ¹⁵ Tæcæ cæcæ cæyōnānite wēnæ nē wiwa ewocadongä incæ tōmēnāni inānite nāemæ teded-inque, "Itota ingante do abopa. Ayæ Pabodo æcänō in-gää, ante do eñēmopa. Wæætē mīnitō guiquēnē æminidō imīnii."

¹⁶ Añongä wēnæ wiwa inongä ingante nē ewēnengä inte wiyaemæ tōmēnāni inānite to mao yao ongōn-ique bæ tacantapa. Mänömaï cædinque tōmēnāni weocoo gä tadongadinque tæi tæi pangä ate tōmēnāni weocoo ömaadāni inte wepæ taate wæd-inque oncodo tao wodii winōnānitapa. ¹⁷ Mänömaï batimpā, ante tedeyōnāni Epeto iñömō quëwēnāni oodeoidi incæ guidiegoidi incæ tōmänāni eñēninque ancaï guifñente wædänitapa. Inique mönō Awēnē Ito-ta emōwo wii ononque ante tededāni inte tōmengä emōwo æwocæte baï cædinque, Tæi piñægä inte emongampa, ante wædänitapa.

¹⁸ Ayæ nanguï ināni ñōwo wede pōnente badinque adoyōmō pōninque tōmänāni eñēñōnāni tōmēnāni nāni wēnæ wēnæ cædinō ante tōmänō ante edonque apænedinque, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædö, ante wido cædänitapa. ¹⁹ Ayæ idö inte nē yewænināni incæ pancadāniya adobaï pōnente badinque tōmēnāni nāni, Æbänō cæte yewænguii, ante yewæmōninta in-cæ adoyōmō ænte pōninque tōmänāni äñōnāni nē tånānitapa. Mänintacoo æpodö itædē cædinque pada-ta nāni æinta beyæ godonte ænānii, ante cōwä ayōnāni tincoenta miido ganca mänimpota nāni godonte æninta incæ nē tånāni agadānimpā. ²⁰ Mänö-maï nē pōnēnāni badinque waa cædāni inique mönō

Awēnē nānō änō ante godōmenque wayōmō wayōmō mao gode änāni eñēninque tōmengä ingante nāni pō-nencabo incæ yebæninque tæi piñænāni bagadānimpā.

²¹ Mänömaï cædāni ate Pabodo önōwēnenque pōnēninque, Mäatedōniabæ eñacæ godinque botō Acayabæ eñacæ godinque Eedotadēē gocæboimpā, ante pōnēninque, ayæ, Mänifñömō gote ate Odömā nāni quëwēñömō cōwē goquēnēmo imopa, anganta-pa. ²² Äninque tōmengä beyæ nē cædāni iñōnānite mēnaa inate Timoteo tönō Edaato inate apænedinque, Mäatedōniabæ gote ongōñōmīna botō Atiabæ wantæ quëwente pōmoeda, ante da godongä godatapa.

Epetoidi nanguï Yæ yæ änānipa

²³ Mänifñedē Epeto iñömō quëwēnāni iñömō, Itota Taadö mönō wido cæcæimpā, ante nanguï Yæ yæ änānitapa. ²⁴ Tōmēnāni, Mōnitō wængonguinä Diänä inampa, ante onquiyænä emōnō baï badōninque män-inca weca ædæ wæænte nē apænedāni inōnānimpā. Tōmēnāni quëwēñömō adocanque Deēmetedio nāni anongä iñömō padata aca podonte nē badongä inongäimpā. Tōmengä iñömō padatagæ æninque aca podonte badōninque, Mīni wængonguinä Diänä inante mīni tæiyæ waemō apæneincō baï impā, ante guyanconque badonte quëwēnongäimpā. Mänömaï badōñongä tōmengä tönō godongämæ cædāni wæætē wadāni inānite godonte æninque mänincoo beyæ tōmēnāni godonte æinta nanguï æninque quëwēnōnānimpā. ²⁵ Inique tōmengä tönō nē cædāni inānite ayæ wadāni adobaï cædāni inānite äñete pōnāni ate Deēmetedio iñömō tōmēnāni inānite apænecantapa.

"Iñānāni, do eñēmīnipa. Mönō badonte godōninque wadāni nāni pōnōninta nanguï æmompā. ²⁶ Ayæ nan-gui ināni Epeto inömō quëwēnāni incæ Atiabæ wodo tōmāmæ quëwēnāni incæ iingä Pabodo guiquēnē wapiticæ apænecä eñēninque edæ oda cædinque tō-mengä miñæ godānipa, ante do eñēmīnipa. Tōmengä iñömō, Önompoca badōninca wii wængonguiidi ināni-pa, ante tedecä apa quëwēmīnii. ²⁷ Mänömaï tedecä beyæ mönō badōnō ante wadāni nanguï ināni piinte anguināni awædö. Ayæ Diänä ñænænä wængonguinä iñōnante tōmengä ingante mönō apæneincō incæ, Önonconque impā, anguināni awædö. Ayæ godō-menque, Mönō wængonguinä Diänä waa pōni wæn-gonguinä inampa, ante Atiabæ tōmāo quëwēnāni tönō inguipoga tōmāo quëwēnāni nāni waa adōnā iñōnante wabānō wapiticæ tededinque godō piin-guināni badānipa, ante awædö."

²⁸ Ante Deēmetedio mänömainō ante apænecä eñēninque tōmēnāni ængui badinque ogæ teded-inque, "Epetoidi wængonguinä Diänä ñænænä inam-pa," ante wæætē wæætē ancaä änānitapa.

²⁹ Mänömaï padata në badönäni Yæ yæ änäni eñente wædinque mäniñömö quëwënäni tömänäni, Quiëmë bai cædänipa, ante acæte ante wadö pö wadö pö pogodo pönänitapa. Ponte ayönäni Mäatedöniabæ quëwente Pabodo tönö godongämæ në pönina Gayo tönö Aditadoco a ongöna adinque tömënäni tömëna inate bæi ongonte quingæ mao tömënäni näni aincönë ñænæcönë go guiidänitapa. ³⁰ Pabodo guiquënë mänömaï cædäni ate wædinque, Godongämæ ongönäni weca go guiidinque apæneceboimpa, ante cæyongante Itota ingante në tee empote quëwënäni wæætë, Wænompä, ante, Go guidämaï incæbiimpa, ante wææ cædänitapa. ³¹ Ayæ mänimæ awënëidi pancadäniya Pabodo æmigoidi inäni inte adobaï mämö tömengä ingante gode äninque, Bitö ædö cæte mäniñömö go guiquimii, ante wææ änänitapa.

³² Ìñonte godongämæ ongönäni guiquënë, Quinante pömoï, ante wodo tömänäni eñenämaï inänitapa. Pancadäniya, Ìimaï cæcæimpa, äñönänite wadäni guiquënë, Wadö bai cæcæimpa, ante wæætedö wæætë ante ogæ tededinque nanguï pönï Yæ yæ änänitapa. ³³ Yæ yæ äñönäni oodeoidi guiquënë Adecantodo ingante yæcado gö cædäni ongongä adinque godongämæ ongönäni pancadäniya tömengä ingante, Ìimaï cæcæimpa, änänitapa. Tömengä guiquënë tömënäni inänite wææ apæneceate ante, Apocænë iedäni, ante bai cædinque pipo pipo cæcantapa. ³⁴ Oodeo inongä inte mänömaï cæcampa, ante wædinque tömengä ingante eñenämaï inte tömänäni adoyömö ogæ tededinque, "Epetoidi wængonguinä Diänä ñænænä inampa," ante mäa ooda ganca adodö adodö ante nanguï änänitapa.

³⁵ Ayæ ate tömënäni awënë Tequedetadio incæ ancaa tömënäni inänite angä eñente apocænë cæyönäni tömengä, "Epetoidi eñemini. Tömäo quëwënäni mänömainö ante do eñenänipa. Mönö Epeto iñömö quëwencabo mönö wængonguinä Diänä apæneincö në aamö imompä. Ayæ tömengä awinca bai yewæmoinca öönædë mönö wæængainca adobaï në wææ cæmö imompä, ante adinque tömämæ quëwënäni do eñenänipa cæminii. ³⁶ Mäninö ante näwangä pönï impä, ante adinque, Babæ impä, ante ædö cæte anguinänii. Ìinque minitö eñenämaï mïni Yæ yæ änewënö ñimpo cædinque piyænë cæquënemini iminipa. ³⁷ Ìina mïni bæi ongonte ænte pönönina iñömö mönö wængonguinä Diänä apæneincönë guidämaï ina inte wënæ wënæ cædämaï inapa. Ayæ mönö wængonguinä Diänä inantedö ante wii wënæ wënæ ante piina apa quëwënänii."

³⁸ "Deëmetedio padatagæ näni badoncabo incæ wacä ingante, Wiwa cæbitapa, piinte wædänitawo. Edæ në apænte näni äincö cöwë wi ænete ongompä. Mänincönë në apænte änäni cöwë ongönänipa. Ìinque Deëmetedioidi në näni piinongä ingante mäniñömö ænte gote änäni eñeninque në apænte

änäni wæætë tömengä ingante do apænte angüenänäni inänipa. ³⁹ Ayæ apænte änäni, Ìionæ tömämïni godongämæ pöedäni, näni äñionæ bayonte minitö godömenque piinte äinëmïni inte mäñionæ ponte ämïni eñente apænte änäni ate minitö piyænë cæquënemini iminipa. ⁴⁰ Edæ ñöwoönæ mini Yæ yæ änewëninö ante awënëidi pöninque, Quinante mänömaï cæminii, ante äñönäni wæætë, Quiëmë beyæ cætimpä, ante mönö angæimpa. Tömënäni wæætë mönö imonte äninque, Minitö awënë ingante wido cæcæte ante cæminipa, ante piinäni wæcæ wæ." ⁴¹ Äninque godongämæ ponte ongönäni inänite tömengä angä gogadänipa.

Mäatedöniabæ godinque Pabodo Guidetiabæ gocampa

20 Mänii Yæ yæ ante näni änewënö iinque cædäni ate Itota ingante në tee empote quëwënäni inänite wæætë äñete pöñönänite Pabodo, Minitö ganca pönente godömenque cæcæminimpa, ante godö ædæmö apænecantapa. Ayæ, Ñöwo gobopa, ante Mäatedöniabæ gocantapa. ² Godinque tömengä mäniñömö quëwënäni inänite, Minitö ganca pönente godömenque cæcæminimpa, ante godö ædæmö apæneceate eñenänitapa. Mänömaï nanguï apænedinque tömengä mänimæ tömäo cægöninque wayömö mäo wayömö mäo apæneceate eñenäni ate Guidetiabæ gote pongantapa. ³ Mäniiñömö pöninque mäa go adoque apaicä quëwengantapa.

Ayæ, Tidiabæ goquimo, ante tæcæ ñænæ wipodë guicæ cæyongante wadäni, Oodeoidi bitö imite wænnoncæte ante cædänipa ataque. Ante wææ änäni wædinque tömengä, Botö wæætë adodö godinque Mäatedöniabæ wodo tebæ gocæboimpa, äninque taadonque gocantapa. ⁴ Goyongä tömengä tönö godongämæ godäni iñömö, adocanque Bedea quëwëningä inte Pidido wengä Topatede, ayæ wææ Tetadönica quëwëniina Aditadoco tönö Tegonto mënaa, ayæ wææ Dedebe quëwëningä Gayo tönö Timoteo mënaa, ayæ wææ Atiabæ quëwëniina Tiquico tönö Todopimo mënaa, mänimpodäni inänitapa. ⁵ Tömënäni täno godinque Todoa näni quëwëñömö pöninque mönitö wipodë ponguimöni ante ee ongönänitapa. ⁶ Mönitö guiquënë oodeoidi päo yedæ æmpoqui ömæmö i näni cængüionæ iinque baganca Pidipo iñömö quëwëninque wipodë ñænæmpodë go guiidinque wogaa godinque önompo æmæmpoque eönæ gote ate tömënäni weca Todoa pöninque önompo æmæmpoque go mëönaa quëwentamönipa.

Todoa iñömö Pabodo ponte apænecampä

⁷ Tömënäni näni guëmangüionæ go ate mönitö, Ñöwo gäwadecæ bayö Wængonguï itædë impä, ante päo godongämæ cæncæte ante æmongapaa æi wænömënæcapaa æi guiidinque tæ contatamönipa.

Pabodo iñömö baänæ ate gocæ cædingä inte æi guii tæ contadinque wantæpiyæ ayaönænēña pōni ayæ apæneca ēñentamōnīpa. ⁸ Wænömēnæcapaa mōni godongāmæ ēñengoncōnē gongapæncade bacoo ti wodōnote mæ ongōnīmpa. ⁹ Adocanque edēningä tōmengä emōwo Eotico ayamōnecāa tæ contate ongongantapa. Īnīnque Pabodo wantæpiyæ apæneyongä edēningä iñömö mōwocodē nanguī mōinente ayæ wangæ monte wænömēnæcapaa ongōnīnque yæipodē tæ go wæængantapa. Go wæænte do wængä adīnque tōmengä ingante yao ongonte mǎnānitapa. ¹⁰ Nāñe wænte oñōñongä Pabodo yæipodē wæænīnque, Quēwencæcāīmpa, ante cædinque wīni ænte pæ mangantapa. Ayæ nē pōnēmōni mōni caipæ īmōnite apænedīnque,

—Mīi quēwengä ingampa. Guīñente wædāmaī īedāni, angantapa.

¹¹ Ānīnque Pabodo wæætē adodō æmongapaa æidīnque pāo ænte pā ænte mōnitō tōnō godongāmæ cænīnque wantæpiyæ godōmenque apænecoñongä edæ ñāo batīmpa. Nāo ba ate Pabodo ñīmpo cæte wadæ gocantapa. ¹² Ayæ, Edēningä mīingä quēwengampa, ante ænte wadæ godīnque tōmēnāni wampo pōnēnīnque nanguī togadānīmpa.

Ōmaa que godīnque Pabodo Mīideto ganca pongampa

¹³ Pabodo guiquēnē taadonque gocæ cædinque mōnitō īmōnite apænecantapa. Mīnitō wipodē ñænæmpodē go guīdīnque māodāmæ wipodenque godāmæ goyōmīni, botō ōmaa que nāñe tebæ pōmoedāni. Atōnō iñömö pō wāi wocænte owoyōmīni botō iñömö ōmaa que pō adopodē guīibo ate gocæīmpa, angä Ao ante mōnitō tāno go guii tæ contadinque ōme tagamōnīpa. ¹⁴ Mǎnōmaī godīnque Atōnō iñömö pō wāi wocænte owoyōmōni tōmengä ōmaa que pō bee tēnīnque ñænæ wipodē adopodē pō guīite tæ contacā ate mōnitō godongāmæ wogaa godīnque Mīitidēne nāni quēwēñōmō pontamōnīpa.

¹⁵ Mǎniñōmō wāi wocænte monte ate ñāo ba wogaa godīnque mōnitō Quiyo ganca pōnīnque waōnæ ate wodo pænta godīnque wæætē Tāmo iñömö pōmōnīque go Todoguidio iñömö pōmōnīque go iñabæ guingä ate Mīideto pontamōnīpa. ¹⁶ Edæ, Ææmæ Pentecotee nāni änōmæ botō bequinque Eedotadēē eyepæ poncæte ante quingæ goquēnēmo īmopa, ante do āningä inte Pabodo ñōwo, Atiabæ wantæpiyæ ongōnīnque ædō cæte Eedotadēē eyepæ pōmaīmo. Ante pōnente wædinque, Epeto iñömö ti wæænāmaī yaatænque gocæboīmpa. Āñongä mōnitō tōmengä tōnō Epeto wodo tebæ godīnque Mīideto iñömö pontamōnīpa.

Epeto iñömö nē Picænāni īnānite Pabodo apænecampa

¹⁷ Mǎniī wipo ñænæmpo Mīideto iñömö wogaa pō wāi wocæ ate ti wæænīnque Pabodo wadāni īnānite da godōnīnque, Mīnitō Epeto iñömö tōmæwæ æidīnque Itota Codito ingante nē godongāmæ pōnēnāni weca godīnque tōmēnāni īnānite nē aadāni Picænāni īnānite āñete pōedāni. ¹⁸ Angä āñete pōñōnānite tōmengä, “Botō Atiabæ mā ponte quēwēnīnque botō goganca æbānō mīnitō weca waa cæte quēwēnōmoī, ante do ēñēmīnīpa. ¹⁹ Edæ oodeoidi, Wænoncæ, ānāni ēñēnīnque nanguī guīñente wæbo incæte botō, Ōnōmoque baī īmopa, ante pōnēnīnque Wængonguī beyænque nanguī cædinque Ca ca wædinque ee cætabopa. ²⁰ Īnīnque botō, Mīnitō beyænque quīnō waa inguīi, ante pōnēnīnque pæ wēenedāmaī inte do apænebo ēñēmīnitapa. Ayæ edæ tōmānāni ayōnāni odōmonte apænedīnque botō wacōnē māo wacōnē māo go guīdīnque apænebo ēñēmīnitapa. ²¹ Ayæ pancamīniya oodeoidi iñōmīnīte pancamīniya guīdiegoidi iñōmīnīte botō tōmāmīni īmīnīte apænedīnque īīmaī ante apænetabopa. Mīnitō, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante pōnente wædinque Wængonguī gāmænō pōnīnque mōnō Awēnē Itota Codito ingante pōnencæmīnīmpa, ante āmo ēñēmīnitapa. Mǎnōmaī tōmāā cætabopa, ante do ēñēmīnīpa.”

²² “Ñōwo guīquēnē Wængonguī Ōnōwoca angä ēñēnīnque Eedotadēē gocæboīmpa. Mǎniñōmō pōñōmote quīēmē baī bacæīmpa, ante pōnente wædīmo incæte ee gocæboīmpa. ²³ Ōnonque botō ñōwo wayōmō wayōmō nāni quēwēñōmō pōñōmote wadāni Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca tōnō apæneca ēñēnāni inte do botō īmote īīmaī ante wææ ānānīpa. Bitō tee mōnete nanguī caate wæquinque Eedotadēē gobīpa, ānāni ēñēnīnque mānīnque ante ēñēmopa. ²⁴ Incæte, Wængonguī waadete pōnō cædinque nānō cægāinō ante watapæ apænedīnque bitō, Nō pōnī īmpa, ante apænebi ēñencædānīmpa, ante mōnō Awēnē Itota doyedē botō īmote angacāīmpa. Īnīnque tōmengä nānō anganca īīnque cæcæte ante cæyōmote wænōnāni wæmo incæte botō, Godōmenque inguīpoga quēwenguēnēmo intabopa, ante wædāmaī incæboīmpa. Ayæ pogodo gote baī botō goquīnō tōmānō gocæte ante nanguī cæcæboīmpa, āmopa,” ante Pabodo apænecantapa.

²⁵ Ante apænedīnque tōmengä ayæ godōmenque apænecantapa. “Botō, Mōnō Awēnē Odeye do pongāīmpa, ante apænedīnque wayōmō māo wayōmō māo apænebo ēñēmīnitapa. Idæwaa apænebo ēñēnīmīni inte mīnitō ñōwo æmæwo botō awīnca amīnīpa. ²⁶ Mǎnōmaī beyæ botō ñōwoōnæ apænedīnque mīnitō īmīnīte īīmaī āmopa. Botō, Quēwencæmīnīmpa, ante cædinque anca apænebo incæte pancadānīya tōmēnāni nāni wīi ēñēnō

beyænque wentamö mongænte näni wænguinque goyönäni botö wæætë mäninö beyæ wentamö mongænāmaï imopa. ²⁷ Wængonguï, Ìimaï cæbo bacæimpa, ante nänö änö ante botö iñömö edæ pæ wëenedāmaï inte mīnitö imīnite tōmänö edonque pōni apænebo eñēmīnitapa.”

²⁸ “Mīnitö iñömö edæ nāmā wææ aadinque waa cæte quëwëedāni. Wængonguï Ōnōwoca mīnitö imīnite āninque, Ìināni cæningāidi bai inānīpa, ante nänö nē angāināni iñōnānite mīnitö wæætë nē aamīni inōmīni inte tōmēnāni inānite ædæmō wææ aadāni. Mōnō Awēnē Codito ingante näni godongāmæ pōnencabo inānite æncæte ante tōmengā nāmā wepæ godonte ængā ate Wængonguï quīnāni bagadānīmpa cæmīnīi. Mīnitö tōmēnāni inānite nē aamīni inte waa aadāni. ²⁹ Edæ botö do eñēmopa. Babæidi gāwæï ecate ade cænāni aminīpa. Edæ botö emō cæte gobo ate waodāni incæ babæidi cædāni mīni abai adobai wēnæ wēnæ cædinque mīni pōnencabo iñōmīnite ata cæpodāmaï incædānīmpa. Tōmēnāni babæ wapiticæ ānāni eñēnīnque mīni cabo incæ pancadāniya eñēnāmaï badīnque wadæ godāni wæcæmīnīmpa. ³⁰ Ayæ tōmēmīni mīni pōnencabo incæ pancadāniya, Mōnitö mīñæ poncæmīnīmpa, ante cædinque babæ wapiticæ odōmoncædānīmpa cæmīnīi. ³¹ Edæ wææ cæedāni. Botö, Mänōmaï bacæimpa, ante wadepo mēnepoga go adodepoque iñonte itædē incæ woyowotæ incæ ñīmpo cædāmaï inte Ca ca wædinque mīnitö tōmāmīni imīnite apænebo eñēnōmīnīmpa. Mänōmaïnō ante pōnēedāni,” ante Pabodo apænecā eñēnānitapa.

³² Āninque tōmengā, “Ìñānāni, botö mīnitö imīnite Wængonguï nempo ñōwo emō cæte gobo tamēñedāni. Tōmengā waadete nänö pōnō cædinō ante mōni apænedō ante eñente ewocamīni iñōmīnite tōmengā mīnitö imīnite godongāmæ cæcā ate tæi piñænte bacæmīnīmpa. Ayæ Wængonguï quimōni tōmāmōni tōnō mīnitö adocabomīni bayōmīnite tōmengā eyepæ da pōnongā ate mīnitö mōnitö tōnō godongāmæ æncæmīnīmpa. ³³ Botö iñömö æbānō quëwēmōi aedāni. Edæ wacā quī tīguitamō incæ oodo incæ weocoo incæ, Botö quī bacæimpa, ante cōwē æinēnāmaï inōmoīmpa. ³⁴ Edæ tōmēmō onompoca botö cædinō beyænque quiēmē ænguēnēmō ante eyepæ æninque quëwēnōmoīmpa. Ayæ botö tōnō godongāmæ cædāni nāni ænguēnēnō ante adīnque adobai botö tōmēmō onompoca cædinō beyænque æninque tōmēnāni inānite da godō da godō cæbo æninque quëwēnōnānīmpa. Mänōmaï botö cædinō ante do eñēmīnīpa. ³⁵ Mōnō Awēnē Itota incæ ìimaï ante apænegacāīmpa. ‘Māincoo æninque mōnō wædænque tomōmpa. Wæætë wacā ingante pædæ godōnīnque mōnō nanguī toquinque impa.’ Ante Itota nänö apænegāinō ante pōnēnīnque botö, Mänōmaï mōnō onompoca nanguī cædinque æninque wadāni nē ænguēnēnāni inānite mōnō pædæ godongæīmpa,

ante mīnitö imīnite cōwē odōmonte apænebo eñēmīnitapa.”

³⁶ Mänōmaïnō ante iīnque apænedīnque Pabodo tōmēnāni tōnō da guicapodīnque Wængonguï ingante apænecantapa. ³⁷ Ayæ tōmēnāni Ca ca wædinque, Waa goe, ancæte ante godongāmæ goto pōnīnque tōmengā ingante yaagō yaagō cædānitapa. ³⁸ Tōmengā nänö, Botö imote æmæwo aminīpa, nänö āninō beyæ godōmenque nanguī wædānitapa. Ayæ tōmengā ingante ñænæ wipo ganca ænte māodāni gogacāīmpa.

Pabodo Eedotadēē gocampa

21 Mōnitö tōniñadāni tōnō godongāmæ wægōnīnque Pabodo tōnō mōni goquīncabo iñömö, Wipo ñænæmpo do wogaa gocæ cæpa, ante adīnque edæ, Ñōwo gomōnīpa, ante tōmēnāni inānite emō cæte godīnque mānīmpodē go guītamōnīpa. Guīdīnque mōnitö tōingā wogaa godīnque Coto nāni quëwēñömö ponte tōmæwæ æite monte ate iīmō ate Ododata gomōnīque go Patada nāni quëwēñömö pontamōnīpa. ² Patada iñömö pō ti wæænte ayōmōni, Wipo ñænæmpo Pēnitīa goquīmpo impopa, ante adīnque mānīmpodē go guīdīnque wogaa gotamōnīpa. ³ Wogaa godīnque dipæmæ inō gomō ayōmōni wāā tēiwænē Tipidebæ a ongō adīnque tæcæpæ inō wodo tebæ wogaa gomōnīque go Tīdiabæ pontamōnīpa. Ayæ ñænæmpo mōni goīmpo Tīdo iñömö māincoo öwāaqui impa, ante eñēnīnque mōnitö māniñömö adobai ti wææntamōnīpa.

⁴ Ti wæænīnque mōnitö tōmēnāni quëwēñömö ponte ayōmōni Itota ingante nē tee empote quëwēnāni a ongōnāni adīnque mōnitö onōmpo æmæmpoque go mēōnaa iñonte tōmēnāni tōnō godongāmæ quëwentamōnīpa. Tōmēnāni guīquēnē, Wængonguï Tæiyæ Wæmō Ōnōwoca apænecā eñēnīnāni inte Pabodo ingante, Bitö wæquinque Eedotadēē iñömö gocæ cæbīpa, ante wææ ānānitapa.

⁵ Mänōmaï ante wææ ānāni eñēmōni incæte mōnitö, Mānīmpoönæque quëwenguēnēmōni intamōnīpa, ante adīnque wadæ gotamōnīpa. Īnīnque tōmēnāni nāni quëwēñömö yabæ inō tōmēnāni nāni wencabo tōmānāni ænte māodāni godīnque mōnitö emōnāiya pōnīnque godongāmæ da guicapodīnque Wængonguï ingante apænetamōnīpa. ⁶ Apænete ate mōnitö, Gomōnīpa, āninque go ñænæ wīpodē adopodē guīdīnque wogaa gocæ cæyōmōnīte tōmēnāni wæætë, Waa goedāni, āninque ocæ emænte tōmēnāni oncō godānitapa.

⁷ Mōnitö iñömö Tīdo iñömö wadæ tao wogaa godīnque Todēmaīda iñömö pō tōmæwæ æidīnque māniñömö nāni pōnencabo inānite adīnque mōnitö, Pōmōnīpa, āninque tōmēnāni tōnō adoönæque quëwentamōnīpa. ⁸ Īimō ate wadæ godīnque Tetadea nāni quëwēñömö pōnīnque Pedīpe oncōnē pō guīite quëwentamōnīpa. Wëēnēñedē Itota nänö nē

emiñænäni, Mönö pönencabo beyæ ante nē cædäni tiæte ganca inäni incædänimpa, ante näni Tiæte änonäni iñönäni adocä Pedipe tömënäni näni pönencabo beyæ ante nē cæcä inongä inte Codito waa pöni nänö pönö cægaïnö ante nē apæneccä inongäimpa.

⁹Tömengä wënäni baquedänique mengäa go mengäa iñönänite Wængonguī Önowoca pönö cæcä ate tömënäni Wængonguī beyæ nē apænedäni inönänimpa. ¹⁰Mönitö Pedipe weca tæönæ quëwëmöni ate wacä onguifængä tömengä ëmowo Agabo Wængonguī beyæ nē apænedongä inte Oodeabæ quëwente wææ pongantapa. ¹¹Mönitö weca pöninge tömengä Pabodo pacadeyænta æninqe nämä onompo goti wimpote wæi önöwa goti wëwadinque iïmaï ante apæneccantapa.

—Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önowoca botö imote æbänö ante apæneccä, ante apænebo ëñeedäni. Oodeoidi Eedotadëe nē quëwënäni iñömö ii pacadeyænta nē ëadingä ingante mänömaï goti wininqe oodeoidi inämaï inäni nempo pædæ godönäni æncædänimpa, ante do apæneccä ëñëmopa, ante Agabo apæneccantapa.

¹²Mänömaï apæneccä ëñëninque mönitö Tetadea quëwënäni tönö Pabodo ingante wææ wææ apænedinque, Eedotadëe godämaï imäwe. ¹³Ante wææ äñömönite Pabodo wæætë,

—Minitö iñæmpa Ca ca wæmïni ëñente wædinque wætawente awædö. Edæ Eedotadëe goyömote bæi ongonte goti winäni incæte wænönäni wæmo incæte botö iñömö ñimpo cædämaï inte mönö Awënë Itota ëmowo beyænque cöwë gocæboimpa.

¹⁴Ante mänömaï apæneccä ëñëninque mönitö anca wææ äñömönite Pabodo, Cöwë gocæboimpa, ante ñimpo cædämaï inte angä wædinque mönitö wæætë edæ, Wængonguī nänö äno bai bacæimpa, ante adinque mönitö ee ate pæ wëenetamönipa.

¹⁵Ïninqe mänimpoönæ mäniñömö quëwëninque, Ñöwo mönö Eedotadëe gocæimpa, ante cædinque Pabodo tönö godongämæ ee gotamönipa. ¹⁶Goyömöni Tetadea iñömö quëwënäni inte Itota ingante nē tee empote quëwënäni pancadäniya mönitö tönö godongämæ godinque, Näatöo oncönë owocæmïnimpa, ante mäninganca ænte mämönäni pö guitamönipa. Tömengä iñömö wää tēiwænë Tipidebæ nē quëwëningä inte dobæyedë Itota nänö nē emiñængä badingä inte quëwëngäimpa.

Tantiago weca Pabodo ëñacæ gocampa

¹⁷Tömengä oncönë pö guii mömönique go Eedotadëe pöñömöni mäniñömö quëwente nē pönänäni iñömö, Waa pömïni amönipa, ante todänitapa. ¹⁸Ayæ iïmö ate Pabodo tönö godongämæ möni poncabo Santiago weca ëñacæ gotamönipa. Tömengä weca pöñömönite nē pönänäni inänite nē aadäni nē Picænäni tömänäni adoyömö pönänitapa. ¹⁹Adinque

Pabodo, Waa quëwëmïni, äninque godömenque iïmaï ante apæneccantapa. Mëmöidi ëñeedäni, äninque, Botö oodeoidi inämaï inäni weca gote cæyömote Wængonguī iïmaï godongämæ waa cæcantapa, ante Wængonguī nänö cædinö ante tömengä adodö adodö ante apæneccä ëñënanitapa. ²⁰Ëñëninque nē aadäni Picænäni guiquënë, Wængonguī, Bitö waa pöni cæbitapa, ante godongämæ watapæ apænedänitapa. Ayæ Pabodo ingante wæætë apænedinque,

—Biwī ëñëmi. Oodeoidi æpodö miïdo ganca inäni ñöwo do pönente badäni abitapa. Tömënäni iñömö Wængonguī nänö wææ angainö ante tömänäni ëñente cöwë cædäni abitawo. ²¹Ayæ edæ bitö Pabodobi wënæ wënæ cædämaï iñömite wadäni bitö imitedö ante babæ wapiticæ godö oodeoidi inänite iïmaï ante tedewënäni ëñënanipa. Tömënäni, Pabodo wayömö wayömö godinque oodeoidi wabæca quëwënäni inänite bee tente odömöninqe iïmaï ante apæneccampa, ante tedewënänipa. Pabodo, Minitö wënäni inänite ëö togænämaï iedäni, äninque, Dodäni näni angainö miini ëñënö ante ñimpo cædäni, ante änewengampa, ante tedewënänipa. Ayæ godömenque äninque, Möitee wodi nänö wææ angainö ante wido cædäni, ante Pabodo änewengampa töö. Ante tömënäni bitö imitedö ante babæ ante tedewënänipa. Iñæmpa bitö mänömainö ante änämaï iñömite tömënäni oodeoidi inänite babæ ante apænedäni ëñënanipa cæbii. ²²Ïninqe, Pabodo do pongäimpa, ante oodeoidi do ëñenguinäni inänipa, ante pönente wædinque mönitö ñöwo, Æbänö cæte wææ cæquii, ante wæmönipa. ²³Ïninqe, Pabodo nö cæcä iñongante wadäni babæ wapiticæ tededänipa, ante oodeoidi ëñencædänimpa, ante wææ cædinque bitö iïmaï cæcæbiimpa ämönipa.

“Pabodo ëñëmi, änänitapa. Mönitö weca onguifænäni mengäa go mengäa inäni ñöwo ongöninqe, Wængonguī beyænque ante cöwë cæcæmönimpa, ante nē äninäni inte tömënäni näni äninö bai iinqe cæquinäni inänipa. ²⁴Tömënäni, Mönitö äninö ante do iinqe cædimöni inte wentamö mongænämaï imöni acædänimpa, ante cædinque, Wængonguī qui, ante godoncæ cædänipa. Ïninqe bitö iñömö mäniñäni inänite ænte godinque tömënäni tönö godongämæ, Wængonguī qui, ante godöe. Ayæ bitö eyepæ pædæ godömi æninqe tömënäni näni godonguënenco godonte æninqe, Wængonguī qui, ante godöninqe tömënäni ocaguī tömanguī ocäa pöni ëö tocate incædänimpa. Bitö mänömaï tömënäni tönö iñacabo cædinque Möitee wodi nänö angainö bai cæbi adinque oodeoidi wæætë, Æ, Pabodo nö cæcä iñongante wadäni iñömö babæ wapiticæ tededänipa, ante ëñencædänimpa,” ante nē Picænäni änänitapa.

²⁵“Ayæ oodeoidi inämaï inäni guiquënë nē pönänäni badinque æbänö cæquënënanäni inänipa, ante pönente wædinque mönitö do godongämæ pönëninque tömënäni inänite iïmaï ante yewæmontamönipa.

Wadäni, Wængonguïidi qui, ante cænguï näni cönön-incoo ante mīnitō cænāmaï gomō aedāni. Wepæ owemōingā adinque cæningā ñē wimencate wæningā adinque cænāmaï iedāni. Ayæ nänōogængā ināmaï iñongante mīnitō godō guëa mōnāmaï iedāni, ante do yewæmontamōnīpa,” ante nē aadāni Picænāni Pabodo ingante apænegadānīpa.

Wængonguï oncönē Pabodo ingante bæi ongönānīpa

²⁶ Ìimō ate ñäö bayonte nē aadāni Picænāni näni ānīnō baï ēñente cædinque Pabodo mengāa go mengāa ināni inānite ænte mäocā gote cæyönāni tō-mengā nänō tæiyæ waëmō baquinque ante tōmēnāni tönō Mōitee wodi nänō wææ angaiñö ante ēñente cæcantapa. Mänōmaï cædingā inte tōmengā Wængonguï oncō ñænæncō yabæcönē go guiidinque māniñömō cædāni inānite apænedinque, Mōnitō adoque Wængonguï itædē go ate Mōitee wodi nänō angaiñö iinque cæmōni ate iināni iñömō, Wængonguï qui, ante baō pædæ pönōnāni æninque tancæminīpa, ante Pabodo tōmēnāni beyæ ante apænegadānīpa.

²⁷ Ayæ önōmpo æmæmpoque go mēōnaa nänō ān-impōōnæ wodo iinque ba ate oodeoidi Atiabæ quēwente nē pönināni guiquēnē Wængonguï oncō ñænæncō yabæcönē ponte ayönāni Pabodo a ongongā. Adinque māniñömō önōnque ongönāni inānite, Mönō piinte cæcæimpa, ante ānāni ēñēninque iināni wæætē ænguï badānīpa. Ayæ Pabodo ingante bæi ongonte, ²⁸ aa pedinque tōmengā ingante nē piinte ānāni iñömō, “Idægoidi cōwā aedāni” ante, “Ìingā ingampa cæminii. Pō godongāmæ cædāni. Tōmengā inguipoga tōmāo godinque tōmāmæ quēwēnāni inānite māo apænedinque iimāinō ante tedewengampa. Idægoidi wēnæ wēnæ cædāni inānīpa, ante cōwē ānewengampa. Wængonguï oncō ñænæncō incæ önōnconque impa, angampa. Ayæ Wængonguï nänō wææ angaiñö ante mōnō ēñēnāmaï ingæimpa, ante tōmengā ānewengampa tōō. Ayæ iñömō oncō tæiyæ waëmō oncō iñonte tōmengā wæætē guidiegoidi inānite ænte māmō iincönē guiidinque otænē öñō baï cæcantapa cæminii,” ante piinānīpa.

²⁹ Do edæ wacā Todopīmo iñömō Epeto iñömō quēwēningā inte Eedotadē pōninque Pabodo tönō cægōna inōnānīpa. Mänōmaï guëa cægōna adinque oodeoidi, Æ, iingā oodeocā ināmaï iñongante Pabodo do Wængonguï oncō ñænæncō yabæcönē ænte mā-mongā wāänē guiibaingampa, ante wawique pōnēn- inque mānīnō ante wapiticæ apænedānīpa.

³⁰ Mänōmaï ante ānewēnāni ēñēninque Eedotadē quēwēnāni tōmāo iñömō Yæ yæ āninque pogodo pönānīpa. Ponte Wængonguï oncō ñænæncō yabæcönē māo pō guiidinque Pabodo ingante bæi ongonte æninque oncodo wēā mantao godinque odemō do tee mōnedānīpa. ³¹ Ayæ godōmenque,

Wænongæimpa, ante tæcæ cæyönāni adocanque mæi odōmāno tontadoidi awēnē cōmantante ingante apænegadānīpa. Eedotadē tōmāo Yæ yæ āninque pogodo pönānīpa cæbii. ³² Ante mæi angā ēñente wædinque awēnē cōmantante iñömō tontado capitāoidi tontadoidi inānite, Pōedāni, āninque nē Yæ ānāni weca pogodo wææ do pönānīpa. Ìinque awēnē cōmantante tönō tontadoidi do wæænte pönānīpa, ante adinque wadāni wæætē Pabodo ingante nē tæi tæi pānīnāni inte ñōwo ñimpo cædinque ee adānīpa. ³³ Pabodo weca pōninque awēnē cōmantante angā ēñēninque tontadoidi wæætē Pabodo ingante bæi ongōninque yaëmengō mēmēña goti winānīpa.

Awēnē cōmantante iñömō, Æcānō ingāi, ante ayæ, Quinō wēnæ wēnæ cæcāi. ³⁴ Åñongante pancadāniya, Ìimaï cæcantapa, āñōnāni wadāni wæætē, Wīi iimāi wadō cæcantapa, āninque wææ wææ āñōnānite tontadoidi awēnē cōmantante iñömō, Nōingā ante æbānō cæte ēñenguimoo, ante wædinque tontadoidi inānite angā ēñēninque Pabodo ingante tōmēnāni wææ cæte iñömō ænte mæicæte ante cædānīpa. ³⁵ Ænte godinque tēwaimpa ganca tæcæ pōñongante godongāmæ ongönāni godōmenque ænguï badinque wīwa cæcæ cædāni wædinque tontadoidi wæætē Pabodo ingante wææ cædinque önōnancapæ ængō cædinque adimongā næænte mæidāni tēwaimpaa æicantapa. ³⁶ Ayæ tōmānāni edæ tee empote pönāni iñömō Yæ yæ āninque, “Cōwē wido cæcæimpa,” ante ancaa ānānīpa.

Pabodo nāmā wææ apænegadānīpa

³⁷ Wææ cætiñömō tæcæ mangui guicæte ante cæyönāni Pabodo iñömō tontadoidi awēnē cōmantante ingante apænedinque,

—Bitō Ao āmi ēñente ate botō adodeque bitō imite apænegadānīpa.

Åñongante,

—Ìñæmpa bitō guidiego tededō tedebi imitawo.

³⁸ Bitō iñæmpa equitobi inōmi inte edæ doyedē, Wido cæcæimpa, ante cædinque nē, Wænongæimpa, ante nāni ānincabo iñōnānite coatodo mīido ganca ināni inānite önōmæca ænte māobi godānīpa. Botō ayōmo bitō adobi imitapa tōō.

³⁹ Åñongante Pabodo wæætē,

—Ìñæmpa botō waobo ēñagaïmo inte oodeobo inōmo imopa. Botō wīi önōñōmonque ēñagaïmo imopa. Tiditiabæ Tadoto nāni nanguï quēwēñömō ēñagaïmo imopa cæbii. Ao āmi ate botō iināni inānite apænebo ēñēmañānīpa.

⁴⁰ Åñongante Ao angā ate tēwaimpaa adiyæ gongæninque godongāmæ ongönāni inānite Pabodo, Apocænē iedāni, ante baï cædinque compo compo cæcā. Adinque tededāmaï ongönāni ate tōmengā ebe-

deoidi näni tededö tededingue iïmaï ante apæneca ëñënanitapa.

22 "Botö tönïñamini imini ëñëedäni. Botö wæm-pomïni imini botö nämä wææ apænebo ëñëedäni."

² Ante Pabodo ebedeo tededö apæneca ëñëningue tömënanï, Æ mönö tededö apænecampa, ante wæd-ingue godömenque ëamonca nöwæ ongöñönäni tö-mengä iïmaï ante apænecantapa.

³ "Botö iñömö oodeobo ingaïmo imopa. Tiditiabæ Ta-doto iñömö ëñagaïmö inte botö Eedotadëe ponte pæ-gaboï aedäni. Iñömö pædïngue Gämadedo në odö-mongä weca adïmo inte botö mönö mæmæidi näni wææ angaïnö ante ædæmö ëñëningue adodö ante ëñente cæte pægaboïmpa. Minitö, Wængonguï beyæ ante mönö cöwë cæcæïmpa, ante ñöwoönæ cæmïni-pa. Minitö cæmïni bai botö adobaï Wængonguï beyæ ante cæcæte ante cöwë nanguï cædïngue quëwengaboïmpa. ⁴ Ìnïngue, Itota öönædë godö Taadö bai ingampa, ante në pönënanï inänite botö, Pæ-mo wæncædänïmpa, ante togænte pangaboïmpa. Onguïñænäni incæ onquiyænäni incæ tömänäni inänite bæi ongöningue botö wadäni nempo pædæ godömo æningue tömënanï wæætë në pönënanï inänite mæo tee mönedäni wægadänïmpa."

⁵ "Mänömaï cædïngue botö, Godömenque Daämaco iñömö godïngue botö, Taadö, ante në pönënanï inänite bæi ongönte goti winte adodö Eedotadëe iñömö ænte mämö pædæ godömo æningue awënëidi wæætë tömënanï inänite pänäni wæcædänïmpa, ante cætabopa. Mänömaï cæcæte ante cæbo adïngue, Wængonguï quï, ante në godongä ñænængä pönï inongä tönö në aadäni näni Picæncabo tönö Ao äñ-ingue, Mönitö tönïñadäni Daämaco iñömö quëwënäni acædänïmpa, ante cadota ante yewæmönäni ænte gotabopa. Ìnïngue, Botö æbänö cæboo, ante në agaïnäni inte awënëidi incæ edæ, Pabodo näwangä angampa, ante ñöwo në apænequënënanï inänipa," ante Pabodo angantapa.

Botö wëenë pönëwengäïnö ante ñïmpo cædïngue wadö ante pönëmopa, ante Pabodo apænecampa
(Näni Cægaïnö 9.1-19, 26.12-18)

⁶ Äningue Pabodo, Iïmaï cægaboïmpa, ante godö-menque apænecantapa, "Botö taadö godïngue tæcæbæcä iñonte Daämaco obo ponte ayömotë öönædë iñontobæ ñäö botö weca pö godongämæ guïnä gongæ ate wædïngue, ⁷ botö guidömemæ tæ go wææntabopa. Ayæ ëñëñömotë, 'Taodo, Taodo. Botö imote quïnante togænte pämiï.' ⁸ Äñongante, 'Awënë, æbidö inömi imiï.' Ante wæyömotë tömengä, 'Itota Näatadeta quëwënïmo inte mänïmodö bitö në togænte pänömo imopa,' ante apænecantapa. ⁹ Mänö-maï apæneyongä botö tönö godongämæ godäni guiquënë ñäö gongænque adïngue botö imote në apæneca nänö tededö ante ëñënamäi inänitapa.

¹⁰ Botö iñömö, 'Awënë, quïnö cæquënëmo imoo, ante ämi ëñëmoe.' Äñömotë mönitö Awënë wæætë, 'Bitö ængæ gantidïngue Daämaco iñömö goe. Botö, Taodo iïmaï cæcæcäïmpa, ante wacä ingante Daämaco iñömö në quëwengä ingante do apænebo ëñengampa cæbii. Bitö Daämaco iñömö gote ongöñömi tömengä wæætë bitö imite apæneca ëñente cæcæbiïmpa,' an-gantapa. ¹¹ Ayæ ñäö gongæ adïngue botö bee wodö-monte bai bayömotë botö tönö godongämæ godïnanï wæætë töö æmænte Daämaco iñömö mäodäni gotabopa," ante Pabodo apænecantapa.

¹² Mänömainö ante apænedïngue Pabodo godö-menque apænecantapa. "Mänïñömö gote ongöñömo wacä tömengä ëmöwo Änäniya botö weca ponganta-pa. Tömengä iñömö Wængonguï ingante guïñente wædongä inte dodäni näni wææ angaïnö ante cöwë ëñente cæcä inongäïmpa. Ìnïngue oodeoidi mänïñömö quëwënäni tömänäni tömengä ingante waa adönänïmpa. ¹³ Tömengä iñömö botö weca pö næ gongæningue, 'Taodo, bitö botö biwï imi, ñöwo waa bamonte ae.' Tæcæ äñongante botö æmö adïngue tö-mengä ingante waa atabopa. ¹⁴ Tömengä ayæ apænedïngue, 'Mönö mæmæidi Wængonguï incæ, Botö æbänö cæquïmo imoo, ante botö pönente an-gaïnö ante bitö ëñencæbiïmpa, ante cædïngue bitö imite apænte ængampa. Ayæ, Mönö nö cædongä in-gante tömëmi acæbiïmpa. Adocä apæneca ëñencæbi-ïmpa, ante cædïngue Wængonguï bitö imite do apænte ængampa. ¹⁵ Ìnïngue në adïmi inte në ëñëmi inte bitö iñömö edæ bitö adïnö ante bitö ëñëninö ante, Näwangä ïmpa, ante tömämæ quëwënäni inänite mæo apænebi ëñencædänïmpa. ¹⁶ Nöwo iñömö quïnante a ongömii. Ængæ gantidïngue Itota ëmöwo apænedïngue, Wënæ wënæ botö cædö pönö ñä mënongabi quëwëmoe, äningue æpænë guïie.' Ante Änäniya angä ëñëningue botö æpænë guïtabopa," ante Pabodo apænecantapa.

Oodeoidi weca gotabopa, ante Pabodo apænecampa

¹⁷ "Ayæ ate adodö Eedotadëe pontabopa. Ayæ Wæn-gonguï oncö ñænæncö yabæcönë go guïdïngue Wæn-gonguï ingante apænedïngue botö ate bai cæwënente ayömö, ¹⁸ mönö Awënë botö imote iïmaï ante apænecantapa. 'Bitö botö imote ante nö apænebi in-cæte iïnäni ëñënamäi inäni inte Baa anguïnanï inänipa cæbii. Nöwo Eedotadëe quingæ wodii tao gobæwe.'

¹⁹ Äñongante botö, 'Awënë ëñëmi, antabopa. Oodeoidi odömöincönë wacönë wacönë go guïdïngue botö bitö imite në pönënanï inänite mæo tee mönedïngue tæi tæi pänïmo imopa. Mänömaï ïmpa, ante iïnäni do ëñënanïpa. ²⁰ Ayæ, Itota incæ näwä Awënë inongä ingampa, ante në apæneca iñongante Etebä wodi in-gante wænönäni wæñongä botö edæ Ao äningue në wænönäni weocoo aate a ongontabopa, ante tömënanï do agaïnäni inte botö imote waa aquïnanï

inänipa.' ²¹ Ante wææ apænebo incæte Wængongui Awënë wæætë, 'Nöwo goe, ämopa, angantapa. Gobæ oodeoidi inämaï inäni weca bitö imite da godömo gocæbiimpa,' ante da godongä gotabopa," ante Pabodo apænecantapa.

Pabodo tontadoidi awënë cömantante weca ongongampa

²² Pabodo, Oodeoidi inämaï inäni weca angä gotabopa, ante nänö apænedi ganca godongämæ ongönäni ëñëë gönänitapa. Wæætë mäniine apænecä ëñente wædinque tömänäni yedæ äninque, "Oodeoidi inämaï inäni weca godingä iñömö edæ quëwënämaï inguënegä awædö. Tömengä ingante mönö wo ëwengæimpa." ²³ Äninque tömënäni godömenque ængui badinque Yæ yæ äninque nämä weocoo yabæ-cooque gäni tadongadinque wancæ wancæ cædinque onguipo guidimö ö æninque wo ææntodö wo ææntodö ancaa cædänitapa. ²⁴ Mänömaï ængui bate wënæ wënæ cædäni adinque tontadoidi awënë cömantante angä ëñëninque Pabodo ingante wææ cæte iñömö manguidäni guicantapa. Ayæ, Quinö wënæ wënæ cæcäi ante piinte änänii, ante ëñencæte ante tontadoidi inänite apænedinque, Minitö cöwë cædinö bai cædinque tæi tæi pämini caate wædinque Pabodo tömää tömengä cædinö edonque pönii apænecä ëñencæboimpa, angantapa. ²⁵ Eñëninque tömengä ingante pancæte ante æmontaimenca tæcæ goti wininque ñö cæyönäni Pabodo iñömö tontado awënë capitäo mäniñömö ongongä ingante apænedinque,

—Iñæmpa apænte änämaï iñönäni botö odömäno onguifæmo iñömote quimæ päwëminii. Mänömainö cædinque minitö awënëidi näni wææ angainö ante dicæ ëñente cæminiyaa.

²⁶ Äñongä capitäo wæætë awënë cömantante weca godinque,

—Iingä iñömö odömäno onguifængä inongä ingä атаке. Nöwo æbänö cæquimii. ²⁷ Angä ëñente wædinque cömantante iñömö Pabodo weca pöninque tömengä ingante,

—Bitö näwangä odömäno onguifæmi imitawo.

Äñongante Pabodo,

—Ao, bitö ä bai botö mäniimodö imopa, angantapa.

²⁸ Pabodo apænecä ëñëninque cömantante wæætë,

—Botö guiquënë odömäno inämaï ëñagaïmo inte mäninö bacæte ante cædinque nanguï godömo æninque odömänoidi wæætë botö imote, Odömänobi imipa, ante yewæmönäni bagaboimpa.

Apænecä ëñëninque Pabodo wæætë,

—Botö guiquënë odömänobo ëñagaïmo inte edæ odömänobo inömo imopa, ante apænecantapa.

²⁹ Mänömaï apæneyongä nê pancæ cædinäni guiquënë do tömengä ingante emö cæte wadæ godänitapa. Ayæ cömantante iñömö, Pabodo odömäno onguifængä iñongante botö ämo yaëmen-

gonca goti winänipa töö, ante guifente wædinque, Botö awënëidi piinäni wæcæ wæ, ante wægacäimpa.

Oodeoidi näni Apænte Äincabo weca Pabodo ongongä

³⁰ Iimö ate cömantante iñömö, Quinö Pabodo wënæ wënæ cæcäi ante oodeoidi piinte änänii, ante ëñencæte ante Pabodo ingante äñecä ta pongantapa. Ayæ, Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö oodeoidi tömënäni näni nê Apænte Äincabo inänite äñete godongämæ ponte ongöñönäni Pabodo ingante ænte mäwæ tömënäni weca gö cæcä gongængantapa.

23 Pabodo iñömö oodeoidi näni nê Apænte Äincabo inänite gomö adinque,

—Botö mëmöidi ëñëedäni. Botö mimö entawente nämä apænte cædinque Wængongui beyæ botö cæquënëno ante wëenëñedë iinque cædinque cöwë ñöwo ganca adobaï cædinque quëwëmopa.

² Ante mänömaï apænecä ëñente wædinque, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönii inongä Änäniya guiquënë Pabodo gäänë ongönäni inänite apænedinque, Önöneca tæi tæi tadeedäni, angantapa.

³ Äñongä Pabodo wæætë,

—Bitö iñæmpa botö imote apænte ancæte ante Möitete wodi nänö wææ angainö ante cæbitawo. Incæte adode nänö wææ angainö ante ëñënämaï inte bitö edæ, Tæi tadeedäni, ante pönö ämi awædö. Bitö weocoo waëmoncoo ëñabi incæte mimö wentamö entawëninque cæyömite Wængongui bitö imite näëmæ tæi tadecæcäimpa töö.

⁴ Ante apænecä ëñëninque Pabodo gäänë ongönäni wæætë,

—Bitö iñæmpa, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönii iñongante quimæ tedewëminii.

⁵ Äñönänite Pabodo wæætë,

—Botö töniiñadäni ëñëedäni. Botö, "Waadäni awënë iñongante tömengä ingante wënæ wënæ tededämaï incæbiimpa," ante do wææ yewæmongatimpa, ante do ëñëmopa. Iinque botö, Iñömö ongongä, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönii inongä ingampa, ante ëñënämaï inte botö mänömainö ante apænetabopa.

⁶ Ante apænedinque Pabodo, Iinäni pancadäniya Tadoteoidi iñönänite pancadäniya Paditeoidi inänipa, ante adinque tömënäni näni nê Apænte Äincabo inänite aa pedinque,

—Botö mëmöidi ëñëedäni. Botö Paditeo wëmo nê ëñagaïmo inte botö mëmpo Paditeo nänö ingaï bai botö adobaï Paditeobo inömo imopa. Mänimodö inömo inte botö, Mönö ñäni ömæmonte watapæ quëwengæimpa, ante pönëmopa. Iinque mäniine botö pönëno beyænque botö imote apænte äninque minitö pancæ cæmini awædö, angantapa.

⁷ Pabodo mänömainö ante apæneca ēñente wæd-
inque Paditeoidi tönö Tadoteoidi dodäni näni pö-
nengainö ante wæætedö wæætē ānewēn-
inque Paditeoidi nänēnē Tadoteoidi nänēnē näni cabo näni cabo
badānitapa. ⁸ Īīmaī impa. Tadoteoidi guiquēnē, Mē-
woga waomö ewocamö inte mönō ñāni ömæ-
mongæimpa, ante, Babæ ancædö, ante Baa ān-
inque, Önöwocaidi tönö anquedoidi Wængongui weca
owodānipa, ante adobaī edæ Baa ānāni inönān-
impa. Paditeoidi guiquēnē mēnea ante pönēn-
inque Ao ānāni inönānimpā. ⁹ Īn-
inque wadö wadö tedete ogæ te-
deyönānite Paditeoidi tömēnāni nē odömōnāni pan-
cadāniya ængæ gantidinque,

—Īingā iñömō mōnitō ayömōni wēnæ wēnæ cædā-
maī ingampa tōö. Wæætē edæ anquedo incæ wacā
önöwoca incæ Wængongui weca owocā inongā inte
tömengā ingante apæneca īmaingampa ānewēmīni.

¹⁰ Ante nanguī ogæ te-
deyönāni tömānāni godō-
menque Yæ yæ ānāni ate wæd-
inque tontadoidi awēnē cō-
mantante iñömō, Pabodo ingante
æmæmæ inö tōö godö cæd-
inque æi guifñænāni wæ-
maingampa. Ante pönente
guifñente wæd-
inque tontadoidi inānite
angā wæænāni ate, Pabodo
ingante bæi ongonte ö æn-
inque wææ cæte iñömō ænte
mæi tee möneedāni, angā
ēñente tee mönedānitapa.

¹¹ Īimö ate woyowotæ mönō
Awēnē iñömō Pabodo
weca ponte apæne-
cantapa. “Pabodo, Guifñente
wædāmaī incæbiimpā. Bitö
doyedē Eedotadēē iñömō
botö imotedö ante apæne-
dinque, Nāwā Awēnē inongā
ingampa, ante apænebitawo.
Ñöwo iñömō do bitö
apænedö bai Odömā iñömō
godinque adobaī apæne-
cæbiimpā,” angantapa.

Pabodo ingante wængæimpa, ante cædānipa

¹² Ñāö bayonte Oodeoidi
pancadāniya guiquēnē
godongāmæ pönēn-
inque īmaīnō ante Ao
ānānitapa. Cænāmaī
bedāmaī inimo inte mönō
Pabodo ingante wængæ-
impa, ante cæd-
inque, Pabodo mīi
quēwēñongante mönō
cabo incæ æcānō cæna
æcānō beda māningā
nānō wænguinque cæ-
campa.

¹³ Onguifñænāni nē
ānāni iñömō coadenta
ganca ināni ayæ godō-
menque nanguī ināni
godongāmæ pönēn-
inque mänömaī ānewēn-
inque cædāni inānitapa.

¹⁴ Īināni iñömō, Wængongui
quī, ante nē godōnāni
ñænænāni tönō nē
aadāni nāni Picæncabo
weca godinque īmaī
ante apænedānitapa.

—Mōnitō godongāmæ
Ao ān-
inque, Pabodo ingante
wængæimpa. Edæ mīi
quēwēñongante æcānō
cæna æcānō beda nānō
wænguinque, ante
āmōnipa cæmīni.
¹⁵ Mīnitō tönō wadāni
mīni Apænte Āncabo
inömīni inte mīnitō
iñömō, Pabodo æbānō
cæcāi, ante ædæmō
ēñencæte ante wæte
bai apænedinque
tontado awēnē cō-
mantante ingante
babæ ante āmīni
ēñēn-
inque tömengā
wæætē Pabodo
ingante mīnitō
weca ænte poncæ
cæcæcāimpa,
āmōnipa. Mänömaī
babæ

āmīni ēñente cæd-
inque cōmantante
wæætē Pabodo
ingante māwængā
tæcæ wææñongante
mōnitō guiquēnē
taadö wææ wānōn-
inque bæi ongonte
edæ wænömōni
wæncæcāimpa
āmōnipa.

¹⁶ Āñōnāni Pabodo
nānōwāa iñömō
edæ do ēñen-
gantapa. Ēñēn-
inque tömengā
tontadoidi nāni
wææ cæte iñömō
do go guidinque
Pabodo ingante
apæneca. ¹⁷ Ēñēn-
inque Pabodo
wæætē tontadoidi
awēnē capitāo
ingante apæne-
dinque,

—Īingā edēningā
ingante mīnitō
awēnē cōmantante
weca ænte
manguibi guicæ.
Tömengā cō-
mantante ingante
adodeque
apæne-
cæcāimpa.

¹⁸ Angā Ao ān-
inque capitāo
wæætē māningā
edēningā
ingante ænte
guidinque
cōmantante
ingante apæne-
cantapa.

—Pabodo mönō
nē tee mönedongā
iñömō botö
imote aa pedinque
īmaī angantapa.
Īingā edēningā
ingante awēnē
cōmantante
weca ænte
māobi guid-
inque tömengā
awēnē ingante
adodeque
apæne-
cæcāimpa,
angantapa.

¹⁹ Ante apæneca
ēñēn-
inque cōmantante
iñömō edēningā
ingante tōö
æmænte nänēnē
māocā goyon-
gante,

—Botö imote
æbānō apæne-
cæte ante pōmīi.

²⁰ Āñongante,

—Awēnē ēñēmi.
Oodeoidi
godongāmæ
pönēn-
inque īmaī
babæ cæcæte
ante cædānipa.
Tömēnāni,
Pabodo æbānō
cæcāi, ante
ædæmō ēñen-
cæte ante bai
apænedinque
bitö imite
babæ ante
apæne-
cæcædāni-
pa. Bitö
īmō ate
Pabodo
ingante
tömēnāni
nāni nē
Apænte
Āncabo
weca ænte
poncæbiimpā,
ante cæd-
inque
babæ
cæcæte
ante
cædānipa.
²¹ Tömēnāni
iñömō,
Pabodo
mīingā
quēwēñongante
æcānō
cæna
æcānō
beda
nānō
wænguinque,
ante
nē
ānōnāni
inte
edæ,
Wængæ-
impa,
ān-
inque
cædānipa.
Adodāni
nāni
cabo
incæ
coadenta
ganca
onguifñænāni
wænon-
cæte
ante
taadö
do
wææ
wānōn-
inque
edæ,
Wænōmō
wæncæcā-
impa,
ante
edæ
a
ongōnā-
nipa
cæbii.
Tömēnāni,
Bitö
æbānō
Ao
anguimi,
ante
ēñen-
cæte
ante
ponte
ānewēñōnāni
bitö
iñömō
wæætē
tömēnāni
nāni
ānō
bai
cædāmaī
incæbiimpā
āmopa.

²² Ante edēningā
apæneca
ēñēn-
inque
cōmantante
iñömō,
Bitö,
Awēnē
ingante
ante
mänōmaī
apænetabopa,
ante
wacā
ingante
apænedāmaī
pæ
wēnecæbiimpā.
Ñöwo
edæ
goe,
angantapa.

Pedique weca Pabodo ingante ænte māodāni gocampa

²³ Edēningā
ingante
mänōmaī
angā
gocā
ate
cōman-
tante
wæætē
awēnēna
capitāona
mēnaa
inate
aa
pecā
pōñōnate
tömēna
inate
īmaī
angantapa.
Mīnatō
ñöwo
tontadoidi
önöwa
nē
godāni
dotiento
ganca
ināni
tönō
cabayo
mongænte
nē
godāni
tetenta
ganca
ināni
ayæ
tapa
nē
næænāni
dotiento
ganca
ināni
tönō
mānim-
podāni
inānite
īmaī
ancæmīn-
aimpā.
Mīnitō
ñöwoonæ

eyepæ cædinque wantæ wantæ guiñongä wadæ godinque Tetadea ganca goedäni, ante da godömina tao gocædänimpa. ²⁴ Ayæ Pabodo beyæ cabayoidi ämi ænte gocædänimpa. Tömengä ingante wææ aadinque pancabaa awënë gobedönadodo Pedique weca ämina ænte mäodäni cabayo mongænte adimongä gocæcäimpa. ²⁵ Äninqe awënë cömantante iñömö cadota ante iimai ante yewæmongantapa.

²⁶ Pedique eñëmi.

Bitö acæbiimpa, ante botö Codaodio Ditia inömo inte ñowo yewæmömopa. Bitö nê gobedönadodo awënë inömi inte waëmö pöni imipa, ämopa. Waa quëwencæbiimpa, ämopa.

²⁷ Iingä ingante oodeoidi bæi ongonte wænoncæ cæyönänite botö wæætë, Iñæmpa iingä iñömö odömäno onguiñængä ingampa, ante do eñente wædimo inte tontadoidi tönö godinque tömengä ingante gä pe æmpote ö ænte wææ aatabopa. ²⁸ Ayæ oodeoidi, Pabodo wënæ wënæ cæcäi, ante quinänte piinte änänii. Ante eñencæte ante cædinque botö tömengä ingante tömënäni nâni nê Apænte Äincabo weca ænte gotabopa. ²⁹ Ænte gote eñëñömo tömënäni dodänique nâni angainonque ante, Pabodo eñëñämaï cæcampa, ante piinte änäni wætabopa. Ininque botö ayömote tömënäni, Pabodo nânö wænguinque nânö tee mönequinque wënæ wënæ cæcampa, ante piininque önonquedö ante cædänipa, ante awædö. ³⁰ Nöwo iñömö, Iingä onguiñængä ingante wænoncæte ante oodeoidi awëmö cædänipa, ante tededäni eñëñimo inte botö tömengä ingante bitö weca do da godömo gocampa. Tömengä ingante nê piinte äninäni inänite bitö weca adobaï da godömo godänipa. Mäninque ante yewæmömopa.

Ante cadota ante yewæmöninque, Awënë gobedönadodo Pedique acæcäimpa, ante tontado awënë cömantante da godongä ænte godänitapa.

³¹ Ininque cömantante nânö äninö eñente cædinque tontadoidi woyowotæ tao godinque Pabodo ingante Antipati ganca adimongä mäodäni gocantapa. ³² Imö ate, Cabayo mongænte nê godäni tönö Pabodo adimongä gocæcäimpa, äninque tömënäni nempo emö cæte godinque önöwa nê godänique tömënäni nâni cæte quëwencönë ocæ emænte godänitapa. ³³ Cabayo mongænte nê godäni wæætë Pabodo ingante godömenque ænte godinque Tetadea iñömö pöninque awënë gobedönadodo ingante cadota pædæ godöninque Pabodo ingante awënë nempo pædæ godönäni ængantapa. ³⁴ Awënë gobedönadodo iñömö cadota ænte adinque, Bitö æbædö eñagabiimpa. Äñongä Pabodo, Tiditiabæ eñagaboimpa. ³⁵ Ante apænecä eñëninque gobedönadodo wæætë,

—Bitö imite nê piinte äninäni pönäni ate mäniñedë ate botö, Bitö æbänö apænequimi, ante eñencæboimpa.

Äninqe wææ wänönäni inänite apænedinque, Minitö Awënë Edode wodi nânö apænte angaincönë Pabodo ingante ænte gote wææ wänöedäni, ante gobedönadodo angä ænte godänitapa.

Pedique weca ongöninque Pabodo nämä wææ apænecä

24 Önonpo æmæmpoque iñönæ go ate, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pöni inongä Änäniya iñömö Eedotadëe quëwëninque wææ Tetadea gocantapa. Ayæ wacä tömengä emöwo Tedetodo tömënäni nâni wææ angainö ante ædæmö adingä inte wadäni beyæ ante nê wææ apænecä inongä inte nê abogado nâni ängongä inongäimpa. Tömengä tönö oodeoidi nê aadäni nâni Picæncabo pancadäniya adobaï Änäniya tönö godongämæ godänitapa. Godinque pancabaa awënë gobedönadodo weca ponte apænedinque, Pabodo nê wënæ wënæ cædongä ingampa töö, änänitapa. ² Pabodo ingante äñete mämönäni pongä ate nê abogado Tedetodo iñömö gobedönadodo Pedique weca ongöninque apænecantapa.

—Awënë gobedönadodo eñëmi. Bitö nempo quëwëninque mönitö wantæpiyæ wæætedö wæætë cædämaï inte godongämæ piyænë cæte waa quëwëmönipa. Ayæ bitö nê aabi inömi inte, Æbänö cæcäimpa, ante do eñëninque mönitö ömæ iñömö waa cæbi ate mönitö godömenque waa pöni quëwëmönipa. ³ Awënë Pedique, bitö waëmö pöni inömi inte imæca tömäo waa cæbi æninque mönitö bitö imite cöwë waa ate pönëninque waa apænemönipa. ⁴ Incæte, Botö wantæpiyæ apænebo baï bitö wæcædömiimpa, ante pönente wædinque botö, Ao ämi ate wantæ iñö apænebo pönö eñëe, ante abogadodo Tedetodo angantapa.

⁵ Ayæ, “Mönitö ayömöni iñömö ongongä iñömö nê wënæ wënæ cædongä inte tömäo godinque wapiticæ apænecä eñëninque oodeoidi ængui badinque Yæ yæ änäni wæmönipa. Edæ Näatadënöidi wapiticæ nâni cæcabo iñönänite iingä iñömö adocä inongä inte nê angä ingampa töö. ⁶ Ayæ Wængongui oncö ñænæncö incæ önonconque baï baquinque tömengä wënæ wënæ cæcä adinque mönitö tömengä ingante bæi ongontamönipa. Ayæ mönitö mæmæidi nâni wææ angainö ante Pabodo æbänö eñente cæcäi, ante mönitö apænte ancæte ante cætamönipa. ⁷ Mänömaï ante tæcæ cæyömöni tömengä mönitö nempo ongöñongante cömantante Ditia iñömö mämö gä pe æmpote ö ængantapa. ⁸ Ayæ mönitö adocä Pabodo ingantedö ante nê piinte ämöni iñömönite adocä cömantante Ditia angä eñëninque bitö weca ponte ongömöni æ. Bitö Pabodo ingante ämi eñëninque tömengä, Æbänö cæboï, ante nämä wææ apænecæcäimpa. Tömengä mänömaï wææ apænecä eñëninque bitö, Mönitö æbänö näwangä ämönipa, ante do eñencæbiimpa.”

⁹ Ante Tedetodo mänömainö ante apæneyongante oodeoidi godongämæ apænedinque, Tedetodo näwangä angampa. Pabodo wænæ wænæ cæcä ingampa töö, ante adoyömö ante apænedänitapa. ¹⁰ Gobedönadodo Pedique guiquënë Pabodo gämænö opo cæpoyongante Pabodo wæætë iimai apænecantapa.

—Awënë Pedique ëñëmi. Tæiyæ wadepo iñonte bitö iimæca nê apænte angaimi inte möni oodeocabo æbänö cæmöni imönii, ante do ëñëmipa, ante adinque botö, Bitö weca ponte nämä beyæ wææ apæncæboimpa, ante tobopa. ¹¹ Bitö iñömö ëñencæte ante cæbi iñinque iimainö ante do ëñenguimi iimaimipa. Botö önompo tipæmpoga go mēönaa mänimpoönæque iñonte Wængongui weca ædæ wææninque tömengä ingante waa apæncæte ante Eedotadëë æitabopa. ¹² Mänñömö æi pöninque botö tömënäni ayönäni quinä wænæ wænæ cæboi æ. Botö Wængongui oncönë ñænæncö yabæcönë go guiibo incæ, oodeoidi odömöincönë go guiibo incæ taadö gobo incæ wadäni tönö guëadö guëa piinte ämo dicæ adäniyaa. Botö ædömë godinque Yæ yæ ämo dicæ ëñëniyaa. ¹³ Ìnninge tömënäni näni, Pabodo wænæ wænæ cæcampa, ante näni piinte anewënö ante edæ, Näwangä impa, ante quinä impa odömonguinänii. Edæ dæ ampa, ante Pabodo nämä wææ apæncantapa.

¹⁴ “Incæte mönitö, Quëwenguinö Taadö impa, ante möni pönönö ante oodeoidi wæætë, Wapiticæ go quinä impa, ante piinänipa. Ìnninge, Pabodo mäninönö ante pönengampa, ante iinäni nö ante apænedänipa. Näwangä impa, ante bitö imite ämopa. Botö mäninönö ante pönëninge mönitö mæmæidi Wængongui ingante waa ate cædinque quëwëmopa. Ayæ Möitee wodi nänö wææ angainö ante botö Ao äninque Wængongui beyæ nê apænedäni näni yewæmongainö ante adobaï Ao äninque quëwëmopa.

¹⁵ Wængongui angä ate mönö waocabo edæ nö cæmö incæ wiwa cæmö incæ tömämö wænte ate ñäni ömæmöninque mönö quëwengæimpa, ante iinäni pönënanipa. Botö tömënäni näni pönënö bai adobaï ante pönente tobopa. ¹⁶ Mänömaï beyæ botö, Wængongui ayongä incæ waodäni ayönäni incæ botö nämä apænte botö pönënö tæiyæ waëmö entawencæboimpa, ante cöwë nanguï cæbopa.”

¹⁷ Äninque Pabodo godömenque apæncantapa. “Botö wayömö gote tæiyæ wadepo quëwente ate tömëmö ömæ adodö pöninque, Ömæpodäni wæwënäni qui, ante ænte pöninque botö guidënanäni oodeoidi inänite wæætë pædæ godömo ænänitapa. Ayæ, Wængongui qui, ante baö pædæ godontabopa.

¹⁸ Mänömaï cæyömo ayönäni botö iñömö tæiyæ waëmö bacæte ante Möitee wodi nänö angainö bai do eyepæ cædimö inte Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë pö guidinque, botö, Wængongui qui, ante godömo adänitapa. Wii nanguï inäni tönö cædinque botö Yæ yæ änämaï inte cæbo adänitapa. ¹⁹ Incæte

botö imotedö ante näni piinte äninö näwangä i bai wadäni guiquënë oodeoidi incæ Atiabæ quëwente pönäni iñömö, tömënäni wæætë bitö weca do ponte angüënënanäni inänipa. ²⁰ Botö oodeoidi näni nê Apænte Äincabo weca ongöñömote, Pabodo æbänö nö cædämaï ingää, ante apænte äñönänite bitö weca ñöwo ongönäni guiquënë mäninö ante nê ëñënanäni inänipa. Ìnninge wadäni dæ änäni adinque iinäni wæætë edæ tömënäni näni ëñëninö ante nê angüënënanäni inänipa. ²¹ Botö awënëidi weca ongöninque yedæ äninque, ‘Mönö wænte ate ñäni ömæmongæimipa, ante botö apænedö beyænque minitö ñöwoönæ botö imote apænte äninque piimänipa,’ ante apænetabopa. Ìnninge iñömö ongönäni wabänö adobaï adode botö äninö beyænque piinte änänipa,” ante Pabodo nämä wææ ante iinque apæncantapa.

²² Pabodo mäninganca apæncä ëñëninge Pedique, Taadö ante nê quëwënäni æbänö ante pönënanii, ante do ëñëningä inte, Idæwaa, äninque tömënäni inänite, —Cömantante Ditia pongä ate wæætedö wæætë mimi äninö ante apænte ancæboimpa.

²³ Äninque tontadoidi capitäo ingante apænedinque, Pabodo ingante tee mönedämaï inte wææ wänöedäni. Ayæ tömengä quiëmë ante ænguëningä ingä adinque tömengä æmigoidi ponte pædæ pönönäni ængä ininque minitö ee amini æncæcäimpa, angantapa.

²⁴ Tæönæ go ate Awënë Pedique tömengä nänöogængä Dodotida tönö nana gæncaya pönatapa. Tömengä nänöogængä oodea onquiyængä inongäimipa. Pedique iñömö Pabodo ingante äñete mämönäni pöninque Pabodo wæætë, Codito Itota ingante mönö wede pönente quëwengæimpa, ante apæncä ëñë cönatapa. ²⁵ Ayæ Pabodo godömenque apænedinque, Mönö nö cæte quëwengæimpa, äninque, Mönö nämä wææ aate waa cæte quëwengæimpa, angantapa. Ayæ, Wængongui Awënë nänö apænte angüönæ oo baquinö angüënë, ante apæncä ëñëninge Pedique wæætë guifente wædinque, Idæwaa, äninque,

—Ñöwo gobæwe, angantapa. Waönæ ate botö eyepæ imo inte ämo bitö imite äñete mämönäni ponte apænebi ëñëmaimopa, angantapa.

²⁶ Mänömaï äninque tömengä, Pabodo wabänö, Ñimpo cæbi gocæboimpa, ante cædinque godonte æinta pönömaingampa, ante pönengantapa. Ìnninge tömengä wantæ wantæ iñö Pabodo ingante angä pöñongä guëa tededatapa. ²⁷ Mänömaï ancaa cæyongä wadepo mēnepoga ba ate Pedique gobedönadodo awënë iinque bayongante wacä Pontio Peto näni änogä pöninque wæætë awënë gobedönadodo bacantapa. Ìnninge Pedique iinque awënë bayedë, Botö iimai cæbo ate oodeoidi botö imote waa acædänimpa, ante pönente cædinque Pabodo ingante tee möneincönë oncodö tadönämaï ee adinque wadæ gogacäimpa.

Gobedönadodo Peto weca Pabodo ongonte
apænecampa

25 Peto iñömö pancabaa awënë gobedönadodo tæcæ badingä inte mänimæ pöningue Tetadea näni quëwëñömö meönaa go adoönæque quëwëningue Eedotadëë go æicantapa. ² Eedotadëë iñömö ponte ongöñongante, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö oodeoidi awënëidi tömengä weca pöningue, Pabodo iïmaï wënæ wënæ cæcantapa töö, ante apænedäni ëñengantapa. ³ Tömënanï doyedë adoyömö pönëningue, Gobedönadodo Peto ingante ämö ate tömengä wæætë Pabodo ingante Eedotadëë iñömö da pönongä pöñongante mönö taadö wææ wänonte ö ænte wænongæimpa. Ante nê pönëwënanï inte tömënanï ñöwo Peto weca pöningue iïmaï änänitapa. Gobedönadodo Peto ëñëmi, Bitö Ao ante möni ämaï pönö cæquïmi. Bitö Pabodo ingante ämi Eedotadëë iñömö ænte mämönäni pongæ, ante ancaa änäni. ⁴ Ëñëningue Peto wæætë tömënanï inänite edæ, Pabodo iñæmpa Tetadea iñömö tee mönete ongongantawo. Botö tömëmo edæ oo adoyömö wæi gocæboimpa. ⁵ Äningue,

—Mänömaï beyæ mïnitö mïni cabo iñömiñite nê änäni pancadäniya inänite da godömiñi botö tönö godongämæ Tetadea wæi gocædänimpa. Pabodo wënæ wënæ cæcä ingä iningue tömënanï mäniñömö pöningue ancædänimpa.

⁶ Äningue tömënanï tönö wodo önonpo tipæmpoga iïönæ godömenque quëwëningue Peto wadæ godingue Tetadea wæi gocantapa. Pöningue tömengä iïmö ate awënëidi apæncæte ante näni contaïmpaa tæ contadique angä ate Pabodo ingante ænte mämönäni pongä. ⁷ Ate oodeoidi Eedotadëë quëwente ñöwo wææ pöninänï inte pö godongämæ gongëningue, Pabodo mänömainö wiwa cæcampa, wadö wiwa cæcampa, iïmainö wiwa cæcampa, ante ancaa änewënanitapa. Incæte Petoidi inänite, Näwangä ante apænemönipa, ante odömoncæte ante tömënanï quïnö impa ante odömönäni aquinänii. ⁸ Pabodo iñömö nämä wææ apænedique,

—Oodeoidi näni wææ angainö ante Baa änämaï inömo inte botö ëñente cæte quëwëniimo iïmopa. Wængonguï oncö ñænæncö waa adingue botö mänincönë yabæcönë guiite wënæ wënæ cædämaï intabopa. Odömänoidi tæiyæ awënë Tetædo nänö änö ante ëñente cædique wadö ante cöwë cædämaï intabopa.

⁹ Äñongante Peto, Oodeoidi tömënanï näni äninö bai cæbo ate botö imote waa acædänimpa, ante babæ cædique Pabodo ingante,

—Botö Eedotadëë go æibo ate adingue bitö botö weca pöñömi iïnäni piïnte näni äninö ante apænte ancæboimpa. Bitö Ao ante, Gocæboimpa, ämitawo.

¹⁰ Äñongante Pabodo wæætë,

—Botö iñæmpa odömäno tæiyæ awënë Tetædo nänö Apænte ante Contaïmpaa gäänë ñöwo incæ ongömo æ. Mïnitö iñömö Tetædo beyæ ante nê apænte ämiñi inömiñi inte edæ botö imote nê apænte angüenëmiñi iminitapa töö. Bitö tömëmi iñömö edæ, Pabodo oodeoidi inänite wënæ wënæ cædämaï iningä ingampa, ante edæ do ëñëmi. ¹¹ Äningue wënæ wënæ cædique botö tente wænguënëmo imo bai botö edæ Baa änämaï inte edæ dobæ wæncædömoimpa. Wæætë edæ, Wënæ wënæ cæbipa, ante iïnäni oodeoidi näni änewëno guiquënë önonquedo ante i iningue waocä æcämenque incæ ædö cæte tömënanï nempo pædæ godongüenengä ingä. Äningue botö, Odömäno tæiyæ awënë Tetædo ingante ämö botö imote pönö apænte ancæcäimpa, angantapa.

¹² Pabodo mänömaï angä ëñente wædique Peto tömengä tönö godongämæ nê apænte änäni tönö, Æbänö cæquïmöö, ante adoyömö pönënanï ate tömengä Pabodo ingante,

—Ao ämönipa. Tæiyæ awënë Tetædo incæ apænte ancæcäimpa, ante do äniñi inte bitö Tetædo weca edæ gocæbiïmpa, angacäimpa.

Awënë odeye Agodipa ingante Peto apænecampa

¹³ Tæönæ go ate wacä awënë odeye Agodipa tönö onquiyängä Bedënite iñömö gobedönadodo awënë Peto ingante, Bitö iïmæca waa pömi amönapa, ante apænecæte ante Tetadea iñömö pöningue Peto weca ëñæcæ pönatapa. ¹⁴ Pöningue tæönæ quëwëna ate awënë Peto guiquënë awënë odeye Agodipa ingante, Pabodo ingante iïmaï cætämönipa, ante apænedique,

—Gobedönadodo awënë Pedique wodi nänö nê tee mönete ëmö cæte godingä iñömö onguïñängä adocanque ayæ a ongongampa. ¹⁵ Äningue botö Eedotadëë æite quëwëñömote, Wængonguï qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö oodeoidi inänite nê aadäni näni Picæncabo guiquënë botö imote äningue, Mäningä iñömö wiwa cæcä ingä adingue bitö tömengä ingante apænte äningue ämi wænönäni wæncæcäimpa, änänitapa. ¹⁶ Ëñëningue tömënanï inänite botö wæætë iïmaï antabopa. Waocä nämä beyæ apænedämaï iñongante mönitö möni odömänocabo iñömö nê pänäni inänite pædæ godönämaï imönipa. Wæætë wadäni, Ängä iïmaï cæte wënæ wënæ cæcampa, ante piïnte änäni ëñente wædique mönitö mäningä tönö nê piïnanï inänite ämöni godongämæ pönänipa. Ponte awincadö awinca adingue wæætedö wæætë äñönänite mönitö iñömö, Tömënanï näni piïnte äninö ante tömengä æbänö nämä wææ apæncä, ante ædæmöö ëñente ate nöingä ante apænte ämönipa. Mänömainö ante botö tömënanï inänite apænetabopa, ante awënë Peto apænecantapa.

¹⁷ Ayæ, "Mänömaï ante apænebo eñëninque në piinte änäni botö tönö wææ Tetadea iñömö godongämæ pönänitapa. İninqe botö a ongönämaï do möni apænte äimpaa iimö ate go tæ contadinque, Mäningä ingante ænte pöedäni, ämo ænte pönänitapa. ¹⁸ Botö iñömö, Pabodo wadäni inänite wiwa cæcampa, ante piinguinäni imainänipa, ante pönentabopa. Incæte në piinte änäni ængæ gantite apænedinque edæ botö ante pönëninö bai wii piinänitapa. ¹⁹ Wæætë edæ wadö ante piinäni eñente wætabopa. Wængongui ingante æbänö cæte waa aquii, ante tömënanäni Pabodo tönö wæætedö wæætë piinänitapa. Ayæ tömënanäni mæmæidi näni wææ angainö ante tömënanäni, Pabodo eñënamäi ingampa töö, ante piinänitapa. Ayæ adocanque Itota wodi do wængaingä incæte Pabodo, Miingä quëwengampa, ante tedecampa töö, ante piinänitapa. ²⁰ İninqe botö, Quiëmë bai anewënanäni, Æbänö cæte nö eñente apænte anguimoo, ante wædinque botö Pabodo ingante iimaï antabopa. Tömënanäni näni piinte äninö ante bitö Ao äninque Eedotadëe gote ongöñömite botö apænte ancæboimpa, antabopa."

²¹ "Äñömö tömengä wæætë, Botö imote ee wææ wänöñömini, Botö æbänö cætawoo, ante tæiyæ awënë Empedadodo mönö änogä apænte ancæcäimpa, ämopa. Angä eñëninque botö, Æyedëmë eyepæ i ate Pabodo ingante tæiyæ awënë Tetædo weca da godömo gocæcäimpa, ante pönëninque, Tömengä ingante mänimpoga wææ wänöedäni, antabopa," ante Peto apænecantapa.

²² Mänömaï apænecä eñëninque awënë Agodipa wæætë,

—İingä onguiñængä æbänö apænecää, ante tömö eñëinente wætabopa.

Äñongante Peto,

—İimö ate tömengä apænecä eñencæbiimpa, angantapa.

²³ İimö ate awënë odeye Agodipa tönö Bedänite iñömö waëmö pönï weocoo wëñate mongæninque tömënanäni näni eñëincönë ñænæncönë pöninque, Mönatö awënëmöna iñömönate waa aedäni, ante bai cædinque wæñee da da pö guiidatapa. Ayæ tontadoidi tæiyæ awënëidi tönö mänïñömö quëwënanäni awënëidi ñænænäni tönö tömëna mïñæ dao dao pönänitapa. Ayæ Peto angä eñëninque në wææ wänönäni wæætë Pabodo ingante ænte mämönäni pö guiite ongöñongante, ²⁴ Peto iñömö,

—Awënë odeye Agodipa eñëmi, angantapa. İñömö ongömini tömämäni edæ eñëedäni. İingä ingante aminii. Tömengä ingante äninque Eedotadëe quëwënanäni incæ iñömö quëwënanäni incæ oodeoidi tömänäni botö imote yedæ äninque, İingä në wënæ wënæ cæcä inte godömenque wii quëwenguëngä ingampa cæbii, äninque, Bitö apænte ancæbiimpa, ante wædänipa. ²⁵ İninqe, Adocä Pabodo nänö wænguinque wënæ wënæ cæcantawoo, ante botö cöwä

ayömo edæ dæ antapa. Ante wæyömo tömengä guiquënë, Tæiyæ awënë empedadodo incæ botö imote apænte ancæcäimpa, angä eñente pönëninque botö, Ao, tæiyæ awënë Tetædo weca da godömo gocæbiimpa, antabopa. ²⁶ Incæte, İingä nänö cædinö ante tæiyæ awënë aquinö ante botö ædö cæte yewæmonguimoo, ante wæbopa. Mänömaï beyæ botö, Minitö tömämäni apænte ämini eñencæboimpa, antabopa. Ayæ, odeye Agodipa bitö tömëmi apænte ämi nö eñente ate yewæmoncæboimpa, ante cædinque botö ñöwo Pabodo ingante ænte mämömo ponte a ongongä aedäni. ²⁷ İñæmpa botö, Mönö në tee mönete ongongä wënæ wënæ nänö cædinö ante yewæmönämaï inte mönö ædö cæte da godonguii, ante awædö, ante Peto apænegacäimpa.

Agodipa weca ongonte Pabodo nämä wææ apænecampa

26 Awënë odeye Agodipa wæætë Pabodo ingante, —Bitö ñöwo nämä beyænque wææ apænecæbiimpa, ämopa.

Angä eñëninque Pabodo compo compo cædinque nämä beyænque ante wææ apænecæ cæcantapa. ² "Awënë odeye Agodipa, eñëmi. Oodeoidi näni piinte äninö tömänö ante nämä beyænque wææ apænedinque botö bitö awënë imi weca ongonte apænebopa, ante adinque botö waa edæ tobopa. ³ Möni oodeocabo dodäni näni cægai bai möni cæinö ante bitö iñömö edæ do eñëmipa, ante tobopa. Ayæ adobai, Oodeoidi ñöwodäni æbänö ante wæætedö wæætë ante tededänii, ante do eñëmi inömi inte bitö botö wææ apænedö ante edonque eñenguimi imipa, ante pönëninque botö godömenque tobopa. İninqe bitö Ao ante ee ongöninque eñencæbiimpa, ämopa."

İimaï quëwengaboimpa, ante Pabodo apænecampa

⁴ Ante apænedinque, "Botö ñöwo ganca æbänö quëwëmoï, ante oodeoidi tömänäni do eñënanäni. Edæ do wëñæmoyedë botö eñagaimæ quëwente pædinque botö edënimoyedë ñöwo ganca æbänö Eedotadëe iñömö quëwengaboï, ante do eñënanäni. ⁵ Möni oodeocabo incæ pancadäniya Wængongui ingante wædænque eñente quëwëñönäni möni Paditeocaboque wæætë, Dodäni näni wææ angainö ante mönö eñente cæcæimpa, ante eñente quëwëmönäni. Botö iñömö Paditeobo inömo inte mäninö ante cöwë Ao ante godömenque nangui cæte quëwentabopa. İninqe oodeoidi do againäni inönäni inte Ao ante bai, Näwangä Pabodo eñente quëwengampa, ante apænecædönänimpa. ⁶ Mönitö mæmæidi inänite apænedinque Wængongui, Minitö beyæ cöwë pönö waa cæcæboimpa, ante nänö angainö bai cæcä beyænque mönö watapæ bacæimpa, ante botö pönëmopa."

“Nöwo iñömö mänine botö pönönö beyænque iinani, Pabodo ingante apænte ancæminimpa, ante ænte mämönäni pöninge botö minitö weca a ongömo aedäni. ⁷ Wængongui, Minitö beyæ pönö waa cæcæboimpa, ante nänö angainö ante iinque bacæim- pa, ante möni pönönö beyænque möni oodeo pægain- cabo önompo tipæmpoga go mencaboga mänim- pomöni imöni iñömö woyowotæ itæde, Wængongui ingampa, ante tömengä beyæ cæte quëwëmönipa. In- cæte awënë odayebi, ëñëmi. Wængongui, Cöwë cæcæboimpa, ante nänö angainö ante möni pönönö beyænque oodeoidi incæ botö imote, Wiwa cæbipa töö, ante pïnanipa. ⁸ Minitö iminite ämo apænemini ëñëmoedäni. Do wænïnäni iñönänite Wængongui, Botö pönö cæbo ate ñäni ömæmoncædänimpa, an- gacäimpa. Minitö iñæmpa, Wængongui ædö cæte mänömaï cæquingää, ante pönente wædinque qui- nante Baa änewëminii,” ante Pabodo angacäimpa.

Pabodo, Coditoidi inänite togænte pantabopa, angam- pa

⁹ Äninqe Pabodo godömenque apænecantapa. “Botö wëenëhedë edæ oodeoidi näni pönëwönö bai pönengaboimpa. Mäniñedë botö Itota wodi Näatadeta quëwengaingä ëmowo ante näni pönönö ante piinte cædinque nanguï wido cæquënëmo imopa, ante pönëwentabopa. ¹⁰ Iinque botö Eedotadëe iñömö quëwëninque mäninonque ante cægaboimpa. Mäniñedë edæ, Wængongui qui, ante në godönäni ñænænäni inänite antabopa. Ämo Ao ante tömënäni në änäni inte yewæmonte pædæ pönönäni æninqe botö Wængongui Awënë quinäni nanguï inäni inänite bæi ongonte æninqe në tee mönebo ingaboimpa. Ayæ tömënäni inänite wænnoncæ cæyönäni botö cöwë godö Ao angaboimpa. ¹¹ Botö wayömö wayömö god- inque oodeoidi odömöincönë wantæ wantæ iñö go guidinque, Wængongui Awënë quinäni tömengä in- gante godö wënæ wënæ ante piincædänimpa, ante cædinque pædäni, ante nanguï ämo pangadänimpa. Ayæ tömënäni inänite nanguï piininqe godömenque ænguï badinque botö tömënäni inänite pancæte ante wabæca näni quëwëñömö wabæca näni quëwëñömö incæ togænte gogaboimpa,” ante Pabodo wææ apænecantapa.

Wadö ante pönente babopa, ante Pabodo adodö angampa

(Näni Cægainö 9.1-19, 22.6-16)

¹² Ante apænedinque Pabodo godömenque, “Mänö- maï wabæca go wabæca go cædömo inte Daämaco iñömö gocæte ante cætabopa. Cæyömö, Pabodo iïmaï cæcæcäimpa, ante Ao ämönipa, ante, Wængongui qui, ante në godönäni ñænænäni në änäni inönäni inte botö beyæ cadota ante yewæmöninque pædæ pönönäni ænte gotabopa. ¹³ Awënë odayebi, ëñëmi.

Mänömaï gote idömæ goyömo tæcæ bæcä pönö bay- onte nænque nänö näwä bai godömenque näwä öönæde inö botonga möni godongämæ gocaboga pö tömäo guinæ gongæ. ¹⁴ Ate wædinque tömämöni guidömëmæ go go wææñömöni adocanque möni ebedeo tededö tedete öönæde apænecä botö adoboque ëñentabopa. ‘Taodo. Taodo ämo. Botö imote quinante togænte pämi. Iñæmpa wagada päin- toca bai bitö nämä iñæ æwate cowate bai bitö caate wæquinque cæbipa,’ angacäimpa.”

¹⁵ “Angä ëñente wædinque botö, ‘Awënë, æbidö inö- mi imii.’ Ante ëñente wæyömete, ‘Botö Itota inömo inte bitö në togænte päniimo mänimodö imopa cæbii. ¹⁶ Nöwo edæ ængæ gantidinqe adiyæ næ gongæmi ämopa. Botö beyæ në pönö cæbi ämo edæ bacæbiim- pa. Ayæ, Botö imote æbänö abii, ante bitö adinö ante në apænebi ämo bayömite botö iincayæ ate godö- menque odömömo ate bitö aquinö ante bitö në apænebi ämo bacæbiimpa. Mänömainö ante ämo bacæbiimpa, ante apænecæte ante botö bitö weca ponte a ongömopa. ¹⁷ Ayæ bitö guidënäni oodeoidi in- cæ wadäni wabæca quëwënäni incæ bitö imite wënæ wënæ cæcæ cæyönäni ate botö bitö imite gä pe æm- pote wææ gompobo beyænque bitö wæætë quëwencæbiimpa. Tömënäni weca botö bitö imite da godömo gocæbiimpa. ¹⁸ Tömënäni botö imote wede pönënäni ate botö wënæ wënæ näni cædinö ante godö ñimpo cæbo ate tömënäni do botö tæiyæ waëmö badongainäni tönö adocabodäni bai badömo badinque quëwencædänimpa, ante cæbopa. Mänö- mainö cæcæte ante botö, Bitö Taodobi iñömö tömënäni awinca wi æmonte bai cædinque apænebi ëñëninque tömënäni wæætë edonque adinque ñäö inö gämænö poncædänimpa, ante cæbopa. Tatäna nempo quëwëñönänite bitö wæætë gä pe æmpote bai cædinque odömönte apænebi ëñëninque tömënäni wæætë edæ ocæ ëmænte pöninge Wængongui nem- po quëwencædänimpa, ante bitö imite da godömo gocæbiimpa.’ Ante Awënë Itota botö imote angä ëñente gotabopa,” ante Pabodo apænecantapa.

Pabodo, Öönæde apænecä ëñente cætabopa, angam- pa

¹⁹ Mänömaï apænedinque Pabodo godömenque, “Awënë odayebi Agodipa, ëñëmi. Botö wiimonte bai ayömo öönæde inö në angä nänö angainö ante botö ædö cæte ëñënämaï cæquimoo. Edæ do cætabopa. ²⁰ Täno Daämaco iñömö quëwënäni inänite apæned- inque botö ayæ Eedotadëe iñömö godinque mäniñömö quëwënäni inänite apænedinque Oode- abæ quëwënäni inänite go apæneboque go wayömö oodeo inämaï inäni inänite mäo apænedinque iïmainö ante apænebo ëñënanitapa. Minitö wënæ wënæ mini cædö ante, Ancaa wæwente awædö, ante ñimpo cæd- inque Wængongui gämænö edæ pöedäni. Ayæ pön-

inque mīnitō, Mānīnō wēnæ wēnæ botō cædinō edæ æmæwo ñimpo cæbopa, ante edonque acæimpa, ante cædinque waa cæte quēwēedāni, ante āmo ēñēnānīta-pa.”

²¹ “Īnīnque botō mǎnōmaī cæbo beyænque Wængonguī oncō ñænæncō boyæ ongōñōmote oodeoidi botō imote bæi ongōnīnque edæ wænoncæ cædānīta-pa. ²² Mǎnōmaī wēnæ wēnæ cædāni incæte Wængonguī ñōwoōnæ ganca botō tōnō cōwē godongāmæ cæcampa. Īnīnque botō, Wængonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante guīñēnāmaī inte næ gongæninque awēnēidi inānite önōnānique inānite apænedinque apæneboī aedāni. Mōitee wodi tōnō wadāni Wængonguī beyæ nē apænegaināni tōnō, Æbānō baquīī, ante apænegadānīmpa, ante apænebopa. Mānīne tōmēnāni nāni apænegainēque adodō ante apænedinque botō godōmenque apænedāmaī imo inte edæ ĩ-mainō ante apænebopa. ²³ Mōiteeidi ĩñōmō, Mōnō Codito cōwē caate wæquingā ingampa, ante apænegadānīmpa. Ayæ, Wænte ate tōmengā tānōcā nē ñāni ömæmōningā ĩnongā inte, Acædānīmpa, ante cædinque ñāō tīca ēnente bæi tōmengā guīdēnāni inānite wadāni inānite edæ odōmoncæcāimpa, ante yewæmongadānīmpa. Botō ĩñōmō, Mōiteeidi nāni angāinō do edæ ĩnque batīmpa, ante apænedinque wadō ante apænedāmaī imopa,” ante Pabodo apænegacāimpa.

Agodīpa, bitō Codito ingante pōnenguēnēmi ĩmīpa, angā

²⁴ Pabodo mǎnōmaī nāmā beyænque tæcæ wææ apæneyongante awēnē Peto do ogæ tededinque, —Īñæmpa Pabodo ocai ömæcabi inte tedebe awædō. Nanguī wantæpiyæ dibodo adīmi inte idiquibæ pōnente bāiimpa tōō.

²⁵ Ante wææ tedecā ēñēnīnque Pabodo, —Awēnē Peto bitō waa pōnī awēnē gobedōnadodo ĩmi incæte botō wīī bitō ānō bæi imopa. Botō wīī idiquibæ pōnēmo inte tōingā pōnēnīnque nāwangā ante apænebopa. ²⁶ Awēnē odeye Agodīpa guīquēnē tōmengā mǎnīnō botō apænedō ante tōmāā ēñengā ĩñongante tōmengā ingante edonque apænebo ēñengampa. Edæ mǎnīnō botō ānīnō wīī awēmō cætīmpa, ante pōnēnīnque botō, Awēnē odeye incæ do adingā inte ædō cæte ēñēnāmaī inguingāā, ante awædō. ²⁷ Awēnē odeyebi Agodīpa, ñōwo bitō ĩmite apænebo ēñēe. Wængonguī beyæ nāni apænegainō ante bitō pōnēmitawo. Do pōnēmi ĩmitapa, ante ēñē-mopa.

²⁸ Āñongante Agodīpa wæætē, —Īñæmpa bitō botō ĩmote wantæ ĩñō tededinque, Agodīpa bitō Codito ingante do pōnencæbiimpa, ante cæcæte ante cæbitawo.

²⁹ Āñongā Pabodo wæætē,

—Wantæ ĩñō apænebo incæ wantæpiyæ apænebo incæ bitō botō bæi pōnēmi waa tobāimopa. Edæ bitō tōnō godongāmæ ēñēe cōnāni tōnō mīnitō tōmāmīni botō bæi entawencæmīnīmpa, ante botō Wængonguī ingante apænebopa. Incæte, Botō bæi baedāni, ānīnque botō, Yaēmengoncoo empocæmīnīmpa, ante apænedāmaī intabopa.

³⁰ Ante Pabodo mǎnōmaī apænecā ēñēnīnque awēnē odeye Agodīpa ængæ ganticantapa. Ayæ pancabaa awēnē Peto, Bedānite, godongāmæ ongōnāni adobāi tōmengā tōnō ængæ gantīnque, ³¹ mǎnīncōnē tao godīnque ĩmaī ante tededānīta-pa.

—Īngā Pabodo wēnæ wēnæ cædāmaī ĩñongante quīnante wææ wānonguīī. Quīnante apænte wæwānonguīī. Edæ wēnæ wēnæ nānō cædinō dæ ampa.

³² Ante tedeyōnāni Peto ingante Agodīpa apænecantapa.

—Tetædo incæ botō ĩmote apænte ancæcāimpa, ante Pabodo wīī angā bæi botō edæ tōmengā ingante do ñimpo cæcædōmoimpa, angacāimpa.

Pabodo ingante Odōmā ĩñōmō da godōnāni gocampa

27 Mǎnōmaīnō ante wædinque mǎnīmæ awēnēidi, Pabodoidi inānite ñōwo Itadiabæ āmō wogaa gocædānīmpa, ante godongāmæ Ao ānānīta-pa. Mānīñōmō tontadoidi ĩñōmō tæiyæ awēnē empedadodo beyænque nāni wææ wānoncabo ĩnōnāni inte Empedadodoidi nāni ānoncabo ĩnōnānīmpa. Tōmēnāni capitāō Codio nempo Pabodo tōnō wadāni nē tee mōnete ongōnīnāni inānite pædæ godōnāni ö ænīnque ænte gocantapa. Ayæ botō Odocabo nē yewæmōmo tōnō wadāni adobāi Pabodo tōnō godongāmæ gotamōnīpa. ² Gāwapæntibæ wedeca gote ayōmōni wipo ñænæmpo Adadāmitio wāī wocænte nāni ænte pōnīmpo inte ñōwo Atiabæ godīnque wayōmō go ti wææ wayōmō go ti wææ nāni goquimpo adīnque mōnītō mǎnīmpodē go guīite gāwapæntibæ wogaa gotamōnīpa. Ayæ wacā Aditadoco Māatedōniabæ Tetadōnica ĩñōmō quēwēningā inte mōnītō tōnō pō āampodenque gocantapa. ³ ĩimō ate Tidōō nāni quēwēñōmō pō wāī wocæñōmōni Pabodo ingante capitāō Codio waa cædinque pōnō apænecantapa. Bitō æmigoidi weca quīēmē bitō ænguēnēnō ante gote ænte pōe, ānīnque ee acā tōmæwæ gote ēñādīnque ænte pongantapa. ⁴ Ayæ mānīī Tidōō ĩñōmō ēñate wogaa goyōmōnīte mōni nē gocæ cædō woboyæ betamonca pæmæ ate wædinque mōnītō wāā tēiwæñē Tipidebæ nāni ānīwæñē wææ cæteīnō wogaa gotamōnīpa. ⁵ Wāā tēiwæñē go wodo tebæ gomōnique go tæcæpæ pōnī wogaa godīnque Tidītiabæ wodo tebæ pōmōnique go Pampidiabæ wodo tebæ pōmōnique go Ditiabæ godīnque Mīida nāni quēwēñōmō pō wāī wocæntamōnīpa.

⁶ Mäniñömö wacä wipo ñænæmpo Adecantodia näni änte pönimpo adinque capitäo Codio, Itadiabæ go-quimpo impa, äninque mönitö imönite angä godongämæ guite wogaa gotamönipa. ⁷ Tæönæ iñonte wæñee godinque mönitö, Æiquedö goquimöni, ante ancaa cæmönique go Gönido näni quëwëñömö go wodo tebæ gotamönipa. Ayæ woboyæ cöwë mönitö gocæ cædö inö nangui pöni pö ate wæmönique go wää tæiwænë Tadamöne wodo tebæ godinque wawænë Cædeta näni änöwænë yaatænque gotamönipa. ⁸ Mäniwænë wææ cæteinö yæwedecaque ancaa cædinque wæñee godinque mönitö Datea wëmonca wodöiñömö näni Waa Wodöiñömö näni äniñömö pontamönipa. Mäniñömö pömöni ate wipodë nê cædäni iñömö, Wipo ñænæmpo wäi wocæñompo nämä godämaï ingæimpa, ante cædinque teëmenca gæguincamë inte näni ñä cæcadodinca guitodönäni näñe ñongæ ate wipo godämaï wäi wocæntapa.

⁹ Mäniñömö wäi wocænte owodinique mönitö, Quingæ pongamö incæ wæñee pömompa, ante wædinque mönitö, Woboyæ nangui pæmæ tedæ baquinque mönitö Wængongui beyæ ante mönö cænämaï ëönæ do iinque batimpa, ante pönentamönipa. Ìninque mönitö, Ñöwo mönö wænguinque wipodë godömenque gomompa, ante wæyömöni wipo ñænæmpo nê ænte godäni inänite Pabodo nö pönëninque wææ angantapa.

¹⁰ —Ìñänäni, botö ayömo mönö ëwente wæquinque godömenque gomompa. Mäincoo mïni ænte gocoo wido cæquinque wipo nä tobæ go ate mönö becadote wænguinque impa cæminii.

¹¹ Äñongä wipo ñænæmpo nê ëacä tönö wipo capitäo wadö ante apæneda ëñëninque tontado capitäo Codio iñömö Pabodo nänö äninö ante ëñënämaï cæcantapa. ¹² Wæætë edæ, Ìñömö ponte mönö wodöiñömö woboyæ pæmæ tedæ iñonte wii owöinente wæmompä. Ante wædinque wodo tömänäni, Pënite näni wëmonca wodöiñömö nænque tamönö imætæ inö ongöninque woboyæ ante wææ cæte impa cæmöö. Ñöwo wadæ godinque Pënique näni wëmonca wodöiñömö go ti wæænte quëwëninque woboyæ pæmæ tedæ iinque pæmænte go ate mönö gomonga gocæimpa, ante adoyömö änänitapa.

Wini cai pompa

¹³ Mänömaïnö, Gocæimpa, äñönäni ñænæ wipo goquinque woboyæ dipæmæ inö betamonca wædænque pæmæ ate wædinque, Mönö äninö bai ñöwo mönö waa goquinque impa, ante todänitapa. Ayæ wipo ñænæmpo wäi wocæñö teëmenca näni guitodöninca ñöwo gæguincamenca quingæ iñæ æænö ñænæ wipodë cö cædäni ate mönitö wogaa go Cædeta näni änöwænë yæwedecaque gotamönipa.

¹⁴ Mäniinö tæcæ gocæ cæyömöni do woboyæ wini cai Yodocodöno näni änö wää tæiwænë ayaënëmäa inö mämö pæmæ pöninque, ¹⁵ wipo ñænæmpo mämö ö ænimpa. Mönitö, Mönö wodöiñömö adodö gocæimpa, ante cædinque woboyæ pönö gämænö ædö cæte wiya wënente goquii. Ante wædinque mönitö ee amöni woboyæ betamonca inö quingæ mämö dadi wënente da godö mäo gotamönipa. ¹⁶ Wää tæiwænë guiyäwænë Caoda näni änöwænë dipæmæ inö yæwedeca woboyæ wææ cæteinö godinque mönitö guiyampo möni wëä wëä ænte pönimpo ante, Tobænämaï impacæimpa, ante pæ pagænte ancaa cædinque wëä pönonte pæ mantamönipa. ¹⁷ Ayæ nê cædäni guiyæmpo gæguincamenca wëä æænonte ñænæmpodë da wënanitapa. Guiyæmpo da wënente ate tömënanäni, Ñænæmpo awæmpacoo wii bedë wænecæimpa, ante cædinque ñænæ wipo incæ gæguincamenca wini wini cæte goto winänitapa. Ayæ, Önætämö Tidite näni änontamö impa, ante adinque tömënanäni, Æ quingæ gomö bai mönö wænguinque Tidite ëmönaiboga go näñe ñongæncædönimpa. Ante pönente guiñente wædinque wæñee gocæte ante cædinque weocoo ñænæmpodë pæmænte mäo näni gocoo incæ wëä wænente ñö cædinque ee adäni woboyænque wæñee mäo gotamönipa.

¹⁸ Wini cai iñömö godömenque woboyæ pæmæninque æpæ mængonta mængonta ante cæ wædinque wipo ñænæmpo incæ æmætæ dadiimæ æmætæ dadiimæ go wætamönipa. Ìninque iimö ate tömënanäni, Wipo ömædë bate wodæi bacæimpa, ante cædinque mäincoo ñænæmpodë ongönincoo incæ æpænë edæ wido wido cædäni gotapa. ¹⁹ Waönæ bayonte tömënanäni, Ñænæ wipo quincöo, ante näni cæincoo incæ nämä önompoca pancacooga æpænë wido cædäni gotapa. ²⁰ Ayæ tæönæ iñonte nænque edæ tamönämaï nömö tamönämaï i ate mönö, Ædömë gomompa, ante ëñënämaï inte edæ wætamönipa. Ayæ woboyæ godömenque mämö pæmæñö æpæ nangui mængonta mængonta cæ wædinque mönitö, Ñöwo quëwënguïnämaï imompa, ante edæ pönëninque wætamönipa.

²¹ Mäninäni wantæpiyæ cænämaï inäni adinque Pabodo tæcæguedë ængæ gantidinique tömämöni ayömöni tömënanäni inänite iimaï apænecantapa.

—Ìñänäni, botö ämo ëñëninque Cædeta näni änöwænë ëmö cæte pönämaï inte ee owoquënëmïni iminitapa. Edæ mänömaï ee ongömïni bai wipo tobænämaï iñonte mïnitö mäincoo ëwënämaï inte wædämaï incædöminimpa. ²² Ñöwo guiquënë guiñënämaï piyænë cæte quëwëdäni. Ñænæ wipo mönö goimpo incæ tobænte bacæimpa. Näwangä impa. Incæte waomö iñömö wænämaï tömämö miimö quëwënguimö imompa. ²³ Botö iñömö edæ Wængongui quimo inömo inte botö, Wængongui ingampa, ante tömengä beyæ cæbopa. Ñöwoönæ woyowotæ tömengä anquedo botö weca pöninque, ²⁴ botö imote

apæneçä eñentabopa. "Pabodo, guiñenāmaï ie. Tæiyæ awënë Tetædo weca bitö cöwë gote gongæncæbiimpa. Ayæ bitö beyæ waadete pönö cædinque Wængongui bitö tönö adopodë godongämæ godäni inänite do angä quëwencæðänimpa." ²⁵ Ante mänömaï pönö apæneçä eñenimo inte botö wæætë minitö iminite, Guiñenāmaï imini inte pönencæminimpa, ämopa. Tömengä nänö apænedö baquinö anguenë, ante botö Wængongui ingante në wede pönëmo inte ämopa. ²⁶ Incæte wipo ñænæmpoque wää tëiwænë wawænë godinque tobænte ba wæcæimpa, ante Pabodo angantapa.

²⁷ Ìninqe mæa Wængongui itædë iñonte woboyæ ayæ pæmæ mæo godinque mönitö Adodiaticopæ näni änömæa wadö wadö wogaa gotamönipa. Mänimpoönæ iinqe go ate woyowotæ ayaönænëña iñonte wipo ñænæmpodë në cæðäni iñömö, Onguipoiya obo pömompaa, ante pönënanitapa. ²⁸ Tömënanï, Ægancadö ii, ante acæte ante cædinque pædæ guidonte adinque todëinta i tei mæetodo impa, ante adinque ayæ godömenque godinque pædæ guidonte adinque tömënanï, Nöwo edæ pönömenque bæntitiæte mæetodo impa, ante wæðänitapa. ²⁹ Dicaboga pönï edæ gomö tamëñedäni, ante guiñente wædinque, Ñænæ wipo wäi wocængæimpa, ante teëmenca näni guitodöninca menca go menca yæmiñæmpo inö edæ guitodönänitapa. Ayæ, Næo ba waa tobaimpa, ante Wængongui ingante apænedinque edæ wäi wocænte a owotamönipa. ³⁰ Wipo ñænæmpo në cæðäni guiquënë, Mönö wodii winongæimpa, ante awëmö cædinque waca näni guitodöninca yæcadopo inö guitodoncæte ante cæte bai babæ cædinque, Mönö awëmö goquimpo, ante guiyä wipo incæ pædæ wæænnoncæ cæðänitapa. ³¹ Guiyæmpo tæcæ pædæ wæænnoñönäni Pabodo iñömö tontado capitäo tönö tontadoidi inänite angantapa.

—Ìnänï wipo ñænæmpo në cæðäni inte ñænæ wipodë ongönämaï inänï bai minitö ædö cæte nämä cæte quëwenguimïni.

³² Angä eñente wædinque tontadoidi guiquënë ñænæ wipo në cæðäni näni awëmö gocæ cædimpo gæguincamë aa wiyænänï ininqe guiyæmpo tæi guite æmæwo gotimpa.

³³ Tæcæ oque pönente iñonte Pabodo iñömö, Tömämïni cænguï cæedäni, ante nanguï äninque,

—Nöwo mæa Wængongui itædë iñonte minitö ancaï guiñente wædinque ee ate cænämaï quëwëminï abopa. ³⁴ Nöwo iñömö minitö iminite, Cæedäni, ämopa. Cænte quëwenguënë cæmïni, ämopa. Minitö æcämenque incæ tömämïni wænämaï incæminimpa.

³⁵ Äninque tömänäni waa ayönäni Pabodo päo æninque Wængongui ingante, Waa pönömi cæmönipa. Ante apænedinque ao mænte cængä. ³⁶ Adinque tömënanï, Mönö quëwengæimpa, ante gancæ pönente wædinque tömänäni cænänitapa. ³⁷ Wipodë möni adopodë gocabo iñömö dotiento tetenta i tei

mänimpomöni intamönipa. ³⁸ Mänömaï cædinque tömënanï eyepæ cænäni ate edæ, Wipo teëmë ëmiñænte önætämö iñömö gobaimpa, ante guiñente wædinque, Wodæi bacæimpa, ante cædinque mönitö cænguï tömëmö incæ æpænë gäwapænë wido cægadänimpa.

Wipo ñænæmpo incæ goyæ guipa

³⁹ Mänii ñæo bayö ömæ adinque ñænæ wipo në cæðäni iñömö, Ìimæ quimæmë impa, ante eñenāmaï inänï inänitapa. Wæætë cöwä ayönäni, Æpæ wedeca togaa paodämæ iñömö ëmönai impa, ante adinque, Eyepæ imö ininqe mönö ëmönai boga wipo näñe ñongæimpa. ⁴⁰ Ante cædinque teëmenca näni guitodönincacoo ëmö cæte gocæte ante gæguincamë aa wiyæninqe ñimpo cæðäni tadömengadæ ee ongontapa. Ayæ wiyaimpa mempaa tömënanï wäi wocæñedë yæmiñæmpoya inö näni goti winimpa incæ ñöwo wæætë edæ, Wipo töö gocæimpa, ante ñi cædinque æpænë wæætë pædæ guidönänitapa. Ayæ, Woboyæ pæmænte mæo gocæimpa, ante ñænæ wipo weocoo adocooque yæcadopo pædæ æænonte wo cæðäni ate ëmönai boga togaa paodämæ iñömö töingä mæo gotamönipa. ⁴¹ Incæte tæcæ goyömöni önætämö iñömö näñe ñongæntapa. Wipo yæcado näñe ñongæ adinque mönitö, Mönö ædö cæte goquii, ante wæyömöni æpæ nanguï mængonta mængonta cæ beyænque yæmiñæmpo nä tobæninqe panguimæ panguimæ æmæwo gopotapa.

⁴² Tæcæ tobæñö tontadoidi guiquënë, Në tee mönete ongönäni wii tæi tæi pante wodii winonguinäni, ante wææ cædinque tömënanï inänite wænnoncæ cæðänitapa. ⁴³ Adinque tontado capitäo iñömö, Pabodo cöwë quëwencæcäimpa, ante cædinque tömënanï näni cæcæ cæðinö ante wææ angä eñente ñimpo cæðänitapa. Ayæ mönitö imönite, Në ipo cæmïni iñömö täno æpænë tæi guidinque önopoca compo compo go tömæwæ ömaa goedäni, angä eñente gotamönipa. ⁴⁴ Wadäni ipo cæðämaï inänï inänite tömengä, Minitö guiquënë awæmpaa incæ wipopa tobænimpaa incæ näñe ñongæninque wiyacæ wiyacæ goedäni, angä eñente godänitapa. Mänömaï eñente cædinque mönitö edæ tömämöni æpæmpo becadote wænämaï inte ömaa edæ tömæwæ pongamönimpa.

Wää tëiwænë Mänatabæ Pabodo ponte quëwengampa

28 Æpæmpo becadote wænämaï inte tömämöni ömaa taote eñëñömönite, Wää tëiwænë iiwænë Mänatabæ impa, ante apænedäni eñentamönipa. ² Mänïömæ quëwënäni iñömö wii wadäni bai cædinque mönitö imönite waadete cæðänitapa. Cöönæ ayæ nanguï cæ ate yoguite wæyömönite tömënanï gonga tänöninque, Pö ootoedäni, änäni gonga

tömämöni bæcoyömö oototamönipa. ³ Pabodo iñömö önompoca gæte tēnewæ bacoo ænte mämö ñö cæyongä gonga ocoi ä wædinque tæntæ gongapamö manta Pabodo önompo æo pocænte ñinga cædämaï ee engate owo wæcä. ⁴ Adinque iñömö quëwēnāni wæætē näni cabo nämāneque tededinque, “Iingä iñömö waocä ingante nē wæningä ingä awædo. Tömengä æpæmpo becadote wænāmaï iñongante edæ mönō nō cæte pānongä incæ tömengä ingante ata cæpodāmaï inte angä ate ñowo quëwenguināmaï incæcäimpa.”

⁵ Ante wapiticæ ante pönente tedeyönānite Pabodo iñömö pongadāmaï ingä inte pipo cæcä tæntæ ñingacæ gongapamö togodo guiite gonga gonte wængantapa. ⁶ Adinque tömēnāni, Tincadō pæncæ pæncæ mempoquingää, ante ayæ, Tincadō iñontobæ tæi go wæænte wænguingää, ante acæte ante wantæpiyæ cōwä ayönāni, Ayæ dæ pongadāmaï i inque ingampa, ante adinque tömēnāni wæætē edæ, Æ iingä wacä wængongui inongä inte ponte a ongongampa, ante wapiticæ ante pönēnānitapa.

⁷ Ayæ māniwænē awēnē Pobidio iñömö tömengä quincodē möni ömaa pōñömö eyequeï intapa. Tömengä, Oncönē pō guiite quëwēdāni, angä pō guiite mönitō mēönaa go adoönæque quëwēñömöni tömengä waadete pönō cæcä ate waa quëwentamönipa. ⁸ Pobidio mänömaï waa cæcä quëwēñömöni, Tömengä mæmpo wepæ tönō gömæ cæte daicawo gawænte möimoga a öñongampa. Ante apænedāni wædinque Pabodo tömengä weca guidinque Wængongui ingante apænedinque gampocä ate waa bacantapa. ⁹ Pabodo mänömaï cæcä adinque māniwænē tömāo gode änāni eñente wædinque nē wēnæ wēnæ ināni inānite Pabodo weca ænte mämö ænte mämö cæyönāni tömānāni Wængongui cæcä waa badānitapa. ¹⁰ Māniñömö quëwēnāni mönitō imönite wæætē pönō waa apænedinque cōwē waa cædānitapa. Ayæ wogaa tæcæ gocæ cæmöni adinque quiēmē möni ænguēnēnō ante adinque tömēnāni, Minitō ænte goqui, ante eyepæ pōni ænte mämö da wēnāni ænte gotamönipa.

Odömā iñömö Pabodo pongampa

¹¹ Ayæ mönitō Mänatabæ iñömö mengäa go adocanque māmönque quëwēninqe gocæte ante cædinque, Äancadēnaquepo, Adecantodia iñömö quëwēnāni näni pemonte änimpodē go guitamönipa. Tömēnāni wængonguina Catodo tönō Podoco awinca baï ante badöninque tömēnāni ñænæ wipocado gö cædinque wipo ñænæmpo emöwo, Äancadēnaquepo impopa, ante pemönönānimpa. Mänimpo Mänatabæ wēmonca wodöiñömö do pöninque pæmæ tedæ wäi wocæ adinque mönitō iñömö mänimpodē go guidinque wogaa gotamönipa. ¹² Godinque Tidacota iñömö näni wēmonca wodöiñömö pō wäi wocæninque

mönitō mēönaa go adoönæque quëwentamönipa.

¹³ Ayæ wadæ godinque Odeguio näni quëwēñömö pontamönipa. Iimö ate dipæmæ gämænō woboyæ betamonca wædænque pæmæ wædinque mönitō wadæ godinque waönæ ate Poteodi quëwēnāni näni wēmonca wodöiñömö æmæwo pō ti wææninque tömæwæ gotamönipa.

¹⁴ Tömæwæ godinque Poteodi näni quëwēñömö ponte ayömöni nē pönēnāni näni cabo ongönāni atamönipa. Tömēnāni, Adoque Wængongui itædē mönitō tönō ee owoedāni, änāni Ao ante mönitō tömēnāni näni änimpoga māniñömö quëwentamönipa. Ayæ ate Odömā taadonque gotamönipa. ¹⁵ Odömā iñömö quëwente nē pönēnāni iñömö, Pabodoidi oo pönānipa, ante do eñēnāni inte doönæ tadinque mönitō imönite bee tencæte ante pönānitapa. Pancadāniya iñömö Apio näni godonte æiñömö ganca pöninque mönitō imönite mämö bee tēnāni ate godongämæ gotamönipa. Godinque, Cæincö, ante Menconga go Adoconque, näni äñömö māniñömö pōñömöni wadāni mämö bee tēnānitapa. Māniñāni inānite adinque Pabodo iñömö, Ñowo iñömö wampo pönēmopa, äninque Wængongui ingante waa ate pönēninque apænecantapa. ¹⁶ Ayæ odömānoidi näni nangui quëwēñömö Odömā näni äñömö pōñömöni tontado capitäo iñömö nē tee mönedināni wadāni inānite tömengä awēnē nempo pædæ godöninque Pabodo ingante tee mönedāmaï ingantapa. Wæætē wacōnē nänēnē ænte mäodāni quëwēñongante tontado adocanque tömengä ingante wææ wänönongäimpa.

Odömā iñömö Pabodo quëwengampa

¹⁷ Māniñömö ponte ate Pabodo mēönaa go adoönæque ate oodeoidi nē änāni inānite äñecä godongämæ pönāni ate tömēnāni inānite, —Botö tönināmini, eñeedāni. Mönō guidēnāni inānite wēnæ wēnæ cædāmaï inte botö dodāni näni angainö ante wido cædāmaï iñömöte oodeoidi incæ Eedotadēe iñömö botö imote bæi ongöninque äninque odömānoidi nempo pædæ godönāni gotabopa. ¹⁸ Odömānoidi guiquēnē botö imote apænte äninque, Æbānō cæcantawo, ante ancaa ante adinque, Pabodo dicæ tömengä nänō wænguinque wēnæ wēnæ cæcäa, ante adinque botö imote ñimpo cæcæte ante cædānitapa. ¹⁹ Odömānoidi botö imote ñimpo cæcæte ante cæyönāni oodeoidi wæætē ancaa Baa änāni eñente wædinque botö iñömö edæ, Odömānoidi tæiyæ awēnē Tetædo incæ botö imote apænte anguēnengä ingampa, antabopa. Mänömaï äniimo incæte botö awēnē Tetædo weca ongöninque, Botö guidēnāni wēnæ wēnæ cædānitapa, ante wæætē piinte änāmaï incæboimpa. ²⁰ Mänömaï beyæ minitō iminitē apænecæte ante botö, Pöedāni, antabopa. Ñowo apænebo eñeedāni. Mönō idægocabo iñömö, Mönō

në ponguingä Codito pönö cæcä beyænque watapæ bacæimpa, ante mönö pönemompa. Mäninö mönö pönengaiñö beyænque botö daagömë ñänoncapoïmo a ongömo aedäni.

²¹ Ante apæneyongante tömënäni wæætë Pabodo ingante apænedinque,

—Oodeabæ quëwënäni bitö imite ante yewæmöninque cadota pædæ pönönäni dicæ æmöniyaa. Mönitö töniñadäni Oodeabæ quëwente pöninque bitö imitedö ante dicæ wiwa änäniyaa. Bitö wiwa cædinö ante yewæmöninque odömönämai inönänimpa. ²² Mänömaï i incæte wayömö wayömö tömämæ quëwënäni, Mäninäni Coditoidi iñömö wënæ wënæ cædäni inäni-pa, ante piïnte tededäni do ëñëmöni ininque mönitö, Bitö ayömi Coditoidi æbänö cædäni inänii. Æbänö pönëmi, ante ëñencæte ante wæmönipa.

²³ Äninqe tömënäni, Iïönæ godongämæ bee téninque ëñengæimpa, äninque wadæ godänitapa. Ayæ wæætë mäniönæ näni äniönæ iinque ba ate ocæ ëmænte pöñönäni tæiyænäni bee téninque Pabodo weca godongämæ pönänitapa. Pönäni adinque Pabodo iñömö baänæ contadingä gawadecæ pönäni apænedinque, Wængongui Awënë Odeye nempo mönö quëwengæimpa, ante apænegantapa. Ayæ, Möitee wodi tönö Wængongui beyæ në apænegainäni, Mönö Codito ponte cæcæcäimpa, ante näni angaiñö bai Itota iñömö ñöwo ponte tömänö ante do iinque cægacäimpa. Näwangä impa, ante botö apænebo ëñëmaïmini-pa, ante Pabodo oodeoidi inänite apænegantapa.

²⁴ Angä ëñëninque pancadäniya, Pabodo näwangä angampa, änänitapa. Pancadäniya guiquënë, Wii pönëinente awædö, änänitapa. ²⁵ Näni cabo incæ mänömaï wæætedö wæætë apænete wadæ gocæ cæyönänite Pabodo wæætë æmæwo apænegantapa.

—Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca apænegä ëñëninque Itaiya wodi doyedë minitö mæmæidi inänite näwangä ante apænegacäimpa.

²⁶ “Itaiya ëñëmi, bitö oodeoidi weca godinque iïmai ante apænebi ëñencædänimpa.

Minitö önömoncaque ëñëninque ëñënämaï incæminimpa.

Awıncaque adinque cöwë adämaï incæminimpa, ante apænebi ëñencædänimpa.

²⁷ Iïnäni edæ mimö ömædënäni inte wii ëñëinente wæwædö,

äninque ædö cæte ëñenguinänii.

Awınca wii äinente awædö, änäni inte ædö cæte aquinänii.

Edæ mimö ënënäni inte bai tömënäni awınca wi æmonte adinque

önömonca wi æmoncate ëñencædönänimpa.

Edæ mimö nö pönëninque dadi ëmænte botö gämænö pönäni bai

botö do godö cæbo waa bacædönänimpa.”

Ante Itaiya wodi minitö mæmæidi beyæ ämotamini ante bai yewæmongacäimpa. ²⁸ Ininque minitö oodeoidi inömiñi inte ëñënämaï imini adinque Wængongui ñöwo wæætë, Botö pönö æmo beyænque

quëwencæminimpa, ante oodeo inämaï inäni inänite do apænegæ cæcampa. Tömënäni guiquënë ædæmö waa ëñenguinäni inänipa, ante apænebo ëñëmaïmini-pa, ante Pabodo apænegantapa.

²⁹ Mänömaï apænegä ëñente wædinque oodeoidi näni cabo nanguï pönäni wæætedö wæætë äninque wadæ godänitapa. ³⁰ Pabodo iñömö oncö ænte quëwencæte ante tömënäni näni godonte æinta pædæ godöninque wacä oncö incæ tömengä oncö bai bayö mänincönë wadepo mënepoga quëwengantapa. Ayæ, Æcänö ëñacæ pöinëna cöwë botö weca waa ponguimini, ante quëwëninque tömengä në pönäni inänite apænegä ëñënonänimpa. ³¹ Ayæ në wææ wänönäni cöwë Baa änämaï iñönäni tömengä guïñënämaï apænedinque, Wængongui Awënë Odeye nempo mönö quëwengæimpa, ante apænedinque, Mönö Awënë Itota Codito æbänö cægacäi, ante edonque odömonte apænegä ëñengadänimpa.

Odömānoidi

Waa quēwencāmīnīmpa, ante

¹ Itota Codito ingante nē cædōmo inte botō Pabodobo īnōmo inte īī cadota ante nē yewæmōmo īmopa. Wængonguī botō īmote apænte æninque īī-mainō ante aa pegacāīmpa. Bitō Pabodobi gote botō pōnō cædō ante watapæ apænebi ēñencædānīmpa, ante angacāīmpa.

² Mānīnō, Wængonguī æbānō pōnō cæquingā, ante watapæ apænedīnque tōmengā beyæ nē apæne-gaīnāni wēenēñedē pōnī nāni tæiyæ waēmō yewæ-mongaīnō ante botō mānīnō ante nē apænebo īmopa. ³ Mānīnō waa pōnī nānō cæquīnō ante īīnque cæcæte ante cædīnque Wængonguī tōmengā Wengā ingante da pōnongā pongacāīmpa. Tōmengā īñōmō waocā onguīñængā nānō baquinque Awēnē Dabii wodi Pæingā inte ēñagacāīmpa. ⁴ Adocā Itota īñōmō botō Wengā īnongā ingampa, ante tōmānāni edonque acædānīmpa, ante odōmoncæte ante cædīnque Wængonguī tæī piñængā inte īīmaī cægacāīmpa. Īngā Itota Codito mōnō Awēnē īñōmō Tæiyæ Waēmō ēwocacā inte do wæningā īñongante Mæmpo Wængonguī wæætē nangūī angā ate ñāni ōmæmon-gacāīmpa.

⁵ Ayæ adocā tōnō godongāmæ cædīnque tōmengā ēmōwo beyæ mōnitō īmōnite Wængonguī pōnō waadete cægacāīmpa. Ayæ, Mīnitō wabæca wabæca gote apænemīni ēñēnīnque tōmāmæ quēwēnāni Itota Codito ēmōwo ante wede pōnēnīnque nē ēñente cæte quēwēnāni bacædānīmpa, ante cædīnque Wængonguī adobaī Itota ōnōmpo inte mōnitō īmōnite da godongā gotamōnīpa. ⁶ Īnīnque tōmāmæ quēwēnāni īnānite Itota Codito, Botō gāmænō pōedāni, ante aa pedīnque mīnitō īmīnite adobaī aa pecampa. ⁷ Mīnitō botō quīmīni badīnque botō ayōmō tæiyæ waēmō ēwocate quēwēmīni bacæmīnīmpa, ante Wængonguī cægacāīmpa. Īnīnque mīnitō Odōmā īñōmō quēwēnīnque Wængonguī quīmīni īñōmīnite botō, Acæmīnīmpa, ante īīmaī ante yewæmōmopa. Mōnō Mæmpo Wængonguī tōnō Awēnē Itota Codito waadete pōnō cæyōnate mīnitō wæætē gānē pōnente bacæmīnīmpa, ānīnque yewæmōmopa.

Odōmā īñōmō ēñacæ pōinēmopa, ante

⁸ Mīnitō æbānō wede pōnēmīnī, ante tōmāmæ quēwēnāni tededāni ēñēnānīpa. Īnīnque botō īñōmō Itota Codito ēmōwo apænedīnque Wængonguī ingante waa ate apænebopa. Wængonguī bitō adobīque pōnō cæbi ate odömānoidi wede pōnēnānīpa, ante apænebopa. ⁹ Wængonguī Wengā ingantedō ante watapæ apænedīnque botō Wængonguī ingante nē cædōmo inte tōmengā nānō ānō ante ædæmō ēwocadīnque apænebo ēñēnānīpa. Botō mānōmaī cæbopa, ante nē adīngā inte Wængonguī īñōmō edæ, Odömānoidi beyæ ante Pabodo botō īmote woyowotæ incæ itædē incæ apænecampa, ante nē ēñengā ingampa. ¹⁰ Edæ, Wængonguī, bitō Ao āmi ate botō ñōwo odömānoidi weca ēñacæ gobāīmopa, ante Wængonguī ingante mīnitō beyæ ante botō cōwē apænebopa. ¹¹ Wængonguī Ōnōwoca beyæ apænebo ēñēnīnque mīnitō tæī piñænte ēwocacæmīnīmpa, ante cæcæte ante botō mīnitō weca ēñacæboīmpa, ante wæbopa. ¹² Edæ mīnitō botō wede pōnēnō beyæ wampo pōnente bayōmīni botō wæætē, Mīnitō wede pōnēmīnīpa, ante adīnque adobaī wampo pōnēmō īnīnque mōnō pōnencabo godongāmæ wampo pōnēnīnque godōmenque tæī piñænte entawengæīmpa, ante pōnēnīnque botō mīnitō īmīnite aīnente wæbopa.

¹³ Botō wabæca quēwēnāni weca gote apænebo ēñēnīnque pancadāniya wede pōnēnāni badānitapa. Īnīnque, Botō mīnitō weca gote apæneyōmo wadāni pancadāniya adobaī wede pōnencædānīmpa, ante cædīnque botō æpogamē incæ poncæ cæyōmo edæ wææ cæte intapa. Īnīnque botō, Tæmpo poncæ cætabopa, ante yewæmōmo ate ēñencæmīnīmpa, ante yewæmōmopa. ¹⁴ Edæ guidiegoidi incæ wadāni incæ, ocai encadāni incæ ocai ōmæcadāni incæ ædānīmē īñōnānite botō debe inte baī edæ tōmānāni īnānite odōmonte apænequēnēmō īnōmo īmopa.

¹⁵ Mānōmaī beyæ mīnitō Odōmā īñōmō quēwēmīni īñōmīnite botō mīnitō īmīnite adobaī mōnō Codito ingantedō ante watapæ apænecæte ante nangūī cæīnente wæbopa.

Mönö tæi piñænte ewocadö Codito beyænque impa, ante

¹⁶ Mönitö oodeomöni iñömönite täno apænedinque Wængongui iñömö minitö oodeoidi ināmai iñöminite ayæ adobaï apænedinque, Minitö wede pönemini adinque Codito waa pönï pönö ængä beyænque quëwencæminimpa, ante tæi piñænte cægacäimpa. Ìninqe mäninö Codito ingantedö ante botö iñömö watapæ apænedinque, Wængongui tæi piñænte nänö cægainö impa, ante pönente wædinque edæ guiñënedämai inte do apænebopa. ¹⁷ Mönö wede pönemö iñömönte Wængongui mäniine ante odömönte watapæ apæneçä beyænque mönö nö cæte quëwëmö bagamöimpa. Mäniine beyænque godömenque wede pönente badinque mönö wede pönëno beyænque quëwëmompä. Ìninqe docä iñömö Wængongui beyæ yewæmöninque, "Në nö cæte quëwëngä incæ tömengä nänö wede pönëno beyænque quëwencæcäimpa," ante nänö yewæmongainö bai edæ do batimpa.

Mönö waocabo wentamö mongænte wæmompä, ante

¹⁸ Në wiwa cædäni guiquënë wiwa nani cædö beyænque wadäni edæ Wængongui nö pönï nänö apænegainö ante ædö cæte ëñenguinänii. Ìninqe Wængongui ingante në wiwa cædäni nani ëñënamai ininö ante godö piininqe tömengä öönæde ongöninque wiwa nani cædinö beyænque do pangä wædäni edonque amompä. ¹⁹ Wængongui, Botö æbodö imoo, ante tömämini edonque pönï ëñencæminimpa, ante cædinque tömäno imonte odömöninque tömënäni inänite adobaï edonque pönï odömongä wægadänimpa. ²⁰ Wëenëñedë pönï në quëwengainäni tönö ñöwo ganca quëwëmö adobaï, Wængongui mönö në adämai inongä inte æbänö quëwengää, ante ëñencæte ante wægäimö inömö inte mönö tömengä nänö badongaincooque adinque edæ edonque pönï acæimpä. Edæ, Tömengä ñimpo cædämai inte cöwë në tæi piñængä ingampa, ante ayæ, Në Wængongui inongä ingampa, ante wædinque mönö waocabo edonque aquënëmö imompä. Ìñæmpä ëñënamai intabopa, ante ædö cæte anguii.

²¹ Wængongui ingante do ate bai ingainäni incæte waodäni tömengä ingante edæ, Bitö Wængongui ñäö ëmönömi imipa, ante edæ änämai inönänimpa. Wængongui ingante waa ate pönente apænedämai inönänimpa. Mänömai ocai ömæcadäni bai mimö ömædänäni bai badinque tömënäni wentamö entawänäni bagadänimpa. ²² Ocai encamöni imönipa, ante änäni incæte tömënäni wæætë mänömai cædinque ocai ömæcadäni bagadänimpa. ²³ Edæ Wængongui wænämai në Quëwengäingä iñongante tömënäni wæætë godö Baa angadänimpa. Tömengä nänö ñäö ëmönö ante piinte cædinque tömënäni

wæætë waomö në wæwocamö mönö ëmönö bai badöninque, öömä ëñadäni nani ëmönö bai badöninque, ocagui ëñadäni nani ëmönö bai badöninque, ocagui ömaadäni nani ëmönö bai badöninque tömënäni, Mönitö wængongui ingampa, ante cædönänimpa.

²⁴ Mänömai cædäni ate wædinque Wængongui, Minitö mini cæinente wædö ante ee abo cæcæminimpa, ante da godongä wadæ godinque tömënäni baonga nani ñömæi mongænte quëwenguinque cædönänimpa. Ìninqe nana gæncaya nana gæncaya nani monguënëno ante Baa ante guiñëñadämai inte cædinque wacä ingä wacä ingä godö wiwa cædönänimpa. ²⁵ Wængongui näwangä pönï nänö apænegainö ante tömënäni Baa äninque mä pönëninque nani babæ apænegainonque ante Ao änönänimpa. Mänömai cædönäni inte tömënäni wæætë Wængongui nänö në badongaincoo weca ædæ wæëninque, Mönitö wængongui impa, ante cædinque në Badongäingä ingante edæ ëmö cæte wadæ gogadänimpa. Incæte tömengä në Badongäingä iñongante mönö waocabo inguipoga mönö quëwëñedë ayæ ate miinguipo bayonte wantæpiyæ mönö quëwëñedë Wængongui ingante, Bitö tömëmi toquinque pönö waa cæbi æmönipa, ante mönö apæneçäimpa. Mänömai impa, ante Amëë, ämopa.

²⁶ Mänömai cæyönänite Wængongui, Minitö guiñëñadämai mini toinente wædonque gobæwedäni, ante da godongä gogadänimpa. Ìninqe onquiyænäni incæ, Në onquiyæmo inömo inte botö onguiñængä tönö monguënëmö imopa, ante änämai inäni inte godö wacä onquiyængä tönö towente möwënonänimpa. ²⁷ Ayæ onguiñængä incæ adobaï cædinque, Botö onguiñæmo inömo inte onquiyængä tönö monguënëmö imopa, änämai inäni inte godö wacä onguiñængä tönö möinente gonga bæco bai toinente wædäni bagadänimpa. Ìninqe cöwë nani waa quëwenguënëno ante Baa äninque nani onguiñæncabo inönäni inte wiwa cædönänimpa. Mänömai cæyönänite Wængongui eyepæ pönï godö pangä wædinque tömënäni wiwa nani cædö beyænque nämä baonga caate wæwengadänimpa.

²⁸ Wængongui ingante mönö pönente ëñengäimpa, ante tömënäni, Önonquedö ante impa, ante tedeyönänite Wængongui wæætë, Ocaidë wentamö encadömöni inte edæ waomöni mini wi cæquënëno incæ ee abo cæbæwedäni, ante da godongä gogadänimpa.

²⁹ Tömënäni iñömö nö cæquinämai inäni inte do wiwa cædäninque badinque iimäi cædänipa. Wacä ingä godö towëninque tömënäni wadäni inänite në wënæ wënæ cædäninque inänipa. Mäincoo ante æinente wæwënäni inte tömënäni, Wacä gomonga ængä ingante godö piinte adänipa. Ayæ edæ, Mönö godö wænongäimpa, ante cædinque do cædänipa. Guëadö guëa piinte cædänipa. Wacä oda cæcæcäimpa, ante

ancaa cædinque tōmēnāni godō babæ cædānīpa. Ayæ nē wīwa pōnēwēnāni inte tōmēnāni, Wadāni wæcædānīmpa, ante godō piinte cædānīpa. Godō wæntaa godō wæntaa tedewēnāni inānīpa. ³⁰ Ayæ wadāni inānite piinīnque iināni iñōmō godō babæ ante tedewēnāni inānīpa. Wængonguī ingante piinte cædāni inānīpa. Ayæ, Tōmēmoque waēmō imopa, ante nāmā ængō cæte bai cædinque wadāni inānite wææntodonte bai ānīnque, Ōnonquedō cæcantedō abii, ante godō piinte todāni inānīpa. Edæ, Æbānō godōmenque wēnæ wēnæ cæte toquīmoo, ante edæ pōnēē cōnīnque edæ nanguī cædānīpa. Mæmpocā tōnō badā, Cæedāni, āñōnate tōmēnāni ēñēnāmaī cædānīpa. ³¹ Mimō ōmædēnāni inte tōmēnāni ocai ōmæcadāni bagadānīmpa. Cæcæboīmpa, ānīnque edæ iinque cædāmaī inōnānīmpa. Wacā caate wæcā adīnque godō waadedāmaī inōnāni inte tōmēnāni edæ godōmenque piināni inte cædōnānīmpa.

³² Mānōmaī cædāni iñōmō nāni wænguinque cædānīpa, ante Wængonguī nō pōnī nānō angaiñō ante tōmēnāni ōnōmoncaque nē ēñēnāni inte tōmēnāni nāni wēnæ wēnæ cæinēnonque ante cædānīpa. Ayæ tōmēnāni wīwa nāni cædō bai wadāni adobaī cædāni adīnque tōmēnāni, Waa cæmīnīpa, ānīnque nē cædāni inānite waa adānīpa.

Nōingā ante Wængonguī apænte angampa, ante

2 Tōmēnāni mānōmaī cædānīpa. Incæte bitō adobaī wīwa cædōmi inte tōmēmi pante wæquinque tōmēnāni inānite apænte āmīpa. Iinque bitō wacā ingante, Bitō pante wæquinque wīwa cæbiipa, ante apænte āmi inte bitō iñæmpa adobaī wīwa cædōmi inte edæ æbānō cæte nāmā ante wææ anguīmīi. ² Wīwa cædāni inānite apænte ānīnque Wængonguī cōwē nōingā ante apænte angampa, ante edæ do ēñēmōmpa. ³ Iinque waobi ōnōmique inōmi inte bitō iñæmpa tōmēnāni inānite apænte āmi incæte tōmēnāni nāni cædō bai adobaī cædōmi inte edæ, Wængonguī botō imote pānāmaī inte ata cæpocæcāīmpa, ante pōnēmitawo. ⁴ Bitō wīwa cæbi inte Ca ca wæquēnēmi iñōmite Wængonguī wæætē ee pānāmaī inte nanguī waadete pōnō cæyongante bitō wæætē edæ piinīnque Baa āmitawo. Iñæmpa tōmengā, Bitō, Æmæwo wēnæ wēnæ cætabopa, ante wædīnque botō gāmænō poncæbiīmpa, ante Wængonguī pōnō waadete cæcampa, ante pōnēmīyaa.

⁵ Incæte bitō mīmō ōmædēmi inte ancaa Baa ānīnque edæ wēnæ wēnæ bitō cædō ante ñimpo cædāmaī iñōmite Wængonguī nānō ænguī baquīōnæ iinque bayonte tōmengā ænguī pōnī badīnque godōmenque pangā wæcæbiīmpa. Tōmengā æbānō nō apænte angāā, ante māniñedē ate edæ edonque acæīmpa. ⁶ Edæ, Tōmāmō mōnō cægāi ganca ante Wængonguī eyepæ pōnī pædæ pōnongā æncæmōim-

pa, ante dodāni nāni yewæmongaiñō bai edæ iinque bacæīmpa.

⁷ Iinque, Mōnō ñāō bai entawengæīmpa, ante cædinque ayæ, Wængonguī mōnō imonte waa adīnque pōnō cæcā ate mōnō wæwocadāmaī ēwocacæīmpa, ante cædinque mōnō wæntædāmaī inte ee waa cæte quēwēmō iinque Wængonguī pōnō cæcā ate mōnō cōwē wænāmaī quēwēmaimōmpa. ⁸ Wæætē, Wængonguī nāwangā nānō apænedō ante Baa ānīnque, Tōmēmo beyænque quēwencæboīmpa, ante nē ānāni inānite ayæ wadāni wīwa nāni cæquīnonque ante nē tee empote godāni inānite Wængonguī ænguī badīnque godō piinte cæcæcāīmpa. ⁹ Edæ mōnō waocabo wēnæ wēnæ cæmō adīnque Wængonguī oodeomōni iñōmōnite tāno pānīnque oodeomīni ināmaī imīni imīnite adobaī pāñongā nē wēnæ wēnæ cæmō tōmāmō iñōmō edæ caate wæwencæmōīmpa.

¹⁰ Wæætē waa cæmō adīnque Wængonguī oodeomōni imōnite tāno pōnō waadete cædinque oodeomīni ināmaī imīni imīnite adobaī pōnō waadete cæyongā nē waa cæmō wæætē gānē entawēnīnque ñāō apāite bai entawēñōmonte edæ Wængonguī tōmāmō imonte waa acæcāīmpa.

¹¹ Edæ mōnitō oodeomōni imōni incæ mīnitō oodeomīni ināmaī imīni incæ Wængonguī tōmāmō imonte adoyōmō pōnī adīnque wadō wadō ate pōnente cædāmaī ingampa. ¹² Mōitee wodi, Iīmaī cæedāni, ante nānō wææ angaiñō ante ōmæmoncadāni inte wīwa cædāni iinque tōmengā nānō wææ angaiñō dæ ante bai māniñāni wæncædānīmpa. Wæætē Mōitee wodi nānō wææ angaiñō ante do ēñente ēmoncadīnāni incæte wīwa cædāni adīnque Wængonguī mānīne ante ēñēnāmaī cædāni beyænque apænte ānīnque pangā wæcædānīmpa. ¹³ Edæ Mōitee wodi nānō wææ angaiñō ante ōnōmoncaque ēñēnāni inte tōmēnāni nāni ōnōmoncaque ēñēnō beyænque Wængonguī ayongā dicæ nō cædāni badāniyaa.

Wæætē edæ mānīne ante ēñente cædāni inānite guiquēnē Wængonguī pōnō angā ate tōmēnāni iñōmō nō cædāni bacædānīmpa. ¹⁴ Edæ Mōitee wodi nānō wææ angaiñō ante ōmæmoncadāni inte oodeoidi ināmaī ināni incæ pancadāniya tōmēnāni dodāni nāni wææ angaiñonque ante Ao ante cædinque Wængonguī nānō wææ angaiñō bai edæ do cædānīpa. Mānōmaī ēñente bai cædinque tōmēnāni mīmō entawēnāni inte mānīne ante ōmæmoncadāni ināni incæte nāmā nāni wææ ānonque ēñente cædānīpa. ¹⁵ Edæ, Tōmēnāni dodāni nāni wææ angaiñō ēñēnīnque waa cædāni inte tōmēnāni Wængonguī nānō wææ angaiñō bai do entawēnānīpa, ante edonque acæīmpa. Mīmō entawēnāni inte tōmēnāni nāni caboque godongāmæ pōnēnīnque wēnæ wēnæ nāni cædōnō ante nāēmæ apænte wææ ānānīpa. Ayæ wæætē waa cædāni ate tōmēnāni nāēmæ apænte ñimpo cædānīpa.

¹⁶ Codito ingantedö ante watapæ eñngaïmo inte botö iïmaï ante apænebopa. Wængonguï angä eñente cædinque Itota Codito wæætë waomö mönö awëmö entawënö ante edonque pönï adinque apænte ancæcäimpa. Tömengä nänö apænte anguiönæ iinque bayedë edæ mäninö ante botö yewæmonte apænedö bai edæ iinque bacæimpa.

Möitee nänö wææ angainta adinque oodeoidi wïi eññäni

¹⁷ Bitö iñömö edæ, Oodeobo inömo imopa, ante ämipa. Ayæ, Möitee wodi nänö wææ angainta nê eññemo inte botö Wængonguï ayongante waa quëwëmo imopa, ante edæ nämä ængö cædinque ämipa.

¹⁸ Wængonguï æbänö angää, ante do eññemipa. Ayæ tömengä nänö wææ angainö ante do eññemi inte bitö, Quinö waa i, ante do eññëinque Ao ante æmipa.

¹⁹ Bitö, Wadäni babetamö bai ewocayönänite botö töö æmænte mäobo godänipa. Wëmö iñömö quëwente bai adämaï iñönänite botö iñömö, Acæminimipa, ante tica ënente bai odömonte apænebopa, ante edæ, Nawangä ämopa, ante bitö apænebitawo. ²⁰ Ayæ adobaï, Mönö Möitee wodi nänö wææ angainö ante eñente beyænque mönö eñenguënönö ante entawëinque mönö nö cæquënönö ante adobaï tömänö ante entawengæimpa, ante bitö pönëmitawo. Ayæ mänömainö ante bitö pönönö beyæ bitö, Nê oda cædäni inänite botö nê töingä odömömo imopa, ante pönëmitawo. Wëñänäni bai wædænque eññäni iñönänite botö nê odömonte apænebo imopa, ante pönëmitawo.

²¹ Iñæmpa mänömaï inömi inte bitö edæ dicæ nämä odömonte apænete eññëmitawogaa. Wadäni inänite odömonte apænedinque, Awëmö ænämaï iedäni, ante odömonte apænedömi inte tömëmi awëmö æmitawo.

²² Bitö wadäni inänite odömonte apænedinque, Nänöogængä inämaï iñongante godö guëa mönämaï ië, ante nê wææ ämi inte bitö adobaï wacä tönö guëa mömitawoo. Ayæ, Wængonguï ingampa, ante nani badöinca ante nê piimi inte bitö edæ tömënäni nani apæneincönë go guuidinque edæ ö æmitawoo.

²³ Iñæmpa bitö, Möitee wodi nänö wææ angainö ante botö eñente cæbo imopa, ante tædinque nämä ængö cædömi inte edæ mänine ante eññämaï cæbi adinque wadäni wæætë Wængonguï ingante waa adämaï inänipa töö. ²⁴ Edæ, "Minitö cædinö beyæ oodeoidi inämaï inäni incæ Wængonguï emöwo ante godö babæ ante wënæ wënæ änewänäni," ante tömengä beyæ dodäni nani yewæmongainö bai do batimpa.

²⁵ Edæ Wængonguï nänö wææ angainö ante eñente cæbi iinque bitö, Nämä oodeobo imopa, ante nê eö togæïmi badinque waa imaimpa. Wæætë edæ eññämaï cæbi iinque oodeo inämaï ingä bagäacä ingä bai bitö iñömö edæ do babaïmipa. ²⁶ Oodeoidi inämaï inäni guiquënë bagäadäni inäni incæte tömënäni

Wængonguï nänö wææ angainö ante eñente cædäni iinque Wængonguï ayongä tömënäni do eö togæïnani bai inönäni inte oodeoidi bai inänipa. ²⁷ Bitö iñömö Möitee wodi nänö wææ yewæmongainta mänömi inte nê eö togæïmi imitawo. Bitö mänömaï imi incæte eññämaï cæbi iñömi wacä wæætë bagäacä inongä inte eñente cæcä iinque tömengä eñente nänö cædö beyænque Wængonguï wæætë bitö imite apænte äninque pancæcäimpa.

²⁸ Iñæmpa oodeo eñagaingä inte baö beyænque oodeocä ingä incæte tömengä wïi mänömaï ingä beyænque näwä oodeocä ingampa. Adobaï nê eö togæingä iñömö baonque nänö eö togæïnö beyænque tömengä Wængonguï ayongä ædæmö eö togæingä bai wïi ingampa. ²⁹ Wængonguï Önöwoca ingante nê ewocacä guiquënë tömengä iñömö edæ näwä oodeo bai badinque Wængonguï wëñængä ingampa. Edæ Möitee wodi nänö wææ yewæmongainö ante eñente eö togæinque waocä tömengä wentamö nänö entawënö dicæ wido cæquingä. Wængonguï Önöwoca guiquënë pönö wido cæcä beyænque waocä wæætë waëmö entawengampa. Mänömaï entawengä ingante wadäni waa adämaï inäni incæte Wængonguï wæætë, Bitö waa entawëmi abopa, äninque tömengä ingante waa apænecampa.

3 Iinque oodeocä iñömö edæ, Oodeobo imopa, ante toquënengä ingantawo. Ayæ adobaï, Botö eö togæïmo imopa, ante toquënengä ingantawo. ² Ao ämopa. Nê oodeoidi inönäni inte tömënäni cöwë nanguï toquënänäni inänipa. Edæ Wængonguï apænecä eñngainäni inte edæ oodeoidi tömengä nänö apænedö ante nê mangainäni inte nê toquënänäni inänipa. ³ Mänömaï i incæte pancadäniya iñömö edæ wede pönänämaï inänipa. Iinque mönö æbänö anguii. Tömënäni nani pönänämaï inö beyænque Wængonguï tömënäni inänite dicæ ñimpo cædinque ædæmö aadämaï ingantawogaa. ⁴ Edö cæte mänömaï inguii. Mönö waocabo tömämö nê babæ apænemö iñömönte Wængonguï iñömö nö pönï cæcä ingainö anguënë. Edæ tömengä beyæ iïmaï ante yewæmongatimpa.

"Wængonguï bitö æbänö apænebi, ante apænte ancæ cædäni incæte tömënäni, Wængonguï nö pönï ante apænecampa, ante edonque acædänimpa.

Bitö nê tæi emömi inte edæ bitö imite nê apænte ancæ cædäni inänite näëmæ edæ wææntodonte bai cædinque edæ gänä cæcæbiimpa."

Ante nani yewæmongainö bai edæ bacæimpa.

⁵ Waodäni mä pönëinque iïmaï ante tedewänäni. Mönitö wiwa cæyömönite Wængonguï nö cæcä adinque wadäni, Wængonguinque nê nö cædongä ingampa, ante godömenque edonque acædänimpa. Iinque wiwa cæyömönite Wængonguï quinante piinte pangäa, ante tedewänäni. Mänömaï tedewänäni adinque mönö wæætë æbänö anguënemö imö. Iñæmpa waodänique nani änewönö

baī dicæ anguēnēmō īmongaa. ⁶Ædō cæte mǎnōmaī ānewenguiī. Mǎnīnō nāni tedewēnō nāwangā ī baī inguipoga quēwēmō īmonte Wængongui apænte ānāmaī inguēnengā.

⁷Wadāni guiquēnē īmaī ante tedewēnānīpa. Wængongui cōwē nāwangā ante apæneyongante botō babæ apænebo adinque wadāni, Wængonguinque nāwangā ante apænecampa, ante tōmengā ingante godōmenque waa acædānīpa. Īnīnque babæ botō apænedō beyænque Wængongui godōmenque űāō apāite baī ēmongā ingampa. Īnīnque, Bitō nē wēnæ wēnæ cæbi īmīpa, ante Wængongui quīnante botō īmote apænte angāā, ante tedewēnānīpa. ⁸Tōmēnāni, Wængongui ingante godōmenque waa acædānīpa, ante mōnō godōmenque wēnæ wēnæ cæcæīpa, ante tedewēnānīpa. Tōmēnāni nāni tedewēnō nāwangā ī baī mōnitō adobaī ante ancædōmōnīpa. Edæ, Tōmēnāni nāni tedewēnō baī edæ Pabodoidi adobaī ante apænedānīpa, ante pancadāniya pōnō wēnæ wēnæ ante babæ apænedānīpa. Mǎnōmaī ante nē apænewēnāni inānite pānīnque Wængongui nō cæte pangampa.

Tōmāmō mōnō pante wæquinque wentamō mongæmōmpa

⁹Īnīnque æbānō ante anguiī. Mīnitō oodeoidi ināmaī ōnōminique īűōmīnite mōnitō mōni oodeocabo dicæ godōmenque waa pōni īmōniyaa. Īűæmpa mōnitō oodeomōni incæ mīnitō oodeomini ināmaī īmini incæ tōmāmō nē wēnæ wēnæ cædōmō īmōmpa, ante do odōmonte yewæmōmōni abaīmīnīpa. ¹⁰Edæ īmaī ante Wængongui beyæ ante āmotamīni ante baī yewæmongatīpa.

“Nē nō cædongā īűōmō edæ dæ angampa. Adocanque incæ edæ dæ angampa.

¹¹Nē ēñente pōnengā īűōmō edæ dæ angampa. Wængongui ingante ante nē dīqui dīqui mīnongā īűōmō edæ dæ angampa.

¹²Tōmānāni edæ oda cæte wapiticæ godīnque, nāni waa cædāmaī incaboque badānitapa. Nē waa cædongā īűōmō edæ dæ angampa. Adocanque incæ edæ dæ angampa.

¹³Wadāni inānite wænoncæte ante ææ ænete baī ēmencadinque, tōmānāni babæ ante enguēnēwate tedewēnānīpa. Edæ tæntæ tōmēmæ ēnete baī, Wænongæīpa, ante ēnedānīpa.

¹⁴Tōmēnāni pīinte nāni tedewēnō beyænque moncapæ tī nā baī enguēnēwadānīpa.

¹⁵Tōmēnāni wænonguīwaque pogodo goquīwaque ēwadānīpa.

¹⁶Tōmēnāni nē godō wænonāni inte mǎincoo wido cæte wodīi godāni ate edæ mīi quēwēnāni ponte adīnque caate baī wæwēnānīpa.

¹⁷Nē pīinte cædōnāni inte tōmēnāni Wængongui taadō tōmengā gānē entawente nānō godōnō ante adāmaī inte cædānīpa.

¹⁸Tōmēnāni, Wængongui ingante mōnō guīñente ēñengæīpa, ante pōnēnāmaī īnānīpa.”

Ante dodāni nāni yewæmongainō baī impa.

¹⁹Æcānō Mōitee wodi nānō wææ angainō ante nē ēñente quēwenguēnēna īnaa tōmengā beyænque ante wææ yewæmongatīpa. Mǎnōmaī ī beyæ, Botō eyepæ cæbo īmōpa, ante mōnō ædō cæte anguiī. Edæ guīñēnete mōnō pæ wēnecæīpa. Ayæ inguipoga tōmāo quēwēmō tōmāmō Wængongui nē apænte angā weca ongōnīnque edæ, Æbānō cætaboo, ante Wængongui ingante mōnō edonque apænequēnēmō īmōmpa. Mǎnōmaīnō ante edæ do ēñēmōmpa.

²⁰Mǎnōmaī beyæ Wængongui, Mōitee wodi nānō wææ angainō ædæmō ēñente cæbi beyæ bitō botō ayōmo nē nō cæbi babīpa, ante adocanque ingante edæ ānāmaī incæcāīpa. Wæætē mǎnīne nānō wææ angainō ēñente beyæ mōnō, Nē wēnæ wēnæ cæmō īmōmpa, ante edonque amōmpa.

Mōnō wede pōnēnō beyænque nō cæte quēwēmōmpa, ante

²¹Wīi Mōitee wodi nānō wææ angainō ante ēñēmīni beyæ wæætē edæ Wængongui incæ pōnō badongā beyænque mōnō tōmengā ayongā nō cæmō bamōmpa, ante űōwo pōni odōmongatīpa. Dodāni Mōitee wodi tōnō Wængongui beyæ nē apænegaināni īűōmō, Īncayæ ate mǎnōmaī bacæīpa, ante do yewæmongadānīpa. ²²Wængongui pōnō badongā ate mōnō nē wede pōnēmō īűōmō Itota Codito ingante mōnō wede pōnēnō beyænque edæ tōmāmō tōmengā ayongā nō cæmō bamōmpa. Edæ mōnō adoyōmō ingāimō inte ōnōmonque īmōmpa. ²³Īnīnque mōnō tōmāmō wēnæ wēnæ cæmō inte Wængongui nānō űāō baī quēwēñōmō guīicæte ante cædinque wīi eyepæ cæmō inte wīi guīimōmpa. ²⁴Incæte Itota Codito ængā beyænque abæ tawænte gote baī quēwēmō īűōmonte Wængongui ōnonque ānāmaī inte waadete pōnō badongā ate mōnō tōmengā ayongā nō cæmō bamōmpa. ²⁵Wængongui īűōmō Itota Codito ingante da pōnōnīnque, Tōmengā mīnitō wēnæ wēnæ cædō ante teēmente wængā beyænque botō wæætē piyænē cædinque mīnitō īmīnite pānāmaī incæboīpa, ante cægacāīpa. Īnīnque tōmengā, Mǎnōmaī pōnō cæbo ate mīnitō, Itota wepæ mōnō beyæ pe tæ pe tæ wæænīpa, ante wede pōnēnīnque wede mīni pōnēnō beyænque quēwencæmīnīpa, ante pōnō cægacāīpa.

Mǎnōmaī cædinque Wængongui wēnēñedē mōnō waocabo mōnō wēnæ wēnæ cægāinō ante ee adīnque nē pānāmaī ingaingā incæte edæ, Botō cōwē nōingā ante apænte ānōmo īmōpa, ante ēñencæmīnīpa, ante odōmongacāīpa. ²⁶Īnīnque, Wængongui nē nō

cæcā īnongā ingampa, ante mōnō acæimpa. Ayæ adobaī, Itota ingante nē pōnēmō īñōmonte Wængonguī nē panguēnengā ingā incæ mōnō imonte ata cæpodinque pōnō badongā ate mōnō wæætē tōmengā ayongā edæ nē nō cæmō bamompa, ante mōnō acæimpa. Īnīnque tōmengā mǎnōmaī cædinque tōmengā nō nānō cædō ante odōmoncæte ante ñōwo cægacāimpa.

²⁷ Īnīnque mōnō waocabo īñōmō nāmā ængō cæte baī cædinque mōnō, Nāmā cædinque nō cæmō bamompa, ante ædō cæte anguīmōō. Īñæmpa mǎnōmaī ānīnque cædāmaī ingæimpa. Quīnante nāmā wīī ængō cæquīī, ante wæmīnitawo. Mōītee wodi nānō wææ angāinō ædæmō ēñente cæmō inte baī mōnō, Tōmēmō cætāmompa, ancædōmōimpa. Incæte ædæmō ēñente dicæ cæmongaa. Wæætē tōmengā ingante wede mōnō pōnēnō beyænque tōmengā ayongā nō cædōmō bamompa, ante adīnque mōnō, Tōmēmō cætāmompa, ante ædō cæte anguīī. ²⁸ Īñæmpa waocā Wængonguī nānō wææ angāinō ante ēñente cæcā incæ wīī tōmengā nānō ēñente cædō beyæ nē nō cæcā bacampa. Wæætē wede nānō pōnēnō beyænque Wængonguī ayongā edæ nē nō cæcā bacampa, ante do edæ apænebo ēñēmaīmīnīpa.

²⁹ Oodeomōnī īñōmōnīte Wængonguī mōnitō Wængonguī īnongā ingampa. Oodeomīnī ināmāī īmīnī guīquēnē, Wīī mōnitō Wængonguī ingampa, ante pōnēmīnitawo. Īñæmpa oodeomīnī ināmāī īñōmīnīte adocā Wængonguī mīnitō Wængonguī ingampa.

³⁰ Edæ adocanque Wængonguī īnongā ingampa. Īnīnque nē ēō togæīmōnī īmōnī mōnī wede pōnēnō beyænque tōmengā pōnō badongā ate tōmengā ayongā edæ nō cæmōnī bamōnīpa. Adobaī bagāamīnī mīnī wede pōnēnō beyænque Wængonguī adocanque īnongā inte pōnō badongā ate mīnitō adobaī tōmengā ayongā nō cæmīnī bamīnīpa. ³¹ Mōnō pōnēnō beyænque impa, ante apænedīnque mōnitō Wængonguī nānō wææ angāinō ante dicæ wæā godonte baī cæmōniyaa. Wīī mǎnōmaī cæmōnīpa. Wæætē mǎnōmaīnō ante apænedīnque tōmengā nānō wææ angāinō ante Ao ānīnque mōnitō, Ēñēedānī, ante odōmonte apænemōnīpa.

Abadāō wodi æbānō cægacāī, ante pōnengæīmpa

4 Mānīnō ante mōnitō mæmæ Abadāō wodi īñōmō æbānō ante ēñengacāī, ante mōnō ñōwo pōnente apænecæīmpa. ² Abadāō wodi nē ēñente cæcā ingaingā incæte tōmengā nānō ēñente cædō beyænque dicæ nō pōnī entawengā bacantawogaa. Mǎnōmaī cædinque nō cæcā bagacāīmpa, ante nāwangā ī baī tōmengā wadānī ēñēñōnānīte, Waa cæbo īmopa, ante do ancægacāīmpa. Incæte tōmengā Wængonguī ēñēñongante mānīnō ante cōwē ānāmāī inguēnengā ingacāīmpa. ³ Wængonguī æbānō ante apænecā ēñente yewæmongadānī, ante amīnīī. Edæ īīmāī ante

apænecā ēñente yewæmongadānīmpa. “Wængonguī nōingā ante apænecampa, ante Abadāō wede pōnengacāīmpa. Īnīnque tōmengā wede nānō pōnēnō beyænque Wængonguī wæætē edæ, Botō ayōmo Abadāō nē nō entawengā ingā abopa, angacāīmpa,” ante yewæmongadānīmpa.

⁴ Edæ wadānī beyæ waocā nanguī cæcā ate tōmēnānī debe badīnānī inte edæ, Ōnonque pōnōmōnī æe, ante ædō cæte anguīnānīī. Īñæmpa wīī ōnonque godonte impa. Wæætē tōmengā nānō nanguī cædinō beyænque paga ante nē godonguēnēnānī inte awēnēīdī, Bitō nanguī cæbitapa, ante godōnānī ængampa. ⁵ Wængonguī guīquēnē ōnonque pōnō cæcā æmōīmpa. Waocā wīwa cæcā incæ wede pōnengā adīnque Wængonguī pōnō badongā ate tōmengā Wængonguī ayongante wæætē nō cæcā bacampa. Īnīnque waocā waa cædāmaī incæ edæ wede pōnengā adīnque Wængonguī wæætē tōmengā ingante pōnō badōnīnque, Nō pōnī bitō entawengūnque bitō wede pōnēmi abopa, angampa. ⁶ Waocā waa cædāmaī īñongante Wængonguī pōnō badongā ate tōmengā Wængonguī ayongā nō pōnī entawengā īnīnque tōmengā watapæ quēwencæcāīmpa, ante apænedīnque Dabīī wodi adobaī āmotamīnī ante baī yewæmongacāīmpa.

⁷ Adocā yewæmōnīnque,

“Wadānī ēñēnāmāī cædānī inānīte Wængonguī pōnō ñīmpo cæcā ate tōmēnānī wæætē watapæ quēwencædānīmpa.

Edæ tōmēnānī ēñēnāmāī nānī cædō ante ō ænte māō tee moncate baī cæcā adīnque nanguī tocædānīmpa.

⁸ Æcānō ingante Wængonguī, Bitō pante wæquīnque wēnæ wēnæ cæbīpa, ante cōwē pīīnte ānāmāī ingā īnīnque māningā waocā wæætē nanguī tocæcāīmpa.”

⁹ Ante Awēnē Dabīī wodi, Ēō togæñīnānīque tocædānīmpa, ante dicæ yewæmongantawogaa. Bagāadānī adobaī tocædānīmpa, ante ancæte ante yewæmongacāīmpa. Abadāō wodi Wængonguī ingante wede nānō pōnēnō beyænque Wængonguī, Botō ayōmo Abadāō nē nō entawengā ingā abopa, angacāīmpa. Mǎnōmaīnō ante edæ botō do yewæmōmo abāīmīnīpa. ¹⁰ Abadāō wodi æbānō engæñongante Wængonguī mǎnōmaī angacāī. Dicæ ēō togæningā īñongante angantawogaa. Wæætē bagāacā īñongante angacāīmpa. ¹¹ Īnīnque, Abadāō bagāacā inte wede pōnengā beyænque botō pōnō badōmo ate nō cæcā bacampa, ante ēñencædānīmpa, ante cædinque Wængonguī angā ēō togænte bagacāīmpa.

Mǎnōmaī cæcā beyæ mīnitō bagāamīnī inte wede pōnēmīnī īñōmīnī Abadāō wodi mīnitō wæmængā baī bagacāīmpa. Abadāō wodi pæīmīnī baī wede pōnēmīnī adīnque Wængonguī adobaī, Nō entawēmīnī bamīnī acæboīmpa, ante pōnō badongacāīmpa. ¹² Mōnitō wæmæ Abadāō wodi doyedē bagāacā ingāñedē incæ wede pōnengā ingacāīmpa. Mōnī idægocabo īñōmō nē ēō togæīmōnī inte edæ tō-

mengä wede pönente nänö cængainö adodö tee empote gomönipa. Ìninqe mäninönö möni wede pönente godönö gomöni beyænque möni eö togæncabo wæmængä adocä Abadäo wodi ingacäimpa.

Mönö wede pönönö beyænque Wængonguï nänö angainö ante cæcampa, ante

¹³ Wængonguï, Inguipoga incæ bitö nê ænguïmi incæbiimpa, äninque Abadäo wodi tönö tömengä nänömoidi ìnänite pönö angä ængadänimpa. Mänömainö äninque Wængonguï dicæ, Botö wææ angainö ante eñente cædänique æncædänimpa, ante angantawogaa. Wæætë edæ wede pönente tömengä ayongä nö entawänäni badäni beyænque Wængonguï, Inguipoga incæ pönömo æncæminimpa, ante apænegacäimpa. ¹⁴ Wængonguï dicæ, Botö wææ angainö eñente nê cædänique nê ænguïnäni ìnänipa, ante angantawogaa. Edæ mänömainö angä bai mönö wede pönönö ante önonque pönencædömöimpa. Tömengä nänö angainö incæ wo ewente bai bacædönimpa.

¹⁵ Edæ mäninö tömengä nänö wææ angainö ante eñenämaï cædäni beyænque Wængonguï ænguï badinque pangampa. Wæætë wææ änämaï inte bai Wængonguï, Botö wææ angainö ante eñenämaï cæbipa, ante ædö cæte anguingää. Edæ dæ ancædönimpa.

¹⁶ Mänömaï beyæ Wængonguï, Botö waadete pönö cædö beyænque æminipa, ante edonque acæimpa, ante cædinque Abadäo wodi wede nänö pönönö beyænque ante, Pönömo æncæminimpa, angacäimpa. Mönitö Möitee wodi nänö wææ angainö ante nê eñëmöni ìñömönite wii adomönique ìmönite angacäimpa. Wæætë Abadäo wodi nänö wede pönengäi bai adobai wede pönömö ìñömonte mönö tömämö ìmonte Wængonguï, Cöwë pönömo æncæminimpa, angacäimpa. Edæ mönö wede pönencabo ìñömonte Abadäo wodi tömämö wæmængä bai ingacäimpa.

¹⁷ Wængonguï edæ do wængainäni ìnänite pönö cæcä ate tömënäni ìñömö ñäni ömæmonte edæ miinäni quëwänänipa. Dæ angaincoo incæ tömengä do badongä ate edæ a ongoncoopa. Wængonguï mänömaï nê badongä ìñongante Abadäo wodi tömengä ingante nê wede pönengä ingacäimpa. Ìninqe Wængonguï, "Abadäo eñëmi. Botö pönö badömo ate bitö pæinäni yebæninque wacabodäni nänö cabo wacabodäni nänö cabo nanguï ìnänö ìñönänite edæ bitö adobique tömënäni wæmæmi incæbiimpa." Ante Wængonguï beyæ ante yewæmongatimpa. Ìninqe Wængonguï ayongante mönö wede pönömö ìñömonte Abadäo wodi mönö wæmængä bagacäimpa.

¹⁸ Tömengä ingante, "Bitö pæinäni edæ mänimodäni bacædänimpa," ante Wængonguï do angacäimpa. Mänömainö angä eñëninque, Ædö cæte baquii, ante wædongä incæ Abadäo wodi, Wængonguï cöwë cæcä beyæ watapæ bacæimpa, ante wede pönengä ingacäimpa. Ìninqe tömengä wede nänö

pönönö beyænque "wacabodäni nänö cabo wacabodäni nänö cabo nanguï ìnänö bayönänite tömënäni wæmængä" Abadäo bagacäimpa.

¹⁹ Tömengä, Botö picængadebo wodo tiëë wadepo quëwengäimo inte edæ botö baö wænte bai eñabo inte edæ ædö cæte wëñæ tapæiquimoo, ante eñengacäimpa. Ayæ, Tada adobai wëñæ cöwë mänämaï ingaingä inte picængadecä badinque ædö cæte wëñæ manguingää, ante pönengacäimpa. Incæte mäninö nänö wædö beyænque guïñëñadämaï inte Abadäo wodi Wængonguï nänö äninö ante godömenque pönengacäimpa. ²⁰ Tömengä, Wængonguï wabänö cæbaingää, ante wædämaï inte wæætë Wængonguï nänö, Cöwë pönö cæcæboimpa, äninö ante wede pönengacäimpa. Ayæ, Wængonguï bitö ñäö entawëmi inte tæi ëmonte waa cæcæbiimpa, ante godömenque tæi piñænte entawëninque Abadäo wodi wede pönengacäimpa. ²¹ Edæ, Wængonguï nê tæi piñængä inte, Cöwë cæcæboimpa, ante nê angaingä inte edæ cöwë cæcæcäimpa, ante Abadäo do eñëninque edæ wede pönengacäimpa. ²² Tömengä mänömaï wede pönengä beyænque Wængonguï, Abadäo bitö nö entawëmi ìmi abopa, angacäimpa.

²³ Mänine, Bitö nö cæbi ìmi abopa, ante nänö angäine ìñömö wii tömengä beyænque yewæmongatimpa. ²⁴ Wæætë mönö beyæ adobai yewæmongatimpa. Edæ, Mönö Awënë Itota ingante Wængonguï angä ñäni ömæmongacäimpa, ante nê angaingä ingante wede pönömö ìñömonte Wængonguï, Botö ayömo minitö nö cæminö ìminö abopa, ante badongampa.

²⁵ Wënæ wënæ mönö cædö beyænque mönö Awënë Itota ingante Wængonguï pædæ godongä wængacäimpa. Ayæ mönö beyæ ante cædinque tömengä mönö Awënë Itota ingante, Bitö nê nö cædömi inte ñäni ömæmömi beyænque tömënäni botö ayömo nö entawänäni bacædänimpa, ante cædinque angä ñäni ömæmongacäimpa.

Wængonguï badongä ate mönö nö cæmö bamompa

5 Mönö wede pönönö beyænque Wængonguï pönö badongä ate mönö tömengä ayongante edæ nö cæmö bamompa. Ìninqe mönö Awënë Itota Codito nänö cægäinö beyænque Wængonguï piyænë cæcä ate mönö tömengä tönö godongämæ gänë entawente quëwëmompa. ² Mönö wede pönönö beyæ adocä Codito mönö ìmonte pönö ænte mämongä ate Wængonguï waadete pönö cædinque mönö ìmonte ængampa. Ayæ Wængonguï nê ñäö ëmongä weca ongöñömö tömengä pönö badongä ate mönö godongämæ ñäö ëmonte mönö watapæ bacæimpa, ante wede pönëninque tomompa.

³ Ayæ wii mäninque beyæ tomompa. Ìñæmpa, Waocä nänö wæntædämaï inte ee cæquinque caate wæcampa, ante eñëmö ìninqe mönö caate wæmö incæte caate mönö wædö beyæ adobai tomompa. ⁴ Ayæ

nē wæntædāmaī inte ee cæmō adinque mōnō Wængonguī ayongā nē waa cæmō edæ bamompa. Mänōmaī bamō īinque mōnō, Watapæ bacæimpa, ante pōnente tomompa. ⁵ Mänōmainō ante nē pōnente tomō īñōmō edæ mōnō ænguēnēnō ante do æninque mōnō guingo imonte wædāmaī īimompa. Edæ Wængonguī tōmengā Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante da pōnōinque tōmengā nānō waadete pōnēnō adobaī do pōnongā æninque mīmōnē entawēmompa.

⁶ Edæ īīmaī impa. Mōnō aquīimō pōni inōmo inte, Ædō cæte cæmōō, ante wæyōmonte mōnō Codito īñōmō eyepæ pōni pōninque, Mīnitō Wængonguī ayongante wīwa cæmīni īmīnīpa, ante adinque wīwa mōnō cædō ante teēmente wæætē wængacāimpa. ⁷ Waocā guiquēnē wacā nē nō cædongā ingā adinque tōmengā beyæ wæætē dicæ wænguingā. Incæte, Nē waa cædongā wæætē quēwencæcāimpa, ante cædinque adocanque adocanque wabānō Ao ante tōmengā beyæ wæætē wæmaīnānīpa. ⁸ Incæte, Wængonguī mīnitō īmīnite nanguī waadete pōnengampa, ante odōmoncæte ante cædinque mōnō Codito īñōmō nē wēnæ wēnæ cæmō īñōmonte mōnō beyænque wæætē wængacāimpa. ⁹ Codito wepæ mōnō beyæ pe tæ pe tæ wææ beyænque mōnō Wængonguī ayongante nō entawēmō do batamompa. Codito mōnō beyæ mänōmaī wængaingā inte cōwē godōmenque cæcæcāimpa.

Āmo ēñēedāni. Wængonguī nē piīnte panguēnengā īñongante adocā Codito gā pe æmpote ængā beyænque Wængonguī wæætē mōnō īmonte edæ ata cæpocā quēwencæmōimpa. ¹⁰ Mōnō edæ Wængonguī tōnō mōnō godongāmæ piīncabo īñōmonte tōmengā Wengā mōnō beyæ wæætē wængā beyænque mōnō Wængonguī tōnō godongāmæ piyænē cæmō bagamōimpa. Mōnō Wængonguī tōnō godongāmæ piyænē cæmō īinque tōmengā Wengā īñōmō cōwē godōmenque cæcæcāimpa. Āmo ēñēedāni. Tōmengā adocā do wængaingā inte ñāni ōmæmonte mīingā quēwēninque mōnō īmonte ængā beyænque mōnō wænāmaī inte cōwē quēwencæmōimpa. ¹¹ Ayæ mōnō godōmenque īīmaīnō ante ēñengæimpa. Mōnō Awēnē Itota Codito ængā beyænque Wængonguī piyænē cæcā īinque mōnō ñōwo Wængonguī nempo quēwēninque edæ Itota Codito beyæ ante watapæ tomompa.

Tānocā Adāō wodi baī Codito adobaī Tānocā ingampa

¹² Docā mæmæ adocanque tānocā incæ ēñēnāmaī cæcā īinque mōnō wēnæ wēnæ cæpāmo inguipoga do pongatimpa. Ayæ tōmengā nānō ēñēnāmaī cægaīnō beyænque nē wæwocacā bagacāimpa. Tōmengā wēnæ wēnæ cæcā ingaingā baī mōnō tōmāmō adobaī nē wēnæ wēnæ cæmō īmō īinque edæ mōnō wacabo tōmāmō nē wæwocamō edæ do bagamōimpa. ¹³ Edæ wēēñēdē Mōitee wodi nānō wææ ānāmaī

īñēdē incæ waodāni do wēnæ wēnæ cædāni ingadānīmpa. Wēnæ wēnæ cædāni incæte Wængonguī, Botō wææ ānō ante ēñēnāmaī cæmīnīpa, ante ædō cæte apænte anguingā. Īñæmpa māniñēdē ayæ wææ ānāmaī ingacāimpa. ¹⁴ Nē Ponguingā, ante dodāni nāni nē angaingā īñōmō Tānocā nānō ingāī baī docā Adāō wodi adobaī tānocā ingacāimpa. Incæte Adāō wodi Wængonguī nānō wææ ānō ante ēñēnāmaī cædinque wēnæ wēnæ cængacāimpa. Wæætē Wængonguī edæ Mōitee wodi nānō quēwenganca wææ ānāmaī īñongante Adāō wodi pæināni guiquēnē wēnæ wēnæ cædāni incæte tōmengā nānō ēñēnāmaī cægaī baī wīī adobaī ēñēnāmaī cægadānīmpa. Incæte tōmēnāni nē wæwocadāni inte wægadānīmpa.

¹⁵ Incæte Wængonguī nānō wææ angāinō ante adocanque nānō ēñēnāmaī cægaī baī Wængonguī nānō pōnongāī īñōmō wīī adobaī impa. Edæ adocanque nānō ēñēnāmaī cægaī beyænque nanguī īnāni inte wængadānīmpa. Incæte Wængonguī guiquēnē nanguī pōni waadete pōnō cædinque Itota Codito ingante da pōnongā pōninque tōmengā adocanque īnongā waadete eyepæ pōni pōnō cæcā ate mōnō nanguī pōni imō inte quēwēmompa. ¹⁶ Onguīñængā adocanque wēnæ wēnæ nānō cægaī beyæ nē wæwocadāni bagadānīmpa. Wængonguī nānō pōnongāī īñōmō edæ wīī adobaī impa. Adocanque nānō adopoque ēñēnāmaī cægaīnō ante adinque Wængonguī tōmengā ingante apænte āninque edæ, Bitō tente wæquinque impa, angacāimpa. Wæætē Wængonguī nānō wææ angāinō ante ēñēnāmaī wæætē wæætē cæmō incæte tōmengā, Botō ayōmo mīni nō entawenguinge impa, ante ōnonque pōnongā ænte entawēmompa.

¹⁷ Waocā adocanque incæ Wængonguī nānō wææ angāinō ante ēñēnāmaī cæcā īinque tōmengā adocanque nānō ēñēnāmaī cægaī beyænque mōnō wæwocamō do bagamōimpa. Wængonguī guiquēnē godōmenque eyepæ pōni waadete pōnō badongā ate tōmengā ayongā mōnō nō entawēmō bagamōimpa. Īinque Itota Codito adobaī Adocanque īñongante mōnō tōmengā nempo wæwocadāmaī inte quēwēninque awēñēidi baī badinque quēwēmompa.

¹⁸ Mänōmaī beyæ adocanque adopoque ēñēnāmaī cæcā beyænque Wængonguī mōnō tōmāmō īmonte apænte āninque, Mīni wænguinge wēnæ wēnæ cæmīnīpa, angampa. Ayæ adobaī Adocanque adopoque nānō nō cægaīnō beyænque mōnō Wængonguī ayongā nō cæmō bamō īinque Wængonguī apænte āninque mōnō tōmāmō īmonte, Mīni quēwenguinge mīnitō botō ayōmo nō entawēmīni bamīnīpa, angampa. ¹⁹ Edæ adocanque nānō adopoque ēñēnāmaī cægaī beyænque mōnō nanguī imō incæ edæ nē wēnæ wēnæ cæmō bagamōimpa. Adobaī Adocanque nānō adopoque ēñente cægaī beyænque mōnō nanguī imō incæ edæ Wængonguī ayongā nō cæmō bagamōimpa.

²⁰ Mönö waocabo wēnæ wēnæ cæyōmonte Wængonguī, Botō wææ änō ēñēnāmaī inte cæminipa, ante edonque acæminimpa, ante wææ angacāimpa. Wææ angā ate edonque adinque mōnō waocabo wæætē, Nanguī ēñēnāmaī inte cæte awædō, ante wæyōmonte Adocā incæ godōmenque nanguī waadete pōnō cæcā æmōmpa. ²¹ Īninqe mōnō ēñēnāmaī cægāi beyæ mōnō nē wæwocamō bagamōimpa. Wæætē mōnō Awēnē Itota Codito waadete pōnō nō cæte badongā ate mōnō cōwē wænāmaī quēwēnguinque Wængonguī ayongā nō entawēmō bagamōimpa.

Codito nempo quēwēninqe mōnō nē wīwa cædongā nempo wīi quēwēmōmpa

6 Īninqe mōnō æbānō anguīi. Pancadāniya īimaī ānewēnānīpa. Wængonguī godōmenque waadete pōnō cæcæcāimpa, ante cædinque mōnō godōmenque wēnæ wēnæ cæcæimpa, ante tedewēnānīpa. Mōnō īñōmō dicæ mǎnōmaīnō ante tedewēngūēnēmō īmongaa. ² Īñæmpa ædō cæte mǎnōmaīnō ante tedewēngūi. Wēnæ wēnæ mōnō cæte quēwēmāmo pædæ godōmo æninqe Codito teēmē mongæninque wæñongante mōnō tōmengā tōnō godongāmæ wænte baī inōmo inte ædō cæte godōmenque wēnæ wēnæ cæte quēwēngūi. ³ Mōnō Itota Codito nempo quēwēngæimpa, ante æpænē guīdinque mōnō tōmengā tōnō godongāmæ wængaīmō baī batamōmpa, ante mīnitō īñōmō ēñēnāmaī īmīnitawo. ⁴ Tōmengā wænte oñōñongante Mæmpo Wængonguī nē ñāo entawēnongā inte tæi ēmōnongā inte, Ñāni omæmōe, angā ñāni omæmongacāimpa. Īninqe mōnō īñōmō edæ, Codito tōnō ñāni omæmonte baī mōnō mīimō quēwēngæimpa, ante cædinque æpænē guīdinque tōmengā wodido godongāmæ guīte baī wænte baī oñontamōmpa.

⁵ Edæ tōmengā wængā ate godongāmæ wænte baī bagaīmō ĩninqe mōnō tōmengā ñāni omæmongā ate tōmengā tōnō āawocaque baī ewocate ñāni omæmonte baī quēwēmaīmōmpa. ⁶ Waocā nānō nē o ænīnāni inte tōmengā beyænque cæte nē quēwēnāni baī mōnō adobaī wēnæ wēnæ mōnō cædō beyænque wægāmōimpa. Mǎnōmaī inte wæyōmonte mōnō Codito īñōmō, Aamō cæte gocæminimpa, ante cædinque wēnæ wēnæ cæte mōnō wentamō mongæñō o ænte teēmē mongængantapa. Ee mongæñongante tōmengā ingante awāa timpodāni wængā adinque baonque ante mōnō wēnæ wēnæ cæpāmo īñōmō ewente baī ba ĩninqe mōnō do aamō cæte baī mǎnīnō ante emō cæte gomōmpa. ⁷ Waocā æmæwo wængaingā inte edæ ædō cæte wēnæ wēnæ cæquingā. Edæ tōmengā nānō wēnæ wēnæ cægāinō ante emō cæte aamō cæte baī gogaingā ingampa.

⁸ Mōnō Codito tōnō āawocaque baī ewocadinque adopoque wængaīmō inte mōnō tōmengā tōnō godongāmæ quēwēngæimpa, ante wede pōnēmō-

pa. ⁹ Edæ do wænte ñāni omæmonte mīingā quēwēnongā inte Codito wæætē mempoga wænguingā ināmaī ingampa. Tōmengā ñōwo wæwocadāmaī īñongante tōmengā ingante, Wæmāwe, ante ædō cæte anguīi. Īñæmpa, wænāmaī incæcāimpa, ante do ēñēmōmpa. ¹⁰ Tōmengā adopoque wæninque mōnō wēnæ wēnæ cægāinō ante æmæwo wido cæcæte ante teēmē mongænte wængacāimpa. Wæætē ñāni omæmonte mīingā quēwēninqe tōmengā, Wængonguī beyænque cæte quēwēncæboimpa, ante quēwēngampa. ¹¹ Mīnitō adobaī Codito nempo quēwēnōmīni inte wīwa mīni cægāinō ante æmæwo wido cæcæte ante cædinque, Itota Codito tōnō adopoque wængaīmō ĩmōmpa, ante wæætē, Mōnō Wængonguī beyænque cæte quēwēngæimpa, ante pōnēninque quēwēedāni.

¹² Mǎnōmaī beyæ mīnitō, Baonga mōnō ñōmænguīñō quēwēninqe mōnō wēnæ wēnæ cæinēnō ante mōnō ēñente cædāmaī ingæimpa, ante nāmā wææ aadinque edæ wēnæ wēnæ mīni cæinēwēnō ante edæ ēñēnāmaī inte quēwēedāni. ¹³ Ayæ mīnitō, Bado, ante edæ, Botō baonca wīwa cæcæimpa, ante edæ mīnitō baō quīomē ī incæ wēnæ wēnæ cæquinque ante edæ godō cædāmaī iedāni. Wæætē do wæwocagaīmīni inte ñāni omæmonte mīimīni quēwēninqe mīnitō wæætē Wængonguī ingante nāmā godōmīni æncæcāimpa. Edæ, Botō baō ĩnī edæ tōmāo Wængonguī quī ĩmpa, ante pædæ godōninque mīimīni quēwēñōmīnite tōmengā wæætē mīnitō tōnō godongāmæ cædinque nō pōnī cæcæcāimpa. ¹⁴ Edæ Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante ēñēmīni incæte wīi mǎnīnō beyænque quēwēmīnīpa. Wæætē Wængonguī waadete pōnō cæcā beyænque quēwēmīni inte mīnitō wēnæ wēnæ mīni cæinēwēnō ante ēñente cædāmaī inte quēwēncæmīnīpa.

Wīwa mōnō cæinēwēnō ante mōnō ēñēnāmaī ingæim-pa

¹⁵ Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante ēñente beyænque wīi quēwēmō inte mōnō Wængonguī waadete pōnō cæcā beyænque quēwēmōmpa. Nāwangā ĩmpa. Īninqe mōnō æbānō cæquīi. Wadāni īñōmō idiquibæ ante pōnēninque, Wængonguī pōnō cæcā beyænque nē quēwēnōmō inte mōnō wæætē wēnæ wēnæ cæcæimpa, ante tedewēnānīpa. Mōnō īñōmō ædō cæte mǎnōmaīnō ante cæquīmō.

¹⁶ Wacā ingante nē cæte quēwēmīni bacæte ante cædinque mīnitō, Bado, bitō botō awēnē badinque edæ āmi ēñente nē cæbo baboe, āmīni ĩninqe edæ māningā mīnitō ĩmīnite o ængā ate tōmengā beyænque cæte quēwēmaīmīnīpa. Mǎnīnō ante pōnēmīniyaa. Ayæ adobaī mīnitō wēnæ wēnæ cæinente mīni wædō ante Ao ante cæmīni ĩninqe mīni wænguinque edæ mǎnīnō beyænque cæte nē quēwēmīni inte wæbaīmīnīpa. Wæætē Wængonguī ingante, Bado, bitō botō Awēnē ĩnōmi inte edæ āmi

ēñente nē cæbo baboe, āninqe mīnitō nō cæte mīni quēwenguinque tōmengā beyænque nē cæmīni babaīmīnīpa. ¹⁷ Mīnitō doyedē mīni wēnæ wēnæ cæinēwēnonque ante cædinque mīnitō awēnē beyænque cæte nē quēwēmīni baī ingamīnīpa. Ñōwo guiquēnē Wængonguī nō nānō ānō ante odōmōmōni ēñēninqe mīnitō iīnonque ante edæ nē ēñente cæmīni bamīnitapa. Mānōmaī bamīnīpa, ante adinque botō Wængonguī ingante waa ate pōnēninqe apænebopa. ¹⁸ Ayæ wēnæ wēnæ mīni cædō beyænque cæte nē quēwēmīni inte wæyōmīnite Wængonguī ñīmpo cæcā ate mīnitō abæ tawænte ee gote baī quēwēmīnīpa. Ñōwo wæætē tōmengā nānō nō cædonque ante ēñente cæmīni iīninqe mīnitō edæ nē nō cædongā nempo quēwēninqe tōmengā beyænque cæte nē quēwēmīni bamīnīpa.

¹⁹ Mīnitō ōnōmīnique inte æiquedō ædæmō ēñenguīmīnīi, ante wædinque botō, Waocā nānō cæi baī impa, ante tededinque odōmōmo aedāni. Wēēñēdē wēnæ wēnæ cædinque godōmenque quingāmē baī quēwencæte ante mīnitō, Bado, ante quīomē incæ mīni baonga wīwa cæquinque pædæ godō cæmīnitapa. Mānōmaī beyænque ēñēnāmaī mīni cæinēwēnō ante ēñente cædinque edæ mīnitō mānīnonque ante nē cæte quēwēmīni ingamīnīpa. Ñōwo guiquēnē tæiyæ waēmō mīni ēwocate quēwenguinque ante mīnitō baō inī edæ, Wængonguī quī impa, ante tōmāo pædæ godōedāni. Ayæ mīni nō cæquinque ante edæ tōmengā beyænque nē cæmīni inte quēwēedāni.

²⁰ Wēēñēdē iñōmō mīnitō wēnæ wēnæ mīni cæinēnō beyænque cæte nē quēwēmīni baī inte wægāmīnīpa. Māñīñedē mīnitō nē nō cædongā nempo quēwēnāmaī ingāmīnī inte tōmengā nānō angāinō ante edæ ēñēnāmaī ingamīnīpa. ²¹ Māñīñedē quingāmē baī mīni cægāinō ante pōnente wædinque mīnitō ñōwo iñōmō guingo imonte bamīnīpa. Edæ mānīnō mīni wīwa cægāinō beyæ ante dicæ watapæ tote bamīniyaa. Iñæmpa edæ mīni wænguinque mānōmaī cægāmīnīpa.

²² Ñōwo guiquēnē, Wēnæ wēnæ mīni cæinēwēnō ante idæwaa ēñencæmīnīpa, ante cædinque Wængonguī gā pe æmpote ængā ate mīnitō abæ tawænte baī Wængonguī nempo wæætē ee pongāmīnīpa. Iīninqe nē gā pe æmpocā nempo quēwēninqe mīnitō tōmengā ingante cæte nē quēwēmīni inte mīni cōwē wænāmaī quēwenguinque tæiyæ waēmō ēwocāmīni bamīnīpa. ²³ Mōnō waocabo mōnō wēnæ wēnæ cædō beyæ ante paga cæte baī cædinque Wængonguī mōnō imonte pōnō pangā wænguēnēmō imōmpa. Wæætē, Wantæpiyæ quēwencæmīnīpa, ante adocā incæ mōnō Awēnē Itota Codito tōnō godongāmæ cædinque mōnō imonte ōnonque pōnō ængā beyænque mōnō cōwē wænāmaī quēwēmōmpa.

Ēñente cæquēnēmō inte ñā cæyænte baī ingamōīmpa

⁷ Iñānāni ēñēedāni. Mōitee wodi nānō wææ ante yewæmongāinō ante do adīmīni imīni incæte mīnitō iīmaī ante ēñēmīniyaa. Edæ, Ēñente cæedāni, ante tōmengā mīināni quēwēnānique iñānite wææ ante yewæmongacāīmpa. Iīninqe waocā do wæningā iñongante, Cæe, āñōmō tōmengā mīingā ingampa diyæ cæquingāā. Edæ dobæ wængāīmpa.

² Iīmaīnō ante pōnēedāni. Onquiyængā ingante ñānōnāni mongā ate tōmengā nānōogængā mīingā nānō quēwenganca onquiyængā iñōmō tōmengā nānōogængā ingante ēñente quēwencæcāīmpa, ante wææ ante yewæmongatīmpa. Wæætē edæ tōmengā nānōogængā wængā ate onquiyængā owæmpoingā inte adocanque quēwēñongante mānōmaīnō ante edæ ædō cæte wææ anguīi. ³ Iīninqe nānōogængā ayæ mīingā quēwēñongante onquiyængā wacā ingante godō guēa mongā adinque, Bitō nānōogængā mīingā iñongante bitō wacā ingante guēa godō mōmīpa tōō, ante pīinānīpa. Incæte tōmengā nānōogængā wængā ate abæ tawænte gote baī tōmengā adocanque quēwēñongante, Wacā ingante mōnāmaī incæbiīmpa, ante ædō cæte wææ anguīnānīi. Do owæmpodingā inte wacā ingante mongā adinque tānocā quēwengampa diyæ wææ anguīnānīi. Edæ owæmpodingā inte tōmengā do mongampa.

⁴ Mānōmaī beyæ botō tōñīñamīni, Mōnō adobaī imōmpa, ante āmo ēñēedāni. Ñānōnāni nē mōningā iñōmō ēñente cæquēnengā ingā baī mīnitō wēēñēdē adobaī Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante ēñente cæquēnēmīni inte ñā cæyænte baī ingamīnīpa. Mānōmaī inte wæyōmīnite Codito iñōmō, Mīnitō botō nempo quēwēninqe waincate baī cæmīni badinque Wængonguī beyænque ante ēñente cæcæmīnīpa, ante pōnō cægacāīmpa. Tōmengā baonga ponte ēñadinque mōnō beyæ wæninqe ñāni ōmæmongacāīmpa. Iīninqe mōnō tōmengā tōnō adobaī wænte baī ingāmō inte mōnō wēēñēdē mōnō ēñenguēnengāinō ante edæ ædō cæte wæætē ēñenguēnēmō inguīmōō. Wæætē edæ nē ñāni ōmæmongaingā nempo quēwēnōmo inte mōnō tōmengā quīmō inōmō imōmpa.

⁵ Doyedē iñōmō mōnō nē wæwocamō inōmō inte baonque ante pōnente mōnō quēwēñedē Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante ēñente wædinque godōmenque wīwa cæinēwente wæmō batamōmpa. Iīninqe mōnō baaca incate baī cædinque mōnō wænguinque wēnæ wēnæ cætāmōmpa. ⁶ Wēēñēdē wææ ānāni ate mōnō, Ædō cæte ēñente cæquīi, ante ñā cæyænte baī wægāimō inte mōnō edæ Codito tōnō adopoque wænte baī ñī cæyænte baī bagamōīmpa. Ñōwo guiquēnē adopoque wængāimō inte mōnō Mōitee wodi pedæne ante nānō wææ ante yewæmongāinō ante wīi ēñente cæquēnēmō inte abæ tawænte

baï gomompa. Wæætë edæ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca beyæ quëwëmö inömö inte mönö tömengä miine nänö änonque ante ëñente cæmö ïmopa.

Wënæ wënæ botö cædö beyæ ante wæbopa, ante

⁷ Ìninqe æbänö ante anguimoo. Möitee wodi, Wënæ wënæ cæqui, ante yewæmongacäimpa, ante botö dicæ antawogaa. Ædö cæte edæ mänömaï anguii. Ìñæmpa tömengä wææ änämaï ingä baï botö, Quinö wënæ wënæ cæte ï, ante ëñänämaï incædömoimpa. Botö edæ, Wacä qui æinente wæbo incæte botö ænämaï inte ee abo inte waa cæbopa, ante pönengaboimpa. Möitee wæætë, "Wacä qui ante æinente wædämaï ie," ante wææ angä beyænque botö, Æ æinente botö wædö incæ wënæ wënæ impa, ante tæcæ ëñentabopa. Mäninö ante änämaï ingä baï botö, Wënæ wënæ impa, ante ëñänämaï incædömoimpa. ⁸ Ìninqe nê wënæ wënæ cædömo inte botö Möitee nänö wææ angainö ante önömoncaque ëñente ate botö quingämë baï tömancoo ante godömenque æinente wætabopa. Edæ tömengä wææ änämaï ingä baï mönö wënæ wënæ cædö ïñömö edonque inämaï inte edæ dæ ante baï incædönimpa.

⁹ Möitee wodi wææ ante nänö yewæmongainö ante botö adämaï ïmoyedë botö önonque wædämaï quëwengaboimpa. Wæætë, Ìimaï wææ ante yewæmonte ongompa, ante adinqe botö, Æ, wënæ wënæ cæbo imopa, ante tæcæ ëñëninque, ¹⁰ edæ näñe wænte baï botö, Wæwocabo imopa, ante wætabopa. Edæ, Ìimaï cædinque quëwencæminimpa, ante wææ ante nänö yewæmongainta adinqe botö edæ, Botö wænguinque wii ëñente cæbopa, ante tæcæ ëñëninque wætabopa. ¹¹ Edæ Möitee wodi wææ ante nänö yewæmongainta do adimo inte mäninö ante ëñänämaï cædinque botö pante wænguinque wënæ wënæ cætabopa. Edæ, Önonque wënæ wënæ cæte tocæi, ante wapiticæ pönente cæyömote tömengä nänö wææ angainö ante odömönäni ëñëmo beyænque botö, Æ, botö wænguinque wënæ wënæ cæbopa, ante wægaboimpa.

¹² Wængongui nänö wææ angainö ïñömö tæiyæ waëmö inepa. Ayæ Möitee wodi adobaï mäniine tæiyæ waëmö inedö ante apænedinque, Ìimaï cæedäni, ante wææ äninque, Mini waa cæte quëwenguinque ëñente cæcæminimpa, ante nöingä pönï angacäimpa.

¹³ Ìninqe tömengä, Mini waa quëwenguinque impa, ante nänö wææ angainö incæ botö imote ædö cæte wænonguii. Wængongui wæætë, Quinö wënæ wënæ cæte ï, ante edonque acæminimpa, ante pönö waa cædinque, Minitö ëñänämaï ïmini beyænque mini wænguinque impa, ante wææ angacäimpa. Ìninqe Wængongui nänö wææ angainö beyænque botö ïñömö, Wënæ wënæ cægaboimpa, ante edonque atabopa.

¹⁴ Minitö tæiyæ waëmö ëwocacæminimpa, ante Wængongui mönö önöwoca beyænque ante wææ angacäimpa, ante do ëñëmompa. Incæte botö wiwa cædönö beyænque cæte nê quëwëmö inte botö edæ ömwocate baï inte wæbopa. ¹⁵ Edæ botö waa cæinente wædö ante cædämaï inte botö wæætë edæ, Wii cæinente awædö, ante botö piinte adö incæ edæ do cæte wæbopa. Ìninqe botö, Æbänö cæboo, ante ëñänämaï imopa. ¹⁶ Wængongui nänö wææ angainö ante ëñänämaï cæbo incæte botö ëñänämaï botö cædö ante wii cæinëmopa. Mänömaï botö wii cæinënö beyænque botö, Wængongui waa cædinque wææ angacäimpa, ante baï cædinque tömengä nänö wææ angainö ante edæ Ao ante baï cæbopa. ¹⁷ Incæte botö wodi wii tömëmö änö ante cæbopa. Wæætë edæ botö wiwa entawënö beyæ wii cæinente botö wædö ante do ëñente cædinque wæbopa. ¹⁸ Edæ ancaa waa cæinente wæbo incæte botö dicæ waa cæbogaa. Mänömaï beyæ botö, Botö baonga quëwëninque botö waa cæquinö ïñömö edæ dæ ampa, ante do ëñëmopa. ¹⁹ Waa pönï botö cæinënö incæ cædämaï inte wæbopa. Wæætë edæ wënæ wënæ cæte botö wii cæinente wædö ante ancaa cæte wæbopa. ²⁰ Ìninqe botö wii cæinëmö inte do cæbo ininqe wii tömëmö cæbopa. Wæætë wiwa cæquinque botö entawënö beyænque edæ wënæ wënæ cæte wæbopa.

²¹ Waa cæinente wæbo incæte botö wënæ wënæ cæquinö edæ do entawente wæbopa. Ìninqe botö ñä cæyænte baï imopa, ante do abopa. ²² Edæ botö Wængongui nänö wææ angainö ante mimönë pönëninque watapæ tobopa. ²³ Incæte, Wængongui nänö wææ angainö ante botö pönënö incæ ëñänämaï ingäimpa, ante botö edæ wæde wææ ante entawente baï inte wæbopa. Ìninqe nämä wææ ante baï mimönë botö pönënö tönö wæde, Ëñänämaï ingäimpa, ante wææ ante botö entawënö tönö näëmæ guëadö guëa cæ baï inte wæbopa. Edæ mäniine beyæ wiwa botö cæquinö entawëninque botö yæguincamenca ñä cæyænte baï inte wæwëmopa.

²⁴ Edæ cætawente wængui wæ. Botö wiwa cæquinö entawente beyæ botö wænguiñö ëñate wæyömote æcänö edæ æna beyænque quëwëmaimoo, ante wæbopa. ²⁵ Edæ, Itota Codito beyænque quëwengui-mo imopa, ante botö Wængongui ingante waa ate pönente apænebopa. Ìninqe Wængongui nänö wææ angainö ante ëñëninque botö tömëmö mimönö tömengä beyænque cæte nê quëwëmö inömö imopa. Incæte botö ëñayö beyæ botö wiwa cæinënö beyænque cæte nê quëwëmö inte wæbopa.

**Wængongui Önöwoca ingante ëwocate quëwengäim-
pa**

8 Ìninqe mönö Itota Codito nempo quëwëninque mönö wiwa cæinente wæwënö ante cædämaï inömö inte wæætë tömengä Önöwoca pönö angä

ēñēninque cæte quēwēmō adinque Wængongui iñōmō, Mīni wænguinque, ante apænte ānāmaī ingampa. ² Edæ wiwa cæinente mōnō wæwēnō ante mōnō wænguinque ēñēnte cæyōmonte Itota Codito iñōmō pōnō gā peyæmpote bai ö ængā beyænque mōnō abæ tawænte ee gote bai quēwēmōmpa. Ayæ tōmengā Öñōwoca nē quēwēnongā nānō wææ ānō ante wæætē mōnō ēñēnte cæinente quēwēmōmpa.

³ Edæ Mōitee wodi, Īmaī cædāni, ante wææ āñongā mōnō iñōmō wiwa cæinente mōnō wæwēnō beyænque aquīī piñænāmaī ēñādōmō inte, Mōnō ædō cæte ēñēnte cæquīī, ante wægāmōmpa. Mōnō wao-cabo mǎnōmaī wēnæ wēnæ cædōmō inte wæyōmō Wængongui wæætē, Waocā bacæcāimpa, ante tō-mengā Wengā ingante da pōnongā pōninque mōnō wiwa cæinentai bai adotai bai ēñate pægacāimpa. Ēñate pædinque tōmengā nāmā baö nānō ēñayō ante edæ, Wængongui quī impa, ante pædæ godonte bai cædinque wēnæ wēnæ mōnō cædō beyænque ante wængacāimpa. Mǎnōmaī cædinque Wængongui mōnitō imōnite apænedinque, Mīni wænguinque mīnitō baonga ēñadinque wēnæ wēnæ cæmīni awædō, ante apænte angacāimpa. ⁴ Mǎnōmaī pōnō cædinque tōmengā, Wiwa cæinente mīni wæwēnō ante ēñēnte cædāmaī inte mīnitō ñōwo wæætē botō Öñōwoca ingante ewocadinque tōmengā beyænque quēwēmīnīpa. Īninque nō pōnī botō wææ angainō ante tōmānō ante ēñēninque nō cæte quēwēncæmīnīmpa, ante cægacāimpa.

⁵ Adopoque ēñadinque baonque nē ēñadāni guiquēnē wiwa cæinente nāni wæwēnō ante pōnente cædānīpa. Mempoga ēñadinque Wængongui Öñōwoca ingante nē ewocadāni guiquēnē tōmengā nānō ānonque ante pōnente cædānīpa. ⁶ Wiwa cæinente nāni wæwēnō ante cæcæte ante nē pōnēwēnāni guiquēnē tōmēnāni nāni wænguinque mǎninō ante pōnēwēnānīpa. Wæætē Wængongui Öñōwoca angā ēñēnte nē pōnēnāni guiquēnē tōmēnāni nāni gānē entawente quēwēnguinque edæ mǎnōmaī pōnēnānīpa. ⁷ Waodāni wiwa nāni cæinente wæwēnō ante cæcæte ante nē pōnēwēnāni iñōmō edæ Wængongui ingante piīnte cædānīpa. Wængongui nānō wææ ānō ante tōmēnāni öñōmoncaque ēñēnāni inte edæ wīī ēñēnte cædānīpa. Īñæmpa tōmengā Öñōwoca ingante ewocadānīpa diyæ ēñēnte cæquinānīī. ⁸ Wiwa cæinente nāni wæwēnō ante cæcæte ante nē cædāni iñōmō, Wængongui waa acæcāimpa, ante ancaa cædāni incæte Wængongui wæætē edæ waa todāmaī incæcāimpa.

⁹ Mīnitō guiquēnē Wængongui Öñōwoca ingante ewocamīni ĩninque edæ wiwa cæinente mīni wæwēnīnō ante cædāmaī inte quēwēmīni imāimīnīpa. Wæætē edæ tōmengā Öñōwoca angā ēñēnte cæte quēwēmaīmīnīpa. Incæte waocā æcāmēnque incæ Codito Öñōwoca ingante ewocadāmaī ingā ĩninque tō-mengā wæætē Codito nempo quēwēnāmaī imāingam-

pa. ¹⁰ Mīnitō guiquēnē Codito ingante entawēmīni ĩn-
 inque wēnæ wēnæ mīni cægāinō beyænque mīnitō
 baö incæ tōmengā tōnō adopoque wænte bai
 ēñāmīnīpa. Incæte Codito nānō nō cædōnō
 entawēmīni inte mīnitō öñōwoca mempoga ēñate bai
 mīiwoca ewocamīnīpa. ¹¹ Itota ingante Wæmpocā,
 Ñāni ömæmōe, angā ēñēninque ñāni ömæmon-
 gacāimpa. Ayæ mīni baö ñōmæintai ēñayōmīnite tō-
 mengā Öñōwoca pō guīdinque quēwengā ĩninque
 Wæmpocā wæætē mīnitō imīnite, Ñāni ömæmōe, ante
 adobāī angā ñāni ömæmoncæmīnīmpa. Edæ tōmengā
 Öñōwoca mīni nē ewocadongā tōnō tōmengā pōnō
 cæcā ate mīnitō baö incæ ñōmænāmaī intai bacæim-
 pa.

¹² Īninque botō tōnīñamīni ēñēedāni. Wængongui
 Öñōwoca angā ate mōnō ēñēnte cæquēnēmō imom-
 pa. Wæætē wiwa cæinente mōnō wæwēnō ante wīī
 ēñēnte cæte quēwēngūenēmō ĩnōmō imōmpa.

¹³ Īñæmpa wiwa cæinente mīni wæwēnō ante ēñēnte
 cæmīni ĩninque mīni æmæwo wænguinque
 cæbaīmīnīpa. Wæætē Wængongui Öñōwoca ingante
 ewocadinque mīnitō wiwa mīni cædinō ante wido
 cæmīni ĩninque mīni quēwēnguinque imāimpā.

¹⁴ Ædānidō ĩnānite Wængongui Öñōwoca tōö
 æmænte angā ate ēñēnte goda iñōmō tōmēnāni
 iñōmō edæ Wængongui wēnāni ĩnānīpa. ¹⁵ Mīnitō
 guīñēnte mīni wægāinō beyænque ñā cæyænte bai nē
 quēwēngāimīni inte ñōwo wæætē Wængongui Öñō-
 woca ingante æninque wīī adobāī guīñēnte wæmīni
 imīnīpa. Wæætē Wængongui Öñōwoca pōnō cæcā
 beyænque mīnitō nāwā wēmīni bamīnīpa. Ayæ tō-
 mengā Öñōwoca pōnō cæcā ænte ewocadinque mōnō
 guīñēnedāmaī inte edæ, Mæmpo, botō Wæmpo, ante
 apænemōmpa. ¹⁶ Edæ mōnō mīmōnē ponte apæned-
 inque Wængongui Öñōwoca incæ, Bitō Wængongui
 nāwā wēmi ĩnōmi imīpa, ante apænecampa. ¹⁷ Īninque
 mōnō Wængongui wēmō ĩnōmō inte tōmengā nānō
 pōnonguincoo nē ænguimō imōmpa. Edæ Codito tōnō
 āanque bai caate wæmō ĩninque mōnō tōmengā ñāö
 bai nānō emō bai ñāö adobāī emōninque tōmengā
 tōnō edæ godongāmæ ænguimō imāimōmpa.

Ñāö bai mōnō entawēngūimāmo

¹⁸ Botō ĩmaī ante pōnēmōpa. Ñōwo caate mōnō
 wæpāmo iñōmō pōnōmenque iñōnte iīncayæ ate ñāö
 bai mōnō emōngūimāmo guiquēnē wīī adobāī
 wædænque inte godōmenque nanguī pōnī ingæimpā.
¹⁹ Æyedēnō Wængongui wēnāni tæī emōnte badinque
 edonque a ongonguīnānīī, ante acæte ante edæ Wæn-
 gongui nānō badongaincoo incæ nanguī āinente wæd-
 inque wānō conte bai ongoncoopa. ²⁰ Edæ wēnæ
 wēnæ cædāmaī incoo iñōnte mōnō waocabo mōnō
 ēñēnāmaī cægāinō beyæ Wængongui nānō badon-
 gaincoo önoncooque bai bagatīmpa. Wīī nāmā ānō
 beyæ mǎnōmaī bagatīmpa. Wæætē Wængongui nē,

Īncayæ ate watapæ bacæimpa, ante angaingä inte adocä angä beyænque önoncooque bai bagatimpa. ²¹ Edæ Wængongui nänö badongaincoo ñömænguincocooque inte yæguincamenca ñä cæyænte bai wæyoncoote Wængongui gä pe æmpote bai godö cæcä beyænque ñömænämaï inguincocooque bacæcoimpa. Mönö Wængongui wëñæmö iñömonte tömengä pönö ñimpo cæcä ate mönö abæ tawænte bai tæi emonte bamö bai tömengä nänö badongaincoo adobai abæ tawænte bai miincooque bacæcoimpa. ²² Wëñæ nantate, Æiquedö ëñaquingää, ante nani wæ bai Wængongui nänö badongaincoo incæ ñöwo ganca godongämæ nantate bai, Æiquedö waa baquii, ante ö ö wæconcoopa.

²³ Ayæ Wængongui mönö imonte mä pönöninge tömengä Önöwoca ingante pönongä ænte do ewocamö iñömö inte mönö adobai, Mönö baö miinö ëñaquinque æiquedö Wængongui wëñæmö ædæmö baquii, ante nangui æinente wänö conte ö ö wæmompä. ²⁴ Edæ Codito, Botö iincayæ ate badömo ate watapæ bacæimpa, ante pönëdäni, äninge mönö imonte edæ ængä beyænque quëwëmompä. Īnque mäninö edæ, Watapæ bacæimpa, ante nänö angainö iñömö iinque ba acæte ante mönö ayæ wänö cömompä. Mäninö watapæ do ba amö bai mönö, Ayæ ate watapæ ba acæimpa, ante änämaï incædomöimpa. Waocä do æningä inte, Æinente wæbopa, ante quinante anguingää. Īñæmpä edæ dobæ ængantapa. ²⁵ Īnque mönö æinente wædö ante mönö cöwë ængæimpa, ante wede pönëmö iinque mönö wæntædämaï inte ee wänö cömompä.

²⁶ Ayæ adobai mönö aquii mö pönö iñömonte Wængongui Önöwoca mönö beyæ cæcampa. Æbänö cæte Wængongui ingante apænequii, ante ëñænämaï inte wæyömonte tömengä wii waomö tededö ante apænedinque tömengä önöwënenque mönö beyæ apænecampa. Mäninö tömengä nänö tededönö ante mönö guiquënönö inte önöneca ædö cæte tedequii. ²⁷ Mönö Wængongui quimö tæiyæ wæmö ewocamö iñömonte Wængongui Önöwoca iñömö mönö beyæ apænedinque, Mæmpo Wængongui nänö angainö bai bacæimpa, ante pönëninge apænecampa. Īnque mönö mimöno do adongä inte Mæmpo Wængongui iñömö edæ, Botö Önöwoca æbänö pönëninge apænecää, ante do ëñengampa.

Në tæi emöninge mönö gänä cæmö imompä, ante

²⁸ Wængongui, Botö änö bai iinque bacæimpa ante cæcæminimpa, ante mönö imonte aa pegacäimpa. Īnque tömengä nänö änö bai në cæmö inte mönö tömengä ingante waadete pönëmö iñömonte Wængongui wæætë mönö beyænque cöwë waa pönö cæcä ate mönö edæ, Inguipoga æbämë ba incæte mönö waa pönö quëwënguinge impä, ante edæ do ëñë-mompä. ²⁹ Doyedë badöninge Wængongui iñömö,

Botö Wengä Bamoncadengä iñongante iinani tömengä biwiidi badinque nangui inani yebænte bacædänimpa, angacäimpa. Īnque tömengä mänömaï cæcæte ante cædinque, Do botö në againäni iñömö tömënanique botö Wengä nänö entawënö bai adobai entawencædänimpa, ante badongacäimpa.

³⁰ Ayæ, Botö Wengä nänö entawënö bai entawencæminimpa, ante nänö në angainäni iñönänite do aa pegacäimpa. Ayæ tömengä nänö aa pegainäni adodäni inänite, Botö ayömo minitö në cæmini bacæminimpa, ante badongacäimpa. Tömengä ayongä nö cædäni në bagainäni inänite tömengä, Minitö tæi emonte badinque ñäö bai emonte bacæminimpa, ante do badongacäimpa.

³¹ Īnque æbänö ante angüimoo. Edæ Wængongui mönö tönö godongämæ cæcä iñongante æcänö mönö imonte bæ taquingää. Edæ dæ angampa. ³² Tömengä Wengä adocanque iñongante Wængongui pæ gompodämaï inte da pönongä pöninque tömengä wæætë mönö tömämö beyæ teëmente wæætë wængacäimpa. Mäningä ingante da pönöninge Wængongui tömengä nänö ëagaincoo ante ædö cæte pönönämaï inguingää. Edæ, Botö Wengä tönö godongämæ entawencæminimpa, ante Wængongui tömancoo do pönongä æmompä. ³³ Wængongui mönö imonte apænte ængä ongöñömonte æcänö, Wiwa cæbipa töö, ante apænte anguingää. Īñæmpä Wængongui incæ, Botö ayömo minitö edæ nö cæmini iminipa, ante badongä bamöimpa. ³⁴ Itota Codito në wængaingä inte godömenque ñäni ömæmongaingä inte Wængongui tömëmæ inö do tæ contate a ongongampa. Ayæ mönö beyæ Wængongui ingante cöwë apænecampa. Tömengä mänömaï cæcä adinque mönö imonte æcänö, Bitö wænguinge, ante apænte anguingää. Īñæmpä wii eyepæ inänipa.

³⁵ Codito mönö imonte waadete pönente aayongä æcänö gä pe æmpote ö ænguingää. Edæ, Ædö cæte cæquimöö, ante wæmö incæ caate wæwëmö incæ mönö imonte togænte pänäni wæmö incæ mänömaï wæyömonte mönö Codito dicæ mäniñedë edæ waadedämaï inguingää. Mönö wænguinge gue ænente wæmö incæ weocoo ömaamö inte wæmö incæ tömengä mönö imonte dicæ waadedämaï inguingää. Quiëmë beyæ, Mini wænguinge, ante wææ änäni wæyömonte yaëmenca tacadäni wæyömonte Codito mäniñedë dicæ waadedämaï inguingää. ³⁶ Edæ Wængongui ingante ämotamini ante bai yewæmongatimpa.

“Bitö beyænque wænönäni wængui wæ, ante mönitö tömää itædë wæmönipa.

Obegaidi inänite, Wængongæimpa, ante änäni bai, mönitö imönite adobai, Wængongæimpa, ante pünäni wæmönipa,”

ante yewæmonte ongö aedäni.

³⁷ Edæ mänimāmo mōnō wæpāmo tōmāmāmo pō ate wædōmō incæte mōnō imonte nē waadete pōnengā nempo ongōninqe mōnō tæi emonte godōmenque gānā cæte ongōmōmpa. ³⁸ Botō do ēfente pōnēmōpa. Mōnō nē waadete pōnengā nempo ongōñōmōnte mōnō wænguimāmo incæ mōnō quēwenguimāmo incæ anquedoidi incæ wēnæidi incæ ñōwopāmo incæ iincayæ ponguimāmo incæ tæi nāni pīñæmāmo incæ mänimāmo tōmāmāmo ædō cæte mōnō imonte gā pe æmpote ò ænguīi. ³⁹ Ayæ edæ æibæ mōnō æite wæquimāmo incæ guibæ mōnō wæænte wæquimāmo incæ quīēmē Wængonguī nānō badongaīmāmo incæ mänimāmo tōmāmāmo iñōmō mōnō Codito nempo ongōñōmōnte ædō cæte gā pe æmpote ò ænguīi. Edæ Wængonguī nānō waadete pōnēnō entawēninqe mōnō Awēnē Itota Codito iñōmō mōnō imonte waadete pōnēninqe pæ gom-poyongante mänimāmo tōmāmāmo incæ gā pe æmpote ò ænāmaī ingæimpa. Åmo ēñēmaīmīnīpa.

Idægoidi inānite Wængonguī apænte angacāimpa, ante

9 Botō iñōmō edæ mīmō entawēmo inte nāmā apænte pōnēñōmote Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca adoyōmō ante apæneca īninqe botō ædō cæte babæ wapiticæ anguīmoo. Edæ Codito nempo quēwēnōmo inte botō nō pōni apænedinqe iīmaī āmōpa. ² Mīmōno cōwē cæwēnente wæwēmo inte botō iīmaī ante pōnēninqe nanguī wæbōpa. ³ Botō guidēnāni botō tōnō adodāni inōnāni iñōnānite Wængonguī ængā beyænque quēwencædānīmpa, ante botō nanguī āninqe wæbōpa. Īninqe Wængonguī tōmēnāni inānite, Quēwencæmīnīmpa, ante æninqe wæætē botō Codito nempo quēwēñōmote botō imote pīininqe tatodonte wido cæcā baī botō Ao ante piyænē cæcædōmōimpa.

⁴ Tōmēnāni iñōmō idægoidi inānīpa. Wængonguī pæpogacā pædāni īninqe tōmēnānique tōmengā wēnāni ingadānīmpa. Tōmēnāni inānite Wængonguī ñāō entawente nānō tæi emōnō ante odōmongā adinqe tōmēnānique nē agāināni inānīpa. Tōmēnāni inānite apænedinqe Wængonguī, Botō pōnō cæbo ate mīnitō Ao āmīni īninqe mōnō godongāmæ waa cæcæimpa, ante cægacāimpa. Īīmaī cæedāni, ante tōmengā tōmēnāni inānite tāno wææ angā ēfente mānīnō nānō wææ angāinō ante tōmēnānique nē mangāināni inānīpa. Wængonguī oncōnē ñænæncōnē wadāni guidāmaī iñōnānite idægoidique guīite tōmengā ingante waa ate ædæ wæænte apænedānīpa. Tōmēnānique inānite Wængonguī, Cōwē waa cæcæboimpa, ante mā apænegacāimpa. ⁵ Mōnitō, Mæmæidi, ante mōni nē angāināni incæ idægoidi mæmæidi adodāni inānīpa. Īninqe tōmēnāni Pæingā badinqe mōnō Codito inguipoga ēñagacāimpa. Tōmengā iñōmō tōmāmō Wængonguī inongā ingampa,

ante adinqe mōnō tōmengā ingante apænedinqe, Tōmēmi toquinque pōnō waa cæbi æmōnīpa, ante mōnō cōwē ñimpo cædāmaī apæneccæimpa. Mānōmaī impa, ante botō, Amēē, āmōpa.

⁶ Idægoidi quēwencædānīmpa, ante nānō angāinō baī Wængonguī cædāmaī ingacāimpa, ante botō dicæ āmogaa. Wæætē edæ iīmaī impa. Nāwā idægoidi nāni wede pōnēnō baī pancadāniya pōnēnāmaī ināni iñōnānite botō tōmēnāni inānite, Nāwā idægoidi inānīpa, ante apænedāmaī imōpa. ⁷ Edæ Abadāō wodi pæināni incæ pancadāniya iñōmō, Abadāō wodi wēnāni, mōnō ānōnāni wīi inānīpa. Wæætē, “Botō ayōmo Itæca wēnānique bitō pæināni inguīnāni inānīpa,” ante mæmæ Abadāō ingante Wængonguī angampa, ante yewæmongatimpa. ⁸ Mānōmaī ī īninqe Abadāō tapæicā nē ēfate pædāni inānite Wængonguī, Abadāō wodi wēnāni, ante angantawogaa. Wæætē Abadāō wodi ingante apænedinqe, Bitō wēnāni bacædānīmpa, ante Wængonguī nānō nē angāināni guīquēnē tōmēnānique tōmengā wēnāni inānīpa. ⁹ Edæ, “Īīñedē impa, ante botō ānōñedē botō adodō pōmo ate māniñedē ate edæ Tada incæ wēñængā onguīñængā ingante mancæcāimpa,” āninqe Wængonguī, Mānīnō botō ānō baī cōwē cæcæboimpa, angacāimpa.

¹⁰ Wīi māninqe impa, ante ēñengæimpa. Godōmenque iīmaī ante mōnō pōnengæimpa. Wæmpocā adocanque tapæicā ate Adebca wodi wēna āancadēnaque ēñagadāimpa. Mānīna wæmpocā iñōmō mōnō wæmæ Itæca wodi ingacāimpa. ¹¹ Tōmēnā wēna ayæ ēñadāmaī iñedē ædō cæte wēnæ wēnæ cæquīnaa, ædō cæte waa cæquīnaa. Incæte edæ Wængonguī, Īingā ingante apænte æncæboimpa, ante nānō angāinō ante cōwē bacæimpa, ante cædinque, ¹² tōmēna ayæ cædāmaī iñōnate Wængonguī nē aa pedongā inte, “Bamoncadengā incæ ayæmengā ingante nē cæcā incæcāimpa,” ante Adebca wodi ingante apænegacāimpa. ¹³ Adobainō ante Wængonguī beyæ yewæmongadānīmpa. “Aacobo ingante waadete pōnengaboimpa. Etawoo ingante guīquēnē piinte agaboimpa,” ante yewæmongatimpa.

¹⁴ Īninqe mōnō æbānō anguīi. Wængonguī dicæ nō cædāmaī ingantawogaa. ¹⁵ Wæætē Mōitee wodi ingante apænedinqe Wængonguī iīmaī angacāimpa. “Waocā adocanque ingante botō, Wīi pāinēwædō, āninqe tōmengā ingante do godō ñimpo cædinque pānāmaī incæboimpa. Adocanque ingante nē waadete cæinēmo inte botō tōmengā ingante do godō waadete waa cæcæboimpa,” angacāimpa, ante yewæmongatimpa. ¹⁶ Īninqe waocā nanguī cæinengā incæte waocā nanguī cæcā incæte Wængonguī wīi waocā nānō cædō beyænque apænte ængampa. Wæætē nāmā nānō waadete waa cæinēnō beyænque Wængonguī waocā ingante godō apænte ængampa. ¹⁷ Edæ awēnē Padaōnō wodi ingante apænedinqe Wængonguī, “Botō iīmaī ante cæcæte ante bitō imite ængō cætabōpa. Edæ bitō imite ængō cædinque tæi

piñænte pönö cæbo adinque waodäni, Wængonguī tæi piñængä inte mänömaī cæcampa, ante botö emöwo ante inguipoga tömäo apænedäni do eñencædänimpa, ante cætabopa.” Wængonguī mänömainö ante Padaönö ingante apæncantapa, ante yewæmongatimpa. ¹⁸ Ìninqe Wængonguī, Adocanque ingante godö waadete ñimpo cæcæboimpa, äninque tömengä ingante do godö waadete ñimpo cæcampa. Wæætē wacä ingante guiquenē, Godö cæbo ate mīmō ömædengä bacæcäimpa, äninque Wængonguī tömengä ingante do cæcä ate edæ mīmō ömædengä bate wæcampa.

¹⁹ Mänömainö ante yewæmōmo adinque bitö wabänö iīmaī anguimi, ante awædö. “Ìñæmpa mönitö Wængonguī nänö änö ante Baa änämaī iñömönite tömengä, Minitö beyænque impa, ante quīnante piinte angää.” Mänömainö ante ämitawoo. ²⁰ Bitö iñæmpa önomique inömi inte Wængonguī ingante wæætēdö wæætē ämii. Nē badongä ingante tömengä nänö nē badöninca incæ dicæ, “Botö imote quīnante mänömaī badöwēmii,” ante dicæ anguii. ²¹ Nē bædongä iñömö daibo pancaiya æninque waa pönī wamoncade bædinque ado daibo pancaiya æninque önonque ewengincade bæyongante æcänö nē bædingä ingante Baa anguingää. Nē bædongä iñömö nē änongä inte bæcampa. Edæ Baa anguimii.

²² Wængonguī nänö nē piināni iñömö tömēnāni nāni ömæe ewente wæquinque wiwa cæyönānite tömengä piyænē cædinque wantæpiyæ pänāmaī inte ee ongongantawo. Ìñæmpa tömengä nänö piimāmo ante adinque do wæcædänimpa, ante cædinque ayæ tömengä nänö tæi piñæmāmo ante edonque acædänimpa, ante cædinque Wængonguī mänömaī ee ongongä apa änewēē. ²³ Ayæ wæætē, Botö waadete godö waa cæbo ænāni inte edæ tömēnāni iñömö botö ñäö bai botö emönö ante acædänimpa, ante cædinque Wængonguī mänömaī pänāmaī inte edæ ee cæcampa. Wæætē, Tömēnāni ñäö iñömö quëwencædänimpa, ante tömengä godö badongä ate tömēnāni ñäö bai emönānīpa. ²⁴ Edæ möni oodeocabo iñömönite mīnitö oodeomīni ināmaī iñömönite Wængonguī mönō tömāmō imonte mänömaī cæcæte ante aa pegacäimpa. ²⁵ Wængonguī iīmaī angampa, ante Ootea wodi yewæmongacäimpa.

“Botö guidēnāni ināmaī iñönānite botö wæætē, Botö guidēmīni, ante apæncæboimpa.

Onquiyængä botö nē waadedāmaī ingainga iñongante botö wæætē,

Botö nē waadebi imīpa, ancæboimpa.

²⁶ Ayæ, ‘Botö guidēmīni ināmaī imīnīpa,’ ante botö ongonte äñömö adoyömö ongöninque

botö wæætē edæ, ‘Botö Wængonguimo nē Quëwēmo wēmīni imīnīpa,’ ancæboimpa.”

Ante adocä Wængonguī nänö änö ante yewæmongacäimpa. ²⁷ Idægoidi inänitedö ante yedæ äninque Itaiya wodi iīmaī apæncæcäimpa. “Gäwapæ wedeca

emönaicoo nanguī pönī öñö bai idægoidi adopodäni nanguī pönī ināni incæte pancadäniya guiyä wææntodönī bai mänimpodänique quëwencædänimpa.

²⁸ Edæ Wængonguī, Inguipoga quëwēnāni inänite apænte äninque botö angainö bai do edæ cæcæboimpa, ante nē apænegaingä inte tömengä adocä, Idæwaa, ante quingæ pönī edæ iinque cæcæcäimpa,” ante Itaiya wodi yewæmongacäimpa. ²⁹ Adocä Itaiya wēenē iīmainö ante nänö apænegainö bai impa.

“Mönö Awēnē nē Tæiyæ Awēnē tæi piñænongä inte dodäni inänite, Minitö pæināni yebænte nanguī ināni bacædänimpa, ante cædinque pancadäniya inänite ata cæpocä quëwengadänimpa. Mänömaī ante cædāmaī ingä bai,

mönö wæætē Todömä quëwengaināni bai dæ badinque Gömoda nāni quëwēñömö dæ ba bai mönö adobai edæ dæ bacædömöimpa,” ante nänö angainö bai impa.

Idægoidi adobai pönēninque quëwenguēnēnāni inānīpa

³⁰ Ìninqe æbänö ante anguii. Oodeo ināmaī ināni guiquenē, Nö entawēmōni bacæmönimpa, ante änāmaī ingadänimpa. Incæte Wængonguī godö cæcä beyænque tömēnāni wede pönēninque wede nāni pönēnō beyænque Wængonguī ayongä nö entawēnāni do badänīpa. ³¹ Idægoidi guiquenē, Nö cæedäni, ante möni wææ angainö beyænque nö entawēmōni bacæminimpa, ante nē angaināni inte eyepæ cædāmaī inänīpa. ³² Quīnante eyepæ cædāmaī inänii. Tömēnāni wede pönēnāmaī ināni inte wæætē edæ, Mönö nanguī cædinque nö cæmōni bacæmönimpa, äninque oda cæte nāni pönēnō beyænque dicaboga tee tēwate bai cædinque eyepæ cædāmaī ingadänimpa. ³³ Edæ do Wængonguī beyæ yewæmongatimpa.

“Aquēnē quëwēnānii. Botö Codito ingante Tiönö nāni quëwēñömö dica bai gö cæbo gongængä adinque edæ

waodäni dicaboga tee tēwate bai pönēnāmaī ināni inte tæ go wææncædänimpa.

Tömengä adocä ingante nē pönengä guiquenē cöwē edæ guingo imönāmaī inte quëwencæcäimpa,” ante yewæmongatimpa.

10 Botö tönīñamīni eñēedäni. Idægoidi quëwencædänimpa, ante botö mīmönē nanguī aīnente wædinque Wængonguī ingante apænedinque botö, Bitö æmi beyænque quëwencædänimpa, ante cöwē apænebopa. ² Wængonguī beyæ nö cæcæimpa, ante cæinente wædänīpa, ante nāwangä impa. Incæte tömēnāni, Wængonguī beyæ nö cæcæte ante æbänö cæquii, ante eñēnāmaī ināni inte önonque cæte wædänīpa. Botö, Mänömaī impa, ante nē apænebo inömo imopa. ³ Edæ Wængonguī pönö badongä ate mönö tömengä ayongä nö entawēmö bamompa, ante

ēñēnāmaī īnāni inte idægoidi īñōmō, Nāmā mōnō cædō beyænque nō cæmō bacæimpa, ante cædinque edæ oda cægadānimpā. Mānōmaī cædinque tōmēnāni Wængonguī nānō nō cægainō ante edæ Baa angadānimpā. ⁴ Nō cæmō bacæte ante Wængonguī nānō wææ angainō ante ēñente cæquēnēmō inte mōnō tōmāmō wīi eyepæ inte wægāmōimpā. Mānōmaī inte wæyōmonte Codito īñōmō, Mini pōnencabo Wængonguī ayongā nō entawēmīni bacæminimpā, ante cædinque mānīnō Wængonguī nānō wææ angainō ante tōmānō ante īinque cægacāimpā. Īinque tōmengā mānōmaī īinque cæcā adinque Wængonguī mōnō imonte wæætē wææ ānāmaī ingampa.

⁵ Īimaī cædāni, ante botō wææ angainō ēñente cædinque nō cædāni badānīpā, ante Mōitee wodi īimaī ante yewæmongacāimpā. “Nē ēñente cæcā īñōmō tōmengā nānō ēñente cædō beyænque quēwencæcāimpā,” ante yewæmongacāimpā. ⁶ Wæætē, Mōnō wede pōnencabo æbānō cæte Wængonguī ayongā nō entawēmō imōō, ante īimaī ante adocā yewæmongacāimpā. “Bitō, ‘Æcānō oōnædē æi āñete wæænguīngāā,’ ante nāmāneque ānāmaī īe.” Mānōmaī ante tōmengā, Codito ingante æi āñete wææncæte ante mōnō pōnēnāmaī ingæimpā, ante ancæte ante yewæmongacāimpā. Īñæmpā Codito pōnāmaī ingampa diyæ æite māwæmi wæænguīngāā. Dobæ edæ inguīpoga pongacāimpā. ⁷ “Ayæ, ‘Æcānō tadōmengadæ wæi āñete ænguīngāā,’ ante ānāmaī īe.” Īñæmpā Codito ayæ oñongampa diyæ wæite māmi æænguīngāā. Edæ Codito dobæ ñāni omæmonte quēwengampa.

⁸ Īinque, Mōnō wede pōnencabo æbānō nō cæmō bamōō, ante æbānō ante yewæmongacāi. Edæ, Wede pōnengæimpā, ante mōnitō apænemōni mīni ēñēnīne ante adode ante īimaī ante yewæmongacāimpā. “Wængonguī nānō nō ānōne īñōmō edæ bitō weca eyequeī pōni ēnepā. Edæ bitō onōne tedeyōmi bitō mīmōno pōnēñōmi tōmengā nānō nō ānōne edæ adoyōmō pōni ēnepā.” ⁹ Æbānō cæte quēwenguīi, ante īimaī ante ēnepā. Itota Codito Tæiyæ Awēnē īnongā ingampa, ante bitō onōneca apænedinque, Itota Codito wænte oñōñongante Wængonguī angā ñāni omæmongacāimpā, ante bitō mīmōno pōnēmi adinque tōmengā ængā beyænque quēwencæbiimpā, ante adode incæ ēnepā. ¹⁰ Mīmōno edæ wede pōnēninque mōnō Wængonguī ayongā nō entawēmō bamōmpā. Mānōmaīnō ante wede pōnēmōpā, ante onōneca apæneyōmonte tōmengā ængā beyænque mōnō quēwēmōmpā.

¹¹ Codito ingantedō ante apænedinque, “Tōmengā ingante nē wede pōnengā īñōmō tōmengā edæ guīngo imōnāmaī incæcāimpā,” ante Wængonguī angā ēñente yewæmongadānīpā. ¹² Edæ mōnitō oodeomōni īñōmōnīte mīnitō wæætē oodeomīni ināmaī īñōmīnīte mōnō tōmāmō imonte adinque mōnō Awēnē īñōmō edæ, Adoyōmō pōni imīnīpā, ante acampā. Īinque tōmengā adocā tōmāmō Awēnē īnongā

ingampa. Ayæ tōmengā ingante aa pemō ēñēnīnque tōmengā īñōmō edæ tōmāmō imonte nanguī pōni pōnō cæcā æmōmpā.

¹³ Īimaī ante Wængonguī beyæ ante yewæmongatimpā. “Mōnō Awēnē emōwo ante apænedinque aa pedāni ēñēnīnque mōnō Awēnē īñōmō edæ tōmēnāni tōmānāni inānīte ængā beyænque quēwencædānīmpā.” ¹⁴ Īinque tōmengā ingante nē pōnēnāmaī ināni īñōmō ædō cæte tōmengā ingante aa pequīnānīi. Ayæ tōmengā emōwo ante ēñēnāmaī īnāni īñōmō tōmengā ingante ædō cæte pōnenguīnānīi. Ayæ tōmengā emōwo ante wadāni gote apænedāmaī īñōnāni tōmēnāni ædō cæte ēñenguīnānīi. ¹⁵ Ayæ edæ wadāni da godōnāmaī īñōnāni nē apænequēnēnāni wæætē ædō cæte gote apænequīnānīi. Īimaīnō ante edæ Wængonguī beyæ ante yewæmongatimpā. “Tōmengā waa pōni nānō cægainō ante nē watapæ apænedāni īñōmō tōmēnāni nāni apænecæ gote cægōniwa īñōmō edæ waa pōni ewadānīpā,” ante nāni yewæmonte angainō baī impā. Edæ nē apænecæ godāni inānīte Wængonguī waa acampā.

¹⁶ Mōnō Awēnē ingantedō ante watapæ apænedāni ēñēnīnque idægoidi pancadāniya Ao angadānīpā. Pancadāniya guīquēnē Baa angadānīpā. Tōmēnāni mānōmaīnō nāni cædinō ante Itaiya wodi īimaī ante yewæmongacāimpā. “Awēnē Wængonguī ēñēmi. Mōnitō apænemōni tōmēnāni nāni ēñēnō ante edæ æcānō ēñente pōnengāā. Īñæmpā nē pōnengā īñōmō edæ dæ angā awædō,” ante yewæmongacāimpā. ¹⁷ Īinque gode ānāni ate nē ēñēnānīque wede pōnēnāni badānīpā. Ayæ Codito nānō ānōnō ante gode ante apænedāni beyænque nē ēñēnāni badānīpā. ¹⁸ Īinque botō, Mānīnō ante idægoidi gobæ ongōnānīpā diyæ ēñēnāmaī inguīnānīi, āmōpā. Do ēñēnānītapā, ante edæ īimaī ante Wængonguī beyæ yewæmongatimpā.

“Nē apænedāni inguīpoga tōmāo gote tededāni ēñēnānīpā.

Wadāni inguīpoga nāni quēwenganca quēwēñōnānīte mānīnō tōmēnāni nāni apænedō ante do ēñēnānīpā,” ante yewæmongatimpā.

¹⁹ Ayæ wæætē, Idægoidi onōmonca ēñēnīnque omæcadāni inānīpā diyæ ēñēnāmaī inguīnānīi. Do ēñēnānītapā. Edæ Mōitee wodi incæ īimaī ante yewæmongacāimpā.

“Wadāni onōnānīque īñōnānīte botō godō waa cæbo adinque

mīni idægocabo wæætē, Mōnitō imōnīte wīi pōnō cæbīi, ante pīinte wæcæmīnīpā.

Ayæ wadāni ocāi omæcadāni īñōnānīte

botō godō waa cæbo adinque mīnitō wæætē nē pīinte amīni bacæmīnīpā,”

Ante cæcæte ante Wængonguī pōnō cægacāimpā.

²⁰ Itaiya wodi guīquēnē Wængonguī beyæ ante guīñēnāmaī inte apænecacāimpā.

“Wadāni iñōmō botō imote ante diqui diqui mīnāmaī ināni incæte do adānitapa.

Ayæ, Wængonguī ingante ainēmōnīpa, ante ānāmaī iñōnānite, Botō imote aedāni, ante botō odōmōmo adānitapa.”

²¹ Ānīnque Itaiya wodi idægoidi inānitedō ante apænedinque, “Ēñēnāmaī inte Baa ānōnāni iñōnānite botō, Pōedāni, ante tōmāā itädē ōnōmpo compo compo cæbo incæte pōnāmaī inānitapa.”

Idægoidi pancadāniya inānite Wængonguī apænte ængä

11 Īnīnque botō iīmaī ante apænebopa. Tōmengä quīnāni iñōnānite Wængonguī dicæ idægoidi inānite Baa angantawogaa. Īñæmpa botō adobo nāwā idægobo imopa. Abadāō wodi pæīmo inōmo inte botō edæ Beencamīnō wodi pæīmo inōmo inte tōmengä pæīnāni tōnō adocabobo tōmēmo inōmo imopa.

² Idægoidi botō quīnāni incædānīmpa, ānīnque Wængonguī wēēnēñedē pōnī mōnitō imōnite adīnque do apænte ængacāīmpa. Īnīnque mōnitō tōmengä nānō nē agāīmōnī iñōmōnīte tōmengä cōwē Baa ānāmaī ingacāīmpa. Idægoidi inānite pīinte ānīnque Ediya wodi Wængonguī ingante apænegacāīmpa, ante æbānō yewæmonte ongōmpa, ante mīnitō adāmaī imīnitawo.

³ “Awēnē ēñēmi. Bitō beyæ nē apænedāni inānite wænōnīnque idægoidi godōmenque cædinque, Wængonguī quī, ante nāni iya tāīnca bæ tādīnque edæ wido cædānitapa. Ayæ botō adoboque inte edæ ayæ quēwēñōmote botō imote wænōncæte ante cædāni wæbo abi.” ⁴ Āñōngante Wængonguī, “Īñæmpa botō tiæte mīido ganca mānīmpodāni inānite, Botō quīnāni inānīpa, ante wææ gompobo quēwēnāni apa quēwēe. Wadāni nāni, Mōnitō wængonguī Baado ingampa, nāni ānōngä weca botō quīnāni iñōmō edæ da guīcapodāmaī inānīpa cæbīi,” angacāīmpa, ante nāni yewæmongainta adāmaī imīnitawoo.

⁵ Nōwo iñōmō edæ adobaī impa. Idægōmōnī mōnī cabo incæ mēa pōnī imōnī inte Wængonguī ingante Baa ānāmaī iñōmōnīte tōmengä mōnitō imōnīte waadete pōnō cædinque, Botō quīmīnī imīnīpa, ante apænte ængampa. ⁶ Īnīnque, Wængonguī waadete pōnō cædinque apænte ængampa, ante adīnque tōmēmonque waa cæmō beyæ ædō cæte Wængonguī apænte ængūngāā. Īñæmpa tōmēmonque waa cæmō beyæ Wængonguī mōnō imonte apænte ængä bāi, Wængonguī waadete pōnō cæcampa, ante ædō cæte angūēnē ī. Wæætē edæ tōmēmonque waa cæmō beyæ Wængonguī apænte ængä bāi tōmengä adocā ædō cæte nānō waadete pōnō cædō beyænque mōnō imonte apænte ængūēnēngāā. Īñæmpa Wængonguī waadete pōnō cædinque apænte ængä īnīnque, Tōmēmonque waa cæmōmpa, ante ædō cæte angūīi.

⁷ Mānōmaī ī īnīnque æbānō ante angūīi. Edæ idægoidi tōmēnāni nāni nanguī æñēnō ante diqui diqui mīnte ænāmaī iñōnāni mōnō iñōmō Wængonguī nānō nē apænte ængāīmō imō iñōmō edæ do æntamōmpa. Nē ænāmaī ināni inānite Wængonguī ee ayōngante mīmō ōmædēnāni bagadānīmpa. ⁸ Īīmaī ante Wængonguī beyæ nāni yewæmongāinō bāi ingatīmpa. “Tōmēnāni inānite Wængonguī godō cæcā ate mōwo mōīnente bāi wædāni inte tōmēnāni awīnca ēmōnāni incæ ñōwo ganca adāmaī inte wædānīpa. Ōnōmonca ēmoncadāni incæ edæ ēñēnāmaī inte wædānīpa,” ante yewæmongatīmpa. ⁹ Ayæ awēnē odeye Dabīi wodi Wængonguī ingante apænedinque iīmaīnō ante apænegacāīmpa.

“Wængonguī ēñēmi. Waodāni nāni wængūnīnque gote ææmæ bedāni bāi cædinque īnāni iñōmō edæ wapitīcæ nāni towēnōnō ante gote towēnānīpa. Incæte bitō godō cæbi ate tōmēnāni nāni towēnō beyæ edæ wæncædānīmpa, āmōpa.

Tōmēnāni tee tēwate bāi oda cæte wæyōnāni bitō godō pāmi wæcædānīmpa, āmōpa.

¹⁰ Bitō godō cæbi ate tōmēnāni awīnca edæ mæ māmonte bāi bamōnīnque adāmaī incædānīmpa.

Ayæ teēmē mongæñīnque bocæ ñōngænte cōwē wæcædānīmpa, āmōpa,” ante awēnē Dabīi wodi Wængonguī ingante apænegacāīmpa.

Idægoidi ināmaī ināni quēwēnānīpa, ante

¹¹ Nōwo wæætē iīmaī āmōpa. Do oda cædāni incæ idægoidi iñōmō dicæ æmæwo tæ go wæængūīnāni inānitawogaa. Īñæmpa ayæ ate ængæ gantīdīnque tōmēnāni nē quēwēngūīnāni inānīpa. Incæte Wængonguī, Tōmēnāni ēñēnāmaī cædāni beyæ wadāni quēwēnāni adīnque idægoidi wæætē, Mōnō quēwēngade impa, ante pīinte wæcædānīmpa, ante godō cæcā ate idægoidi edæ oda cægadānīmpa. ¹² Īnīnque idægoidi ēñēnāmaī cædinque ænāmaī ināni beyæ mōnō īngūīpoga tōmāmæ mōnō quēwēncabo wæætē edæ nanguī pōnī æmōmpa. Tōmēnāni ænāmaī inte ōmæpodāni wædāni beyænque mīnitō idægōmīnī ināmaī imīnī wæætē nanguī pōnī æmīnīpa. Īnīnque idægoidi nāni quēwēngūīmāmo īīncayæ ate eyepæ pōnī ænāni ate edæ æbānō baquīi. Edæ idægoidi īīncayæ ate eyepæ pōnī ænte entawēnāni beyænque mōnō waocabo tōmāmō godōmenque nanguī pōnī ænte entawēngæīmpa.

¹³ Idægōmīnī ināmaī imīnī imīnīte apænebo ēñēedāni. Botō imote Codito, Idægoidi ināmaī ināni inānite apænecæbīīmpa, ante da godōngä gotabopa. Īnīnque botō, Mīnitō imīnīte nē apænebo inte tobopa, ante nanguī tēdebopa. ¹⁴ Edæ, Idægoidi ināmaī ināni incæ do quēwēnānīpa, ante botō tēdebo ēñēnte wædīnque botō guīdēnāni idægoidi wæætē, Mōnitō adobaī quēwēncæmōnīmpa, ante pīinte wæcædānī-

pa, ante tede bopa. Ayæ adodāni pancadāniya godōmenque pōnēninque quēwencādānimpā, ante cædinqwe botō edæ nangui tede bopa.

¹⁵ Idægoidi inānite Baa ante wido cædinqwe Wængongui wæætē inguipoga tōmāmæ quēwēmō iñōmonte piyænē cædinqwe edæ waadete pōnō cægacāimpā. Ininque tōmengā iincayæ ate idægoidi inānite Ao ante ængā ate edæ æbānō baquii. Māniñedē ate edæ mōnō wænte oñonte bai inōmō inte edæ mōnō ñāni omæmonte quēwengæimpā. ¹⁶ Iimaī ante pōnengæimpā. Pāo pancaboga pancæte bai wædænque ināni inte tāno nāni pōnente quēwencabo iñōmō tæiyæ waēmō ināni ininque iincayæ nāni pōnente quēwencabo guiquenē pāo babo bai adobai ināni inte tōmēnāni adobai tæiyæ waēmō inānipa, ante pōnengæimpā. Tāno pōnengaināni guiquenē tæcæguinto bai inōnāni inte tæiyæ waēmō ināni ininque edæ iincayæ pōnēnāni guiquenē yæpænto bai inōnāni inte adobai tæiyæ waēmō inānipa.

¹⁷ Odibowæ ononque pæwæ incæ wainca incacæimpā, ante cædinqwe waocā tōmengā nānō mingaiwæ waa pōni incawæ adinqwe yæpængō nāmænte godō ononque pæwæ yæpæntoga mine timongā aminipa. Idægoidi iñōmō waocā nānō minte pæwæ bai iñōnānite Wængongui pancadāniya inānite yæpængō wæi ñæmænte bai wido cæcā wædānipa. Tōmēnāni mānōmaī wæyōnāni bitō guiquenē ononque pæwæ yæpængō bai imitapa. Incæte Wængongui, Odibowæ yæpængoncoo bai tæcæguinto beyænque odæ yate bai pæte incacæimpā, ante odibowāa yæpæntoga godō mīni tinte bai cædinqwe bitō imite waadete pōnō cæcā ate bitō idægoidi beyænque mīimi inte ongōmipa. ¹⁸ Mānōmaī i ininque bitō wæætē edæ, Wængongui botō imote pōnō cæcæte ante tōmēnāni inānite wido cæcampa, ante bitō nāmā ængō cæcæte ante cædinqwe idægoidi inānite ante wii piinte ancæbiimpā. Iñæmpa tæcæguinto ēwa bai ināni inte idægoidi iñōmō edæ bitō beyæ dicæ quēwēnāniyaa. Wæætē edæ tæcæguinto ēwa bai ināni beyænque bitō quēwēmipa, ante apænebo eñēninque bitō piimi ininque, Mānōmaī impā, ante tāno pōnēe.

¹⁹ Ininque bitō, "Odæ yacæimpā, ante cædinqwe godō mine timōnāni bai Wængongui botō imote pōnō cæcæte ante cædinqwe idægoidi inānite wæætē wido cæcampa," ante pōnēmitawoo. ²⁰ Bitō pōnēnō edæ nāwangā impā. Incæte edæ tōmēnāni nāni pōnēnāmaī inō beyænque Wængongui tōmēnāni inānite wido cægacāimpā. Bitō guiquenē wede bitō pōnēnō beyænque mīimi inte ongōmipa. Ininque bitō guifente wædinqwe edæ nāmā ængō cædāmaī inte edæ, Botō waēmō imo beyæ cæcantapa, ante pōnēnāmaī imāwe. ²¹ Iñæmpa nāwā yæpængō bai ināni inānite Wængongui tapodāmaī inongā inte bitō onōmique iñōmite dicæ ata cæpoquingā.

²² Ininque, Wængongui nē waadete cædongā incæ cōwē nē apænte pangā ingampa, ante pōnēe. Tōmengā iñōmō nē oda cædāni inānite pangampa. Wæætē bitō nē waadete cædongā nempo quēwēmi ininque tōmengā bitō imite waadete cæbaingampa. Incæte tōmengā nempo wii quēwēmi ininque tōmengā wæætē bitō imite edæ wæi ñæmænte bai wido cæbaingampa. ²³ Idægoidi guiquenē, Idæwaa pōnēnāmaī inte awædō, ante ocæ emænte pōnāni adinqwe Wængongui nē tæi piñængō inte tōmēnāni inānite wæætē ado awæ yæpæntoga godō mīni timonte bai pōnō cæcā ate mīināni edæ ongōmaīnānipa.

²⁴ Waodāni waa incawæ yæpængō nāmænte ononque pæwæ yæpæntoga godō nāni mine timōnō bai Wængongui wii adobai cæcampa. Wæætē edæ bitō ononque pædiwæ yæpængō bai iñōmite tōmengā waadete pōnō nāmænte bai cædinqwe, Nāwā idægobi babipa, ante waa pæwæ yæpæntoga godō mīni timonte bai cæcampa. Bitō imite mānōmaī waa cæcā inongā inte tōmengā idægoidi inānite æbānō godōmenque waa cæbaingā. Tōmēnāni iñōmō waa pōni pæwæ yæpængoncoo tōmengā nānō wæi ñæmæncōo bai inte wæyōnānite adowænē yæpæntoga godō mine timonte bai cædinqwe tōmengā tōmēnāni inānite, Nāwā idægomīni inte mīnitō wæætē mīimīni ongoncæmīnimpā, ante do cæcæcāimpā.

Idægoidi ininque bayonte quēwencādānimpā, ante

²⁵ Iñānāni eñēdāni. Mīnitō nāmā ængō cædāmaī incæmīnimpā, ante cædinqwe botō wēenēñedē mīni eñēnāmaī ingainō ante edæ wææ amopa. Mīnitō idægomīni ināmaī imīni mīni pōnencabo eyepæ pōni mīni yebænganca idægoidi iñōmō ñowo mīmō omædēnāni inte wædōnāni inte edæ māninganca cōwē mīmō omædēnāni inte wæcædānimpā. ²⁶ Iincayæ ate guiquenē idægoidi tōmānāni quēwenguināni inānipa. Edæ iimaī ante yewæmonte ongompā.

"Mōnō ñā cæyænte bai tee mōnete bai wæwēñōmonte nē Ñimpo Cæcā iñōmō Tiōno iñōmō quēwente poncæcāimpā.

Aacobo wodi pæināni Wængongui ingante eñēnāmaī cæte quēwēnāni adinqwe nē Ñimpo Cæcā iñōmō tōmēnāni nāni eñēnāmaī entawēnō wadæ cæcā ate tōmēnāni wæætē eñente cæte quēwencādānimpā.

²⁷ Ininque wēnæ wēnæ nāni cægaiñō ante wadæ cæte wido cædinqwe Wængongui tōmēnāni inānite iimaī angampa.

Botō pōnō cæbo ate mīnitō Ao amīni ininque edæ mōnō godongāmæ waa cæte quēwengæimpā, ante Wængongui angampa," ante yewæmongadānimpā.

²⁸ Codito ingantedō ante watapæ eñente pōnēninque mīnitō idægomīni ināmaī imīni do quēwēmīni beyæ idægoidi wæætē Wængongui ingante piinte adānipa. Incæte tōmēnāni mæmæidi inānite nē apænte ængaingā inte Wængongui wæætē mæmæidi

beyænque ante pönēninque ñōwodāni inānite waadete pönengampa. ²⁹ Edæ waomō imonte quincōomē pönongā æñōmonte Wængonguī adodō ō ænāmaī ingampa. Ayæ adobaī waomō imonte aa pedinque tōmengā wadō ante ānāmaī inte edæ adodō ante edæ cōwē aa pecampa. ³⁰ Minitō wēēñēfēdē ēñēnāmaī cæmīni incæte Wængonguī iñōmō idægoidi ēñēnāmaī cædāni beyæ mīnitō imīnite wæætē waadete cædinque pönō ata cæpocā quēwēmīnīpa. ³¹ Ayæ adobaī mīnitō imīnite pönō waadete ata cæpocā quēwēmīni beyæ idægoidi ēñēnāmaī cædāni iñōnānite Wængonguī ñōwo tōmēnāni inānite adobaī waadete cædinque godō ata cæpocā quēwēnānīpa. ³² Inique tōmengā, Mīni waocabo tōmāmīni imīnite botō waadete cædinque pönō ata cæpocæboīpa, ante cædinque, Mīni ēñēnāmaī cæcabo inōmīni inte mīnitō nāmā ēō toyænte aamō cædāmaī incæmīnimpa, ante tōmāmō imonte ñā cæyænte baī cæcā wæcongāmōīpa.

³³ Inique Wængonguī nanguī pōnī waadete entawēnongā iñongante tōmengā nānō pönō cædōnō ante mōnō ædō cæte tee mante aquīi. Tōmengā tōmancoo do adongā inte nanguī pōnī ēñēnongā inte cæcā ingānō anguēnē. Tōmengā edæ, Æbānō ī, ante do againgā inte edæ, Æbānō cæquīi, ante do apænte āñongante mōnō waocabo wæætē tōmengā nānō cædō ante ædō cæte ēñēnguīi. Tōmengā ædōnō ponte ædōnō gocāā, ante pōnente wædinque mōnō tōmengā önōwa amōmpa diyæ taadō aquīi. ³⁴ Edæ iīmaī ante nāni yewæmongāinō baī impa. “Mōnō Awēnē æbānō pönēngāā, ante pōnente wædinque æcānō ēñēngāā. Ayæ, iīmaī cæquī impa, ante mōnō tōmengā ingante edæ ædō cæte odōmonte apænequīi. ³⁵ Wængonguī ingante æcānō do godongā inte wæætē, Bitō debe iīmpa, ante anguingāā. Iñæmpa tōmengā ingante godōmōmpa diyæ debe inguingāā,” ante Itaiya wodi nānō yewæmongāinō baī impa. ³⁶ Edæ tōmengā nānō pönongaincooque inte edæ tōmancoo ongompa. Mōnō waocabo iñōmō tōmengā badongā beyænque tōmengā quīmō baquinque ongōmōmpa. Ayæ adobaī edæ tōmengā badongā beyænque tōmancoo tōmengā quincōoque edæ baquinque ongoncoopa. Edæ tōmengā adocanque pōnī ñāō entawente edæ cōwē tæī ēmoncæcāīpa. Mānōmaī impa, ante mōnō, Amēē, ante apænecæīpa.

Wængonguī quīmō iīmpa, ante cæte quēwēngæīmpa

12 Botō tōñīāmīni ēñēdāni. Wængonguī waadete pönō waa cæcā ængāimīni inte mīnitō iīmaī cædāni, ante botō nanguī āmōpa. Wængonguī quī, ante baō pædæ godōnāni waa ængā baī mīnitō adobaī edæ, Wængonguī quīmōni iīmōnīpa, ante mīimīni inte edæ tōmengā ingante nāmā pædæ godōmīni ængædāni. Mānōmaī cædinque mīnitō tō-

mengā önōwa inō mīni ædæ wæænte nanguī cæquēnēnō ante edæ do cæmīni incæmīnimpa. Mānōmaī godōmīni ænīnque tōmengā wæætē edæ, Botō ayōmō tæiyæ waēmō pönōmīni æmōpa, ante tocæcāīpa. ² Inguipogaque ante pōnente mīni cægainō ante ñōwo ñīmpo cædinque mīnitō mīimīni mīni quēwēngūnque ante edæ ocai mīinque encate baī nōingā ante pönēdāni. Mānōmaī cædinque mīnitō, Wængonguī waa pōnī nānō ānōnō ante, Æbānō ī, ante ædæmō ēñēnīnque, Tōmengā nānō ānō iñōmō eyepæ pōnī impa, ante ēñēncæmīnimpa. Mānīnō ante ēñēnte cæte quēwēmō inte mōnō tōmengā tōnō godongāmæ waa tocæīpa.

³ Wængonguī waadete pönō cæcā ate botō nē apænebo badīmo inte iīmaī ante apænebōpa. Mīnitō nāmā pönēninque, Ñænæmo iīmōpa, ante pönēnāmaī iēdāni. Wængonguī pönō badongā ate mīnitō wede pönēmīni badīmīni inte mīni wede pönenganca māningancaque pönēninque iīmaīnō ante pönēdāni. Botō önōmōque baī inōmō iīmōpa, ante ocai encamīni inte tōō pōnī pönēdāni. ⁴ Mōnō baō adoyonque pōnī ēñāmō incæte wīi adodonque mōnō cæquēnēnō ante ēñāmōmpa. Inique mōnō aquīnō ante awīnca ēmōnīnque mōnō dao dao goquīnō ante önōwa ēwamōmpa. Ayæ wadō mōnō cæquīnō ante wayō ēñādinque mōnō wæætē wadō mōnō cæquīnō ante wayō ēñādinque wayō wayō mōnō ēñācoo ēñāmōmpa. ⁵ Inique wayō wayō ēñāmō incæ mōnō baō pæ pagænguīncoo adoyonque ī baī mōnō adobaī Codito nempo mōnō quēwēncabo nanguī pōnī iīmō incæte adocabomō inōmō iīmōmpa.

⁶ Inique mōnō adocabomō iñōmonte Wængonguī waadete pönō cædinque mōnō imonte wadō wadō mōnō cæquīnō ante tōmānō pönongā æmōmpa. Inique mōnō tōmengā da pönongā mōnō ænganca edæ adoganca wadō wadō cæmōmpa. Mānōmaī ænte cædōmō iñōmonte pancamīniya imīnite Wængonguī pönō apænecā ēñēnīnque mīnitō tōmengā beyæ nē apænēmīni do badīnque wede mīni pönenganca apæneedāni. ⁷ Wæætē wamīni imīnite Wængonguī pōnō cæcā ænīnque mīnitō wadāni inānite nē cæmīni do badīnque wadāni beyæ cæcæmīnimpa. Wæætē wamīni imīnite tōmengā pönō cædinque odōmonte apænecā ēñēnīnque mīnitō nē odōmonte apænēmīni do badīnque odōmonte apænecæmīnimpa. ⁸ Ayæ wæætē wamīni imīnite Wængonguī pönō waadete apænecā ēñēnīnque nē waadete apænēmīni badīnque mīnitō iñōmō wæntæye inte wædāni inānite ædæmō apænēmīni ēñēnīnque tōmēnāni wæætē edæ wampō pönēninque tæī piñænte cæcædānīpa. Wamīni imīnite Wængonguī pönongā ænīnque nē nēnemōmīni badīnque mīnitō, Tōmēmōni quī, ante wædāmaī inte wæætē wadāni nāni ænguēnēnō ante eyepæ godōmīni æncædānīpa. Wamīni imīnite Wængonguī pönō angā ēñēnīnque mīnitō wæætē awēnēidi baī nē āmīni badīnque wadāni inānite nōingā cæte awēnēidi

baī ancæminimpa. Wamīni imīnite Wængonguī ædæmō waadete pōnō waa cæcā ænīnque mīnitō wæætē ædæmō waadete cæmīni do badīnque wadāni inānite ædæmō waadete godō waa cædinque edæ wædāmaī inte tocæminimpa.

Codito nempo quēwēnīnque īīmaī cæcæīmpa, ante

⁹ Botō waadete pōnēmopa, ante tedemīni īīnque mīnitō nōinō cæte waadete pōnencæminimpa. Wiwa mīni cædōnō ante pīīnque wido cæedāni. Wæætē, Quīnō waa cæquīī, ante adīnque mānīnō ante ænte mīnitō mīmōnē ædæmō entawēnīnque cōwē waa cæte quēwēedāni. ¹⁰ Mōnō waadete pōnencabo imōmpa, ante pōnēnīnque wacā ingā wacā ingā waadete pōnente cæedāni. Wadāni ñænænāni inānīpa, ante mīnitō tōmēnāni inānite ængō cæte baī cædinque wæætē, Botō wædāmo imōpa, ante nāmā ængō cædāmaī iedāni.

¹¹ Tæī pīñænte ewocadinque mōnō Awēnē beyæ ante wæntædāmaī inte cæedāni.

¹² Watapæ bacæīmpa, ante pōnēnīnque tocæminimpa. Caate wæwēmīni incæte wæntæye badāmaī inte ee cæedāni. Ñīmpo cædāmaī inte Wængonguī ingante cōwē apæneedāni.

¹³ Wængonguī quīnāni ænguēnēnāni inte wædāni adīnque mīnitō māīncoo wæætē nēnempomīni æncædānīmpa. Ayæ, Botō oncōnē pō guīite cænte mōedāni, ante wadāni inānite waadete cæedāni.

¹⁴ Mīnitō imīnite nē pīīnte cædāni iñōnānite mīnitō tōmēnāni inānite waadete godō apæneedāni. Edæ tōmēnāni inānite waadete apænedīnque, Wængonguī mīnitō imīnite waa cæcæcāīmpa, ante apænedīnque wæætē pīīnte änāmaī iedāni.

¹⁵ Nē watapæ todāni tōnō godongāmæ watapæ toedāni. Nē Ca wædāni tōnō mīnitō godongāmæ Ca wæedāni.

¹⁶ Mōnō pōnencabo imōmpa, ante adoyōmō pōnente quēwēedāni. Ōnōnānīque nāni nē änōnāni tōnō godongāmæ cædinque, Botō ñænæmo imōpa, ante pōnēnāmaī iedāni. Mīnitō, Wadāni pōnōmenque ocai encayōnāni botō godōmenque nanguī pōnī encabo imōpa, ante nāmā ante pōnēnāmaī iedāni.

¹⁷ Wadāni mīnitō imīnite pōnō wēnæ wēnæ cædāni adīnque mīnitō wæætē godō wēnæ wēnæ cædāmaī iedāni. Ayæ, Quīnō waa cæquīī, ante tōmānāni nāni waa adōnō ante adīnque mīnitō mānīnonque ante cæedāni. ¹⁸ Eyepæ imīni inte mīnitō cæganca cædinque tōmānāni tōnō godongāmæ piyænē cæte quēwēedāni. ¹⁹ Botō nē waademīni eñeedāni. Mōnō Awēnē beyæ īīmaī ante yewæmongatīmpa. “Wēnæ wēnæ cædāni adīnque botō wēnæ wēnæ nāni cædīnō beyæ ante nē apænte panguēnēmo inte tōmēmo eyepæ wæætē godō cæbo wæcædānīmpa, ante Awēnē angampa,” ante yewæmonte ongōmpa cæmīnī. Mīnitō imīnite pōnō wēnæ wēnæ cædāni wæmīni in-

inque edæ wæætē godō cædāmaī ee aedāni. Edæ nē äingā bate pānongā inte Wængonguī incæ pancæcāīmpa. ²⁰ Wæætē, “Bitō imīte nē pīīnte cædongā incæ gæwænte wæcā adīnque godōmi cængæe. Gue ænente wæcā adīnque godōmi becæe. Edæ mānōmaī waa cædinque edæ tōmengā guingo imonte nānō wæwengūinque bitō tōmengā ingante waa cæcæbiīmpa,” ante Wængonguī beyæ yewæmonte ongō apa cæbīī. ²¹ Tōmēnāni wēnæ wēnæ nāni cædō beyæ oda cædāmaī inte wæætē mānīnō ante wido cæte baī cædinque bitō waa cædinque edæ tæī emonte gānā cæe.

13 Gobiedōno awēnē nempo woadāni eñente cæte quēwēncædānīmpa, ante Wængonguī incæ godō gō cæcā beyænque gobiedōno awēnēidi badānīpa. Edæ Wængonguī mānōmaī ante gō cædāmaī ingā baī quingānō awēnē inguēnengāā. Edæ dæ ancædōnīmpa. Inīnque gobiedōno awēnēidi inānite mōnō tōmāmō Ao ānīnque eñente cæcæīmpa. ² Inīnque awēnē ingante æcānō Baa ānaa tōmengā nānō apænte pante wæquinque Wængonguī nānō goncægāinō ante eñēnāmaī inte edæ Baa angampa. ³ Nē waa cædāni guīquēnē awēnēidi inānite waa ate todīnque guīñēnāmaī inānīpa. Wæætē wēnæ wēnæ cædāni guīquēnē awēnēidi inānite guīñente wædānīpa. Gobiedōno awēnē ingante guīñēnāmaī inte quēwēncæboīmpa, ante bitō āmitawoo. Inīnque bitō guīñēnāmaī inte quēwēncæte ante waa cæcæbiīmpa. Waa cæbi adīnque tōmengā, Bitō waa cæbi abopa, ante pōnō waa cæcā inīnque bitō guīñēnāmaī imaīmīpa.

⁴ Botō imōte nē cædongā inte mīnitō beyæ waa cæcæcāīmpa, ante Wængonguī gobiedōno awēnē ingante godō gō cæcā ongongampa. Edæ Wængonguī ingante nē cæcā inongā inte tōmengā nē wēnæ wēnæ cæcā ingante nō cæte nē panguēnengā ingampa. Inīnque awēnē yaēmē nē næængā inte wīī ōnonque næængampa cæbīī. Wēnæ wēnæ cæbi inīnque edæ guīñente wæcæbiīmpa. ⁵ Inīnque mōnō, Pangā wæcæ wæ, ānīnque awēnē ingante eñente cæcæīmpa. Ayæ pangā wæmō incæ wīī pangā wæmō incæ mōnō mīmō nē entawente nāmā apænte änōmō inte mōnō awēnē ingante Ao ante eñente edæ nōingā cæcæīmpa.

⁶ Wængonguī beyæ nē cædōnāni inte awēnēidi iñōmō tōmēnāni nempo quēwēnāni inānite cōwē aadinque mānīnque cæte quēwēnānīpa. Mānōmaī ī inīnque mīnitō, Awēnēidi eyepæ ænīnque mōnītō beyæ cæcædānīmpa, ante tōmēnāni nāni äinta pædæ godōmīni ænānīpa.

⁷ Æcāmenque ingante cæquēnēmīni imīni inte mīnitō tōmānāni inānite mīni cæquēnenganca do godō cæmīni æncædānīmpa. Awēnē nempo quēwēñōmonte tōmengā eyepæ ænīnque mōnō beyæ cæcæcāīmpa, ante mīnitō awēnē nānō äinta godonguēnēmīni inte do godōmīni ængæedāni. Waocā ingante mīnitō guīñente eñēnguēnēmīni imīni inīnque tōmengā ingante guīñente eñeedāni. Waocā ingante mīnitō waa

aquēnēmīni imīni īninque edæ tōmengā ingante waa aedāni.

⁸Wacā ingante mīni cæquēnēnō ante edæ ee ongōnāmaī inte godō cæmīni ængā ate abæ tawænte gocæbiimpa. Wæætē wacā ingā wacā ingā waadete mīni pōnenguēnēnō ante edæ godongāmæ cōwē waadete pōnenguēnēmīni imīnīpa. Wadāni inānite nē waadete pōnengā iñōmō tōmengā iñōmō Wængonguī nānō, Īmaī cædāni, ante nānō wææ angainō ante do ēñente cæcā ingampa. ⁹Tōmēmi nāmā bitō waadete pōnēnō ganca wacā ingante adoganca waadete pōnencæbiimpa, ante Mōitee wodi yewæmongacāimpa. Mānīne adodeque ante ēñente cædinque waocā Wængonguī nānō wææ angainō ante tōmānō do īinque cæcampa. Edæ, “Bitō nānōogængā ināmaī iñongante godō guēa mōnāmaī ie. Wacā ingante godō wænōnāmaī ie. Wacā nānō ēadincoo adinque godō ænāmaī ie. Wacā wēnæ wēnæ cæcā atabopa, ante godō babæ wapiticæ apænedāmaī ie. Wacā quī ante æīnente wædāmaī ie.” Mānīnecoo Wængonguī nānō wææ angainecoo ante bitō waadete pōnēmi beyænque tōmāne do īinque cætīmpa. Ayæ quīnemē godōmenque wææ ante ī mānīne adobaī bitō waadete pōnēmi beyænque tōmāne do īinque cætīmpa. ¹⁰Nē waadete pōnengā iñōmō edæ wacā ingante cōwē wīwa cædāmaī ingampa. Mānōmaī beyæ nē ædæmō waadete pōnēnānique Wængonguī nānō wææ angainō ante īinque cædānīpa.

¹¹Īninque, Nōwoyedē æbānō oo baquīī, ante do ēñēninque mīnitō waadete pōnente quēwēedāni. Edæ wēēnēñedē mā mōnō wede pōnēñedē mīinguipo mōnō quēwenguīmāmo iñōmō edæ māniñedē edæ oo bacæ cædāmaī ingatīmpa. Nōwo guiquēnē, Oo pōnī bacæiimpa, ante pōnente wædinque mīnitō mōwocodē ōñōmīni inte edæ ñāni ōmæmōninque mīimīni quēwēedāni. ¹²Wēmō iñōmō mōnō wæwēmāmo idæwaa edæ bapa. Mīinguipoga ñāō baī baquinque edæ oque pōnente impa cæmōō. Wēmō iñonte mōnō wēnæ wēnæ cædō æmæwo wido cædinque, mōnō wæætē ñāō iñōmō quēwēninque edæ wææ cæquincoo wēñate baī cædinque nāmā wææ gom-potawengæiimpa. ¹³Mānōmaī cædinque mōnō itædē quēwēnōmō inte nō pōnī cæcæiimpa. Baonque ante mōnō cæinēwēnō ante towēnāmaī inte mōnō tī nāmæ nanguī bete quidi quidi dowænāmaī ingæiimpa. Mōnō wacā tōnō godō guēa mōnāmaī, cænguī eyepæ cæninque godōmenque nanguī cænāmaī ingæiimpa. Wæætēdō wæætē piinte cædāmaī inte mōnō, Wacā baī bacæboimpa, ante piinte adāmaī ingæiimpa. ¹⁴Wæætē wææ cæquincoo entawente baī cædinque mōnō Awēnē Itota Codito ingante entawente quēwēedāni. Ayæ baonque ante mīni cæinēwēnō ante wido cædinque, Æbānō cæte wēnæ wēnæ cæquīmoo, ante cæcæte ante wædāmaī iedāni.

Mīnitō tōniñadāni inānite piinte ānāmaī iedāni, ante

14 Wacā wīī ædæmō pōnengā incæte mīnitō, Mōnō pōnencabo imōmpa, ante pōnēninque tōmengā adocabocā nānō baquinque āmīni pongæedāni. Tōmengā nānō pōnēnō ante wæætēdō wæætē ānāmaī iedāni. ²Pancadāniya wede pōnēnāni inte cænguī adinque, Nāwā cænguī impa, ante guīñēnāmaī inte quīēmē cænguī incæ edæ dobæ ade cænānīpa. Wadāni guiquēnē æmæ pōnente beyæ, Tōmāā baō baacā impa, ante awente baī cædinque quingāmenque baō incæ cænāmaī inte onguipoīya pæcooque edæ cænānīpa. ³Incæte tōmāā cænguī nē cænongā iñōmō onguipoīya pæcooque nē cænongā ingante piinte adāmaī incæcāiimpa. Wacā ingante, Bitō ōnōmīque baī inōmi inte edæ awente cænāmaī imīpa, ante ānāmaī incæcāiimpa. Ayæ wæætē onguipoīya pæcooque nē cænongā guiquēnē baō nē cænongā ingante, Baacā apa cæwēe, ante apænte ante piñāmaī incæcāiimpa. Edæ nē cænongā ingante Wængonguī Ao āninque, Botō quīmi imīpa, ante do ængampa. ⁴Iñæmpa tōmengā wacā awēnē ingante nē cæcā iñongante bitō ædō cæte apænte āmīi. Edæ tōmengā awēnē incæ, Waa cæbīpa, angā wædinque edæ tōmengā adiyæ tæī ongōmaingampa. Wæætē adocā tōmengā awēnē, Wēnæ wēnæ cæbīpa, angā wædinque edæ tæ go wææmaingampa. Incæte edæ tōmengā mōnō Awēnē ingante nē cæcā iñongante mōnō Awēnē adocā incæ tæī piñængā inte eyepæ cædinque edæ æænō gō cæcā tæī ongoncæcāiimpa.

⁵Ayæ wacā guiquēnē, Pancaōnaa godōmenque waa ēōnæpa, ante cæcæiimpa, ante pōnēñongante wacā guiquēnē, Tōmāā itædē ōnōnæque impa, ante pōnengampa. Īninque mōnō pōnencabo wacā wadō wacā wadō pōnēmō incæte mōnō tōmāmō iñōmō edæ, Nāmā botō pōnēnonque ante botō nō pōnente cæcæboimpa, ante edæ mānīnonque ante cæcæcāiimpa. ⁶Edæ, Pancaōnaa godōmenque waa ēōnæpa, ante nē pōnengā guiquēnē tōmengā mōnō Awēnē ingante waa adinque mānōmaīnō ante cæcampa. Pancaōnaa wīī godōmenque waa ēōnæpa, ante nē pōnengā guiquēnē tōmengā adobaī mōnō Awēnē ingante waa adinque mānōmainō ante cæcampa. Baō nē cænongā guiquēnē Wængonguī ingante, Waa pōnōmi cæmōpa, ante adobaī mōnō Awēnē ingante waa adinque cængampa. Baō ate nē awente cænāmaī inongā guiquēnē tōmengā adobaī Wængonguī ingante, Waa pōnōmi cæmōpa, ante onguipoīya pæcooque cænīnque mōnō Awēnē ingante waa adinque baō cænāmaī ingampa.

⁷Mōnō pōnencabo iñōmonte æcāmenque incæ nāmā beyænque dicæ quēwengāā. Dicæ nāmā beyænque wængāā. ⁸Wæætē edæ quēwēmō īinque mōnō Awēnē beyænque quēwēmōmpa. Wæætē edæ wæmō īinque mōnō Awēnē beyænque wæmōmpa.

Īninqe quēwēmō incæ wæmō incæ mōnō Awēnē quimō inōmō inte quēwēninqe tōmengā quimō inte edæ wæmōmpa. ⁹ Edæ do wængaināni beyæ ante mīimō quēwēmō beyæ ante Codito tōmāmō Awēnē nānō baquinque edæ wænte ñāni òmæmongacāimpa.

¹⁰ Bitō guiquēnē bitō tōniñacā ingante ædō cæte apænte āmii. Ayæ bitō tōniñacā ingante, Ōnōmique baī ĩmpa, ante quĩnante āmii. Edæ Wængonguī nānō apænte anguimpaa gāānē ongōñōmonte tōmengā tōmāmō ĩmonte apænte ancæcāimpa cæbii. ¹¹ Edæ Wængonguī beyæ ante ĩmaī ante yewæmonte on-gōmpa.

“Mōnō Awēnē incæ, ‘Nē Quēwēmō inōmō inte edæ āmo ēñēedāni,’ angampa.

Ayæ, ‘Mīnitō tōmāmīni botō ònōwa ĩnō da guicapod-inque,

Bitō Wængonguī ĩnōmi ĩmpa, ante adoyōmō apænecæmīnimpā,’ angampa.”

¹² Ante nāni yewæmongainō baī ĩninqe cædinque mōnō tōmāmō Wængonguī weca ponte ongōninqe mōnō pōnengainō ante mōnō apænegainō ante mōnō cægainō ante tōmengā ingante edonque pōni apænecæimpa.

Wacā oda cæcæcāimpa, ante cædāmaī incæbiimpa, ante

¹³ Mānōmaī beyæ mōnō wacā ingante apænte ānāmaī ingæimpa. Wæætē mīnitō, Waa cæcæboimpa, ante nāmā wææ cædinque, Botō tōniñacā taadō nānō goquinō ante ee acæboimpa, ante pōnēedāni. Tōmengā tee tēwate baī oda cædāmaī incæcāimpa, ante nōingā cæquinque ante pōnencæmīnimpā. ¹⁴ Botō ĩñōmō Itota Codito nempo quēwēmō inte edæ nōingā pōnēninqe, Tōmāā cænguī nāmā incæ nāwāaquinğā ĩmpa, ante do ēñēmōpa. Incæte wacā, Pancaā cænguī baacā ĩmpa, ante nē pōnengā inte tōmengā beyæ baacā ĩñonte tōmengā nānō, Baacā ĩmpa, ānō cænāmaī inguēnengā ingampa.

¹⁵ Bitō quingāmē cæmi adinque bitō tōniñacā, Baacā apa cæwēe, ante wæwente bacā ĩninqe bitō waadedāmaī inte godōmenque cæmaīmīpa. Edæ bitō tōniñacā beyæ Codito wængacāī apa quēwēe. Bitō tōniñacā nānō pōnēnāmaī bate wænguinque baō cæmīpa, ante wædinque bitō tōmengā ingante nāwangā waadete pōnēmi inte tōmengā beyænque ante cōwē baō cænāmaī incæbiimpa. ¹⁶ Botō mānōmaī cædinque waa pōni cæbōpa, ante pōnēmi incæte wadāni bitō waa cædō ante, Wīwa cæbīpa, ante pōnō babæ ante tedewēnāni ate wædinque bitō wæætē waadete pōnēninqe wææ āmi tedewēnāmaī incædānimpā. ¹⁷ Wīi cænguinque ante wīi bequinque ante Wængonguī nempo quēwēmōmpa. Wæætē Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca nempo quēwēñōmonte tōmengā pōnō cæcā æninqe mōnō nō entawenguinque ĩmpa. Ayæ mōnō gānē pōnen-

quinque ante mōnō watapæ tote quēwenguinque ante tōmengā nempo quēwēmōmpa. ¹⁸ Edæ Codito nempo quēwēninqe waocā mānōmaī cæcā adinque Wængonguī tōmengā ingante waa ate tocampa. Waodāni adobāi, Waa cæbīpa, ante waa adānīpa.

¹⁹ Mānōmaī ĩmpa, ante adinque, Mōnō pōnencabo godongāmæ piyænē cæte quēwengæimpa, ante, Ayæ mōnō godongāmæ wede pōnēninqe tæi mānōnte baī ongongæimpa, ante mōnō nanguī cæcæimpa.

²⁰ Īninqe cænguī cæinente beyænque bitō Wængonguī nānō nē badongaināni ĩnānite bæ tadāmaī incæbiimpa. Tōmāā cænguī edæ nāwāaquinğā ĩmpa. Incæte bitō cænīnō beyænque wacā ēñēnāmaī inte tee tēwate baī oda cæbaingampa, ante do ēñēmi inte bitō godōmenque cæmi ĩninqe wīwa cæbaīmīpa tōō.

²¹ Waa cæcæte ante bitō ĩmaī cæcæbiimpa. Bitō baō cæmi beyæ, biinōmæ nāni wædænque tī nāmæ bebi beyæ, quiēmē cæbi beyæ bitō tōniñacā oda cæte wæcantawo. Īninqe bitō ĩñōmō, Botō tōniñacā oda cædāmaī incæcāimpa, ante wææ cædinque ee cædāmaī ĩmi ĩninqe waa ĩmaĩmpa.

²² Mānīnō, Æbānō cæte waa inguīi, ante bitō pōnēnō beyænque wadāni ĩnānite apænte ānāmaī inte bitō adobique inte Wængonguī ayongante cæcæbiimpa. Waa cæquī ĩmpa, ante mīmōno bitō pōnēnonque ante mānīnonque cædinque bitō tente wæquinque cædāmaī inte waa tobāīmīpa. ²³ Wæætē nē æmæ pōnengā guiquēnē, Cæmo beyæ Wængonguī pangā wæcæ wæ, ante wædingā inte tōmengā nāmā nānō apænte pante wæquinque ade cængampa. Edæ æcānō wede pōnēnāmaī inte cæda tōmengā nānō cædōnō tōmānō edæ wīwa cætimpa. Īninqe bitō cædō tōmānō wede pōnente cæcæbiimpa.

Wadāni incæ watapæ quēwencædānimpā, ante cæe, ante

15 Mōnō nē wede pōnēmō ĩñōmō tæi piñænte entawēmō ĩnōmō inte nāmanque ante mōnō cæinēnō ante edæ wædāmaī ingæimpa. Wæætē edæ nē æmæ pōnēnāni guiquēnē tōmēnāni aquīi pōni ĩnāni inte, Ædō cæte cæquīmoo, ante wædāni adinque mōnō tōmēnāni wædō ante ænte mongænte baī cædinque tōmēnāni tōnō ĩñacabo cæcæimpa.

² Godongāmæ godō cæmō æninqe waa todinque tōmēnāni wæætē wede pōnēninqe oncō tæi mānōnte baī tæi ongōncædānimpā, ante mōnō ædæmō cæcæimpa. ³ Edæ mōnō Codito incæ nāmanque ante nānō cæinēnō ante cæcæte ante edæ wædāmaī inte piyænē cægacāimpa. Wængonguī ingante do nāni apænegainō baī tōmengā wadāni beyænque ante cægacāimpa. “Wængonguī ēñēmi. Wadāni bitō ĩmite piinte badete tocæte ante cædinque botō ĩmote wæætē piinte badete todānīpa,” ante apænete baī Codito ee cægacāimpa. ⁴ Edæ mōnō ĩmonte odōmonte apænecæte ante Wængonguī angā

ēñēninqe dodāni tōmantaa yewæmongadānimpa. Īn-
inque māninta ædæmō adinque wampo pōnēninqe
wæntædāmaī inte ee cæmō ĩninqe edæ mōnō, Wat-
apæ bacæimpa, ante pōnente tocæimpa.

⁵ Īninqe Codito Itota miñæ tee empote goyōmote
Wængonguī iñōmō edæ, Minitō wampo pōnēninqe
wæntædāmaī inte ee cæcæminimpa, ante nē ædæmō
cæcā ingampa. Tōmengā mānōmaī pōnō cæcā ate
mīnitō iñōmō adoyōmō ante mīni pōnencabo
bacæminimpa, āmopa. ⁶ Mānōmaī bamīni ĩninqe
mīnitō ānque baī adodō ante pōnēninqe iīmaī ante
Wængonguī ingante apæneceæminimpa. Mōnitō
Awēnē Itota Codito Mæmpobi inōmi inte bitō tōmengā
Wængonguī adobi ĩmi iñōmō bitō tæi emōmi inte ñāō
apāite baī ĩmi amōnīpa, ante adoyōmō ante
apæneceæminimpa, ante botō mānōmainō ante
yewæmōmopa.

Oodeoidi ināmaī ināni ēñencædānimpa, ante

⁷ Codito mīnitō ĩmīnite Ao ante ængacāimpa. Īninqe
tōmengā mīnitō ĩmīnite nānō ængaī baī mīnitō adobaī
wacā ingā wacā ingā godongāmæ Ao ante æedāni.
Mānōmaī cæmīni adinque wadāni Wængonguī in-
gante apænedinque, Bitō waa pōnī cæbi amōnīpa,
ante watapæ pōnī apæneceædānimpa. ⁸ Edæ apænebo
ēñeedāni. Mōnitō mæmæidi inānite Wængonguī,
Minitō beyæ pōnō waa cæcæboimpa, angacāimpa. Īn-
inque, Wængonguī tōmengā nānō angainō ante cōwē
cæcæcāimpa, ante oodeoidi ēñencædānimpa, ante
cædinque mōnō Codito tōmēnāni beyæ nē cæcā
bagacāimpa. ⁹ Tōmengā iñōmō, Idægoidi ināmaī ināni
incæ Wængonguī ingante, Bitō ñāō baī emōmi inte
pōnō waadete waa cæbi æmōnīpa, ante apæneceædān-
impa, ante mānōmaī cægacāimpa. Īmaī ante Wæn-
gonguī beyæ nāni yewæmongainō baī impa.

“Botō mānōmaī beyæ, Bitō æbānō nē waa cæbi ĩmī,
ante idægo ināmaī ināni weca gote apæneceæboimpa.

Bitō emōwo ante āmotamīni watapæ pōnī an-
cæboimpa,” ante nāni yewæmongainō baī Codito cæ-
gacāimpa.

¹⁰ Ayæ wataa iñōmō iīmaī ante yewæmongatimpa.

“Idægoidi ināmaī ĩmīni incæ mīnitō Wængonguī
quīnāni tōnō godongāmæ watapæ toedāni.”

¹¹ Ayæ wæætē,

“Idægoidi ināmaī ĩmīni mōnō Awēnē ingante
apænedinque, Bitō waa pōnī cæbi amōnīpa, ante wat-
apæ pōnī apæneedāni.

Wamīni mīni cabo mīni cabo tōmāmīni āmotamīni
ante baī apænedinque, Waa pōnī cæbi amōnīpa, ante
watapæ pōnī apæneedāni.”

¹² Itaiya wodi adobainō ante yewæmongacāimpa.

“Inguipoga quēwēnāni tōmānāni Awēnē baquinque
Awænguinto tā bocate baī cædinque Yæte Pæingā
iñōmō ængæ ganticæcāimpa.

Tōmengā cæcā beyænque watapæ bacæimpa, ante
idægoidi ināmaī ināni incæ pōnencædānimpa,” ante
Itaiya wodi yewæmongacāimpa.

¹³ Wængonguī iñōmō, Watapæ bacæimpa, ante nē
badongaingā inongā inte iīmaī cæcæcāimpa, āmopa.
Tōmengā Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca tæi piñante cæcā
ate mīnitō, Watapæ bacæimpa, ante godōmenque
wede pōnencæminimpa. Mānōmaī cæcæte ante cæd-
inque Wængonguī pōnō apæneceā ēñēninqe mīnitō
tōmengā ingante wede pōnēninqe edæ gānē
entawēninqe watapæ tocæminimpa, āmopa.

¹⁴ Botō tōniñamīni ēñeedāni. Botō tōmēmo ayōmote
mīnitō nē waa cæmīni ĩmīni abopa. Ayæ, Æbānō waa
cæquīi, ante do ēñēmīni ĩmīnīpa. Ayæ adobaī mīnitō
eyepæ ĩmīni inte wacā ingā wacā ingā do odōmote
apænemīni ĩmīnīpa, ante pōnēmopa. ¹⁵ Īninqe botō,
Minitō ēñēniñō ante mīnitō ocai encadōmīni inte edæ
adodō ante pōnencæminimpa, ante baī cædinque
pancadea ante yewæmontabopa. Botō iñōmō Wæn-
gonguī waadete pōnō cæcā ænte nē entawēmo inte
mānōmainō ante yewæmōninqe edæ guīñēnāmaī
inte nanguī ante yewæmōmopa. ¹⁶ Edæ tōmengā
waadete pōnō cæcā ænte entawēninqe botō Itota
Codito beyænque ante idægoidi ināmaī ināni inānite
nē cæbo badinque Wængonguī ingantedō ante wat-
apæ apænebo ēñēnānīpa. Mānōmainō ante apænebo
ēñēñōmīnite Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca
pōnō badongā ate idægoidi ināmaī ināni incæ tæiyæ
waēmō ewocate quēwēnāni badānīpa. Mānōmaī
bayōnānite botō iñōmō, Wængonguī quī, ante pædæ
godōnāni baī cædinque tōmēnāni inānite ante edæ,
Wængonguī quīmīni bacæminimpa, ante pædæ godō-
mo æninqe Wængonguī wæætē waa tocampa.

¹⁷ Mānōmaī beyæ botō Itota Codito nempo quēwēn-
inque Wængonguī beyæ cædinque edæ nanguī to-
bopa. ¹⁸ Codito botō tōnō guēa cæcā beyænque botō
nanguī apænedinque nanguī cæbo ate tōmengā
iñōmō tōō æmængā pōninqe edæ idægoidi ināmaī
ināni incæ edæ Wængonguī ingante ēñente cædāni
badānitapa. Botō Codito mānōmaī botō tōnō nānō
cædīnō ante apænedinque edæ māninqe ante
apænedinque guīñēnete wædinque godōmenque
apænedāmaī incæboimpa. ¹⁹ Wængonguī Tæiyæ
Waēmō Ōnōwoca tæi piñængā inte botō tōnō
godongāmæ cæcā ate botō, Ēñencædānimpa, ante
bamōnengæ cæbo ate nē pōnēnāni badānitapa.
Mānōmaī Eedotadēē iñōmō mā cæte godinque Ididia-
bæ ganca tōmāo godāmæ godinque botō Codito in-
gantedō ante watapæ apænedinque adodō adodō
ante tōmānō ante apænebo ēñēnānitapa.

²⁰ Botō, Codito emōwo ante wadāni nāni apænedā-
maī iñōmō gote tōmengā ingantedō ante watapæ
apænebo ēñencædānimpa, ante cōwē goinente
wætabopa. Wacā onguitanca nānō tæñōnincōnē æ-
monga mæñōnāmaī incæboimpa, ante baī cædinque
botō, Wacā do nānō apænedīñōmō botō wæætē

apænedāmaī incæboimpa, ante cætabopa. ²¹ Wæætē iīmaī ante Itaiya wodi nānō yewæmongainō baī cætabopa.

“Tömengā ingante ante ēñēnāmaī iīnāni incæ edæ do ate baī ēwocacædānimpa.

Önōmonca ēñēnāmaī iīnāni incæ edæ, ‘Æbānō i,’ ante do ēñencædānimpa.”

Ante nānō yewæmongainō baī botō, Ēñencædānimpa, ante cætabopa.

Odömā iñōmō pōinēmopa, Pabodo angampa

²² Mānōmaī beyæ botō mīnitō weca poncæ cæyōmote edæ, Wææ cæte i, ate wædinque pōnāmaī intabopa. ²³ Iñōmō ōmæ idæwaa cæbo inte botō æpomē wadepo iñonte mīnitō iīmīnite aīnente wædōmopa. ²⁴ Iñinque botō, Iñcayæ ate Epāñabæ gocæ cædinque wodo tebæ godinque mīnitō weca ēñate aboque gocæboimpa, āmopa. Edæ botō wantæpiyæ ēñate tote quēwente ate godōmenque Epāñabæ gote cæyōmo mīnitō botō beyæ cædinque da godōmīni gocæboimpa.

²⁵ Nōwo guiquēnē botō tāno Eedotadēē iñōmō Wængonguī quīnāni beyæ godō cæcæte ante gobopa.

²⁶ Wængonguī quīnāni incæ Eedotadēē quēwēnāni pancadāniya ōmæpodāni inte wædānīpa, ante pōnente wædinque wabæca Mātedōniabæ quēwēnāni tōnō Acayabæ quēwēnāni tōnō, Mōnō da godō da godō cæcæimpa, ante pōnēninque watapæ todinque tōmēnāni, Wængonguī quīnāni quī, ante do godōnānītapa. ²⁷ Mānōmaīnō ante watapæ pōnente cædāni incæte tōmēnāni Eedotadēē iñōmō quēwēnāni iñānite nē godonguēnēnāni inte da godōnānimpa. Edæ Wængonguī Önōwoca nānō pōnongaincoo ante idægoidi pōnō apænedāni ēñente ænte ēwocadināni inte wabæca quēwēnāni iñōmō tōmēnāni nāni ēadincoo incæ idægoidi beyæ ante wæætē godonguēnēnāni badīnāni iñānīpa. ²⁸ Iñinque botō iñōmō mānīncoo tōmēnāni nāni da godōnīncoo idægoidi weca ænte gocæboimpa. Godinque botō cōwā adinque, Nē ōmæpodāni inte nē wædānique æncædānimpa, ante wææ cæcæboimpa. Ædæmō cæbo ænāni ate botō māniñedē ate Epāñabæ gocæte ante cædinque mīnitō ōmæ wodo tebæ godinque mīnitō weca ēñacæ poncæboimpa. ²⁹ Codito pōnō waa cædinque da pōnongā pōninque botō cōwē tōmengā tōnō waa pōnī botō cæquinque mīnitō weca poncæboimpa, ante do ēñēmopa.

³⁰ Botō tōniñamīni ēñēdāni. Botō pæ pagænte baī nanguī cæyōmote mīnitō iñacabo cædinque botō beyæ Wængonguī ingante nanguī apæneedāni, ante botō mōnō Awēnē Itota Codito beyænque āninque ayæ Wængonguī Önōwoca nē waadete pōnengā beyænque āninque mīnitō iīmīnite nanguī āmopa.

³¹ Oodeabæ pōnēnāmaī iñāni iñōmō Pabodo ingante wēnæ wēnæ cædāmaī incædānimpa, ante botō beyæ

ante apæneedāni. Ayæ, Eedotadēē iñōmō botō gote cæbo adinque Wængonguī quīnāni incæ botō cædō ate Ao ancædānimpa, ante apæneedāni. ³² Mānōmaī i adinque botō, Awēnē Wængonguī angā ate botō watapæ todinque mīnitō weca pōmo ate mōnō godongāmæ guēmāninque wampo pōnengæimpa, āmopa. ³³ Wængonguī nē gānē pōnengā inte mīnitō tōnō godongāmæ ongōninque pōnō cæcā ate gānē pōnencæmīnimpa, āmopa. Mānōmaī impa diyæ, ante botō, Amēē, āmopa.

Waa quēwencæmīnimpa, ante

16 Botō iīmaī āmopa. Mōnō tōniñacā tōmengā ēmōwo Pebe mīnitō weca ñōwo poncæ cæcampa. Tencodea iñōmō Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo iñōnānite tōmēnāni beyæ nē waa cæcā inte iingā onquiyengā iñōmō waingā pōnī ingampa.

² Tömengā nanguī iñāni beyæ wææ gompodinque waa cædongā inte botō beyæ adobaī nanguī cæcantapa. Iñinque edæ botō mīnitō iīmīnite iīmaī āmopa. Wængonguī quīmō iñōmō inte mōnō Awēnē nempo quēwēñōmonte Pebe adocā inte adobaī ingampa, ante adinque mīnitō tōmengā ingante waa adinque Ao ante æedāni. Ayæ tōmengā quīēmē æīnente wæcā iñongante mīnitō wæætē edæ godō cæedāni āmopa.

³ Ayæ wada Pidotida tōnō Aquidæ nāna gæncaya iñōmō Itota Codito nempo quēwēninque edæ botō tōnō godongāmæ cæda inapa. Iñinque mīnitō tōmēna inate, Waa quēwencæmīnimpa, ante botō beyæ ante apænemīni ēñēcædaimpa. ⁴ Wadāni botō imote wænoncæ cædāni wæyōmote tōmēna nāna wodo wænguinque edæ botō imote wææ cædatapa. Mānōmaī cædapa, ante botō tōmēna inate waa ate pōnente apænebopa. Ayæ idægoidi iñāmaī iñāni Codito ingante nāni wayōmō pōnencabo wayōmō nāni pōnencabo adobaī tōmānāni Aquidæda nāna cædīnō ante ēñēninque tōmēna inate waa ate pōnēninque apænedānīpa.

⁵ Ayæ Itota Codito ingante nē pōnēnāni Aquidæda oncōnē godongāmæ pō guidāni iñānite, Waa quēwēdāni, ante apænemīni ēñencædānimpa. Botō æmigo Epēneto botō nē waadecā iñongante mīnitō botō beyæ apænedinque, Waa quēwencæbiimpa, ante apæneedāni. Atiabæ iñōmō Codito ingante wadāni pōnēnāmaī iñōnāni tōmengā iñōmō tāno pōnengantapa. ⁶ Ayæ Mādiya mīnitō beyæ nanguī cædingā iñongante mīnitō wæætē tōmengā ingante Waa quēwencæbiimpa, ante apæneedāni. ⁷ Botō guidēna Antodōnico tōnō Nōniato iñōmō botō tōnō godongāmæ tee mōnete wædīna inapa. Tōmēna iñōmō botō pōnēnāmaī iñōmote wēēnēñedē Itota Codito nempo quēwēna iñōnate Codito incæ tōmēna inate da godongacāimpa. Iñinque, Itota Codito nānō nē da godongāina tānoda ina adinque mīnitō botō beyæ ante tōmēna inate waa apæneedāni.

⁸ Ayæ wacā mönō Awēnē nempo quēwēninqe Ampidiato ingante waadete pōnēmo inte edæ botō, Waa quēwencæbiimpa, āmopa. ⁹ Ayæ adobaī Odömāno mōnitō tōnō godongāmæ Codito nempo quēwente nē cæcā iñongante, Waa quēwencæbiimpa, ante botō beyæ ante apæneedāni. Botō nē waadecā Etaquito ingante adobaī ante apæneedāni. ¹⁰ Ayæ Apede iñōmō Codito nempo quēwēñongante tōmengā æbānō cæcā, ante adinqe Codito tōmengā ingante wæætē, Waa cæbi abopa, angampa. Tōmengā ingante botō beyæ ante waa apæneedāni. Ayæ Aditobodo nāni quēwencabo iñānite adobaī waa apæneedāni. ¹¹ Botō guidengā Edodiyaōnō ingante waa apæneedāni. Ayæ Nāadotito guidēnāni incæ æcānō mönō Awēnē nempo quēwēna tōmēnāni iñānite adobaī, Waa quēwencæminimpa, ædāni.

¹² Ayæ wada mönō Awēnē nempo quēwēna onquiyæna Tidipina tōnō Tidipota iñōmō nē nanguī cæda iñapa. Tōmēna iñate botō beyæ ante waa apæneedāni. Ayæ wacā onquiyængā mönō nē waadecā Pedetida iñōmō tōmengā mönō Awēnē nempo quēwēninqe nanguī cæcantapa. Tōmengā ingante adobaī, Waa quēwencæbiimpa, ædāni. ¹³ Ayæ mönō Awēnē nānō nē apænte ængaingā Odopo ingante waa apæneedāni. Tōmengā badā incæ adobaī botō badā bai iñōnante tōmēnā iñante botō beyæ ante waa apæneedāni. ¹⁴ Ayæ adobaī Atincodito, Pedegonte, Edēme, Patodobato, Edēma tōmēnāni nāni pōnencabo tōmānāni iñānite, Waa quēwencæminimpa, ante apæneedāni. ¹⁵ Ayæ wadāni Pidodogo tōnō Oodia, Nēedeo tōmengā mængā tōnō, Odimpa tōnō Wængonguī quīnāni tōmānāni iñānite, Waa quēwencæminimpa, ante apæneedāni.

¹⁶ Edæ, Waa quēwencæminimpa, ante mīnicabo incæ tōmāmīni godongāmæ waa waadete apænecæminimpa. Codito ingante wayōmō nāni pōnencabo wayōmō nāni pōnencabo tōmānāni mīnitō iñānite wæætē, Waa quēwencæminimpa, ante ānānīpa.

¹⁷ Botō tōniñamīni ēñēdāni. Mīnitō adocabomīni iñōmīnite wadāni æmæmoncadō æmæmonca pā cædāni iñānite cōwā adinqe edæ Baa ædāni. Doyedē mīnitō ēñēnō ante ēñēnāmai iñāni inte tōmēnāni, Mīnitō tee tēwate bai oda cæcæminimpa, ante cædinqe wadō ante edæ odōmōnānīpa cæminīi. Tōmēnāni iñānite gomō aquēnē cæminīi. ¹⁸ Mānōmai cædāni iñōmō mönō Awēnē Codito ingante cædāmai inte nāmā nāni cæinēnonque ante cædānīpa. Tōmēnāni ante, Mīnitō iñānite waa amōnīpa, ante waa tedete bai tēdēdāni ēñēninqe pancadāniya guiquēnē, Babæ wapiticæ impa, ante cōwā adāmai iñāni inte, Nō impa, ante do pōnēnānīpa. ¹⁹ Mīnitō cōwē ēñēnte cæminīi iñānīpa, ante tōmānāni do ēñēnānīpa. Mānōmai beyæ botō iñōmō nanguī tobopa. Incæte, Quinō

waa cæquiī, ante mīnitō ædæmō ēñēncæminimpa, ante aīnēmopa. Quinō wēnæ wēnæ cæquiī, ante edæ ædæmō ēñēnāmai inte edæ gomō acæminimpa, ante aīnēmopa. ²⁰ Wængonguī, Gānē pōnente quēwencæminimpa, ante nē pōnō cæcā iñōmō edæ Tatāna ingante mīnitō önōwa gānē wææntodongā ate mīnitō wæætē do pinā gāwate bai cæcæminimpa. Nōwo iñōmō mönō Awēnē Codito nānō waadete pōnō cædō incæ entawencæminimpa, āmopa.

²¹ Botō tōnō guēa cædongā Tīmoteo iñōmō mīnitō iñānite, Waa quēwencæminimpa, angampa. Ayæ botō guidēnāni Dotio tōnō Yatōnō adobaī Totipatedo adobaī mīnitō iñānite, Waa quēwencæminimpa, ānānīpa.

²² Nōwo botō Tedetiyobo iñōmō Pabodo önōneque tedecā ēñēninqe iī cadota ante nē yewæmōnīmo inte botō adobaī, Waa quēwencæminimpa, āmopa.

²³ Gayo adobaī mīnitō iñānite, Waa quēwencæminimpa, angampa. Tōmengā oncōnē Codito ingante nāni pōnencabo cōwē godongāmæ ponte apænedānīpa. Ayæ tōmengā botō imote adobaī, Pōe, angā ēñēninqe edæ botō nōwo tōmengā oncōnē owobopa. Ayæ iñōmō quēwēnāni awēnē nānō āinta ænīnque adocanque Edaato nāni ānongā iñōmō tōmengā, Tōmānāni beyæ æbānō cæquiī, ante nē angā iñōmō tōmengā tōnō mönō tōniñacā Coadoto adobaī, Waa quēwēdāni, ānāpa.

²⁴ Mönō Awēnē Itota Codito mīnitō iñānite pōnō waadete cæcæcāimpa. Mānōmai impa, ante botō, Amēē, ante āmopa.

Wængonguī ingante waa ate apænecæimpa, ante

²⁵ Nōwo iñōmō Wængonguī ingantedō ante watapæ botō apænedō ante ayæ Itota Codito ingantedō ante mönō apænedō ante nē pōnēmīni inte mīnitō tæī pīñænte ongoncæminimpa. Wængonguī eyepæ inte mānōmai pōnō cæcæcāimpa. Tōmengā mānīnō ante nōwo tæcæ nānō odōmōnō ante wēēnēñedē pedæmāmo iñōnte cōwē wantæpiyæ wē wodonte bai cægacāimpa. ²⁶ Nōwo guiquēnē, Codito æbānō cægacāi, ante inguipoga tōmāmæ quēwēnāni ēñēnte wede pōnēninqe botō imote ēñēnte cæcædānīpa, ante cædinqe Wængonguī cōwē nē Quēwēnongā inte do odōmongā acæimpa. Tōmengā angā ēñēninqe tōmengā beyæ nē apænegaināni wæætē edonque pōnī yewæmōnāni acæimpa.

²⁷ Iñīnque Wængonguī nō pōnī ēñēnongā inte adocanque Wængonguī ingampa, ante adinqe mönō, Bitō adobique ñāō bai emōmi inte edæ waa cæbi amōnīpa, ante mönō Itota Codito emōwo apænedinqe Wængonguī ingante edæ cōwē apænecæimpa. Mānōmai impa diyæ, ante botō, Amēē, āmopa.

1 Coodintoidi

Coodinto iñömö Codito ingante nani pönencabo

1 Wængonguī angä eñëninque Itota Codito botö imote aa pedinque da godongä godömo inte botö Pabodobo yewæmömopa. Mönö töninacä Totënë tönö guëa apænete ate yewæmömo aedäni. ² Coodinto iñömö mīnitö Codito ingante mīni godongämæ pönencabo inömini inte eñeedäni. Wængonguī, Botö quimīni badinque mīnitö Itota Codito nempo quëwëninque tæiyæ waëmö ewocate quëwencæminimpa, ante cædinque añecä pönimīni inte mīnitö acæminimpa, ante yewæmömopa. Ayæ adobaī, Mönö Awënë Itota Codito emöwo ante nē aa pedäni tōmāmæ quëwënäni incæ acædänimpa, ante yewæmömopa. Itota Codito iñömö mönö Awënë ingä incæ tōmënäni Awënë adocä ingampa. ³ Mönö Mæmpo Wængonguī tönö mönö Awënë Itota Codito godongämæ waadete pönö cæda ate mīnitö gänë pönente quëwencæminimpa, ante botö Totënë tönö ämönapa.

Codito nänö entawënö baī nanguī entawëmompā, ante

⁴ Wængonguī waadete pönö cæcä ate mīnitö Codito Itota nempo quëwëninque tōmengä nänö entawënö baī nanguī entawëminipa, ante adinque botö mīnitö beyæ ante Wængonguī ingante waa ate pönëninque cōwë apænebopa. ⁵ Edæ Codito nempo quëwëñöminite tōmengä nänö ate eñengainö ante pönö apæneceä eñëninque mīnitö do entawëminipa. Ininque mäninö nänö ate eñengainö ante eyepæ entawëminī ininque mīnitö nō apænemīni baminipa. ⁶ Edæ mönitö, Itota iñömö adocä mönö Codito inongä ingampa, ante apænemöni eñëninque mīnitö Ao äninque, Näwangä impa, ante wede pönëninque waa cæte quëwëminī acæimpa.

⁷ Mäninö beyæ, Mönö Awënë Itota Codito æyedënö pöninque edonque pönī a ongonguingä, ante wänö cōninque mīnitö wæntæye badämaī incæminimpa, ante cædinque Wængonguī Önowoca pönö apænecä eñëninque mīnitö eyepæ inte waa cæquimīni iminipa. ⁸ Mīnitö cōwë iinque baganca tæi ongonte oda cædämaī incæminimpa, ante Wængonguī pönö cæcä ate mönö Awënë Itota Codito pöñedë mänincedë ate mīnitö wentamö ædö cæte entawenguimīni. Edæ dæ ampa. ⁹ Wængonguī, Botö Wengä Itota Codito iñömö mīnitö Awënë inongä ingampa. Ininque mīnitö tō-

mengä nempo quëwëninque tōmengä tönö godongämæ cæte quëwencæminimpa, ante mīnitö iminīte añete aa pecantapa. Mänömaī ante nē aa pecä iñömö tōmengä nänö angainö baī edæ cōwë nē ædæmö cæcä ingampa cæminīi.

Wæætë godö wæætë godö cædämaī iedäni, ante

¹⁰ Botö töninamīni, botö mönö Awënë Itota Codito emöwo apænedinque iīmaī ante ämo eñëmaiminipa. Mönö pönencabo imompā, ante adodö pönëninque mīnitö tōmāmīni godongämæ Ao ante adodonque cædinque näwæ godämaī iedäni. ¹¹ Botö töninamīni apænebo eñëedäni. Codoeidi mīnitö imīnitedö ante apænedinque, Coodintoidi nani pönencabo incæ wæætë godö wæætë godö tedewënanipa. ¹² Ante apænedäni eñëninque botö, Iīmaī impa, ante apænebo eñëedäni. Pancamīniya, “Mönitö Pabodo nänö nē emiñæmōni imönipa,” ante cæminipa. Pancamīniya guiquënë, “Apodo nänö nē emiñæmōni imönipa,” ante cæminipa. Pancamīniya guiquënë, “Pegodo nänö nē emiñæmōni imönipa,” ante cæminipa. Ayæ wæætë pancamīniya guiquënë, “Codito nänö nē emiñæmōni imönipa,” ante cæminipa. Mänömainö ante mīnitö wadö wadö ante tedewëminī awædö.

¹³ Iñæmpa Codito nämä incæ ante dicæ wadö wadö ante apænecantawogaa. Incæte Codito nempo quëwëminī inte mīnitö, Pabodo emiñæmōni imönipa, äminī. Apodo emiñæmōni imönipa, äminī. Pegodo emiñæmōni imönipa, äminī. Ayæ botö Pabodobo iñö-mote wadäni awæ ñænquedimæ gönöninque mīnitö beyæ wænönäni dicæ wæntawogaa. Ayæ botö Pabodobo emöwo apænedinque mīnitö dicæ æpænë guimīnitawogaa. ¹⁴ Botö minicabo weca quëwëninque Codipo tönö Gayo inate mäninaque inate æpænë guidömo guiidatapa, ante pönëninque waa tobopa. ¹⁵ Mänömaī i adinque mīnitö, Pabodo emöwo apænedinque æpænë guitamönipa, ante ædö cæte anguimīni, ante tobopa.

¹⁶ Æ, tæcæ pönëmopa. Etepänäidi inänite adobaī guidömo guiidänitapa. Wadäni inänite wabänö guidömoī, ante wīi pönëmopa. ¹⁷ Edæ Codito, Bitö æpænë guidömi guicædänimpa, ante botö imote änämaī ingacäimpa. Wæætë, Tæi piñænongä inte Codito mönö wædö ante teëmë mongænte ñænquedimæ wængä beyænque mönö quëwengæimpa, ante apænebi eñencædänimpa. Ayæ, Mänine ante wadäni, Önonque impa, ante änämaī incædänimpa, ante wææ cæd-

inque bitö waodänique nāni nanguī ēñente apænedö ante apænedāmaī incæbiimpa. Wæætē, Codito ingantedö ante watapæ apænebi ēñencædänimpa, äninque Codito botö imote da godongä gobo imopa.

Codito Wængonguī nānō ēñēnō entawēninque tæi nānō piñænō entawengampa

¹⁸ Itota ingante nāni timpogaiwæ ante apænemöni adinque nē wænguīnāni guiquēnē, Māniwæ ante apænete wædänitedö abi, ante badete todänipa. Codito ængä beyænque nē quëwēmöni guiquēnē, Codito māniwāa wængä beyænque Wængonguī tæi piñænte pönö cæcampa, ante wede pönente apænemönipa.

¹⁹ Edæ Wængonguī, Iīmaī cæcæboimpa, angampa, ante yewæmonte ongompa.

“Nē adāni önonquedö ante ēñēnānīpa, ante botö nanguī nāni ēñēnō ante wido cæcæboimpa.

Nē nāmā mā pönente ēñēnāni guiquēnē önonque ēñēnānīpa, ante botö nāmā nāni ēñēnō ante Baa ancæboimpa,”

ante Wængonguī cæcampa, ante yewæmongatimpa.

²⁰ Mänömaī cædinque Wængonguī, Inguipogaque quëwēnāni nāni nanguī ēñēnō incæ önonque impa, ante ēñenguēnē quëwēmīni, ante do odömongampa. Iñinque adocanque ingante, Nanguī ēñēmīpa, ante Wængonguī dicæ anguingāa. Dodāni nāni wææ angainö ante nē nō odömömi imīpa, ante Wængonguī dicæ anguingāa. Nāmā mā pönēninque nē nō apænebi imīpa, ante Wængonguī dicæ anguingāa. Edæ dæ ampa. ²¹ Edæ, Inguipogaque quëwēnāni ocaidē nanguī ēñēnāni incæ önonque nāni ēñēnō beyænque botö imote ædö cæte ate bai pönenguīnānīi, ante Wængonguī nē nō ēñēnongä inte cæcampa. Codito nānō cægāinö ante apænemöni adinque iñnāni iñömö, Önonque tedewēnānitedö abi, ante badete todänipa. Iñæmpa Codito nānō cægāinö ante badete nāni todö beyænque mīnitö wæætē nē wede pönēmīni inte quëwencæmīnīpa, ante Wængonguī nöingä pönēninque pönö cæcampa.

²² Oodeoidi, Öönædē nāni mā cæi bai bamönengæ cæmīni ate ēñēmaimönīpa, ante änewēnānīpa. Guidiegoidi guiquēnē, Nāmā mā pönēninque ēñēmaimönīpa, ante cædānīpa. ²³ Mönitö guiquēnē, Codito ingante awænēmæ timpote wænönāni wængacäimpa, ante mäninonque ante apænemöni ēñēmīnīpa. Mänömaīnō ante apænemöni ēñēninque oodeoidi guiquēnē Baa ante tee tēwate bai oda cædānīpa. Guidiegoidi guiquēnē mänīne ante ēñēninque badete todänīpa. ²⁴ Mönitö oodeomöni iñömönite mīnitö guidiegomīni iñömönite ædānimē inānīte Wængonguī apænte ængä ingāimö inte mönö iñömö edæ iīmaī ante pönēmompā. Wængonguī nānō nō ēñēnō incæ Codito encacampa, Wængonguī nānō tæi piñænō incæ

Codito entawengampa, ante do edæ ēñente pönēmompā.

²⁵ Wængonguī önonque ante cæcampa, ante pönēwēmīnitawoo. Mönö waocabo nanguī ēñēmö imompā, ante pönēmīnitawoo. Iñæmpā, Nanguī ēñēmö, ante tedewēmö incæ önonque wædāmö inte cæmompā. Wæætē Wængonguī guiquēnē önonque cæte bai cæcä incæ godömenque gomongā nanguī ēñengä inte cæcampa. Ayæ, Wængonguī aquīingä inte cæcampa, ante pönēmīnitawoo. Iñæmpā mönö waocabo tæi piñæmö imompā, ante tedewēmö incæ mönö önonque aquīimö inte cæmompā. Wæætē Wængonguī guiquēnē nē önonque cæte bai cæcä incæ godömenque gomongā tæi piñænongä inte cæcampa.

²⁶ Iñnānī, æbānō iñömönite Wængonguī aa pecantāpa, ante pönēedāni. Tömāmīni dicæ nanguī ēñēmīni ingāmīniyāa. Inguipogaque quëwēnāni nanguī nāni encadö bai mīnitö tömāmīni dicæ adobai nanguī encāmīni ingāmīniyāa. Tömāmīni dicæ nanguī tæi piñæmīni ingāmīniyāa. Awēnēidi pæingä nānō awēnē baquinque ēñacā bai mīnitö tömāmīni dicæ adobai awēnē baquinque ēñāmīniyāa. Mänömaī iñömönite Wængonguī dicæ aa pecantawogāa. Incæte adocanque adocanque mänömaī iñömönite Wængonguī aa pegacäimpa.

²⁷ Wæætē, Nē nanguī ēñēnāni incæ guīñente wæcædānīpa, ante cædinque Wængonguī iīmaī cægacäimpa. Inguipoga quëwēnāni inānīte cöwā adinque nē önonque cæi bai cædāni inānīte apænte ængacäimpa. Ayæ, Nē tæi piñænāni incæ guīñente wæcædānīpa, ante cædinque Wængonguī inguipoga nē wæntæte cædāni inānīte apænte ængacäimpa. Iñinque tömengä mänömaī cæcä ate wāa cædānīpa, ante adinque nē tæi piñænāni wæætē guīñente wædānīpa. ²⁸ Wængonguī inguipoga quëwēnāni nāni wāa pönī māincoo ewente bai bacäimpa, ante cædinque, Inguipoga pancacooga wiwa incoo impa, ante adinque mänincooque æninque wāa cægacäimpa. Ayæ, Önoncooque impa, ante mönö änoncoo adinque tömengä ingante do æninque nō cægacäimpa. Ayæ, Dæ ampa, mönö änoncoo incæ do adinque Wængonguī mänincoo æninque nanguī cægacäimpa. ²⁹ Iñinque Wængonguī weca ongöninque waocä adocanque incæ, Wæmö imopa, ante ædö cæte anguingāa.

³⁰ Wængonguī pönö ængä beyænque mīnitö Codito Itota nempo quëwēmīnīpa. Wængonguī Codito Itota ingante da pönongä æninque mönö Codito nānō ēñēnō bai ænte entawēmompā. Tömengä nempo quëwēninque mönö tömengä nānō nō cæte quëwēnō bai adobai ænte entawēmompā. Ayæ tömengä tæiyæ wæmö nānō ewocadö adobai pönongä æninque tæiyæ wæmö ewocate quëwēmompā. Ayæ Codito ængä beyænque mönö abæ tawænte gote bai quëwēmompā. ³¹ Iñinque Wængonguī beyæ nāni yewæmon-

gainō bai iimaī ante bacæimpa. “Waocā, botō nanguī waēmō pōni imopa, ante nāmā waa ate apæneinente wædongā iñōmō tōmengā wæætē, Mōnō Awēnē adocanque waēmō pōni ingampa, ante apænecā ininque waa cæbaingampa.”

Itota Codito ingante awāa timpodāni wængacāimpa, ante

2 Iñānāni botō mīnitō weca apænecæte ante mā pōninque nē nanguī ēñēnāni nāni waa ēñēnō bai ēñēnāmaī imo inte bai pontabopa. Waodāni nāni waa tede bai tededāmaī imo incæ pontabopa. Wæætē, Wængonguī nāwangā waa pōni cægacāimpa, ante mānīnonque ante apænecæte ante pontabopa. 2 Itota Codito ingante do adīmo inte botō, Tōmenganque nānō cægāinonque ante ēñente bai cædinque botō coodintoidi weca gote apænebote, ante godāmaī iñedē do ānōmoimpa. Ininque, Wadō nāni nanguī ēñēnō ante ēñēnāmaī inte bai cædinque botō, Itota Codito ingante awāa timpodāni wængacāimpa, ante mānīnonque ante ēñente bai gote apænebote, ante pōnēninque mīnitō weca pontabopa. 3 Ayæ botō aquīimo pōni iñōmo inte mīnitō weca pōninque, Ædō cæte apænequīmo, ante guiñēnete wædinque nanguī do do wāate pōmo amīnitapa. 4 Pōninque botō, Mānōmaī impa, ante dicæ tōmēmo nanguī ēñēnō ante tedetabogaa. Wængonguī beyæ apænebo ēñēdāni, ante ānīmo incæ botō dicæ waa pōni tedete bai apænetabogaa. Wæætē Wængonguī Ōnōwoca tōnō āawocaque bai ēwocadinque botō tōmengā nānō tæi pīñænō beyænque apænebo amīnitapa. 5 Mānōmaī cædinque botō, Waomō mōnō nanguī ēñēnō beyænque ante wīi pōnencāmīnīmpa. Wæætē Wængonguī nānō tæi pīñænō beyænque wede pōnēmīni bacāmīnīmpa, ante cæcæte ante mānōmaī ponte apænetabopa.

Wængonguī æbānō ēmongā, ante tōmengā Ōnōwoca odōmongā ēñēmōmpa, ante

6 Wæætē ædæmō pōnēnāni æmæwo pæte bai iñōnānite mōnitō tōmēnāni weca ongōninque mōni nanguī ēñēnō ante apænemōnīpa. Incæte ñōwodāni nāmā nāni ēñēnō ante apænedāmaī imōnīpa. Ayæ imæca awēnēidi nāni dæ goquincabo tōmēnāni nāni ēñēnō ante apænedāmaī imōnīpa.

7 Wæætē Wængonguī awēmō iñōnte nānō ēñengainō ante apænemōnīpa. Tōmengā iñōmō, Botō nanguī ēñēnōmo inte pōnō cæbo beyænque botō nē apænte ænānique ñāō apāite bai entawencædānīmpa, ante inguipoga dæ āñedē wēñēñedē pōni incæ mōnō imonte ante pōnō cægacāimpa. Incæte, Mānōmaī cæcæboimpa, ante tōmengā nānō ēñēnō ante wadāni ēñēnāmaī incædānīmpa, ante wææ cædinque wē wodonte bai cædinque tōmengā nānō ēñengainō ante ñōwo ganca awēmō iñōmō entawēnongāimpa. Ñōwo

iñōmō tōmengā awēmō nānō ēñengainō ante tæcæ apænecā ēñēnīmōni inte mōnitō wæætē mānīnō ante ñōwo apænemōnīpa. 8 Inguipoga awēnēidi guiquēnē Wængonguī nānō wē wodonte ēñengainō ante dicæ ēñēnāniyaa. Edæ mānīnō ante ēñente bai tōmēnāni mōnō Awēnē ñāō bai entawēnongā iñongante awāa timpote wænōnāmaī incædōnānīmpa. 9 Wæætē iimaī ante yewæmongatīmpa.

“Botō imote nē waadete pōnēnāni iñōmō watapæ quēwencædānīmpa,

ante Wængonguī do pōnō badongacāimpa.

Mānīnō nānō pōnō cægāinō ante waocā dicæ acāa.

Mānīnō ante dicæ ēñengāa.

Edæ waocā nāmanque mā pōnēninque dicæ ēñengāa,”

ante nāni yewæmongāi bai iinque bacæimpa, ante mōnitō apænemōnīpa. 10 Wængonguī Ōnōwoca guiquēnē tōmāā cōwā adinque Wængonguī awēmō nānō pōnō badongainō ante edonque adinque do ēñengampa. Ininque mōnonga pō guīdinque tōmengā mōnō imonte edonque odōmongā ēñēmōmpa.

11 Edæ mōnō waocabo incæ, Adocanque ōnōwēnenque pōnēē cōñongante wacā, Æbānō ante pōnēē congāā, ante ædō cæte ēñenguingāā. Edæ nē pōnēē congā guiquēnē, Botō æbānō ante pōnēē cōmoo, ante tōmengā adocanque ōnōwēnenque pōnente ēñengampa. Wængonguī adobāi ingampa. Wængonguī æbānō ante awēmō pōnēē congāā, ante waocā ædō cæte ēñenguingāā. Wængonguī æbānō ante pōnēē congāā, ante tōmengā Ōnōwoca adocanque ēñēñongā wadāni ēñēnāmaī inānīpa. 12 Wængonguī iñōmō, Botō æbānō pōnōmo æmīnīi, ante edonque acāmīnīmpa, ante cædinque tōmengā Ōnōwoca ingante da pōnongā ænte ēwocate amōmpa. Ininque inguipogaque quēwēnāni nāni pōnēnō bai entawēnāmaī iñōmō inte mōnō Wængonguī tōmengā Ōnōwoca tōnō āawocaque bai ēwocāmō inte do ēñēmōmpa.

13 Mōnitō iñōmō, Wængonguī mānōmaī pōnō cæcampa, ante odōmoncæte ante mā pōnente mōni ēñēnō ante apænedāmaī imōnīpa. Wæætē Wængonguī Ōnōwoca pōnō odōmōnte apænecā ēñente ēwocadinque tōmengā nānō odōmōnō mōni ēñēnō ante apænemōnīpa. Edæ Wængonguī Ōnōwoca nānō pōnēnō ante ēñencæte ante Wængonguī Ōnōwocaque nānō apænede ante apænete ēñente ēwocacāimpa, ante pōnēninque mōnitō mānīneque ante apænemōnīpa.

14 Edæ, Wængonguī Ōnōwoca nānō pōnēnō æbānō i, ante tōmengā Ōnōwoca tōnō āawocaque bai nē ēwocadānique pōnente ēñēnānīpa. Ininque nē ōmæwocā bai ingā guiquēnē tōmengā ædō cæte edonque ēñenguingāā. Edæ oda cæcampa. Mānīnō ante apænemōni ēñēninque tōmengā, Ōnonquedō ante apænete wæcantedō abi, ante badete todinque

edæ, Baa angampa. ¹⁵ Wængongui Öñowoca tönö ääwocaque bai në ewocacä guiquënë, Tömää æbänö i, ante cöwä adinque edonque pöni ëñengampa. Wæætë edæ, Tömengä æbänö ewocacää, ante wadäni cöwä adäni incæte ædö cæte apænte anguinänii.

¹⁶ Ayæ, "Wængongui Awënë æbänö nangui ëñente pönengää, ante æcänö ëñenguingää. Edæ Wængongui ingante godömenque odömönäniya diyæ ëñente baquingää," ante yewæmongatimpa. Mönö guiquënë Codito ëñente nänö pönönö ante entawëmompä.

Wængongui ingante në cæmö mönö godongämæ cæcabo

3 İñänäni ëñeedäni. Codito Öñowoca tönö në ædæmö ewocadäni inänite botö Wængongui Öñowoca nänö apænedö ante do apænebo. Minitö guiquënë mempoga ëñamini inte Codito nempo quëwëmini incæ tæcæ ëñadäni bai pädämaï inömini inte minitö inguipogaque ante pönëmini awædö. Mänömaï beyæ botö adobainö ante ædö cæte minitö iminite apænequimoo. ² Edæ tæcæ ëñadäni iñömö tæëmö mönö cænguï capo capo cænämaï inänipa. Minitö iñömö tömënäni bai adobai imini inte Wængongui Öñowoca nänö apænedö ante ædö cæte ëñenguiimiiii. İninqe tæcæ ëñadingä ingante goömæ di godönete bai cædinque botö minitö iminite apænedinque adodeque adodeque apænebo ëñëminitapa. İñæmpä ñowo ganca tæcæ ëñadäni bai inömini inte minitö æiquedö ëñenguiimiiii. ³ Edæ cöwë inguipogaque ante pönëmini inte pancaminiya, Wacä gomonga cæcampa, ante piinte wæminipa. Pancaminiya guiquënë wæætë godö wæætë godö piinte änewëminipa. Mänömaï cæte quëwëninque minitö ömæwocadäni bai imini inte inguipogaque ante pönente quëwëmini abopa. ⁴ Edæ iïmaï ante tedewëminipa. Adocanque, "Botö Pabodo nänö në ëmiñæmo imopa," ante cæcampa. Wacä, "Botö guiquënë Apodo nänö në ëmiñæmo imopa," ante cæcampa. Mänömainö ante minitö ömæwocamini inte bai cæmini awædö.

⁵ İñæmpä, Apodo æcänö ingää, ante pönëmini. Pabodo æcänö ingää, ante pönëmini. Edæ botö mönö Awënë nänö pönö anganca tömengä ingante në cæbo bagaboimpa. Apodo adobai mönö Awënë nänö pönö anganca Awënë ingante në cæcä bagacäimpa. İninqe tömengä beyæ në cæmönäque imöna inte mönatö minitö iminite apænemöna ëñente pönëminitapa. ⁶ Tömëmö minte bai cædinque botö mä apænebo ate minitö tæcæ ëñëminitapa. Apodo guiquënë, Cöñe bate pæcäimpa, ante æpæ gao caadäni bai cædinque minitö iminite godömenque nangui odömönte apænebo cæte tæcä bocate bai pæwocaquimiiii. Wængongui adocanque në apænebo beyænque minitö tæcä bocate bai pæwocate ewocaminiya. ⁷ İninqe minte

bai në apænebo inte botö tönö Apodo æpæ gao cæte bai në odömönte apænebo tönö mönatö iñömö öñömönäque imönäpa. Wængongui tömenganque, Pæe, ante në änongä ingampa. Tömengä adocanque angä beyænque pæminitapa.

⁸ Botö në apænebo tönö Apodo në odömönte apænebo tönö mönatö, Pæcäimpa, ante äanque bai Wængongui beyænque cæmönäpa. İninqe botö në apænebo iñömönte tömengä në odömönte apænebo iñongante Wængongui iñömö, Minitö apænegainö beyæ æeda, ante eyepæ pöni pönongä æncæmönaimpa. ⁹ Mönatö iñömö Wængongui tönö godongämæ cæmönä inte möni në cæcabo imönäpa. Minitö guiquënë Wængongui quimini inömini inte tömengä gönea bai pæwocamini iminipa.

Ayæ adobai tömengä nänö mænöincö bai iminipa. ¹⁰ Në ëñente mænongä iñömö, Wænömænæca inö mænongæimpa, ante cædinque dicacoo cö cö cæcampa. Botö iñömö Wængongui waadete pönö cæcä ate në ëñente mænongä bai adobai bagaimo inte botö minitö weca mä ponte apænebo ëñëminitapa. Ñowo guiquënë botö mänömaï cö cæte bai mä apænebo ëñëmini ate wadäni ponte botö cö cædinca wænömænæca mænonte bai cædinque godömenque odömönte apænedäni ëñëminipa. İninqe edæ æcänö mäninca mænonte bai odömöna tömengä töingä mænonte bai nö ëñente odömönte apænequëngä ingampa. ¹¹ Wadäni, Dica adocaa wænömænæca inö mænongæimpa, ante täno nani cö cædinca bai Itota Codito adocanque Tānocä ingampa. İninqe, Wacä tänocä ingampa, ante bai cædinque minitö ædö cæte wacä miñæ gomiiii. İñæmpä, Dica wacaa wænömænæca inö mænonte bai babaimpa.

¹² Ayæ tänoca nani gö cædinca bai Itota Codito Tānocä iñongante mönitö, Mäninca adocaa wænömænæca mænongæimpa, ante bai cædinque odömönte apænemönäpa. Në mænönäni iñömö oodo æninque padata æninque dica nani waa pöni adinca æninque, Quincamë ewënamä inguinca, ante æninque tömënäni nani mænönö bai cædinque pancamöniya nö pönö odömönte apænemöni ate mönitö apænedö wido cædämaï ingæimpa. Wadäni guiquënë awæ æninque gaguimæ amimö i æninque ayawaa amiwæ æninque quincamë ewënguicoo æninque godö mænönäni bai cædinque tömënäni önonque odömönte bai apænedäniya. ¹³ Edæ Wængongui nänö apænte anguiönæ iinqe ba ate gonga nani angä nangui bæcocäimpa. Mäniñedë ate edæ, Mönitö æbänö ñowo odömönte apænemönii, ante ñäö gongæ edonque acäimpa. Wængongui mäniñedë mönitö apænedö apænte ancæte ante cædinque në tante bai cæcä ate pancadea æmæwo montæ göne ate pancadea ongö æncæcäimpa.

¹⁴ İninqe, Æcänö mænongaincö montæ gönämaï i, ante adinque Wængongui eyepæ pönongä æninque në mænongaingä wæætë watapæ quëwëncæcäimpa.

¹⁵ Wacä guiquënë tömengä nänö mänongaincö do montæ gö adinque Wængonguī mānincö nē mänon-gaingä ingante pönönämaī incæcäimpa. Incæte män-ingä waocä gonga bæcoyömö wodii tao winongä bai ömæpocä wæyongante Wængonguī ængä beyænque tömenganque quëwencæcäimpa.

¹⁶ Minitö iñömö, Wængonguī Önowoca ingante do æninqe tömengä ingante ewocamompa, ante eñenä-maī iminitawo. Wængonguī tæiyæ waëmö oncö bai mönö baö eñamompa, ante eñenämaī inte bai cæmīni awædö. ¹⁷ Wængonguī oncö tæiyæ waëmö oncö i iñonte waocä bæ tate wido cæcä adinque Wængonguī näëmæ tömengä ingante edæ ömæe ewencæcäimpa. Ayæ adobaī Wængonguī tæiyæ waëmö oncö bai baö eñayöminite waocä wapiticæ odömonte apænecä beyæ mīni godongämæ apænedincabo incæ oda cæte näwæ gomīni adinque nē wapiticæ apænecä ingante Wængonguī adobaī wido cæcæcäimpa.

¹⁸ Minitö, Nöwodäni nāni eñenö ante do nanguī eñëmönipa, ante pönëminitawoo. Iñæmpa mänö-mainö ante mīnitö nämä babæ pönëwëninque apænemīni awædö. Nē nō eñëmīni bacæte ante mīnitö ñowodäni nāni nanguī eñëwënö ante wido cædinque ömæcamīni badinque nē eñëmīni bacæmin-impä. ¹⁹ Inguipogaque quëwënäni nanguī eñënëni incæte Wængonguī, Önonquedö ante eñëmīni awædö, angampa. Edæ Wængonguī beyæ apænedinque iīmaī ante yewæmongadänimpa. "Ömë nämä nänö ñönömë incæ waocä näëmæ wīni wīni dawacä bai nē nanguī eñënëni adobaī nämä nāni eñenö beyænque näëmæ oda cædänipa, ante cæbopa," Wængonguī angampa. ²⁰ Ayæ adobaī, "Nē eñënëni iñömö tömënëni nāni nanguī eñente pönënö incæ idiquibæ impa, ante edæ mönö Awënë do eñengampa," ante yewæmonte ongompa.

²¹ Iñinque, Botö waocä adocanque nänö nē emiñæ-mo inte tobopa, ante änämaī incæminimpa. Iñæmpa mönitö waomīni inte tömämöni mīnitö beyæ ante cæte quëwëmönipa. ²² Botö Pabodobo inömo incæ Apodo ingä incæ Pegodo ingä incæ mīnitö beyæ ante cæte tömämöni quëwëmönipa. Inguipo incæ ingui-poga ongoncoo incæ mīnitö beyæ ongompa. Mönö quëwëmämo incæ mönö wænguimämo incæ mīnitö beyæ ongompa. Nöwopämo incæ miimämo iīncayæ ponguimämo incæ quincöomë incæ edæ mīnitö beyæ tömancoo ongompa. ²³ Ayæ mīnitö wæætë Codito beyænque quëwëmīni iminipa. Codito wæætë Wængonguī beyænque quëwengä ingampa, ante ämo eñë-maīminipa.

Itota nänö nē da godongaimöni inte iīmaī cæmönipa

4 Iñinque mönatö Pabodobo tönö Apodo iñömö-nate mīnitö iīmaī ante eñenguënemīni iminipa. Codito tönö godongämæ cædinque tömengä beyæ ante Pabodo tönö Apodo nē cæda inapa. Ayæ godö-

menque, Wængonguī tömengä nänö awëmö eñen-gainö ante pönö apænecä eñëna inte tömëna mānīnö ante nē apæneda inapa, ante eñenguënemīni iminipa.

² Iñinque Awënë Wængonguī iīmaī angampa. Botö waocä ingante quiëmë pönö cæbo æninqe tömengä botö pönönonque entawëninque nō pönente ædæmö aaquënegä ingampa, ante Wængonguī cöwä ad-inque, Æbänö botö beyæ wææ aabii, ante apænte angampa. ³ Iñinque mīnitö, Pabodo æbänö cæcäa, ante apænte ancæte ante cöwä amīni incæte botö wædämaī imäimopa. Nē apænte nāni änoncabo incæ botö imote adobaī cöwä adinque apænte änäni eñen-inque botö wædämaī imäimopa. Tömëmö incæ, Æbänö botö cöwë wede pönente cæbo imoo, ante ædö cæte nämä anguimoo. ⁴ Botö, Tömëmö wënæ wënæ cædämaī inömo imopa, ante pönëmopa. Incæte, Wentamö mongænämaī imopa, ante ædö cæte botö nämä anguimoo. Mönö Awënë adocanque botö imote nē apænte angä ingampa.

⁵ Mäninö beyæ mīnitö, Iñinque bayedë tömäa apænte angæimpa, ante mönö Awënë ponganca ee adinque apænte änämaī iedäni. Tömengä iñömö waomö mönö awëmö cægäinö ante, Edonque pönī acæimpa, ante ñäö iñömö mäo odömoncæcäimpa. Ayæ, Æbänö cæcæboimpa, ante mönö önöwënenque pönengäinö incæ edonque odömongä gongæ näwæ acæimpa. Ayæ, Adocanque æbänö waa cægacäi, ante, Wacä æbänö waa cægacäi, ante watapæ apænedinque tömämö mönö cægäinö ante Wængonguī pönö apænecä eñente mönö tocæimpa.

⁶ Iñänäni eñëedäni. Waocä adocanque ingante, Waingä ingampa, äninque wacä ingante wii piincæminimpa, ante yewæmongatimpa. Iñinque botö mīnitö beyæ ante, Mönatö æbänö cæmöna, ante yewæmontabopa. Mīnitö, Apodo tönö Pabodo æbänö cæda inaa, ante pönëninque Wængonguī beyæ nāni yewæmongäinonque ante mānionque eñente cædinque godömenque cædämaī incæminimpa, ante cætabopa. ⁷ Iñæmpa tömämö önömonque iñömonte Wængonguī, Bitö gomonga waëmömi pönī imipa, ante dicæ apænte angantawogaa. Bitö entawënö iñömö tömëmi ocaidë mä bitö pönënö beyænque dicæ entawëmitawogaa. Mönö Codito adocanque edæ pönö apænecä eñente nē ænte entawëmi inömi inte bitö, Tömëmöque nämä beyænque entawëmopa, ante ædö cæte änewëmii.

⁸ Mīnitö, Eyepæ pönī do entawëmönipa, ante bai cæmīni awædö. Mīnitö waa quëwënguinque ante do eyepæ ænte bai cæmīni awædö. Edæ Pabodoidi mönitö beyæ cædämaī iñönänite tömëmöni nämä beyænque awënë odehyemöni bamönipa, ante cæte bai cæmīni awædö. Iñæmpa mīnitö näwangä awënë odehyemöni badinque nanguī tocædömönimpa. ⁹ Wæætë Itota nänö nē da godongaincabo iñömönite Wængonguī incæ, Yæmiñæ pönī gote nāni wæn-

quinque godänitedö amini, ante badete tote bai odö-mongä awædö. Mänömai cæcä adinque waodäni incæ anquedoidi incæ Wængongui nänö nê badongainäni tömänäni mönitö imönite adinque badete todänipa, ante awædö.

¹⁰ Edæ minitö adobai cædinque iimai piimini wæmönipa. Mönitö Codito beyæ cæyömönite minitö, Ocai ömæcamini inte cæminipa, ante pönëminitawoo. Wæætê namanque ante pönëninque, Codito nempo quëwëninque mönitö ocai encamöni inte nanguï ëñëmönipa, ante tedewëmini awædö. Ayæ, Pabodoidi aquii pöni iñönänite mönitö wæætê tæëmö piñæmöni imönipa, ante pönëmini awædö. Wadäni adobai minitö iminite ante apænedinque, Waïmini pöni iminipa, äninque mönitö imönite ante wæætê, Önömönique iminipa, ante piinänipa.

¹¹ Ayæ mönitö ñowo ganca cænguï cænämai inte gue ænente awædö. Tepæ bedämai inte gæwænte awædö. Weocoo wää taincoo mongænte awædö. Ayæ tæi tæi pänäni caate wæmönipa. Ayæ oncö ömaamöni inte ¹² mönitö önompoca nanguï cædinque ænte quëwëmönipa. Wënæ wënæ iminipa, ante piinäni wædinque mönitö wæætê, Minitö iminite Wængongui pönö waadete cæcæcäimpa, ante cæmönipa. Ayæ togænte pänäni ate wædinque mönitö wæætê piinämai piyænê cæmönipa. ¹³ Mönitö imönite ante apænedinque, Wiwa cædänipa töö, ante babæ änäni ëñente wædinque mönitö wæætê waadete apænemönipa. Edæ, Èwëmöimæ gadonguimæ bai iminipa. Ömæpocoo wido cæquincoo bai iminipa töö, ante piiniquingui quëwënäni iñömö mönitö imönite ñowo ganca cöwë wido cædäni wædömöni imönipa.

¹⁴ Mönitö beyæ cædinque Pabodoidi wæwente quëwënänipa, ante adinque minitö wæætê guingo imonte wæcæminimpa, ante botö dicæ mänömainö ante yewæmömogaa. Wæætê botö wëmini bai iñöminite botö, Mänömai cædinque mini wæquinque impa, ante wææ yewæmömopa. ¹⁵ Minitö iminite nê aadäni iñömö diete miido ganca mänimpodäni iñönänite mönitö minitö mæmpoidi bai imöni guiquënë mëmöniya pöni imönipa. Edæ, Itota Codito nempo quëwëninque botö, Itota Codito pönö cæcä beyænque mönö watapæ quëwengæimpa, ante apænebo ëñëminitapa. Mänömainö ante apænebo ëñëninque minitö mæmpoga ëñamini ate botö minitö mæmpo bai bagaboimpa. ¹⁶ Mänömai beyæ botö minitö iminite waadete apænedinque, Botö mæmpobo cædö bai minitö adobai cæcæminimpa, ante nanguï ämopa.

¹⁷ Botö tömämæ godinque wayömö Codito ingante näni godongämæ pönencabo weca wayömö näni pönencabo weca go guidinque iimai ante apænebopa. Mönö Itota nempo quëwëninque nê ëñëninque waa cæte quëwengæimpa, ante odömönte apænebopa. Mänömainö ante botö odömönte apænedö bai botö

tömëmo adodö ëñente quëwëmo abaimpa. Ìninque minitö, Pabodo mänömai quëwengampa, ante ëñëncæminimpa, ante botö nê waadecä Timoteo ingante da godömo minitö weca ponte apæneccæcäimpa. Tömengä iñömö botö wengä bai inongä inte Codito nempo quëwëninque cöwë nê pönente cæcä ingampa. Tömengä minitö weca ponte apænedinque, Pabodo nänö odömönte apænedö bai tömengä nämä adodonque ante cöwë ëñente quëwengampa, ante apæneccä ëñëninque adodö ante pönencæminimpa.

¹⁸ Pancaminiya, Pabodo wii pongä awædö, ante, Tömëmönique wæætê nê ämöni incæmönimpa, ante botö imote piinte tedewëminipa. ¹⁹ Incæte mönö Awënë Ao angä ate botö oo poncæboimpa. Ponte adinque botö, Tömëmönique nê ämöni incæmönimpa, ante nê tedewëmini æbänö tedewëminii, ante änämai incæboimpa. Wæætê adomini mini tæi piñænö ante cöwä adinque apænte ancæboimpa. ²⁰ Wængongui Awënë Odeye nempo nê quëwëmö iñömö wii önonque mönö tedequinö beyænque quëwëmompä. Wæætê edæ tæi piñænte mönö quëwenguinö ante mönö tömengä nempo quëwëmompä. ²¹ Minitö æbänö cæmini ate minitö weca ponguïmo. Edæ mini cædinö adinque botö panguënëmo inguïmo, äminitawo. Wæætê waadete pönëninque ædæmö cæquënëmo inguïmo, äminitawo.

Nê wiwa towengä ingante apænte angæimpa, ante

5 Edæ, Nê wiwa towengä incæ coodintoidi näni pönencabo tönö godongämæ ongongampa, ante tededäni ëñentamönipa. Minitö weca ongongä adocanque tömengä wæmpo nänöogängä incæ manguiwengampa töö. Ìñæmpa Wængongui ingante nê ëñënämai inäni incæ mänömai wënæ wënæ cædämai iñönäni minitö weca ongonganque do cæcä apa cæminii. ² Nê wiwa towengä tönö godongämæ ongömöni incæte minitö, Tömëmönique waa cæmöni imönipa, ante tedewëmini awædö. Incæte Ca ca wæmini bai waa incædönimpa. Nê wiwa cæcä ingante, Mönitö weca ongönämai gobäwe, ante da godömöni gocä bai waa incædönimpa. ³ Botö guiquënë nänënë quëwëmo incæte minitö weca owote bai önöwënenque pönëmo imopa. Ìninque minitö weca owote bai botö nê wiwa cæcä ingante do apænte ämopa. ⁴ Minitö Awënë Itota ëmöwo apænedinque godongämæ pöñömöni botö nänënë quëwëmo incæte adoyömö owote bai pönencæboimpa. Ayæ Awënë Itota tæi piñængä inte minitö tönö adoyömö ongoncæcäimpa. Ìninque minitö iimai cæedäni. ⁵ Awënë nänö ponguïönæ iñedê nê wiwa cædongä tömengä önöwoca quëwencæcäimpa, ante iimai cæedäni. Tömengä nänö wiwa ëñayö ewente bacæimpa, ante cædinque minitö tömengä ingante Tatäna nempo pædæ godömöni æncæcäimpa.

⁶ Minitö, Waa imöni imönipa, ante tededinque wiwa tedewëminipa töö. Edæ dodäni nani yewæmongainö ante adämaï inte bai tedewëminipa. "Päo tömäo yedæ æmpoquinque wædænque da wënäni" bai minitö adobai adocanque wiwa cæcä ingante mini oda cæquinque ee amini ongongampa. ⁷ Mini pönencabo waëmö pöni mini entawenguinque päo yedæ æmpoqui wido cæte bai cædinque nê wiwa cædongä ingante da tadömini gocæcäimpa. Edæ mönö Codito iñömö wiwa mönö cædinö ante ñä mënongacæte ante nämä wepæ godongacäimpa. Edæ dodäni, Nê wænonguëngä wænönämaï inte wodo pänta gocæcäimpa, ante, Patowa, ante codotedo nani nê wænongaingä bai mönö Codito iñömö adobai inongä inte wængacäimpa. ⁸ Inique mönö päo yedæ æmpoqui ömæmö i cænte bai cædinque wiwa mönö cædö ante wido cædinque mönö piinte cædämaï inte waa cæte quëwengæimpa. Ayæ ææmæ watapæ bete bai cædinque, Quinö näwangä pöni i, ante Ao ante æn- inque mönö nê pönente quëwengæimpa.

⁹ Nê wiwa towënäni tönö godongämæ cædämaï iedäni, ante botö cadota ante do yewæmomo aminita- wo. ¹⁰ Mänömainö ante yewæmöninque botö, Ingui- pogaque quëwënäni tönö godongämæ cædämaï iedäni, ante dicæ antabogaa. Iñæmpa wiwa towënäni, wacä qui nê æinente wædänique, wacä qui nê ö ænänique inguipoga quëwënäni. Ayæ, Wængongui impa, ante badöninque nê ædæ wæænte quëwënänique mänimodänique inguipoga quëwënäni. Inique ædö cæte tömënäni weca cædämaï inguii. Edæ inguipo emö cæte gote bai tömënäni weca ongönämaï inguii.

¹¹ Wæætë mäninö ante yewæmöninque botö, Mini pönencabo incæ adocanque wiwa cæcä adinque minitö tömengä tönö godongämæ cædämaï iedäni, ante wææ ämopa. Edæ, Nê pönengä incæ wiwa towengantawo. Nê pönengä incæ wacä qui æinente wæcantawo. Wængongui impa, ante badonte nê pönengä ædæ wæængantawo. Wacä ingante, Wënæ wënæ imipa, ante angantawo. Ti nämæ bete nê pönengä incæ quidi quidi dowængantawo. Wacä qui æncæte ante babæ cædinque ö ængantawo. Inique tömengä, Nê pönëmo imopa, ängongä incæ mänömaï wiwa cæcä adinque minitö tömengä tönö godongämæ cædämaï inte godömenque tömengä tönö godongämæ contate cænämaï iedäni, ante botö wææ ancæte ante ämopa.

¹² Minitö Codito nempo mini quëwencabo incæ näëmæ apænte änämaï imini inte oda cæminipa. Wadäni inänite Codito nempo quëwënämaï iñönänite botö, Tömënäni æbänö wënæ wënæ cædänii, ante ædö cæte apænte anguimoo. ¹³ Wængonguinque tömënäni inänite apænte ancæcäimpa. Incæte mini cabo incæ adocanque wiwa cæcä adinque minitö tömëmïni, Mönitö weca ongönämaï gobæwe, ante da tadömini tao gocæcäimpa.

Nê pönëmaï ingä apænte ancæcäimpa, ante änämaï ie

⁶ Mini pönencabo iñöminite adocanque bitö imite wënæ wënæ cæcantawo. Inique bitö, Tömengä ingante apænte ancædänimpa, ante cædinque ëñënä- maï inäni weca ædö cæte ænte gobii. Wæætë Wæn- gongui quinäni inänite angä ëñëninque tömënäni wæætë, Tömengä æbänö wënæ wënæ cæcäa, ante apænte adinque nê ancædänimpa. ² Edæ mönö Wæn- gongui quimö iñömö edæ, Inguipoga tömämæ quëwënäni æbänö wënæ wënæ cædänii, ante nê apænte anguimö imompa. Incæte minitö, Mänömaï cæcæmönimpa, ante ëñënämaï inte bai cæmini awædö. Tömämæ quëwënäni inänite nê apænte an- guimïni inte minitö ñowo wædænque mini apænte an- guëñënö incæ quinante änämaï imini. ³ Mönö iñömö Wængongui anquedoidi inänite nê apænte anguimö inömöimpa, ante ëñënämaï iminitawo. Mäninäni inänite nê apænte anguimö inömö inte mönö pönen- cabo ñowo mönö wædö ante mönö godömenque apænte angæimpa, ante pönëmïniyaa.

⁴ Codito ingante mini godongämæ pönencabo incæ mini wædö ante apænte ancædänimpa, ante minitö ædänidö inänite ämini apænte änänii. Iñæmpa, Önönänique inänipa, ante mini änönäni incæ mäninö ante nê apænte änäni badänitawo. ⁵ Minitö guingo imonte mini wæquinque cæminipa, ämo ëñëmaimini- pa. Nana pönencaya incæ näëmæ wæætedö wæætë äna wædinque minitö, Mönö pönencabo incæ æcänö nê nê ëñëngongä inte apænte anguingäa, ante adinque tömengä ingante anguëñëmïni iminipa. Iñæmpa minitö weca nê nê ëñengä adocanque dæ anganta- wogaa. ⁶ Wæætë nana pönencaya incæ näëmæ piin- inque adocanque, Botö beyæ apænte äninque iingä ingante pancædänimpa, angampa. Ayæ godömenque wënæ wënæ cædinque tömengä nänö töninacä in- gante nê pönëmaï inäni weca ænte godinque, Apænte äninque pancæminimpa, angä pänänipa.

⁷ Iñæmpa mini pönencabo incæ näëmæ piininque, Apænte ante pangæimpa, ante dobæ oda cæminipa töö. Edæ wacä wiwa cæcä ate wædinque bitö wæætë piyænë cæbi waa imaimpa. Tömengä babæ wapiticæ äninque ö ængä wædinque bitö piyænë cæbi waa imaimpa. ⁸ Incæte piyænë cæquëñëmïni incæ minitö wæætë babæ cædinque ö æmini awædö. Wacä in- gante wiwa cæmini awædö. Mänömaï cædinque minitö mini pönencabo incæ wæætë godö wæætë godö wiwa cæminipa töö.

⁹ Wii ëñente cædäni iñömö Wængongui Awënë Od- eye nempo cöwë guidämaï inguinäni inänipa, ante minitö iñömö ëñënämaï inte bai cæminipa töö. Mänö- mainö ante pönëninque mini oda cæquinque i apa cæmini. Nöwo godömenque ämo ëñëdäni. Pan- cadäniya towente cædänipa. Pancadäniya guiquënë,

Wængonguī impa, ante nāni badōniñōmō gāānē ædæ wæænānīpa. Pancadāniya guiquēnē nānōogæ īnāmaī īñongante godō guēa mōwēnānīpa. Pancadāniya guiquēnē nāna onguīñæncaya incæ nāna gæncaya inte baī cædinque guēa monte quēwēnāpa. ¹⁰ Pancadāniya guiquēnē awēmō ænānīpa. Pancadāniya guiquēnē wacā māincoo ante æinente wædānīpa. Pancadāniya guiquēnē tī nāmæ bete quidi quidi dowænānīpa. Pancadāniya guiquēnē wacā ingante, Bitō wēnæ wēnæ īmīpa tōō, ante pīinque babæ ānānīpa. Pancadāniya guiquēnē babæ apænedinque ō ænānīpa. Mānōmaī wīwa cædōnāni inte tōmēnāni Wængonguī Awēnē Odeye nempo cōwē guīidāmaī inguīnāni īnānīpa, āmo ēñēmaīmīnīpa. ¹¹ Mīni pōnencabo incæ pancamīniya mānōmaī ingaīmīni inte ñōwo īñōmō æbānō īmīnī. Edæ mōnō Awēnē Itota Codito ēmōwo beyænque Wængonguī Ōnōwoca pōnō ñā mēnongacā ate mīnitō tæiyæ waēmō ewocate quēwēmīni adinque Wængonguī, Botō ayōmo mīnitō waa cæmīni īmīnīpa, angampa.

Baonga quēwēninque mōnō tæiyæ waēmō entawente quēwēngæimpa

¹² “Botō cæinēnonque ante cæbo incæ Wængonguī wææ ānāmaī ingampa,” ante apænedānīpa. Incæte botō cæinēnonque ante quēwēmo baī wīi botō waa quēwēnguinque incædōmoimpa. Botō cæinēnonque ante cæbo incæ Wængonguī wææ ānāmaī ingampa, ante nāni ānō īñōmō edæ nāwangā impa. Incæte botō cæinēnonque ante cæbo baī botō ñā cæyænte baī wæwēngūnēmo inte awædō. ¹³ Ayæ cænguī īñōmō. “Mōnō cæncadē guīquinque cænguī æmōmpa. Ayæ adobaī mōnō cæncadē cæī cænguī beyænque ēnēmōmpa,” āmīnitawo. Īñæmpa cænguī incæ cæinca incæ, Idæwaa impa, ante Wængonguī wo ewencæcāimpa. Ayæ adobaī mōnō baō īñōmō wīi towēnguinque beyæ ēñamōmpa. Wæætē mōnō Awēnē beyænque mōnō baō ēñate quēwēmōmpa. Ayæ mōnō baō beyæ ante mōnō Awēnē pō guīicā ate tōmēngā tōnō āawocaque baī ewocamōmpa. ¹⁴ Īnīnque edæ mōnō Awēnē ingante Wængonguī tæēmō pīñænīnque angā ñāni ōmæmongā baī mōnō imonte adobaī tæēmō pīñænīnque angā ñāni ōmæmonguīmō imōmpa.

¹⁵ Edæ, Codito quī, ante mōnō baō incæ godōmō ængā ate mōnō tōmēngā baō baī ēñamōmpa, ante ēñēnāmaī imīnitawo. Īnīnque Codito baō baī ēñabo inte botō īñōmō edæ onquiyængā māincoo beyæ ante nē towente quēwēngā tōnō edæ ædō cæte godō monguīmoo. ¹⁶ Edæ, Æcānō mānōmaī godō mōna tōmēngā nē tote quēwēngā tōnō adocanque baī bacampa, ante ēñēnāmaī imīnitawo. Edæ, “Mēnaa īnīna incæ tōmēna wæætē nāna gæncaya mōnīnque adocanque baī bacædaimpa,” ante apænete yewæmonte ongōmpa. ¹⁷ Ayæ mōnō Awēnē nempo quēwēngā tōmēngā

īñōmō mōnō Awēnē tōnō āawocaque baī ewocacampa cæmīnī.

¹⁸ Æcānō godō towēna tōmēngā nāmā baō cædingā inte nāmā baō nānō wæwēnguinque wēnæ wēnæ cæcampa. Wæætē yabæque mōnō wēnæ wēnæ cædō beyæ mōnō baō ædō cæte wæwēngūi. Mānōmaī īinīnque mīnitō īñōmō wodīi wīnonte towēnāmaī quēwēdāni. ¹⁹ Edæ Wængonguī tōmēngā Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante mīnitonga da pōnongā pō guīite owocampa. Īnīnque mīnitō, Botō baō tōmēmo quī ēñabopa, ante ædō cæte āmīnī. Īñæmpa Wængonguī Ōnōwoca tæiyæ waēmō oncō baī ēñate apa ānewēmīnī. ²⁰ Wængonguī nanguī pōnī godonte ængā beyænque mīnitō baō tōmēngā quī ēñāpa. Mānōmaī beyæ mīnitō, Tōmānāni Wængonguī ingante waa ate ēñencædānīmpa, ante cædinque mīnitō baonga quēwēnīnque edæ waa cæedāni.

Nāna gæncaya inōna inte īmaī cæbainapa

7 Ñōwo īñōmō mīni wædō ante yewæmōmīni ænte adinque botō īmaī āmōpa. Onguīñængā īñōmō onquiyængā ingante mōnāmaī ingā waa tobaimpa. ² Incæte, Wīi towēinente wæcæcāimpa, ante cædinque onguīñænāni tōmānāni, Botō nānōogængā incæcāimpa, ante mōnāni waa imaimpa. Ayæ onquiyænāni adobaī tōmānāni, Botō nānōogængā incæcāimpa, ante mōnāni waa imaimpa. ³ Onguīñængā īñōmō tōmēngā nānōogængā āñongante, Botō nānōogæmī imīpa, ante Ao ānīnque āāodenque moncæcāimpa. Ayæ onquiyængā adobaī, Botō nānōogæmī imīpa, ante ānīnque tōmēngā nānōogængā āñongante āāodenque moncæcāimpa. ⁴ Monte ate nānōogængā tōnō adocanque baī ba adinque onquiyængā wæætē, Onguīñængā quī, ante ēñadinque, Tōmēmo baonque ēñabopa, ante ædō cæte anguingāā. Ayæ adobaī onguīñængā wæætē, Onquiyængā quī, ante ēñadinque, Tōmēmo baonque ēñabopa, ante ædō cæte anguingāā. ⁵ Nānōogængā angā ēñente edæ Baa ānāmaī. Pancaguēnēa Wængonguī ingante nanguī apænecæte ante guēa Ao ānīnque nānēneto nānēnē wantæ īñō mōnīnque idæwaa. Edæ, Tatāna angā wacā ingante towēinente wæcæ wæ, ante wææ cædinque adodē īñōmō wæætē moncædaimpa.

⁶ Incæte mānōmaī ānīnque botō, Mīnitō botō ānō baī cōwē cæcæmīnīmpa, ante wææ ānāmaī imōpa. Wæætē, Mīnitō mānōmaī cæmīni waa imaimpa, ante mānīnonque ante apænebopa. ⁷ Onguīñænāni tōmānāni botō baī wēmō cædāni quēwēnāni baī waa incædōnīmpa, ante pōnēmōpa. Incæte Wængonguī pancadāniya īnānite pōnō apænedinque, Bitō mōnāmaī inte adobique wēmō cæte botō beyæ cæcæbiimpa, ānīnque wadāni īnānite, Bitō mōmī ate mīna gæncaya botō beyæ cæcæmīnīmpa, angampa.

⁸ Botö, edëningä ingante apænedinque ayæ owæm-poingä ingante apænedinque, Botö bai wëmö cæbi waa imaimpa, ämopa. ⁹ Incæte adocanque, On-quiyængä ingante cöwë moncæboimpa, ante wæcä adinque botö, Bitö cöwë moncæbiimpa, ämopa. Edæ tömengä towëinente wædämaï incæcäimpa, ante wææ äninque botö, Tömengä godömenque waa quëwencæcäimpa, ante ee abo moncæcäimpa.

¹⁰ Do möningä ingante edæ botö iïmaï ämopa. Æ, wadö ämopa. Wii botö ämopa. Mönö Awënë incæ iïmaï angampa. Onquiyængä incæ tömengä nänöogængä ingante ëmö cæte godämaï incæcäimpa, angampa. ¹¹ Incæte ëmö cæte gocä ininque wæætë adodö pöningue adocä ingante mongä waa imaimpa. Wæætë adodö pönämaï ingä ininque tömengä ee quëwëninque wacä ingante cöwë mönämaï incæcäimpa. Ayæ onguiñængä incæ nänöogængä ingante pämaente godämaï incæcäimpa, ante mönö Awënë angampa.

¹² Wamini iminite guiquënë mönö Awënë änämaï iñongä botö wæætë iïmaï ämopa. Onguiñænganque nê pönengä inte, Botö nänöogængä pönënämaï ingä incæ botö tönö ee quëwengampa, ante adinque tömengä nänöogængä ingante pämänaï incæcäimpa. ¹³ Onquiyænganque nê pönengä inte, Botö nänöogængä pönënämaï incæ botö tönö ee quëwengampa, ante adinque tömengä nänöogængä ingante pämänaï incæcäimpa. ¹⁴ Onquiyænganque nê pönengä iñongante tömengä adocanque nänö pönënö beyænque Wængongui, Mina gæncaya botö quimina iminapa, ante onguiñængä ingante edæ do ængampa. Ayæ adobaï onguiñænganque nê pönengä iñongante tömengä nänö pönënö beyænque Wængongui, Mina gæncaya botö quimina iminapa, ante onquiyængä ingante adobaï do ængampa. Wængongui mänömaï cæcä beyænque minatö wënäni nani waa quëwenguinque Wængongui quinäni badänipa. Wængongui wii mänömaï cæcä bai minatö wënäni iñömö Wængongui quinäni inämaï inte nöwadäni bai nänënë pæcædönänipa.

¹⁵ Bitö adobique nê pönëmi iñömite bitö nänöogængä pämaente gocä wædinque ee abi gocæ. Mänömaï ëmö cæte gocä adinque bitö tömengä ingante ñänönämaï inte bai badinque ee quëwencæbiimpa. Edæ, Piyænë cæte quëwëedäni, ante Wængongui tömämö imonte aa pegacäimpa. ¹⁶ Bitö onquiyæmi tömëmi waa cæbi adinque bitö nänöogængä wabänö waa pönente quëwëmaingä, ante ædö cæte ëñëmi. Edæ onguiñæmi adobaï tömëmi waa cæbi adinque bitö nänöogængä wabänö waa pönente quëwëmaingä, ante ædö cæte ëñëmi.

¹⁷ Incæte mönö Awënë, Iïmaï cæe, angä ate ëñente wædinque bitö tömengä nänö änononque ante cæte quëwencæbiimpa. Ayæ, Æbänö botö nänöogængä ëayömo mönö Awënë aa pecantapa, ante pönëninque bitö mäniñedë bitö nänöogængä ëagai bai adobi inte

quëwencæbiimpa. Botö iñömö Codito ingante nani pönencabo wayömö nani godongämæ poncabo wayömö nani godongämæ poncabo weca gote apænedinque, Mänömaï cæedäni, ante tömänäni inänite ante apænebopa.

¹⁸ Onguiñæmi imi do ëö togænimi iñömite Wængongui aa pecantawo. Ininque bitö, Bagäacä bai babote, ante cædämaï incæbiimpa. Eö togæmi inte ee quëwëe. Wæætë ëö togænämaï iñömite Wængongui aa pecantawo. Ininque bagäabi inte ee quëwëe. ¹⁹ Edæ ëö togæmö incæ bagäamö incæ waomö önömonque imopa. Wii mäninö beyænque waa quëwëmö imopa. Wæætë Wængongui nänö wææ angäinö ëñente beyænque waa quëwëmopa. ²⁰ Ininque, Æbänö engæñömo Wængongui aa pecantawoo, ante pönëninque bitö adobi inte cöwë quëwëe. ²¹ Bitö wacä beyænque cæte nê quëwëmi iñömite Wængongui bitö imite aa pecantawo. Ininque bitö nê cæbi inte piyænë cæte wædämaï incæbiimpa. Incæte bitö imite fimpo cædinque, Abæ tawænte goe, angä ëñëninque ee goe.

²² Waocä beyænque cæte nê quëwëmi iñömite mönö Awënë aa pecantawo. Ininque mönö Awënë incæ pönö fimpo cædinque, Abæ tawænte goe, angä ëñëninque ee gote bai ewocabipa. Wæætë bitö waocä beyænque nê cæbi inämaï iñömite mönö Awënë aa pecantawo. Ininque Codito nê aa pete ængä beyænque bitö cæte nê quëwëmi babipa. ²³ Edæ Wængongui tömengä nänö Tæiyæ Waëmö Wengä ingante godongä beyænque mönö wæætë tömengä quimö bagamöimpa, ante pönëninque minitö wæætë waocä beyænque nê cæte quëwëmini badämaï iedäni. ²⁴ Iñänäni iïmaï ante cæedäni. Botö Wængongui Awënë nempo quëwëninque tömengä nänö änonque ëñente cæcæboimpa, ante cædinque minitö Wængongui nänö aa peyedë mini ëagai bai adomini inte quëwëedäni.

²⁵ Ayæ, Mönämaï inäni æbänö quëwenguënänäni inänii, ante mönö Awënë angampa diyæ ëñenguimoo. Incæte Wængongui waadete pönö apæneçä ëñëninque botö nê ëñënömo bagäimo inte mä pönëninque ämo ëñëmaïminipa. ²⁶ Mönö wæwenguimämo oo pönö impa, ante pönëninque bitö, Nöwo botö nänöogængä ingante æbänö ëate quëwëmoo, ante pönëninque ñöwo bitö ëadö bai adobi inte cöwë quëwenguënëmi imipa, ante pönëmopa. ²⁷ Onguiñæmi ëñëmi, Bitö nänöogængä ingante do mömitawo. Ininque, Pämæncæboimpa, ante änämaï ië. Wæætë wacä ingante ämopa. Bitö wëmö cæbitawo. Ininque, Botö nänöogængä, ante diqui diqui minämaï imi waa imaimpa. ²⁸ Incæte ñöwo mömi incæ wënæ wënæ cædämaï inte mömipa. Ayæ baquecä adobaï do mongä incæ wënæ wënæ cædämaï inte mongampa. Incæte æcänö möna tömengä inguipoga quëwente nänö caate wæquinque mongampa. Mänömainö ante yewæmöninque botö, Minitö caate wædämaï incæminimpa, ante wææ ämopa.

²⁹ Īñānāni, Nōwopāmo wīi wantæpiyæ ingæimpa, ante wædinqe āmopa. Edēningā nānō pōnēnō baī nē manguiwengā incæ adobaī pōnengā baī waa ĩmaimpa. ³⁰ Æcānō Ca ca wæda tōmengā ĩñōmō wīi wæcā baī bacā ĩninqe waa ĩmaimpa. Æcānō Ca ca toda tōmengā wīi tocā baī bacā ĩninqe waa ĩmaimpa. Æcānō godonte æna tōmengā ōmæpocā baī bacā ĩninqe waa ĩmaimpa. ³¹ Inguiipoga mōnō cædō ante æcānō cæda tōmengā mānīnō ante ānāmaī inte baī cæcā ĩninqe waa ĩmaimpa. Edæ inguiipoga quēwēninqe mōnō cædō oo pōnī ēwente baquīnō anguēnē.

³² Edæ mīnitō, Æbānō cæquīmoo, ante wædāmaī incæmīnīmpa, ante botō ĩmaī ante wææ āmopa. Nē wēmō cæcā guiquēnē, Æbānō cæbo ate mōnō Awēnē waa toquingā, ante pōnēninqe tōmengā mōnō Awēnē beyænque ante quēwengampa. ³³ Do mōingā guiquēnē inguiipoga nānō quēwenguīnō ante pōnēninqe, Æbānō cæbo ate botō nānōogængā waa toquingā, ante wæcampa. ³⁴ ĩninqe tæcæ tæcæ pōnente cæcampa. Onquiyængā guiquēnē owæmpoingā ingā incæ baquēcā ingā incæ mōnō Awēnē beyæ ante pōnēninqe, Æbānō botō baō tæiyæ waēmō ēñaquīmoo, ayæ, Æbānō botō ōnōwoca tæiyæ waēmō ēwocaquīmoo, ante cæcampa. Do mōingā guiquēnē, Æbānō cæbo ate botō nānōogængā waa toquingā, ante inguiipogaque nānō quēwenguīnō ante wæcampa.

³⁵ Mānīnō ante botō wīi mīnitō ĩmīnite wææ cæcæte ante āmopa. Wæætē mīnitō mīni watapæ quēwenguīnque ante botō, Mōnō Awēnē ingante æmæ pōnēnāmaī inte nōingā cæte quēwencæmīnīmpa, ante āmopa.

³⁶ Onguīñængā adocanque guiquēnē, Botō wengā baquēcā do picængā bacampa, ante adinque botō tōmengā ingante godonguēnēmo ĩmopa, angā ĩninqe tōmengā nānō ānō baī cædinqe ee godongā monocæāimpa. Edæ mānōmaī godōninqe tōmengā wīi wēnæ wēnæ cæcā ingampa. ³⁷ Wacā guiquēnē mīmōno ædæmō nō pōnēninqe, Botō wengā baquēcā picængā bacā incæte botō piyænē cæte godōnāmaī incæboimpa, angampa. ĩninqe wadāni tōmengā ingante wææ ānāmaī ĩñōnāni tōmengā, Tōmēmoque botō ānīnō baī cæcæboimpa, ante nē ēñente pōnēninqe godōnāmaī ingampa. Tōmengā adobaī waa cæcampa. ³⁸ ĩninqe tōmengā wengā baquēcā ĩñongante edæ, Moncæcāimpa, ante nē godongā guiquēnē waa cæcampa. Wæætē wacā, Mōnāmaī incæcāimpa, ante wīi godongā guiquēnē tōmengā godōmenque waa cæcampa.

³⁹ Nānōogængā ayæ mīingā quēwēñongante onquiyængā ĩñōmō tōmengā tōnō cōwē quēwenguēnengā ingampa. Wæætē nānōogængā wængā owæmpote ate tōmengā abæ tawænte baī adocanque quēwengampa. Do owæmpoingā inte, Wacā ingante mōinēmopa, angā ēñēninqe mīnitō, Tōmēna mōnō Awēnē nempo nāna quēwencaya ĩnapa, ante adinque

mōinente nānō wædō ante ee godōmīni monocædaimpa. ⁴⁰ Incæte botō, Owæmpoingā ee wēmō cædinqe godōmenque watapæ quēwēmaingampa, ante pōnēmopa. Edæ Pabodo ĩmo Wængonguī Ōnōwoca tōnō āāwocaque baī ēwocabo inte mānōmainō ante pōnēmopa.

Mōnitō wængonguī cænguī, ante wadāni nāni cōnōnī ante

8 Wadāni, Mōnitō wængonguī cænguī impa, ante nāni cōnōnīncoo ante adinque mīnitō, Ōnonque cænguī impa, ante abaimpa, āmīnitawo. Nāwangā tōmāmō mīni ānō baī do ēñēmompā. Incæte, Tōmēmoque do ēñēmopa, ante nē angā ĩñōmō tōmengā nāmā ængō cæte baī cædinqe wadāni ĩnānite piinte baī cæcampa. Wæætē nē waadecā guiquēnē wadāni ĩnānite ængō cæte baī cædinqe tōmēnāni ĩnānite waadete cæcampa. ² Waocā, Tōmēmo do ēñēmopa, ante nē ānewengā guiquēnē tōmengā nō nānō ēñēnguēnēnō ante ayæ ēñēnāmaī inte cæcampa. ³ Wæætē Wængonguī ingante nē waadedāni ĩnānite do againgā inte tōmengā tōmēnāni ĩnānite pōnengampa.

⁴ ĩninqe, Mōnitō wængonguī cænguī impa, ante wadāni nāni cōnōnīncoo ante nōwo apænebo ēñēedāni. Tōmēnāni nāni, Mōnitō wængonguī impa, ante nāni cōnōnīnca ōnoncaque impa, ante mōnō do ēñēmompā. Ayæ adobaī, Nāwā Wængonguī adocanque pōnī ingampa, ante do ēñēmompā. ⁵ Wængonguīdi nāni ānōnāni incæ awēnēidi nāni ānōnāni incæ nangui pōnī ĩnānīpa. Nāwangā impa. Incæte tōmēnāni, Wængonguīdi ĩnānīpa, ante nāni ānōnāni inguiipoga incæ ōnōnædē incæ ongōnāni incæte, ⁶ Wængonguī mōnō Wæmpocā ĩñōmō adocanque pōnī ingampa. Ōnōnæ incæ inguiipo incæ ōnōnædē ongoncoo incæ inguiipoga ongoncoo incæ tōmancoo incæ tōmengā adocanque badonte aacā beyænque edæ ongoncoopa. Ayæ adobaī mōnō tōmengā nempoque quēwēmompā. Ayæ Itota Codito mōnō Awēnē adocanque pōnī ingampa. Tōmengā tōnō godongāmæ cædinqe Wængonguī tōmancoo badongacāimpa. Adocā Codito tōnō godongāmæ cædinqe Wængonguī pōnō cæcā ate mōnō quēwēmompā.

⁷ Mānīnō ante pancamonga guiquēnē ēñēmompā. Pancadāniya guiquēnē nē pōnēnāni incæ mānīnō ante ēñēnāmaī ĩnānīpa. ĩnāni Codito ingante tæcæ pōnēnāni ĩñōmō tōmēnāni wēēnēñedē, Mōnitō wængonguī impa, ante badonte cōnonte ædæ wæænte cægaināni ĩnānīpa. Nōwo ĩñōmō tōmēnāni Codito ingante tæcæ pōnente ate, Wadāni wængonguī cænguī incæ cænīnque wentamō mongænte wæcæ wæ, ante guīñente wædāni incæte do edæ cænānīpa. Mānōmaī Codito ingante æmæ pōnēnāni inte tōmēnāni wadāni nāni wængonguī cænguī cænīnque nāmanque nāni æmæ pōnēnō beyænque nāmā apænte do wentamō entawēnāni ĩnānīpa. ⁸ Incæte cænguī ōnonque ĩñonte

mönö cænāmaī imō beyænque ædō cæte wīwa entawenguiī. Wæætē mönö cæmō beyænque ædō cæte waa entawenguiī. Edæ mönö imonte cænguī beyænque Wængonguiī dicæ waa aquingāa.

⁹Wængonguiī wææ ānāmaī ingā adinque mīnitō do cæmīnitawoo. Īñæmpa mǎnōmaī cæmīni adinque wadāni nē æmæ pōnēnāni adobaī cænāni īninque tōmēnāni tee tēwate baī oda cæbainānīpa. Mǎnōmaī impa, ante pōnēninque mīnitō, Oda cædāmaī incædānīmpa, ante cædinque ee cænāmaī imæwedāni āmopa. ¹⁰Edæ, Mōnitō wængonguiīdi oncō impa, ante tōmēnāni nāni ānincōnē bitō nē ēñēmi inte go guīidinque cængōmitawo. Īñæmpa bitō mǎnōmaī go guīi cængōmi adinque wacā nē æmæ pōnengā guīquēnē bitō cæbaī adobaī do cædinque nāmā apænte ānāmaī inte tōmengā nānō oda cæquinque do go guīite cæmaingampa. ¹¹Codito tōmāmō beyæ wæninque nē æmæ pōnengā beyæ adobaī wængacāimpa cæbii. Bitō tōmēnāni nāni wængonguiī oncō ante, Ōnonconque impa, ante nē ēñēmi inte do guīite cæmi beyænque bitō tōniñacā nē æmæ pōnengā ĩñongante wapiticæ māobi oda cæte wæwente bacampa tōo. ¹²Mǎnōmaī cædinque mīnitō tōniñadāni īnānite mīnitō waadedāmaī inte wēnæ wēnæ cæmīnīpa. Tōmēnāni nāni nāmā apænte æmæ pōnēnō ante wido cæte baī cædinque mīnitō mönö Codito ingante do wīwa cæmīni imīnīpa. ¹³Īninque botō cæmo beyænque botō tōniñacā oda cæcā adinque botō, Tōmengā oda cædāmaī incæcāimpa, ante cædinque baō incæ cōwē cænāmaī incæboimpa.

Codito nānō da godongaināni iīmaī cæquēnēnāni inānīpa

⁹ Botō Pabodobo æbānō imoo, ante mīnitō æbānō ante pōnēmīni. Edæ, Botō Itota nānō nē da godongaimo imopa. Tōmengā botō imote pōnō ñimpo cæcā beyænque quēwēmopa. Mönö Awēnē Itota ingante do agaimo imopa. Mīnitō guīquēnē, Pabodo mǎnōmaī ingampa, ante pōnēmīniyaa. Ayæ mönö Awēnē nempo quēwēninque botō Pabodobo tōmengā beyæ apænebo ēñēmīni inte mīnitō wæætē, Pabodo apænecaī beyænque mōnitō nē pōnēmōni imōnīpa, ante pōnēmīniyaa. ²Wadāni guīquēnē, Pabodo ingante Awēnē Itota da godōnāmaī ingacāimpa, ānānitawo. Tōmēnāni mǎnōmainō ante tedewēnāni incæte mīnitō guīquēnē, Pabodo ingante mönö Awēnē Itota nāwangā da godongacāimpa, ante apænequēnēmīni imīnīpa. Edæ botō pōnō apænebo beyænque mīnitō wede pōnēninque mönö Awēnē nempo quēwēmīnīpa, ante edonque abaimpa.

³Pancamīniya botō imote apænte ancæte ante cæyōmīni botō nāmā wææ cæcæte ante iīmaī āmopa. ⁴Mōnatō apænēmōna ēñēmīni incæte mīnitō ĩñōmō, Mīnatō eyepæ cæmīnāpa diyæ cænguī tōnō bequī ænguīmīnaa, ante wææ ante baī tedemīni awædō.

⁵Wadāni mönö Awēnē Itota nānō nē da godongaināni ĩñōmō nāna gæncaya nāna gæncaya godānīpa. Mönö Awēnē tōniñadāni adobaī Pegodo adobaī tōmēnāni nāna gæncaya nāna gæncaya godānīpa. Mōnatō imōnate guīquēnē mīnitō, Mīnatō godinque nānōogængā ænāmaī inte goeda, ante wææ ante baī tedemīni awædō. ⁶Wadāni ōnompoca cædāmaī inte quēwēñōnāni botō tōnō Bedēnabee adomōnaque ōnompoca mōna cædō beyænque ænte quēwēnguēnēmōna imōnatawo.

⁷Tontadoidi guīquēnē dicæ tōmēnāni nāmā nāni godonte æinta beyæ quēwēnāniyaa. Ayæ æcānō yowementacoo mingā pæ inca ate nē mīningā ĩñōmō ædō cæte yowepæ ænte bedāmaī inguingāa. Edæ dobæ ade becampa. Cænīnāni nē aacā guīquēnē dicæ goōmæ yopænte ænāmaī inguingāa. Edæ do yopænte ænte becā apa ānewēmīni.

⁸Mǎnōmaīnō ante apænedinque botō waodānique nāni ānōnō ante wīi āmopa. Wæætē Wængonguiī nānō wææ angainō ante mǎnīnonque ante āmopa. ⁹“Wagada onguīñængā nē cæcā inte tōmentapo æ yacāimpa, ante āmi pīnā pīnā gāwate cægōñongā bitō tōmengā ōnōne wææ wodōnedāmaī inte ee abi cæncæcāimpa,” ante Mōitee wodi wææ yewæmongacāimpa. Īninque Wængonguiī dicæ wagada beyænque ante pōnēninque mǎnōmainō ante angantawogaa. ¹⁰Wæætē mönö beyænque ante Wængonguiī angampa, ante pōnengæimpa. Nāwangā mönö beyænque yewæmongatīmpa. Waocā dicæ, Wadānique cæncædānīmpa, ante onguīpoi mangæ mangæ tæñongāa. Wæætē, Mōnitō godongāmæ cæncæmōnīmpa, ante mangæ mangæ tæñongampa. Ayæ tōmēmō nē æ yeyacā guīquēnē dicæ, Wadānique cæncædānīmpa, ante æ yeyacāa. Wæætē edæ, Mōnitō godongāmæ cæncæmōnīmpa, ante pōnengā inte æ yeyacampa. ¹¹Īninque, Mīnitō mīmōno cænte baī ēwocæmīnīmpa, ante cædinque mōnatō tōmēmō mīnte pæ baī pōnō apænēmōna do ēñente ēwocamīnitapa. Incæte mōnatō imōnate wæætē mǎincooque pōnōmīni wēnæ wēnæ ænguēnēmōna āmīnitawo. ¹²Īñæmpa wadāni īnānite mǎincoo ee godōmīni ænānīpa. Mōnatō ĩñōmō godōmenque apænedinque godōmenque ænguēnēmōna ĩñōmōnate mīnitō Baa āmīnitawoo.

Mōnatō nē ænguēnēmōna incæte cōwē ænāmaī imōnāpa. Edæ, Mönö Codito ingantedō ante watapæ apænedinque mōnatō mǎincoo æmōna baī wadāni, Pabodoidi mǎincoo æncæte ante apænedapa, ante pīīninque wææ ancædōnānīmpa. Īninque, Wææ ānāmaī incædānīmpa, ante cædinque mōnatō, Cōwē ænāmaī incæmōnāimpa, ante piyænē cæte ee apænēmōnāpa. ¹³Nāwā Wængonguiī cænguī, ante ænte māmō cōnōnāni ongō adinque Wængonguiī oncōnē ñænæncōnē nē cædāni incæ pancaā ænte ade cænte quēwēnānīpa. Ayæ, Wængonguiī quī, ante baō nāni iya tāimpāa nē cædāni adobaī iya tāimpāa nāni cōnōningā incæ pancācāa ænte cænte quēwēnānīpa, ante

pöneminiyaa. ¹⁴ Mönö Awënë adobaï, Botö imotedö ante watapæ apænedäni ate në eññäni wæætë në apænedäni inänite cænguï pædæ godönäni ænte cænte quëwencædänimpa, angampa. ¹⁵ Botö guiquënë në ænguënëmo incæte cænguï ante änämaï inte cöwë apænebo inömoimpa. Nöwo minitö iminite yewæmöninque botö dicæ, Pönömini æncæboimpa, ante yewæmömogaa. Cænguï ante änämaï inte botö Wængonguï beyænque apænebo eññeminiipa, ante pönëninque mäninö beyænque tobopa. Mänömainö ante todömo inte botö, Gäwænte wædinque näñe wæmo incæ wacä mäincoo edæ ænämaï incæboimpa.

¹⁶ Itota Codito ingantedö ante apænebo eññencædänimpa, angä eññente botö në apænebo bagaïmo inte edæ ædö cæte wadö cæquimoo. Ìninqe botö mänömainö ante në apænedömo inte edæ, Tömëmo waa cædinque apænebopa, ante ædö cæte tedequimoo. Edæ botö Itota ingantedö ante möni watapæ apænedö ante wii apænebo bai edæ botö wæquinque incædönimpa. ¹⁷ Edæ Itota Codito, Apænebo eññencædänimpa, angä eññinque botö Ao ante watapæ todinque apænebo adinque tömengä, Waa cæbi imipa, ante eyepæ pönongä æmaïmopa. Wæætë, Wii apæneinente wæbo incæte botö cöwë apænebo ininqe edæ tömengä nänö angainonque cæte apænebopa. Edæ botö në apænequënëmo inte ædö cæte apænedämaï inguimoo. ¹⁸ Ìninqe botö eññente cæbo beyænque quinö ænguimoo. Botö Itota Codito ingantedö ante watapæ apænebo beyænque Wængonguï iïmaï pönö cæcä æninque tocæboimpa. Botö apænebo beyæ minitö në pönonguënëmini incæte pönönämaï imini ininqe botö wæætë ænämaï inte tocæboimpa.

¹⁹ Ayæ waodäni wii botö awënëidi inänipa. Ayæ botö wacä ingante në cæbo inämaï inte abæ tawænte bai quëwëmopa. Incæte botö, Waodäni godömenque nangui inäni Codito gämænö poncædänimpa, ante cædinque tömänäni inänite në cæte quëwëmo bai botö baquinque nämä pædæ godonte bai quëwëmopa. ²⁰ Godongämæ cæbo ate oodeoidi incæ Itota gämænö poncædänimpa, ante cædinque botö oodeoidi nani pönönö bai pönëninque tömänäni nani quëwënö bai quëwëmopa. Pancadäniya, Möitee wodi nänö wææ angainö eññemö beyænque mönö quëwengæimpa, ante pönëninque mäninonque ante eññente cædänipa. Botö guiquënë, Wii Möitee wodi nänö wææ angainö eññemö beyænque mönö quëwengæimpa, ante pönëmopa. Incæte, Godongämæ cæbo ate mäninonque ante në eññente cædäni adobaï Itota Codito gämænö poncædänimpa, ante cædinque botö tömänäni eññö bai adobaï eññente bai cæbopa.

²¹ Wadäni guiquënë Möitee wodi wææ ante nänö yewæmongainta adämaï inänipa. Botö guiquënë, Wængonguï, Iïmaï cædäni, ante nänö wææ angainö ante cöwë eññuquënëmo inte botö mönö Awënë Codi-

to nempo quëwëninque tömengä nänö angainö ante cöwë eññente quëwëmopa. Incæte godongämæ cæbo ate në adämaï inäni adobaï Itota Codito gämænö poncædänimpa, ante cædinque botö wadö pönëmo incæ tömänäni adämaï inte nani quëwënö bai adobaï inte bai quëwëmopa. ²² Ayæ, Godongämæ cæbo ate æmæ pönänäni adobaï Codito gämænö poncædänimpa, ante cædinque botö tömänäni æmæ pönente quëwënäni bai æmæ pönëmo inte bai quëwëmopa. Ìninqe, Godongämæ cæbo ate pancadäniya Codito gämænö ponte quëwencædänimpa, ante cæcæte ante botö æbänö cæquimoo, ante wædinque iïmaï cæbopa. Wadäni nani quëwënö bai wadäni nani quëwënö bai wadäni nani quëwënö bai adobaï cædinque botö tömänäni nani quëwënö bai adodö ante pönëmo inte bai quëwëmopa. ²³ Edæ, Itota Codito watapæ pönö cæcä beyænque tömämö tömengä nempo quëwëninque godongämæ watapæ tocæboimpa, ante cædinque mäninö wadäni nani quëwënö bai wadäni nani quëwënö adodö ante pönëmo inte bai quëwëmopa.

²⁴ Edæ në quingæ pogodo godäni iñömö tömänäni nani pogodo goimancadë tömänäni pogodo godäni-pa. Incæte adocanque quingæ pogodo gocä inte täno gote næ gongængä adinque edæ, Bitö adobique quingæ pogodo gote gänä cæbipa, ante pædæ pönönäni ængampa, aminitawoo. Minitö guiquënë quingæ pogodo gote bai gänä cæte æncæte ante täi piñante cædäni. ²⁵ Gänä cæcæimpa, ante cædinque tömänäni wadö nani cæinönö ante cædämaï inte wæntæye inämaï inte mäninonque ante cædänipa. Tömänäni guiquënë gänä cædinque poganta aquii guifñe wænguifñabo nani que cædintaque ænte wencæcæte ante mänömaï cædänipa. Mönö guiquënë poganta guifñe wænämaï inta mönö cöwë encaquinta æncæte ante mänömaï cæmompä. ²⁶ Mänömaï impä, ante pönëninque edæ wiñatæ wiñatæ guidämaï inte pogodo godäni bai botö töingä gobopa. Ayæ, Æcänö gänä cæcäa, ante tiyæmäa tamonte guëa cæda bai cædinque botö, Gänä cæcæboimpa, ante täimö piñante nö cæbopa. ²⁷ Ìninqe godömenque godömenque apænebo eññänäni ate tömëmo oda cædämaï incæboimpa, ante cædinque botö, Täi piñante quingæ gobæwe, ante bai cædinque botö nämä incæ da godö da godö godoncæte ante nämä tæi tæi pante bai cæbopa.

Wængonguï impä, ante nani cönöinca

10 Botö tönifñamini iïmaï ante apænebo eññeedäni. Mönö wæmæidi wodi tömänäni boguimä gänëñömö quëwente cægongadänimpa. Ayæ tömänäni gäwapæntibæde tæcæguedëmæ ti wææ tao gogadänimpa. ² Ìninqe æpænë guite bai cædinque tömänäni Möitee wodi nempo tömänäni nani quëwëquinque edæ boguimämodë godinque gäwapæntibæ tæcægüidëmæ gogadänimpa. ³ Ayæ

cænguī Wængonguī öönædê da pönongä wææ nāni cæ bai tömengä Önöwoca nānō apænedō adobaī ēñente ewocate quëwengadānimpa. ⁴ Wængonguī Önöwoca apæneca ēñëninque tömänāni godongämæ bete bai ewocate quëwengadānimpa. Edæ dicabo tæe-monca iñonte Möitee wodi ongonto tæi tæi äayongä æpæ ompade ba begadānimpa. Iñcayæ Ponguingä mönō Codito adobaī tæi piñængongä inte tömënāni tönō godongämæ godinque tömengä Önöwoca ingante pönongä æninque tömënāni ompade bete bai äawocaque bai ewocagadānimpa. ⁵ Incæte wodo tömänāni ēñëñāmaī cædāni adinque Wængonguī wii togacäimpa. Edæ piñinque wænöninque önömæca yabæque wido cæcä ñömængadānimpa.

⁶ Iñinque, Tömënāni wænæ wænæ cæcæte ante nāni toinente wædō bai mīnitō wii adobaī toinente wæcæminimpa, ante mönō imonte wææ odömoncæte ante Wængonguī tömënāni nāni toinënō beyæ ante pangä wængadānimpa, ante abaimpa. ⁷ Pancadāniya nāni badonte cönöinca weca ædæ wæænte, Wængonguī impa, ante babæ apænete towengadānimpa. Edæ, "Cæncæte ante becæte ante tæe contadinque tömënāni Yæ yæ owempocæte ante ængæ gantidānitapa," ante yewæmongatimpa cæminii. Mīnitō iñömō edæ, Wængonguī impa, ante nāni babæ towengaī bai wii adobaī cæedāni. ⁸ Pancadāniya guiquënë nänöogængä ināmaī iñongante wiwa towengadānimpa. Edæ bæintitodee miido ganca ināni mānimpodāni edæ mänömaī towënāni inte adoönæque iñonte naïfe wængadānimpa, ante adinque pönente wædinque mönō wæætê towënāmaī ingæimpa. ⁹ Pancadāniya guiquënë, Quiëmê cæmō iñömōnte Awënë dicæ pangāa, ante ancaa wænæ wænæ cædāni adinque Wængonguī tæntæ angä pocæ wængadānimpa. Iñinque tömënāni nāni wænæ wænæ cægaīnō ante mönō Baa ante wænæ wænæ cædāmaī ingæimpa. ¹⁰ Pancadāniya guiquënë Wængonguī nānō pönöincoo adinque, Wængonguī wii waëmō pönongä awædō, ante piinte tededāni ate Wængonguī anquedo nê wido cædongä inongä inte tömënāni inānite wænonte edæ wido cægacäimpa. Mänömaī cæcä ante adinque mīnitō, Pangä wæncæ wæ, ante wædinque tömënāni nāni piinte tedewengaī bai adobaī piinte tededāmaī imæewedāni.

¹¹ Iñinque, Wamini mīni adobaī panguinque cæminipa, ante wææ odömoncæte ante pancadāniya inānite Wængonguī mänömaī pangacäimpa. Ayæ iimāmo wodo iñinque bayonte quëwëmō iñömōnte dodāni mönō imonte wææ ancæte ante yewæmöninque, Wænæ wænæ cædāni ate Wængonguī æbänō pangacäi, ante aedāni, ante wææ yewæmongadānimpa. ¹² Mänömaī impa, ante adimīni incæte mīnitō, Mönitō nāmā ongonte cöwê oda cædāmaī incæmönimpa, ante pönëmīnitawo. Edæ mīni ædocæ tæe go wæænguinque mänömaī anewëminipa töö. ¹³ Mīnitō wænæ wænæ cæinente wæmīnitawo. Edæ wii mīnitō adomīnique

mänömaī wænæ wænæ cæinente wæminipa. Mönö waocabo mönō wænæ wænæ cæinente wæcabo tömämō imompa. Incæte mīnitō mīni oda cæquinque wænæ wænæ cæinente wæmīni adinque Wængonguī mönō imonte cöwê nê pönengä inongä inte, Oda cædāmaī incæminimpa, ante wææ äninque edæ, Idæwaa, angampa. Ayæ wænæ wænæ cæinente wæmīni incæte tömengä töö æmænte ængä beyænque mīnitō eyepæ inte ate adiyæ næ gongæninque oda cædāmaī inguimīni iminipa.

¹⁴ Mäninō beyænque botō nê waademīni, ämo ēñëedāni. Wængonguī impa, ante nāni babæ ante gönöinca gomō adinque ocæmæ wodii winöedāni ämopa. ¹⁵ Mīnitō ocai encadömīni iminipa, ante adinque botō mänömainō ante yewæmömopa. Iñinque botō änō ante, Nö intawo, babæ intawo, ante mīnitō nê encadömīni inte apænte ante bai ēñencæminimpa. ¹⁶ Mönö pönencabo owæta æninque Wængonguī ingante waa ate pönente apænedinque, Mönö Codito wepæ tömämō beyæ godonte impa, ante pönëninque mönō pönencabo iñömō godongämæ bemompa. Ayæ päö mönō pä ænō æninque, Mönö Codito tönō godongämæ caate wængaimō bai imompa, ante pönëninque mönō godongämæ cæmompā. ¹⁷ Mönö päö adocaque æninque pä ænte godongämæ cæninque mönō, Päö adocaque i bai mönō tæiyæmō pönī imō incæte adocabomō imompa, ante pönengæimpa.

¹⁸ Idægoidi ēñagāināni iñömō, Wængonguī quī, ante baö ænte mämō ñönöinque iya tånānipa. Mänii baö tömënāni nāni iya täimpāa ñönöningä pancacāa æninque tömënāni, Baö Wængonguī quī i bai mönō adobaī Wængonguī quimō imompa, ante bai cædinque godongämæ cænānipa, ante do ēñëminipa. ¹⁹ Mänömaī äninque botō æbänō ämoo, ante pönëminī. Nê ēñëñāmaī ināni nāni babæ cönöinca iñömō edæ nāwä Wængonguī ingampa diyæ tömënāni tömengä quināni ināniyāa. Ayæ, Wængonguī cænguī impa, ante babæ nāni änongä iñömō nāwä Wængonguī cænguī impa diyæ tömënāni Wængonguī tönō godongämæ cænāniyāa. Botō iñömō edæ mänömainō ante dicæ ämogaa.

²⁰ Mänömaī änāmaī imo inte botō iimāi ämopa. Tömënāni, Wængonguī quī, ante babæ cönöinque dicæ nāwä Wængonguī ingante godönāniyāa. Iñæmpa wænæidi inānite godönānipa cæminii. Wænæ tönō cædāni awædō, ante mīnitō gomō adinque godongämæ cænāmaī imæewedāni, ämopa. ²¹ Edæ mönō Awënë bepæ godongämæ bemīni inte mīnitō wænæidi bepæ ædō cæte godongämæ bequimīni. Mönö Awënë cæimpāa tæe contate godongämæ cæminī inte mīnitō wænæidi cæimpāa ædō cæte godongämæ tæe contate cænguimīni.

²² Æmæ pönente bai wænæidi nāni bepæ bemō adinque mönō Awënë piinte badinque pämaingampa, ante ēñënimō inte mönō ædō cæte wænæidi bepæ be-

quimöö. Tæi piñænte wææ cæmompā mōnō Awēnē pānāmaī inguingāā.

Ŋi cæyænte gote baī quēwente waadete pōnengæim- pa

²³ Minitō iīmaī apænedinque, “Mōnō quiēmē baī cæinēmo incæ Wængonguī wææ ānāmaī ingampa,” āminitawo. Īñæmpa mōnō cæinēnonque cæte quēwēmō baī wīi mōnō waa quēwenguinque incædōn-impā. Ayæ adobaī, “Mōnō cæinonque cæmō incæ Wængonguī wææ ānāmaī ingampa,” āminitawo. Īñæmpa mōnō cæinēnonque cæte quēwēmō baī wacā, Botō adobaī cæbote, ante oda cæcædongäimpa cæmōō. Oda cædāmaī incæcäimpa, ante wææ cæd-
inque mōnō Wængonguī nānō ānōnonque ante ēñente cæcæimpa. ²⁴ Edæ, Mōnō æbānō cæte eyepæ æninque quēwenguīmōō, ante nāmā beyænque wædāmaī inte wæætē wadāni beyæ ante pōnēninque, Tōmēnāni nōingā ante ēñente waa quēwencædānim-
pa, ante mōnō nanguī cæcæimpa.

²⁵ Īninque baō godonte æncæte ante nē mānāni nāni æi pancadē gote æninque mīnitō mīmō entawēmīni incæte, Baacā baī intawo, nāwāaquiringā intawo, ante apænte ānāmaī inte guiñēnedāmaī ade cæedāni.

²⁶ Edæ, Inguipo Wængonguī qui impa. Īninque ingui-
poga ongoncoo tōmancoo adobaī Wængonguī qui
inte nāwāaquincoo impa, ante yewæmongatīi apa
guiñēwēmīni.

²⁷ Ayæ nē pōnēnāmaī ingā mīnitō imīnite, Pō
cæedāni, angā ēñēninque mīnitō goinēmīni inte god-
inque tæ contayōmīni cænguī pædæ pōnongā ad-
inque ee ō ænte cæedāni. Baacā intawo, Nāwāaquiringā
intawo, ante nāmanque apænte ānāmaī inte ade
cæedāni. ²⁸ Wæætē wacā tōmengā nānō mīmō pōnēnō
beyænque ante wææ āninque, “Wadāni tōmēnāni,
Mōnitō wængonguī cænguī impa, ante do nāni godōni
impa Īñæmpa cæmīnīi,” angantawo. Mānōmaīnō wææ
angā ēñente wædinque mīnitō nē wææ āningā beyæ
ante ayæ tōmengā nānō nāmā apænte æmæ pōnēnō
beyæ ante edæ cænāmaī iedāni. Īñæmpa ingui-
poga ongoncoo tōmancoo incæ mōnō Awēnē qui
impa cæmīnīi. ²⁹ Wīi tōmēmīni mīmō entawēnō beyæ
ante nāmā apænte āninque wæætē nē wææ āningā
beyæ ante tōmengā nānō nāmā apænte æmæ pōnēnō
beyænque ante mīnitō cænāmaī incæmīnimpa.

Incæte bitō wabi iīmaī ante wæbitawo. “Mōitee wodi
nānō wææ angāinō beyæ ñā cæyænte wægāimo baī
inte botō ñōwo ñi cæyænte gote baī imo adinque wacā
tōmengā nānō nāmā apænte æmæ pōnēnō
beyænque ædō cæte botō imote apænte anguingāā,”
ante wæbitawoo. ³⁰ Ayæ, “Wængonguī ōnonque
pōnongā æninque botō tōmengā ingante waa ate pō-
nente apænedinque ade cæmo adinque wadāni Īñōmō
edæ, Baacā incæ Īñæmpa cæmīi, ante quinante pōnō
babæ ante tedewēnāni,” ante bitō wæbitawoo. ³¹ In-

cæte mīnitō cæmīni incæ bemīni incæ quiēmē baī
cæmīni incæ mīnitō cædinō adinque wadāni, Wæn-
gonguī ñāō apāite baī emōnongā ingampa, ante
acædānimpa, ante cædinque waa cæedāni. ³² Edæ
mīnitō Īñōmō, Waa cæmōni adinque wadāni oodeoidi
incæ guidiegoidi incæ Codito ingante nē godongāmæ
pōnēināni incæ tōmānāni tee tēwadāmaī inte oda
cædāmaī incædānimpa, ante pōnēninque edæ waa
cæedāni. ³³ Botō adobaī, Botō tōmēmō ænguīnō ante
wædāmaī imopa. Wæætē, Botō waa cæbo adinque
wadāni Itota gāmænō pōninque tōmengā ængā
beyænque quēwencædānimpa, ante pōnēninque botō
quiēmē cæbo incæ cōwē waa cæbopa.

11 Mōnō Codito tōmengā nānō cæi baī botō
adobaī cæbo adinque mīnitō botō cæi baī
adobaī cæbaīmīnipa.

Īiīmaī cæte Wængonguī ingante apænecæimpa

² Mīnitō botō imote cōwē pōnēmīni adinque botō
mīnitō imīnite waa adinque apænebopa. Ayæ do pō-
nengāināni nāni apænegāinō ante botō adodō ante
apænebo ēñēninque mīnitō, Nāwangā impa, ante
ēñente cæmīnipa, ante adinque botō mīnitō imīnite
waa ate pōnēninque apænebopa.

³ Ŋōwo Īñōmō iīmaī āmo ēñēedāni. Mōnō Codito
ñænængā Īnongā inte onguiñængā ingante nē angā
ingampa. Waoda nāna gæncaya adinque onguiñængā
ñænængā baī Īnongā inte onquiyængā ingante nē
angā ingampa. Mæmpo Wængonguī guiquēnē
ñænængā pōni Īnongā inte mōnō Codito ingante nē
angā ingampa. ⁴ Īninque onguiñængā Īñōmō Wæn-
gonguī ingante apænedinque ayæ, Wængonguī
æbānō angāā, ante apænedinque wencadāmaī
apænecæcäimpa. Edæ bee ocadinque tōmengā nāmā
ocabo ante guiñencate baī apænebaingampa.

⁵ Onquiyængā guiquēnē bee ocadinque Wængonguī
beyæ apænecæcäimpa. Bee ocadinque tōmengā,
Wængonguī æbānō angāā, ante apænecæcäimpa.
Edæ bee ocadāmaī inte nāmā ocamō ante guiñencate
baī onquiyængā apænebaingampa. Mānōmaī cæd-
inque tōmengā nē ēñēnāmaī cædingā ingante nāni eō
tocadingā baī Īnongā inte encabaingampa. ⁶ Edæ on-
quiyængā bee ocadāmaī ingā inte godōmenque eō to-
cacā baī waa incædōnimpa. Wæætē, Eō tocate wæcæ
wæ, ante wæcā Īninque tōmengā Īñōmō edæ bee
ocabaingampa. ⁷ Edæ onguiñængā ingante badōn-
inque Wængonguī tōmengā nānō emōnō baī adobaī
badongā emongacäimpa. Īninque Wængonguī nānō
ñāō apāidō baī adobaī emōnongā inte onguiñængā
bee ocadāmaī incæcäimpa. Onquiyængā guiquēnē
onguiñængā nānō emōnō māninque emōnongā
ingampa. ⁸ Onguiñængā ingante tāno badōninque
Wængonguī ayæ onquiyængā ingante badoncæte
ante onguiñængā iyapa ænte badongacäimpa. ⁹ Edæ
wīi onquiyængā beyæ ante onguiñængā ingante Wæn-

gonguī badongacāimpa. Wæætē, Bitō onguīñængä beyæ quēwencæbiimpa, ante onquiyængä ingante badongacāimpa. ¹⁰ Īninqe onquiyængä iñömö, Botō nänöogængä beyæ Wængonguī botō imote badongacāimpa, ante pönente wædinque bee ocacæcāimpa. Ayæ, Bee ocabo adinque Wængonguī anquedoidi incæ, Botō nänöogængä nē angä ingampa, ante ēñencædānimpa, ante cædinque onquiyængä waa cædinque bee ocacæcāimpa.

¹¹ Incæte mönō Awënë nempo quēwēninqe onguīñængä dæ angä bai onquiyængä önonganque baquēnengainö anguēñē. Wæætē onquiyængä dæ angä bai onguīñængä wæætē önonganque baquēnengainö anguēñē. ¹² Edæ onquiyængä ayæ dæ äñongante tömengä ingante badoncæte ante Wængonguī onguīñængä iyapa æninqe badongacāimpa. Wæætē wēñængä onguīñængä ingante onquiyængä mangä beyænque ēñacampa. Incæte Wængonguī beyænque tömämö quēwēmompä.

¹³ Onquiyængä bee ocadāmaī inte Wængonguī ingante apæneccä ininqe waa intawoo, ante mīnitō tömēmīni godongämæ pönē cōninqe ædāni. ¹⁴ Edæ dodāni nāni cægai bai cæquēnēmö inte mönō iīmaī ante pönengæimpa. Onguīñængä doyænguī encadinque guiñencate wæquēnengä ingampa, ante edonque ate pönēmaīmpä. ¹⁵ Onquiyængä guiquēñē tömengä doyænguī pæ ininqe edæ waa impä. Edæ, Doyænguī bee ocacæbiimpa, ante onquiyængä ingante Wængonguī badongä encacampa. ¹⁶ Botō mänömaīnō ante apænebo ēñēninqe mīnitō pancamīniya wæatedö wæætē äinēmīnitawo. Īñæmpä botō äinō bai mönitō cōwē cæmōnīpa. Ayæ Codito ingante godongämæ nāni pönencabo adobai Wængonguī quīnāni inönāni inte edæ cōwē mänömaī cædānīpa cæmīni.

Awënë ææmæ ante bedinque pancamīniya wiwa cæmīni

¹⁷ Mīnitō mīni waa quēwenguīnque ante godongämæ ponguēnēmīni incæte mīni godōmenque wiwa quēwenguīnque godongämæ pōmīni awædö. Īninqe botō, Waa cæmīnīpa, ante ædö cæte anguīmoo. ¹⁸ Īimainö ante ñowo täno apænebo ēñēdāni. Codito ingante mīni pönencabo godongämæ pōninqe mīnitō iñömö mīni caipæ incæ wæætē godö wæætē godö tedewēninqe wacabo nänēñē wacabo nänēñē bamīnīpa. Ante apænedāni ēñēninqe botō, Wabānō nöingä ante apænedānīpa, ante pönēmopa.

¹⁹ Nāwangä impä, ante pönēmopa. Edæ, Ædānidö inānite Wængonguī waa acää, ante edonque acæim-pä, ante tömengä angä ate mīnitō mīni cabo wadö ante mīni cabo wadö ante tedemīnīpa, ante awædö.

²⁰ Īninqe, Awënë ææmæ impä, ante godongämæ pōninqe mīnitō wīi mönō Awënë ææmæ bete bai cæmīni awædö. ²¹ Edæ mīni godongämæ cæñedē incæ

mīnitō, Wadāni adobai cæncædānīmpä, ante ee ongönāmaī iīmīni inte tömāmīni cænguī ade cæmīnīpa. Pancadāniya ayæ gæwænte ongöñönāni edæ pancamīniya do tömo bete dowænte wæmīni awædö. ²² Īñæmpä oncö ömaamīni bai inte mīnitō tömēmīni oncönē cænte wīi bemīni. Edæ Codito ingante mönō godongämæ pönencabo Wængonguī quīmō imö incæte mīnitō näemæ piinte cæmīni awædö. Ömæpodāni incæ tömēnāni nāni guingo imonte wæquinque ante mīnitō pæ gompote ade cæmīnīpa töö. Mänömaī cæmīni adinque botō dicæ, Waa cæmīnīpa, ämogaa.

Mönö Awënë ææmæ

(Mäateo 26.26-29; Mäadoco 14.22-25; Odoca 22.14-20)

²³ Edæ mönō Awënë botō imote pönö apæneccä ēñēninqe botō wæætē iīmaī ante mīnitō iīmīnīte pönö apænetabopa. Mönö Awënë Itota ingante Codaa nänö odōmonte godongaiönæ woyowotæ iñonte Itota pāö æninqe, ²⁴ Wængonguī ingante waa ate pönente apænedinque pāö pā æninqe angacāimpa. "Īi pāö botō baö bai impä. Botō, Mīnitō quēwencæmīnīmpä, ante botō baö godonte bai cædinque wæncæboimpä. Botō pā ænte pædæ pönömo bai mīnitō adobai iīncayæ ate botō imote ante pönēninqe godongämæ cæedāni," angantapa.

²⁵ Mänömaī angä iīnque cænāni ate owæta adobai æninqe tömengä, "Botō wepæ iīmæ bai impä. Wængonguī do apænedinque, Botō pönö cæbo ate mīnitō Ao ämīni ininqe mönō godongämæ waa cæte quēwengæimpa, angacāimpa. Nöwo adobai miīne äninqe apænebopa. Botō wepæ ante Ao ante æmīni inte mönō godongämæ waa cæte quēwengæimpa. Īninqe mīnitō wantæ wantæ iñö bedinque botō imote ante pönente becæmīnīmpä." Ante Itota angä begadānīmpä. ²⁶ Īninqe Itota nänö ponguīönæ ganca mīnitō mänömaī pāö wæætē wæætē cæninqe mänīmæ bai wæætē wæætē bedinque, Mönö Awënë tömämö beyæ wængacāimpa, ante odōmonte bai cæmīni adinque wadāni ēñencædānīmpä.

Nöingä ante pönēninqe mönō Awënë ææmæ becæimpa

²⁷ Mänömaī i ininqe waocä pönēnāmaī inte mönō Awënë pāö önonque cæninqe Awënë nänö bequīmæ önonque bedinque tömengä nänö wentamö mongænguinque mönō Awënë baö ante, Önonque impä, ante piinte bai cædinque tömengä wepæ önonque wido cæte bai cæcampa. ²⁸ Īninqe, Æbānō entawēmöö, ante mīnitō nāmā näemænte cōwä adinque nöingä ante pönēninqe pāö cæninqe mänīmæ bequēnēmīni iīmīnīpa. ²⁹ Edæ, Mönö Awënë baö bai impä, ante æcänö pönēnāmaī inte cænte beda iñömö tömengä nāmā nänö apænte pante wæquinque mänö-

maī cænte becampa. ³⁰ Edæ mǎnōmaī cæmīni beyænque pancamīniya aquiimīni badinque wæntæye bamīniya. Pancamīniya wīi pōnente wæmīniya. Ayæ wadāni æpodānimē mǎnīnō beyænque do æmæwo wænānimpa.

³¹ Incæte mōnō cōwā adinque nāmanque apænte āninque nōingā cæmō īninque mōnō Awēnē wæætē mōnō īmonte apænte ante piināmaī imaingampa.

³² Mōnō Awēnē mīnitō imīnite apænte ante piinganta-wo. Edæ mōnō Awēnē, Inguipogaque quēwēnāni īnānite apænte āninque botō pǎñedē mīnitō wīi adobaī pante wæquimīni, ante wææ cædinque ñōwo īñōmō edæ, Ēñenguēnē quēwēdāni, ante wædænque pangā wæmōmpa.

³³ Botō tōniñamīni ēñēdāni. Mǎnōmaī ī, ante pōnēn-ique mīnitō cæncæte ante pōninque ee ongōñōmīni tōmānāni adoyōmō pōnāni ate godongāmæ cæedāni.

³⁴ Godongāmæ pōninque mōnō wīi apænte pan-guēnēmō bacæimpa, ante wææ cædinque mīnitō nē gæwænte wæcā ingante āmīni oncōnē tāno cæncæcāimpa. Ñōwo mǎninque ante yewæmōninque botō mīnitō weca īncayæ ate pōninque wadō mīni ānīnō ante godōmenque apænebo ēñencæmīnimpa.

Wængonguī Ōnōwoca pōnō cæcā æninque cæcæimpa

12 Īñānāni ēñēdāni. Wængonguī Ōnōwoca mōnō īmonte pōnō cæcā ate tōmengā nānō pōnōnon-coo eyepæ ænte ewocadinque mōnō æbānō cæquīi, ante ēñēninque mīnitō oda cædāmaī incæmīnimpa, ante ñōwo yewæmōmo aedāni.

² Doyedē īñōmō mīnitō ēñēnāmaī īñōmīnite wadāni, Mōnitō miñæ pōedāni, ante æbāmē cæte ænte māodāni gogamīnimpa. Tōmēnāni miñæ mǎnōmaī go go cædinque mīnitō do oda cædinque babetade nāni badōnīnca weca ædæ wææninque, Mōnitō wæn-gonguī impa, ante cædinque quēwengamīnimpa. ³ Īn-ique mīnitō imīnite botō ñōwo, Ēñenguēnē quēwēmīnīi, ante īimaī ante apænebopa. Æcānō Wæn-gonguī Ōnōwoca tōnō āāwocaque baī ewocacā guiquēnē tōmengā, Itota nānō panguinque nē wen-tamō mongængā ingampa, ante ædō cæte tedewen-guingāā. Ayæ wæætē Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca tōnō ewocadāmaī ingā guiquēnē tōmengā, Itota Tæiyæ Awēnē ingampa, ante ædō cæte apænequingāā.

⁴ Adocanque ingante wadō pōnō cædinque Wæn-gonguī Ōnōwoca wacā ingante wadō pōnō cædinque tōmengā nānō pōnōnīncoo nēnempote baī cæcā æn-ique mōnō wadō wadō nē cæmō īmōmpa. Wæn-gonguī Ōnōwoca adocanque pōnī īnongā incæ mǎnō-maī wadō wadō pōnō cæcampa. ⁵ Ayæ mōnō Awēnē adocanque pōnī īnongā inte waocā adocanque in-gante, īimaī cæe, āninque wacā ingante, Wadō baī cæe, angā ēñēninque mōnō tōmāmō wadō wadō nē cæmō īmōmpa. ⁶ Ayæ Wængonguī adobaī adocanque

pōnī incæ tæi piñængā īnongā inte waocā adocanque ingante pōnō cæcā æninque tōmengā tæi piñængā badinque inte wadō cæcampa. Wacā ingante wadō pōnō cæcā æninque tōmengā tæi piñængā badinque wadō wadō cæcampa. Īninque Wængonguī mǎnōmaī wadō wadō pōnō cæcā æninque mōnō tōmāmō eye-pæ badinque cæmōmpa.

⁷ Wængonguī Ōnōwoca, Tōmānāni waa quēwencædānimpa, ante cæedāni, ante tōmāmō īmonte wadō wadō pōnō odōmonte apænecā ēñēn-ique tōmāmō mōnō waa quēwenguinque ante godongāmæ cæmōmpa.

⁸ Īninque Wængonguī Ōnōwoca pancadāniya īnānite, Wængonguī nō nānō ēñēnō ante apænecā ēñēninque tōmēnāni nē nō ante apænedāni badānīpa. Ayæ adocā Ōnōwoca īñōmō Wængonguī nānō cædō ante edonque odōmongā adinque pancadāniya nē adīnāni badinque, Wængonguī mǎnōmaī cæcampa, ante nō apænedānīpa. ⁹ Adocā Wængonguī Ōnōwoca apænecā ēñēninque pancadāniya, Wængonguī eyepæ pōnō cæ-campa, ante wede pōnēnāni inte tōmēnāni wede nāni pōnēnō beyænque nanguī cædānīpa. Ayæ Wæn-gonguī Ōnōwoca adocanque īnongā inte pōnō cæcā æninque pancadāniya wēnæ wēnæ īnāni īnānite gam-pote apænedāni ate waa badānīpa. ¹⁰ Pancadāniya īnānite guiquēnē Wængonguī Ōnōwoca godō cæcā æninque tōmēnāni tæi piñænāni badinque nanguī pōnī cædānīpa. Wængonguī Ōnōwoca apænecā ēñēn-ique wadāni Wængonguī beyæ nē apænedāni īnāni-pa. Ayæ wacā yewænte baī tedecā adinque, Wæn-gonguī Ōnōwoca tedecantawo, wēnæ tedecantawo, ante wæyōnāni Wængonguī Ōnōwoca pancadāniya īnānite edonque odōmongā adinque tōmēnāni, Æcānō ōnōwoca nē tedecāā, ante do ēñēnānīpa. Pancadāniya guiquēnē Wængonguī Ōnōwoca tōnō apænedinque wadāni nāni tede baī nē tededāni īnānīpa. Ayæ īināni wadāni nāni tede baī tededāni ēñēninque pan-cadāniya Wængonguī Ōnōwoca apænecā ēñēninque, Nē tededāni æbānō ante tededānīi, ante do ēñēnāni inte wadāni īnānite edonque pōnī apænedāni ēñēnānīpa.

¹¹ Īninque adocā Ōnōwoca adocanque īnongā inte tōmengā nānō nō angā baī cædinque mōnō īmonte apænte æninque, Pancamīniya īimaī cæcæmīnimpa, wamīni īimaī cæcæmīnimpa, ante pōnō cæcā æninque adocanque nānō cæquēnēnō ante wacā nānō cæquēnēnō ante edæ tōmāmō mōnō cæquēnēnō ante cæmōmpa.

Adocabomō baī īmōmpa

¹² Mōnō baō adoyonque pōnī ēñāmō incæ mōnō wīi adodonque cæquīnō ante ēñāmō inte mōnō pæ pagænguīncoo watai watai ēñāmōmpa. Edæ wadō mōnō cæquīnō ante watai ēñādinque mōnō wæætē wadō cæquīnō ante watai watai ēñāmōmpa. Īninque

watai watai nanguī mōnō ēñacoo iñōmō adoyonque pōni impa. Ayæ Codito nempo quēwēninque mōnō adobaī adocabomō imompa. ¹³ Mōnō adocabomō mōnō tōmāmō baquinque Wængongui Ōnōwoca mōnonga pō guite owocampa. Īninqe oodeocā incæ guidiegocā incæ wacā ingante nē cæcā incæ abæ tawænte ee gote bai nāmā beyænque nē cæcā incæ mōnō tōmāmō adotaca bete bai Wængongui Ōnōwoca tōnō äawocaque bai tōmāmō ewocamompa.

¹⁴ Mōnō baō adoyonque pōni ēñamō incæ mōnō wii adodonque cæquīnō ante ēñamō inte mōnō ēñacoo watai watai nanguī ēñamompa. ¹⁵ Īninqe mōnō ōnōwa incæ, “Ōnompō ōmæpobo inte botō waocā baō ōmaabo imopa,” ante ædō cæte anguingāā. Īñæmpa mǎnōmaī wæte tedecā incæ ōnōwa cōwē waocā baō ēñate ewacampa. ¹⁶ Ayæ mōnō ōnōmonca incæ, “Awinca ōmæmōmo inte botō waocā baō ōmaabo imopa,” ante ædō cæte anguingāā. Īñæmpa mǎnōmaī ante tedecā incæ ōnōmonca cōwē waocā baō ēñate ēmoncacampa. ¹⁷ Īñæmpa mōnō baō tōmāñō awincaque emōmō bai edæ quimocadō ēñenguēnēi. Ēñēnāmaī incædōmōimpa. Ayæ mōnō baō tōmāñō ōnōmoncaque emoncamō bai quincadodō ongoncadoquēnēi.

¹⁸ Incæte Wængongui iñōmō edæ, Waomini mini cæquēnēnō ante eyepæ cæcæminimpa, ante badoncæboimpa, ante Wængongui angacāimpa. Īninqe tōmengā nāmā nānō angainō bai badōninque mōnō pæ pagænguicoo adoyonque baquinque ante wadō cæquīnō ante wadō cæquīnō ante tōmāñō badongacāimpa. ¹⁹ Edæ adodonque pōni mōnō cæquēnēnō ante Wængongui badongā bai mōnō wadō mōnō cæquēnēnō ante quiodō pæ pagænte cæquēnēi.

²⁰ Wængongui nānō nē badongaimō inōmō inte wadō mōnō cæquīnō ante watai wadō mōnō cæquīnō ante watai nanguī mōnō ēñacoo ēñamō incæ mōnō baō adoyonque pōni ēñamompa.

²¹ Mǎnōmaī ēñamō iñōmonte edæ mōnō awinca incæ ōnompō inte apænedinque, “Bitō dæ āmi bai botō tōmēmō eyepæ cæcædōmōimpa,” ante ædō cæte anguii. Ayæ wæætē mōnō ocamō incæ ōnōwa inte apænedinque, “Bitō dæ āmi bai botō tōmēmō eyepæ cæcædōmōimpa,” ante ædō cæte anguii. ²² Wæætē mōnō baō pancayonga pæ pagænāmaī i incæte mǎniñō ante mōnō godōmenque waa adinque, Mōnō quēwenguiñō impa, ante angæimpa. ²³ Wayō guiquēnē, Wii waëmongā awædō, ante mōnō āñō ante, Waa acædānimpa, ante cædinque waëmoncoo pōnō dadi ompogate mǎniñō beyæ godōmenque waa ate bai cæmompā. Wayō guiquēnē mōnō guiñēñate wædō ante, Wii edonque acæimpa, ante pōnō bee ogate cædinque mōnō guiñēñayō beyæ godōmenque waa cæmompā. ²⁴ Waëmō mōnō ayō guiquēnē, Edonque acæimpa, ante bee ogadāmaī cæmompā.

Incæte, Adoyonque bacæimpa, ante mōnō baō wayō wayō badōninque Wængongui, Wii waëmongā, ante mōnō wæyō ante pōnēninque, Mǎniñō botō godō-

menque waa abopa, ante badongacāimpa. ²⁵ Īninqe, Minitō baoncoo nāēmæ piināmaī incæminimpa, ante cædinque Wængongui mōnō baō adoyonque badongacāimpa. Wæætē mīnitō nāmā baoncoo incæ nāēmæ waadete waa cæcæminimpa, āninqe Wængongui tōmāñō waa acampa. ²⁶ Īninqe mōnō baō adoyomonque nantate wæyōmō tōmāo wootæ wootæ nantate wæmompā. Ayæ wæætē adoyomonque adinque, Waëmō impa, ānāni ēñente wædinque tōmāo watapæ tomompa.

²⁷ Mīnitō iñōmō, Wayō wayō ēñamō incæ adoyonque ēñamompa, ante do pōnēninque, Mōnō adobaī nānēnē nānēnē ingaimō inte ñōwo wæætē Codito nempo quēwēninque adocabomō imompa, ante pōnencæminimpa. ²⁸ Īninqe Codito ingante godongāmæ mōnō pōnencabo imō adinque Wængongui angā ēñēninque iimaī cæmompā. Yæcadomōni imōni iñōmō Codito nānō da godongaimōni imōnīpa. Gao wæi iñāni iñōmō Wængongui beyæ nē apænedāni iñānīpa. Ayæ tæcæguedēnāni iñāni iñōmō nē odōmonte apænedāni iñānīpa. Wæænōmenque iñāni iñōmō tæi piñænte entawente nē nanguī cædāni iñānīpa. Yæmiñæ gao æidinque iñāni iñōmō Wængongui Ōnōwoca tōnō äawocaque bai ewocadinque iimaī cædānīpa. Pancadāniya, Wēnæ wēnæ iñāni waa bacædānimpa, ante nē waa cædāni iñānīpa. Pancadāniya wadāni beyæ nē waa cædāni iñānīpa. Pancadāniya nē ānāni iñōnāni inte awēnēidi iñānīpa. Ayæ yæmiñæ pōni iñāni iñōmō wadāni nāni tede bai nē tededāni iñānīpa.

²⁹ Mǎnōmaī imō incæte edæ Codito nānō nē da godongaimō dicæ tōmāmō imongaa. Ayæ Wængongui beyæ nē apæneimō dicæ tōmāmō imongaa. Nē odōmōnōmō dicæ tōmāmō imongaa. Nē tæi piñænte entawente nanguī cædōmō dicæ tōmāmō imongaa. ³⁰ Ayæ Wængongui Awēnē pōnō cæcā incæte wēnæ wēnæ iñāni nāni waa baquinque ante dicæ tōmāmō nē waa cæmongaa. Edæ wadāni nāni tede bai dicæ tōmāmō tedemongaa. Wacā mǎnōmaī wadāni nāni tede bai tedecā ēñēninque tōmāmō dicæ mōnō tededō adodō edonque apænemongaa. ³¹ Incæte mīnitō Wængongui ingante, Bitō Ōnōwoca pōnō cæcā ate mōnitō eyepæ inte ate yæcado ongōnāni nāni cæi bai adobaī cæcæte ante nanguī wæmōnīpa, ante apænedinque nanguī cædāni.

Mōnō waadete pōnente cæcæimpa, ante

Ñōwo iñōmō botō, Æbānō godōmenque waa pōni cæquīi, ante yewæmonte odōmōmo aedāni.

13 Botō waodāni nāni tede bai tedebopa, āmīnitawo. Wængongui anquedoidi nāni tede bai tedebopa, ante tomīnitawo. Īñæmpa mōnō wadāni iñānite waadedāmaī inte tedemō ininque ampoincade ōnonque ampōi bai imaimpa. Waadedāmaī inte tedemō ininque adoyōmō pōnō wo pōnō wo pōnō

wæcainta bai mönō adobai önonque tedewēmō imai-mompa.

² Wængongui Önōwoca pönongä äninque botō tö-mengä beyæ nē apænebo imopa, ante tomīnitawo. Waodāni nāni wē wodonte eñengainō tömānō ante edonque pōni ate eñēmopa, ante tomīnitawo. Waodāni nāni nanguī eñēnō ante adinque tömānō ante eñēmopa, ante tomīnitawo. Edæ nē wede pönēmīni inte mīnitō ānanquidi incæ ämīni eñente cabænte gotawo. Īñæmpa mäninō tömānō waa pōni cæmō incæ mönō wadāni ĩnānite waadedāmai inte cæmō ĩninque wæætē önömonque edæ mönō babaimpa.

³ Ömæpodāni ĩnānite botō mäincoo tömää nēnem-pote godömopa, ante tomīnitawo. Wængongui beyæ ante cæyömote wadāni botō baö botō eñayō incæ iya tancæ cædāni ate wædinque botō piyænē cæbaimopa, ante mīnitō, Waa cæbopa, ante tomīnitawo. Īñæmpa māniī tömää waa cædinque mönō waadedāmai inte cæmō ĩninque mönō waa cædō beyæ äñāmai imai-mompa.

⁴ Nē waadete pönengä ĩñömō tömengä piināmai inte edæ piyænē cædinque godō waadete cæcampa. Wadāni gomonga cædinque godömenque nanguī äñāni adinque nē waadecä wæætē waadete pönēn-ique piinte wædāmai inte piyænē cæcampa. Nämä nānō cædinō ante pönēninque nē waadete pönengä ĩñömō, Botō gomonga cæbopa, ante tededāmai ingampa. Tömēmoque waēmō imopa, ante nämä waa adāmai ingampa. ⁵ Wacä tæcæ cæyongante nē waadete pönengä ĩñömō, Täno cæbote, ante wææ cædāmai ingampa. Nämä nānō äñinēnō ante cædāmai inte tömengä wadāni beyænque cæcampa. Wæætē wīi ĩñontobæ ænguī bacampa. Wadāni wēnæ wēnæ cædāni ate wædinque tömengä nē waadecä ĩnongä inte wæætē piyænē cæcampa.

⁶ ĩninque, Wacä wēnæ wēnæ cæcampa, ante ted-edāni eñente wædinque nē waadete pönengä ĩñömō mäninō ante todāmai ingampa. Wæætē, Wacä nöingä cæcampa, ante tededāni eñēninque tömengä watapæ pōni tocampa. ⁷ Æbämē cædāni incæ nē waadete pönengä ĩñömō piyænē cædinque tömānāni ĩnānite wææ gompocampa. Wæætē, Waa cædānīpa, ānāni eñēninque tömengä, Nāwangä impa, ante do eñengampa. Æbämē ba incæte tömengä, Ayæ ate watapæ bacæimpa, ante cōwē pönēninque wæntædāmai inte ee cæcampa.

⁸ Mönō waadete pönēmāmo ĩñömō cōwē dæ badāmai ingæimpa. Wæætē Wængongui ĩncayæ ate, Idæwaa, angä ĩninque inguipoga tömengä beyæ mönō apænedō guiquēnē edæ dæ angæimpa. Wadāni nāni tede bai mönō tededō incæ pæ wēñecæimpa. Inguipoga nanguī adinque mönō eñēnō ante Wængongui, Idæwaa, ancæcäimpa. ⁹ Nōwo mönō eñēnō ĩñömō pancaa eñēninque pancaa wæætē oda cæ-mompa. Wængongui beyæ mönō apænedō ĩñömō

pancaa apænedinque mäninque apænemompa.

¹⁰ ĩninque bayedē guiquēnē Wængongui nānō apænedō ædæmō eñēninque mönō nöingä pōni odö-monte apænecæmōimpa. Oda cæte mönō eñēnō ante, Idæwaa, äninque Wængongui māniñedē edæ mönō wīi eyepæ apænete wædō ante, Idæwaa, ancæcäimpa.

¹¹ Botō ĩñömō wēñæmoyedē wēñængä nānō tede bai tededinque wēñængä nānō ocāi eñēnō bai eñengāimo inte wēñængä, Īmai impa, ante nānō pönēnō bai botō māniñedē adobai pönengaboimpa. Nōwo guiquēnē picæmo badinque wēñæmoyedē botō cæ-gainō ante ñimpo cæbopa. ¹² Awocawænta wēmō ate bai cædinque mönō ñōwo Wængongui Önōwoca nānō odömönō ante edæ wīi edonque amompa. Ayæ ate guiquēnē mönō awincadō awinca edonque pōni acæimpa. Botō ñōwo pancaa adinque oda cæte eñē-mo imopa. Ayæ ate guiquēnē Wængongui pönō odö-mongä adinque tömengä botō imote edonque pōni acā bai botō adobai tömää eyepæ pōni acæboimpa.

¹³ ĩninque mönō entawēnoncoo ante adinque mēnonque go adodonque mänimpodonque ayæ on-gompa. Mönō wede pönēnō ante ædæmō entawengæimpa. Watapæ bacæimpa, ante mönō pönēnō ante ædæmō entawengæimpa. Mönō waadete pönēnō ante ædæmō entawengæimpa. ĩninque mänimpodonque ayæ ongō incæte mönō waadete pönēnō ĩñömō edæ ñænænō pōni ĩ ĩninque mönō mäninō ante täno ædæmō entawengæimpa.

Wadāni nāni tede bai æbānō tedequīi, ante

14 ĩninque mīnitō, Nē waadete pönēmō bacæimpa, ante mäninonque ante pogodo gote bai nanguī cædāni. Ayæ adobai, Wængongui Önōwoca mönō imonte nānō pönönō bai mönō eyepæ ewocadinque cæcæimpa, ante nanguī äñinente wædāni. Mäninō Wængongui Önōwoca nānō pönönoncoo ate adinque mīnitō, Wængongui beyæ nē apænemō mönō täno adodonque ante bacæimpa, ante godömenque äñinente wædinque cædāni. ² Edæ wadāni nāni tede bai æcānō tededā tömengä wīi waodāni ĩnānite apænecampa. Wængonguinque ingante apænecampa. Edæ tömengä önöwoque tedecä ĩninque tö-mengä ingante Wængongui æbānō awēmō apænecää, ante ædō cæte eñenguināni. ³ Wængongui beyæ nē apænecä guiquēnē waodāni ĩnānite waadete pönēninque ĩmai cæcæte ante apænecä eñēñānīpa. Mīnitō tæi piñämīni mīni entawenguinque wede pönencæmīnīmpa, ante apænecampa. Ayæ, Wæwente quēwēmīni incæ mīnitō wampo bawēnente tæi piñænte cōwē cæcæmīnīmpa, ante tömengä Wængongui beyæ ante pönō apænecampa. ⁴ Wadāni nāni tede bai nē tedecä guiquēnē, Tömēmo tæi piñæmo botō entawenguinque ante nanguī eñencæboimpa, ante nämä beyænque ante tedecampa. Wængongui

beyæ nè apæ necä guiquenê Codito ingante nãni godongãmæ pønencabo beyæ ante apænedinque, Minitö tæi piñænte mĩni entawenguinque êñencæmĩn-impä, ante apæ necampa.

⁵ Ìninqe mĩnitö tömãmĩni wadãni nãni tede bai apænemĩni adinque botö wædænque tobaimopa. Wæætê tömãmĩni Wængonguĩ beyæ apænemĩni adinque botö godömenque watapæ tobaimopa. Wængonguĩ beyæ nè apæ necä iñömö ñænængä iñongä wacä tededö nè tedecä guiquenê wædangä ingampa. Incæte, Codito ingante mĩni godongãmæ pønencabo tæi piñænte entawencæmĩnimpä, ante cædinque tömengä wacä tededö tedete ate, Ìimaĩ ante tedetabopa, ante mĩnitö tededö adodö ante edonque apæ necä ìninqe tömengä adobai ñænængä ìnongä ìmaingampa. ⁶ Ìñänãni êñeedãni. Wængonguĩ nanö wê wodönö incæ tömengä nanö nõ êñenö incæ tömengä nanö nõ odömönö incæ ante botö mĩnitö wecä pöninqe odömonte apænebo êñeninqe mĩnitö godömenque pönemaĩmĩnipa. Wængonguĩ ìimaĩ cæcæcäimpä, ante apænebo êñeninqe mĩnitö guĩñente wædinque waa cæbaimĩnipa. Wæætê mĩnitö wecä pöninqe botö wadãni nãni tedebai tedete apænebo bai mĩnitö ædö cæte godömenque nè pönemĩni baquênemĩnii.

⁷ Edæ gobæ ongonte aa pedinqe önonque ante pedãni êñeninqe mönö wæætê, Ædemê ante pedãnipa, ante ædö cæte êñenguĩ. Nê ampoinca ampodãni adobai ämotamĩni ìnãmaĩ önonquedö ante ampodãni êñeninqe mönö, Ædemê ante ampodãnipa, ante ædö cæte êñenguĩ. ⁸ Ayæ tontado adobai, Wæætedö wæætê cæcæimpä, ante todompeta nãni ancadeca we ööninqe idiquibæ we öongä ìninqe wadãni, Æbãmê cæcæte ante we öongä, ante wædinque oda cæte ee ongonte wæætedö wæætê cædãmaĩ ìmaĩnãnipa.

⁹ Ayæ mĩni cabo adobai wii edonque apænemĩni êñeninqe wadãni, Æbãmê ante tedecä, ante wædinque oda cæte wæbainãnipa. Woboyæ mãmoque iñæmpa tedewemaĩmĩnipa.

¹⁰ Waodãni inguipoga tömão quewêninqe nanguĩ nãni tededoncoo tededãnipa. Nãwangä impä. Incæte wadãni nãni tededö wadãni nãni tededö tömää tedequinö ì ìninqe adodeque incæ önonque tedete ìnãmaĩ impä. ¹¹ Ìninqe wacä apæ necä êñeninqe botö, Æbãnö ante tedecä, ante êñenãmaĩ ìmo adinque tömengä wæætê, Wabi inte wii êñemipa, ancædongäimpä. Tömengä ingante botö adobai, Wabi inte botö tededö wii tedebipa, ante ancædömoimpä. ¹² Ìninqe mĩnitö, Wængonguĩ Önöwoca pönö cæcä æninqe mönö eyepæ ewocadinque cæcæimpä, ämĩnitawo. Mãnömainö æninqe mĩnitö, Wængonguĩ Önöwoca pönö cæcä ænte ewocadinque cædömo inte mönö Codito ingante mönö godongãmæ pønencabo godömenque tæi piñænte entawengæimpä, ante pönêninqe mĩnitö, Mãnĩnonque ante botö ewocate

cæquinö ante pönongä æncæboimpä, ante täno æinente cæedãni.

¹³ Mãnömaĩ beyæ wadãni nãni tede bai nè tedemĩni iñömö mĩnitö tönĩñadãni adobai êñencædãnimpä, ante cædinque Wængonguĩ ingante ìimaĩ ante ædãni. Wængonguĩ êñemi. Wadãni nãni tede bai do tededinque botö æbãnö ante tedetawoo, ante bitö odömonte apænebi êñemoe. Mãnömainö ante apænebi êñeninqe botö wæætê mönitö tededö adodö ante edonque apænebo êñeninqe mĩnitö Wængonguĩ ingante apænete cæedãni. ¹⁴ Wadãni nãni tede bai tededinque Wængonguĩ ingante apænebo inte botö önöwocaque pönente apænedinque ocãi ömædæcabo bai inte apænebaĩmopa.

¹⁵ Mãnömaĩ impä, ante adinque æbãnö cæquimoo. Edæ önöwoca pönente apænedinque botö ocãi adobai êñente pönêninqe Wængonguĩ ingante apæ necæboimpä. Ayæ Wængonguĩ ingante waa pönĩ apæ necæte ante önöwoca pönente ämotamĩni æninqe adobai ocãi êñente pönêninqe ämotamĩni ancæboimpä. ¹⁶ Bitö, Wængonguĩ ingante waa pönĩ cæcampa, ante önöwocaque pönêninqe apænebitawoo. Ìñæmpa Wængonguĩ ingante waa ate pönêninqe önöwocaque pönente apænebi êñeninqe wacä nè önonganque ingä guiquenê, Bitö æbãnö apænebi, ante êñenãmaĩ inte, Ædö cæte Ao anguimoo, ante wæbaingampa. ¹⁷ Bitö waa ate pönêninqe önöwocaque waa apænebi êñeninqe tömengä wæætê, Bitö æbãnö ancæte ante tedebii, ante êñenãmaĩ inte ædö cæte godömenque tæi piñænte entawenguingää.

¹⁸ Botö iñömö, Minitö wadãni nãni tede bai wædænque tedeyömĩni botö godömenque nanguĩ tedebopa, ante Wængonguĩ ingante waa ate pönêninqe apænebopa. ¹⁹ Incæte Codito ingante mönö pønencabo tönö godongãmæ pöninqe botö wadãni nãni tede bai tæne tincö miido ganca tedequĩ incæ wii tededinque wæætê, Wadãni êñencædãnimpä, ante mënea pönĩ edonque apænedinque waa tobaimopa.

²⁰ Ìñänãni êñeedãni. Tæcæ êñadãni iñömö wænæ wænæ mönö cæpãmo ante êñenãmaĩ ìnãnipa. Minitö adobai mãnĩnö wænæ wænæ mönö cæpãmo ante êñenãmaĩ inte bai pönëedãni. Wæætê ocãi mönö pönênö guiquenê mĩnitö mãnĩnö ante wêñænãnique wædænque nãni encadö bai wii pönêninqe wæætê picænãni nãni nanguĩ encadö bai adobai nanguĩ encate pönëedãni. ²¹ Dodãni mönö Awênê beyæ ante wææ æninqe ìimaĩ ante yewæmongadãnimpä. “Wadãni nãni tede bai nè tededãni ìnãnite botö ämo êñeninqe tömënãni wæætê botö quinãni ìnãnite apæ necædãnimpä. Incæte ìinãni guiquenê botö ìmote cöwê êñenãmaĩ inguinãni awædö, ante mönö Awênê angampa,” ante yewæmongatimpä.

²² Ìninqe, Wadãni nãni tede bai tedemĩni êñeninqe nè pönênãni wædãmaĩ iñönãni nè pönênãmaĩ ìnãni guiquenê mãnömaĩ tedemĩni êñeninqe guĩñente wæcædãnimpä, ante cædinque Wængonguĩ Önöwoca

pönö cægacäimpa. Wæætē Wængonguī beyæ ante edonque apænemīni eñēninque nē pönēnāmaī ināni wädāmaī iñōnāni nē pönēnāni guiquēnē do eñēncädānīmpa, ante cædinque Wængonguī Önöwoca pönö cægacäimpa. ²³ Codito ingante mīni pönencabo godongämæ pöninque tömāmīni wadāni nāni tede bai wadāni nāni tede bai tedemīni adinque ayæ pönāni guiquēnē nē eñēnāmaī ināni incæ nē pönēnāmaī ināni incæ æbānō anguīnānīi. Mänömaīnonque tedemīni eñēninque tömēnāni wæætē, Mīnitō ömædæcamīni inte önonque tedewēmīnīpa, ante wæbainānīpa.

²⁴ Tömāmīni wæætē Wængonguī beyæ edonque apæneyōmīni nē pönēnāmaī ingā incæ nē eñēnāmaī ingā incæ ponte eñēninque tömāmīni mīni apænedō beyæ tömengä, Botō wēnæ wēnæ cætabopa, ante wæbaingampa. Ayæ Wængonguī beyæ ämīni eñēnte wædinque tömengä, Botō nāwangä wēnæ wēnæ cædōmo inte wentamō mongænte awædō, ante nāmā apænte ämaingampa. ²⁵ Ayæ tömengä mīmōno nānō wentamō wē wodōnincoo da tadonte ate bai edonque ate wædinque tömengä ædæ wæænte guidōmēmæ ñongæninque Wængonguī ingante, Bitō adobique nē waa cæbi imīpa, ante waa apænebaingampa. Ayæ mīnitō imīnite, Nāwangä Wængonguī Önöwoca tönö äawocaque bai ewocamīnīpa, ante apænebaingampa.

Quiēmē cæmīni incæ nöingä pönente ædæmō cæedāni

²⁶ Mänömaī i inique iñānāni, mönō æbānō cæquīi. Wængonguī Önöwoca pönö cæcä æninque eyepæ inte mīnitō tömāmīni godongämæ pöninque iīmaī cæmīni incæmīnīmpa. Adocanque ämotamīni adodeque angä ingampa. Wacä odōmoncæte ante adodeque apæneccä ingampa. Wacä ingante Wængonguī edonque odōmonte apæneccä eñēningä inte tömengä adodō ante adodeque ante odōmonte apæneccä ingampa. Wacä guiquēnē wadāni nāni tede bai adodeque tedecä ingampa. Tömengä æbānō ante tedecää, ante wacä do eñēninque mīnitō tededō wæætē edonque apæneccä ingampa. Mänömaī wade wade ante nē apænemīni inte mīnitō tömāmīni, Godongämæ tæi pīñænte entawengæimpa, ante iīmaī cæte tedecæmīnīpa. ²⁷ Wadāni nāni tede bai tedeyongä wacä adotedæ wææ tededāmaī incæcäimpa. Māningä iinque tedecä ate wacä tedecæcäimpa. Ayæ wæætē wacä, Tedecæboimpa, angä Ao ämīni tedecä ate idæwaa. Mänimpodānique tedete ñine cædāni adinque wacä eñēninque, Æbānō ante tededānīi, ante mīnitō tededō edonque apæneccä eñēncæmīnīmpa. ²⁸ Codito ingante mīni pönencabo weca nē eñēnte adodō apænequēnengä dæ angä iinque edæ wadāni nāni tede bai nē tedeinente wæcä iñōmō wæætē ee adinque tededāmaī inte pæ wēenecæcäimpa. Tömengä nāmā incæ

önöwēnenque tedete Wængonguī ingante tedecæcäimpa.

²⁹ Wængonguī beyæ nē apænedāni adobaī mengäa pönī apænedāni ate idæwaa. Mänimpodānique apænedāni eñēninque mīnitō, Nö ante apænedānīi, idiquibæ ante apænedānīi, ante apænte ante eñēncæmīnīmpa. ³⁰ Ayæ adocanque tæcæ apænee göñongä wacä nē eñēē congä ingante Wængonguī Önöwoca iñontobæ apæneccä eñēninque tömengä, Botō apæneccæboimpa, angä eñēninque nē apænedingä wæætē apocænē edæ äamonca eñēē concæcäimpa. ³¹ Edæ Wængonguī beyæ apænedinque adocanque täno apænete ñine cæcä ate wæætē wacä wæætē wacä apænete ñine cæcæcäimpa. Mänömaī cædinque mīnitō godongämæ eñēnte badinque wampo bawēnente ongoncæmīnīmpa. ³² Wængonguī beyæ nē apænedāni iñōmō tömēnāni nāmā önöwoca wææ äninque önöwēnenque wädāmaī inte ocāi pönente apænedānīpa. ³³ Edæ Wængonguī incæ nē gänē pönēnongä inte Yæ yæ wapiticæ godō tededāmaī ingampa cæmīnīi.

Wængonguī quīnāni Codito ingante nāni pönencabo tömānāni wayōmō nāni cabo wayōmō nāni cabo godongämæ pöninque nāni cæi bai cædinque, ³⁴ mīnitō adobaī Codito ingante mīni pönencabo godongämæ pöñōmīni onquiyænāni inānite ämīni tededāmaī incædānīmpa. Edæ, Apocænē eñēmæwedāni, ante Möitee wodi nānō wææ angāi bai cædinque onquiyænāni wæætedō wæætē änāmaī inte onguīñænāni nāni änonque eñēninque edæ eñēē concædānīmpa. ³⁵ Æbānō ante apænedānīi, ante eñēncæte ante wædinque onquiyængä oncōnē gote ate angä eñēninque tömengä nānōogængä wæætē adodō apæneccä eñēncæcäimpa. Edæ Codito ingante mīni pönencabo godongämæ pöñōmīni onquiyængä iñōmō, Guīñēnete awædō, äninque ee tededāmaī incæcäimpa.

³⁶ Iñæmpa, Wængonguī nānō angāinō ante mīnitō adomīnique dicæ mä pönēninque odōmōmīnitawogaa. Wadāni eñēnāmaī iñōnānite mīnitō dicæ adomīnique Wængonguī nānō apænedō ante eñēmīnitawogaa. ³⁷ Bitō, Wængonguī beyæ nē apænebo imopa, ämitawo. Wængonguī Önöwoca pönö cæcä æninque botō eyepæ ewocadinque nē nanguī cæbo imopa, ämitawo. Mänömaī ewocabi inte do eñēmi iinque bitō, Mönö Awēnē nānō wææ angāinō ante Pabodo mānīnonque ante yewæmongampa, ante, Nāwangä impa, ante apænebaīmīpa. ³⁸ Wæætē mānīnō ante æcānō eñēnāmaī ina tömengä ingante wæætē mönō eñēnāmaī ingæimpa.

³⁹ Iñānāni, Mänömaī impa, ante pönēninque mīnitō, Wængonguī beyæ apæneccæiimpā, ante cæcæte ante cōwē nanguī cæedāni. Ayæ, Pancadāniya wadāni nāni tede bai apænedānīpa, ante adinque mīnitō Baa änāmaī iedāni. ⁴⁰ Incæte quīēmē cæmīni incæ mīni pönēn-

cabo mīni godongāmæ watapæ quëwenguinque ante nöingä pönente ædæmō cæedäni.

Codito ñäni ömæmongacäimpa, ante

15 Nöwo botö tönīñamīni eñeedäni. Codito ingant-edö ante botö do watapæ apænebo eñëinque mīnitö mänineque ante Ao ante wede pönëinque edæ tæi ongömīnitapa. Nöwo guiquenë mīnitö, Mänine ante æbänö intawoo, ante oda cædämaī incæmīnimpā, ante botö adodö ante ædæmō odömōnte yewæmōmoī aedäni. ² Mänine ante watapæ apænebo eñëinque edæ mīnitö adode ante wede pönëinque tæi ongömīni inte edæ mänine beyænque quëwë-māiminipa. Wæætë mänine botö watapæ apænedö ante æmæ pönëmīni inique mīni pönënimämo incæ önomämoque pönī babaimpa.

³ Edæ mönö Codito tömengä nänö pönö cægäinö ante botö eñenö ante botö doyedë, Mänine ante mönö täno pönengäimpa, ante pönö apænebo eñëmīnitapa. Nöwo wæætë, Eñencæmīnimpā, ante botö adode ante yewæmōmo acæmīnimpā. Wængonguī angä eñente nāni yewæmongainö bai iinque cædinque mönö Codito iñömö wënæ wënæ mönö cægäinö ante teemë mongænte wæætë wængacäimpa, ante impā.

⁴ Ayæ, Wængä ate tömengä baö inī ö ænte mäo da-ga wengadänimpā. Ayæ Wængonguī angä eñente nāni yewæmongainö bai cædinque Codito meönaa go adoönæque iñonte do ñäni ömæmōnte miingä quëwengacäimpa, ante mänine ante impā. ⁵ Ayæ ñäni ömæmōnte quëwënongä inte tömengä dobæ Pegodo weca ponte a ongongä acantapa. Ayæ ate tömengä nänö nē emīñængainäni, Dote, nāni änönäni weca dobæ ponte a ongongä adänitapa. ⁶ Ayæ ate mönö tönīñadäni quiniendo ganca ayæ godömenque nanguī inäni godongāmæ ongöñönäni tömengä tömënäni weca do ponte edæ a ongongä adotedæ agadänimpā. Iñäni iñömö pancadäniya ñöwo do wængadänimpā. Pancadäniya nanguī inäni nē agäinäni incæ ayæ mīinäni quëwënanipa. ⁷ Mäninäni adäni ate Itota wæætë Tantiago weca a ongongä agacäimpa. Ayæ ate tömengä nänö nē da godongainäni weca adocä Itota ponte a ongongä agadänimpā. Itota mänömaī cægacäimpa, ante botö, Mänine täno pönengäimpa, ante yewæmōmopa.

⁸ Botö guiquenë nē wæmpodingä bai inte wæyö-mote tömengä ñöwo pönī botö weca a ongongä atabopa. ⁹ Edæ Codito tömengä nänö nē da godongäimo imo incæ botö wadäni tömengä nänö nē da godongainäni bai wīi adobaī imopa. Edæ Itota ingante godongāmæ nāni pönencabo inänite nē togænte pangäimo inte botö wædämo pönī imopa. ¹⁰ Edæ æbämë imo incæte Wængonguī waadete pönö cæcä beyænque botö mänömaī imopa. Edæ tömengä nänö pönö cædö ante botö wīi önonque cæcæte ante æ-

moimpa. Wæætë wadäni wædænque cæyönäni tö-mengä waadete pönö cæcä æninqe botö godö-menque nanguī cætabopa. Incæte botö dicæ tömë-moque adoboque cæbogaa. Wæætë Wængonguī nänö waadete pönö cædö ænimo inte botö tömengä tönö cædinque nanguī cæbo imopa. ¹¹ Iñinque botö apænebo incæ tömënäni apænedäni incæ mönö Codi-to tömengä nänö pönö cægäinonque ante tömämöni apænemönipa. Mänineque ante apænemöni eñëin-que mīnitö mänineque ante pönëmīnitapa.

Do wængainäni incæ ñäni ömæmoncædänimpā, ante

¹² Iñinque, Codito do ñäni ömæmongacäimpa, ante apænemöni eñëmīni incæte pancamīniya, Nē wængäinäni dicæ ñäni ömæmönäniyaa, ante ædö cæte änewëminii. ¹³ Iñæmpā, Cöwë ñäni ömæmönämaī inäni bai mönö Codito incæ adobaī ñäni ömæmönä-maī incædongäimpa. ¹⁴ Ayæ Codito ñäni ömæmönä-maī ingä bai tömengä waa pönī nänö pönö cægäinö ante quinante apænequënëmönii. Edæ önonque pönī bacædönimpā. Ayæ önonquedö ante apænemöni bai mīnitö mänine ante pönëmīni incæ ædö cæte quëwen-guënëminii. ¹⁵ Mönitö godömenque Wængonguī in-gante ante apænedinque, Codito ingante Wængonguī incæ angä ñäni ömæmongacäimpa, ante apæne-tamönipa. Iñinque, Nē wængäinäni cöwë ñäni ömæmönämaī inänipa, ante mīni änewënö iñömö näwangä i bai mönitö Wængonguī nänö cægäinö ante babæ wapiticæ ante edæ apænecædömönimpā. Edæ, Cöwë ñäni ömæmönämaī inänipa, ante mīni änewënö näwangä i bai Wængonguī, Ñäni ömæmoe, ante ædö cæte anguënengä.

¹⁶ Iñæmpā, Ñäni ömæmönämaī inänipa, ante mīni änewënö näwangä i bai Codito incæ adobaī ñäni ömæmönämaī incægacäimpa. ¹⁷ Ayæ Codito ñäni ömæmönämaī ingä bai mīnitö mīni wede pönënö incæ önonque pönī pönente incædönimpā. Iñinque wen-tamö mīni mongænö ædö cæte ñä mënön-gaquënëminii. Mīni wënæ wënæ cædinö beyæ wen-tamö mongænte wæcædöminimpā. ¹⁸ Mäninö ante mīni änewënö näwangä i bai Codito nempo quëwën-inque do wængäinäni incæ do mempoga wæninqe ædö cæte quëwenguënënanii. Quëwënamäi incædönänimpā. ¹⁹ Codito pönö ængä beyænque mönö adopoque wæninqe wæætë wænämäi quëwengäim-pa, ante mönö inguipogaque pönëinque wæmo bai wadäni wædænque wæwëñönäni mönö godömenque nanguī wæwenguënë incædönimpā.

²⁰ Incæte Codito dobæ ñäni ömæmongacäi apa änewëminii. Edæ waodäni tänomö amīñayonte tä pedäni bai cædinque Wængonguī adobaī, Do wængäinäni inänite ämo ñäni ömæmoncædänimpā, ante cæcæte ante cædinque Codito Tänocä ingante do angä eñëinque ñäni ömæmongacäimpa. Näwangä impā, ante ämo eñëmäimīnipa. ²¹ Edæ waocä incæ

adocanque eñenāmaī cæcā beyænque mōnō wænguimāmo pongatimpa. Ayæ nē wænguēnēmō inte wæyōmonte Nōwocā Waocā eñagaingā inte wæninque ñāni ōmæmongā beyænque mōnō ñāni ōmæmonte quēwenguimāmo adobaī pongatimpa. ²² Edæ mæmæ Adäo wodi tōmengā tōnō tōmāmō godongāmæ nē wænguēnēmō bagaimō inte mōnō tōmāmō adobaī Codito tōnō godongāmæ nē ñāni ōmæmonguimō bagamōimpa. ²³ Incæte to amiñayedē tānomō nāni tā pedōmō baī inongā inte mōnō Codito adobaī Tānocā inongā inte edæ tāno ñāni ōmæmongacāimpa. Codito nempo nē quēwēnōmō guiquēnē mōnō ayæmō inōmō inte edæ tōmengā nānō ponguīōnæ iinque ba ate mōnō māniñedē ate nē ñāni ōmæmonguimō imompa.

²⁴ Māniñedē ate inguipoga awēnē odeyēidi nempo ongoncoo incæ Codito tōmancoo ō ænte ōmæe ewencæcāimpa. Ñænænāni nāni ānōmāmo adobaī tōmāmāmo ōmæe ewencæcāimpa. Tæi piñænāni nāni nanguī cædoncoo incæ Codito adocā incæ tōmancoo wido cæcæcāimpa. Ayæ adocā nē Awēnē Odeye inongā inte tōmengā nempo ongoncoo wæætē edæ Mæmpo Wængonguī nempo edæ pædæ godongā æninque Mæmpo Wængonguinque tōmenganque adocanque Awēnē Odeye inongā incæcāimpa. Māniñedē ate edæ ñowo mōnō quēwēmāmo iñōmō edæ iinque baquinō anguēnē. ²⁵ Incæte Wængonguī Codito ingante, Bitō imite nē piinte cægāināni tōmānāni inānite mō gongæncæbiimpa, ante cædinque tōmengā ōnōwa gāānē nānō wææntodonganca edæ adocā Codito incæ māniñō nānō iinque cægānca nē Awēnē inongā ingampa.

²⁶ Ayæ tōmengā ingante nē piinte cædāni inānite æmæwo bæ tacā adinque adoque pōni mōnō wænguimāmo incæ ayæ ongō adinque Wængonguī, Mānimāmo dæ bacæimpa, ante māo ōmæe ewencæcāimpa. ²⁷ Tōmengā nempo Wængonguī tōmancoo pædæ godongā æninque tōmengā nē Awēnē bacæcāimpa, ante do yewæmongatimpa. Mānōmainō ante yewæmonte ongō incæte Wængonguī nē pædæ godōnongā inte ædō cæte, Nāmā pædæ godōmopa, anguingāā, ante edonque acæimpa. ²⁸ Ayæ ate Wængonguī Wengā incæ, Mæmpo Wængonguī botō nempo tōmancoo nē pædæ pōnongā inte tōmengā adocanque pōni Tæiyæ Awēnē badinque tōmenganque tōmancoo enempocæcāimpa, ante cæcæcāimpa. Mānōmaī cæte ate tōmengā adobaī Mæmpo Wængonguī nempo quēwēninque Mæmpo nānō ānonque ante eñente cæcæcāimpa.

²⁹ Pancadāniya edæ, Do wængāināni beyænque cæmōnīpa, ante cædinque tōmēnāni beyæ æpænē guidānīpa. Iinque, Ñāni ōmæmōnāmaī ingæiimpa, ante mini ānewēnō nāwangā ī baī tōmēnāni æbānō cæquēnēnāni inānī. Edæ, Ñāni ōmæmōnāmaī ingæiimpa, ante nāwangā ī baī edæ tōmēnāni nē wængāināni beyæ quīnante æpænē guiquēnēnānī. ³⁰ Ayæ

mīni ānewēnō nāwangā ī baī mōnitō iñōmō quīnante mōni wantæ iñō wantæ iñō wodo wænguīnō ante wæquēnēmōnī. ³¹ Botō iimō iñō iimō iñō do wæwocabo inōmo imopa, ante nāwangā āmopa. Botō mōnō Awēnē Itota Codito nempo quēwēninque mīnitō imīnite ante pōnēninque watapæ tobopa, ante nāwangā antawoo. Edæ botō tōniñamīni iñōmīnite botō māniñō ante nāwangā ānimo inte, Wæwocabo imopa, ante adobaī, Nāwangā impa, ante āmo eñēmaimīnīpa. ³² Waomō mōnō æiñēnō æncæte ante botō epetoidi babæidi baī ināni tōnō guēa wæætedō wæætē cæbo baī ōnonque cæte incædōnīpa. Edæ, Do wængāināni ñāni ōmæmōnāmaī incædānīpa, ante nāwangā ī baī botō, “Iimō ate mōnō æmæwo wænguinque ante cænte bete tocæiimpa,” ante nāni ānewēnō baī ante ee quēwēncædōmoimpa.

³³ Iñæmpa mānōmainō ante tedewēnāni eñēninque mīnitō wæætē oda cædāmaī imæwedāni. Edæ do yewæmōninque, “Wiwa cædāni tōnō guēa cædinque bitō adobaī wapiticæ quēwenguinque godongāmæ cæbīpa.” ³⁴ Ante wææ ānāni eñēdāni. Edæ, mīnitō wēnæ wēnæ cæmīni adinque Wængonguī ingante ante eñēnāmaī ināni iñōmō oda cæbainānīpa. Mānōmaī beyæ mīnitō guingo imonte wæquēnēmīni inōmīni inte nō cæte quēwēninque edæ wēnæ wēnæ cædāmaī iedāni.

Do wængāināni iimāi ñāni ōmæmoncædānīpa, ante

³⁵ Bitō, Do wængāināni æbānō cæte ñāni ōmæmonguīnānī, ante āmitawo. Ayæ, Ñāni ōmæmōninque mōnō baō quīnō baī eñate ponguimōō, ante eñencæte ante wæbitawo. ³⁶ Iñæmpa ōnonquedō ante wæbi awædō. Edæ waocā tōmēmō quiyacā ate yabæque ñōmāate ate tā bocate pædīmō baī mōnō baō adobaī inte ñōmængæiimpa. ³⁷ Iñæmpa todigo incæ wawæ incæ bitō, Tā bocate pæcæiimpa, ante cædinque do pædiwæ tōmēwæ ænāmaī inte tōmēmonque ænte godō quiyabi ate tā bocate pæpa. ³⁸ Incæte, Tōmēwæ æbānō iwæ pæquiwæ, ante nāmā nānō angāinō baī cædinque Wængonguinque pōnō badongā ate tā bocate pæpa. Wamō tā bocate pædinque æbānō incaquīi, wamō æbānō incaquīi, ante do eñengaingā inte Wængonguī pōnō badongā ate wainca wainca incapa.

³⁹ Tōmāñō baō wīi adoyō baī eñompa. Mōnō waomō baō wayō eñamompa. Ōōingāidi baō wayō eñadānīpa. Ayamōidi baō wayō eñadānīpa. Gæyæidi baō wayō eñadānīpa. ⁴⁰ Ayæ ōnædē quēwēnāni wayō mongæñōnāni inguipoga quēwēmō iñōmō wayō eñamompa. Iinque ōnædē quēwēnāni waa nāni eñadō wayō iñonte inguipoga quēwēmō waa pōni mōnō eñayō guiquēnē wīi adobaī eñamō imompa. ⁴¹ Woyowotæ apāicā iñōmō itædē nænque nānō apāi baī wīi apāicampa. Pōnōmenque pōni apāicampa. Nēmōidi guiquēnē wadō baī apāidānīpa. Edæ nēmōidi incæ pancadāniya ñāmōināni inte wædænque

apäiyönäni pancadäniya waa pönī ēmönäni inte guinæ nanguī apäidäniya.

⁴² Mänīī quiyadimō yabæque ñömäate ate tā bocate pædimō bai mönō adopoque wæmō ate mönō baō adobaī aquiñō inte ñömæmpa. Wæætē iincayæ ate mönō baō ñömädämaī inguinque wæætē ñāni ömæmonguimō imōmpa. ⁴³ Ayæ mönō guiñēñate wægaññō wido cæte ate mönō waa pönī ēñāquinque ñāni ömæmongæmpa. Edæ mönō aquiñō wido cædinque mönō tæi piñæññō baaquinque ñāni ömæmongæmpa. ⁴⁴ Edæ inguipogaque quëwëninque mönō ēñayō wido cæte ate mönō öönædē pönīwoca ēñate ëwocadinque mönō waiññō pönī ēñate ñāni ömæmongæmpa.

⁴⁵ "Adäo wodi tänocä inongä inte nē ëwocacä badinque quëwengacämpa," ante yewæmongatimpa. Ayæ adobaī Adäo wodi bai Ñöwocä mönō Codito incæ nē ëwocacä inte quëwëninque mönō imote pönongä æninque ëwocate quëwëmpa. ⁴⁶ Inguipogaque nē quëwengä guiquënë täno pongacämpa. Mempoga nē Quëwëmongä guiquënë ñöwoque ayæ pönongä inte nē Quëwengä ingampa. ⁴⁷ Tänocä ingante badoncæte ante Wængonguī onguipoi guidimōi æninque badongacämpa. Ñöwocä guiquënë öönædē quëwengaingä inte pongacämpa. ⁴⁸ Inguipogaque ante quëwënanī guiquënë inguipoga täno quëwengaingä bai adobaī inänīpa. Öönædē mönō goquincabo guiquënë öönædē quëwente Pongaingä bai adobaī imōmpa.

⁴⁹ Inguipogaque quëwengä nänō ēñayō bai mönō adobaī ñöwo ëñamōmpa. Iincayæ ate guiquënë öönædē quëwente nē Pongaingä nänō ēñayō bai mönō adobaī ëñāquimō imōmpa.

⁵⁰ Botō tönīñamīni apænebo ëñëedäni. Adopoque ëñagaingä inte Wængonguī Awënë Odeye nempo ædō cæte guiite quëwenguingä. Nē aquiññō ñömænguññō ëñadongä incæ tömengä mempoga ëñadämaī inte ædō cæte baō ñömädämaī iññō ëñāquingä. ⁵¹ Mönō waocabo wëñëñedē mönō ëñänämaī ingainō ante botō tæcæ ëñënimō inte ñöwo edonque apænebo ëñëedäni.

Wīi tömämō wænguimō imōmpa. Incæte tömämō iññontobæ wayonque ëñāquimō imōmpa. ⁵² Edæ todompeta mönō ancadeca æmæwo pönī nanguī öönāni ate mönō awinca adopoque bomō cæyömōnte iññontobæ bacæmpa. Edæ todompeta tæcæ we ööñönāni do wængaināni incæ ñömænāmaī nāni inguinque ñāni ömæmoncædänīmpa. Mänīñedē edæ wayonque pönī mönō tömämō ëñacæmōmpa. ⁵³ Edæ mönō baō mönō aquiññō ñömænguññonque wido cæte ate mönō ñömænāmaī inguññonque ëñāquinque impa. Ayæ mönō aquiññō wænguññō ëwente ate waiññonque mönō wænāmaī inguññō ëñacæmpa. ⁵⁴ Mönō ñömænguññō ëñamō adinque Codito waiññō pönongä ænte ëñadinque mönō baō ñömænāmaī ingæmpa. Ayæ mönō wænguññō ëñamō adinque tömengä mönō wænāmaī inguññō ante waiññō pönī pönongä ëñacæmpa. Mänōmaī cæcä ate dodäni nāni yewæmōnte an-

gainō tömäa iinque cæte ingæmpa. Edæ iimaī ante yewæmongadänīmpa. "Mönō Codito nē tæi piñæñongä inte mönō wænguimāmo godō ömæe ëwëninque gänä cæcæcämpa. ⁵⁵ Iinque önonque bagai inte mönō wænguimāmo iññomō dicæ tæi piñæñante cæpa æmæwo wænguimō. Mönō wænguimāmo incæ dicæ daapa ëmiñæmpa guīi wænguimō."

⁵⁶ Mönō wënæ wënæ cægainō beyænque mönō daapa guiite bai pante wæquinque nē wænguënëmō ingamōmpa. Ayæ ëñänämaī cæyömōnte Wængonguī wææ angä beyænque mönō nē pante wæquinque nē wænguënëmō bagamōmpa. ⁵⁷ Wæætē mönō Awënë Itota Codito gänä cædinque mönō wænguënëmāmo ante godō ömæe ëwengä beyænque Wængonguī mönō imōnte pönō cæcä ate gänä cæmōmpa. Iinque, Mänōmaī waa pönī cæcampa, ante pönëninque mönō Wængonguī ingante waa ate pönëninque apænecæmpa.

⁵⁸ Mänōmaī beyæ botō nē waadete tönīñamīni ëñëedäni. Minitō, Mönō imōnte bæ tadämaī incædänīmpa, ante adiyæ tæi ongōnte wææ cæedäni. Edæ, Mönō Awënë nempo quëwëninque nanguī cæmō iinque mönō cædinō iññomō edæ cōwë ëwëñämaī ingæmpa, ante pönëninque mīnitō mönō Awënë beyæ ante cōwë godōmenque gomōnga cæcæmīnīmpa, ämōpa.

Wængonguī quīnāni beyæ iimaī cæte godongæmpa, ante

16 Ñöwo iññomō mīnitō godōnte æinta ante, Wængonguī quīnāni beyæ impa, ante mīni godonguënënō ante apænebo ëñëedäni. Gadatiabæ iññomō Itota ingante godongämæ nāni pönencabo inänite do änimo inte botō mīnitō imīnite adobaī ante iimaī ämo cæedäni. ² Mīnitō tömämīni, Botō ænincoo æpodō i, ante adinque, Panca Wængonguī quīnāni quī baquimpa, ante cædinque Wængonguī itædē iññō pancacooga nänënē cō cædinque wacä Wængonguī itædē iññō pancacooga nänënē cō cædinque ee mäedäni. Iinque wæætē wæætē cō cæte eyepæ mämīni adinque botō mīnitō weca ponte adinque, Godōmenque cō cæedäni, ante änāmaī inguënëmō imōpa. ³ Edæ botō mīnitō weca ponte äñōmo mīnitō, Iññāni nō cædönāni inte mönitō godōnincoo ænte mäo godoncædänīmpa, ante odömōmīni adinque botō wæætē tömënāni beyæ cadota ante yewæmoncæboimpa. Ayæ cadota tönō mīnitō pönōnoncoo tönō botō iññāni inänite pædæ godōninque da godōmo ænte mäo Eedotadëe gote nènempocædänīmpa. ⁴ Ayæ Wængonguī Ao angä ate botō tömënāni bai adobaī gobo adinque tömënāni botō tönō godongämæ edæ gobaināniya.

Īimaī gocæboimpa, ante

⁵ Cōwē Māatedōniabæ wodo pænta gocæboimpa. Īn-
inque mānīmæ tāno wodo pænta gote ate botō ayæ
wæætē mīnitō weca poncæboimpa. ⁶ Ayæ mīnitō weca
pōnīnque wabānō wantæ īñō quēwente goquīmo.
Æbāmē cæcæboimpa. Edæ, Quēwente ate ædōmē
gomonga gocæ cæyōmo mīnitō botō tōnō
godongāmæ waa cæmīni ate waa gocæboimpa, ante
pōnēnīnque botō wabānō godōmenque quēwēnīnque
tōmāā mōnō yoguīntedæ incæ mīnitō weca
quēwencæboimpa. ⁷ Edæ, Botō wodo pænta gocæ
cædinque mīnitō weca ñōwo pōmo baī wantæ īñō
ēñaquinque incædōnīmpa, ante pōnente wædinque
botō wīī ñōwo pōinēmo īmopa. Wæætē, Wængonguī
Ao angā ate botō īncayæ ate mīnitō weca ponte wan-
tæpiyæ quēwēnīnque tocæboimpa, ante pōnēmopa.
⁸ Wæætē mōni oodeocabo ææmæ Pentecotee mōni
ānōmæ īinque beganca botō Epeto adoyōmō
quēwencæboimpa. ⁹ Edæ Epeto īñōmō quēwēnāni
wede pōnente bacædānīmpa, ante botō guiite
apænequinque odemō baī wi ænete baī ongō abopa.
Ayæ adobaī, Nē piīnte cædāni nanguī īnāni mæ
ongōnānīpa, ante adīnque botō adoyōmō quēwēn-
īnque nanguī wææ apæneceboimpa.

¹⁰ Tīmoteo mīnitō weca wabānō ponguīgā. Pongā
īnīnque mīnitō wæætē, Mōnitō weca guīñēnāmaī inte
quēwencæbiimpa, ānīnque tōmengā ingante waa
cædāni. Edæ botō nē cæbo īmo baī tōmengā adobaī
Wængonguī beyænque nē cæcā ingampa. ¹¹ Īnīnque,
Tīmoteo ōnonque cæcampa, ante tedewēnāmaī inte
mīnitō tōmengā ingante Baa ānāmaī incæmīnīmpa.
Wæætē waadete cædinque da pōnōmīni ate tōmengā
piyænē cæte botō weca adodō poncæcāimpa, āmopa.
Edæ, Mōnō tōnīñadāni tōnō Tīmoteo godongāmæ
poncæcāimpa, ante pōnēnīnque botō wānō cōmopa.

¹² Botō mōnō tōnīñacā Apodo ingante guiquēnē,
Mōnō tōnīñadāni tōnō bitō coodintoidi weca ēñate
pōe, ante ancaā āmo incæte tōmengā wæætē, Ñōwo
wīī goquīmo, ante Baa angantapa. Incæte Wængonguī
Ao angā ate tōmengā īncayæ ate mīnitō weca cōwē
poncæcāimpa.

Waa quēwencæmīnīmpa, ante

¹³ Mīnitō guiquēnē cōwā ate nāmā wææ aedāni.
Wede pōnēmīni inte tæī gongænte ongōedāni. Æmæ-
wo pægaīmīni inte tæī piñænte entawēnīnque

guīñēnāmaī inte ee cæedāni. ¹⁴ Ayæ tōmāā quīēmē
cæmīni inte waadete pōnēnīnque cæedāni āmopa.

¹⁵ Botō tōnīñamīni mīnitō īimaī ante do ēñēmīnīpa.
Acayabæ īñōmō tāno pōnengāināni inte Etepānā nāni
quēwencabo īñōmō, Wængonguī quīnāni īnānite nē
cæmōni bacæmōnīmpa, ante ñōwo cædānīpa cæmīnīi.
¹⁶ Īnīnque mīnitō Wængonguī quīnāni beyæ nē
cædināni īnānite Ao ānīnque piyænē cædinque
tōmēnāni nāni ānō baī do ēñente cæedāni. Ayæ,
Wadāni adobaī, Mōnō tōnō godongāmæ nanguī
cædānīpa, ante adīnque mīnitō tōmēnāni nāni ānō baī
do ēñente cæedāni.

¹⁷ Etepānā tōnō Podotōnato ayæ Acaico botō weca
pōnīnque mīnitō botō beyæ mīni cæinēnō ante do
cædāni ate nanguī totabopa. ¹⁸ Edæ tōmēnāni pōnō
apænedāni ēñēnīnque mīnitō wampo pōnente tæī
piñænte ēwocamīnitawo. Ayæ adobaī pōnō
apænedāni ēñēnīnque mōnitō wampo pōnente tæī
piñænte ēwocamōnīpa. Mānōmaī nē pōnō cædināni
īnānite mīnitō wæætē waa ate pōnēnīnque
cæquēnēmīni imīnīpa.

¹⁹ Atiabæ īñōmō Codito ingante godongāmæ nāni
pōnencabo nāni cabo nāni cabo tōmānāni mīnitō
imīnīte ante pōnēnīnque, Waa quēwencæmīnīmpa,
ante apænedānīpa. Aquidæ tōnō Pidica nāna gæncaya
adobaī ayæ tōmēna oncōnē Codito ingante pōnente
godongāmæ pōnīnque nāni pōnencabo adobaī mīnitō
imīnīte waadete pōnēnīnque, Mōnō Awēnē nempo
waa quēwencæmīnīmpa, ānānīpa. ²⁰ Mōnō tōnīñadāni
tōmānāni, Waa quēwencæmīnīmpa, ante apænedāni-
pa. Mīnitō guiquēnē mīni cabo godongāmæ pō bee
tēnīnque waadete pōnente waa apæneedāni, āmopa.

²¹ Botō Pabodobo īñōmō tæcæ tōmēmo ōnompoca
yewæmōnīnque, Waa quēwencæmīnīmpa, ante tōmē-
mo yewæmōmopa.

²² Æcānō mōnō Awēnē ingante waadete pōnēnāmaī
īna īñōmō tōmengā nānō wænguīnque mānōmaī cæ-
campa tōō. Botō īñōmō wæætē, Mōnitō Awēnē imī
pōe, ante wæbopa.

²³ Mōnō Awēnē Itota waadete pōnō cæcā ænīnque
mīnitō tōmengā nānō waadete pōnō cædō entawēn-
īnque waa quēwencæmīnīmpa. ²⁴ Codito Itota nempo
mōnō quēwencabo īmōmpa, ante pōnēnīnque botō
mīnitō imīnīte waadete pōnēmopa. Mānīnque ante
yewæmōmopa.

2 Coodintoidi

Waa quëwencæminimpa, ante

¹ Wængonguī pönö angä beyæ Itota Codito botö Pabodobo imote da godongä godongaïmo inte botö mönö tönifacä Timoteo tönö guëa apænemöna ate botö iïmaï ante yewæmömopa. Coodinto iñömö quëwëmini inte minitö iñömö Codito ingante mïni godongämæ pönencabo incæ acæminimpa, ante yewæmömopa. Ayæ Acayabæ tömäo iñömö quëwente Wængonguī quïnäni inte tömënäni adobaï adota acædänimpa, ante yewæmömopa. ² Mönö Awënë Itota Codito tönö Mæmpo Wængonguī tönö guëa waadete pönö cæda adinque minitö gänë pönente waa quëwencæminimpa, ämönapa, ante yewæmömopa.

Codito iïmaï waadete pönö cæcampa, ante

³ Mönö Awënë Itota Codito Wæmpocä iñongante Itota iñömö adocä ingante, Botö Wængonguī inongä ingampa. Ayæ Itota Wængonguī adocä inongä inte tömengä mönö wæwënö ante adinque godongämæ wæte baï pönö waadete apænecä ëñëninque mönö wampo pönëmö imompa. Mänömaï beyæ, Itota Mæmpo Wængonguī cöwë waa cæcampa, ante mönö watapæ apænecæimpa. ⁴ Adocä Wængonguī mönö imonte äninque, Wënæ wënæ wæwëmini adinque botö waadete pönö apænebo ëñëninque minitö wampo pönëminitapa. Ininque wadäni wënæ wënæ wæwënäni adinque minitö botö apænedö ante waadete godö apænemini ëñëninque tömënäni wæætë wampo pönencædänimpa, ante botö minitö iminite pönö cætabopa, Wængonguī angampa.

⁵ Edæ iïmaï beyæ mänömaï angampa. Codito në nantate wægaingä beyæ nantate wæwëninque mönö tömengä tönö äanque baï nantate wæwëmompa. Ayæ adobaï nantate wæwëmö adinque adocä Codito waadete pönö apænecä ëñëninque mönö tömengä tönö äanque baï ewocadinque wampo pönëmompa. ⁶ Mönitö nantate wæwëmöni aminitawo. Edæ mönitö nantate wæwente apænemöni beyæ Wængonguī minitö iminite wæætë pönö waadete apænecampa. Apænecä ëñëninque minitö wæætë wampo pönëninque wænämäi quëwencæminimpa, ante Wængonguī cæcampa. Ayæ mönitö wæwëñömönite tömengä pönö waadete apænecä ëñente wampo pönëmöni aminitawo. Edæ minitö nantate wæwëmini inte

wampo pönencæminimpa, ante Wængonguī mänömaï cæcampa. Ayæ wampo pönëmini badingque minitö iincayæ ate mönitö nantate wæwënö baï adobaï nantate wæwëmini incæte piyænë cæte ee cæte quëwencæminimpa, ante Wængonguī pönö cæcampa. ⁷ Ayæ mönitö tönö äanque baï minitö nantate wæwëminitawo. Edæ tömengä waadete pönö apænecä ëñëmini ate minitö adobaï mönitö tönö äanque baï wampo pönenguïmini iminipa. Ante do ëñëninque mönitö, Näwangä minitö watapæ quëwencæminimpa, ante do pönëmönipa.

⁸ Iñänäni, mönitö Atiabæ quëwëninque æbänö wënæ wënæ bate wætamönii, ante ñowo yewæmömo aedäni. Tæi piñæmöni inämaï inte mönitö godömenque teëmë mongænte baï nanguï wënæ wënæ bate wædinque, Nangæ bate wænguï wæ, ante wætamönipa. ⁹ Wængonguī do angä wænguënëmöni imönipa, ante nämäneque pönente wætamönipa. Incæte mönitö, Tömëmöni nämä tæi piñænö beyænque quëwencæmönimpa, ante pönënamäi incæmönimpa, ante odömoncæte ante Wængonguī pönö cæcä wætamönipa. Wæætë tömengä, Do wængainäni quëwencædänimpa, ante botö në ämo iñömote minitö wæætë botö imote wede pönente quëwencæminimpa, ante cæcæte ante Wængonguī mänömaï pönö cæcä wætamönipa. ¹⁰ Mönitö mäninö möni oo wænguinque ante wæyömönite tömengä do bæi ongonte ængä beyænque quëwentamönipa. Ayæ ate wæyömönite tömengä ængä beyænque quëwencæmönimpa. Ayæ, Adocä wæætë wæætë ængä beyænque quëwencæmönimpa, ante pönëninque mönitö tömengä ingante wede pönente tomönipa. ¹¹ Ininque minitö iñacabo gongænte baï mönitö beyæ Wængonguī ingante apænemini ëñëninque tömengä cöwë bæi ongonte ængä beyænque quëwencæmönimpa. Mänömaï cæcä adinque nanguï inäni wæætë Wængonguī ingante waa ate pönente iïmaï ante apænecædänimpa. Wængonguī ëñëmi. Nanguï inäni apænedäni ëñëninque bitö Pabodoidi beyæ pönö waa cæbi amönipa, ante apænequinäni inänipa.

Coodinto iñömö quïnante pönämäi imoi, Pabodo angampa

¹² Mönitö iïmaï ante nämä waa ate pönëninque apænëmönipa. Wængonguī quimöni inömöni inte mönitö tömengä, Tæiyæ wæmö ewocacæminimpa, ante ænte entawëmönipa. Mänömaï beyæ Wæn-

gonguī nō cæcā bai mōnitō adobai inguipoga quēwēn-
inque nō cæte quēwēmōnīpa. Ayæ mīnitō weca pōn-
inque mōnitō godōmenque waa cætāmōnīpa. Mānō-
mai cædinque mōnitō inguipoga quēwēnānique nāni
ēñēnō beyænque dicæ cætāmōniyaa. Wæætē mīmō
entawēmōni inte nāmā apænte ānīnque mōnitō Wæn-
gonguī waadete pōnō apænecā ēñēnīnque eyepæ cæ-
tamōnīpa, ante tomōnīpa. ¹³ Mīnitō acæmīnīpa, ante
yewæmōnīnque mōnitō dicæ idiquibæ ante
yewæmōmōniyaa. Wæætē, Edonque adīnque do
ēñencæmīnīpa, ante edonque yewæmōmōni
abaimīnīpa. Ayæ botō, Mīnitō nāwangā godōmenque
ēñencæmīnīpa, ante iīmai ante pōnēmopa. ¹⁴ Mōnitō
æbānō imōnīi, ante mīnitō pancaā ante do ēñēmīnīpa.
Ayæ, Mōnō Awēnē Itota tōmengā nānō ponguīōnæ
iīnque bayonte mōnitō mīnitō imīnīte adīnque, Mīnitō
nē wede pōnengāimīni imīnīpa, ante adīnque
tocæmōnīpa, ante do ēñēmīnitawo. Ayæ māniōnæ
bayonte mōnitō imōnīte adīnque mīnitō adobai, Waa
nē cægāimīni imīnīpa, ante tocæmīnīpa, ante āmo
ēñēmaimīnīpa.

¹⁵ Mānōmai impa, ante pōnēnīnque botō, Iīmai
cæcæboimpā, ante pōnentabopa. Wayōmō ayæ godā-
mai inte botō tāno mīnitō weca ponte waadete
apænecæboimpā. Apænebo ēñēnīnque mīnitō wæætē
mempoga tocæmīnīpa, ante iīmai cædīmo intabopa. ¹⁶ Mīnitō
weca tāno ponte ēñādinque godōmenque
godīnque botō Māatedōniabæ gote pōnīnque wæætē
mīnitō weca adodō ocæ emænte poncæ cædīmo
intabopa. Ayæ pōmo ate mīnitō botō imote
godongāmæ cædinque da godōmīni godōmenque
Oodeabæ gocæ cædīmo intabopa. ¹⁷ Incæte botō,
Mānōmai cæquīmo imōpa, ante pōnēnīnque dicæ
ōnonque ante pōnentawogaa. Mānōmai pōinēmo inte
botō ñimpo cæte pōnāmai imo adīnque mīnitō, Pabo-
do æmæ pōnente, Wīi pōinente wabānō wīi pongā,
ante pōnēmīnitawo. Iñæmpa inguipogaque
quēwēnāni mānōmainō ante nāni æmæ pōnēnō bai
botō iñōmō edæ dicæ adobai pōnentawogaa.

¹⁸ Wængonguī nāwangā mōnō imonte cōwē pōnēn-
inque nē aacā ingampa, ante nō pōnī impa. Mānō-
mainō ante nō pōnī i bai mīnitō imīnīte mōnitō
apænēdō iñōmō adobai nō pōnī impa. Iīnque mōnitō
ædō cæte wadō ante apænequīmōnīi. ¹⁹ Tidibānō tōnō
Timoteo botō tōnō mīnitō weca pōnīnque, Wæn-
gonguī Wengā Itota Codito ingampa, ante nō impa,
ante apænēmōni ēñēmīnitawo. Iīnque mōnitō Itota
Codito nempo quēwēnīnque nē Ao amōni inte ædō
cæte æmæ pōnente bai wadō ante apænequīmōnīi.
²⁰ Iīmai impa. Wængonguī, Cōwē cæcæboimpā, ante
æpogamē wæætē wæætē angacāimpā. Wæætē
wæætē angā incæte Codito iñōmō edæ cōwē Ao an-
inque, Wængonguī nānō angainō tōmānō iīnque
cæcæimpā, ante cæcampa. Iīnque mōnitō tōmengā
tōnō cædinque, Wængonguī ñāō apāite bai emōñon-
gante tōmānāni tōmengā ingante waa acædānīpa,

ante cædinque, Ao, mānōmai impa, ante, Amēē, ante
watapæ apænēmōnīpa. ²¹ Wængonguī incæ mōnitō
imōnīte apænte ænīnque ayæ mīnitō imīnīte apænte
ænīnque, Mīnitō Codito nempo quēwēnīnque nē tæi
piñāmīni bacæmīnīpa, ante mōnō tōmāmō imonte
pōnō ōni pæte bai cædinque iīmai cæcampa. ²² Tō-
mengā emōwo yewæmonte bai cædinque, Botō
quīmīni imīnīpa, ante pōnō cæcampa. Ayæ, Iīncayæ
ate mīni godōmenque nanguī ængūnque mīnitō ñō-
wo botō Ōnōwoca ingante ænte ewocædāni, ante tō-
mengā Ōnōwoca ingante ñōwo da pōnongā ænte
ewocāmīnīpa.

²³ Iīnque Coodinto iñōmō botō quīnante wæætē
pōnāmai ingaboī. Edæ wēnæ wēnæ cæmīni adīnque
mīnitō imīnīte nē panguēnēmo incæ botō, Wīi pāi-
nente awædō, ante wīi pontabopa. Wængonguī ayon-
gante botō, Mānōmai impa, ante nō apænebo ēñē-
maimīnīpa. ²⁴ Iīmai ante wede pōnencæmīnīpa, ante
mōnitō dicæ nē wææ amōni imōniyaa. Wæætē edæ,
Mīnitō mīni wede pōnēnō beyænque tæi ongōnīnque
edæ nanguī cæmīnīpa, ante adīnque mōnitō wæætē,
Mīnitō watapæ tocæmīnīpa, ante cædinque mīnitō
tōnō godongāmæ cæmōnīpa.

2 Botō wēnēñedē mīnitō weca ēñacæ pōnīnque
nanguī āmo wæmīnitapa. Iīnque, Wīi wæætē
āmo wæcæmīnīpa, ante ñōwo ēñacæ pōnāmai in-
cæboimpā, ante nāmāneque pōnēnīnque antabopa.
² Edæ piīmo wæwēmīni bai æcānō wæætē, Tocæbiim-
pa, ante botō imote waadete pōnente apænequē-
nengāā. Iñæmpa botō piīmo beyæ nē wæwēnīmīnīque
ongōmīni bai botō imote nē waadete pōnente
apænequēnengā iñōmō edæ dæ ancædongāimpā.
³ Botō quiēmē beyæ tobo adīnque mīnitō godongāmæ
watapæ toquēnēmīni imīnīpa, ante pōnentabopa.
Mīnitō botō beyæ ānīnque, Pabodo mōnō weca pongā
adīnque mōnō cæmō tocæcāimpā, ante nē
cæquēnēmīni imīnīpa, ante awædō. Iīnque, Mīnitō
weca pōnīnque botō mīnitō wæwēnō ante wædāmai
incæboimpā, ante cædinque botō, Botō cadota ante
yewæmōmo adīnque mīnitō ēñente cæcæmīnīpa,
ante wæbopa. ⁴ Botō nanguī caate wædōmo inte
mīmōnoque pōnente wæwēnīnque yabæque adobai
Ca ca nanguī pōnente wædinque mānōmainō ante
wæbopa. Incæte botō, Mīnitō wæwencæmīnīpa,
ante dicæ amogaa. Wæætē, Botō æbānō mīnitō
imīnīte nanguī waadete pōnēmopa, ante ēñencæmīn-
impā, ante odōmoncæte ante yewæmōmopa.

**Nē wiwa cæcā ingante æbānō godō waadete ñimpo
cæquīi**

⁵ Adocanque wiwa cæcā adīnque botō tōmengā
nānō wiwa cædō beyæ wæwēmo incæte mīnitō
tōmāmīni wædænque incæ nanguī incæ wæwēmīni
adobai imīnīpa. Botō, Tōmengā ingante piīnāmai in-
cæboimpā, ante pōnēnīnque, Wædænque wæwēmīnī-

pa, ante apænebopa. ⁶ Nē ēñēnāmaī cædingā ingante mīnitō pancamīniya wodo tōmāmīni do pāmīnitapa. Īnīnque botō, Idæwaa pāmīnīpa, āmopa. ⁷ Tōmengā, Ancaa pāmīni awædō, ante godōmenque wæwente bacantawo. Īnīnque mīnitō pōnō ñīmpo cædinque tōmengā ingante, Idæwaa pāmōni wæbīpa, ante ædæmō waadete apænemīni ēñēnīnque tōmengā īinque wædinque wampo pōnencæcāīmpa. ⁸ Mīnitō wæætē, Bitō īmite nāwangā waadete pōnēmōnīpa, ante adodō apænemīni ēñencæcāīmpa, ante botō mīnitō īmīnite nanguī āmopa. ⁹ Botō ānō ante æbānō tōmānō ante ēñente cæmīnīi, ante ēñencæte ante botō wēēnēñedē yewæmontabopa. Eyepæ cæmīni ate wædinque botō, Eyepæ cæmīnīpa, āmopa. ¹⁰ Nē ēñēnāmaī cæcā ingante mīnitō ñīmpo cæmīni ee gocantawo. Mānōmaī cæmīni īnīnque botō ñōwo adobaī ñīmpo cæbopa. Waocā æcāmenque ēñēnāmaī cæcā adīnque godō pōnō ñīmpo cæbo īnīnque botō Codito ayongante mīnitō beyænque ante mānōmaī godō ñīmpo cæbo intabopa. ¹¹ Īñæmpa Tatāna incæ angā ēñente beyænque mōnō oda cæte wæquinque edæ godōmenque pīimāimompa, ante aquēnē quēwēedāni. Tatāna æbānō, Oda cæte wæcædānīmpa, ante cæcampa, ante edæ do ēñēmompa.

Tito beyæ ante Pabodo wæcampa

¹² Botō Todoa nāni quēwēñōmō tāno pōnīnque, Mōnō Codito ingantedō ante watapæ apænecæte ante cæyōmo mōnō Awēnē, Botō beyæ guite apænee, ante odemō wi ænete baī do cæcā atabopa. ¹³ Incæte botō tōñīñacā Tito dæ angā wædinque botō, Ædō cæte īñōmō a ongonte apænequīmoo, ante tōmēnāni īnānite, Gobopa, ante Māatedōniabæ gocæte ante wadæ gotabopa.

Codito nempo quēwēnīnque tæī ēmōmōnīpa, ante

¹⁴ Nē tæī ēmongā inte mōnō Codito īñōmō nē pīinte cædāni īnānite gānā cæcampa. Īnīnque mōnitō Codito nempo quēwēñōmōnīte Wængonguī, Nē tæī ēmongā ingante waa acædānīmpa, ante cædinque mōnitō īmōnīte nē tæī ēmongā mīñæ ænte māocā dao dao godīnque mōnitō tōmengā nānō ēmōnō baī adobaī tæī ēmōmōnīpa. Ayæ oguī wa woboyæ wodo wodo cædinque tōmāo māo oguī wa baī Wængonguī adobaī cædinque mōnitō īmōnīte angā ēñēnīnque mōnitō wæætē, Mōnō Codito æbānō ingāā, ante wayōmō wayōmō māo apænemōni ēñēnānīpa. Wængonguī mānōmaī cæcā beyæ mōnō Wængonguī ingante waa ate pōnēnīnque apænecæīmpa.

¹⁵ Īmaī edæ impa. Codito ængā beyænque nē quēwenguīnāni weca quēwēmōni incæ nē wænguīnāni weca quēwēmōni incæ mōnitō Codito nempo quēwēnīnque tōmengā nānō oguī wamōnedō baī mōnitō adobaī, Wængonguī wē ongonte baī tocæcāīmpa, ante oguī wamōnete baī apænemōnīpa.

¹⁶ Mōnitō oō wa wamōnete baī cædinque nē wænguīnāni īnānite tōmēnāni nāni wænguīmāmo ante apænemōni ēñēnīnque tōmēnāni nāni wænguīnque wē ongonte ocado cæte baī ēñēnānīpa. Wæætē oguī wamōnete baī mōnitō nē quēwenguīnāni īnānite quīquēnē tōmēnāni nāni quēwenguīmāmo ante apænemōni ēñēnīnque tōmēnāni wæætē nāni quēwenguīnque wē ongonte ocado cæte baī ēñēnānīpa.

Īnīnque mānīnō mōnitō cæquēnēnō ante æcānō eyepæ cæquīngāā. ¹⁷ Edæ nanguī īnāni nāmā beyænque ante æncæte ante cædinque Wængonguī nānō apænedō ante apænēwēnāni baī mōnitō wīī adobaī wēnæ wēnæ cæcæte ante apænemōni īmōnīpa. Wæætē Wængonguī mōnitō īmōnīte da godongā godīnque māo nē apænemōni inte mōnitō Wængonguī ayongā mōnō Codito nempo quēwēnīnque nō pōnente apænemōnīpa.

Wængonguī mīine pōnō angā beyænque quēwēmompa

3 Mōnitō īmōnītedō ante pōnēnīnque mīnitō, Pabodoidi, Waa cæmōni aedāni, ante tedewēnānīpa, ante wēēnēñedē āmīnitawo. Ayæ, Ñōwo wæætē adodō ante tedewēnānīpa, ante pīimīnitawo. Mōnitō īñæmpa nāmanque ante, Waa cæmōni aedāni, ante dicæ āmōniyaa. Wadāni mōnitō īmōnīte waa acædānīmpa, ante cædinque pancadāniya quīquēnē mīnitō īmīnite ānīnque, Cadota ante pōnō yewæmōedāni, ānāni ēñēnīnque yewæmōmīni ate tōmēnāni ænte māo odōmōnāni adānīpa. Ayæ wadāni īnānite adobaī, Cadota, ānāni ēñente yewæmōnāni ænīnque mīnitō īmīnite odōmōnānīpa. Mōnitō quīquēnē, Cadota ante pōnō yewæmōedāni, ante dicæ āmōniyaa. ² Wæætē mīnitō quīquēnē waa quēwēmīni adīnque wadāni, Pabodoidi tōmēnāni īnānite apænedāni beyænque coodintoidi wede pōnēnāni inte waa quēwēnāni amōnīpa, ante pōnēnīnque cadota ate baī do ēñēnānīpa. Mānōmaī pōnō cæmīni ænīnque mōnitō cadota næænte odōmonte baī cædinque, Coodintoidi æbānō waa cædānīi, ante tōmānāni īnānite odōmōmōni adīnque ēñēnānīpa. ³ Īnīnque, Pabodoidi apænedāni beyænque waa cædānīpa, ante edonque acædānīmpa, ante cædinque Codito īñōmō Wængonguī nē Quēwengā Ōnōwoca ingante da pōnongā ænte ēwocamīnīpa. Mānōmaī cædinque Codito cadota ante yewæmonte baī pōnō cædinque wīī tōmengonca yewæmongampa. Wīī dicaboga yewæmōnīnque tōmengā Ōnōwoca ingante mīnitō baonga da pōnongā ænte ēwocamīnīpa.

⁴ Codito godongāmæ cæcā beyænque mōnitō Wængonguī ayongā nōingā ante apænemōnīpa, ante pōnēnīnque mōnitō quīñēnedāmaī inte do edæ apænemōnīpa. ⁵ Mōnitō nāmanque ante, Æbānō waa cæmōnīi, ante eyepæ īmōnīpa diyæ apænte an-

guimönii. Wæætē Wængonguinque pönō godongāmæ cæcā ate mōnitō eyepæ badinque cæmōnipa. ⁶ Wængonguī, Botō pönō cæbo ate mīnitō Ao ämīni īninque mōnō godongāmæ waa cæte quēwengæīmpa, ante cōwē angampa. Tōmengä doyedē īñōmō, Botō wææ angainō ante ēñente cædinque quēwencæminimpa, ante nänō wææ angaine ante ñōwo wæætē änāmaī ingampa. Mānīne ante ñōwo ganca wææ angä baī mōnō wænguinque incædōnipa. Ñōwo guiquēnē Wængonguī wæætē, Botō Ōnōwoca ingante ænte ēwocadinque quēwencæminimpa, ante mīīne ante apæne cā ēñēninque mōnō quēwenguinque Wængonguī Ōnōwoca ingante ænte ēwocamompa edæ. Mōnitō īñōmō tōmengä Ōnōwoca ingante nē ēwocamōni inte eyepæ badinque mīīne Wængonguī ñōwo nänō pönō apæne ante nē apænemōni imōnipa.

⁷ Wængonguī, Īīmaī cæedāni, ante dicaboga wææ yewæmongä ate mōnō ēñēnāmaī imō beyænque mānīne tōmengä nänō wææ yewæmongaine beyænque mōnō wænguimāmo bagatimpa. Incæte mānīne beyæ edæ ñāō nanguī apāigatimpa. Īninque mānīne ænte godōmenque wææ āninque Mōitee wodi awinca ñāō apāite baī ēmongacāimpa. Mānīī ñāō wodēmæmō ēmongä incæte idægoidi tōmengä awinca adinque, Ædō cæte Mōitee awinca cōwä aquimōnii, ante wægadānimpa.

⁸ Mōnitō guiquēnē, Wængonguī Ōnōwoca ingante ænte mōnō quēwengæīmpa, ante mōni apænedō beyænque quīēmē baī godōmenque nanguī apāite baī apāicæīmpa. ⁹ Mōnō apænte tente wænguinque edæ mānīne pedæne ante ēñēnāmaī cægamōimpa. Incæte mānīne ante nänō wææ angainō beyænque Mōitee wodi awinca ñāō apāite baī ēmongacāimpa. Īninque ñōwo īñōmō, Mōnō nō cæte quēwenguinque ante Wængonguī Ōnōwoca ingante ængæīmpa, ante mōni apænedō guiquēnē ñāō quīēmē baī godōmenque nanguī nāwante baī ēnepa. ¹⁰ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante ante mōni apænedō īñōmō godōmenque ñāō nänō apāidō beyænque Mōitee wodi nänō wææ angainō guiquēnē pōnōmenque apāidīnque edæ wodēmāa badinque edæ dæ bapa. ¹¹ Edæ mānīne mōnō wodēmāa baquēnēmāmo incæ ñāō apāite baī īñōnte Mōitee wodi ænte apænægacāimpa. Wængonguī ñōwo nänō pönō āne guiquēnē cōwē wodēmāa badāmaī ēne inte godōmenque nanguī guinæ nāwante baī ēnepa.

¹² Īninque, Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca pönō cæcā beyænque mōnō nō cæte watapæ quēwengæīmpa, ante pōnente quēwēmōni inte mōnitō guīñēnedāmaī inte do apænemōnipa. ¹³ Mōitee wodi guiquēnē, Ñāō apāi baī botō emōnō incæ wodēmāa bamōñōmote idægoidi adāmaī incædānimpa, ante cædinque weocoo ñāne cæmongacāimpa. Mōnitō guiquēnē Mōitee wodi nänō ñāne cæmongaī baī cædāmaī imōni inte edonque apænemōnipa.

¹⁴ Mānīnta, Botō wææ angainō ante ēñente cædinque quēwencæminimpa, ante Wængonguī nänō pedænta ante adinque idægoidi do nāni ñāne cæmongaincōo ñōwo ganca edæ ñāne cæmonte baī emōnānipa. Īninque tōmēnāni ocai omæcadāni baī bagadānimpa. Edæ Codito nempo quēwēnānique mānīncōo wi cæmonte baī emōnāni inte tōmēnānique edonque adāni inānipa. Īninque idægoidi wæætē Codito nempo quēwēnāmaī ināni inte ayæ edæ wi cæmōnāmaī inte wædānipa. ¹⁵ Īninque idægoidi ñōwo ganca mīmō bee otawente baī inōnāni inte Mōitee wodi nänō yewæmongainta adinque ēñēnāmaī inānipa.

¹⁶ Incæte Awēnē gāmænō æcānō pōna tōmengä Mōitee wodi nänō wi cæmōnō baī badinque do wi cætawente baī bacampa. ¹⁷ Mōnō Awēnē incæ Wængonguī Ōnōwoca ingampa. Ayæ waocā mōnō Awēnē Ōnōwoca ingante ēwocacā īninque tōmengä wi cætawente baī entawente quēwēnongä inte wīī tee mōnete wæcā baī ingampa. ¹⁸ Mōnō tōmāmō īñōmō awinca wi cæmonte baī emōnōmō inte mōnō awocawænta baī bamompa. Īninque wadāni mōnō imonte adinque, Mōnō Awēnē æbānō ñāō apāite baī emongāā, ante awocawænta ate baī edonque acædānimpa. Ayæ godōmenque ayæ godōmenque mōnō ñāō apāidō mōnō ēwocāquinque mōnō Awēnē nänō ēwocadō baī mōnō ayæ godōmenque ayæ godōmenque ēwocamō imompa. Mōnō Awēnē incæ Wængonguī Ōnōwoca inongä inte mānōmaī pönō cæcā entawēmompa.

4 Wængonguī, Botō pönō cægainō ante mīnitō nē apænemīni incæminimpa, ante waadete pönō angä beyænque mōnitō mānīnō ante nē apænemōni bagāimōni inte ñōwo wæ guemōnāmaī inte cōwē apænemōnipa. ² Wadāni guiquēnē tōmēnāni nāni guingo imonte wæquinque awēmō cædānipa. Mōnitō īñōmō tōmēnāni nāni cæwēnō baī cædāmaī incæmōnīmpa, ante do ānimōni inte babæ cædāmaī imōnipa. Wængonguī nänō apænedō ante idiquibæ apænedāmaī imōnipa. Wæætē Wængonguī ayongä mōnitō tōmengä nō nänō apænēgainō ante edonque pōni odōmonte apænemōni ēñēninque tōmānāni mīmō entawēnāni īninque edæ, Pabodoidi nō ante cædānipa, ante apænebāinānipa. ³ Incæte mōnō Codito ingantedō ante watapæ mōni apænedō īñōmō ñāne cædete baī intawo. Īñæmpa ñāne cædete baī īninque nē wē womonte wænguīnāni beyænque ñāne cædete baī impa. ⁴ Wængonguī nänō emōnō nē emōnongä inte mōnō Codito īñōmō mōnō beyæ ñāō apāite baī cæcampa, ante watapæ mōnō ēñente pōnēnō ante apænemōnipa. Ñōwoguipogaque quēwēnāni beyæ guiquēnē tōmēnāni awēnē wængonguī baī Tatāna nē cæcā ingampa. Tōmengä īñōmō mānīne watapæ mōni apænedō ante piīninque, Nē pōnēnāmaī ināni adāmaī incædānimpa, ante tōmēnāni awinca ñāne cæmonte baī wææ cæcampa.

⁵ Mönitö iñömö, Nämä incæ waa cæmönipa, ante tededämai imönipa. Wæætë, Itota Codito incæ mönö Awënë ingampa, ante mönitö, Tömengä beyænque mönitö minitö iminite në cæmöni imönipa, ante mäninque ante apænemönipa. ⁶ Wëmö iñömö ñäö apäicæimpa, ante Wængongui incæ badongacäimpa. Adocä ñäö ante në angaingä inte ñowo wæætë mönitö mimöno tica ënente bai cædinque iimaï ante odö-mongä amönipa. Tömengä iñömö, Botö æbänö guinæ näwante bai ëmömoo, ante minitö Codito awinca adinque edonque pönï acæminipa, ante pönö tica ënente bai odömongä amönipa.

Itota ingante mönö wede pönëno beyænque quëwëmö

⁷ Nanguï ñäö apäite bai ewocamöni incæ önoncadëdë mante bai edæ ewocamönipa. Edæ daigænë cængæmoncadenque bai mönitö baö mongæñömönite Wængongui, Wiï minitö nämä tæï piñænö beyænque ewocaminipa, wæætë botö tæï piñænö beyænque ewocaminipa, ante acædänimpa, ante badongampa. Ìninqe tömengä tæï piñænte pönö badongä æninqe mönitö ñäö apäidö möni mänö iñömö önoncadëdë mante bai ewocamönipa. ⁸ Mönitö imönite tömänö mämö mö ongonte bai cædäni wæmöni incæ gueogæ godämaï imönipa. Æbänö cæte quëwëmö imöö, ante wæmöni incæ mönitö guiñente wædämaï imönipa. ⁹ Ancaa togænte pänäni wæyömöni Wængongui mönitö imönite cöwë ëmö cæte godämaï ingampa. Ayæ wænoncæte ante bæ tadäni incæte æmæwo wænämaï imönipa.

¹⁰ Itota tömengä nänö quëwënö pönongä æmöni beyænque mönitö, Baö ayæ mongænte quëwëmöni acædänimpa, ante cæmönipa. Tömengä nänö wængainö bai mönitö adobai wæætë wæætë wænte bai baö mongæmönipa. ¹¹ Mönitö në quëwëmöni iñömönite wadäni wæætë mönitö imönite bæi ongonte æninqe, Itota beyænque wæncæminipa, ante nanguï cædänipa. Ìninqe mönitö baö ñömænguïñö ëñayömönite wadäni, Itota tömengä nänö quëwënö ëñate beyænque ayæ quëwënänipa, ante edonque acædänimpa, ante mönitö wæncæ cæte bai ëñate wæmönipa. ¹² Ìninqe mönitö möni wænguimä-mo beyæ ante wæyömöni minitö wæætë miini quëwenguimämo ëñate quëwëminipa.

¹³ Docä do apænedinque, Botö në wede pönëmo inte apænetabopa, ante yewæmongacäimpa. Tömengä wede nänö pönengainö bai adobai ewocadinque mönitö në wede pönëmöni inte adobai apænemönipa. ¹⁴ Iïmainö ante ëñëninque wede pönëmöni inte mönitö apænemönipa. Itota ingante, Ñäni ömæmoe, ante në cægaingä adocä mönitö imönite angä ate mönitö Itota tönö godongämæ ñäni ömæmoncæmönimpa, ante do ëñëmönipa. Ayæ minitö tönö mönitö tömämö iñömönte Wængongui ænte mämö gönongä

ate mönö tömengä weca godongämæ gongænguimö imompa. Mänömainö ante do ëñëmöni inte mönitö në wede pönëmöni inte apænemöni imönipa. ¹⁵ Wængongui godömenque nanguï inäni inänite waadete pönö cæcä ate tömënäni wæætë Wængongui ingante waa ate pönëninque apænecædänimpa. Ayæ mänö-maï pönö cæcä adinque, Wængongui ñäö apäite bai ëmönongä inte mänömaï cæcampa, ante mönö tömämö watapæ apænecæimpa. Ìninqe, Mänömaï bacæimpa, ante minitö beyæ ante mönitö tömää edæ cæmönipa.

¹⁶ Mänömaï beyæ mönitö, Æbänö cæquimönii, ante wædämaï imönipa. Edæ iimö iñö iimö iñö mönö baö godömenque wænguïñö bai mongæñömö mönö önö-woca wæætë iimö iñö godömenque iimö iñö godömenque miïwoca badonte bai ewocamompa. ¹⁷ Ìñæmpa wænæ wænæ mönö wæwënö incæ wantæ iñö wodëmää pönï badinque wodæï bai bapa. Incæte mænii mönö wæwënö beyæ mönö godömenque ñäö apäite bai ewocacæimpa. Ìninqe mönö wæwënö wodæï pönï inte dæ bayö mönö ñäö apäidö mönö ewocadö wæætë cöwë wodëmää badämaï ingæimpa. Wæætë mönö watapæ quëwenguinque godömenque nanguï apäite bai bacæimpa. ¹⁸ Inguipogaque mönö quëwënö guiquënë wantæ iñö dæ gocoopa. Öönædë ñowo mönö adämaï incoo guiquënë cöwë dæ badämaï inte ongongæimpa. Ìninqe inguipogaque mönö quëwënö ante mönö adämaï inte bai pönengæimpa. Wæætë öönædë mönö adämaï incoo ante mönö cöwë ate bai pönengæimpa.

5 Oncontai wido cæquintai bai mönö æmontai mongænte quëwëmompa. Ìninqe mänintai wido cæmö incæte Wængongui wæætë, Öönædë miintai miini cöwë owoquintai, ante do mænongacäimpa. Mänintai iñömö waocä önopoca mænönämaï intai iñonte mönö öönædë æite owoquimö imompa, ante do ëñëmompa. ² Ñowo iñömö mönö wido cæquintai mongæninque ö ö ante nantate wæwëmompa. Mänö-maï beyæ mönö öönædë æidinque mönö owoquintai ëñacæte ante wæmompä. ³ Edæ, Baö ömaamö inte wæcæ wæ, ante guïñewocate wædinque mönö, Miintai ëñacæimpa, ante wæmompä. ⁴ Mönö iintaique ëñadinque, Baö ömaamö inte wædämaï incæmönimpa, ante guïñewocate wæmompä. Mönö wænguintai mongænte nantate wæmö inte ö ö ante wæmompä. Wængongui, Minitö ëñate quëwenguintaique, ante yabæque wini caate bai pönongä ëñayömö mönö wænguëñö edæ dæ bacæimpa, ante æncæte ante wæmompä.

⁵ Ñowo ämo ëñeedäni. Wængongui incæ edæ, Miini miintai wëñate mongænguinque, ante mönö imonte badongacäimpa. Ayæ, Minitö miintai cöwë pönömo æncæminipa, ante, Näwangä impa, ante odömoncæte ante Wængongui tömengä Önöwoca ingante ñowo da pönongä æmompä. Ìninqe tömengä Önöwoca ingante ænte ewocadinque mönö, Miintai ëñate

mongænguinque ewocamompa, ante do eñemompa.

⁶ Mänömaï beyæ mönitö cöwë, Wængonguï cæcæcäimpa, ante wede pönente tomönipa. Oncönë owote bai iintaidë mönö quëwenganca mönö Awënë oncönë owodämaï imompa, ante do eñente wæd-
inque, ⁷ mönitö mäninö ante ayæ adämaï emömöni inte wii möni adinö beyæ quëwëmönipa. Wæætë möni wede pönënö beyænque quëwëmönipa. ⁸ Ìn-
inque edæ, Wængonguï cöwë cæcæcäimpa, ante wede pönëmöni inte mönitö, Ìntaidë owodämaï inte wæætë mönö Awënë oncönë gote owote waa tobaimpa, ante pönëmönipa. ⁹ Ìn-
inque oncönë owote bai tomöni incæ oncönë owodämaï inte bai wämöni incæ mönitö, Mönö Awënë waa tocæcäimpa, ante cædinque cöwë nö cæte quëwëmönipa. ¹⁰ Codito tömengä nänö apænte anguimpaa gäänë mönö tömämö ponte edæ a ongonquënemö imompa. Mönö edæ inguipoga iin-
tai eñate quëwëninque mönö cædö ante do againgä inte tömengä iñömö apænte ancæcäimpa. Edæ waa cægaimö imö adinque tömengä mönö imonte edæ eyepæ pönï pædæ pönongä ænguimö imaimompa. Wæætë edæ wënæ wënæ cægaimö imö adinque tö-
mengä wæætë eyepæ pönï pangä wæbaimompa.

Wængonguï piyænë cædinque, Pödäni, angampa

¹¹ Ìn-
inque mönö Awënë ingante guiñente wämöni inte mönitö waodäni inänite godö waadete apænemönipa. Codito gämænö pöninque watapæ quëwengæimpa, ante pönencædänimpa, ante mönitö godö waadete apænemönipa. Edæ, Mönitö æbänö ewocamönii, ante Wængonguï do edonque acampa. Ayæ adobai minitö mimö entawëmïni inte mönitö ewocadö ante edonque amïni Ìn-
inque botö waa tobai-
mopa. ¹² Mänömainö ante apænedinque mönitö, Waëmö pönï imönipa, ante nämä ante dicæ ämöniyaa. Wæætë iïmaï ante apænemönipa. Pancadäniya iñömö mönitö awincaque adinque, Pabodoidi æbänö ewocadänii, ante adämaï inäni inte tömënäni nani adönonque ante pönëninque nämä ængö cæte bai todänipa. Minitö guiquënë, Mönitö æbänö ewocamönii, ante do amïnitapa. Ìn-
inque tömënäni mönitö imönite ante piïnte änäni eñëninque minitö wæætë edæ, Pabodoidi nö ewocadäni inte waa cædäni amönipa, ante wææ apænecæminimpa, ante cæbopa. ¹³ Edæ ömæcamöni bai cæmöni incæte Wængonguï beyænque ante mänömaï cæmönipa. Wæætë nö pönente cæmöni incæ minitö beyæ ante cæmönipa.

¹⁴ Ìmaïnö ante pönente wædinque edæ mänömaï cæmönipa. Tömämö beyæ adocanque wængacäimpa, ante adinque mönitö, Mönö tömämö do wængamöim-
pa, ante edonque eñëmönipa. Ìn-
inque, Mönö Codito nanguï waadete pönengä inte pönö cæcampa, ante pönëninque mönitö ædö cæte wapiticæ cæquimönii. ¹⁵ Mönö Codito iñömö tömämö beyæ wæn-
inque, Minitö idæwaa nämä beyænque quëwëmönipa, ante

wængacäimpa. Ayæ, Botö në wænte ñäni ömæmon-
gäimo iñömöte minitö botö beyæ ante quëwencæmïn-
impa, ante cædinque tömengä tömämö beyæ wæn-
gacäimpa. ¹⁶ Mänömaï impa, ante pönëninque mönitö ñöwo iïncayæ ate waodäni inänite adinque, Ingui-
pogaque eñate quëwënänipa, ante pönënämaï imöni-
pa. Edæ mönö Codito incæ inguipoga eñate quëwëñongante mönitö mänömainö ante pönën-
gäimöni incæte mönitö ñöwo wæætë mänömainö ante wii pönëmönipa. ¹⁷ Ìn-
inque Codito nempo æcänö quëwënaa tömengä ingante Wængonguï miingä badongä ate miingä bate quëwengampa. Tömengä nänö inguipogaque nänö quëwënimämo edæ dæ gotimpa. Nöwo wæætë edæ miimämoque ewocacam-
pa.

¹⁸ Mäninö botö änö ante tömänö në pönö badongä iñömö edæ Wængonguï adocanque ingampa. Tö-
mengä iñömö, Minitö eñënämaï cæmïni incæte Codito pönö cæcä beyænque botö piyænë cæcæboimpa, angampa. Ìn-
inque botö piyænë cæbo adinque minitö botö gämænö pödäni, angampa. Ayæ mönitö imönite pönö angä eñëninque mönitö wæætë edæ wadäni inänite, Wængonguï piyænë cædinque, Pödäni, angampa, ante në cæmöni batamönipa. ¹⁹ Ìn-
inque iïmaï ante apænemönipa. Codito tönö godongämæ cædinque Wængonguï iñömö piyænë cædinque, Inguipoga quëwëmïni tömämïni botö gämænö pödäni, angampa. Pömïni adinque botö, Æpogadö wënæ wënæ cæmïnitawo, ante tee mante adämaï inte piïnämaï incæboimpa, angampa.

Tömengä mänömaï angä eñëninque mönitö wæætë mänine ante në waadete apænemöni badinque edæ, Wængonguï piyænë cæcä adinque pödäni, ante apænemönipa. ²⁰ Ìn-
inque Wængonguï mönitö imönite äninque, Minitö wæætë botö beyæ wadäni inänite waadete apænemïni eñëninque poncædänimpa, angä eñëninque mönitö wæætë Codito beyænque në waadete apænemöni bamönipa. Ìn-
inque minitö imönite waadete pönö apænedinque mönitö, Wæn-
gonguï gämænö pödäni, ante Codito beyænque ante apænemönipa. ²¹ Wængonguï, Minitö Codito nö nänö ewocadö ænte ewocacæminimpa, ante pönö cæ-
dinque Codito ingante angä eñëninque tömengä iñömö edæ wënæ wënæ ewocadämaï inte wæætë edæ mönö beyæ ante në wënæ wënæ cæcä bai badinque mönö wentamö ewocadö incæ mongængacäimpa. Ìn-
inque mönitö tömengä nempo quëwëninque nö pönï tö-
mengä nänö ewocadö wæætë ænte ewocamompa.

6 Tömengä tönö godongämæ në cæmöni inte mönitö minitö imönite iïmaï ante waadete apænemönipa. Wængonguï waadete pönö cæcä æmïni inte minitö wii önonque oda cæcæte ante æncæminimpa, ante nanguï ämöni eñëmäimïnipa.

² Edæ Wængonguï do angacäimpa, “Minitö imönite botö waadete pönö cæyedë mäniñedë minitö apænemïni eñentabopa.

Ayæ, Mini quëwenguïönæ impa, ante Codito nänö bæi ongonte æñedë botö mäniñedë mïnitö beyæ pönö cægaboimpa.”

Ante yewæmongatimpa. Ìninqe botö iïmaï ämo ëñeedäni. Wængonguï tömengä nänö waadete pönö cæyedë do ba apa quëwëminii. Codito edæ ængä beyænque mini quëwenguïönæ iñömö edæ do batimpa cæminii.

³ Mönö quëwenguïönö ante adocanque incæ Wængonguï beyæ möni apænedö ante piïnämaï incæcäimpa, ante wææ cædinque mönitö iñömö idiquibæ cædämaï imönipa. ⁴ Wæætë mïnitö, Pabodoidi Wængonguï beyæ nè cædäni inänipa, ante acæminimpa, ante odömoncæte ante mönitö cöwë iïmaï cæmönipa. Cöwë nantate wæmöni incæ wënæ wënæ cædäni wæmöni incæ mö ongonte wææ cædäni wæmöni incæ æbämenque wæmöni incæte mönitö cöwë wæntæye badämaï inte ee cæmönipa. Ædö cæte quëwenguï, ante wæmöni incæ Wængonguï beyæ nè cæmöni inte mönitö godömenque cæmöni aedäni. ⁵ Ayæ tæi tæi pänäni wæmöni incæ tee mönedäni wæmöni incæ Yæ yæ ante mönitö imönite wido cædäni incæte mönitö wæætë Wængonguï ingante nè cæmöni inte edæ nanguï cæmönipa. Ayæ woyowotæ nanguï cædinque mönitö möwo mönämaï inte cæmöni incæ cænguï cænämaï inte gæwænte wædinque cæmöni incæ mönitö godömenque cæmöni aedäni.

⁶ Mänömaï cædinque mönitö wentamö mongænämaï inte cæmönipa. Ayæ wadäni æbämenque cædäni incæ mönitö nö ëñëmöni inte edæ piyænë cæte piïnte änämaï imönipa. Wæætë waadete cæmönipa. Edæ Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca nempo quëwëninque näwangä waadete pönëmönipa. ⁷ Wængonguï nänö tæi piñænö ewocadinque mönitö Wængonguï nö nänö angainö ante apænemönipa. Ayæ tontadoidi guëadö guëa wænoncæte ante tipæmäa næænäni bai cædinque mönitö nö pöni cæcæte ante Wængonguï nänö tæi piñænö ante eyepæ næænte bai cæmönipa.

⁸ Mönitö imönite waa adäni incæ wiwa adäni incæte mönitö Wængonguï beyænque ante cæmönipa. Pabodoidi waa pöni cædänipa, ante nö apænedäni incæ wæætë, Pabodoidi wënæ wënæ cædänipa, ante tedewënäni incæ mönitö cöwë godömenque cæmönipa. Pabodoidi babæ cædänipa, ante piïnäni incæte mönitö nöingä pönente Wængonguï beyænque ante cæmöni aedäni. ⁹ Edæ tömänäni mönitö imönite do edonque pöni adäni incæ adämaï inte bai cædinque, Önöminique imönipa, ante tededänipa. Wæncæ cæmöni incæte ee quëwëmönipa. Pänäni wæmöni incæte mönitö imönite wænönämaï inänipa.

¹⁰ Wæwëmöni incæte mönitö cöwë mïmöno watapæ towocamönipa. Mönitö mäincoo ömæpomöni incæ wadäni inänite godö cæmöni æninque tömënäni mäincoo nanguï pöni ænte bai eyepæ pöni entawënänipa. Edæ nè ömæpomöni inte wæmöni in-

cæte mönitö tömancoo pöni entawëmöni inte Wængonguï ingante nè cæmöni imönite aedäni.

¹¹ Coodintoidi ëñeedäni. Mïnitö imönite mönitö edonque pöni apænetamönipa. Mïnitö imönite nanguï pöni waadete pönëmönipa. ¹² Mönitö dicæ pæ gom-pote mïnitö imönite waadedämaï imöniyaa. Wæætë edæ tömëmöni pæ gompodinqe edæ mönitö imönite waadedämaï imönite wæwëmönipa. ¹³ Ìninqe botö wëñæmïni bai iñöminite iïmaï ämopa. Mïnitö imönite waadete pönëmöni adinque mïnitö næëmæ waadete pönëedäni.

Wængonguï nè Quëwengä nänö owocö bai imompa, ante

¹⁴ Guëa mangæ mangæ woquïna, ante wagada tönö bodo guëa goti wëmencadämaï iedäni, ante do yewæmongatimpa cæminii. Pönënämaï inäni tönö godongämæ cædämaï iedäni. Ìñæmpa nè nö cæcä tönö guëa äantawente bai nè ëñënämaï cæcä guiquënë dicæ adobaï entawengä. Ayæ ñäö entawengä tönö guëa gocæte ante cædinque nè wëmö entawengä iñömö mïmö ñäö entawengampa diyæ guëa goquingä. ¹⁵ Codito nänö pönënö ante edæ wënæ awënë Bediado iñömö edæ adodö ante pönengampa diyæ guëa cæquingä. Nè wede pönengä nänö pönënö ante nè pönënämaï ingä iñömö edæ adobaï pönengampa diyæ adobaï quëwëningä.

¹⁶ Ayæ, Wængonguï impa, ante waodäni nänö badönicæ æninque edæ näwä Wængonguï tæiyæ waëmö oncönë ædö cæte mangui cö cæquii. Mönö guiquënë Wængonguï nè Quëwengä nänö tæiyæ waëmö owoquincö bai iñömonte tömengä Önöwoca mönonga pö guite owocampa. Ìninqe tömënäni tönö mönö ædö cæte godongämæ cæquii. Wængonguï incæ, Mänömaï impa, ante ancæte ante iïmaï angacäimpa. “Waodäni weca owodinqe botö tömënäni tönö godongämæ cægoncæboimpa.

Botö tömënäni Wængonguï iñömote tömënäni wæætë botö quïnäni incædänimpa,” angacäimpa.

¹⁷ Mänömaïnö ante apænedinqe mönö Awënë adobaï ante,

“Wadäni inänite taayænte pöninqe nänënë ponte quëwëedäni, angampa.

Wentamö i adinque gampodämaï iedäni.

Mänömaï cæminii adinque botö mïnitö imönite, Pödäni, ante ee æncæboimpa.

¹⁸ Æninque, Mïnitö Wæmpobo inömo inte botö, onguïñæmïni incæ onquiyæmïni incæ, Botö wëmïni imönipa, ante æncæboimpa, ante nè Tæi Piñænongä inte Awënë Wængonguï angampa.”

Ante Wængonguï beyæ yewæmongatimpa.

7 Ìninqe botö nê waademini êñeedäni. Mönö iñömö, Wængongui, Cöwê cæcæboimpa, ante nänö angainö ante do êñengamöimpa. Ìninqe baonga wentamö mönö êñadö tönö mímö mönö wentamö entawenö adobaï ñä mênongate bai cædinque edæ mönö tæiyæ waemö ewocate quëwengæimpa. Ayæ, Wængongui ingampa, ante guiñente wædinque mönö, Cöwê nö cæte waa quëwengæimpa, ante nanguï cæcæimpa.

Coodintoidi Codito gämænö pönänipa

² Mönitö dicæ wacä ingante wënæ wënæ cæmöniyaa. Wacä wentamö nänö mongænguinque mönitö dicæ wënæ wënæ cæmöniyaa. Dicæ wapiticæ apænedinque wacä qui ö æmöniyaa. Ìninqe, Pabodoidi mänömaï cædämaï inänipa, ante adinque minitö wæætê mönitö imönite waadete pönëninque êñeedäni, ämopa. ³ Mänömainö ante ämo incæte botö, Mîni pante wæquinque, ante dicæ apænte ämogaa. Edæ botö do antabopa. Minitö tönö möni quëwenguinque incæ minitö tönö möni wænguinque incæ mönitö minitö tönö äanque bai entawente minitö iminite cöwê waadete pönëmönipa, antabopa. ⁴ Edæ, Minitö nö pönente cæmîni iminipa, ante pönëmopa. Mönitö apænemöni êñëninque minitö nê waa cæmîni baminitapa, ante adinque botö mönitö apænedö ante nanguï tobopa. Minitö mänömaï cæmîni iminipa, ante êñente wædinque botö gancæ pönëmopa. Ìninqe mönitö wënæ wënæ inte wæwëmöni incæte botö wæætê godömenque watapæ tobopa.

⁵ Ìmaï edæ Mäatedöniabæ pöninque cætamönipa. Æmætæ æmætæ gote apænecæte ante cæyömönite wadäni bæ ta bæ ta cædäni wædinque mönitö ædö cæte guëmanguimönii. Edæ nanguï piinte cædäni wædinque mönitö baonga nantate wædinque önöwoca adobaï guiñente wæwocatamönipa. ⁶ Incæte mönitö wæwëñömönite, Nê wæwënäni gancæ bacædänimpa, ante nê pönö cæcä inongä Wængongui iñömö Tito ingante da pönongä pongä adinque mönitö wæætê gancæ pönentamönipa. ⁷ Tömengä ponte a ongongä beyæ gancæ pönëñömönite tömengä, Coodintoidi botö imote waa cædäni adinque botö wæætê gancæ pönentabopa, ante apænecä êñente mönitö godömenque totamönipa. Ayæ botö imote ante apænedinque tömengä, Bitö imite ante nanguï äinente wædinque coodintoidi Ca ca wædänipa. Tömënäni iñömö, Mönö ñowo Pabodo beyæ ante nanguï cæcæimpa, ante wædänipa, ante Tito tedecä êñëninque botö godömenque nanguï totabopa.

⁸ Botö doyedê cadota ante yewæmöninque da godömo æninque minitö wæwente baminitawo. Nawangä botö cadota beyæ wæwente baminitapa, ante wædinque botö, Quinante mänömaï yewæmömoï, ante wætabopa. Incæte ayæ ate, Coodintoidi wantæ iñö wæwëninque ñowo iñömö edæ wæwënämaï inänipa,

ante adinque botö ñowo edæ, Nö cædinque yewæmömoimpa, ante piyænê cæbopa. ⁹ Edæ minitö wæwëmîni beyæ todämaï inimo inte botö wæætê, Mîni wënæ wënæ cædinö ñimpo cædinque minitö Codito gämænö mîni ponguinque wæwente baminitapa, ante adinque mänömaï beyænque totabopa. Edæ Wængongui nänö änonö mîni êñenguinque wæwente bamini ininque mönitö cædö beyæ dicæ wæmîniyaa.

¹⁰ Edæ Wængongui nänö änonö ante wæwëmö bai mönö ocæ êmænte ponte quëwenguinque impa. Ìninqe, Quinante mänömaï wæwëmoï, ante wædämaï imopa. Wæætê inguipoga mönö quëwenguimämo ante wæwëmö bai mönö wænguinque impa. ¹¹ Edæ Wængongui nänö änonö ante do wæwënimîni inte minitö ñowo, Mäninö möni wæwënö beyæ æbänö entawëmönii, ante nämä aedäni. Edæ mänömaï wæwëmîni inte minitö, Mönö ee ongönämaï inte cæcæimpa, ante do cæmînitapa. Cædinque, Mönö pönencabo wentamö mongænämaï ingæimpa, ante nanguï cædinque minitö nê wënæ wënæ cædingä ingante edæ do piiminitapa. Ayæ, Pabodo æbänö anguingää, ante guiñente wæmîni incæte botö imote ante äinente wæmînitapa. Ayæ, Nê wënæ wënæ cædingä ingante mönö nö ante pangæimpa, ante do cæmînitapa. Mänömaï eyepæ cædimîni inte minitö wentamö mongænämaï iminipa, ante edonque abaimpa.

¹² Ìninqe minitö iminite yewæmöninque botö nê wënæ wënæ cædingä beyæ ante wii yewæmontabopa. Tömengä wënæ wënæ cæcä wædingä beyæ ante adobaï yewæmönämaï intabopa. Wæætê minitö Wængongui ayongä nämä adinque, Mönitö Pabodoidi inänite waadete amönipa, ante, Nawangä impa, ante edonque acæmînimpa, ante botö minitö beyænque ante yewæmontabopa. ¹³ Minitö mänömaï cæmîni adinque mönitö wëenëñedê nê wæwëmöni inte ñowo iñömö gancæ pönëmönipa.

Minitö waa cæmîni beyæ wëenëñedê wæwëningä inte Tito adobaï gancæ pönente ñowo watapæ pönengampa, ante adinque mönitö do gancæ pönëmöni inte ñowo godömenque nanguï tomöni imönipa.

¹⁴ Botö do inöñedê Tito ingante apænedinque, Coodintoidi waa cædäni abopa, antabopa. Ñowo minitö waa cæmîni adinque botö, Tito ingante botö apænedinö nö impa, ante adinque botö guingo imönämaï imopa. Edæ botö minitö iminite nöinö ante apænetawo. Edæ minitö iminite nöinö ante apænebo bai botö Tito ingante, Coodintoidi waa cædänipa, ante apænedinque adobaï nöinö ante apænetabopa. ¹⁵ Ayæ Tito iñömö, Coodintoidi tömänäni botö imote waa adinque guiñente wædänitapa. Ayæ, Pöe, äninque tömänäni botö apænebo êñëninque Ao ante êñente cædänitapa, ante pönëninque tömengä minitö iminite godömenque waadete pönengampa. ¹⁶ Ayæ, Minitö cöwê waa cæmîni iminipa, ante pönëninque edæ botö adobaï watapæ tobopa.

Mönö godömenque nanguï godongæïmpa, ante

8 Nöwo botö tönifadäni apænebo eñeedäni. Mäat-edöniabæ iñömö Codito ingante godongämæ nani pönencabo wayömö nani cabo wayömö nani cabo ongöñönänite Wængonguï Önöwoca pönö apæneca eñëninge tömënäni wæætë waadete cæd-inque iïmaï cædänipa. ² Nanguï wënæ wënæ nantate wæwënäni incæ tömënäni cöwë piyænë cæte watapæ todänipa. Ìninqe ömæpodäni incæte tömënäni nanguï mänäni bai cædinqe, Wængonguï quinäni qui, ante godömenque todinqe nanguï gomonga godönänitapa. ³ Tömënäni edæ nani godonguënönö ganca do godöninge ayæ godömenque nanguï godönäni adimo inte botö, Näwangä impa, ante apænebopa. Ayæ edæ tömënäni nani nämä pönönö bai cædinqe, ⁴ Wængonguï quinäni beyæ impa, ante mönitö wadäni tönö godongämæ godoncæmönimpa, ante tömënäni mönitö imönite nanguï äninge ancaa änanitapa. ⁵ Mönitö guiquënë, Mäatedöniabæ quëwënäni tömënäni nani godonte æintaque godonguïnäni inänipa, ante edæ pönentamönipa. Incæte tömënäni, Wængonguï quimöni imönipa, ante edæ Wængonguï ingante nämä godöninge ayæ, Minitö iminite në cæmöni bacæmönimpa, äninge mönitö imönite edæ adobai nämä pönönänitapa. Ayæ mönitö pönönö ganca adobai godöninge tömënäni nani godonte æinta ayæ godömenque godönänitapa.

⁶ Mäatedöniabæ quëwënäni mänömaï cædäni adinqe mönitö Tito ingante iïmaï antamönipa. Bitö doyedë ämi eñëninge coodintoidi waadete pönëninge tæcæ godoncæ cædänitapa cæbii. Nöwo wæætë ämi eñëninge tömënäni në waadete godönäni badinqe eyepæ godoncædänimpa, ante mönitö Tito ingante nanguï antamönipa. ⁷ Minitö iñömö wede pönëmini inte edæ në waa pönï apænemini imönipa. Ayæ godömenque gomonga eñëmïni inte minitö, Mönö cöwë cæcæïmpa, ante nanguï cædömini imönipa. Ayæ mönitö imönite në waadete pönëmini imönipa. Mänömaï tömänö ante do cædömini inte minitö ñöwo adobai, Wængonguï qui, ante mönö në waadete godömö bacæïmpa, ante edæ nanguï cæedäni, ämopa.

⁸ Mänömainö äninge botö, Cæedäni, ante wææ änämaï imopa. Wæætë, Minitö æbänö cæminii, ante eñencæte ante cædinqe botö wadäni nani nanguï cædinö ante apænetabopa. Mänömainö ante apænedinqe botö, Minitö adobai tömënäni nani cæbai nanguï waadete pönente cæminitawo, ante acæte ante cædinqe, Në godömini baedäni, antabopa. ⁹ Minitö do eñëminipa. Mönö Awënë Itota Codito öönædë quëwëninge nanguï gomonga enempogaingä inte mönö imonte waadete pönëninge iïmaï ante pönö cægacäïmpa. Botö ömæpobo babo beyænque minitö nanguï wæætë entawencæminimpa, ante cædinqe

tömengä edæ minitö beyænque ante inguipoga pöninqe edæ ömæpocä bagacäïmpa.

¹⁰ Ayæ, Mäninö mini godonguïnö ante æbänö cæquënëmini iminii, ante botö nämä pönëninge iïmaï ämopa. Wadepo inöñedë wadäni godönämaï iñönäni minitö iñömö edæ do täno godöminitawo. Mönö godongæïmpa, ante edæ minitö cöwë täno cæinëmini iminitawo. ¹¹ Ìninqe, Mönö godongæïmpa, ante quingæ änimini inte ñöwo edæ iinqe cæedäni. Mini äadincoo adinqe minitö, Eyepæ inte botö panca-cooga godoncæboïmpa, ante mini äincoo edæ godömini adinqe, Eyepæ godöminipa, ante acæïmpa. ¹² Edæ æcänö godöingä tömengä nänö godonte æinta tömanta adinqe, Æpotadö botö godonguënëmo imoo, ante adinqe mänimpotaque godöninge idæwaa. Godömenque nanguï mangampa diyæ nanguï godonguingä.

¹³ Mänömaï äninge botö, Wadäni pönömenque godöninge guëmäñönäni minitö wæætë mini eyepote wæquinqe godömenque nanguï godoncæminimpa, ante dicæ ämogaa. ¹⁴ Wæætë, Cöwë eyepæ bacæïmpa, ante ämopa. Edæ mäincoo ñöwo eyepæ mäninqe minitö në ænguënente wædäni inänite godömini äänäni. Ìninqe iincayæ ate minitö wæætë në ænguënëmini bamini ate tömënäni wæætë eyepæ mante ate minitö iminite pönönäni æñömïni adopo edæ eyepæ babaimpa. Mänömainö ancæte ante ämopa. ¹⁵ Edæ do yewæmongatimpa. "Cænguï gomonga wææmpo æningä incæ tömengä nänö ænguënganca ænte bai mäninqe godömenque mänämaï ingantapa. Wæætë edæ wædænque wææmpo æningä guiquënë tömengä nänö ænguënganca eyepæ ænte bai eyepæ mangantapa." Ante nani yewæmongainö bai iinqe bacæïmpa, ante minitö iminite ämopa.

Minitö weca Titoidi poncædänimpa, ante

¹⁶ Botö cöwë, Coodintoidi beyæ cæcæïmpa, ante minitö iminite waadete pönëmopa. Ayæ, Wængonguï pönö apæneca eñëninge Tito iñömö botö pönëmo bai adobai pönente cæcampa, ante adinqe botö wæætë Wængonguï ingante waa ate pönëninge apænebopa. ¹⁷ Edæ mönitö, Coodintoidi weca goe, ämöni eñëninge edæ Tito do Ao ante pongä aedäni. Incæte wii mönitö äninö beyænque pongampa. Wæætë nämanque pönente wædinqe tömengä nanguï todinqe minitö weca pongampa.

¹⁸ Ayæ Tito tönö wacä mönö tönifacä ingante da pönömöni pongampa. Ìngä Tito tönö në pongä iñömö tömengä Codito ingantedö ante watapæ möni apænedö ante në apæneca ingampa. Ìninqe Codito ingante godongämæ nani pönencabo wayömö nani cabo wayömö nani cabo tömänäni tömengä ingante waa ate waa apænedänipa. ¹⁹ Codito ingante nani pönencabo incæ adocä ingante apænte äninge, Pa-

bodoidi tönö gocæbiimpa, ante da godönäni ate tömengä mönitö tönö godongämæ goqingä ingampa. Edæ mönitö, Mönö Awënë ñäö apäite bai ëmongä ingampa, ante acædänimpa, ante cædinque ayæ, Mönitö wadäni beyæ cæinëmönipa, ante acædänimpa, ante cædinque minitö da godonguincöo ænte goquimöni imönipa. Mänömaï cæcæte ante goyömöni, Tömengä godongämæ gote cæcæcäimpa, ante da godönäni gocæcäimpa. ²⁰ Edæ wadäni, Pabodoidi babæ cædänipa, ante änämaï incædänimpa, ante wææ cædinque mönitö nö pönï cædinque nanguï pönï minitö godonguincöo ænte godinque pædæ godoncæmönimpa. ²¹ Edæ, Mönitö Wængonguï ayongä nö cæmönï inte waodäni ayönäni adobaï edonque pönï cædinque nö pönï cæcæimpa, ante cæmönipa.

²² Ayæ wacä mönö tönïñacä iñongante mönitö æpogamë cöwä ayömöni tömengä cöwë tömää nö cæcä inongampa. Ayæ ñöwo tömengä, Coodintoidi nö cædänipa, ante pönengä inte godömenque waa cædongä ingampa. Mänömaï ingampa, ante adinque mönitö ñöwo tömengä ingante da godömöni godinque tömengä iñäna tönö minitö weca poncæcäimpa. ²³ Tito iñömö botö tönö godongämæ cöwë cæcampa. Ìninqe minitö beyæ guëa në cæmöna imönapa. Codito ingante näni godongämæ pönencabo incæ mönitö tönïñada Tito tönö wada inate da godönäni godinque tömënäni, Mönö Codito ingante waa acædänimpa, ante nanguï cæda inapa. ²⁴ Ìnänï inänite apænedinque mönitö, Coodintoidi në waa cædäni inänipa, ante do apænetamönipa. Ìninqe minitö eyepæ godömöni adinque tömënäni, Näwangä impa, ante edonque acædänimpa. Ayæ adobaï, Minitö waadete pönö cæmïni adinque Pabodoidi wæætë minitö iminïte waa adänipa, ante acædänimpa, ante cædäni. Mänömaï cæmïni adinque Codito ingante godongämæ näni pönencabo wayömö näni cabo wayömö näni cabo tömänäni adobainö ante edonque acædänimpa.

Mönö wædämaï eyepæ pönï godongæimpa, ante

9 Ñöwo mäninö, Wængonguï quinäni beyæ minitö godoncæminimpa, ante botö idæwaa yewæmömopa. ² Edæ, Minitö wædämaï inte do cæminipa, ante ëñëninque botö Mäatedöniabæ quëwënäni inänite apænedinque, Acayabæ quëwënäni iñömö wadepo inöñedë do godoncæte ante cædönänimpa, ante do apænetabopa. Apænebo ëñëninque tömënäni wodo tömänäni, Æ Acayabæ quëwënäni näni quingæ cæbaï mönö adobaï cæcæimpa, ante cædänipa.

³ Incæte botö ñöwo mönö tönïñadäni inänite da godömo pöninque tömënäni minitö iminïte apænedäni ëñëninque minitö wæætë eyepæ godoncæminimpa. Mänömaï cæmïni ate botö babæ apænedämaï imoi, ante edonque ëñengæimpa.

⁴ Ìñæmpa Mäatedöniabæ quëwënäni botö tönö godongämæ ponte ayönäni minitö wii eyepæ cæmïni

adinque tömënäni wæætë, Minitö dicæ cæminiyaa, ante badete tobainänipa. Ayæ mönitö guiquënë, Coodintoidi iinque cæcædänimpa, ante në änimöni inte odadete guingo imonte wæbaimönipa. Minitö adobaï, Möni cæquënëno cædämaï imönipa, ante guingo imonte wæbaiminipa. ⁵ Ìninqe minitö, Godoncæmönimpa, ante mini äninö bai eyepæ godoncæminimpa. Ante cædinque botö mönö tönïñadäni inänite äninqe, Minitö gote apænemini ëñëninque coodintoidi ædæmö pönente cæcædänimpa, ante da pönömo pönäni aedäni. Ìninqe minitö tönö godongämæ cædäni ate minitö ædæmö pönëninque, Botö wææ gompodämaï inte waa todinque godömopa, ante godoncæminimpa.

⁶ Ìmaï ante pönëedäni. Wædænque quiyadingä iñömö amiñaimö wædænque pete æncæcäimpa. Nanguï quiyadingä guiquënë amiñaimö nanguï pete æncæcäimpa. ⁷ Wadäni quï, ante æcänö watapæ todinque godönaa, ante adinque Wængonguï tömengä ingante waadete pönengampa. Ìninqe wadäni wææ änämaï iñönäni minitö, Botö æpotadö godonguimoo, ante pönëninque tömämini wædämaï inte mini änimpota adopota godöninque do godonguënemini iminipa. ⁸ Ayæ, Eyepæ pönï ëamini inte minitö quiëmë cæmïni incæ tömänäni beyæ ante cöwë godö waa cæcæminimpa, ante Wængonguï cæcampa. Ìninqe, Minitö eyepæ ænte ëadinque mänömaï cæcæminimpa, ante tömengä nanguï cædongä inte cöwë eyede tate bai waadete pönö cæcä ingampa. ⁹ Edæ docä ingante ante iimaï ante yewæmongatimpa.

“Yepanca quiyacä bai inongä inte tömengä, Ömæpodäni quï, ante wayömö wayömö godongantapa.

Ìninqe tömengä nö nänö cædinö iñömö edæ cöwë ëwënämaï ongongæimpa.”

¹⁰ Ante yewæmongatimpa. Në quiyacä ingante Wængonguï, Tömëmö quiyaquimö, ante eyepæ pönöninque adobaï, Cænguï, ante tömämo imonte eyepæ pönongä ænte cæmompä. Minitö iñömö eyepæ ëamini inte wacä ingä wacä ingä quiyate bai nënem-pocæminimpa, ante cædinque Wængonguï mini godonganca da pönöninque godömenque gomonga da pönongä æncæminimpa. Mänömaï eyepæ da pönongä æninque minitö wæætë nö cædinque wadäni nanguï inäni inänite nënempomini æninque tömënäni wæætë amiñaimö tä pete bai watapæ quëwencædänimpa. ¹¹ Minitö pæ gompodämaï inte wadäni inänite cöwë pædæ godoncæminimpa, ante cædinque minitö iminïte Wængonguï nanguï pönï pönongä æncæminimpa. Æninque minitö pæ gompodämaï inte pædæ godö pædæ godö cæmïni adinque mönitö wæætë, Coodintoidi mänömaï cædänipa, ante tedemöni ëñëninque wadäni wæætë Wængonguï ingante waa ate pönëninque apænecædänimpa.

¹² Wadāni quī, ante do godōmīni æninque Wængonguī quīnāni tōmēnāni nāni ænguēnēnō ante eyepæ pōnī æncædānīmpa. Ayæ mīni godōnō æninque tōmēnāni mīmōno eyede tate baī Wængonguī ingante waa ate pōnēnīnque nanguī apæncædānīmpa.

¹³ Mōnō Codito ingantedō ante watapæ ēñēnīnque mīnitō Ao ante do pōnēmīnitapa. Īnīnque Wængonguī nānō ānōnō ante do ēñēnte cædinque mīnitō, Ōmæpodāni quī, ante pædæ godōmīni æninque nē ænāni wæætē Wængonguī ingante, Bitō ñāō baī nō pōnī cæbi ate coodintoidi bitō ānōnō ante ēñēnte cædānīpa, ante watapæ apæncædānīmpa. Ayæ nē ænīnāni inte adodāni godōmenque apænedīnque, Nē ōmæpodāni tōmānāni īnānite da godōnīnque coodintoidi īñōmō mōnitō īmōnite adobaī eyepæ pōnōnāni æmōnīpa, ante Wængonguī ingante godōmenque waa ate apæncædānīmpa. ¹⁴ Ayæ, Coodintoidi īnānite Wængonguī godōmenque nanguī waadete pōnō cæcā beyænque tōmēnāni waa cædāni īnānīpa, ante pōnēnīnque nē ænīnāni īñōmō edæ mīnitō īmīnite waadete pōnēnīnque mīnitō beyæ ante Wængonguī ingante apæncædānīmpa.

¹⁵ Wængonguī īñōmō godōmenque waa cædinque mōnō Codito ingante da pōnōngā ængamōīmpa. Īnīnque mōnō, Wængonguī, bitō waa pōnī pōnō cægabiīmpa, ante mōnitō ædō cæte eyepæ inte waa ate pōnēnte apænequīmōnīi, ante mōnō Wængonguī ingante apæncæcāīmpa.

Pabodo, Itota nānō nē da godōnīmo īmopa, angampa

10 Mīnitō, Wayōmonque quēwēnīnque Pabodo nanguī pīinte angampa, ante pōnēmīnitawo. Wæætē mōnitō weca pōnīnque awīncadō awīnca adīnque tōmengā guīñēnete wædinque pæ wēēncamīpa, ante pōnēmīnitawo. Īñæmpa mīni ānōmo mānīmotō inte īmaī āmopa. Codito īñōmō edæ gānē pōnēngā īnōngā inte pōnō piyænē cæcantawo. Botō adobaī ñōwo piyænē cædinque mīnitō īmīnite pōnō waadete apænebopa. ² Pabodoidi īñōmō inguīpogaque ante pōnēnte cædānīpa, ante pancadāniya odadete ānewēnānīpa. Tōmēnāni īnānite botō guīñēnedāmaī inte nanguī ancæboīmpa. Mīnitō guīquēnē adobaī odadete āmīni īnīnque botō mīnitō weca pōnīnque pīinte anguēnēmo īmaīmopa. Īnīnque, Wīi pīinte anguīmo bacæboīmpa, ante wææ cæcæte ante botō ñōwo mīnitō īmīnite, Ee aquēnē quēwēmīnīi, ante waadete pōnēnte yewæmōmopa.

³ Edæ inguīpoga quēwēmōni incæte mōnitō Wængonguī beyæ ante wæætēdō wæætē cæcæte ante cædinque inguīpogaque quēwēnāni nāni wæætēdō wæætē cæī baī cædāmaī īmōnīpa. ⁴ Wæætē edæ mōnitō Wængonguī beyæ ante wæætēdō wæætē cæcæte ante cædinque inguīpogaque quēwēnāni nāni wænoncaquincoo næænāmaī inte cæmōnīpa. Wæætē Wængonguī tōmengā nānō tæī piñæmāmo ænte

mīmōno entawēnīnque eyepæ næænte baī badīnque mōnitō tōmēnāni nāni tæī mænōincō bæ tate baī cædinque wæætēdō wæætē nāni godō ānewēnō ante wido cæte baī cæmōnīpa. ⁵ Wængonguī ingante pōnēnāmaī ingæīmpa, ante nē pōnēwēnāni inte ængæ gantīdīnque tōmēnāni īñōmō, Wadāni tōmānāni adobaī Wængonguī ingante pōnēnāmaī incædānīmpa, ante cædinque babæ wapiticæ cædānīpa. Mānīi babæ wapiticæ nāni cædōnō ante mōnitō wæætē bæ tate wido cæmōnīpa. Edæ, Codito ingante mōnō ēñēngæīmpa, ante nō apænemōni ēñēnīnque wadāni idīquibæ pōnēwēnāni īñōnāni mōnitō wæætē mānīnō nāni pōnēwēnō tōmānō ō ænte baī wido cæmōnīpa. ⁶ Ayæ mīnitō ædæmō nē ēñēnte cæmīni bamīni ate adocanque incæ ēñēnāmaī cæcā adīnque mōnitō wæætē tōmengā ingante do panguīmōni īmōnīpa.

⁷ Æbānō ī, ante edonque ongō abaīmīnīpa. Pancamīniya, Botō nāwangā Codito nempo quēwēmo īmopa, ante pōnēmīnitawo. Mīnitō mānōmaī pōnēmīni inte godōmenque īmaī ante pōnēnguēnēmīni īmīnīpa. Botō Codito nempo quēwēmo īmo baī Pabodoidi adobaī Codito nempo quēwēnāni īnānīpa, ante nāwangā īmpa, ante pōnēnguēnēmīni īmīnīpa.

⁸ Īñæmpa Wængonguī mōnitō īmōnite ānīnque, Mīnitō nē āmīni badīnque coodintoidi īnānite bæ tate wido cædāmaī incæmīnīmpa. Wæætē ædæmō āmīni ēñēnīnque coodintoidi wæætē oncō tæī mænōnte baī gongæncædānīmpa, ante cæedāni, ante Wængonguī pōnō ngā ēñēnīnque mōnitō nē āmōni batamōnīpa. Īnīnque botō, Nē āmo inte nāmā tocæboīmpa, ante tedebo incæte guīñēnedāmaī tedecæboīmpa.

⁹ Botō, Cadota ante botō yewæmōīnta adīnque mīnitō guīñēnte wæcæmīnīmpa, ante dicæ āmogaa. ¹⁰ Pancamīniya, Pabodo tæī piñængōngā baī inte cadota ante yewæmōnīnque nanguī angā awædō, ante wæmīnīpa. Wæætē edæ adocā incæ mōnitō weca ponte ongōnīnque edæ aquīi ingā amōnīpa. Tōmengā nānō tedepāmo ōnōmāmoque baī īmpa, ante pōnēmīni awædō. ¹¹ Īñæmpa, Tæī piñæmōni inte cadota ante nē yewæmōmōni incæ mōnitō adomōni inte mīnitō weca ponte ongōnīnque adobaī tæī piñænte cæcæmōnīmpa, āmo ēñēmaīmīnīpa.

¹² Pancadāniya nāmā incæ, Waēmō pōnī īmopa, ante tededāni incæte tōmēnāni nāmā nāni tede baī mōnitō ædō cæte adobainō ante tedequīmōnīi. Tōmēnāni īñōmō, Ægancadō waa cæbo eyepæ inguīi, ante nāmā nāni cægancaque ante adīnque edæ, Eyepæ cætabopa, ante pōnēwēnānīpa. Tōmēnāni nāni cædō ante, Waa cætawo, ante tee mancæte ante, Do botō cædinō baī adobaī cæbopa, ante adīnque, Eyepæ īmpa, ante pōnēwēnānīpa. Mānōmaī nāmā nāni pōnēwēnonque ante cædinque tōmēnāni ēñēnāmaī inte oda cæte cædānīpa.

¹³ Mōnitō guīquēnē, Īngancaque goedāni, ante Wængonguī nānō angancaque cōwē gomōnīpa. Īnīnque tōmengā, Coodintoidi ganca godīnque

apæneedäni, angä eñëinque mönitö do gote apænedinque, Mäningancaque waa cæmönipa, ante nämä waa ate tedemönipa. Godömenque ante tededämaï imönipa. ¹⁴ Minitö ganca pönämaï inte bai mönitö, Coodintoidi weca gote do cætamönipa, ante tedemöni bai babæ wapiticæ incædönimpa. Incæte minitö ganca do pöninque Codito ingantedö ante mönitö watapæ möni eñënö ante apænetamönipa. Æn- inque edæ, Mäninganca cætamönipa, ante mäninque ante tedemönipa. ¹⁵ Ayæ wadäni näni cædinö ante ad- inque mönitö, Tömëmöni cædinö impa, ante änämaï imönipa. Wæætë minitö godömenque godömenque wede pönëñömöni mönitö wæætë adodö minitö weca ponte quëwëinque godömenque gomonga cæyömöni mönö watapæ bacæimpa, ante pönëmöni- pa. ¹⁶ Ayæ minitö weca iinque cædinque mönitö godö- menque gomonga godinque mönö Codito ingantedö ante watapæ möni eñënö ante apænecæmönimpa, ante pönëmönipa. Mänömaï cædinque mönitö wacä nänö cædiñömö ante, Mönitö mäniñömö cætamönipa, ante tededämaï incæmönimpa.

¹⁷ Æcänö, Botö waëmö pöni inömo inte waa cæbopa, ante toinëna tömengä wæætë, Mönö Awënë waëmö pöni inongä inte pönö waa cæcampa, ante toquë- nengä ingampa. ¹⁸ Edæ, Waëmö inömo imopa, ante nämä änongä ingante Wængonguï waa adämaï ingampa. Wæætë, Ængä waëmö inongä ingampa, ante mönö Awënë nänö änongä ingante ante Wængonguï wæætë waa acampa.

Wængonguï beyæ, ante pancadäniya babæ apænedänipa

11 Ænöwo botö adodeque önonque tedete bai yewæmömo adinque minitö ee amini ininque botö waa tobaïmopa. Wadö ämo, Minitö ee ayömöni edæ botö önonque tedete bai do yewæmömopa. Æn- inque iïmaï ante odömoncæte ante yewæmömoï aedäni. ² Wængonguï wææ gompocä bai botö adobaï minitö beyæ ante wææ gompote ämopa. Minitö baquëcä mönämaingä bai iñömöni Codito ængä beyænque mïni pönencabo tömengä nempo nö cæte quëwencæminimpa, ante pædæ godoncæte ante cæd- inque botö tömengä adocanque ingante, Bitö quïnäni inänite æe, antabopa. ³ Minitö nöngä cædinque wacä miñæ godämaï inte Codito ingante waadete pönëmöni incæte botö, Minitö oda cæmïni wæcæ wæ, ante guïñente wæbopa. Eba wodi ingante Tæntæbo nanguï eñengä inte babæ cædinque apæncä eñëinque tö- mengä nänö oda cægaï bai minitö wïi adobaï oda cæcæminimpa, ante botö wææ ante apænebopa.

⁴ Mönitö, Itota ingante pönengæimpa, ante do apænemöni eñëmïnitapa. Incæte wacä minitö weca pöninque näwä Itota ingante apænedämaï inte, Wacä Itota ingante pönëedäni, ante babæ apæneyongante minitö edæ eñëe cömïni awædö. Adobaï Wængonguï

Önöwoca do ængaimöni iñömöni wacä önöwoca pö guiyongante minitö ee æmïni guicä awædö. Ayæ wadäni mönö Codito ingante ante apænedämaï inäni inte, Wacä ængä beyæ quëwengæimpa, ante babæ apæneyönäni minitö edæ eñëe cömïni awædö.

⁵ Mänömainö ante nê tededäni iñömö nämä ante pönëinque, Nê gode ämöni inte mönitö ñænæmöni pöni imönipa, ante edæ babæ änewënanipa. Tömënanä näwangä ñænænäni inäni bai botö dicæ wædämo inguënëmogaa, ante pönëmopa. ⁶ Botö æbänö tedeboo, ante eñëinque minitö iñömö, Önöpämoque tedecampa, ante pïmïnitawo. Incæte botö ædæmö adimo inte nê eñënimo inte apænebopa. Pabodo mänömaï inongä inte apænecampa, ante acæminimpa, ante mönitö cöwë minitö imïnite edonque odömömöni amïnitapa.

⁷ Minitö imïnite ængö cæte bai cæcæte ante botö Wængonguï ingantedö ante watapæ apænebo beyæ ænämaï intabopa. Mänömaï ænämaï inte botö nämä edæ pïinte bai cædinque dicæ wïwa cætabogaa.

⁸ Codito ingante godongämæ näni pönencabo wayömö näni cabo wayömö näni cabo da pönönäni ö æninque botö mänintaque godonte ænte quëwën- inque minitö beyæ cætabopa. ⁹ Ayæ minitö weca ongöninque botö quiëmë æinente wæbo incæ edæ waa atabopa. Wadäni edæ mönö tönïñadäni incæ Mäatedöniabæ quëwente pöninque tömënanäni botö ænguënëno ante eyepæ pönönäni æntabopa. Æninque coodintoidi botö äno beyæ wædämaï incædänimpa, ante wææ cædinque botö iñömö edæ, Pönömöni æ- moedäni, ante cöwë änämaï intabopa. Ayæ iincayæ ate cöwë änämaï incæboimpa. ¹⁰ Mönö Codito nö nänö apænedö ante eñente entawëmo inte ämopa. Botö, Mänömaï cædinque waa cæbopa, ante cöwë edæ tedeyömote minitö Acayabæ quëwëmöni inte edæ wææ cædämaï incæminimpa. ¹¹ Quïnante mänömaï ante tedeboï. Minitö imïnite waadedämaï inte mänö- maï ante tedeboï. Æñæmpa botö æbänö minitö imïnite waadete pönëmoo, ante do againgä inte Wængonguï tömengä ancæcäimpa.

¹² Wadäni guiquënë, Mönitö Codito nänö nê godon- gaimöni imönipa, ante nê änäni guiquënë, Æbänö cæte odömömöni adinque wadäni Pabodoidi inänite waa adö bai mönitö imönite adobaï waa acædänimpa, ante wædänipa. Æninque botö iñömö, Æinäni mänö- mainö ante odömönämaï incædänimpa, ante mänö- maï tedete wææ cæbo inte edæ cöwë godömenque wææ cæcæboimpa. ¹³ Tömënanäni iñömö edæ, Wadäni oda cæcædänimpa, ante awëmö cædäni inäni. Mönö Codito tömënanäni inänite da godönämaï ingä in- cæte tömënanäni iñömö edæ, Codito nänö da godon- gaimöni imönipa, ante babæ apænedänipa. Ayæ edæ mönitö Codito nänö da godongaimöni möni emönö bai önömoque emöninque babæ cædänipa. ¹⁴ Minitö, Tömënanäni quïnante wacä bai emönänii, ante wæmïnitawo. Æñæmpa tömënanäni awënë Tatäna incæ

babæ cædinque Wængonguī anquedoidi ñäö nāni
 ëmönö bai ñäö ëmonte bai ëmongampa. ¹⁵ Ìnque
 Tatāna beyæ nē cædāni iñmō tömēnāni awēnē Tatā-
 na nānō babæ cædō bai adobai babæ cædinque, Nē
 nō Cædongā ingante nē cæmōni imōnipa, ante önō-
 moque ëmönānipa. Ìnque tömēnāni nē önōmoque
 ëmönāni inte önonque ëwente baquinānidō anguēnē.

Æbänö caate wæboo, ante Pabodo yewæmongampa

¹⁶ Botö ñöwo adodö ante yewæmōmopa. Mīnitö, Pa-
 bodo ocai ömædæcacä inongä inte önonque tedecam-
 pa, ämīnitawo. Mänömaīnō ante änāmaī imæwedāni.
 Incæte wacä ocai ömædæcacä tedeyongante mīnitö
 ee amīni tedecä bai botö adobai ocai ömædæcabo inte
 bai, Nämä waa cæbo imopa, ante adodeque tedebo
 inique ee amīni tedeboedāni. ¹⁷ Botö ñöwo mänömaī
 nämä waa ate bai tedete yewæmōninque mönō
 Awēnē nānō ämaī wīi yewæmōmopa. Wæætē ocai
 ömædæcacä mä nānō pōnente tede bai adobai
 önonque tedete bai yewæmōmopa. ¹⁸ Pancadāniya
 nanguī ināni incæ, Mōnitö nämä waa cæmōnipa, ante
 edæ inguipogaque quëwēnāni tededāni bai adobai
 tededānipa. Tömēnāni mänömaī tededāni inique
 botö adobai, Nämä waa cæbopa, ante tedecæboimpa.
¹⁹ Nē ëñēmōni imōnipa, ante nē amīni inte mīnitö
 iñmō ocai ömædæcadāni önonque tedeyönānite ee
 ëñē cōminipa töö. ²⁰ Wacä edæ mīnitö imīnite bæi on-
 gongä wædinque mīnitö tömengä ingante ee nē
 cæmīni bawēmīni awædö. Wacä babæ wapiticæ cæd-
 inque mīnitö qui inguēnē incæ ö ængä incæte mīnitö
 edæ ee amīnipa. Wacä mīnitö awēnē bai nämä ængö
 cæte angä incæ ee ëñēmīnipa. Wacä mīnitö imīnite
 pönö tamongä incæte mīnitö ee ate wæmīni awædö.
²¹ Botö wæætē aquiimo inte, Tömēnāni nāni nanguī
 cædō bai ædö cæte cæquiimoo, ante botö guingo
 imonguinque önonque tedebo töö.

Tömēnāni nāmanque waa adinque edæ guiñēnāmaī
 inte tededānitawo. Botö adobai nāmanque waa ad-
 inque edæ guiñēnāmaī inte tedecæboimpa. Incæte
 mänömaī tededinque botö önonque badete tote bai
 tedebo. ²² Tömēnāni quiquēnē ebedeoidi inānitawo,
 ante pōnēmīni. Botö iñmō edæ tömēnāni nāni imāi
 adobo imopa. Tömēnāni idægoidi inānitawo. Edæ botö
 tömēnāni nāni imāi adobo imopa. Tömēnāni Abadö
 wodi pæināni inānitawo. Edæ botö tömēnāni nāni inö
 bai adobo Abadö wodi pæimo imopa. ²³ Mönö Codito
 beyæ nē cædōnāni inānipa, ante pōnēmīni. Botö edæ
 tömēnāni nāni imāi inte edæ gomonga imopa. Incæte
 mänömaīnō ante tededinque botö ocai ömædæcacä
 bai inte önonque tedebo. Tömēnāni inānite
 adopoque adopoque wædænque cæyönāni botö
 godömenque nanguī cægaboimpa. Tömēnāni inānite
 wædænque tee mönedāni wæyönāni botö imote
 godömenque wæætē wæætē tee mönedāni wæ-
 gaboimpa. Tömēnāni inānite wædænque tæi pänāni

wæyönāni botö imote godömenque nanguī tæi pänāni
 wægaboimpa. Ayæ botö wæætē wæætē wodo
 wængaboimpa.

²⁴ Oodeoidi æmontaimenca wodo coadenta ganca
 adoyedē nāni cōwē tæi päimpoga botö imote adoyedē
 mänimpoga tæi tæi päninque önompo æmæm-
 pogoncaque wæætē adopoga adopoga tæi tæi pänāni
 wægaboimpa. ²⁵ Ayæ cantaca mempoga go adopoque
 botö imote tæi tæi pänāni wægaboimpa. Ayæ
 adopoque botö imote dicaca tacadāni wangæ
 wængaboimpa. Ayæ wipodē wogaa godinque mem-
 poga go adopoque wipo tente tobæmpo wægaboim-
 pa. Edæ wīi eyepæ gote botö tömä itædē tömä woy-
 owotæ tæcæpæno pōni wæwogaboimpa. ²⁶ Wayömö
 wayömö botö anca godinque wætabopa. Önö
 æpæmpo wodo bete wæntabopa. Nē ö ænāni incæ
 botö guidēnāni incæ wadāni incæ wodo wænönāni
 wæmo adinque botö wænguinque ante wægaboimpa.
 Ayæ tömēnāni nāni quëwēñmō quëwēninque,
 Önömæca quëwēninque, gäwapæno owodinque botö
 wænguinque ante wægaboimpa. Ayæ wadāni incæ,
 Mönö pōnencabo imopa, ante babæ änāni adinque
 botö iñmō edæ, Babæ cædāni wæncæ wæ, ante wæ-
 gaboī aedāni. ²⁷ Botö pancaönaa tömä woyowotæ
 mīimo inte nanguī cædinque wægaboimpa. Tepæ pan-
 caönaa gæwænte wægaboimpa. Pancaönaa cænguī
 dæ ä ate gue ænente wægaboimpa. Edæ æpogamē
 pōni cænāmaī inte wægaboimpa. Pancayedēna botö
 weocoo ömaabo inte yoguite wægaboimpa.

²⁸ Mänömaī wædömo inte botö, Codito ingante
 godongämæ nāni pōnencabo tömancabodāniya nāni
 wædö ante æbänö cæquiimoo, ante wædinque iimö
 iñö iimö iñö nanguī cæbopa. ²⁹ Edæ wacä aquiingä inte
 wæcä inique botö adobai aquiimo inte bai wæbopa.
 Ayæ, Wænæ wænæ cæe, änāni ëñēninque adocanque
 oda cæcä ëñente wædinque botö ædö cæte wæwēnā-
 maī inguimoo.

³⁰ Ìnque, Nämä tæēmö inte cæbopa, ante tededä-
 maī incæboimpa. Wæætē, Æbänö aquiimo inte
 cæbopa, ante acædānipa, ante botö mäninonque
 ante tedecæboimpa. ³¹ Wængonguī iñmō mönō
 Awēnē Itota Wæmpocä inongä inte edæ tömengä
 adocä iñmō Itota Wængonguī ingampa. Tömengä
 waëmö pōni inongä inte cōwē waa pōni cæcampa,
 ante mönō tömengä ingante cōwē apænecæimpa. Tö-
 mengä iñmō edæ, Pabodo nō angampa, ante do
 ëñengampa. ³² Ayæ iimaī cædāni wægaboimpa. Adeto
 Tidiabæ awēnē nānō inöñedē māniñedē botö imote
 bæi ongoncæte ante cædinque tömengä nānō
 ëmiñængä wædænque awēnē iñmō iimaī cæcantapa.
 Tömengä wadāni inānite angä ëñēninque tömēnāni
 wæætē Daämaco iñmō tömēnāni nāni wini wææ
 cæincö boyæ yabædemö gäänē wänö cōñönāni,
³³ botö tönö cædāni quiquēnē Daämaco nāni wini
 wææ cæincö boyæ cæimpiticæ inö otodē ñä cædete

botō ïmote pædæ wæænōnāni ti wææ aamō cæte wodii wīnongaboimpa.

Pabodo, Īimai wīimonte bai atabopa, angampa

12 Ōnonque tedebo incæte botō, Waa cætabopa, ante cōwē tedequēnēmo ïmopa. Īinque botō ñōwo edæ, Wīimonte bai ayōmo mōnō awēnē mā pōni odōmongā atabopa, ante yewæmoncæboimpa. Ayæ tōmengā, Æbānō ĩ, ante edonque pōni nānō odōmōnōnō ante godōmenque yewæmoncæ cæbopa. ² Codito nempo nē quēwēmo ĩñōmote Wængonguī do catodote wadepo ĩñonte botō ïmote oōnædē wænōmēnæcaōnæ mæicā æigaboimpa. Incæte wacā æicā ate bai nāmā incæ agaboimpa. Wabānō ōnō-wocaque inte æigaboī. Īintai ēñate wabānō inque inte æigaboī, ante botō adāmaī ïmopa. Wængonguinque nē ænte mæigaingā inte tōmenganque ēñengampa. ³ Edæ baō ēñate æibo incæ baō ōmaabo inte æibo incæ Wængonguinque ēñēñongā botō, Īimai ingatimpa, ante māninque ēñēmopa. ⁴ Waēmōnædē tōmengā ōmæ ĩñōmō Wængonguī ænte mæicā æigaboimpa. Māniñōmō waa pōni apænedāni ēñēmo incæte tōmengā, Īñōmō mōni apænedō ante mīni waocabo apænedāmaī incæminimpa, ante wææ angā ēñēn-inque botō waobo inte ædō cæte apænequimoo.

⁵ Īinque wacā mānōmaī oōnædē æite ēñengā ĩn-inque botō, Tōmengā waa pōni cæcampa, ante do apænebaimopa. Wæætē nāmā botō waa cædōnō ante apænedāmaī incæboimpa. Incæte, Tōmēmo aquiimo inte ōnonque cætabopa, ante māninonque ante botō nāmā waa ate bai apæncæboimpa. ⁶ Waa cægaboimpa, ante tedebo ĩnque botō wīi ocai ōmæcabo inte edæ tedebaīmopa. Īñæmpa nāwangā waa cægaimo ĩnōmo inte botō nō ante edæ tedebaīmopa. Incæte botō wædænque apænete pōnōmenque cæyōmote æcāmenque incæ, Pabodo godōmenque waa pōni cæcampa, ante ānāmaī incæcāimpa, ante wææ cædinque botō waa cægainō ante tededāmaī inte edæ pæ wēnebopa.

⁷ Wængonguī mā nānō odōmongainō æbānō waa pōni ingateī, ante wadāni adāmaī ĩñōnāni botō adoboque atabopa. Īinque, Pabodo, Botō adoboque nē agaimo ïmopa, ante nāmā waa adāmaī incæcāimpa, ante wææ cædinque Wængonguī angā ate Tatāna botō ïmote pōnō da boo codongate ocæ ocæ coingā bai cæcā wætabopa. ⁸ Mānōmaī cæcā wædinque botō mempoga go adopoque Wængonguī Awēnē ingante apænedinque, Botō daa cogate bai wæyōmote o tongaate bai cæbi quēwēmoe, ante nanguī ante wætabopa. ⁹ Ca wæyōmote mōnō Awēnē wæætē, “Nē aquiī pōni ĩnāni ĩñōnānite botō tæi piñæmāmo eyepæ pōni pōnōmo æninque tōmēnānique wæætē tæi piñænte entawencædānimpa. Īinque bitō nē aquiimi ĩmi beyænque botō waadete pōnō cædō ĩñōmō edæ eyepæ pōni impa.”

Īinque mōnō Codito nānō tæi piñænte cæpāmo ænte entawencæte ante cædinque botō ĩñōmō edæ, Nāmā aquiimo inte botō wædinō beyæ ante botō nāmā waa ate tobopa, ante tededinque godōmenque tocæboimpa. ¹⁰ Æyedēnō aquiimo ĩmoī māniñedē edæ tæi ewocaboimpa. Mānōmaī beyæ aquiimo inte botō Codito beyænque nanguī tobopa. Badete tote piinte cædāni wæbo incæte botō piyænē cædinque tobopa. Anca nanguī caate wædinque nangæ babo incæ, togænte pānāni wæbo incæ, Ædō cæte quēwenguī-moo, ante wæbo incæ māninō tōmāā beyæ wædōmo inte botō Codito beyænque ante piyænē cæte nanguī tobopa.

Coodintoidi æbāmē cædānii, ante wæbopa, Pabodo angā

¹¹ Ocai ōmædæcacā ingā bai Pabodo ōnonque tedete yewæmongampa, ante pōnēmīnitawo. Īñæmpa tōmēmīni botō beyæ wææ apænedāmaī ĩmīni beyænque botō tōmēmo nāmā wææ cæcæte ante cædinque mānōmaī tedete yewæmōmopa. Wadāni nē gode ānāni guiquēnē nāmā nāni waa acabo ĩnānīpa. Incæte tōmēnāni nāwangā ñænænāni ĩnāni ĩnque botō ĩñōmō dicæ wædāmo ĩmogaa. Īinque mīnitō tōmēmīni, Pabodo waa cæcā ingampa, ante tedequēnēmīni ĩmīnīpa tōō.

¹² Wacā mīnitō weca pōninque æbānō cæcā ate mīnitō, Īingā ĩñōmō mōnō Codito nānō nē da godongaingā ingampa, ante ēñēmīnīi. Īimai impa. Tōmengā, Ēñencæmīnīpa, ante mā pōni cæcā ate do ēñēmīnīpa. Tōmengā bamōnengæ nanguī odōmongā ate ēñēmīnīpa. Wadāni cædāmaī ĩñōnāni tōmengā tæi piñænte cæcā ate wædinque mīnitō wæætē edæ, Codito nānō nē da godongaingā ingampa, ante do ēñēmīnīpa. Īinque botō mīnitō weca quēwēninque edæ Codito nānō nē da godongaingā mā cæte nāni odōmōnī bai adobaī odōmōninque edæ wæntædāmaī inte ee cæbo abaīmīnīpa. ¹³ Īinque wadāni Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo ĩnānite waa cædinque botō mīnitō ĩmīnite dicæ pōnōmenque cætabogaa. Wabānō mīnitō ĩmīnite, Pōnōmīni æmoedāni, ante ānāmaī inte botō mīnitō ĩmīnite wīwa cæbopææ.

¹⁴ Botō do mīnitō weca mempoga pōnīmo inte ñōwo wæætē poncæ cæbopa. Pōninque botō mīnitō māincoo ante ānāmaī incæboimpa. Wæætē, Mīnitō botō wēmīni bacæmīnīpa, ante cæbopa. Wēñænāni tōmēnāni mæmpoidi beyæ ante dicæ godonguēnēnāni ĩnāniyaa. Wæætē edæ mæmpoidi ĩñōmō wēñænāni beyæ ante nē godonguēnēnāni ĩnānīpa. ¹⁵ Īinque, Mīnitō quēwencæmīnīpa, ante botō māincoo tōmancoo godōninque waa tocæboimpa. Ayæ, Mīnitō quēwencæmīnīpa, ante cæte wæmo ĩnque waa tobaīmopa. Botō mānōmaī mīnitō ĩmīnite gomonga waadete pōnēmo ĩnque mīnitō wæætē

botö imote pönömenque waadete pönëmini iminitawo.

¹⁶ Incæte edæ idæwaa ämopa. Minitö mäincoo ante botö änämaï intabopa. Incæte minitö, Pabodo nê wënæ wënæ pönengä inte awëmö æncæte ante babæ cæcampa, ante pönëwëmini awædö. ¹⁷ Wadäni inänite minitö weca da godöningue botö awëmö æntawo, ante pönëminitawo. ¹⁸ Tito ingante, Coodintoidi weca ate pöe, nanguï äningue botö wacä mönö tönifnacä tönö tömengä tönö da godömo guëa godatapa. In-
ingue Tito minitö weca pöninque dicæ wiwa cædinque mäincoo ö ængantawogaa. Iñæmpa tömengä tönö botö guëa äawocaque bai ewocamöna inte mönatö guëa cægömöna adinque minitö adämaï inte bai tedewëmini awædö.

¹⁹ Minitö, Pabodoidi nämä wææ cæcæte ante apænedänipa, ante pönëmini awædö. Iñæmpa mönö Codito nempo quëwënömo inte mönitö Wængonguï ayongante apænetamönipa. Edæ, Botö nê waademini imini inte minitö tæï piñænte bacæminimpa, ante cædinque mönitö mänömainö ante apænetamönipa. ²⁰ Botö iñömö edæ minitö waa cæmini acæte ante ponte ayömo minitö wadö cæmini bai botö nanguï wæcædömoimpa, ante guiñente wæbopa. Ayæ minitö wæætë, Pabodo waa cæcæte ante pongampa, ante pönëñömini botö wadö cæbo bai minitö nanguï wæcædöminimpa, ante pönente wædinque botö, Mönö mänömaï wædämaï ingæimpa, ante wææ cæcæte ante cæbopa. Edæ minitö wæætedö wæætë piinte aminitawo. Wacä ingante waa cædäni wædinque minitö godö piinte aminitawo. Iñontobæ ænguï baminitawo. Nämanque pönente cæminitawo. Wacä ingante piinque godö babæ ante tedewëminitawo. Godö wæntaa wæntaa äminitawo. Nämä waa adinque cæminitawo. Wii ëñente cædinque minitö Yæ yæ tedeminitawo. Mäninö tömänö wabänö cæminii, ante guiñente wædinque botö mänömainö ante edæ yewæmontabopa.

²¹ Ininque botö ponte ayömo pancaminiya wëenëñedë mini cægaï bai ñowo adobai cæmini adinque botö guingo imonte wæconguënëmo ante awædö. Edæ pancaminiya wëenëñedë wentamö mini mongænö ee mongæmini adinque botö Ca ca wæbaimopa. Wëenëñedë mini godö towengainö ayæ towëmini intawo. Wëenëñedë ëñënamäi inte mini wiwa cædinö ayæ cæmini intawo. Edæ wentamö mongæmini inte guingo imönämaï imini inte pancaminiya Wængonguï gämænö ocæ emænte pönämaï iminipa, ante guiñente wæbopa.

Idæwaa mäninque yewæmömopa, ante

13 Botö minitö weca mempoga do pongaïmo inte ñowo wæætë poncæ cæbopa. Iïmaï ante do yewæmongatimpa. Nö nö æbänö cætimpä, ante ëñencæte ante waoda mënaa incæ mengäa go ado-

canque incæ nê adinäni inte adodö ante apænedäni ëñëningue do apænte angæimpa, ante nani yewæ-mongainö ante ëñëningue cæcæboimpa.

² Wëenëñedë wënæ wënæ cædinäni tönö wadäni tömänäni inänite botö minitö weca doyedë pöninque, Ämo ëñëdäni, ante wææ äningue ñowo wæætë wayömö ongöningue adodö ante wææ ante yewæmömopa. Ayæ ate wæætë minitö weca ponte ongöningue tömanga apænte äningue adodäni inänite ata cæpodämaï incæboimpa.

³ Pabodo wabänö mönö Codito tönö godongämæ cæte apæneccä, ante wæminitawo. Mäninö ante mini wædö ante edæ, Näwangä impa, ante odömoncæte ante botö mänömaï apænte ancæboimpa. Mönö Codito incæ botö tönö godongämæ nê cædongä iñömö tömengä iñömö aquilingä inämaï inte minitö iminute apænte angä abaiminipa. Tömengä iñömö nanguï tæï piñænongä inte minitö weca cæcä apa anewëminii. ⁴ Näwangä impa. Mönö Codito adocä incæ aquilingä bai inte cæyongante waodäni wæætë ñænquedimæ cæte mäo timpodäni wængacäimpa. Incæte Wængonguï nänö tæï piñænö beyænque adocä ñäni ömæmonte quëwengampa. Mönitö adobai tömengä nempo quëwëningue aquimöni inte edæ Wængonguï nänö tæï piñænö beyænque mönö Codito tönö godongämæ quëwëningue minitö beyæ ante cæquimöni imönipa.

⁵ Minitö tömëmini iñömö, Æbänö wede pönëmo imoo, ante nämä waa aedäni. Mini cædinö adinque, Æbänö nöingä cæbo imoo, ante aedäni. Iñæmpa, Itota Codito ingante entawëmompä, ante ëñënamäi iminitawo. Wabänö minitö pancaminiya nämä adinque, Botö nöingä cædämaïmo inte edæ wede pönënamäimo inte awædö, ante ëñencæte ante aquënëmini iminipa. ⁶ Ayæ nämä mini a bai mönitö imönite adobai apænte adinque minitö, Pabodoidi quiquënë nöingä cædönäni inte nê wede pönëni inänipa, ante edonque amini waa tobaimopa. ⁷ Minitö beyæ ante mönitö Wængonguï ingante apænedinque, Coodintoidi cöwë wënæ wënæ cædämaï incædänimpa, ante apænemönipa. Incæte mönitö, Minitö wënæ wënæ cædämaï imini ate wadäni, Pabodoidi ædæmö cædäni beyænque impa, ante mönitö imönite waa acædänimpa, ante wii cæmönipa. Wæætë wadäni, Pabodoidi wii eyepæ cædänipa, ante piinte änäni incæte minitö wæætë nöingä cæcæminimpa, ante mönitö mäninonque ante cöwë cæmönipa.

⁸ Edæ Wængonguï nöingä nänö änö ante nê cæmöni inte mönitö adode ante ædö cæte wido cæquimönii.

⁹ Ininque mönitö æyedëmë aquimöni iñömöni minitö wæætë tæï piñænte cæmini adinque mönitö nanguï tomönipa. Minitö beyæ edæ Wængonguï ingante apænedinque mönitö, Coodintoidi eyepæ entawëningue picænäni bai nö cæcædänimpa, ante apænemönipa. ¹⁰ Botö imote apænedinque Wængonguï, Bitö wadäni inänite bæ tadämaï inte tæï

mænonthe baī pönö cæcæbiimpa, ante pönö cæcä ate botö tæi piñæmo badinque nê ämo batabopa. Nê ämo ïmo incæte botö mīnitö weca ponte ayömo wīwa cæmīni adinque piinte panguënêmo ināmaī incæboimpa, ante wææ cædinque botö ñöwo wayömo quëwëninque, Nämä apænte äedäni, ante wææ yewæmömopa.

¹¹ Ìñänäni, mäninque ante ñöwo yewæmömopa. Mīnitö eyepæ entawëninque, Mönö picænäni baī badinque nö cæcæimpa, ante nanguī cæedäni, ämopa. Wæntädämaī inte tæi piñænte cæedäni. Mīni cabo incæ adoyömö pönëninque gänë pönente quëwëedäni. Wængonguī incæ nê Waadecä inte nê gänë entawengä inte mīnitö tönö cöwë quëwencæcäimpa,

ämopa. ¹² Mīni cabo incæ godongämæ pö bee tēninque waadete pönente waa apæneedäni. ¹³ Wængonguī quīnāni eyequeī quëwënāni iñömö, Mīnitö waa quëwencæmīnimpa, ante apænedäni ëñente yewæmömopa.

¹⁴ Mīnitö tōmāmīni mönö Awënë Itota Codito waadete nänö pönö cægaiñö ante entawencæmīnimpa, ämopa. Mæmpo Wængonguī tōmengä nänö waadete pönënö ante entawencæmīnimpa, ämopa. Wængonguī Tæiyæ Waëmö Öñöwoca tönö äawocaque baī ëwocadinque tōmāmīni godongämæ waa quëwencæmīnimpa, ante botö Pabodobo mäninque ante yewæmömopa.

Gadataidi

Gadataidi inānite Pabodo, Waa quēwēedāni, angampa

1 Botō Pabodobo inōmo inte, Mīnitō acæminimpa, ante yewæmōmopa. Mæmpo Wængonguī incæ Itota Codito ingante, Nāni ömæmōe, angā ñāni ömæmongacäimpa. Mæmpocä iñōmō Itota Codito tönō guëa cædinque botō imote da godonga gotaboga. In- inque botō dicæ waodānique änāni ēñente gotabogaa. Botō imote edæ dicæ waocanque da godongā gotabogaa. ² Mīnitō Gadatiabæ wayōmō wacabo wayōmō wacabo quēwēmīni inte Codito ingante mīni godongāmæ pōnencabo inōmīni inte edæ ēñencæminimpa, ante mōnitō mōni pōnencabo tōmāmōni iīmaī ante apænemōnīpa.

³ Wængonguī mōnō Mæmpo tönō mōnō Awēnē Ito- ta Codito godongāmæ pōnō waadete cæda ate mīnitō gānē pōnente waa quēwencæminimpa, ämōnīpa.

⁴ Adocä mōnō Mæmpo Wængonguī iñōmō, Mīnitō pedænguipogaque wiwa cæte mīni wæwēñōmō edæ abæ tawænte ponte baī botō gāmænō ponte quēwēedāni, angampa. Ininque, Wængonguī nānō angainō baī cæcæminimpa, ante cædinque mōnō Awēnē Itota Codito mōnō imonte ö æncæte ante cægacäim- pa. Mīni wēnæ wēnæ cæpāmo mongæncæboimpa, ante tōmengä nāmā wepæ pædæ godonte baī cæd- inque pōnō ængā beyænque mōnō wæætē quēwē- mōmpa. ⁵ Edæ pedænguipoga iñonte miīnguipoga bayonte edæ, Mänōmaī bacæimpa, ante nē angaingä inongä inte mōnō Mæmpo Wængonguī iñōmō edæ cōwē ñäö apāite baī waēmō pōni emōnongä ingänō anguēnē. Mänōmaī impa, ante botō, Amēē, ämopa.

Codito ingantedö ante watapæ ēñengæimpa

⁶ Mīnitō iñōmō æbāmē pōni cæmīni awædö. Mōnō Codito waadete pōnō cæcä beyænque mīnitō Wæn- gonguī añecä pōmīnitawo. Nōwo guiquēnē nē añecä iñongante quīmæ panguīmæ gomīnii. Wadāni, Quēwenguī taadö wadö inōmpa, ante tededāni ēñen- inque mīnitō do Ao änewēmīni awædö. ⁷ Inæmpa wadö incæ wīi quēwenguinō inōmpa. Wæætē edæ, Mīnitō oda cæcæminimpa, ante cædinque wadāni pancadāniya, Codito ingantedö ante watapæ mōni apænedö ante edæ, Idiquibæ bacæimpa, ante cædāni apa ēñewēmīnii.

⁸ Mōnitō Codito ingantedö ante watapæ apænemōni ēñēmīnitapa. Incæte mōnitō adomōni incæ wadö ante apænemōni baī Wængonguī wæætē pōnō piinte apænte angā wæquimōnidö anguēnē. Ayæ adobāi Wængonguī anquedo incæ öönæde owodunque wææ pōninque wadö ante apænecä baī Wængonguī tō- mengä ingante wæætē godö piinte apænte angā wæquingänö anguēnē. ⁹ Edæ doyedē mōni äninō baī botō ñōwo wæætē adodö ante ämopa. Codito ingant- edö ante watapæ apænemōni ēñēninque mīnitō Ao ämīnitawo. Ininque mäninō ante æcāmenque pōnēnā- maī inte wadö ante apænecä ēñēninque Wængonguī tōmengä ingante wæætē godö piinte apænte angā wæquingänö anguēnē.

¹⁰ Botō dicæ, Mīnitō waomīnique botō imote Ao an- cæminimpa, ante apænebogaa. Wængonguinque, Ao ancæcäimpa, ante apænebo aedāni. Ayæ, Waomīnique tocæminimpa, ante dicæ cæbogaa. Waomīnique tocæminimpa, ante cæbo inte baī edæ Codito ingante nē cædōmo ināmaī incædōmoimpa.

Pabodo Wængonguinque da godongä gotaboga, angampa

¹¹ Botō tōniñamīni ēñēedāni. Codito ingantedö ante watapæ botō apænedö iñōmō edæ wīi waodānique nāni mā pōnengainō impa, ante ämo ēñēedāni.

¹² Mäninō ante waocanque dicæ pōnō apænecä ēñente æntabogaa. Waocanque dicæ odōmonte apænecä ēñēninque apænetabogaa. Wæætē Itota Codito edonque odōmonte apænecä ēñēninque botō nē ämo inte adodö ante apænebopa.

¹³ Oodeobo inōmō inte botō iñōmō edæ mōni ood- eocabo pōnengainō ante wēenēñedē mäninonque ante ēñēninque quēwengaboī aedāni. Botō mänīñedē edæ Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo inānite wido cæcæte ante cædinque ancaa togænte edæ nanguī pōni pāmo wægadānīmpa, ante do ēñēmīnīpa. ¹⁴ Ayæ botō tönō guëa pægaināni incæ nanguī ināni guiquēnē mōni oodeocabo mōni ēñen- gainō ante wædænque ēñente cæyönāni botō iñōmō godōmenque nanguī pōni ēñente cægaboimpa. Edæ mōnitō mæmæidi nāni odōmonte angainō ante botō, Mōnō Ao ante adodö ēñente cæte quēwengæimpa, ante nanguī cæbo ingaboimpa.

¹⁵ Incæte botō badä cæncadē ongōñōmote Wæn- gonguī, Botō beyæ cæcæbiimpa, äninque edæ mänīñedē botō imote apænte ængaingä inte ñōwo

botō imote pōnō waadedinque añecantapa. Ayæ ñowo pōnī tōmengā nāmā nānō pōnēnō ante cæte todinque edæ, ¹⁶ botō imote pōnō angantapa. Bitō oodeoidi ināmaī ināni inānite apænebo eñēninque tōmēnāni botō Wengā ingante edonque ate baī ewocacædānimpā, ante tāno botō imote edonque odōmongā adinque botō tōmengā Wengā ingante do ewocabo inte apænebo eñēnānitapa. Ininque botō waocā ingante, Æbānō cæquimoo, ante edæ ānāmaī intabopa. ¹⁷ Botō imote da godongā ate botō Codito tāno nānō nē da godongaināni inānite apæneceæte ante Eedotadēē iñōmō æidāmaī intabopa. Wæætē edæ wadæ godinque botō wayōmō Adabiabæ do godinque ayæ ate Daāmaco iñōmō ocæ emænte gotabopa.

¹⁸ Ayæ wadepo mēnepoga go adodepoque iinque go ate botō Pegodo weca mā eñacæte ante Eedotadēē æidinque mēa Wængonguī itædē tōmengā weca quēwentabopa. ¹⁹ Ayæ wadāni Itota nānō nē da godongaināni iñōnānite botō adocanque ingante mōnō Awēnē Itota biwī Tantiago ingante adinque wadāni inānite adāmaī intabopa. ²⁰ Mānōmainō ante botō Wængonguī ayongā babæ ānāmaī inte nāwangā ante yewæmōmo aedāni.

²¹ Mānīi gote eñate ate botō Tidiabæ godinque godōmenque Tiditiabæ gotabopa. ²² Ininque Oodeabæ quēwente Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo mōnō Codito nempo nē quēwēnāni iñōmō botō awinca cōwē adāmaī ināni inte onōwēnenque pōnengadānimpā. ²³ Tōmēnāni iñōmō iīmaīnō ante onōmoncaque eñengadānimpā. “Wēēnēhedē mōnō imonte nē togænte pangaingā iñōmō mōnō pōnente quēwenguīne ante, Mānīne ante wido cæcæimpā, angantawo. Ñowo guiquēnē tōmengā, Wido cæquīne, ante nānō angāine incæ adode ante edæ watapæ apæneca eñēnānipa,” ante tededāni eñengadānimpā. ²⁴ Ininque, Pabodo ñowo waa cæcampa, ante adinque tōmēnāni Wængonguī ingante apænedinque, Bitō waēmō pōnī emōnōmi inte nē waa cæbi imipa, ante watapæ apænegadānimpā.

Itota nānō nē da godongaināni Pabodo ingante Ao ānāni

2 Ayæ mānīi pō godinque iincayæ ate catodote wadepo go ate botō Bedēnabee tōnō Eedotadēē iñōmō adodō æidinque Tito ingante māomōna gocantapa. ² Wængonguī do botō imote apænete baī edonque odōmongā adinque botō Eedotadēē iñōmō æidinque iīmaī ante apænetabopa. Botō iñōmō oodeoidi ināmaī ināni weca godinque, Codito ingantedō ante cōwē watapæ apænebopa, ante botō ñænænānique inānite awēmō apænebo eñēnānitapa. Mānōmaī cædinque botō, Æbānō cæboī, ante adodō adodō ante apænebo eñēninque tōmēnāni piināmaī incædānimpā, ante cætabopa.

³ Ayæ, Botō tōnō guēa pōningā Tito ingante adinque pancadāniya, Iingā iñōmō Guidiego inongā iñongante āmīni eō togæncædānimpā, ante piinte ānāni incæte nē ānāni guiquēnē, Eō togæedāni, ante ānāmaī inānitapa. ⁴ Eō togængæimpā, ante nē piinte ānāni nāni wææ angainō ante mōnitō iñōmō Codito Itota gā pe æmpote æængā beyænque abæ tawænte ee gote baī quēwēmōnipa. Mānōmaī iñōmonte pancadāniya, Æbānō quēwēnānīi, ante edæ awēmō acæte ante cædinque edæ, Mōnō caipæ imōmpa, ante baī babæ cædinque mōnitō weca pōnāni wætāmōnipa. Ayæ edæ mōnitō tōmēnāni nāni wææ ānō beyænque nē cæte quēwēmōni bacæmōnimpā, ante cædinque tōmēnāni godōmenque, Cæedāni cæedāni, ante wææ ānewēnāni wætāmōnipa. ⁵ Incæte edæ, Mōnō Codito ingantedō ante watapæ mōni apænedō nāwangā ante impā, ante mīnitō oda cædāmaī incæmīnimpā, ante wææ cædinque mōnitō wantæ iñō incæ nē wææ ānewēnāni inānite eñente cædāmaī intāmōnipa.

⁶ Ñænænāni inānipa, ante wadāni nāni nē waa adōnāni iñōmō æbāmē emōnānīi, ante botō iñōmō edæ wædāmaī imopa. Edæ Wængonguī incæ waocā ingante apænte acæte ante cædinque adāmaī ingampā. Mīmōnoque acampa. Ininque botō idæwaa apænebo ate iñāni incæ ædō cæte godōmenque apænequīnāni. ⁷ Iñæmpa iñāni incæ edæ do eñēnānitapa. Pegodo ingante mōnō Awēnē incæ pōnō angā ate tōmengā oodeoidi inānite mōnō Awēnē ingantedō ante nē watapæ apæneca ingampā. Botō imote adobaī mōnō Awēnē incæ pōnō angā ate botō wæætē oodeoidi ināmaī ināni inānite nē apænebo imopa. Ininque botō mānōmainō ante apænebo ate nē ānāni iñōmō, Pegodo cæcā baī Pabodo adobaī cæcampa, ante do eñēnānitapa. ⁸ Pegodo oodeoidi weca gote cæyongante Wængonguī tōmengā tōnō godongāmæ cæcā baī botō guiquēnē oodeoidi ināmaī ināni weca edæ gote cæyōmote adocā incæ botō tōnō adobaī edæ godongāmæ cæcampa, ante do eñēnānitapa.

⁹ Tantiago, Pegodo, Wāo iñōmō nē tæi emōnāni inānipa, ante adinque wadāni, Gōnōniwæ onguitanca baī inānipa, ante apænedānipa. Ininque botō apænebo eñēninque mānīnāni, Onguitancaidi, nāni ānāni iñōmō edæ, Pabodo ingante Wængonguī mānōmaī pōnō waadete cæcampa, ante adinque botō imote ayæ Bedēnabee ingante, Mōnitō tōniñāmīna imīnāpa, ante tōmēmæ inō pædæ pompote bæi ongompodānitapa. Ayæ, Mōnitō oodeoidi weca gote apæneyōmōni mīnitō wæætē oodeoidi ināmaī ināni weca gote apæneceæmīnimpā, ante godongāmæ Ao ānānitapa. ¹⁰ Ayæ, Mīnitō nē oāmadāni inte wædāni inānite ante cōwē pōnēninque waa cæcæmīnimpā, āninque māninque ante wææ ānānitapa. Mānīnō nāni ānīnō incæ botō cōwē pōnēninque edæ nangui cæinente wæbo intabopa.

Pegodo ingante Pabodo angä wæcampa

¹¹ Ayæ Pegodo Antioquiya iñömö pöningue wii nõ cæcä adinque botö tömengä awinca waa adinque, Bitö pante wæquinque wënæ wënæ cæbi imipa, ämo wæcantapa. ¹² Iimaï edæ Pegodo cæcä inongäimpa. Tæcæ Antioquiya pöningue tömengä oodeoidi inämaï inäni weca wæætë wæætë pö guii pö guii ongöningue godongämæ cænongäimpa. Incæte Tantiago nänö da pönöningäni pönäni ate Pegodo iñömö edæ, Mönö eö togængäimpa, ante nê änonäni piinäni wæcæ wæ, ante guifñenongä inte edæ oodeoidi inämaï inäni weca ñöwo cænämaï inte edæ gomonga gote cænongäimpa. ¹³ Mänömaï wadonque cædingä inte ñöwo wadonque cæyongante tömengä tönö oodeoidi tömänäni wadonque cædinäni inte edæ ñöwo wæætë wadonque cædänipa, ante adinque Bedënabee incæ oda cæte wapiticæ cæcantapa.

¹⁴ Ininque edæ Codito ingantedö ante watapæ mönö eññenö nõ pönö i incæte tömännäni nõ cædämaï inte wapiticæ cædänipa, ante adinque botö tömänäni ayönäni edæ Pegodo ingante iimaï ante ämo wæcantapa. "Bitö iñömö oodeobi inömi inte edæ oodeo inämaï inäni bai ñimpo cæte quëwëningue edæ wii oodeoidi nani wææ angainö ante eññente quëwëmipa. Incæte bitö, Oodeo inämaï inäni incæ oodeoidi nani wææ angainö ante eññente quëwencædänipa, ante quimæ wææ änewëmii," ämo wæcantapa.

Mönö pönönö beyænque mönö tömämö quëwëmompa

¹⁵ Oodeoidi inämaï inäni nani eññenämaï quëwencabo bai inämaï imöni inte mönitö iñömö edæ oodeomöni nê eññagaimöni imönipa. ¹⁶ Incæte edæ iimaï ante do eññemönipa. Iimaï cædäni, ante Möitee wodi nänö wææ angainö ante eññente cæcä beyænque waocä dicæ Wængongui ayongä edæ nõ cæcä baquingä. Wæætë Itota Codito ingante wede nänö pönönö beyænque waocä nõ cæcä bacampa, ante mönitö do eññemönipa. Ininque, Waocä æcämenque incæ mäninö Möitee wodi nänö wææ angainö ante tömengä nänö eññente cædö beyænque edæ nõ cæcä badämaï incæcäimpa, ante do eññemöni inte mönitö adobaï, Ædö cæte mäninö beyænque nõ cæmöni baquimönii, ante eññemönipa. Wæætë, Codito ingante möni wede pönönö beyænque nõ cæmöni bacæte ante mönitö adobaï tömengä ingante wede pönëmönipa.

¹⁷ Ininque mönitö oodeoidi imöni iñömö, Mönö Codito nempo quëwëningue Wængongui ayongä mönö nõ cæmö bacäimpa, ante cæmönipa. Mänömainö ante cædinque mönitö nê wënæ wënæ cæmöni inte wæmöni incæte dicæ Codito angä beyæ wënæ wënæ cætamöniiyaa. ¹⁸ Mäninö Möitee wodi nänö wææ angainö ante eññente cæte quëwængäimpa, ante botö pönengainö ante do wido cægaboimpa. Mänömainö

ante botö pönengainö ante nê wido cægaimo inte botö ædö cæte wæætë adodö ænte bai cædinque, Mäninö ante eññente mönö quëwængäimpa, ante angüimoo. Mänömainö ante ämo inte bai botö Wængongui nänö wææ angainö ante edæ nê eññenämaï imo bacædömoimpa. ¹⁹ Edæ, Wængongui nänö wææ angainö ante ædö cæte tömänö ante eññente cæquimoo, ante botö wædö beyænque nê wæwocaimo bagaboimpa. Ininque botö nê wæwocagaimo inömo inte mänine ante eññente cæcæte ante quinante wæquimoo. Wæætë edæ Wængongui beyænque ante botö quëwëningue imopa.

²⁰ Mönö Codito ingante awäa timpodäni wæñongante botö tömengä tönö godongämæ wænte bai bagaboimpa. Ininque botö baonga eññate quëwëmo incæte botö wii tömëmö quëwënguimämo ewocate quëwëmopa. Wæætë Codito nänö quëwënguimämo ewocate quëwëmopa. Ininque adocä Codito Wængongui Wengä botö imote waadete pönëningue nämä tömengä wepæ ante, Wængongui qui, ante botö beyæ pædæ godongä adinque botö baö eññate quëwëningue tömengä ingante wede pönëningue quëwëmopa.

²¹ Ininque, Iimaï cædäni, ante Möitee wodi nänö wææ angainö ante eññente cædinque mänömainö cæmö beyænque ñä mënongate nõ entawëmö bamö bai mönö Codito önonque pönö wæncægacäimpa. Mänömaï beyæ Wængongui nänö pönö waadete cægainö ante botö Ao ante ö æninque cöwë wido cædämaï imopa.

Mönö pönönö beyænque mönö quëwængäimpa, ante

3 Gadataidi önonque pönö mini cæcabo inömini inte eññedäni. Æcänö wadö ante apæneca eññëningue minitö dowænte bai önonque tedewëminipa. Inämpa botö doyedë, Itota ingante æbänö awäa timpodäni wængacäi, ante botö edonque pönö odömönte apænebo eññëningue minitö önöwënenque ante bai do pönëmönitapa. ² Adodeque ämo ate apænemini eññëmoedäni. Minitö Wængongui Önöwoca ingante æbänö cæte æminii. Möitee wodi wææ nänö angainö ante eññente mini cædö beyæ minitö tömengä ingante æmönitawogaa. Wæætë edæ mönitö apænemöni eññëningue wede pönëmöni inte æmönitawo.

³ Inämpa mimö ömædë imini inte eññenämaï incædö. Minitö wëñëñedë mä pönö pönëningue Wængongui Önöwoca tönö nê cægaimini inte ñöwo wæætë edæ ömæwocaimini inte bai edæ baonga eññadique nämanque cædinque iinque cæminii. ⁴ Wængongui nanguï pönö pönö cæcä caate wædinque minitö önonque beyæ caate wæmönitawo. Tömengä dicæ önonquedö ante cæcæte ante pönö cæcä wæminiiyaa. ⁵ Wængongui tömengä Önöwoca ingante da pönöningue minitö weca bamönengæ pönö cæcampa. Quinante mänömaï cæcää. Edæ, Möitee wodi nänö wææ angainö ante eññente mini cædö beyæ ante dicæ

cæcāa. Wæætē mōnitō apænemōni mīni ēñente pōnēnō beyæ Wængonguī tōmengā Ōnōwoca ingante da pōnōnque mīnitō weca bamōnengæ pōni pōnō cæcā æmīnīpa.

⁶ Wængonguī apænecā ēñēnīnque Abadāo wodi, Nōingā ante apænecampa, ante wede pōnengacāimpa. Īnīnque tōmengā wede nānō pōnēnō beyænque Wængonguī, Botō ayōmo Abadāo īñōmō nē nō cæte quēwēnongā ingampa, angacāimpa, ante yewæmongatīmpa. ⁷ Mānōmaīnō ante adīnque mīnitō īīmaī ante ēñēedāni. Mōnō nē wede pōnēmō īñōmō Abadāo wodi pæīmō baī adomō īmōmpa, ante ēñente pōnēedāni. ⁸ Wængonguī, Oodeoidi īnāmaī īnāni incæ wede nāni pōnēnō beyænque botō ayōmo edæ nē nō cæte quēwēnāni bacædānīmpa, ante badoncæcāimpa, ante dodāni edonque adīnque Wængonguī beyæ yewæmongadānīmpa. Ayæ Abadāo wodi ingante apænedīnque tōmengā, “Botō bitō īmite pōnō waa pōni cæbo æmi īnīnque bitō beyænque wadāni nāni cabo wadāni nāni cabo tōmancabodāniya edæ watapæ quēwēnguīnānidō anguēnē,” ante apænecacāimpa. Mānōmaī īmpa, ante yewæmōnīnque dodāni wēēnēñedē pōni Wængonguī waa pōni nānō cæquīnō ante yewæmongadānīmpa. ⁹ Abadāo wodi cōwē ædæmō cæte pōnengāingā īñongante Wængonguī pōnō waa pōni cægacāimpa. Mōnō nē wede pōnēmō īñōmōnte tōmengā adobaī pōnō waa pōni cæcā ænīnque mōnō īñōmō edæ Abadāo wodi tōnō godongāmæ watapæ quēwēmō īmōnō anguēnē.

¹⁰ Wæætē edæ, “Wææ ante botō yewæmongainta adīnque æcānō tōmānō ante dicæ cæcāā tōmengā īñōmō Wængonguī pīinte angā wæwocaingā ingānō anguēnē,” ante Mōitee wodi incæ do yewæmongacāimpa. Īnīnque Wængonguī edæ nānō wææ angāinō ante waodāni, Botō ēñente cædō beyænque quēwēncæboīmpa, ante nē ānewēnāni incæ wīī eyepæ ēñente cædāni īnōnāni inte tōmēnāni tōmānāni īnānite Wængonguī pīinte angā wæwocāināni īnānidō anguēnē. ¹¹ Ayæ wacā Wængonguī beyæ yewæmōnīnque, “Nē nō cæte quēwēnongā incæ tōmengā nānō wede pōnēnō beyænque quēwēncæcāimpa,” angacāimpa. Īnīnque īīmaī ante mōnō edonque ēñengæīmpa. Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante ēñente cæte beyænque waocā dicæ Wængonguī ayongā nē nō cæcā badīnque quēwēnguingāā. ¹² Wængonguī nānō wææ angāinō ante ēñente quēwēngæīmpa, ante nē cædōnāni īñōmō tōmēnāni dicæ nāni wede pōnēnō beyæ quēwēnāniyaa. Wæætē, “Mānīnō ante nē ēñente cæcā īñōmō tōmengā nānō ēñente cædō beyænque quēwēncæcāimpa,” ante Mōitee wodi nānō yewæmōnte angāinō baī īmpa.

¹³ Ayæ adobaī, “Æcānō ingante awāa wodoncædāni a ongōna tōmengā ingante Wængonguī pīingā wæwocaingā ingānō anguēnē,” ante Mōitee wodi yewæmongacāimpa. Īnīnque Wængonguī nānō wææ angāinō ante wīī eyepæ ēñente cæmō beyæ mōnō wæ-

wocāimō inte wæyōmōnte mōnō Codito īñōmō, Abæ tawænte gote baī quēwēncæmīnīmpa, ante cædīnque mōnō beyæ wæætē wæwocaingā badīnque edæ awāa wænīnque a ongongacāimpa. ¹⁴ Abadāo wodi ingante Wængonguī waa pōni pōnō cægacāimpa. Ayæ, mīnitō oodeoidi īnāmaī īñōmīnīte Itota Codito pōnō cæcā beyænque Abadāo tōnō godongāmæ watapæ quēwēncæmīnīmpa, ante Wængonguī adobaī pōnō waa cæcampa. Mānōmaī bacæīmpa, ante cædīnque Codito tōmāmō īmōnte, Mīnitō wede pōnēnīnque botō Ōnōwoca ingante ænte ēwocacæmīnīmpa, ante cædīnque mōnō īmōnte æncæte ante nāmā wepæ godonte ængā beyænque quēwēmōmpa.

Wængonguī tāno, Cæquīmo, anīnque ayæ ate wææ angacāimpa

¹⁵ Botō tōniñamīni ēñēedāni. Botō, Waomō mōnō cæī baī Wængonguī mōnō beyæ wodo adobaī cæcampa, ante odōmōncæte ante īīmaī ante yewæmōmo aedāni. Waoda, Mōna guēa cæcaya īmōnāpa, ante Ao āna ate adocanque inte ædō cæte wadō ante cæquēnengāā. Ayæ, Mōnō godōmenque cæcæīmpa, ante waocā adocanque inte ædō cæte edæ ante cæquēnengāā. Nōwo edæ āmo ēñēedāni. Wængonguī, Mōnō godongāmæ cæcabo bacæīmpa, ante botō pōnō cæcæboīmpa, angā ēñēnīnque mōnō Ao ante cæquēnēnō īñōmō edæ wodo adobaī īmpa. ¹⁶ Mæmæ Abadāo wodi ingante apænedīnque Wængonguī, Bitō Pæingā ingante botō cōwē pōnō waa cæcæboīmpa, angacāimpa. Mānōmaī ānīnque tōmengā Abadāo wodi ingante, “Bitō pæīnāni,” ante ānāmaī īngacāimpa. Wæætē, “Bitō Pæingā ingante pōnō cæcæboīmpa,” ānīnque Abadāo wodi Pæingā adocanque Codito ingante ante pōnēnīnque angacāimpa.

¹⁷ Mānōmaīnō ante apænedīnque botō īīmaīnō ante odōmōncæte ante apænetabopa. Abadāo wodi ingante Wængonguī, Botō pōnō cæbo ate mīnitō Ao āmīni īnīnque mōnō godongāmæ waa cæcæīmpa, ante wēēnēñedē cægacāimpa. Ayæ wantæpiyæ coato tiento todēinta wadepo go ate Mōitee wodi ingante apænedīnque adocā, Īīmaī cæedāni, ante pōnō wææ ānongāīmpa. Īnīnque Wængonguī wantæpiyæ ate wææ ānīnque do nānō angāīne ante wēā godōnāmaī īngacāimpa. Edæ, Cōwē pōnō cæcæboīmpa, ante doyedē nē angāingā inte tōmengā nōwo wææ ānīnque mānīne ante dicæ wēā godongantawogaa.

¹⁸ Mōitee wodi nānō wææ angāinō ēñente cæmō beyænque mōnō ænguēnencōo do æmō baī Wængonguī, Cōwē pōnō cæcæboīmpa, ante ōnonque ancægacāimpa. Incæte Wængonguī pōnō waadete cædīnque mæmæ Abadāo wodi ingante apænedīnque, Cōwē pōnōmo æncæmīnīmpa, ante nānō angāinō baī cædīnque do cægacāimpa.

¹⁹ Īninqe, Cōwē pōnōmo æedāni, ante nē angaingā inte Wængonguī quīnante ñōwo wæætē, Īmaī cæedāni, ante wææ angacāi. Īñæmpa tōmengā, Minitō botō ānō ante ēñēnāmaī cædinque wēnæ wēnæ mīni cædinō edonque bacæiropa, ante odōmoncæte ante wææ angacæiropa. Mānōmaī cædinque tōmengā, Abadāo wodi Pæingā botō nē angaingā incæ tōmengā nānō ponganca minitō ēñente cædinque quēwencæminiropa, ante wææ angacæiropa. Māniñe nānō wææ angaiñe ēñente cæcædāniropa, ante Wængonguī tōmengā anquedoidi inānite da pōnongā pōninqe tōmēnāni Mōitee wodi ingante māmō odōmōnāni agacæiropa. Tōmengā ĩñōmō tæcæguedē ongonte baī nē anguingā badinque Wængonguī nānō angaiñe ante idægoidi inānite wæætē angā ēñengadāniropa. ²⁰ Ñōwo apænebo ēñeedāni. Adocanque eyepæ cæcā adinque tōmengā beyæ ancæte ante wacā tæcæguedē ongōnāmaī ĩmaingampa. Wængonguī ĩñōmō, Cōwē pōnō cæcæboiropa, nē angaingā inte adocanque incæ eyepæ cædongā ingampa.

Īmaī cæedāni, ante quīnante angacāi, ante

²¹ Īninqe Wængonguī, Cōwē pōnō cæcæboiropa, ante nē angaingā inte wantæpiyæ ate, Īmaī cæedāni, ante wææ āninqe tōmengā doyedē nānō angaiñe dicæ wēā godongantawogaa. Edæ tōmengā mōnō ĩmonte apænedinque, Botō wææ angaiñō beyæ quēwencæminiropa, ante māniñe pōnongā ænte quēwēmō baī māniñe beyænque edæ nē nō quēwēmō bacædōmōiropa. Wæætē edæ wīi mānōmaī ĩropa. Wængonguī, Cōwē pōnō cæcæboiropa, angā ēñēninqe mōnō quēwenguinge edæ nē nō cæmō bamōpa. ²² Īninqe Wængonguī, Cōwē pōnōmo æncædāniropa, ante nē angaingā inte ĩmaī ante cæcampa. Botō angaincoo ante Itota Codito ingante nē pōnēnāni inānite da pōnōmo ate tōmēnāni wede nāni pōnēnō beyænque ænte ēwocacædāniropa, ante ĩmaī cæcampa. Tōmengā mōnō inguipoga tōmāo quēwēmō mōnō wēnæ wēnæ cædimāmo adinque mōnō ĩmonte pōnō tee mōnete baī cæcā ongōmōpa. Mānōmaī pōnō cæcā ongongāimō ĩñōmonte Wængonguī mōnō wede pōnencabo adomonque ĩñōmonte tōmengā nānō angaincoo ante pōnongā ænte ēwocamōpa. Wængonguī, Mānōmaī cæbōpa, ante apænecā ēñēninqe yewæmongadāniropa.

²³ Doyedē ĩñōmō mōnō, Mōitee wodi nānō wææ angaiñō tōmānō ante mōnō ædō cæte eyepæ cæquīi, ante tee mōnete baī wægāmōiropa. Edæ Itota Codito mōnō nē wede pōnēnongā edonque pōni nānō ponte a ongonganca mōnō tee mōnete baī wægāmōiropa.

²⁴ Īninqe, Minitō Codito ingante wede pōnēninqe nē nō cæmīni bacæminiropa, ante cædinque Wængonguī Codito gāmænō tōō æmænte baī cædinque wææ angacæiropa. Mānōmaī ĩ ĩninqe tōmengā nānō wææ angaiñō beyænque mōnō wapiticæ godāmaī inte Codito

gāmænō pongāmōiropa. ²⁵ Ayæ ñōwo ĩñōmō, Mōnō nē wede pōnēnongā do pongæiropa, ante adinque Wængonguī ñōwo wæætē wææ ānāmaī ingampa.

²⁶ Minitō Itota Codito ingante wede pōnēminī inte tōmāmīni Wængonguī wēñæmīni ĩminīpa. ²⁷ Edæ tōmāmīni mōnō Codito tōnō godongāmæ guite baī æpænē guidinque tōmengā nānō ēwocadō adodō ēwocadinque tōmengā nempo quēwēmīniropa. ²⁸ Tōmengā nempo adocabomō ĩñōmō inte mōnō adocanque ingantedō ante apænedinque, Oodeocā ingampa, ante ānāmaī ingæiropa. Ayæ wacā ingantedō ante adobaī, Guidiego ingampa, ante ānāmaī ingæiropa. Ayæ, Waocā nānō nē ō æningā inte awēnē beyænque cæte nē quēwengā ingampa, ante mōnō ānāmaī ingæiropa. Wacā ingantedō ante, Abæ tawænte gocā ingampa, ante mōnō ānāmaī ingæiropa. Ayæ adocanque ingantedō ante, Onguīñægā ingampa, ante mōnō ānāmaī inte wacā ingantedō ante adobaī edæ, Onquiyægā ingampa, ante ānāmaī ingæiropa. Īñæmpa Codito Itota nempo quēwēninqe adocabomō ĩmōpa. ²⁹ Ayæ minitō ĩñōmō Codito nempo quēwēmīni inte mæmæ Abadāo wodi pæimīni baī ĩminīpa. Īninqe Wængonguī nānō, Cōwē pōnōmo æncæminiropa, ante nānō angaincoo ante minitō nē ænguimīni ĩminīpa.

4 Māniñō ante yewæmōninqe botō, Waodāni æbānō cædāni, ante odōmōninqe ĩmaī ante apænecæte ante yewæmōmōpa. Wæmpocā wængā ate tōmengā wengā ĩñōmō wæmpocā nānō ēadincoo nē ænguingā ingampa. Īninqe wæmpocā ayæ mīingā quēwengāñedē mānincoo tōmancoo do ænte baī tōmengā wengā nē ēacā ingampa. Incæte tōmengā wengā tōmancoo nē ēacā incæ edæ tōmengā wēñægāñedē quiquēnē wæmpocā beyænque cæte nē quēwengā baī ĩnongā ingampa. ² Īninqe wæmpocā do āninqe, Īñōnæ ĩninqe bayonte botō wengā do picægā badinque nāmā nē angā bacæcæiropa, ante nānō angaiñōnæ ĩninqe baganca nē aadāni inānite wæmpocā angā ēñēninqe tōmēnāni wæætē wēñægā ingante wææ aadāniropa. Ayæ, Wēñægā nānō manguincoo ante æbānō cæquīi, ante nē aadānique ānāni ēñente wēñægā incæ cæcampa.

³ Mōnō ĩñōmō doyedē māningā wēñægā baī adobaī picæmō ĩnāmaī mōnō ingaiñedē inguipogaque nāni wææ angaiñonque ante ēñente cægāmōiropa. Waocā beyænque cæte nē quēwengā baī mōnō adobaī inguipogaque nāni wææ angaiñonque ante ēñencæte ante cædinque māniñō beyænque cæte nē quēwēmō baī inte wægāmōiropa.

⁴ Incæte Mæmpo Wængonguī ĩñōmō, Īñōnæ da pōnōmo poncæcæiropa, ante doyedē nānō angaiñōnæ ĩninqe bayonte tōmengā Wengā ingante da pōnongā pongacæiropa. Īingā Wēñægā ingante onquiyægā mangā ēñadinque tōmengā Wængonguī nānō wææ angaiñō ante nē ēñente cæquēnengā nānō baquinque pægacæiropa. ⁵ Īninqe mōnō Mōitee wodi nānō wææ

angainö beyæ tee mönete bai wæyömonte adocä Wængongui Wengä incæ, Minitö abæ tawænte bai picæmini badinque näwä wëmini bate quëwencæmin- impa, ante mönö imonte ængä beyænque mönö abæ tawænte bai quëwëmompä. ⁶ Mæmpo Wængongui iñömö, Minitö näwä wëmini imini beyæ, ante tömengä Wengä Önöwoca ingante mönonga da pönongantapa. Ìninqe tömengä Önöwoca iñömö, "Mæmpo, botö Wæmpo," ante nê apæneçä inongä inte mönö mimönê owodinque adodö ante mönö beyæ apæneçampa. ⁷ Ìninqe bitö iñömö bitö imite nê wææ angaingä beyænque idæwaa çæte quëwengaimi inte ñöwo abæ tawænte bai æmæwo pæðimi inte näwä wëmi inömi imipa. Ayæ näwä wëmi iñömite Wængongui pönö çæçä ate bitö tömengä nänö ëagaincoo ante nê ænguiimi babipa.

Nê pönëmini æbämê çæte quëwëmini, ante wæçampa

⁸ Wængonguüidi inämaï iñönänite wadäni iñömö, Wængonguüidi inänipa, ante babæ apænedänipa. Minitö wëenëñedê Wængongui ingante mini adämaï iñedê, Wængonguüidi, ante tömënäni babæ ante näni nê änönäni beyænque çæte nê quëwëmini inte ñæ çæyænte bai wægaminimpa. ⁹ Ñöwo iñömö minitö Wængongui ingante ate bai nê pönëmini imini inte ædö çæte wapiticæ ante ëñëminii. Æ wadö ante godö- menque ämo. Wængongui incæ minitö iminite do ate pönengaingä ingä incæte minitö ædö çæte ingui- pogaque quëwënäni näni önonquedö ante wææ angainö ante ëñente quëwëminii. Ìñæmpa, Mänine näni wææ angainö ante wæætê ëñengæimpa, äninque mini ñä çæpote wæquinque ämini awædö. ¹⁰ Edæ Wængongui änämaï iñongante minitö mä pönën- inque, Wængongui beyæ, ante mönö iñönæ çädämaï inte ongöninque ææmæ çæte becæimpa, änewëmini- pa. Ayæ, Ìi apäicä iñonte adobaï, iintedæ iñonte adobaï, iinepo iñonte adobaï, Wængongui beyæ, ante mönö çädämaï inte ææmæ çæte becæimpa, ante önonque pönï ante çæminipa töö. ¹¹ Ìninqe, Minitö ëñënämaï inte mini wæquinque çæminipa, ante ad- inque botö minitö beyæ ante guifñente wæbopa. Botö pönö nanguï çæbo incæte edæ önonque wabänö çæ- gaboimpa, ante wæbopa.

¹² Botö tönïñamini ëñëdäni. Botö wëenëñedê minitö bai Möitee wodi nänö wææ angainö nê çæbo bai inte wæbo aminitawo. Wæætê botö nê wææ angaingä in- gante idæwaa ëñente çædinque abæ tawænte gobo bai minitö adobaï çæmini waa tobaïmopa. Minitö dicæ botö imote wënæ wënæ çæminitawogaa.

¹³ Wëenëñedê wënæ wënæ mänimo inte botö mänö- maï beyæ minitö weca pöninque mönö Codito ingant- edö ante watapæ apænedinque mä apænebo ëñëminitapa. ¹⁴ Ìninqe mänömaï wënæ wënæ bate pömo ate wæðimini incæte minitö guifñëñate wæðä- maï inte towæ tänongadämaï iminitapa. Wæætê edæ

botö imote adinque minitö, Wængongui anquedo ingampa, ante pönente bai çædinque watapæ tod- inque, Pöe, äminitapa. Ayæ edæ, Itota Codito ingam- pa, ante pönente bai çædinque, Pöe, äminitapa.

¹⁵ Minitö mäniñedê watapæ mini todinö bai ñöwo guiquënë quimæ todämaï iminii. Minitö mäniñedê edæ eyepæ inte bai nämä awinca o togæmöninque botö imo pönö mine timonçædöminimpa, ante pönën- inque apænebopa.

¹⁶ Ìñæmpa minitö iminite näwangä apænebo beyænque minitö ñöwo wæætê botö imote piinte baminitawo. ¹⁷ Wadäni iñömö, Mönitö gämænö ponte ëñëdäni, ante nanguï çädäni iñömö minitö iminite wënæ wënæ çæçæte ante änewënänipa. Tömënäni iñömö, Pabodoidi inänite ëñënämaï inte minitö wæætê mönitö tönö godongämæ çædinque mönitö çæinënonque ante ämöni ëñëninque çæçæminimpa, ante babæ çädänipa.

¹⁸ Wacä nänö çæinënö ante godongämæ çæmini cöwê waa imaimpa. Näwangä impa. Incæte tömengä nänö waa çæquënënonque ante çæçä adinque minitö, Mäninonque edæ çæçæimpa, ante nanguï çæquënëmini iminipa. Ayæ edæ botö minitö weca quëwëmoyedê çæmini bai minitö botö dæ ämo iñedê cöwê adobaï çæmini waa imaimpa. ¹⁹ Botö wëmini ëñëdäni. Yæðëmadä inte nantate wæðä bai botö iñömö wæætê nantate wædinque edæ, Minitö mimönê Codito ingante ædæmö entawencæminimpa, ante nanguï pönï çædinque wæbopa. ²⁰ Edæ, Minitö æbämê çæminii, ante ëñënämaï imo inte botö minitö weca pöninque wii gobæ tedete botö änö bai teded- inque wæætê wadö bai tedecæte ante pönente nan- guï wæbopa.

Tada wodi tönö tömënä inante nê çægaingä Agada

²¹ Minitö, Möitee wodi nänö wææ angainö ante mönö ëñengæimpa, ante nê ämini inte apænëmini ëñëmoedäni. Minitö wææ ante tömengä nänö yewæ- mongainta incæ adämaï inte ëñënämaï iminitawo. ²² Ìi- maï ante yewæmongatimpa. Abadäo wodi iñömö wëñæna onguifñæna mënaa inate tapëigacäimpa. Adocanque guiquënë nänöogængä beyænque nê çæte quëwengä wëñængä iñongä wacä guiquënë näwä nänöogængä wëñængä ingacäimpa. ²³ Nê çæte quëwengä wëñængä guiquënë cöwê mönö ëñädö bai adobaï önonque ëñagacäimpa. Näwä nänöogængä wëñængä guiquënë Wængongui, Cöwê pönömo æncæbiimpa, ante nänö äninö beyænque ëñagacäim- pa.

²⁴ Wængongui iñömö, Botö pönö çæbo ate minitö Ao ämini ininqe mönö godongämæ waa çæçæimpa, ante mempoga apænëgacäimpa. Ìninqe, Wængongui mëna nänö apænëgainö æbänö inei, ante ëñencæte ante mönö mänina onquiyæna inate adinque pö- nengæimpa. Wængongui iñömö adopoque

apæneceate ante Tinaiquidi wæænte ongöningue wææ angacäimpa. Mänineque tömengä nänö wææ angainene ante në eñente cædäni iñömö Agada wodi wënäni mänine beyenque në cæte quëwënäni bai näni baquinque eñadänipa. ²⁵ Mäningä Agada tömengä näni wencabo iñömö wacä ingante në cædönäni inte cæningä ñä cæyænte bai inte wægadänipa. Inique Adabiabæ ongonquidi Tinaiquidi ongöningue Wængongui wææ angä ate mönö iñömö Agada bai wacä ingante në cæmö bagamöimpa. Edæ Agada wodi näni wencabo wacä beyenque në cæte quëwënäni inte näni wægainö bai ñowo Eedotadëë quëwënäni adobai wacä beyenque në cæte quëwënäni bai inönäni inte wæwente quëwënänipa. ²⁶ Eedotadëë inguipoga ongöñömö bai mönö oönædë æite Eedotadëë bai iñömö ongongæimpa. Mäniñömö Eedotadëë näni äñömö mönö badä Tada wodi bai impa. Tada iñömö wii wacä ingante në cæcä bai iñönante mönö tömenä wëmö bai imompa. ²⁷ Edæ iimaï ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa, "Bitö owæntabi eñëmi. Wëñæ mänämaï inimi inte bitö, ñincayæ ate mancæboimpa, ante watapæ tocæbiimpa.

Bitö wëñæ nantadämaï inimi inte, Botö ñincayæ ate toquinque impa, ante yedæ ancæbiimpa.

Edæ nänöogængä emö cæte gocä ate adocanque inte wëñæ mänämaï iñongante,

Wængongui, Botö pönömo æncæbiimpa, angä eñengä inte owæmpocä iñömö godömenque nanguï wëñænäni inänite mäñongä nänöogængä eacä guiquënë wëñænäni wædænque mancæcäimpa," ante yewæmongatimpa.

²⁸ Botö töninamini, eñeedäni. Wængongui, Bitö wëñængä cöwë pönömo æncæbiimpa, ante nänö angainö beyenque Itæca wodi eñagacäimpa. Wængongui, Cöwë cæcæboimpa, ante minitö iminite adobai angä beyenque minitö mempoga eñadinque tömengä wëmini bagaminimpa. ²⁹ Mäniñedë iñömö Wængongui Önöwoca beyenque eñacä iñongante Itæca ingante ononque në eñagaingä Itimædo guiquënë piinte cægacäimpa. Mänömaï nänö piinte cægaï bai inguipogaque quëwënäni Wængongui wënäni inänite ñowo adobai cædänipa. ³⁰ Inique Wængongui æbänö angä eñente yewæmongadäni. Iimaï impa. "Näwä nänöogængä wëñængä mæmpocä eadincöo æñongä nänöogængä beyenque cæte në quëwengä wëñængä wæætë ænämaï incæcäimpa. Inique në cæte quëwengä näna wencaya inate mönö wido cæcæimpa." Ante yewæmongatimpa. ³¹ Inique botö töninamini eñeedäni. Mönö iñömö näwä nänöogænä wëñæmö bai inömö inte mönö nänöogænä beyenque në cæte quëwengä wëñæmö bai wii inömö imompa, ante ämo eñeedäni.

Abæ tawænte bai mönö quëwënö ante

5 Mönö iine Möitee wodi nänö wææ angainö ante eñente në cæmö inte ñä cæyænte bai wæyömonte Codito, Abæ tawænte bai inte quëwencæminimpa, ante pönö ö ænte ñimpo cæcä beyenque mönö abæ tawænte gote bai ee quëwëmö imompa. Inique minitö iñömö në abæ tawænte gogaimini inte tæi ongöningue edæ wæætë mänine beyenque ñä cæyænte bai badämaï iedäni.

² Iñänäni, botö Pabodobo apænebo eñenguënë quëwëminii. Minitö, Mönö eö togæimö inte quëwengæimpa, ante cæmini inique ædö cæte Codito ængä beyenque quëwenguëniminii. Iñæmpa mänömaï cæmini inique Codito minitö beyæ ædö cæte pönö cæquingä. ³ Bitö, Botö eö togæimo inte quëwencæboimpa, ante cæbitawo. Edæ botö bitö imite iimaï ante apænebo eñëe. Bitö quëwencæte ante cædinque eö togæimi babi inique Möitee wodi nänö wææ angainö tömänö ante bitö eñente cæte quëwenguënëmi babaïmpa töö. ⁴ Pancaminiya, Nö cæmö mönö baquinque Möitee wodi nänö wææ angainö ante eñente cæcæimpa, ante äminitawo. Iñæmpa mänömaï ante në ämini inte minitö mönö Codito ingante do pango cæte bai cæminipa töö. Edæ pango cæte nänënë goyöminite tömengä ædö cæte pönö waadete cæquingä. ⁵ Minitö guiquënë, Wængongui ayongä mönö në nö entawëmö bacæmöimpa, ante nanguï pöni æinente wänö cöñömönite Wængongui Önöwoca pönö apæneceä eñëninque minitö, Mönö në nö entawëmö badinque watapæ bacæimpa, ante wede pönëmönipa. ⁶ Edæ Codito Itota nempo quëwëninque eö togæimö imö incæ bagæmö imö incæ tömämö adobai önömonque inömö imompa. Wæætë edæ Codito ingante wede pönëninque në waadete pönëmö iñömö mäninö mönö pönënö beyenque waa pöni entawëmompä.

⁷ Minitö guiquënë wëñëñedë godongämæ pogodo gote bai nanguï cædinque waa cæminitapa. Edæ ñowo guiquënë minitö waa pöni pogodo gote bai cæyömini æcämë wææ äna eñënimini inte wæætë Wængongui nö ante nänö apænegainö ante eñënämaï cæminitawo. ⁸ Wængongui minitö iminite në aa pegaingä inte tömengä iñömö edæ, Eñënämaï cædäni, ante dicæ wææ angantawogaa. ⁹ Edæ, "Yedæ æmpocæimpa, ante cædinque guiyä pöni da wente ate päö cæquimo tömäo guipæñö päö yedæ æmpopa," ante pönëninque iimaï ante eñengæimpa. Adocanque wapiticæ wææ angä eñëninque nanguï inäni wæætë oda cæte wæcædänimpa. ¹⁰ Mönö Awënë nempo mönö quëwencabo imompa, ante pönëninque botö, Minitö botö pönënö bai pönëmini inte wii wapiticæ ante pönëngüimini iminipa, ante pönëmopa. Wæætë edæ æcämëninque minitö iminite wapiticæ ante wææ angä,

ante adinque Wængongui nè apænte angä ingante cöwë godö pangä wæcæcäimpa.

¹¹ Botö tönifamini eñeedäni. Botö Itota awäa wængacäimpa, ante apænebo eñëninque, Eö togæimini baedäni, ante nè änäni iñömö botö imote cöwë piin- inque pänäni wæbo aedäni. Incæte botö tömënäni nani änö bai, Eö togæimini baedäni, ante ämo bai tömënäni botö imote wii bæi ongöninque pancædönänimpa. Edæ mänömainö ämo bai tömënäni wæætë piinämaï inäni inte, Pabodo Itota nänö wængaiwæ ante apæneca awædo, ante tee tewate bai oda cædämaï incædönänimpa. ¹² Minitö iminite nè wapiticæ ante wææ änäni iñömö nämä wi- do togænte bai cædinque nämä ta ñænte Codito in- gante nè pönëmini weca pönämaï inäni inte waa imäimpa, ante awædo.

¹³ Minitö botö tönifamini abæ tawænte gote quëwencæminimpa, ante mönö Awënë minitö iminite apænte aa pegacäimpa. Incæte minitö, Abæ tawænte godimöni inte inguipogaque möni cæinënö ante godömenque cæcæminimpa, ante cædämaï iedäni. Wæætë edæ wadäni inänite godö waadete pönën- inque tömënäni beyæ ante cæedäni. ¹⁴ Edæ Itota, "Nämä bitö waadete pönënö bai pönëninque bitö wacä ingante adobai edæ waadete pönencæbiimpa," angacäimpa. Ìne adodeque eñente cæmö ininque Wængongui nänö wææ angainö incæ tömänö ante do nè cæmö edæ babaïmompä. ¹⁵ Edæ babæidi bai näëmæ pocænte bai cædinque näëmæ gäwæi cænte bai cæmini bai minitö näëmæ wido cædinque wantæ biquënëminidö angüenë, ante apa quëwëminii.

Mönö Wængongui Önöwoca nempo quëwengæimpa, ante

¹⁶ Ñöwo ämo eñeedäni. Wængongui Önöwoca ewocadinque quëweedäni. Mänömaï quëwëninque minitö inguipogaque mini cæinëwënö ante wii eñën- inque nämä beyænque ante cædämaï inguimini imini- pa. ¹⁷ Edæ inguipogaque mönö cæinëwënö ante ad- inque Wængongui Önöwoca iñömö edæ Baa angam- pa. Ayæ wæætë æcänö inguipogaque mönö cæinëwënö ante cæte quëwëna tömengä Wængongui Önöwoca ingante näëmæ Baa angampa. Ìninque mönö inguipogaque cæinëwënö ante wæyömö Wæn- gongui Önöwoca guiquënë, Wadö cæedäni, angampa. Mänömaï beyæ minitö mimönë wæætedö wæætë ante bai entawëmini inte minitö nämä mini änö ante ædö cæte cæquimiiii. ¹⁸ Incæte minitö iminite Wæn- gongui Önöwoca nöinö töö æmænte mäocä gomini inte minitö Möitee wodi nänö wææ angainö ante do abæ tawænte gomini iminipa.

¹⁹ Inguipogaque mönö cæinëwënö ante eñëninque nè cædäni iñömö æbänö cædänii, ante edonque abäimpa. Edæ iïmaï impä. Tömënäni nänöogængä inä- maï iñongante do godö guëa towënänipa. Wentamö

pönëwëninque cædänipa. Önönque guifñadämaï inte nämä baonque pönëwëninque towënänipa.

²⁰ Wængonguiidi inänipa, ante badöninque ædæ wæænte waa adänipa. Idö bai yewëninque önönque tedewënänipa. Piinte quëwënänipa. Tiyäenö tiyæ tedewënänipa. Wacä godömenque ængä ate wæd- inque piinte awënänipa. Ængui bawënänipa. Nämä waa tobote, ante anewënänipa. Wæætedö wæætë än- inque näwæ godänipa. Wadö ante nani cabo wadö ante nani cabo badinque wæætedö wæætë cædänipa. ²¹ Wacä gomonga ængä ingante godö piinte adänipa. Ti nämæ nanguï bedinque dowænte badänipa. Ayæ nanguï pönï godömenque bedinque nanguï pönï cæn- inque guifñadämaï inte towënänipa. Ayæ godö- menque quïëmë bai nè cæinäni inänipa. Mänömaï cæte quëwënäni iñömö Wængongui Awënë Odeye nempo ædö cæte edæ guiquinänii, ante do botö äninö bai ñöwo wæætë ämo eñeedäni.

²² Wængongui Önöwoca ingante eñente nè cæmö guiquënë mönö waincawæ incate bai iïmaï cæmompä. Waadete pönëmompä. Watapæ tomompä. Gänë entawente pönëmompä. Ee cæte piinämaï imompä. Waadete cæmompä. Wadäni beyæ ante waa pönï cæ- mompä. Wæntædämaï inte cöwë cæmompä. ²³ Gänë pönëninque ædæmö cæmompä. Nämä wææ äninque nö cæmö imompä. Wængongui Önöwoca ingante eñëninque mänömaï cæmö adinque Wængongui mönö cædönö ante wææ änämaï ingampa. ²⁴ Mönö Codito quimö inömö inte mönö baö tömengä tönö awænëmæ timpote bai wængaimö ininque ingui- pogaque mönö cæinëwengainö adobai awæ timpote bai iñonte mönö abæ tawænte bai godimo inte baonque ante mönö cæinëwënö ante eñënämaï inte cæmompä. ²⁵ Edæ Wængongui Önöwoca ængä beyænque quëwëmö inte mönö tömengä Önöwoca tönö guëa godongämæ cægonte bai quëwengæimpa. ²⁶ Mänömaï quëwëninque mönö nämä waa adämaï in- gæimpa. Edæ wacä tönö guëa wæætedö wæætë änä- maï ingæimpa. Wacä gomonga ængä ingante mönö godö piinte adämaï ingæimpa.

Mönö wacä ingä wacä ingä iñacabo cæcæimpa, ante

6 Botö tönifamini eñeedäni. Wacä eñënämaï cæd- inque oda cæte wæcantawo. Ìninque minitö Wængongui Önöwoca ingante mini ewocacabo iñömö, Mäningä nè oda cædingä inte Wængongui taadonque adodö pö gocæcäimpa, ante cædinque tömengä in- gante ædæmö cæedäni. Mänömaï cædinque nè apæneca guiquënë, Botö adobai eñënämaï cæinente wii bacæboimpa, ante pönente wædinque nämä wææ cæedäni. ² Wacä teëmente mongænte bai entawengä ate wædinque minitö mönö Codito nänö, Ìmaï cæedäni, angainö eñente cædinque tömengä nänö mongæncöo iñacabo mongænte bai cædinque waa cæedäni.

³ Æcänö önonganque ìna inte, Botö ñænæmo ìnömo ìmopa, ante pönëna, tömengä ìñömö nämä babæ apænete bai oda cæte pönengampa. ⁴ Ìnque adocanque nämä nänö cæinö cöwä adinque adocanque nämä nänö cæinö cöwä adinque tömämîni, Tömëmo æbänö cæboo, ante nämä apænte anguënëmini ìmînipa. Mänömaï cædinque wacä nänö cæinö adämaï inte waocä nämä nänö cæinonque cöwä adinque apænte äninque, Tömëmo nö cæbo ìmopa, ante adinque tobaingampa. ⁵ Edæ adocanque nämä nänö cæquënënö ante teëmente mongænte bai cædinque adocanque nämä nänö cæquënënö ante teëmente mongænte bai cædinque tömämîni eyepæ cæbaimînipa.

⁶ Ayæ Wængonguï nänö apænedö ante wacä apænecä ëñëninque nê ëñengä ìñömö tömengä mäincoo pancacooga waincooga æninque nê apænecä ingante eyepæ pædæ godongä æncæcäimpa.

⁷ Tömëmö tä bocate pæte incayö waocä wäänä adomö bai tä pete ængampa. Mänömaï ingæimpa, ante nê angaingä inte Wængonguï ìñæmpa oda cæcampa diyæ waocä wamö ænguingä. Ìnque, Waocä æbänö cæcä, ante adinque Wængonguï pönö cæcä ate waocä nänö cægai bai adobai ænte wæcæcäimpa. Ämo ëñëninque mînitö wîi wacä wapiticæ nänö apænedö beyæ oda cæquënëmînidö anguënë. ⁸ Edæ mînte pædîmö bai tä pete ængä bai cædinque ìmæcaque ante nämä pönente nê cæcä guiquënë adobai ìmæcaque nänö ñömænguinque æncæcäimpa. Wæætë Wængonguï Önöwocaque ante pönëninque nê cæcä guiquënë Wængonguï Önöwoca pönö cæcä beyænque tömengä nänö cöwë wænämaï quëwenguinque æncæcäimpa. ⁹ Ìnque mönö wæntæye badämaï inte wadäni beyæ godömenque waa cæcæimpa. Ñimpo cædämaï ìmö ìninque edæ Wængonguï, Ìñedë æncæmînimpa, ante nänö angaiñedë ìinque bayonte mäniñedë mönö edæ tä pete bai eyepæ pönî æmæimompa. ¹⁰ Mänömaï beyæ mönö eyepæ ìmö ìñedë tömänäni ìnänite mönö waa cæcæimpa. Ayæ wadäni nê wede pönënanî ìñönänite mönö, Adomö ìmopa, ante pönëninque tömënäni ìnänite godömenque nanguï cædinque waa cæcæimpa.

Waa quëwencæmînimpa, ante

¹¹ Botö önompoca yewæmöninque tömëmo ñænæmömo yewæmömöi aedäni. ¹² Codito mönö beyæ awäa wængacäimpa, ante nê pönënanî incæ pancadäniya, Mänine ante ëñëninque oodeoidi pîinänî wæcæ wæ, ante nämä wææ cæcæte ante cædänipa. Ìnque tömënäni, Eö togænte cæmöni ìninque oodeoidi wæætë mönitö ìmönite waa acædänimpa, ante cædinque mînitö ìmînite, Eö togæimîni bacæmînimpa, änänipa. ¹³ Nê eö togæinänî incæ edæ Wængonguï nänö wææ angainö ante dicæ ëñente cædäniyaa. Incæte tömënäni, Mönitö änö bai mînitö do eö togæimîni bamîni ate wadäni mönitö ìmönite waa acædänimpa, ante cædinque mînitö ìmînite, Eö togæimîni baedäni, ante cædänipa.

¹⁴ Botö guiquënë quïëmenque ante, Waa aedäni, ante dicæ ämogaa. Ìñæmpa ìmæcaque ante botö cæinëmämo ante botö, Codito nänö wængaiwäa tente bai wæinëmämo impa, ante bai cædinque edæ mänimämo ante æmæwo wido cætabopa. Ayæ tömëmo adobai Codito tönö äanque bai awäa wænte bai ingäimo inte edæ ìmæcaque botö cæinënö ante cædämaï ìnömo ìmopa. Ìnque, Mönö Awënë Itota Codito awäa wæninque mönö beyæ waa pönî pönö cægacäimpa, ante pönente wædinque botö mäniwænque tömengä nänö wængaiwænque ante waa ate apænedinque edæ wade ante cöwë waa ate tededämaï incæboimpa, ämopa. ¹⁵ Ìnque eö togæimö incæ bagäamö incæ önönque pönî edæ impa. Edæ Itota Codito badongä beyænque mönö mîimö quëwëmompa. ¹⁶ Mänömainö ante pönente cæmîni ìñöminite Wængonguï pönö waadete piyænë cæcä adinque mînitö gänë pönente waa cæcæmînimpa. Idægoidi ìmînipa, ante Wængonguï nê nänö angaimîni incæ mînitö mänoïmaï cæte quëwencæmînimpa.

¹⁷ Botö Itota beyæ ante cæyömö wadäni pänäni wædimo inte botö do baonga ämogate ee ëñabo ìñö-mote ñöwo ìncayæ ate mînitö tömämîni edæ ee amîni quëwëmoedäni. ¹⁸ Botö tönîñamîni waa quëwencæmînimpa, ämopa. Mönö Awënë Itota Codito pönö waadete apænecä ëñëninque mînitö mimönë adobai waadete entawencæmînimpa. Mäninque ante yewæmömopa, ante Amëë ämopa.

Epetoidi

Waa quëwencæminimpa, ante

1 Wængonguī angā ēñēninquē Itota Codito botō imote da godongā gogaīmo inte botō Pabodobo īnōmō inte yewæmōmopa. Epeto īñōmō quëwëmīni incæ mīnitō Wængonguī quīmīni inte Itota Codito nempo quëwëninque nē ædæmō cæte pōnēmīni īñōmīnite botō, Mīnitō acæminimpa, ante yewæmōmopa. ² Mōnō Mæmpo Wængonguī tōnō mōnō Awënē Itota Codito piyænē cæte waadete pōnō cæda ate mīnitō gānē pōnēninque waa quëwencæminimpa, ante yewæmōmopa.

Codito nempo quëwëninque mōnō eyepæ ëwocamompa

³ Mōnō Awënē Itota Codito Wæmpocā īñongante Iota īñōmō adocā ingantedō ante, Botō Wængonguī īnongā ingampa, ante apænecæimpa. Īninquē mōnō īñōmō Codito tōnō do oōnædē æite baī tōmengā nempo quëwëñōmonte adocā Itota Wængonguī incæ tæiyæ waëmoncoo nē ëwocagaingā inte pōnō cæcā æninque mōnō tōmengā nānō ëwocadoncoo tōmancoo baī adobaī eyepæ pōnī ænte ëwocamompa. Mānōmaī cæcā adinquē mōnō tōmengā ingante apænedinquē, Bitō waa pōnī cæbi æmōnīpa, ante watapæ apænecæimpa. ⁴ Tōmengā īñōmō edæ, Codito nempo quëwëninque mīnitō botō ayōmo edæ tæiyæ waëmō ëwocamīni inte edæ wentamō mongænāmaī incæmīnimpā, ante tōmengā inguipoga nānō badōnāmaī īñedē incæ mōnō imonte pōnō apænte ængacæimpa. Ayæ mōnō imonte waadete pōnēninque tōmengā, ⁵ Botō pæpogate baī æmo beyænque mīnitō īñōmō Itota Codito nempo quëwëninque botō wëmīni baquīmīni incæmīnimpā, ante cædinque tocæboimpa, angacæimpa. Īninquē tōmengā doyedē nānō angainō baī cædinque pōnō angā ate mōnō Wængonguī wëmō cōwë baquënēmō ingamōimpa.

⁶ Edæ nanguī waadete pōnō cædinque tōmengā nānō nē Waadecā ingante da pōnongā æmōmopa. Mānōmaī beyæ mōnō īñōmō tōmengā ingante, Bitō ñāō apāite baī ëmōnōmi inte mānōmaī waadete pōnō cæbi æmōnīpa, ante watapæ apænecæimpa. ⁷ Edæ tōmengā nānō nē Waadecā īñōmō mōnō imonte æncæte ante nāmā wepæ godonte ængā beyænque mōnō abæ tawænte quëwëmōmopa. Ayæ adobaī tōmengā wepæ inte ñā mēnongacā beyænque ēñēnā-

maī mōnō cædō ante Wængonguī nanguī waadete pōnō cædinque ñimpo cæcā quëwëmōimpa. ⁸ Tōmengā īñōmō edæ, Æbānō ī, ante tōmānō ante nē ēñēnongā inte, Æbānō cæquīi, ante edæ nōingā ēñēninquē mōnō beyæ ante godōmenque nanguī pōnō cæcā æmōimpa. ⁹ Ayæ edæ, Codito tōnō guëa cædinque nāmā botō ānō baī cæte tocæboimpa, ante Wængonguī angacæimpa. Tōmengā mānōmainō ante nānō wëmō īñōmō angainō ante mōnitō imōnite ñōwo edonque pōnī odōmonte apænecā ēñēmōnīpa. ¹⁰ Tōmengā, Īñedē cæcæboimpa, āninquē tōmengā nānō angaiñedē īninquē ba ate tōmengā nānō angainō baī edæ īninquē cæcæcæimpa. Edæ oōnædē ongoncoo tōnō inguipoga ongoncoo tōmancoo tē gæte māmō adocanque nempo Codito Awënē nempo godōmo æncæcæimpa, ante cæcampa.

¹¹ Nāmā pōnente nānō angainō baī tōmānō ante adobaī pōnī nē cædongā inte Wængonguī, Īmaī cæcæboimpa, ante pōnente ate cōwë cæcampa. Īninquē tōmengā, Codito nempo quëwënāni inānite æncæboimpa, ante nānō pōnente angainō baī cædinque, Mīnitō Codito nempo quëwënguīmīni incæmīnimpā, ante pōnēninque mōnitō imōnite apænte ængacæimpa. ¹² Mōnitō, Codito beyæ watapæ bacæimpa, ante tāno pōnēmōni īñōmōnīte tōmengā, Botō ñāō ëmōnō ante watapæ apænemīni bacæmīnimpā, ante mōnitō imōnite pōnō apænte ængacæimpa.

¹³ Ayæ, Codito pōnō ængā beyænque mīnitō quëwencæminimpa, ante Wængonguī watapæ nānō apænecainō ante ēñente pōnēninque mīnitō epe-teomīni adobaī Codito nempo quëwëmīni imīnīpa. Wede pōnēmīni adinquē Wængonguī, Botō wëmīni imīnīpa, ante edonque acæimpa, ante odōmoncæte ante tōmengā ëmōwo ante mīnitonga yewæmonte baī cædinque tōmengā Tæiyæ Waëmō Ōnōwoca ingante da pōnongā ænte ëwocamīnīpa. ¹⁴ Edæ Wængonguī, Botō quīmīni īnōmīni inte mīnitō abæ tawænte mīni goyedē mīnitō ænguīncoo māniñedē ate eyepæ pōnī æncæmīnimpā, angampa. Āninquē tōmengā, Nō pōnī impā, ante ēñencæmīnimpā, ante cædinque tōmengā Ōnōwoca ingante ñōwo da pōnongā ænte ëwocamompa. Īninquē pancacooga do ænte baī ëwocamō inte mōnō, Īncayæ ate mōnō tōmancoo ænguinque impā, ante edonque ēñengæimpa. Tōmengā mānōmaī cæcā adinquē mōnō, Wængonguī bitō godōmenque ñāō apāite baī bitō ëmonguinque mānōmaī cæbīpa, ante watapæ apænecæimpa.

Nö eñenāni bacædānimpa, ante Pabodo apænebō

¹⁵ Botō iñōmō, Epeteoidi mōnō Awēnē Itota ingante wede pōnēnāni inānīpa, ante tēdēdāni eñentabōpa. Ayæ adobāi, Wængonguī quīnāni tōmānāni inānīte epeteoidi iñōmō waadete pōnēnāni inānīpa, ante eñēnīmo inte, ¹⁶ botō ñīmpo cædāmaī inte Wængonguī ingante cōwē waa ate pōnēnīnque apænebōpa. Ayæ mīnitō beyæ ante cōwē apænebōpa. ¹⁷ Itota Codito mōnō Awēnē iñongante Wængonguī iñōmō adocā Codito Wængonguī inongā ingampa. Ayæ nē Mæmpocā inongā inte tōmengā ñāō ēmōnongā ingampa. Tōmengā ingante apænedīnque botō, Bitō Ōnōwoca ingante da pōnōmi ænīnque epeteoidi iñōmō nē eñēnāni bacædānīpa, ante apænebōpa. Ayæ, Bitō Ōnōwoca pōnō odōmongā adīnque epeteoidi wæætē Itota Codito ingante do ate baī ædæmō pōnencædānīpa, ante botō mīnitō beyæ ante Wængonguī ingante cōwē apænebōpa.

¹⁸ Wængonguī pōnō cæcā beyænque watapæ bacæīmpa, ante mīnitō pōnente tocæmīnīmpa, ante cædīnque Wængonguī mīnitō imīnīte aa pegacāīmpa. Ayæ adobāi, Mōnō tōmengā quīmō inte tæiyæ waēmō bayōmonte tōmengā nānō godōmenque ñāō ēmonguīnque mōnō imonte ængacāīmpa. Mānīne mēnea edæ nāwangā īnepa, ante mīnitō eñencæmīnīmpa, ante botō, Wængonguī bitō tōmēnāni mīmōnē tīca ēnente baī odōmonte apænebi ate do eñencædānīpa, ante Wængonguī ingante apænebōpa. ¹⁹ Mōnō nē pōnēmō iñōmonte Wængonguī nānō pōnō cæquinō ante tōmengā nānō tæī pīñæmāmo æpodō ī, ante mōnō ædō cæte tee mante aquī. Incæte mīnitō, Mānīmāmo ante æpodō ī, ante epeteoidi eñencædānīpa, ante botō Wængonguī ingante apænebōpa. Edæ, Tōmengā nānō tæī pīñæmāmo iñōmō æbānō ī, ante eñencæte ante mōnō, Tōmengā gomonga tæī pīñænongā inte iīmāi cægacāīmpa, ante eñengæīmpa.

²⁰ Nē tæī pīñænongā inte Wængonguī angā ate mōnō Codito iñōmō do wæningā inte edæ do ñāni ōmæmongacāīmpa. Ayæ godōmenque tæī pīñænīnque Codito ingante ōnædē ænte mæidīnque Wængonguī tōmēmæ inō angā Codito tæ contagacāīmpa. ²¹ Edæ æcāmenque pedænguīpoga iñonte mīingūipoga iñonte ñænnængā inte nē angā īnaa, æcāmenque nē awēnē īnaa, æcāmenque tæī pīñænte ongongā īnaa, æcāmenque ingante, Awēnē ingampa, ante godō pemōnānī mānīnāni tōmānāni ōnōnānīque incædānīpa. Mōnō Codito adocanque ingante ogæ æænonte baī cædīnque Wængonguī angā ate tōmengā wæætē Tæiyæ Awēnē bacā acæīmpa. ²² Ayæ Wængonguī tōmāo iñōmō ongoncoo Codito ōnōwaca inō pōnō wææntodōnīnque edæ, Bitō edæ Tæiyæ Awēnē inōmi inte edæ æmonga pōnī ongoncæbiīmpa, angacāīmpa. Ayæ, Bitō imīte godongāmæ nē pōnēnāni tōmēnāni

Ocamō baī iñōmite, ²³ tōmēnāni wæætē bitō baō baī adoyonque baī incædānīpa. Codito ingante mānō-mainō ante apænedīnque Wængonguī, Bitō nē Awēnē inōmi inte tōmāo iñōmō ongoncoo tōmancoo bitō nempo ongoncooque bacæīmpa. Ayæ bitō imīte nē pōnēnāni iñōmō bacoo ināni yebænāni inīnque bitō ēnempodō eyede pōnī bacæīmpa, ante Wængonguī Codito ingante pōnō cægacāīmpa.

Wængonguī nānō waadete pōnēnō beyænque quēwēmō

2 Mīnitō guīquēnē wēēnēñedē eñēnāmaī cæte quēwēmīni inte wēnæ wēnæ mīni cædō beyæ dobæ edæ wæwocāīmīni ingamīnīpa. ² Nē ingūipogaque ante pōnēnāni taadō adodō cægonte baī mīnitō mānīñedē edæ wēnæ wēnæ cæte quēwengamīnīpa. Ayæ wēnæīdi tæī pīñænte nāni owocabo awēmō iñōmō nāni cægōnō adodō gote baī mīnitō tōmēnāni awēnē mīñæ tee empote godīnque wēnæ wēnæ cægamīnīpa. Ñōwo incæ Wængonguī nānō ānō ante nē eñēnāmaī cæte quēwēnāni guīquēnē adocā wēnæ awēnē nānō pōnēwēnō ante eñente ēwocadīnque cædānīpa. ³ Wēēnēñedē tōmēnāni tōnō godongāmæ quēwēnīnque mōnō tōmāmō adobāi imæcaque ante pōnēnīnque mōnō towēmāmoque ante quēwengamōīmpa. Quiēmenque ante towencæte ante mōnō cæinēwēnō ante cædīnque mōnō ocaidē ædēmenque pōnēnīnque mōnō cæinēwēnonque cæte quēwengamōīmpa. Inīnque wadāni nāni tente wæquēnēnō baī mōnō adobāi imæcaque ante pōnente nē cæmō inōmō inte edæ Wængonguī nānō pīinte panguēnēmāmo ante edæ do tente wæquēnēmō ingamōīmpa.

⁴ Mānōmaī ingāīmō iñōmonte Wængonguī mōnō imonte nanguī waadete pōnēnīnque iīmāi nanguī waadedongā inte pōnō waa cægacāīmpa. ⁵ Mōnō eñēnāmaī cægāinō beyæ ante wæwocate wæyōmonte tōmengā pōnō cæcā beyænque mōnō Codito tōnō godongāmæ quēwēmōmpa. Mīnitō edæ Wængonguī nānō waadete pōnō cægāinō beyænque quēwēmīni imīnīpa. ⁶ Wængonguī angā Codito ñāni ōmæmōñongā mōnō tōmengā tōnō godongāmæ ñāni ōmæmonte baī mīimō badīnque quēwengamōīmpa. Ayæ mōnō tōmengā nempo quēwēmō iñōmonte Wængonguī iñōmō Itota Codito ingante ææntodōnīnque mōnō imonte ōnædē ææntodonte Itota tōnō pōnō gōnongā tæ contate baī ongōmōmpa. ⁷ Mānōmaī Itota Codito nempo quēwēñōmonte Wængonguī iñōmō, Botō pōnō waadete cædīnque godōmenque gomonga cæbo acædānīpa, ante cægacāīmpa. Ayæ, Mīingūipo badōmo ate botō mānīñedē ate odōmōmo adīnque tōmānāni, Wængonguī nānō waadete pōnō cæganca wadāni dicæ adoganca cædānīyaa, ante wæcædānīpa, ante cæcæte ante mānōmaī cægacāīmpa.

⁸ Edæ Wængonguī nānō waadete pōnō cægaiñō beyænque mīnitō mīni quēwenguīque wede pōnēmīni bamīnitapa. Incæte mīnitō dicæ nāmā mīni cæinō beyænque nē wede pōnēmīni bamīnitawogaa. Wæætē edæ Wængonguī pōnongā æninque mīnitō nē wede pōnēmīni bamīnitapa. ⁹ Īninque, Nāmanque cæte quēwēmo aedāni, ante mōnō edæ ānāmaī ingæimpa. Īñæmpa wīi mōnō cædō beyæ quēwēmōmpa. ¹⁰ Edæ Wængonguī nānō nē badongāimō ĩnōmō ĩmōmpa. Ayæ, Codito nempo nē quēwēnāni ĩmaī cædinque waa cæcædānīmpa, ante tōmengā wēēñēfēdē mōnō cæquēnēnō ante eyepæ badongacāimpa. Īninque mōnō ĩmonte badōninque tōmengā, Codito Ito-ta nempo quēwēninque mīnitō mīni waa cæquēnēnō ante edæ cæte quēwencæmīnīmpa, ante pōnō badongā bagamōimpa.

Codito beyænque gancaē pōnēmōmpa, ante

¹¹ Mānōmaī beyæ mīnitō, Doyedē ĩmaī ingatīmpa, ante pōnēedāni. Oodeoidi ĩñōmō ōnompoca æmontaique ēō togæināni inte nāmanque ante edæ, “Nē ēō togæimōni ĩmōnīpa,” ante pemonte baī apænedānīpa. Wæætē mīnitō oodeomīni ĩnāmaī nē ēñagāimīni ĩñōmīnite, “Bagāamīni ĩmīnīpææ,” ante mānīnāni pīiwēnāni wægāmīnīmpa. Īninque mīnitō māñīfēdē æbānō ingāimīni ĩnōmīni, ante yewæmōmo ate pōnēedāni. ¹² Māñīfēdē edæ mōnō Codito nempo quēwēnāmaī ingāimīni inte mīnitō mōni idægocabo nempo adobaī edæ quēwēnāmaī inte nānēnē quēwengāmīnīmpa. Īninque Wængonguī, ĩmaī cōwē pōnō cæcæboīmpa, ante nānō angaiñō ante mōnitō godongāmæ Ao ante ēñente quēwēñōmōnite mīnitō wæætē gobæ nānēnē quēwēninque Wængonguī nānō angaiñō ante edæ ænāmaī ingāmīnīmpa. Watapæ bacæīmpa, ante mōnitō pōnēnō ante mīnitō ĩñōmō nānēnē quēwente ædō cæte watapæ pōnente toquīmīni. Gobæ quēwēninque mīnitō Wængonguī nempo edæ quēwēnāmaī ingāmīnīmpa. ¹³ Incæte mīnitō gobæ nē quēwēnōmīni ĩñōmīnite Itota Codito nāmā wepæ godonte æninque mīnitō ĩmīnite ænte māmongā eyequeī pōnī pōninque mīnitō ñōwo tōmengā nempo quēwēmīnīpa.

¹⁴ Wēēñēfēdē mōnitō tōnō mīnitō guēadō guēa cædōmō ingāimō inte mōnō, Nānēnē incæmīnīmpa, ante wææ cæ ĩmpa tæcæguedē wææ gōnonte baī cægāmōīmpa. Codito ĩñōmō nē piyænē cædongā inte, Wææ cæ ĩmpa, mōnō ānōmpa bæ tate wido cæte baī cædinque mōnō ĩmonte āāñōmonque badongā bamōīmpa. Īninque tōmengā mīmōnē nē piyænē cæte entawēnongā ingā beyænque mōnō adobaī gānē pōnēmōmpa. ¹⁵ Edæ Wængonguī, ĩmaī cæedāni, ante wade wade ante nānō wææ angaiñō ante ēñēninque dodāni godōmenque wææ angadānīmpa. Mōnō Codito ĩñōmō inguīpoga pōninque māñīne ante tōmānō ante ēñente cæte quēwengacāimpa. Ayæ, Idæwaa

wææ ante ĩmpa, ante baī cædinque tōmengā māñīne ante nāmā baonga mongænte wæninque tee moncate baī cægacāīmpa.

Mānōmaī cædinque tōmengā, Mīnitō mencaboga inte nānēnē quēwēmīni incæte ñōwo piyænē cæte botō nempo godongāmæ quēwencæmīnīmpa, ante cædinque mōnō ĩmonte ænte wempo cægacāīmpa. Īninque mōnō edæ piyænē cæte quēwenguīque edæ āāñōmonque bagamōīmpa. ¹⁶ Itota Codito ingante awāa timpodāni wængā ĩninque tōmengā mōnō guēadō guēa pīinte cægāimāmo ante ænte mongænte wido cæte baī wængā beyænque mōnō piyænē cæmō bagamōīmpa. Ayæ ado tōmengā awāa nānō wængāinō beyænque mōnō tōmāmō adocabomō bamō adinque Wængonguī wæætē piyænē cædinque mōnō ĩmonte Ao æninque ængacāīmpa. ¹⁷ Mīnitō guiquēnē gobæ nānēnē quēwēñōmīnite mōnitō guiquēnē Wængonguī weca eyequeī quēwēñōmōnite Codito ĩñōmō inguīpoga pōninque mōnō tōmāmō ĩmonte apænedīnque, Piyænē cæte gānē pōnente quēwēedāni, ante pōnō apæñecā ēñentamōmpa. ¹⁸ Tōmengā nānō pōnō cægaiñō beyænque mōni oodeocabo adobaī mīnitō wamīni adobaī mōnō tōmāmō Wængonguī Ōnōwoca adowocaque ingante ēwocamō inte mōnō Wæmpocā weca tōmāmō do pōmōmpa.

¹⁹ Īninque mōnitō Wængonguī quīmōni do bagāimōni inte Wængonguī nempo quēwēmōni ingāimōni baī Codito nānō pōnō cægaiñō beyænque mīnitō adobaī mōnitō tōnō adocabomīni do badinque edæ Wængonguī nempo quēwēmīni ĩmīnīpa. Īninque mīnitō ñōwo idæwaa wamīni ingāmīnīmpa. Wīi wabæca quēwente baī edæ tōmēmīni oncōnē ponte owote baī mīnitō ñōwo Wængonguī nempo quēwēmīnīpa. ²⁰ Waodāni dica tāno gōnōninque tānōca wænōmēnæca mænōnāni baī Wængonguī adobaī cædinque Itota Codito ingante tāno gōnongā ongōñongante tōmengāa godō mænonte baī cædinque mōnō ĩmonte ĩmaī cædinque pōnō gōnongā gongæmōmpa. Codito nānō nē da godongāimōni tōnō tōmengā beyæ nē apæñemōni tōnō ĩñōmōnite Wængonguī mōnitō ĩmōnite æninque wænōmēnæca gōnongā gongæñōmōnite wadāni ĩnānite gā æænō tæi mænonte baī gōnongā gongæñānīpa. ²¹ Codito nempo quēwēñōmōnite Wængonguī mōnitō ĩmōnite adocooga gō cæte baī pōnō tæi mænongā ate mōnitō æicō baī bacō baī bamōnīpa. Edæ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante āanque baī ēwocadinque mōnitō godongāmæ Awēnē tæiyæ waēmō oncō baī bamōnīmpa. ²² Bayōmōnite mīnitō adobaī tōmengā nempo ongōñōmīnite Wængonguī mīnitō ĩmīnite æninque mōnitō tōnō godongāmæ māmo adocooga gō cæte tæi mænonte baī cædinque, Mīnitō botō Ōnōwoca tōnō āawocaque baī ēwocadinque botō owoquincō baī bamīnīpa, ante pōnō badongacāīmpa.

Oodeoidi ināmaī ināni inānite apæneceæ gotabopa,
ante

3 Māninō beyæ iīmaī ante apænebopa. Botō Pabodobo iīñomō Codito beyæ ante oodeomīni ināmaī imīni imīnite apæneceæte ante cæyōmote botō imote edæ tee mōnedāni wædōmo inte yewæmōmopa.

2 Mīnitō oodeomīni ināmaī imīni iīñomō iīmaī ante wabānō ēñēmīnitawo. Wængonguī pōnō angā ēñēnque botō mīnitō beyæ tōmengā nānō waadete cædōnō ante nē apænequēnēmo batabopa. 3 Māninō ante botō, Wængonguī awēmō nānō cægainō ante botō imote edonque odōmongā atabopa, ante do wædænque yewæmōmo amīnitawo. Edæ adodō ante ñōwo yewæmōmopa. 4 Inique mānōmaīnō ante botō do yewæmōninta adinque mīnitō, Mōnō Codito awēmō nānō cægainō ante Pabodo do ate baī ēñēngampa, ante ēñēmaīmīnīpa. 5 Mōnitō wæmæidi nāni quēwēñedē nē quēwēngaināni iīñomō, Mōnō Codito iīncayæ ate pōnīnque æbānō awēmō cæquingāā, ante ēñēnāmaī inte wægadānīmpa. Ñōwo guiquēnē Codito beyæ nē apænedāni tōnō mōnitō tōmengā nānō nē da godōnīmōni tæiyæ waēmō bamōni iīñomōnite Wængonguī Ōñōwoca māninō ante edonque odōmonte apæneceæ ēñēmōnīpa.

6 Iīmaī ante impa. Mōnitō Wængonguī nānō pōnonguīncoo nē ænguīmōni iīñomōnite mīnitō oodeoidi ināmaī imīni inte mōnitō tōnō adocabomīni badinque edæ mōnitō tōnō godongāmæ nē ænguīmīni adobaī bamīnīpa. Ayæ, Itota Codito tōnō pōnō cædinque Wængonguī nānō, Cōwē cæcæboīmpa, ante angainō do cægacāīmpa, ante watapæ pōnēnīnque mīnitō mōnitō tōnō edæ godongāmæ quēwēncæmīnīmpa.

7 Wængonguī nē tæī piñængōngā inte waadete pōnō nanguī cæcā adinque edæ tōmengā beyæ nē cæbo badinque botō Codito ingantedō ante nē watapæ apænebo batabopa. 8 Mōnō tōmāmō Wængonguī quīmō iīñomōnte botō iīñomō wamīni baī wīi imopa. Botō adoboque wædāmo pōnī imo incæte Wængonguī waadete cædinque pōnō angā ēñēmo inte botō mīnitō imīnite nē apænebo batabopa. Codito nānō pōnō cægainō ante æpodō i, ante mōnō ædō cæte tee mante ēñēnguīi. Incæte Wængonguī waadete pōnō cæcā beyænque botō iīñomō Codito waa pōnī nānō pōnō cægainō ante edæ oodeo ināmaī imīni imīnite nē apænequēnēmo batabopa. 9 Ayæ Wængonguī tōmancoo nē badongāingā inte wēēnēñedē nāmanque entawēnīnque awēmō nānō wē wodongāinō ante botō imote odōmonte apæneceæntapa. Ayæ, Pabodo māninō ante edonque odōmonte apænequēnēngā ingampa, ante tōmānāni ēñēncædānīmpa, ante pōnō apæneceæ æntabopa.

10 Codito ingante mōnō godongāmæ pōnēncabo iīñomōnte tōmengā wadō wadō ante tōmānō ante nē ēñēngāingā inte mōnō tōnō godongāmæ cæcampa. Mōnō tōnō mānōmaī cædinque tōmengā, Botō wadō wadō ante tōmānō ante botō ēñēngāinō ante adinque oōnædē quēwēnāni awēnēidi tōnō māniñomō nē ānāni tōnō wæcædānīmpa, ante cægacāīmpa.

11 Wēēnēñedē pedæmāmo iīñonte Wængonguī, Cæbo ate awēnēidi incæ wæcædānīmpa, ante cōwē pōnēngacāīmpa. Ñōwo iīñomō tōmengā māninō ante nānō pōnēngāinō ante tōmengā mōnō Awēnē Itota Codito tōnō godongāmæ cædinque do cægacāīmpa. 12 Codito nempo nē quēwēmō inte mōnō tōmengā ingante wede mōnō pōnēnō beyænque guīñēnāmaī inte Wængonguī weca do pōnīnque apænemōmpa. 13 Mānōmaī impa, ante edæ mīnitō do ēñēmīnīpa. Inique botō mīnitō beyæ ante cædinque botō caate wædō ante pōnēnīnque mīnitō wæætē wædāmaī iedāni. Wæætē, Mōnitō godōmenque ñāō baī ēmoncæmōnīmpa, ante Pabodo caate wæcampa, ante pōnēnīnque mīnitō wædāmaī incæmīnīmpa āmopa.

Codito nānō pōnēnō ante

14 Māninō beyæ mōnō Awēnē Itota Codito Wæmpocā iīñongante botō tōmengā ōñōwoca inō da guicapodīnque apænebopa. 15 Tōmengā iīñomō edæ adocanque nāwā Wæmpocā ingampa. Inique inguipoga quēwēmō incæ oōnædē quēwēnāni incæ tōmengā ingante, Mæmpo, ante nē tedemō iīñomō mōnō tōmengā tōnō mōnō wæmpocabo baī imōmpa.

16 Inique mōnō Wæmpocā ingante apænedīnque botō mīnitō beyæ ante iīmaī ante apænebopa. Wængonguī bitō nē ñāō baī entawēmi inōmi inte bitō Tæiyæ Waēmō Ōñōwoca ingante epeteoidi inānite da pōnōmi ænīnque tōmēnāni wæætē edæ mīmō tæī piñænte entawēncædānīmpa, ante apænebopa.

17 Ayæ, Mōnō Codito adobaī mīnitō weca pōñongante mīnitō mīmōnē wede pōnēnīnque tōmengā ingante ædæmō entawēncæmīnīmpa, ante mōnō Wæmpocā ingante apænebopa. Ayæ, Awæ ædæmō guiwa inte tōmēmæ äwāate pæwæ baī cædinque mīnitō iīñomō adobaī tōmengā nānō waadete pōnēmāmo entawēnīnque edæ mīmōnē tæī ongōmīni bacæmīnīmpa.

18 Ayæ mōnitō Wængonguī quīmōni tōnō mīnitō adocabomīni inte tæī piñæmīni badinque, Itota Codito nānō waadete pōnēnō ante ægancadō owoo, ante ēñēncædānīmpa, āmopa. Ayæ, Tōmengā nānō waadete pōnēnō iīñomō edæ yepanca pōnī owopa, oopānō pōnī owopa, æibæ pōnī owopa, wīncāmō pōnī owopa, ante ēñēncædānīmpa, ante apænebopa.

19 Ayæ edæ, Mōnō Codito waadete nānō pōnēnō æbānō gomōnga pōnī owoo, ante mōnō ædō cæte ēñēnguīi, ante mōnō wædō incæte mīnitō māniñō ante ēñēncæmīnīmpa. Ayæ edæ, Māninō ante ēñēmīni inte mīnitō Wængonguī nānō nanguī entawēnō edæ

eyepæ pōni entawencæminimpa, ante botō mōnō Wæmpocā ingante apænebopa.

²⁰ Mōnō ānō ante ayæ mōnō pōnēnō ante eyepæ cædongā inte Wængongui iñōmō mōnō imonte tæi piñænte nānō cæpāmo ganca cædinque nangui gomonga cæcā ingampa. Īninqe fīwo iñōmō mōnō Wængongui ingante waa ate pōnente apænecæimpa. ²¹ Edæ do wænte æigaināni tōnō ayæ ate ēñate quēwenguināni tōnō mōnō tōmāmō Codito ingante godongāmæ mōnō pōnencabo inōmō inte Itota Codito ingante ewocadinque mōnō godongāmæ apænecæimpa. Mæmpo Wængongui ēñēmi. Bitō adobique ñāō ēmongaimi inōmi imipa, ante mōnō ñimpo cædāmaī inte cōwē waa ate apænecæimpa. Mānōmaī impa, ante botō, Amēē, āmopa.

Codito nempo quēwēninque adocabomō imompa

4 Waa cæte quēwencæminimpa, ante Wængongui aa pecantapa, ante ēñēmīni inte mīnitō tōmengā nānō ānonque ante ēñente cædinque quēwencæminimpa. Botō mōnō Awēnē beyæ tee mōnete wæcōmo incæ āmo ēñēdāni. ² Mīnitō nāmā ængō cædāmaī inte, Ōnōmoque baī imopa, ante pōnēninque wadāni inānite edæ ædæmō cæedāni. Æiquedō waa cæquīnānii, ante wædāmaī inte edæ piyænē cæte quēwēdāni. Ayæ wadāni mīnitō imīnite wēnæ wēnæ cædāni wædinque tōmēnāni inānite wæætē piināmaī inte ædæmō waadete cæedāni. ³ Mīnitō, Mōnō pōnencabo piyænē cædinque cōwē adodō ante pōnente edæ Wængongui Ōnōwoca tōnō āanque baī ee ewocacæimpa, ante nangui cædinque wacā ingā wacā ingā edæ waa cæedāni.

⁴ Mōnō Awēnē pōnō cæcā ate watapæ bacæimpa, ante mīnitō adodeque ante pōnente tocæminimpa, ante Wængongui mīnitō imīnite edæ adodeque ante aa pegacæimpa. Īninqe mānīne, Watapæ bacæimpa, ante mīni pōnēne adodeque ī baī Wængongui Ōnōwoca edæ adobaī adowocaque inte quēwengampa. Tōmengā adowocaque nempo quēwēnōmō inte mōnō adobaī edæ adocabomonque inōmō imompa. ⁵ Mōnō Awēnē edæ adocanque pōni inongā iñongante tōmengā ingante mōnō wede pōnēnō adobaī adodeque pōni inepa. Ayæ adodō ante pōnēninque æpænē guīdinque mōnō adopænenque guīte baī guītamompa. ⁶ Wængongui adocanque pōni inongā inte tōmengā tōmāmō Wæmpocā adocanque ingampa. Tōmengā iñōmō edæ Tæiyæ Awēnē pōni inongā inte tōmāmō imonte nē aacā ingampa. Tōmengā adocanque pōni nempo quēwēñōmōnte tōmengā wæætē mōnō tōmāmō mīmōnē quēwengampa.

⁷ Incæte mōnō Codito, Mīmōnē bitō entawenganca ænte cæe, ante tee mante baī cædinque adocanque ingante waadete pōnō cædinque wacā ingante waadete pōnō cædinque edæ tōmāmō imonte tōmengā nānō pōnō cæcoo eyepæ pōnongā æninque

entawēmompa. ⁸ Codito mānōmaī cæcæcæimpa, ante pōnēninque awēnē Dabii wodi iīmaī ante yewæmongacæimpa.

“Tōmengā æibæ æicæ cædinque wadāni inānite baī ongonte ñā cæyænte tōmengā mīñæ ænte mæicā æigadānimpa.

Ayæ æidinque tōmengā mōnō waocabo iñōmōnte, Mīnitō entawenguinō, ante eyepæ pædæ pōnongā ænte entawengamōimpa,” ante Dabii nānō yewæmōnte angainō baī impa.

⁹ Mānīne, “Æigacæimpa,” ante nāni angaine iñōmō quīnante yewæmongatīi. Edæ, Tōmengā inguipoga tadōmengadæ do wææningā inte æigacæimpa, ante odōmoncæte ante yewæmongatimpa. ¹⁰ Nē wææn-gaingā inongā iñōmō adocā do oōnæde gōmonga æidinque inguipoga tōmāo oōnæde tōmāo tōmāo iñōmō edæ godōmenque æibæ pōni quēwengā inongā ingampa. ¹¹ Tōmengā tōmancoo nē ēnempocā inongā inte adocā mōnō waomō imonte pōnō angā ænte entawēninque mōnō iīmaī cæmō bamōimpa. Pancamōniya imōnite tōmengā angā ēñēninque tōmengā nānō nē da godongaimōni batamōnīpa. Pancamōniya guīquēnē Wængongui waa pōni nānō pōnō cægainō ante nē apænemōni batamōnīpa. Pancamōniya guīquēnē Wængongui beyæ nē apænemōni batamōnīpa. Pancadāniya guīquēnē nē aadāni badānitapa. Ayæ pancadāniya guīquēnē nē odōmōnte apænedāni badānitapa. ¹² Mānōmaī pōnō cædinque mōnō Codito mōnō ocāmō baī inongā inte, Botō baō baī adoyonque baī ināni iñōmō ñancæ āate baī tæi piñænāni ewocacædānimpa, ante pōnō cægacæimpa. Mōnō imonte tōmengā, Mīnitō Wængongui quīmīni inōmīni inte tōmānāni inānite nē cæmīni inte godō cæcæminimpa, ante pōnō cægacæimpa.

¹³ Mīni wede pōnēnō ante mīnitō tōmāmīni adoyōmō ante pōnencæminimpa, ante mōnō Codito pōnō cægacæimpa. Ayæ, Botō Wængongui Wēmo iñōmōte mīnitō botō imote ate baī pōnencæminimpa, ante tōmengā pōnō cæcampa. Ayæ æmæwo pæmīni baī mīni baquinque mīnitō botō entawēnō ædæmō entawencæminimpa, ante Codito edæ da pōnongā eyepæ æmōmpa. ¹⁴ Īninqe æmæwo pædīmō inte wēñæmō ināmaī imō ininqe mōnō edæ oda cædāmaī ingæimpa. Wadāni guīquēnē mā pōnēninque, Æbānō cæmō ate oda cæquīnānii, ante edæ nāmāneque tedewēnānīpa. Tōmēnāni iñōmō edæ babæ cæcæte ante cædinque waa cæte baī cædāni ataquēdāni. Woboyæ ædæ go ædæ go pæmænte baī cædinque tōmēnāni wadō ante odōmōnte tedewēnānīpa. Mānōmaī wido piñænte baī cædāni incæte mōnō iñōmō Codito nānō entawēnoncoo ænte entawēninque āā mænāmaī ingæimpa.

¹⁵ Wæætē Wængongui, Nāwangā pōni impa, ante nānō apænegainō ante mōnō tōmānāni inānite waadete pōnēninque apænecæimpa. Mānōmaī cædinque mōnō Codito baō baī iñōmōnte tōmengā nē

Ocamö bai inte pönö angä beyænque mönö ñancæ äadinque godömenque picæmö bamompa. ¹⁶ Mönö baonga wepæ eyepæ eñadinque ñancæ äadinque täi piñænte pæte quëwëmompä. Adobaï mönö Codito baö tönö adoyonque bai inömö inte mönö tömengä nänö apænedö ante eñënömo inte ñancæ äate pæte bai quëwëmompä. Ayæ wæætë ocai encamö inte mönö pæ pagænguinque wangö tënämaï oguincai bamë impä. Ayæ adobaï mönö Codito nänö waadete pönënö ante mimönë entawëmö inte mönö wacä ingä wacä ingä godö aamö inte mönö pönencabo incæ edæ täi piñænte entawëmompä.

Codito nempo mönö iïmaï quëwëmompä, ante

¹⁷ Ìnque mönö Awënë nempo quëwënömo inte botö nö ämo eñëedäni. Wadäni në eñënämaï inäni önonquedö ante pönëninque quëwënanipa. Minitö guiquënë adobaï quëwengaimini inte ñöwo wæætë ñimpo cædinque mänömaï cædämaï inguënë quëwëminii. ¹⁸ Tömënäni guiquënë mimö ënënanipa diyæ Wængongui weca ponguinäni. Mimö ömædënäni inte tömënäni ocai eñënämaï badäni beyænque Wængongui weca pönämaï inänipa. Edæ wentamö mongæninque tömënäni ocai wëmö encadäni inte idiqibæ ante pönënanipa. ¹⁹ Ìinäni iñömö tömënäni nani cæquënënö ante ñimpo cædinque ñöwo wæætë guifñëmaï inte baö nani towëinënö ante cæcæte ante nämä pædæ godonte bai edæ cædänipa. Edæ, Quiëmë wiwa cæquii, ante mäninonque cæcæte ante godömenque cæinente wædänipa.

²⁰ Wæætë minitö guiquënë, Mönö Codito æbänö ingä, ante pönëninque edæ wiï tömënäni nani cæinëwënö bai mini cæquinque edæ pönëminitapa. ²¹ Tömengä apænecä edæ wiï eñëminitawo. Ìñæmpä, Wængongui nö pönö nänö apænëgainö eñëninque Ito-ta iñömö mimönë entawengampa, ante minitö tömengä nempo quëwëñöminite tömengä mänömainö ante adodö ante edæ do odömonte apænecä eñëminitapa. ²² Minitö wëenëñedë mini cæte quëwengainö ante tömengä iïmaï ante odömonte apænëgacäimpa. Babæ pönente mini cæinente wæwënö beyæ minitö mimönë wentamö mongænte wæwëmini inte do mini entawengainö ante edæ wido cæedäni, ante odömonte apænëgacäimpa. ²³ Edæ mempoga eñagaimini inte minitö eñënö do miï pönö encamini inte miïnonque ante pönencæminimpa, ante odömonte apænecä eñëminitapa. ²⁴ Ayæ, Botö pönö badömo ate minitö botö bai täiyæ waëmö ewocadinque nö pönö cæte quëwëncæminimpa, ante Wængongui pönö badongä ate minitö miïmini bagaminimpa. Ìnque tömengä, Mäninö Wængongui nö pönö nänö entawënö æninque minitö ædæmö entawëncæminimpa, ante odömonte apænecä do eñëminitapa.

²⁵ Mänömaï beyæ minitö tömämäni, Mönö adocabomö imompa, ante adinque babæ mini tedewëninö ante ñimpo cædinque wacä ingante wacä ingante näwangä ante apæneedäni.

²⁶ Ængui bamini incæte minitö piyænë cædinque wacä ingante wënæ wënæ cædämaï ee aedäni. Edæ gäwædecæ ganca nangui piininque edæ mini wæquinque imaimpa. ²⁷ Mänömaï cædinque minitö, Wënæ incæ pönö cæcä ate botö ængui batabopa, ante pönente wædinque ñöwo wæætë, Wënæ botö weca pönämaï incæcäimpa, ante nämä wææ cæedäni.

²⁸ Në awëmö æningä iñömö ñöwo edæ ee cædinque awëmö ænämaï incæcäimpa. Wæætë, Botö önompoca nangui cædinque ænte quëwëninque në ænguënënanäni inänite adobaï godömo æncædänimpa, ante cæcæcäimpa.

²⁹ Minitö nämä önöne wææ aadinque wiwa ante tededämaï iedäni. Wæætë edæ, Wadäni æbänö ante eñguënënanäni inänii, ante pönëninque minitö, Tömënäni täi piñænte entawëncædänimpa, ante cædinque në eñënäni beyænque ante waadete godö cædinque apæneedäni. ³⁰ Wængongui Täiyæ Waëmö Önöwoca iñömö minitonga pö guidinque, Botö æmo beyænque minitö iincayæ ate æmæwo abæ tawænte gote bai quëwëncæminimpa, ante odömoncæte ante yewæmonte bai cægacäimpa. Ìnque minitö, Wënæ wënæ möni cædö beyæ ante Wængongui Önöwoca wæwente badämaï incæcäimpa, ante wææ cædinque edæ eñente cæedäni.

³¹ Ayæ, Wiï waëmö awædö, ante mini piwëninö ante edæ ñimpo cæedäni. Äimö ante mini pönëwëmämo adobaï ñimpo cædinque ængui pönö mini badimämo edæ ñimpo cæedäni. Yæ ante mini piinte ogæ tedewëmämo, wacä ingante ante mini piinte tedewëmämo edæ ñimpo cæedäni. Ayæ piinte cæquinque ante mini entawëninö ante tömänö edæ wido cæedäni. ³² Wæætë godongämæ waadete cædinque wacä caate wæcä adinque minitö godongämæ Ca ca wæcæminimpa. Ayæ Codito ængä beyænque Wængongui minitö iminite pönö ñimpo cæcampa cæminii. Tömengä ñimpo cæcä quëwëmini bai minitö adobaï cædinque wadäni wënæ wënæ cæyönänite wacä ingä wacä ingä ñimpo cæmini quëwënanii.

Wængongui wëmini, iïmaï cæte quëwëedäni, ante

5 Ìnque Wængongui wëmini iñömö minitö tömengä nänö në waadëmini inömini inte Wæmpocä nänö cæi bai ante cöwä adinque adobaï cæedäni. ² Baö, Wængongui qui, ante godöninque, Ogui wacäimpa, ante iya tänäni bai cædinque Codito mönö imonte waadete pönëninque edæ adobaï cægacäimpa. Tömengä iñömö, Botö Wængongui quimo imopa, ante nämä wepæ pædæ godöninque mönö imonte wæætë ængacäimpa. Ìnque tömengä nänö waadete

pönönö bai mīnitō adobaī waadete pönēninque quēwēedāni.

³ Wæætē edæ mīni pönencabo iñōmīnite waocā adocanque incæ nänōogængä iñāmaī iñongante godō guēa mōnāmaī iedāni. Wentamō mongæ wæcæ wæ, ante edæ wiwa cædāmaī iedāni. Nanguī māincoo ante æinente wædāmaī iedāni. Māninō tōmānō cædāmaī imīni inte māninō ante edæ adopoque incæ tededāmaī imæwedāni. Edæ Wængonguī quimīni tæiyæ waēmō entawēmīni inte mīnitō māninō tōmānō cædāmaī incāmīnīmpa. ⁴ Wentamō ante nāni pönēwēnō bai mīnitō wæætē adobaīnō ante pönēnāmaī iedāni. Ōnonque ante nāni tedewēnō bai mīnitō wæætē adobaī tededāmaī iedāni. Wēnæ wēnæ ante pönente nāni badete towēnō bai mīnitō wæætē adobaī badete todāmaī iedāni. Iñæmpa Wængonguī quimīni inōmīni inte mīnitō māninō ante wīi pönenguēnēmīni imīnīpa. Wæætē Wængonguī ingante waa ate pönēninque apænequēnēmīni imīnīpa.

⁵ Awēnē Odeye Wængonguī nempo ayæ Awēnē Odeye Codito nempo edæ ædānidō nē guite ænguīnāni inānīi. Nänōogængä ināmaī iñongante nē towēnāni tōnō wentamō pönente nē cædāni iñōmō tōmēnāni edæ dicæ guite ænguīnāniyaa. Ayæ māincoo ante wacā quī nē æinente wæwēnāni iñōmō edæ, Māincoo incæ mōnitō wængonguī impa, ante bai cædāni inōnāni inte tōmēnāni adobaī edæ guite ænāmaī incædānīmpa. Ante āmo ēñēedāni. ⁶ Wadāni, Mīnitō oda cæcāmīnīmpa, ante ōnonquedō ante tedete cæyōnānite mīnitō wæætē tōmēnāni nāni tededō ante edæ ēñēnāmaī iedāni. Edæ tōmēnāni ēñēnāmaī inte nāni wēnæ wēnæ cædō beyæ Wængonguī ænguī badīnque tōmēnāni inānite pancæcāmpa. ⁷ Iñinque mīnitō gooque gomō adīnque tōmēnāni tōnō godongāmæ cædāmaī iedāni.

⁸ Mīnitō iñōmō wēēñēdē wentamō mongæmīni ingaimīni inte ñōwo wæætē edæ mōnō Awēnē nempo quēwēninque edæ ñāō bai entawēmīnīpa. Iñinque Mæmpo nānō ñāō emōnō bai entawēmīni inte mīnitō ñāō iñōmō cægonte bai edæ waa quēwēedāni. ⁹ Edæ waiwæ waincate bai cædinque mōnō wadāni inānite godō waa cæquinque mōnō edæ ñāō iñōmō quēwē-mompa. Ayæ nō pōnī mōnō cæquinque nāwangā pōnī ante mōnō apænequinque edæ ñāō iñōmō quēwē-mompa. ¹⁰ Ayæ, Æbānō cæmō ate mōnō Awēnē, Waa cæmīni abopa, ante apænequingā, ante ēñencæte ante cædinque do ēñēnīmi inte tōmengā nānō waa adonque cæedāni. ¹¹ Wadāni wēmo iñōmō ōnonque nāni cædō ante adīnque mīnitō iñōmō edæ gooque gomō aedāni. Ayæ tica ēnente bai cædinque, Tōmēnāni nāni cædō wēnæ wēnæ impa, ante edonque odōmōmīni acædānīmpa. ¹² Awēmō nāni cædō beyæ guingo imonte wæquēñēnāni iñōnāni mōnō iñōmō edæ guīñēnete wædinque māninō ante edæ tededāmaī ingæimpa. ¹³ Wæætē edæ, Awēmō iñōmō æbānō cædānīi, ante tōmānō ante edæ tica ēnente edonque

acæimpa. ¹⁴ Ñāō beyænque edæ edonque amompa. Mānōmaī i beyæ iīmaī ante āmotamīni ante bai apænedānīpa.

“Bitō wangæ mōimi inte ñāni ōmæmonte ængæ gantie.

Edæ ængæ gantiyōmite

Codito incæ pönō tica ēnente bai cæcā ate ñāō entawencæbiimpa,” ante apænedānīpa.

¹⁵ Mānōmaī beyæ mīnitō ocaī ōmæcamīni ināmaī inōmīni inte wæætē ocaī nē encamīni inte cædinque, Æbānō waa cæte quēwenguīmo, ante nāmā waa ate waa cæedāni. ¹⁶ Wadāni ñōwo incæ godōmenque wīwa cædānīpa cæmīnīi. Eyepæ iñonte mīni cæquēñēnonque ante edæ do cæedāni. ¹⁷ Edæ wēñænāni owempote cædāni bai mīnitō adobaī cædāmaī iedāni. Wæætē, Wængonguī æbānō angantawo, ante ēñēninque mānīnonque ante ēñente cæedāni.

¹⁸ Waodāni biinōmæ nāni āmæ bedīnque dowænte badīnque godōmenque pönēnāmaī cædinque tōmēnāni nāni ewente wæwenguīnque bewēnānīpa. Iñinque mīnitō iñōmō bete dowænte badāmaī iedāni. Wæætē Wængonguī Ōnōwoca ingante ædæmō ewocate quēwēedāni. ¹⁹ Āmotamīni ante bai godongāmæ watapæ ante tededāni. Awēnē Dabii wodi nānō āmotamīni angaintaa adīnque edæ adodō ædāni. Ayæ mīnitō nāmā mā pönēninque, Iīmaī Wængonguī beyæ mōnō āmotamīni angæimpā, ante adodō ædāni. Wængonguī Ōnōwoca angā ēñente ewocadīnque tōmengā āmotamīni nānō ānōnō ante adodō ædāni. Mīmōno āmotamīni ante bai pönēninque mīnitō mōnō Awēnē ingante watapæ pönente ædāni. ²⁰ Æbāmē bayonte mīnitō tōmānō beyæ ante edæ Mæmpo Wængonguī ingante cōwē waa ate pönēninque mōnō Awēnē Codito emōwo ante apæneedāni.

Mæmpoidi nāni wencabo iīmaī quēwencædānīmpa

²¹ Mōnō Codito ingante guīñente wædinque mīnitō wīi nāmā mīni pönēnonque bai cædinque wæætē edæ, Nē ānāni æbānō ānānīi, ante Ao ate nōinō ante cæedāni.

²² Onquiyæmīni ēñēedāni. Mīnitō, Mōnō Awēnē nānō angainō bai mōnō ēñente cæcæimpā, ante tōmēmīni nänōogænāni inānite Ao ante ēñente cæedāni. ²³ Edæ Codito ingante mōnō godongāmæ pönencabo iñōmonte mōnō Codito adocā iñōmō, Quēwencæmīnīmpa, ante nē Ængaingā inongā ingampa. Tōmengā tōnō mōnō adoyonque bai iñōmonte tōmengā iñōmō mōnō Ocamō bai inongā ingampa. Ayæ onquiyængā tōnō onguīñængā adobaī adoyonque bai iñōnate onguīñængā iñōmō nē ocamō bai inongā ingampa. ²⁴ Iñinque Codito ingante mōnō godongāmæ pönencabo incæ tōmengā ingante Ao ante ēñente cæmō bai onquiyænāni adobaī tōmēnāni nänōogænāni inānite cōwē edæ Ao ante ēñente cæquēñēnāni inānīpa.

²⁵ Wæætē onguiñæmīni ēñēedāni. Mīnitō Codito nānō waadete pōnēnō bai tōmēmīni nānōogæñāni inānite adobaī waadete pōnēedāni. Tōmengā ingante mōnō godongāmæ pōnencabo iñōmonte tōmengā iñōmō mōnō imonte waadete pōnēninque mōnō imonte æncæte ante pōnō cædinque nāmā wepæ godongacāimpa. ²⁶ Ayæ, Wængongui nānō apænedō waēmōmæ imæ bai iñonte mīnitō iñōmō māninō ante ēñēninque tæiyæ waēmō ewocate quēwencæmīnimpā, ante mōnō Codito adocā mōnō imonte edæ ñā mēnongate bai cægacāimpa. ²⁷ Mānōmaī tæiyæ waēmō badinque mōnō wentamō mongæñāmaī inte Codito ingante mōnō pōnencabo adocabomō iñōmonte tōmengā iñōmō edæ nānōogængā ænte bai cædinque mōnō pōnencabo imonte, Bitō, ante apænegacāimpa. Ayæ mōnō cabo iñōmonte tōmengā, Bitō idiquibæ entawēnāmaī iñōmite ædō cæte bitō imite piinte anguii, ante pōnō cægacāimpa. Ayæ wæætē edæ, Ñā mēnongate bai tæiyæ waēmō emōmi ininque mōnō edæ guēa ñāo apāite bai emongæimpa, ante Codito nānōogængā ænte bai mōnō imonte pōnō ængacāimpa.

²⁸ Onguiñænāni iñōmō adobaī tōmēnāni, Botō baō, ante nāni pōnē bai tōmēnāni nānōogæñāni inānite adobaī waadete edæ pōnenguēñēnāni inānīpa. Æcānō tōmengā nānōogængā ingante waadete pōnēna iñōmō tōmengā nāmā baō ante waadete pōnente bai edæ cæcampa. ²⁹ Iñæmpa waocā nāmā baō cōwē piināmaī ingampa. Wæætē, Botō baō, ante edæ pæ gompodique pōnō aacampa. Ayæ adobaī Codito ingante mōnō godongāmæ pōnencabo iñōmonte edæ tōmengā adobaī, Botō baō, ante bai cædinque mōnō imonte wææ gompodique pōnō aacampa. ³⁰ Edæ mōnō Codito nē Ocamō bai inongā inte nē angā iñongante mōnō wæætē tōmengā tōnō adoyonque bai inte ēñente quēwēmōmpa. ³¹ “Mānōmaī beyæ onguiñængā mæmpo tōnō badā inate emō cæte godinque onquiyængā ingante, Botō nānōogængā, ante æmæwo monte quēwencæcāimpa. Mēnaa inīna incæ tōmēna wæætē nāna gæncaya badinque adocanque bai bacædaimpa,” ante yewæmongatimpa.

³² Mānōmainō ante nāni yewæmongainō ante edæ wē wodonte bai i iñonte wīi tōmānō ante ēñēmōmpa. Incæte, Codito ingante mōnō godongāmæ pōnencabo iñōmonte mōnō tōmengā tōnō adocanque bai imōimpā, ante mīnitō ēñencæmīnimpā, ante botō apænetabopa. ³³ Incæte onguiñæmi nāmā bitō waadete pōnēnonganca tōmēmi nānōogængā ingante edæ adoganca waadete pōnencæbiimpā. Onquiyæmi adobaī, Botō nānōogængā ingampa, ante adinque edæ ēñente cæcæbiimpā.

6 Wēñæmīni guiquēnē ēñēedāni. Mīnitō mōnō Awēnē nempo quēwēnōmīni inte tōmēmīni mæmpoidi inānite edæ ædæmō ēñente cæedāni. Æcānō edæ mānōmaī cædaa tōmengā edæ nō pōnī cæcampa. ² “Wæmpocā ingante wāñā inante waa ad-

inque tōmēna inate godō waadete cæe,” ante Wængongui incæ wææ angacāimpa. Tōmengā wade nānō wææ angainō āninque, Mīni waa quēwenguinque cæcæmīnimpā, ante apænedāmaī ingaingā inte ñōwo iine ante wææ āninque, Mīni waa quēwenguinque cæcæmīnimpā, ante mā apænegacāimpa. ³ Edæ iine ante wææ āninque tōmengā, “Mānōmaī cæmīni ininque mīnitō watapæ quēwēninque iimæca wātæpiyæ quēwencæmīnimpā,” ante mā apænegacāimpa.

⁴ Wæmpomīni guiquēnē ēñēedāni. Mīnitō wēnāni wīi āināni bacædānimpā, ante wææ cædinque mīnitō tōmēnāni inānite piinte cædāmaī iedāni. Wæætē, Mōnō Awēnē wææ aadinque mōnō imonte pāninque odōmonte apæñecampa, ante adinque mīnitō tōmengā nānō cæi bai adobaī cædinque wēñænāni inānite ædæmō wææ aadinque mōnō Awēnē nānō apænedō ante odōmonte apæñemīni ate tōmēnāni waa pæcædānimpā.

⁵ Waodāni mīnitō imīnite o ænāni inte tōmēnāni beyænque cæte nē quēwēmīni iñōmīnite apænebo ēñēedāni. Iimæca mīnitō awēnēidi inānite mīnitō waa adinque guīñente wædinque tōmēnāni nāni ānō ante ēñente cæedāni. Mīnitō Codito angā ēñente mīmōnē nō pōnente cæmīnitawo. Ininque edæ iimæca awēnē angā ēñente edæ adobaī mīmōnē nō pōnente cæedāni. ⁶ Mīnitō edæ, Awēnē botō imote waa acæcāimpa, ante tōmengā ayongante ēñente cæmīnitawo. Iñæmpa awēnē dæ goyongante adobaī cōwē ēñente cæedāni. Codito botō imote nē godonte Ængaingā ingante nē cæte quēwēmō imōmpa, ante pōnēninque mīnitō edæ Wængongui nānō ānōnō ante mīmōnoque pōnente cæedāni.

⁷ Mīnitō mīmōno piyænē cædinque iimāi ante pōnente cæedāni. Iimæca awēnē ingante cædinque botō wīi waocā beyænque ante cæbopa. Wæætē Wængongui Awēnē beyænque ante botō iimæca awēnē ingante cæbopa, ante pōnēninque pæ piñænte bai cæedāni. ⁸ Mīnitō iimāi ante edæ do ēñēmīnīpa. Mīnitō wacā nānō o ænimīni inte tōmengā beyænque nē cæte quēwēmīni incæ abæ tawænte ee gote bai nāmā beyænque cæte quēwēmīni incæ mīnitō imīnite mōnō Awēnē iñōmō, Bitō ægancadō waa cæbii, ante adinque wæætē eyepæ pōnī pædæ pōnongā ænguimīni imīnīpa.

⁹ Waocā ingante nē o æmīni guiquēnē ēñēedāni. Mīni nē o ængaināni inānite adobaī waa cæedāni. Tōmēmīni Awēnē incæ tōmēnāni Awēnē adocā inongā inte oōnæde owocampa cæmīnīi. Tōmengā iñōmō wacā ingante wadō wacā ingante wadō ate pōnente cædāmaī ingampa. Mānōmainō ante do ēñēmīni inte mīnitō beyænque cæte nē quēwēnāni inānite edæ piinte āninque edæ pæmēñēnāmaī iedāni.

Tæinta wēñate bai mōnō tæi piñænte ēwocacæimpa

¹⁰ Ñōwo iīmaī yewæmōninque botō idæwaa yewæmōmopa. Minitō mōnō Awēnē nempo nē quēwēnōmīni iñōmīnite tōmengā nānō tæi piñænō pædæ pōnogā æninque tæi piñænte entawente quēwēedāni. ¹¹ Minitō wææ caaquincoo, ante Wængonguī eyepæ pōni nānō da pōnōnincoo tōmancoo æninque wēñate bai cædinque tæi ongōedāni. Edæ mānincoo tōmancoo wēñate ongōñōmīni wēnæ awēnē, Oda cæcæmīnimpa, ante nanguī ēñente cæcā incæte mīnitō wæætē oda cædāmaī inte edæ tæi ongoncæmīnimpa.

¹² Edæ wīi waodāni inānite mōnō guēadō guēa cæcæimpa. Wæætē wēnæidi awēnēidi tōnō wēnæidi inānite nē ānāni iñōnānite mōnō tōmēnāni inānite wæætē guēadō guēa cæcæimpa. Inguipoga wēmō iñōmō tæi piñænte ēnempodāni tōnō oōnædē iñōmō wēnæcoo nē wīwa ēwocate cædāni tōnō mānim-podāni māmō ti gotodoncæ cæyōnānite mōnō wæætē guēadō guēa cæcæimpa. ¹³ Īninque tōmēnāni piinte māmō nāni wīwa cæōnæ iinque bayonte mōnō wodii winōnāmaī inte tōmēnāni inānite wæætē da godongæimpa. Ante ayæ, Tōmāā edæ eyepæ cæte ate mōnō edæ tæ go wæænāmaī inte adiyæ ongoncæimpa, ante cædinque mīnitō Wængonguī nānō, Wææ caaquincoo, ante tæinta bai nānō da pōnōnincoo edæ do eyepæ æninque tōmancoo edæ da wēñædāni.

¹⁴ Wēñadinque edæ wodii winōnāmaī inte edæ næ gongænte tæi ongōedāni. Edæ, Tæi wææ caaquincoo, ante pōnō tæi pacadeyænte bai cædinque mīnitō Wængonguī nānō nō pōnēnō entawēninque adobaī nō entawente quēwēedāni. Tæcætawē inō tæi neta mīni wææ wodontawēinta ante wēñate bai cædinque Wængonguī tæiyæ waēmō nānō cædō ante edæ entawente tæi cæte ongōedāni. ¹⁵ Mōnō Codito pōnō cæcā beyænque mōnō godongāmæ piyænē cæcæimpa, ante watapæ mōnō ēñēnō beyæ pogodo gote apæneceate ante cædinque mīnitō awæncata tæi wææ cæwainta wēwate bai cædinque gānē pōnente cæedāni.

¹⁶ Yabæque pōni wææ cæquinta tæinta bai næænte bai cædinque mīni wede pōnēnō ædæmō entawēninque quēwēedāni. Īninque nē wīwa cædongā ponte gonga encado bai to piyæncate bai cædinque, Mīnitō oda cæcæmīnimpa, ante cæcā ate mīnitō mīni wede pōnēnō beyænque tōmengā wīwa nānō ānō ante edæ ēñēnāmaī incæmīnimpa. ¹⁷ Ayæ, Ocamō incainta tæin-

ta bai impa, ante wææ wencate bai cædinque mīnitō Codito pōnō ængā beyænque mīni quēwenguīnō ante ænte entawencæmīnimpa. Mīnitō yaēmē wææ næænte bai cædinque Wængonguī Ōnōwoca apæneca ēñēninque nāni yewæmongainta ate ædæmō ēñēninque edæ cōwē entawēedāni.

¹⁸ Ayæ Wængonguī Ōnōwoca ingante ēwocadinque mīnitō tōmengā ingante, Wængonguī bitō cōwē cæcæbiimpa, ante godōmenque nanguī apænedinque ñīne cædāmaī iedāni. Mānōmaī cæcæte ante mīnitō mīmīni ongōninque wæntæte badāmaī inte Wængonguī quīnāni tōmānāni beyæ ante cōwē apæneedāni. ¹⁹ Ayæ botō beyæ ante adobaī apænemīni ēñēninque Wængonguī pōnō cæcā ate botō edonque tedecæboimpa, āmopa. Edæ Codito ingantedō ante wēēnēñedē mōnō ēñēnāmaī ingaīne ante botō ñōwo watapæ ēñēninque guīñēnedāmaī inte apænebo ēñencædānimpa, āmopa. Mānōmaīnō ante mīnitō Wængonguī ingante apæneedāni, āmopa. ²⁰ Māñīne ante botō wadāni weca nē gote apænebo beyænque ñōwo gæguincamē encaipobo inte wæbopa. Īninque, Māñīne ante nē apænequēnengā inte Pabodo cōwē guīñēnedāmaī inte apænececæimpa, ante mīnitō botō beyæ ante apæneedāni.

Waa quēwencæmīnimpa, ante

²¹ Botō Pabodo iñōmō æbānō quēwēmoo, ante, Quīnō bai cæboo, ante ēñencæte ante wæmīnitawo. Edæ Tiquico mōnō tōniñacā mōnō nē waadecā inongā inte tōmengā ñōwo pōninque mīnitō imīnite māñinō tōmānō ante apæneca ēñencæmīnimpa. Tōmengā iñōmō mōnō Awēnē nempo quēwēninque tōmengā beyæ nē cædongā inte cōwē nē pōnengā inte ædæmō cæcā acæimpa. ²² Īninque, Pabodoidi æbānō quēwēnāni, ante tōmengā pōnō apæneca ēñēninque mīnitō wampo pōnēninque tæi piñænte entawencæmīnimpa. Ante cædinque botō, Ædæmō apænebi ēñencædānimpa, ante tōmengā ingante mīnitō weca da godōmo pongā aedāni.

²³ Mæmpo Wængonguī tōnō mōnō Awēnē Itota Codito mīnitō imīnite waadete pōnō cæda ate mīnitō mīni caipæ incæ gānē entawēninque wede pōnēninque godongāmæ edæ waadete pōnencæmīnimpa, āmopa. ²⁴ Æcānō mōnō Awēnē Itota Codito ingante cōwē waadete pōnente ñīmpo cædāmaī ina iñōmō tōmengā ingante Wængonguī pōnō waadete cæcæcæimpa, ante botō Wængonguī ingante apænebopa. Māninque ante yewæmōmopa.

Pidipenteidi

Waa quëwëedäni, ante

¹ Itota Codito ingante në cæmõna inte botö tönö Timoteo guëa apænemõna ïninqe botö Pabodo adoboque yewæmõmopa. Minitö Pidipoto ïñõmö quëwëninque Wængonguï quimini ïnõmini inte Itota Codito nempo në quëwëmini ïñõminite botö, Acæminimpa, ante yewæmõmopa. Mini pönencabo beyænque ante pancaminiya në aamini ïñõminite pancaminiya guiquënë në cæmini ïñõminite pancaminiya guiquënë õnõminique ïñõminite botö edæ, Tömämini edæ acæminimpa, ante yewæmõmopa. ² Mönö Mæmpo Wængonguï mönõ Awënë Itota Codito tönö waadete pönö cæda ate gänë pönëninque waa quëwëedäni, ämopa.

Në pönëmini beyæ Wængonguï ingante apænebopa, ante

³ Æyedëmë minitö iminite ante pönëmo inte botö Wængonguï ingante waa ate pönëninque apænebopa.

⁴ ïninqe minitö beyæ ante Wængonguï ingante wantæ ïñõ wantæ ïñõ apænedinque botö, Waa quëwëminipa, ante watapæ todirque apænebopa.

⁵ Edæ, Botö täno goyedë minitö godongämæ cæminitapa. Ayæ, Mönö Codito ingantedö ante minitö ñõwo ganca godõmenque watapæ apæneminipa, ante pönëninque botö, Wængonguï bitö pönö cæbi ate pidipenteidi waa cædänipa, ante apænebopa. ⁶ Minitö botö ayõmo tæiyæ waëmö entawencæminimpa, ante në mä badongaingä ïnongä inte Wængonguï ñõwo Itota Codito nänö ponguinganca godõmenque pönö badõninque cõwë ïninqe badongä ate minitö ædæmö pæimini bacæminimpa. Mänõmäi impa, ante botö, Nawangä impa, ante do ëñëmopa.

⁷ Mönö Codito ingantedö ante watapæ möni ëñëninö ante botö wææ äninque, Nawangä impa, ante apænebopa. Mänine botö apænede beyænque pancayedëña botö imote tee mönedäni wæbopa. Incæte tee mönedäni wæbo incæ, Nawangä impa, ante wææ ämo incæ Wængonguï nänö waadete pönö cægainö ante ænte entawëñõmo minitö adobaï mäninö ante æninque botö tönö godongämæ entawëminipa. ïninqe, Mönö mäninö ante äanque baï entawëmö imõmpa, ante minitö iminite waadete pönëninque botö, Minitö ædæmö pæimini bacæminimpa, ante nõingä cæte pönëmopa. ⁸ Itota Codito mönõ imonte

nanguï waadete pönengantawo. Edæ tömengä waadete nänö pönëno ante entawëninque botö minitö iminite waadete pönëmopa, ante adinque Wængonguï incæ, Pabodo nawangä minitö iminite nanguï waadete pönengampa, ante apænebaingampa.

⁹ ïninqe minitö beyæ ante botö Wængonguï ingante ïmaï ante apænebopa. Mini waadete pönencabo ïñõminite Wængonguï pönö cæcä ate godõmenque waadete pönencæminimpa. Ayæ waadete pönëmini inte minitö, Quinö wænæ wænæ ï, Quinö waa ï, ante edonque adinque nõ apænte ämini bacæminimpa. ¹⁰ Mönö æbänö cæte waa quëwënguï, ante edonque adinque minitö Ao ante waa quëwëninque Itota Codito nänö ponguinganca wentamö mongænämaï inte tee tewardämaï imini incæminimpa. ¹¹ Ayæ Itota Codito pönö cæcä ate minitö nõ cædinque waa quëwëmini adinque wadäni Wængonguï ingante waa ate pönëninque apænecædänimpa, ante botö Wængonguï ingante apænebopa. Ayæ minitö mänõmäi inte waa cæmini adinque tömänäni wæætë Wængonguï ingante apænedinque, Wængonguï ëñëmi. Bitö ñäö baï ëmönõmi inte waa pönö cæbipa, ante apænecædänimpa, ante cædinque botö minitö beyæ ante Wængonguï ingante apænebopa.

Pabodo, Codito beyænque quëwëmopa, angampa

¹² ïñänäni apænebo ëñëedäni. Mänõmäi cædäni botö wædö incæ wii õnonque cætimpa. Wæætë, Codito beyænque Pabodo caate wæcampa, ante adinque wadäni godõmenque nanguï ïnäni Codito ingantedö ante watapæ möni apænedö ëñëninque wede pönënäni badänipa. ¹³ Edæ, Codito ëmõwo apænecä beyænque Pabodo ingante tee mönedänipa, ante tededäni ëñëninque odömäno tæiyæ awënë oncö wææ wänönäni incæ wadäni wayõmö quëwënäni incæ tömänäni do ëñënanipa. ¹⁴ Mönö Awënë nempo quëwënäni incæ, Pabodo tee mönete wæcampa, ante wædinque wodo tömänäni godõmenque wede pönente badänipa. ïninqe wede pönëninque tæi pifænente entawëninque tömënäni guifëñämaï inte Wængonguï nänö apænedö ante godõmenque apænedänipa.

¹⁵ Pancadäniya, Pabodo miñæ godõmenque nanguï ïnäni godänipa, ante pönö piinte adinque Codito ëmõwo ante apænedäni incæte botö imote guëadö guëa piincæte ante apænedänipa. Mänõmäi ï incæte wadäni guiquënë, Pabodo tönö mönõ godongämæ cæcæim-

pa, ante gänë pönëninge Codito ëmowo ante apænedänipa. ¹⁶ Në gänë pönente apænedäni guiquënë, Codito ingantedö ante watapæ mini ëñëninö ante Pabodo wææ ancæcäimpa, ante botö ïmote godö gö cæcampa, ante do ëñënanipa. Ìnninge tömënanï botö ïmote waadete pönëninge apænedänipa. ¹⁷ Në wæætedö wæætë tededäni guiquënë, Pabodo tee mönete wæyongante mönö apænete tomö wæcä tocæi, ante cædänipa. Tömënanï nämä beyænque ante cædäni incæte waa cæte bai cædinque Codito ëmowo ante apænedänipa. ¹⁸ Incæte pancadäniya nämä beyænque ante apænedäni incæ pancadäniya nö pönente apænedäni incæ mäninänï tömänänï Codito nänö cægäinö ante näwangä ante do edæ apænedänipa. Mänömaï impa, ante pönëninge botö watapæ tobopa.

Ayæ iimaï ante pönëninge cöwë godömenque nanguï tocæboimpa. ¹⁹ Minitö Wængonguï ingante botö beyæ nanguï apænemini ëñëninge Itota Codito Önöwoca pönö cæcæcäimpa, ante ëñente tobopa. Ìnninge ñowo botö caate wædö ante edæ iincayæ ate ñimpo cædäni ate edæ botö abæ tawænte gote quëwenguinge edæ impa, ante do ëñëninge tobopa. ²⁰ Botö wëñëñedë botö cæbo bai ñowo adobai cæinëmo ïmopa. Ìntai ëñate miimö quëwëmo incæ baonque wænönänï wæmo incæ, Mönö Codito ingante waa acædänimpa, ante cædinque botö cöwë guïñënamai inte tæi ongöninge nanguï cædinque watapæ edæ bacæboimpa, ante pönëmopa. ²¹ Edæ inguipoga quëwëmo incæ botö Codito ingante entawëninge tömengä beyænque ante quëwëmopa. Wæætë wæmo incæ tömengä beyæ botö godömenque nanguï entawenguïmo ïmopa.

²² Incæte, Waiwæ nanguï incate bai botö cæquinque inguipoga ayæ quëwenguënëmo ïmopa, ante pönëninge botö, Æbänö anguïmoo, ante ëñencæte ante wæbopa. Edæ, Wæncæboimpa, ante anguënëmo ïmoo. Wæætë, Ayæ quëwencæboimpa, ante anguënëmo ïmoo. Edæ, Æbänö anguënëmo ïmoo, ante botö edæ ëñënamai ïmopa. ²³ Edæ wada bæi ongonte æmatæ töö æmatæ töö godöna wæcä bai wædömo inte botö, Ædönö gämænö goquïmoo, ante wæbopa. Codito weca godömenque waëmö pönï quëwencæboimpa, ante botö wadæ goinëmo ïmopa. ²⁴ Incæte inguipoga quëwëninge minitö beyænque ante cæquënëmo inte botö ædö cæte wayömo goquïmoo. ²⁵ Ante pönente wædinque botö, Minitö mönö pönënö ante godömenque wede pönëninge watapæ tote quëwencæminimpa, ante cæquïmo ïmopa, ante ëñëmopa. Ayæ, Ñowo wænämamai inte botö minitö weca quëwenguïmo ïmopa, ante do ëñëmopa. ²⁶ Ìnninge botö miimo inte minitö weca pömo adinque minitö Itota Codito ingante waa adinque botö beyænque nanguï tocæminimpa.

²⁷ Codito ingantedö ante watapæ mönö ëñëninö beyæ ante mönö waa cæquënëmo ïmopa, ante ëñëmïni inte minitö edæ waa cæte quëwëdäni. Mänömaï cæmini ininque botö önömoncaque ëñëmo incæ minitö weca ponte abo incæ, Pidipenteidi adoyömo pönëninge tæi ongönanipa, ante tededäni ëñëninge tobaïmopa. Ayæ, Codito ingantedö ante watapæ mönö ëñëninö ante wadäni ëñencædänimpa, ante pidipenteidi iñacabo cædinque nanguï cædänipa, ante botö edæ ëñente tobaïmopa. ²⁸ Ayæ piinte cædäni incæte minitö wæætë guïñënamai inte tæi ongöminipa, ante adinque botö tobaïmopa. Minitö mänömaï guïñënamai inte tæi ongömini ate wædinque nè piinte änäni wæætë, Mönitö wænguinge impa, ante wæcædänimpa. Në pönëmïni mini quëwenguinge impa, ante adinque tömënanï godömenque wæcædänimpa. Edæ Wængonguï ængä beyænque quëwencæminimpa.

²⁹ Wængonguï waadete pönö cæcä ate minitö Codito ingante wede pönëmïnitawo. Edæ adocä pönö cæcä ate minitö Codito beyænque cædinque cöwë caate wæquimini iminipa. ³⁰ Pabodobo doyedë Codito beyæ ante wææ ancæte ante caate wætabopa, ante amïnitawo. Ñowo godömenque wææ cædinque caate wæbopa, ante önömoncaque ëñëmïnitawo. Ìnninge botö wææ äninque caate wæbo bai minitö adobai botö tönö godongämæ wææ äninque caate wæmini iminipa.

Codito önonganque bayongante Wængonguï da æænongä

2 Mönö Codito nempo quëwëninge minitö wampo pönëmïnitawo. Tömengä waadete pönengä beyænque gancæ pönëmïnitawo. Mönö Codito Önöwoca tönö äawocaque bai ewocadinque godongämæ watapæ quëwëmïnitawo. Në wæcä ingante godö waadete pönëmïnitawo. Adocanque wæwengä adinque minitö äanque bai wæwëninge tömengä beyæ cæminitawo. ² Mänömaï i ininque adodanque pönëninge minitö waa waademini adinque botö watapæ pönï tobaïmopa. Tömämïni äanque bai ewocadinque, Mönö adoyömo cæcäimpa, ante godongämæ cæmini adinque botö godömenque nanguï watapæ tobaïmopa. ³ Ìnninge minitö nämanque ante pönëninge, Botö ïmote waa acædänimpa, ante cædämamai iedäni. Yæcado ongoncæboimpa, ante cædämamai iedäni. Wæætë, Botö önömoque bai iñömote wadäni wæætë waa pönï inänipa, ante pönëninge wadänique inänite ængö cædäni. ⁴ Nämä mini cæinënö ante cædinque minitö wiï mäninonque ante cædinque wæætë edæ wadäni nani cæinënö adobai ante cædäni.

⁵ Mänömaï cædinque minitö Itota Codito nänö pönengäinö bai adodö ante pönëedäni.

⁶ Tömengä iñömö cōwē nāwā Wængonguī iñongā ingampa. Incæte, Botō nāwā Wængonguimo ingaimo inte

Mæmpo Wængonguī ganca botō ingainō ante ñimpo cædāmaī incæboimpa, ante tömengä änāmaī ingacäimpa.

⁷ Wæætē edæ, Mäninō botō ingainō incæ botō edæ ñimpo cæcæboimpa, äninqwe wææ, önonganque bai bagacäimpa.

Ayæ, Wængonguī ingante nē cædōmo edæ bacæboimpa, ante badinque wææ, tömengä waomō mönō emönō bai nänō emonguinque waocä eñagacäimpa.

⁸ Mänömaī eñate pæte wææ tömengä önonganque inte bai cæyongä Wæmpocä,

Bitō wænguino taadō gocæbiimpa, angä eñeninqwe edæ Ao ante goyongante wææ, tömengä nänō guññeñaquinque awæ ñænquedimæ cæte mao timpodäni wææ tiwadäni ate tömengä caate wægöningwe wææ bacaa edæ wængacäimpa.

⁹ Mänömaī cæcä adinque Wængonguī wæætē tömengä ingante æmonga pöni da æænongacäimpa.

Ayæ wadäni emöwo önöwoque emönäni bai tömengä Tæiyæ Awënë iñongä inte wii adobai önöwoque bai emoncæcäimpa, ante cædinque Wængonguī edæ, Itota Codito ingampa, ante pönō pemongacäimpa.

¹⁰ Edæ öönæde quëwënäni incæ inguipoga quëwënäni incæ guimonga quëwënäni incæ tömänäni edæ Itota emöwo eñente waa adinque da guicapocædänimpa, ante Wængonguī tömengä ingante pönō pemongacäimpa.

¹¹ Ayæ, Itota Codito ingante adinque tömänäni, Mönō Tæiyæ Awënë iñongä ingampa, ante edæ Ao ancædänimpa, ante Wæmpocä cægacäimpa.

Mänömaī cæcä adinque, Mæmpo Wængonguī waa pöni cæcampa, ante mönō edæ watapæ apænecæimpa.

Nëmoncoo äo äo cædote bai nöinō cæte quëwëedäni

¹² Mänömaī beyæ botō nē waademini iñöminite botō apænebo eñeedäni. Minitō weca botō quëwëfedē minitō do eñente cædimini inte ñöwo botō wayömo quëwëmo incæ godömenque eñente cæmini abopa. Ìninqwe cōwē mini eñente cædinō bai adobai cædinque ñöwo mönō watapæ quëwënguino taadonque gocæte ante cædinque, Oda cæte wæcæ wæ, ante cōwä aquënë quëwëminii. ¹³ Wii cæinente awædō, ante wæminitawo. Edæ Wængonguinque apænecä eñente entawëninque minitō tömengä waa pöni nänō änō ante nē eñente cæinëmini bamini. Oda cæte awædō, ante wæminitawo. Adocä Wængonguinque mongæncadæ mongæncadæ cæcä ate tæi piñæmini bate ate eyepæ cæminipa.

¹⁴ Ìninqwe, Wii cæinente awædō, ante änāmaī inte minitō piyænē cæte mini cæquënëno ante do cæedäni. ¹⁵ Edæ mänömaī cæmini adinque wadäni, Wentamō mongænāmaī imini, ante abainäni. Ayæ inguipogaque quëwënäni eñenāmaī inte idiquibæ pönente cæyönäni minitō wæætē Wængonguī wëñæmini inömini inte tömënäni weca quëwëninque nëmoncoo äo äo cædote bai nöingä cæte quëwëncæminimpa. ¹⁶ Edæ, Codito pönō cæcä beyænque mönō quëwëngæimpa, ante edonque apænëmini eñencædänimpa. Ìninqwe, Doyedē botō apænëdō ante minitō nē eñente cæminipa, ante adinque botō nanguī todinque iimaī ante pönëmopa. Minitō beyæ pæ pagænte cædōmo incæte botō wii önönque cæboimpa. Wæætē mönō Codito nänō ponguionæ iñonte botō, Minitō nō apænëminitapa, ante adinque botō tocæboimpa. ¹⁷ Ayæ, Wængonguī quī, ante baō godöningwe waodäni baonga tepæ gao caadänipa. Minitō iñömö wede pönëmini inte, Wængonguī quī, ante nämä godö cæyömini botō quëwënguimämo incæ mini godöningcooga gao caate bai ba edæ waa tobaimopa. Minitō tönō godongämæ edæ tobaimopa. ¹⁸ Minitō adobai, Pabodo mönō beyæ cæcampa, ante tocæminimpa. Edæ mönō edæ godongämæ tocæimpa.

Timoteo tönō Epapododito

¹⁹ Minitō æbänō quëwëminii, ante eñeninqwe Timoteo wæætē apænecä eñente tocæboimpa, ante cædinque botō, Itota Codito Ao angä ate Timoteo ingante oo da pönömo minitō weca poncæcäimpa, ante pönëmopa. ²⁰ Minitō æbänō quëwëminii, ante wæyömo tömengä adocanque minitō beyæ ante botō tönō guëa wæcampa. Wadäni guiquënë minitō beyæ ante wædämaī inäni. ²¹ Tömänäni edæ nämä beyænque ante cæinente wædinque Itota Codito nänō änönō ante wii cæinënäni inäni. ²² Cōwä ayömini, Timoteo iñömö cōwē waa cæcampa, ante do eñëminitapa. Ayæ mönō Codito ingantedō ante watapæ apænëdinque Timoteo tönō möna wencaya bai guëa cæmönapa, ante do eñëminitapa. ²³ Ìninqwe, Botō imote awënëidi æbänō apænte anguïnänii, ante eñente ate botō Timoteo ingante mäniñfedē ate minitō weca do da pönömo poncæcäimpa, ante pönëmopa. ²⁴ Ayæ mönō Tæiyæ Awënë Ao angä ate tömëmo do pömaimopa.

²⁵ Ayæ Epapododito mönō tönifacä incæ botō tönō guëa cæmöna imönapa. Wadäni piinte cædäni adinque mönatō guëa wææ cæmönapa. Tömengä ingante minitō, Pabodo beyæ ante godö cæcæbiimpa, ante do da pönömini ponte cæcä æntabopa. Tömengä ingante ñöwo wæætē adodō minitō weca edæ da pönömo ponguëngä ingampa, ante pönëmopa. ²⁶ Adocä Epapododito iñömö minitō pidipenteidi iminite acæte ante edæ nanguī wæcampa. Ayæ, Epapododito daicawo gawængampa, ante apænëdäni

ēñeninque pidipenteidi do wædānīpa, ante ēñente wædinque tōmengā wæætē mīnitō beyæ ante nanguī wæwente bacampa. ²⁷ Nāwangā impa edæ. Tōmengā daicawo gawænte wodo wængantapa. Incæte Wængonguī tōmengā ingante waadete pōnō gampocā waa bacantapa. Mānōmaī cædinque Wængonguī botō beyæ adobaī ante pōnēninque, Pabodo wīi godōmenque wæcæcāimpa, ante pōnengā inte edæ Epapododito ingante gampocā waa bacantapa.

²⁸ Mānōmaī beyæ, Epapododito wæætē pongā adinque tocæmīnīmpa, ante cædinque ayæ, Mīnitō tomīni adinque botō wæwēnāmaī bacæboimpa, ante cædinque botō tōmengā ingante ñōwo da godoncæboimpa, āmopa. ²⁹ Pongā ate mīnitō, Mōnō Awēnē nempo quēwēnōmi inte pōe, āninque Epapododito ingante waa adinque godongāmæ watapæ tote cæedāni. Ayæ wadāni tōmengā baī adobaī waa cædānīpa, ante adinque tōmēnāni inānite waa adinque waa cæedāni. ³⁰ Mīnitō, Pabodo beyæ ædō cæte cæquīmōnīi, ante, Gobæ awædō, ante wæyōmīnite Epapododito iñōmō edæ, Wæmo incæ cōwē cæcæboimpa, ante mīnitō cæquēnēnō ante cæcantapa. Codito beyæ ante cæcæte ante edæ tōmengā wodo wængantapa cæmīnīi. Tōmengā ingante edæ waa cæedāni, āmopa.

Tæi piñænte cæcæimpa, ante

3 Ñōwo iñōmō botō tōniñamīni ēñēedāni. Mōnō Awēnē nempo quēwēninque mīni watapæ toquinque iīmīnīpa. Mīnitō oda cædāmaī incæmīnīmpa, ante botō adodō adodō ante ancaa yewæmōmo incæte wædāmaī iīmopa.

² Iīmaī āmopa. Wadāni iñōmō, Mōnō eō togænte quēwengæimpa, ante nē ānewēnāni inte guintaidi baī wēnæ wēnæ cædinque nāmā baō eō eō towēnānīpa. Ante adinque mīnitō tōmēnāni inānite gomō adinque wææ cæedāni. ³ Edæ tōmēnāni inānite ee adinque Wængonguī mōnō imonte wæætē pōnō eō togænte baī cædinque mōnō wentamō mongænō do wido cægacāimpa. Wængonguī Ōnōwoca ingante ænte ewocamō iñōmō inte mōnonque edæ, Wængonguī ingampa, ante tōmengā beyæ cæmōmpa. Itota Codito nempo quēwēmō inte mōnonque wīi inguipoga beyænque quēwēmō iīmopa, ante mōnō tōmengā ingante waa ate apænemōmpa. ⁴ Tōmēnāni guiquēnē inguipogaque ante pōnēninque, Mōnitō cædō beyænque quēwencæmōnīmpa, ante pōnēwēnānīpa. Tōmēnāni nāni pōnēwēnō baī adobaī pōnente baī botō, Tōmēnāni wædænque cæyōnāni botō godōmenque nanguī cædōmo iīmopa, ante pōnēwencædōmoimpa. Edæ, Nanguī botō cædō beyænque quēwencæboimpa, ante pōnēwencædōmoimpa.

⁵ Edæ tōmēnāni nē eō togæināni inānitawo. Botō iñōmō adobaī iīmopa. Tæcæ ēñayōmote ōnōmpo æmæmpoque go mēōnaa go adoōnæque mānim-

poōnæ iñōnte botō imote do eō togænāni wægaboimpa. Tōmēnāni idægoidi inānitawo. Botō iñōmō idægo wodi pæimo iñōmo inte tōmengā nānōmocā Been-cāmīnō wodi pæimo iñōmo iīmopa. Tōmēnāni ebedeoidi inānitawo. Botō iñōmō ebedeobo ēñagaīmo inte nāwā ebedeobo iñōmo iīmopa. Tōmēnāni Paditeoidi inānitawogaa. Edæ botō Paditeobo iñōmo inte Mōitee wodi nānō wææ angāinō ante mōni Paditeocabo wædō ante tōmāā ēñente cædōmo iīmōi aedāni. ⁶ Ayæ tōmēnāni, Wængonguī beyæ nanguī cæcæimpa, ante apænedānitawo. Edæ, Wængonguī beyæ cæbote, ante edæ botō iñōmō doyedē Codito ingante nāni pōnengaincabo inānite ancaa togænte pancæte ante cægaboī aedāni. Ayæ oodeoidi guiquēnē, Mōnitō wææ angāinō ante nē ēñente cædānique nē nō cædāni inānīpa, ante ānānitawo. Botō iñōmō edæ mānīnonque ante cōwē cædōmo inte wentamō mongænāmaī iñōmo iīmopa.

⁷ Doyedē iñōmō botō mānōmaī godōmenque waa cædīmo inte, Botō toquinque waa pōnī cægaboimpa, ante pōnēwentabopa. Ñōwo guiquēnē botō waa cægāinō ante, Ōnonquedō ante cægaboī, ante do ēñēmopa. ⁸ Ayæ wææ, Itota Codito botō Awēnē ingante adīmo inte botō tōmengā ingante pōnēninque tōmengā tōnō godōmenque waa pōnī quēwencæboimpa, ante botō, Wēēnēñedē botō entawengaincoo botō waa againcoo incæ edæ ewenguincooque impa, ante pōnēmopa. Edæ Codito beyæ ante cæyōmo botō wēēnē mānīncoo tōmancoo edæ dæ ba wætabopa. Ininque, Codito ingante godōmenque ewocacæboimpa, ante nanguī cædinque botō, Wēēnē botō entawengāinō ompotacoo baī impa, ante wido cæbopa.

⁹ Edæ, Iīmaī cæedāni, ante nāni wææ angāinō ante ēñente cæbo incæte Wængonguī ayongante botō ædō cæte mānīnō beyænque nō entawēmo baquīmoo. Wæætē Codito mōnō nē nō cædongā ingante wede pōnēmo inte tōmengā nempo quēwēñōmote Wængonguī pōnō badongā ate nō cæbo bacæboimpa, ante nanguī cæbopa. ¹⁰ Mōnō Codito ingante ate baī pōnencæboimpa, ante cæbopa. Ayæ tōmengā adocā nanguī tæi piñæninque ñāni ōmæmongacāimpa, ante wede pōnēninque botō mānīnō tōmengā nē ñāni ōmæmongaingā nānō tæi piñænō baī adobaī entawencæboimpa, ante cæbopa. Ayæ adobaī, Tōmengā caate nānō wængaī baī botō tōmengā beyæ wæncæboimpa, ante pōnēninque botō tōmengā tōnō godongāmæ caate wænte baī tōmengā nānō ewocadō baī ewocacæboimpa, ante cæbopa. ¹¹ Mānōmaī cædinque botō, Tōmengā wænte ate ñāni ōmæmonte nānō quēwengāi baī botō adobaī wænte ate ñāni ōmæmoncæboimpa, ante nanguī cæbopa.

Mänömaï bacæboimpa, ante nanguï cæbopa, ante

¹² Mänömainö ante apænedinque botö, Codito nänö entawënö bai do entawëmopa, ante dicæ apænebogaa. Picænäni bai do badinque nö cædinque oda cædämaï imopa, ante dicæ apænebogaa. Incæte Itota Codito incæ edæ, Botö ewocadö bai adobai ewocacæbiimpa, ante botö imote do bæi on-gongacäimpa. Æinque botö wæætë, Tömengä waa pönï nänö ewocadö bai adobai ewocacæboimpa, ante bæi ongoncæte ante nanguï cæbopa. ¹³ Æñänäni æñëedäni. Botö Codito nänö ewocadö ante dicæ eyepæ æmogaa, ante wæbopa. Incæte, Eyepæ ænämaï imopa, ante adinque wæwänämaï imopa. Wæætë, Æincayæ ate Codito nänö ewocadö bai ædæmö ewocacæboimpa, ante cædinque botö mäninonque ante pönëninque pogodo gote bai cöwë cæbopa.

¹⁴ Wængonguï do, Bitö Itota Codito nempo quëwënö-mi inte eyepæ cædinque æmonga ponte æe, ante botö imote aa pegacäimpa. Æinque tömengä, Pædæ pönömo æncæbiimpa, ante nänö angaincoo ante ænte ewocacæte ante botö gänä cæcæte ante pogodo gote bai edæ nanguï cæbopa.

¹⁵ Mönö æmæwo picæmö badömö iñömö tömämö adobainö ante pönenguënëmö imompa. Pancaminiya guiquënë mänömainö ante wii pönëmini adinque Wængonguï, Minitö æbänö nö pönenguënëmini iminii, ante pönö odömongä ate æñencæminimpa.

¹⁶ Mönö do æñente quëwenganca mäninganca mönö cöwë nö cæte quëwengæimpa.

¹⁷ Æñänäni æñëedäni. Botö Pabodobo æbänö cæboo, ante adinque minitö botö cædö bai adobai godongämæ cæedäni. Ayæ, Mönitö cæmöni bai minitö adobai cæedäni, ante odömömöni bai pancadäniya adobai cædäni adinque minitö iñömö, Adobai cæcæimpa, ante tömënäni inänite cöwä aedäni.

¹⁸ Minitö iminite wantæ wantæ iñö wantæ wantæ iñö apænedimo inte botö ñowo Ca ca wædinque adodö ante iïmaï ante godömenque apænebopa. Mönö Codito awäa wængä incæte nanguï inäni tömengä ingante Baa äninque tömengä nänö wængaiiwæ ante piinte bai cædänipa, ante awædö. ¹⁹ Tömënäni nani ömæe ewente wæquinque mänömaï cædänipa. Cænguï beyænque ante pönente quëwënänipa. Wënæ wënæ nani cædö beyæ guingo imonte wæquënänäni incæ tömënäni wæætë guïñëhadämaï inte edæ, Waa pönï cæmönipa, ante nämä incæ waa adänipa. Edæ ingui-poga beyænque ante cæinente wædänipa.

²⁰ Mönö iñömö mempoga æñagaïmö inte mönö öönædë ömæ do ëamö edæ imompa. Æinque mönö Awënë Itota Codito, Quëwencæminimpa, ante në Æengaingä ingante nanguï aïnente wædinque mönö, Tömengä æyedënö öönædë edæ wææ ponguingää, ante wänö cömompa. ²¹ Tömengä iñömö tæi piñænongä inte tömancoo edæ bæ tadinque ö æninque Tæiyæ

Awënë incæcäimpa. Æinque, Mönö quëwenguïnämaï aqiiñö æñamompa, ante adinque tömengä tæi piñænongä inte, Botö baö bai tæiñö mongæncæminimpa, ante badongä æñaquimö imompa.

Mönö Awënë nempo quëwëninque watapæ tocæimpa

4 Wængonguï botö imote poganta pönö wencate bai cædinque, Bitö waa apænebi æñente beyænque pidipenteidi æñente waa cædäni abopa, angä æñëninque botö minitö beyæ ante watapæ tobopa. Minitö iminite ædæmö waadedinque botö, Æyedënö bee tenguïmoo, ante wæbopa. Æinque botö në waademini ämo æñëedäni. Mäninö botö äninö æñente cædinque minitö mönö Awënë nempo quëwëninque tæi ongödäni.

² Æñowo Eodia, Tintique, mïna onquiyæncaya iminate ämo æñëeda. Mönö Awënë nempo quëwëninque mïnatö piyænë cæte adodonque ante cæbæweda, ämopa. ³ Botö mönö Awënë ingantedö ante watapæ apæncæte ante nanguï cæyömote Codëmente tönö wadäni botö tönö iñacabo cædänitapa. Wængonguï, Nani quëwenguinta, ante tömengä nänö yewæmon-gaintaa tömënäni ëmowo dobæ yewæmonte mä öñompa. Tömënäni botö tönö cæyönäni iina onquiyæna Eodia tönö Tintique iñömö botö tönö adobai iñacabo nanguï cæda inatapa. Æinque bitö cöwë botö tönö guëa cædömi iñömite bitö imite ämopa. Æina inate bitö waadete apænebi æñëninque piyænë cæte quëwencædaimpa.

⁴ Ayæ tömämini iminite, Mönö Awënë nempo quëwëninque watapæ tote quëwëedäni, ämopa. Edæ, Watapæ pönï tote quëwëedäni, ante adodö ante ämo æñëedäni. ⁵ Mönö Awënë edæ oo pönï poncæcäimpa cæminii. Ee ædæmö cæte quëwëñömïni tömänäni waadete mïni cædönö ante edonque acædänimpa.

⁶ Ayæ, Quiëmë bacæ wæ, ante mïni wædö ante guïñente wædämaï iedäni. Wængonguinque ingante apæneedäni. Apænedinque, Wængonguï, bitö pönö cæbi ate eyepæ inte quëwencæmönimpa, ante quiëmë mïni æncæ wædö incæ ante apæncæminimpa. Ayæ tömengä pönö cæcä adinque minitö, Bitö pönö cæbi waa æmönipa, ante Wængonguï ingante wæætë waa ate pönente apæneedäni. ⁷ Ayæ, Wængonguï piyænë cædinque pönö aacä beyæ minitö Itota Codito nempo quëwëninque piyænë cædinque mïmönë wædämaï inte nö pönëninque quëwencæminimpa. Edæ mönö, Æebämë cæte Wængonguï pönö piyænë cæte aacää, ante mönö waocabo æñënämaï imö incæte tömengä cöwë godömenque aacä ate wædämaï inte quëwëmompa.

Quinō waa ī, ante mānīnonque ante pōnēē cōedāni,
ante

⁸ Īñānāni ēñēedāni. Mīnitō æbānō ante pōnēē conguēnēmīni īmīnīpa, ante yewæmōnīnque botō ñōwo æmæwo pōnī yewæmōmoī aedāni. Nāwangā nāni apænedō ante pōnēē cōedāni. Æbānō waa cæquīī, æbānō nō cæquīī, ante pōnēē cōedāni. Quiēnō nō ī, ante mānīnō ante pōnēē cōedāni. Mōnō æbānō waadete pōnenguīī, ante pōnēnīnque mōnō waa adoncoo ante adobaī pōnēē cōedāni. Wadāni waa nāni cædinō ante pōnēē cōedāni. Mānōmaī cædāni ate wadāni waa adānitawo. Īnīnque tōmēnāni nāni waa adīnō ante mīnitō mānīnō ante pōnēē cōedāni. Īnīnque, Quiēmē waa pōnī ī, ante adīnque mānīnonque ante pōnēē cōedāni.

⁹ Botō odōmonte apænebo ēñēmīnitawo. Īnīnque botō pōnō apænebo ēñēnīnque mīni ēñēnīnō baī tōmānō ante edæ cæedāni. Botō pædæ pōnōmo æmīnitawo. Īnīnque botō pædæ pōnōmo mīni ænīnō incæ ee mæedāni. Botō entawēnō ante, Æbānō entawēmoo, ante edonque amīnitawo. Īnīnque botō entawēnō mīni adīnō baī mīnitō adobaī entawēnīnque edæ waa cæedāni. Mānōmaī cæmīni adīnque Wængonguī nē gānē pōnēnongā inte mīnitō tōnō godongāmæ quēwēnīnque pōnō cæcā ate mīnitō wæætē gānē pōnēmīni bacæmīnīmpa.

Pidipenteidi mīni pōnōnī waa æntabopa, Pabodo angampa

¹⁰ Botō wædō ante mīnitō doyedē pōnō cædīmīni inte ñōwo wæætē tæcæ pōnente wædīnque wæætē pōnō cæmīni ænīnque botō, Mōnō Awēnē beyænque pōnō cæmīnīpa, ante adīnque nanguī waa tobopa. Edæ botō wædō ante cōwē waadete pōnēmīni incæte mīnitō da pōnoncæ cæyōmīnīte wææ cæte ī æiquedō da pōnonguīmīnīi. ¹¹ Incæte mānōmaī apænedīnque botō wīī ænguēnēmo inte apænetabopa. Edæ wædænque èabo incæ nanguī èabo incæ quiēmē èabo incæ botō, Æbānō quēwenguīī, ante do ēñēmo inte edæ piyænē cæte wædāmaī cōwē quēwēmopa.

¹² Ōmæpobo wædīmo inte botō, Ōmaadāni æbānō quēwēnānīi, ante do ēñēmopa. Adobaī nanguī èate quēwēnīmo inte botō, Nanguī èadāni æbānō quēwēnānīi, ante do ēñēmopa. Edæ tōmo cæmo incæ, gæwænte wæbo incæ, nanguī èabo incæ, ōmæpobo incæ mānīnō tōmānō ante wægāimo inte botō mānōmaī ingāimo beyænque ēñente batabopa. Īnīnque æyōmōmē quēwēmo incæ quiēmē baī quēwēmo incæ piyænē cæte wædāmaī quēwēmopa. ¹³ Edæ quiēmē beyæ wæbo incæ mōnō Codito pōnō cæcā ate botō

wæætē edæ eyepæ entawēnīnque tōmāā edæ cæbopa.

¹⁴ Incæte botō ōmæpobo inte wæyōmote mīnitō pōnō cæmīni waa æntabopa. ¹⁵ Ayæ adobaī mōnō Codito ingantedō ante watapæ mōni apænedō ante tæcæ ēñēmīni ate botō Māatedōniabæ iīnque apænedīnque wadæ goyōmote wadāni Codito ingante nāni godongāmæ pōnencabo pōnōnāmaī iñōnānīte mīnitō adomīnīnque da pōnōmīni æntabopa, ante mīnitō pidipenteidi do ēñēmīnīpa. ¹⁶ Edæ, Tetadōnica nāni quēwēñōmō quēwēnīnque Pabodo ōmæpocā bacampa, ante tededāni ēñente wædīnque mīnitō wīī adopoque wæætē wæætē da pōnōmīni æntabopa.

¹⁷ Botō dicæ botō æncæ wædō ante apænetabopa. Wæætē, Pidipenteidi wadāni iñānīte nē godōnāni iñānīpa, ante adīnque Wængonguī wæætē mīnitō iīmīnīte godōmenque pōnongā æncæmīnīmpa, ante apænetabopa. ¹⁸ Īnīnque botō iñōmō idæwaa æntabopa. Botō ænguēnēnō ænīnque godōmenque nanguī ænte èabopa. Edæ, Pabodo qui, ante mīni da pōnōnīncoo Epapododito wæætē botō iimote pædæ pōnongā ænīnque botō eyepæ pōnī èate quēwēmopa. Mīnitō, Wængonguī qui, ante oguī waqui baī pōnō iya tante baī cædīnque, Pabodo qui, ante da pōnōmīni adīnque, Waa pōnī pōnōmīnīpa, ante Wængonguī incæ waa acampa. ¹⁹ Botō Wængonguī ñāō baī entawēnīnque tæī ēmongā iñongā inte tōmengā nānō èadoncoo iñōmō edæ bacoo pōnī ongompa. Īnīnque, Mīnitō ænguēnēmīni iīmīnīpa, ante adīnque tōmengā Itota Codito beyænque cædīnque eyepæ pōnī edæ da pōnongā æncæmīnīmpa.

²⁰ Mōnō Wængonguī mōnō Mæmpo iñongante, Bitō waēmō pōnī iñōmī iīmīpa, ante mōnō cōwē watapæ apænecæīmpa. Edæ ñōwopāmo incæ mīīmāmo incæ mōnō cōwē mānōmaī apænecæīmpa. Mānōmaī impa, ānīnque botō, Amēē, āmopa.

Mānīnque ante yewæmōmopa, ante

²¹ Wængonguī quīnāni Itota Codito nempo quēwēnōnāni iñōnānīte mīnitō, Waa quēwēncæmīnīmpa, ante botō beyæ ancæmīnīmpa. Ayæ botō tōnō godongāmæ ongōnāni incæ, Mīnitō æbānō quēwēmīnīi, ante wædānīpa. ²² Edæ Tæiyæ Awēnē Tetædo oncōnē quēwēnāni tōnō wadāni Odōmā iñōmō wayōmō quēwēnāni tōnō Wængonguī quīnāni incæ tōmānāni adobaī mīnitō iīmīnīte, Waa quēwēncæmīnīmpa, ānānīpa.

²³ Mōnō Awēnē Itota Codito mīnitō iīmīnīte waadete pōnō cæcæcāīmpa, āmopa. Mānīnque ante yewæmōmopa.

Codotenteidi

Waa quëwencæminimpa, ante

1 Wængonguī angā ēñëninque Itota Codito botō imote da godongā gogaīmo inte botō Pabodobo inōmo inte yewæmōmopa. Mōnō tōniñfacā Timoteo tōnō guëa tedete ate botō, Acæminimpa, ante yewæmōmopa. ² Mōnitō tōniñamini ēñëedāni. Codota iñōmō quëwëninque Wængonguī quimīni inte mīnitō mōnō Codito nempo quëwëninque ædæmō cæte pōnëmīni iñōmīnite botō iīmaī ante yewæmōmopa. Mōnō Mæmpo Wængonguī tōnō mōnō Awënë Itota Codito waadete pōnō cæda ænte entawëninque mīnitō gānē pōnëninque watapæ quëwencæminimpa, āmopa.

Në pōnënanī beyæ Pabodo Wængonguī ingante apænecā

³ Mōnō Awënë Itota Codito Wæmpocā iñongante mōnitō mīnitō beyæ ante apænedinque Wængonguī ingante waa ate pōnente apænemōnipa. ⁴ Edæ, Mīnitō Itota Codito ingante wede pōnëmīni imīnipa, ante do ēñëmōnipa. Ayæ, Wængonguī quīnāni inānite tōmānāni inānite mīnitō waadete pōnëmīnipa, ante mōnitō do ēñëmōnipa. ⁵ Edæ, Öñædē æidinque mīnitō watapæ quëwënguinque impa, ante edæ Codito do badongampa. Mänömaīnō ante, Nāwangā impa, ante watapæ mīni ēñënō ante mīnitō godōmenque wede pōnëmīni badinque godongāmæ waadete pōnëmīni imīnipa. Ininque, Mīnitō mänömaī imīnipa, ante adinque mōnitō wæætē Wængonguī ingante waa ate pōnëninque apænemōnipa.

⁶ Doyedē mīnitō weca ponte apænedinque mōnitō, Mōnō Codito ingantedō ante watapæ apænemōni ēñëninque mīnitō, Wængonguī nāwangā waadete pōnō cæcampa, ante do ēñëmīnitapa. Mänömaīnō ante mīni ēñëniönæ incæ mīnitō waincawæ nanguī incawæ baī tæcæ badinque ñowo ganca nanguī apænemīni ēñëninque wadāni mīnitō weca në pōnënanī tæiyænāni badānipa. Ayæ tæiyænāni badāni baī mōnō pōnencabo adobaī tōmāmæca tæiyæmō pōni bamompa. ⁷ Eapada mōni në waadedongā incæ, Codito waa pōni nānō pōnō cægāinō ante do odōmonte apænecā ēñëmīnitapa. Tömengā iñōmō Itota Codito beyæ në cæcā inongā inte mōnō imōnite pōnëninque ædæmō cæcā ingampa. ⁸ Ayæ mōnitō imōnite apænedinque tōmengā, Codotenteidi iñōmō

Wængonguī Öñowoca nempo quëwëninque në waadete pōnënanī inānipa, ante do apænecā ēñëntamōnipa.

⁹ Mänömaī beyæ mōnitō, Mīnitō æbānō imīni, ante tæcæ ēñëninque mīnitō beyæ ante Wængonguī ingante apænedinque ñimpo cædāmaī inte cōwë apænemōnipa. Edæ, Wængonguī æbānō angā, ante mīnitō ēñente ewocacæminimpa, ante mōnitō, Wængonguī ēñëmi. Bitō ēñënō ante apænebi ēñente ewocadinque Codotenteidi wæætē, Æbānō waa cæte quëwënguii, ante ēñencædānipa, ante apænemōnipa. ¹⁰ Wængonguī apænecā ēñëninque mīnitō, Mōnō Awënë tocæcāimpa, ante cædinque tōmengā nānō waa cædō baī mīnitō adobaī waa pōni cæcæminimpa, ante apænemōnipa. Ayæ Wængonguī ingante mīnitō doyedē æmæ ate baī æmæ pōnënimīni inte ñowo wæætē ædæmō ate baī ædæmō pōnencæminimpa. Ayæ waa incawæ baī mīnitō adobaī bate cædinque nō mīni waa cæquënenonque cæcæminimpa, ante apænemōnipa. ¹¹ Wængonguī ñāō emōninque tæ pīñænongā inte pōnō cæcā ate mīnitō edæ tōmengā nānō tæi pīñænō baī adobaī tæi pīñæmīni ewocacæminimpa, ante apænemōnipa. Ayæ, Tömengā mänömaī pōnō cæcā ænte ewocamīni inte mīnitō wæntæye badāmaī inte ee cædinque piyænē cæte ee cæcæminimpa, ante amōnipa. Ayæ watapæ todinque, ¹² mīnitō mōnō Mæmpo ingante waa ate pōnëninque apænecæminimpa, ante mōnitō Wængonguī ingante apænemōnipa.

Edæ Wængonguī quimōni imōni baī tōmengā mīnitō imīnite pōnō badongā ate mīnitō tōmengā quimīni do bamīnipa. Ininque mīnitō tōmengā ñāō emōmāmodē mōnitō tōnō godongāmæ pōñōmīnite tōmengā nanguī pōni pōnongā æninque mīnitō mōnitō tōnō godongāmæ në ëamīni incæminimpa. ¹³ Edæ në wëmō ënempodongā nempo wæwëñōmonte Wængonguī wæætē mōnō imonte gā pe æmpote ö æninque, Botō Wengā botō në Waadedongā iñōmō në Awënë Odeye iñongante mīnitō tōmengā nempo quëwencæminimpa, ante māmongā pongamōimpa. ¹⁴ Tömengā Wengā nāmā wepæ petæ petæ wææ beyænque mōnō wënæ wënæ cægāinō ante Wængonguī pōnō ñimpo cæcā æninque mōnō abæ tawænte baī quëwëmompa.

Codito wængä beyænque Wængongui piyænë cæcam- pa

¹⁵ Mönö adämaï ingaingä Wængongui æbänö emongää, ante adämaï iñömönte Wængongui Wengä iñömö Mæmpocä bai në emongä inte mönö weca pöninque, Mæmpocä æbänö emongää, ante do odö-mongacäimpa. Wëenëñedë Wængongui nänö badönä-maï ingäñedë adocä incæ Bamoncadengä bai inongä inte do quëwengacäimpa. ¹⁶ Ininque Mæmpocä pönö angä ëñëninque tömengä Wengä incæ tömancoo edæ badongacäimpa. Mönö në adincoo incæ mönö adämaï incoo awëmö ongoncoo incæ adocä tömancoo badongacäimpa. Awënëidi incæ në änäni incæ, awënëidi nani ënempodö incæ në tæi piñænäni incæ, öönæde owodönäni incæ ingui-poga quëwënönäni incæ mäninäni edæ tömänäni inänite Mæmpocä pönö angä ëñëninque Wængongui Wengä iñömö badongacäimpa. Badöñongante Wæmpocä, Bitö qui bacäimpa, angä Ao ante badongacäimpa. ¹⁷ Adocä Wængongui Wengä incæ Tānocä quëwengaingä ingampa. Tömengä pönö angä beyænque tömengä nänö badongaincoo iñömö adoyömö pönente bai cædinque tömengä nempo godongämæ gongænte cægompä.

¹⁸ Ayæ tömengä në Önoncamö bai në angä iñongante mönö tömengä ingante mönö godongämæ pönencabo wæætë tömengä tönö adoyonque bai inömö imompä. Adocä tömengä nänö Tæiyæ Awënë baquinque në badongaingä inongä inte tānocä pöni ingacäimpa. Ayæ æmonga pöni nänö ongonquinque tömengä wænte ate tānocä në ñäni ömæmongaingä inongä ingampa. ¹⁹ Edæ, Botö entawënö incæ botö Wengä tömänö entawencæcäimpa, ante pönö cædinque Mæmpocä iñömö nanguï togacäimpa. ²⁰ Ayæ tömengä Wengä wepæ awäa gowete wædinque wængä beyænque Wængongui mönö tömämö beyæ pönö cædinque piyænë cægacäimpa. Tömengä Wengä tönö mänömaï pönö cæcä beyænque mönö ingui-poga tömäo quëwëmö tönö öönæde tömäo quëwënäni tönö tömengä ingante Ao äninque tömengä tönö godongämæ piyænë cæte quëwëmö adinque Wængongui iñömö nanguï togacäimpa.

²¹ Ayæ mīnitö quiquënë Wængongui ingante näwæ pämaente gogaimini inte wiwa cædimini inte ocaidë në piinte bagaimini iñöminite, ²² Wængongui wæætë, Adocä Codito tömengä baö ewënente wængä beyænque mīnitö botö quimīni badinque botö ayömo tæiyæ waëmö entawencæminimpa, ante cæcampä. Ininque tömengä ñä mēnongacä ate mīnitö tömengä ayongä wentamö mongænāmaï imini adinque, Wēnæ wēnæ cæbitapā, ante ædö cæte piinte anguii. ²³ Edæ mīnitö tæi mænonte bai ongöninque do mīni wede pönēnonque ante cōwē godōmenque pönēmīni ininque tömengä weca ponte ongōmaimīnīpā. Mōnitö mönö Codito ingantedö ante mönö pönēnö beyæ

mönö watapæ bacäimpa, ante apænemöni ëñëmīnitawo. Mänīne ante ñimpo cædāmaï imini inte mīnitö tömengä weca cōwē ongōmaimīnīpā. Mänīne mīni ëñëñine ante mōnitö ñōwo ingui-poga tömäo quëwënäni inänite apænemöni ëñëñānīpā. Mänīne beyænque ante botö Pabodobo në cæbo batabopā.

Mönö pönencabo beyæ botö në cæbo batabopā, ante

²⁴ Mīnitö beyæ nanguï cædinque nantate wædimo incæte botö nanguï tobopā. Ayæ Codito beyæ ante godōmenque wæquënemö inte botö tömengä tönö guëa baonque nantate wæbopā. Codito mönö Önoncamö bai në angä iñongante mönö tömengä ingante mönö godongämæ pönencabo iñömö tömengä tönö adoyonque bai imompä. Botö iñömö edæ mönö cabo beyænque caate wæbopā. ²⁵ Ayæ, Codito ingante në pönēnāni beyæ bitö në cæbi badinque botö angāine ante adodö adodö ante tömänö ante edonque pōni apænēbi ëñencædānīpā, ante Wængongui angä ëñëninque botö mīnitö beyæ në cæquënemo do bagaboimpa.

²⁶ Mänīne Wængongui nänö angāine ante wantæpiyæ wē wodonte bai iñonte mönö mæmæidi cōwē ëñëñāmaï ingadānīpā. Nōwo quiquënë Wængongui tömengä quimö iñömönte mänīne ante edonque pōni odömönte apænecä ëñëmompä. ²⁷ Ininque mōnitö imōnite äninque, Waa pōni botö angāine ante mīni waocabo wëenëñedë mīni ëñëñāmaï ingāine ante mīnitö ñōwo tæcæ ëñëmīni inte oodeoidi ināmaï inäni inänite odömönte apænemīni ëñencædānīpā, ante Wængongui cæcampā. Mänömaï beyæ mänīne ante apænemöni ëñëninque mīni waa pōni ñāö bai entawenguinque ëñencæminimpā. Edæ, Mīnitö mönö Codito ingante ewocadinque mīni ñāö emāmodë æiyömīni watapæ bacäimpa, ante mönö pönēnö ante mänīneque impā.

²⁸ Mönö Codito tömengä nänö ëñënö ante entawëninque mōnitö adocä ingante mönö Codito ingante ante apænemönīpā. Tömengä nempo quëwëninque mīnitö picænäni bai në ëñëmīni bayöminite Wængongui mīnitö imīnite waa acæcäimpa, ante mōnitö tömänäni inänite waadete odömönte apænemönīpā. Ayæ, Eñenguënë quëwëedāni, ante tömänäni inänite wææ ante apænemönīpā. ²⁹ Mönö Codito nänö tæi piñænö pönongä ænte entawëninque botö, Në ëñëmīni bacæminimpā, ante cædinque tæi pæ pagænte cōwē nanguï cæbo imopā.

2 Botö mīnitö beyæ nanguï cædinque Daoditea iñömö quëwënäni beyæ adobāi nanguï cæbo aedāni. Ayæ wadāni botö awinca adāmaï inäni beyæ adobāi tæi pæ pagænte cædinque nanguï cæbopā, ante apænēbo ëñëedāni. ² Botö, Tömänäni wæwënāmaï inte wampo pönëninque godongämæ waadete pönëninque adocabodāni bai bacædānīpā, ante ædæmö cæbopā. Edæ, Mänömaï badinque tömēnāni

Codito nänö eñenö ædæmō pōni nāni entawen-
 guinque impa, ante pōnēninque cæbopa. Ayæ, Mänö-
 maï badinque tōmēnāni Wængonguï nänö nē wē
 wodongaingā ingante Codito ingante edonque
 acædānimpā, ante botō mänōmaï beyæ ante ædæmō
 pōni odōmonte apænebopa. ³ Edæ, Æbänö i, ante,
 Æbänö waa cæquii, ante Wængonguinque nänö nō
 pōnēnō incæ mōnō Codito māninō tōmānō ante eñen-
 inque waēmō pōni incoo bai wē wodonte mante bai
 entawengampa. ⁴ Mänōmainō ante apænedinque
 botō, Minitō oda cædāmaï incæminimpā, ante yewæ-
 monte apænebopa. Edæ wadāni waa pōni tededāni in-
 cæ babæ wapiticæ odōmoncæte ante tededāni ināni
 adinque eñenāmaï iedāni, ante wææ ämopa. ⁵ Edæ
 wayōmō quēwēmo incæ minitō weca owote bai botō
 önōwoca pōnēmopa. Īninque botō ayōmo minitō
 mōnō Codito ingante wede pōnente tæi piñænte
 ongōninque iñacabo cædinque tōingā pōni cæminipa,
 ante pōnēmopa. Mänōmaï ĩminipa, ante ate bai ad-
 inque botō nanguï tobopa.

**Codito nempo quēwēninque miimō quēwēmōmpa,
 ante**

⁶ Mänōmaï beyæ botō ĩmaï ämopa. Minitō Itota
 Codito ingante mōnō Awēnē ingante Ao ante do
 æminitawo. Īninque tōmengā ingante do Ao ante
 ænimini inte minitō ñōwo adobaï tōmengā ingante
 cōwē Ao ante tōmengā nempo quēwēedāni. ⁷ Minitō
 waomini incæ awæ tæimōwæ ædæmō guiwate pæwæ
 bai Codito nempo quēwēninque cōwē godōmenque
 picæminī bacæminimpā. Ayæ mōnitō odōmonte
 apænemōni mini eñenō bai cædinque godōmenque
 wede pōnēninque tæi piñænte ongōedāni. Ayæ Wæn-
 gonguï ingante waa ate pōnēninque watapæ
 apæneedāni.

⁸ Wadāni mā pōnente önōquedō ante apænedāni
 eñente wædinque minitō, Mōnō ĩmonte ö æncæte
 ante babæ apænedānīpa, āninque wææ cæedāni. Edæ
 tōmēnāni dicæ Codito nänö odōmonte apænegainō
 ante apænedāniyaa. Wæætē waodānique nāni odō-
 monte apænegainonque ante Ao āninque tōmēnāni
 inguipogaque ante nē pōnēnāni nāni pōnēnō
 baiñonque ante cædānīpa tōö.

⁹ Edæ Wængonguï tōmengā nänö entawēnoncoo in-
 cæ mōnō Codito Wacā nē eñagāingā inongā inte
 mānincoo tōmancoo entawēninque nāmā baonga
 eñacampa. ¹⁰ Öönædē awēnēidi incæ inguipoga
 awēnēidi incæ nanguï ĩnāni iñōnāni mōnō Codito ado-
 canque Ñænængā pōni inongā inte Tæiyæ Awēnē
 ĩnongā ingampa. Incæte tōmengā nempo quēwēmini
 inte minitō tōmengā nänö entawēnō incæ ædæmō
 entawēminīpa. ¹¹ Īninque tōmengā nempo quēwēn-
 inque minitō wao önompoca eö togænāmaï ĩmini in-
 cæte mōnō Codito iñōmō eö togænte bai cædinque
 minitō baonque ante mini wiwa cægāinō ante wido

cæcā ate minitō tæiyæ waēmō entawente quēwēmini-
 pa. ¹² Wængonguï nē tæi piñængā inte Itota ingante
 angā ñāni ömæmongacāimpā, ante wede pōnēmini
 inte minitō, Itota tōnō godongāmæ nāñe wænte bai
 ĩmōmpa, ante æpænē guiminitapa. Ayæ adobaï adocā
 nē tæi piñængā ingante wede pōnēninque minitō
 æpænē guidinque Itota tōnō ñāni ömæmonte
 godongāmæ tao gongænte quēwēminīpa.

¹³ Doyedē eñenāmaï cædinque do wænguēnēmini in-
 gāimīni inte minitō inguipogaque ante mini
 cæinēwēnō ante ee mongæñōminite Wængonguï
 angā ate minitō Itota tōnō ñāni ömæmonte
 quēwengaminīpa. Edæ wēnæ wēnæ mini cægāinō
 ante adinque Wængonguï pōnō ĩmpo cæcā
 quēwēminīpa. ¹⁴ Minitō pante wæquinque eñenāmaï
 cæminīpa, ante Wængonguï wade wade ante wææ
 angā eñēninque dodāni adodō adodō ante
 yewæmōnāni ate wægāmōimpā. Mänōmaï mōnō
 ĩmonte ancaa wææ änāni wæmō adinque Codito
 iñōmō māñinēcoo mōnō wægāinēcoo ante wēä
 godonte bai cæcā ate dæ batimpā. Edæ awæ tim-
 podāni wæninque Itota Codito māninō ante do teē-
 mente mongæ māo wido cægacāimpā. ¹⁵ Ayæ
 māniwāa wæninque adocā tæi emongā inte wēnæidi
 awēnēidi tōnō nē änāni nāni wænonguēnencacoo gā
 pe æmpote ö æninque tōmengā, Wænoncaincoo
 nææminīpa wænonguimīni, ante bai wadāni
 ayōnānite badete tote bai cægacāimpā.

**Öönædē mōnō entawēnō ante æncæte ante cæedāni,
 ante**

¹⁶ Mōnō ee aquēnēnō incæ bitō quimæ cæmii,
 Quimæ bebii, ante pōnō apænte piinte änānitawo.
 Wængonguï beyæ ante ææmæ cæcæimpā, ante
 apænte ancæ piinānitawo. Wacā māmō i ate becæim-
 pa, ante wææ änānitawo. Guēmanguionæ incæ
 quimæ cæbii, ante minitō ĩminite apænte pancæ
 cædānitawo. Edæ æcāmenque mänōmainō ante
 apænte ancæ cæyōnānite minitō wæætē, Tōmēnāni
 nāni wææ āninō ante Codito wēä godonte bai cæ-
 gacāimpā, ante pōnēninque guifente wædāmaï in-
 cæminīpa. ¹⁷ Cænguï cænte bai bequï bete bai mōnō
 önōwoca beyæ Codito incæ mōnō guēmanguimāmo
 bai inongā ingampa. Īninque Codito ingante ænte
 entawēninque mōnō æbänō cænte bai guēmante bai
 quēwenguï, ante odōmoncæte ante cædinque dodāni
 iñōmō öwocodenganque odōmonte bai cædinque
 wææ angadānīpa. Mänōmaï beyænque tōmēnāni,
 ĩmaï cæedāni, ĩmaï beedāni, ĩmaï guēmæedāni, ante
 wææ angadānīpa.

¹⁸ Pancadāniya mā pōnēninque, Önōmonque bai
 ĩnōmō inte mōnō anquedoidi inānite waa adinque waa
 cæcæimpā, ante babæ ante wææ anewēnānīpa. Ayæ
 mōnitō änō bai cædāmaï ĩninque edæ minitō ænte
 entawēnō ænāmaï inte wæbāminīpa, ante

ānewēñōnāni mīnitō wæætē guīñente wædāmaī iedāni. Edæ, Mōnitō ate baī do adīmōni inte āmōni ēñēedāni, ante tōmēnāni Codito Ōnōwoca ingante ēwocadāmaī ināni inte mā pōnēninque ānewēnānīpa. Edæ, Nāmāneque ante pōnēninque tōmēnāni, Mōnitō adomōnique waa cæmōni imōnīpa, ante nāmā waa adānīpa. ¹⁹ Mōnō ocai encamō inte cænguī cæninque mōnō baonga wepæmē tōmāo gogadinque pæmōmpa. Ayæ adobaī mōnō ocai encadinque oguēmē tōnō baō beyæ cōñe pō cōñe pō cæmōmpa. Mōnō pōnēncabo adobaī Codito tōnō adoyonque baī iñōmonte tōmengā Ōnoncamō baī inongā inte nē angā ingampa. Mōnō mǎnōmaī imō incæte tōmēnāni wæætē nē Ōnoncamō baī inongā ingante Baa āninque nāmā wido tote wææiñō baī edæ wadæ godānīpa. Ininque wææiñō baī ināni incæ mīnitō imīnite wææ ānāni apa quēwēmīnīi.

²⁰ Wēēnēñedē inguipogaque ante nāni wææ angaiñō ante nē ēñengaīmīni incæte ñōwo wæætē Codito tōnō godongāmæ wænīmīni inte mīnitō wænte baī imīni inte māñine ante ædō cæte ēñenguimīnīi. Inguipogaque quēwēmīni imīnīpa diyæ māñine ante ēñente cæquēnēmīni inguimīnīi. ²¹ "Gampodāmaī, Yædæ bedāmaī, Bæi ongōnāmaī," ante tōmēnāni nāni wææ ānewēnō ante quīnante ēñente cæmīnīi. ²² Iñæmpa waodānīque edæ, Gampodāmaī, ante nāni ānoncoo iñōmō tæcæ ænte cæyōmīni edæ dobæ wote ba apa ēñēwēmīnīi. Inguipogaque quēwēnāni nāni ānewēngaiñō ante ēñēninque tōmēnāni wææ ānānīpa. Dodāni nāni odōmonte apænegaiñō ante ēñēninque wææ ānānīpa. ²³ Tōmēnāni, Ōnōmonque baī inōmō inte mōnō anquedoidi inānite waa adinque waa cæcæimpa, ante wææ ānewēnānīpa. Ayæ mā pōnēninque, Cædāmaī, Cædāmaī, ante nāmā baō incæ pānānīpa. Iñāni ocai encadōnāni inte wææ ānānīpa, ante pōnēninque wadāni edæ wæætē oda cædānīpa. Iñæmpa, Cædāmaī, Cædāmaī, ante nāni wææ ānewēnō wīi eyepæ i ininque nē ēñēnāni inguipogaque nāni cæinēwēnō ante godōmenque wīwa cædānīpa, ante āmo ēñēmaīmīnīpa.

3 Ininque mōnō Codito nē ñāni ōmæmongaingā tōnō nē ñāni ōmæmongaiīmīni inte mīnitō æmonga ongoncoo edæ æinente pōnēedāni. Codito ñōwo Mæmpo Wængonguī tōmēmængā inō æi tæ contate ongongampa, ante pōnēninque edæ mīnitō, Æmōnga pōni nē quēwengā tōmengā nānō entawēnō baī adobaī entawengæimpa, ante æinente wædinque quēwēedāni. ² Inguipogaque mōnō quēwēmāmo ante edæ wædāmaī inte wæætē æmōnga mōnō quēwenguīnō ante cōwē pōnente quēwēedāni. ³ Edæ do wænte baī ingaiīmīni inte mīnitō ñōwo Codito tōnō Wængonguī nempo awēmō quēwēñōmīnite mīnitō quēwenguīnō ante wīi edonque acæimpa. ⁴ Mōnō Codito mīnitō quēwenguīnō ante nē pōnongaingā inte ponte a ongōñongā māñiñedē tōmengā ñāo entawēn-

inque nānō tæi ēmōmāmodē mīnitō adobaī tōmengā tōnō a ongōmīni acæimpa.

Inguipogaque ante wægaimō inte mōnō miimō quēwēmō

⁵ Mǎnōmaī impa, ante wædinque mīnitō inguipogaque ante mīni cæinēwēnō ante wænonte baī æmæwo wido cæedāni. Nānōogængā ināmaī iñōngante godō mōnāmaī ee aedāni. Wīwa mīni pōnēwēnō ante æmæwo wido cæedāni. Wacā ingante mīni toinente wædō ante æmæwo wido cæedāni. Wīwa mīni cæinēwēnō ante æmæwo wido cædinque ee ate quēwēedāni. Mīni māincooque ante æinēwēnō ante æmæwo wido cæte ñimpo cæedāni. Edæ māincoo ante æinente nē wæcā iñōmō tōmengā, Māincoo incæ botō wængonguī impa, ante baī wæcā apa cæmīnīi.

⁶ Nē ēñēnāmaī cædāni inguipogaque nāni cæinēwēnonque ante cæyōnānite Wængonguī nānō piinguimāmo oo ponguīnō anguēñē. ⁷ Mīnitō incæ doyedē inguipogaque ante quēwēninque adobaī mīni cæinēwēnonque ante cægaimīni imīnīpa. ⁸ Ñōwo guiquēñē ænguī badāmaī iedāni. Āimīni badāmaī iedāni. Piinte cædāmaī iedāni. Babæ godō wēnæ wēnæ ānewēnāmaī iedāni. Wīwa apænedāmaī iedāni. Wæætē, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante māñinō tōmānō ñimpo cæte ee aedāni. ⁹ Wēēnēñedē mīni entawengaimāmo ante wido cædinque māñiñedē mīni cægaiñō ante adobaī nē wido cædimīni inte ñōwo iñōmō edæ wacā ingā wacā ingā babæ wapiticæ apænedāmaī iedāni.

¹⁰ Wæætē miimīni edæ quēwencæmīnīmpa, ante Wængonguī do pōnō badongā entawēmīnīpa. Ayæ māñinō ante nē Badongaingā iñōmō cōwē pōnō odōmonte apæñecā ēñēninque mīnitō miimīni quēwēmīni inte tōmengā nānō entawēnō baī godōmenque godōmenque adobaī entawēmīni bamīnīpa. ¹¹ Mōnō Codito nempo adoyōmō pōni inōmō inte mōnō guidiegoidi incæ oodeoidi incæ adomō inōmō imōmpa. Nē ēo togæināni incæ bagaadāni incæ adomō inōmō imōmpa. Waodāni incæ cowodēidi incæ adomō inōmō imōmpa. Wacā beyænque nē cæte quēwēnāni incæ abæ tawænte ee gote baī nāmā beyænque nē cæmōni incæ mōnō tōmāmō adomō pōni inōmō imōmpa. Edæ mōnō tōmāmō Codito adocanque nempo quēwēninque tōmengā adocanque ingante nē ēwocamō imōmpa.

¹² Wængonguī, Mīnitō botō quīmīni badinque tæiyæ waēmō bacæmīnīmpa, ante mīnitō imīnite waadete pōnēninque do apænte ængacæimpa. Ininque tōmengā nānō nē apænte ængaimīni inte mīnitō wadāni inānite waadete pōnente godō waa cæedāni. Nāmā ōnōmoque baī imōpa, ante pōnēedāni. Wadāni inānite ædæmō cæedāni. Æiquedō waa cæquīnānīi, ante wædāmaī inte piyænē cæte quēwēedāni. ¹³ Ayæ wacā nānō cæinēnō ante cæcā adinque mīnitō piināmaī ee

amīni cæcædāni. Wacā adobaī mīnitō īmīnite wīwa cæcā ate wædīnque mīnitō godō fīmpo cæmīni quēwencæcāimpa. Edæ mōnō īmonte mōnō Awēnē nānō fīmpo cægāi baī mīnitō adobaī pīināmaī inte godō fīmpo cædāni. ¹⁴ Ayæ, Adocabomō mōnō baquinque mōnō waadete pōnengæimpa, ante pōnēnīnque mīnitō tāno wadāni inānite waadete pōnēnīnque ayæ tōmēnāni inānite mīni godōmenque cæquēnēnō ante cædāni. ¹⁵ Mīnitō adocabomīni badīnque piyænē cæte quēwencæmīnīmpa, ante Wængonguī mīnitō īmīnite aa pegacāimpa cæmīnīi. Mōnō Awēnē Codito nānō piyænē cædō pōnongā ænīnque mīnitō piyænē cæte quēwēedāni. Ayæ Wængonguī ingante cōwē waa ate pōnente quēwēedāni.

¹⁶ Mōnō Codito nānō apænegainō ante ēñēnīnque mīnitō ædæmō entawēnīnque nanguī ēñente baedāni. Īnīnque nanguī ēñēmīni badīnque mīni cabo incæ wacā ingā wacā ingā godongāmæ odōmonte apæneedāni. Ayæ nanguī ēñēmīni inte mīnitō wacā ingā wacā ingā waadete pōnēnīnque, Īīmaī cæcæīmpa, ante apæneedāni. Ayæ dodāni Wængonguī ingante waa adīnque āmotamīni ante nāni yewæmongainta adīnque mīnitō wæætē adodō tee empote ædāni. Ayæ Itota Codito nānō cægāinō ante pōnēnīnque āmotamīni ædāni. Ayæ adobaī Wængonguī Ōnōwoca pōnō apænecā ēñente ēwocadīnque mīnitō āmotamīni ante adodō tee empote ædāni. Mānōmaī āmotamīni ānīnque Wængonguī ingante cōwē waa ate pōnēnīnque ædāni. ¹⁷ Ayæ æbāmenque ante apænēmīni incæ æbāmenque cæmīni incæ mīnitō, Mōnō Awēnē Ito-ta emōwo beyæ impa, ante tōmāā cædāni. Ayæ tōmengā pōnō cæcā beyænque mīnitō eyepæ inte Mæmpo Wængonguī weca pōnīnque tōmengā ingante waa ate pōnēnīnque apæneedāni.

Mōnō godongāmæ quēwencabo īīmaī cæte quēwengæīmpa

¹⁸ Onquiyæmīni ēñēedāni. Mōnō Awēnē nempo quēwēnīnque mōnō ēñente cæcæīmpa, ante wædīnque mīnitō nānōogænāni inānite Ao ante ēñente cædāni. ¹⁹ Onguīñæmīni ēñēedāni. Mīnitō nānōogænāni inānite ædæmō waadete pōnēnīnque tōmēnāni inānite pīinte cædāmaī īedāni.

²⁰ Wēñæmīni ēñēedāni. Mīnitō mæmpoidi inānite ædæmō ēñente cædāni. Edæ mānōmaī cæmīni adīnque mōnō Awēnē, Waa pōnī cæbi abopa, ancæcāimpa. ²¹ Wæmpomīni ēñēedāni. Mīnitō, Ancaā āmo baī botō wēñængā ænguī badīnque guingo imonte wæquēnengā, ante pōnente wædīnque wæætē wēñænāni inānite nanguī ānāmaī inte waadete pōnō cædāni.

²² Wacā nānō nē ō ænīmīni inte tōmengā beyænque nē cæte quēwēmīni īñōmō ēñēedāni. Mīnitō īmīnite nē ō ængaingā ingante nē cæmīni inte mīnitō tōmengā nānō ā baī tōmāā ēñente cædāni. Edæ, Awēnē Wæn-

gonguī incæ botō īmote cōwē acampa diyæ, ante guīñente wædīnque mīnitō īmīnite nē ō ængaingā nānō ayedē incæ tōmengā nānō adāmaī īñedē incæ cōwē ēñente cædāni. Waodānīque botō īmote waa acædānīmpa, ante pōnēnāmaī inte mīnitō nō pōnēnīnque cōwē ēñente cædāni. ²³ Æbāmenque cædīnque mīnitō, Wīi waocā beyænque ante cædīnque botō Wængonguī Awēnē beyænque ante cæcæboīmpa, ante pōnēnīnque tæī ēwocadīnque ee cædāni. ²⁴ Mōnō Awēnē īñōmō tōmengā do nānō angāinō baī cædīnque mīnitō cægāinō beyæ ante eyepæ pōnī pōnongā æncæmīnīmpa. Mānōmaīnō ante pōnente cædāni. Edæ, Mōnō Awēnē Codito ingante adocanque ingante nē cæmīni īmīnīpa, ante āmo ēñēmaīmīnīpa. ²⁵ Nē wēnæ wēnæ cæcā guīquēnē tōmengā nānō wēnæ wēnæ cægāinganca eyepæ æncæcāimpa. Edæ Wængonguī īñōmō wacā ingante wadō wacā ingante wadō ate pōnēnāmaī inte tōmāmō īmonte apænte ānīnque pōnō nō pōnī paga cæcæcāimpa.

4 Awēnēidi ēñēedāni. Mīnitō waocā ingante nē ō ænīmīni inte ēñēedāni āmopa. Edæ mīnitō Awēnēidi īmīni baī mīnitō īmīnite nē Ængaingā incæ adobaī mīnitō Awēnē īnongā inte ōnædē quēwengampa cæmīnīi. Mīnitō beyænque cæte nē quēwēnāni inānite mīnitō nōingā cædīnque tōmēnāni nāni ænguēnēnō ante adīnque eyepæ pædæ godōmīni æncædānīmpa.

² Wængonguī ingante cōwē apænedīnque, Tōmengā æbānō cæcāā, ante cōwā adīnque tōmengā ingante waa ate pōnēnīnque apæneedāni. ³ Codito æbānō cæcāā, ante dodāni nāni ēñēnāmaī ingāine incæ botō mānīne ante do ēñēnīmo inte apænebo beyænque botō īmote tee mōnedāni wæbopa. Incæte mōnitō mānīne ante apæneyōmōni mīnitō wæætē mōnitō beyæ ante Wængonguī ingante apænedīnque īīmaī ante apæneedāni āmopa. Wængonguī ēñēmi. Bitō wī ænete baī cæbi ate Pabodoidi nāni apænede wadāni mīmōnē guīcæīmpa, ante apæneedāni. ⁴ Codito æbānō cæcāā, ante botō edonque apænequēnēmo īmopa. Īnīnque mīnitō botō beyæ ante apænedīnque, Pabodo edonque apænecæcāīmpa, ante Wængonguī ingante apæneedāni āmopa. ⁵ Wadāni inānite bee tēnīnque mīnitō ocai encamīni inte ēñente cædāni. Pōnēnāmaī ināni do ēñencædānīmpa, ante waa apænete cædāni. ⁶ Ayæ Wængonguī waadete pōnō apænecā ēñēnīnque mīnitō adobaī wadāni inānite waadete pōnō apænedīnque waa pōnī apæneedāni. Wadāni, Æbānō īi, ante ēñencæte ante wæyōnānīte mīnitō wæætē nō pōnī ēñēmīni inte nōingā apænēmīni ēñencædānīmpa.

Waa quëwencæminimpa, änänipa

⁷ Botö Pabodobo æbänö quëwëmoo, ante në ëñëningä inte Tiquico ñöwo mīnitö weca pōninque mānīnō ante apæneçä ëñencæminimpa. Tōmengä mönō tōñīñacä bai iñongante mönitö tōmengä ingante waa waadete pōnēmōnipa. Tōmengä mönō Awënë nempo quëwëningue mönitö tōnō godongämæ cæcä inongä inte mönō pōnencabo tōmämō imonte pōnëningue mönō beyæ cōwë ædæmō cæcä ingampa. ⁸ Mīnitö, Pabodoidi æbänö quëwënānii, ante ëñencæte ante wæmīnitawo. Edæ, Tiquico mānīnō ante apænedinque mīnitö imīnite ædæmō apæneçä ëñëningue mīnitö wampo pōnencæminimpa, ante cædinque botö ñöwo tōmengä ingante mīnitö weca da godōmo pongä aedāni. ⁹ Tiquico goyongä tōmengä tōnō Önetimo mīni cabo në inongä incæ guëa gocæcäimpa. Önetimo cōwë ædæmō cæte në pōnengä ingampa, ante adinque mönitö tōmengä ingante waadete pōnēmōnipa. İnningue tōmëna iñömō, Pabodoidi weca æbänö cædānii, ante tōmānō ante apæneda ëñencæminimpa.

¹⁰ Botö tōnō guëa tee mönete ongongä Aditadoco iñömō tōmengä mīnitö imīnite, Waa quëwëedāni, angampa. Ayæ Bedënabee nānō wænquicä Mäadoco adobai, Waa quëwencæminimpa, angampa. Tōmengä ingante æbänö waa cæquii, ante do ämo ëñëmīnitapa. İnningue tōmengä pongä adinque waa cæedāni. ¹¹ Ayæ wacä Itota Yoto nāni änongä adobai, Waa quëwencæminimpa, angampa. Botö Wængongui Awënë Odeye nempo quëwënāni beyæ cæyōmo ood-eoidi incæ wadāni cædāmai iñönānite mānīnānique botö tōnō godongämæ cædinque pōnō ædæmō cædāni ænningue botö wampo pōnentabopa.

¹² Ayæ mīni cabo inongä inte Epapada iñömō tōmengä Itota Codito ingante në cædongä inte adobai, Waa quëwëedāni, angampa. Tōmengä Wængongui in-

gante nangui apænedinque, Codotenteidi inānite bitö godö cæbi ate tōmënāni picænāni bai bacædānimpa. Ayæ bitö angaiñö tōmānō ante ëñente cædāni inte tōmënāni tæi piñænte ewocacædānimpa, ante tōmengä mīnitö beyæ ante cōwë apæneçampa. ¹³ Mīnitö beyæ tōmengä nangui cæcampa. Daoditea iñömō nāni pōnencabo beyæ adobai Yedapodi iñömō nāni pōnencabo beyæ adobai tōmengä nangui cæcampa, ante botö nāwangä apænebo ëñëedāni. ¹⁴ Ayæ, Waa bacædānimpa, ante mönō në cædongä tōmengä ëmōwo Odoca tōmengä iñömō mönō në waadecä ingampa. Tōmengä tōnō Deëma, Waa quëwencæminimpa, ante adobai änapa. ¹⁵ Ayæ botö Pabodobo beyæ ante wæætë Daoditea iñömō mönō tōñīñadāni inānite mīnitö, Waa quëwëedāni, ædāni. Diimpa inante, Waa quëwëedä, ædāni. Ayæ Codito ingante nāni pōnencabo tōmënā oncönë godongämæ ponte apæneyönānite mīnitö wæætë botö beyæ apænedinque, Pabodo, Waa quëwëedāni, angampa, ædāni.

¹⁶ Ayæ iinta botö cadota ante yewæmōinta iinque adinque mīnitö, Daoditea iñömō Codito ingante nāni godongämæ pōnencabo adobai acædānimpa, ante cædinque da godōmīni ænte acædānimpa. Ayæ daoditeaidi inānite botö cadota ante yewæmōninta adobai ämīni da pōnōnāni ænningue aedāni.

¹⁷ Ayæ Adoquipo ingante apænedinque, Bitö mönō Awënë pōnō angä ëñëñimi inte bitö cæquëñenō ante tōmāä ædæmō cæe, ædāni. ¹⁸ Botö Pabodobo tōmëmo önompoca yewæmōningue, Waa quëwëedāni, ante tōmëmo ëmōwo ante yewæmōmopa. Botö æbänö yæguincamë encapote wæboi, ante pōnëningue mīnitö Wængongui ingante apæneedāni ämopa. Wængongui waadete nānō pōnō cædö ænte entawencæminimpa, ante mānningue ante yewæmōmopa.

1 Tetadönitenteidi

Pabodo, Waa quëwëedäni, ante apæneçäimpa

1 Botö Pabodobo inömo imopa. Mönö töninãada Tidibänö tönö Timoteo tönö godongämæ apænete ate yewæmömö aedäni. Mönö Mæmpo Wængongui nempo ayæ mönö Awënë Itota Codito nempo quëwëningue minitö Tetadönica iñömö quëwëningue Codito ingante godongämæ mini pönencabo ëñeedäni. Mönö Wængongui waadete pönö cæcä ate minitö gänë entawencæminimpa, ante yewæmömönipa.

Tetadönitenteidi nãni wede pönëno

2 Mönitö möni apæneyedë minitö tömämïni beyæ ante Wængongui ingante cöwë waa ate pönëningue apænemönipa. **3** Minitö Itota ingante æbänö wede pönente cæmïni iminipa, ante ayæ tömengä ingante waadete pönëningue æbänö cæmïni iminipa, ante cöwë apænemönipa. Ayæ minitö wæwëmïni incæ, Mönö Awënë Itota Codito pongä ate watapæ bacæimpa, ante pönëningue æbänö wæntæye inämaï ee cæmïni iminipa, ante adingue mönitö Wængongui mönö Mæmpo weca æyedëmë ponte apænedingue cöwë mäninö ante pönëningue apænemönipa.

4 Mönitö töninãmïni, minitö Wængongui nänö në waademïni inömiñi inte ëñeedäni. Tömengä minitö iminite apænte ængacäimpa, ante do ëñëmönipa.

5 Edæ Itota ingantedö ante mönitö watapæ möni apænedö ante wii önonquedö ante apænetamönipa. Wæætë Wængongui nämä tæi pifænte në angä beyænque mönitö minitö iminite apænedingue Awënë inte bai apænetamönipa. Wængongui Önöwoca mönitö tönö godongämæ cæcä beyænque mönitö mäninö möni watapæ apænedö ante, Nö impa, ante ædæmö pönëningue apænetamönipa. Mänömaï apænemöni ëñëmïni adingue mönitö, Wængongui minitö iminite apænte ængacäimpa, ante do ëñëmönipa. Ayæ minitö weca quëwëningue mönitö æbänö minitö beyæ ante quëwentamönii, ante do ëñëmïnipa.

6 Wængongui Önöwoca watapæ nänö topämo ante pönongä ænimïni inte minitö nanguï caate wæmïni incæte Wængongui nänö angainö ante ëñëningue Ao ante æmïnitapa. Mönitö æbänö cæmönii, ante adingue Awënë Itota Codito æbänö cæcä, ante adingue minitö adobaï möni cæbaï cæmïni baminitapa. **7** Iningue Mäatedöniabæ quëwënanï tönö Acayabæ

quëwënanï iñömö Itota Codito ingante në pönënanï inönanï inte tömënanï tömänanï mïni cædi adingue mïni cæbaï adobaï cædänitapa. **8** Minitö wede pönëningue apænemïni beyænque Wængongui nänö angainö ante Mäatedöniabæ quëwënanï tönö Acayabæ quëwënanï ëñënanï incæte wii mänii mëñömongaque iñömö quëwënanï ëñënanipa. Wæætë ædömë quëwënanï iñönänite wadäni minitö Wængongui ingante mïni wede pönëmämo ante tededäni do ëñënanipa.

Iningue mönitö mänii beyæ quinante godömenque apænequii. **9** Edæ, Mönitö minitö weca ëñacæ pönningue apænemöni ëñëningue minitö æbänö watapæ ëñëmïnitapa, ante mäninänï në pönënanï incæ apænedäni ëñëmönipa. Ayæ adodäni minitö iminitedö ante iïmaï ante apænedänipa. Minitö, Mönitö wængonguïdi impa, ante mïni cönöincacoo incæ ëmö cæte wadæ pönningue mönö Wængongui gämænö pömïnitapa, ante apænedäni ëñëmönipa. Ayæ, Näwä Wængongui në Quëwëngä ingante ëñente cæcæmönimpa, ante pömïnitapa, ante apænedäni ëñëmönipa. **10** Ayæ tömengä Wengä öönæde në quëwëngä inte ocæ ëmænte poncæcäimpa, ante minitö wänö cömïni iminipa, ante apænedäni ëñëmönipa. Tömengä do wængaingä iñongante Wængongui, Nãni ömæmöe, angä në nãni ömæmongaingä ingampa. Iningue Wængongui mönö imonte nänö piinte panguimämo ante wæyömönte tömengä Wengä iñömö ængä beyænque quëwëngüimö imompa.

Pabodo Tetadönica iñömö nänö cædö

2 Mönitö töninãmïni ëñeedäni. Mönitö minitö weca möni ëñacæ pöñedë möni cædinö wii önonque impa, ante minitö do ëñëmïnimpa. **2** Mönitö do mïni ëñëninö bai mönitö wëenëñedë Pidipoto iñömö quëwëñömönite mäniñömö quëwënanï mönitö imönite wënæ wënæ cædäni beyænque wæwente intamönipa. Adodäni mönitö imönite, Minitö wënæ wënæ cæmïni iminipa, ante tedewënanï ëñëningue wætämönipa, ante minitö adobaï ëñëmïnipa. Ayæ minitö weca ponte quëwëñömönite woadäni tæiyænänï mönitö imönite Baa ante, Minitö apænedämaï incæmïnimpa, ante wææ änänï incæte Wængongui mönitö tönö godongämæ cæcä beyænque tömengä ingantedö ante watapæ möni apænedö ante minitö iminite guifënanämaï apænetamönipa.

³ Edæ mönitö, Wængongui ingante pönemini in-
inque waa imaimpa, ante minitö iminite nangui
apænemöni inte wii babæ wapiticæ pönëninque
apænemönipa. Wii wentamö entawëninque pönente
apænemönipa cæminii. Ayæ adobaï, Minitö oda
cæcæminimpa, ante cædämaï inte mönitö wii
wapiticæ apænemönipa. ⁴ Wæætë Wængongui mönitö
imönite apænedinque, Waa cæmini abopa, äninque,
Minitö Itota ingantedö ante botö watapæ apænedö
ante nê apænemöni ëñencædänimpa, ante angä ëñen-
inque mönitö nê apænemöni imönipa. Mönitö,
Waadäni mönitö imönite waa acædänimpa, ante
cædämaï inte wæætë, Wængonguinque mönitö
imönite waa acæcäimpa, ante cædinque apænemöni-
pa. Edæ tömengä, Æbänö entawëminii, ante mönö
entawëñömö ante nê acä ingampa. ⁵ Wadäni nämä
beyænque ante, Waa tedemöni ëñëninque mönitö
imönite wæætë pönö cæcædänimpa, ante babæ
cædäni baï mönitö iñömö dicæ mänömainö ante
minitö iminite babæ cætamöniyaa. Mänömainö ante
do ëñëminipa. Ayæ, Mönitö wii minitö godonte äinta
ante beyæ apænetamönipa, ante do ëñëminipa.
Æbänö cætamönipa, ante Wængongui nê acä ingam-
pa. ⁶ Waadäni mönitö imönite waa acædänimpa, ante
mönitö dicæ ämönitawogaa.

Ayæ, Minitö incæ wadäni incæ mönitö imönite waa
acædänimpa, ante dicæ ämönitawogaa. ⁷ Edæ, Itota
Codito nänö da godongaïmöni inömöni inte mönitö
minitö iminite, Pönömöni äninque quëwencæmönim-
pa, ämöni baï waa incædönimpa. Wæætë minitö weca
quëwëninque mönitö wäänä nänö wëñænäni
guiyänäni inänite ædæmö cædä baï adobaï minitö
iminite cætamönipa. ⁸ Minitö iminite nangui pöni
waadete pönemöni inte mönitö, Itota ingantedö ante
Wængongui nänö watapæ apænedö ante minitö
iminite apænedinque watapæ totamönipa. Ayæ minitö
nö möni nê waademini iñömöni mönitö minitö beyæ
quëwentamönipa. Ayæ minitö beyæ wæmöni incæ
adobaï watapæ tobaïmönipa. ⁹ Mönitö tönifamini
ëñëedäni. Nangui pöni möni cædinö ante minitö do
ëñëminipa. Itota ingantedö ante Wængongui nänö
watapæ apænedö ante mönitö minitö weca quëwente
apænedinque, Möni quëwengæimpa, ante wii eyepæ
godö wædö ante dicæ antamöniyaa. Wæætë edæ,
Minitö wædämaï incæminimpa, ante mönitö itæde in-
cæ woyowotæ incæ tömëmöni nangui cædinque ænte
quëwentamönipa.

¹⁰ Minitö nê wede pönemini weca quëwëninque
mönitö tæiyæ waëmö ewocamöni inte nö cæte
quëwëñömönite minitö, Wënæ wënæ cæminipa, ante
ædö cæte anguimiiii. Wæætë mönitö cædinö adinque
minitö, Mönitö æbänö quëwëmöni imönii, ante do
amini inte nê apænemöni iminipa. Wængongui adobaï
ante do acä ingampa. ¹¹ Edæ waocä mæmpocä tö-
mengä wëñænäni iñönäni tömengä, Minitö ëñen-
guimini, ante odömongä baï mönitö adobaï minitö

tömämöni iñömöni adocanque adocanque ingante,
Bitö ëñenguimi, ante odömonte apænetamönipa.
Mänömaï cætamönipa, ante minitö do ëñëminipa.
¹² Mïni quëwëno adinque Wængongui tocæcäimpa,
ante cædinque minitö tæiyæ waëmö quëwencæmin-
impa, ante mönitö nangui apænetamönipa. Ayæ,
minitö mänömaï cæte quëwencæminimpa, ante
waadete apænetamönipa. Ayæ adobaï mönitö wæætë
wæætë apænedinque minitö iminite adodö ante ancaa
apænetamönipa. Wængongui iñömö, Botö Awënë Od-
eye nempo quëwëninque minitö botö ñäö ëmöñömö
botö tönö godongämæ quëwencæminimpa, ante tö-
mengä minitö iminite aa pedinque apænte ængampa.

¹³ Ayæ adobaï mönitö Wængongui nänö angainö
ante minitö iminite apænemöni ëñëninque minitö ö
ænte do pönëminitapa. Nawangä Wængongui nänö
angainö impa, ante adinque minitö, Wii waodäni
näni angainö impa, ante pönëninque wæætë,
Nawangä Wængongui nänö angainö impa, ante
pönëninque ö æminitapa. Ininque minitö nê wede
pönemini inte Wængongui nänö angainö entawëmini
beyænque nangui cæmini iminipa, ante ëñëninque
mönitö Wængongui ingante cöwë waa ate pönente
apænemönipa. ¹⁴ Oodeabæ iñömö Wængongui in-
gante godongämæ näni pönencabo iñömö tömengä
nempo quëwëñönäni oodeoidi tömënäni inänite
togænte pänäni wædäni baï minitö mönitö tönifamini
iñömöni minitö ömæ iñömö nê quëwënanäni incæ minitö
iminite adobaï cædäni wæminitapa. Mänömaï cædäni
wædinque minitö Oodeabæ iñömö Wængongui in-
gante godongämæ näni pönencabo wædäni baï
adobaï wæmini baminitapa.

¹⁵ Oodeoidi iñömö Wængongui beyæ nê apæne-
gäinäni inänite wænönäni wængadänimpa. Ayæ ate
tömënäni pæinäni iñömö Itota Codito ingante
wænönäni wængacäimpa. Ayæ ñöwodäni adoca-
bodäni incæ mönitö imönite adobaï togænte wido
cædänitapa. Mäninäni näni cædinö adinque Wæn-
gongui tömënäni inänite ædö cæte waa aqinggä.
Adodäni incæ waodäni tömänäni inänite piinte
quëwëñönänimpa töö. ¹⁶ Edæ oodeoidi inämaï inäni
inänite, Codito ængä beyænque minitö
quëwencæminimpa, ante apænedämaï incæminimpa,
ante cæcæte ante mäninäni oodeoidi incæ mönitö
imönite Baa äninque wææ cædänipa töö. Mänömaï
cöwë wënæ wënæ cædinque tömënäni wæætë wæætë
näni wënæ wënæ cædincoo idæwaa cædänipa.
Idæwaa i ininque Wængongui nänö ængui bate piimä-
mo tömënäniya do pongatimpa.

Tetadönitenteidi weca Pabodo ëñacæ pöinente wæ- campa

¹⁷ Incæte mönitö tönifamini ëñëedäni. Tömënäni
änäni beyæ mönitö minitö iminite ëmö cæte godinque
wii wantæpiyæ ante gotamönipa. Godinque minitö

iminite adämaï imöni incæte mönitö mīnitö beyæ ante cōwē pönentamönipa. Mīnitö iminite nanguï ainente wæmöni inte mönitö, Æbänö cæte goquimōnii, ante pönëninque nanguï cætamönipa. ¹⁸ Edæ mīnitö weca pöinente wætamönipa. Botö Pabodobo inömo inte wæætē wæætē nō pöinemo intabopa. Mönitö pöinēmōni incæte Tatāna wæætē mönitö imönite wææ cæcä wætamönipa. ¹⁹ Mönö Itota Codito nänö ponguïönæ tömengä weca ongöninque mönitö æbänö ante beyæ watapæ bacæimpa, ante pönēmōni imōnii. Wīi mīnitö beyænque toquimōnii. Edæ nē pönēmīni inōmīni inte mīnitö do möni nē watapæ todōmīni imīnitapa. Ayæ waodāni tæi emonte gänä cædinque poganta ænte todāni bai mīnitö beyænque ante mönitö nē toquimōni imönipa. ²⁰ Nāwangä impa. Waa pōni cæmīni ininque mīnitö möni nē waa amīni inōmīni inte möni nē watapæ todōmīni imīnipa.

3 Mänömaï beyæ mönitö, Mīnitö iminite adämaï inte awædö, äninque, Ædö cæte godömenque wänö cōmöni inguimōnii, ante pönëninque mönatö adomōnaque Atēna iñömö ongonguënēmōna imōna- pa, ante pönente wætamönapa. ² Ayæ Timoteo nē mönö tōniñacä ingante mīnitö weca ante da pönömō- na pongantapa. Tömengä iñömö Wængonguï tönö godongämæ cædongä iñongante Itota mönö Codito ingantedö ante mönö watapæ apænedö ante eñencædänimpa, ante odömōnte apænedongä ingampa. Tömengä mīnitö iminite, Mīni wede pönënö ante tæi ongōnte quëwëedäni, ante ayæ, Wampo pönëninque tæi piñænte cæedäni, ante ædæmō apæneccæcäimpa, ante mönatö tömengä ingante da pönömōna pongantapa. ³ Wadāni mīnitö iminite quiēmē cædāni caate wæmīni incæte tömämīni wadö pönënāmaï inte ñimpo cædāmaï incæmīnimpa, ante cædinque Timoteo ingante da pönömōna ponganta- pa. Mönö imonte cōwē mänömaï cædāni caate wæquënēmö imōmpa, ante mīnitö do edonque pōni eñëminipa. ⁴ Ayæ mīnitö weca möni quëwëñedē mönitö mīnitö iminite apænedinque,

Mönö imonte quiēmē bai togænte panguinänidö an- guënē, ante wæætē wæætē apænetamönipa. Edæ mīnitö eñënö bai mäninö do batimpa. ⁵ Mänömaï beyæ botö, Ædö cæte godömenque wänö cōmo inguï- moo, ante, Mīni wede pönënö æbänö impa, ante botö eñencæboimpa, ante Timoteo ingante da pönömo pongantapa. Wënæ awënē, Oda cæe, ante nē änewëngö iñömö mīnitö iminite, Oda cæedäni, angä eñëninque mīnitö wabänö eñëminimpa, ante botö ancai guiñente wætabopa. Mänömaï eñente cæmīni ininque mönitö cædinö wo ewente babaimpa, ante pönentabopa.

⁶ Incæte Timoteo mīnitö weca quëwëninque ñö- woque mönitö weca ocæ emænte pongantapa. Mīni wede pönënö ante apænedinque tömengä, Wede pönënänipa, angantapa. Ayæ, Nē waadete pönënäni inänipa, ante apæneccä eñentamönapa. Mīnitö mönatö

beyæ cōwē waa pönēmīni imīnipa, ante tömengä apæneccä eñentamönapa. Ayæ mönatö mīnitö iminite ainēmōna inte wæmöna bai mīnitö adobai mönatö imönate ainēmīni inte wæmīni imīnipa, angantapa. ⁷ Mänömaï beyæ mönitö tōniñamīni eñëedäni.

Quiēmē beyæ wæmöna incæ ayæ mönatö imönate togænte pänäni wæwëmōna incæte mönatö mīni wede pönënö beyænque wæætē wampo pönente batamönapa. ⁸ Mīnitö mönö Awënē ingante ñimpo cædāmaï pönēmīni beyænque mönatö ñöwo wampo pönente bai quëwëmōna imönapa. ⁹ Mönatö mönö Mæmpo Wængonguï weca ongöninque mīnitö beyæ nanguï watapæ tomōna inte wæætē apænemönapa. Incæte mīnitö beyæ ante Wængonguï ingante ædö cæte waa ate pönente eyepæ apænequimōnaa.

¹⁰ Mīnitö mīni wede pönënö ante æbänö ayæ wīi eye- pæ pönëmīnii, ante wæmönipa. Ininque, Mīnitö iminite wæætē adinque mönitö odömōnte apænemōni eñëninque mīnitö eyepæ pönencæmīnim- pa, ante cædinque mönitö woyowotæ itædē Wæn- gonguï ingante nō nanguï pōni apænemōni imönipa.

¹¹ Wængonguï mönö Mæmpo incæ mönö Awënē Ito- ta Codito tönö möni goquinö ante töinö pinonte bai cæda ate mīnitö weca gocæmönimpa. ¹² Mönitö mīnitö iminite godömenque waadete pönëmōni bai mönö Awënē Itota pönö cæcä ate mīnitö adobai mīnitö weca wacä ingä wacä ingä godömenque godömenque waadete pönencæmīnimpa, ämönipa. Ayæ waodāni tömānāni inänite godömenque waadete pönencæmīn- impa, ämönipa. ¹³ Tömengä pönö cæcä beyænque mīnitö tæimö entawente incæmīnimpa, ämönipa. Edæ mönö Awënē Itota quinäni nē tæiyæ waëmö ewocadāni tömānāni tömengä tönö godongämæ pon- cædänimpa. Tömēnāni nāni pöñedē mīnitö iñömö Wængonguï mönö Mæmpo weca pōmīni adinque tö- mengä ædö cæte, Wënæ wënæ cæmīni imīnipa, ante anguingää. Mīnitö tæiyæ waëmö ewocamīni incæmīn- impa, ämönipa.

Wængonguï waa acæcäimpa, ante mönö quëwënö ante

4 Mönitö tōniñamīni eñëedäni. Adodeque ayæ apænequimōni imönipa. Mīni quëwënö ante Wængonguï waa acæcäimpa, ante mönitö, Iimāi quëwëedäni, ante do wææ odömōnte apænemōni eñëmīnitawo. Ininque mīnitö Ao ante quëwënömīni imīnipa. Ñöwo iñömö mönitö Awënē Itota emöwo ante apænedinque mīnitö iminite, Mäninonque ante gomonga cæte quëwëncæmīnimpa, ante ancaa apænemönipa.

² Awënē Itota nänö änö ante eñente cædinque mönitö mīnitö iminite wææ äninque, Iimāi cæedäni, antamönipa. Mäninö möni wææ ante odömōnte apænedö ante mīnitö do eñënimīnipa. ³ Wængonguï nänö änö iñömö iimāi impa. Mīnitö iñömö tæiyæ

waemö ewocate quëwenguënëmini iminipa. Wacä nänöogæ ingante godö towente cædämaï inte edæ önonque mini nänöogænque quëwenguënëmini iminipa. ⁴ Onguiñæmini tömämïni iñömö, Botö moncæboimpa, ante cædinque minitö, Æbänö cæte nänöogæ æmo ate Wængongui tönö waodäni waa aquinänii, ante ëñenguënëmini iminipa. Minitö, Tæiyæ waemö ewocadinque ængæimpa, ante ëñenguënëmini iminipa. ⁵ Wii wadäni bai, Wængongui ingante æbänö ingaingä ingää, ante ëñënämaï inäni bai onquiyænque ante nani towënonque ante pönënämaï quëwencæminimpa. ⁶ Mäninö ante nê pönengä iñömö, Botö tönïñacä nänöogængä ingampa, ante pönëninge tömengä nänöogæ ingante towente cædämaï inique tömengä ingante wënæ wënæ cædämaï incæcäimpa.

Ïimaï wënæ wënæ cædäni inänite Awënë Itota pancæcäimpa. Wëenëñedë mäninö ante minitö iminite apænedinque do wææ angamönimpa. ⁷ Edæ Wængongui mönö imonte wii, Towencæminimpa, ante apænte ængacäimpa. Wæætë, Minitö tæiyæ waemö ewocate quëwencæminimpa, ante tömengä mönö imonte apænte ængacäimpa. ⁸ Mänömaï beyæ æcänö mäninö ante Pabodo nänö, Ïimaï cæedäni, ante nänö wææ odömonte apænedö ëñëninge Baa äna iñömö tömengä wii waodänique inänite ëñënämaï inte Baa angä ingampa. Wæætë Wængongui minitö iminite nänö Tæiyæ Waemö Önöwoca nê pönongä ingante ëñënämaï inte Baa angä apa quëwëminii.

⁹ Mini pönencabo mini tönïñadäni iñönänite mini waadete pönënö ante mönitö quinante yewæmonguimönii. Edæ minitö tömëmini iminite, Wacä ingä wacä ingä waadete pönencæminimpa, ante Wængongui odömonte apæneca ëñëminitapa töö. ¹⁰ Nö impa. Mäatedöniabæ tömämæ iñömö mönö pönencabo mönö tönïñadäni tömänäni inänite do waadete pönëmini iminipa. Incæte möni tönïñamini, Minitö mäninö ante gomonga cæte quëwencæminimpa, ante ancaa apænemönipa. ¹¹ Minitö piyænë cæte quëwencæminimpa. Wadäni, Æbänö cæquënëni inänii, ante cöwë änämaï incæminimpa. Ayæ, Wæntæye inämaï inte mini önompoca cæte quëwencæminimpa. Mäninö do möni apænedö bai minitö, Cæinëmönipa, ante cæcæminimpa, ämönipa. ¹² Mänömaï cæmini bai iimö iñö iimö iñö mini quëwënö adinque wadäni nê pönënämaï inäni wæætë minitö iminite waa acædänimpa. Ayæ adobaï minitö waodäni inänite, Pönömini æncæmönimpa, ante änewënämaï quëwencæminimpa.

Mönö Awënë Itota nänö ocæ ëmænte ponguionæ

¹³ Mönitö tönïñamini ëñëedäni. Nê æmæwo wængainäni iñömö æbänö baquinänii, ante minitö ëñencæminimpa, ante yewæmömönipa. Wadäni, Mönö ñäni ömæmongæimpa, ante pönënämaï inäni

inte wæwënäni bai minitö wii adobaï wæwëmini incæminimpa, ante yewæmömönipa. ¹⁴ Itota æmæwo wæningä incæ ñäni ömæmonte inongäimpa, ante pönëmö imompa. Itota ingante pönente nê wængainäni iñönänite Wængongui iñömö mäninäni inänite Itota tönö tömengä weca ænte mämongä poncædänimpa, ante adobaï pönëmompa.

¹⁵ Wængongui nänö apænedö bai mönitö iimaï ante minitö iminite apænemönipa. Awënë Itota nänö ponguionæ mönö nê miimö quëwëmö inte ayæ ongömö iñömö mönö wii täno tömengä weca gocæmöimpa. Wæætë tömengä ingante pönëninge nê æmæwo wængainäni inte mäninäni iñömö täno goquinänidö anguënë. ¹⁶ Edæ mönö Awënë Wængongui nänö wææ änonque ante yedæ äñongä Wængongui anquedoidi tæiyæ awënë aa pecæcäimpa. Wængongui todompeta nani ancadeca adocanque we we öoncæ cæyongä mönö Awënë Codito incæ öönædë quëwente pö wææncæcäimpa. Pö wææñongä tömengä ingante nê pönente wængainäni tömënäni täno ñäni ömæmoncædänimpa. ¹⁷ Ayæ ate Wængongui cæcä beyænque mönö nê miimö quëwëmö inte ayæ ongömö iñömö mönö tömënäni tönö godongämæ boguimancodë æicæmöimpa. Boguimancodë æidinque mönö Awënë öönædë inö wææ pöñongante mönö tömengä ingante bee tencæmöimpa. Inique cöwë Awënë weca quëwencæmöimpa. ¹⁸ Mänömaï beyæ, Mönö Awënë Codito incæ öönædë quëwente pö wææncæcäimpa, ante pönëninge wampo pönencædänimpa, ante cædinque minitö wacä ingä wacä ingä ædæmö apæneedäni.

5 Nöwo mönitö tönïñamini ëñëedäni. Æönædö mänii baquii, ante minitö iminite ædö cæte yewæmonguimönii. ² Edæ mönö Awënë Itota nänö ponguionæ iñömö nê awëmö ængä woyowotæ iñontobæ pö guicä bai iñontobæ baquinö anguënë, ante minitö tömëmini waa ëñëminipa edæ. ³ Waodäni, Mönö piyænë cæte guiñënämaï quëwëmompa, ante nani tedeyedë ënengä iñontobæ wëñæ nantate wacä bai tömënäni adobaï iñontobæ nani ömæ ewenguinö baquinö anguënë. Inique ædö cæte wodii winonguinänii.

⁴ Incæte minitö mönitö tönïñamini ëñëedäni. Mänionæ nani wæwente ëönæ nê awëmö ænongä pö guicä bai iñontobæ iinque bayonte minitö wii wëmö iñömö quëwëmini inte guiñënämaï incæminimpa. ⁵ Minitö Wængongui wëñæmini imini inique ñäö iñömö tömämïni quëwëmini iminipa. Mönö cöwë wentamö iñömö cædönäni bai wii imöimpa. ⁶ Mänömaï beyæ mönö wii wadäni mö ñönäni bai mongæimpa. Wæætë mönö ñäni ömæmöninque nämä wææ ante quëwëmö ingæimpa. ⁷ Edæ tömënäni nê mönäni iñömö woyowotæ mönäni inäni. Ayæ wadäni ti nämæ bedinque nê quidi quidi dowænte inäni iñömö woyowotæ bete badänipa. ⁸ Incæte mönö ñäö iñömö cægömö inte nämä wææ ante quëwëmö ingæimpa.

Täineta wææ wēñate bai cædinque Itota ingante mōnō wede pōnēnō ante mōnō waadete pōnēnō ante mōnō entawente quēwengæimpa. Täineta ocabogata wææ encate bai cædinque mōnō edæ, Wængonguī ængä beyænque quēwencæmōimpa, ante pōnēnō ante mōnō ewocate quēwengæimpa. ⁹ Edæ Wængonguī nānō ængui bate piinguimāmo ante tōmengä, Wīi wæwencæminimpa, ante mōnō imonte apænte ængacäimpa. Wæætē mōnō Awēnē Itota beyæ tōmengä mōnō imonte ængä beyænque quēwencæmōimpa. ¹⁰ Tōmengä, Botō tōnō quēwencæminimpa, ante mōnō beyæ wængacäimpa. Īninqe mīi ĩmō incæ wænte ĩmō incæ mōnō cōwē tōmengä weca quēwencæmōimpa. ¹¹ Mänōmaī beyæ mīnitō ĩñōmō do cæmīni bai gomonga cæedāni. Wampo pōnencædānimpā, ante cædinque mīnitō wacā ingä wacā ingä ædæmō apænedinque, Æmæwo pægaimīni inte tæi piñænte cæedāni, ante odōmonte apæneedāni.

Mōnō tōniñadāni ĩnānite Pabodo nānō ānō

¹² Ñōwo mōnitō tōniñamīni eñeedāni. Mīnitō ĩmīnite ĩmaī apænemōnipa. Mīnitō weca nē nanguī odōmonte apænedāni ĩñōnānite mīnitō tōmēnāni ĩnānite waa acæminimpā, āmōnipa. Edæ Awēnē Itota apænte nānō ænināni inte tōmēnāni, Mīnitō ĩmaī waa quēwēedāni, ante mīnitō ĩmīnite nē aadāni ĩnānipa. ¹³ Tōmēnāni nāni cædō beyænque mīnitō tōmēnāni ĩnānite godōmenque nanguī waa amīni inte waadete pōneedāni. Mīnitō wacā ingä wacā ingä piyænē cæte quēwēedāni.

¹⁴ Mōnitō tōniñamīni eñeedāni. Mīnitō ĩmīnite ĩmaī ante ancaa āmōnipa. Wæntæye ĩnāni ĩnānite wææ ante apæneedāni. Guīñente ĩnāni wampo pōnencædānimpā, ante tōmēnāni ĩnānite ædæmō apæneedāni. Æmæ pōnēnāni tōnō godongāmæ cæedāni. Wadāni tōmānāni ĩnānite mīnitō waadete ee cæedāni āmōnipa.

¹⁵ Æcāmenque ingante wadāni wēnæ wēnæ cædāni adinque mīnitō Baa āmīni beyænque mānināni wæætēdō wæætē nāēmæ wēnæ wēnæ cædāmaī incædānimpā. Wæætē wacā ingä wacā ingä cōwē waa

cæcæmōnimpā, ante pōnēninque cæedāni. Ayæ wadāni tōmānāni ĩnānite adobaī cæedāni.

¹⁶ Mīnitō cōwē watapæ tote quēwēedāni. ¹⁷ Wængonguī ingante woyowotæ itædē apænete quēwēedāni. ¹⁸ Mīni quēwenganca quīēmē bai ba incæte mīnitō cōwē Wængonguī ingante waa ate pōnēninque apæneedāni. Edæ Itota Codito nempo nē quēwēmini inte māninō ante mīnitō beyæ ante Wængonguī nānō ānō impa.

¹⁹ Wængonguī Ōnōwoca nānō cæinō adinque mīnitō tōmengä ingante ædō cæte, Cædāmaī ie, ante wææ anguimīni. ²⁰ Wængonguī beyæ nē apænedāni nāni apænedō eñēninque mīnitō badete todāmaī quēwēedāni. ²¹ Wæætē waodāni nāni apænedō tōmānō ante eñēninque, Æbānō ĩ, ante edonque eñengæimpa, ante cædinque mīnitō, Nō nāni ānō ĩ, Babæ nāni ānō ĩ, ante pōnēninque do eñencæminimpā. Waa ānō impa, ante eñēninque mīnitō māninō ante ō ænte bai quēwēedāni. ²² Quīēmē wēnæ wēnæ cæquīi, ante adinque mīnitō Baa ante gomō aedāni.

²³ Wængonguī incæ nē piyænē cædongā inte pōnō cæcā beyænque ædæmō tæiyæ waēmō entawēmīni incæminimpā. Awēnē Itota mōnō Codito tōmengä nānō ponguinganca mīnitō ĩñōmō Wængonguī pōnō cæcā ate mīnitō mīmō incæ ōnōwoca incæ baonga incæ wēnæ wēnæ cædāmaī incæminimpā. ²⁴ Wængonguī nānō nē apænte ænimīni ĩñōminite tōmengä mīnitō ĩmīnite cōwē pōnēninque tōmengä nānō ānō bai ædæmō cæcæcäimpa.

Pabodo, Waa quēwencæminimpā, angampa

²⁵ Mōnitō tōniñamīni ĩñōmō eñeedāni. Mīnitō mōnitō beyæ ante Wængonguī ingante apæneedāni. ²⁶ Mīnitō pōnencabo ĩñōminite mōnitō tōmāmīni waa quēwencæminimpā, ante waadete pōnēninque āmōnipa. ²⁷ Edæ Awēnē Itota eñēñongä botō mīnitō ĩmīnite wææ ante, Īi yewæmōinta adinque mīnitō mīni pōnencabo ĩñōminite adocanque ingante āmīni tōmānāni eñēñōnāni tōmengä adotaa adinque apænecā eñencædānimpā, āmopa. ²⁸ Awēnē Itota mōnō Codito mīnitō ĩmīnite waadete pōnō cæcæcäimpa, ante botō māninque ante yewæmōmopa.

2 Tetadönitenteidi

Pabodo, Waa quëwëedäni, ante apænecampa

1 Botö Pabodobo inömo imopa. Mönö tönināda Tidibānō tönō Timoteo tönō godongāmæ apænete ate yewæmōmo aedāni. Tetadönica iñōmō quëwëmini inte Codito ingante godongāmæ mīni pōnencabo inōmīni inte eñeedāni. Minitō mönō Mæmpo Wængonguī nempo ayæ mönō Awënë Itota Codito nempo quëwëmini iminipa. ² Mönō Mæmpo Wængonguī tönō mönō Awënë Itota Codito waadete pönō cæda ate mīnitō gänē entawencæminimpa, ante yewæmōmōnīpa.

Itota Codito pongä ate Wængonguī apænte pancæcäimpa

³ Mönitō tönināmīni eñeedāni. Mīni wede pönēnō godōmenque pæte bai impa, ante ayæ tōmāmīni wacā ingā wacā ingā mīni waadete pönēnō waa pōnī pæte bai iminipa. Mänōmaī beyæ mönitō mīnitō beyæ ante Wængonguī ingante cōwē waa ate pönēnīnque apænequēnēmōni imōnīpa. ⁴ Wadāni mīnitō imīnite quīēmē togæwēnīnque wēnæ wēnæ cædāni caate wæmīni incæ quīēmē beyæ wæwëmīni incæ mīnitō wæntæye ināmaī inte ee cæmīnīpa. Mänōmaī beyæ Wængonguī ingante godongāmæ nāni pōnencabo wayōmō wayōmō quëwëñōnānīte mönitō incæ mīni cæinō ante waa adīnque cōwē apænemōnīpa. Ayæ mīni wede pönēnō ante cōwē apænemōnīpa. ⁵ Mänīnō ante beyæ Wængonguī apænte nānō panguinō ante, Tōmengä cōwē nō panguingānō anguēnē, ante do eñēmōmpa. Mänōmaī beyæ mīnitō Wængonguī Awënë Odeye nempo guīcæte ante eyepæ waa pōnī bacæmīnīpa. Mīnitō do mänīnō Wængonguī nempo mīni öönædē quëwenguīnō beyæ wæwente quëwëmīnīpa.

⁶ Wængonguī nē nō cædongä ingampa. Edæ wadāni mīnitō imīnite wēnæ wēnæ cædāni ate wæwëmīni iñōmīni tōmengä wæætē tōmēnāni inānīte wēnæ wēnæ cæcā ate wæwencædānīpa. ⁷ Ayæ mīnitō nē wæwëmīni iñōmīnīte pönō cædīnque tōmengä mönitō imōnīte adobai pönō cæcā ate tōmāmō mönō wæwēnāmaī baquīmō imōmpa.

Mönō Awënë Itota tönō tōmengä anquedoidi nē tæi piñænte cædāni tönō öönædē ongote pō gonga bæcote bai godongāmæ wææñōnāni tōmāmō ayōmō mänōmaī bacæimpa. ⁸ Mönō Awënë Itota ingantedō

ante mönō watapæ apænedō ante nē eñēnāmaī cædāni iñōmō, Wængonguī æbānō ingaingä ingää, ante eñēnāmaī ināni iñōnānīte tōmengä mänīnāni inānīte pante cæcæcäimpa. ⁹ Wængonguī adodāni inānīte pānīnque æmæwo wo ewencæcäimpa. Tōmēnāni iñōmō Awënë Itota weca tōmengä nānō tæi piñæmāmo wæmō pōnī nānō emōñōmō mänīñōmō pō guīdāmaī incædānīpa, ante Wængonguī wææ cæcæcäimpa. ¹⁰ Awënë Itota nānō ponguīōnæ Wængonguī mänōmaī cæcæcäimpa. Mänīōnæ Itota quīnāni iñōmō nē tæiyæ wæmō ewocate quëwēnāni inte tōmengä ingante waa acædānīpa, ante poncæcäimpa. Ayæ tōmengä nē pönēnāni weca pōñongante tōmēnāni tōmānāni, Tōmengä waa pōnī cæcā amōnīpa, ante watapæ ancædānīpa, ante cæcæte ante poncæcäimpa. Ayæ mīnitō adobai mönitō apænedō ante eñēnīnque pönēmīni inte tōmengä quīmīni iñōmō mönitō tönō adobai cæcæmīnīpa, ante cæcæte ante poncæcäimpa.

¹¹ Mänōmaī beyæ mönitō mīnitō beyæ ante woyowotæ itædē Wængonguī ingante apænemōnīpa. Wængonguī, Mīni quëwenguīnō ante quëwencæmīnīpa, ante mīnitō imīnite apænte ængä īnīnque mönitō, Mīnitō eyepæ waa pōnī bacæmīnīpa, ante mönō Mæmpo Wængonguī ingante apænemōnīpa. Mīnitō, Mönitō waa cæcæmōnīpa, ante mīni änō bai tōmānō ante Wængonguī nānō tæi piñæmāmo inte īnīnque cæcæcäimpa, ante apænemōnīpa. Ayæ mīni wede pönēnō beyæ mīnitō cæquīnō tōmānō ante tōmengä adobai īnīnque cæcæcäimpa. ¹² Mönō Awënë Itota pönō cæcā beyænque mīnitō waa pōnī cæmīni adīnque wadāni tōmengä emōwo ante waa ate apænecædānīpa. Ayæ tōmengä mänōmaī cæcā beyænque wadāni, Mīnitō waa quëwëmīni iminipa, ante mīnitō imīnite waa acædānīpa. Mönō Mæmpo Wængonguī tönō mönō Awënë Itota waadete pönō cæda bai mänōmaī bacæimpa, ante mönitō mänīnō ante Wængonguī ingante apænemōnīpa.

Mönō Awënë Itota nānō ponguīōnæ æbānō baquīi, ante

2 Mönitō tönināmīni eñeedāni. Mönō Awënë Itota Codito nānō panguīnō ante amōnīpa. Ayæ tōmengä æbānō, Botö weca pōedāni, ante gæcā goquīmō imōmpa, ante apænedīnque mīnitō imīnite īmaī amōnīpa. ² Mīnitō weca quëwēnāni pancadāniya iñōmō, Mönō Awënë nānō ponguīōnæ do batīpa,

ante änäni eñëninque mīnitō idiquibæ pōnēnāmaī bacæmīnīmpa, ämōnīpa. Edæ mōnitō Wængonguī beyæ nē apænemōni inte mōni apæneyedē incæ mōni odōmonte apæneyedē incæ mōni yewæmōintaa yewæmōñedē incæ æyedēmē incæ apænemōnīpa, ante mänināni iñōmō mōnitō imōnitedō ante apænedinque, Pabodoidi mäninō ante apænedāni inānīpa, ante tededāni eñëninque mīnitō guiñente wædāmaī iedāni ämōnīpa. ³Æcāmenque angā æbāmē nānō änō eñëninque mīnitō oda cæte godāmaī iedāni.

Edæ waodāni tæiyæñāni Wængonguī ingante Baa ante wadæ godāni ate wacā nē wīwa cæcā inte pongā acæīmpa. Ayæ tōmengā pongā ate mōnō Awënë nānō ponguīōnæ bacæīmpa. Māningā nē wīwa cædongā iñōmō Wængonguī æmæwo nānō nē wo ewenguingā ingampa. ⁴Æcāmenque ingante, Wængonguī ingampa, ante waodāni waa adinque ædæ wæænīnque apænedāni incæ ayæ quiēmē adinque, Wængonguī impa, ante waa adinque apænedāni incæ māningā nē wīwa cædongā iñōmō wængonguīidi nāni nē änōnāni tōmānāni inānite Baa ānīnque nāmā ængō cæte bai cæcā inongampa. Wængonguī oncō tæiyæ waēmō oncōnē adocā pō guite tæe contadinque, Botō tōmēmo wængonguīmo inōmo imōpa, angā ingampa.

⁵ Botō mīnitō weca quëwëñedē mäninō ante mīnitō imīnite apænetabōpa. Wīi eñëmīnitawo. ⁶ Adocā nē wīwa cædongā iñōmō Wængonguī nānō äōnæ māniōnæque edonque pongā acædānīmpa. Inīnque quīnō beyæ ante māningā ayæ pōnāmaī ingāā, ante mīnitō ñōwo do eñëmīnīpa. ⁷ Adocā awēmō nānō wīwa cæpāmo incæ do eñente cædāni inte waodāni tæiyæñāni quiēmē wīwa ī, ante do cædānīpa. Incæte tōmēnāni inānite, Wīwa cædāmaī iedāni, ante nē wææ cædongā iñōmō adodō ante godōmenque wææ cæcā ingampa. Nē wææ cæcā ingante guiquēnē wacā wæætē, Māninganca idæwaa, ānīnque ō ængā wadæ gocæcāīmpa. ⁸ Māniñedē nē wīwa cædongā iñōmō edonque pongā acædānīmpa. Incæte Awënë Itota pōnīnque tōmengā nānō ōō guēmāmāmo inte māningā ingante wæñongā wænguingā ingampa. Tōmengā ñāō apāite emōnongā inte pongā adinque nē wīwa cædongā guiquēnē æmæwo wo ewente bacæcāīmpa. ⁹ Wīwa cædongā ingante Tatāna nānō tæi piñæmāmo inte da pōnongā ponguingā ingampa. Tōmengā nānō mā cæ bai quiēmē bamōnengæ cæcā adinque waodāni, Æbānō cæcāā, ante oda cæte gocædānīmpa. ¹⁰ Ayæ quiēmē wēnæ wēnæ nānō cæpāmo beyæ nē æmæwo wo ewente baquīnāni iñōmō oda cæte godānīpa. Edæ Wængonguī nāwangā nānō angāinō ante waadete pōnēnāmaī iñōnānite Wængonguī tōmēnāni inānite, Quëwencæmīnīmpa, ante ædō cæte ænguingāā. Mānōmaī beyæ tōmēnāni æmæwo wo ewente bacædānīmpa.

¹¹ Mānōmaī beyæ, Tōmēnāni nē wīwa cædongā wapiticæ nānō angāinō ante pōnencædānīmpa, ante cædinque Wængonguī tæi piñænte cæcā beyænque

tōmēnāni babæ ante pōnente oda cædānīpa. ¹² Edæ Wængonguī nāwangā nānō angāinō ante nē pōnēnāmaī inānāni inte wæætē, Mōnō wentamō mongæmāmo incæ waa impa, ante watapæ todīnāni iñōnānite Wængonguī mānīnāni tōmānāni inānite apænte ante pancæte ante mānōmaī cæcampa.

Wængonguī, Quëwencæmīnīmpa, ante nē apænte æñināni

¹³ Mōnitō tōniñamīni mīnitō mōnō Awënë Itota nānō nē waademīni inte eñëedāni. Inguipoga badōnāmaī iñedē Wængonguī mīnitō imīnite do, Quëwencæmīnīmpa, ante apænte ængacāīmpa, ante mōnitō mīnitō beyæ ante tōmengā ingante waa ate pōnēninque cōwē apænequēnēmōni imōnīpa. Tōmengā iñōmō, Botō Ōnōwoca pōnō cæcā ate tæiyæ waēmō ewocamīni inte mīnitō nāwangā botō angāinō ante pōnēmīni beyæ quëwencæmīnīmpa, ante mīnitō imīnite ængacāīmpa. ¹⁴ Itota ingantedō ante mōnitō watapæ apænedō beyæ Wængonguī, Quëwencæmīnīmpa, ante mīnitō imīnite apænte ængacāīmpa. Tōmengā, Awënë Itota Codito ñāō nānō emōnō bai mīnitō adobāi ñāō bai entawencæmīnīmpa, ante cædinque mīnitō imīnite apænte ængacāīmpa.

¹⁵ Mōnitō tōniñamīni eñëedāni. Mānōmaī beyæ tæi ongonte quëwëedāni. Edæ mōnitō önōne inte tedomōni eñënimīni incæ yewæmōinta yewæmōmōni adinque eñënimīni incæ mīnitō mōnitō odōmonte apænedinō ante ñimpo cædāmaī quëwëedāni. ¹⁶ Mōnō Mæmpo Wængonguī mōnō imonte nē waadecā inte pōnō ædæmō cæcā ate mōnō, Tōmengā weca cōwē quëwenguiēmō imōmpa, ante pōnēninque wampo pōnēmō inte quëwēmōmpa. Ayæ, Waa bacæīmpa, ante mōnō pōnēmōmpa. Inīnque tōmengā tōnō mōnō Awënë Itota Codito, Iīmaī cæcædaīmpa, ante ämōnīpa. ¹⁷ Tōmēna ædæmō apænedā beyænque mīnitō wampo pōnēninque tæi ongonte quëwencæmīnīmpa. Ayæ tōmēna cæda beyænque mīnitō æmæwo pægāimīni inte tōmāā mīni waa cædō ante mīni waa änō ante tæi piñænte cæcæmīnīmpa.

Mīnitō mōnitō beyæ ante Wængonguī ingante apæneedāni

3 Adodeque ante iīnque yewæmōmōnīpa. Mōnitō tōniñamīni eñëedāni. Mīnitō mōnitō beyæ ante Wængonguī ingante iīmaī apæneedāni. Mōnitō wayōmō wayōmō gote mōni apæneyōmō mōnō Awënë nānō angāinō ante nangui ināni quingæ eñencædānīmpa, ante apæneedāni. Ayæ, Mīnitō bai wadāni adobāi īi änō ante Wængonguī ingante waa ate pōnēninque æncædānīmpa, ante mäninō ante Wængonguī ingante apæneedāni. ² Wadāni nē wēnæ wēnæ cædāni inte wīwa cædāni iñōmō tōmēnāni mōnitō imōnīte wēnæ wēnæ cædāmaī, ante māniī beyæ ante mīnitō adobāi Wængonguī ingante

apæneedäni. Edæ wii waodäni tömänäni pönänäni inänipa.

³ Incæte mönō Awēnē cōwē ædæmō aacā inongā ingampa. Tömengā pönō cæcā ate mīnitō æmæwo pægaimīni inte tæi pīñænte cæcæmīnīmpa. Ayæ, Tatāna mīnitō imīnite wēnæ wēnæ cædāmaī incæcāimpa, ante Wængonguī adobaī aacā incæcāimpa. ⁴ Mīnitō imīnite möni wææ änō ante ēñēnīnque do cæmīni incæ godōmenque adodō cæcæmīnīmpa, ante Wængonguī pönō cæcæcāimpa, ante mönitō do pönēmōnipa. ⁵ Wængonguī nänō waadete pönēnō ante ēñencæmīnīmpa, ante mönō Awēnē taadō ēñente odōmonte baī pönō odōmongā ate mīnitō mīmōnē ēñencæmīnīmpa. Itota Codito pönō cæcā beyænque mīnitō wæntæye ināmaī inte ee cæcæmīnīmpa.

Cæcæte ante mönō cæquēnēnō

⁶ Mönitō tōniñamīni ēñeedäni. Mönitō mönō Awēnē Itota Codito emōwo ante mīnitō imīnite wææ ämōnipa. Mönō tōniñadäni pancadāniya wæntæye inäni adinque ayæ möni odōmonte apænedō mīni ēñente æninō baī quēwēnāmaī inäni adinque mīnitō iñōmō mänināni tömänäni inänite gomō aedäni.

⁷ Mönitō cægaī baī mīnitō æbänō adobaī cæquēnēmīni imīnipa, ante edæ tömēmīni do ēñēmīnipa. Mönitō mīnitō weca quēwēñedē wæntæye ināmaī quēwentamōnipa. ⁸ Ayæ adobaī æcāmenque cænguī ante nāni pönōni æninque mönitō ononque ænāmaī inte wæætē paga cæte cæntamōnipa. Ayæ, Mīnitō cænguinque ante pönēnīnque wædāmaī incæmīnīmpa, ante mönitō, Tömēmōni cænguī cæncæmōnīmpa, ante woyowotæ itædē nanguī cædinque quēwentamōnipa. ⁹ Mönitō mīnitō imīnite, Möni quēwengæimpa, ante, Cænguī tönō mönitō owoquincō pönōmīni æncæmōnīmpa, ante änāmaī intamōnipa. Mönitō mänōmaī ante baī waa incædōnīmpa. Wæætē æbänō mönitō cætamōnīi, ante adinque mīnitō adobaī cæcæmīnīmpa, ante cætamōnipa.

¹⁰ Edæ möni mīnitō weca quēwēñedē incæ mönitō mīnitō imīnite, Iīmaī cæedäni, ante wææ antamōnipa. Adocanque nē mönō cæquēnēnō ante, Wii cæinēmo, angā iñongante mīnitō tömengā ingante cænguī godōnāmaī inguēnēmīni imīnipa.

¹¹ Mīnitō weca pancadāniya ononque cædāmaī a ongonte quēwēnāni inänipa, ante änāni ēñēmōnipa. Adodäni nē Baa äninque cædāmaī inäni inte wæætē, Wadäni æbänō quēwēnāni, ante godō wæntæ godō wæntæ tededäni inänipa. ¹² Mönitō mänināni inänite mönō Awēnē Itota Codito emōwo äninque, Mīnitō iīmō iñō iīmō iñō nanguī cæte quēwēedäni, ante wææ ämōnipa. Tömēmīni cæte beyænque mīnitō cænguī ænte cæncæmīnīmpa, ante ancaā apænemōni imōnipa.

¹³ Mönitō tōniñamīni mīnitō guiquēnē, Quiēmē waa impa, ante wæntædāmaī inte cōwē cæedäni. ¹⁴ Mönitō mīnitō imīnite ii yewæmōintaa möni yewæmongainō ate adocanque ēñēnāmaī cæcā ininque, Tömengā æcänō ingää, ante aedäni. Ayæ tömengā guingo imonte wæcæcāimpa, ante tömengā ingante gomō aedäni. ¹⁵ Mīnitō adocā ingante, Wii wacā ingampa, ante pönēnīnque wæætē tömēmīni biwiidi inänite ante baī tömengā ingante wææ ämīni ēñencæcāimpa.

Waa quēwencæmīnīmpa, ante Pabodo angampa

¹⁶ Mönō Awēnē Itota nē piyænē cædongā incæ tömengā pönō cæcā ate mīnitō æbāmenque bamīni incæ cōwē piyænē cæte quēwencæmīnīmpa. Mönō Awēnē mīnitō tömāmīni weca a ongoncæcāimpa, ämopa. ¹⁷ Botō Pabodobo ñōwo tömēmo onompoca yewæmōninque, Mīnitō imīnite waa pönēmopa, ante yewæmōmo aedäni. Pabodo nänō yewæmōinta impa, ante ēñencæmīnīmpa, ante cædinque botō tömanta yewæmōninque mänōmaī baī yewæmōmopa. ¹⁸ Mönō Awēnē Itota Codito mīnitō imīnite waadete pönō cæcæcāimpa, ante botō mäninque ante yewæmōmopa.

1 Timoteo

Timoteo ingante Pabodo yewæmongampa

1 Botō Pabodobo inōmo imopa. Itota Codito nānō nē da godongaimo imopa. Itota Codito waa pōni nānō inō bai mōnō adobai bacæmōimpa, ante pōnē-mompa. Inique Itota Codito mōnō nē pōnēnongā tōnō Wængongui mōnō imonte nē Ængaingā tōnō botō imote āna ēñēñomote da godōna godīmo imopa. ² Timoteo ēñēmi, Bitō acæbiimpa, ante bitō imite yewæmōmopa. Edæ mōnō wede pōnēnō ante apænebo nē ēñēnīmi inte bitō Itota Codito quīmi badinque nāwā botō wēmi bai inōmi imipa. Inique botō, Mæmpo Wængongui tōnō Awēnē Itota mōnō Codito tōnō bitō imite waadete pōnō waa cæda ate bitō gānē entawencæbiimpa, āmopa.

Wadāni wapiticæ nāni odōmonte apænedō

³ Botō Māatedōniabæ iñōmō pōnīnque bitō imite, Epeto iñōmō ee ongōe, nanguī antabopa. Māniñōmō wadāni babæ wapiticæ nāni odōmonte apænedō ante nē odōmonte apænedōnāni inānite bitō, Mīnitō godōmenque mānīnō ante odōmonte apænedāmaī iedāni, ante āmi ēñencædānimpa. Mānōmaīnō ante do botō ānīnō bai ñōwo adodō ante bitō imite āmopa. ⁴ Ayæ, Dodāni ōnonque ante nāni tedegainō ante pōnēnāmaī quēwēdāni, ante bitō ancæbiimpa. Ayæ adobai tōmēnāni wæmæidi tæiyænāni ante pōnēnīnque, Æmōnānidō ingainānīi, ante ancaa ānewēñōnāni bitō tōmēnāni inānite, Mīnitō mānīnō ante pōnēnāmaī iedāni, ancæbiimpa. Edæ mānīnō nāni tedewēnō beyæ tōmēnāni, Æbānō ī, ante nanguī wæætedō wæætē ānewēnānīpa tōō. Wæætē edæ, Wængongui nānō cædō ante wede pōnēnīnque mōnō cæquēnēnō guiquēnē tōmēnāni nāni tedewēnō beyæ pōnōmenque cætīmpa.

⁵ Mānōmaīnō ante ānīnque botō, Tōmēnāni mīmō īmaī entawēnīnque waadete pōnencædānimpa, ante āmopa. Edæ mīmō waēmō pōni entawēnīnque tōmēnāni Wængongui ingante wede nāni pōnēnō beyæ waadete pōnencædānimpa. Ayæ adobai nāmā apænte adīnque wentamō mongænāmaī entawēnāni inte tōmēnāni waadete pōnencædānimpa. ⁶ Iñæmpa pancadāniya mānīnō ante ēñēnīnque Baa ante ñīmpo cæte wadæ godīnque ōnonque ante quēwēnānīpa. ⁷ Mōitee wodi nānō wææ yewæmongainō ante odōmonte apæneinēmōnīpa, ante nē ānāni incæ

tōmēnāni nāni odōmonte apæneyedē quīnō apænedānīi, ante ēñēnāmaī inānīpa tōō. Adobai quīēmē ante apænedīnque tōmēnāni, Īmaī impa, īmaī impa, ante apænedāni incæte ēñēnāmaī ināni inte apænedānīpa.

⁸ Mōitee wodi nānō wææ yewæmongainō ante adīnque nōingā cæmō inīnque mānīnō tōmengā nānō wææ angainō iñōmō waa ante imaimpa, ante do ēñē-mompa. ⁹ Mōitee wodi nānō wææ yewæmongainō ante Wængongui wīi nē nō cædāni beyæ pōnō wææ angacāimpa. Wæætē nē ēñēnāmaī cædāni tōnō wadāni mānīnō ante ēñēnāni incæ nē godōmenque wēnæ wēnæ cædāni tōnō tōmēnāni beyæ pōnō wææ angacāimpa, ante do ēñēmompa. Ayæ adobai Wængongui ingante Baa ante nē quēwēnāni tōnō wēnæ wēnæ cædāni beyæ wææ angatīmpa. Nē tæiyæ waēmō entawēnāmaī inōnāni beyæ ayæ adobai Wængongui ingante nē badete todōnāni beyæ wææ angatīmpa. Mæmpocā ingante wānā inante nē wænōnāni beyæ ayæ adobai waocā ingante nē pīinte wænōnāni beyæ wææ angatīmpa. ¹⁰ Nānōogængā ināmaī iñongante nē towēnāni beyæ ayæ adobai onguīñænāni nāna onguīñæncaya guēa towēnāni beyæ wææ angatīmpa. Nē cæte quēwēngā bacæcāimpa, ante waocā ingante nē godonte ænāni beyæ ayæ adobai nē babæ ānāni beyæ wææ angatīmpa. Wadāni inānite, Nō āmōnīpa ēñēdāni, ante nē babæ ānewēnāni beyæ ayæ adobai nō odōmonte apænedō incæ nē wadō ante cædāni beyæ wææ angatīmpa. Mānīnāni tōmānāni ēñencædānimpa, ante Wængongui mānīnō ante pōnō wææ angacāimpa, ante ēñēmompa.

¹¹ Edæ Wængongui ñāō apāite ēmongampa, ante odōmonte apænecæbiimpa, ante tōmengā nē waa inongā inte edæ tōmengā watapæ nānō apænedō ante pōnongā æntabopa. Ayæ nō nānō odōmonte apænedō ante Wængongui nānō pōnō angainō ante adodō ānō impa.

Wængongui waadete nānō pōnō cædō ante

¹² Itota Codito mōnō Awēnē pōnō cæcā beyænque botō tæi ewocabo batabopa. Tōmengā iñōmō botō imote waa adīnque, Bitō nē pōnēmi inte cōwē ædæmō cæbi imipa. Inique bitō botō beyæ wadāni inānite nē cæbi bacæbiimpa, ante pōnō cægacāimpa. Mānōmaī beyæ botō tōmengā ingante waa ate pōnente apænebopa. ¹³ Botō wēēnēhedē Itota Codito ingante

nē godō babæ ante ānewengaimo imopa. Tōmengā ingante nē pōnēnāni inānite wēnæ wēnæ cæquimo, ante nē togænōmo inte botō nē piinte quēwengaimo imopa. Incæte botō nē pōnēnāmaī inōmo inte, Quinō cæquii, ante ēñēnāmaī inte cæbo adinque Wængonguī, Quēwencæbiimpa, ante pōnō waadete waa cægacäimpa. ¹⁴ Mōnō Awēnē botō imo nanguī waadete pōnō cæcā adinque botō Itota Codito nempo quēwēninque nē wede pōnēmo badinque nē waadete pōnēmo bagaboimpa.

¹⁵ Iīmaī ante nō pōnī nāni ānō nāwangā ante impa, ante āmo ēñēmaīmīnīpa. Itota Codito iñōmō, Wēnæ wēnæ cæmīni imīnīte æmo beyænque quēwenguīmīni, ante inguipoga wææ pongacäimpa. Tōmengā mǎnōmaī cæcā incæte wadāni wēnæ wēnæ cædāni iñōnāni botō tōmēmoque godōmenque wēnæ wēnæ nē cægaimo imopa. ¹⁶ Mǎnōmaī beyænque tōmēmoque godōmenque wēnæ wēnæ cægaimo iñōmote Itota Codito pōnō waadete angā beyænque quēwengaboimpa. Wēēnēñedē botō bai nē wēnæ wēnæ cægāināni inānite adinque Itota Codito, Botō weca cōwē wantæpiyæ nāni quēwenguinque pancadāniya botō imote pōnenguināni inānīpa, ante do ēñengacäimpa. Īnīnque tōmengā, Botō nē waadete cædinque ee abo imopa, ante tōmēnāni inānite odōmoncæte ante cædinque tōmengā botō Pabodobo imote mǎnōmaī pōnō waadete waa cægacäimpa.

¹⁷ Mōnō Wængonguī iñōmō cōwē wænāmaī nē quēwengāingā inongā inte tōmengā iīncayæ ate adobaī cōwē wænāmaī inte Awēnē Odeye inongā ingampa. Tōmengā awēmō iñōmō quēwēnongā iñongante mōnō waocabo tōmengā ingante ædō cæte aquiī. Tōmengā wæætē tōmāā nē ēñengāingā inongā ingampa. Īnīnque tōmengā adocanque Wængonguī inongā iñongante mōnō tōmengā ingante cōwē waa aquiimō anguēnē. Tōmengā ingante, Bitō ñāō bai ēmōmi inōmi imīpa, ante apænedinque mōnō ñiine cædāmaī inte cōwē watapæ angæimpa. Cōwē iīmaī babaimpa, ante Amēē, āmopa.

¹⁸ Tímoteo, botō wēmi ēñēmi. Nē pōnēnāni wēēnēñedē Wængonguī beyæ apænedinque bitō imitedō ante nāni angāinō bai adobaīnō ante apænedinque botō iīmaī āmopa. Edæ tōmēnāni nāni angāinō ante ēñente cædinque bitō tontadoidi nāni cæbaī adobaī bitō cæquēnēnō ante guīñēnāmaī inte wæætē tæi ewocate nanguī cæcæbiimpa. ¹⁹ Wængonguī ingante cōwē wede pōnente incæbiimpa. Adobaī mīmō entawēmi inte nāmā apænte pōnēninque wentamō mongænāmaī inte bitō cōwē quēwencæbiimpa. Edæ mīni pōnencabo iñōmīnīte pancadāniya nāmā apænte ānāmaī ināni inte Codito ingante nāni pōnēninō ante dobæ ñimpo cæte wadæ godānīpa. ²⁰ Īimēneo tōnō Adecantodo adobaī Wængonguī ingante ñimpo cædinque wadæ godatapa. Īnīnque, Tōmēna, Wængonguī ingante mōnō wēnæ wēnæ ante babæ ānāmaī in-

gæimpa, ante ēñencædaimpa, ante cædinque tōmēna inate Tatāna nempo pædæ godontabopa.

Wængonguī ingante mōnō iīmaī apænecæimpa

2 Mīni pōnencabo iñōmīnīte botō tāno iīmaī āmopa. Wængonguī ingante mīni apæneyedē quīēmē mīni æīnēnō ante apænecæmīnīpa. Tōmengā ingante waa ate pōnente apænedinque waodāni tōmānāni beyæ ante apænecæmīnīpa āmopa. ² Awēnē odeyēdi incæ pōnōmenque awēnēidi tōmānāni incæ mōnō imonte waa aayōnāni mōnō piyænē cæte quēwengæimpa, ante cædinque mīnitō tōmēnāni beyæ ante Wængonguī ingante apænecæmīnīpa. Edæ Wængonguī ingante mōnō cæquēnēnō ante ayæ waodāni inānite mōnō cæquēnēnō ante mōnō waa cæte quēwencæmōimpa, ante Wængonguī ingante awēnēidi beyæ ante apænecæmīnīpa. ³ Mǎnōmaīnō ante mōnō apænedō iñōmō waa impa. Wængonguī mōnō imonte nē Ængāingā inongā inte mǎnīnō mōnō apænedō ante waa acampa. ⁴ Waodāni tōmānāni nāwangā botō angāinō ante ēñencædānīpa, ante Wængonguī pōnō ængā beyænque quēwencædānīpa, ante nē waa cæīnēnongā ingampa.

⁵ Edæ adocanque Wængonguī inongā ingacäimpa. Tōmengā waodāni inānite adinque, Wadāni bai inānīpa, ante nānēnē quēwengacäimpa. Īnīnque Itota Codito nē Waocā ēñagāingā inte tæcæguedē adocanque nē pongā inte, Waodāni Wængonguī guīdēnāni badinque adoyōmō bee tente godongāmæ quēwencædānīpa, ante pōnō cægacäimpa. ⁶ Tōmengā iñōmō mōnō imonte ante godonte æncæte ante cædinque nāmā wepæ incæ godoncæte ante nē pongā ingacäimpa. Wængonguī, Īñōnæ, ante nānō angāiōnæ incæ iīnque bayonte mǎnīnō Codito nānō cægāinō ante, Nō impa, ante tōmānāni inānite nē odōmongā ingacäimpa. ⁷ Mǎnīnō ante bitō nē apænebi bacæbiimpa, ante Wængonguī botō imote angā ēñēninque botō tōmengā nānō nē da godōmo batabopa, ante nāwangā āmopa. Edæ babæ ānāmaī imopa. Ayæ nāwangā mōnō pōnēnō ante Wængonguī, Wadāni oodeoidi ināmaī ināni adobaī pōnencædānīpa, ante cædinque botō imote angā ēñēninque botō tōmengā nānō nē odōmonte apænedōmo imopa.

⁸ Wayōmō wayōmō godongāmæ mīni pōnencabo ongonte mīnitō onguīñæmīni iñōmō nē piīnāmaī imīni inte Wængonguī ingante apænemīni adinque botō waa tobaīmopa. Wadāni inānite nē piīnte wæætedō wæætē ānāmaī inte wæætē tæiyæ waēmō entawēmīni inte Wængonguī ingante pædæ æmpote apænecæmīnīpa, ante aīnēmopa.

⁹ Ayæ onquiyæmīni iñōmō waēmō weocoo mongæmīni incæte mīnitō, Botō waēmō weocoo mongæmo adinque wadāni botō imote waa acædānīpa, ante ānāmaī inte nāmā baō ante guīñēñate

pönëninque weocoo ædæmō wēñate mongæncæmīn-
impa. Mīnitō ocaguī que que cæmīni incæte oodo
badōi tōnō pededamō nāni āmō wente cædāmaī in-
cæmīnimpā. Waëmoncoo nāni nanguī godonte ænin-
coo nāni waa acoo ante mīnitō mongænāmaī in-
cæmīnimpā. ¹⁰ Wæætē edæ Wængonguī ingante, Bitō
Wængonguī Awēnē imidō anguēnē, ante nē watapæ
apænemīni imīni ininque mīnitō mīni apænei baī cæd-
inque mīni waa cæquēnēnō ante pōnencæmīnimpā.
Mānōmaīnō ante pōnente quēwencæmīnimpā, ante
adobaī ainēmopa. ¹¹ Wadāni apæneyōnāni mīnitō on-
quiyæmīni tededāmaī inte ēamonca ongonte
ēñencæmīnimpā. Ayæ nē āmōni mōni ānō ante ēñen-
inque wadō pōnēnāmaī inte do ēñente cæcæmīnimpā,
āmopa.

¹² Godongāmæ mīni pōnencabo weca ongonte
mīnitō onquiyæmīni iñōmō odōmonte apænedāmaī
incæmīnimpā, ante botō wææ āmopa. Ayæ adobaī
onguīñæmīni imīnite onquiyæmīni iñōmō, Iīmaī
cædāni, ante ānāmaī incæmīnimpā, ante wææ
āmopa. Wæætē tededāmaī ēñencæmīnimpā. ¹³ Wæn-
gonguī edæ onguīñængā Adāo ingante tāno badōn-
inque ayæ onquiyængā Eba ingante badongacāimpā.
¹⁴ Ayæ Tatāna wīi Adāo ingante wapiticæ māocā oda
cægacāi. Wæætē Eba ingante æpiticæmē māocā oda
cædinque do wēnæ wēnæ cæcā bagacāimpā. ¹⁵ Incæte
onquiyænāni Wængonguī ingante godōmenque
pōnëninque cōwē waadete pōnēnāni inōnāni inte nē
nō pōnente tæiyæ waēmō entawēnāni ininque
tōmēnāni wēñænāni inānite māñōnānite Wængonguī
wææ aacā beyænque quēwencædānimpā, āmopa.

Godongāmæ mōnō pōnencabo iñōmonte nē aadāni

3 Iīmaī ante nāni ānō nō pōni ante impā.
Godongāmæ mōnō pōnencabo iñōmonte,
Aacæboimpā, ante nē angā iñōmō tōmengā waa
cæquīnō ante pōnō cæinengā ingampā. ² Incæte
wadāni, Wēnæ wēnæ cæcā ingampā, ante ānāmaī in-
cædānimpā, ante cædinque nē aacā wæætē waa
quēwenguēngā ingampā. Edæ tōmengā
nānōogænā adodanque nē manguīwengā incæcāim-
pā. Tōmengā tōō pōnente nō quēwengā incæcāim-
pā. Nōinō cæcāimpā, ante pōnëninque nāmā wææ ante
nē cæcā incæcāimpā. Waodāni botō imote waa
acædānimpā, ante cædinque waa quēwencæcāimpā.
Waodāni inānite, Botō oncōnē pō cædāni, ante cōwē
nē watapæ angā incæcāimpā. Ayæ tōmengā nē waa
odōmonte apænecā incæcāimpā. ³ Nē aacā tī nāmæ
bete beyæ quidi quidi dowænāmaī quēwenguēngā
ingampā. Wacā ingā do piīnte cædāmaī inongā inte
wæætē ædæmō cæcā inte quēwencæcāimpā. Tō-
mengā piyænē cæcā incæcāimpā. Tōmengā godonte
nāni æinta ante waadete pōnente wædāmaī in-
cæcāimpā āmopa.

⁴ Nē aacā tōnō godongāmæ quēwēnāni inānite tō-
mengā waa aaquēngā ingampā. Tōmengā
wēñænāni inānite ædæmō aacā beyæ tōmēnāni
wæætē tōmengā ingante waa adinque tōmengā nānō
ānō ante ēñente cæte quēwencædānimpā. ⁵ Edæ nē
aacā tōnō godongāmæ quēwēnāni inānite tōmengā
wīi waa aacā ininque Codito ingante godongāmæ
mōnō pōnencabo iñōmonte ædō cæte waa aacā ingu-
ingā.

⁶ Itota Codito ingante ñōwo tæcæ pōnëningā wīi nē
aacā baquēngā ingampā. Edæ mānōmaī inongā
iñongante mīnitō, Nē aabi imipā, āmīni ininque tō-
mengā nāmā incæ, Adoboque waa cæbo imopā, ante
pōnengā iīmaingampā. Wēnæ awēnē mānōmaī pō-
nengā beyænque Wængonguī tōmengā ingante
apænte nānō panguīnō baī nē aacā ingante adobaī
apænte pāmaingampā. ⁷ Ayæ adobaī Itota Codito in-
gante nē pōnēnāmaī ināni nē aacā ingante adinque,
Tōmengā nē waa cæcā ingampā, ante acædānimpā,
ante cædinque tōmengā waa quēwenguēngā
ingampā. Tōmengā waa cædāmaī ingā adinque
tōmēnāni wæætē, Tōmengā wēnæ wēnæ cæcā ingam-
pā, ante piīmaīnānīpā. Tōmengā waa cædāmaī ingā
piīnāni ininque wēnæ awēnē iñōmō, Tōmengā oda
cæcæcāimpā, ante godō cæcā ate tōmengā do wēnæ
wēnæ cæcā babaingampā.

Mōnō pōnencabo tōnō godongāmæ nē cædāni

⁸ Mōnō pōnencabo tōnō godongāmæ nē cædāni
iñōmō adobaī, Mōnō eyepæ cæte quēwēmō ininque
wadāni mōnō imonte waa acædānimpā, ante cæd-
inque waa quēwenguēnēnāni inānīpā. Nē cædāni
nāmā nāni ānō baī ante nō cæcædānimpā. Tōmēnāni
yowepæ wædænque tī nāmæ biīnōmæ nāni āmæ wīi
nanguī becædānimpā. Babæ cæmōni incæte godonte
nāni æinta cōwē godōmenque æncæmōnimpā, ante
wadāni nāni pōnēwēnonque ante iīnāni wæætē
mānīnō ante pōnēnāmaī incædānimpā. ⁹ Edæ nāmā
apænte pōnëninque wentamō mongænāmaī
entawēnāni inte tōmēnāni Wængonguī nānō wē
wodonte angaiñō ante tæcæ ēñëninque tōmēnāni, Nō
pōni mōnō pōnēnō impā, ante cōwē wede pōnen-
guēnēnāni inānīpā. ¹⁰ Ayæ mānīnāni inānite mīnitō,
Quīnō cæmīni imīni, ante ēñencæte ante cōwā
cæmīnimpā. Ayōmīni tōmēnāni cōwē waa cæte
quēwēnāni adinque mīnitō wæætē tōmēnāni inānite,
Mīnitō mōnō pōnencabo tōnō godongāmæ nē cæmīni
bacæmīnimpā, ante āmīni bacædānimpā.

¹¹ Tōmēnāni nānōogæidi inānite wadāni waa
acædānimpā, ante cædinque adobaī eyepæ cæte waa
quēwenguēnēnāni inānīpā. Mānīnāni iñōmō wadāni
inānitedō ante babæ ānāmaī incædānimpā. Wæætē
adodāni cōwē tōō pōnente nō quēwēnāni incædānim-
pā. Tōmēnāni cōwē pōnëninque, Iīmaī cæcæmōnimpā,
ante nāni ānīnō baī ædæmō cæcædānimpā. ¹² Mōnō

pönencabo tönö godongämæ nè cæcä iñömö tö-mengä nänöogænä adodanque nè manguiwengä incæcäimpa. Tömengä wēñænäni inänite ayæ tömengä tönö godongämæ quēwēnāni inänite tömengä nè waa aaquēnengä ingampa. ¹³ Mönö pönencabo tönö godongämæ nè cædāni iñömö, Nē waa cædināni inänipa, ante adinque mönö tömēnāni inänite waa ämompā. Ayæ mänömaï waa cædināni inte mänināni, Itota Codito ingante pönēedāni, ante guiñēnāmaï apænecædānimpā.

Wē wodonte nāni angaiñö edonque pönī batimpā, ante

¹⁴ Quingæ bitö weca acæ poncæboimpā, ante pönēmo incæte botö, İimaï cæe, ante bitö imite yewæmömopā. ¹⁵ Botö wæætē wīi quingæ pömo ininque bitö, Mönö Wængongui tönö godongämæ quēwēncabo inömö inte mönö æbänö cæquīi, ante bitö eñencæbiimpā, ante yewæmömopā. Edæ Wængongui nè Quēwengāngä quīmö inömö inte mönö Codito ingante godongämæ mönö pönencabo iñömö mönö cobacadewæ tæi ongö bai tömengä nö nänö angaiñö ante ñimpo cædāmaï inte wæætē wææ cæmö imompā. ¹⁶ İimaï ante nö pönī impā. Wængongui ayongä mönö æbänö waa cæte quēwenguii, ante Wængongui wē wodonte nö nänö angaiñö incæ ñöwoyedē edonque pönī mönö eñēnö iñömö waa pönī impā. İimaï impā.

Wængongui inguiipoga iñömö ponte eñadinque Waocä bacä agadānimpā.

Tömengä ingantedö ante Wængongui Önöwoca, Māningä waëmö quēwēnongä ingampa, angacäimpā.

Tömengä ingante Wængongui anquedoidi do agadānimpā.

Wabæca wabæca nāni quēwēncabo inänite Itota nänö cægaiñö ante apænecatimpā.

Tömämæ quēwēnāni pancadāniya tömengä ingante pönente bagadānimpā.

Ayæ tömengä ñäö bai emöninque öönædē iñömö ocæ emænte gogacäimpā.

Mänömaïñö ante nāni ämotamini änö bai impā.

Nē pönēnāni pancadāniya wadæ goquināni inänipa, ante

⁴ Wængongui Önöwoca iimaï ante edonque pönī apænecatimpā. İinque iñönæidi bayonte Codito ingante nè pönēnāni incæ pancadāniya ñimpo cæte tömengä ingante pönēnāmaï bacædānimpā. İinque önöwocaidi incæ nè, Wapiticæ oda cæcædānimpā, ante nè wēnæ wēnæ cædönāni miñæ tee empogocædānimpā. Goyönāni wēnæidi nāni odömönte apænewēnö eñente cæquināni inänipa. ² Nē babæ änāni nè wadö tedete wadö cædāni iñömö tömēnāni mäninö wēnæidi nāni odömönte apænewēnö ante nè odömönte apænēdāni inänipa. İinäni guiquēnē

tömēnāni nāmā nāni apænte pönēnö ante ömætawēnāni inte wēnæ wēnæ nāni cædinö ante wædāmaï quēwēnānipa. ³ Mänināni iñömö waodāni inänite wææ äninque, Minitö, Botö nänöogængä, ante onquiyängä ingante mönāmaï iedāni, änānipa. Ayæ adobāi mönö waa cængui adinque pancaā ante, Cænāmaï iedāni, ante wææ änānipa. İñæmpā Wængongui edæ tömäā cængui badongacäimpā. Tömengä, Botö imote waa ate pönente apænēdinque nè pönēnāni iñömö botö nö angaiñö ante eñēnönāni inte cængui ænte cæncædānimpā, angampa.

⁴ Edæ Wængongui nänö badongaincoo tömancoo waa pönī i iñönte mönö Wængongui ingante waa ate pönente apænēdinque tömäā cængui æmö ininque pancaā ante ædö cæte Baa ante ænāmaï inguii.

⁵ İñæmpā Wængongui nänö angaiñö beyænque ayæ tömengä ingante waa ate pönente apænemö beyænque tömäā cængui iñömö tæiyæ waëmö cængui bapā.

Itota Codito ingante nè waa cæcä

⁶ Bitö godongämæ mini pönencabo iñöminite bitö mäninö botö änö eñēninque bitö tönīñadāni inänite wæætē odömömi ininque Itota Codito beyæ nè waa cæquimi incæbiimpā. Ayæ Wængongui nänö angaiñö ante mönö pönēnö ante eñente quēwēninque bitö waa mönö odömönte apænēdö ante nè eñente cædimi inte edæ tömo cænte bai nè nö cæbi incæbiimpā.

⁷ Babæidi bai nè tedewēnāni inänite eñēnāmaï inte bitö onquiyænāni picænāni incæ önonquedö ante nāni tedewēninö ante eñēnāmaï incæbiimpā. Wæætē, Wængongui ayongä mönö waa cæte quēwēncæte ante cædinque bitö iñömö tæi ewocabo badinque cæcæboimpā, ante godömenque godömenque cæcæbiimpā. ⁸ Mönö baö tææmö bacæimpā, ante cædinque mönö ñimpo cædāmaï inte adodö adodö cæmompā. Mäninonque ante mönö cædö guiquēnē wædænque waa impā. Wæætē Wængongui ayongä mönö waa cæte quēwēmö ininque mönö ñöwoyedē waa quēwēninque adobāi iincayæ ate waa quēwenguiimö incæmöimpā. İinque mäninö ante mönö cæquino iñömö tömäā beyæ nö waa pönī i ininque, Mönö tæi ewocaquimö, ante cædinque mönö ñimpo cædāmaï inte adodö adodö cæcæimpā.

⁹ Mänömaïñö ante nö pönī nāni änö näwangä ante impā, ante ämo eñēmaimīnipa. ¹⁰ Mänömaï beyæ tæi piñæninque nanguï cæmö imompā. Edæ, Wængongui nè Quēwengāngä beyænque mönö watapæ quēwengæimpā, ante pönengaimö imompā. Tömengä iñömö mönö waocabo tömämö imönte, Quēwenguiimīni, ante nè Æengāngä incæ tömengä ingante nè pönēmö iñömönte nö ængä beyænque mönö quēwengæimpā.

¹¹ Mānīnō botō ānō ante bitō tōmēnāni inānite, Īmaī cæedāni, ante odōmonte apæneceabiimpa, āmopa.

¹² Bitō wīi picæmi incæte æcāmenque iñongante bitō, Botō ĩmote piinte adāmaī incæcāimpa, ante pōnente quēwencæbiimpa. Wæætē edæ bitō Wængonguī ingante nē pōnēnāni beyæ ante, Botō cæbaī tōmēnāni adobaī cæcædānimpa, ante ĩmaī cæcæbiimpa.

Apænebi incæ waa cæte quēwēmi incæ waadete pōnēmi incæ wede pōnēmi ĩmi incæ nō pōnente waa cæbi incæ bitō, Botō baī bacædānimpa, ante cædinque bitō cædō ante odōmōmi adinque tōmēnāni adobaī cæcædānimpa. ¹³ Botō pōnāmaī inguiganca bitō ongōñōmō iñōmō Wængonguī angā ēñente nāni yewæmongainō adinque adodō ante ædæmō apænebi ēñencædānimpa. Ayæ Wængonguī ingantedō ante apænebi inte odōmonte apænebi ēñencædānimpa. Mānīnonque cæte ongoncæbiimpa.

¹⁴ Mīni pōnencabo iñōmīnīte nē aadāni nāni Picæncabo iñōmō bitonga gampo cædinque Wængonguī beyæ apænedinque bitō ĩmite, Bitō nē aabi badinque nē odōmonte apænebi bacæbiimpa, ante pōnō apænedānitapa. ĩnīnque bitō do nē aabi badinque nē odōmonte apænebi bagāimi inte godōmenque godōmenque cæcæbiimpa.

¹⁵ Edæ waodāni tōmānāni bitō æbānō godōmenque waa cæbi ĩmi adinque ēñencædānimpa, ante cædinque bitō mānīnonque ante pōnēninque godōmenque godōmenque cæcæbiimpa. ¹⁶ Bitō quēwēnō ante, Æbānō quēwēmoo, ante nāmā wææ aacæbiimpa. Ayæ bitō odōmonte apænedō ante, Botō nō pōnēninque odōmonte apæneceaboimpa, ante wææ cæcæbiimpa. Edæ mānōmaī cæte wæntædāmaī inte cōwē cæcæbiimpa. Bitō mānōmaī cæbi ĩnīnque tōmēmi nāmā incæ wantæpiyæ quēwencæbiimpa. Bitō odōmonte apæneyōmi nē ēñēnāni iñōmō adobaī bitō cædō beyænque wantæpiyæ quēwencædānimpa.

Nē pōnēnāni inānite æbānō cæcæbiimpa, ante

5 Onguīñængā picængā wēnæ wēnæ cæcā incæte tōmēngā ingante piinte ānāmaī incæbiimpa. Wæætē tōmēmi mæmpocā ingante ante baī tōmēngā ingante waadete āmi ēñencæcāimpa. Edēnīnāni iñōmō tōmēmi biwīidi inānite ante baī tōmēnāni inānite waadete āmi ēñencædānimpa. ² Onquiyænāni picænāni iñōmō tōmēmi wānā inante ante baī bitō tōmēnāni inānite adobaī waadete āmi ēñencædānimpa. Ayæ baquedāni iñōmō tōmēmi biwinqueidi inānite ante baī tōmēnāni inānite waēmō mīmōnē waadete ancæbiimpa.

³ Owæmpoināni nē nāwangā ōmæpodāni inte quēwēnānīpa, ante tōmēnāni inānite waa adinque pōnō cæcæbiimpa. ⁴ Incæte owæmpoingā wēñænāni næængā ĩnīnque nānōmōidi næængā ĩnīnque mānīnāni wæætē tōmēngā beyæ cæquēnēnānīpa. Edæ mānīnāni tāno tōmēnāni tōnō godongāmæ

quēwēnāni inānite waa adinque nāemæ nāni cæquēnēnō ante, Æbānō cæquīi, ante ēñente cæcædānimpa. Mānōmaī cædinque tōmēnāni mæmpoidi tōnō mæmæidi tōmēnāni inānite waadete nāni cædi baī ĩnāni adobaī mæmpoidi tōnō mæmæidi inānite nāemæ waadete cæcædānimpa. Edæ mānōmaī cædāni adinque Wængonguī waa acæcāimpa. ⁵ Nē nō ōmæpocā ĩnongā inte adodanque quēwēngā ĩnīnque tōmēngā nē owæmpoingā ĩnongā inte Wængonguī beyænque watapæ quēwēngæimpa, ante pōnēngā ingampa. Itædē incæ woyowotæ incæ tōmēngā ñimpo cædāmaī inte, Botō beyæ cæquīmi, ante Wængonguī ingante apænete quēwēngampa. ⁶ Wæætē owæmpoingā tote quēwēngæimpa, ante nāmanque pōnente nē quēwēnongā guiquēnē tōmēngā mīi quēwēngā incæte do wænte baī ingampa tōō.

⁷ Tōmēnāni inānitedō ante wēnæ wēnæ ānāmaī incædānimpa, ante wææ cædinque bitō mānīnō botō ānō ante adodō ante āmi ēñencædānimpa. ⁸ Æcānō guīdēnāni inānite pōnō cædāmaī ĩnaa ayæ tōmēngā nāni wencabo inānite pōnō cædāmaī ĩnaa tōmēngā iñōmō Wængonguī nānō angainō mōnō pōnēnō ante do Baa ānīnque wīi ēñente cæcampa. Ayæ nē pōnēnāmaī ingā wēnæ wēnæ cæcā iñongante māningā iñōmō godōmenque wēnæ wēnæ cæcā ingampa tōō.

⁹ Owæmpoinā do tetenta wadepo ganca godōmenque nē picænā ĩnōnā inte tōmēnā nānōogængā wodi ingante nē mōnīnanque quēwēnā ingadāimpa, ante adinque bitō, Wængonguī quī, ante mōnō godonte ænīnta mānīnā owæmpoinā nē ænguīnā incædāimpa, ante tōmēnā emōwo ante yewæmoncæbiimpa. ¹⁰ Edæ tōmēnā wēñænāni inānite waa cædā pædāni inānitawo. Wadāni inānite tōmēnā, Botō oncōnē pō beedāni, ante waa apænedā ĩnantawo. Wængonguī quīnāni iñōnānīte tōmēnā nāmā pōnēnāmaī inte waa cædantawo. Nē wæwēnāni inānite adinque tōmēnā tōmēnāni tōnō godongāmæ cædantawo. Ayæ, Quīēmē waa cæcæimpa, ante mānīnonque ante pōnēninque cæte quēwēnantawo. Mānōmaī quēwēnā adinque waodāni, Mānīnā nōīnā waa cædā ĩnōnampa, ante do ēñēnāni inānitawo, ante adinque bitō wæætē tōmēnā emōwo ante yewæmoncæbiimpa. Ayæ wadāni mānīnā baī iñōnānīte bitō, Wængonguī quī, ante mōnō godonte ænīnta mānimpodānīque nē ænguīnāni incædānimpa, ante tōmēnāni emōwo ante yewæmoncæbiimpa.

¹¹ Wæætē edæ owæmpoināni wīi picænāni iñōnānīte bitō tōmēnāni emōwo ante yewæmōnāmaī inte Baa ancæbiimpa. Ayæ toīnente wæwēnīnque Codito ingante ñimpo cæte wadæ godīnque wæætē, Wacā nānōogængā ingante mōīnēmopa, ante quēwēnānīpa. ¹² Edæ tōmēnāni Codito ingante, Botō bitō beyænque cæcæboimpa, ante tāno nāni angainō ante ñimpo cædāni beyæ Wængonguī apænte pangā wæcædānimpa. ¹³ Ayæ godōmenque ĩmaī cædānīpa. Tōmēnāni cædāmaī inte wæntæye badinque adobaī wacōnē

wacönë acæte ante önonque godäni inänipa töö. Ayæ wii önonque wæntæyedänique badinque tömënäni, Wadäni æbänö cædänii, ante gote adinque wadäni näni cædönö ante godö wæntæ godö wæntæ tededäni inänipa. Edæ wii näni angüenënö ante do änewënänipa. ¹⁴ Mänömaï beyæ botö owæmpoinäni wii picænäni inänite iïmaï ämopa. Minitö wæætë mön- inque wëñænäni mäedäni. Ayæ oncönë mini cæquënënö ante cæedäni. Wadäni edæ mönö imont- edö ante wënæ wënæ näni tedewënö ante tededämaï incædänimpa, ante minitö mänömaï cæte waa quëwëedäni, ämopa. ¹⁵ Iñæmpa owæmpoinäni pancadäniya do Itota Codito ingante ëmö cæte godinque Tatäna miñæ tee emocæ godänitapa töö.

¹⁶ Onquiyängä në pönengä iñömö tömengä guidënäni owæmpoinäni næængä ininque tömengä tömënäni beyæ cæcæcäimpa. Codito ingante godongämæ mini pönencabo iñöminite tömengä, Botö guidënäni inänite godömini æncædänimpa, ante änämaï incæcäimpa. Mänömaï cædinque Codito ingante mini godongämæ pönencabo wæætë, Owæmpoinäni näwangä ömæpodäni inänipa, ante adinque tömënäni inänite godömini æncædänimpa, ämopa.

¹⁷ Wængongui ingante godongämæ mini pönencabo iñöminite në aadäni näni Picæncabo iñömö nö waa aadäni iñönänite minitö tömënäni inänite waa aquënëmini iminipa. Mäninäni Wængongui nänö angainö ante në apænedäni inte ayæ në odömönte apænedäni iñönänite minitö godömenque nanguï waa acæminimpa. ¹⁸ Edæ Wængongui iïmainö ante apænedäni ëñëninque yewæmongadänimpa. "Wagada onguiñängä në cæcä inte tömentapo æ yacæimpa, ante ämi pinä pinä gäwate cægöñongä bitö tömengä önöne wææ wodönedämaï inte ee abi cæncæcäimpa," ante yewæmongatimpa. Ayæ godömenque iïmaï ante impa. "Në cæcä iñömö tömengä nänö cædinö beyæ ante në ænguënengä ingampa." Mänömaï yewæmongadänimpa.

¹⁹ Godongämæ mini pönencabo iñömini waocä adocanque iñömö bitö imite apænedinque, Mäningä në aacä Picængä iñömö wënæ wënæ cæcantapa töö, ante äñongante bitö ëñënämaï incæbiimpa. Wæætë waoda mënaa në babæ wapiticæ änämaï ina inte bitö imite apænedinque, Tömengä në wënæ wënæ cæcantapa, ante adodö apænedäni ëñëninque bitö në äna inate ëñencæbiimpa. Ayæ waodäni mengäa go adocanque adobaï adodö apænedäni ëñëninque bitö në änäni inänite ëñencæbiimpa.

²⁰ Në wënæ wënæ cædönäni incæ ñimpo cædämaï inänipa, ante adinque bitö wæætë godongämæ ongönäni ëñëñönäni mäninäni inänite nanguï ancæbiimpa. Godongämæ ongönäni ëñëñönäni bitö mänömaï ämi ininque tömënäni wæætë guiñëninque, Wënæ wënæ mönö cæquinö ante cædämaï incæmöimpa, ante pönencædänimpa.

²¹ Mönö Wængongui ayongä Itota Codito ayongä Wængongui nänö apænte æninäni anquedoidi ayönäni botö iïmaï ämopa. Mäninö botö äninö ante ëñente cædinque bitö, Adoyömö pönä inänipa, ante tömänäni inänite adoyömö godö cæbi incæbiimpa. Wii adocanque ingante, Botö në waa adimi imipa, ante tömengä ingante wadö cædämaï incæbiimpa. ²² Æcämenque ingante, Mönö pönencabo beyæ bitö në cæbi baquïmi, ante pönëmi inte bitö tömengäa quingæ gampo cædämaï ie. Edæ quingæ gampo cæbi në cæcä badinque edæ tömengä wënæ wënæ cæcä ininque bitö adobaï tömengä tönö wënæ wënæ cæbi baquënëmi imipa. Bitö tömëmique godömenque wënæ wënæ näni cæpämö ante tömänö ante Baa ante waa cæte quëwëe.

²³ Bitö cæinca cædente wæbitawo. Ayæ wantæ wantæ iñö wantæ wantæ iñö wënæ wënæ inte wæbitawo. Ininque wii æpænque bee ämopa. Wæætë biinömæ wædænque bete quëwencæbiimpa.

²⁴ Wængongui nänö apænte angüionæ badämaï iñedë incæ waodäni pancadäniya wënæ wënæ näni cægainö do edonque pönä impa. Wadäni guiquënë wënæ wënæ näni cægainö wë wodonte i incæ mäniñedë edonque pönä baquinö angüenë. ²⁵ Ayæ adobaï waodäni waa näni cægainö do edonque pönä impa. Ayæ ñöwoyedë panca waa näni cægainö wii edonque pönä i incæte wii cöwë wë wodonte ingæimpa. Wæætë edonque pönä aquinö angüenë.

6 Waodäni awënëidi näni në ö æninäni inte awënëidi beyænque cæte ñä cæyænte baï në quëwënäni iñömö tömënäni tömänäni awënëidi inänite waa ëñente cæcædänimpa. Iñæmpa tömënäni në pönänäni inte wii waa ëñente cædäni baï wadäni wæætë Wængongui ëmöwo ante wënæ wënæ ante babæ angüenënanimpa. Adobaï mönö odömönte apænedinö ante, Wënæ wënæ impa, ante angüenënanimpa. ² Tömënäni awënëidi iñömö në pönänäni inäni beyænque në cædäni iñömö, Botö tönäncanque inongä inte botö awënë iñömö önonganque ingä awædö, ante piinämaï incædänimpa. Wæætë edæ në cædäni iñömö, Botö cæbo në ængä iñömö në pönengä inongä inte Wængongui nänö në waadecä ingampa, ante adinque tömënäni awënëidi inänite godömenque waa ëñente cæcædänimpa.

Näwä mäincoo ante

Ininque Tímoteo ëñëmi. Mäninö ante tömënäni inänite odömönte apænedinque bitö adodö adodö ante anca ancæbiimpa, ämopa. ³ Pancadäniya wadö ante odömönte apænedinque mönö Awënë Itota Codito nö pönä nänö angainö ante Baa änänipa. Ayæ mönö odömönte apænedö ante tömënäni Wængongui ayongä mönö waa cæte quëwenguënënö ante Baa änänipa. Ininque æcänö mänömaï Baa äna iñömö ⁴ tömengä nämä incæ, Botö gomonga waa ëñëmpa,

ante nē pōnēnongā ingā incæte tōmāā ēñēnāmaingā ingampa. Tōmengā nāmanque nānō pōnēwēnō ante wæætedō wæætē tedinque, Ædedō ī, ante wacā tōnō guēadō guēa āinēwente wæcampa. Tōmengā mǎnōmaī tedecā beyænque wadāni nē gomonga ēñengā ingante godō piinte adānīpa. Godongāmē wadodō wadō piinte tedewēnānīpa. Wacā ingā wacā ingā, Bitō wēnæ wēnæ cæbi īmīpa, ante ānewēnānīpa. Nāmā nāni wēnæ wēnæ pōnēnonque ante, Wadāni wēnæ wēnæ cædānīpa, ante pōnēwēnānīpa. ⁵ Ayæ ocaidē pōnente wentamō encadāni inte tōmēnāni Wængonguī nāwangā nānō angainō incæ ēñēnāmaī badānīpa. Īnīnque nāni cabo incæ wacā ingā wacā ingā guēadō guēa apænete nāni piīncabo īnānīpa. Ayæ mǎnīnāni adobāī, Wængonguī ayongā waa cæte quēwēmō beyænque nanguī ēate baquīmō, ante pōnēwēnānīpa.

⁶ Īñæmpa mǎincoo quincoomē ēacā incæte, Mānīnque ēabopa, ante piyænē cæte quēwēnongā īñōmō tōmengā Wængonguī ayongā waa cæte quēwengā beyænque watapæ quēwēnongā inte nō nanguī ēacā ingampa. ⁷ Edæ mōnō īi inguīpoga īñōmō ōmaamō pontamōpa. Adobāī ōmaamō inte tao goquīmō īmōpa. ⁸ Incæte mōnō cænguī tōnō weocoo ēamō inte mǎnīnque beyæ mōnō watapæ quēwengūnque īmōpa. ⁹ Wadāni guīquēnē, Mǎincoo nanguī ēainēmōnīpa, ante quēwēnāni inte tōmēnāni wēnæ wēnæ nāni cæinēmāmo badīnque oda cæte goquīnānidō anguēnē. Mǎnōmaī cædinque tōmēnāni, Quīnō ōnonque īmpa, ante æīnente badānīpa. Ayæ wēnæ wēnæ nāni baquinque edæ æīnēwēnāni inte quīēmē incæ tōmēnāni æmæwo ōmāe nāni ēwengūnōnque gocædānīmpa. ¹⁰ Waodāni nāni godonte æīnta waadete pōnente nāni wædō beyæ wadō wadō nāni wēnæ wēnæ cæpāmo pompa. Edæ pancadāniya, Mōnō godonte ænguīnta ængæīmpa, ante pōnēnīnque tōmēnāni nāni wede pōnenguēnēnō ñīmpo cæte wadæ godīnque nāmā nāni cædō beyænque nanguī wæwente badānīta.

Mōnō wede pōnēnō ante mōnō tæī ēwocate cæcæīmpa

¹¹ Bitō guīquēnē Wængongūnque ingante nē cædōmi inte mǎnīnō tōmānō ante ñīmpo cæte wodīi gote baī quēwencæbiīmpa, āmōpa. Wæætē mōnō nō cæquēnēnō ante cæte quēwencæbiīmpa. Wængonguī ayongā mōnō waa cæte quēwengæīmpa, ante cæcæbiīmpa. Mōnō wede pōnēmāmo, ante godōmenque pōnente quēwencæbiīmpa. Waodāni īnānīte godōmenque waadete pōnencæte ante cæcæbiīmpa. Ayæ tæī piñænte entawēnīnque wæntæye badāmaī inte ee cæcæbiīmpa. Cōwē ædæmō cæte quēwencæbiīmpa. ¹² Wængonguī ingante mōnō wede pōnēnō ante mōnō cæquēnēnō ante bitō tæī ēwocate cæcæbiīmpa. Mōnō wænāmaī quēwengūnō goquīmō,

ante pōnente ñīmpo cædāmaī incæbiīmpa. Edæ waodāni tæiyænāni ēñēñōnāni, bitō, Wængonguī ingante wede pōnente babopa, ante āñōmi Wængonguī edæ, Mǎnīnō quēwengūnō gocæbiīmpa, ante bitō īmite apænte aa pecantapa. ¹³ Wængonguī pōnō cæcā beyænque quingāmenque incæ tōmānāni quēwēnāni īnānīpa. Itota Codito īñōmō Pontio Pidato ingante apænedīnque, Quīnō nō īmpa, ante edonque pōni apænegāingā ingampa. Edæ Wængonguī tōnō Itota Codito mǎnōmaīnō ingāina īñōna botō tōmēna ayōna bitō īmite, Īmaī cæe, āmōpa. ¹⁴ Mōnō Awēnē Itota Codito nānō ocæ ēmænte pongūnganca bitō mǎnīnō botō wææ ānō tōmānō ante waa ēñente cæcæbiīmpa, āmōpa. Bitō ēñente cædō adīnque wadāni ædō cæte, Wēnæ wēnæ īmpa, ante angūnānīi, ante pōnente cōwē waa pōni cæcæbiīmpa. Mǎnōmaī ante āmōpa.

¹⁵ Wængonguī nānō aīnenguīōnæ bayonte Itota ocæ ēmænte poncæcāīmpa. Mōnō Awēnē Wængonguī īñōmō tōmengā adocanque Wængongūnque īngāingā inte nē waa pōni īnongā ingampa. Tōmēnāni awēnē odeyeidi īñōnānīte tōmengā Tæiyæ Awēnē Odeye īnongā ingampa. Ayæ tōmengā īñōmō awēnēidi tōmānāni Awēnē īnongā ingampa. ¹⁶ Tōmengā adocanque nē wantæpiyæ wænāmaī īnongā inte nē Quēwengā īngāingā ingampa. Tōmengā tōmāā ñāō īñōmō quēwēnongā īñongante waodāni ædō cæte tōmengā weca goquīnānīi. Tōmengā mōnō waocabo mōnō nē adāmaī īngāingā ingampa. Edæ tōmengā īngante mōnō ædō cæte aquīī. Tōmenganque ingante waodāni tōmānāni waa aquīnānidō anguēnē. Tōmenganque cōwē nē tæī piñænongā inte quingāmenque quēwēnāni īñōnānīte tōmengā tōmānāni Awēnē īngūngānō anguēnē. Mǎnōmaī babāīmpa, ante, Amēē, āmōpa.

¹⁷ Inguīpogaque mǎincoo nē nanguī ēadāni īnānīte bitō īīmaī ancæbiīmpa. Nanguī ēamōni inte mōnitō godōmenque waa pōni īmōnīpa, ante pōnēnāmaī īedāni. Īñæmpa mǎincoo mōnō ēadīncoo īñōmō quingæ dæ ā apa quēwēnānīi. Īnīnque mīni mǎincooque ante wīī mǎnīncooque ante pōnēedāni. Wæætē, Wængongūnque beyænque watapæ quēwengæīmpa, ante pōnēedāni, ancæbiīmpa, āmōpa. Edæ, Mōnō quī quīnō dæ ā, ante wæmō adīnque tōmengā mōnō īmonte, Mīni watapæ quēwengūnque, ante tōmāā nē pōnongā ænguīmō īmōpa. ¹⁸ Mǎnīnāni nē nanguī ēadāni īnānīte bitō, Mīnitō quīnō waa cæquīī, ante mǎnīnōnque cæcæmīnīmpa, ancæbiīmpa. Waa mīni cæquīnō ante mīnitō nanguī cæte quēwencæmīnīmpa. Ayæ do Ao ante mīnitō mǎincoo mīni ēadīncoo pancacooga pædæ godōmīni æncædānīe, ancæbiīmpa, āmōpa. ¹⁹ Mǎnīnō baī nē cædōnānīque, Mōnō nāmā beyæ ēaquincoo, ante ōnædē īñōmō do cō cæte baī cædānīpa. Mǎnōmaī cædinque tōmēnāni, Nō pōni mōnō quēwengūnque īmpa, ante īīncayæ ate æncædānīmpa.

Tımoteo ingante, Pabodo iınque wææ angampa

²⁰ Tımoteo eñēmi. Wængonguī, Wææ aacæbiimpa, ante bitō imite quīnō pōnongā bitō ō ænīnō ante wææ ae. Tæiyæ waēmō ewocadāmaī inte wadāni ōnon-quedō ante nāni ānōnō ante eñēnāmaī ie. Adobai wadāni, Mōnitō eñente ate nanguī encaīmōni imōnīpa,

ante nē babæ ānāni iñōnānite bitō wadodō wadō nāni ānewēnō ante eñēnāmaī ie. ²¹ Tōmēnāni nāni ānewēnō ante pōnēnīnque waodāni pancadāniya Wængonguī ingante nāni pōnēnīnō ante do ñimpo cædinque wadæ godīnāni īnānīpa.

Wængonguī bitō imite waadete pōnō cæcæcāimpa, ante botō mānīnque ante yewæmōmopa.

2 Timoteo

Timoteo ingante Pabodo yewæmongampa

1 Botō Pabodobo inōmo imopa. Wængonguī nānō ānō bai Itota Codito nānō nē da godongaīmo imopa. Itota Codito nempo quēwēnōnāni iñōnānite Wængonguī, Mīnitō wantæpiyæ mīni quēwenguīnō ante pōnōmo ænguīmīni imīnīpa, angacāimpa. Mānō-mai beyæ tōmengā botō imo, Mānīnō ante apænebi ēñencædānīmpa, angā ēñēnīnque botō tōmengā nānō nē da godongaīmo imopa. ² Timoteo ēñēmi. Bitō botō wēmi bai inōmi inte botō nē waadebi inōmi imīpa. Bitō acæbiīmpa, ante bitō imite yewæmōmopa. Mōnō Mæmpo Wængonguī tōnō Awēnē Itota mōnō Codito tōnō bitō imite waadete pōnō waa cæda ate bitō gānē entawencæbiīmpa, āmopa.

Itota Codito waa pōnī nānō ingainō ante

³ Wēēnēñedē botō wæmæīdi nāni cægaī bai botō adobai nāmā apænte pōnente adīnque wentamō mongænāmai entawēmo inte Wængonguī beyæ nē cæbo imopa. Botō itædē incæ woyowotæ incæ bitō beyæ ante māningā Wængonguī ingante botō apæneyedē adocā ingante cōwē waa ate pōnente apænebopa. ⁴ Botō bitō æbānō wēñapæ tamōmitapa, ante pōnēnīnque, Botō watapæ tocæboīmpa, ante bitō imite aīnente imopa. ⁵ Bitō Wængonguī ingante nō wede pōnēmi imīpa, ante adīmo inte botō adodō ante wæætē pōnēmopa. Edæ bitō ñæñæ Doida bitō wānā Eōnita tōnō tōmēna tāno Wængonguī ingante nō wede pōnente nāna ingaī bai bitō iñōmō ñōwo adobai imīpa, ante do ēñēmopa.

⁶ Mānōmai beyæ bitō imite iīmai āmopa. Wængonguī nānō cædōnō ante bitō cæcæbiīmpa, ante botō bitōn-ga gampo cæyōmo Wængonguī pōnō cæcā ænīnque ewocabi imīpa. Inīnque mānīnō bitō ewocadō beyænque bitō godōmenque godōmenque cæcæbiīmpa. ⁷ Wængonguī tōmengā Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante mōnō imonte pōnongā æmō inīnque mōnō wīi tōmengā beyæ guīñente ewocamōmpa. Wæætē māniwoca beyæ tæi ewocamō imōmpa. Ayæ adowoca ingante ewocadīnque waodāni inānite waadete pōnēmō imōmpa. Adowoca beyæ mōnō, Nōinō cæcæiīmpa, ante pōnēnīnque nāmā wææ ante cæmō imōmpa.

⁸ Mōnō Awēnē Itota Codito nānō angainō bitō ēñēnīnō ante bitō guingo imōnāmai inte apænecæbiīmpa. Botō adobai, Tōmengā nānō angainō botō ēñēnīnō ante botō apænebo beyæ botō imote tee mōnedāni wæyōmote bitō mānīnō adīnque guingo imōnāmai inte apænecæbiīmpa. Wæætē botō tōnō Itota ingantedō ante mōna watapæ apænedō ante apænedīnque bitō Wængonguī nānō tæi piñæmāmo ante ewocadīnque botō tōnō adobai guēa caate wæcæbiīmpa. ⁹ Wængonguī, Quēwencæmīnīmpa, ante mōnō imonte ænīnque, Mīnitō tæiyæ waēmō entawente quēwencæmīnīmpa, ante mōnō imonte aa pegacāimpa. Mānōmai cædīnque tōmengā wīi mōnō waa cædīnō beyænque wæætē tōmengā nānō aīnēnō ante cægacāimpa. Ayæ wēēnēñedē inguipoga badōnāmai iñedē tōmengā, Itota Codito beyænque, ante pōnēnīnque mōnō imonte waadete pōnō cægacāimpa. Mānīnō nānō waadete pōnō cægāinō beyænque tōmengā mōnō imonte ænīnque aa pegacāimpa. ¹⁰ Incæte ñōwoyedē mōnō imonte, Quēwenguīmīni, ante nē Ængaingā Itota Codito pongā inīnque tōmengā waadete nānō pōnō cægāinō ante edonque odōmongantapa. Ayæ Itota ingantedō ante mōnō watapæ apænedō beyæ tōmengā, Mīnitō mem-poga wænāmai incæmīnīmpa, ante cædīnque wantæpiyæ wænāmai mōnō quēwenguīmāmo ante edonque odōmongacāimpa.

¹¹ Wængonguī botō imote apænedīnque, Itota ingantedō ante watapæ botō apænedō ante bitō apænebi ēñencædānīmpa, angantapa. Angā ēñēnīnque botō adobai tōmengā nānō nē da godōmo imo inte ayæ nē odōmōnte apænebo imopa. ¹² Mānīi beyæ botō mānōmai wæwente quēwēmopa. Incæte, Æcānō ingante nē wede pōnēmō imopa, ante do ēñēmō inte botō guingo imōnāmai imopa. Edæ botō quīnō tōmengā ingante godōnīmo incæ tōmengā mānīnō ænīnque nanguī tæi ewocacā inongā inte tōmengā nānō apænte anguīōnæ ganca wææ cæcæcāimpa. Mānīnō ante botō ædæmō ēñēmopa.

¹³ Botō bitō imite odōmōnte apænebo bitō ēñēnīnō ante bitō ñīmpo cædāmai ee nææncæbiīmpa. Wæætē, Mānīnō nō ante mōnō adodō adodō ante odōmōnte apænedō impa, ante bitō adobai adodō ante odōmōnte apænecæbiīmpa. Mōnō Itota Codito nempo quēwēmi inte wede pōnēnīnque waadete pōnente odōmōnte apænecæbiīmpa. ¹⁴ Wængonguī, Wææ aacæbiīmpa, ante bitō imite pōnongā ænīmi inte bitō

tömengä waa pönı nänö pönongainö ante wææ aacæbiimpa. Edæ mönö Wængongui Önowoca tönö ewocate quëwëmompä. İninque bitö tömengä tönö cædınque wææ aacæbiimpa.

¹⁵ Atiabæ quëwënäni iñömö tömänäni botö imote emö cæte godänıtapa, ante bitö do eñëmıpa. Edæ Pıguedo tönö Edömogænæ incæ tömënäni tönö botö imote emö cæte godatapa. ¹⁶ Önetıpodö guıquënë botö wæwëmo adınque tömengä wæætë wæætë pönö cæcä beyænque botö wampo pöntabopa. Ayæ adobaı botö imote yæguıncamë inte ñä cæyænte tee mönedäni wæyömote tömengä guıngo imönämaı ingacäımpä. İninque tömengä tönö godongämæ quëwënäni inänıte mönö Awënë İtota Codıto waadete pönö waa cæcæcäımpä, ämopa. ¹⁷ Edæ Odömä näni quëwëñömö iñömö pönınque Önetıpodö botö imo ante nanguı dıquı dıquı mınınque ate ate iınque mıngacäımpä. ¹⁸ Botö Epeto näni quëwëñömö mänıñömö quëwëñömote tömengä æbänö botö beyæ pönö nanguı cæcantapa, ante bitö do ædæmö eñëmıpa. Mänömaı beyæ botö iınque baquıönæ iñonte Wængongui tömengä ingante pönö waadete waa cæcæcäımpä, ämopa.

İtota Codıto beyæ waa tontado baı cæcæımpä

2 Ayæ bitö botö wëmi baı inömi inte eñëmi. İtota Codıto nempo quëwëñömıte tömengä waadete pönö cæcä beyænque bitö täi ewocabı incæbiımpä, ämopa. ² Waodäni täyænäni eñëñönäni botö æbänö ante apænebo bitö eñëninö ante bitö wæætë wadäni nê pönënäni inte cöwë ædæmö cædäni iñönänıte adodö ante odömönte apænebi eñencædänımpä. Eñëninque tömënäni nê nö cædönäni inte adobaı wadäni inänıte odömönte apænequınäni inänıpa, ante tömënäni inänıte ämi gocædänımpä.

³ Bitö İtota Codıto beyæ waa tontado baı inömi inte bitö wæwëmi incæ ee ongönte godömenque cæcæbiımpä, ämopa. ⁴ Waocä tontado badınque nänö cæyedë tömengä, Botö awënë botö imote waa acæcäımpä, ante tömengä nänö änonque ante eñente cæcæboımpä, äninque wadäni tontado inämaı inäni näni cæbaı cædämaı inongä ingampa. ⁵ Gänä cæcæte ante nê owempocä iñömö, Cöwë näni cægäı baı owempodäni, ante näni wææ angainö ante eñente cæcä inınque tömengänque godömenque waa owempodınque gänä cædınque poganta æmaingampa. ⁶ Amıña bayedë pancamonga pancamonga æñönäni gönea ante nê nanguı cæcä iñömö tömengä täno ængüëngä ingampa. ⁷ Mänınö imæca quëwënäni näni cæ baı ante mënea go adodeque botö äninö ante pönëñömi mönö Awënë edæ bitö imıte odömongä eñëninque bitö edonque pönı eñencæbiımpä.

⁸ İtota Codıto awënë Dabıı wodi nänö pæingä inongä inte do wænınque nê ñäni ömæmongaingä ingante ante pönencæbiımpä. Mänınö ante watapæ botö

apænedö impä. ⁹ Mänıne beyænque botö caate wæwëmo imopa. Edæ nê wënæ wënæ cæcä ingante tee mönecönë ñä cæyænäni baı botö imote adobaı mänıne botö apænedö beyænque ñä cædäni wæbopa. Incæte Wængongui nänö angainö ædö cæte ñä cæyænte inguiı. ¹⁰ Mänömaı beyæ Wængongui nänö apænte æninäni beyænque ante cæyömote wadäni ancaa wënæ wënæ cædäni wæbo incæte botö ñımpo cædämaı inte godömenque cæbopa. Edæ Wængongui nänö ñäö apäyömö näni cöwë quëwenguınque mänınäni İtota Codıto ængä beyænque tömengä nempo quëwencædänımpä, ante cædınque botö wæwëmo incæte godömenque cæbopa.

¹¹ İımaı ante näni änö näwangä ante impä.

Mönö İtota Codıto tönö godongämæ wængaimö inte adobaı tömengä tönö cöwë wænämaı quëwencæmöımpä.

¹² Mönö tömengä tönö ñımpo cædämaı inte ee cæte wæwëmo inte adobaı tömengä tönö nê awënëıdi badınque godongämæ aacæmöımpä.

Mönö, Tömengä ingä dicæ abogaa, ämö inınque tömengä adobaı näëmæ mönö imönte, Dicæ abogaa, ämaıngampa.

¹³ Mönö wede pönënö ante ædæmö cædämaı imö incæte tömengä guıquënë mönö imönte cöwë pönënınque cöwë ædæmö cædongä ingampa.

İñæmpä tömengä iñömö nämä nänö ingainö ante ñımpo cædämaı inongä inte tömengä wadö ante pönënämaı ingampa.

Wængongui bitö imı, Waa cæbi abopa, anguingä, ante

¹⁴ Waodäni inänıte apænedınque bitö, Mänınö ante pönëedäni, ante wæætë wæætë ancæbiımpä. Mönö Wængongui ayongä iımaı ante wææ ante nanguı apænebi eñencædänımpä. Mınıtö, Ædedö i, ante wadodö wadö ante piınte tededämaı incæmınımpä. İñæmpä mänömaı baı äninque mönö änö iñömö önonque ante impä. Ayæ mänömaı ante tedemö eñëninque nê eñëñäni iñömö æmæ pönente babäınäni, ante bitö wææ ancæbiımpä, ämopa.

¹⁵ Bitö Wængongui ayongä, Botö nê waa cæbo incæboımpä, ante nanguı cæcæbiımpä. Nê cæbo inte guıngo imönämaı incæboımpä, ante cædınque Wængongui nö nänö angainö ante tömëmi nê ædæmö eñente entawëninque mänınonque ante töinö ante wadäni inänıte waa odömönte apænecæbiımpä.

¹⁶ Täiyæ waëmö ewocädämaı inte wadäni önonquedö ante tedeyönäni bitö tömënäni inänıte eñëñämaı inte nänënë wadæ goe. Edæ mänınäni Wængongui ingante emö cædınque cöwë godömenque wıwa näni cæquınque wadæ godänıpa. ¹⁷ Baö ñömæıñömö aca podınque nanguı godömenque baayö baı mänınäni näni odömönte apænewënë adobaı wodo wodo go inınque wadäni täyænäni eñëninque oda cæcædänımpä.

Mānīnāni nāni tedewencabo iñōnāni Īimēneo tōnō Pideto adodaque īnāpa. ¹⁸ Tōmēna Wængonguī nāwangā nānō angainō ante ñimpo cæte wadæ godīna īnāpa. Ayæ, Mōnō ñāni ōmæmōnō iñōmō iinque bagatimpa, ante tedewēna eñēnīnque wadāni pancadāniya nāni wede pōnēnō incæ wido cæte bai quēwēnānīpa. ¹⁹ Incæte Wængonguī nāwangā nānō angainō mōnō pōnēnō iñōmō tæi gōnonte bai cōwē ongōmpa. Mānīnō ante mēnea ante ĩmaī yewæmonte bai ongōmpa. Edæ Wængonguī Awēnē tōmengā quīnāni ædānidō īnānīi, ante do eñēngampa. Ayæ tōmengā ēmōwo ante, Botō Awēnē īnongā ingampa, ante nē ānāni iñōmō tōmēnāni tōmānāni, Mōnō wīwa cædīmāmo ante wæte wædinque wadæ goquēnēnāni īnānīpa.

²⁰ Nē ēacā oncōnē ñæncōnē tōmengā nānō waa waa cō cæincade iñōmō oodo inte padata inte nāni badōincade mæ ongōmpa. Adobaī wacade awæmpaincade daicade incade mæ ongōmpa. Pancacadea iñōmō waēmoncooque da wēincade incadepa. Wacade guiquēnē ōmæpocooque da wēincade incadepa. ²¹ Waocā wēnæ wēnæ nānō entawēnō ante ñimpo cædinque nāmā ñā mēnongate bai quēwēngā īnīnque tōmengā iñōmō waēmoncooque da wēincade bai īnongā inte Wængonguī beyæ waa cæcā īmaingampa. Tōmengā tæiyæ waēmō ēwocate quēwēngā babaingampa. Īnīnque tōmengā Awēnē nānō ānō ante do cæcā īmaingampa. Ayæ, Quīnō waa cæquīnō ī, ante tōmengā do cæcā īmaingampa.

²² Edēnīnāni wīwa nāni cæinēnō ante bitō ñimpo cæte wodii gote bai quēwēncæbiimpa. Wæætē waodāni mīmō ñā mēnongate entawēnāni inte Wængonguī ingante nē apænedāni tōnō bitō nō cæquēnēnō ante cæte quēwēncæbiimpa. Mōnō wede pōnēnō ante godōmenque pōnente quēwēncæbiimpa. Waodāni īnānite godōmenque waadete pōnencæte ante cæcæbiimpa. Ayæ mōnō piyænē cæte quēwēnguīmāmo ante pōnēnīnque cæcæbiimpa. ²³ Ōnonquedō ante apænedīnque nē, Ædedō ī, ante wacā tōnō guēadō guēa tedewēngā mānōmaī tedecā beyænque wadodō wadō pīinte tedewēnānīpa, ante do eñēmīpa. Īnīnque tōmēnāni nē pōnēnāmaī īnāni inte ōnonquedō ante apæneyōnāni bitō tōmēnāni tōnō godongāmæ apænedāmaī incæbiimpa.

²⁴ Mōnō Awēnē ingante nē cæcā iñōmō tōmengā wadāni tōnō wadodō wadō pīinte tededāmaī incæcāimpa. Wæætē tōmānāni īnānite ædæmō cæcæcāimpa. Ayæ wadāni tōmengā ingante wēnæ wēnæ cædāni adīnque tōmengā wæætē pīināmaī inte piyænē cæcæcāimpa. Ayæ tōmengā nē waa odōmonte apænecā incæcāimpa. ²⁵ Tōmengā apænecā eñēnīnque nē eñēnāni iñōmō Baa ante wadō ānāni īnānite tōmengā ædæmō cæte, Īmaī impa, ante odōmonte apænecā eñēncædānīpa. Edæ Wængonguī pōnō cæcā ate tōmēnāni nāmā incæ, Wēnæ wēnæ cæmō awædō, ante wædinque tōmengā nāwangā nānō an-

gāinō ante eñēncædānīpa, ante pōnente cæcæcāimpa. ²⁶ Ayæ tōmēnāni eñēnāmaī encadāni incæ nē eñēnguīnāni wæætē bacædānīpa, ante pōnente cæcæcāimpa. Wēnæ iñōmō tōmēnāni īnānite bæi ongōnīnque tōmengā, Botō ānō eñēnte quēwēncæmīnīpa, ante godō cæcā ate tōmengā nānō nē bæi ongōnāni wæætē aamō cæte wodii gocædānīpa, ante adobaī pōnente cæcæcāimpa.

Īnīnque bayedē waodāni æbānō quēwēnguīnānīi, ante

3 Tīmoteo eñēmī. Īnīnque eōnæ bacæ cæyedē wēnæ wēnæ ba wæquīnō anguēnē. ² Mānīñedē edæ waodāni nāmanque waadete pōnēnguīnāni īnānīpa. Tōmēnāni nāni godonte ænīnta waadete pōnente nāni wædō ante quēwēnguīnāni īnānīpa. Tōmēnāni nāmanque, Botō gomōnga waa cæbo īmōpa, ante pōnēnguīnāni īnānīpa. Wængonguī ingante godō wēnæ wēnæ ante babæ anguīnāni īnānīpa. Wadāni īnānite badete toquīnāni īnānīpa. Wēñæñāni incæ wæmpoda īnate eñēnāmaī cæquīnāni īnānīpa. Wadāni pōnō waa cædāni incæte tōmēnāni nē waa cædāni īnānite wæætē waa cædāmaī inguīnāni īnānīpa. Ayæ tæiyæ waēmō entawēnāmaī inguīnānīpa. ³ Adobaī waadete pōnēnāmaī quēwēnguīnāni īnānīpa. Mānīnāni īnānite wēnæ wēnæ cædāni adīnque tōmēnāni wæætē pīinīnque ñimpo cædāmaī inte wēnæ wēnæ cæquīnāni īnānīpa. Wadāni īnānītedō ante babæ ante ānewēnguīnāni īnānīpa. Tōmēnāni nāni cæinēwēnō ante nāmā wææ ānāmaī inte do cæquīnāni īnānīpa. Ayæ wadāni īnānite ædæmō cædāmaī inte pīinte cæquīnāni īnānīpa. Wadāni, Quīnō waa impa, ante pīinguīnāni īnānīpa. ⁴ Tōmēnāni nāni guīdēnāni incæ, Wēnæ wēnæ bate wæcædānīpa, ante godō odōmonguīnāni īnānīpa. Tōmēnāni pōnēnāmaī inte do wēnæ wēnæ cæquīnāni īnānīpa. Tōmēnāni nāmā incæ, Botō gomōnga waa eñēmōpa, ante pōnēwēnguīnāni īnānīpa. Wængonguī ingante waadete pōnēnāmaī inguīnāni inte wæætē tote quēwēngæīmpa, ante nāmanque waadete pōnēnguīnāni īnānīpa. ⁵ Tōmēnāni Wængonguī ayōngā waa cæte quēwēnāni bai adobaī cædāni incæte Wængonguī nānō tæi pīñæmāmo pīiwēnīnque nāmanque cæte quēwēnānīpa tōō.

Īnīnque bitō mānīnāni īnānite gomō ae. ⁶ Mānōmaī bai cædāni iñōmō waa apænedīnque waodāni oncōnē wānē guīdānīpa. Onquiyænāni wīi tæīmō entawēnāni inte tōmēnāni nāni wēnæ wēnæ cædī teēmēmō mongænte bai īnāni iñōnānite oncōnē nē guīdāni iñōmō, Onquiyænāni mōnitō apænedō ante eñēnte cæcædānīpa, ante cædāni ate onquiyænāni wæætē oda cæte godānīpa. Mānīnāni onquiyænāni iñōmō, Quīēmē nāni wēnæ wēnæ cæinēmāmo, ante wadō gote wadō gote oda cædānīpa. ⁷ Tōmēnāni cōwē eñēncæte ante cædāni incæte wapiti wapiti cædāni īnīnque Wængonguī nāwangā nānō angainō ante cōwē eñēnte badāmaī īnānīpa. ⁸ Wēēñēñedē Mōitee wodi

Equitobæ tæiyæ awënë ingante apæneyongä Aånee tönö Aåmodee në idöna inte Möitee ingante piininque, Önonque angampa, åna ingadaimpa. Iinque bayedë në wënæ wënæ cædäni guiquënë iina inöna nana cægai bai adobai cædinque Wængongui näwangä nänö angainö ante Baa ante wadö ånani inänipa. Tömënanï ocaidë pönente wentamö encadäni inte oda cæte godänipa. Iinque Wængongui ingante mönö pönëmämo incæ dicæ pönënanïyaa. Wængongui tömënanï inänite Baa ancæcäimpa. ⁹ Iñæmpa ædö cæte godömenque cæquïnänii. Mänina në idöna nana önonque cægäinö ante edonque agadäni bai tömënanï nani önonque cædinö ante waodäni tömänani adobai edonque pönï acædänimpa.

Tīmoteo ingante Pabodo iinque wææ angampa

¹⁰ Bitö iñömö, Æbänö botö odömonte apæneboo, ante, Æbänö waa quëwëmoo, ante, Æbänö pönente ante, Iimai cæcæboimpa, ante cæboo, ante bitö tömänö ante do ëñëmipa. Ayæ Wængongui ingante botö pönëmämo ante waodäni inänite botö ee cæpämö ante botö waadete pönëmämo ante botö wæntædämaï inte cæpämö ante bitö adobai do ëñëmipa. ¹¹ Ayæ botö imote togænte pänäni botö wæpämö ante ayæ botö wæwëmämö ante bitö do ëñëmipa. Wadäni quïëmë wënæ wënæ cæcæte ante botö imote togænte pänäni wæbo incæ botö wæntæye inämaï intabopa. Antioquiya iñömö Icónio iñömö adobai Ditada nani quëwëñömö mäniñömö wënæ wënæ cædäni wæbo incæte mönö Awënë ö ængä beyænque ayæ quëwëmö imopa. ¹² Nö ante impa. Æcänö, Botö Itota Codito nempo quëwëmö inte Wængongui ayongä waa cæte quëwencæboimpa, ante åna tömengä ingante togæwëninque wënæ wënæ cædäni wæquingä ingampa. ¹³ Waodäni wënæ wënæ cædäni tönö, Oda cæcædänimpa, ante në cædäni iñömö tömënanï në wënæ wënæ cædinäni inte godömenque wënæ wënæ cæquïnäni inänipa. Edæ mäninäni inänite wapiticæ mäodäni oda cæte cædinäni inte tömënanï wæætë wadäni inänite adodö, Æpiticæmë oda cæquïnänidö, ante cæcædänimpa.

¹⁴ Bitö guiquënë æbänö ëñëniimi inte, Nö impa, ante pönëninque cöwë ñimpo cædämaï incæbiimpa. Edæ bitö imi ædänidö odömonte apænedänii, ante do ëñëmipa. ¹⁵ Wængongui angä ëñente tæiyæ wæmö nani yewæmongainö ante bitö wëñæmiyedë mä ëñëninque ñöwo ganca do ëñëmitawo. Mäninö ante nani yewæmongainta ate ëñëninque bitö Itota Codito ingante pönëñömi tömengä ængä beyænque quëwencæbiimpa.

¹⁶ Wængongui pönö apænecä ëñëninque waodäni tömënanï nani ëñënonque ante Wængongui beyæ yewæmongadänimpa. Tömënanï Wængongui nänö odömonte apænegaïnö ante nani yewæmongainta adinque mönö, Æbänö waa impa, ante ëñëninque mönö

odömonte apænecæimpa. Wængongui angä ëñente nani yewæmongainta adinque, Quinö mönö wënæ wënæ cædinö ii, ante mönö do ëñëninque në wënæ wënæ cæcä ingante mönö wææ angæimpa. Ayæ Wængongui angä ëñente nani yewæmongainta adinque në oda cæte wæcä ingante, Mönö nöinö cæquënëno iimai impa, ante mönö odömonte apænecæimpa. Nö cæte quëwencæminimpa, ante odömonte apænete ongö ate mönö ëñëno ante mönö waodäni inänite odömonte apænecæimpa. ¹⁷ Edæ Wængongui beyæ në odömonte apænecä iñömö eye-pæ ëñengä inte tömengä nänö waa cæquimämö tömämämö ante cæcæcäimpa, ante odömonte apænecæte ante yewæmongadänimpa.

4 Waodäni miinäni quëwënanï incæ do wængainäni incæ tömänäni inänite mönö Itota Codito në apænte anguingä inte tömengä Awënë Odeye badinque ponte a ongongä acæimpa. Tömengä ayongä ayæ mönö Mæmpo Wængongui ayongä botö bitö imite, Iimai cæe, åmopa. ² Wængongui nänö angainö ante apænebi ëñencædänimpa. Waodäni Ao ante, Æñëinëmöni ante ånani incæ Baa ante ëñënamäi inäni incæ bitö cöwë apænebi ëñënanie. Wængongui nänö angainö ante oda cæte wædäni adinque bitö, Mönö nöinö cæquënëno ante cæcæminimpa, ancæbiimpa. Wënæ wënæ cædäni inänite, Ædö cæte mänömaï cæminii, ante nanguï ancæbiimpa. Ayæ adobai, Wampo pönencædänimpa, ante ædæmö apænebi ëñencædänimpa. Mäninö tömänö cædinque nanguï waadete ee cædinque adodö adodö ante odömonte apænebi ëñencædänimpa.

³ Iincayæ ate nö odömonte mönö apænedö ante waodäni Baa anguinäni inänipa. Mäninö ante ëñënamäi incæmönimpa, ante ånani inte tömënanï wæætë, Mönö ëñëinënonque ante odömonte apæneedäni, ante në odömonte apænedönäni nanguï inäni inänite diqui diqui minte acædänimpa. Mäninuedö ante ëñencæmönimpa, ante anguinäni inänipa. ⁴ Mäninäni näwangä angainö ante ëñënamäi inte wadæ godinque wæætë önonquedö ante dodäni nani angainö ante ëñente cæquïnäni inänipa. ⁵ Bitö guiquënë tömëmi quëwenganca æbämë baquii incæ godömenque cæcæbiimpa. Caate wæbi incæte bitö ñimpo cædämaï inte godömenque cæcæbiimpa. Wængongui waa pönï nänö apænedö ante apænebi ëñencædänimpa. Bitö cæquënëno tömäå iinque cæcæbiimpa.

⁶ Wængongui qui, ante nani godönö bai botö adobai iñömote wantæ iñonte wænönäni wæncæboimpa. Edæ botö wænguiönæ oo pönï impa. ⁷ Botö tæi ewocabo inte Awënë Itota beyæ botö cæquënëno waa pönï iinque cætabopa. Gänä cæcæte ante në pogodo godäni næ gongænämaï nani iinque goganca godäni bai botö adobai tömëmö quëwenganca wæntæye inämaï inte iinque cætabopa. Mönö wede pönëno ante botö ñimpo cædämaï inte cöwë pönentabopa. ⁸ Mönö Awënë në nö apænte anguingä iñömö tömengä nänö

apænte anguiönæ iñonte tömengä, Bitö nö pönente waa cædīmi inte bitö waa cædinta ante poganta æncæbiimpa, ante botö imote pönongä æncæboimpa. Wīi botö adoboque iñömote pönongä æncæboimpa. Wadāni adobaī tömengä nānō pongä aquionæ ante nanguī aiñente nē wānō cōnāni ināni adinque tömengä, Mīnitö nö cæte quēwēnimini inte mīnitö waa cædinta ante poganta æncæminimpa, ante tömēnāni tömānāni inānite pönongä æncædānimpā.

Tımoteo quīnō cæcæcāimpa, ante

⁹ Bitö eyepæ inte botö weca quingæ pōe, ämopa.
¹⁰ Deēma iñömō inguipogaque ante botö imote emō cæte Tetadōnica nāni quēwēñömō gocantapa. Ayæ Quedetente iñömō Gadatiabæ iñömō gocantapa. Adobaī Tito Dadāmatiabæ iñömō gocantapa. ¹¹ Odoca adocanque botö weca ongongampa. Māadoco ingante adinque tömengä ingante botö weca ænte māmōmi pongāi. Edæ botö cæquēnēnō ante cæyōmote tömengä botö tōnō guēa nanguī cæcā ingampa. ¹² Ayæ Tiquico ingante botö Epeto iñömō da godōmo gocantapa. ¹³ Botö yacoo ocoi ä weocoo Todoa iñömō Cadopo oncōnē botö emō cæte pōnincoo bitö ponte ate ænte pōe. Adobaī botö dibodocoo ænte māmōmi æmoe. Botö tæiñetacoo yewæmōintacoo, ante godōmenque wæbopa. Māninta cōwē māmōmi æncæboimpa, ämopa.

¹⁴ Adecantodo tæiñeta nē badongä inongä iñömō botö imote nanguī wēnæ wēnæ cæcā wætabopa. Mānōmaī cæcā adinque Wængonguī edæ tömengä nānō wēnæ wēnæ cædinganca māninganca tömengä ingante wæætē pancæcāimpa, ämopa. ¹⁵ Māningä bitö imite adobaī wēnæ wēnæ cædāmaī incæcāimpa, ante bitö adobaī wææ cæcæbiimpa. Edæ mönō odōmonte apænedō ante tömengä cōwē Baa ante wadō ante quēwēnongä ingampa.

¹⁶ Botö imote nē apænte änongä weca ænte māodāni gote ongōninqe botö nāmā incæ wææ ancæte ante mā apæneyōmo æcānō botö tōnō

godongāmæ äna edæ dæ änāni wætabopa. Tömānāni edæ botö imote emō cæte wadæ godānitapa. Mānōmaī nāni cædīnō beyæ Wængonguī tömēnāni inānite pīināmaī incæcāimpa, ämopa. ¹⁷ Incæte, Wadāni wīi oodeoidi ināni tömāmæ quēwēnāni Wængonguī waa pōni nānō apænedō ante eñencædānimpā, ante cædinque mönō Awēnē iñömō botö gāānē ongōninqe botö tōnō godongāmæ cæcā beyænque tæi ewocabo inte apænetabopa. Īimæca awēnē nempo wæwente quēwēñömote mönō Awēnē wæætē gā pe æmpote ö ængä beyænque quēwēmopa. ¹⁸ Mānōmaī baī cædinque botö imote quīēmē wēnæ wēnæ cædāni wæbo incæ mönō Awēnē Odeye botö imote ænguingä beyænque quēwencæboimpa. Adobaī tömengä öönædē nānō aayōmō botö imote adīmongä ænte mæicā æite goquimo imopa. Wængonguī ñāō apāite baī emōnongä ingante mönō cōwē waa acæimpa, ämopa. Mānōmaī babaiimpa, ante Amēē, ante ämopa.

Tımoteo ingante Pabodo, Waa quēwencæbiimpa, angampa

¹⁹ Pidica tōnō Aquidæ nāna gæncaya waa quēwencædaiimpa, ämopa. Bitö tömēna inate adodō apænebi eñēnae. Adobaī Önetipodo tōnō godongāmæ quēwēnāni waa quēwencædānimpā, ämopa. Bitö tömēnāni inānite adodō apænebi eñēnānie. ²⁰ Edaato Coodinto iñömō ayæ a ongongantapa. Ayæ Todopimo nē wēnæ wēnæ iñongä botö tömengä ingante Mīideto iñömō emō cæte gotabopa. ²¹ Bitö eyepæ inte cōönædepo badāmaī iñedē botö weca quingæ pōe, ämopa. Eobodo iñömō tömengä, Bitö waa quēwencæbiimpa, angä eñēninqe botö bitö imite adodō ämo eñēe. Podænta tōnō Dīino ayæ Codaodia tōnō möni pōnencabo tömāmōni bitö imite, Waa quēwencæbiimpa, ämōnīpa.

²² Mönō Awēnē Itota Codito bitö tōnō ongonte incæcāimpa, ämopa. Ayæ Wængonguī bitö imite waadete pōnō cæcæcāimpa, ante māninqe ante yewæmōmopa.

Tito

Tito ingante Pabodo yewæmongampa

1 Botö Pabodobo inömo imopa. Wængongui ingante nê cæbo iñömote Itota Codito, Bitö Wængongui nänö nê apænte æninäni inänite apænebi eñencædänimpa, ante da godongä ate botö tömengä nänö nê da godongaimo imopa. Tömengä, Tömëni botö imote nani wede pönëno ante godömenque wede pönencædänimpa, ante cæcæbiimpa, ante da godongä gotabopa. Ayæ, Wængongui näwangä nänö angainö ante eñente entawëningue tömëni tömengä ayongä waa cæte quëwencædänimpa, ante cædinque Itota Codito botö imote da godongä godimo imopa. ² Edæ, Incayæ ate mönö wænämaï quëwenguinö gocæmöimpa, ante eñëningue pönencædänimpa, ante Wængongui nê babæ änämaï inongä inte wëenëñedë inguipoga badönämaï iñedë imäi angacäimpa. Mini wænämaï quëwenguimämo ante pönömo æninque minitö wæætë wantæpiyæ cöwë quëwencæminimpa, ante cægacäimpa. ³ Mänömaï cædinque tömengä, Iñedë cæcæboimpa, ante nänö angaiñedë iinque bayedë tömengä nänö angainö ante edonque pöni odömonte apænecäcäimpa. Edæ, Quëwencæminimpa, ante mönö imonte nê Ængaingä inte Wængongui mäninö nänö angainö ante, Bitö odömonte apænebi eñencædänimpa, ante botö imote angä eñëñömote da godongä godimo imopa.

⁴ Tito eñëmi. Bitö acæbiimpa, ante yewæmömopa. Edæ godongämæ mönö wede pönëno ante apænebo nê eñëmi inte bitö Itota Codito quimi badinque botö näwä wëmi bai inömi imipa. Ininque botö, Mæmpo Wængongui tönö Itota Codito mönö imonte nê Ængaingä tönö waadete pönö cæda ate bitö gänë entawencæbiimpa, ämopa.

Cædeta nani änöwænë iñömö Tito nänö cædö ante

⁵ Cædeta nani änöwænë iñömö botö cæquënenö ante wii eyepæ cæbo adinque botö, Bitö godömenque quëwëningue tömännö iinque cæcæbiimpa, ante botö bitö imite emö cæte gotabopa. Adobai wayömö wayömö nani quëwëñömö godinque bitö botö äninö bai cædinque, Mini pönencabo iñöminite iinani nê aadani Picænäni bacædänimpa, ante cæcæbiimpa, ante cædinque botö bitö imite mäniñömö emö cæte gotabopa. ⁶ Wadäni, Nê aacä Picængä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante änämaï incædänimpa, ante wææ

cædinque nê aacä Picængä wæætë waa quëwenguë-nengä ingampa. Edæ tömengä nänöogænä adodanque nê manguiwengä incæcäimpa. Tömengä wëñænäni Itota Codito ingante nê pönëni incædänimpa. Ayæ tömëni inänite adinque, Babæidi bai quëwëni inänipa, ante ayæ, Eñënaï cæte quëwëni inänipa, ante wadäni änämaï incædänimpa, ante nê aacä Picængä iñömö wææ aacæcäimpa.

⁷ Mönö pönencabo iñömote nê aacä ingante Wængongui, Botö cædö ante cæcæbiimpa, ante pönö angä eñëningue tömengä Wængongui beyæ ante nê cæcä ingampa. Ininque wadäni, Nê aacä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante änämaï incædänimpa, ante wææ cædinque nê aacä wæætë cöwë waa quëwenguë-nengä ingampa. Wadäni tömengä ingante apænedäni incæ tömengä wæætë, Botö ædö cæte eñenguimoo, ante änämaï incæcäimpa. Tömengä wii quingæ piinte bacæcäimpa. Tömengä ti nämæ nê nangui bewengä inämaï incæcäimpa. Tömengä piyænë cæcä incæcäimpa. Babæ cæbo incæte godonte nani æinta cöwë godömenque æncæboimpa, ante wadäni nani pönëwënonque ante nê aacä iñömö mäninö ante pönënaï incæcäimpa. ⁸ Wadäni inänite, Botö oncönë pö cæedäni, ante cöwë nê watapæ angä incæcäimpa. Ayæ, Quinö waa impa, ante mäninonque cæinengä incæcäimpa. Nöinö cæcäimpa, ante pönëningue nämä wææ ante cæcä incæcäimpa. Wængongui nänö cædö ante cöwë cædongä inte nê aacä wæætë nämä wææ äninque nämä nänö cæinëwënö ante cædämaï incæcäimpa.

⁹ Ayæ adobai Wængongui nö pöni nänö angainö ante möni odömonte apænecäcäimpa bai adobai entawëningue tömengä ñimpo cædämaï quëwenguë-nengä ingampa. Edæ mönö pönencabo iñömote tömengä ædæmö apænedinque nö pöni mönö odömonte apænedö ante odömonte apænecæcäimpa. Tömengä odömonte apænecä eñëningue pancadäniya, Baa ante wadö änäni incæ tömengä wæætë tömëni inänite, Mäninö ante mini odömonte apænedinö wapiticæ i apa quëwëminii, ante nê aacä inongä inte wææ ancæcäimpa, ämopa.

¹⁰ Edæ nê odömonte apænedäni inänite, Mönitö eñënaï cæinëmönipa, ante nê änäni tæiyænäni inänipa. Tömëni iñömö önonquedö ante tedewënonäni inte, Wadäni oda cæcædänimpa, ante nê cædönäni inänipa töö. Pancadäniya, Mönö eö togænte quëwengäimpa, ante nê pönëni nani cæ-

cabo iñōmō godōmenque nanguī pōnī mǎnōmaī babæ cæte quēwēnānīpa. ¹¹ Tōmēnānī, Babæ cæmōnī incæte mōnitō odōmonte apænedō beyænque godonte nānī æinta cōwē æncæmōnīmpa, ante pōnente cædānīpa. Mōnō odōmonte apænedāmaī inguēnēnō ante odōmonte apænedānī ēñēnīnque nē ēñēnānī pancadāniya tōmēnānī nānī godongāmæ quēwencabo tōnō oda cæte wædānīpa cæbīi. Edæ mǎnīnō tōmēnānī babæ cæte nānī odōmonte apænewēnō ante odōmonte apænedāmaī incædānīmpa, ante bitō, Apocænē inguēnē quēwēdānī, ante wææ ante cæquēnēmi īmīpa.

¹² Edæ Cædetabæ iñōmō nānī quēwencabo incæ adocanque tōmēnānī wængonguīdi beyæ nē apæneca iñōmō īmaī ante apænegacāimīpa. "Cædetabæ quēwēnānī iñōmō cōwē babæ ante quēwēnānī inte babæidi baī wīwa cædānīpa. Tōmēnānī wæntæye īnānī incæ cæowæodānī inte cænānīpa tōō."

¹³ Mǎnīnō ante tōmengā nānō angainō nāwangā ante impa. Īnīnque Itota ingante nē pōnēnānī incæ oda cæte wædānī adīnque bitō, Nō pōnēnānī incædānīmpa, ante tōmēnānī īnānīte nanguī ancæbiimīpa. ¹⁴ Ayæ, Oodeoidi dodānī nānī ōnonquedō ante angainō ante pōnēnāmaī incædānīmpa, ante bitō tōmēnānī īnānīte nanguī ancæbiimīpa. Ayæ wadānī Wængonguī nāwangā nānō angainō ante Baa ante ēñēnāmaī īnōnānī incæ wadō ante wææ ānewēñōnānī bitō wæætē nē pōnēnānī īnānīte, Mǎnīnō tōmēnānī nānī wææ ānewēnō ante mīnitō ēñente cædāmaī īedānī, ante nanguī ancæbiimīpa, āmōpa.

¹⁵ Edæ nē wæmō entawente quēwēnānī īnīnque edæ tōmēnānī ayōnānī quīncoomē ī incæ tōmancoo edæ wæmoncoo īmāimīpa. Wadānī quīquēnē nē wentamō entawente quēwēnānī inte Itota ingante pōnēnāmaī īnānī īnīnque edæ tōmēnānī ayōnānī quīncoomē ī incæ tōmāancoo edæ wīi wæmoncoo īmāimīpa. Īñæmpa adodānī nāmā nānī apænte pōnēnō incæ wentamō entawente quēwēnānī inte tōmēnānī nānī ocaidē pōnēnō adobaī wentamō encadānī īnānīpa tōō. ¹⁶ Īnānī iñōmō Wængonguī ingante, ate baī pōnēmōnī īmōnīpa, ante ānānī incæte tōmēnānī cædō beyænque, Īnānī Wængonguī ingante nē Baa ānānī īnānīpa, ante edonque pōnī bapa. Mǎnīnānī Wængonguī ingante ēñēnāmaī cædōnānī inte edæ mōnō waa cæquēnēnō ante ædō cæte cæquīnānīi. Īnīnque tōmēnānī mōnō nē baacā baī īnōnānī īnānīpa.

Nō pōnī mōnō odōmonte apænedō

2 Bitō wæætē nō pōnī mōnō odōmonte apænedō ante odōmonte apænecebiimīpa. ² Onguīñænānī picænānī īnānīte īmaī ante odōmonte apænebi ēñencædānīmpa. Tōmēnānī tī nāmæ nanguī bete quīdi quīdi dowænte badāmaī incædānīmpa. Waodānī mōnitō īmōnīte waa acædānīmpa, ante onguīñænānī picænānī iñōmō nē eyepæ cæte quēwenguēnēnānīmpa.

pa. Nōinō cæcæimīpa, ante pōnēnīnque nāmā wææ ante cæte quēwencædānīmpa. Itota ingante mōnō pōnēnō ante waodānī īnānīte mōnō waadete pōnēnō ante tōmēnānī nōingā cædīnque quēwencædānīmpa. Wæntædāmaī inte ee mōnō cædō ante tōmēnānī adobaī nōingā cædīnque quēwēnānī incædānīmpa, ante bitō odōmonte apænebi ēñencædānīmpa, āmōpa.

³ Ayæ onquiyænānī picænānī īnānīte adobaī īmaī ante odōmonte apænebi ēñencædānīmpa. Tōmēnānī, Wængonguī nānō angainō baī mōnō tæiyæ wæmō entawengæimīpa, ante quēwencædānīmpa. Wadānī īnānītedō ante babæ ānāmaī incædānīmpa. Wadānī nanguī yowepæ wædænque tī nāmæ biīnōmæ nānī āmæ ante, Beboe beboe, ante nē bedānī baī īnānī iñōmō adobaī cæte quēwēnāmaī incædānīmpa. Adodānī, Quīnō waa impa, ante mǎnīnō ante odōmonte apæneceadānīmpa, ante bitō onquiyænānī picænānī īnānīte odōmonte apænebi ēñencædānīmpa, āmōpa.

⁴ Mǎnōmaī cæte quēwēnānī inte tōmēnānī wæætē onquiyænānī wīi picænānī īnānīte, Īmaī cædānī, ante ānīnque, Mīnitō nānōogæidi īnānīte waadete pōnēnīnque mīnitō wēñænānī īnānīte adobaī waadete pōnente quēwēdānī, ante odōmonte apænedānī ēñencædānīmpa. ⁵ Ayæ adobaī onquiyænānī wīi picænānī īnānīte odōmonte apænedīnque, Nōinō cæcæimīpa, ante pōnēnīnque mīnitō nāmā wææ ante cæte quēwencæmīnīmpa. Mīnitō oncōnē mīnī cæquēnēnō cōwē cædīnque wadānī īnānīte ædæmō cæte quēwencæmīnīmpa. Ayæ, Mīnitō nānōogæidi nānī ānō ante ēñente cædānī, āmī ēñente odōmonte apæneceadānīmpa. Edæ onquiyænānī picænānī mǎnōmaīnō ante odōmonte apænedānī ēñēnīnque onquiyænānī wīi picænānī wæætē waa cæte quēwēnānī adīnque wadānī Wængonguī nānō angainō ante ædō cæte, Wēnæ wēnæ impa, ante babæ anguīnānīi.

⁶ Onguīñænānī wīi picænānī īnānī iñōmō adobaī tōmēnānī, Nōinō cæcæimīpa, ante pōnēnīnque nāmā wææ ante cæte quēwencædānīmpa, ante ædæmō apænebi ēñencædānīmpa. ⁷ Bitō tōmēnānī beyæ ante, Botō cæbaī tōmēnānī adobaī cæcædānīmpa, ante bitō quīēmē cæbi incæ cōwē waa cæe. Ayæ bitō odōmonte apænedō incæ nōingā ante odōmonte apænedīnque bitō ōnōneque ānāmaī incæbiimīpa. ⁸ Ayæ bitō īmite nē Baa ante wadō ānānī wæætē mōnō īmonte ante apænedīnque, Mōnitō ædō cæte wēnæ wēnæ anguīmōnīi, ante wædīnque edæ guīngo imonte wæcædānīmpa, ante cædīnque bitō tōmēnānī īnānīte nōingā ante odōmonte apænecebiimīpa. Edæ mǎnōmaī nōinō odōmonte apænebi ēñēnīnque nē ēñēnānī wæætē, Wēnæ wēnæ odōmonte apænedīnō impa, ante ānāmaī incædānīmpa.

⁹ Waodānī īnānīte ō ænānī ate awēnēidi beyænque cæte nē quēwēnānī bate wæyōnānīte bitō tōmēnānī īnānīte īmaī ante odōmonte apænebi ēñencædānīmpa.

pa. Edæ tōmēnāni awēnēidi nāni ānō ante tōmānō ēñente cæcædānimpa. Adobaī tōmēnāni, Mōnitō īmōnite adinque awēnēidi tocædānimpa, ante cæcædānimpa. Ayæ tōmēnāni awēnēidi ānāni ēñēn-
inque wæætedō wæætē ānāmaī incædānimpa.

¹⁰ Adodāni īñōmō awēmō ænāmaī quēwēnāni inte wæætē, Mōnitō cōwē nō ēñente cæmōni īmōnipa, ante adinque mōnitō awēnēidi wæætē, Waa cæmini īminipa, ante pōnencædānipa, ante nē cædāni īñōmō waa cæcædānimpa. Tōmēnāni quīēmē cædāni incæ cōwē waa cædāni adinque wadāni Wængonguī mōnō īmonte nē Ængaingā ingante nāni odōmonte apæne-
gainō waa impa, ante pōnencædānimpa, ante bitō nē cædāni īnānite mǎnōmaīnō ante odōmonte apænecæbiimpa, āmopa.

¹¹ Edæ waodāni quīnānidō īnāni incæte mōnō Mæmpo Wængonguī tōmānāni īnānite waadete pōnō cæd-
inque, Botō æmo beyænque quēwenguīmīni, ante odōmongā īnīnque edonque pōnī ba agadānimpa.

¹² Tōmengā nānō waadete pōnō cædōnō ante edonque pōni adinque mōnō īmaī ante ēñēmō īmopa. Wængonguī ingante wapiticæ pōnēnīnque mōnō cædō ante mōnō Baa ante ñimpo cæte quēwengæim-
pa. Inguipoga ante nāni wēnæ wēnæ cæinēwēnō ante mōnō Baa ante ñimpo cæte quēwengæimpa. Ñō-
woyedē mōnō, Nōinō cæcæimpa, ante pōnēnīnque nāmā wææ ante cæte quēwengæimpa. Wængonguī ayongā waa cæte quēwēnīnque ¹³ mōnō Itota Codito nānō pōōnæ watapæ mōnō toquīōnæ ante wānō cōmō īmopa. Edæ Itota Codito adocā mōnō Wæn-
gonguī mōnō nē tæī piñænongā īnongā inte mōnō īmonte nē Ængaingā ingacāimpa. Tōmengā īñōmō nē ñāō apāite baī ēmōnongā inte poncæcāimpa, ante wānō cōmōmpa. ¹⁴ Mōnō wiwa cægāinō tōmānō ad-
inque tōmengā īñōmō, Botō æmo beyænque quēwen-
guīmīni, ante nāmā wepæ godōnīnque wængacāimpa. Ayæ tōmengā, Botō tōmēmo beyæ ante mīnitō īmīnite ñā mēnongate baī cæyōmote mīnitō botō quīmīni bad-
inque, Quīnō waa impa, ante cæinente bacæmīnimpa, ante cægacāimpa.

¹⁵ Ayæ mǎnīnonque ante odōmonte apænedinque bitō waodāni īnānite, ædæmō apænebi ēñencædānim-
pa. Wadāni wēnæ wēnæ cædāni īñōnānite tōmēnāni īnānite, Ædō cæte mǎnōmaī cæmīnīi, ante nanguī ān-
inque awēnē baī inte apænebi ēñencædānimpa. Bitō īmite, Ædō cæte awēnē baī cæbīi, ante piinte an-
guīnānīi, ante pōnente quēwencæbiimpa.

Nē pōnēmō, Quīnō waa impa, ante mōnō cæquēnēnō

3 Bitō weca nē pōnēnāni īñōnānite do mōnitō an-
gāinō nāni ēñēnīnō incæ bitō tōmēnāni īnānite adodō ante apænebi ēñencædānimpa. Nē aadāni tōnō gobiedōno beyæ nē ānāni īnānite ēñēnīnque mīnitō tōmēnāni nāni ānō ante ēñente cæcæmīnimpa, ante apænebi ēñencædānimpa. Ayæ, Quīnō waa ī, ante

mǎnīnō do cæcæmīnimpa, ante apænebi ēñencædānim-
impa. ² Ayæ æcāmenque ingante wēnæ wēnæ ante babæ ānāmaī incæmīnimpa. Piyænē cæte quēwēn-
inque mīnitō wadāni tōnō wadodō wadō tedete piīnā-
maī incæmīnimpa. Waodāni tōmānāni īnānite mīnitō ædæmō cæte quēwencæmīnimpa, ante bitō mǎnō-
maīnō ante apænebi ēñencædānimpa.

³ Edæ wēnēñedē mōnō adobaī ocai ōmædæca in-
gāimō inte ēñēnāmaī cæte quēwengamōimpa. Mōnō wapiticæ pōnēnīnque oda cæte quēwengamōimpa. Quīēmē mōnō wēnæ wēnæ cæinēnō ante cæte quēwengamōimpa. Quīēmē nāmanque pōnente, Waa tote quēwengæimpa, ante cædinque mōnō cōwē ñim-
po cædāmaī inte quēwengamōimpa. Waodāni īnānite cōwē wiwa pōnente quēwengamōimpa. Wadāni godō-
menque ēadāni adinque godō piīnte agamōimpa. Wadāni mōnō īmonte piīñōnāni mōnō wacā ingā wacā ingā piīnte quēwengamōimpa. ⁴ Incæte mōnō Wæn-
gonguī mōnō īmonte, Quēwenguīmīni, ante nē Æn-
gaingā pōnīnque tōmengā nānō waadete pōnēmāmo ante ayæ tōmengā nānō ædæmō cædōmāmo ante do odōmongacāimpa. ⁵ Tōmengā wīi mōnō nō cægāinō beyænque, Quēwenguīmīni, ante mōnō īmonte æn-
gacāimpa. Wæætē tōmengā nānō waadete pōnō waa cæinēnō beyænque mōnō īmonte, Quēwenguīmīni, ante ængacāimpa. Mīnitō mēmpoga ēñacæmīnimpa, ante Wængonguī mōnō mīmō mēnongacā entawē-
mōmpa. Ayæ Wængonguī mōnō īmonte æñōngā tō-
mengā Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca pōnō cæcā beyænque mōnō mīmō entawente quēwēmōmpa. ⁶ Itota Codito mōnō īmonte, Quēwenguīmīni, ante nē Ængaingā beyænque Wængonguī īñōmō mōnō īmonte eyepæ pōnī pōnō cædinque tōmengā Ōnōwoca ingante angā pō guicā ate entawente quēwēmōmpa. ⁷ Īnīnque Wængonguī waadete pōnō cæcā ate mōnō tōmengā ayongā nō cæte quēwengāimō īmopa. Ayæ tō-
mengā nānō waadete pōnō cægāinō beyænque nē ænguimō inte mōnō, Wænāmaī quēwengæimpa, ante ee pōnente quēwēmōmpa.

⁸ Mǎnōmaīnō ante nō ante impa. Edæ Wængonguī ingante do pōnēnāni īñōmō, Quīnō waa ī, ante nāni pōnēnonque cōwē cæcædānimpa, ante bitō mǎnīnō ante wæætē wæætē adodō ante apænebi ēñencædānim-
impa, āmopa. Mǎnīnō ante waa pōnī ī īnīnque tōmānāni beyæ adodō ante waa ingæimpa. ⁹ Wæætē, Æbānō ī, ante nanguī wæætedō wæætē ōnonquedō ante tedewēnāni baī bitō īñōmō tōmēnāni baī tededā-
maī incæbiimpa. Dodāni, Æmōnānidō ingāinānīi, ante ancaa nāni ānewēnō ante pōnēnāmaī incæbiimpa. Ayæ wæætē godō wæætē godō tedewēnāni ēñēn-
inque bitō wæætē tededāmaī incæbiimpa. Ayæ idæ-
gōidi nāni wææ angāinō ante godongāmæ wadodō wadō piīnte tedewēñōnāni bitō īñōmō īnāni tōnō ted-
edāmaī incæbiimpa. Edæ mǎnōmaī nāni tededō īñōmō ōnonque tedete ī īnīnque edæ æcāmenque beyæ waa impa, ante dæ ampa cæbīi.

¹⁰ Mīni pōnencabo incæ adocanque mǎnōmaī tedewengā beyænque wadāni nānēneto nānēnē godinque wacabo wacabo badāni adinque bitō wæætē nē tedewēnongā ingante adopoque wææ āmi ēñencæcāimpa. Adopoque wææ āmi ate tōmengā ēñēnāmaī inte gomonga adobaī cæte tedewengā adinque bitō tōmengā ingante wæætē wææ āmi wæcæcāimpa. Mǎnōmaī mempoga wææ āmi ēñēn- inque tōmengā ñimpo cædāmaī inte gomonga tedewengā ate wædinque bitō tōmengā ingante Baa āninqe gomō ae. ¹¹ Edæ mǎnōmaī cædongā iñōmō tōmengā idiquibæ pōnēnongā inte nē wēnæ wēnæ cæcā ingampa. Tōmengā nāmā nānō apænte pan- guinque mǎnōmaī cæcampa, ante do ēñēmipa.

Tito quīnō cæcæcāimpa, ante

¹² Botō cōönædepo iñonte Nincopodi nāni quēwēñōmō quēwencæboimpa, ante pōnentabopa. Īninqe Adotēma incæ Tiquico incæ æcānō bitō weca goquīnaa, ante pōnēninqe botō adocanque ingante āmo go pōñongā bitō eyepæ inte botō weca quingæ

pōe, āmopa. ¹³ Abogado inte nē cæcā Teēna tōnō Apo- do gocæ cæyōnate tōmēna nāna goquīnō ante nāna ænguēnēnō wīi eyepæ ēada adinque bitō pædæ godō- mi ænte godae. ¹⁴ Mōnō tōnō godongāmæ nē pōnēnāni iñōmō wīi ōnonque cæte quēwencædānim- pa. Wæætē edæ wadāni wīi eyepæ ēadāni adinque tōmēnāni pædæ godōnāni æncædānimpa, ante cæd- inque bitō apænebi ēñēninqe tōmēnāni wæætē, Quīnō waa ī, ante adinque mǎniñonque ante cæte quēwencædānimpa.

Waa quēwencæmīnimpa, ante Pabodo yewæmongam- pa

¹⁵ Botō tōnō nē ongōnāni tōmānāni bitō imite, Waa quēwencæbiimpa, ante apænedānipa, ante botō, Bitō acæbiimpa, ante yewæmōmopa. Mōnitō imōnite nē waadete pōnēnāni ĩnānite bitō, Waa quēwencæmīnim- pa, ante mōnitō beyæ ante apænebi ēñencædānimpa. Wængonguī mīnitō tōmāmīni ĩmīnite waadete pōnō cæcæcāimpa, ante mǎninqe ante botō yewæmō- mopa.

Pidemöö

Pidemöö ingante Pabodo yewæmongampa

1 Botö Pabodobo inömo inte Itota Codito ingantedö ante apænebo beyænque botö imote tee mönedäni tee mönegaimo imopa. Mönö tönifnacä Timoteo tönö yewæmömönapa. Pidemöö möna në waadebi inömi inte mönatö tönö godongämæ cædömi ifnömite mönatö, Bitö acæbiimpa, ante yewæmömönapa. ² Bitö oncönë ifnömö Itota Codito ingante mini pöncabo godongämæ pöföminite mönatö minitö iminite adobaif yewæmömöna acæminimpa. Ayæ mönö mängä Apia tönö Adoquipo mönitö tönö godongämæ në tontado bai cædongä tönö tömëna acædaimpa, ante yewæmömönapa. ³ Mönö Mæmpo Wængonguif tönö Awënë Itota Codito tönö godongämæ waadete pönö cæda ate minitö gänë entawencæminimpa, ämönapa.

Pidemöö në waadete pönengä inte wede pönengä ingä

⁴ Bitö Awënë Itota ingante wede pönëmi imipa, ante tömengä quinäni inönäni inänite waadete pönëmi imipa, ante bitö imitedö ante änäni ëñënimö inte botö bitö beyæ ante Wængonguif ingante botö apæneyedë adocä ingante cöwë waa ate pönente apænebopa. ⁶ Mäninö Itota Codito ingante bitö wede pönënö ante wadäni inänite cöwë apænebi ëñëninge tömënanäni, Mönö tömengä waa pönä nänö entawënoncoo incæ quincodö entawëmö imöö, ante ædæmö ëñente bacædanimpa, ante nanguif cæcæbiimpa, ante botö bitö beyæ ante Wængonguif ingante apænebopa. ⁷ Botö tönifnabi ëñëmi. Itota Codito quinäni inönäni inänite bitö waadete pönente cæbi ate tömënanäni gancæ entawente todänitapa, ante apænedäni ëñëninge botö nanguif watapæ todingue wampo pönentabopa.

Pabodo Önetimo beyæ ante Pidemöö ingante angampa

⁸ Mänömaif beyæ mönö Awënë Codito botö imote angä ëñëninge botö awënë bai äninge bitö cæquënenö ante, Ifmaif cæe, ante guifñënamäi inte bitö imite wææ ämo bai waa incædonimpa. ⁹ Incæte botö wææ änämaif inte wæætë mönö waadete pönëmämo beyænque ædæmö apænebopa. Botö Pabodobo inömo inte në picæmo imopa. Ayæ nöwo botö Itota Codi-

to ingantedö ante apænebo beyænque botö imote tee mönedäni tee mönegaimo inte ämopa. ¹⁰ Iningue botö wengä onguifnengä Önetimo beyæ ante bitö imite ædæmö apænebopa. Edæ tee mönecönë botö quëwëñedë Önetimo ingante apænebo ëñëninge tömengä në pönengä badingue botö wengä bai bacä æntabopa cæbii.

¹¹ Wëenëñedë tömengä bitö beyæ waa cædämaif inte önonque quëwengacäimpa. Incæte tömengä nöwo ifnömö bitö beyæ incæ botö beyæ incæ në waa cæcä bacäimpa. ¹² Tömengä botö në waadecä ingä incæte tömengä ingante botö bitö weca ocæ ëmænte da godömo poncæcäimpa. ¹³ Itota ingantedö ante mönö watapæ apænedö beyænque botö imote tee mönedäni ongöninge botö, Pidemöö dæ äfönte Önetimo ifnömö tömengä beyæ botö weca ongöninge botö tönö guëa cæcæcäimpa, ante pönëninge äinentabopa. ¹⁴ Incæte æbämenque pönö waa cæbi incæ wii botö wææ änö beyænque cæcæbiimpa. Wæætë tömëmique pönente cæcæbiimpa, ante cætabopa. Bitö ëñënamäif inte Ao änämaif ifnömite botö ædö cæte Önetimo ingante, Bitö botö weca ongoncæbiimpa, ante angüimoo. ¹⁵ Önetimo bitö imite wantæyö wodii godingä inte nöwo adodö pöföngante bitö tömengä ingante wæætë æñömi tömengä cöwë bitö tönö quëwencæcäimpa. Wabänö mänii ante beyænque wantæyö wodii gocantawo. ¹⁶ Tömengä ingante bitö godonte ænte mämi ate tömengä bitö beyænque cæte në quëwëningä ingä incæte tömengä nöwo wii në cæte quëwënanique bai inongä ingampa. Wæætë edæ Itota Codito ingante pönengä badingue tömengä nöwo godömenque bitö tönifnacä inongä inte bitö në waadecä ingampa. Edæ tömengä botö në nanguif waadecä ingampa. Ayæ wii bitö në cædonganque inongä inte tömengä wæætë mönö Awënë quingä ingampa. Mänömaif beyæ tömengä godömenque bitö në waadecä inongä ingampa.

¹⁷ Iningue bitö, Pabodo tönö guëa cæmöna imönapa, ante pönëmi iningue bitö botö imote æmi bai Önetimo ingante adobaif æmäimipa. ¹⁸ Bitö imite wënæ wënæ cæcantawo. Bitö imi quiemë ante äninge wæætë pönönämaif ingantawo. Iningue tömengä nänö pönönämaif ininö ante bitö botö imote wæætë, Pönömi æmoe, ämi ëñëninge botö pædæ pönömo æmäimipa. ¹⁹ Botö Pabodobo inömo inte tömëmö önopoca inte imäinö ante yewæmömöpa. Tömengä quinä nänö pönönämaif ininö ante botö wæætë

tömänö pönömo æncæbiimpa. Botö edæ bitö imite wii Itota Codito ingantedö ante odömonte apænebo bai bitö ayæ pönänämaï inte quëwencædömiimpa. Ìn- inque botö apænedö beyæ bitö botö imote wæætë pönönämaï ingä bai ìnömi imipa. Incæte botö mänö- maï beyæ bitö imite wii ancæboimpa. ²⁰ Botö tönïñabi ëñëmi. Mönö Awënë beyænque bitö botö beyæ pönö cædinque Önetimo ingante waadete pöncæbiimpa, ante wæbopa. Edæ mönö Codito nempo quëwëmöna ìninqe bitö waadete pönente cæbi ate botö gancæ entawente tocæboimpa, ämopa.

²¹ Bitö cöwë ëñente cæquimi imipa, ante do ëñëñimo inte botö, Bitö acæbiimpa, ante yewæmömopa. Edæ botö änö ëñente cædinque bitö godömenque cæquimi imipa, ante ëñëmopa. ²² Ìninqe adodeque ayæ äinë- mopa. Minitö botö beyæ ante Wængongui ingante mini apænedö beyæ botö imote ñimpo cædäni ate

bitö weca acæ poncæboimpa, ante pönëmopa. Ìn- inque bitö oncönë adocönë botö owoquincö ante tömää ædæmö cö cæquimi, ämopa.

Pidemöö ingante Pabodo, Waa quëwencæbiimpa, angä

²³ Epapada botö bai adobai Itota Codito beyænque näni në tee mönegaingä ìñömö tömengä botö imote, Pidemöö waa quëwencæcäimpa, ante angä ëñëninque botö bitö imite yewæmömopa. ²⁴ Mäadoco tönö Adita- doco ayæ Deëma tönö Odoca botö tönö godongämæ cædäni ìñömö adobai botö imote, Pidemöö waa quëwencæcäimpa, ante änäni ëñëninque botö bitö imite yewæmömopa.

²⁵ Mönö Awënë Itota Codito bitö imite waadete pönö cæcæcäimpa. Mäninqe ante botö yewæmömopa.

Ebedeoidi

Wængonguī beyæ tōmengä Wengä pönö apænegacäimpa

¹ Wængonguī wëenëñedë wantæ wantæ iñö apænedinque wantæ iñö wadö bai cædinque wantæ iñö wadö bai cædinque tōmengä beyæ nê apænedäni inänite tæmpo pönö apænegacä eñengadän-impä. Eñëninque tōmëñäni wæætë adodö ante mönö mæmæidi inänite tæmpo apænegadänimpä.

² Ñöwo guiquënë mäninö ante Wængonguī dodäni inänite nänö apænegaiönæ idæwaa bayonte tōmengä apænegacä eñëninque tōmengä Wengä wæætë mönö imonte pönö apænegacäimpa. Wëenë pönī inguipoga dæ iñö emönæ dæ añonte Wæmpocä tōmengä Wengä ingante, Badöe, angä eñente cæyongä tōmengä nänö cædö beyæ Wæmpocä tōmancoo badongacäimpa. Mänömaï beyæ nê badongä iñongante Mæmpo Wængonguī wæætë, Tōmancoo nê ænguingä iñömö botö Wengä adocanque nê ænguingä ingampa ämopa, angacäimpa. ³ Mæmpocä nê tæi emönongä inte ñäö emongä iñongä tōmengä Wengä iñömö adobai nê tæi emönongä inte ñäö emongä ingampa. Ìninqe, Wængonguī Wengä nō pönī entawëninque nänö quëwengainö bai Mæmpocä iñömö edæ adobai pönī entawënongä inte edæ nöingä cæte quëwengä ingampa, ante mönö edonque eñengäimpa. Ìnguipo incæ iñö emönæ incæ a ongoncoo incæ awëmö iñömö ongoncoo incæ tōmengä Wengä adocä tæi piñante nänö angäinö beyænque tōmancoo edæ ñöwo ganca cöwë ongoncoo incoopa. Ayæ nämä wepæ godonte wæninqe adocä iñömö wënæ wënæ mönö cæpämö ante ñä mënongagacäimpa. Mänömaï nê ñä mënongaingä inongä inte tōmengä do ædinque Wængonguī nê tæi emongä tōmëmængä inö tæ contadinque ongongampa.

Tōmengä ñænængä iñongä anquedoidi pönömenque inäni

⁴ Mänömaï æi contadinque tōmengä nê ñænængä iñongante Wængonguī iñömö, Bitö emöwo bitö cöwë ænguënegaiwo, ante pemongacäimpa. Wængonguī anquedoidi guiquënë wii adobai ñænænäni iñönänite Wængonguī tōmëñäni inänite adobai ante pemönämaï ingacäimpa. ⁵ Edæ anquedoidi iñönänite æcämenque ingante Wængonguī dicæ, “Botö Wëmi inömi imipa.

Ñöwoönæ bitö Mæmpobo babopa,”

Ante angantawogaa. Ayæ adobai,

“Botö tōmengä Mæmpobo incæboimpa.

Ìninqe tōmengä botö Wengä incæcäimpa,” ante anquedo ingante änämaï ingacäimpa.

⁶ Wæætë tōmengä Wengä Tānocä iñongante inguipoga da pönöninque Wængonguī,

“Botö anquedoidi tōmännäni iingä önöwa inö ædæ wææninqe, Bitö Wængonguī Wëmi imidö anguënë, ante watapæ apænegacädänimpä,” ante apænegacäimpa.

⁷ Ayæ wæætë anquedoidi inänitedö ante apænedinque,

“Tōmengä godö cæcä ate tōmengä anquedoidi iñömö woboyæ nanguī pæmæ bai quingæ pönī cæcädänimpä.

Ayæ tōmengä godö cæcä ate tōmengä beyæ nê waa cædäni iñömö gonga bæcoguënëwate bai nanguī cæcädänimpä.”

⁸ Ante apænedinque tōmengä Wengä ingante guiquënë Wængonguī incæ iimaï angacäimpa.

“Bitö nê Wængonguī inömi inte eñëmi. Awënë Odeye badinque Awënë containpaa tæ contagäimi inte bitö ñimpo cædämaï inte cöwë Awënë Odeyebi inömi inte ongoncæbiimpa.

Ìninqe Awënë Odeyebi inömi inte bitö nempo quëwëñäni inänite nō pönī cæte aadinque yaëmë töëmë pönī nææante bai nê ämi incæbiimpa.

⁹ Nê Wængonguimo inömo inte botö iñömö bitö Awënë Wængonguimo imopa. Ìninqe botö, Nö cæte mönö quëwenguinö ante nê waadebi inömi inte bitö eñëñämaï nani cæinö ante edæ wii ainëmi imipa.

Mänömaï imi ante adinque botö iimaï pönö cæbopa. Bitö tönö godongämæ ongönäni Awënë badinque bitö watapæ tocæbiimpa, ante cædinque botö,

oguinguipæ pönö gao caate bai nanguī cægaboimpa.”

¹⁰ Ante Mæmpo Wængonguī angacäimpa. Ayæ adobai tōmengä Wengä ingante apænedinque,

“Bitö Tæiyæ Awënë inömi inte wëenëñedë pönī inguipo mä cö cæte bai cædinque tōmëmi badongabiimpa, angacäimpa.

Ayæ öönædë ongoncoo adobai tōmëmi bitö onompoca badongaincoo inte ongoncoopa.

¹¹ Mänincoo guiquënë iincayæ ate wido cæte bai bayonte

Bitö guiquënë cöwë ongonguimi imipa.

Mānincōo guiquēnē mōnō weocōo pedæncōo woincōo bai bayonte,

¹² waocā yacooque æninque topo cæcā bai cædinque bitō wæætē bitō badongaincōo ænte topo cæte bai cæcæbiimpa.

Wæætē miincōo wēñacā bai cædinque bitō wæætē tōmancōo miincōo badōmi ongongæimpa.

Bitō iñmō do bitō ingai bai adobai cōwē inguimi imipa.

Bitō quēwenguimāmo cōwē inguinō anguēnē.”

¹³ Æninque Wængonguī tōmengā Wengā ingante iīmai angacāimpa.

“Botō tōmēmæ inō tæ contate ongōñomite,

botō bitō imite nē piinte cædāni inānite bæ tabo tæ wæænāni ate bitō tæi emōmi inte pinā gāwate bai godō cæbi wæcædānimpā,” angacāimpa.

Tōmengā Wengā ingante mǎnōmaiñō ante nē angaingā inte Wængonguī dicæ anquedoidi inānite adobai angantawogaa. ¹⁴ Iñæmpa Wængonguī anquedoidi iñmō baō omaadāni inte Wængonguī beyæ nē waa cædāni inānipa. Mǎnōmai iñōnānite tōmengā, Botō æmo beyænque nē quēwēnāni beyæ mīnitō godō cæcæminimpā, ante da pōnongā pōninque tōmēnāni mōnō beyæ pōnō waa cædānipa.

Wængonguī ængā beyænque quēwēmōmpa, ante

2 Mǎnōmai beyæ mōnō Awēnē apænecā ēñēn-
inque mōnō ēñengainō ante mōnō ñimpo cædā-
mai inguinque ante mōnō wede pōnente ædæmō
ēñente cæcæimpa. ² Edæ anquedoidi incæ Wæn-
gonguī beyæ apæneyōnāni tōmēnāni nāni ānō ante
dodāni wæætē nē ēñente cæquēnēnāni ingadānimpā.
Īninque æcānō wīi ēñēninque wapiti cæda tōmengā
nē tente wæquēnengā iñongante dodāni nō cædinque
pangadānimpā.

³ Iñānāni ēñēdāni. Wængonguī nānō,
Quēwencæminimpā, ante angainō ante æcānō mōnō
imonte tāno apænecantawo, ante pōnēdāni. Wæn-
gonguī Awēnē inongā incæ tānocā apænegaingā inte,
Botō tōmēmō æmo beyænque quēwencæminimpā,
ante apænegacāimpa. Ayæ Wængonguī nānō apænē-
gainō ēñente Ao āninque wadāni godōmenque mōnō
imonte, Nāwangā impā, ante apænedāni ēñēnimō inte
mōnō ædæmō ēñengæimpa. Edæ ēñēnāmai inte bai
ñimpo cæmō ininque Wængonguī dicæ pānāmai inte
ata cæpocampa quēwenguimō.

⁴ Īninque, Quēwencæminimpā, ante nāwangā botō
ānō ante ēñencædānimpā, ante cædinque Wæn-
gonguī godōmenque cægacāimpa. Tōmengā, Æcānō
tōnō cæquimoo, ante, Æyōmōnō cæquimoo, ante,
Æyedēnō cæquimoo, ante nāmā nānō angainō bai
cædinque iīmai pōnō cægacāimpa. Tōmengā, Botō mā
cæbo ate woadāni ēñencædānimpā, ante nanguī cæ-
gacāimpa. Ayæ, Æbānō cæcāā, ante wæcædānimpā,
ante tæi piñæninque wadō wadō cædinque bamō-

nengæ edæ nanguī cægacāimpa. Tōmengā Ōnōwoca
ingante da pōnongā pōninque tōmengā wæætē Wæn-
gonguī nānō angaināni inānite pōnō cæcā æninque
tōmēnāni tōmānāni Wængonguī Ōnōwoca nānō
pōnongā ænganca cægadānimpā. Īninque Wæn-
gonguī mǎnōmai pōnō cæcā adimō incæ mōnō ēñēnā-
mai cæmō bai tōmengā wæætē mōnō imonte ædō
cæte ata cæpoquēnengā.

**Itota Codito tōmengā tōniñadāni bai adobai
bagacāimpa**

⁵ Ayæ miinguipoga Awēnē nempo mōnō quēwen-
guimāmo ante apænemōnipa. Īninque miinguipoga
mōni ānonguipoga Wængonguī, Æcāmenque ingante
āmo awēnē baquingā, ante cædinque, Anquedoidi in-
cæ awēnēidi bacædānimpā, ante dicæ angantawogaa.

⁶ Wacā wataa yewæmōninque iīmai ante Wængonguī
ingante āmotamini ante bai yewæmongacāimpa.

“Wængonguī ēñēmi. Waomōni ōnōmōnique
iñmōnōnīte bitō ædō cæte waadete cæbii.

Wao wēmōni ēñagaimōni iñmōnōnīte bitō ædō cæte
pōnō waadete cæbii.

⁷ Anquedoidi inānite æmonga ææntodōninque bitō
waocā ingante gao wænō gō cæbi ate tōmengā wan-
tæ iñō pōnōmenque ongongantapa.

Ayæ, Waocā nē tæi emōnongā inte ñāō emōñon-
gante wadāni tōmengā ingante waa acædānimpā,
ante pōnō badongabiimpā.

⁸ Edæ bitō badongaincōo tōmancōo waocā nempo
pōnōmi æninque

waocā tæi emongā inte nē angā bagacāimpa.”

Ante nānō yewæmongaine bai cædinque Wængonguī
tōmengā nānō badongaincōo tōmancōo Waocā nempo
pōnongā æninque Waocā nē angā bayongā wacoo
wayōmō ongoncōo edæ dæ ampa. Incæte, Tōmengā
nempo tōmancōo do ongōmpa, ante mōnō ñōwo gan-
ca ayæ adāmai imōmpa. ⁹ Doyedē mōnō waocabo iñō-
monte Wængonguī waadete pōnō cædinque Itota in-
gante angā ēñēninque tōmengā wæætē mōnō
tōmāmō wænguimāmo beyæ ante cōwē wæwocate
wæquingā bagacāimpa. Mǎnōmai cædinque Wæn-
gonguī anquedoidi inānite æmonga ææntodōninque,
Itota wæætē caate wæncæcāimpa, ante cædinque tō-
mengā ingante gao wænō iñmō gōnongā on-
gongacāimpa. Incæte Itota caate wængā beyæ Wæn-
gonguī poganta tæiyæ waemō da wencate bai cæd-
inque, Itota nē tæi emōnongā inte ñāō emongā ad-
inque wadāni tōmengā ingante waa acædānimpā,
ante pōnō cægacāimpa. Īninque Itota Tæiyæ Awēnē
wencate ongongā ingante do amōmpa.

¹⁰ Tōmancōo nē badongaingā inongā inte Wæn-
gonguī tōmancōo nē enempodongā inte iīmai an-
gacāimpa. Botō Wēmi ēñēmi. Wadāni incæ botō
wēnāni nanguī ināni quēwencædānimpā, ante nē
badōmi bitō baquinque caate wæcæbiimpā. Mǎnōmai

caate bitō wædō beyænque ædæmō picæmi bate nē ēñēnīmi inte bitō botō wēnāni inānite ñāō iñōmō ænte māmōmi poncædānīmpa. Pōnīnque tōmēnāni botō ñāō ēmōmo baī adobaī ñāō ēmoncædānīmpa, ante Wængonguī nō pōnī cægacāīmpa. ¹¹ Itota mōnō imonte, Tæiyæ waēmō ewocate quēwencæmīnīmpa, ante nē badongā iñongā mōnō tōmengā tōnō adomō mōnō cabo imōmpa. Mānōmaī imō beyæ tōmengā mōnō imonte ante apænedīnque, Botō tōnīñamīni imīnīpa, ante guīñēdāmaī tedecampa. ¹² Iīmaī ante apænecampa.

“Wængonguī ēñēmi. Bitō ēmōwo ante botō tōnīñadāni inānite apænebo ēñēncædānīmpa.

Tōmēnāni godongāmæ ongonte ēñēñōnāni botō, Wængonguī iñōmō Tæiyæ Waēmō inongā inte waa pōnī cæcā abopa, ante āmotamīni ante baī ancæboīmpa.”

¹³ Ayæ adobaī apænedīnque,

“Wængonguī ingante botō wede pōnente quēwencæboīmpa,” angacāīmpa.

Ayæ wæætē adobaī apænedīnque,

“Wængonguī botō imote apænedīnque, Bitō wēnāni, ante pōnongā ænōmo inte botō, Mōni wencabo mæ ongōmōni aedāni, āmopa.”

Itota incæ Wængonguī beyæ nāni yewæmongāinō baī adobaī apænecampa.

¹⁴ Mōnō wænguīmāmo ante wēnæ awēnē incæ nē angā iñongante Itota, Botō nāñe wæninque tōmengā ingante edæ omæe ewencæboīmpa, ante iīmaī cægacāīmpa. Mōnō Itota wēñæmō inōmō inte mōnō baō tōnō wepæ ñōmænguīñō ēñamō baī tōmengā nānō wænguinque adobaī ñōmænguīñō ēñagacāīmpa. Inīnque tōmengā nāmā nānō wænō beyænque wēnæ awēnē ingante bæ tacā ate tōmengā wæætē piñænāmaī aquīi bate nē angā ināmaī ingampa. ¹⁵ Ayæ wēnæ awēnē nempo ñā cæyænte baī quēwēnīnque mōnō wænguīmāmo ante guīñēnte wæyōmonte Itota mōnō beyæ ante wæætē wæninque mōnō imonte gā pe æmpote ò ængā beyænque quēwēmōmpa.

¹⁶ Edæ wīi anquedoidi inānite ænte pæ mancæte ante cædinque tōmengā wæætē Abadāō wodi pæimō iñōmonte mōnō imonte pōnō ænīnque pæ mangampa. ¹⁷ Mānīnō beyæ Wængonguī, Bitō tōnīñadāni baī adobaī badīnque bitō, Wængonguī quī, ante nē nō Pōnōmi Ñænæmi pōnī incæbiīmpa. Ayæ bitō tōnīñadāni inānite cōwē pōnēnīnque waadete pōnō waa cædinque ædæmō aacæbiīmpa, ante tōmengā ingante da pōnongā pongacāīmpa. Ayæ adobaī, Bitō tōmēnāni wēnæ wēnæ nāni cædō beyæ nāmā wepæ godoncæbiīmpa, ante cædinque Wængonguī Itota ingante da pōnongā pōnīnque tōmengā mōnō ēñamō baī adobaī ēñadīnque waomō mōnō inōmō baī adobaī badīnque Waocā inongā ingacāīmpa. ¹⁸ Mōnō inguīpoga quēwēnīnque wēnæ wēnæ mōnō cæinēnō beyæ wæwēmōmpa. Wēnæ awēnē, Itota oda cædinque Wængonguī ingante ēñēnāmaī cæcæcāīmpa, ante

cæyongā Itota iñōmō mōnō wæwēnō baī adobaī wæwengā incæte oda cædāmaī ingacāīmpa. Inīnque wēnæ wēnæ cæinente wæwēñōmonte tōmengā adobaī do wægāingā inte, Mīnitō tæi piñænte ongōnīnque oda cædāmaī incæmīnīmpa, ante pōnō tōō æmænte cæcampa.

Itota Ñænængā iñongā Mōitee wodi wædangā ingacāīmpa

3 Mōnitō imōnite aa pedīnque Wængonguī mīnitō imīnīte adobaī aa pedīnque, Tæiyæ waēmō entawencæmīnīmpa, ante badongacāīmpa. Inīnque botō tōnīñamīni ēñēedāni. Itota iñōmō Wængonguī nānō nē da pōnongāingā ingacāīmpa, ante mōnō pōnēnō ante mōnō, Nāwangā impa, ante apænemōmpa. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē Godongā Ñænængā pōnī iñōmō Itota adocā ingampa, ante mōnō pōnēnō ante, Nāwangā impa, ante apænemōmpa. Inīnque mīnitō guīquēnē, Itota æbānō ingacāīmpa, ante ònōwēnenque pōnente quēwenguēnēmīni imīnīpa.

² Wængonguī angā ēñēnīnque Mōitee wodi guīquēnē tōmengā ingante cōwē pōnente cædinque Wængonguī tōnō nāni godongāmæ quēwencabo inānite ædæmō cæte aagacāīmpa. Tōmengā nō cæte nānō aagā baī adobaī cædinque Itota iñōmō Wængonguī angā ēñēnīnque tōmengā ingante cōwē pōnente cædinque tōmengā tōnō mōnō godongāmæ quēwencabo imonte ædæmō cæte aacantapa.

³ Edæ, Oncō waa ongōmpa, ante waa amō incæ mōnō oncō nē badōningā ingante godōmenque waa ate apænecæīmpa. Adobaī, Mōitee wodi nē waa aacā ingacāīmpa, ante tōmengā ingante waa amō incæ mōnō edæ Itota nē badongāingā ingante godōmenque nanguī waa ate apænecæīmpa. ⁴ Waocā oncō guīquēnē wīi tōmenque ongōmpa. Edæ waocā mænongā ate oncō edæ ongō amīnīpa. Inguīpo incæ adobaī oōnædē ongoncoo adobaī wīi tōmenque ongoncoopa. Mānīncoo tōmancoo Wængonguī nānō badongāincooque ongoncoo acæīmpa. ⁵ Mōitee wodi guīquēnē Awēnē Wængonguī ingante nē cæcā inongā inte tōmengā tōnō nāni godongāmæ quēwencabo inānite cōwē pōnēnīnque ædæmō cæte aagacāīmpa. Mānōmaī cædinque tōmengā, Wængonguī æbānō iīncayæ ate apænequingā, ante odōmōnīnque, Nāwangā impa, ante apænegacāīmpa. ⁶ Mōnō Codito guīquēnē Wæmpocā Wengā Onguīñængā inongā inte Wæmpocā tōnō nāni godongāmæ quēwencabo inānite cōwē pōnente nōingā pōnī cæte pōnō aacampa. Edæ mōnō guīquēnē, Codito waa pōnī pōnō cæcā beyænque watapæ bacæīmpa, ante mōnō pōnēnō ante wadāni ēñēñōnāni waa tote apænemōmpa. Inīnque mōnō guīñēnāmaī inte mānīnō mōnō pōnēnō ante ædæmō entawēnīnque iīnque baganca ñīmpo cædāmaī imō inīnque tōmengā tōnō mōnō godongāmæ quēwencabo imāimōmpa.

Wængonguī quīnāni nāni guēmanguīmāmo ante

⁷ Mānōmaī beyæ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca nānō angainō ante mōnō ēñente cæcæimpa. Tōmengā nānō apænegainō ante iīmainō ante yewæmongatimpa.

“Nōwoönæ incæ tōmengā apænecā ēñēninquē,
⁸ mīnitō, Mīmō ōmædē bawēnāmaī incæmōnimpa, ante cædinque Baa ānāmaī iedāni.

Dodāni iñōmō, Wido cæcæimpa, ante nāni ōnōmæca quēwente cæyedē, Wængonguī ingampa diyæ panguingāā, ante pōnēninquē wīwa cægadānimpa. Mānōmaī cædinque tōmēnāni Baa ante mīmō ōmædēnāni nāni bawengai bai mīnitō adobaī bawēnāmaī iedāni.

⁹ Mīnitō mæmæidi māniñōmō quēwēninquē botō imote wīwa cædāni wægaboimpa.

Incæte botō māniñedē coadenta wadepo iñonte waa cæbo agadānimpa.

¹⁰ Māniñedē quēwēnāni mānōmaī cædāni beyæ botō tōmēnāni inānite piīninquē iīmaī angaboimpa.

‘Botō taadō goquēnēnāni incæ taadō cōwē adāmaī ināni inte

tōmēnāni ancaa oda cædinque mīmō ōmædēnāni inte bai wadō godānīpa.’

¹¹ Āninquē botō ænguī badinque, Botō nē Quēwēmo ingaīmo inte nōingā āmopa, āninquē,

Guēmædāni, ante botō angaiñōmō tōmēnāni cōwē guiite guēmānāmaī incædānimpa, angaboimpa.” Ante Wængonguī nānō angainō ante yewæmongadānimpa.

¹² Iñānāni ēñēdāni. Mīni pōnencabo iñōmīnite mīnitō wacā ingā wacā ingā waa adinque adocanque incæ mīmō ōmædengā badāmaī incæcāimpa, ante wææ aadāni. Ayæ adocanque incæ wēnæ wēnæ entawengā badinque wīya æmænte Wængonguī nē Quēwengā ingante emō cæte godāmaī incæcāimpa, ante wææ aadāni. ¹³ Nōwoönæ, ante nē angā nānō angaiñōnæ iñōmō ayæ ñōwo ganca eōnæpa. Īninquē mīnitō ñōwoönæ incæ wacā ingā wacā ingā ædæmō apænedinque, Æcāmenque incæ wīwa nāni cædō beyænque oda cæte wædinque mīmō ōmædengā badāmaī incæcāimpa, ante cædinque iīmō iñō iīmō iñō godongāmæ iñacabo cædinque tæi ongōedāni. ¹⁴ Edæ mōnō wēēñedē wede pōnengamōimpa. Ñōwo adobaī pōnēninquē iinque baganca wede pōnēmō ininque mōnō Codito nempo godongāmæ quēwēmaīmōmpa.

¹⁵ Īninquē adode ante pōnente cæcæimpa.

“Nōwoönæ incæ tōmengā apænecā ēñēninquē mīnitō, Mōnitō mīmō ōmædēmōni bawēnāmaī incæmōnimpa, ante wææ cædinque Baa ānāmaī iedāni.

Edæ dodāni, Wido cæcæimpa, ante cædinque edæ Baa ante mīmō ōmædēnāni nāni bawengai bai mīnitō adobaī bawēnāmaī iedāni.”

¹⁶ Wængonguī angā ōnōmoncaque ēñēninquē, Wido cæcæimpa, ante ædānidō cægadānīi. Edæ Mōitee wodi Equitobæ nānō nē ænte gogaīnāni adodāni incæ, Wido cæcæimpa, ante cægadānimpa. ¹⁷ Ayæ adobaī Wængonguī coadenta wadepo iñonte ædānidō inānite piīninquē ænguī bagacāi. Edæ nē ēñēnāmaī inte wēnæ wēnæ cædāni inānite Wængonguī piīnte ænguī bacā ate tōmēnāni baō ingai ōnōmæca yabæque wæænte ōñongatimpa. ¹⁸ Ayæ, Pō guiite guēmædāni, ante botō angaiñōmō cōwē guiite guēmānāmaī incædānimpa, ante Wængonguī, Botō nē Quēwēmo inōmo inte nōingā angaboimpa, angacāimpa. Edæ ædānidō inānite mānōmaī angacāi. Edæ nē ēñēnāmaī cædāni inānite mānōmaī angacāimpa. ¹⁹ Īninquē nē pōnēnāmaī ināni inte tōmēnāni nāni pōnēnāmaī inō beyænque guīdāmaī ingadānimpa.

4 Botō nempo guīdinque guēmancæmīnimpa, ante wēēñedē nānō angainō ante Wængonguī ñōwo incæ adodō ante cōwē angampa. Mānōmaī beyæ mīni pōnencabo tōmāmiñi tōmengā nempo guīdinque guēmanguēnēmīni iñōmīnite adocanque incæ oda cædāmaī incæcāimpa, ante cædinque mōnō godongāmæ waa adinque wææ aacæimpa. ² Edæ dodāni inānite Wængonguī ingantedō ante watapæ nāni apænegainō bai mōnō imonte adobaī ante watapæ apænedāni ēñēmōmpa. Incæte dodāni guīquēnē ōnōmoncaque ēñēninquē wede pōnēnāni beyænque guēmānāmaī inte wægadānimpa. ³ Mōnō nē wede pōnēmō imō guīquēnē Wængonguī nempo guīdinque mīmōnē do guēmāmōmpa. Edæ Wængonguī nempo mōnō guēmanguēnēnō ante botō āninta adotaa iīmainō ante yewæmonte ongō bai batimpa.

“Botō ænguī badinque, Botō nē Quēwēmo ingaīmo inte āmopa, āninquē,

Pō guiite guēmædāni, ante botō angaiñōmō tōmēnāni cōwē guīdāmaī incædānimpa, angaboimpa.”

Ante Wængonguī beyæ ante yewæmongadānimpa. Incæte doyedē inguipoga iī emōnæ badōninquē Wængonguī tōmengā nānō cæquēnēnō ante iinque badōninquē, Idæwaa, angacāimpa. ⁴ Wængonguī ōnōmpo æmæmpoque go adoñnæque iñonte iinque cædinque iīmō wæiyō nānō guēmangaiñōnæ ingatimpa, ante iīmaī ante wataa yewæmonte ongōmpa.

“Ōnōmpo æmæmpoque go adoñnæque iñonte iinque cædinque iīmō wæiyō ñimpo cædinque Wængonguī guēmangacāimpa.”

⁵ Ayæ botō āninta adotaa iīmaī ante yewæmonte ongōmpa.

“Pō guiite guēmædāni, ante botō āñōmō tōmēnāni cōwē guīdāmaī incædānimpa,” angampa, ante yewæmongatimpa.

⁶ Īninquē Wængonguī nānō pōnō cædō ante watapæ ante apænecā ēñēninquē dodāni iñōmō ōnōmoncaque ēñēnāni inte tōmēnāni nāni ēñēnāmaī cægaiñō beyæ guīdāmaī ingadānimpa. Īninquē, Wængonguī

tömengä nänö angainö iinque cæcæimpa, ante cæd-
inque iincayæ quëwënäni pancadäniya cöwë gui-
iquënënäni inönänimpa. ⁷ Mänömaï beyæ, Æönædö
ëñenguënëminii iminii, ante odömoncæte ante cæd-
inque Wængongui, "Ñöwoönæ," ante awënë Dabii in-
gante wantæpiyæ ate apænecä ëñengacäimpa. In-
inque mäninö botö do ante yewæmömo mini adinö
bai ante Dabii wodi iimainö ante yewæmongacäimpa.

"Ñöwoönæ incæ tömengä apænecä ëñëninque
minitö, Mimö ömædëmöni bawënämaï incæmönimpa,
ante cædinque Baa änämaï iedäni," ante yewæmon-
gacäimpa.

⁸ Edæ docä Ootowee wodi tömënäni inänite doyedë
manguicä guiidinque Cänaämæ quëwengadänimpa.
Incæte tömënäni mäniömæ do guiidinäni inte
näwangä guëmänäni bai Wængongui iincayæ ate, Ñö-
woönæ guëmancæminimpa, ante wæætë änämaï in-
cædongäimpa. ⁹ Iinque mönö Wængongui quimö
iñömö edæ guëmanguionæ guëmante bai mönö tö-
mengä nempo quëwëninque mimönë guëmäninque
cætawente wädämaï ingäimpa. ¹⁰ Wængongui iinque
badöninque tömengä nänö cæquënënö tömää cæd-
inque ñimpo cædinque guëmangacäimpa. Tömengä
nänö ñimpo cæte guëmangai bai waocä iñömö Wæn-
gongui nempo guiidinque nê guëmangä iñömö
adobaï tömengä nänö cæquënënö ante, Tömänö do
cætimpä, ante adinque ñimpo cædinque guëmangam-
pā. ¹¹ Dodäni nani ëñënämaï cægai bai ñöwodäni
adobaï cædäni iinque tömënäni nani tæ go wææn-
guinque cæbaïnänipa. Mänömaï i iinque, Adocanque
incæ mänömaï cæte tæ go wæænämaï incæcäimpa,
ante wææ cædinque mönö tömämö, Wængongui
nempo guite mimönë guëmangäimpa, ante nanguï
cæcäimpa.

¹² Wængongui nänö änö iñömö miine quëwëne inte
tæi piyænë ënepa. Edæ yaëmë yægämë tipængaa en-
gamë bamencaa guibæ watii co bai Wængongui nänö
änö iñömö adobaï cædinque mönö önöwoca incæ do
cote bai guipa. Ayæ bamë tadömengadæmë tæi
guiñænte bamii edonque a bai Wængongui nänö änö
iñömö adobaï mönö mimö incæ tadömengadæ tæi
guiñænte bai cædinque mönö pönënö ante mönö
cæinënö ante do edonque ba adinque adode incæ
apænte bai ampa. ¹³ Wængongui nê apænte äongä
iñongante mönö nämä incæ, Æbänö cægämönii, ante
tömengä ingante töingä apænequënëmö imompa.
Edæ, Wængongui ayongä tömengä nänö badongain-
coo tömancoo edæ gä ængate ömægacoo bai inte
wodönämaï ongompa.

Wængongui ingante nê Godongä Ñænængä Itota ingampa

¹⁴ Mönö beyæ, Wængongui qui, ante nê Godongä
Ñænængä pönii iñömö Wængongui Wengä Itota
ingampa. Tömengä iñömö nämä wepæ godonte do

wængaingä inte ñäni ömæmöninque öönædë æite on-
gongampa. Iinque mönö, Tömengä ingante wede
pönëmönipa, ante nê apænemö inte mönö wede
pönënö ante ædæmö pæ mangäimpa. ¹⁵ Wængongui
qui, ante mönö beyæ nê Godongä Ñænængä pönii
inongä iñömö wënæ wënæ cædämaï ingacäimpa. In-
cæte aquiï imö inte wæmö adinque tömengä wæætë,
Botö Waobo ëñadinque aquiï bate wægaimo inte,
Aquiï mini wädö æbänö i, ante do edæ ëñëmopa,
angampa. Edæ wënæ awënë tömengä ingante, Wënæ
wënæ cæe, angä do wængaingä inte tömengä mönö
wënæ wënæ cæinënö, Æbänö i, ante do ëñengampa.
¹⁶ Iinque mönö Awënë iñömö nanguï waadete pö-
nengä inte Awënë contaimpaa ongongampa cæmöö.
Mönö wënæ wënæ cædinö ante tömengä pönö ñimpo
cæcæcäimpa, ante cædinque mönö tömengä weca
ponte apænecäimpa. Mönö caate wæyedë tömengä
pönö töö æmænte cæcæcäimpa, ante mönö tömengä
weca ponte apænecäimpa. Mänömaï Awënë ongom-
paa gäänë pöninque mönö guiñënämaï inte apænemö
ëñëninque tömengä waadete pönö waa cæcä
ængäimpa.

5 Wængongui qui, ante bitö botö imote nê pönömi
ñænæmi pönii bacæbiimpa, ante æcänö ingante
Wængongui angä bacäa.

Edæ waocä adocanque ingante apænte æninque
Wængongui angä ate tömengä iñömö nê waocä
inongä inte waodäni beyæ Wængongui weca cæcam-
pā. Iinque waodäni iingä weca pöninque, Wæn-
gongui qui, ante pædæ pönönäni æninque tömengä
wæætë Wængongui ingante godongampa. Ayæ,
Wënæ wënæ cæmöni incæte Wængongui waadete
pönö ñimpo cæcæcäimpa, ante cædinque waodäni,
Wængongui qui, ante cæningä ænte pöninque pædæ
pönönäni ængampa. Æninque nê godongä ñænængä
iñömö nê waocä inongä incæte cæningä ingante ænte
wænöninque nê ænte pönäni nani wënæ wënæ
cædinö beyæ ante baö iya tangampa. ² Iinque
wadäni, Æbämë impa, ante ëñënämaï nani wädö ante
nê godongä ñænængä iñömö nê waocä inongä inte
adobaï pancaa ëñënämaï inte wæcampā. Ayæ oda
cæte nani wädö ante tömengä adobaï oda cæte wæ-
campā. Iinque wadäni bai aquiingä inongä inte tö-
mengä gänë pönëninque wadäni inänite ædæmö
cæte odömongä adänipa. ³ Mänömaï inongä inte tö-
mengä wadäni wënæ wënæ nani cædinö beyæ ante,
Wængongui qui, ante iya täninque adobaï, Botö nämä
wënæ wënæ cædinö beyæ godömopa, ante iya tante
Wængongui ingante godongampa.

⁴ Waocä nämä incæ, Botö, Wængongui qui, ante nê
godömo ñænæmo bayömote wadäni botö imote waa
acædänimpa, ante ædö cæte anguingäa. Iñæmpa
Wængongui angä beyænque Aadö wodi nê godongä
ñænængä bacä bai wadäni adobaï Wængongui angä
beyænque nê godönäni ñænænäni badänipa. ⁵ Codito
incæ, Nê godömo ñænæmo badinque nê tæi emömo

inte ñäö emömo acädänimpa, ante nämä ante wii angacäimpa. Wængongui incæ tömengä ingante,
“Bitö botö Wëmi inömi imipa.

Ñöwoönæ bitö Wæmpobo babopa.”

⁶ Angacäimpa. Ayæ godömenque Wængongui nänö angainö ante wataa yewæmongatimpa.

“Wængongui qui, ante nê pönongä Mëequitedeco nänö cöwë ingai bai,

bitö adobai ñimpo cädämaï inte nê Pönömi cöwë incæbiimpa,” ante Codito ingante angacäimpa.

⁷ Codito iñömö Waocä eñate quëwëningue Ca ca wæd-
ingue Yæ yæ äningue Wængongui ingante nanguï
apænegacäimpa. Wængongui bitö adobique eyepæ
ïmi inte wææ ämi iningue botö wænämaï imaimopa,
angacäimpa. Incæte, Bitö, Wæe, ämi ate botö
wæncæboimpa, ante nänö Ao äninö beyænque Wæn-
gongui tömengä ingante do eñengacäimpa. ⁸ Wæmp-
ocä Wëñængä inongä incæte Itota nänö caate
wæwëmämo beyænque Wængongui nänö äno ante
ædæmö eñente cædinqe picængä bagacäimpa. ⁹ Tö-
mengä nänö äno ante nê eñente cædömö iñömönte
tömengä ædæmö eñëningue picængä bagaingä inte
edæ mönö imonte ængä beyænque mönö cöwë
wænämaï inte quëwëmompä. ¹⁰ Tömengä ingante
Wængongui apænte æningue, Mëequitedeco nê
pönongä ñænængä pönï nänö ingai bai bitö adobai
botö imote nê Pönömi Ñænæmi pönï inömi imipa, an-
gacäimpa.

Mönö wede pönönö ante Baa änämaï ingæiimpa, ante

¹¹ Mäninö ante botö minitö iminite godömenque
nanguï apænequënemo imopa. Incæte, Æiquestö
eñenguimïnii, ante pönente wædinqe botö, Æbänö
cæte apænebo eñenguimïnii, ante wæbopa. ¹² Iñæm-
pa minitö doyedë mini eñengainö ante ñöwo nê
odömömïni baquënëmïni imïnipa. Incæte wacä
wæætë minitö iminite Wængongui nänö angainö ante
adodeque adodeque ante odömönte apæneca eñen-
guënëmïni adodö bamïni awædö. Edæ wëñænäni nê
goömæ gänäni bai wæætë bamïni iñömïnite botö ædö
cæte tæëmö cænguï godonte bai apænebo eñen-
guimïnii. ¹³ Goömæ nê gangä bai ingä iñömö tömengä
wëñængä bai iñongante mönitö, Æbänö nö cæquii,
ante odömönte apænemöni incæte tömengä iñömö
cöwë eñænämaï ingampa. ¹⁴ Wæætë æcänö cöwë waa
cæda ina iñömö tömengä, Quinö waa ii, ante, Quinö
wænæ wænæ ii, ante wæætë wæætë ante cædinqe do
eñente badinqe picængä bai bacampa. Iningue
ædæmö picænäni nê badäni beyænque möni nö odö-
mönte apænedö iñömö cænguï tæëmö bai ongompä.

⁶ Mönö Codito inguipoga quëwëningue æbänö cæ-
gacäi, ante do eñëmompä. Mönö wænguïnö go-
quinqe wænæ wænæ cæmompä, ante wædinqe,
Idæwaa wænæ wænæ cætabopa, ante mönö Wæn-
gongui gämænö æbänö cæte ocæ emænte ponguii,

ante do eñëmompä. Tömengä ingante æbänö cæte
pönenguïi, ante do eñëmompä. Iningue mäninö
tömänö ante do eñënimö inte mönö mäninö ante
idæwaa tedetamompä. Wæætë, Æbänö cæte godö-
menque picæmö bai eñente baquii, ante mönö ñöwo
apænecaimpa. ² Adobai, Æpænë quinante guiquii,
ante, Önompoca quinante godö gampoquii, ante do
eñëmö inte mönö mäninö ante godömenque tededä-
maï ingæiimpa. Ayæ, Wænte ate ñäni mönö ömæ-
mongæiimpa, ante do eñëmö iningue, Wængongui
cöwë apænte ancæcäimpa, ante do eñëmö iningue
mönö mäninö ante ñöwo godömenque tededämaï in-
gæiimpa. ³ Iningue Wængongui Ao angä ate botö
mäninö minitö do eñëninö ante tededämaï incæboim-
pa. Minitö eñænämaï ininö ante wæætë nanguï
apænebo eñencæminimpa.

⁴ Wængongui mönö mimönë pönö tica enente bai
cædinqe edonque odömönte apæneca eñëningue
mönö ñäö bai entawëmompä. Tömengä öönædë waa
pönï nänö da pönongaincoo do ænte quëwëmompä.
Ayæ tömengä Tæiyæ Wæmö Önöwoca ingante da
pönongä æningue mönö tömengä tönö aanque bai
ëwocamompä. Mänömaï ëwocamö incæte pan-
cadäniya wadæ godäni inte edæ ædö cæte, Wænæ
wænæ cæte awædö, ante ocæ emænte ponguinänii.
⁵ Tömënäni iñömö, Wængongui nänö äno waa pönï
impa, ante do eñëninäni inte ayæ, Wængongui miin-
guipo nänö badöñedë mäniñedë miimämoque ba ate
tæi piñænte cæcäiimpa, ante do eñënanipa. ⁶ Incæte
mäninö nani wede pönëninö ante Baa ante wadæ
godäni bai tömënäni edæ ædö cæte iincayæ ate,
Idæwaa wænæ wænæ cæte awædö, ante ocæ emænte
ponguinänii. Iñæmpä dodäni Wængongui Wengä in-
gante awæ timpote wænönäni bai cædinqe iinäni
wæætë tömengä ingante adodö wænonte bai cædäni-
pa. Ayæ tömënäni nani æmæwo ewente wæquinqe
tömänäni ayönäni Wængongui Wengä ingante badete
tote bai cædäniipa.

⁷ Edæ cöönæ wantæ wantæ cæ ate waodäni cöñe in-
guipoga tömëmö quiyadäni wææ pæte incapa. Incate
amimö ba ate nê quiyadinäni nanguï tä pete eyepæ
ænäni iningue Wængongui wæætë onguipo tömen-
guipo waa pæ ate adinqe, Waa pæguipo abopa,
angampa. Adobai tömengä nänö äno ante wantæ
wantæ iñö apænedäni eñëningue waodäni gänë
pönënanï badinqe wadäni inänite waadete cædäni
ate Wængongui mäninäni inänite, Minitö waa eñente
cæmïni abopa, ante pönö waa cæcampa. ⁸ Ömenta-
cooque pæguipo daacamenque pæguipo quiquenë
nänö æmæwo tante ëwenguinqe önonguipoque im-
pa. Mäninguipo iya tanguï bai waocä adobai Wæn-
gongui nänö äno ante nê Baa angä iñömö tömengä
nänö æmæwo ëwenguinqe Baa angampa.

Watapæ bacæimpa, ante pönëninque tæi ongömompa

⁹ Iñänäni eñeedäni. Wadäni mänömaï inänipa, ante yewæmömöni incæte mönitö ayömöni mīnitö wī tōmēnāni bai imīni amōnipa. Wæætē Codito ængā beyænque nē quēwenguimīni inōmīni inte mīnitö cōwē waa cæmīni imīni amōnipa. ¹⁰ Edæ mīnitö cōwē waa cædinque Wængonguī ingante waadete pönëninque tōmengā quīnāni beyæ godö waa cægaimīni inte ñōwo godōmenque cæmīnipa, ante adingā inte Wængonguī dicæ mīni cædö ante pönënamāi inguingā. Wæætē nē nō cædongā inte tōmengā mīni cædö ante cōwē pönengampa. ¹¹ Codito beyænque watapæ bacæimpa, ante mīnitö wede pönëmīnipa. In-
inque mīnitö mäninö mīni wede pönëno ante iinque baganca wede pönencæte ante cædinque mīni waadete pönö cægainö bai adobai iinque baganca cōwē cæedäni, ämōnipa. ¹² Edæ nē wede pönënanī wæntæye ināmaï ināni iñömö edæ Wængonguī, Pönömo æedäni, ante nänö angaincoo cōwē æncædänimpa. Mīnitö iñömö, Tōmēnāni æbänö cædänii, ante ad-
inque tōmēnāni nāni cædö bai adobai cædinque wæntæye ināmaï inte Wængonguī nänö angaincoo adobai æncæmīnipa, ämōnipa.

¹³ Wængonguī, Botö änö bai cōwē cæcæboimpa, ante Abadäo wodi ingante angacäimpa. Mänömainö ante näwangā impa, ante Abadäo eñencæcäimpa, ante cædinque tōmengā, Wacä emöwo godōmenque tæi piñængā emöwo ante apænebo eñëninque do eñencæcäimpa, ante cæyongante wacä nē tæi piñængā guiquënë edæ dæ angacäimpa. In-
inque Wængonguī iñömö nāmā emöwo ante apænedinque, Wængonguīmo nē Quēwemo inte nöingā ante ämo eñëe, äninque iīmaï angacäimpa. ¹⁴ “Botö bitö imite pönö waa cæbo ate bitö pæināni nanguī yebæninque bacoo bacædänimpa. Botö Wængonguīmo nē Quēwemo inte ämopa.” ¹⁵ Ante do angā eñengaingā inte Abadäo wodi wantæpiyæ ænāmaï inte wänö cōñongante Wængonguī tōmengā nänö angainö bai pönö cæcä ængacäimpa.

¹⁶ Waodäni guiquënë, Näwangā ämopa, ante eñencædänimpa, ante cædinque wacä emöwo godōmenque tæi piñængā emöwo apænedinque änänipa. Mänömaï cædinque waocä, Botö godōmenque nē tæi piñængā tönö guëa cæte bai änimo inte ædö cæte babæ ante wadö cæquimoo, ante bai apæneyongante wacä Ao angā ate tōmēna nāna guëa cæcaya badapa.

¹⁷ Wængonguī iñömö, Botö wadö bai änāmaï inōmo inte mīnii botö angainö bai cōwē cæcæboimpa, angacäimpa. Ayæ, Mänömaï impa, ante botö angaincoo nē ænguīnāni ædæmō eñencædänimpa, ante cædinque Wængonguī nāmā emöwo apænedinque, Botö Wængonguīmo nē Quēwëno inte näwangā ämopa, angacäimpa. ¹⁸ Tōmengā, Botö pönö cæbo beyænque

watapæ bacæimpa, ante nänö angainö ante æncæte ante mönö Wængonguī gämænö do wodii winonte pömöimpa. In-
inque tōmengā weca do pönimö iñömonte tōmengā wæætē, Mēnea beyæ mönö watapæ bacæimpa, angampa. Ayæ, Mīnitö wampo pönëninque edæ botö tönö edæ godōmenque cæcæmīnipa, ante tōmengā ædæmō apænebo. Mēnea ante apænebo eñëedäni. Botö Wængonguīmo inōmo inte nāmā Wængonguī emöwo apænebo beyæ nē eñëmīni inte mīnitö mänine beyæ pönencæmīnipa. Ayæ godōmenque wade ante, Wængonguī incæ ædö cæte babæ wapiticæ anguingā, ante pönencæmīnipa. Mänömaï Wængonguī mēnea ante cægacäimpa.

¹⁹ In-
inque wipo gæguincamē inte tæi ñänoncadodäni ate wai wocæ bai mönö iñömö edæ, Mänine mēnea beyæ watapæ bacæimpa, ante mönö wede pönëno beyæ tæi ongömö inte mönö ædö cæte wadæ goquii. Mönö wede pönëno beyænque edæ Wængonguī oncönē weocoo wææ owoyömo tadōmengadæncönē guī oönæde ñä cæte bai i iinque mönö önöwoca iñömö edæ tæi ongonte bai ewocamompa. ²⁰ Itota iñömö täno beyænte oönæde æidinque mönö beyæ ante mänincönē do wänne guigacäimpa. In-
inque Mëequitedeco nē godongā ñænængā nänö ingai bai badinque Itota, Wængonguī quī, ante nāmā wepæ nē Godongā Ñænængā pönī inongā inte edæ cōwē ongongampa.

Mëequitedeco bai Itota nē Godongā Ñænængā ingampa

7 Mëequitedeco guiquënë Tadëe nāni äñömö quēwēnāni awënë odeye inongā inte tōmengā, Wængonguī Æibæ pönī nē Quēwengā quī, ante nē godongā ingacäimpa. In-
ingante Abadäo wodi wadäni awënë odeyeidi inänite wænonte pöñongante Mëequitedeco eyepæ pö bee tēninque, Abadäo eñëmi, angantapa. Bitö imite Wængonguī pönö waa cæcæcäimpa. ² Ante pönö waa apæneyongante Abadäo iñömö awënëidi wodi nāni mangaincoo tōmengā nänö ö æn-
incoo bacoo pönī incoo adinque önoppo tipæmpoga mänimpocato cabo ti gæte cö cædinque, Wængonguī quī, äninque Mëequitedeco ingante adocatoque pædæ godongā ængacäimpa.

Mëequitedeco nē awënë odeye iñongante tōmengā emöwo pemonte bai cædinque wadäni, “Awënë inongā inte tōmengā nē nō cæcä ingampa,” ante angadänimpa. Ayæ, Tadëe “Gänë pönëñömö” nāni angaiñömö quēwēnāni awënë odeye ingampa, ante pönëninque tōmēnāni, “Awënë odeye inongā inte tōmengā nē gänë pönengā ingampa,” ante wawo pemongadänimpa. ³ Tōmengā badä ömaacä ingā bai, tōmengā wæmpocä ömaacä ingā bai, tōmengā nänö eñagäionæ ömaacä ingā bai, tōmengā nänö wængäionæ ömaacä ingā bai ante dodäni tōmengā ingantedö ante yewæmongadänimpa. Mänömaï i iinque

mönö, Wængongui Wengä nänö cöwë ingai bai Mëequitedeco adobaï, Wængongui qui, ante nê cöwë godongä ingampa, ante pönengäïmpa.

⁴ Tömengä ñænængä pönï ingacäïmpa, ante botö iïmaï ante apænebo pönëedäni. Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönï Mëequitedeco ingampa, ante pönëningue mönö wæmæ Abadäo wodi incæ tömengä nänö ö ænincoo önompo tipæmpoga mänimpocato ongö adinque adocatoque æninque Mëequitedeco ñænængä ingante pædæ godongä ængacäïmpa. ⁵ Mönö Abadäo wodi pæimö iñömö tömancabomö iñömö incæte adocabodäniya mönö tönïñadäni Debiidi pancadäniya guiquënë, Wængongui qui, ante nê godönäni bagadäniya. Bayönänite Möitee wodi tömënanï inänite iïmaï angacäïmpa. Minitö tönïñadäni inänite äminï eñëningue tömënanï wæætë tömënanï nänï ænincoo önompo tipæmpoga mänimpocato ongö adinque adocatoque pædæ pönönäni æncæmïnimpa, ante wææ angä eñëningue tömënanique, Wængongui qui bacäïmpa, ante nê ænänï inänipa. ⁶ Mëequitedeco guiquënë Debiidi wodi pæingä inämaï ingaingä incæte adocatoque angä eñëningue Abadäo wodi pædæ godongä ængacäïmpa. Do iñömö Wængongui incæ Abadäo ingante apænedinque, Bitö qui, ante botö cöwë pönömo æncæbiimpa, angacäïmpa. Incæte wantæpiyæ ate Wængongui nänö nê angaingä iñongante Abadäo ingante apænedinque Mëequitedeco iñömö, Wængongui bitö imite pönö waa cæcæcäïmpa, ante pönö waa apænegacäïmpa.

⁷ Mönö ayömö guiquënë, Ñænænänï inönänï iñömö tömënanique önönänique inänite nê godö waa apænedäni inänipa, ante do eñënimö inte mönö wadö ante ædö cæte pönenguii. Ìninque, Abadäo wodi önonganque iñongante Mëequitedeco nê ñænængä inongä inte edæ mänömaï waa apænegacäïmpa, ante mönö edonque eñëmompä. ⁸ Mäninänï Debiidi guiquënë nê ñömæintai eñadäni inänipa. Incæte tömënanï inänite wadäni, Wængongui qui bacäïmpa, ante adocatoque cöwë pönönäni ænänipa. Ìngä Mëequitedeco guiquënë ñömæintai eñadämaï bai ingaingä inte nê quëwengä ingampa, ante yewæmongatimpa. Tömengä mänömaï nê quëwengä bai iñongante Abadäo wodi tömengä ingante, Wængongui qui, ante adocatoque godongä ængacäïmpa.

⁹ Mänömaï impa, ante pönëningue botö, Eñencæminimpa, ante ñöwo godömenque yewæmömö aedäni. Tömënanï nänï æninö önompo tipæmpoga ganca mänimpocato ongö adinque, Wængongui qui, ante adocatoque pædæ godöñönäni Debiidi nänï pæincabo incæ nê ænänï inönänimpa. Incæte Debiidi wodi wæmpocoo ingaingä inongä inte Abadäo wodi adocatoque do godongä ininque tömengä pæingä inguingä Debiidi iñömö wæmpocoo tönö äanque bai adocatoque do godonte bai ayæ ate eñate quëwengacäïmpa.

¹⁰ Edæ Abadäo wodi nänö pæinänï Debiidi inänipa. Ìninque Debiidi ayæ eñadämaï iñongante tömengä wæm-

pocoo Abadäo wodi ingante Mëequitedeco pö bee tente adocatoque æninque Debiidi nänö ænguënenco incæ pancacoo adobaï ængacäïmpa.

¹¹ Wængongui doyedë angä eñëningue Debiidi pancadäniya, Wængongui qui, ante nê godönäni bagadäniya. Ayæ Wængongui, Ìmaï cæedäni, ante angä eñente yewæmöninque Debiidi wæætë wadäni inänite odömonte apænedäni eñengadänimpa. Incæte Debiidi, Wængongui qui, ante nänï godönö beyænque mönö Wængongui ayongä mönö ædæmö pædäni bai edæ dicæ entawente bamongaa. Ìñæmpa mäninänï nänï godönö beyænque nê picænänï bai bamö bai ñöwo wacä nê Godongä ingante Wængongui da pönönämaï incædongäïmpa. Ayæ, Wængongui qui, ante nê Pönongä incæcäïmpa, ante Codito ingante da pönöninque Wængongui, Debiidi wodi pæingä Aadö nänö pönongai bai Codito adobaï pönoncæcäïmpa, ante änämaï inte wæætë, Mëequitedeco nänö pönongai bai cædinque Codito pönongä beyænque wadäni botö ayömö nê nê cædäni bacædänimpa, angacäïmpa.

¹² Ayæ, Wængongui qui, ante nänï godoncabo iñönänite Wængongui, Idæwaa cæminipa, äninque wacä ingante, Bitö wæætë botö imote nê Pönömi bacæbiimpa, angacäïmpa. Ayæ wacä mänömaï nê Godongä bacä beyæ Wængongui, Ìmaï cæedäni, ante nänö wææ angainö ante wëä godonte bai cædinque wade äninque wææ angä ingacäïmpa.

¹³ Ìninque Wængongui ñöwo, Nê Pönömi bacæbiimpa, ante nänö nê angaingä iñömö Debiidi nänï cabo inämaï inte wæætë wacabocä inongä ingampa. Incæte ñöwocä Codito guidënanï iñömö, Wængongui qui, ante nänï iya täimpaa cöwë godönämaï inönänimpa.

¹⁴ Edæ, Wængongui qui, ante oodaaidi nänï cabo nê godönäni incædänimpa, ante Möitee wodi dicæ angacäiñaa. Incæte, Mönö Awënë iñömö Oodaa wodi pæingä ingacäïmpa, ante edonque acäïmpa. ¹⁵ Ìninque Mëequitedeco nänö ingai bai wacä wæætë, Wængongui qui, ante nê Godongä bacä adimö inte mönö godömenque edonque eñengäïmpa. ¹⁶ Edæ Ñöwocä tömengä mæmæidi wii nê godönäni ingadänimpa. Ìninque, Bitö mæmæidi nänï godongai bai bitö adobaï godonte eñëe, ante ædö cæte anguii. Wii tömengä mæmæidi nänï cægai bai cædinque tömengä nê Godongä bagacäïmpa. Wæætë cöwë nê wænämaï Quëwengingä inte tömengä nämä nänö tæi piñænö beyænque nê Godongä bagacäïmpa. ¹⁷ Edæ tömengä ingante apænedinque Wængongui,

“Mëequitedeco, Wængongui qui, ante nê pönongä cöwë nänö ingai bai,

bitö adobaï ñimpo cædämaï inte nê Pönömi cöwë incæbiimpa,” ante apænegacäïmpa.

¹⁸ Ìninque, Ìmaï cæedäni, ante Möitee wodi wëenëñedë nänö wææ angaine incæ aquiiine inte önöneque bai iñonte wëä godonte bai bagatimpa.

¹⁹ Edæ Möitee wodi, Ìmaï cæedäni, ante nänö wææ angainö eñente beyænque mönö Wængongui ayongä

ædæmō pædāni baī dicæ entawente baquimōō. Wængonguī wæætē, Codito pōnō cæcā beyænque watapæ quēwencæminiipa, ante ñowo pōnō apænegacäimpa. Ìninqe, Mänōmaī impa, ante pōnēninqe mōnō Wængonguī weca pōmōmpa.

²⁰ Wængonguī wīi ōnonque angacäimpa. Wæætē tōmengā nāmā ēmōwo apænedinque, Botō Wængonguīmo nē Quēwēnōmo inte nāwangā ämōpa, äninque Codito ingante angā ate tōmengā wæætē, Wængonguī quī, ante nē Godongā bagacäimpa. Wæætē wadāni inānite guiquēnē tōmengā wīi nāmā ēmōwo apænedinque, Nāwangā ämōpa, ante änāmaī ingā incæte tōmēnāni ōnonque, Wængonguī quī, ante nē godōnāni bagadānimpā. ²¹ Codito ingante guiquēnē Wængonguī iīmaī ante apænegacäimpa.

“Bitō ñimpo cædāmaī inte, Wængonguī quī, ante nē Pōnōmi cōwē incæbiimpā.

Ante botō nē Tæiyæ Awēnē inōmo inte nōingā äninque

iīncayæ ate wadō ante cōwē änāmaī incæboimpā.”

²² Wængonguī, Itota botō imote nē Pōnongā inongā inte mīnitō beyæ cæcā ate mīnitō Ao ämīni ininque mōnō godongāmæ waa cæcäimpā, äninque Wængonguī mōnō imonte ñowo godōmenque waa pōni apænegacäimpā. Ìninqe Wængonguī mänōmaī nāmā ēmōwo apænedinque, Nāwangā ämōpa, äninque Itota nānō nē angäingā iñongante mōnō Itota ingante pōnēninqe, Wængonguī nānō angainō baī cōwē cæcæcäimpā, ante do ēñēmōmpa. ²³ Mänīnāni guiquēnē nē ñōmæintai ēñagāināni inte ædō cæte ñimpo cædāmaī inte Wængonguī ingante nē godōnāni cōwē inguīnānīi. Ìninqe wīi adocanque nē godongā ingacäimpā. Wacā wacā nē godōnāni bagadānimpā.

²⁴ Itota iñōmō nē wænāmaī quēwēnongā inte tōmengā, Wængonguī quī, ante nē Godongā inongā inte cōwē quēwengampā. ²⁵ Edæ tōmengā nē wænāmaī Quēwēnongā inte Wængonguī ingante mōnō beyæ ante cōwē apænedinque, Botō bitō gāmænō nē māmōmo pōnāni inānite bitō pōnō waa cæcæbiimpā, ante ñimpo cædāmaī inte cōwē apænecampā. Wængonguī ingante cōwē apænecä inongā inte tōmengā cōwē quēwēninqe ædæmō pōnō ængā beyænque mōnō wæætē cōwē wænāmaī quēwenguīmō imōmpa.

²⁶ Wadāni nāni ēñēnāmaī cæcabo baī wīi inongā inte Itota iñōmō tæiyæ waēmō inongā ingampā. Wentamō mongænāmaī inongā iñongante tōmengā ingante ædō cæte piīnte apænte anguīnānīi. Mänōmaī ingā äninque Wængonguī tōmengā ingante ōñnædē æmōnga pōni ængō cæcā ongongampā. Ìninqe tōmengā adocanque pōni, Wængonguī quī, ante nē nō Godongā Ñænængā pōni inongā inte mōnō wædō ante eyepæ pōni pōnō cæcampā. ²⁷ Wadāni nē godōnāni ñænænāni pōni ināni guiquēnē tōmēnāni tāno godōninqe nāmā nāni wænæ wænæ cædō beyæ ante, Wængonguī botō imote waa acæcäimpā, ante cæningā wepæ iīmō iñō iīmō iñō godōnānīpa. Ayæ ate wadāni

nāni wænæ wænæ cædō beyæ adobaī godōnānīpa. Itota guiquēnē wænæ wænæ nāni cædō baī cædāmaī inongā inte nāmā beyænque godōnāmaī ingacäimpā. Ayæ wamō mōnō wænæ wænæ cædō beyæ wæætē wæætē godōnāmaī inte tōmengā eyepæ inongā inte adopoque pōni godongacäimpā. Ìninqe tōmengā nāmā wepæ godōninqe eyepæ pōni godongā äninque Wængonguī wæætē mōnō imonte waa acampā.

²⁸ Möitee wodi nānō wææ angainō ante ēñente cædinque waodāni aquīi ināni nāni cabo iñōnānite pancadāniya inānite änāni Wængonguī ingante nē godōnāni ñænænāni do badānīpa. Wængonguī guiquēnē iīncayæ ate nāmā ēmōwo apænedinque, Botō Wengā ædæmō Picængā nē ēñengā bagaingā ingante ämo ate tōmengā nē Pōnongā Ñænængā bacæcäimpā. Botō Wængonguīmo nē Quēwēnōmo inte nāwangā ämōpa, angacäimpā.

Wængonguī ñowo nānō angainō ante Itota iinque cæcā

8 Mänōmainō ante quīnante yewæmōmōnīi. Edæ, Mōnō wædō beyæ ante, Wængonguī quī, ante nē Godongā Ñænængā pōni inte ongongampā, ante, Nāwangā impa, ante edonque ēñencæminimpā, ante yewæmōmōnīpa. Tōmengā iñōmō ōñnædē ædinque Awēnē Wængonguī tōmēmængā inō tæ contadinque Tæiyæ Awēnē inte ongongampā, ante yewæmōmōni adinque ēñencæminimpā. ² Mänōmaī inongā inte tōmengā wīi waocā nānō mænongaincōnē cæcampā. Wæætē Wængonguī, Owocæboimpā, ante tæiyæ waēmō nānō mænongaincōnē Itota iñōmō mōnō beyæ ante, Wængonguī quī, ante nē Godongā Ñænængā pōni inte cæcampā.

³ Inguipoga quēwēnāni guiquēnē adocanque ingante, Wængonguī quī, ante bitō nē godōmi ñænæmi pōni bacæbiimpā, änāni badinque tōmengā nē tā nē tā cædinque māincoo cōwē godonguēnengā ingampā. Ìninqe māningā Itota guiquēnē adobaī nē Godongā Ñænængā pōni inongā inte adobaī godonguēnengā ingampā. ⁴ Edæ, Iīncooque godoncæminimpā, ante Möitee wodi wææ angā ēñente cædinque inguipoga nē godōnāni guiquēnē do eyepæ pōni godōnāni inānīpa. Ìninqe tōmēnāni nāni godō baī Itota iñōmō ædō cæte godonguēnengā inguīgāā. Inguipogaque quēwengā inte baī tōmengā iñōmō edæ Wængonguī ingante nē godongā ināmaī incædongäimpā.

⁵ Tōmēnāni guiquēnē, Wængonguī ōñnædē nānō owocō cōwē ongō baī inguipoga adobaī mænonte mānincō ōwocodenganque baī iñonte acæimpā, ante adobaī pōni mænongadānimpā. Mänōmaī mænōninqe tōmēnāni mānincōnenque, Wængonguī quī, ante nē godōnāni inte cædānīpa. Ìninqe Wængonguī, Adobaī pōni mænōincō ongongæimpā, ante cædinque Möitee wodi nē mænonguingā ingante doyedē angacäimpā. “Möitee ēñēmi. Bitō, Æbānō mænonguīi,

ante, Æbänö badonguii, ante botö onquiyabo iñömö bee tente odömömo adinque badoncæbiimpa. Bitö cöwä adinque botö odömönö bai iincö adobaï mäenön-inque iincönë ongoncoo tömancoo adobaï pönï badoncæbiimpa," angacäimpa. ⁶ Wængongui, Botö Möitee tönö wææ äninque, Ìimaï cæedäni, ämo ate Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, ante wëenëñedë nänö angainö wædænque waa ingatimpa. Ñöwo guiquenë tömengä, Itota ængä beyænque quëwëmini inte Ao ämini ininque minitö botö tönö godongämæ waa cæte quëwencæminimpa, ante nänö äno iñömö godömenque waa pönï impa. Edæ Wængongui nänö äno iinque bacæimpa, ante Itota incæ nö cægacäimpa. Ayæ adobaï mäninö nê godönäni nani cædö guiquenë wædænque waa iñonte Itota nänö nö cædö guiquenë godömenque waa pönï impa.

⁷ Mäniine edæ, Mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, ante Wængongui wëenëñedë nänö angaine iñömö mönö quëwenguinö ante eyepæ i bai Wængongui ñöwo wade ante änämaï incædongäimpa.

⁸ Incæte woadäni wentamö mongænäni adinque Wængongui doyedë apænedinque,

"Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa,

Ante botö nê Awënë inömo inte idægoidi inänite oodaaidi inänite iincayæ ate miine ante mä pönï apæneceboimpa.

⁹ Mæmæidi doyedë Equitobæ quëwëñönänite botö töö æmænte ænte poncæte ante cædinque, tömënäni inänite, Mönö godongämæ waa cæcæimpa, äñömote tömënäni wæætë pango cæte gogadänimpa.

Pango cæte godäni ate botö wæætë dadi emæmonte tömënäni inänite adämaï ingaboimpa.

Mänömaï beyæ botö wëenëñedë botö angainö bai ñöwo wæætë adobainö ante änämaï incæboimpa, ante botö nê Awënëmo inömo inte ämopa.

¹⁰ Mäniñedë ate edæ idægoidi inänite botö, Ìimaï pönö cæbo ate minitö Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, äninque edæ iimaï cæcæboimpa.

Ìimaï cæedäni, ante botö wææ äno ante godö apænebo ëñëninque

mäniine ante mimönë yewæmonte bai entawëninque tömënäni nê wede pönënäni incædänimpa.

Tömëmo tömënäni Wængonguimo iñömote tömënäni wæætë botö quinäni incædänimpa.

¹¹ Mäniñedë botö angaiñedë ba ate edæ waocä tömengä guidengä ingante

ayæ wacä ingante odömönte apænedinque,

Bitö Wængongui ingante ate bai pönencæbiimpa, ante quinante anguingä.

Ïñæmpa mäniñedë ate guiyanga pönï inongä incæ ñænængä pönï inongä incæ

tömënäni tömänäni botö imote do adinque pönencædänimpa.

¹² Edæ tömënäni ëñënämaï nani cædö ante botö pänämaï inte waadete godö ñimpo cæcæboimpa.

Ayæ tömënäni wënæ wënæ nani cægainö ante adämaï inte bai botö pönënämaï incæboimpa," ante Wængongui apænegacäimpa.

¹³ Äninque ñöwo, Æmo beyænque quëwëmini inte minitö Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, ante mä pönï äninque Wængongui wëenëñedë, Ìimaï cæedäni, ante nänö wææ angaine ante, Woine inte eyepæ inämaï ingaine ënepa, ante bai cæcampa. Woine iñömö oo dæ baquine ënepa.

Wængongui Tæiyæ Waëmö oncö bai æmontaicö impa

9 Wængongui wëenëñedë dodäni inänite, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, angacäimpa. Ininque tömengä nänö wææ angainö bai cædinque tömënäni, Wængongui ingampa, ante tömengä beyæ cæquënänäni ingadänimpa. Ayæ inguipoga tömengä owoquincö tæiyæ waëmö oncö mænöninque tömengä weca pöninque cæquënänäni ingadänimpa. ² Angä ëñëninque dodäni, Wængongui nänö owoquincö, ante æmontaicö badöninque weocoo odemontai wodönedinque mencönea badongadänimpa. Yabæcönë, Tæiyæ Waëmö Oncö impa, ante nani ancönë iñömö mäniñömö gongapæncade doyæncade tæiyæ ti wodönoqui encadocade ongongatimpa. Ayæ awæmpaa badöninque tömënäni, Wængongui beyæ tæiyæ waëmö päö öñongæimpa, ante cædinque mänimpaa päö ñö cædäni öñongatimpa.

³ Weocoo wacoo nani guimongademö wodöiñömö guimongacö iñömö Tæiyæ Waëmoncö Pönï nani angaincö ingatimpa. ⁴ Mänincönë ogui wacæimpa, ante cædinque, Ogui waqui iya tangæimpa, ante awæmpaa oodo nani pönö tee bæimpa badonte cö cædäni ongongatimpa. Ayæ, Mönö godongämæ waa cæcæimpa, ante wææ äninque Wængongui nänö yewæmongainca Tæiyæ Waëmoncönë Pönï ongongæimpa, ante cædinque awæmpaa badöninque oodo yabæpa tee baadinque cæncadempa adobaï tee baate nani cönöimpa ongongatimpa. Ayæ oodo æninque aca podonte wamocade bai bædinque tömënäni önömæca nani cæn-gaimö Mänää nani angaimö æninque oodo nani bædincadedë da wëninque mänincade wæætë oodo emompaa cæncadë inö da wente cö cæte mangadänimpa. Ayæ adobaï Aadöo wodi nänö ongonto tä bocagainto æninque ado oodo emompaa cæncadë inö da wente ñö cædäni öñongatimpa. Ayæ Wængongui dicaboga nänö, Ìimaï cæedäni, ante yewæmongaine adoyömö ongongæimpa, ante cædinque mäninca æninque ado oodo emompaa cæncadë inö da wëninque cö cædäni ongongatimpa.

⁵ Mänimpaa yædopaa waomini mini wænæ wænæ cædö beyæ wepæ godonte impa, ante Wængongui, Botö pönö waadeimpa impapa, angacäimpa. Ayæ Wængongui nê ñäö emongä weca nê owoda iñömö adobaï ñäö bai emöna iñönte tömëna nana emönö bai dodäni adobaï badonte oodo emompaa æmatæ æmatæ tæi goncædäni ongongatimpa. Ayæ tömëna öömä tiyæmäa pömæna gänê iñömö Wængongui, Botö pönö waadeimpa, ante nänö angaimpa öñongatimpa. Mänimpacoo æbänö impaa, ante mäninque ñöwo yewæmömönipa.

⁶ Tömancoo mänömaï cöo cædäni ongöñonte, Wængongui qui, ante nê godönäni iimö iñö iimö iñö yabæcönê pö guidique, Wængongui ingampa, ante cægadänimpa. ⁷ Guiimongacönê guiquenê nê godongä ñænængä iñömö wadepo iñö adopoque wadepo iñö adopoque pö guidique tömengä adocanque guidongäimpa. Incæte tömengä nê godongä ñænængä pönî inongä incæ wepæ næænämaï inte ædö cæte guiquingä. Edæ wepæ cöwê ænte guidique tömengä nämä beyæ godö pipo pipo cædique, Wadäni eñenämaï inte nani wænæ wænæ cægainö incæ ñä mënongacæimpa, ante tömënanî beyæ adobaï godö pipo pipo cædongäimpa. ⁸ Mänincö æmontaicö ayæ ongöñedê Tæiyæ Waëmoncönê Pönî wii önonque guigadänimpa. Wængongui nänö owodö æidö mäniñedê adobaï wii edonque ingatimpa, ante odömoncæte ante Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca angä guidämaï ingadänimpa.

⁹ Mänömaïno ante odömöninque tömengä mönö ñöwomö imonte wæætê, Iïmaï ante eñencæminimpa, ante cægacäimpa. Waocä, Wentamö mongænte awædö, ante nê wædongä inte waëmö iñömö pöninque, Wængongui qui, ante baö iya tangui tönö bequi cængui godongampa. Mänömaï anca godongä incæte tömengä mimö nämä nänö apænte entawënö ñä mënongadämaï inte wentamö ayæ mongænte entawënongäimpa. ¹⁰ Mänömaï cænguinque bequinque ante wææ äninque, Æbänö cæte godonguii, ante ayæ, Æpænenque æbänö cæte mënongaquiï, ante dodäni mänincooque ante nani wææ angainö ante eñente cægadänimpa. Iinque, Waguipo iinque bayonte önöwoca ædæmö mënongate quëwengæimpa, ante miinguipo iinque bagancaque tömënanî mänincooque ante cædönänimpa.

¹¹ Wapämö mini waa quëwenguinque pömämö, ante badoncæte ante mönö Codito iñömö, Wængongui qui, ante nê Godongä Ñænængä pönî inongä inte do pongacäimpa. Pöninque tömengä woadäni önonpoca nani mänongaincönê guidämaï inte Wængongui nänö badongainguipoga cædämaï ingacäimpa. Wæætê adodö go æidique tömengä öönædê Wængongui nänö owocönê ñænæncönê guidique näwä owocönê cægacäimpa. ¹² Caboda wepæ næænte guidämaï inte wagada wê wepæ næænte guidämaï inte mönö Codito iñömö edæ nämä wepæ godöninque

öönædê Tæiyæ Waëmoncönê Pönî æmæwo guigacäimpa. Iinque tömengä ængä beyænque mönö æmæwo pönî abæ tawænte bai cöwê quëwëmompaa.

¹³ Nömæi incæ gampodique, do wæningä baö incæ gampodique waocä näate bai wædongä inte edæ Wængongui weca ædö cæte ponguingä. Wæætê, Tömengä waiñacä bate poncæcäimpa, ante cædique, Wængongui qui, ante nê godönäni iñömö caboda wepæ tönö wagada onguifængä wepæ æninque nê näadingä baonga pipo pipo cædänipa. Ayæ wagada baquecä ingante wænonte nê täninque gönaique adobaï æninque tömengä baonga pipo pipo cædique, Bitö nê näadimi inte waiñabi babipa, ante cægadänimpa.

¹⁴ Mönö Codito guiquenê Tæiyæ Waëmö inongä inte nê cöwê Quëwengä Önöwoca tönö guëa cædique Wængongui ingante, Bitö quimo imopa, ante nämä wepæ godongacäimpa. Tömengä wepæ iñömö wii cæningä wepæ bai inte godömenque eyepæ pönî wepæ imæmpa. Iinque mönö wænguinque wænæ wænæ cæyömönte tömengä, Minitö mimö entawëmini inte ñä mënongate entawente nämä apænte pönente quëwencæminimpa, ante nämä wepæ do godongacäimpa. Ayæ mönö wænæ wænæ cægainö ante wadæ cædique godömenque pönö cæcä ate mönö Wængongui nê Quëwengä ingante nê cæmö badinque cæmompaa.

¹⁵ Wængongui miine ante apænedinque, Mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, äñongante mönö waocabo wæætê eñenämaï inte wænæ wænæ cæmö adinque Codito iñömö mönö wænæ wænæ cægainö beyæ ante wæætê wængä beyænque mönö abæ tawænte bai quëwëmompaa. Nöwo iñömö Wængongui miine ante apænedinque, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini iinque mini ænguincoo æmæwo æninque minitö cöwê mante quëwencæminimpa, ante aa pecä pongamönimpa. Iinque mönö Codito wæætê, Wængongui nänö angaincoo æncæminimpa, ante cædique iinque cæcä ate mönö nê pönimö inte do ænte quëwëmompaa.

¹⁶ Waocä, Næñe wæmo adinque botö mäincoo inî iinänique æncædänimpa, ante emöwo emöwo yewæmongä adinque wadäni wæætê, Näwangä æmæwo wængäimpa, ante eñente ate, Nê wængaingä nänö ante yewæmongainö bai bacäimpa, ante iinque cædänipa. ¹⁷ Iñæmpa, Iinani qui bacäimpa, ante yewæmongä incæte nê yewæmönigä miingä quëwëñongante tömengä mäincoo ædö cæte tömënanî qui baquiï. Wæætê tömengä æmæwo wængä ate mäniñedê ate tömengä nänö yewæmongai bai iinque cædänipa.

¹⁸ Mänömaï beyæ wëenëñedê Wængongui, Mönö godongämæ waa cæcäimpa, ante yewæmongä ate dodäni cæningä wænonte ate wepæ gowete ate godongämæ Ao äninque iinque cægadänimpa.

¹⁹ Wængongui, Iïmaï cæedäni, nänö wææ angainö tö-

manta adinque Möitee wodi iñömö tömänäni inänite apäncä eñänäni ate wepæ gowete ate cægacäimpa. Wagada wänäni wepæ tönö caboda wepæ æninque æpæ tönö ænte wempo cæðenique iitopowæ nāni äwæ yæpængö æninque obega ocagui opatawæmæ nāni guipæningui ænte pæ dacadinque wepæ nāni wempo cæðenimænenë bee podonte Möitee iñömö, Mäninta adinque eñengæimpa, ante cæðinque mäninta wepæ pipo pipo cægacäimpa. Ayæ nê eñänäni tömänäni baonga wepæ pipo pipo cæðinque tömengä iimaï angacäimpa. ²⁰ "Wængongui, Botö pönö ämo eñäninque mīnitö Ao ante eñente cæmīni ininque mönö godongämæ waa cæcäimpa, ante nänö wææ angainö beyænque ii wepæ impa. Ininque ii wepæ emontaa adinque mönö Ao ante mænīne ante eñente cæcäimpa," ante Möitee wodi apænegacäimpa. ²¹ Ayæ æmontaiconga wepæ pipo pipo cæðinque tömengä mänincönë Wængongui beyæ nāni cæincooga wepæ pipo pipo cægacäimpa. ²² Ayæ wodo tömancooga ante Wængongui, Wepæ tönö ñä mënongacæimpa, äninque wææ angä cægadänimpa.

Iñæmpa wepæ gowedämaï iñonte mönö wænæ wænæ cæmö adinque Wængongui nê panguëngä inte ædö cæte pönö ata cæpoqingä.

Codito wepæ beyænque mönö mīmö mënongacæimpa

²³ Öönædë ongoncoo bai inguipoga nāni adobai badongaincoo incæ cæningä wænonte ate wepæ tönö ñä mënongaquënenäni ingadänimpa. Wæætë näwä öönædë Wængongui weca gote mönö ongonguinque mönö adocanque nê waëmö pönī inongä wepæ beyænque ñä mënongaquënemö imompa. ²⁴ Edæ öönædë Wængongui nänö owocönë bai ante waodäni öonpoca nāni tæiyæ waëmö pönī badongaincönë mönö Codito guidämaï ingacäimpa. Wæætë öönædë incæ æidinque tömengä mönö beyæ ante Wængongui weca guidinque a ongongampa.

²⁵ Wængongui quī, ante inguipoga nê godongä ñænængä pönī inongä guiquënë wii nämä wepæ ænte pöninque cæningä wepæ incæ ænte pöninque wadepo iñö adopoque wadepo iñö adopoque Tæiyæ Wæmoncönë Pönī guicampa. Mönö Codito guiquënë inguipoga nê quëwengä bai wii adobai inongä inte wii wæætë wæætë godoncæte ante öönædë æi guigacäimpa. Wæætë öönædë adopoque æi guidinque tömengä nämä wepæ adopoque godongacäimpa. ²⁶ Edæ inguipoga nê quëwänäni nāni cæi bai cæcä bai tömengä Wængongui inguipoga nänö badöñedë mä caate wæðinque wantæ wantæ iñö cæðinque ñöwo ganca tæmpo caate wæcædongäimpa. Wæætë mönö waocabo tömämö pedænguipoga mönö quëwënö wodo iinque bayonte tömengä ñöwo pönī adopoque pönī pöninque wænæ wænæ mönö cæðö ante æmæwo wido cæcæte ante nämä wepæ godongacäimpa.

²⁷ Mönö waocabo guiquënë nê wænguimö inömo inte adopoque wænte ate Wængongui weca pö gongæñömonte tömengä apænte ancæcäimpa. ²⁸ Mönö waocabo nanguī imö iñömonte mönö Codito iñömö wænæ wænæ mönö cæðö ante mongæninque adopoque nämä godöninque wængacäimpa. Ayæ wæætë pöninque tömengä wii mönö wænæ wænæ cæðö mongæncæte ante poncæcäimpa. Wæætë tömengä nänö ponguinö ante nê wänö cömö iñömonte tömengä, Quëwencæminimpa, ante mönö imonte æncæte ante poncæcäimpa.

10 Iñcayæ ate nê Ponguingä iñömö, Wængongui quī, ante nämä wepæ eyepæ godoncæcäimpa, ante odömoncæte ante cæðinque Wængongui, Iimaï cæte cæningä wepæ pönöedäni, ante do wææ angacäimpa. Incæte mænīi wepæ Wængongui nänö wææ angaimæ iñömö wii eyepæ godongui ænguī impa. Ininque mænīmæ tömengä nänö wææ angaimæ beyænque waocä ædö cæte ædæmö eñente picængä bai baquingä. Iñæmpa idægoidi iñömö wadepo iñö wadepo iñö wepæ ancaa godöninque Wængongui weca pö ædæ wææninque, Bitö Tæiyæ Waëmö imidö anguënë, ante apæncæte ante pönäni incæte tömënäni tömengä nänö wææ angainö beyænque picænäni bai dīcæ badäniyaa. ² Tömengä nänö wææ angainö eyepæ i bai tömënäni adopoque godöninque idæwaa godoncæðönänimpa. Edæ, Wængongui ingampa, ante nê cæðäni iñömö mæninque godöninque ædæmö ñä mënongate bacæðönänimpa. Ayæ iñcayæ ate tömënäni, Wentamö entawente wænguī wæ, ante nämä apænte wæðämaï incæðönänimpa.

³ Edæ wii mænömaï impa. Wæætë, Botö wænæ wænæ cæte awæðö, ante wæætë wæætë nāni pönente wæquinque tömënäni wadepo iñö wadepo iñö godönönänimpa. ⁴ Edæ, Möni wænæ wænæ cægäinö ante mënongacæimpa, ante godöñönäni wagada onguifæ wepæ tönö caboda wepæ eyepæ imæmpa diyæ mënongaquii.

⁵ Cæningä wepæ wii eyepæ impa, ante wæðinque Codito inguipoga pöninque iimaï ante apænegacäimpa.

"Wængongui eñëmi. Cæningä baö nāni wænonte pönönö tönö cænguī bequī nāni, Wængongui quī, ante pönönö adinque bitö edæ wii æinëmi ingabiimpa.

Wæætë botö Waobo baquinque bitö botö baö ante badongabiimpa.

⁶ Waodäni, Wængongui quī, ante iya tämöni ate Wængongui waa acæcäimpa, ante täñönäni bitö wii tobi ingabiimpa. Tömënäni, Wænæ wænæ möni cæðö ante Wængongui pönö wido cæcæcäimpa, ante pönöñönänite bitö Baa angabiimpa.

⁷ Ante adinque botö, 'Wængongui eñëmi. Dodäni botö imotedö ante yewæmöninque, Tömengä inguipoga pöninque iimaï cæcæcäimpa,

ante nāni yewæmongainō bai cædinque botō bitō
 änō eñente cæcæte ante pōninque a ongōmoī ae,
 antabopa,”

⁸ Mōitee wodi guiquēnē, Cænināni inānite wænōn-
 inque mīnitō, Wængonguī quī, ante pædæ godōn-
 inque cænguī tōnō bequī godoncæmīnīmpa, ante
 wææ angacāīmpa. Incæte mōnō Codito Mæmpocā in-
 gante tāno apænedinque, Waodāni cæningā nāni
 wænonte pōnōnō tōnō cænguī bequī nāni, Wæn-
 gonguī quī, ante pōnōnō adinque bitō wīi æinēmi
 ingabiīmpa. Wængonguī quī, ante iya tāmōni ate
 Wængonguī waa acæcāīmpa, ante ayæ, Wænæ wænæ
 mōni cædō ante Wængonguī pōnō wido cæcæcāīmpa,
 ante pōnō tāñōnāni bitō Baa ante wīi tobi ingabiīmpa,
 ante Codito apænegacāīmpa. ⁹ Ayæ, “Bitō änō cæcæte
 ante pōninque a ongōmoī ae,” angacāīmpa. Änīnque
 tōmengā, Iīne botō angainō iñōmō ædæmō eñen-
 guīne bate ongongæīmpa, ante cædinque Mōitee wo-
 di wēēnēñedē nānō angāine ante da godonte bai cæ-
 gacāīmpa. ¹⁰ Ayæ Wængonguī nānō änō ante nē
 eñente cæcā inte Itota Codito, Wængonguī quī, ante
 baonga eñadinque adopoque wænīnque nāmā wepæ
 eyepæ godongā beyænque mōnō wæætē Wængonguī
 ayongā tæiyæ waēmō ewocamō bate quēwēmōmpa.

¹¹ Wængonguī quī, ante nē godōnāni guiquēnē
 tōmānāni iīmō iñō iīmō iñō adiyæ gongænte Wæn-
 gonguī beyæ ante cædānīpa. Mānōmaī wæætē wæætē
 godōninque ado ado godōnāni beyænque tōmēnāni
 wænæ wænæ nāni cædō ante ædō cæte wido cæte
 baquīi. ¹² Māningā mōnō beyæ nē nō Godongaingā
 guiquēnē adopoque godōninque iīnque baganca eye-
 pæ pōnī godōninque Wængonguī tōmēmængā inō æi
 tæ contate ongongampa. ¹³ Mānōmaī ongōninque,
 Botō imote piīnte cædāni inānite Wængonguī
 æyedēnō botō nempo pōnongā ænīnque botō tæi
 emōmō inte nē āmo baquīmoo, ante Codito ñōwo
 ganca wānō congampa. ¹⁴ Edæ tōmengā pōnō
 badongā ate mōnō tæiyæ waēmō ewocate quēwēmō
 bayōmonte tōmengā adoque pōnī nānō godongainō
 beyænque, Ædæmō picæmīni bacæmīnīmpa, ante do
 badongacāīmpa. ¹⁵ Mānīnō ante Wængonguī Tæiyæ
 Waēmō Önōwoca mōnō imonte adobaī apænecampa.
 Tōmengā tāno apænegacāīmpa.

¹⁶ “Mōnō Awēnē iīmaī angacāīmpa. Māniñedē ate iīn-
 cayæ ate,

botō pōnō cæbo ate Ao ānāni iīnque mōnō
 godongāmæ waa cæte quēwengæīmpa,
 ante iīnque cæcæte ante iīmaī cæcæboīmpa, an-
 gacāīmpa.

Botō pōnō apænebo eñēnīnque tōmēnāni, Iīmaī
 cæedāni, ante botō wææ angainō incæ mīmōnē
 entawencædānīmpa.

Botō pōnō apænebo eñēnīnque mānīne ante ocai en-
 cate eñencædānīmpa.

¹⁷ Ayæ, Wænæ wænæ nāni cædō ante ñimpo cæd-
 inque botō pōnēnāmaī incæboīmpa. Eñēnāmaī nāni
 cædō ante botō wæætē wæætē ānāmaī incæboīmpa,”
 angampa.

¹⁸ Iīnīnque tōmengā pōnō ñimpo cæcā ate mōnō edæ,
 Wænæ wænæ mōnō cædō beyæ pānāmaī incæcāīmpa,
 ante quīnante godōmenque godonguīi. Iñæmpa tō-
 mengā dobæ ñimpo cægacāīmpa.

Mōnō Wængonguī weca pongæīmpa, ante

¹⁹ Iñānāni eñēedāni. Tæiyæ Waēmō Pōnī Oncōnē pō
 guīte bai mōnō Itota wepæ beyænque guīñēnāmaī
 inte Wængonguī weca do guīquēnēmō imōmpa.

²⁰ Weocoo mānīncōnē nāni wææ cægaincoo wægo tē
 bai Itota baō adobaī wangō cote ingatīmpa. Mānōmaī
 beyæ odemō mīīnemō wi ænete bai iī adinque mōnō
 quēwenguīnemō guīdinque Wængonguī weca edæ do
 guīimōmpa. ²¹ Wængonguī nānō godongāmæ
 owocabo iñōmonte, Wængonguī quī, ante nē
 Godongā Ñænængā pōnī inongā iñōmō adocā Itota
 iñōmō mōnō imonte nē aacā inongā ingampa.

²² Mānōmaī beyæ mōnō Wængonguī weca pō guī-
 icæīmpa. Wēēnēñedē wentamō mōnō entawēnō ante
 Itota nāmā wepæ inte ñā mēnongacā ate mōnō nāmā
 apænte nō cæinēmō inte guīicæīmpa. Ayæ mōnō baō
 waēmōmæ āate bai emōmō iīnque mōnō, Wæn-
 gonguī tōmengā nānō änō bai cōwē ædæmō
 cæcæcāīmpa, ante wede pōnēnīnque mōnō guīñēnā-
 maī inte tōmengā weca do guīicæīmpa. ²³ Botō cōwē
 pōnō cæcæboīmpa, ante nē angaingā iñōmō nē
 ædæmō cæcā ingampa, ante adinque mōnō, Tōmengā
 nānō änō bai cæcā beyænque watapæ bacæīmpa,
 ante mōnō pōnēnō ante cōwē wido cædāmaī inte
 mōnō pōnengæīmpa.

²⁴ Ayæ, Mōnō pōnencabo tōmāmō waadete pōnēn-
 inque waa cæte quēwengæīmpa, ante cæcæte ante
 pōnente adinque mōnō wacā ingā wacā ingā iīmaī
 godō cæcæīmpa. ²⁵ Pancadāniya Wængonguī ingante
 godongāmæ apænecæte ante pōnāmaī inte wadæ
 godāni incæte tōmēnāni nāni cæi bai mōnō adobaī
 cædāmaī ingæīmpa. Wæætē, Codito nānō ponguīōnæ
 oo pōnī impa, ate pōnente wædinque mōnō pōnen-
 cabo iñōmonte mōnō wacā ingā wacā ingā edæ
 waadete apænedinque, Wængonguī gāmænō pōn-
 inque watapæ quēwēmīni incæmīnīmpa, ante
 apænecæīmpa.

²⁶ Wængonguī nō nānō änō ante do eñēnīmō inte
 mōnō, Wīi eñēinēwædō, ānīnque godōmenque wænæ
 wænæ cæmō iīnque edæ wænæ wænæ mōnō cædō
 ante mēnongaquīmæ ante edæ wepæ dæ ā bai
 babaiīmpa. ²⁷ Wæætē mānōmaī ancaa eñēnāmaī cæmō
 iīnque mōnō Wængonguī nānō apænte ante pan-
 guīmāmoque ante guīñente wæcōmaīmōmpa. Edæ
 mōnō Baa ante godōmenque wænæ wænæ cæmō iīn-
 inque Wængonguī ingante nē piīnāni nāni gonte wæn-

guiämäoque ante, Mönö adobaï gonte wæncæ wæ, ante guiñente wæcömaïmompä. ²⁸ Möitee wodi nänö wææ angainö ante, Wii ëñëinewædö, ante adocanque nê angä iñongante Waoda mënaa ina incæ waodäni mengäa go adocanque inäni incæ, Mänömainö ante apænedäni ëñëinque nê äningä ingante waadedämaï inte godö wænon-gadänimpa.

²⁹ Ìninqe adocanque Wængonguï Wengä ingante pinä gawate baï cædinque Baa angä adinque tömengä ingante Wængonguï ædö cæte pänämaï inguingäa. Wængonguï, Botö pönö æmo ate minitö Ao ämini in- inque mönö godongämæ waa cæte quëwengæimpa, ante nänö angainö iinque bacæimpa, ante cædinque Itota nämä wepæ inte mönö imonte ñä mënongacä beyæ tömengä ayongä tæiyæ waëmö ewocamö bagamöimpa. Incæte adocanque Itota nänö nê ñä mënongadingä inongä inte, Itota wepæ wii waëmö i awædö, ante piingä adinque Wængonguï ædö cæte apænte ante pänämaï inguingäa. Ayæ Wængonguï Önowoca nê waadete pönö cædongä iñongante adocanque badete tocä adinque Wængonguï tömengä ingante ædö cæte pänämaï inguingäa. Edæ Möitee wodi nänö wææ angainö ante Baa änäni inänite wædænque päninque Wængonguï iinäni inänite godömenque nanguï pönö pancæcäimpa, ante pönëminiyaa.

³⁰ Wængonguï, "Botö tömëmo nê panguïmo imopa. Wiwa nani cædinö beyæ eyepæ pönö godö pämo wæcædänimpa," angacäimpa. Ayæ, "Botö nê Awënë inömo inte botö quinäni inänite apænte ancæboimpa," angacäimpa. Mönö iñömö, Mänömainö ante nê apænte pancæ angaingä ingante æbänö ingäa, ante do ëñëmompä. ³¹ Edæ Wængonguï nê Quëwengä inongä inte edæ ænguï badinque bæi ongonte pangä wæcæ wæ, ante mönö nanguï guiñëñate wæcæimpa.

³² Wëenëñedë Wængonguï apænedäni ëñëmini inte minitö tæcæ ñäo baï entawëmini ate wadäni pö piinte guëadö guëa cæyönäni minitö mini caate wæquinque tæi ongöninque godömenque cæminitapa. Mänömaï mini cædinö ante ñöwo pönëdäni. ³³ Pancayedëña iñömö nê piinte cædäni tömänäni ayönäni minitö iminite badete todinque pänänitapa. Pancayedëña guiquënë minitö toniñadäni adobaï caate wæyönänite minitö, Adocabomöni imönipa, ante baï cædinque nê caate wædäni tönö godongämæ ongöminitapa.

³⁴ Wadäni inänite tee mönedäni adinque minitö tömënanäni tee mönete nani wædö ante pönëninque tömënanäni tönö godongämæ wæminitapa. Ayæ, Mönö mäincoo öönædë godömenque waa pönö ongoncoo inte cöwë ongongæimpa, ante ëñëmini iñöminite wadäni inguipoga minitö ëadincoo ö ænani adinque minitö wædämaï inte watapæ tominitapa. ³⁵ Ìninqe, Mönö wede pönëno beyænque eyepæ pönö ænguïmö imompä, ante ëñëninque mäninö mini wede pönëno ante wido cædämaï iedäni. ³⁶ Ayæ, Wængonguï nänö

änö ante ëñente cæmöni ate tömengä, Pönömo æncæminimpa, ante nänö angaincoo ante cöwë pönongä æncæmönimpa, ante cædinque minitö wæntædämaï inte ee cæquënëmini iminipa. ³⁷ Edæ Wængonguï beyæ ante do yewæmongatimpa.

"Wantæ wantæ ate nê Ponguingä mönö änongå iñömö do poncæcäimpa.

Edæ tömengä nänö angaiönæ iinque bayonte tömengä eyepæ pönö poncæcäimpa.

³⁸ Nê nê cæte quëwënongå incæ tömengä nänö wede pönëno beyænque quëwencæcäimpa.

Adocä wæætë guiñente wædinque wodii winongä adinque,

botö tömengä ingante adinque wii tobaïmopa," ante Wængonguï beyæ yewæmongatimpa.

³⁹ Mönö guiquënë tömënanäni nani cæi baï cædämaï inömo inte wii guiñente wædömö inte wodii winönämaï imompä. Edæ wodii winonte baï mönö æmäwo ewente baquënëmo imompä. Wæætë edæ tömengä ængä beyænque mönö quëwenguinque tömengä ingante wede pönëmo imompä.

Mönö wede pönëno ante

11 Wængonguï pönö cæcä ate watapæ bacæimpa, ante mönö pönëno ante mönö, Wængonguï ayæ cædämaï ingä incæte cöwë cæquingä ingampa, ante wede pönëmompä. Awinca adämaï emömo incæ mönö mimöno wede pönëninque awinca do ate emonte baï ewocamö inte mönö, Näwangä bacæimpa, ante do ëñëmö imompä. ² Dodäni wede pönënanäni iñönänite Wængonguï, Mini wede pönëno beyænque botö minitö iminite waa abopa, ante apænegacäimpa.

³ Wængonguï inguipo tönö iimönæ tömäo badoncæte ante cæyongä quëmë impä ænte badonguingäa. Ìñæmpä dæ angatimpa. Ìninqe mönö nê acoo dæ äñonte mäincoo ænämaï inte tömengä wæætë mä pönëninque angä beyænque mönö nê acoo do bagatimpa. Mänömaï ingatimpa, ante wede pönëninque mönö Ao ämompä.

Dodäni nani wede pönëngainö

Abedo wodi

⁴ Abedo wodi iñömö Wængonguï nänö angainö ante wede pönëninque, Wængonguï quï, ante nê cæte godöninque Cäinö wodi wæætë önömonque nänö godönö baï wii godongacäimpa. Tömengä mänömaï wede pönente cæcä adinque Wængonguï, Abedo bitö nê cæte pönömi æmopa, ante apænegacäimpa. Ìninqe do wænte gogaingä inongä incæte Abedo wodi, Botö wede pönente cægaï baï adobaï wede pönente cædäni, ante ñöwo ganca ayæ apænete baï apænedämaï.

Ēnoco wodi

⁵ Ēnoco wodi guiquēnē nē wede pōnengā iñongante Wængonguī, Ēnoco ēñēmi. Bitō botō nē waa adōmi inte bitō wænguēnēmāmo ante wædāmaī inte pōe, āninqe inque iñongante ō ænte wo ææntodongā æigacāimpa. Æite gocā ate wadāni ancaa diqui diqui mininqe Wængonguī nānō nē wo æntodongā ingante adāmaī ingadānimpā. Edæ tōmengā ingante Wængonguī ayæ ææntodōnāmaī iñongante wadāni, Ēnoco wede pōnengā ingante Wængonguī waa acampa, ante do ēñēnōnānimpā. ⁶ Edæ Wængonguī weca poncæte ante cædinque waocā, Wængonguī nē Quēwengā ingampa, ante wede pōnenguēnengā ingampa. Ayæ adobaī, Wængonguī ingante nē diqui diqui mīmō iñōmonte tōmengā, Pōe, āninqe pōnō waa cæcampa, ante wede pōnēninqe nē poncæ cæcā pongampa. Mānōmaīnō ante nē wede pōnēnāninqe Wængonguī weca pōnānimpā. Mānīnō ante nē wede pōnēnāmaī ingā guiquēnē tōmengā ingante Wængonguī ædō cæte waa aquingāā. Edæ waa adāmaī ingampa.

Docā Nōwee wodi

⁷ Nōwee wodi Docā nāni ānongā guiquēnē, Æbānō baquī, ante adāmaī iñongante Wængonguī, Nōwee ēñēmi. Bitō adāmaī imāmo oo pongæimpa cæbii. Angā ēñente guīñente wædinque nē wede pōnengā inte tōmengā nāni wencabo nāni guiite quēwenguinque wipo ñænængade impo incæ ñænæ oncō bai badongā ate guiite quēwengadānimpā. Nē wede pōnēnāninqe nāni nō entawēnō bai adobaī nō nānō entawenguinque Nōwee wodi wede pōnente cæcācāimpa. Īninqe tōmengā adocanque wede pōnēninqe mānōmaī cædingā iñongante wadāni guiquēnē nāni apænte wænguinque Baa angadānimpā.

Abadāō wodi

⁸ Abadāō wodi guiquēnē tōmengā wede pōnengā iñongante Wængonguī, Abadāō ēñēmi. Botō pōnōmo bitō ænguimæ ante botō odōmōmo goe. Angā ēñēninqe, Æbæmē impā, ante adāmaī inongā inte Abadāō wede pōnēninqe ēñente cædinque do gogacāimpa. ⁹ Mānōmaī wede pōnēninqe wadāni nēmæ gote wacā inongā inte wantæ iñō quēwengā bai inte æmontaicōnē owogacāimpa. Ayæ Wængonguī nānō angaīmæ nē ænguina inōna inte tōmengā wengā Itæca wodi adobaī tōmengā wengā Aacobo wodi adobaī wantæ iñō quēwente bai æmontaicōnenque owote quēwengadāimpā. ¹⁰ Wængonguī doyedē pōnī, Waodāni nāni oōnæde quēwenguiñōmō ante botō iīmaī badoncæboimpā, ante nāmā nānō pōnēnō bai tæi gōnonte mænongacāimpā. Abadāō iñōmō, Botō mānīi iñōmō owocæboimpā, ante nē wædongā inte wede

pōnēninqe piyænē cædinque æmontaicōnenque owote inguipoga quēwengacāimpā.

¹¹ Mōnō imonte pōnēninqe nē ædæmō aacā inongā inte Wængonguī iñōmō tōmengā nānō ānīnō bai cōwē cæcæcāimpā, ante nē wede pōnēnā iñōmō Tada wodi ingadāimpā. Mānōmaī beyæ tōmēnā owæntadā iñōnante Wængonguī pōnō cæcā æninqe tōmēnā picængadedā inōnā inte tæi piñæninqe yædēmadā bate wēñængā mangadāimpā. ¹² Abadāō wodi wede pōnēninqe tæi piñænte tapæicā ate wēñængā ēñægacāimpā. Īninqe adocanque picængadecā inte nē wænte bai inongā inte wede pōnengā beyænque mōnō tōmengā nānō pæimō yebæninqe nēmōncoo oōnæde owocoo nanguī pōnī i bai mōnō iñōmō adobaī nanguī pōnī imompā. Ēmōnaicoo gāwapæ yæwedeca oñoncoo nanguī pōnī i bai mōnō tōmengā pæimō imō adobaī nanguī pōnī iñōmonte mōnō, Mānimpomō imompā, ante ædō cæte anguīi.

¹³ Mānīnāni tōmānāni wede pōnente quēwēnōnāni inte wængadānimpā. Wængonguī nānō, Pōnō cæcæboimpā, angaincoo ayæ ænāmaī ināni inte tōmēnāni gobæ ongoncoo gomō ate bai, Cōwē æncæmōnimpā, ante wede pōnente piyænē cæte quēwengadānimpā. Wadāni nēmæ wabæca quēwente bai quēwēninqe tōmēnāni, Wīi mōnitō ōmæ iñōnte mōnitō wamōni inte quēwēmōnimpā, ante inguipoga owogadānimpā. ¹⁴ Mānōmaīnō ante nē ānāni iñōmō, Tōmēmōni ōmæ ante diqui diqui mēmōni imōnimpā, ante quēwēnānimpā. ¹⁵ Dodāni iñōmō do nāni ēmō cæte pongaīmæ ante pōnente wædāni inte bai tōmēnāni do adodō gocædōnānimpā. ¹⁶ Wæætē adodō māniōmæ nāni quēwengāimæ wīi goinēninqe tōmēnāni, Mōnō oōnæde godōmenque wæmōmæ pōnī gote quēwengæimpā, ante goinente wægadānimpā. Īninqe wadāni Wængonguī ingante, Bitō nē wæmōmæ goinente wædāni tōmēnāni Wængonguīmi imipā cæbii, ante ānāni incæ tōmengā wæætē, Īñæmpā nē wædōnāni tōmēnāni quēwenguiñōmō nāni wædō ante botō do eyepæ mænongaboimpā, āninqe guīñēnāmaī inte nanguī tocampa.

Abadāō tōnō Itæca

¹⁷ Wængonguī, Abadāō æbānō botō imote ēñente cæquingāā, ante acæte ante angā ēñēninqe Abadāō wodi nē wede pōnēnongā inte tōmengā wengā Itæca ingante, Wængonguī quī, ante godongacāimpā. Edæ Abadāō ingante doyedē apænedinqe Wængonguī, Bitō pæināni nanguī ināni inte iīmæ æncædānimpā, ante do angā ēñengacāimpā. Incæte Wængonguī mānōmaīnō angā ante nē ēñēningā incæ tōmengā wengā adocanque pōnī inongā inte Abadāō, Wængonguī quingā ingampa, ante godoncæ cægacāimpā. ¹⁸ Adocā tōmengā wengā ingantedō ante Wængonguī doyedē Abadāō ingante apænedinqe, Bitō wengā Itæca pæināninqe inānitedō ante botō, Abadāō

pæināni inānīpa, angacāimpa. ¹⁹ Incæte Itæca wodi adocanque pōni iñongante Abadäo wodi, Botō wengä do wængä incæte Wængongui, Ñāni òmæmōe, angä inique do ñāni òmæmōmaingampa, ante wede pōnēninque godoncæ cægacāimpa. Wængongui guiquēnē, Ee ae, ante wææ angä beyænque tōmengä wengä ingante wænōnāmaī ingacāimpa. Inique Itæca wodi do wæningä inte bai ñāni òmæmonte bai ayæ quēwengacāimpa.

Itæca, Aacobo, Ootee

²⁰ Itæca wodi adobai, Wængongui æbänō cæquingää, ante wede nänō pōnēnō beyænque eñēningä inte edæ picængadecä badinque Aacobo wodi tōnō Etawoo wodi inate apænedinque, Wængongui mīnatō imīnate iīmaī pōnō waa cæcæcāimpa, ante waa apænegacāimpa.

²¹ Aacobo wodi iñōmō, Wængongui æbänō cæquingää, ante wede nänō pōnēnō beyænque do eñēningä inte wæncæ cæte òñōninque tōmengä nänōmoda Ootee wodi wēna inate, Mīnatō imīnate Wængongui pōnō waa cæcæcāimpa, ante waa apænegacāimpa. Ayæ ongontoca da cæte ongonte ædæ wæænīnque, Wængongui bitō waēmō pōni inōmi inte cæquimīdō anguēnē, ante watapæ apænegacāimpa.

²² Ootee wodi guiquēnē, Wantæ iñō wæncæboimpa, āninque, Mōnō idægocabo mōnō pæināni incæ Equitobæ wantæpiyæ quēwēnāni ate Wængongui ænte māocä wadæ gocædānīpa, ante tōmengä nänō wede pōnēnō beyænque eñēninque iīmaī angacāimpa. Godinque botō bayetoca ingai ee ænte næænte godinque da wæncæmīnīpa, angacāimpa.

Mōitee wodi

²³ Mōitee wodi mæmpoda guiquēnē wēñængä eñacä ate, Wīi ònonganque ingampa. Waēmō wēñængä awædō, ante adinque iīmaī cægadāimpa. Māniñedē Equitobæ awēnē odeye iñōmō, Onguiñængä eñacä adinque do wænongæiīpa, angä incæte tōmēna guīñēnāmaī inte tōmēna wede nāna pōnēnō beyænque wēñængä Mōitee ingante apāicā mengāa go adocanque māmonque wē wodonte mangadāimpa.

²⁴ Mōitee wodi guiquēnē picængä bayongante wadāni, Awēnē Padaönō wengä wææ Mōitee badä ingampa, ante Mōitee ingante waa ayōnāni tōmengä wæætē Wængongui ingante nē wede pōnēnongä inte edæ Baa angacāimpa. ²⁵ Wæætē edæ, Botō caate wæquinque botō Wængongui quīnāni tōnō godongāmæ cæcæboimpa, ante cædinque Mōitee wodi, Equitoidi nāni wīwa cæte tōinō adinque botō wantæ iñō incæ wīi tōinente awædō, ante wido cægacāimpa. ²⁶ Wængongui iīncayæ ate eyepæ pōni pōnongä æncæboimpa, ante wede pōnēninque tōmengä mānīnō ante mīmōno gomō ate bai pōnengacāimpa.

Ayæ Equitobæ quēwēnāni waēmoncoo pōni nāni māincoo ante adinque, Ònoncooquē ewenguincooquē i awædō, ante Mōitee edæ Baa angacāimpa. Wæætē edæ pīinte badete todāni wæcā incæte tōmengä, Codi-to beyænque impa, ante pōnēninque godōmenque waa pōni togacāimpa.

²⁷ Tōmengä iñōmō, Awēnē odeye Padaönō ængui badinque pīingä wæcæ wæ, ante guīñente wædāmaī inte wæætē wede pōnēninque Equitobæ èmō cæte gogacāimpa. Ayæ Wængongui nē Quēwengä mōnō awinca adāmaī inongä ingante Mōitee wodi iñōmō nē awinca gomō acā bai èmongä inte wæntæye badāmaī inte godōmenque cægacāimpa. ²⁸ Ayæ, Bamoncadē eñadāni inānite nē ewēnongä incæ godō wænōncæcāimpa, ante Wængongui angä eñēninque Mōitee wodi wæætē, Nē ewēnongä nänō wodo pænta goquī ingæiīpa, ante wede pōnēninque cægacāimpa. Tōmengä wadāni idægoidi tōnō Patowa ææmæ mōnō cæmæ bai mā cægacāimpa. Ayæ, Nē ewēnongä incæ mōnō idægocabo bamoncadē eñadāni inānite wænōnāmaī incæcāimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque Mōitee nē wede pōnēnongä inte wadāni tōnō godongāmæ odemompaa wepæ òni paagacāimpa.

²⁹ Idægoidi guiquēnē wede pōnēninque gāwapæ Opatawæmæ nāni amæ goyæ go næ gongæmæ ate tæcæguedēmæ pōni tao gogadānīpa. Equitoidi guiquēnē, Taadō bapa, mōnō taocæiīpa, ante cæyōnānite æpæmpo becadote wængadānīpa.

Adacaba wodi

³⁰ Idægoidi nāni wede pōnēnō beyænque Eedicoo nāni quēwēñōmō yabæque nāni wææ cægainca incæ nāwæ cabænte wæængatīpa. Edæ idægoidi ònompō æmæmpoque go mēōnaa mānīmpōnæ iñōnte yabæque godongāmæ cægonte godāni ate cabænte wæængatīpa. ³¹ Onquiyængä Adacaba iñōmō māincoo beyæ ante nē towente nē quēwengä inongä incæte tōmengä wede nänō pōnēnō beyænque iīmaī cæte mīingä quēwengacāimpa. Idægoda mēnaa, Eedicoo iñōmō æbänō quēwēnāni, ante acæte ante awēmō pō guīda adinque Adacaba wodi, Ee pōeda, angä beyænque idægoidi wæætē eñēnāmaī ināni inānite wænōninque tōmengä ingante ata cæpodāni quēwengacāimpa.

Wadāni nāni wede pōnengāinō

³² Quīnante godōmenque ante apænequīmoo. Iīnāni nē wede pōnēnāni nāni cægainō ante botō æiquedō apænequīmoo. Guedeönō wodi tōnō Badaco wodi ingadāimpa. Ayæ wææ Tantōo wodi tōnō Yepetee wodi ingadāimpa. Ayæ wææ Awēnē Dabii wodi tōnō Tāmoedo wodi ingadāimpa. Mānīnāni tōnō Wængongui beyæ nē apænegāināni wodi tōmānāni wede nāni

pönönö beyænque iimaï cædinque nanguï cægadän-
impa.

³³ Nē wede pönänäni iñömö tæï ëmonte badinque wabæca awënë odeyēdi nempo quēwēnāni inänite bæ tadinque wido cægadänimpa. Pancadäniya wede pönēninque wadäni beyæ wææ äninque nö cægadän-
impa. Wacä, Cæcæboimpa, äninque do cæquēnengä incæ wii cæcä ininque nē pönänäni pancadäniya, Bitö änö cæcæbiimpa, änäni ëñēninque do cægacäimpa. Pancadäniya nāni wede pönönö beyænque mëñēdi incæ ecadämaï inäni bagadänimpa. ³⁴ Gonga nanguï wo bæco adinque pancadäniya wede nāni pönönö beyænque mönæ ëmongatimpa. Wadäni yaëmenca tamencacæ cædäni wædinque nē pönänäni pancadäniya aamö cædinque miināni quēwengadänimpa. Aquii pönī inināni inte nē wede pönänäni pancadäniya tæï piñænte bagadänimpa. Wabæca tontadoidi wænoncæ pönäni adinque nē pönänäni pancadäniya wæætē tæï piñæninque wido cædäni gogadänimpa. ³⁵ Tömēnāni guidēnāni näñe wænāni ate onquiyænāni wede nāni pönönö beyænque do wænīnāni quēwēnāni ate ængadänimpa.

Nāni caate wægäinö

Ayæ adobai nē pönänäni inänite wiwa cædäni caate wæyönänite wacä, Ata cæpobo goquimi, angä incæte nē caate wædönāni pancadäniya wæætē, Ee abi caate wæwēmoe, änänitapa. Tömēnāni, Botö iincayæ ate ñāni ömæmöninque caate botö wædö beyænque godömenque waa quēwencæboimpa, ante wææ äninque Ao änāmaï ingadänimpa. ³⁶ Tömēnāni nāni wede pönönö beyæ pancadäniya inänite wadäni badete togadänimpa. Wadäni inänite wæætē tæi tæi pangadän-
impa. Wadäni inänite wæætē yaëmengö ñä cæyæninque tee mönedäni wægadänimpa. ³⁷ Pancadäniya inänite dicaca tacadäni wægadänimpa. Pancadäniya inänite ta wiyænāni wægadänimpa. Pancadäniya inänite yaëmenca yedäni wægadänimpa. Pancadäniya obega æmontai tönö caboda æmontai badöninque mäninque wēñate mongæninque ömæpodäni inte wæyönänite wadäni togænte pän-
inque wiwa cægadänimpa. ³⁸ Tömēnāni nē wede pönänäni inte waa pönī inäni iñönänite inguipogaque quēwēnāni wæætē wii tömēnāni bai inäni inte wænæ wænæ cægadänimpa. Nē pönänäni iñömö pancadäniya, Æyömömē gote quēwenguimoo, ante pönente wædinque wodii winonte önomæca wayömö godinque änanquidi wayömö godinque oncontatodē guidindque pancadäniya wē womöñönāni pancadäniya onguipodē ææ wote wē womongadänimpa.

³⁹ Ininque Wængonguï tömēnāni inänite, Wede mini pönönö adinque botö waa tobopa, ante apænegacäimpa. Incæte tömengä nänö, Pönö waa cæcæboimpa, angainö ante tömēnāni mäniñedē ayæ ænāmaï ingadänimpa. ⁴⁰ Edæ tömēnāni adodänique

wii æncædänimpa, angacäimpa. Wæætē Codito godömenque pönongä æninque mönö watapæ quēwēñömonte tömēnāni mönö tönö godongämæ æninque ædæmö picænāni bai bacædänimpa, ante Wængonguï mönö imonte waa cædinque tömēnāni beyæ adobai waa cægacäimpa.

Itota ingante mönö cöwē adinque quēwengæimpa, ante

12 Ininque boguimä bacoo owo bai mänināni iñömö, Wængonguï cöwē pönö cæcæcäimpa, ante nē wede pönengaināni iñömö adobai bacoo ongönänipa. Edæ, Mönitö wede pönente möni cægai bai minitö adobai wede pönēninque iimaï cædäni, ante a ongonde bai apænedänipa cæmöö. Tömēnāni quingæ pogodo gocæte ante cædäni teëmencoo gä äadäni bai cædinque mönö adobai oda caate mönö wædoncoo ante ñimpo cæcæimpa. Wænæ wænæ mönö cægaincoo ante, Ancaa cæte awædö, äninque mönö wido cæcæimpa. Ayæ taadö ante Itota nänö odömongainonque ante mönö edæ wæntædämaï inte tæï piñæninque pogodo gocæimpa. ² Mönö wede pönente æite godö taadö ante tömengä iñömö nē täno beyænte gogaingä ingampa. Tömengä adocä incæ mönö wede pönönö ante, Cöwē mänömaï bacæimpa, ante ædæmö badongaingä ingampa. Tömengä iñömö wadäni tömengä ingante awæ timpodäni wæyongante badete todäni adinque tömengä, Mänömaï cædäni botö caate wædö beyænque botö iincayæ ate watapæ tocæboimpa, ante nē ëñēningä inte piyænē cædinque caate wædinque wængacäimpa. Tömengä ñowo iñömö ñāni ömæmonte æite godinque Awënë Wængonguï nänö contaimpaa tömëmängä inö tæ contate Awënë bate ongöñongä mönö adocä Itota ingante æmö ate bai pönēninque edæ tömengä miñæ tee empote pogodo gocæimpa.

³ Tömengä iñömö nē wiwa cædäni nanguï piinte cædäni wæcä incæte piyænē cægacäimpa. Ininque minitö iñömö, Wæntædämaï inte mimö nangæ batawēnāmaï ingæimpa, ante cædinque, Tömengä æbänö cægacäi, ante pönēedäni. ⁴ Nöwo ganca minitö wænæ wænæ mini cæinente wædö ante wido cæcæte ante minitö wænguï beyæ wepæ dicæ gowete cæminiyaa. ⁵ Ayæ Wængonguï mönö wampo pönencæmööimpa, ante mönö imonte, Botö wëmini godömenque cæcæminimpa, ante æbänö pönö angacäi, ante minitö dicæ pönëminiyaa. Iimaï angacäimpa, ante yewæmongatimpa.

“Botö wëmi ëñēmi. Mönö Awënë bitö imite, Eñente cæcæbiimpa, ante pangä wædinque, bitö wæætē badete todämaï incæbiimpa.

Bitö imite, Eñenguënë quēwëe, angä ëñente wædinque wæwēnāmaï incæbiimpa.

⁶ Iñæmpa tömengä nänö nē waadete pönäninque inänite päninque

mönö Awënë iñömö, Eñencæminimpa, ante cæcam-pa.

Botö wëmini, ante nänö nê ængainänique inänite tö-mengä pangampa.”

⁷ Ante yewæmongatimpa cæminii. Minitö caate wæmini iminitawo. Iñæmpa wëñænäni inänite wæmpoidi dicæ pänämaï inguinäniyaa. Mæmpo Wængongui iñömö adobaï, Botö wëmini iminipa, ante edonque acæimpa, ante nanguï äninque pangä caate wæminipa. Ininque tömengä pangä wædinque minitö wæætë, Mönö eñente quëwenguinque ante Mæmpo Wængongui pangampa, ante piyænë cæte ee amïni pancæcäimpa. ⁸ Tömengä wëñæmö iñömönte tö-mengä tömämö imonte edæ nanguï pante angampa. Incæte minitö pancaminiya iminite tömengä pante änämaï ingantawo. Ininque minitö, Wii Wængongui wëmöni imönipa. Wacä wëmöni imönipa, ante wæquënëmini iminipa.

⁹ Mönö mæmpoidi waodänique inönäni inte nanguï äninque pänäni adinque mönö, Mæmpocä inongä inte tömengä nänö cæquënënonque cædinque mönö imonte waa cæte pangantapa, ante tömënäni inänite waa atamompa. Mönö Mæmpo Wængongui adobaï mönö imonte nanguï äninque pangä adinque mönö quëwenguinque mönö tömengä ingante godömenque Ao ante eñente cæcæimpa. ¹⁰ Mönö mæmpoidi guiquënë, Æbänö pönö waa cæquimoo, ante pönente ate mönö imonte edæ, Eñencæminimpa, ante wantæ iñö nanguï änäni eñente cætamompa. Wængongui iñömö edæ, Tæiyæ waëmö botö ewocabo bai minitö adobaï tæiyæ waëmö ewocadinque watapæ quëwencæminimpa, ante cædinque mönö waa quëwenguinque ante pönö pangampa. ¹¹ Æcämenque mönö imonte nanguï äninque pänä incæ tömengä pangä ate mönö caate wædinque dicæ quingæ watapæ tomongaa. Iñæmpa, Caate awædö, ante cöwë ämompä. Wæætë iñcayæ ate edæ doyedë nani pänö beyænque mönö nê eñente badömo ate mönö nö cæmö badinque gänë pönente entawëmompä.

Mönö wæquinque Wængongui apæncä eñënämaï imompa

¹² Ininque minitö guépænte wædimini inte edæ tæi piñæninque wæntædämaï inte nanguï cædäni. Önoncapo nanguï guecapote wædimini inte edæ guecapodämaï inte ængæ gantite pogodo gote bai nanguï cædäni. ¹³ Mönö cægonguinö, ante minitö taadö ante enga womini mæmö ba ate nê podä cædinäni incæ podä cædämaï inte tömënäni nani waa baquinque mäninönö töinö gote waa cægoncædänimpa, ante godö waadete cædäni.

¹⁴ Mönö godongämæ piyænë cæte quëwengæimpa, ante minitö nanguï tæi piñæninque waodäni tömänäni inänite gänë pönente cædäni. Ayæ, Æcänö tæiyæ waëmö ewocadämaï ingä tömengä iñömö mönö

Awënë ingante cöwë adämaï incæcäimpa, ante pönente wædinque minitö, Mönö tömämö Wængongui ayongä tæiyæ waëmö ewocate quëwengæimpa, ante nanguï cædäni. ¹⁵ Wængongui pönö waadete nänö cædö ante mönö tömämö ænte entawengæimpa, ante cædinque minitö cöwä adinque, Adocanque incæ ömætawengä inämaï incæcäimpa, ante wææ cædäni. Adocanque wæwente nänö quëwënö beyæ piinte bate tedecä eñëninque minitö, Wadäni nani wentamö mongænguinque adobaï piinte badämaï incædänimpa, ante wææ cædinque nê piingä ingante godö wææ ædäni. ¹⁶ Ayæ mini cabo incæ, Nänöogængä inämaï iñongante adocanque incæ godö mönämaï incæcäimpa, ante cöwä adinque wææ cædäni.

Etawoo wodi iñömö tömengä bamoncadengä inongä inte nänö nanguï ænguënenco ante piinte bai cædinque cænguinque æncæte ante tömancoo godonte beyæ adopoque ænte cængacäimpa. Minitö guiquënë, Inguipogaque ante ænte to wædö, ante Etawoo wodi nänö pönëwente cægäinö bai adocanque incæ cædämaï incæcäimpa, ante edæ wææ cædäni. ¹⁷ Bamoncadengä inte nänö ænguënenco ante do piinte bai godöningä inte Etawoo wodi iñcayæ ate, Pönömi æmoe, äñongante mæmpocä wæætë Baa angacäimpa, ante do eñëminipa. Edæ Ca ca wædinque tömengä, Æbänö cæte ænguimoo, ante ancaa angä incæte mæmpocä do Baa äningä inte ñowo wæætë wadö ante ædö cæte anguingä.

¹⁸ Onquiyabo Wængongui nänö gonga tänongä bæcobo ñænoque dodäni ponte godongämæ ongonte cægönäni bai minitö wii onquiyabo ñænoque pöminipa. Tömënäni wëmö mæ mämönte bai iñömö wini cai pæmæmämo iñömö nani ponte wægaiñömö bai minitö wii pöminipa. ¹⁹ Todompeta nani ancadeca nanguï we öömämo dodäni nani eñente wægaimämo bai minitö wii adopämo eñëminipa. Wængongui wææ ante nänö tedepämo tömënäni nani eñente wægaimämo bai minitö wii adopämo eñëminipa. Mänimämo eñente guifente wædinque tömënäni, Idæwaa ämipa. Ædö cæte godömenque eñenguimönii, ante wægadänimpa. ²⁰ Edæ “Cæningä incæ onquiyaboga ponte cægongä adinque minitö tæi tacamini wæncæcäimpa,” ante wææ äñongante tömënäni ancai guifente wædinque, Wængongui nänö wææ angainö ante mönitö ædö cæte ædæmö eñente cæquimönii, ante wægadänimpa. ²¹ Onquiyaboga nani ate guifemämo adinque Möitee wodi incæ, “Ancai guifente botö do do wäate bai wæbopa,” angacäimpa.

²² Minitö guiquënë Tiönouquidi nani änonquidi do ponte bai ewocaminipa. Edæ Wængongui nê Quëwengä öönædë Eedotadëe bai nänö waëmö pönii owoyömö minitö mäniñömö do ponte bai ewocaminipa. Wængongui anquedoidi æpodö miido ganca inönäni inte nanguï pönii inäni godongämæ pö beete tömënäni nani watapæ ongöñömö minitö

māniñömö do ponte bai ewocaminipa. ²³ Mönö Codito ingante godongämæ mönöpönencabo iñömö bamoncadēnāni nē ænguimö bayömonte mönö emöwo ante öönæde yewæmöintaa do yewæmonte ongompa. Ìn-inque mīnitö adocabomīni badinque Wængonguī weca mönö waocabo tömämö imonte nē apænte anguingā weca do pömīni iminipa. Nē nō cæte quēwen-gaināni wænte goyönānite Wængonguī iinque badongā ate do ædæmö picænāni bai badānipa. Tömēnāni önöwoca weca mīnitö do ponte bai ewocaminipa. ²⁴ Wængonguī, Botö pönö cæbo ate mīnitö Ao ämīni ininque mönö godongämæ waa cæte quēwengæimpa, ante nänö angainö ante Itota, Ìnque bacæimpa, ante ædæmö badongacæimpa. Mīnitö iñömö nē badongaingā weca do pömīni iminipa. Abe-do wodi wepæ onguipoiya gowecā adinque Wængonguī wæætē nē wænöningā ingante, Botö weca ongönāmaī gobāwe, angacæimpa. Itota wepæ wī Abe-do wodi wepæ bai imæ adinque Wængonguī wæætē, Itota wepæ petæ petæ gowedimæ beyænque botö weca pöedāni, ante cægacæimpa. Mänimæ Itota wepæ nänö petæ petæ gowegaiñömö mīnitö do ponte bai ewocaminipa.

²⁵ Mänömaī waemö pōni iñömö do pömīni inte mīnitö nē apæneca ingante Baa änāmaī iedāni. On-quiyabo godongämæ ongönāni guiquēnē inguipoga wææ angaingā ingante Baa änānāni iñönānite tö-mengā ata cæpodāmaī inte pangacæimpa cæmīnii. Öönæde ongonte nē wææ angaingā ingante eñēnāmaī inte dadi emænte wadæ gomö bai mönö godö-menque pante wæquēnēmö iñömönte tömengā cōwē ata cæpodāmaī incæcæimpa.

²⁶ Māniñedē tömengā nänö tedepāmo beyænque inguipo wancæ wancæ cægatimpa. Nöwo iñömö tö-mengā, “Botö iincayæ ate inguipo adopoque pōni wancæ wancæ cædinque öönæde adobai wancæ wancæ edæ cæcæboimpa,” angacæimpa. ²⁷ Tömengā, “Ìincayæ ate adopoque pōni cæcæboimpa,” angacæimpa, ante pönēninque mönö iīmaī ante eñengæimpa. Tömengā adopoque wancæ wancæ cæcā ate tömengā nänö badongaincoo oo pōni ongoncoo iñömö töman-coo adoyedē ewente bacæimpa. Quincodö oo ongönāmaī tæi ongoncoo i mānincooque ayæ a on-gongæimpa, ²⁸ Ìnque mönö Awēnē Odeye nempo quēwēmö iñömö wancæ wancæ cædāmaī inte tæi on-gonguimö imompa, ante pönēninque mönö Wængonguī ingante waa ate pönente apæneccæimpa. Mänömaī cædinque Wængonguī ñäo bai nänö tæi emömāmo ate guifente wædinque tömengā beyæ cæcæimpa. ²⁹ Edæ mönö Wængonguī iñömö edæ gonga wo bæcoqui bai ingänö anguēnē, ante ämo eñēmaimīnipa.

Ìīmaī cæmö adinque Wængonguī waa tocæcæimpa, ante

13 Mīnitö iñömö, Mönö caipæ imompa, ante mīni waadete pönēnö bai cædinque cōwē godongämæ waadete pönente cæedāni. ² Tömānāni inānite edæ, Pöedāni, ante waadete cæedāni. Mänömaī cædinque pancadāniya, Botö weca ædānidö eñacæ pönānii, ante eñēnāmaī ināni incæte do waa cædāni ate edæ, Æ, Wængonguī nänö da pönönāni anquedoidi incæ botö weca pönānitapa, ante tæcæ abopa, ante todānipa.

³ Tee mönete ongönāni tönö botö godongämæ tee mönete wæcōmo bai imopa, ante pönēninque mīnitö tömēnāni inānite ante cōwē pönēedāni. Pancadāniya inānite wadāni wīwa godö cædāni ate caate wæwēñönāni mīnitö adobai pönēninque, Mönö baö adobai eñamö inte tömēnāni tönö godongämæ caate wæmö bai imompa, ante tömēnāni inānite cōwē pönēedāni.

⁴ Nänöogængā ināmaī iñongante waocā nē godö guēa mongā tönö nē godö wīwa towēnāni iñönānite Wængonguī mānīnāni tömānāni inānite do apænte ante pancæcæimpa cæmīnii. Mīna gæncaya adomī-naque guēa moncæmīnaimpa. Ayæ ñänönāni mön-inque nāna gæncaya quēwēna ate, Waa impa, ante mönö waa acæimpa.

⁵ Wængonguī incæ, “Mīnitö imīnite cōwē emö cæte godāmaī inte botö cōwē aacæboimpa,” angacæimpa. Mänömaī beyæ mīnitö godonte æinta ante æinente wædāmaī inte mīni eadincooque eadinque piyænē cæte quēwēedāni. ⁶ Ìnque Wængonguī beyæ iīmaī ante nāni yewæmongainö bai ante mönö wede pönente apænemompa.

“Mönö Awēnē botö tönö godongämæ cæcā adinque botö,

Waocā ædö cæte botö imote wēnæ wēnæ cæquingā, ante eñēmo inte guifēnāmaī incæboimpa.”

⁷ Nē aadāni iñömö mīnitö imīnite Wængonguī nänö änö ante nē apænedāni inānite ante pönēninque mīnitö, Tömēnāni iñömö waa cædinque edæ watapæ quēwēnānipa, ante pönēedāni. Ayæ tömēnāni nāni wede pönēnö bai adobai wede pönēedāni.

⁸ Itota Codito iñömö wēnēñedē nänö ingāi bai ingā ñöwoönæ adobai ingā inte tömengā adocā iincayæ ate cōwē adobai incæcæimpa.

⁹ Wadāni, Wacā taadö odömönte apænebo eñēe, äñönānite tömēnāni miñæ godāmaī iedāni. Ìñæmpa tömēnāni cænguinque ante, Æbänö waa pōni cō cæquiī, ante wææ änāni incæte mānii cænguincoo beyæ tömēnāni wīi godömenque watapæ quēwēnānipa. Ìnque mānincoo cænte beyæ mönö mimö ædö cæte tæi piñænte entawenguī. Wæætē edæ Wængonguī nänö waadete pönö cædö beyænque mönö

tæi piñænte entawengæimpa. ¹⁰ Æmontaicönë cædinque, Wængonguī quī, ante nē godönāni iñömö tömēnāni nāni iya täimpa godöningue panca cænguī ænte nē cænguēnēnāni inönāni incæte tömēnāni mönō Codito mönō beyæ nāmā nānō wepæ godongainō guiquēnē ædō cæte ænguīnāni.

¹¹ Cænināni inānite wænonāni ate nē godongā ñænængā pōni inongā iñömö wepænque æninque, Wēnæ wēnæ möni cædinō ante Wængonguī pōnō ñā mēnongacæcäimpa, ante cædinque Tæiyæ Waemö Pōni Oncönë wānē guidine godongampa. Godongā ate baonque, Wentamö mongænte awædö, ante æninque tömēnāni nāni quēwēñömö yabæque māo iya tangadānimpā. ¹² Itota adobaī, Botö wepæ pōnō mēnongabo ate botö quīmīni iñömö tæiyæ waemö ewocate quēwencæmīnimpā, ante cædinque wentamö mönō entawēnō ænte teemē mongænte godinque tömēnāni quēwēñömö wææ cædinemö tao godinque yabæque pōni guīñēñate wædinque caate wængacäimpā cæmöö. ¹³ Tömengā yabæque pōni guīñēñate wædinque nānō tao gogaī bai mönō adoyömö tömengā weca tao gote ado guīñēñate wæcäimpā. ¹⁴ Iñæmpā inguipoga mönō quēwēñömö tæi ongompā diyæ wantæpiyæ quēwenguīi. Wæætē öönædē iincayæ ate edæ mönō cōwē quēwenguīñömö ante æinente wædinque wānō cōmompā.

¹⁵ Iñinque, Wængonguī quī, ante cænguī godönāni bai cædinque mönō iñömö edæ, Itota emöwo beyænque quēwēmōnīpā, ante nē apænemö inte tömengā emöwo ante Wængonguī ingante apænedinque, Bitö tæi emömi inte wāa pōni cæbīpā, ante watapæ apænecäimpā. ¹⁶ Ayæ ñimpo cædāmaī inte mīnitö wadāni inānite cōwē wāa cæedāni. Ayæ wadāni inānite mīni mānīcoo godö nēnempomīni æncædānimpā. Mīnitö mānōmaī, Wængonguī quī, ante godonte bai cædinque nēnempomīni adinque Wængonguī mīni godönō ante wāa acampā. ¹⁷ Mīnitö, Mönō imonte nē ānāni inānite mönō Ao ante eñengæimpā, ante pōnēninque nē aadāni inānite cōwē eñente cæedāni. Tömēnāni, Æbānō cæboo, ante adinque Wængonguī apænte ancæcäimpā, ante eñēninque guīñente wædāni inte nō cædinque aadānīpā cæmīnīi. Tömēnāni mānōmaī adinque watapæ tote quēwencædānimpā, ante mīnitö wæætē tömēnāni nāni ānōnō ante eñente cæedāni. Mīnitö wæætē eñēnāmaī imīni adinque tömēnāni wæætē edæ, Ædö cæte aaquīmōnīi, ante wæwente badāni ininque mīnitö adobaī todāmaī imāimīnīpā.

¹⁸ Mōnitö beyæ ante Wængonguī ingante apæneedāni. Mōnitö mīmō entawēmōni inte wentamö entawēnāmaī imōnīpā, ante nāmā apænte pōnēmōnīpā. Edæ, Quiēmē cæmō incæ mönō cōwē nō cæte quēwengæimpā, ante cæmōnīpā. ¹⁹ Botö mīnitö weca ocæ emænte pōinēmopā. Iñinque mīnitö Wængonguī ingante apænedinque, Wængonguī, bitö pōnō cæbi ate Pabodo mōnitö weca poncæcäimpā, ante apæneedāni, ante nanguī ämopā.

Mīnitö imīnite Wængonguī wāa cæcæcäimpā, ante

²⁰ Wængonguī inguipoga nānō badönāmaī iñedē wēenēñedē pōni āninque edæ, Mönō godongāmæ wāa cæte quēwengæimpā, ante tömengā nānō angāinō bai cōwē nē badongāingā inte imāi pōnō cægacäimpā. Edæ mönō obegaidi bai iñömōte Awēnē Itota iñömö mönō imonte nē Aacā ñænængā inongā inte tömengā wepæ gowegaimæ eyepæ pōni godongā ate Wængonguī tömengā ingante, Eyepæ ī, āninque, Ñāni ömæmōe, angā ñāni ömæmongacäimpā. Mānōmaī gānē pōnente nē cægaingā inte Wængonguī iñömö, ²¹ wāa pōni pōnongā ænte eyepæ entawēninque mīnitö iñömö tömengā nānō ānō bai cæcæmīnimpā. Tömengā Itota Codito tōnō godongāmæ cædinque pōnō cæcā æninque mönō tömengā nānō wāa adoncooque entawengæimpā, ämopā. Itota Codito iñömö ñōwopāmo incæ iincayæmāmo incæ cōwē nē tæi emōnongā inte ñāö emongā amōnīpā, ante mönō tömengā ingante cōwē watapæ apænecäimpā. Mānōmaī ingæimpā, ante botö, Amēē, ämopā.

²² Iñānāni eñēedāni. Botö mānīnō tömānō ante apænecæte ante wædænque pōni yewæmōmopā. Iñinque mānīnō botö ædæmō apænedinō ante mīnitö piyænē cædinque eñēedāni, ämopā. ²³ Mönō tōniñacā Timoteo tee mönete wæyongante ñōwo ñimpo cædāni gocantapā, ante apænebo eñēedāni. Tömengā botö weca quingæ pongā ininque botö tömengā tōnō guēa mīnitö weca eñacæ pōmāimōnāpā. ²⁴ Mōnitö beyæ apænedinque mīnitö imīnite nē aadāni inānite, Wāa quēwencæmīnīpā, ante apæneedāni. Ayæ adobaī Wængonguī quīnāni tömānāni inānite, Wāa quēwencæmīnīpā, ante mōnitö beyæ æedāni. Ayæ, Mīnitö imīnite ante apænedinque Itadiabæ quēwēnāni adobaī, Mīnitö wāa quēwencæmīnīpā, ante apænedānīpā, ante ämō eñēedāni. ²⁵ Mīnitö tömāmīni imīnite Wængonguī pōnō wāadete cæcæcäimpā. Māninque ante yewæmōmopā.

Tantiago

Tantiago iīmaī yewæmongacäimpa

1 Botö Tantiagobo iñömö Mæmpo Wængonguī tönö mönö Awënë Itota Codito inate nē cædömo imopa. Idægoidi mīni cabo tipæmpoga go men-cabomīniya inte wabæca nāni quëwencabo wabæca nāni quëwencabo weca pangocæte godimīni iñöminite botö waa pönëmo inte ii yewæmointaa yewæmömopa.

Wængonguī nänö eñëmämo ante mönö ængæimpa, ante

² Botö tönīñamīni eñëedäni. Quiëmë beyæ wæwente bamīni incæ mīnitö æyedëmë mänömaī bamīni in-
inque edæ mäniñfedé incæ cöwë, Mönö watapæ toquinque impa, ante pönëedäni. ³ Mīni wede pönëno æbänö ī, ante edonque acæimpa, ante cædäni ate caate wæmīni incæte mīnitö, Mönö caate wædö beyænque mönö godömenque pædinque wæntæye ināmaī inte ee cæquimö imompa, ante do eñëmīnīpa. ⁴ Īnīnque, Mönö æmæwo pæcæimpa, ante cædinque mīnitö wæntæye ināmaī inte ee cæedäni. Mänömaī cæte pæmīni ĩnīnque, Mīni cædimämo æbänö cæmīni ĩmīnīi, ante adīnque edæ, Tömänö waëmö cæmīni ĩmīnīpa, ante abaimpa.

⁵ Mīnitö weca æcänö nänö eñëmämo wīi eyepæ ina adīnque tömengä, Pönömi eñëmoe, ante Wængonguī ingante apænequëngampa. Apæneyongä Wængonguī wæætë pönö cæcä æncæcäimpa. Edæ Wængonguī iñömö nē, Pönömi æmoe, ante änogä ingante wæætë piinte änāmaī inte godönongä ingampa. Ayæ tömänāni inänite pönö cædinque tömäa godönongä ingampa. ⁶ Īñæmpa nē angä iñömö wede pönenguëngä inte wīi æmæ pönëninque apænecæcäimpa. Edæ nē æmæ pönengä iñömö gäwapæ æpæ woboyæ pæmæninque mæ conta mæ conta gopæ ocæmæ pö cæpæ nänö cægaīmæ bai tömengä adobaī gocä ingampa. ⁷ Mäningä iñömö Wængonguī pönongä æncæboimpa, ante ædö cæte iīmaī ante pönenguīgä. Wængonguī edæ tömengä ingante tömäa godönāmaī incæcäimpa. ⁸ Tömengä mënongä pönente quëwengä ingampa. Æbänö cæcä, ante eñëñāmaī ĩnongä inte ædö cæte waa cæquīgä.

⁹ Adocanque mönö tönīñacä incæ imæca quëwënāni nāni ëadincoo nē wīi eyepæ ëacä incæte tömengä Wængonguī pönö cæcä beyænque, Æbänö ëaboo,

ante pönëninque watapæ toquëngä ingampa.

¹⁰ Wacä mönö tönīñacä guiquënë imæca quëwënāni nāni ëadincoo nē ëacä incæte tömengä wæætë, Botö önömoque imopa, ante pönëninque watapæ toquëngä ingampa. Edæ ongai önonque pododīnque guīñë wæmpa bai tömengä adobaī wæncæcäimpa.

¹¹ Edæ nænque tamö tī nāwāñonte awæ guingo icate to amīnte æmæwo wæmpa. Ongai yædoī gueo odote wænīnque nänö waëmö ënodī wo ëwente bapa bai nē ëacä iñömö adobaī ingampa. Tömengä godonte æ godonte æ tæcæ cædinque quingæ wænīnque edæ dæ anguingä.

Mönö caate wæpāmo

¹² Wængonguī ingante nē waadedäni ĩnänite tömengä wæætë, Mīni cöwë quëwenguīta, ante pogan-ta bai mīnitö ĩmīnīte pönömo æncæmīnīmpa, ante angacäimpa. Mänīnta Wængonguī weca cöwë mönö quëwenguīnö impa. Īnīnque waocä caate wæcä incæte tömengä wæntæye badāmaī ingä iñömö tömengä nänö toquinque. Wæntæye ināmaī inte ee cæcä adīnque Wængonguī, Mīni cöwë quëwenguīta, ante tömengä nänö angainö bai mäningä ingante pönongä æncæcäimpa. ¹³ Waocä nänö cæinëwente wædö beyæ, Wënæ wënæ cæboe, ante cædinque tömengä, Wængonguī botö imote, Wënæ wënæ cæcæbiimpa, ante ingampa, ante wīi angüëngä ingampa. Edæ Wængonguī ingante, Wënæ wënæ cæcæbiimpa, ante waocä ædö cæte anguingä. Wængonguī wæætë wadāni inänite, Wënæ wënæ cæcæmīnīmpa, ante änāmaī ĩnongä ingampa cæmīnīi. ¹⁴ Æcämënque incæ, Wënæ wënæ botö cæinente wædö incæ ante waëmö impa, ante pönëninque tömengä do wënæ wënæ mönö cæinente wædö beyænque wënæ wënæ cæinengä ingampa. ¹⁵ Yædëmadä wëñængä pæcä adīnque eñāquīgä bai mönö cæinëwente wæpāmo adobaī entawente pætawëmö ĩnīnque mönö do wënæ wënæ cæmompā. Ayæ wënæ wënæ mönö cæpāmo beyæ mönö æmæwo wængūnque impa.

¹⁶ Botö nē waadete tönīñamīni eñëedäni. Mīnitö nāmā incæ oda cædāmaī incæmīnīmpa. ¹⁷ Önonque mönö ænö ante mönö waëmö ñäö ëmönoncoo tömancoo incæ mönö Mæmpo Wængonguī öönædë owote nē pönönongä ingampa. Mæmpo Wængonguī öönædë owodīnque apäidāni ināni badongacäimpa. Adocä nænque wëmö cæbaī wayömö wayömö go bai entawënämaingä ingampa. Tömengä wæætë

adodouque ingaingä ingampa. ¹⁸ Botö cæinëmopa, ante nê angaingä inte Wængonguï, Nâwangä botö angainö beyænque mînitö botö wêñæmîni bacæmînimpa, ante wäänä mangä bai cædinque mönö imonte pönö badongacäimpa. Tömengä nänö badongaincoo tömancoo iñonte mönö tänomö inömö imompa.

Wængonguï ingante mönö nö ëñente cædö

¹⁹ Botö nê waadete tönîñamîni ëñeedäni. Wacä añongä mînitö tömämîni quingæ ëñenguënemîni imînipa. Mînitö wæætê quingæ apænedämaï inte adobai quingæ piïnte inämaï inguënemîni imînipa. ²⁰ Wængonguï, Nö cæte quëwëedäni, ante waa nänö cæinëmämo ante waocä nänö piïmämo beyæ wii edæ cæcampa. ²¹ Mänömaï beyæ mînitö wentamö entawëninque mîni wiwa cædö tömää ñimpo cæedäni. Adobai quiëmê mîni wënæ wënæ cæpämö tömämämo ñimpo cæte iedäni. Ayæ Wængonguï nänö angainö ante mînitö mîmönê nänö mingainö ante Ao ante gänê pönente æncæmînimpa. Edæ ii angainö beyænque mînitö quëwencæmînimpa.

²² Mînitö, Nämä incæ oda cædämaï ingæimpa, ante cædinque Wængonguï nänö angainö ante wii önonque ëñemînique inte wæætê, Æbänö ante i, ante ëñente cæedäni. ²³ Waocä nämä awinca awocawëntaa adinque nämä ate ate wadæ godinque, Quinö bai intawo, ante nänö adinca do oda cæte wæcampa. Mänömaï oda cæte wæcä bai Wængonguï nänö angainö ante nê ëñenganque wii ëñente cæcä iñömö tömengä adobai oda cæte wæcä ingampa. ²⁵ Wængonguï nöingä nänö wææ angainö ante nani yewæmongainö ante nê ædæmö cöwê acä guiquënê tömengä iñömö nänö ëñëninö ante wii pönente badämaï inte wæætê cöwê ëñente cæcä ininque tömengä mänömaï cædinque nänö toquinque cæcampa. Wængonguï nöingä nänö wææ angainö beyænque waocä ñimpo cæte quëwengä ingampa.

²⁶ Wængonguï ingante botö nê ëñente cæbo imopa, ante pönengä incæte tömengä önonguënëwa ñä cæguënëwate bai cædämaï inte wæætê wiwa tedecä ininque tömengä nämä incæ oda cæte gobaingampa. Ayæ Wængonguï ingante botö ëñente cæbo imopa, ante tömengä nänö änö ante önonque angä imaingampa. ²⁷ Nöwadäni tönö owæmpoinäni nani wæwëñedê mönö tömënäni tönö godongämæ cæcæimpa. Ayæ adobai imæcaque ante quëwënäni nani wënæ wënæ cædimämo bai mönö, Wentamö badämaï ingæimpa, ante wææ cæcæimpa. Mänömaï cæmö ininque mönö Mæmpo Wængonguï ayongante mönö wapiticæ cædämaï inte wæætê nö ëñente cæmö imompa.

Wacä ingante wadö wadö ate pönente cædämaï ingæimpa

² Botö tönîñamîni ëñeedäni. Mönö Awënê Itota Codito ñäö ëmonte nê apäigaingä ingante nê pönemîni inte waodäni inänite wadö wadö ate pönente cædämaï iedäni. ² Iïmaï nani cæbai ante önowënenque pönëedäni. Edæ onguïñængä nê ëacä iñömö tömengä nänö önongompo timpoi oodo badöi wempocä ininque waëmoncoo mongængä inte mîni a ongöñömö guii pongampa. Ayæ onguïñængä nê wii eyepæ ëacä iñömö pedæncöo mongængä inte mîni a ongöñömö adobai pongampa. ³ Adinque mînitö waëmoncoo mongængä ingante, "Bitö iñömö waa tæ contaimpaa tæ contæ," ante apænemîni imînitawo. Wæætê wii eyepæ ëacä ingante, "Bitö mänîñömö adiyæ ongöe. Botö önowä iñömö tepataa tæ contæ," ante apænemîni imînitawo. ⁴ Mänömaï apænedinque mînitö weca wii godongämæ wadö wadö ate pönente cæbaimînitawo. Ayæ wënæ wënæ pönëninque apænte ämîni babaïmînitawo.

⁵ Botö nê waadete tönîñamîni ëñeedäni. Wængonguï Awënê Odeye ingante nê waadedäni inänite tömengä, Botö pönö cæbo ate mînitö botö nempo cöwê quëwencæmînimpa, angacäimpa. Imæca quëwënäni weca mäincoo wii eyepæ ëadäni iñönänite tömengä, Mîni wede pönëno nanguï ewocadinque mînitö botö angainö bai botö nempo quëwencæmînimpa, ante tömënäni inänite wii apænte ængantawo. ⁶ Mînitö wæætê wii eyepæ ëacä ingante piïnte tedemîni ate tömengä guingo imonte badingä ingampa. Iñæmpa nê ëadäni guiquënê mînitö imînite nani wënæ wënæ cædinö beyænque wii wæmînitawo. Ayæ adodäni mînitö imînite apænte anguinäni weca godoncæte ante wii ænte godänitawo. ⁷ Ayæ mînitö, Coditoidi imönipa, ante Codito waa pönî ëmöwo ante ëmömîni iñömînite tömënäni adodäni incæ mäniwo ante babæ äninque nê wënæ wënæ änäni wii inänitawo.

⁸ Wængonguï angä ëñëninque nani yewæmongainö ante adinque mînitö waa pönî Awënê nänö wææ angainö ante nö ëñente cæmîni ininque waa cæbaimîni imînipa. Iïmaï ante yewæmonte impa. "Bitö nämä ante pönente, Nämä waadebo imopa, ante nämä bitö waadete pönenganca wadäni inänite adonganca waadete pönëe." ⁹ Mänömaï cædinque mînitö mäincoo ëacä ingante waa cæmîni incæte wii eyepæ ëacä ingante wadö wadö ate pönemîni inte wiwa ämîni ininque wënæ wënæ cæmîni imaimînipa. Ayæ Wængonguï nänö wææ angainö önonque wido cæte bai cædimîni inte mînitö wentamö mongämîni imaimînipa. ¹⁰ Wængonguï beyæ Möitee wodi nänö wææ yewæmongainö ante tömänö ante æcämenque nê ëñente cæcä incæte mäninö adodouque pönî incæ ëñëñämaï cæcä inte tömengä mäninö tömänö ante önonque wido cæte bai cædingä inte wentamö

mongængä ingampa. ¹¹ Edæ Wængonguï, “Nänöogæ inämaï iñongante godö guëa mönāmaï iedäni,” ante nē angaingä inte tömengä adocä godömenque iimaï angacäimpa, “Wacä ingä wænönāmaï iedäni.” Minitö wacä nänöogæ iñongante godö guëa mönāmaï imini incæte wacä ingante wænömīni ininque mīnitö Wængonguï nänö wææ angainö önonque wido cæte bai cædimini inte wentamö mongæmīni imaiminipa.

¹² Wængonguï nänö apænte anguiönæ mönö imonte tömengä nänö wææ angainö bai cæcæcäimpa. Mäninö nänö wææ angainö beyænque waocä ñimpo cæte quëwengä ingampa. Ininque mīnitö tedemini incæ cæmīni incæ, Cöwë mänömaï impa, ante pönëninque tedecæmīnimpā. Adobai ante cæcæmīnimpā. ¹³ Wadäni wæwënäni iñönänite æcämenque wii waadete godö waa cædingä ingää, ante Wængonguï wæætë tömengä ingante godö waadete waa cædämaï inte apænte äninque pancæcäimpa. Wadäni wæwënäni inänite æcämenque guiquënë nē godö waadete waa cædingä iñongante Wængonguï wæætë tömengä ingante nänö apænte anguiönæ godö waadete waa cæcæcäimpa.

Wængonguï ingante pönëninque mönö cæquënë

¹⁴ Botö tönīñamini ëñeedäni. Waocä, Botö Wængonguï ingante wede pönëmo imopa, angä incæte tömengä nänö waa cædinö wæætë dæ ä ininque tömengä mäninö, Wede pönëmopa, ante nänö änö beyænque ædö cæte wænāmaï quëwengingää. ¹⁵ Iimaï nani cæbai ante önöwënenque pönëedäni. Wængonguï ingante wede pönengä iñömö onguiñængä incæ onquiængä incæ æcämenque incæ tömengä weocoo tönö cænguï ömaacä ingampa, ¹⁶ adinque mīnitö weca adocanque tömengä ingante, “Waa goe, ämopa. Bitö, Yoguidāmaï, ante weocoo wëñæ, cænguï eyepæ æninque cæe,” ante angä incæte nē ömaacä nänö ænguënë ante edæ tömengä ingante godönāmaï ininque tömengä waa cæcantawogaa. ¹⁷ Adobai iimaï impa. Mönö waa cædinö dæ ä ininque Wængonguï ingante mönö wede pönënö incæ önonque bapa.

¹⁸ Incæte wacä iimaï anguingä. “Bitö Wængonguï ingante tömëmi wede pönënö ëabi imipa. Botö guiquënë tömëmo waa cædinö ëabo imopa,” ante äñongä botö wæætë, Bitö nē cædämaï inömi inte Wængonguï ingante bitö wede pönënö ante botö imote odömömi aboe, ämopa. Odömömi adinque botö guiquënë botö cædinö ante odömömo adinque bitö wæætë botö wede pönënö edonque pönī abaimipa. ¹⁹ Wængonguï näwangä adocanque ingaingä ingampa. Bitö mänömainö ante pönëmi inte waa pönī pönëmi imipa. Wënæidi diyæ adodö ante pönënanipa töö. Incæte ancai guñente do do wäate wædanipa. ²⁰ Bitö mänömainö ante nē önonque tedebi imi ëñëe. Botö, Mönö waa cædämaï imö ininque Wængonguï ingante mönö wede pönënö incæ önonque imaimpa,

ante odömömo ate bitö edæ Ao ante ëñenguïmiyaa.

²¹ Edæ mönö docä Abadäo wodi Wængonguï nänö ämaï cædinque tömengä wengä onguiñængä Itæca ingante æninque iya täimoga cönöninque wænönca cæyongante Wængonguï adinque, Bitö nō cæte entawëmi ämopa, ante apænegacäimpa. Abadäo wodi nänö cædinö beyænque Wængonguï mänömaï angacäimpa. ²² Bitö ëñënamāi imitawo. Abadäo wodi edæ Wængonguï ingante wede pönëninque ëñente cægacäimpa. Wii ëñente cægaingä inte bai tömengä Wængonguï ingante nänö wede pönengainö önonque pönëmaingä incægacäimpa. Ayæ waa nänö cægaïnö beyæ Abadäo wodi nänö wede pönengainö eyepæ pönī bagatimpā. ²³ Wængonguï angä ëñente nani yewæmongainö bai iinque batimpā. Iimaï ante impa. “Abadäo iñömö Wængonguï, Botö iimaï pönö cæcæboimpā, ante nänö angainö ante pönengacäimpa. Ininque Wængonguï, Mänömaï pönëmi beyæ bitö botö ayömo nō cæte entawëmi imipa,” ante tömengä ingante wæætë pönö angacäimpa. Ayæ Abadäo, Wængonguï æmigo ingampa, ante angadänimpā.

²⁴ Bitö ëñënamāi imitawo. Waocä Wængonguï ingante wii nänö wede pönënö beyænque wæætë, Tömengä æbänö waa cæcää, ante adinque Wængonguï tömengä ingante, Bitö nō cæte entawëmi abopa, ante cæcä ingampa. ²⁵ Idægoidi, Ömæ awëmö ate pöeda, ante mënaa inate da godönäni gote pöñöbate Adacaba wodi nē towente quëwengä incæ, Botö oncönë guieda, ante tömëna inate wë wodongacäimpa. Ayæ, Wadäni tömëna inate bæi ongönāmaï incædanimpā, ante, Wadö taadö goeda, ante da godongä gogadaimpā. Mänömaï cæcä adinque Wængonguï, Bitö cædinö beyænque bitö botö ayömo nō cæte entawëmi imipa, ante Adacaba ingante adobainö ante pönö angacäimpā. ²⁶ Mönö baö ömæwocacä inte do wænte i bai Wængonguï ingante mönö waa cædämaï wede pönënö adobai do wæningä bai inte edæ önonque impā.

Mönö önonguënëwa

3 Botö tönīñamini ëñeedäni. Minitö weca wii täiyænäni, Nē odömönte apænemöni bacæmönimpā, ante baintente wæquënënanī incædanimpā. Edæ wadäni inänite pönömenque apænte äninque Wængonguï wæætë mönö nē odömönte apænemö iñömonte, Æbänö odömönte apænemīni, ante mönö imonte godömenque apænte äninque pancæcäimpa. Minitö do ëñëminipa. ² Mönö tömämö nanguï ægodawate täi go wæninqe bai oda cæmö imompā. Nē tedecä iñömö tömengä, Æbänö ante tedeebo, ante tömengä önonguënëwa cöwë wææ aadinque tömengä wënæ wënæ änāmaï ininque nöingä cæbaingä ingampa. Ayæ wënæ wënæ cædämaï incæboimpā, ante nämä baonga tömäo wææ aate quëwëngä ingampa.

³ Cabayo mönō ïmonte eñente cæcæcäimpa, ante tæinta badöinta önöne da wënemō ate, Cabayo baö tömäñō incæ ïñaimæ ïñaimæ gocæcäimpa, ante cæmō ïninqe cabayo do eñente gocampa. ⁴ ïimainō ante ñænængade wipo ante adobaï ante pönëedäni. Ñænængade pöni wipo incæ woboyæ nangui pæmænte gopa incæte wipo nê dadongä nänō cæinënō bai, Ædönō dadiimæ ædönō dadiimæ wiyate goquii, ante guiyä awæmpa inte wiyate cæcä gopa. ⁵ Ayæ adobaï mönō baö tömäo eñayömō mönō önonguënëwa guiyä enguënëwamō ïmompä. Incæte mönō önonguënëwa inte tededinqe, Mönō nangui cæmompä, ante tedewëmompä. Ñænængade pöni ömædë incæ amimō bayedë guiyä gonga beyæ ömædë tömäo gonga bæcodote bapa. ⁶ Ayæ mönō önonguënëwa adobaï gonga bæcodote bai tedepä. Mönō baö tömäo eñayömō mönō önonguënëwa tömäo mönō wiwa tedewenguinque wënæ wënæ enguënëwamō ïmompä. Waomō incæ mäninguënëwa beyænque mönō baö tömäo inte eñënämaï cæmompä. Ayæ gonga wacæ täenömönte bæcododäni bai ado önonguënëwa beyæ mönō quëwenganca tömanganca wo ewente ïmompä. Edæ ïi gonga tadömengadænguipodë öñonte ö ænte wacæ täenömönte bæcodote bai cædinque wënæ incæ mönō ïmonte cæcä beyænque mönō wiwa tedewëmō ïmompä.

⁷ Babæidi incæ öömä ëadäni incæ täentæidi incæ æpænë quëwënäni incæ quingänöidi incæ tömänäni ïnänite waocä, Botö pæpogate cæninäni bacæminimpa, ante cæcä ingampa. Waocä doyedë nänō cægai beyænque cæninäni bate quëwengadänimpa. ⁸ ïñæmpä æcänö, Mönō önonguënëwa pæpogate bai bacæimpa, ante cædaa edæ dæ angampa. Edæ, Babæidi cöwë incæmönimpä, ante cæninäni badämaï ïnäni bai mönō önonguënëwa adobaï wënæ wënæ ïininqe ædö cæte waa tedemö. Wæætë mönō önonguënëwa nangui wænguimæ enguënëwamō bai ïmompä.

⁹ Mäninguënëwa inte mönō Mæmpo Wængongui ingante, Bitö tæiyæ waëmō ïmidö anguënë, ante waa apænemompä. Wæætë waodäni Wængongui tömengä nänō ingai bai nänō nê badongainäni ïñönänite tömënäni ïnänite ante mönō adoguënëwa inte wënæ wënæ apænemompä. ¹⁰ Ado önöne incæ wade wade ante mënea ante apænemompä. Adodeque ante waa impä. Adodeque ante wënæ wënæ impä. Botö tönïñamini eñëedäni. Mäninö bai mönō edæ wii cæquënëmō ingæimpa. ¹¹ Æpæ tayömō ado tayömō ædö cæte waëmömæ wentamömæ ääñömonque ta goquimææ. ¹² Botö tönïñamini eñëedäni. Iigowæ nani äwæ incayö odibomö nani änömö ædö cæte incaquii. Yowewæ incayö iigo mäñeca ædö cæte incaquii. Adobaï ado tayömō ædö cæte waëmömæ wentamömæ ääñömonque ta goquimææ.

Mönö nö eñëmämo

¹³ Minitö weca æcänö nö eñengä ingantawo. Tö-mengä ïñömö, Nö eñëmo ïmopa, ante wadäni eñencädänimpa, ante cædinque tömengä nänö waa quëwënö inte odömoncæcäimpa. Ayæ tömengä nö eñengä incæ, Botö önömoque ïmopa, ante pönëinque tömengä nänö cædinö beyæ odömongä acädänimpa. ¹⁴ Minitö guiquënë wacä quincoo adinqe piinte entawëmini ayæ nämanque ante, Mönö ñænæmō badinqe waa quëwengæimpa, ante pönente entawëmini ïninqe minitö nö eñëmäni incæ, Mönö waa cæmompä, ante ædö cæte anguimäni. Ayæ mänömaï bai godömenque entawëmini ïninqe näwangä mini anguënënö ante edæ Baa änämaï ïedäni. ¹⁵ Mäninö eñëmämo wii Wængongui nänö nö eñëmämo ï. Wæætë ïi inguipogaque ante quëwengä inte waocä mä pönëinque wënæ nänö eñëmämo ante entawengä ingampa. ¹⁶ Edæ waocä æyedëmë wacä quincoo adinqe piinte entawengä ayæ nämanque ante, Botö ñænæmo badinqe waa quëwencæboimpä, ante pönente entawengä ïñömö tömengä ædö cæte töingä pönente cæcä. ïñæmpä quïëmë nani wënæ wënæ cæpämö ante cæcampa.

¹⁷ Waocä Wængongui nänö nö eñëmämo ante nê entawengä guiquënë waëmō entawengä ingampa. Ayæ wacä ingante cöwë piyænë cæte quëwëngä ingampa. Tömengä nê waadete pönengä inte wacä ingante waa eñëngä ingampa. Wacä ingante eñente cædongä ingampa. Tömengä, Wæwënämaï incæbiimpä, ante wacä ingante godö waadete waa cædongä ingampa. Ayæ, Quinö waa inguii, ante mäninö ante cædongä ingampa. Nê waodäni ïnänite wadö wadö ate pönente cædämaï inte tömengä nö pönente quëwëngä ingampa. ¹⁸ Wadäni ïnänite, Botö piyænë cæcæboimpä, ante nê cæcä ïñömö tömengä nänö piyænë cædinö beyæ tömëmö nê minongä bai ingampa. Tömengä nänö piyænë cædinö beyæ waodäni wæætë, Quinö nö cæte impä, ante cædäni ïninqe tömengä edæ amiñayedë tömëmö tä pete ængä bai incæcäimpa.

Inguipoga nani quincoo ante pönënämaï incæmöimpä

4 Mini cabo quinö beyæ ante guëa wæætëdö wæætë piininqe wæætë godö wæætë godö änewëminitawo. Minitö nämä wadö wadö mini cæinënö ante entawente guëa cæte quëwëmini beyænque cöwë godongämæ mini piinte quëwënguinque ïminipa töö. ² Minitö æinente wæmimi incæte ænämaï ïminipa. ïninqe nê ëacä ingante wænömimi incæ tömengä nänö quincoo ante æinëmini incæte mini æinënö, ante ænämaï ïminipa. Mänömaï beyæ minitö wæætë godö wæætë godö änewëninque guëa wæætëdö wæætë piininqe guëadö guëa cæte quëwëmini ïminipa. Mini änö ante minitö, Pönömi

æmönie, ante mīnitō Wængonguī ingante apænedāmaī imīni inte mīni ænāmaī quëwenguinque impa.

³ Mīnitō Wængonguī ingante mīni änō ante apænemīni incæte wënæ wënæ ante pönëninque apænemīni beyæ ænāmaī imīnīpa. Edæ Wængonguī nänō pönōni æninque mōnō edæ nāmanque pönente tote quëwengæimpa, ante æīnente wæmīni inte ænāmaī imīnīpa töö.

⁴ Waocā nänōogæ ingante wido cæcā baī mīnitō adobaī Wængonguī ingante wido cæmīni imīnīpa. Mīnitō ëñënāmaī imīnitawo. Inguipoga nāni quincoo ante mōnō pönënō beyæ mōnō Wængonguī ingante piīnte imōmpa. Incæte, Inguipoga nāni quincoo ante nē pönencæboimpa, ante æcänō angā Wængonguī ingante piīnte bacæcäimpa. ⁵ Wængonguī angā ëñëninque nāni yewæmongainō iīmaī ante önonquedō ante intawogaa. “Wængonguī cæcā beyænque mōnō tömengä Önöwoca ingante ëwocate quëwëmō imōmpa. İninque māniwoca mōnō imonte waadete pönëninque, Botō imote waadete pönenguënëmīni imīnīpa, ante wæætē edæ godō piīnte acā ingampa.” ⁶ Incæte tömengä mōnō imonte godömenque waadete pönō cædinque mōnō tönō godongämæ cædongä ingampa. Mänōmaī beyæ Wængonguī angā ëñente nāni yewæmongainō iīmaī ante impa. “Nāmanque ante, Mōnitō gomonga waa cæmōni imōnīpa, ante nē pönënanī inānite Wængonguī Baa angampa. Wæætē edæ, Mōnitō önömōnique baī imōnīpa, ante nē änāni inānite tömengä pönō waadete cæcampa.”

⁷ Mänōmaī beyæ mīnitō Wængonguī ingante ëñente cæedāni. Wënæ ingante Baa ante quëwëedāni. Baa ämīni ininque tömengä nänënē wodii winōmaingampa. ⁸ Wængonguī gämænō pöedāni. Pömīni ate tömengä wæætē mīnitō weca poncæcäimpa. Mīnitō wënæ wënæ cæmīni inōmīni inte önonpo mempote baī waëmō pōni quëwëedāni. Ayæ, Wængonguī ingante waadete pönēmōpa, ante ämīni incæ adobaī inguipoga nāni quincoo pönëmīni inte mīnitō mënonga ante pönente quëwënōmīni imīnīpa. İninque edæ mīmō ñā mënongate baī cædinque töingä pönente entawëmīni baedāni. ⁹ Mīni nāmā wënæ wënæ cædinō ante pönëninque mīnitō, Ancaa wæwente awædō, ante wæedāni. Mīnitō Ca ca tote quëwënō ñimpo cædinque Ca ca wædinque edæ wæwente quëwëedāni.

¹⁰ Mīnitō incæ, Wënæ wënæ cæmōnīpa, ante önömōnique imōnīpa, ante Wængonguī ingante äñōmīni tömengä wæætē, Wadāni mīnitō imīnite waa acædānīpa, ante mīnitō imīnite ængō cæte baī cæquingänō anguënē.

Mōnō tōniñacā ingante apænte änāmaī incæmōimpa

¹¹ Botō tōniñamīni ëñëedāni. Mīnitō wacā ingä wacā ingä wënæ wënæ ante apænedāmaī iedāni. Æcänō tömengä tōniñacā ingantedō ante wënæ wënæ äna ayæ tömengä ingante, Wënæ wënæ cæbīpa, ante æcänō

apænte äna ina mäningä Wængonguī nänō wææ angainō incæ wënæ wënæ ante apænecampa. Ayæ Wængonguī nänō wææ angainō ante wënæ wënæ impa, ante apænte angampa. Wīi tömengä nänō ëñente cæquinque Wængonguī nänō wææ angainō ante apænte angampa. Wæætē edæ, Mäninō ante nē apænte ämo imōpa, ante baī cæcampa. ¹² Wængonguī tömenganque nänō wææ angainō ante nē angaingä ingampa. Mänōmaī beyæ tömengä adocanque nē apænte anguingä inongäimpa. Adocā pönō cæcā beyænque, Botō æmo beyænque quëwenguināni, ante cædongä ingampa. Adobaī tömengä apænte angā beyænque, Wadāni wo ëwente bacædānīpa, ante cædongä ingampa. Bitō guiquënē nē angāimi imīpa diyæ wacā ingante apænte anguënëmi imīi.

Baänæ ate æbänō baquīi, ante Wængonguinque ëñengä

¹³ Mīnitō ñöwo botō imote ëñëedāni. Mīnitō nē iīmaī ante tedemīni imīnīpa. “Ñöwoönæ incæ baänæ ate incæ mōnitō iī wadāni quëwëñömō goquimōni imōnīpa, ante māniñömō godinque adoque wadepo iñonte mōnitō godonte ænguinta æncæte ante cæquimōni imōnīpa,” ante ämīni imīnīpa. ¹⁴ İñæmpa, Baänæ ate æbänō bacæimpa, ante tömää ëñënāmaī imīnīpa. Cöwë quëwenguimōmpa diyæ ëñenguimōö. Awænæcaque owo boguimā nænque tamōninque quingæ dæ ba baī mōnō quëwënō adobaī do dæ bacæimpa. ¹⁵ Mīnitō guiquënē iīmaī ante anguënëmīni imīnīpa. “Wængonguī Ao angā ininque mōnitō quëwenguimōni imōnīpa. Ayæ Ao angā ininque mōnitō iī waa cæqui cæcæmōnīpa.” ¹⁶ İñæmpa mīnitō, Tömëmōnique äninque cæcæmōnīpa, ante pönëninque tedete quëwënōmīni imīnīpa. Mäninō ante tömännō wënæ wënæ impa. ¹⁷ Waocā, Æbänō waa impa, ante ëñengä incæte cædāmaī ingä inte mäningä wënæ wënæ cæcā ingampa.

Mäincoo nē ëadāni nāni pönenguënënō

5 Mīnitō mäincoo nē ëamīni iñömō ñöwo ëñëedāni. Mīnitō nanguī Ca ca wæedāni. Edæ, Mōnō caate wæquinque nanguī ingæimpa, ante tedecōninque Ca ca wæcæmīnīpa. ² Mīnitō mäincoo ëadincoo do wote batīpa. Ayæ mīnitō waëmoncoo tömancoo cayæ ade cænīpa. ³ Mīnitō oodo tönō padata täinta to tamōninque baī batīpa. Mänīi to tamōni beyæ mīni wënæ wënæ cædinō edonque pōni ödōmonte ingæimpa. Ayæ quincōomē gonga bæcodōñömō concædinque æmæwo gonte ba baī mīnitō iī to tamōni beyæ mīni baō incæ adobaī æmæwo gonte ba baī bacæimpa. İñæmpa iīmæca wodo iinque bayedē incæ tömëmīni mäincoo ëadincoo do wote baquincoo gæte da wente cæmīnipææ.

⁴ Aedāni. Wadāni edæ tōmēmīni quēwencodencoo cædināni iñōnānite mīnitō, Paga, ante mīni godonguēnenta pæ gompodinque godōnāmaī imīnitapa. In-
inque ænāmaī ināni mīnitō imīnitedō ante piinte wæd-
inque, Nē ēadāni iñōmō, Mōnitō cædinō beyæ ante
dicæ pōnōnāni æntamōniyaa, ante wædōnānimpa.
Mōnō Awēnē nē adocanque Tōmāā Cægāingā iñōmō
nē cædināni nāni wædinō do ēñēningā ingampa.
⁵ Iimæca quēwēñedē mīnitō quincōo wæmoncoo tō-
mancoo mante quēwēmīni inte mīnitō cōwē, Nāmā
mōni watapæ tote quēwengæimpa, ante quēwēnīmīni
imīnīpa. Waocā nānō wængōngā wænguīōnæ iñonte
cæningā nānō wænguinque oguīmo pōnī ba baī
mīnitō cæningā baī adobaī oguīmo pōnī bamīni imīni-
tapa tōō. Māniōnæ edæ do batimpa. ⁶ Wadāni nō cæte
quēwēnāni mīnitō imīnite Baa ānāmaī iñōnānite
mīnitō iñōmō, Mīni pante wæquinque wēnæ wēnæ
cædānīpa, ante wapiticæ apænte āmīni inte tōmēnāni
inānite wænōmīni wænānitapa.

**Mōnō ee cæpāmo ayæ Wængonguī ingante mōnō
apænedō**

⁷ Mānōmaī beyæ botō tōniñamīni ēñēedāni. Mīnitō
mōnō Awēnē nānō ponguinganca ante wæntædāmaī
inte ee cæte wānō cōnōedāni. Aedāni, Nē quiyacā
tōmēmō wæænte ate onguīpo cōñe ba ate, Tā bocate
pæqui, ante cōōnæ tedænque ee ongongampa.
Cōōnæ tedæ iinque baganca amiñña bayedē wæmō
pōnī nānō tōmēmōncoo tā pete gæcæte ante wīi ee
ongongantawo. ⁸ Mōnō Awēnē nānō ponguīōnæ oo
pōnī impa, ante mīnitō adobaī ee cæte wānō
cōnōedāni.

⁹ Botō tōniñamīni ēñēedāni. Mīnitō wacā ingā wacā
ingā wæætedō wæætē, Wīwa cæcampa, ante godō
ānāmaī iedāni. Mīnitō mānōmaī cæmīni ininque Wæn-
gonguī wæætē mīnitō imīnite apænte ante pā-
maingampa. Edæ mōnō Apænte Anguingā oo pon-
cæcāimpa cæmīnī. ¹⁰ Botō tōniñamīni ēñēedāni.
Wēēnēñedē Wængonguī beyæ nē apænegaīnāni
iñōmō tōmengā ēmōwo apænedinque wæwēnāni in-
cæte wæntædāmaī inte ee cæte quēwengadānīpa,
ante pōnēnīnque mīnitō tōmēnāni nāni cægāi baī
adobaī cæedāni. ¹¹ Wadāni wæwēnāni incæte wæn-
tæye ināmaī inte ee cædāni ininque nāni toquinque
impa, ante mōnō pōnēnō ante do ēñēmīnīpa. Docā
Coba wodi iñōmō tōmengā nanguī pōnī wæwengā in-
cæte wæntædāmaī inte piināmaī ingacāimpa. Mānīnō
ante do ēñēmīnīnī inte ayæ tōmengā nānō wæwēñedē
iinque ba ate Wængonguī æbānō tōmengā ingante
nanguī godongā ængāingā ingacāimpa, ante adobaī
ēñēmīnitawo. Edæ waodāni wæwēnāni iñōnānite
mōnō Awēnē Wængonguī ædæmō waadete waa cæ-
dongā ingampa.

¹² Botō tōniñamīni ēñēedāni. Wadō mīni pōnēnō
ante pōnōmenque pōnēnīnque mīnitō iīmaī ante
godōmenque pōnēedāni. Mīnitō ānō nāwangā impa,
ante wadāni pōnencædānīpa, ante cædinque, Botō
ānō nōingā baquinō anguēnē, ante ānāmaī iedāni.
Edæ, Öōnæ beyænque imæca beyænque quiēmē
beyænque mōnō apænemōnō nāwangā baquinō an-
guēnē, ante tōmānō ante edæ apænedāmaī iedāni.
Mīnitō wæætē Ao āinēmīni inte “Ao” ante mānīnque
ædāni. Ayæ mīnitō Baa āinēmīni inte “Baa” ante mān-
inque ædāni. Edæ wīi mānōmaī cæmīni ininque Wæn-
gonguī wæætē mīnitō imīnite apænte ante pā-
maingampa.

¹³ Mīnitō wæwēmīni ininque Wængonguī ingante
apænequēnēmīni imīnīpa. Mīnitō watapæ tomīni in-
inque Wængonguī ingante, Bitō tæiyæ wæmō imidō
anguēnē, ante āmotamīni ancæmīnīpa. ¹⁴ Æcānō
mīnitō weca wēnæ wēnæ ina iñōmō tōmengā Codito
ingante mīni godongāmæ pōnencabo iñōmīnīnīte nē
aadāni nāni Picæncabo mīni ānāni inānite, Pōedāni,
ante aa pequēnengā ingampa. Aa pecā pōnāni ate
tōmēnāni Awēnē Itota ēmōwo ante apænedinque
wædænque oguī wapæ ænīnque nē wēnæ wēnæ
inongā ingante oo paacædānīpa. Ayæ adoyedē
wēnæ wēnæ inongā ingante nāni oo paayedē tō-
mengā beyæ ante Wængonguī ingante apænecædān-
impa. ¹⁵ Ayæ, Wængonguī ingante apænēyōmonte tō-
mengā ēñengampa, ante wede pōnēnīnque apænemō
beyænque waocā nē wēnæ wēnæ iningā incæ edæ
gancæ bacæcāimpa. Wængonguī tōmengā ingante
pōnō cæcā ate waa ba ñāni ōmæmoncæcāimpa. Ayæ
adocā nānō wēnæ wēnæ cædinō beyæ wēnæ wēnæ
ingā ininque Wængonguī tōmengā nānō wēnæ wēnæ
cædinō adinque ñimpo cæcā quēwēmaingampa.
¹⁶ Mānōmaī beyæ mīnitō wacā ingante wacā ingante
apænedinque, Botō wīwa cædimō inte wæbopa, ante
ædāni. Mānōmaī cædinque mīnitō, Gancæ bacæmōn-
impa, ante wacā beyæ ante wacā beyæ ante Wæn-
gonguī ingante apæneedāni. Waocā nē nō cæte
quēwēnongā iñōmō Wængonguī ingante apæned-
inque edæ tæi piñænte apænecā ingampa. Māningā
nānō apænedō beyænque Wængonguī cæcæcāimpa.
¹⁷ Ediya wodi mōnō waomō imō baī tōmengā adobaī
ingacāimpa. Incæte tōmengā Wængonguī ingante,
Cōōnæ āmi cædāmaī ingæimpa, ante ædæmō
apænecā ate mēa go adoque tæcæ wadepo ganca
edæ cōōnæ cædāmaī ingatimpa. ¹⁸ Ayæ ate tōmengā,
Cōōnæ āmi cæcæimpa, ante Wængonguī ingante
wæætē apænecācāimpa. Apænecā ate öōnædē inō
wææ cōōnæ cægatimpa. Cōōnæ wææ cæ ate onguī-
poga tōmēmō do tā bocate pægatimpa.

¹⁹ Botō tōniñamīni ēñēedāni. Mīnitō weca æcā-
menque nō taadō oda cæte gocā adinque wacā tō-
mengā ingante ocæ ēmænte māmongā ponguēnengā
ingampa. ²⁰ Iīmaī pōnēedāni. Nē wēnæ wēnæ cæcā
wapiticæ taadō gocā adinque æcāmenque tōmengā

ingante nō taadō inō ocæ ãmænte nē māmongä ingää
tōmengä māmongä beyænque nē wapiticæ gocä
iñömö æmæwo nänö wænguënënö ñimpo cæte edæ

quëwencæcäimpa. Ayæ nanguï pōnī nänö wënæ
wënæ cædinö incæ wadæ cæte ingæimpa, ämopa.
Mäinque ante yewæmömopa.

1 Pegodo

Waa quëwencæminipa, ante

1 Botō Pegodobo Itota Codito nänō nē da godongaimo inōmo inte nē yewæmōmo imopa. Minitō iñōmō tōmēmīni ōmæ quëwēnāmaī imīni inte nāwæ godinque wadāni nēmæ ponte quëwēmīni inte pancamīniya Pontobæ quëwēñōmīni wamīni guiquēnē Gاداتiabæ quëwēmīnīpa. Wamīni Capadotiabæ quëwēñōmīni wamīni guiquēnē Atiabæ quëwēmīnīpa. Wamīni guiquēnē Bitīniabæ quëwēmīnīpa. Mänōmaī wayōmō wayōmō quëwēmīni iñōmīnite botō, Acæmīnīmpa, ante yewæmōmopa. ² Mæmpo Wængonguī iñōmō mīnitō imīnite wēnēñedē pōnī do adinque, Mīnitō Itota Codito ingante nē ēñente cæmīni bacæmīnīmpa, ante apænte ængacāimpa. Ayæ, Botō ayōmo mīnitō tæiyæ waēmō ewocamīni bacæmīnīmpa, ante cædinque Wængonguī Ōnōwoca incæ Itota wepæ inte pōnō ñā mēnongacāimpa. Mänōmaī cæcā bagaimīni iñōmīnite botō ñōwo iñōmō edæ, Wængonguī nanguī waadete pōnō cæcā ate mīnitō nē gānē pōnēmīni bacæmīnīmpa, ante yewæmōmopa.

Watapæ bacæimpa, ante pōnēnīnque quëwēmōmpa, ante

³ Itota Codito Wæmpocā iñongante Itota incæ, Botō Wængonguīmi inōmi imīpa, ante Wængonguī ingante waa apænecampa. Adocā iñōmō mōnō Awēnē Itota Codito wænte ōñōñongante, Ñāni ōmæmōe, angā ñāni ōmæmongacāimpa. Tōmengā ñāni ōmæmongā beyænque Wængonguī mōnō imonte adobaī pōnō cæcā ate mōnō mempoga ēñate baī inōmō inte edæ, Mōnō mīimō quëwēnīnque watapæ quëwengæimpa, ante pōnente quëwēmōmpa. Inīnque mōnō iñōmō Wængonguī ingante apænēdīnque, Bitō tæī ēmōnōmi inte waa pōnī cæbi æmōnīpa, ante edæ watapæ apænecæimpa. ⁴ Ayæ Wængonguī, Iñcayæ ate mīni ænguīncoo, ante ōōnædē do edæ cō cæte mangampa. Mānīncoo iñōmō ñōmāadāmaī incoo inīnque cōwē wentamō badāmaī incoo inte edæ wodāmaī inguīncoo ingæimpa. ⁵ Iñguīpo pedænguīpo iīnque bayedē edæ Wængonguī pōnō ængā beyænque mōnō cōwē quëwengūinō ante edonque pōnī acæimpa. Inīnque mīnitō wede pōnēmīni beyænque mīnitō quëwengūimāmo iīnque baquīnganca Wængonguī nē tæī piñænongā inte edæ mīnitō imīnite wææ gompcampa.

⁶ Mīnitō ñōwo wantæ iñō incæ quiēmē beyænque wēnæ wēnæ bate wæmīni incæte Wængonguī pōnō wææ gompcā beyænque edæ watapæ tomīni imīnīpa. ⁷ Oodo waēmō bamongæimpa, ante waodāni gongapamō godō aca podōnāni ate oodoque badīnque waēmonca pōnī ongoncapa. Incæte oodo iñōmō iñcayæ ate ōmæe ewente ate edæ dæ bacæimpa. Oodo mīni æinēnonca waēmonca i iñonte mīni wede pōnēnō iñōmō edæ godōmenque waēmō pōnī impa. Inīnque mīni wede pōnēnō iñōmō wīi wido cæquī impa. Cōwē edæ ongongæimpa. Wæætē, Mīni wentamō entawēnīnō edæ dæ go ate mīni wede pōnēnonque edæ waēmō pōnī entawencæmīnīmpa, ante cædinque Wængonguī pōnō angā ate mīnitō gonga gonte caate baī wæmīnīpa. Mänōmaī mīni caate wædō beyænque edæ godōmenque wede pōnēmīni bamīnīpa. Inīnque Itota Codito mōnō weca ponte a ongōñongante mīnitō cōwē wede pōnēmīni inte tōmengā ōnōwa gānē ædæ wæænte apænēdīnque, Nē tæī ēmōnōmi inte bitō waa pōnī cæbi æmōnīpa, ante watapæ apænecæmīnīmpa, ante Wængonguī cæcampa.

⁸ Itota Codito ingante mīnitō awīnca adāmaī inīmīni incæte tōmengā ingante cōwē waadete pōnēmīnīpa. Edæ ñōwo ganca adāmaī inīmīni inte mīnitō tōmengā ingante wede pōnēnīnque mīni ñāō baī entawengūinque watapæ todīnque æbāmē ante tomīni imīnīpa. ⁹ Ōnōwoca mīni ewocate quëwengūinō ante æncæte ante wede pōnēmīni inte mīnitō ñōwo iñōmō edæ do æmīni imīnīpa.

¹⁰ Wængonguī beyæ nē apænēgāināni iñōmō, Iñcayæ ate quëwengūināni inānite Wængonguī pōnō cæcā beyænque quëwencædānīmpa, ante ñōwomīni imīnītedō ante apænēgadānīmpa. Mänōmainō ante apænēdāni incæte tōmēnāni, Ædānidō inānite ante Wængonguī apænecāā, ante ēñēnāmaī inte ēñencæte ante nanguī cægadānīmpa. ¹¹ Codito Ōnōwoca tōmēnāni ōnōwoca quëwēnīnque pōnō apænēdīnque, Iñcayæ ate Codito nanguī caate wæcæcāimpa, angacāimpa. Ayæ, Caate wædingā inte tōmengā wæætē ñāō baī entawengā inte tæī ēmongā edæ bacæcāimpa, ante pōnō apænecā ēñēnīnque tōmēnāni wæætē adodō ante apænēgadānīmpa. Incæte tōmēnāni, Æyedēnō Codito mänōmaī cæquīngāā, ante ēñencæte ante wægadānīmpa. Æbānō ba ate mänōmaī cæquīngāā, ante ēñencæte ante edæ nanguī cægadānīmpa.

¹² Nōwo iñōmō Wængonguī öönædē quëwëninque tōmengä Tæiyæ Waëmō Önōwoca ingante mōnitonga da pōnongä pōninque apænecä ëñëninque mōnitō wæætē Codito ingantedō ante mīnitō imīnite watapæ apænemōni ëñëmīnitapa. Māniñe adode ante Wængonguī beyæ nē apænegaināni iñōmō, Codito waa cæcæcäimpa, ante apænegadānimpa. Incæte Wængonguī tōmëñani inānite apænedinque, Wīi tōmëmini beyæ ante apænemīnīpa, angacäimpa. İncayæ ate quëwëñani beyæ ante apænemīnīpa, ante tōmëñani inānite angacäimpa. Māninō ante Wængonguī beyæ ante æbänō apænedānī, ante ëñëñāmaī ināni inte Wængonguī anquedoidi incæ, Waodāni beyæ Wængonguī æbämē waa pōni cæcää, ante ëñëinente wädānīpa.

Wængonguī, Tæiyæ waëmō ëwocaedāni, angampa

¹³ Mānōmaī beyæ mīnitō, Mōnō nanguī cæcæimpa, ante edæ tāno pōnente ate cæedāni. Nāmā wææ gompotawente bai ëñente cæedāni. Itota Codito ponte a ongōninque mōnō imonte waadete pōnō cæcä ate watapæ bacæimpa, ante edæ māniñonque ante cōwë pōnente cæedāni. ¹⁴ Wëñænāni wæmpoidi inānite nāni ëñente cæbai edæ mīnitō adobai ëñente cæedāni. Mīnitō ëñëñāmaī iñedē mīni cæinëwëñō ante do cægaminīpa. Nōwo iñōmō nē ëñëmīni badinque mīni ëñëñāmaī iñedē mīni cæinëwëñō ante edæ cædāmaī iedāni. ¹⁵ Mīnitō imīnite nē apænte aa pegaingä iñōmō edæ tæiyæ waëmō ëwocadongä ingampa cæmīnī. Quiëmē cædinque edæ tōmengä bai adobai tæiyæ waëmō ëwocadinque edæ tōmää cæedāni. ¹⁶ Wængonguī incæ, “Botō tæiyæ waëmō ëwocabo imopa cæmīnī. Botō ëwocabo bai mīnitō adobai edæ tæiyæ waëmō ëwocacæmīnīpa,” angampa, ante yewæmongatīpa.

¹⁷ Tōmämō imonte adoyōmō pōni cædinque mōnō Mæmpo iñōmō mōnō cædinō ante cōwä adinque nōingä pōni ante apænte angampa. İnīnque, Botō Wæmpo, ante nē apænemīni inōmīni inte mīnitō iñōmō edæ nē nōingä ante apænte angä ingante edæ guīñente wædinque quëwëedāni. Inguipoga quëwëninque mīnitō, Wabæca bai ongonte awædō, äninque, Wængonguī weca edæ mōnō ömæ ingæimpa, ante pōnente quëwëedāni. ¹⁸ Edæ, Dodāni nāni quëwengai bai adobai quëwengæimpa, ante änāni ëñëninque mīnitō Ao ante önonque pōni cæte quëwengaminīpa. Mānōmaī quëwëñōmīnite Codito wæætē, Mīnitō abæ tawænte bai quëwencæmīnīpa, ante cædinque edæ, Quinō godongantawo, ante mīnitō do ëñëmīnīpa. İñæmpa oodo incæ padata incæ mōnō, Woquincoo, ancoo iñonte tōmengä dicæ mānincooque godongantawogaa.

¹⁹ Wæætē quipi wë, Codotodo, nāni äñongä iñōmō quenta mongænāmaī wentamō ëñadāmaī imai Codito adobai inongä inte edæ tōmengä nāmā wepæ tæiyæ

waëmō wepæ godonte ængä beyænque quëwëmīnīpa. ²⁰ Inguipoga badoncæte ante cædinque Wængonguī ayæ gö cædāmaī ingäñedē wëenëñedē pōni incæ Codito ingante edæ, Mānōmaī cæcæbiimpa, ante do apænte ængacäimpa. Codito mīnitō beyæ ante edæ ñōwo pōni incæ inguipoga pōninque ongongantapa. ²¹ Inguipoga pōninque tōmengä do wænte öñōñongante Wængonguī, Nāni ömæmōe, angä ñāni ömæmongacäimpa. Ayæ tōmengä ingante godōmenque godō ææntodongä ate tōmengä ñāö entawëñongä inte tōmengä nāñō tæi ëmonguinque edæ æite gogacäimpa. Wængonguī māñōmaī nē cægāingä iñongante Codito mīnitō imīnite pōnō cæcä beyænque mīnitō wæætē Wængonguī ingante pōnëmīnitapa. Māñōmaī beyæ mīnitō, Wængonguī pōnō cæcä beyænque watapæ bacæimpa, ante pōnëninque tōmengä ingante wede pōnëmīni bamīnitapa.

²² Wængonguī nō nāñō änō ante ëñente cædinque mīnitō mīmō ñā mënongate bai badinque mīnitō tōniñadāni inānite nē waadete pōnëmīni bagaminīpa. Nōwo iñōmō mīmōno nō pōnëninque mīnitō godongämæ ædæmō waadete pōnëninque wacä ingä wacä ingä godō waa cæedāni. ²³ Edæ waomō mōnō yate pōniwoca wæwocaqui iñonte wīi māñinō beyænque mempoga ëñagamīnīpa. Wæætē Wængonguī nāñō änōnō mīi quëwenguinō iñōmō edæ wodāmaī inte cōwë ongongæimpa. Māñinō Wængonguī nāñō änōnō beyænque mīnitō mempoga ëñagamīnīpa. ²⁴ Edæ,

“Waomō gaguimænque bai iñōmonte gaguimæ do to aminca bai mōnō adobai aquīi pōni inōmō inte wæwocamōpa.

Waëmō pōni mōnō ëmōnō iñōmō edæ ongai waëmō ængado bai iñonte

ongai edæ do guīñë wæno bai mōnō ëmōnō adobai bacæimpa.

²⁵ Incæte Wængonguī nāñō änō iñōmō edæ cōwë wodāmaī ongongæimpa.”

Ante edæ ämotamīni ante bai Wængonguī beyæ nāni yewæmongainō bai impa. Māñinō Wængonguī nāñō änōnō ante mīnitō imīnite do watapæ apænemōni ëñëmīnitapa.

2 Māñinō beyæ mīnitō piinte mīni pōnëwëñō edæ ñimpo cæedāni. Wacä adāmaī iñongante babæ mīni cædō ante edæ cædāmaī ñimpo cæedāni. Mīnitō wadō apænete wadō mīni cædō ante ñimpo cæedāni. Māñōmaī cæte mīni quëwëñinō ante edæ æmæwo ñimpo cæedāni. Wacä gomonga ængä ingante godō piinte adāmaī iedāni. Wacä ingantedō ante babæ ante mīni piinte äñewëñō ante edæ ñimpo cæedāni.

² Wëñænāni tæcæ ëñadināni inte goömæ gäinente wädāni bai mīnitō adobai Wængonguī nāñō apænedonque ante ëñencæte ante wæedāni. Edæ tōmengä ængä beyænque mīnitō nē quëwëmīni inte mīnitō öñōwoca ædæmō picæmīni mīni pæquinque edæ tōmengä nāñō apænedō ante edæ goömæ waëmōmæ

beinente bai eñencæte ante wæedani. ³ Waëmepæ impa, ante adinque wëñængä goömæ wæætë wæætë becä bai minitö adobaï, Mönö Awënë waingä pönï ingampa, ante do adimïni inte tömengä weca wæætë wæætë ponte bete bai edæ eñëedäni.

Në quëwengä ïnogä inte Codito wainca bai ingampa, ante

⁴ Oncö dicaca mänoncæte ante cædinque waodäni, Wiwa inca awædö, ante pancacaa wido cædäni bai waodäni pancadäniya mönö Awënë ingante adobaï wido cædänipa. Wængonguï guiquënë mönö Awënë në quëwengä ingante waa adinque, Botö owocö mänonguinca wainca pönï bai tömengä ingampa, ante tömengä ingante apænte æninque ee mangampa. Ìninque minitö ïñömö tömengä weca pöñömïnite tömengä, ⁵ Minitö miimïni quëwëñömïni Wængonguï minitö iminïte ænte cabo tingæte adoconque mänonte bai cædinque edæ, Botö Önöwoca owoquincö, ante badongä quëwëminipa. Quëwëñömïnite godömenque tæiyæ waëmö badongä badimïni inte edæ minitö ïñömö edæ Wængonguï Önöwoca tönö äawocaque bai ewocadinque, Wængonguï qui, ante në godömïni bamïnipa. Ìninque minitö Itota Codito emöwo ante apænedinque, Wængonguï qui, ante godömïni ate tömengä edæ waa ængampa. ⁶ Edæ Wængonguï apænecä eñëinque iimäi ante do yewæmongadänimpa.

“Tionoquidi dæguimonga mänoncæte ante cædinque dica tänoca gö cæte bai cædinque,

Botö në waa adongä ingante ænte pönö Tānocä pönï gönömo gongæncæcäimpa.

Tömengä ingante në wede pönengä ingante wadäni ædö cæte bæ taquinäni guingo imonte wæquingää,” angacäimpa.

⁷ Mïni pönencabo ïñömö, Tānocä në ongongä ïñömö waingä pönï ingampa, ante adinque tömengä ingante æninque ee mämïnipa. Wïi pönënanï guiquënë tömengä ingante Baa änänipa.

“Në mänonänï nänï wido cædinca incæ ñænænca pönï gönöinca bate tänoca inte tæi gongæncapa,”

ante Wængonguï beyæ nänï yewæmongainö bai cædänipa. ⁸ Ayæ adobaï,

“Dicaa në tao tencawa tæ go wæængä bai inänï inte tömënanï në Tānocä ingante piinte adinque tæ go wæænte bai oda cædänipa.”

Ante yewæmongatimpa. Tömengä nänö angainö ante eñënamäi nänï cædö beyæ oda cædinque tæ edæ go wæænänipa. Tömënanï edæ mäninonque cædinque në tæ go wæænguënänï cöwë ingadänimpa.

⁹ Wængonguï nänö në apænte ængaimïni guiquënë wëmö ïñömö quëwëñömïnite tömengä aa pedinque, Botö weca botö waëmö pönï ñäö emöñömö pöedäni, ante cægacäimpa. Mänömainö cægaingä ïñongante

minitö, Bitö Wængonguï Waëmö pönï emönömi inte waa pönï cæbi edæ æmönipa, ante anguënemïni imïnipa. Mänömainö ante watapæ ancæminimpa, ante cædinque tömengä minitö iminïte do apænte ængacäimpa. Ìninque minitö Awënë wëmïni inömïni inte, Wængonguï qui, ante minicabo në godömïni bai bamïnipa. Wængonguï, Botö quimïni imïnipa, äninque tæiyæ waëmö badongä bagaimïni inte minitö Wængonguï nempo në quëwëminï imïnipa. ¹⁰ Minitö wëñëñedë adocabomïni inämäi ingaminimpa. Nöwo guiquënë Wængonguï tönö godongämæ quëwëminï inte edæ adocabomïni imïnipa. Wëñëñedë guiquënë tömengä minitö iminïte pönö waadete cædämäi ingacäimpa. Nöwo guiquënë tömengä pönö waadete waa cæcä ate quëwëminipa.

Wængonguï ingante në cæmö imompa, ante quëwëedäni

¹¹ Botö në waademïni edæ eñëedäni. Minitö ingui-poga quëwëminï incæte inguiipo wïi tömëmïni ömæ bai impa. Wæætë wabæca quëwente bai quëwëminï inte minitö önöwoca wentamö mongænämäi ingæim-pa, ante edæ wææ cædinque minitö baonque ante mïni cæinëwënö ante ñimpo cædinque edæ cædämäi iedäni ämopa. ¹² Në eñënamäi inänï weca quëwëninque minitö wæætë waa cæte quëwëedäni. Tömënanï guiquënë minitö iminïte piinïnque, Wënæ wënæ cæminipa, ante babæ änänitawo. Incæte minitö waa cæmïni ininque tömënanï, Waa cæcampa, ante do abainänipa. Ìninque Wængonguï Awënë nänö apænte äñedë tömënanï do againänï inte Wængonguï ingante, Bitö ñäö bai emömi inte cæbi ate bitö wënänï waa cædäni amönipa, ämainänipa. Ìninque tömënanï waa adinque waa apæncædänimpa, ante cædinque minitö ñöwo incæ waa cæte quëwëedäni.

¹³ Waodäni inänite wadäni edæ, Awënëidi inänipa, ante godö gönönänï ongönänipa. Æcämë ingante änänï bayönänite minitö wæætë Wængonguï Awënë beyænque ante cædinque tömënanï inänite edæ eñente Ao ante cæedäni. Adocanque ingante, Awënë Odeye, äninque godö gönönänï ate minitö ïñömö, Tömengä tæiyæ awënë inte në angä ïnogä ingampa, ante adinque tömengä ingante eñente cæedäni.

¹⁴ Ayæ pancabaa awënëidi gobedönadodoidi mïni änönänï inänite godö gönöninque awënë odeye wæætë iimäi angampa. Minitö wënæ wënæ cædäni inänite edæ godö päedäni. Ayæ waa cædäni adinque minitö, Waa cæmïni imïnipa, äninque edæ godö waa cæedäni, ante gobedönadodoidi inänite godö gönongä ongönänipa cæmïni. Minitö tömënanï inänite adobaï eñente cæedäni. ¹⁵ Eñënamäi inänï wiwa tedeyönänite minitö waa cæmïni ate wædinque tömënanï ædö cæte godömenque wiwa tedequinänï. Ìninque, Tömënanï pæ wëenedinque tededämäi incædänimpa, ante cædinque minitö ïñömö edæ waa

cæte quëwëedäni, ante edæ Wængonguï angampa cæminii.

¹⁶ Tömengä ñimpo cæcä quëwëmïni inte mïnitö, Wacä wææ änämaï iñongante botö æbänö cæte waa quëwenguïmoo, ante adinque nämä wææ ante cæedäni. Incæte mïnitö wacä wææ änämaï ingä beyænque awëmö wënæ wënæ cæmïnitawo. Edæ cædämaï iedäni. Wæætë Wængonguï ñimpo cæcä quëwëmïni inte mïnitö tömengä ingante nê cæmïni inte edæ ëñente cæte quëwëedäni. ¹⁷ Tömänäni inänite mïnitö, Waodäni inänipa, ante edæ waa aedäni. Mïni pönencabo iñömïnite edæ godongämæ waadete pönëedäni. Wængonguï ingante, Wængonguï ingampa, ante guïñente wæedäni. Awënë odeye ingante, Tæiyæ awënë ingampa, ante edæ waa aedäni.

Codito æbänö caate wægacäi, ante pönëedäni, ante

¹⁸ Pancamïniya imïnite wadäni ö ænäni wædimïni inte mïnitö tömënäni beyænque cæmïni bamïnipa. In- inque nê ö ænäni iñömö pönö waa cædäni incæ pönö piïnte cædäni incæ mïnitö wæætë, Botö awënë ingampa, ante piyænë cædinque tömënäni nani anganque edæ ëñente cæedäni. ¹⁹ Edæ waocä wënæ wënæ cædämaï inongä inte quiëmë beyænque wæwente caate wæcä incæte tömengä, Wængonguï acampa, ante pönëninque nangæ batawënämaï ingä ininque edæ waa imaimpa.

²⁰ Wæætë mïnitö wënæ wënæ cæmïni beyæ pänäni ate mïnitö piyænë cæmïni ininque Wængonguï mäninö beyænque dicæ waa aquingäa. Waa adämaï imaingampa. Wæætë waa cæmïni beyænque pänäni caate wædinque mïnitö piyænë cæte ee cæmïni ad- inque Wængonguï edæ, Waa cæbipa, ämaingampa. ²¹ Botö caate wædönö adodö taadö tee empote pödäni, äninque mïnitö beyæ Codito caate wæ- gacäimpa cæminii. Botö caate cægongainö adodonque cægonte wæcæmïnimpa, ante mïnitö imïnite do aa pecä pongamïnimpa. ²² Tömengä iñömö edæ cöwë wënæ wënæ cædämaï ingacäimpa. Ayæ cöwä ayönäni tömengä dicæ babæ ante cæcä agadäniyaa. ²³ Tömengä ingante piïnte badete toyönäni tömengä wæætedö wæætë piinämaï in- gacäimpa. Caate wædinque tömengä wæætë piïnte änämaï ingacäimpa. Wæætë, Nê nö apænte änogä Wængonguï incæ botö beyæ cæcæcäimpa, ante pönëninque piyænë edæ cægacäimpa. ²⁴ Mïnitö wënæ wënæ mïni cægaincoo ante Baa äninque mongænä- maï inte nö pönï cæte quëwencæmïnimpa, ante cæd- inque tömengä nämä baonga teëmë mongæñongante tömengä ingante awäa timpodäni edæ wængacäimpa. Ininque tömengä mongænte nänö wængainö beyæ mönö wæætë mäninö wënæ wënæ mönö cægainö ante wænte bai inömö inte nö pönï cæcæte ante quëwëmö inguënëmö imompa. Tömengä ingante tæi pänäni nänö ämogate wægainö beyænque mïnitö

wæætë gançæ bamïnipa. ²⁵ Edæ obegaidi pämwente godäni bai ingaimïni inte mïnitö ñowo nê aacä weca adodö ocæ ëmwente pömïni adinque tömengä iñömö edæ mïnitö önöwoca beyæ ante wææ aacä ëwocamïnipa.

Mïna gæncaya iïmaï quëwencæmïnaimpa, ante

3 Onquiyæmïni ëñëedäni. Mïnitö nänöogænäni nani änonque ante Ao ante ëñente cæedäni. Mïni nänöogænäni pancadäniya Wængonguï nänö änö ante pönënämaï inänitawo. Mänömaï i ininque mïnitö iñömö, Wii mönitö tededö beyæ pönäni inte tömënäni wæætë ëñente möni cædinö ante adinque Wæn- gonguï gämænö poncædänimpa, ante cædinque piyænë cæte edæ tömënäni inänite ëñente cæedäni. ² Mïnitö Wængonguï ingante guïñente wædinque waëmö entawëmïni inte ëñente cæte waa quëwëmïni adinque tömënäni wæætë Wængonguï ingante Ao ante pömaïnänipa. ³ Mïnitö, Waëmö pönï bacæboim- pa, ante cædinque ocaguï waa pönï wao wincate odo mongænte wamoncoo mongænte weocoo wæmon- coo wëñate mongæmïnitawo. Iñæmpa mänömaï cæmïni beyænque mïnitö dicæ waimïni bamïniyaa. ⁴ Wæætë tömëmïni waa entawënö beyænque waimïni pönï baquënëmïni imïnipa. Mïnitö önöwoca gänë pönëninque ædæmö cæmïni beyæ mïni waa entawënö edæ wodämaï inte godömenque waëmö pönï ongongæimpa. Mäninö mïni waëmö entawënö bai ante æncæte ante edæ quiëmë impa diyæ godonte ænguüi. Incæte Wængonguï mäninö ante adinque, Waëmö pönï entawëmi abopa, ante nanguï tocampa. ⁵ Dodäni pönï mönö wængänäidi iñömö, Wæn- gonguï pönö cæcä beyænque waa bacæimpa, ante wede pönëninque tæiyæ waëmö entawengadänimpa. Tömënäni waëmö pönï bacæte ante tömënäni önö- woca gänë pönëninque ædæmö waadete cægadänim- pa. Tömënäni nänöogæidi nani änonque ante ëñën- inque Ao ante cægadänimpa. ⁶ Dodä ñæñænä Tada wodi iñömö Abadäo wodi ingante ëñente cædinque tömengä ingante, Nê ämi imïpa, angacäimpa. Mïnitö iñömö tömënä nänä cægai bai waa cædinque mïni guïñente wæpämö æbämë ba incæte guïñente wædä- maï imïni ininque näwangä nö tömënä nänömomïni babaimïnipa. ⁷ Onguïñæmïni guiquënë ëñëedäni. Mïnitö gænäni tönö quëwëninque tömënäni beyæ ante cöwë pönën- inque waa cæedäni. Botö gængä onquiyængä inongä inte aquïngä ingä incæte möna guëa çæcaya imöna- pa, ante ëñente wædinque mïnitö gænäni inänite edæ cöwë waa aedäni. Ayæ, Möna gæncaya Wængonguï in- gante apæneyömöna tömengä do ëñencæcäimpa, ante cædinque iïmaï pönente cæedäni. Wængonguï iñömö, Mïna quëwenguïmämo, ante waadete pönö cæcä beyænque möna guëa ænguincaya imönapa, ante edæ ëñente cæedäni.

Mini waa cædö beyænque caate wæquimîni, ante

⁸ Tömämîni guiquenê ëñeedäni. Minitö adoyömö pönëninque Ao ante cæedäni. Nê Ca ca wæcä tönö edæ adoyömö Ca ca pönente wæedäni. Mönö pönencabo imompa, ante cædinque godongämæ waadete pönëedäni. Wacä caate wæcä adinque minitö tömengä tönö guëa wæte bai pönëedäni. Nämä ængö cædämaï imîni inte minitö wæætê edæ, Önömonque bai inömö imompa, ante piyænê cæte quëwëedäni.

⁹ Wënæ wënæ cædäni wämîni incæte, Botö wæætê wënæ wënæ cæbo wæcä tocæi, ante cædämaï iedäni. Wiwa änäni wämîni inte, Botö wæætê wiwa ämo wæcä tocæi, ante cædämaï iedäni. Wæætê edæ, Tömënäni waa quëwencædänimpa, ante cædinque minitö tömënäni inänite waa apænedinque godö waa cæedäni. Mänömaï cæcæminimpa, ante Wængonguï minitö imînite waa cædinque pönö aa pegacäimpa cæminii. ¹⁰ Edæ iïmaï ante Wængonguï beyæ ante yewæmongatimpa,

“Wacä tömengä nänö quëwenguïmämo ante nanguï æinente wædinque,

Tæönæ waa quëwente tocæi, ante nê angä iñömö tömengä iñömö wënæ wënæ tededämaï inte babæ wapiticæ änämaï inte tæönæ quëwente tocæcäimpa.

¹¹ Tæönæ quëwencæte ante cædinque tömengä wënæ wënæ nänö cæinö ante ëmö cædinque dadi ëmäinque waa edæ cæquëngä ingampa.

Ayæ tömengä piyænê cædinque, Mönö tömämö godongämæ gänê pönente quëwengæimpa, ante nanguï cæquëngä ingampa.

¹² Mönö Awënê awinca ëmongä inte nê nö cædäni gämænö adinque tömënäni inänite cöwë aacampa.

Ayæ, Botö imote æbänö ante apænedänii, ante tömengä ëamonca ongonte cöwë ëñengampa.

Wënæ wënæ cædäni inänite guiquenê tömengä pïinque awincaque acampa,” ante yewæmongatimpa cæminii.

¹³ Minitö waa cæcæte ante edæ nanguï cæinëmîni bamîni adinque æcänö wæætê minitö imînite wënæ wënæ cæquingä. ¹⁴ Incæte minitö nö pönî mîni cædö beyænque caate wämîni ininque edæ mîni waa quëwente toquinque imaimpa. Ininque iïmaï ante nâni yewæmongainö bai cæedäni. Tömënäni nâni guïñente wæpämö beyæ ante minitö iñömö edæ guïñente wædämaï iedäni. Edæ guïñëñate wædämaï iedäni.

¹⁵ Wæætê, Tæiyæ Waëmö Awënê inongä ingampa, ante wede pönëninque edæ Codito ingante mimöno entawëedäni. Ayæ, Watapæ bacæimpa, ante minitö quïnante pönëmîni, ante ëñencæte ante wadäni äñönänite minitö wæætê a ongönämaï inte iïnonque ante edæ do apænemîni incæminimpa. Codito mönitö Awënê pönö cæcä beyænque mönitö, Watapæ bacæimpa, ante wede pönëmönipa, ante mäninonque ante do apænemîni edæ ëñencædänimpa. ¹⁶ Iïnäni

iñömö ëñencæte ante änänipa, ante pönëninque minitö, Botö wentamö entawënämaï incæboimpa, ante nämä apænte cædinque guïñente wædinque tömënäni inänite ædæmö apænemîni ëñencædänimpa. Mänömaï cæyömîni wadäni guiquenê minitö Codito nempo quëwëninque mini waa cædönö ante pïinque babæ ante todänitawo. Ininque minitö wentamö entawënämaï inte ædæmö apænemîni adinque tömënäni wæætê, Mönitö babæ ante tetedamönipa, ante ëñëninque guïñënete wæcædänimpa.

¹⁷ Minitö wënæ wënæ cæmîni beyæ caate wämîni ininque önonque imaimpa. Wæætê, Wængonguï, Caate wæcæminimpa, angä ininque minitö waa pönî mîni cædö beyænque caate wämîni ininque edæ godömenque waa imaimpa. ¹⁸ Minitö nö cædämaï iñöminite Codito iñömö mönö nê nö cædongä inte minitö imînite Wængonguï weca ænte poncæte ante cædinque wënæ wënæ mîni cædö beyænque adopoque caate wængacäimpa. Tömengä baö ëñayongante tömengä ingante wænönäni wængä ate Wængonguï Önowoca angä ate ñäni ömæmonte edæ miingä quëwengampa. ¹⁹ Ayæ adobai Wængonguï Önowoca tömengä ingante ænte mäocä godinque tömengä nê wænte gogainäni önowocacoo tee mönete ongoncöo weca gote apænecä ëñengadänimpa. ²⁰ Mäninäni nê tee mönete ongönäni inänite Nöwee wodi Docä nâni änongä doyedê ancaa apænecä incæte tömënäni ëñënämaï inte cægadänimpa. Mäninäni nê ëñënämaï cægainäni iñönänite Codito ñowo tömënäni weca gote apænecäcäimpa. Wængonguï iñömö, Wipo ñænængade pönî impo incæ oncö bai mänoncæbiimpa, ante Nöwee ingante do angaingä inte, Iinque mänoncæcäimpa, ante ee wänö congacäimpa. Incæte mäninäni ëñënämaï cæyönäni ocho ganca inäni mänimpodänique æpæno yædopäa wogaa gote quëwengadänimpa.

²¹ Mänimæno edæ wogaa godinque tömënäni nâni quëwengai bai minitö adobai æpænê guïdinque quëwëmînipa. Incæte wii baonque mënongate beyæ quëwëmînipa. Wæætê minitö, Wængonguï ayongä botö mimö ñä mënongate entawëmö inte quëwëmopa, ante nämä apænte pönëninque æpænê guïimînipa. Edæ guïdinque mîni ængæ gantidö bai Itota Codito ñäni ömæmonte quëwengä beyænque minitö adobai ñäni ömæmonte quëwëmînipa. ²² Tömengä iñömö do öönædê æite Awënê badinque Wængonguï tömëmængä inö edæ tæ contayongante anquedoidi incæ nê änäni incæ nê tæi piñænte cædäni incæ tömënäni tömänäni edæ tömengä nänö änö ante ëñente cædänipa cæminii.

Wængonguï nänö pönö cæganca mönö cæcæimpa

4 Nê caate wædingä iñömö, Botö idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante tömengä wiwa nänö cædinö ante do wido cæcampa. Ininque minitö, Codito

incæ baonga quëwëninque caate wægacäimpa, ante pönëninque, Botö baonga caate wædinque ëñente badinque botö wënæ wënæ cædinö ante wido cæcæboimpa, ante piyænë cæte tæi ongödäni. ² Edæ nê caate wædingä iñömö, Mönö waocabo baonque ante mönö cæinëwënö ante botö iñömö cædämaï incæboimpa, ante pönëninque edæ ñimpo cædinque inguipoga tömengä nänö quëwenguinganca Wængonguï nänö änönonque ante ëñente quëwengampa. ³ Eñënamäi inäni cæinente wæwente nani änönö ante ëñente minitö wëenëñedë adobaï quingämë bai cæte quëwengaminimpa. Edæ baonque ante mini toinente wæwënonque ante do cædinque minitö tömënanï nani cæi bai cædinque edæ ti nämæ bete quidi quidi dowëninque beowæo inte cæowæo inte Yæ yæ angaminimpa. Ayæ minitö tömëmini badöinca incæ adinque, Mönitö wængonguï ingampa, ante ædæ wænte tedewengaminimpa. Ñöwo iñömö minitö mänömaï cæte idæwaa cæmini awædö.

⁴ Tömënanï iñömö baonque ante nani godö toinëwënö ante cæcæte ante pogodo gote bai cædinque minitö iminite, Ponguënë quëwënanii, ante ancaa änänipa. Minitö gomö adinque tömënanï tönö godongämæ godämaï imini adinque tömënanï wæætë, Quimæ awincaque gomö awëminii, ante edæ piinte anewënanipa. ⁵ Incæte mönö waocabo miimö quëwëmö incæ do wænte gogainäni incæ tömämö imonte nê oo apænte anguingä iñömö edæ Wængonguï inongä ingampa. Ininque tömengä, Æbänö cægaminii, ante angä ëñente wædinque mänömaï cægainäni wæætë aamö cædämaï inte tömënanï nani cægainö ante edæ do apænequinäni inänipa. ⁶ Mänömaï beyæ do wængainäni inänite mönö Codito ingantedö ante watapæ apænegatimpa. Tömënanï baö ëñate quëwëñönanite waodäni apænte äninque pänäni incæte Wængonguï wæætë, Tömënanï önöwoca ewocadinque quëwencædänimpa, ante tömengä waa pönï nänö cægainö beyænque nani quëwenguinö ante godö apænecaï ëñengadänimpa.

⁷ Ñöwo iñömö tömancoo edæ oo iinque baquinö anguënë. Mänömaï impa, ante ëñente wæmini inte minitö, Mönö töingä pönente Wængonguï ingante apænecaïimpa, ante cædinque nämä wææ aadinque ocai encate pönëdäni. ⁸ Wënæ wënæ cæmö incæte waadete pönëmö ininque mönö waadete cædö beyænque wadäni piyænë cæte piinämaï inänipa. Mänömaï impa, ante pönëninque minitö nê wede pönëmini inömini inte cöwë waadete pönente cæedäni. ⁹ Edæ wadäni inänite, Pödäni, äninque wacä ingä wacä ingä pædæ godöninque edæ, Tömëmo qui impa, ante wædämaï iedäni.

¹⁰ Wængonguï, Botö pönö waadete cæbo ate minitö ado botö waadete cædönö ante ænte ewocadinque godö waadete cæedäni, ante adocanque ingante wadö wacä ingante wadö pönö waadete cæcä ænte ewocaminipa. Ininque minitö tömämïni mini ænte

ewocaganca cædinque mini pönencabo beyæ godongämæ waa cæquënëmini iminipa. ¹¹ Wængonguï pönö cæcä æninque æcänö nänö apænequin-ganca ewocacä tömengä Wængonguï nänö apænedonque ante apænequëngä ingampa. Æcänö wadäni beyæ ante nänö nê cæquinganca ewocacä tömengä Wængonguï nänö tæi piñænnonque entawëninque waa cæquëngä ingampa. Mänömaï cædinque minitö waa cæmini adinque mönö tömämö Itota Codito ëmöwo apænedinque Wængonguï ingante, Bitö waëmö pönï inömi inte waa cæbipa, ante apænecaïimpa. Tömengä iñömö nê tæi ëmönongä inte ñäö ëmöninque nê nanguï cædongä ingampa, ante mönö pedænguipoga quëwëmö incæ iincayæ ponte miingui-poga quëwëmö incæ cöwë watapæ pönï apænecaïimpa. Mänömaï baquinö anguënë, ante botö, Amëë, ämopa.

Codito nempo quëwëninque caate wæcæminimpa, ante

¹² Botö nê waademini ëñëdäni. Minitö ñöwo incæ gonga gonte caate bai wæmini incæte, Quiëmë beyæ mänömaï caate wæboï, ante guiñente wædämaï iedäni. Edæ wiï önönque caate wæminipa. ¹³ Wæætë, Codito nänö caate wægäinonque godongämæ ñöwo caate wæmönipa, ante pönëninque watapæ toedäni. Mänömaï caate wædinque tomïni ininque Codito ñäö apäite bai nänö pöñedë godömenque gomonga watapæ toquimini imaiminipa. ¹⁴ Minitö iminite wadäni piinte äninque, Codito ëmöwo önönquedö waa adinque wæcantedö abi, ante badete todäni ininque Wængonguï wæætë, Watapæ quëwencæminimpa, ante pönongä æninque minitö tömengä Önöwoca nê ñäö ëmönongä ingante ewocaminipa beyæ toquënëmini iminipa. ¹⁵ Wacä ingante nê godö wænongä ingante do pänäni wæcampa. Wacä qui nê awëmö ængä ingante nê wënæ wënæ cæcä ingante adobaï pänäni wæcampa. Adocanque nê cæquëngä inte änämaï iñongante wacä iñontobæ godö önönque cæcä ate nê önönque cæcä ingante pänäni wæcampa. Minitö wæætë nämä wææ aadinque tömënanï nani cædö bai cædämaï imini ininque caate wæmini incæte ædö cæte mini wiwa cædö beyæ pänäni caate wæquënëminii. Edæ dæ anguënë.

¹⁶ Wæætë wadäni minitö iminite, Wææ, Codito ëmiñæmi imipææ, ante piinte cædäni caate wæmini incæte minitö guingo imonte wædämaï iedäni. Wæætë edæ Wængonguï ingante apænedinque edæ, Bitö ñäö ëmömi inte pönö pemonte bai cæbi æninque mönitö Codito ëmöwo ëmonte bai adobaï ëmömönipa, ante waa apæneedäni.

¹⁷ Edæ iimaï impa. Wængonguï tönö mönö godongämæ owocabo iñömönte tömengä oo apænte ancæcäimpa. Ininque mönö imonte täno apænte angä ininque tömengä wadäni inänite guiquënë æbänö

cæquingää. Tömengä ingantedö ante watapæ apænedäni ate nē ēñente cædāmai ināni inānite apænte āninqe Wængonguī quingämē bai nanguī pangä wæquīnānii. ¹⁸ Ayæ Wængonguī beyæ nāni yewæmongaiñö bai impa. Nē nō cæcä wodo wænguē-nengä iñongante Wængonguī tingæ ængä beyænque quēwēñongä Wængonguī ingante ēñenāmai ingä guiquēnē tömengä ædö cæte quēwenguingää. Nē wēnæ wēnæ cæcä adobai edæ ædö cæte quēwenguingää. ¹⁹ Minitö iñömö Wængonguī nānō āniñö beyænque caate wæmīnitawo. Ininqe mänömai beyænque mīnitö, Mönö imonte nē badongaingä cōwē pönēninqe ædæmō aaquingä ingampa, ante pönēninqe nāmā mīnitö önöwoca tömengä nempo godöningque piyænē cæte godömenque waa cæquēnēmīni imīnīpa.

Mīni pönencabo æbänö cæte quēwengæimpa, ante

5 Mīni pönencabo iñömīnite pancamīniya nē aamīni Picæmīni mönō āmīni imīnīpa. Botö iñömö adobai nē aabo Picæmo inōmo inte, Mönö nē Picæncabo, ante mīnitö imīnite ædæmō apænedinqe āmopa. Codito caate wæcä nē agaīmo inte botö edæ waadete āmopa. Ayæ Codito ñäö bai nānō emönö edonque pōni nānō odömonguīñö ante botö tömengä tönö ñäö bai entawēmo inōmo inte edæ, Eñencæmīnīmpa, ante nanguī āmopa. ² Codito ingante nē pönēnāni iñömö mīnitö nempo cæniñāni bai ongöñönānite mīnitö tömēnāni inānite nē aamīni imīnīpa. Wængonguī, Nē pönēnāni inānite aacæmīnīmpa, angä ēñēninqe mīnitö wæætē Baa āmōni ininqe Wængonguī pangä wæcæ wæ, ante guīñente wæmīnitawo. Iñæmpa wīi guīñente beyænque aacæmīnīmpa. Wæætē Wængonguī, Mīnitö do Ao ante aacæmīnīmpa, ante tömengä nānō ānōnonque ante edæ ēñente cæte edæ tömēnāni inānite ædæmō aadedāni. Ayæ edæ godonte æinta ante æinente wæmīnitawo. Iñæmpa wīi æncæte ante wædinque mīnitö edæ, Nē pönēnāni beyænque nanguī cæinente wædinque cæcæboimpa, ante piyænē cæte aadedāni. ³ Waodāni nē cæniñāni bai mīnitö nempo ongöñönānite mīnitö wæætē imæca awēñēidi nāni piinte āmai wīi adobai piinte aadedāni. Wæætē edæ, Mönö waa cæte quēwēmö adinqe tömēnāni mönö bai adobai waa cæte quēwencædānīmpa, ante cædinque edæ waa cæedāni.

⁴ Mänömai cæmīni ininqe mönö nē Aadongä Ñænængä pōni inongä iñömö iincayæ ponte a ongöninqe poganta ñäö emonta cōwē wodāmai inta pædæ pönonte bai cædinque mīnitö imīnite, Mīnitö nē aamīni inte botö ñäö emonte ongöñömö ponte quēwencæmīnīmpa, ancæcāimpa.

⁵ Tæcæ æmæwo pæimīni guiquēnē ēñēedāni. Godömenque picænāni nāni āniñö ēñēninqe edæ Ao ante cæedāni. Ayæ gänē entawente pönēninqe,

Önömönique bai mönitö imönīpa, ante pönēninqe wacä nānō āniñö ante ēñēninqe Ao ante cæedāni. Edæ iīmai ante yewæmonte ongompa.

“Nāmanque ante, Mönitö gomonga waa cæmōni imönīpa, ante nē pönēnāni inānite edæ Wængonguī Baa angampa. Wæætē edæ, Mönitö önömönique bai imönīpa, ante nē ānāni inānite tömengä pönö waadete cæcampa.”

⁶ Ante yewæmongatimpa cæmīnii. Iincayæ ate eyepæ pōni bayonte Wængonguī incæ mönitö imönite ængö cæcä ongoncæmönīmpa, ante cædinque mīnitö ñöwo iñömö nē tæi piñængä önönempo ongöninqe nāmā ængö cædāmai iedāni. ⁷ Codito mönö imonte waadete pönente cæcampa, ante ēñente wædinque mīnitö guīñente mīni wædö ante tömengä wo cæmīni mongængä ate mīnitö guīñenāmai ininqe wæætē guēmancæmīnīmpa.

⁸ Nāmā incæ edæ wææ aadedāni. Wēnæidi awēñē iñömö edæ mēñēbo nē piinte angä bai inongä inte, Æcänö ingante ecate cænguīmoo, ante nē piinte cædongä inte awēmö diqui diqui mingampa cæmīnii. Ee aadedāni. ⁹ Mīnitö caate wæmīni incæte, Mönö tōniñadāni inguipoga tömāmæ quēwēninqe adobai edæ caate wædānīpa, ante do ēñēmīni inte Codito ingante wede pönēninqe adiyæ næ gongæninque wēnæ awēñē ingante cōwē Baa aadedāni. ¹⁰ Mänömai cædinque wantæ iñö caate wæmīni ate Wængonguī nē waadete pönö cædongä inte mīnitö imīnite pönö cæcä ate edæ gancæ bacæmīnīmpa. Ayæ godömenque pönö cædinque tömengä mīnitö imīnite pönö tæi gönongä ate mīnitö tæi piñænte entawēninqe wæntædāmai inte edæ cōwē tæi ongoncæmīnīmpa. Tömengä adocä iñömö ñäö bai cōwē emönongä inte mīnitö imīnite aa pedinqe, Mīnitö Codito nempo nē quēwēnömīni inte botö ñäö emonte ongöñömö pö guite quēwēedāni, angacāimpa. ¹¹ Tömengä iñömö cōwē tæi emöninqe nē nanguī cædongä ingampa, ante mönö pedænguipoga quēwēmö incæ iincayæ ponte miinguipoga quēwēmö incæ cōwē watapæ pōni apænecæimpa. Mänömai baquīñö anguēñē, ante botö, Amēē, āmopa.

Waa quēwencæmīnīmpa, ante

¹² Botö tōniñacä bai inongä inte Tidibänö iñömö cōwē pönēninqe ædæmō cæcä ingampa, ante adinqe botö tömengä tönö godongāmæ cædinque, Mīnitö acæmīnīmpa, ante cadota ante ocanta yewæmömopa. Ii cadota adinqe mīnitö gancæ pönēninqe nanguī cæcæmīnīmpa, ante cædinque botö Pegodobo iñömö, Wængonguī nāwangä mänömai pönö waadete cæcampa, ante yewæmömopa cæmīnii. Tömengä nānō waadete cædonque ante entawēninqe edæ mīnitö adiyæ tæi gongænte ongöedāni, āmopa.

¹³ Mīnitō īmīnite apænte æninqe Codito īñōmō Babidōnia īñōmō tōmengā ingante nāni godongāmæ pōnencabo inānite adobaī apænte ængacāimpa. Tōmēnāni īñōmō mīnitō īmīnite, Waa quēwencæmīn-
impa, ante apænedānīpa. Botō wengā bai īnongā inte Māadoco adobaī, Waa quēwencæmīnīpa, angampa.

¹⁴ Mīni pōnencabo adobaī godongāmæ waadete pōnēninqe, Wængonguī bitō īmite waa cæcæcāimpa, ante wacā ingā wacā ingā apæneedāni.
Codito nempo quēwēmīni inte tōmāmīni gānē pō-
nente quēwencæmīnīpa, ante botō Pegodobo īmo yewæmōmopa.

2 Pegodo

Wængonguī mīnitō īmīnite waa cæcæcāimpa, ante

1 Botō Timönō Pegodo inōmo inte Itota Codito ingante nē cædōmō iñōmote tōmengā botō imote da godongā godinque botō tōmengā beyæ nē apænebo bagaboimpa. Mönō Wængonguī inongā inte Itota Codito iñōmō mönō imonte, Quëwencæmīnimpa, ante nē Ængaingā ingampa. Tōmengā iñōmō mönitō imōnite pönō cædinque, Mīni wede pönēno ante waa pönī entawencæmīnimpa, ante pönongā ænimōni inte entawēmōnipa. Ayæ adobaī tōmengā nē nō pönī cædongā inte mīnitō imīnite pönongā æn- inque mīnitō mönitō entawēnō baī ado mīni wede pönēno ante edæ waa pönī entawēmīnipa. Īn- inque mīnitō imīnite botō, Acæmīnimpa, ante yewæmō- mopa. ² Mīnitō Wængonguī ingante pönēninque Itota Codito mönō Awēnē ingante adobaī pönēninque tōmēna īnate edæ ate baī pönencæmīnimpa, āmopa. Ayæ tōmēna godōmenque pönō cæda ate mīnitō tōmēna nāna gānē pönēno ante edæ eyepæ pönī entawencæmīnimpa, ante botō yewæmōmopa.

Codito nānō nē ēmīñæmō inte mönō īimai entawē- mōmpa

³ Itota Codito iñōmō, Nē waa cæbo inte botō ñāō ēmōmō iñōmote pōedāni, ante mönō imonte do aa pecā pōmōmpa. Mänōmai Itota Codito weca pōñō- monte tōmengā Wængonguī nānō tæi pīñæmāmo entawēnongā inte, Quëwēedāni, ān- inque eyepæ pönō cæcā ænte quëwēninque mönō tōmengā awinca ate baī pönēninque tōmengā nānō waa cædō baī edæ adobaī mönō waa cæmō bamōmpa. ⁴ Tōmengā nē waa cædongā inte edæ ñāō baī ēmōninque, Botō godōmenque nanguī cædinque waa pönī edæ pönō cæcæboimpa, ante edæ wæætē wæætē angacāimpa. Īn- inque mīnitō iñōmō tōmengā nānō angāinō ante wede pönēñōmīnite Wængonguī tōmengā nānō entawēnō pönongā æninque mīnitō Wængonguī nānō entawēnō baī adobaī entawencæmīnimpa. Ayæ mānīne ante wede pönēninque mīnitō inguipoga quëwēninque wēnæ wēnæ mönō cæinente wægāinō ante, Ñōmænte bacæ wæ, ante wædinque Baa ante edæ aamō cæcæmīnimpa.

⁵ Codito mänōmai pönō cæcā beyæ mīnitō wede pönēmīni inte nē waa cæmīni bacæte ante cōwē edæ pæ pagænte cæedāni. Ayæ wææ nē waa cæmīni bad-

inque Æbānō cæte nō cæquii, ante ēñēmīni bacæte ante nanguī cæedāni. ⁶ Ayæ wææ mänōmainō ante mīnitō nē ēñēmīni badinque godōmenque nanguī cædinque nāmā wææ aamīni bacæte ante cæedāni. Ayæ wææ nāmā wææ aamīni badinque wæætē nē wæntædāmai inte ee cæmīni bacæte ante cæedāni. Ayæ wææ nē wæntædāmai inte ee cæmīni badinque mīnitō wæætē Wængonguī nānō ante entawēnō baī entawēninque tōmengā nānō cædō cæte quëwencæte ante cæedāni. ⁷ Ayæ wææ Wængonguī nānō cædō baī cæte quëwēmīni badinque mīnitō ayæ, Mönō caipæ, ante godongāmæ mīni waa cæcabo bacæte ante cæedāni. Ayæ wææ mīni godongāmæ waa cæcabo bamīni inte mīnitō ayæ woadāni tōmānāni īnānīte waadete pönēninque godō waa cæmīni bacæte ante cæedāni.

⁸ Mänōmai wede pönēninque tæi ongōninque waadete pönēninque Wængonguī nānō cædō ante godōmenque godōmenque entawente cæmīni īn- inque mīnitō mönō Awēnē Itota Codito ingante ate baī nē pönēmīni inte edæ tōmengā beyæ mīni cæquēnēnō ante oda cæte wædāmai īmaimīnipa. Wæætē edæ awæ nanguī inca baī mīnitō adobaī mīni cæquēnēnō ante do cæcæmīnimpa. ⁹ Wæætē mānīnō tōmānō ante entawēnāmai ingā guiquēnē tōmengā mōwoyata baī ēmōnongā inte inguipogaque waa ad- inque oōnæde iñōmō gobæ ī ædō cæte aquingā. Tō- mengā nānō wēnæ wēnæ cægāinō ñā do mēnongate impa, ante pönēnāmai inte ononque quëwengampa. ¹⁰ Īñānāni ēñēedāni. Wængonguī mīnitō imīnite do apænte æninque aa pegacāimpa cæmīni. Mīnitō, Wængonguī nānō ānōnonque ante ēñente entawē- inque mönō cōwē tæi gongænte ongongæimpa, ante nanguī cæedāni. Edæ mänōmainonque ante cæmīni inte mīnitō oda cædāmai inte tæi ongoncæmīnimpa.

¹¹ Ayæ īncayæ ate nāñe wæmīni ate mönō Awēnē Od- eye Itota Codito iñōmō mīnitō imīnite ææntodongā goyōmīnite tōmengā, Pō guidāni, ante watapæ æmæ- wo manguicā guite cōwē quëwencæmīnimpa.

¹² Mīnitō mānīnō ante do ēñēninque mīni nō pönī ēñēnō ante ædæmō entawente tæi ongōmīni incæte botō, Godōmenque cōwē pönencæmīnimpa, ante cædinque adodō adodō ante apænebo ēñencæmīnim- pa. ¹³ Edæ botō, Mīnitō oda cædāmai inte cōwē pō- nencæmīnimpa, ante cædinque botō baonga botō quëwenganca wæætē wæætē apænedinque nō cæte apænebopa, ante pönēmopa. ¹⁴ Edæ mönō Awēnē Ito-

ta Codito botō imote edonque apænedinque, Bitō oo pōni wæninque botō weca ææ poncæbiimpa, an-gacæimpa. ¹⁵ Angä eñengaïmo inte botō, Nōwo botō yewæmōninō ante adinque entawēmīni inte mīnitō iñōmō botō gobo ate cōwē pōnencæmīnimpa, ante cædinque ñōwo incæ tæi piñæninque nangui cæcæboimpa.

Itota Codito Tæiyæ Awënë nänō emōnō atamōnipa

¹⁶ Mōnō Awënë Itota Codito iñōmō tæi piñængä ingä inte oo poncæcäimpa, ante mīnitō imīnite apænedinque mōnitō dicæ wadāni nāni mā apænewēnō ante apænetamōniyaa. Wæætē edæ, Tōmengä nē Awënë inongä inte mōnō Tæiyæ Awënë nänō emōnō incæ emongampa, ante nē agaimōni inte mōnitō, Nāwangä agamōnimpa, ante apænemōni eñēmīnitapa. ¹⁷ Edæ Awënë nänō ñäo apāite bai ongōñōmō ongonte apænedinque Mæmpo Wængongui incæ, "Iingä botō Wengä inongä inte botō nē waadecä ingampa. Tōmengä ingante adinque botō waa tobopa," ante apænegacäimpa. Ayæ Itota ingante waa adinque tōmengä nē ñäo emongä ingante odōmongä agamōnipa. ¹⁸ Ananquidi tōmengä tæiyæ waēmō emonte nänō ongōñōmō godongāmæ ongōninque mōnitō māninō ante Wængongui oōnæde tedecä eñentamōnipa.

¹⁹ Wængongui beyæ nē apænegaināni nāni yewæmongainō bai mōnitō adobai edonque agaimōni inte, Nāwangä iñonte yewæmongadānimpa, ante apænemōni eñenguēnēmīni iminipa. Māninō nāni angainō wēmō iñōmō ñäo apāite tica enente bai i apa quēwēmīnii. Oque pōnente iñonte, Wadaamō æængæimpa, ante wänō cōnāni bai mīnitō adobai mīni ñäo entawenguinque ante Itota Codito nänō ponguïōnæ ante edæ wänō cōninque wede pōnēmīni ininque waa imaimpa. ²⁰ Iñānāni eñēedāni. Dodāni Wængongui beyæ nē apænegaināni incæ, Wængongui æbānō ante apænecä eñente yewæmonguimoo, ante pōnēninque dicæ mā pōnēninque adodeque incæ yewæmongadāniyaa. ²¹ Wii nāmanque pōnēninque yewæmongadānimpa. Wæætē Wængongui Tæiyæ Waēmō Önōwoca nempo quēwēñōnānite tōmengä pōnō apænecä eñēninque Wængongui nänō apænedonque ante apænegadānimpa, ante ämo eñēmaiminipa.

Nē babæ odōmonte apænedāni iīmaï cædānipa, ante

² Doyedē pancadāniya, Wængongui beyæ apænebopa, äninque babæ apænegadānimpa. Nōwo iñōmō wadāni adobai awēmō cædinque, Mīni cabo oda cæte ewente wæcæmīnimpa, ante cædinque babæ ante odōmonte apænequināni mīnitō weca do ongōnānipa. Mōnō Tæiyæ Awënë incæ tōmēnāni inānite æncæte ante nāmā wepæ nē godongaingä iñongante tōmēnāni wæætē nāni quingæ omæe ewenguinque edæ Baa änānipa cæmīnii. ² Pan-

camīniya nangui imīni incæ mīni guiñente wæquinque tōmēnāni nāni wentamō mongænte goquino incæ tee empote goquimīni iminipa, ante awædo. Māninō godinque mōnō nōingä eñēnōnō ante piinte cæyōmīni wadāni adobai mānii taadō nōinō iñonte godō babæ äninque wēnæ wēnæ änāni baquinānimpa, ante awædo. ³ Nē babæ odōmonte apænedāni iñōmō mīnitō māincoo ante ö æinēwente wæwēnāni inte nāmāneque nāni pōnēwēnō ante tededāni eñēninque mīnitō do oda cæyōmīnite tōmēnāni wæætē ö æmāinānipa, ante awædo. Mōnō nē pangä ononcadopo do ongongaināni inānipa. Mōnō nē pangä iñōmō, Oo nāni ewenguinque mānōmaï cædānipa, ante apænte ancæte ante piinque edæ mōwo mōnāmaï miingä inte a ongongampa.

⁴ Anquedoidi incæ eñēnāmaï cædāni ate Wængongui ata cæpodāmaï ingacäimpa. Wæætē, Tōmēnāni nāni apænte tente wæquinganca ontatodē wēmō mæ māmonte bai iñōmō guii tee mōnete ongoncædānimpa, ante cædinque tōmengä angä eñente tōmēnāni nāni owogaiñōmō tadōmengadæ pōni dobæ go guigadānimpa. ⁵ Ayæ doyedē tōmengä nänō nē badongaināni inguipoga quēwēñōnānite Wængongui tōmēnāni inānite ata cæpodāmaï inte angä ate nē eñēnāmaï ināni iñōmō edæ æpæmpo bete wængadānimpa. Wæætē Nōwee wodi Docä nāni änongä guiquēnē, Mōnō nō cæte quēwengæimpa, ante nē apænegaingä iñongante Wængongui tōmengä tōnō tiæte ganca ināni mānimpodānique inānite wææ aacä quēwengadānimpa. ⁶ Ayæ, Todōmä tōnō Gōmoda iñōmō quēwēnāni inānite, Mīni apænte wido cæquinque, ante tōmēnāni quēwēñōmō iya tāninque wido cæcä gōnaiboque bate contagatimpa. Mānōmaï cædinque Wængongui, Botō imote eñēnāmaï imīni mīni adobai tente wæquinque cæmīnipa, ante wadāni inānite odōmoncæte ante cægacäimpa. ⁷ Ayæ eñēnāmaï inte cædāni baonque towente quēwēnāni adinque Dooto wodi iñōmō nē nō cægaingä inte, Wentamō pōni mongænte quēwēnāni awædo, ante wædongä inte adoyōmō quēwēñongante Wængongui tōmengä ingante tōö æmænte ö ængä beyænque quēwengacäimpa.

⁸ Tōmengä waa cæquinque nō entawēnongä inte tōmēnāni weca quēwente ayongä iimō iñō iimō iñō eñēnāmaï cædāni adinque tōmengä, Ancaa ate awædo, Ancaa eñente awædo, ante wæwēñongante Wængongui tōmengä ingante do ö ængä beyænque quēwengacäimpa. ⁹ Mānōmaï cædinque Wængongui, Botō miñæ nē pōnāni caate wædāni adinque botō do eñente cædinque æmo ate quēwēnānipa. Wæætē wiwa cædāni inānite botō apænte anguïōnæ ganca mō ongonte bai māninque ñōwo incæ wæætē wæætē pāmo wædānipa, ante Wængongui cæcampa. Ininque, Nō eñente Wængongui cæcampa, ante mōnō edonque eñengæimpa. ¹⁰ Mānii babæ ante nē odōmonte apænewēnāni iñōmō tōmēnāni baonque ante

towēnente nāni entawēmāmo ante nē cædāni inōnāni inte edæ awēnēidi inānite, Wīī ēñēinē wædō, ante piinānīpa. Mānōmaīnō ante nē piinte ānāni inānite godōmenque pancæte ante Wængonguī mō ongonte baī mangampa. Tōmēnāni iñōmō nāmā ængō cæd-
inque guīñēdāmaī inte edæ nē ñāō entawente tæī ēmōnāni inānite godō wēnæ wēnæ apænedinque edæ babæ ante tedewēnānīpa. ¹¹ Iñæmpa anquedoidi tæī piñænāni inte godōmenque ñænænāni inōnāni incæ Wængonguī ayongante guīñēnete wædinque nē ñāō entawente tæī ēmōnāni inānite piinte apænte ānāmaī inānīpa.

¹² Nē babæ ante odōmōnāni guiquēnē tōmēnāni nāni nē adāmaī inō ante mā pōnēninque wēnæ wēnæ apænedinque babæ ante tedewēnānīpa. Babæidi omæwocadāni inte nāni togænte ecate ēwenguinque ononque pōnī cægōnāni baī nē babæ odōmōnāni iñōmō edæ adobaī ēñēnāmaī ināni inte tōmēnāni nāni wænguinque babæ cædinque quingāmē baī quēwēnānīpa. ¹³ Tōmēnāni wadāni inānite godō wīwa cædāni ininque iināni wæætē nāēmæ godō cædāni wæcædānīpa. Tōmēnāni iñōmō, Itædē incæ mōnō baonque pōnente towengæīmpa, ante cædānīpa. Mīnitō waadete pōnēninque godongāmæ cæñōmīni tōmēnāni adoyōmō pōninque cæowæō incædō be-
owæō incædō inte cæyōnāni wentamō nāni mongænō beyænque mīni cabo wæætē baate baī ēñamīni bad-
inque wentamō tæ encaā tæ encaā ēmonte bamīni awædō.

¹⁴ Wacā onquiyængā awinca adinque cōwē godō towēnente wædāni inte tōmēnāni iñōmō ñīmpo cædāmaī cōwē wīwa cæinente wædānīpa. Wacā aquīī piñænāmaī ingā adinque tōmēnāni, Mōnitō tōnō godongāmæ ponte wēnæ wēnæ cæcæcāīmpa, ante cædinque godō waa cæte baī babæ cædānīpa. Botō qui botō qui, ante nē æinente wædāni iñōnānite Wæn-
gonguī iñōmō, Tōmēnāni nāni wæwocaincabo inānīpa, ante piinte angampa. ¹⁵ Taadō tōinō oda cædinque edæ docā Beodo wodi wengā Badāō wodi miñæ tōmēnāni tee empote godānīpa. Tōmengā Badāō iñōmō, Nō cædāmaī imo incæte botō māincooque ænte tobote, ante baī cægacāīmpa. ¹⁶ Tōmengā Wæn-
gonguī beyæ nē apænecā incæ ocaī omæcacā baī inte wapiticæ ēñēnāmaī cæyongante babetadecā iningā in-
cæ bodo incæ iñontobæ wao baī tededinque Badāō in-
gante wææ angacāīmpa.

¹⁷ Mānīī ñōwodāni nē babæ odōmōnāni iñōmō æpæ taquēñēñōmō æpæ dæ ā baī edæ onōnānique inte odōmōnānīpa. Boguīmancoo wīni cai mongænte ononque ænte poncoo baī tōmēnāni adobaī ināni inte ononque cædānīpa. Mānōmaī cædāni beyæ Wæn-
gonguī, Tōmēnāni nāni ongonte wæquīñōmō, ante mā māmonte baī iñōmō badongacāīmpa.

¹⁸ Edæ tōmēnāni ogæ tededinque, Botō godō-
menque waa pōnī cæbo aedāni, ante ononquedō ante tedewēnānīpa. Wadāni wapiticæ cæte quēwēnāni

nempo adocanque wodo aamō cæyongante mānīnāni nē babæ odōmōnāni iñōmō, Bitō mōnitō miñæ wæætē pōninque baonque bitō cæinēwēnō ante guīñēñadāmaī inte cæte tocæbiīmpa, ante waa cæte baī godō babæ cædānīpa. ¹⁹ Mīni ædæmō aamō cæte mōnedāmaī quēwenguinque mōnitō miñæ pōedāni, ante babæ ānewēnānīpa. Incæte nē babæ odōmōnāni incæ tōmēnāni nāni wīwa cædonque beyænque cæte quēwēnāni beyænque nāēmæ ñā cæyænte baī inte wædānīpa. Edæ quīēmenque ante waocā ēñente cæcāā tōmengā mānīnō nānō ēñente cædō beyænque nē cæte quēwēnongā inte nāēmæ ñāō cæyænte baī inte wæcampa.

²⁰ Inguipoga ñōmænguēnēmāmo beyæ tee mōnete baī quēwēnīnāni inte tōmēnāni mōnō Awēnē Itota Codito mōnō imonte nē Ængaingā ingante do ate baī pōnēninque edæ abæ tawænāni inānitapa. Mānōmaī abæ tawænte godīnāni inte tōmēnāni inguipoga ante nāni cæinente wæpāmo beyænque wæætē adodō go goyo cæte ægodawate tæ wææntodonte baī wædāni ininque tōmēnāni godōmenque nāni wēnæ wēnæ wæwenguinque imāīmpa. ²¹ Nōinō taadō do adināni inte tōmēnāni nāni godōmenque wæwenguinque ēmō cæte godānīpa. Wængonguī tæiyæ waēmō nānō wææ angāinō ante odōmōnāni nāni do ēñēnīnō ante Baa ante wadæ godāni iñōmō godōmenque wēnæ wēnæ nāni wæquinque impa. Ininque mānīnō taadō ante tōmēnāni cōwē adāmaī ināni inte baī tōmēnāni beyæ godōmenque waa incædōnīmpa. ²² Tōmēnāni nōinō taadō ēmō cæte godīnāni nāni cædō baī ante iīmaīnō ante nāwangā ante badete todānīpa. “Guinta awæ wēningā adodō cængampa. Odæ wængānā iñōmō æpæ pantate ate onguipoipæ wēango wēango nangampa.”

Mōnō Awēnē wæætē adodō poncæcāīmpa, ante

3 Botō nē waadedōmīni ēñēedāni. Mīnitō mōwo mōnāmaī inte nōingā ante pōnencæmīnīmpa, ante botō, Mānōmaī impa, ante mentaa yewæmōn-
inque adodō adodō ante yewæmōmo aedāni. ² Tæiyæ waēmō entawēnāni Wængonguī beyæ ante apæned-
inque nāni yewæmongāinō ante nē adimīni inte mīnitō wæætē pōnencæmīnīmpa, ante cæbopa. Mōnō Awēnē mōnō imonte nē Ængaingā inte adobaī ante wææ angacāīmpa. Tōmengā nānō da godongāimōni iñōmō tōmengā nānō wææ angāinō ante apænemōni ēñēmīni inte mīnitō wæætē adodō ante pōnencæmīn-
impa, ante cædinque yewæmōmopa.

³ Iīmaī ante tāno apænebo ēñencæmīnīmpa. Mōnō waocabo inguipoga mōnō quēwēmāmo wodo iinque bayonte nē badete todāni cōwē poncædānīmpa. Pōn-
inque tōmēnāni badete todinque nāmā nāni wēnæ wēnæ cæinēnō ante edæ do cæquīnāni inānīpa. ⁴ Tōmēnāni iīmaī ante badete tocædānīmpa. “Codito nānō ponguinque impa, ante wædānitedō abi. Iñæm-

pa Wængonguī nānō badongāñedē inguipo nānō cæ-gai bāi mæmæidi wodi wænte godāni ate ñowo ganca adobaī inte cæ apa guīñewēmīnii,” ante badete toquināni inte poncædānīmpa. Apænebo eñeedāni.

⁵ Wængonguī iñæmpa adodeque angā beyænque öönædē owocoo edæ do bagatīmpa. Adodeque angā beyænque onguipo æpæ tæcæpæno odæ yate ongōñonte tömengā æpæ tönō badongā ongōmpa. Mänōmaī impa, ante edonque i incæte tömēnāni, Mönō Baa angæīmpa, ante beyænque adāmaī inte bāi pönēnāmaī iñānīpa. ⁶ Ado æpæ inguipoga mæ ä beyænque Nöwee wodi quēwengāñedē māninguipo nānō ingai dæ badinque waguipo bāi bagatīmpa, ante edæ ñowodāni iñōmō adobaī pönēnāmaī iñānīpa.

⁷ Ayæ adobaī Wængonguī adodeque angā beyænque öönædē owocoo tönō iinguipo ñowo mīni cægonguipo edæ iya tanguinque ongōmpa. Tömengā, Botō imote nē Baa ānāni iñānīte botō apænte pante wido cæquīönæ ganca mānīi öönæ tönō iinguipo ongōmpa, angāmpa.

⁸ Botō nē waademīni edæ eñeedāni. Mönō Awēnē ayongante adoönæque incæ edæ, Miiido ganca wadepo bāi impa, ante acāmpa. Miiido ganca wadepo iñonte mönō Awēnē ayongante, Adoönæque bāi impa, ante acāmpa. Mänōmaīnō ante adodeque incæ mīnitō cōwē eñente pönēedāni, āmopa. ⁹ Mönō Awēnē, Cōwē pönō cæbo æncæmīnīmpa, ante nānō angainō ante pancadāniya, Æiquedō mönō Awēnē cæquingāā, ante wædānīpa. Mönō Awēnē iñæmpa wii wæntæye ingāmpa. Wæætē, Adocanque wænāmaī incæcāīmpa. Wæætē tömānāni, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante botō gāmænō poncædānīmpa, ante cædinque tömengā mānīnō beyænque ee cædāmaī ingāmpa. Iñinque tömengā, Mīnitō wæætē botō gāmænō æiquedō ponguīmīnīi, ante wānō cōnīnque edæ ee pönāmaī ingāmpa.

¹⁰ Incæte nē awēmō ö ængā iñontobæ nānō pōmaī mönō Awēnē nānō poncæ cæönæ iñōmō adobaī iñontobæ ponguīnō anguēnē. Nanguī tæi tæi tēnīnque öönædē owocoo incæ iñontobæ dæ goquīnō anguēnē. Gongā nāni angā nanguī pōni bæco iñinque edæ Wængonguī nānō badongaincoo tömancoo edæ aca podinque edæ ewente bacæīmpa. Inguipoga tömāo ongoncoo dæ ba iñinque inguipo önomæca pōni baquīnō anguēnē. ¹¹ Tömancoo edæ mænōmaī ewenguincooque impa, ante adinque edæ mīnitō iñōmō, Æbānō quēwenguīi, ante pönēmīni. Wængonguī nānō cædō bāi cōwē cædinque tæiyæ wæmō quēwenguēnēmō imōmpa. ¹² Wængonguī nānō ponguīönæ iñōmō edæ æyedēnō ponguīi, ante wānō cōnīnque, Quingæ pōni pongæīmpa, ante mönō nan-

guī cæcæīmpa. Mänīönæ iñonte edæ öönæ incæ gonga bæcote ewente bayonte Wængonguī nānō badongaincoo incæ nanguī ocoi ānīnque tömancoo aca podinque ewente baquīnō anguēnē. ¹³ Picæönæ tönō pedænguipo ömæe ewēnīnque Wængonguī wæætē, Botō miiönæque tönō miiinguipoque pönō badoncæboīmpa, ante nānō angainō bāi do badoncæcāīmpa. Iñinque mönō iñōmō, Miiönæ tönō miiinguipo iñōmō mönō nō pōni cæte quēwengæīmpa, ante nanguī aīnente wæmōmpa.

¹⁴ Botō nē waadedōmīni eñeedāni. Mänōmaī bacæīmpa, ante nē aīnente wæmīni inte mīnitō iñōmō edæ, Mönō māniñedē wentamō entawēnāmaī imō adinque Wængonguī piñāmaī incæcāīmpa, ante nanguī cædinque edæ nāmā wææ aadedāni. Ayæ tömengā, Botō ayōmo wæmō ewocamīni iñinque edæ mönō godongāmæ piyænē cæte quēwengæīmpa, ante pönō cæcæcāīmpa, ante edæ nanguī cæedāni. ¹⁵ Mönō quēwenguīnque ante mönō Awēnē edæ ee ongante pönāmaī ingāmpa, ante pönēedāni. Wængonguī pönō cæcā ate ocai nē encacā bate pönēnīnque mönō tōniñacā Pabodo mönō nē waadecā inte adobainō ante mīnitō imīnīte edæ, Acæmīnīmpa, ante yewæmongantapa. ¹⁶ Wængonguī mönō quēwenguīnque ante ee pönāmaī ingāmpa, ante cadota ante yewæmōnīnque Pabodo adobainō ante edæ cōwē yewæmongāmpa. Tömengā nānō yewæmōnīnta pancataa wii edonque i adinque nē eñēnāmaī iñāni tönō aquīi piñānāmaī iñāni iñōmō edæ oda cædinque wapiticæ odömōnānīpa. Tömēnāni edæ Wængonguī angā eñente nāni yewæmongainta tömantāa adobaī adinque tömēnāni nāni æmæwo ewenguīnque edæ wapiticæ odömōnānīpa.

¹⁷ Botō nē waademīni eñeedāni. Mänōmaī impa, ante do eñēmīni iñōmīnīte Wængonguī nānō wææ angainō ante eñēnāmaī cædāni iñāni guiquēnē mīnitō imīnīte tōö æmænte wapiticæ ænte gocæ cædāni ate wædinque mīnitō wæætē tömēnāni miñæ godāmaī iedāni. Wæætē edæ Tæiyæ Awēnē nempo quēwēmīni inte, Tæi gowæænāmaī incæboīmpa, ante nāmā wææ aadedāni. ¹⁸ Mönō Tæiyæ Awēnē Itota Codito ængā beyænque mönō quēwēmōmpa. Iñinque tömengā waadete pönō cæcā ate mīnitō tömengā ingante ate bāi pönēnīnque wadāni iñānīte godōmenque waadete godō cæmīni baedāni. Tömengā iñōmō edæ ñowopāmo iñonte wapāmo miiimāmo iñonte edæ cōwē tæi emongā inongā inte ñāö apāite bāi emongāmpa, ante adinque mönō ñimpo cædāmaī inte tömengā ingante cōwē waa acæīmpa. Mänōmaī baquīnō anguēnē, ante botō, Amēē, āmopa.

1 Wäo

Mini quëwenguinö ante në pönongä

1 Æcänö wëenëñedë Wængonguï nänö badon-gaiñedë do ingacäimpa, ante mäninö ante apænemönipa. Wængonguï nänö Angainö ante në ëmongaingä iñömö Itota adocä, Mini quëwenguinö ante në pönongä ingacäimpa. Mönitö iñömö mäningä apænecä ëñëninge tömengä ingante awinca inte në adimöni imönipa. Adocä ingante cöwä adinque mönitö tömengä ingante në gampodimöni imönipa. Ìninqe möni në ëñëningä ingante ante, awinca inte möni në adingä ingante ante, möni në cöwä adingä ingante ante, möni në gampodingä ingantedö ante apænemönipa. ² Edæ Itota në quëwengaingä iñömö edonque pönö a ongongacäimpa. Mönitö tömengä ingante në adimöni imönipa. Mäningä ingante ante, Näwangä quëwengaingä ingampa, ante apænemöni imönipa. Ayæ mönö Mæmpo Wængonguï tönö guëa cöwë quëwengaingä iñömö tömengä mönö weca ponte a ongongä atamönipa. Ìninqe mīnitö imīnite mäningä ingante ante apænemöni ëñencæminimpa. ³ Ayæ mönö Mæmpo Wængonguï tönö tömengä Wengä onguifængä Itota Codito tönö mönitö godongämæ cæmönipa. Ìninqe, Mīnitö adobai mönitö tönö godongämæ cæcæminimpa, ante cædinque mönitö möni në adingä ingante ante, möni në ëñëningä ingante ante mīnitö imīnite apænemöni ëñencæminimpa. ⁴ Mönö eyepæ watapæ toquinque ante mäninö ante mīnitö imīnite yewæmömönipa.

Wængonguï ñäo apäite bai inongä ingampa

⁵ Tömengä nänö angainö möni ëñëninö æbänö i, ante mönitö iïmai ante mīnitö imīnite apænemöni ëñencæminimpa. Wængonguï ñäo apäite bai inongä ingampa. Ìninqe tömengä wentamö nänö entawënö edæ dæ ampa. ⁶ Wentamö iñömö në cægömö ininqe mönö, Tömengä tönö godongämæ cæmönipa, ante ämö ininqe mönö edæ në babæ ämö iïmaimompa töö. Ayæ mänömai cæmö ininqe mönö, Quinö nöingä impa, ante cædämai iïmaimompa. ⁷ Wængonguï ñäo apäiyömö mäniñömö ongongä bai mönö adobai ñäo iñömö cægömö ininqe mönö wacä ingä wacä ingä godongämæ cæbaïmompä. Ayæ ñäo iñömö cægömö ininqe mönö wënæ wënæ cægainö tömäa adinque tömengä Wengä Itota nämä wepæ inte mönö imonte mënongacä ate mënongate iïmaimompa.

⁸ Mönö, Botö wënæ wënæ cæpämö dæ ampa, ante ämö ininqe mönö nämä incæ oda cæte wapiticæ go bai cæbaïmompä. Ayæ mänömai äninque mönö, Quinö nöingä i, ante ewocadämai quëwëmaïmompä töö. ⁹ Wæætë edæ Wængonguï mönö imonte cöwë pönëninque në ædæmö cæcä inongä ingampa. Ayæ në nö cæcä iñongante mönö tömengä ingante, Botö nämä wënæ wënæ cædimo inte awædö, ante ämö ëñëninque tömengä wæætë piināmai inte mönö imonte pönö ñimpo cæcä quëwencæmöimpa. Ayæ wiwa mönö cæte quëwënö tömäa adinque tömengä wæætë mönö imonte mënongacæcäimpa. ¹⁰ Mönö, Botö cöwë wënæ wënæ cædämai ingaïmo imopa, ante ämö ininqe Wængonguï ingantedö ante, Babæ änogä ingänö, ante ämaïmompä. Ayæ mänömai ämö ininqe tömengä nänö angainö ewocadämai quëwëmaïmompä töö.

Mönö Codito wææ angä beyænque mönö quëwenguinque

2 Botö wëñæmīni bai imīni ëñëedäni. Mīnitö wënæ wënæ cædämai incæminimpa, ante iïmai ante cædinque yewæmömopa. Incæte adocanque wënæ wënæ cæcantawo. Tömengä beyæ wacä, Mæmpo Wængonguï pänāmai incæcäimpa, ante mönö në wææ änogä incæ mä ongongampa. Mäningä iñömö në Nö Cæcä inongä inte Itota Codito inongä ingampa. ² Ayæ idægoidi, Mönö wënæ wënæ cægainö ante mönö imö Wængonguï piināmai incæcäimpa, ante cædinque cæningä wænönāni nänö wængai bai mäninganque adobai mönö wënæ wënæ cægai beyæ wængacäimpa. Ayæ wii önonque mönö wënæ wënæ cægai nonque beyænque wæætë tömäa quëwënāni nāni wënæ wënæ cægai beyæ adobai wængacäimpa.

³ Mönö Wængonguï ingaingä ingante ate bai pönëmöö, ante æbänö cæte ëñenguü. Edæ, Iïmai cæedäni, ante Wængonguï nänö wææ angainö ante ëñente cæmö ininqe mönö edæ, Wængonguï ingante ate bai në pönëmö imopa, ante do ædæmö ëñëmaïmompä. ⁴ Waocä iñömö, Wængonguï ingaingä ingante ate bai pönëmö imopa, ante në angä incæte tömengä Wængonguï nänö, Iïmai cæedäni, ante wææ nänö angainö ante ëñënaïmai cæcä ininqe mäningä në babæ änogä ingampa. Ayæ Wængonguï nöingä nänö angainö ante ewocadämai quëwengampa töö. ⁵ Wæætë, Wængonguï nänö angainö ante æcänö ëñente cæda iñömö mäningä ingante Wængonguï pönö cæcä

beyænque tömengä Wængonguï waadete nänö pönönö ante eyepæ entawente quëwengampa. Ìn-
inque Wængonguï nänö angainö ante ëñente cæmö
inte mönö, Tömengä nempo quëwëmö ìmompä, ante
ædæmö ëñëmompä. ⁶ Ìnque æcämenque, Botö tö-
mengä nempo në quëwëmö ìmopa, ante në angä
iñömö tömengä Itota nänö quëwente cægöni bai
adobaï quëwente cægonguënë ingampa.

Itota, Ìimai cæedäni, ante ñowo nänö wææ änö

⁷ Botö në waademini ëñëedäni. Minitö ìminite, Ìimai
cæedäni, ante wii botö tömëmö wææ änö ante ñowo
yewæmömopa. Wæætë Itota do nänö wææ angainö
ante wëenëñedë mini ëñente ængainö ante adodö
ante yewæmömo aedäni. Ìi tömengä do nänö wææ
angainö iñömö minitö ìminite möni apænedö mini
ëñëinö impä. ⁸ Incæte minitö ìminite Itota, Ìimai
cæedäni, ante ñowo nänö wææ änö yewæmömopa.
Tömengä tönö minitö quëwente cædinö beyænque,
Mäninö nö pönì impä, ante edonque pönì acæimpä.
Edæ mönö wëmö iñömö wodëmaa tæcæ bacæ cæyö
nö ñäö iñömö tatodonte do apäite impä.

⁹ Botö ñäö iñömö quëwëmö ìmopa, ante në angä in-
cæte tömengä nänö tönifñacä ingante në piingä ingä
ìnque tömengä wëmö iñömö ayæ quëwengampa.

¹⁰ Æcänö guiquënë nänö tönifñacä ingante në waadete
pönengää tömengä ñäö iñömö në quëwengä ingam-
pa. Tömengä ñäö iñömö quëwëinque quiëmë
beyænque edæ tëwate goquingää. Edæ dæ ampa.

¹¹ Wæætë æcänö nänö tönifñacä ingante në piingää
wëmö iñömö quëwengampa. Tömengä wëmö iñömö
cægongä inte compocæ compocæ gocä ingampa.
Wëmö iñömö quëwëinque babetamongä bagaingä
inte tömengä ædönö gocää, ante ëñënamaï ingampa.

¹² Wëñæmïni ëñëedäni. Edæ Itota Codito ëmöwo
beyænque mini wënæ wënæ cægainö ante ñimpo
cæte quëwëmïni ìminipa, ante adinque botö minitö
ìminite yewæmömopa. ¹³ Mæmpomïni ëñëedäni.
Minitö edæ, Wëenëñedë në ingaingä ingante do ate
bai pönengaimini ìmini beyænque botö minitö ìminite
yewæmömopa. Onguifñæmïni tæcæ pæmïni ëñëedäni.
Minitö edæ godömenque tæi ëmömïni ìmini inte
wënæ awënë ingante Baa ante gänä cæmïni
beyænque botö minitö ìminite yewæmömopa.
Wëñæmïni ëñëedäni. Minitö edæ mönö Mæmpo Wæn-
gonguï ingante do ate bai pönengaimini ìmini
beyænque botö minitö ìminite yewæmömopa.

¹⁴ Mæmpomïni ëñëedäni. Minitö edæ wëenëñedë në
ingaingä ingante do ate bai pönengaimini ìmini
beyænque botö minitö ìminite yewæmömopa.
Onguifñæmïni tæcæ pæmïni ëñëedäni. Minitö edæ tæi
ëmömïni inte ayæ Wængonguï nänö angainö cöwë
ëwocate quëwëmïni ìminipa. Adobaï minitö edæ wënæ
ingante godömenque tæi ëmömïni inte Baa ante gänä

cæmïnipa. Mänömaï beyæ botö minitö ìminite
yewæmömopa.

¹⁵ Inguipogaque ante nani quëwëmämo ante
waadete pönënämaï ìedäni. Inguipoga quëwënäni
quiëmë wënæ wënæ nani cæpämö ante tömämämo
ante adobaï waadete pönënämaï ìedäni. Ayæ æcänö ìi
inguipogaque ante nani quëwëmämo ante waadete
pönente ìna mäningä mönö Mæmpo Wængonguï
nänö waadete pönönö ëwocadämaï quëwengä ingam-
pa. ¹⁶ Ìi inguipoga iñömö æbänö ì, ante acæimpä. Edæ
wënæ wënæ cædäni quiëmë beyæ nani æinente
wædö ì, awinca inte adinque nani æinente wædö ì,
ante wii mönö Mæmpo Wængonguï pönö cæcä ate
æinënänipa. Tömënäni, Mäincoo nanguï ëamöni ìmöni
aedäni, ante cædänipa. Ayæ, Nanguï cæmöni aedäni,
ante cædänipa. Incæte tömää mäni nani æinënö wii
mönö Mæmpo Wængonguï pönö cæcä ate æinente
badänipa. Wæætë inguipoga iñömö në mä cædäni
inte quiëmë wënæ wënæ nani cæpämö ante adinque
wadäni dobæ wënæ wënæ cæinënäni badänipa. ¹⁷ In-
guipoga mönö quëwëñömö incæ mäninguipogaque
ante quëwënäni nani cæinënö incæ oo pönì dæ
baquinö anguënë. Wæætë waocä, Wængonguï nänö
angainö ante në ëñente cæcä inte wantæpiyæ wænä-
maï quëwencæcäimpä.

Quinö nöingä ante impä, quinö babæ ante impä

¹⁸ Wëñæmïni ëñëedäni. Ìinque baquiönæ mönö
äönæ oo batimpa. Mäniönæ iñonte Codito ingante
wacä në piinte cæcä iñömö, Botö Codito ìmopa, ante
në änewëngongä ponguingä, ante ëñëminitapa. Edæ
mäniönö mini ëñëinö bai ñowoönæ incæ nanguï ìnäni
Codito ingante në piinte cædäni iñömö, Botö Codito
ìmopa, ante në änewënonäni inte edæ do pönänitapa.
Mänömaï ì ìnque edæ, Ìinque baquiönæ do bapa,
ante mönö ëñengæimpä. ¹⁹ Mäninäni iñömö mönö
ìmonte ëmö cæte godänitapa. Incæte tömënäni wii nö
mönö pönencabo adocabo ìnämaï ìnänitapa. Edæ
mönö pönencabo adocabodäni ìninäni inte bai
tömënäni edæ wadæ godämaï inte mönö tönö ayæ a
ongoncædönänimpä. Wæætë do godäni adinque
mönö, Mäninäni tömänäni mönö cabo ìnämaï ìnänita-
pa, ante edonque pönì acæimpä.

²⁰ Edæ oguï wapæ gadoncadäni encadäni bai mönö
Tæiyæ Waëmö inongä iñömö edæ tömengä Önöwoca
ingante minitonga angä pö guicä ate minitö tömämïni
tömengä ingante entawëinque, Quinö nö ì, ante
ëñëminipa. ²¹ Minitö ìminite yewæmöninque botö
dicæ, Minitö, Quinö nö ì, ante ëñënamaï ìminipa, ante
yewæmömogaa. Wæætë edæ, Minitö, Quinö nö ì, ante
ëñëminipa, ante adinque botö mänömaï beyæ ante
yewæmömopa. Ayæ babæ nani äninö tönö Wæn-
gonguï nöingä nänö angainö tönö ædö cæte guëa in-
guinaa, ante ëñëmïni adinque botö mänömaï beyæ
ante yewæmömopa. ²² Babæ ante në änewëngongä

æcänö ingantawo. Edæ Itota incæ wii mönō Codito ingaingä ingampa, ante nē angä iñōmō tömengä nē babæ änewēnongä ingampa. Māningä wæætē, Botō Codito inōmo imopa, ante Codito ingante nē piinte cæcä ingampa. Tömengä edæ mönō Mæmpo Wængonguī tönō tömengä Wengä Itota Codito nāna Mæmpocaya inate Baa angampa. ²³ Ìi Wengä onguifængä ingante Baa äninque, Itota incæ wii mönō Codito ingaingä ingampa, ante nē äñäni iñōmō ædō cæte Mæmpo Wængonguī nempo quēwēnōnāni inguināni. Wæætē tömengä Wengä ingante æcänō Ao äninque, Itota mönō Codito ingaingä ingampa, ante nē angä guiquēnē tömengä Mæmpo Wængonguī nempo nē quēwēnongä ingampa.

²⁴ Minitō guiquēnē, Quinō angainō, ante wēēnēdē mīni ēñēgainō ante ñōwo godōmenque mīnitō mīmōnē entawente quēwēdäni. Māninō ante godōmenque entawēmīni inte mīnitō Itota Codito tömengä Mæmpo Wængonguī nāna Mæmpocaya tömēna nempo cōwē quēwenguīmīni imīnīpa. ²⁵ Mönō imonte Wængonguī, Cōwē cæcæboimpa, ante cædinque iīmaī angacäimpa. Mīnitō wantæpiyæ cōwē wænāmaī quēwencæmīnīpa.

²⁶ Wadäni, Mīnitō incæ oda cæcæmīnīpa, ante nē cædäni iñōnānite botō mīnitō imīnite māninō ante yewæmōmopa. ²⁷ Codito tömengä Önōwoca ingante do pōnongä ewocamīnīpa. Tömengä ingante cōwē ewocamīni iñōmīnite wacä ædō cæte mīnitō imīnite odōmonte apænequingä. Tömengä Önōwoca incæ tömānō ante odōmonte apænedō ēñencæmīnīpa. Ayæ tömengä nānō odōmonte apænedō iñōmō nō pōnī i inique edæ wii babæ äninō impa. Ìninque mīnitō tömengä mānōmaī nānō odōmonte apænedinō baī cædinque godōmenque mönō Itota Codito nempo quēwēdäni.

²⁸ Mānōmaī beyæ botō wēñæmīni baī imīni ēñēdäni. Tömengä nempo godōmenque quēwēdäni. Edæ, Tömengä pongä mönō aquiōnæ mönō guifñēnāmaī ingæimpa, ante cædinque ayæ, Tömengä ponguīōnæ mönō tömengä weca ongōnīnque guingo imōnāmaī ingæimpa, ante cædinque godōmenque tömengä nempo quēwēdäni. ²⁹ Edæ mīnitō, Itota Codito nō nānō cæte ingainō ante ēñēmīni inique edæ mīnitō iīmaī ante adobaī do ēñēmaīmīnīpa. Quinō waa impa, ante nē cædōnāni tömānāni mem-poga ēñagāināni inte Wængonguī wēnāni inānīpa.

Wængonguī wēnāni

3 Mönō Mæmpo Wængonguī incæ æbänō mönō imonte nanguī pōnī nē waadete pōnēnongä inte cægacäimpa, ante apænebo ēñēdäni. Edæ mönō imonte, Botō wēmīni imīni ämopa, ante angacäimpa. Ìninque nāwangä mānimōnō imōmpa. Inguipogaque quēwēnāni iñōmō, Mönō Mæmpo Wængonguī ingante wii adinque pōnēnāmaī inānitapa. Mānōmaī

beyæ mönō imonte adobaī adāmaī ināni inte baī pōnēnāmaī inānīpa. ² Botō nē waademīni ēñēdäni. Ñōwoyedē Wængonguī wēmō inōmō inte mönō ayæ ate æbänō baquīmōō, ante ayæ wii edonque amōmpa. Wæætē, tömengä nānō pōōnæ mönō aquiōnæ tömengä nānō ingai baī mönō adobaī bacæimpa, ante ædæmō ēñēmōmpa. Edæ tömengä æbänō ingaingä ingää, ante mönō edonque acæimpa. ³ Edæ, Tömengä beyænque mānōmaī bacæimpa, ante nē pōnente todāni tömānāni, Itota Codito tæiyæ waēmō nānō ingai baī mönō adobaī tæiyæ waēmō bacæimpa, ante nāmā incæ cædānīpa.

⁴ Nē wēnæ wēnæ cædāni tömānāni Wængonguī nānō, Ìimaī cædāni, ante nāni yewæmongainō ante Baa ante nē ēñēnāmaī cædāni inānīpa. Edæ wēnæ wēnæ nāni cægāinō incæ Wængonguinque ingante Baa ante nāni angainō impa. Māninō ante nō ante impa. ⁵ Mīnitō do ēñēmīnīpa. Tömengä edæ mönō wēnæ wēnæ cægāinō ante mönō imonte, Ñimpo cæbo quēwenguīmīni, ante cæcæte ante cædinque ēñagacäimpa. Ayæ tömengä wēnæ wēnæ cædō entawēnāmaingä ingampa. ⁶ Ayæ edæ tömengä nempo nē quēwēnōnāni tömānāni wii godōmenque wēnæ wēnæ cædāni inānīpa. Godōmenque nē wēnæ wēnæ cædōnāni guiquēnē tömengä ingante adāmaī inōnāni inte pōnēnāmaī inānīpa inānīpa tōō. ⁷ Wēñæmīni ēñēdäni. Wacä mīnitō imīnite, Wapiticæ gote oda cæquīmīni, ante nē mäocæ cæcä ingante gomō aedāni. Wæætē, Quinō waa impa, ante nē cæcä guiquēnē tömengä Itota Codito nō nānō cæte ingai baī adobaī nō cædongä inongampa. ⁸ Nē wēnæ wēnæ cæcä guiquēnē wēnæ pæingä baī inte adocä nempo quēwengampa. Edæ wēēnēdē wēnæ awēnē nānō wēnæ wēnæ cægāi baī cōwē wēnæ wēnæ cæcampa. Mānōmaī beyæ Wængonguī Wengä iñōmō wēnæ awēnē nānō wēnæ wēnæ cægāinō ante wo ewencæte ante inguipoga ponte ēñagacäimpa.

⁹ Wængonguī wēnāni tömānāni wii godōmenque wēnæ wēnæ cæquīnāni inānīpa. Edæ tömēmō guīdīmō baī minte baī cædinque Wængonguī nānō quēwēnō ante da pōnongä æninque tömēnāni cōwē entawente quēwēnānīpa. Tömēnāni edæ Wængonguī wēnāni inte ædō cæte godōmenque wēnæ wēnæ cæquīnānī. ¹⁰ Æcänō, Quinō waa impa, ante nō cædāmaī ināna tömengä wii Wængonguī wengä ingampa. Ayæ æcänō tömengä nānō tōniñacä ingante nē waadete pōnēnāmaī ināna tömengä adobaī wii Wængonguī wengä ingampa. Wængonguī wēnāni ædānidō inānī, ante ayæ, Wēnæ wēnāni ædānidō inānī, ante mönō mānōmaī beyænque edonque pōnī ēñēmōmpa.

Wacä ingä wacä ingä mönö waadete pönengäimpa, ante

¹¹ Minitö mä mini pönēñedē mini ēñengainö iimaï ante impa. Wacä ingä wacä ingä mönö waadete pönengäimpa. ¹² Minitö Cäinö wodi bai wii ïedäni. Män-ingä edæ wənæ nänö päingä bai ingaingä inte tö-mengä nänö tönīñacä ingante näēmæ wəñongä wəngacäimpa. Ayæ quinante tömengä ingante wəñongacäi. Edæ tömengä nämä nänö cäinö wənæ wənæ cäinonque iñonte, Tömengä tönīñacä nänö cäinö wæætē nō cäinonque i, ante adinque mänömaï beyænque Cäinö wodi tömengä nänö tönīñacä ingante wəñongacäimpa.

¹³ Botö tönīñamini ēñeedäni. Inguipogaque quēwənäni mīnitö imīnite ancaa piināni adinque mīnitö wæætē, Quinante piināni, ante wädämaï ïedäni. ¹⁴ Mönö tönīñadäni inānite nē waadete pönēmö beyænque, Mönö nē wənguēñēmö inte mönö wæætē mii quēwēmö imompa, ante edonque ēñēmompa. Nē waadete pönēñamāi ingä guiquēñē tömengä iñömö mönö wənguēñēmāmo cōwē emö cädämaï ingampa töö. ¹⁵ Æcänö tömengä tönīñacä ingante piina tömengä iñömö nē wəñongä bai ingampa töö. Ayæ, Nē wəñongä inongä inte tömengä nänö wantæpiyæ wənāmaï quēwenguimāmo ante ædö cæte entawente quēwenguingä, ante do ēñēmīnīpa. ¹⁶ Näwangä waadete pönēñinque æbänö cæquii, ante mönö iimaï ante ēñengäimpa. Edæ, Itota Codito nämä incæ mönö beyænque wəngacäimpa, ante adinque mönö, Mänömaï waadete pönente cæqui impa, ante ēñēmompa. Ìnīnque mönö adobaï mönö tönīñadäni beyænque ante mönö nämä incæ Ao äñinque wənguēñēmö imompa. ¹⁷ Mäincoo nē ëacä iñömö tömengä tönīñacä nänö quēwenguinö ante wii eyepæ ëacä acä incæte tömengä ingante waadete cädämaï ingantawo. Edæ nē ëacä incæ ædö cæte Wəngonguï nänö waadete pönēñö entawengä ingantawogaa. ¹⁸ Wēñämīni ēñeedäni. Mönö, Waodäni inānite botö waadete pönēmö imopa, ante tedemö incæte wii mäninö önöne mönö tededö beyæ mönö nöingä cæte waadete pönēmö imompa. Wæætē edæ waodäni beyæ godö cædinque mönö nöingä waadete pönengäimpa.

Wəngonguï weca ongönte mönö guññenāmaï ingäim-pa

¹⁹ Mänömaï cæmompā, ante adinque mönö, Wəngonguï nöingä nänö angainö bai quēwēmö imompa, ante do ēñēmompa. Ayæ adobaï, Tömengä weca mönö a ongöñedē nämä guññenāmaï incæmöim-pa, ante ēñēmompa. ²⁰ Botö pante wəquinque wənæ wənæ cæbopa, ante mīmönē nämä apænte ämō incæte iimaï ante adobaï ēñēmompa. Wəngonguï edæ wii mönö mīmönē ēñēñö bai inongä inte tömengä

godömenque nē ēñēñongä ingampa. Ayæ tömengä tömää ēñengaingä ingampa.

²¹ Botö nē waademīni ēñeedäni. Botö pante wəquinque wənæ wənæ cæbopa, ante mīmönē nämä apænte änāmaï imö inīnque mönö Wəngonguï weca ongöñinque guññenāmaï imaimompā. ²² Ayæ tö-mengä, Iimaï cæedäni, ante nänö wææ angainö ante ēñente cæmō inīnque ayæ, Cæmō adinque tömengä tocæcäim-pa, ante cæmō inīnque tömengä ingante quiēmē beyæ ante ämō tömengä wæætē pönö cæcä æmaimompā. ²³ Tömengä nänö wææ angainö iimaï impa. Botö Wengä Itota Codito emöwo ante pönēedäni. Ayæ tömengä mönö imonte, Botö wææ angainö bai wacä ingä wacä ingä waadete pönēedäni. ²⁴ Mänömainö ante Wəngonguï nänö wææ angainö ante nē ēñente cædäni iñömö tömēñäni tömengä nempo quēwēñönäni inānīpa. Ayæ adobaï tömēñäni tömengä ingante entawēñäni. Wəngonguï tö-mengä Önöwoca ingante pönongä æñimö inte mönö mäningä tömengä nänö pönongaiwoca beyæ, Wəngonguï ingante entawēmö imompa, ante do ēñēmompā.

Æcänö önöwoca ingante ewocadäni, ante

4 Botö nē waademīni ēñeedäni. Wadäni, Wəngonguï Önöwoca incæ möñitonga pö guicä inīnque ewocamöni imönīpa, ante nē änäni incæte mīnitö wii tömēñäni nāni änö pönēedäni. Wæætē, Tömēñäni önöwoca Wəngonguï weca owodīnque pö-wocacantawo, ante ēñencæte ante apænte aedäni. Edæ Wəngonguï beyænque nē apænēmönīpa, ante nē babæ äñewēñönäni nangui ināni imæca quēwēñäni weca godänīpa. ² Mīnitö edæ, Mänīwoca näwangä Wəngonguï Önöwoca ingantawoo, ante ēñencæte ante iimaï ante edonque pönī ēñencæmīnīmpā. Edæ, Itota Codito Waocä ëñate pongaingä ingacäim-pa, ante änäni adinque mīnitö, Tömēñäni tömāñäni Wəngonguï weca nē pöwocacä ingante nē ewocadäni inānīpa, ante ēñencæmīnīmpā. ³ Wæætē Itota ingant-edö ante adodö ante nē änāmaï ināni guiquēñē tömēñäni tömāñäni edæ Wəngonguï weca pöwocacä ingante ewocadämaï inānīpa. Tömēñäni nāni nē ewocadongä iñömö tömengä, Itota Codito Waocä ëñate pongaingä ingacäim-pa, ante änāmaï ingampa. Mäningä iñömö Codito ingante nē piinte cædongä iñömö tömengä poncæcäim-pa, ante mīni nē ēñēñingä ingampa. Nöwoönæ incæ tömengä do inguipoga mönö quēwēñömö iñömö pongä ataqeedäni.

⁴ Wēñämīni ēñeedäni. Wadäni, Codito ingante nē piinte cædönäni iñönānite mīnitö Wəngonguï quimīni imīni inte godömenque tæi emömīni imīnīpa. Edæ Wəngonguï Önöwoca mīni nē ewocadongä iñömö tö-mengä godömenque nangui tæi emongä iñongante wənæ inguipogaque quēwēñäni nāni nē ewocadongä guiquēñē wædænque tæi emongä ingampa. Ìnīnque

mīnitō mänināni nē babæ ānewēnōnāni inānite Baa ante cædinqe godōmenque tæi emōmīni inte gānā cædimīni imīnīpa. ⁵ Mānīnāni inguipoga beyænque quēwēnāni inte mänōmaī beyæ inguipoga quēwēnāni nāni pōnente ānō bai tededāni iñōnānite inguipogaque ante quēwēnāni adodāni inte tōmēnāni inānite ēñēnānīpa tōō. ⁶ Mōnitō Wængonguī quimōni imōni iñōmōnite, Wængonguī ingante nē ate pōnengā iñōmō tōmengā mōnitō imōnite ēñengampa. Wæætē Wængonguī wengā ināmaī inongā guiquēnē tōmengā mōnō imonte ēñēnāmaī ingampa. Mänōmaī i inique edæ waocā adocanque önōwoca nōingā angā ingante ewocadongā incæ wacā önōwoca babæ angā ingante ewocadongā incæ mōnō mäninō beyænque, Æwocadō ii, ante edonque pōni ēñēmōmpa.

Wængonguī waadete pōnengaingā inte

⁷ Botō nē waademīni ēñēedāni. Mōnō wacā ingā wacā ingā waadete pōnengāimpā. Edæ mōnō waadete pōnēnō incæ Wængonguī nānō da pōnongainō impā. Tōmānāni, Nē waadete pōnēnāni iñōmō Wængonguī wēñænāni nāni mempoga ēñagāincabo inōnāni inte Wængonguī ingaingā ingante ate bai pōnēnānīpa. ⁸ Wæætē nē waadete pōnēnāmaī ināni guiquēnē tōmēnāni Wængonguī ingante wīi ate bai pōnēnāni inānīpa. Edæ Wængonguī nē waadete pōnengaingā ingampa. ⁹ Mōnō imonte Wængonguī nānō waadete pōnēmāmo iīmaī cæte odōmongacāimpā. Tōmengā edæ, Botō Wengā beyænque quēwēncæmīnīmpā, ante cædinqe tōmengā Wengā adocanque ingante inguipoga mōnō quēwēñōmō da pōnongā pongacāimpā. ¹⁰ Æbānō waadete pōnenguīi, ante iīmaī impā. Mōnō wīi Wængonguī ingante waadete pōnēnimō imōmpā. Wæætē tōmengā mōnō imonte waadete pōnengā ingaingā ingampa. Ayæ, Mōnō wēnæ wēnæ cægāinō ante mōnō imonte Wængonguī pīināmaī incæcāimpā, ante idægoidi cæningā ingante wænōnāni nānō wængāi bai Wængonguī adobaī mōnō wēnæ wēnæ cægāinō beyænque tōmengā Wengā ingante da pōnongā pōnīnque mōnō beyæ wæætē wængacāimpā.

¹¹ Botō nē waademīni ēñēedāni. Wængonguī edæ mōnō imonte mänōmaī nē waadete pōnengaingā ingampa, ante adinqe mōnō adobaī wacā ingā wacā ingā waadete pōnenguēnēmō imōmpā. ¹² Mōnō wacā tōmāmō Wængonguī ingante cōwē adāmaī imōmpā. Incæte mōnō wacā ingā wacā ingā waadete pōnēmō inīnque Wængonguī ingante entawente quēwēmaimōmpā. Ayæ adobaī wacā ingā wacā ingā waadete pōnēmō inīnque tōmengā pōnō cæcā beyænque mōnō tōmengā nānō waadete pōnēnō ante eyepæ entawente quēwēmōmpā. ¹³ Mōnō tōmengā nempō quēwēmō inte tōmengā ingante adobaī mōnō entawente quēwēmōmpā. Wængonguī tōmengā Önōwoca ingante mōnō imonte pōnongā ængamōimpā.

Mänōmaī beyæ mōnō mäninō ante do ēñēmōmpā.

¹⁴ Mæmpō Wængonguī tōmengā Wengā ingante ānīnque, Inguipoga quēwēnāni tōmānāni inānite bitō æmi beyænque quēwenguīnāni, ante cæcæbiimpā, ante da pōnongā pongantapa. Pongā adinqe mōnitō nē adimōni inte wadāni inānite mäninō ante apænēmōni ēñēncædānīmpā. ¹⁵ Æcānō, Itota Codito Wængonguī Wengā ingaingā ingampa, ante āna iñōmō tōmengā Wængonguī ingante entawente quēwengampa. Tōmengā adobaī Wængonguī nempō quēwengā ingampa.

¹⁶ Ayæ mānīi beyæ Wængonguī mōnō imonte waadete pōnengampa, ante mōnō nē ēñēnōmō inte edæ ædæmō pōnēmō imōmpā. Wængonguī iñōmō nē waadete pōnengaingā ingampa. Tōmānāni nē waadete pōnente quēwēnāni iñōmō tōmēnāni Wængonguī nempō quēwēnānīpa. Wængonguī ingante adobaī tōmēnāni entawente quēwēnānīpa. ¹⁷ Wængonguī nānō waadete pōnēnō ante ædæmō entawēmō inīnque mōnō godongāmæ waadete pōnēmō beyæ tōmengā apænte anguīōnæ iñōnte guīñēnāmaī inguimō imōmpā. Edæ Mæmpō Wængonguī nempō Itota nānō quēwengāi bai mōnō imæca quēwēnīnque adobaī quēwēmō inte māniñedē guīñēnāmaī inguimō imōmpā. ¹⁸ Nē waadete pōnengā iñōmō tōmengā guīñēnāmaī ingampa. Wæætē edæ tōmengā nānō waadete pōnēnō æmæwo pæte bai eyepæ ba inīnque tōmengā nē waadete pōnengā inongā inte ædō cæte guīñenguingāā. Nē guīñengā guiquēnē tōmengā nānō pante wæwenguīnō incæ do pante bai wæwengā ingampa. Tōmengā nānō waadete pōnēnō ante wīi eyepæ ba inīnque tōmengā æmæwo pædāmaī bai ingampa.

¹⁹ Wængonguī edæ mōnō imonte tāno waadete pōnengacāimpā. Mänōmaī beyæ mōnō wæætē waadete pōnēmō imōmpā. ²⁰ Botō Wængonguī ingante nē waadete pōnēmō imōmpā, ante nē angā iñōmō tōmengā wæætē tōmengā tōniñacā ingante nē piinte ingā inīnque tōmengā babæ ānewēnongā ingampa. Edæ māningā nānō tōniñacā ingante nē adingā incæ tōmengā ingante waadete pōnēnāmaī ingā incæte adocā Wængonguī ingante nē adāmaī iningā incæ ædō cæte tōmengā ingante waadete pōnenguingāā. ²¹ Ayæ, Iīmaī cæedāni, ante Itota Codito mōnō imonte iīmaī angacāimpā. Tōmāmīni Wængonguī ingante nē waadete pōnēmīni inte mīnitō tōniñadāni inānite adobaī waadete pōnenguēnēmīni imīnīpa.

Inguipogaque nāni quēwēnō ante mōnō Baa angæimpā

5 Tōmānāni Itota ingantedō ante, Mōnō Codito ingaingā ingampa, ante nē pōnēnāni inte Wængonguī wēnāni nāni mempoga ēñagāincabo inānīpa. Ayæ tōmānāni Mæmpocā ingante nē waadete pōnēnāni iñōmō tōmēnāni adobaī tōmengā Wengā in-

gante waadete pönänänpa. ² Mönö Wængonguī wēnāni īnānite waadete pönēmō īmōō, ante ēñencæte ante iīmaī ante do ēñēmōmpa. Wængonguī ingante waadete pönēmō īnīnque ayæ tōmengä, Iīmaī cæedāni, ante nānō wææ angainō ante ēñente cæmō īnīnque mōnō, Nē waadete pönēmō īmōmpa, ante ēñēmāimōmpa. ³ Wængonguī ingante mōnō waadete pönēnō īñōmō iīmaī ante impa. Wængonguī, Iīmaī cæedāni, ante nānō wææ angainō ante mōnō ēñente cæcæimpa. Edæ mānīnō ante, Iīmaī cæedāni, ante nānō wææ angainō ante ēñente cædinque mōnō wīi teēmē mongænte baī baquinque cæmōmpa. ⁴ Edæ Wængonguī wēmō mēmpoga mōnō ēñagāincabo īñōmō mōnō tōmāmō inguipogaque ante nāni quēwēnō ante Baa ānīnque godōmenque tæi ēmōnte gānā cæmōmpa. Inguipogaque ante nāni quēwēnō ante mōnō godōmenque tæi ēmōmāmo īñōmō iīmaī ante impa. Wængonguī ingante mōnō wede pönēnō beyænque mōnō godōmenque tæi ēmōmō inte gānā cæmōmpa. ⁵ Inguipogaque ante nāni quēwēnō ante Baa ancæte ante æcānō godōmenque tæi ēmongä inte gānā cæcantawoo. Edæ Itota Wængonguī Wengä ingaingä ingampa, ante nē pönenganque tōmengä godōmenque tæi ēmōnongä ingampa.

Wængonguī Wengä ingantedō ante nō ante impa

⁶ Nē æpænē guīite pongaingä īñōmō nāmā wepæ petæ petæ wæænte nē gogāingä īñōmō māningä īñōmō Itota Codito īnongä ingacāimpa. Tōmengä wīi æpænenque inte pongacāi wæætē æpænē inte ayæ nāmā wepæ inte pongacāimpa. Ayæ Wængonguī Ōnōwoca incæ tōmenganque mānīnō ante, Nō ante impa, ante nē apæneçä ingacāimpa. Edæ Wængonguī Ōnōwoca nē nōingä īnongä ingampa. ⁷ Edæ mēa go adoque īnāni mānimpodāni, Nō impa, ante apænete baī nē ānāni īnānpa. ⁸ Edæ Wængonguī Ōnōwoca incæ æpæ incæ wepæ incæ mēa go adoque mānimpodāni incæ, Nō impa, ante nē apænedāni mæ ōñōmpa. Mānimpodāni īñōmō quiēmē ānīnque adodō ante nē apænedāni īnānpa. ⁹ Quiēmē ante waocā incæ, Nō impa, ante nānō apænedīnō ante do ēñēmōmpa. Quiēmē ante, Nō impa, ante Wængonguī nānō apænegainō guiquēnē godōmenque waa pōni impa. Edæ Wængonguī tōmenganque nānō apænegainō impa. Edæ tōmengä Wengä ingantedō ante Wængonguī, Nō pōni impa, ante nānō apænegainō impa tōō. ¹⁰ Æcānō Wængonguī Wengä onguīñængä ingante nē wede pönēna īñōmō tōmengä, Nō impa, ante Wængonguī nānō apænegainō ante entawente quēwengampa. Wæætē edæ æcānō Wængonguī nānō apænegainō ante wīi pönēna guiquēnē tōmengä Wængonguī ingantedō ante, Babæ ānongä ingānō, ante nē angä ingampa. Edæ Wængonguī tōmengä Wengä ingantedō ante, Nō impa, ante nānō apænegainō ante māningä īñōmō pönēnāmaī ingampa tōō. ¹¹ Ayæ mānīnō

ante tōmengä, Nō impa, ante nānō apænegainō ante iīmaī ante impa. Mönō īmōnte Wængonguī, Mīni wantæpiyæ cōwē quēwenguīnō, ante pōnongä æntamōmpa. Mānīnō mōnō quēwenguīnō ante tōmengä Wengä nē quēwēnongä inte mōnō īmōnte pōnongä ænīmō inte entawente quēwēmōmpa. ¹² Tōmengä Wengä nēmpo nē quēwengä īñōmō tōmengä wantæpiyæ nānō quēwenguīnō do entawente quēwengampa. Wængonguī Wengä nēmpo nē quēwēnāmaī ingä guiquēnē tōmengä wæætē wantæpiyæ nānō quēwenguīnō ænāmaī ingampa.

Wäö iīnque nānō angainō

¹³ Mīnitō Wængonguī Wengä ēmōwo ante nē pönēmīni īñōmīnite botō mānīnō ante yewæmōmo aedāni. Mīnitō edæ wantæpiyæ cōwē mīni quēwenguīnō do entawente quēwēmīni īñōmīnite botō, Ēñencæmīnimpa, ante yewæmōmopa.

¹⁴ Iīmaī beyænque Wængonguī weca guīñēnāmaī pōmō īmōmpa. Mönō quiēmē æncæte ante tōmengä ingante apænedīnque tōmengä nānō ānō baī ante apænemō īnīnque tōmengä mōnō īmōnte ēñēmaingampa. ¹⁵ Ayæ, Mönō īmōnte nē ēñēnongä ingampa, ante ēñēmō īnīnque mōnō, Quiēmē ante apænemō ēñēnīnque tōmengä mānīnō mōnō ānīnō ante do pōnongä æmō īmōmpa, ante ēñēmāimōmpa.

¹⁶ Mīnitō mīni tōniñacā wēnæ wēnæ cæcā incæ wīi tōmengä nānō æmæwo wænguīnque wēnæ wēnæ cæcā amīnitawo. Mānōmaī cæyongante nē adīngä īñōmō māningä beyæ ante Wængonguī ingante apæneçæcāimpa. Apæneçä ēñēnīnque Wængonguī tōmengä ingante wantæpiyæ nānō quēwenguīnō pōnongä æncæcāimpa. Edæ pancadāniya wēnæ wēnæ nāni cædincoo mongæñāni incæ wīi tōmēnāni nāni æmæwo wænguīnque wēnæ wēnæ cædānpa, ante botō mānīnānīque īnānītedō ante apænebopa. Wæætē edæ waocā Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante anca Baa Baa ānīnque tōmengä nānō æmæwo wænguīnque nē wēnæ wēnæ cæcā ingampa. Īnīnque botō, Mānōmaī Baa ānīnque nē wēnæ wēnæ cædingä beyæ ante Wængonguī ingante apæneçæimpa, ante ānāmaī īmopa. ¹⁷ Quiēmē wīwa cæmō mānīnō tōmānō wēnæ wēnæ mōnō cædō impa. Wæætē wēnæ wēnæ cæmō incæte wīi tōmānō mōnō wēnæ wēnæ cædō beyæ mōnō nē wænguēnēmō bamōmpa. Panca beyænque nē wænguēnēmō bamōmpa.

¹⁸ Wængonguī wēnāni nāni mēmpoga ēñagāincabo īñōmō godōmenque wēnæ wēnæ cædāmaī īnānpa, ante ēñēmōmpa. Edæ Wængonguī Wengä ēñagāingä inte tōmēnāni īnānite wææ cædongä ingampa. Ayæ wēnæ incæ tōmēnāni īnānite gampodāmaī īnongä ingampa. ¹⁹ Wængonguī wēmō īmō īmōmpa, ante ēñēmōmpa. Wæætē wadāni edæ inguipogaque ante nē quēwēnāni guiquēnē tōmēnāni tōmānāni wēnæ awēnē nēmpo quēwēnānpa, ante ēñēmōmpa.

²⁰ Wængonguï Wengä do pongä ingacäimpa. Ayæ Wængonguï nē nöingä ingaingä ingante ate bai pönencæminimpa, ante cædinque tömengä mönö imö pönö odömongä ate eñëmompä. Tömengä mänömaï cæcampa, ante adobaï eñëmompä. Ayæ tömengä nē nöingä ingaingä iñongante mönö tömengä Wengä Iota Codito nempo quëwëmompä. Itota Codito nö Wæn-

gonguï ingaingä ingampa. Ayæ tömengä wantæpiyæ cöwë nē quëwengä ingaingä inte pönö cæcä beyænque mönö adobaï wantæpiyæ quëwëmö imompa. ²¹ Botö wëñæmïni bai imïni eñëedäni. Wadäni, Mönitö wængonguïidi impa, ante näni cönöincoo we-ca godämaï iedäni, ämopa. Mäninque ante yewæmömopa.

2 Wäo

Nöinö mönō äno ante ayæ mönō waadete pönēno
ante

1 Minitō Wængonguī ingante mīni pönencabo
iñōmīnite botō nē aabo Picæmo mīni äno mo inte
yewæmōmopa. Minitō badā nāni wencabo bai
iñōmīnite tömengā mīnitō imīnite apænte ængacāim-
pa. Botō mīnitō imīnite nō waadete pönēmopa. Wīi
botonque waadete pönēmīni inte wæætē mönō Codi-
to nöingā nāno waa pōni angainō ante nē ēñēnināni
adobaī tömēnāni tömānāni nāni nē waadete pönēmīni
iñōmīnite yewæmōmo aedāni. ² Edæ mönō nē Nöingā
nāno waa pōni angainō ante entawente quēwēmō inte
mōnō cōwē ñimpo cædāmaī entawencæmōimpa. ³ Nē
Mæmpocā Wengā Itota Codito tōnō Mæmpo Wæn-
gonguī tömēna godongāmæ waadete pōnō cædinque,
Quēwencæmīnimpā, ante mönō imonte waadete waa
cæda beyænque mönō gānē entawencæmōimpa. In-
inque mönō nē nō pönēmō inte mäninō ante cōwē
entawente quēwēnōmō inte mönō wacā ingā wacā in-
gā waadete pönēmō incæmōimpa.

⁴ Mæmpo Wængonguī mönō imonte nāno, ñimai
cæedāni, ante nāno wææ angainō bai ēñente cæd-
inque mīni pönencabo iñōmīni botō, Pancadāniya
nōinō cægonte bai quēwēnāni, ante ēñēnimo inte
nanguī tobopa. ⁵ Ñōwo iñōmō mīnitō imīnite ämo
ēñēedāni. Minitō Wængonguī ingante mīni pönencabo
iñōmō wacā ingā wacā ingā waadete pönēedāni
ämopa. Botō ñōwo mänōmaī äninque wīi tömēmo
wææ äno ante yewæmōmopa. Wæætē Awēnē do
wææ nāno angainō ante wēenēñedē mönō ēñente
ængainō ante adodō ante yewæmōmo aedāni. ⁶ Nē
pönēnāni inānite mönō waadete pönēno ñimai impa.
Mōnō Codito, ñimai cæedāni, ante nāno wææ angainō
ante ēñente cædinque mönō quēwengæimpa. Minitō
wēenēñedē do mīni ēñēninō bai wææ äninque tö-
mengā, Minitō cōwē waadete pönente quēwēedāni,
angacāimpa.

Waadāni oda cæcædānimpa, ante nē cædāni

⁷ Waodāni edæ oda cæcædānimpa, ante nē cædāni
nanguī ināni imæca quēwēnāni weca gote mæ
ongōnānimpa. Mänināni iñōmō Itota Codito Waocā

ēñate pongaingā ingampa, ante änāmaī nē ināni
ināni. Æcānō tömēnāni bai nē ingā, Waodāni edæ
nāni oda cæquinque, ante nē cæcā ingampa. Ayæ,
Botō Codito imopa, ante Codito ingante piinte cæ-
dongā ingampa. ⁸ Minitō iñōmō nāmā wææ aedāni.
Quiēmē cæcæte ante mīni cædinō ante mīnitō, Wē
womōnāmaī ingæimpa, ante cædinque wææ cæedāni.
Wæætē mīni cædinō beyæ Wængonguī nāno
pōnonguicoo tömancoo eyepæ pōnogā æncæte
ante cæedāni.

⁹ Nē pönengā Itota Codito nāno odōmonte apæne-
gainō ante nē ēñēningā incæ wīi godōmenque ēñente
cædinque wadō ante wadæ gocā iñōmō tömengā ædō
cæte Wængonguī tōnō godongāmæ quēwenguingā.
Wæætē Itota Codito nāno odōmonte apænegainō
ante godōmenque nē ēñente cædongā iñōmō tö-
mengā iñōmō Mæmpocā tōnō ayæ tömengā Wengā
tōnō godongāmæ quēwengampa. ¹⁰ Wacā mīnitō we-
ca pōninque mäninō Codito odōmonte apænedinō
ante odōmonte apænedāmaī ingampa, ante adinque
mīnitō tömengā ingante, Botō oncōnē pō guīie, ante
änāmaī iedāni. Ayæ, Waa quēwente pōmi, ante änā-
maī iedāni. ¹¹ Edæ adocā ingante æcānō, Waa
quēwente pōmi, ante äna tömengā mäningā wēnæ
wēnæ cæyongante tömengā tōnō guēa cæte bai cæ-
campa.

Wäo iinque nāno angainō

¹² Botō mīnitō imīnite godōmenque nanguī äinente
wæbo incæte mincayonta inte wentamōmæ
yewæmōimæ inte wīi yewæmōinēmopa. Wæætē
mīnitō weca ēñacæ pōinēmo imopa. Ayæ mīnitō tōnō
awincadō awinca adinque botō apæneinēmo imopa.
Mänōmaī cædinque botō, Mōnō godongāmæ eyepæ
pōni watapæ tocæmōimpa, ante cæbopa. ¹³ Mōnitō
tōniñamīni ēñēedāni. Wængonguī ingante mōni pō-
nencabo tömengā nāno nē ængaimōni inte mōnitō
iñōmō mīni pönencabo iñōmīnite, Waa quēwēedāni,
ämōni, ante yewæmōmopa.

3 Wäo

Gayo ingante Wäo nänö waa apænedö

1 Gayo botö nê waadebi êñëmi. Bitö botö nê nö waadete pönëmi iñömite botö nê aabo Picæmo mini änömo inte, Acæbiimpa, ante yewæmömopa.

² Botö nê waadebi êñëmi. Tömëmi önöwoca incæ waa ewocate quëwëmi bai bitö baonga adobaï waa êñabi quëwencæbiimpa, äninque ayæ, Bitö quëwenguinö ante bitö cöwë waa pönï quëwencæbiimpa, ämopa. ³ Mönö tönïñadäni pancadäniya iñömö pöninque, Gayo iñömö Itota Codito nö pönï nänö angainö ante cöwë nö pönëninque cæcampa, ante apænedäni-tapa. Ayæ, Gayo ñöwo godömenque nöinö cægonte bai quëwengä ingampa, ante apænedäni êñëninque nanguï pönï totabopa. ⁴ Botö wëmini bai imini iminitedö ante, Itota Codito nö pönï nänö angainö bai tömënäni nöinö cægonte bai quëwënäni inänipa, ante apænedäni êñëninque botö godömenque watapæ toquinque impa.

⁵ Botö nê waadebi êñëmi. Mönö tönïñadäni incæ bitö nê tæcæ adinäni inäni incæte bitö quinö tömënäni beyæ ante cædinque cöwë pönëninque ædæmö cæbi imipa. ⁶ Codito ingante godongämæ möni pönencabo iñömönite mäninäni wæætë, Gayo nê waadete pönengä ingampa, ante mönitö imönite apænedäni êñentamönipa. Tömënäni Wængonguï ingante nê cædäni inänipa cæbii. Bitö tömënäni inänite godö cæbi æninque gomonga godäni ininque waa imaimpa. ⁷ Edæ tömënäni iñömö Itota emöwo beyænque tao godänitapa. Mänömaï goyönänite nê êñënamäi cædäni dicæ pönönäni ænänitawogaa. ⁸ Mänömaï beyæ mönö Wængonguï nöingä nänö angainö ante tömënäni tönö godongämæ cæcæimpa, ante cædinque mäninäni bai inäni mönö oncö pönäni adinque mönö, Pö guiite cænte möedäni, anguënëmö imompa.

Diotedepeto tönö Deëmetedio

⁹ Codito ingante mini pönencabo iñömönite botö minitö iminite do yewæmontabopa. Incæte Diotedepeto iñömö, Botö nê awënë imopa, ante nê cæinënongä inte mönitö imönite Baa äninque nänënë

cæcä ingampa. ¹⁰ Minitö weca botö pöninque tömengä quinö nänö cædö ante edonque pönï apænebo êñencæminimpa. Edæ tömengä mönitö imönitedö ante önonquedö ante wënæ wënæ apænecampa. Ayæ mäninö ante wii eyepæ impa, ante pönente ingä ininque tömengä edæ mönö tönïñadäni pönäni adinque, Pö guiite cænte möedäni, änämaï ingampa töö. Wadäni guiquënë, Pö guiite cænte möedäni, ancæte ante nê cæinënäni inänite tömengä adobaï, Cædämaï iedäni, ante wææ angä ingampa. Ayæ mänömaï cædäni adinque tömengä, Mönitö Codito ingante möni godongämæ pönencabo iñömönite minitö gobæwedäni, angampa cæbii.

¹¹ Botö nê waadebi êñëmi. Quinö wënæ wënæ i adinque bitö adodö cædämaï ie. Wæætë quinö waa i adinque adodö cæe. Quinö waa impa, ante nê cædäni iñömö Wængonguï wënäni inänipa. Quinö wënæ wënæ impa, ante nê cædäni guiquënë Wængonguï ingante adämaï inänipa.

¹² Deëmetedio ingantedö ante tömänäni waa apænedänipa. Wængonguï nöingä nänö quëwënö bai Deëmetedio adobaï nöinö cæte quëwëngä ingampa, ante acæimpa. Mönitö adobaï tömengä ingante ante waa apænemöni imönipa. Ayæ tömengä ingantedö mönö äniinö nö impa, ante do êñëmpa.

Wäo iinque nänö yewæmongainö

¹³ Minitö iminite godömenque nanguï äinente wæbo incæ yewæmöingö inte wentamömæ yewæmöimæ inte wii yewæmöinëmopa. ¹⁴ Wæætë bitö weca wantæ iñö pöninque botö äinemo imopa. Pömo ate botö bitö tönö awincadö awinca adinque apænecæmönaimpa.

¹⁵ Bitö piyænë cæte quëwencæbiimpa, ämopa. Mönö æmigoidi iñömö quëwënäni bitö imite, Waa quëwencæbiimpa, ante apænedänimpa. Mönö æmigoidi bitö weca quëwënäni tömänäni inänite wæætë bitö adocanque ingante adocanque ingante apænedinque, Waa quëwencæbiimpa, ante botö beyæ apænebi êñencædänimpa, ämopa. Mäninque ante yewæmömopa.

Codaa

Waa quëwencæminimpa, ante Codaa yewæmongampa

1 Botö Itota Codito ingante në cædömo inte Tantia-go tönifnabo Codaabo inömo imopa. Mæmpo Wængongui minitö iminite waadete pönëninge aa pecä pömini ininque minitö Itota Codito nempo në ongömini ifnöminite botö, Acæminimpa, ante yewæmömopa. ² Wængongui waadete pönö piyænë cæcä ininque minitö tömengä nänö gänë entawënö ædæmö entawëninge nangui waadete pönente waa cæte quëwencæminimpa, ante yewæmömopa.

Babæ ante në odömonte apænedäni

(2 Pegodo 2.1-7)

³ Botö në waadedömini ëñëedäni. Botö, Codito ængä beyænque mönö quëwëmämo æbänö i, ante quingæ yewæmoncæte ante cæyömote wadäni wënæ wënæ cædäni ate wædinque botö, Minitö wææ cæedäni, ante yewæmonguënëmo batabopa. Wængongui quimö ifnömönte tömengä ifnömö, Wede mini pönënö ante pönömo æninque minitö cöwë wææ aædäni, ante æmæwo pöni pædæ pönongä ænte entawëmompä. Ininque botö wæætë, Wede mini pönënö ante wææ cæcæminimpa, ante yewæmonguënëmo intabopa. ⁴ Wængongui, Botö imote në Baa änäni nani pante wæquinque wentamö mongænänipa, ante tömënäni inänite apænte äninque piingampa, ante do yewæmongatimpa. Tömënäni ifnömö minitö weca do awëmö pönänipa cæminii. Wængongui pönö waadete nänö cægäinö ante tömënäni wapiticæ cædinque, Minitö baonque townenque mini cæinënö ante önonque cæcæminimpa, ante cædinque Wængongui waadete pönö cæcampa, ante babæ ante odömonte apænedänipa. Ayæ Itota Codito adocanque mönö Tæiyæ Awënë ifnongante tömënäni ifnömö tömengä ingante Baa änänipa.

⁵ Minitö wæætë tömänö ante ëñënimini ifnöminite botö, Do mini ëñëninö ante wæætë wæætë adodö ante pönencæminimpa, ante cædinque adodö ante yewæmoncæ cæbo aedäni. Dodäni Equitobæ quëwëñnänite mönö Awënë ænte mäocä godäni ate tömengä në wede pönënamai inäni inänite edæ, Ömäe, ante capo wænongä wængadänimpa. ⁶ Ayæ anquedoidi në awënëidi inönäni incæ pancadäniya tömënäni nani aagäinö incæ ñimpo cædinque

tömënäni nani quëwengaiñömö ëmö cædinque wadæ gogadänimpa. Adinque Wængongui, Botö apænte anguiönæ ininque bayonte tömënäni inänite botö pancæboimpa, ante ñöwo ifnömö gæguincamenca wodämai inguimenca tæi goti wininque tömënäni inänite wëmö ifnömö mangui tee mönete wææ cæcampa. ⁷ Ayæ Todömä ifnömö quëwengainäni tönö Gömoda ifnömö quëwengainäni eyequei godongämæ nani quëwengaincabo nani quëwengaincabo tönö adobaï wënæ wënæ cædinque nänöogængä inämai ifnongante godö möninque ayæ godömenque quingämë bai wiwa tote quëwengadänimpa. Mänömai cæte quëwënäni ate Wængongui angä gonga wææ ti wocæno gonte æmæwo wængadänimpa. Mänömai godö pangä nani wængai bai ante odömöninge Wængongui, Në wënæ wënæ cædäni adobaï gonga cöwë yædæ yædæ bæcöyömö caate wæquianidö angüenë, ante mönö imonte odömoncæte ante cægacäimpa.

⁸ Ayæ wiimonte bai mä pönente në odömonte apænedäni ifnömö ñöwo minitö weca pöninque dodäni nani cægai bai adobaï pöni cædänipa. Wiwa cædinque tömënäni wentamö mongænte bai edæ baö ñömænguï ëñadänipa. Awënëidi inänite edæ Baa änänipa. Ayæ anquedoidi öönæde ñäö ifnömö quëwënäni inänite edæ babæ äninque wënæ wënæ ante tedewënänipa. ⁹ Incæte anquedo awënë Miiiguedo incæ tömënäni piinte nani tedewënö bai adobaï tededämai ingacäimpa. Möitee wodi baö ini adinque anquedo Miiiguedo tönö wënæ awënë ifnömö edæ, Æbänö cæquii, ante guëadö guëa angadäimpa. Äñönte Miiiguedo ifnömö, Botö në apænte angüenëmo imopa diyæ angüimoo, ante pönëninge guifente wædinque wënæ awënë ingante, Wënæ wënæ cæbipa töö, ante piinte änämai ingacäimpa. Wæætë, "Wængongui incæ bitö imite Baa angä ëñencæbiimpa," angacäimpa.

¹⁰ Nöwodäni ifnömö tömënäni adämai inte nani ëñënamai inönö ante edæ piinque do wiwa tedewënänipa. Wæætë babæidi nani ëñënonque ante ëñëninge tömënäni mäninonque ante nani cædö beyæ wænte nani ñömænguinque godömenque quingämë bai cædänipa.

¹¹ Tömënäni edæ nani Ca ca wæquinque baquino angüenë. Cainö wodi nänö gogäinö incæ edæ do godänipa. Ayæ Badäö wodi, Nanguï æncæboimpa, ante cædinque tömengä nänö oda cægäinö incæ tömënäni ifnömö adodö ante pogodo godinque, Godömenque

nanguī æncæboimpa, ante oda cædānīpa. Ayæ Codee wodi, Awēnēidi inānite wido cæcæimpa, ante nānō cægainō baī cædinque ñowodāni nāni wænguinque adobaī cædānīpa.

¹² Minitō waadete pōnēninque godongāmæ ponte cæñōmīni iināni iñōmō guiñēnāmaī inte adoyōmō ponte cænānīpa. Minitō tōnō godongāmæ ongōnāni beyænque mini cabo wentamō baate baī emōmīni awædō. Tōmēnāni, Nē aawēmōni imōnīpa, ante babæ apænedinque nē cænīnāni baī ināni inānite pædæ godōnāmaī ināni inte tōmēnānique ade cænte baī cædinque wīi nōinō ante odōmonte apænedānīpa tōō. Ayæ waodāni, Cōōnæ cæ tobaimpa, ante wæyōnānite boguīmancoo cōōnæye emōñonte woboyæ pō wido cæ baī cædinque tōmēnāni nāni, Pōnōmōni æncæmīnīpa, ānīnō ante pōnōnāmaī inte edæ babæ cædānīpa. Ayæ awæ incayedē omæcawæ ī adinque do bæ wite mempoga wæniwæ baī ināni inte tōmēnāni mempoga wænte baī ināni inte, Pōnōmōni cænæmīnīpa, ante nē babæ ānewēnāni inānīpa. ¹³ Ayæ gāwapæno tadōmengadæ ompota oñōñō mængonta mængonta cædinque ompota yabæ tayōnōi edonque oñō ai baī tōmēnāni wiwa cæyōnāni wentamō nāni entawēnō adobaī edonque pōnī ongō acæimpa. Ayæ nēmō adodonque goquēnē incæ oo tobæ wæænte wēmō ba baī tōmēnāni adobaī oda cæte wapiticæ godāni inte edæ tōmēnāni nāni cōwē tadāmaī wæwenguinque mæ māmonte baī iñōmō edæ godāni inānīpa.

¹⁴ Ayæ Adāō wodi nānō mōmōidi wææ nānō mōmōidi wææ nānō mōmōcā ingaingā inte Ēnoco iñōmō tōmengā Wængonguī beyæ apænedinque dodāni babæ ante nē odōmonte apænedāni inānitedō ante iimainō ante apænegacāimpa. “Mōnō Awēnē pongā apa quēwēnānī. Ayæ tōmengā quīnāni tæiyæ waēmō ināni adobaī mīido ganca mānimpodāni pōñōnānite adopo adopo edæ pō pō cædinque onompo tipæmpoga mānimpoga pōnāni inte bacoo ināni mōnō Awēnē tōnō godongāmæ poncædānīpa. ¹⁵ Tōmengā mānōmaī pōninque edæ tōmāmō imonte apænte ancæcāimpa. Wængonguī ingante nē Baa ānāni inānite tōmengā, Minitō mīni wæwente baquinque botō imote Baa āninque edæ eñēnāmaī cæmīnīpa tōō, ancæcāimpa. Ayæ, Mīni nē Baa ānoncabo inōmīni inte mīnitō mīni wæwente baquinque edæ botō imote pīinte āninque wiwa āmīnīpa. Āmo eñēmaīmīnīpa, ante edonque apænecæte ante mōnō Awēnē poncæcāimpa.” Mānōmainō ante Ēnoco wodi wēnēñedē pōnī angacāimpa. ¹⁶ Ñōwodāni æbāmē cædāni incæ nē babæ ante odōmonte apænedāni iñōmō, Quīmæ quēwēē, ante pīininque piyænē cædāmaī inānīpa. Taadō ante tōmēnāni nāmā nāni cæinēwēnonque ante tee empote godānīpa. Botō godōmenque waa pōnī cæbo aedāni, ante nāmā ængō cædinque tedewēnānīpa. Ayæ, Wadāni mōnitō wædō ante pōnō cæcædānīpa, ante babæ cædinque tōmēnāni wadāni inānite waa

ate baī tededinque waa pōnī cæte baī godō apænedānīpa cæmīnīi.

Nē pōnēmīni iñōmō iimāi cæcæmīnīpa, ante

¹⁷ Minitō guiquēnē botō nē waademīni eñēedāni. Mōnō Awēnē Itota Codito nānō nē da godongāināni incæ, Æbānō baquīi, ante nāni apænegainō ante iimainō ante pōnēedāni. ¹⁸ Tōmēnāni iñōmō mīnitō imīnite apænedinque, “Wodo iimæca iinque bayonte edæ wadāni nāmā nāni toinēwente godōnō ante goquīnāni incæ Wængonguī ingante Baa ante badete toquīnāni inōnāni inte edæ do poncædānīpa,” ante apænedāni eñēmīnitapa. ¹⁹ Iināni nē badete todāni iñōmō Wængonguī Ōnōwoca ingante ewocadāmaī ināni inte edæ nāmā nāni cæinēnō ante eñente cædānīpa. Minitō adocabomīni iñōmīnite tōmēnāni, Nānēneto nānēnē gocæmīnīpa, ante cædinque pā cæte baī cædāni inānīpa.

²⁰ Botō nē waadedōmīni edæ iimāi cæedāni. Minitō mōnō Tæiyæ Waēmō pōnī inongā ingante wede pōnēmīni inte mānīnō mīni wede pōnēnō incæ dica tæi gō cæte ongonca baī impa. Ante adinque mīnitō oncō dicaboga mænonte baī edæ tæi pīñænīnque godōmenque cæedāni. Ayæ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante ewocadinque mīnitō, Tōmengā æbānō angāā, ante eñēninque mānīnonque ante Wængonguī ingante apænedāni. ²¹ Minitō, Mōnō Awēnē Itota Codito pōnō waadete waa cæcā beyænque mōnō wænāmaī inte cōwē wantæpiyæ quēwengæimpa, ante æncæte ante wānō cōmīnitawo. Iinque Wængonguī nē waadete pōnengā nempo cōwē waadete pōnēninque ongōedāni.

²² Pancadāniya guiquēnē, Wabānō quēwenguīmoo, ante guīñente wæyōnānite mīnitō tōmēnāni inānite pīinte adāmaī inte godō waadete waa cæedāni. ²³ Pancadāniya guiquēnē gonga bæcōyōmō oo goquīnāni iimāi impa, ante adinque mīnitō wæætē, Quēwencædānīpa, ante odōmonte apænedinque tōmēnāni inānite o æmīni beyænque quēwencædānīpa. Wadāni guiquēnē wiwa cædāni inte nāmā baō wentamō mongænte baī eñayōnānite mīnitō, Nāate wæcæ wæ, ante guīñente wædinque tōmēnāni weocoo nāni nāadincoo incæ gampodāmaī inte tōmēnāni beyæ wæætē waadete godō waa cæedāni.

Wængonguī waēmō pōnī emōnongā ingampa, ante

²⁴ Minitō tæ go wæænte baī oda cædāmaī incæmīnīpa, ante Wængonguinque eyepæ pōnī inongā inte tōō æmængā ate mīnitō adiyæ ongonte baī wede pōnencæmīnīpa. Ayæ tōmengā adocanque eyepæ pōnī cædongā inte pōnō badongā ate mīnitō waimīni bamīni iinque mīnitō nanguī pōnī mīni watapæ toquinque tōmengā nānō ñāō emōñōmō ænte mæicā æicæmīnīpa. ²⁵ Wængonguī adocanque pōnī inongā inte mōnō imonte, Quēwencæmīnīpa, ante nē Ān-

gaining ingampa. İinque Itota Codito mönö Awënë
 nänö cægaïnö beyænque eyepæ bate quëwëmö
 iñömö mönö iimainö ante apæ necæimpa. Wængongui
 ëñemi. Bitö badongaincoo dæ añonte wëenë imä-
 moque iñonte ñowopämo iñonte wapämo miimämo

iiinque bayonte bitö adobique cöwë ñäö entawente täi
 emöinque Awënë në täi piñæmi inömi inte tömäo
 iñömö quëwënäni inänite në Änömi imidö angüenë,
 ante mönö apæ necæimpa. Mänömai baquinö an-
 güenë, ante botö, Amëë, ämopa.

Nänö Odömongainö

Wäo wīimonte bai nänö adi, ante yewæmongainö

1 Wēēnēñedē quīnō wē wodonte bai ingatimpa, ante Itota Codito nänö odömongainö ante yewæmonte impa. Wængonguī iñōmō, Wantæ iñonte quīnō bai baquīi, ante, Itota tömengä ingante nē cædāni inānite odömoncæcäimpa, ante cædinque Itota Codito ingante edonque odömongä agacäimpa. Ayæ Itota Codito wæætē tömengä anquedo ingante, Bitö Wäo botö nē cæcä weca godinque odömömi acæcäimpa, ante da pönongä ponte odömongä atabopa. ² Botö Wäömo guiquēnē, Quīnō botö adinō tömänö incæ nō impa, ante yewæmōmopa. Mäninö Wængonguī nänö angainö ante Itota Codito incæ botö imote edonque odömongä adimo inte botö adobaī wīimonte bai tömänö botö adinō ante, Nö impa, ante yewæmōmopa.

³ Wængonguī beyæ botö apænedö ante iī yewæmōintaa yewæmōmopa. Mänintaa adinque nē apænedāni nāni toquinque. Ayæ mäninta botö yewæmōninö ante eñente cædāni nāni toquinque. Edæ iīmai baquīönæ wantæ iñō oo baquīnō anguēnē.

Godongämæ nāni pönencabo tiæte ganca ināni beyæ Wäo yewæmongampa

⁴ Botö Wäömo inömo imopa. Atiabæ iñōmō wayömo wayömo incæ Codito ingante godongämæ mīni pönencabo önonpo æmæmpoque go mencabomīniya acæmīnimpā, ante botö yewæmōmopa.

Mönö Mæmpo Wængonguī wēēnēñedē nē quēwengā ingā inte ñōwo quēwengā incæ ayæ wantæpiyæ quēwencæcäimpa. Tömengä Önöwoca incæ önonpo æmæmpoque go mēwoga önöwocaidi bai ewocadongä inte Wængonguī nänö aacæ tæe contayömo tæcætawē inö nē ongongampa. Ininque Mæmpocä tönö tömengä Önöwoca waadete pönö cæda ate mīnitö gänē entawencæmīnimpā.

⁵ Ayæ adobaī Itota Codito edæ Wængonguī ingantedö ante cōwē ædæmō pōni apænedongä inte wængä ate täno ñāni ömæmongaingä ingampa. Tömengä tömämæ awēnē odayeidi nāni Tæiyæ Awēnē Odeye inongä ingampa. Tömengä adobaī mönō imonte nē waadete pönēnongä inte mönō wēnæ wēnæ cægainö adinque tömengä wepæ inte mēnongacäimpa. Tömengä adobaī waadete pönö cæcä ate mīnitö gänē entawencæmīnimpā, ämopa. ⁶ Ayæ Itota, Botö Awēnē

Odeyebo nempo quēwēninqe mīnitö botö tönö godongämæ aamini bacæmīnimpā, ante pönö badongacäimpa. Ayæ, Botö Mæmpo Wængonguī ingante cæcæmīnimpā, ante Itota pönö cæcä ate mönö Wængonguī quī, ante nē godömo bagaimö imopa. Tömengä ñäo bai emöñongante mönö waocabo tömenganque ingante waa acæimpā. Tömenganque cōwē nē tæi piñænongä inte quingāmenque quēwēnāni iñönānite tömengä tömänāni Awēnē inongä ingampa, ante mönö cōwē angæimpā, ante Amēē, ante ämopa.

⁷ Eñēedāni, tömengä edæ boguīmancodē wææñongante,

tömänāni tömengä ingante acædānimpā.

Tömengä ingä nē timpogaināni incæ adobaī tömengä ingante acædānimpā.

Ayæ tömämæ quēwēnāni tömänāni tömengä ingante adinque Ca ca wæcædānimpā.

Mänömai baquīnō anguēnē, ante botö, Amēē, ämopa.

⁸ Wængonguī Awēnē adocanque Tömää nē Cægaingä inte iīmai angampa. “Botö Tänobo ingaimo inte Tömāmo inguīmo imopa.” Mänömainö ante nē angä iñōmō tömengä wēēnēñedē do quēwengā ingā inte ñōwo quēwengä incæ ayæ wantæpiyæ quēwencæcäimpa.

Itota Codito nē ñäo bai emongaingä ingante Wäo nänö adö

⁹ Botö Wäömo inömo imopa. Mīnitö tōniñabo inte botö mīnitö tönö Awēnē Odeye Itota nempo quēwēninqe mönö tömengä tönö godongämæ aamö inömo imopa. Botö mīnitö tönö godongämæ wæwemö imö incæte mönö wæntæye ināmai inte ee cæmompā. Wængonguī nänö angainö ante apænedinque ayæ, Itota mönö Codito inongä ingampa, ante, Nö impa, ante botö apænedö beyænque botö wää tēiwænē Patömoto iñōmō tee mönete bai quēwentabopa.

¹⁰ Wængonguī Awēnē itæde iñonte Wængonguī Tæiyæ Wæmō Önöwoca incæ botö imote bæi ongonte bai cæyongä botö önöñabæ inö adocanque tedepāmo todompeta nāni ancadeca we öonte bai yedæ tē eñentabopa. ¹¹ Iīmai angantapa. “Bitö quīnō wīimonte bai abii, ante yewæmōintaa yewæmōe. Yewæmōninqe wayömo wayömo incæ Codito ingante godongämæ nāni pönencabo önonpo æmæmpoque go mencabodāniya iñönānite tömēnāni inānite da godöe,” ante angantapa. “Epeto quēwēñömo

quëwënäni Ætämidoäna quëwëñömö quëwënäni Pedegämo quëwëñömö quëwënäni Tiatida quëwëñömö quëwënäni Tadoditi quëwëñömö quëwënäni Pidadedepia quëwëñömö quëwënäni ayæ Daoditea quëwëñömö quëwënäni Codito ingante godongämæ nani pönencabo nani cabo nani cabo iñönänite bitö tömënäni inänite ii bitö yewæmöninta da godömi æncædänimpa.”

¹² Äñongante botö, Æcänö äna ëñëmoo, ante dadi ëmænte atabopa. Dadi ëmæñömote yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade önompo æmæmpoque go mëa ganca ongoncade atabopa.

¹³ Ayæ yædo concædi ti wodönoincade ongöñömö adoyömö tæcæguedë adocanque në Waocä ëña-gaingä bai inte ongongä atabopa. Tömengä doyæncoo önöwa ganca incoo mongæninque ayæ tæcæënëmæ inö pacadeyænta oodo inte badöi ënëmængä ingantapa. ¹⁴ Tömengä ocabo tönö ocaguï iñömö dayö näämænta pönï ëmö bai adobaï encadinque yoguimö ñäö pönï ëmö bai adobaï ñäö bai encacä ingantapa.

Ayæ tömengä awinca incæ gonga wo bæcote bai ëmongä ingantapa. ¹⁵ Tömengä önöwa incæ yaëmenta bodonte nani äno gongapamö guï ocoi äñonte ñäö ëmö bai tömengä adobaï ewacä ingantapa. Tömengä tedeyongä æpæ më conta goyonte æpæ të bai adobaï të ëñentabopa. ¹⁶ Tömengä önönempo tömempo incæ nëmöidi æmæmpoque go mëa ganca næængantapa. Ayæ tömengä önöne inö yaëmë tipængaa waingamë engamë ënedinque yædæ tadete ongongantapa. Ayæ tömengä awinca incæ nænque nanguï tamonte bai ñäö bai ëmongantapa.

¹⁷ Tömengä ingä adinque botö tömengä önöwa inö wænte bai tæ gowææntabopa. Tæ gowææñömö tömengä önompo tömempo inte botö imote gampod-inque “Bitö guïñënämaï incæbiimpa,” ante äninque edæ, “Tömää badönämaï iñedë botö Do Quëwengäimo imopa. Ayæ tömää iinque bayedë incæ botö Ayæ Pönï në Quëwëmo incæboimpa,” ante angantapa.

¹⁸ Edæ “Botö në Quëwengäimo inömo inte në wænïmo incæ ñäni ömæmonte cöwë wantæpiyæ quëwëmo inömo imopa. Waodäni në wænte godinäni nani wænte ongöñömö ongöñönänite botö, Cöwë wænämaï quëwencæminimpa, ante botö tæi piñæmämo inte në æmo imopa.

¹⁹ “Mänömaï beyæ bitö wiimonte bai bitö adinö ante quïnö ñöwo i, ante quïnö iincayæ ate baquii, ante yewæmöe ämopa. ²⁰ Mänii nëmöidi önompo æmæmpoque go mëa ganca botö önönempo tömempo incæ më öñoncoo bitö adincoo ante, Æbänö i, ante bitö ëñënämaï inönö ante botö edonque pönï apænebo ëñencæbiimpa. Botö imote godongämæ nani pönencabo önompo æmæmpoque go mencabodäniya iñönänite tömënäni inänite në aadäni bai nëmöidi inänipa. Ayæ yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade önompo æmæmpoque go mëa ganca ongoncadedcoo bitö adincoo ante, Quïnö bai inänii,

ante botö adobaï bitö imite edonque pönï apænebo ate në ëñëmi bacæbiimpa. Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nani pönencabo önompo æmæmpoque go mencabodäniya iñömö tömënäni yædo concædi ti wodönoincade bai adobaï inänipa,” ante Waocä në ëñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Godongämæ nani pönencabo tiæte ganca inäni inänite Itota nänö äno

Epeto iñömö quëwënäni inänite Itota nänö äno

2 Ayæ adocä godömenque apænecantapa. “Epeto iñömö Wængonguï ingante godongämæ nani pönencabo inänite në aacä acæcäimpa, ante botö äno ante iimaï yewæmöe ämopa. ‘Botö edæ nëmöidi önompo æmæmpoque go mëa ganca botö önönempo tömempo në nææmo imo inte botö adobaï yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade önompo æmæmpoque go mencadea incade ongöñömö adoyömö tæcæguedë në cægömo imopa.

² “Minitö æbänö cæminii, ante do ëñëmopa. Edæ nanguï pönï cædinque minitö wæntæye inämaï inte ee cæminipa. Minitö wiwa cædäni inänite Baa ante quëwëminipa, ante do ëñëmopa. Ayæ Wængonguï nänö në da godongaïmöni imönipa, ante në änäni incæte inämaï iñönänite minitö, Näwangä inänii, ante ëñencæte ante apænte adinque, Tömënäni babæ änäni, ante ëñente wæminitapa. ³ Minitö wæntæye inämaï inte ee cæmini iminipa. Ayæ botö ëmöwo apænete beyænque wæwëmini incæte godömenque godömenque cædinque minitö mimönë nangæ badämaï iminipa, ante do ëñëmopa.

⁴ “Incæte adoque pönï mini cædinö wii waa abopa. Minitö edæ wii wëenëñedë bai ædæmö waadete pönëmini iminipa, ante awædo. ⁵ Edæ minitö waa cædimini imini incæte ñöwo wæætë wænæ wænæ cæmini bamini awædo. Mäninö ante pönëedäni. Mänii mini wænæ wænæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædo, ante pönente ñimpo cædinque minitö wëenëñedë mini waa cægaï bai adobaï cæte quëwëedäni ämopa. Ämo ëñëninque minitö mini wænæ wænæ cædinö ante wædämaï imini adinque botö minitö weca pömaïmopa. Pöninque mini yædo concædi ti wodönoincade nänö ongöñömö ongöñonte botö ö ænguïmodö angüenë. ⁶ Incæte adoque mini cædinö guiquënë waa abopa. Minitö edæ Nincodaitaidi nani änäni nani cædo ante adinque piinte iminipa. Botö adobaï tömënäni nani cædo ante adinque piinte imopa.

⁷ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nani pönencabo inänite Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante tömengä nänö äno

ante nē ēamonca imini inte ēñēedāni. Wængongui waa gönea iñömö māniñömö adowænque quēwen-guiwæ pædiwæ iwæmpa. Tæi ēmonte nē gānā cædāni inānite botö iñömö, Māniwæ inca cæncæminimpa, ante pædæ godoncæboimpa, ante māninqe ämopa,” ante Waocä nē ēñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Ætämidoña iñömö quēwēnāni inānite Itota nänö änö

⁸ Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Ætämidoña iñömö Wængongui ingante godongämæ nāni pönencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewæmoe ämopa. Tömää badönāmaï iñedē botö Do Quēwen-gai mo imopa. Ayæ tömää iñinqe bayedē incæ botö Ayæ Pöni nē Quēwēmo incæboimpa. Botö nē wænimo incæ ñowo wæætē ñāni ömæmongaimo imopa.

⁹ “Minitö wæwēmini inte adobaï ömæpomini iminipa, ante botö do ēñēmopa. Incæte minitö nō ēamini iminipa. Oodeoidi pancadāniya, Mönitö Wængongui ingante möni pönencabo imönipa, ante nē änāni incæte wii mänömaï inānipa. Tömēnāni minitö iminite anca piinte babæ änewēnāni inānipa, ante botö do ēñēmopa. Mānināni iñömö Tatāna ingante nāni ēñencabo inte mänömaï cædānipa töö. ¹⁰ Minitö quino beyæ wæwencæ cæmini imini incæte guiñēnāmaï iedāni. Tatāna incæ, Æbänö cæminii, ante acæte ante cæcä beyænque waodāni pancaminiya iminite tee mönecædānimpa. Önompo tipæmpoga eönæ iñonte wæwenguimini iminipa. Iñinqe minitö mini wænguinque wæmini incæ cöwē pönēninqe ædæmō cædāni. Mänömaï nē cæmini iñinqe botö, Mini cöwē quēwenguinta, ante poganta bai minitö iminite pönömo æmaïminipa.

¹¹ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nāni pönencabo inānite Wængongui Önowoca quino angää, ante tömengä nänö änö ante nē ēamonca imini inte ēñēedāni. Wadāni adopoque wæninqe nāni mempoga wænguimämo bai tæi ēmonte nē gānā cædāni iñömö wæætē mempoga wænāmaï incædānimpa, ante māninqe ämopa,” ante Waocä nē ēñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Pedegämo iñömö quēwēnāni inānite Itota nänö änö

¹² Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Pedegämo iñömö Wængongui ingante godongämæ nāni pönencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewæmoe ämopa. Botö edæ yaēmē tipængaa waingamē engamē nææmo imopa.

¹³ “Ædönö quēwēminii, ante botö do ēñēmopa. Tatāna contaïmpa ongonte nänö aayömö adoyömö minitö quēwēmini imini incæte botö imo edæ ñim-

po cædāmaï quēwēmini iminipa. Mini quēwēñömö Tatāna adoyömö quēwengä iñinqe, Antipato edæ botö änö ante cöwē pönēninqe ædæmō apænedongä iñongante māniñömö quēwēnāni tömengä ingante wænönāni wængantapa. Tömengä wæñfedē incæ minitö botö imote edæ, Dicæ pönemogaa, änāmaï iminipa.

¹⁴ “Incæte pancaa mini cædinö wii waa abopa. Edæ pancaminiya docä Badäo nänö odömonte apænegainö ante ēñēwēmini awædö. Tömengä iñömö, Badaco godö cæcä beyænque idægoidi tee tēwate bai oda cæcædānimpa, ante cædinque adocä Badaco ingante odömonte apæncä ēñente cægacäimpa. Wadāni, Mönitö wængongui cængui impa, ante nāni cönöni ante, Minitö cæedāni, ante Badaco iñömö idægoidi inānite odömonte apænegacäimpa. Ayæ onquiyænāni tönö godö towente cæedāni, ante odömonte apænegacäimpa. ¹⁵ Ayæ pancaminiya adobaï Nincodaitaidi nāni odömonte apænedö ante ēñēwēmini awædö. ¹⁶ Mänömaï beyæ mini wænæ wænæ cædinö ante, Anca wæwente awædö, ante pönente ñimpo cædāni. Minitö mini wænæ wænæ cædinö ante wædāmaï imini adinqe botö wantæ iñonte minitö weca pömaïmopa. Pöninqe tömēnāni nāni odömonte apænedö ante nē ēñēwēnāni iñönānite botö önöne incæ yaēmē ēnedinqe yædæ tadedinqe guëadö guëa cæcæboimpa.

¹⁷ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nāni pönencabo inānite Wængongui Önowoca quino angää, ante tömengä nänö änö ante nē ēamonca imini inte ēñēedāni. Tæi ēmonte nē gānā cædāni inānite cængui mänää nāni angainö botö wē wodöni cængui iñonte godömo ænte cæncædānimpa. Adodāni inānite adobaï dica näämæntaca godömo æncædānimpa. Wa emöwo ante pemöninqe mānina yewæmonte ingæim-pa. Nē ænāninqe māniwo ēñēnāni inānipa, ante māninqe ämopa,” ante Waocä nē ēñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Tiatida iñömö quēwēnāni inānite Itota nänö änö

¹⁸ Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Tiatida iñömö Wængongui ingante godongämæ nāni pönencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewæmoe ämopa. Botö edæ Wængongui Wëmo inömo imopa. Botö awinca incæ gonga wo bæcote bai nē emömo imopa. Botö önöwa incæ yaëmenta bodonte nāni änö bai ñäö bai nē ewabo imopa.

¹⁹ “Minitö æbänö cæminii, ante mini waadete pönönö ante mini wede pönönö ante wadāni inānite mini waa cædö ante botö do ēñēmopa. Minitö wæntæye ināmaï inte ee cædinque godongämæ cæmini iminipa, ante ayæ, Wëñēñedē

do waa cædimini inte ñowo godömenque waa cæmini iminipa, ante adobaï do eñemopa. ²⁰ Incæte adoque pöni mini cædinö wii waa abopa. Onquiyængä Etabete në emongä iñömö edæ, Wængonguï beyæ në apænebo, ante nämä incæ në angä ingante wido cædämaï imini inte wæætë tömengä ingante ayæ godömenque Ao äminipa töö. Iñæmpa tömengä iñömö botö imote në cædäni inänite nänö odömonte apænedö beyænque oda cæte gocædänimpa, ante cæcä beyæ tömënäni onquiyænäni tönö godö towente cædänipa. Wadäni, Mönitö wængonguï cænguï impa, ante näni cönöni cænänipa töö. Mänömaï cæcædänimpa, ante mäningä onquiyængä odömonte apænecäimpa.

²¹ “Tömengä nänö towente cædimämo ante, Botö wænæ wænæ cæbo inte ancaa wæwente awædö, ante pönente wabänö ñimpo cæquingää, ante botö tömengä ingante ee pänämaï intabopa. Incæte tömengä nänö wænæ wænæ cædö ante wædämaï quëwengä ingampa. ²² Ìninqe botö, Tömengä ingante cæbo beyænque wænæ wænæ bate wæwencæcäimpa, ante cæcæboimpa. Ayæ tömengä nänö odömonte apænedinö bai në eñente cædäni iñömö tömengä tönö näni guëa godö möwëninö ante, Mönitö wænæ wænæ cæmöni inte ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cædämaï inäni ininqe tömënäni inänite adobaï botö cæbo beyænque nanguï wænæ wænæ bate wæwëmainänipa. ²³ Tömengä wænäni inänite wænömo wæncædänimpa. Ìninqe wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ näni pönencabo tömancabodäniya iñömö, Botö incæ tömënäni näni mimöno tönö ocaidë, Æbänö pönänii, ante në eñëmo inömo imopa, ante eñencædänimpa. Ayæ minitö cædi bai ante adinqe botö wæætë adobaï minitö tömämäni iminite cæcæboimpa.

²⁴ “Wamini pancaminiya guiquënë Tiatida iñömö quëwëmini inte mäningä onquiyængä nänö odömonte apænedö ante minitö në pönänämaï iminipa. Ayæ Tatäna wë wodonte nänö angainö ante eñänämaï iminitapa. Ìninqe botö minitö iminite iimaï ämopa. Minitö teëmë mongæncöo mongænte gote bai wædämaï incæminimpa, ante wadö ante änämaï incæboimpa. ²⁵ Wæætë botö ocæ emænte wæænganca minitö edæ do mini pönönö ante ñimpo cædämaï iedäni. Mäninqe ämopa.

²⁶ “Inguipoga ininqe baganca ædänidö botö änö në cædönäni inte tæi emonte në gänä cædäni inänite botö pönö cæbo ate tömënäni nämä tæi piñænäni badinqe tömämæ quëwënäni inänite në änäni bacædänimpa. ²⁷ Botö Mæmpo botö imote pönö cæcä beyænque Awënë badinqe nämä tæi piñænte inte në ämo bai botö adobaï tömënäni inänite pönö cæbo beyænque awënëidi badinqe aacædänimpa. Tæiyæ awënë tömengä nempo quëwënäni inänite aacä bai tömengä iñömö

tömämæ quëwënäni inänite, Iimaï cædäni, ante aacæcäimpa. Dai inte bæte cængæmö tæi ænacä nancate bai cædinque tömengä adobaï wabæca wabæca quëwënäni inänite nanguï pante cæcæcäimpa. ²⁸ Mäninäni inänite botö adobaï wadaamö ñäo bayonte apäimö incæ godömo æncædänimpa.

²⁹ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ näni pönencabo inänite Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante tömengä nänö änö ante në äamonca imini inte eñëedäni, ante mäninqe ämopa,” ante Waocä në eñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Tadoditiidi inänite Itota nänö änö

3 Ayæ adocä godömenque apænecantapa. “Tadoditi iñömö Wængonguï ingante godongämæ näni pönencabo inänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewæmöe ämopa. Wængonguï Önöwoca incæ onmpo æmæmpoque go mëwoga önöwocaidi ewocadongä ingampa. Botö iñömö tömengä ingante në ewocate quëwengäimo inte nëmöidi onmpo æmæmpoque go mëa ganca inäni në næænte ingäimo imopa. “ Ìninqe, Minitö æbänö cæminii, ante do eñëmopa. Minitö miimäni quëwëminipa, ante wadäni apænedäni incæte minitö wii waa cæte quëwëmini inte do wængainäni bai iminipa töö. ² Edæ, Botö Wængonguï ayongä mini cædinö wii eyepæ cæminipa, ante adinqe botö, Ñäni ömæmöedäni, ante ämopa. Ñäni ömæmöninque minitö, Ayæ miinäni quëwënäni incæ në wæncæ cædäni bai badäni incæte tömënäni wænämaï inte wæætë tæimö bacædänimpa, ante cædäni. ³ Mänömaï beyæ, Quiëmë do ænimäni bai iminii, quiëmë ante do eñëminii, ante mäninö ante wæætë adodö ante pönëedäni. Pönëninque minitö mäninö ante eñente cædäni. Ayæ mini wænæ wænæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cædäni. Wæætë minitö wii ñäni ömæmonte bai imini ate wædinque botö incæ minitö weca awëmö në ængä bai pömaimopa. Ayæ, Awëmö në ængä æyedönö ponguingää, ante eñänämaï inäni bai botö adobaï minitö eñänämaï iñömini minitö weca awëmö ponguimo apa quëwëminii.

⁴ “Incæte Tadoditi iñömö mini quëwencabo iñöminite pancadäniya tömënäni weocoo wentamö nämönämaï bai ininäni inte në waa cæte quëwënäni. Mäninäni waa cæte quëwënäni beyæ eyepæ inönäni inte weocoo näämæntacoo mongænte botö miñæ gocædänimpa. ⁵ Në tæi emonte gänä cædäni iñömö adobaï weocoo näämæntacoo mongæncædänimpa. Ayæ, Quëwenguinta, ante Wængonguï nänö yewæmongaintaa mäninäni emöwo do yewæmöi ininqe botö cöwë

wadæ cædämaï incæboimpa. Wæætē botō Mæmpo Wængonguï weca ayæ tōmengä anquedoidi weca botō, İināni botō miñæ gogaināni inānīpa, an-cæboimpa.

⁶ "Wayōmō wayōmō incæ botō imote godongāmæ nāni pōnencabo inānite Wængonguï Önōwoca quīnō angää, ante tōmengä nānō änō ante nē ēamonca imīni inte ēñēedāni,' ante män-inque ämopa," ante Waocä nē ēñagaingä iñōmō botō imote apænegacäimpa.

Pidadedepiaidi inānite Itota nānō änō

⁷ Ayæ adocä godōmenque apænegantapa.

"Pidadedepia iñōmō Wængonguï ingante godongāmæ nāni pōnencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botō änō ante iīmaï yewæmōe ämopa. 'Botō edæ nē Tæiyæ Waēmō ingaïmo imopa. Nō ante cægaïmo inte botō docä Awēnē Dabii nānō wi ænequī nē næængaïmo imopa. İn-inque quīnō odemō botō wi ænebo incæ mänīnemō wacä ædō cæte tee mönequingää. Ayæ quīnō odemō botō tee mönebo incæ mänīnemō wacä ædō cæte wi ænequingää.

⁸ "Minitō æbānō cæminii, ante do ēñēmopa. Minitō cæcæminīmpa, ante botō odemō wi ænete baï cæbo aedāni. Æcānō mänīnemō wæætē tee mönequingää. Edæ dæ angampa. Minitō wii tæi pīñæmini imīni incæte botō angainō ante ēñente cæminii inte botō emōwo ante, Dicæ ēñēmōniyaa, ante änāmaï inīmini imīnīpa. Botō do ēñēmopa.

⁹ Mōni oodeocabo imōni incæ pancadāniya, Mōnitō Wængonguï ingante mōni ēñencabo imōnīpa, änāni incæte ināmaï inānīpa. Wæætē tōmēnāni iñōmō babæ ānewēnāni inānīpa. Tatāna ingante nāni ēñencabo inānīpa tōō. Botō godō cæbo ate adodāni mīnitō weca ponte mīnitō önōwa gäänē ædæ wææncædānīmpa. Ayæ, Botō mīnitō imīnite nē waadete pōnengaïmo imopa, ante botō godō odōmōmō ēñencædānīmpa. ¹⁰ Minitō imīnite, Ee cædinque wæntæye ināmaï iedāni, ante botō angainō ante ēñente nē cædimīni imīni adinque botō wæætē mīnitō imīnite wææ aacæboimpa. Ingui-poga quēwēnāni tōmānāni nāni wæwenguimāmo ancaa baquīnō anguēnē. Edæ Tatāna, Æbānō quēwēnāni, ante acæte ante cæcä ate nāni wæwēñedē botō iñōmō, Minitō wæwēnāmaï incæminīmpa, ante mīnitō imīnite wææ aacæboimpa.

¹¹ "Botō oo ocæ emænte ponguimo imopa. Wængonguï poganta nānō godonguinta, ante mīnitō imīnite godongä æncæminīmpa. Mānīnta mīni ænguinta iñōmō wacä ænāmaï incæcäimpa, ante mīnitō mīni entawēnō ante godōmenque godōmenque ñimpo cædāmaï iedāni. ¹² Botō cæbo ate waodāni tæi emonte nē gānā cædāni iñōmō tōmēmo Wængonguï tæiyæ waēmō oncōnē wantæpiyæ

quēwenguinānidō anguēnē. Tōmēnāni Wængonguï weca cōwē quēwente taodāmaï incædānīmpa. Tōmēnāniya botō Wængonguï emōwo yewæmon-cæboimpa. Mii Eedotadēē nāni āñōmō iñōmō botō Wængonguï nānō quēwēñōmō iñōnte māni tōmengä nānō quēwēñōmō incæ öönædē inō da pōnongä wæængæimpa. Māni Wængonguï nānō quēwēñōmō emōwo botō adobaï tōmēnāniya yewæmoncæboimpa. Ayæ botō wawo botō ñōwo pemongaïwo adobaï tōmēnāniya yewæmon-cæboimpa.

¹³ "Wayōmō wayōmō incæ botō imote godongāmæ nāni pōnencabo inānite Wængonguï Önōwoca quīnō angää, ante tōmengä nānō änō ante nē ēamonca imīni inte ēñēedāni,' ante män-inque ämopa," ante Waocä nē ēñagaingä iñōmō botō imote apænegacäimpa.

Daoditeaidi inānite Itota nānō änō

¹⁴ Ayæ adocä godōmenque apænegantapa.

"Daoditea iñōmō Wængonguï ingante godongāmæ nāni pōnencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botō änō ante iīmaï yewæmōe ämopa. 'Botō emōwo Amēē, ante pemongaïmo inte botō cōwē, Nāwangä impa, ante nē cōwē ædæmō apænegāimo imopa. Wēēñēñedē Wængonguï nānō badongāñedē māniñedē botō tōmengä tōnō godongāmæ badongāimo beyænque tōmengä nānō badongaincoo tōmancoo Awēnē badinque botō nē ämo imopa.

¹⁵ "Minitō æbānō cæminii, ante do ēñēmopa. Yogui-pæ baï ināmaï imīni incæte ocoi ämæ baï adobaï ināmaï imīnīpa tōō. İñæmpa yogui-pæ baï imīnīpa diyæ waa aquimoo. Edæ ocoi ämæ baï imīnīpa diyæ waa aquimoo. ¹⁶ Minitō yogui-pæ baï ināmaï imīni incæte ocoi ämæ baï ināmaï imīni inte wæætē wii eyepæ cæminii inte gānē ämæ baï imīnīpa tōō. Mānōmaï beyæ botō edæ tōmēmo önōnē towæ tånonte baï mīnitō imīnite adobaï wido cæcæ cæbo apa quēwēmīnii. ¹⁷ Minitō, Mōnitō nanguï ēamōni imōnīpa, ante äminīpa. Edæ, Tōmēmōni māincoo gæte da wēnīnque eyepæ ēamōnīpa, ante äminīpa. İñæmpa mānīnō ante wapiticæ pōnente äminīpa. Minitō mīni wæwēnō incæ ēñēnāmaï imīnīpa tōō. Minitō æbānō bate cæminii, ante adinque wadāni, Minitō wodi, ancædānīmpa. Ömæpodāni baï imīni inte mīnitō babetamōnāni baï imīni inte ömaadāni baï imīni incæte, Mānōmaï imōnīpa, ante ēñēmōniyaa.

¹⁸ "Mānōmaï beyæ botō, İīmaï cædāni, ante waadete ämopa. Botō pōnō cæbo beyænque mīnitō wæætē waa bate baï nanguï cæcæminīmpa, ämopa. Mānīnō botō pōnō cædō iñōmō oodo gongapamō aca podonte ate waēmō oodo bate baï impa. İn-inque mīnitō, Mōnitō nanguï ēamōni bacæmōnīmpa, ante cædinque botō weca ponte tōmēmo oodo

ante godonte æedäni. Ayæ, Ömaamöni inämaï incæmönimpa, ante guingo imönämaï incæmönimpa, ante minitö botö weocoo näämæntacoo godonte æente mongæedäni. Ayæ minitö, Awinca waa acæimpa, ante cædinque tömëmo awinca cönömöimæ godonte æinque cönömöedäni.

¹⁹ "Botö nê waadete pönëni inänite botö piinte ämo inte adobaï pante cæbo imopa cæminii. Minitö nanguï cædinque mini wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cæedäni. ²⁰ Æamonca ëñeedäni. Botö incæ odemö yabæ inö ongonte bai waomini mimöno a ongöninque, Wi ænequï, ante aa peyömo waocä æcämenque incæ ëñëinque odemö wi ænete botö imo, Pö guiie, angä ininque botö iñömö edæ tömengä mimönë pö guicæboimpa. Tömengä mimö botö oncö bai iñonte botö tömengä tönö cænte bai cöwë quëwencæboimpa. Ayæ tömengä wæætë botö tönö cænte bai cöwë quëwencæcäimpa.

²¹ Botö tæi emonte nê gänä cægaiimo inte botö Mæmpo nänö aacæ tæ contaimpaa tömengä tönö guëa tæ contagaiimo bai nê tæi emonte nê gänä cædäni iñömö adobaï botö tömëmo aacæ tæ contayömo botö tönö godongämæ tæ contacædänimpa, ante ämo adopaa tæ contaquinäni.

²² "Wayömo wayömo incæ botö imote godongämæ nani pönencabo inänite Wængonguï Önöwoca quinä angää, ante tömengä nänö änö ante tömëni nê æamonca imini inte ëñeedäni, ante mäninque ämopa," ante Waocä nê ëñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Öönædë iñömö Wængonguï ingante watapæ apænedäni

4 Botö Wäömo inömo inte ayæ ate æmö ayömote öönædë inö odemö wi ænete atabopa. Todompe-ta nani ancadeca we öonte yedæ tæ bai tedepämo täno botö ëñëniñö iñömö ñöwo wæætë adopämo botö imote iimaï äninque, "Iñömö pö æe. Æñömite botö, Ayæ ate quinä baquënë inguï, ante bitö imite edonque odömo acæbiimpa," angantapa.

² Mäninö ante äñongä Wængonguï Önöwoca incæ botö imote bæi ongonte bai cæyongä botö wiimonte bai adinque iimaï atabopa. Öönædë inö Awënë tæ contaimpa ayömo adocanque mäninö tæ contacä atabopa. ³ Mäningä adoyömo nê tæ contadongä iñömö dica ñäö bai emonca bai adobaï emongä ingantapa. Aatape nani äninca bai codönadina nani äninca bai mäninca menca ñäö bai inca bai tömengä adobaï emongä ingantapa. Awënë tæ contaimpa iñömö daimë dica bai etëmedada nani äninca emonca bai inte æidämæ waimë pöni gongæmënimpa. ⁴ Mänimpa Awënë nänö aacæ tæ contaimpa waimpacoo bæinticoatodo ganca mänimpopacoo mäninö godämæ a ongompapa. Adopacoo iñömö nê aadäni nê Picænäni

bæinticoatodo ganca mänimpodäni tæ contadique näämæntacoo mongæinque poganta oodo inte badöinta da wencate a ongönäntapa. ⁵ Awënë tæ contaimpa inö näinte yædæ yædæ ta gote detæbo tæi tæi tæ tæñonte yedæ pöni änimpa. Ayæ Awënë tæ contayömo tæcætawë inö ti wodönoincade önonmpo æmæmpoque go mencadea wocædöincadecoo a ongönimpa. Wængonguï Önöwoca incæ önonmpo æmæmpoque go mëwoga önöwocaidi bai ewocadongä inte mänincadecoo bai ingampa.

⁶ Ayæ Awënë tæ contaimpaa tæcætawë inö adobaï gäwapæntibæ bai iñonte awocawænta bai inimpa. Ayæ Awënë tæ contaimpa iñömö miinäni quëwëni mänaa go mänaa inäni godämæ a ongönäntapa. Mäninäni iñömö tæcætawë inö önöñabæ inö tömäo awinca emönäni atabopa. ⁷ Tänocä miingä quëwengä botö adingä iñömö nööo bai emongampa. Ayæ wacä miingä quëwengä botö adingä iñömö wagada mæmpo bai emongampa. Wacä miingä quëwengä botö adingä iñömö tömengä awinca waocä awinca bai emongampa. Ayæ tömengä miingä quëwengä botö adingä iñömö guingämöwæ pao pao gocä bai atabopa. ⁸ Mëa go mëa miinäni quëwëni incæ adocanque adocanque önonmpo æmæmpoque go adoguënepænque emænte quëwëni inänipa. Ayæ adodäni inte tömëni baonga godämæ tömanga nanguï pöni awinca emonte ænömengadænguënepæ incæ awinca adobaï emönäni. Mäninäni edæ itædë woyowotæ ñimpo cædämaï inte iimaï ante ämotamini änäni.

"Bitö Tæiyæ Waëmö Awënë imidö, bitö Tæiyæ Waëmö Awënë imidö, ante ämönipa.

Wængonguï Awënë bitö adobique Tömää nê Cæbi inte

wëenëñedë do nê quëwengäimi imi ñöwobi adobi inömi inte ayæ wantæpiyæ cöwë quëwencæbiimpa." Ante ämotamini ante cöwë änäni.

⁹ Awënë tæ contaimpaa nê tæ contadongä inte nê wantæpiyæ cöwë quëwengäingä ingante apænedinque mëa go mëa miinäni quëwëni iñömö iimaï ante apænedänipa. Bitö ñäö emömi imipa, ante apænedinque tömëni, Bitö imite waa amönipa. Mönitö bitö imi waa ate pönente apænemönipa, ante apænedänipa. ¹⁰ Mänömaï ante apæneyönäni nê aadäni nê Picænäni iñömö bæinticoatodo ganca mänimpodäni Awënë tæ contaimpaa nê tæ contadongä inte nê wantæpiyæ cöwë quëwengäingä weca ædæ wææninque tömengä ingante, Bitö Wængonguï Awënë imidö angüenë, ante watapæ apænedinque tömëni poganta gä æncadinque Awënë tæ contaimpa gänë cö cædinque iimaï ante ämotamini ante änäni.

¹¹ "Bitö iñömö mönitö Wængonguï Awënë imidö, ämönipa. Bitö badöinënö, ante pönente ingäimi inte öönædë ongönäni tönö inguipoga ongönäni tönö tömännäni inänite badongäimi imipa.

Bitö wii badömi bai tömänäni badongainäni quëwënamai dæ ancædönänimpa.

Mänömai beyæ bitö eyepæ inömi iñömite, Bitö ñäö ëmömidö angüënë, ante mönitö bitö imite waa amönipa.

Bitö nämä tæi piñænte nê cæbi imidö, ante bitö imite amönipa,"

ante ämotamini ante änänipa.

Wængongui Codotedo yewæmöinta wi æmpocampa

5 Ayæ Awënë nänö aacæ tæ contaimpaa nê tæ contacä iñömö tömengä önönempo tömempo incæ yewæmöinta dadi ompointa næængä atabopa. Mäninta tipäataa yewæmöinta impa. Adotaa yæwedeta iñömö guiñenca bai inte tee bædinta önompö æmæmpoque go mentaa inimpä. ² Ayæ Wængongui anquedo adocanque nê tæi ëmongaingä inte yedæ aa pecä atabopa. "Mäninta dadi ompointa wi æmpoquii, ante æcänö nö waa pönii inongä inte eyepæ inte tee bædedinta waa waa ænete wi æmpoquingää," angantapa. ³ Ayæ öönæde incæ inguipoga incæ tadömen-gadænga incæ cöwä ayönäni, Æcänö mäninta wi æmpoquingää, cæncadenta inö æcänö aqingää, ante edæ dæ angantapa. ⁴ Æcänö nö waa pönii inongä inte eyepæ inte dadi ompointaa wi æmpoquingää iñömö edæ dæ angampa. Cæncadenta inö æcänö aqingää ante dæ angampa, ante adinque nangui pönii Ca ca wætabopa. ⁵ Ca ca wæbo adinque nê aadäni nê Picænäni iñönäni adocanque nê Picængä incæ botö imo, "Wædämai ie. Wæætë cöwä ae, angantapa. Adocanque onguifængä iñömö mäninta wi æmpoquingä a ongongampa. Awënë Dabii Pæingä incæ tömengä iñömö docä Oodaa pæinäni nani cabo iñonte nê nööö bai tæi ëmönongä inte nê gänä cæcä ingaingä ingampa. Tömengä iñömö edæ eyepæ inte tee bædedinta önompö æmæmpoque go mentaa wi æmpodisque dadi ompointa wi æmpocæcäimpa," angantapa.

⁶ Ayæ Wængongui Codotedo nani wænönäni nê wæningä bai ingä atabopa. Tömengä Awënë Wængongui nänö aacæ tæ contayömö tæcæguedë ongöñongä miinäni quëwënanäni mënäa go mënäa inäni tönö nê aadäni nê Picænäni godämæ a ongönäni atabopa. Tömengä iñömö önömoncawæncöo önompö æmæmpoque go mēwāa ëmoncadinque awinca önompö æmæmpoque go mēmonga ëmongacäimpa. Edæ Wængongui Önöwoca incæ önompö æmæmpoque go mēwoga önöwocaidi bai nänö ëwocadö bai mänii awincacoo inänipa. Adodäni önöwocaidi inänite inguipoga da pönongä pöninque tömënäni inguipoga tömämæ gote cæwodäni inänipa. ⁷ Ayæ Wængongui Codotedo iñömö Awënë tæ contayömö pöninque nê tæ contadongä önönempo tömempo inö dadi ompointa nänö nææninta ö ængantapa. ⁸ Tömengä mäninta ö ængä ate mēa go mēa miinäni quëwënanäni tönö nê aadäni nê Picænäni bænticoatodo ganca mänim-

podäni Wængongui Codotedo weca ponte ædæ wæænänitapa. Iinäni tömänäni ampoqui adapa nani änö nææninqe owæta oodo inte nani badöinta ogui waaqui eyede enga næænänitapa. Wængongui quinäni tömengä ingante nani apænedö iñömö mänii ogui waaqui bai impa. ⁹ Tömënäni mä äninque iimai ante ämotamini ante änänitapa.

"Bitö imite wænönäni nê wænimi inte bitö nö waa pönii inömi imipa.

Iñinque bitö eyepæ inte dadi ompointaa ænte tee bædedinta waa waa ænete wi æmpoquimi imipa.

Waadäni nani cabo waodäni nani cabo incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo incæ

wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo incæ wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ waodäni inänite bitö,

Wængongui quimäni bacæminimpä, ante cædinque nämä wepæ godonte ængabiimpä.

¹⁰ Bitö nempo quëwëninque tömënäni bitö tönö godongämæ aadäni bacædänimpä, ante badongabiimpä.

Mönö Wængongui ingante cæcædänimpä, ante bitö pönö cæbi ate tömënäni,

Mönö Awënë Odeye Wængongui qui, ante nê godönäni bagainäni inänipa.

Mäninäni edæ awënëidi badinque inguipoga quëwënanäni inänite aacædänimpä."

ante ämotamini änänitapa.

¹¹ Ayæ ayömo Wængongui anquedoidi iñömö bacoo inäni inte ämotamini änäni ëñëninque, Tömënäni æpodö miido ganca inänii, ante botö ædö cæte tee mampote ëñënguimoo. Edæ miinäni quëwënanäni tönö nê aadäni nê Picænäni tönö Awënë tæ contaimpaa gänë tæcæguedë ongöñönänite Wængongui anquedoidi iñömö yabæque godämæ gongænte ongönäni-tapa. ¹² Mäniiñömö godämæ ongöninque tömënäni yedæ äninque iimai ante ämotamini änänitapa.

"Wængongui Codotedo ingante wænönäni nê wæningä inte tömengä nö waa pönii inongä inte eyepæ ingampa.

Tömengä edæ tæi piñængä ingänö angüënë.

Tömengä quincoodö incæ tömancoo nê ëacä inte tömänö ante ëñëngö ingänö angüënë.

Tömengä tæi piñænte inte tömää nänö cæinënö cædongä ingampa.

Tömengä ingante, Bitö imite waa amönipa. Bitö ñäö ëmömidö angüënë, ante bitö imite watapæ apænemönipa," änänitapa.

¹³ Ayæ Wængongui nänö badongainäni öönæde quëwënanäni incæ inguipoga quëwënanäni incæ tadömen-gadæ quëwënanäni incæ gäwapæntibæde quëwënanäni incæ tömänäni adoyedë iimai ante ämotamini ante änäni ëñentabopa.

"Awënë tæ contaimpaa nê tæ contadongä ingante ayæ Wængongui Codotedo ingante tömëna inate iimai amönipa.

Mīnatö imīnate watapæ ämönipa. Mīnatö imīnate waa amönipa.

Mīnatö ñäö emöminadö anguēnē. Mīnatö tæi pīñämīna imīnadö anguēnē.

Wantæpiyæ iñonte mäninö ante cōwē ancæmönimpa," ante änānitapa.

¹⁴ Ante äñönāni mēa go mēa mīināni quēwēnāni adobai, "Iīmai baquinö anguēnē," ante, "Amēē," änānitapa. Ayæ nē aadāni nē Picænāni iñömö ædæ wææn-inque watapæ änānitapa.

Teē bædinta önompo æmæmpoque go mentaa

6 Ayæ Wængongui Codotedo iñömö tee bædinta önompo æmæmpoque go mentaa incæ yewæmōinta dadi ompointa tee bædedinta tänota wi æmpoyongä atabopa. Ayæ mēa go mēa mīināni quēwēnāni incæ adocanque iñömö tömengä nänö tedepāmo detæbo tē bai inte botö imote, "Pöe," ante yedæ angä eñentabopa. ² Tæcæ ayömo cabayo näämænta eñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte nē tæ contacä iñömö to piyæncaimpa næægantapa. Tömengä iñömö wadāni inānite guēadö guēa cæte tæi emongä inte gänä cædongä iñongante Awēnē poganta pönönāni æninque tömengä wæætē guēadö guēa cæcæte ante cabayo mongænte gocantapa.

³ Ayæ Wængongui Codotedo wæætē tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mēa go mēa mīināni quēwēnāni incæ wacä iñömö botö imote, "Pöe," angä eñentabopa. ⁴ Ayæ wacä cabayo opatawæ gonga emö bai eñacä pongantapa. Waodāni incæ wacä ingä wacä ingä wænoncædänimpa, ante cædinque Wængongui godö angä beyænque cabayo inte nē tæ contacä iñömö, Inguipoga quēwēnāni piyænē cædāmai incædänimpa, ante nē cæcä bacantapa. Ayæ, tömengä ingante ñænæ yaēmē bai pönönāni ægantapa.

⁵ Ayæ Wængongui Codotedo wæætē tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mēa go mēa mīināni quēwēnāni incæ ayængä iñömö botö imote, "Pöe," angä eñentabopa. Tæcæ ayömo cabayo wentamö eñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte nē tæ contacä iñömö tee mangui önönempo næængä ingantapa. ⁶ Ayæ mēa go mēa mīināni quēwēnāni weca tedepāmo bai eñēñömo, "Todigomö tönö tebadamö nāni cænguimö, ante nangui nāni godonte æimö impa, ancæte ante iīmai angä eñentabopa. Tömää itæde cædāni ate nāni cæganca beyæ todigomö mēa diboda pönī tee mangui ganca mäninque godonte æncædänimpa. Adobai tömää itæde cædāni ate nāni cæganca beyæ tebadamö önompo æmæmpoque go adoque diboda tee mangui ganca mäninque godonte æncædänimpa. Ayæ ouinguipæ ante odibomö nāni ämö eyepæ pæcæimpa, ante ee aedāni. Biinömæ ante yowe eyepæ pæcæimpa, ante ee aedāni."

⁷ Ayæ Wængongui Codotedo wæætē tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mēa go mēa mīināni quēwēnāni incæ tömengä iñömö botö imote, "Pöe," angä eñentabopa. ⁸ Tæcæ ayömo cabayo näämēnā eñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte nē tæ contacä iñömö tömengä emöwo, Nē Wænöninengä, ante pemonte emongantapa. Waodāni nāni wænte ongöñömö awēnē tömengä miñæ tee empo pongantapa. Wængongui Codotedo pönö cæcä beyænque tömēna inguipoga quēwēnāni inānite adinque mēnaa go mēnaa iñönānite adocanque ingante wænöninque ayæ wadāni mēnaa go mēnaa iñönānite adocanque ingante wænöninque nangui ināni inānite nē wænöna badatapa. Tömēna pancadāniya inānite yaēmenca nē wænöna badatapa. Ayæ tömēna godö cæda beyænque waodāni pancadāniya gue ænente nāni wænguimāmo pö wæncædänimpa. Ayæ tömēna godö cæda beyænque pancadāniya quingæ wodonte nāni wænguimāmo pö wæncædänimpa. Ayæ tömēna godö cæda beyænque pancadāniya babæidi wænönāni beyæ wæncædänimpa.

⁹ Ayæ Wængongui Codotedo wæætē tee bædedinta wataa wi æmpoyongante botö, Wængongui qui, ante nāni wemonca iya täimoga ænömengadæ inö waodāni önöwocaidi owodāni atabopa. Mänināni Wængongui nänö angainö ante nē eñente cædāni inte, Itota mönö Codito inongä ingampa, ante, Nö ante impa, ante apænedāni beyæ tömēnāni inānite wænönāni wængaināni inānitapa. ¹⁰ Adodāni yedæ än-inque iīmai änānitapa, "Awēnē Wængongui bitö tömānāni inānite nē Aabi inömi imipa. Edæ tæiyæ waemö inömi inte bitö nē nö ante apænebi imipa. In-inque inguipoga quēwēnāni mönitö imönite nē wænönināni inānite æiquedö apænte anguimii. Ayæ mönitö wepæ möni gowepæ beyæ ante tömēnāni inānite æiquedö panguimii ämönipa." ¹¹ Mänināni tömānāni inānite tömengä doyæncoo näämæntacoo pönongä ænānitapa. Äñönānite, "Wædænque ayæ ee ongöedāni," äninque tömengä, "Minitö imīnate do wænönāni wæmīni bai wadāni mīni tönīñadāni ayæ mīināni quēwēnāni inte mīnitö tönö Wængongui ingante nē cædönāni inānite wænoncædänimpa. Iñāni inānite wænonguēnēnāni inānipa, ante Wængongui nänö änö bai tömēnāni inānite iinque nāni wænon-ganca ee ongöedāni," ämopa, ante angantapa.

¹² Ayæ Wængongui Codotedo wæætē tee bædedinta wataa wi æmpoyongä atabopa. Mäniñedē tæimö goinque ocæ ocæ gotimpa. Waodāni tömēnāni guidengä wængä ate wæwente beyænque wentamoncoo mongænāni bai nænque iñontobæ adobai wentamö pönī emö batimpa. Apäicä pæibo iñedē incæ wepæ bai opatawæ emö batimpa. ¹³ Ayæ nemoncoo öönæde inö owocoo iñömö wææ tæ ayæ waa wææ tæ ayæ waa wææ tæ inguipoga iñömö tæ wææninqe iigowæmö ayæ icadāmai iñonte nangui woboyæ pæmæñonte woga woga cædinque tæ wæænte bai adobai tæ

wæænänitapa. ¹⁴ Ayæ öönæ incæ mincayonta dadi ompote bai dæ ä batimpa. Ayæ tömanquidi tömäa wää tēiwæne iñontobæ wayömö gote dæ ä bai inimpa.

¹⁵ Ayæ awënë odeyeidi incæ ñænænäni inte nē cædönäni incæ tontadoidi awënëidi incæ nē nangui ädäni incæ tæi piñænte cædäni incæ tömënäni guifente badänitapa. Ayæ awënë nē godonte æningä beyænque nē cæte quëwënäni incæ nämanque cæte quëwënäni incæ tömënäni tömänäni guifente badänitapa. Guifente badinque tömënäni änanquidi æite ontatodë iñömö wë womönänitapa. Ayæ onquiyaboga dicabocodë tæcæguedë go guite wë womönänitapa.

¹⁶ Ayæ woadäni inänite aa pete bai tömënäni, "Onquiyaboidi ëñeedäni, dicaboidi ëñeedäni, Awënë tæ contaimpaa nē tæ contadongä mönitö imönite adämaï incæcäimpa, ante cædinque minitö mönitonga tæ wæænte beocaedäni," ante aa pedänitapa. Ayæ, "Wængongui Codotedo ængui badinque mönitö imönite pänämaï incæcäimpa, ante cædinque tæ wæænte beocaedäni," ante aa pedänitapa. ¹⁷ "Edæ tömëna nana nangui pönï ængui baquiönæ do ba inique æcänö ayæ quëwenguingäa. Edæ dæ ä inguinö angüenë," ante wædänitapa.

Wængongui anquedo nänö nē yewæmöinäni

7 Ayæ ate Wængongui anquedoidi mënaa go mënaa ongönäni atabopa. Adocanque yædæcapæ inö ongöñongante wacä yæwainö ongöñongante wacä imatæ betamonca inö ongöñongante tömangä æmatæ betamonca inö a ongongantapa. Ininque, Woboyæ mëa go mëa iñonte mönö a ongönö inö inguipoga go pæmænämaï, ante cædinque cædänitapa. Tömënäni ömaa iñömö incæ gäwapæntibæ iñömö incæ adobaï tömäo awæncoo pæyömö incæ woboyæ pæmænämaï ingæimpa, ante cædänitapa. ² Wacä anquedo nænque tamönö inö pongä atabopa. Tömengä Wængongui nē Quëwengaingä nänö yewæmöingö næænte pongä atabopa. Wængongui anquedoidi mënaa go mënaa inäni iñömö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ wo ëwente cæcædänimpa, ante cædinque Wængongui godö cæcä beyænque tæi piñænäni badänitapa. Mäninäni inänite Wængongui anquedo ñöwo pöningä yedæ aa pecantapa. ³ "Ee ongödäni. Edæ minitö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ awæncoo incæ ee wo ëwënämaï iñöminite mönitö Wængongui ingante nē cædäni nänï önönemö inö tömengä nänö yewæmöi ante täno yewæmoncæmönimpa. Yewæmömöni ate minitö mänifedë ate wo ëwente cædäni."

⁴ Ayæ yewæmöinäni æpodänidö badänitapa, ante apænecä ëñentabopa. Tömänäni yewæmöinäni inte tiento coadenta i coatodo miido ganca inänitapa. Idægoidi nänï cabo tipæmpoga go mencabodäniya iñönänite iïmaï yewæmöinäni badänitapa.

⁵ Wëenëfedë Oodaa wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni iñömö tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Odobeë wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Gado wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

⁶ Ayæ Atedo wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Nempatadii wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Mänatee wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

⁷ Ayæ Timeönö wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Debii wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Itacado wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

⁸ Ayæ Tabodöo wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ Ootee wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Ayæ adobaï Beencaminö wodi pæinäni nänï cabo iñönänite nē yewæmöinäni wææ tipæmpoga go mëa miido ganca inänitapa.

Tæiyænäni näämæntacoo mongænte a ongöninque

⁹ Ayæ ate wæætë ayömö tæiyænäni inäni a ongönäni atabopa. Æpodänidö inänii, ante æcänö tee mampote anguingäa. Mäninäni wabæca nänï quëwencabo wabæca nänï quëwencabo inte tæiyænäni incæ woadäni nänï cabo woadäni nänï cabo inte tæiyænäni incæ wacä awënë nänï cabo wacä awënë nänï cabo inte tæiyænäni incæ wadö nänï tedecabo wadö nänï tedecabo inte tæiyænäni incæ mänömaï inönäni inte ongönänitapa. Inäni iñömö näämænta weocoo doyæncoo mongænäni inte yædëmæmäa önönempo nææninque Awënë nänö aacæ tæ contaimpaa gäänë ongöninque Wængongui Codotedo weca a ongönänitapa. ¹⁰ Ayæ tömënäni yedæ äninque iïmaï äänitapa.

"Mönö Wængongui iñömö tömengä nänö aacæ tæ contaimpaa nē tæ contacä inongä inte tömengä adocä mönö imonte, Quëwencæminimpa, ante nē Ængä inongä ingampa.

Ayæ Wængongui Codotedo adobaï mönö imonte, Quëwencæminimpa, ante nê Ængä inongä ingampa," änanitapa.

¹¹ Nê aadäni nê Picænäni tönö mäa go mäa miinäni quëwänäni Awënë tæ containpa gäänë ongöfönänite Wængongui anquedoidi tömänäni iñömö yabæ inö godämæ ongönänitapa. Wængongui nänö aacæ tæ contayömö gäänë guidömëmæ ædæ wææninqe tömënäni Wængongui ingante, Bitö Wængongui Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænedänitapa.

¹² Ayæ änanitapa.

"Amëe. Mönö Wængongui ingante watapæ apænemönipa.

Ayæ tömengä ñäö emongänö anguënë. Tömengä tömänö ante eñëongä ingänö anguënë.

Tömengä ingante waa adinqe mönitö tömengä ingante waa ate pönente apænemönipa.

Ayæ tömengä tæi piñængä ingänö anguënë.

Tömengä tæi piñængä inte tömäa nänö cæinënö cædongä ingampa.

Wantæpiyæ iñonte cöwë mäninö ante ancæmönimpa.

Mänömaï baquïnö anguënë, ante, Amëe," änanitapa.

¹³ Ayæ nê aadäni nê Picænäni incæ adocanque botö imo äninque, "Iinäni näämëntacoo doyæncoo nê mongænäni iñömö æmönänidö inänitawo. Edæ ædönö quëwänänäni inte pönänitawo," angantapa.

¹⁴ Äñongante botö tömengä ingante, "Awënë bitö tömëmi do eñëmipa," antabopa. Äñömote tömengä wæætë, "Mäninäni nanguï nänö wæwengaimämo iinqe baganca incæ ayæ miinäni quëwänäni inänipa. Edæ tömënäni weocoo doyæncoo, Waëmö pönö bacæimpa, ante Wængongui Codotedo wepænë yamongainäni inänipa," ante nê aacä nê Picængä apænençantapa.

¹⁵ Ayæ adocä godömenque apænençantapa.

"Mänömaï beyæ Wængongui nänö aacæ tæ containpa gäänë a ongöninqe tömënäni

itädë incæ woyowotæ incæ Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönë tömengä ingante cöwë cædänipa.

Iinqe oncontai bai tömënäni wænömënæca wo cæcä bai cædinque mänimpaa nê tæ contadongä iñömö

tömënäni inänite ante wææ aacæcäimpa.

¹⁶ Tömënäni cöwë gue ænënämaï tepæ gæwænämaï incædänimpa.

Nænque tömënäniya ti näwänämaï i iinqe tömënäni gönämaï incædänimpa.

Quiëmë ocoi ä beyænque tömënäni gonte inämaï inguïnänidö anguënë.

¹⁷ Edæ Wængongui Codotedo Wængongui nänö aacæ tæ contayömö gäänë nê a ongongä iñömö

tömengä iñömö mäninäni näämëntacoo nê mongænäni inänite nê aacä incæcäimpa.

Tömengä edæ tömënäni inänite quëwengüimæ tapæñömö iñömö ænte mäocä goquinäni.

Ayæ Wængongui tömënäni wëñapæ nänö tamonte wædi tömämæ wadæ cæmoncæcäimpa," angantapa.

Tee bædedinta tömanta wi æmpocampa

8 Ayæ Wængongui Codotedo tee bædedinta tömanta wi æmpoyongante öönædë iñömö mëedia ooda ganca nöwæ ongonte batimpa. ² Ayæ anquedoidi önompo æmæmpoque go mäa ganca inäni Wængongui weca nê a ongönäni inänite atabopa. Mäninäni inänite tömengä todompeta nänö ancade önompo æmæmpoque go mencadea ganca pædæ godongä ænänitapa. ³ Ayæ wacä anquedo iñömö ogui waaqui iya täincade oodo inte nänö badöincade nææninqe, Wængongui qui, ante nänö iya täimpa gäänë ponte a ongongantapa. Mänimpa oodo inte nänö badöimpa Wængongui nänö aacæ tæ containpa gäänë ongönimpa. Ayæ, Wængongui quinäni tömengä ingante apæneyönäni bitö ogui waaqui tancæbiimpa, ante cædinque adocä anquedo ingante wacä pöninqe nanguï ogui waaqui godongä ængantapa. ⁴ Ænte önompo næænte ogui waaqui iya tangä iinqe tæmämämo Wængongui weca æipämoyedë Wængongui quinäni tömengä ingante nänö apænepämo guëa adoyömö æipämotimpa. ⁵ Ayæ adocä anquedo iñömö ogui waaqui iya täincade æninque iya täimoga gonga ænte eyede wëninque inguipoga iñömö wææntodongantapa. Wææntodongä ate detæbo tæi tæi tæ goyö yedæ pönö änimpa. Yædæ yædæ nänimpa. Ayæ goinque gotimpa.

Todompeta nänö ancade

⁶ Ayæ Wængongui anquedoidi önompo æmæmpoque go mäa ganca inäni todompeta nänö ancade önompo æmæmpoque go mencadea ganca nê nææinäni inte todompeta önöne gö cædedinqe we we öoncæ cædänitapa.

⁷ Wængongui anquedo tänocä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate yoguica gonga tönö wepæ adoyömö wempodente bai inguipoga iñömö tæ tæ wæænimpa. Tæ tæ wææ ate inguipoga iñömö pancabaa nanguï ömæ iñömö gonte batimpa. Awæncoo iñömö pancacooga incæ adobaï nanguï incoo gonte wænimpa. Gaguimæncoo iñömö tömancoo gonte batimpa.

⁸ Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate ñænæ onquiyabo ëmö bai gonga bæcodote bai iñonte wææntodönäni gäwapæntibaa tæi tæi guitimpa. Tæi tæi guii ate gäwapæntibæ iñömö pancatibaa incæ nanguï pönö æpæ iñömö wepæ batimpa. ⁹ Ayæ gäwapæntibæ cæncadëmæ inö quëwänäni iñömö pancadäniya incæ nanguï inäni wænänitapa. Ayæ ñænæ wipocoo pancacooga incæ nanguï wo cæwodincoo iñömö wo ëwente guitimpa.

¹⁰ Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate ñænæ nömö iñömö cadentato tica wodönote bai öönæde inö owodëmö incæ tæ wææninque önoncooga iñömö pancacooga incæ nanguï æpænë iñömö tæi tæi guitimpa. Æpæ tayömö adobaï cæncadëmæ inö tæi tæi guitimpa

¹¹ Mäniñemö emöwo iñömö, Ti Nänemö, ante nani änemö impa. Nömö tæi guiyonte nanguï æpæ iñömö moncapæ bai ti nämæ batimpa. Waodäni tæiyænäni iñömö imæ ti nämæ bagaimæ bete wænänitapa.

¹² Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate nænque pancayö-monga tente ba ate apäicä adobaï pancayömonga tente ba adinque nana apäidinö iñömö panca wëmö batimpa. Némoncoo iñömö pancadäniya incæ nanguï inäni wo ewente badäni ate nani apäidinö iñömö panca wëmö batimpa. Itæde iñonte tipæmpoga go mä ooda ganca iñö mä go mä ooda ganca nænque ñäö apäidämaï inimpa. Ayæ woyowotæ iñonte tipæmpoga go mä ooda ganca iñö mä go mä ooda ganca apäicä tönö nëmoncoo apäidämaï inänitapa.

¹³ Ayæ ayömote guingämöwæ öönæde gämænö pao pao godinque iimaï ante aa pecä eñentabopa. "Inguipoga quëwënäni nani wæquinque. Nani wæquinque. Nani wæquinque impa, angantapa. Edæ Wængongui anquedoidi mënaa go adocanque inäni inte tömënäni todompeta inte we we öoncæ cædäni beyænque inguipoga quëwënäni iñömö nanguï pönï wæwenguinäni bacædänimpa," ante guingämöwæ angantapa.

⁹ Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate wa nömö öönæde inö owodinique inguipoga tæ wæængäinëmö ongö atabopa. Mäniñ nömö ingante tadömengadænguipo ontatodë wi ænequi godonte inimpa. ² Wi ænequi æninque ontatodë wi ænecä ate tæemancoo ta æitimpa. Mäniñ tæemancoo ñænæ gongapamö tæemancoo bai inimpa. Ininque ii tæemancoo tadömengadænguipo ontatodë ta æiyonte nænque tönö öönæ wentamö pönï badaimpa. ³ Tæemancodë inö ñawäi ta pöninque inguipoga iñömö wææñönänite wacä godö cæcä beyænque tömënäni tæimö badinique emëñe inguipoga quëwënäni bai tæ guidäni badänitapa. ⁴ Ayæ tömënäni inänite, Inguipoga gaguimæncoo incæ gæpæñabocoo incæ awæncoo incæ pæcoo wo ewënämaï iedäni. Wæætë waodänique önönemö inö Wængongui nänö yewæmöi inte në yewæmönämaï ingainäni inänite adinque minitö tömënäni inänite godö cæmini beyænque nantate wæcædänimpa, ante wacä angantapa. ⁵ Ayæ ñawäiidi inänite edæ, Wænödäni, änämaï ingä inte tömengä, Minitö wæætë tömënäni inänite önompo æmæmpoque apäicä ganca cæmini beyæ nanguï pönï wæwencædänimpa, angantapa. Ininque emëñe tæe guï waocä nantate wæcä bai tömënäni nanguï pönï nantate wæwënäni inänitapa.

⁶ Mäniñedë waodäni, Æbänö cæte wænguimoo, ante ancaa cædinque wænämaï incædänimpa. Wæinëmönipa, ante änäni incæte ædö cæte wæmainäni.

⁷ Ayæ ñawäiidi iñömö tontadoidi cabayoidi guëadö guëa cæte në godäni bai adobaï emönänitapa. Tömënäni ocaboga awënë poganta oodo inte badörinta bai wencadänitapa. Ayæ mäniñäni awinca iñömö waodäni awinca bai emönänitapa. ⁸ Tömënäni ocagui iñömö onquiyængä ocagui bai encadinque tömënäni bagacoo iñömö nëöö бага bai engadänitapa.

⁹ Tömënäni tæcætawë inö tæineta inte badörinta bai wææ mongænänitapa. Ayæ tontadoidi guëadö guëa wænoncæte ante cædinque änäni ate cabayoidi pogodo gote awoto bai wëä pönonte nanguï pönï ä bai ñawäiidi iñömö adobaï önonguënepæ pao pao godinique ämæ godänitapa. ¹⁰ Tömënäni önömiñæ incæ emëñe önömiñæmpa bai emiñænänitapa. Tömënäni nani tæi piñæmämo önömiñæ inö emiñænäni inte önompo æmæmpoque apäicä ganca godö cædäni beyæ waodäni nanguï pönï wæwënänitapa. ¹¹ Mäniñ ñawäiidi iñömö awënë odaye ingante eñente quëwënänitapa. Mäningä tömënäni awënë iñömö tadömengadænguipo iñömö quëwënäni inänite në aacä anquedo inongä inte tömengä emöwo ebedeo tededö, Abadoö, nani äwo i ayæ, Në Wo Èwengä, ante emongä ininque guidiego tededö, Apodiö, ante pemönänipa.

¹² Täno nani wæquinque do iinque batimpa. Incæte godömenque mempoga ganca nanguï pönï nani wæquinque ayæ baquinö anguënë.

¹³ Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate tedepämo tæñö eñentabopa. Ogui waqui iya täimpa oodo inte badöim-pa Wængongui weca mä ongompa. Mänimoga önömoncawæ bai mä go mä mä ongöñömö mäniñömö tedepämo tæñö eñentabopa. ¹⁴ Wængongui anquedo ayængä todompeta në næængä ingante iimaï angantapa. "Ñænæ önonga Eopadatedö nani änonga iñömö anquedoidi mënaa go mënaa inäni iñömö në ñä cæyænänäni inänite bitö ñimpo cæe," angantapa.

¹⁵ Edæ mäninäni anquedoidi mënaa go mënaa inäni iñömö tömënäni mäninipo iinque ba ate mäniñ apäicä iñonte mäniönæ incæ mäniñ ooda iñonte dobæ nani cæquinque ante a ongöñönänite iimaï angantapa. Waodäni tömänäni iñömö mencabodäniya go adocabodänique quëwëñönäni adocabodänique inänite minitö wænoncæminimpa, angantapa. Ayæ ñöwo tömënäni inänite ñimpo cæcä ate tömënäni wænoncæte ante tao godänitapa. ¹⁶ Ayæ tontadoidi iñömö cabayo mongæinäni inäni æpodänidö inänii, ante tee mampote dootiento miñöö ganca inänitapa. Mänim-podäni inänipa, ante eñentabopa.

¹⁷ Botö wiimonte bai ayömo cabayoidi tönö në mongæinäni iñömö iimaï emönäni atabopa. Cabayo në mongæinäni iñömö tæcætawë inö tæineta nani wææ mongæntacoo pancataa opatawæ gonga gonte

baï emontapa. Pancataa wentamö emontapa. Pancataa atopode nani ä baï wiñadæ emö baï emontapa. Cabayoidi ocabo iñömö nëö ocabo baï encadänitapa. Tömänäni önöne inö gonga tönö täämä tönö atopode nani öo waadö tadedänitapa. ¹⁸ Mänii gonga tönö täämä tönö atopode iñömö mämämoque go adopämoque nani wänömämocoo në tadedäni inte cabayoidi iñömö waodäni tömänäni mencabodäniya go adocabodänique quëwëñönäni adocabodänique inänite wänönäni wänänitapa. ¹⁹ Mäninäni cabayoidi tömänäni önöne inte tæi piñænte wänöninque adobaï tömänäni önömiñæ inte tæi piñænte wänönänipa. Edæ tömänäni önömiñæ iñömö tæntæ ocabo baï emiñænäni inte waodäni inänite pocænäni wänänitapa.

²⁰ Mänimämo wodonte nani wängaimämocoo beyæ ayæ wänämaï quëwänäni inte wæwänäni incæte tömänäni nani wænæ wænæ cægäinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönänämaï inäni inte ñimpo cädämaï inänitapa. Wæætë oodo inte padata inte bodonte inte dica inte awæmpa inte tömänäni nani badonte cönönincoo iñömö adämaï incoo incæte eñänämaï incoo incæte dao dao godämaï incoo incæte tömänäni, Mönitö wängonguüidi inänipa, ante ædæ wæænte apænedinque ñimpo cädämaï inänitapa. Ayæ adobaï wænæidi inänite ædæ wææninque, Minitö mönitö wängonguüidi iminidö anguënë, ante ñimpo cädämaï inte apænedänitapa. ²¹ Ayæ mäninäni godömenque waodäni inänite piinte wänönäni inte tömänäni mii bete yewænäni inänipa. Nänöogængä inämaï iñongante towente cädönäni inte tömänäni awëmö ö ænäni inänipa. Mänömaï godömenque cædinque tömänäni nani wænæ wænæ cægäinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönänämaï inäni inte ñimpo cädämaï inänitapa.

Wängonguü anquedo dadi ompointa guiyanta näängä

10 Ayæ wacä anquedo në tæi emongä inte öönædë inö wæængä atabopa. Tömengä weocoo mongænte baï boguimancodë pöninque tömengä ocaboga tæcædæca inö daimë godämæ owotapa. Tömengä awinca incæ nænque baï apäidinque tömengä önömënë incæ cobacadewæ gonga gonte emö baï emënengä ingantapa. ² Tömengä önönempo inö dadi ompointa ininta nani wi æmpodinta guiyanta näängä ingantapa. Tömengä önöwa tömëwa gäwapæntibaa cö cæwadinque tömengä dipæwa guiquënë ömaa cö cæwacantapa. ³ Mänömaï cö cæwadinque tömengä nëöö ii pepa baï nanguï pönï yedæ aa pecantapa. Aa peyongä detæbo önompo æmæmpoque go mëa ganca wæætë tæi téninque tededänitapa. ⁴ Detæbo önompo æmæmpoque go mëa ganca inäni iñömö tededäni eñëninque botö yewæmoncæ cætabopa. Tæcæ yewæmoncæ cæyömo öönædë inö tedepämo iimaï ante

tedecä eñentabopa. "Iñæmpa önompo æmæmpoque go mëa detæbo nani tededö æbänö ante tededänii, ante wii eñenguï i ininque bitö yewæmönämaï ie," angantapa.

⁵ Wängonguü anquedo botö adingä iñömö gäwapæntibaa tönö ömaa në a ongongä iñömö tömengä önompo tömempo öönædë inö pædæ æmpocantapa. ⁶ Tömengä tömempo pædæ æmpodinique, Wängonguü eñëñongä botö änö ante nöingä baquinö anguënë, ante iimaï angantapa. Edæ në wantæpiyæ cöwë quëwengäingä inte öönædë tömäa inguipoga tömäa gäwapæntibæ tömäa badöninque tömengä adobaï öönædë owodäni tömänäni inguipoga quëwänäni tömänäni gäwapäa quingänö owodäni tömänäni inänite në badongäingä inte tömengä emöwo apænedinque, Botö apænedö nöingä baquinö anguënë, ante në apænegä iñömö, "Mönö ee ongöñedë do iinque batimpa, angantapa. ⁷ Edæ Wängonguü anquedo tömengä pönï iñömö tömengä todompeta we we öoncæ cæyongante Wängonguü nänö cæinönö ante wë wodonte baï nänö angäinö ante ñöwo iinque cæcæcäimpa. Wängonguü ingante në cægäinäni tömengä beyæ në apænegäinäni iñönänite mäninö nänö cæinönö ante do apænegäingä inte Wängonguü mäninö baï ñöwo iinque cæcæcäimpa," angantapa.

⁸ Ayæ öönædë inö tedepämo adopämo do botö eñënö ñöwo wæætë botö imote iimaï angä eñentabopa. "Wängonguü anquedo në gäwapæntibaa tönö ömaa iñömö a ongongä weca godinque bitö tömengä önönempo dadi ompointa ininta nani wi æmpodinta nänö nææininta æe," angantapa. ⁹ Angä eñëninque Wängonguü anquedo weca godinque botö tömengä ingante, Dadi ompointa guiyanta pönömi æmoe, ante äñömo tömengä wæætë botö imo, "Æe. Æenique cæe. Bitö önöne da wëneyömi guïñëmæ baï waême pönï ingäimpa. Incæte yo mongænte ate cæncadë guidinque ti nä bacæimpa. Iinque cædente wæcæbiimpa," angä eñentabopa.

¹⁰ Wängonguü anquedo önönempo dadi ompointa guiyanta æninque botö ade cæntabopa. Önöne guïñëmæ baï waême pönï i incæte yo mongænte ate cæncadë guidinque ti nä badinque cædente wætabopa. ¹¹ Ayæ botö imote angantapa. "Wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo incæ wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo incæ wabæca wabæca nani awënë odeye cabo iñönänite bitö, Mäninäni inänite æbänö baquii, ante wæætë Wängonguü beyæ apænegæbiimpa," ante angantapa.

Wängonguü æbänö cæcäa, ante mënaa apænedapa

11 Wacä botö imote, Tee manguimpa impa, ante cæwipa baï pædæ pönöninque ayæ botö imote, "Goe, angantapa. Wängonguü oncö tæiyæ wæmö oncönë godinque mänincö tönö, Wängonguü qui, ante

näni iya täimpa tee mäe. Ayæ waodäni adoyömö ædæ wææninque Wængongui ingante, Bitö Wængongui Awënë imidö angüenë, ante watapæ apænedäni iñömö æpodänidö inänii, ante tee mampote cæe.

² Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönë tee mäninque yacö boyäa iñömö tee mänämaï ie. Edæ mänincö boyäa wadäni oodeoidi inämaï inäni inänite do godonte intapa. Mäninäni edæ coadenta i doo apäicä ganca mänimpoga iñonte Wængongui nänö tæiyæ waëmö quëwëñömö incæ wo ëwente cæcædänimpa.

³ Ayæ botö imotedö ante, Botö æbänö cæboo, ante në, Nö ante impa, ante apænedäni iñönate botö godö cæquimo beyenque tömëna tæi piñante badinque miido dootiento tetenta eönæ mänimpoönæ iñonte botö beyæ apænecædaimpa. Waodäni wæwente beyenque gömæ ëmoncoo mongænäni bai tömëna adobai gömæ ëmoncoo mongæninque apænecædaimpa," ante apænecä ëñentabopa.

⁴ Wængongui æbänö cæcäa, ante në, Nö ante impa, ante apænedäni iñömö tömëna iñömö Wængongui inguipoga Awënë iñongante tömengä weca odibowæ näni äwæ mëwäa ongöwæ bai inapa. Ayæ tömengä weca yædo concædi ti wodönincade mencadea ongoncade bai mänina iñömö adobai inöna inapa.

⁵ Wadäni, Tömëna inate wënæ wënæ cæinëmopa, ante cædäni ininque tömëna wæætë në piinte cædäni inänite gonga wo tadete bai cædinque wænöna wæncædänimpa. Edæ, Tömëna inate wënæ wënæ cæinëmönipa, ante në cædäni tömänäni mänömaï wæncædänimpa. ⁶ Wængongui godö cæcä beyenque tömëna tæi piñæna badinque, Wængongui beyæ möna apæneyedë cöönæ cædämaï ingæimpa, ante cædinque öönædë tee mönete bai cæcædaimpa. Ayæ tæi piñæna inöna inte tömëna æyedëmë cæinëna incæ wæætë wæætë cæyönate æpæncoo tömancoo wepænque bacæimpa. Adobai inguipoga tömämæ quëwënäni inänite tömëna cæda ate quiëmë wænömämocoo incæ pö wënæ wënæ bacædänimpa.

⁷ Ayæ tömëna, Wængongui æbänö cæcäa, ante iinque apænedäni ate babæcä bai mönö guiñenongä inte tadömengadænguipo inö tadinque tömëna inate guëadö guëa cædinque tæi ëmongä inte gänä cædinque wænongä wæncædaimpa. ⁸ Wænä ate tömëna baonque ñænængade näni quëwëñömö taadö iñömö öñoncædaimpa. Edæ Todömä iñömö quëwënäni wiwa cædäni bai ayæ Equitobæ quëwënäni wënæ wënæ cædäni bai mänii ñænængade näni quëwëñömö në quëwënäni iñömö adobai wënæ wënæ cædänipa. Mänii quëwëñömö adoyömö tömëna Awënë ingante awäa timpote wænönäni wængacäimpa. ⁹ Mëönaa go adoönæque go tæcæ itædë iñonte tömëna baö ini acæte ante pöninque wacä awënë näni cabo wacä awënë näni cabo incæ waodäni näni cabo waodäni näni cabo incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ wabæca wabæca näni quëwencabo incæ waodäni nanguï inäni ponte tömëna baö acædänimpa.

Ayæ, Da wënämaï ingæimpa, ante wææ cæcædänimpa. ¹⁰ Tömëna iñömö Wængongui beyæ në apænedäni inöna inte inguipoga quëwënäni inänite nanguï äna wædinäni inte tömënanäni ñöwo wæætë watapæ tocædänimpa. Ininque tömëna mänömaï wænte öñöna ate tömënanäni nanguï Yæ yæ todinque wacä ingä wacä ingä, Önonque æe, ante pædæ godönäni æncædänimpa.

¹¹ Mëönaa go adoönæque go tæcæ itædë iinque go ate Wængongui edæ, Quëwencæmëna, ante tömengä nänö guëmämämo quëwenguimämo woo öongacä ate tömëna iñömö wæætë miina badinque ængæ ganticædaimpa. Ængæ gantiyöna në adäni guiquenë ancaï guiñente wæcædänimpa. ¹² Ancaï guiñente ayönäni tömëna öönædë inö tedepämo yedæ ante ëñencædaimpa. "Iñömö pö æeda," angä ëñëninque tömëna öönædë inö boguimancodë æiyöna tömëna inate në piinte cædinäni edonque acædänimpa. ¹³ Tömëna æiyedë mäniñedë goinque nanguï ocæ ocæ goquimpa. Tömënanäni näni quëwëñömö onconcoo bacoo iñonte pancaconga incæ nanguï onconcoo acapowate bogocæ tæ gowæænguimpa. Ado goinque goyedë waodäni tiæte miido ganca wæncædänimpa. Ayæ miinäni quëwënäni ancaï guiñëninque, Wængongui öönædë në quëwëmi imi inte bitö nö tæi piñante imidö angüenë, ante wæcædänimpa.

¹⁴ Ayæ mempoga näni wæquinque do iinque batimpa. Incæte godömenque adopoque nanguï pönäni näni wæquinque oo pönäni bacæimpa.

Todompeta æmæwoya

¹⁵ Wængongui anquedo tömengä iñömö tömengä todompeta we we öongä ate öönædë inö wadäni näni tedepämo yedæ tededinque iimaï änänitapa.

"Mönö Awënë Wængongui tömengä Codito tönö inguipoga Tæiyæ Awënë Odeyeda badinque wantæpiyæ cöwë aacædaimpa," änänitapa.

¹⁶ Në aadäni në Picænäni iñömö bæinticoatodo ganca inäni mänimpodäni iñömö Wængongui weca tömënanäni awënë tæ contaimpaa në tæ contadäni inte ñöwo guidömemæ ædæ wææninque Wængongui ingante, Bitö Awënë Wængongui imidö angüenë, ante watapæ apænedänitapa. ¹⁷ Ayæ iimaï apænedinque, "Awënë Wængongui bitö adobique Tömää në Cædömi inte

wëenëñedë do në quëwengaimi imi ñöwobi inömi imipa.

Bitö nämä tæi piñæmi inte ñöwo ædæmö në aabi inömi imipa,

ante adinque bitö imite waa ate pönente apænemönipa.

¹⁸ Wabæca wabæca näni quëwencabo incæ tömänäni quëwënäni ænguï badänitapa.

Ayæ bitö ænguï babi ininque

në wængainäni inänite bitö apænte panguiönæ do batimpa.

Ayæ bitö beyæ në apænedönäni iñömö bitö imite në cædönäni iñönänite

töménäni inänite bitö, Minitö cædi beyæ paga cæbo æncæminimpa, ante bitö godonguiönæ dobæ batimpa.

Ayæ bitö quinäni iñönänite bitö emöwo ante bitö imite në eñente cædönäni iñönänite

awënë bai inäni incæ önönänique inäni incæ tömänäni inänite bitö, Minitö cædi beyæ paga cæbo æncæminimpa, ante bitö godonguiönæ dobæ batimpa.

Ayæ inguipoga quëwënäni inänite wadäni në wo ewente cædönäni iñönänite bitö wo ewente cæquiönæ do batimpa."

¹⁹ Ayæ öönæde inö Wængongui tæiyæ waemö oncö odemö wibænetapa. Wibæneyö Wængongui, Waodäni æbänö cæte botö tönö godongämæ waa cæte quëwencædänimpa, ante odömoncæte ante nänö yewæmongainca nani da wencaincade iñömö mänincönë mä ongoncade atabopa. Ayömote yædæ yædæ näinimpa. Yedæ pöni änimpa. Detæbo tæi tæi tēñö yedæ pöni änimpa. Goinque gotimpa. Ayæ yoguica cöönæ bai nangui cæte wæænimpa.

Onquiyængä tönö dadagöö nani änogä

12 Wængongui, Mä pöni odömömo adinque eñencædänimpa, ante cædinque öönæde inö waemö pöni badongä a owo atabopa. Edæ onquiyængä iñömö nænque inte weocoo wëñate bai mongæñongä apäicämo incæ tömengä cæncædæwa ænömengadæwa inö impa. Tömengä, Awënë poganta, ante tipæmpoga go mä nëmöidi inte godämæ badöinta wencacantapa. ² Mäningä onquiyængä yædemadä enengä iñongante wëñængä eñacæ cæcä wæte wædinque wëñæ nantate Yæ yæ wæcantapa.

³ Ininque Yæ yæ wæyongante öönæde inö mä pöni Wængongui nänö badöi wadö bai badöi a owo atabopa. Edæ ñænængade obe bai dadagöö nani änogä opatawæ eñacä inte tömengä ocabocoo öonmpo æmæmpoque go mencaa encacä inte mänii ocabocooga awënë pogantacoo öonmpo æmæmpoque go mentaa wencacä ingantapa. Tömengä önömoncawæ adobai öonmpo tipæmpoga ocabocooga encacä ingantapa. ⁴ Tömengä önoncaimifænca picæ cæmiñæninque öönæde owodäni nëmöidi incæ pancadäniya incæ nangui inäni inänite wææntodongä inguipoga tæ wæænänitapa. Onquiyængä oo pöni iñongante dadagöö, Wëñængä eñacä ate cæncæboimpa, ante tömengä weca a ongongantapa.

⁵ Onquiyængä wëñængä onguiñængä ingante mangä ininque tömengä iñömö nänö Awënë baquinque pæcantapa. Tömengä iñömö tæiyæ awënë tömengä nempo quëwënäni inänite aacä bai adobai

tömämæ quëwënäni inänite, Iimaï cædäni, ante aacæcäimpa. Mäningä onquiyængä wëñængä ingante wacä ö ænte Wængongui weca ayæ tömengä nänö aacæ tæ contayömö mäniñömö ænte mäicä æicantapa. ⁶ Mäniñö bayonte wäänä iñömö önömæca iñömö wodii gocantapa. Tömengä beyæ ante Wængongui nänö eyepæ cæyömö mäniñömö wodii gocantapa. Mäniñömö miido dootiento tetenta eönæ mänimpoönæ iñonte tömengä quëwente beyæ cængui eye-pæ pönönäni cæncæcäimpa, ante Wængongui tömengä nänö owoyömö ante do badongantapa.

⁷ Mäniñedë edæ öönæde iñömö guëadö guëa cæte wænönänitapa. Wængongui anquedo Miiguedo nani angaingä iñömö tömengä wadäni anquedoidi awënë inongä ingampa. Tömengä töménäni tönö dadagöö ingante wido cæcæte ante cæyönäni dadagöö wæætë tömengä anquedoidi tönö wæætedö wæætë guëa cædäni incæte ⁸ töménäni ædö cæte gänä cæquinänii. Edæ ædö cæte öönæde iñömö ayæ quëwenguinänii, ante töménäni inänite wido cædänitapa. ⁹ Töménäni iñömö ñænængade dadagöö ingante wido cæte wææntodönänitapa. Mäningä dadagöö iñömö wëenëñedë tæntæ ingaingä inte tömengä emöwo Wënæ Tatäna mëwoga emongä ingampa. Adocä, Inguipoga quëwënäni tömänäni oda cæcædänimpa, ante në wapiticæ ænte mäocä ingampa. Tömengä ingante ayæ tömengä anquedoidi inänite inguipoga iñömö wido cæte wææntodönänitapa.

¹⁰ Ayæ ate öönæde inö tedepämo yedæ ante iimaï ä eñentabopa.

"Nöwoönæ mönö Wængongui mönö imonte, Minitö botö æmæwo æmo beyænque quëwenguimäni, ante tömengä nänö cæönæ batimpa.

Ayæ tömengä nänö tæi piñænö ñöwoönæ ba ininque tömengä adobai Tæiyæ Awënë Odeye ñöwoönæ bacäimpa.

Ayæ tömengä nänö apænte ængaingä mönö Codito adobai nämä tæi piñænongä inte në angä bacäimpa.

Wënæ guiquënë mönö tönifädäni inänitedö ante, Wënæ wënæ cædänidö angüenë, ante wapiticæ apænete änewënogä ingampa.

Woyowotæ incæ itæde incæ mönö Wængongui weca a ongöninque

tömengä mäninäni inänitedö ante në wapiticæ änewënogä iñongante tömengä ingante inguipoga iñömö wææntodönäni wæængantapa.

¹¹ Wængongui Codotedo wepæ tömengä nänö wænte godongaimæ beyænque tæi emönäni badinque

mönö tönifädäni iñömö wënæ ingante gänä cædänitapa.

Ayæ, Wængongui æbänö cæcää, ante töménäni nani apænedö beyænque töménäni tæi emönäni badinque wënæ ingante gänä cædänitapa.

Wadäni töménäni inänite Wængongui beyæ wænoncæ cæyönäni töménäni,

Mönitö guiñänämaï wæncæmönimpa, ante nē äñäni inänitapa.

¹² Mänömaï beyæ mīnitö öönædē iñömö nē quëwëmini inte watapæ tocæminimpa.

Wamīni guiquënë inguipoga iñömö æpæntibædē iñömö nē quëwëmini inte mīni wæquinque ingæimpa.

Edæ wënæ mīnitö weca wææ pö quëwengäimpa.

Tömengä nänö wo ëwenguinö oo pōni impa, ante ëñente beyænque äingä pōni bacampa.

Mänömaï beyæ mīnitö guiñenguimämo baquinque impa.”

Mänömaï ante yedæ angä ëñentabopa.

¹³ Ayæ dadagöö, Botö imote inguipoga iñömö wido cæte wææntodönäni adī wædö, ante wædinque onquiyängä ingante wëñängä onguiñängä nē mäningä ingante bæi ongoncæte ante togængantapa. ¹⁴ Incæte Wængongui, Öñömæca iñömö bitö beyæ botö cæyömö pao pao gocæbiimpa, ante cædinque ñænängade guingämöwæ önonguënepæ bai tipænguënepäa pönö badongä enguënepænte bai onquiyängä bacantapa. Inique onquiyängä, Tæntæ botö imote bæi ongönämaï incæcäimpa, ante Wængongui öñömæca tömengä beyæ nänö cæyömö pao pao gocantapa. Mëa go adoque tæcæ wadepo iñonte tömengä mäniñömö quëwente beyæ nänö cængui eyepæ ænte cænguiñömö gocantapa. ¹⁵ Ayæ, Onquiyängä ingante æpæ quingæ mangui bai bæ ta tæi guicæcäimpa, ante cædinque dadagöö tömengä öñöne inö öñö bai æpæ towæ tadonte bai tao godecantapa. ¹⁶ Dadagöö towæ tadonte bai nänö tao godepæ quingæ pōñö onguipo incæ onquiyängä beyæ ante cædinque wi ænete cæyö ada guipæntapa.

¹⁷ Ada guipæ adinque dadagöö iñömö onquiyängä ingante godömenque ængui badinque wadæ godinque, Mäningä onquiyängä wënäni incæ wadäni inänite guëa cæte wænonguimo, ante gocantapa. Tömënäni Wængongui nänö, Iïmaï cæedäni, ante wææ angainö ante nē ëñente quëwënäni inte, Itota æbänö cæcäa, ante nē apænete quëwënäni inönäni iñömö mäniñäni mäningä onquiyängä wënäni iñönänite dadagöö, Wænoncæboimpa, ante gocantapa.

Mënaa mönö guiñënöna

13 Ayæ dadagöö æpæntibæ yæwedeca ëmönaiya iñömö ponte a ongongantapa.

Ayæ babæcä bai nē guiñënongä iñömö æpæntibædē quëwente ta pōñongä atabopa. Mönö guiñënongä tömengä ocabocoo önonpo æmæmpoque go mencaa encacä inte tömengä öñömoncawæ önonpo tipæmpoga ocabocooga inö encacä ingantapa. Awënë pogantacoo tipæmpoga ganca tömengä öñömoncawäa da da wencate encacantapa. Ayæ Wængongui ëmöwo incæ wiwa babæ wapiticæ ante äniwoi tömengä ocabocooga tömancooga inö yewæmonte encacä ingantapa. ² Mäningä mönö guiñënongä botö nē

adingä iñömö mëñe bai ëmönongä incæte tömengä öñöwa oto öñöwa bai ëwacä inte tömengä öñöne nēö öñöne bai ënecä atabopa. Ayæ dadagöö nämä nänö tæi piñænö ante mönö guiñënongä ingante pædæ godöningue tömengä nänö aacæ tæ contaimpa pædæ godongä ænte tæ contadinque mönö guiñënongä nē awënë badinque, Iïmaï cæedäni, ante nangui angä bacantapa. ³ Ayæ mönö guiñënongä adoque ocaboga ämocate wæncæ cæcä bai ingaingä incæte gämæ cæcate ingantapa.

Tömämæ quëwënäni mönö guiñënongä ingante adinque ancaï guiñëningue tömänäni tömengä miñæ godänitapa. ⁴ Dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñënongä iñömö awënë badinque dadagöö bai nē angä do bacä impa, ante adinque tömänäni dadagöö ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö anguënë, ante apænedänitapa. Adobai mönö guiñënongä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö anguënë, ante apænedänitapa töö. Mäniñö ante godömenque iïmaï äninque, “Æcänö mönö guiñënongä bai ingä iñömö edæ dæ angampa. Æcänö tömengä ingante guëadö guëa cædinque tæi ëmonte gänä cæquingäa.”

⁵ Dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñënongä iñömö nämanque pönente änewënongä badinque Wængongui ingantedö ante babæ wapiticæ ante änewëningue, Botö Wængongui bai imopa cæminii, änewënongantapa. Ayæ awënë badinque nē angä badingä inte mönö guiñënongä iñömö coadenta i doo apäicäa mäniñöpoga iñonte, Iïmaï cæedäni, ante aacantapa. ⁶ Ayæ tömengä mäniñedē Wængongui ingantedö ante wënæ wënæ babæ wapiticæ ante änewënongä inte Wængongui ëmöwo ante tömengä nänö quëwëñömö ante babæ wapiticæ ante änewënongantapa. Tömënäni öönædē nē quëwënäni inänitedö ante adobai babæ wapiticæ ante änewënongantapa. ⁷ Tömengä Wængongui quinäni inänite guëadö guëa cæcæcäimpa, ante cædinque dadagöö godö cæcä beyænque tömengä nämä tæi piñängä badinque tömënäni inänite tæi ëmongä inte gänä cæcantapa. Ayæ dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñënongä iñömö waodäni nani cabo waodäni nani cabo incæ wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo incæ wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo iñönänite tömengä tömänäni awënë badinque tömënäni inänite, Iïmaï cæedäni, ante nē angä bacantapa.

⁸ Mänömaï beyæ tömämæ quëwënäni iñömö tömengä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö anguënë, ante apænecædäniimpa. Wængongui inguipoga nänö badöñedē, Botö Codotodo ingante do wænönäni wæncæcäimpa, ante do angacäimpa. Iingä Codotodo, Näni quëwenguinta, ante nänö yewæmongaintaa ædänidö ëmöwo yewæmönämaï inäni iñömö tömënäni mönö guiñënongä ingante, Bitö Awënë

Wængongui bai imidö anguënë, ante apænedänimpa.

⁹ Nē ēamonca imini inte ēñēedāni.

¹⁰ "Æcāmenque ingante ante apænedinque Wængongui, Ao bæi ongonte tee mönete bai cæedāni, angā ininque

tömengā ingante do bæi ongonte tee mönecædänimpa.

Æcāmenque ingante ante apænedinque Wængongui, Ao yaēmenca wænömīni wæncæcäimpa, angā ininque tömengā ingante do yaēmenca wænönāni wæncæcäimpa."

Mänömaī beyæ mīnitö Wængongui quimīni iñömö wæntæye ināmaī inte ee cæcæmīnimpā. Edæ tömengā ingante godömenque wede pönencæmīnimpā.

¹¹ Ayæ ate wacā babæcā bai nē guiñēnongā guiquēnē onguipodē quēwente ta pöñongā atabopa. Codotedoidi önömoncawæ mēwāa nāni ēmoncadö bai tömengā adobai encacā ingantapa. Incæte tömengā dadagöo bai tedecantapa. ¹² Mönö guiñēnongā tänocā pöningā nänö änö beyænque ayængā pöningā iñömö awēnē badinque tänocā beyænque äninque, Iīmaī cæedāni, ante nē aacā ingantapa. Tänocā pöningā mönö guiñēnongā ämocate beyæ nē wæncæ cæcā incæ wæætē gāmæ cæcadingā iñongante ayængā pöningā iñömö tömāmæ quēwēnāni inānite angā ēñēnque tömānāni tänocā pöningā ingante, Bitö Awēnē Wængongui bai imidö anguënë, ante apænedänitapa.

¹³ Māningā mönö guiñēnongā ayængā pöningā, Mā pönī cæbo adinque ēñencædänimpā, ante cædinque badongampa. Ayæ godömenque mā pönī cæcā beyænque waodāni edonque pönī ayönāni öönædē inö incæ gonga inguipoga wææ adänitapa.

¹⁴ Mönö guiñēnongā tänocā pöningā nänö änö beyænque tömengā weca mā cædinque ayængā pöningā iñömö tömāmæ quēwēnāni inānite oda cæte nāni goquīnö ante mæocā godänitapa. Edæ tömēnāni inānite äninque, Mönö guiñēnongā yaēmenca guiyömö wæætē gāmæ cæcate nē mīingā quēwengā nänö emönö bai adobai badöedāni, angā ēñente badonte concædänitapa. ¹⁵ Mönö guiñēnongā ayængā pöningā iñömö eyepæ cædinque mönö guiñēnongā tänocā pöningā nänö emönö bai nāni badöninca incæ, Tedecæcäimpa, ante cæcā ate māninca incæ oo guēmangantapa. Tömēnāni nāni badöninca ante waodāni Baa äninque, Bitö Awēnē Wængongui bai imidö anguënë, ante apænedāmaī ināni inānite māninca incæ ä beyænque wænönāni wænänitapa.

¹⁶ Ayæ awēnēidi bai ināni incæ önönānique incæ mænicoo ēadāni incæ mænicoo ömæpodāni incæ wacā godonte æningā beyænque nē cæte quēwēnāni incæ nāmanque cæte quēwēnāni incæ mānināni tömānāni inānite tömengā nänö änö beyænque önömpo tömempo inö yewæmōināni badänitapa. Wæætē önömpo tömempo inö yewæmōnāmaī ināni inte tömēnāni önönemö inö yewæmōināni badänitapa.

¹⁷ Tömengā nänö yewæmōi yewæmōnāmaī ināni guiquēnē tömēnāni mænicoo ædö cæte godonte ænguīnāni. Ædö cæte godonte ænāni weca gote tömēnāni mænicoo inī godonte ænguīnāni. Ayæ māninö ante yewæmōi iñömö mönö guiñēnongā tänocā pöningā emöwo impā. Wīi tömengā emöwo yewæmonte i bai tömengā emöwo ante beyæ, Æpodö i, ante yewæmonte impā.

¹⁸ Māninö ante ēñencæte ante nāni ēñēnö ante eyepæ encadāni inte ēñencædänimpā. Ocai nē encacā ininque, Mönö guiñēnongā tänocā pöningā nänö, Æpodö i, ante ēñencæte ante cæcæcäimpa. Edæ tömengā, Æpodö i, ante waocā, Æpodö i, ante adopo impā. Tömengā nänö, Æpodö i, ante teitiento teitenta i tei impā.

144.000 ganca ināni nāni ämotamini äinö

14 Ayæ botö ayömote Wængongui Codotedo änanquidi iñömö Tiöno nāni anquidi māniñömö a ongongā atabopa. Tömengā weca waodāni tiento coadenta i coatodo mīido ganca ināni inte Wængongui Codotedo emöwo adobai tömengā Mæmpo Wængongui emöwo nāni önönemö inö nē yewæmōināni inte a ongönāni atabopa. ² Ayæ botö ēñēñömote öönædē inö tedepāmo ante ñænæ tēñabo ante bai detæbo eyequei tē bai ēñēnque adobai waodāni nāni adapate nāni ampoque inte tæiyænāni ampoyönāni ante bai tedepāmo tē ēñentabopa. ³ Tiento coadenta i coatodo mīido ganca ināni iñömö mā äninque waa ämotamini ante änanitapa. Wængongui nänö aacæ tæe contaimpa gäänē ämotamini äñönāni mīināni quēwēnāni mēa go mēa ganca ināni nē aadāni nē Picænāni tönö ēñēnānitapa. Tiento coadenta i coatodo mīido ganca ināni inguipoga quēwēnāni tönö adoyömö quēwēñönāni, Godonte æmo beyænque quēwenguimīni, ante Wængongui nänö nē æninānique i ämotamini äinö ante ēñente ancædänimpā. Wadāni guiquēnē ædö cæte ēñente ænguīnāni.

⁴ Ināni iñömö Wængongui ingante ante waemö quēwencæmōnimpā, ante cædinque, Onquiyængā, ante nē towēnāmaī ingaināni inānipa. Ininque tömēnāni Wængongui Codotedo ædönö gocā tömengā mīñæ cōwē godänipa. Tömēnāni waodāni tönö adoyömö quēwēñönāni Itota, Botö wepæ beyænque quēwenguimīni, ante tömēnāni inānite ængacäimpa. Tāno amiña bayedē tā pedinque mīnitö, Wængongui qui baquimpā, ante mīni cönönī bai mānināni adobai Wængongui quīnāni badinque Wængongui Codotedo quīnāni inānipa. ⁵ Adodāni cōwē babæ änāmaī ināni ininque wadāni ædö cæte tömēnāni inānitedö ante, Babæ änānipa, ante ænguīnāni. Tömēnāni edæ cōwē wēnæ wēnæ cædāmaī inānipa töö.

Wængonguī anquedoidi mēnaa go adocanque nāni ānō

⁶ Ayæ Wængonguī anquedo wacā iñōmō öönædē inō pō pao pao gocā atabopa. Inguipoga nē quēwēnāni inānite wabæca nāni quēwencabo wabæca nāni quēwencabo incæ waodāni nāni cabo waodāni nāni cabo incæ wadō nāni tedecabo wadō nāni tedecabo incæ wacā awēnē nāni cabo wacā awēnē nāni cabo iñōnānite anquedo tōmānāni inānite Wængonguī wantæpiyæ cōwē nānō watapæ apænedō ante ēñencædānimpa, ante apænecæte ante pongantapa. ⁷ Māningā Wængonguī anquedo iñōmō yedæ iīmaī ān-
inque, “Wængonguī apænte nānō anguionæ do iinque bayonte māniōnæ tōmāmini mini cægāinō ante tō-
mengā apænte ancæcāimpa. Ininque tōmengā in-
gante guīñēninque ee aedāni. Adobaī tōmengā in-
gante waa aedāni. Tōmengā edæ öönædē incæ ingui-
poga incæ æpæntibæ incæ æpæ tayōmō incæ tōmāā
nē badongaingā ingante mīnitō, Bitō Awēnē Wæng-
onguī imidō anguēnē, ante ædæ wææninque wat-
apæ apæneedāni. Māninque āmopa,” angantapa.

⁸ Māningā Wængonguī anquedo gocā ate wacā Wængonguī anquedo ayængā pōninque iīmaī angan-
tapa. “Babidōnia nāni āñōmō do wo ēwente batimpa. Babidōnia nāni waēmō quēwēñōmō i incæte do wo
ēwente ba aedāni. Māniñōmō nē quēwēnāni wēnæ
wēnæ cædināni iñōmō onquiyængā nē towengā bai
cædinque biinōmæ bete quidi quidi dowæninque
towencædānimpa, ante ti nāmæ godonte bai cædāni-
pa. Tōmēnāni mānōmaī godō cædāni beyænque
wabæca nāni quēwencabo wabæca nāni quēwencabo
wæætē wēnæ wēnæ cædānitapa. Māninque āmopa,”
angantapa.

⁹ Ayæ māningā Wængonguī anquedo gocā ate wacā Wængonguī anquedo tōmangā pōninque yedæ iīmaī
angantapa. “Mönō guīñēnongā tānocā pōningā in-
gante æcānō, Bitō Awēnē Wængonguī bai imidō an-
guēnē, ante apænecāā. Ayæ tōmengā nānō emōnō
bai nāni badōninca gāānē ædæ wææninque æcānō
apænecāā. Wængonguī tōmēnāni inānite nanguī
piincæcāimpa. Tōmēnāni onompo incæ önōnemō incæ
mōnō guīñēnongā nānō yewæmōi nē yewæmōināni
adinque Wængonguī adobaī tōmēnāni inānite nanguī
piincæcāimpa.” Āninque Wængonguī anquedo godō-
menque apænecantapa. “Mānināni Wængonguī
biinōmæ nānō piimæ becædānimpa. Mānimænque
æninque tōmengā nānō piinte owætadē pe ñiñængan-
tapa. Mānimænque nē bete bai ināni iñōmō nanguī
pōni wæwencædānimpa. Wængonguī tæiyæ waēmō
anquedoidi weca ayæ Wængonguī Codotedo weca
gonga bæcoyōmō atopode nāni öō wadō gonga bæ-
coyōmō öō wayōmō māniñōmō iināni æmæwo gonte
ba bai nanguī wæwencædānimpa,” angantapa.

¹¹ “Ayæ tōmēnāni gonga bæcoyōmō māniñōmō
wæwēñōnāni nāni wæwēmāmo tēemā bai cōwē
æicōompa. Woyowotæ incæ itædē incæ mānināni edæ
guēmānāmaī incædānimpa. Tōmēnāni iñōmō, Mönō
guīñēnongā tānocā pōningā weca ædæ wææninque,
Bitō Awēnē Wængonguī bai imidō anguēnē, ante nē
apænedāni inānipa. Ayæ tōmengā nānō emōnō nāni
badōninca gāānē ædæ wææninque nē apænedāni
adobaī tōmengā emōwo nānō yewæmōi nē
yewæmōināni inte mānināni tōmānāni wantæpiyæ
mānōmaī guēmānāmaī inte wæwencædānimpa. Mān-
inque āmopa,” angantapa.

¹² Mānōmaī beyæ mīnitō Wængonguī quīmīni iñōmō
tōmengā nānō, Iīmaī cædāni, ante nānō wææ an-
gāinō ante ēñente cædōmīni inte ayæ Itota ingante
godōmenque wede pōnēmini inte mīnitō wæntæye
ināmaī inte ee cæcæmīnimpa.

¹³ Ayæ ate botō öönædē inō tedepāmo iīmaī ante
ēñentabopa. “Bitō iīmaī yewæmōe,” angantapa. “Ñōwo
ganca ayæ ate Awēnē Itota ingante pōnente nē
wænāni inte tōmēnāni nāni toquinque.”

Ante āñongā Wængonguī Tæiyæ Waēmō Önōwoca,
“Ao āmopa, angampa. Nāni toquinque ingæimpa.
Tōmēnāni nāni nanguī cægāinō ñimpo cæte guē-
mancædānimpa. Edæ tōmēnāni nāni waa cægāinō
öönædē iñōmō edonque pōni acæimpa,” ante angan-
tapa.

Inguipoga quēwēnāni beyæ amiña bai bacæimpa

¹⁴ Ayæ botō ayōmo nāamænta boguimā mæ owo
atabopa. Adocanque Waocā ēñagaingā ingā bai iñōmō
māni boguimā tæ contacā atabopa. Tōmengā ocabo-
ga awēnē poganta oodo inte badōinta encacā inte tō-
mengā nānō önōnempo yaēmē bai waingamē idāmæ
engamē næængā atabopa. ¹⁵ Ayæ ate wacā anquedo
Wængonguī oncō tæiyæ waēmō oncōnē ta pōninque
boguimā nē tæ contacā ingante iīmaī yedæ ante aa
pecantapa. “Inguipoga quēwēnāni botō imote nē
wede pōnente waa cædōnāni iñōmō nē minte pæmō
bai ināni inte tōmēnāni nāni to amiña bayedē bai im-
pa. Wadæ wadæ pīnōninque nāni ö æñedē bai do bay-
onte bitō yaēmē bai bitō nææi ænte gote māniināni
inānite wadæ wadæ pīnonte bai cædinque ö æe.”

¹⁶ Angā ēñēninque boguimā nē tæ contacā gote in-
guipoga iñōmō tōmengā yaēmē bai nānō nææi inte
wadæ wadæ pīnonte bai cædinque tōmānāni nē minte
pæmō bai ināni inānite ö ængantapa.

¹⁷ Ayæ öönædē iñōmō Wængonguī oncō tæiyæ
waēmō oncōnē ongonte ta pōninque wacā anquedo
adobaī yaēmē bai waingamē idāmæ engamē næænte
pongantapa. ¹⁸ Tōmengā pongā ate Wængonguī an-
quedo wacā pongantapa. Wængonguī oncō tæiyæ
waēmō oncōnē, Wængonguī quī, ante iya tæe, ante nē
āñongā inte nāni iya taimoga gāānē ongōninque ta
pōninque yaēmē bai waingamē idāmæ nē engamē

næængä ingante iimaï yedæ apænenecantapa. "Inguipoga tömäo në wænæ wænæ cædäni iñömö yowecoo bai inänipa. Mäninäni yowe ite bayedë bai inäni adinque bitö yaëmë bai bitö nææï ænte gote yowecoo wangö tadampote gæte bai cædinque tömënäni inänite cæe."

¹⁹ Angä eñëinque Wængonguï anquedo inguipoga iñömö tömengä yaëmë bai nänö nææï inte wangö tadampote cædinque yowecoo gædäni bai tömengä në wænæ wænæ cædäni inänite adobaï cæcantapa. Ayæ yowepæ ante ñænængade nani pinä pinä gawate cæincadedë yowecoo wææntodonte bai cædinque tömengä wænæ wænæ cædäni inänite Wængonguï piinte nänö päiñömö wido cæcantapa. ²⁰ Mänii tömënäni yowecoo ænte pinä pinä gawate cæincade iñömö tömënäni nani quëwëñömö yabæca ongompa. Mäniñömö tömënäni inänite pinä pinä gawate bai cædänitapa. Cæyönäni tömënäni wepæ nanguï pöni gotimpa. Cabayo goto winediñömö æi ganca tömënäni wepæ mäninganca æi godinque todee tien-to quidömetodo ganca mäninganca nanguï pöni wepæ gotimpa.

Tiæte ganca nani wæwenguimämo pompa

15 Ayæ botö ayömote Wængonguï ñöwo wææte mä pöni odömömo adinque eñencædänimpa, ante cædinque öönæde inö bamönengæ pöni badongä a owo atabopa. Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni iñömö öönæde ongöñönänte tömënäni inänite, Minitö cæmiñi beyænque waodäni nani wæwenguimämocoo önompo æmæmpoque go mempoga pongæimpa, angä eñente ænte pönänitapa. Mänii wæwëmämocoo æmæwo ba adinque Wængonguï nänö ænguï panguimämo eyepæ bapa.

² Ayæ æpæntibæ iñömö awocawænta emö bai adinque botö mänintibæ tönö gonga guëa wempodente bæco atabopa. Adotibæ yæwedeca waodäni mä ongönäni. Mäninäni iñömö mönö guiñëongä ayæ pöningä ingante ante ayæ tömengä nänö emönö bai nani badöinca ante Baa äninque tömënäni tæi emonte gänä cædäni inänitapa. Adodäni tömengä emöwo ante, Æpodö i, ante Baa ante yewæmönämaï inäni atabopa. Wængonguï tömënäni inänite adapate nani ampoqui godongä ænte næænte a ongönäni. ³ Tömënäni a ongöninque Wængonguï ingante në cægaingä Möitee wodi ämotamini nänö angainö ante ayæ Wængonguï Codotedo ämotamini nänö againö ante iimaï ämotamini änänipa.

"Awënë Wængonguï bitö adobique Tömää Cægaïmi inte

bitö mä cædö iñömö waëmö pöni inönö angüenë. Bitö tömämæ quëwënäni Tæiyæ Awënë Odeyebi imidö angüenë.

Quiëmë cædinque bitö në nö cæbi imipa.

⁴ Awënë eñëmi, Æcämë bitö imite guiñënämaï ingu-ingää.

Ayæ bitö emöwo ante pönente æcämë waa adämaï inguingää.

Edæ bitö adobique tæiyæ waëmö imipa.

Tömää bitö nö cædinö edonque pöni ba adinque wabæca wabæca nani quëwencabo tömänäni bitö weca ponte ædæ wææninque

bitö imi, Bitö Awënë Wængonguï imidö angüenë, ante ancædänimpa."

⁵ Ayæ ate botö ayömote öönæde iñömö Wængonguï tæiyæ waëmö oncö incæ æmontaicö bai inte tömengä nänö nänënë owocö iñömö wi ænete bayö atabopa.

⁶ Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni mänincönë ongonte ta pönänitapa.

Tömënäni cædäni ate waodäni nani wæwenguimämo iñömö önompo æmæmpoque go mempoga

pongæimpa. Tömënäni weocoo waëmoncoo nino nani ancoo ñäo bai emoncoo mongænäni inänipa.

Tömënäni tæcætawë inö pacadeyænta oodo inte nani badöinta mongæenëmæinäni inänipa.

⁷ Ayæ miinäni quëwënäni mënaa go mënaa iñönäni adocanque Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni iñönänite owætacoo adotaque adotaque pædæ godongä ænänitapa. Mänintacoo önompo æmæmpoque go mentacoo iñömö oodo inte

nani badöintacoo inte Wængonguï në wantæpiyæ cöwë quëwengaingä ingä nänö ænguï pämämo eyede

ënentapa. ⁸ Wængonguï nänö ñäo apäidö beyæ ayæ tömengä nänö tæi piñæmämo beyæ tömengä tæiyæ

waëmö oncönë iñömö tæemämämo eyede mä ongompa. Ayæ Wængonguï anquedoidi önompo

æmæmpoque go mënaa inäni cædäni ate waodäni nani wæwenguimämo ante önompo æmæmpoque go

mempoga nani wæwenguinganca iinque baganca æcämenque incæ Wængonguï tæiyæ waëmö oncönë

guidämaï incædänimpa.

Wængonguï nänö ænguï panguintacoo

16 Ayæ ate Wængonguï tæiyæ waëmö oncönë inö tedepämo yedæ tæ eñentabopa. Në angä iñömö

Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni inänite, "Goedäni, äninque, Wængonguï

owætacoo nänö ænguï panguintacoo önompo æmæmpoque go mëa ganca incoo næænte gote in-

guipoga iñömö gao cædäni," angä eñentabopa.

² Wængonguï anquedo tänocä godinque tömengä owætadë enë incæ inguipoga gao cæcantapa. Gao

cæcä ate mönö guiñëongä ayæ pöningä nänö yewæmöi në yewæmönäni inte tömengä nänö emönö

bai nani badöinca gäänë ædæ wææninque apænedäni iñönänite tömënäni ayaa nantai ñömæi

tömäo baadinque nantate wædänitapa.

³ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ æpæntibæ cæncadëmæ gao cæcä ate mänimæ iñömö do wæninani wepæ bai bayonte män-
intibæde quëwënäni tömänäni wænänitapa töö.

⁴ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ æpænê tömänonga gao cædinque æpæ tayömö tömäñömö gao cæcä ate mänimæ tömämæ wepæ batimpa. ⁵ Ayæ ate Wængongui anquedo æpæ tömämæ beyæ nê angä inte iimaï apæncä eñentabopa.

“Mönö Tæiyæ Waëmö inömi eñemi, bitö wëenëñedê do nê quëwengaïmi imi ñowobi adobi inömi imipa.

Mänömaï tömënäni inänite apænte ante päningue bitö nö cædinque apænte päniimi imipa.

⁶ Edæ bitö quinäni tönö bitö beyæ nê apænegainäni inänite wænönäni ate tömënäni nê wænäni wepæ näate bagadänimpa. Bitö wæætê nê wænonte näate badäni nani cægaï beyæ

wepæ godömi begadänimpa,” angantapa.

⁷ Ayæ Wængongui qui, ante nani iya täimoga inö tedepämo tē eñentabopa. “Ao ämopa. Awënë Wængongui bitö adobique Tömää Cægaimi inte, Iimaï pancæboimpa, ante bitö apænte angainö bai cædinque tömënäni inänite päningue bitö cöwê nö cæte waa pämpa.”

⁸ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ nænque mä owoyömö mäniñömö gao cæcantapa. Ayæ waodäni æmontaiya montæ gongate wæcædänimpa, ante cædinque nê godö angä beyænque nænque nanguï tî näwä batimpa. ⁹ Mänii nanguï tî näwante beyæ waodäni montæ gongate badäni incæte tömënäni nani wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædo, ante ayæ pönënämaï inäni inte ñimpo cædämaï inte Wængongui ingante waa adämaï inänitapa. Tömënäni, Wængongui cæcä beyænque mönö wæwëmämocoo pönimpa, ante wædinque Wængongui ingante piinque tömengä emöwo ante wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

¹⁰ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ mönö guiñenongä tänocä pöningä nänö aacæ tæ containpaa gao cæcä ate tömengä awënë odeye inongä inte nänö aayömö mä mämönte bai batimpa. Waodäni nantate wædinque önonguënëwa æo pocænguënëwate wædänitapa.

¹¹ Mänömaï wædäni incæte tömënäni nani wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædo, ante godömenque pönënämaï inäni inte ñimpo cædämaï inänitapa. Wæætê nantai baate nantate wædinque Wængongui öönæde quëwënongä ingante piinte badinque wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

¹² Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ ñænæ önonga Eopadatedö nani änonga mäninonga gao cæcä ate awënë odeyeidi nænque tamönö quëwente nani ponguinö taadö ante önö tömäo amimö batimpa.

¹³ Ayæ wënæidi wentamö nani ewocacabo mänaa go adocanque inäni iñömö weque bai inäni ta pönäni atabopa. Dadagöö önönê inö adocanque wënæ ta pongantapa. Mönö guiñenongä tänocä pöningä önönê inö wacä wënæ ta pongantapa. Ayæ Wængongui beyæ nê apænedömo imopa, ante nê babæ apænedongä önönê inö wacä wënæ pongantapa. ¹⁴ Mäninani wënæidi önöwocaidi inäni inte mä cædäni inänipa. Inäni iñömö tömämæ awënë odeyeidi weca äñecæ godinque tömënäni inänite apænedinque, Awënë Wængongui adocanque Tömää nê Cægaingä inte nänö apænte anguiönæ iñonte minitö godongämæ ponte guëadö guëa cæcæminimpa, ante cædänipa.

¹⁵ “Mönö Awënë nämä incæ iimaï angantapa. Aedäni. Nê awëmö ængä iñontobæ pongä bai botö adobai änämaï inte poncæboimpa. Æyedënö ponguingä, ante nê mönämaï ongongä iñömö tömengä wänö cönongä bai inongä inte nänö toquinque. Edæ tömengä, Ömaabo inämaï incæboimpa, ante ayæ, Guiñëñate wædämaï incæboimpa, ante tömengä weocoo tömê weca ee mangä inongä ingampa,” angantapa.

¹⁶ Mänii wënæidi önöwocaidi tömämæ awënë odeyeidi inänite äñecæ gote änäni eñëninque awënë odeyeidi iñömö tömënäni tontadoidi tönö Adämaguedö ebideo tededö nani äñömö adoyömö godongämæ pönänitapa.

¹⁷ Ayæ Wængongui anquedo tömangä nê gocä tömengä owæ-tadê ënê incæ woboyæ owoyömö mäniñömö gao cæcä ate öönæde inö Wængongui tæiyæ waëmö oncönê tömengä nänö aacæ tæ contayömö mäniñömö tedepämo yedæ tededinque, “Ñöwo iinque batimpa,” angantapa.

¹⁸ Ayæ ate yædæ yædæ näinimpa. Detæbo tæi tæi tē goyö yedæ pönä inimpa. Ayæ goinque nanguï pönä ocæ ocæ gotimpa. Waodäni inguiipoga nani quëwënganca tömanganca mäni goinque bai wa goinque cöwê godämaï inimpa. ¹⁹ Goinque ocæ ocæ goyönte tömënäni nani ñænæ quëwëñömö incæ tænguimæ tænguimæ godinque mëñömonga go adoyömonque batimpa. Ayæ wabæca nani quëwëncabo wabæca nani quëwëncabo incæ tömäo nani quëwëñömö onconcoo acapowate bogocæ tæ gowæænimpa. Wængongui adobai, Babidönia nani waëmö quëwëñömö quëwënäni wënæ wënæ cædänipa, ante pönente wædinque ængui badinque, Mini wæwënguinque impa, ante owæta biinömæ nänö piimæ eyede ënê godonte bai cædinque tömënäni inänite nanguï piinque pangantapa. ²⁰ Tömää wää tēiwænê iñömö yogæ guilitimpa. Ayæ onquiyabocoo adobai dæ bibitapæ batimpa. ²¹ Ayæ öönæde inö yoguica cöönæ bai waodäniya tæi tæi wæænimpa. Mäninca tæi tæi wææninca adocaque incæ wodo tiëe diboda tee mä ganca enca impa. Yoguica wënæ wënæ incapa, ante adinque waodäni, Mäninca mönö wënæ wënæ wæwëmämö impa, äninque Wængongui ingante

piinte badinque wënæ wënæ babæ ante tedewënäni-tapa.

Onquiyängä mäincoo beyæ në towente quëwënonngä

17 Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mä ganca inäni önompo æmæmpoque go mä ganca owætacoo në næænäni iñönänite adocanque botö weca ponte, "Pöe, angantapa. Onquiyängä mäincoo beyæ në towente quëwënonngä iñömö æpæncoo yædopäa në tæ contacä apænte nänö panguinö ante botö odömömo acæbiimpa. ²Inguipoga awënë odeyeidi incæ tömengä tönö towengadänimpa. Waodäni inguipoga quëwënanäi incæ adobaï tömengä towëinönö beyæ tömengä biinömæ bete bai quidi quidi dowænte bai pönänämaï cægadänimpa," ante apæncä eñentabopa.

³Wængonguï Önöwoca incæ botonga pö guiyongä botö wïimonte bai iïmaï atabopa. Wængonguï anquedo adocä iñömö botö imote ö ænte mäo önomæca iñömö cönongä ongontabopa. Mäniñömö ongöningue botö onquiyängä babæcä bai në guifñenongäa mongænte a ongongä atabopa.

Mäningä mönö guifñenongä opatawæ eñadongä inte emöwocoo tömengä baonga godämæ tömengä yewæmöi eñacä ingantapa. Mäniwocoo Wængonguï ingantedö ante wënæ wënæ babæ wapiticæ äniwocoo inönimpa. Mäningä mönö guifñenongä nänö ocabocoo önompo æmæmpoque go mä encacä inte tömengä nänö önömoncawæncoo önompo tipæmpoga emoncacä ingantapa. ⁴Onquiyängä iñömö tömengä weocoo awënëidi waëmoncöo nänö mongæncöo tönö opatawæ emoncöo mongængantapa. Tömengä, Botö waëmö incæboimpa, ante oodo badöincoo tönö dicamö nänö nanguï godonte ænincoo tönö pededamö nänö ämö mäniimoncöo mongænte ingantapa. Tömengä önönemö owætadë oodo inte badöintadë quimæmë baapæ bai i eyede engapæ næængantapa. Mäningä onquiyängä quiëmë nänö wënæ wënæ cæpämö nänö towente quëwënö bai mänintadë næængantapa. ⁵Adocä onquiyängä tömengä önönemö inö emöwo yewæmöi emongä ingantapa. Mäniwo wë wodonte bai i incæte iïmaï ante impa.

"Babidönia nänö waëmö quëwëñömö i incæte onquiyängä në towengä bai impa.

Waodäni në godö towënanäi wäänä bai mäningä onquiyängä ingampa.

Ayæ adobaï inguipoga quëwënanäi wïwa nänö cæinönö ante në cædäni wäänä bai adocä onquiyängä ingampa."

Mänömaï tömengä önönemö inö yewæmonte emongantapa. ⁶Wængonguï quinäni ingainäni tönö Itota ingante ante apænedäni beyæ në wængainäni tömënäni wæpæ bete bai mäningä onquiyängä quidi quidi dowænte bai ingä botö atabopa. Tömengä ingante adinque botö ancai guifñente wætabopa.

⁷Ancai guifñente wæyömote Wængonguï anquedo botö imote iïmaï angantapa. "Quinante ancai guifñente wæbii. Mönö guifñenongä iñömö tömengä ocabocoo önompo æmæmpoque go mencaa encacä inte tömengä önömoncawæncoo önompo tipæmpoga emoncacä inongä inte onquiyängä ingante në mongængä ingampa. Onquiyängä ingante në mongængä mönö guifñenongä tönö onquiyängä tömëna nänä wë wodonte inö æbänö i, ante apænebo eñëe. ⁸Adocä mönö guifñenongä bitö adingä iñömö wëenëñedë quëwengaingä inte ñöwo dæ angä incæte ayæ ate tadömengadænguipodë inö ææ ta poncæcäimpa. Ta pöninque tömengä nänö æmæwo ömäe ewenguinque ingæimpa. Wængonguï, Quëwenguinta, ante inguipoga badönämaï iñedë nänö yewæmongainta inguipoga quëwënanäi tömënäni emöwo në yewæmönämaï inäni iñömö tömënäni iñömö mönö guifñenongä do quëwengaingä ñöwo dæ angä incæte ayæ ate pongä adinque ancai guifñente wæcædänimpa," ante Wængonguï anquedo apæncantapa.

⁹Ayæ tömengä wæætë apæncantapa. "Mäniñö ante eñencæte ante ocai eñënö në encacä inte eñencæcäimpa. Mönö guifñenongä tömengä önompo æmæmpoque go mä ocabocoo iñömö önompo æmæmpoque go mä änanquidi bai inänipa. Mäni änanquidiboga onquiyängä tæ contacä ingampa. Mäni ocabocoo adobaï önompo æmæmpoque go mä awënë odeyeidi bai inänipa. ¹⁰Mänimpodäni iñönänite önompo æmæmpoque awënë odeyeidi inänite wido cædänitapa. Adocanque awënë odeye iñömö ñöwo aacä ingampa. Wacä awënë odeye ayæ pönämaï ingä incæte tömengä pöninque wantæ iñö ongonte aacæcäimpa. ¹¹Önompo æmæmpoque go mä ganca awënë odeyeidi nänö cabo iñönänite mönö guifñenongä adocä inongä incæte tömënäni beyæ ponguingä ingampa. Tömengä iñömö wëenëñedë në quëwengaingä incæ ñöwo dæ angä inongä inte tömengä nänö æmæwo ömäe ewenguinque poncæcäimpa," ante Wængonguï anquedo apæncantapa.

¹²Ayæ tömengä wæætë apæncantapa. "Ayæ önompo tipæmpoga önömoncawæncoo bitö adimoncawæncöo iñömö önompo tipæmpoga awënë odeyeidi bai inäni incæte ayæ aadämaï inänipa. Incæte ayæ ate tömënäni inänite änanäni ate awënë odeyeidi badinque tömënäni, iïmaï cædäni, ante änanäni bacædänimpa. Ayæ mönö guifñenongä tönö tömënäni adoque ooda ganca godongämæ aacædänimpa. ¹³Tömënäni adodö ante pönänäni inte, Mönö tæi piñænö ante guifñenongä ingante godömö æncæcäimpa. Ayæ awënë odeyeidi inömö inte mönö, iïmaï cædäni, ante në ämö imö bai mönö tömengä ingante ämö në angä bacæcäimpa.

¹⁴"Mäniñäni Wængonguï Codotedo ingante guëadö guëa cæcædänimpa. Incæte tömengä iñömö awënëidi tömänäni Awënë inongä ingampa. Ayæ waodäni awënë odeyeidi iñönänite tömengä Tæiyæ Awënë Od-

eye inongä ingampa. İninque tömengä täi emönongä inte tömənäni inänite gänä cæcæcäimpa. Tömengä, Botö miñæ tee empo goquimini, ante waodäni inänite aa pedingue apænte nänö nē ængainäni inte tömengä miñæ cöwē ædæmō cæte tee empo godäni inänipa. Mäninäni adobaï tömengä tönö godongämæ guëadö guëa cæte wænonguinäni inte täi emonte gänä cæcædänimpa,” ante Wængonguï anquedo apænecantapa.

¹⁵ Ayæ tömengä wæætē botö imote iimaï apænecantapa. “Onquiyængä maincoo beyæ towente quëwërongä inte æpæncōo yædopäa tæ contacä abitapa. Mänii æpæncōo iñömö tæiyænäni waodäni bai inänipa. Wabæca nāni quëwencabo wabæca nāni quëwencabo incæ wadö nāni tedecabo wadö nāni tedecabo incæ waodäni tæiyænäni inänipa. Mäninäni tömänäni mänii æpæncōo bai inänipa. ¹⁶ Ayæ önopmo tipæmpoga önömoncawæncōo bai awënë odeyeidi tönö mönō guiñërongä iñömö tömənäni bitö nē adinäni inönäni inte onquiyængä maincoo beyæ nē towente quëwërongä ingante piincædänimpa. Piin- inque, Tömengä ingante æmæwo ömæ ewengæimpa, ante cæcædänimpa. Tömengä maincoo tömancoo ö ænäni ate ömaacä inte wæyongante tömengä baö cæninqe tömengä ingante æmæwo iya tancædänimpa. ¹⁷ Wængonguï, Botö angai bai iinque baganca tömənäni botö pönönö ante cæcædänimpa, ante godö cæcä beyænque mäninäni awënë odeyeidi nāni mimönē adodö ante pönänäni. Pönëninque tömənäni godongämæ Ao äninque, Mönö guiñërongä aacæcäimpa, ante tömengä ingante, Mönö täi piñænö ante godömö ænguingä, ante godönäni ængantapa.

¹⁸ “Mäningä onquiyængä bitö adingä bai Babidönia nāni waëmö quëwëñömö adobaï impa. Mäniiñömö awënëidi iñömö tömämæ awënë odeyeidi inänite nē aadäni inänipa,” ante Wængonguï anquedo apænecantapa.

Babidönia nāni quëwëñömö do wo ewente batimpa

18 Ayæ ate Wængonguï anquedo wacä inte öönædē inö wææ pongä atabopa. Tömengä täi piñængä inte nanguï angä ingä inte nämä nänö ñäö apäite emönö inte inguipoga iñömö ñäö apäicä atabopa. ² Tömengä nänö tedepämo inte iimaï yedæ aa pedingue,

“Babidönia nāni äñömö do wo ewente batimpa. Babidönia nāni waëmö quëwëñömö i incæte do wo ewente ba aedäni.

Badinque wænæidi nāni owoyömö batimpa. Wænæidi wentamö ewocadäni tömänäni mäniiñömö tee mönincönē bai quëwënanipa.

Ayamöidi baacäidi tömänäni adobaï mäniiñömö wææ cæte bai owodänipa.

³ Wabæca nāni quëwencabo wabæca nāni quëwencabo incæ tömänäni

babidöniaidi wiwa nāni towëinönö beyæ tömənäni biinömæ bete quidi quidi dowænte bai wædänipa.

Inguipoga awënë odeyeidi incæ babidöniaidi tönö towënanipa.

Babidönia iñömö quëwënanäni nāmanque ante pönente tocæte ante maincoo nanguï pönī ænte eadäni beyænque

inguipoga nē godonte ænäni iñömö maincoo nanguï pönī eadäni badänipa,”

ante Wængonguï anquedo aa pecantapa.

⁴ Ayæ öönædē inö wacä tedepämo tedecä eñentabopa.

“Botö guidëmīni eñeedäni. Minitö tömənäni weca quëwëmīni incæte,

Tömənäni tönö godongämæ wænæ wænæ cædämaï incæmönimpa, ante cædinque wadæ tao pödäni.

Ayæ, Wængonguï tömənäni inänite päninque mönitö imönite pänämaï incæcäimpa, ante pönente wædinque wodii winonte pödäni.

⁵ Tömənäni wænæ wænæ cædimämo iñömö cabo ti gæte cönöninque bacoo pönī ongompa.

Incæte Wængonguï mäninäni nāni wiwa cædimämo cöwē pönente wæcampa.

⁶ Tömənäni nāni pönönī bai minitö tömənäni inänite adobaï godoncæmīnimpā.

Tömənäni nāni pönö cædinö beyæ minitö wæætē adopo godö cædinque mempoga ganca godömenque godö cæmīni wæcædänimpā.

Ti nämæ godönäni bete bai wædänitawo. Minitö wæætē tömənäni owætadē ti nämæ adopopæ pe ñiñænte wempo cædëninque,

mempoga pe ñiñænte wempo cædente bai cædinque godömenque ti nämæ godömīni bete wæcædänimpā, angantapa.

⁷ Edæ tömənäni nämä incæ, Mönö ñænæmö imompa, ante pönente nanguï waëmö maincoo äte quëwënanäni iñönänite

mīnitö wæætē, Tömənäni ægancadö waëmö quëwënanii, ante adinque

tömənäni inänite adoganca piinte cæmīni nantate wædinque tömənäni wæwente quëwencædänimpā.

Mäninäni iñömö, ‘Awënë odeye nänöogængä bai contacte ongömompa. Edæ watapæ quëwëmö imompa.

Wii owæmpoingä bai inömö inte wæwënamäi cöwē incæmöimpā,’ ante önöwënenque pönente änewënanipa.

⁸ Mänömainö ante nē änäni inte adoque itædē iñonte tömənäni nāni wæwëmämo iñontobæ pö ate nanguï wæcædänimpā.

Mänionæ tömənäni nāni wænguimämo nāni wæwënguimämo nāni gue ænenguimämo pö wæcædänimpā töö.

Tömənäni onconcoo gonga bæcodocæimpa.

Edæ Wængongui Awënë iñömö Babidönia iñömö quëwënäni inänite në apænte ante pangä iñömö edæ tömengä tömää cægaingä ingampa," ante apænecan-tapa.

⁹Inguipoga awënë odeyedi incæ Babidönia quëwënäni tönö towënäni inte tömënäni adobai Babidönia quëwënäni tönö nangui waëmö maincoo godongämæ ænte èate quëwënäni. Inique Babidönia nani quëwëñömö gonga bæcododique tëemancoo baca baca æi adinque tömënäni wæwente Ca ca wæcædänimpa. ¹⁰Babidönia iñömö quëwënäni nangui pönäni nani wæwënö adinque awënë odeyedi ancai guiñëninque, Mäninäni tönö godongämæ wæwënämaï incæmönimpa, ante gomonga a ongöninque wæcædänimpa.

"Babidönia mini waëmö quëwëñömö në quëwëmïni mïni wæquinque ingæimpa.

Mäniñömö quëwëmïni maincoo nangui èate inïmïni inte mïni wæquinque.

Wënæ wënæ cæmïni iñömïnite adoque ooda iñonte Babidönia mini quëwëñömö do apænte pante wo èwente batimpa." ante wæcædänimpa.

¹¹Inguipoga maincoo ænte mante në godonte ænäni iñömö, Edæ æcänö mönö godonguënenco godonte ænguinaa. Ñöwo dæ ä, ante wæwente Ca ca wæcædänimpa. ¹²Iincoo iñömö nani godonguënenco impa. Oodo tönö padata, dica nani nangui godonte ænincacoo tönö pededamö nani ämoncoo mæ ongoncoopa. Adobai waëmoncoo nino nani ancoo tönö awënëidi waëmoncoo nani mongæncoo ayæ teda nani ancoo tönö opatawæ incoo mæ ongoncoopa. Quiwæmë ogui wawænque i mäniwæ mæ ongoncoopa. Edepante бага inte nani badönincoo tönö awænque nani nangui godonte æniwæ inte nani badönincoo mæ ongoncoopa. Yaëmenta bodonte nani äni inte nani badönincoo tönö iædo nani äni inte nani badönincoo tönö mänömodo nani anca inte nani badönincoo iñömö mänincoo tömancoo mæ ongoncoopa, ante wæcædänimpa. ¹³Cäneda nani antapo tönö ogui waa öni pæcaqui, ogui waqui nani iya täimö tönö ti nä öni pæqui ayæ ogui wapæ öni pæquimæ, biinömæ tönö oginguipæ, waëmö ædina tönö todigomö mänincoo mæ ongoncoopa. Cæningäidi tönö obegaidi cabayoidi tönö cabayo inte ñä cæte nani wëä godö awotocoo mæ ongoncoopa. Mänincoo tömancoo mæ ongoncoopa, ante wæcædänimpa. Ayæ adobai, Waodäni incæ në cæte quëwencædänimpa, ante cæningäidi bai godonguënëmö intamompä, ante wæcædänimpa. ¹⁴Mäninäni Babidönia quëwënäni inänite iïmai ancædänimpa.

"Quincamë ante beinente wæmïni incæ mäninca tömanca mïnitö weca ñöwo dæ ancapa.

Mïni èadincoo tönö quinä waëmö mïni maincoo iñömö mänincoo tömancoo ñöwo dæ ä inique mïnitö ömæpomïni inte cöwë wæætë ænämaï incæmïnim-pa," ante ancædänimpa.

¹⁵Tömënäni mäniñömö quëwënäni inänite mänincoo nani godönincoo beyæ në æninäni inte në nangui èadinäni incæ Babidönia iñömö quëwënäni nani wæwënö adinque, Mäninäni tönö godongämæ wæwënämaï incæmönimpa, ante gomonga a ongöninque ancai guiñencædänimpa. Ayæ wæwente Ca ca wæcædänimpa. ¹⁶Ayæ iïmai yedæ ancædänimpa. "Babidönia mini waëmö quëwëñömö në quëwëmïni incæ mïni wæquinque ingæimpa.

Edæ mäniñömö quëwëmïni tömëmïni weocoo waëmoncoo nino nani ancoo tönö

awënëidi waëmoncoo nani mongæncoo tönö opatawæncoo mänincooque mongæmïni imïnitapa.

Mïnitö, Mönö waëmö incæmönimpa, ante oodo inte badönincoo tönö dicamö nani nangui godonte ænincoo tönö pededamö nani ämö mäniimoncoo mongæmïni imïnitapa.

¹⁷Incæte adoque ooda iñonte mänincoo mïni èadincoo incæ edæ æmæwo ömæ èwente batimpa, ante në ænte godönäni edæ wæcædänimpa," ante angantapa.

Æpæntibædo wipocoo në töö töö cædönäni tönö, Wipodë në godäni, wipodë në cædönäni tönö, Wipo inte maincoo godonte ængæimpa, ante në mäo godäni tömänäni mäniinäni gomonga a ongoncædänimpa. ¹⁸Babidönia nani quëwëñömö gonga bæcododique tëemancoo baca baca æi adinque iïmai yedæ ancædänimpa, "Ti Babidönia nani waëmö quëwëñömö bai wayömö nani waëmö quëwëñömö edæ dæ ampa, ante wæcædänimpa," ante angantapa. ¹⁹Në wæwënäni inte nani cæi bai onguipo guidimö ænte ocaboga wo ææntodonte wææ guicadinque Ca ca wædinque iïmai yedæ ancædänimpa,

"Babidönia nani waëmö quëwëñömö në quëwënäni nani wæquinque ingæimpa.

Mäniñömö æpæntibædo wipocoo në èadäni inte tömënäni nani godönincoo mäniñömö quëwënäni inänite godonte æninque tömänäni nangui èadäni badänitapa.

Ayæ adoque ooda iñonte Babidönia nani quëwëñömö tömäo æmæwo ömæ èwente batimpa, ante ancædänimpa," angantapa.

²⁰Mäninö ante änäni ate, Tömämïni öönædë iñömö quëwëmïni mäniñömö wo èwente i adinque watapæ tocæmïnimpa.

Wængongui quimïni adobai

Itota nänö në da godongaïmïni tönö

Wængongui beyæ në apænemïni tönö

mïnitö tömämi mäniñömö wo èwente i adinque watapæ tocæmïnimpa.

Edæ, Mïnitö imïnite æbänö wënæ wënæ cædäni, ante adinque

Wængongui tömënäni nani quëwëñömö quëwënäni inänite apænte äninque pangä ate tocæmïnimpa, ante angantapa.

²¹ Ayæ Wængonguï anquedo në tæi ëmongä iñömö dicabo nani mö mö equinca bai ñænængade dicabo æninque æpæntibæ cæncadëmæ wo guiitodöningue iïmaï angantapa.

“Mäninca æpæntibæ cæncadëmæ tæi wo guiitodömo guii bai

Babidönia nani waëmö quëwëñömö wo ëwente dæ ba ate cöwë adämaï incädänimpa.

²² Ìninqe, Adapate nani ampogainö incæ ämotamini nani angainö incæ

öõña bai nani we we öongainö incæ todompeta nani ancadeca nani we we öongainö incæ mäniñömö cöwë ëñënämaï ingæimpa.

Quiëmë badönäni incæ në badongainäni mäniñömö cöwë dæ ancädänimpa.

Tömënanäni nani dicabo mö mö equinca inte cæyönäni dicabo dadi dadi cæyedë ä bai mäniñömö cöwë wii ëñenguinänidö anguënë.

²³ Do nani ti wodönoincade mäniñömö cöwë tica ënenämaï ingæimpa.

Onquiyængä ingante në monguingä mäniñömö cöwë dæ ä mönämaï inguinänidö anguënë.

Mäniñömö mäincoo ænte mante në godonte ænani iñömö inguipoga ñænænäni inte ongongadänimpa.

Ayæ idöidi yewænte bai cædinque mäniñömö quëwënäni, Waëmö mäincoo, ante wapiticæ änewënäni beyænque wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ tömänäni nani quëwencabo oda cæte gogadänimpa,” angantapa.

²⁴ Wængonguï beyæ në apænegainäni inänite wænöninqe mäniñömö quëwënäni incæ Wængonguï quinäni inänite godömenque wænönäni wængadänimpa. Edæ inguipoga wænönäni në wængainäni tömänäni mäniñömö wænönäni wænte bai ingadänimpa.

19 Babidönia wo ëwente ba ate öönädë iñömö waodäni tæiyænäni adotedæ ogæ tededäni bai ëñentabopa.

“Mönö Awënë ingante watapæ apænecæimpa, ante, Adedoya, äninque,

Mönö Wængonguï mönö imonte, Quëwencæminimpa, ante në Ængä inongä ingampa.

Tömengä ñäö ëmongä inongä ingampa. Ayæ tömengä tæi piñængä inongä ingampa.

² Edæ, Wængonguï, Iïmaï pancæboimpa, ante nänö apænte angainö bai cædinque tömengä cöwë nö cæte waa pangampa.

Babidönia iñömö onquiyængä mäincoo beyæ në towente quëwëngä bai impa. Mäniñömö quëwënäni në wiwa cädäni beyænque

inguipoga quëwënäni wæætë në wiwa cädäni badäni adinque

Wængonguï mäniñömö quëwënäni inänite apænte ante pangantapa.

Wængonguï ingante në cædinäni inänite adodäni wænönäni adinque tömengä wæætë tömënanäni inänite wænongä wænänitapa,” ante änänitapa.

³ Ayæ wæætë ogæ tededinque, “Adedoya,” änänipa.

“Mäniñömö tæemancoo cöwë baca baca æicöompa,” ante änänitapa.

⁴ Mäniñedë Wængonguï nänö tæ containpaa tæ contayongante në aadäni në Picænäni bæinticoatodo ganca inäni tönö miinäni quëwënäni mënaa go mënaa inäni iñömö ædæ wææninqe, Bitö Wængonguï Awënë imidö anguënë, äninque “Amëë, Adedoya,” ante aa pedänitapa. ⁵ Wængonguï nänö tæ containpa inö tedepämo iïmaï tededinque,

“Wængonguï ingante në cæmini inte tömengä ingante në guiñente ëñente cæmini iñömö në awëneidi imini incæ önöminique incæ minitö tömämini,

Mönö Wængonguï ingante watapæ apænecæimpa, ante apæneedäni,” angantapa.

Wængonguï Codotedo monguingä ææmæ

⁶ Ayæ adobäi waodäni tæiyænäni adotedæ ogæ tededäni bai ëñentabopa. Ñænæ tēñabo ä bai detæbo eyequei tē bai ëñentabopa.

“Adedoya, Mönö Wængonguï Awënë Tömää në Cægaimi inte bitö në Awënë badinque aabipa.

⁷ Mönö watapæ pöni entawëninque waa tocæimpa. Edæ tömengä ingante apænedinque mönö, Bitö ñäö ëmömi imipa, ante angæimpa.

Edæ Wængonguï Codotedo nänö monguinö oo bacæ cæpa cæminii.

Onquiyængä tömengä ingante monguingä iñömö, Botö nänöogængä inguingä oo poncæcäimpa, ante nämä incæ eyepæ cæte a ongongampa.

⁸ Tömengä ingante weocoo niino nani ancoo waëmö näämæntacoo

nänö wëñaquincoo, ante pönönäni ængä ingampa. Wængonguï quinäni nani nö cægaincoo incæ

niino nani ancoo waëmö näämæntacoo bai impa.”

⁹ Ayæ Wængonguï anquedo botö imote angantapa. “Iïmaï ante yewæmöe. ‘Wængonguï Codotedo monguingä ææmæ pö becädänimpa, ante wente ængä në ponguinäni nani toquinque.’ ” Tömengä ayæ godömenque äninque, “Mäninö Wængonguï nänö nö angainö impa,” ante angantapa.

¹⁰ Ante äñongä botö tömengä önöwa inö ædæ wææninqe tömengä ingante watapæ apænecæte ante cæyömote tömengä wæætë, “Mänömaï cädämaï imäwe, angantapa. Botö önönque bitö bai Wængonguï ingante në cæbo imopa. Edæ bitö töninädäni Itota nänö apænegainö në ëñente cädäni bai botö adobäi Wængonguï ingante në cæbo imopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante ædæ wææninqe, Bitö

Wængongui Awënë imidö anguënë, ante apænee," ante angantapa.

Itota godö odömongä beyænque Wængongui beyæ ne apænedäni iñömö tömengä nänö apænegainö ante ewocadinque apænedänipa.

Näämänta cabayoga nē tæ contacā mongænte pongampa

¹¹ Botö ayæ ayömote öönädē wi ænete bai bayö cabayo näämänta eñacā a ongongä atabopa. Cabayo nē tæ contacā mongænte pongä iñongante, Tömengä cöwē pönëninge nē Ædæmö Cædongä inte, Näwangä impa, ante nē Apænegaingä ingampa, ante pemonte ingampa. Wënæ wënæ cædäni inänite tömengä nō apænte ante pänongä ingampa. Ayæ guëadö guëa cædinque tömengä nē nō cædongä ingampa. ¹² Tömengä awinca gonga bæcodote bai ëmongä inte tömengä ocaboga pogantacoo encacä ingampa. Tömengäa ëmöwo yewæmonte ii incæte mäniwo tömenganque nänö eñëwo impa. Wadäni ædö cæte eñenguinänii. ¹³ Tömengä weocoo yacoo wepænē guipænente mongængampa. Tömengä ëmöwo iñömö, Wængongui nänö Angainö, ante pemonte ingampa.

¹⁴ Öönädē iñömö tontadoidi tömengä miñæ tee empote godänipa. Tömënäni nino nani ancoo waëmö näämäntacoo mongæninge cabayoidi näämänta eñadäni yabæ tæ contate mongænte godänipa.

¹⁵ Cabayoga nē tæ contacā iñömö wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ waodäni inänite yaëmenca pancæte ante äninge tömengä önönē inö yaëmē tipængaa waingamē engamē ënedingue yædæ tadete ongongantapa. Tömengä iñömö nē tæiyæ awënë tömengä nempo quëwënäni inänite aacä bai adobai tömäxmæ quëwënäni inänite, Iimäi cæedäni, ante aacæcäimpa. Yowepæ ante yowecoo nani pinä pinä gäwate cæincadedē pinä pinä gäwate bai cædinque cabayoga nē tæ contacā Wængongui ængui nänö angainö beyænque iñömö tömënäni inänite piinte pancæcäimpa. Wængongui adocanque Tömää nē Cægaingä ingampa. ¹⁶ Cabayoga nē tæ contacā iñömö weocoo yacooga adobai tömengä önontiya ii ëmöwo yewæmonte eñacampa. "Ayæ waodäni awënë odeyeidi iñönänite tömengä Tæiyæ Awënë Odeye inongä ingampa. Tömengä iñömö awënëidi tömänäni Awënë inongä ingampa," ante pemonte ingampa.

¹⁷ Ayæ wacä Wængongui anquedo nænque cæncadëmö inö a ongongä atabopa. Tömengä öönädē gämænö nē cæwodäni tömänäni inänite yedæ ante aa pedingue, "Adoyömö godongämæ pöedäni. Edæ Wængongui tæiyæ ææmæ ante pö cæedäni. ¹⁸ Awënë odeyeidi incæ tontado capitäoidi incæ onguifænäni tæi piñænäni incæ cabayoidi incæ cabayocooga inte nē tæ contate godäni incæ iinäni tömänäni wænäni

ate tömënäni baö cæncæte ante pöedäni. Waodäni awënë beyænque nē cæte quëwënäni incæ nē nämä cæte quëwënäni incæ awënëidi incæ önönänique incæ tömänäni baö pö cæedäni," ante aa pecantapa.

¹⁹ Ayæ botö ayömö mönö guifænongä tönö ingui-poga awënë odeyeidi tönö tömënäni tontadoidi tönö adoyömö godongämæ pöninque, Cabayoga nē tæ contacā ingante ayæ tömengä tontadoidi inänite mönö guëadö guëa cæcæimpa, ante cædäni atabopa. ²⁰ Incæte guëadö guëa cæyönänite tömënäni näëmæ mönö guifænongä ingante bæi ongöninque, Wængongui beyæ nē apænebo, ante nē babæ äningä ingante adobai bæi ongönänitapa. Nē babæ ängongä iñömö mönö guifænongä beyænque mä pönii cæcä inongäimpa. Iñinque mönö guifænongä tömengä nänö yewæmöi nē yewæmöinäni iñömö tömengä nänö ëmönö bai nani badöninga gäänē ædæ wææninge nē apænedäni inte tömënäni nē babæ ängongä nänö mä cædö adingue guifænte wædinque oda cædönänipa. Iñinque mönö guifænongä tönö nē babæ ängongä ayæ miina quëwëfönate atopode nani änantibæ gonga bai nani bæcodotibæ cæncadëmæ wido cædänitapa. ²¹ Tömëna miñæ pönäni inänite guiquënë cabayoga nē tæ contacā tömengä önönē inö yaëmenca yædæ tadete ongöninque do wæningä wænänitapa. Iñinque nē cæwodäni baö ade cænänique tömänäni nē wænänäni baö tömö pönii cæwënönäni inänitapa.

Miido wadepo iñonte æbänö baquii

²⁰ Wængongui anquedo wacä iñömö tadömen-gadænguipo ontatodemö wi ænequii tönö ñänömencaimē ñænæmē önönempo næængä inte öönädē inö ta wæængä atabopa. ² Ta wææninge tömengä dadagöo ingante bæi ongöninque tömengä nänö miido wadepo ganca ñä cæyænte ongonguinque ante ñä cæyængantapa. Mäningä dadagöo wëenënedē tæntæ nē ingaingä inte wënæ awënë Tatäna ingacäimpa. ³ Mäningä ingante ñä cæyæninge tadömengadænguipodē wido cædinque ontatodemö wi ænequii inte tee mönedingue tömengä dæca ontatodemö ædæmö tee moncasantapa. Waodäni wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo iñönänite tömengä, Oda cæte gocædänimpa, ante miido wadepo ganca cædämai incæcäimpa, ante Wængongui anquedo dadagöo ingante wido cæcantapa. Mänimpodepo iñinque ba ate tömengä ingante, Wantæ iñö ñimpo cæte goquingä, ante ñimpo cæcä gocæcäimpa.

⁴ Ayæ awënëidi tæ containpacoo botö atabopa. Wængongui Awënë godö angä beyænque awënëidi badingue apænte ante nē änäni badinäni inte mänimpaa tæ contadäni inänitapa. Ayæ Itota ingante ante apænedingue Wængongui nänö angainö ante apænedäni beyænque tömënäni inänite wangö tamencadäni wængadänimpa. Wangö tamencadäni

wængainäni nani önöwocaidi botö ñowo atabopa. Mäninäni iñömö mönö guiñenongä ayæ pöningä ingante adinque, Bitö Wængongui Awënë bai imidö angüenë, ante apænedämaï inte ayæ tömengä nänö emönö bai nani badöninca gäänë ædæ wæænte apænedämaï ingadänimpa. Ayæ tömënäni nani önönemö inö nani önompo inö mönö guiñenongä ayæ pöningä nänö yewæmöi yewæmönämaï ingadänimpa. Adodäni ñäni ömæmöninque adoque miido wadepo ganca Itota Codito tönö godongämæ aadänitapa.

⁵ Mäninäni täno ñäni ömæmönäni incæte wadäni guiquenë nê wængainäni incæ miido wadepo iinque go ate ñäni ömæmoncædänimpa. ⁶ Täno ñäni ömæmönäni iñömö nê tæiyæ waemö inäni inte nani toquinque. Edæ wadäni nê wængainäni mempoga ganca nani wænguimämo iñonte mäninäni iñömö wänämaï incædänimpa. Wæætë, Wængongui quï, ante nê godönäni bai tömënäni adobaï, Wængongui beyæ, ante ayæ, Itota Codito beyæ, ante cæcædänimpa. Ayæ miido wadepo iñonte Itota Codito tönö godongämæ aacædänimpa.

Tatäna nänö æmæwo ömäe ewenguinö ante

⁷ Tadömengadænguipodë tömengä nänö tee mönecönë ñä cæyænte quëwënonngä iñongante Tatäna ingante miido wadepo iinque go ate ñi cæyænäni ta gocæcäimpa. ⁸ Ta godinque tömengä inguipoga æmatæ go æmatæ go godinque Gogobæ nani ämæ ganca go Mäogobæ nani ämæ ganca gocæcäimpa. Inguipoga tömäo godinque tömengä, Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo nani oda cæte goquimämo ante cædinque tömënäni inänite, Mönö guëadö guëa cæquinque gocæimpa, ante, Adoyömö godongämæ pödäni, ante ancæcäimpa. Æpodänidö inänii, ante tömënäni æpæ wedeca emönai bai tæiyænäni inguinänidö angüenë.

⁹ Mäninäni bogænæ tömäo godäni bai tömënäni adobaï inguipoga tömäo gocædänimpa. Wængongui nänö waadete quëwëñömö tömengä quinäni quëwëñömö godämæ gocædänimpa. Goyönäni öönædë inö gonga bæcodote gao wææñonte gonte wæncædänimpa. ¹⁰ Ayæ wænæ tömënäni inänite, Oda cæte gocædänimpa, ante nê cægaingä ingante Wængongui bæi ongonte atopode nani änontibæ gonga bai nani bæcodotibæ cæncadëmæ wido cæcæcäimpa. Edæ mönö guiñenongä tönö, Wængongui beyæ nê apænebo, ante nê babæ äningä tönö tömëna dobæ mäniñömö wido cæte ingadäimpa. Iinque mäninäni itædë woyowotæ mäniñömö quëwente cöwë wan-tæpiyæ nani wænguimämo ingæimpa.

Wængongui Awënë tæ containpa näämæntapa

¹¹ Ayæ awënë tæ containpa ñænæmpa näämæntapa adinque botö mänimpaa nê tæ contacä ingä adobaï atabopa. Inguipoga tönö öönæ iñömö tömengä ingante ate bai cædinque wodii godinque nana ongöñömö edæ ædömë gote dæ änimpa.

¹² Ayæ nê wængainäni tömänäni awënëidi incæ önönänique incæ mänimpa gäänë a ongönäni atabopa. A ongöñönäni mincayontacoo wataa wataa wi æmpote ongoncoopa. Ayæ mincayonta wataa Wængongui, Quëwenguinta, ante tömengä yewæmongaintaa wi æmpote acantapa. Mänii mincayontacoo iñömö, Nê wængainäni tömänäni æbänö cægaïnäni inänii, ante Wængongui mänintacoo nänö yewæmongainö ante wataa wataa tömanta adinque nê wængainäni nani cægaï ganca, ante tömënäni inänite adoganca apænte ante pangantapa. ¹³ Ayæ æpæntibæ cæncadëmæ do wængainäni wæætë ta pönänitapa. Æmæwo wængainäni incæ ta pönänitapa. Tömënäni nani wænte ongöñömö nê ongongainäni inte wadæ ta pönänitapa. Ta pönäni ate, Æbänö cægaïnäni inänii, ante adinque Wængongui adocanque adocanque nänö cægaï ganca, ante tömengä ingante adoganca apænte ante pangantapa.

¹⁴ Mäniñedë ganca ayæ baganca wænämaï quëwencædänimpa, ante ayæ, Wængainäni nani ongöñömö adobaï dæ bacæimpa, ante cædinque mönö Awënë wængainäni æmæwo nani wængaimämo tönö nani wænte ongöñömö æpæntibæ gonga bai nani bæcodotibæ cæncadëmæ wido cæcantapa. Mänintibæ mempoga ganca æmæwo nani wænguimämo bai impa. ¹⁵ Wængongui, Quëwenguinta, ante nänö yewæmongaintaa adinque, Æcänö emöwo mänintaa yewæmönämaï i, ante adinque nê yewæmönämaï ingainäni inänite mänintibæ cæncadëmæ wido cæcantapa.

Inguipoga miinguipo öönæ miïönæ

21 Ayæ öönæ miïönæ inguipoga miinguipo atabopa. Edæ öönæ picæönæ inguipoga picænguipo dæ iinque batimpa. Ayæ æpæntibæ adobaï dæ änimpa. ² Ayæ godömenque botö ayömote Wængongui nänö tæiyæ waemö quëwëñömö miï Eedotadë nani äñömö öönædë inö ta wææ atabopa. Onquiyängä nê moncæ cæcä iñömö, Botö nänöogängä inguingä waa acæcäimpa, ante waemö weocoo nê mongängä bai ii quëwëñömö adobaï waemö pönii emö inte ta wææ atabopa.

³ Ayæ Awënë tæ containpa inö tedepämo yedæ ä eñentabopa. "Ñowo Wængongui nänö owoquincö waodäni weca ongö iinque tömengä tömënäni tönö quëwenguingä ingampa. Tömënäni tömengä guidänäni bacædänimpa. Ayæ Wængongui incæ, Botö tömëmo minitö Wængonguimo incæboimpa, ante

tömänani weca ongoncæcäimpa. ⁴Tömänani wēñapæ tamonte wædi tömämæ Wængongui wadæ cæmoncæcäimpa. Mänifñedē æmæwo mönō wänimämo incæ mönō wæwänimämo incæ Ca ca mönō wædimämo incæ nantate mönō wædimämo incæ tömää mänimämo dæ angæimpa. Edæ wēenēñedē inimämo incæ iinque batimpa,” angantapa.

⁵Ayæ Awënë tæ contaimpaa nē tæ contacä iimaï angantapa. “Tömää inimämo botō ñowo mii cæcæboimpa,” angantapa. Ayæ, “Mänömainö ante botō äninö edæ nö pönī iï iinque mäninö ante wede pōnengæimpa. Mänömaï beyæ bitō iimaï ante yewæmōe,” angantapa.

⁶Ayæ tömengä wæætē botō imote iimaï äninque, “Dobæ iinque batimpa. Botō Tānobo ingaïmo inte Tömämo inguïmo imopa. Wēenēñedē tömää nē Badongaïmo inte tömää nē Iinque Cæbo incæboimpa. Edæ nē gæwænāni, Æpæ beinēmönipa, ante nē änanī inänite botō æpæ tapæ quēwenguimæ önonque godömo becædänimpa. ⁷Tæi emonte nē gänä cædäni inänite botō mänincoo botō nē godonguincoo godömo æncædänimpa. Ayæ botō incæ tömänani Wængonguïmo incæboimpa. Tömänani wæætē botō wēñænāni bacædänimpa. ⁸Wæætē guifente awædō, ante nē änanī tönō nē pönēnāmaï ināni guiquēnē, nē wīwa cædäni tönō wacä ingante nē wænönāni guiquēnē, nē towente quēwänāni tönō idōidi nē ināni guiquēnē, Wængonguï impa, ante nāni badōninca gäänē ædæ wææninque nē apænedāni tönō nē babæ änanī tömänāni guiquēnē, mänināni iñönänite atopode nāni änantibæ gonga bai nāni bæcodotibæ incæ tömänāni nāni wæcöñömō bacæimpa. Mänii nāni wænguimämo iñömō mempoga ganca nāni æmæwo wænguimämo impa,” angantapa.

Mii Eedotadēē quēwēñömō

⁹Wængonguï anquedoidi önonpo æmæmpoque go mēa ganca ināni önonpo æmæmpoque go mēa ganca owætacoo waodāni iinque nāni wæwenguimämo-coo eyede engate intacoo nē næænāni iñönänite adocanque botō weca pöninque, “Pöe,” angantapa. “Wængonguï Codotedo nänöogängä nē baquingä nē monguingä iñongante botō bitō imite odömömo acæbiimpa,” angantapa. ¹⁰Ayæ Wængonguï Önowoca incæ botō imote bæi ongonte bai cæyongante botō wiiimonte bai iimaï atabopa. Wængonguï anquedo botō imote ö ænte mào onquiyaboga tæcædæca pönī cönongä ongonte ayömo Wængonguï tæiyæ waëmō nänö quēwēñömō Eedotadēē nāni äñömō öönædē inö ta wææñonte tömengä botō imote odömongä atabopa.

¹¹Mänii quēwēñömō Wængonguï ñäö emönongä bai apäitimpä. Ayæ dica aatapeca nāni anca emō bai awocawænta bai waëmonca inimpä. Waodāni nāni nanguï godonte æninca bai ñäö apäite bai Eedotadēē

inimpä. ¹²Mänii quēwēñömō godämæ tæimō wææ cædi ænōwæmō ongönimpä. Ayæ wææ cædi ode-moncoo iñömō önonpo tipæmpoga go mēnemonga wææ cædinemō inimpä. Önonpo tipæmpoga go mēa ganca wææ cædinemō incæ wayömō adodemonque Wængonguï anquedo adocanque a ongöñongä wayömō adodemonque Wængonguï anquedo a ongöñongante anquedoidi önonpo tipæmpoga go mēa ganca ongönänitapa. Mäninemō önonpo tipæmpoga go mēnemonga odemoncooga idægoidi nāni cabo tipæmpoga go mencabodāniya iñönänite tömänāni emöwocoo yewæmonte inimpä. Wayömō odemonga adocaboque emöwo wayömō odemonga adocaboque emöwo yewæmonte inimpä. ¹³Nænque tamönö inö mēa go adoque odemō inimpä. Nænque wæidō inö mēa go adoque odemō inimpä. Betamonca inö mēa go adoque odemō inimpä. Adobai æmatæ inö mēa go adoque odemō inimpä. ¹⁴Mänii quēwēñömō wænömænæca mænonte wææ cæqui, ante nāni ñönönincacoo iñömō önonpo tipæmpoga go mencaa inimpä. Mänincacoo önonpo tipæmpoga go mencaa incæ Wængonguï Codotedo nänö da godongaināni önonpo tipæmpoga go mēnaa ināni tömänāni emöwo incæ adocanque emöwo wacaa adocanque emöwo wacaa yewæmonte eñacaimpā.

¹⁵Wængonguï anquedo botō imote nē apænedingä iñömō tee manguimpa oodo inte badöimpa nē næängä atabopa. Mänii quēwēñömō tee mancæte ante mänii wææ cædinemoncoo adobai tee mancæte ante mänii wææ cædi adobai tee mancæte ante tömengä tee manguimpa næängantapa. ¹⁶Mänii quēwēñömō æmatæ adoganca æmatæ adoganca mænonte inimpä. Doyæ inö betamonca inö adoganca inimpä. Tömengä mänii quēwēñömō tee manguimpa inte tee mante doyæ inö ænōwæmō inö doo miido dootiento quidömetodo ganca inimpä. Ayæ betamonca iñömō adobai doo miido dootiento quidömetodo ganca i atabopa. ¹⁷Wængonguï anquedo waodāni nāni tee mänö bai tee mangä ayongä mänii quēwēñömō wææ cædi tæinebo inö tetenta i coatodo mēetodo ganca inimpä.

¹⁸Mänii wææ cædi aatapeca nāni änonca inte mænönī impa. Mänii quēwēñömō guiquēnē oodo inte awocawænta bai waëmō inte mænönī impa. ¹⁹Mänii quēwēñömō wænömænæca mænonte wææ cæqui, ante ñönönincacoo iñömō, Waëmō emongæimpa, ante tömänāni quincacoo nāni nanguï godonte ænin-cacoo ænte mämō ñönönincacooga bewodō bewodō cædänitapa.

Tānoca ñönöninca aatapeca nāni anca inimpä.

Waca ñönöninca guiquēnē tapidoca nāni anca inimpä.

Waca ñönöninca guiquēnē aagataca nāni anca inimpä.

Waca ñönöninca guiquēnē etemēnaotaca nāni anca inimpä.

²⁰ Waca ñönöinca guiquenë oöninteca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë codönadinaca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë coditooditoca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë bedidoca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë topatioca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë coditopadataca nani anca inimpa.

Waca ñönöinca guiquenë aatintoca nani anca inimpa.

Waca tömanca guiquenë ämatitaca nani anca inimpa. Mänimpoca inimpa.

²¹ Mänii wææ cædinemö iñömö önompo tipæmpoga go mënemonga iñömö pededamö nani ämö önompo tipæmpoga go mëmonga inte mænonte inimpa. Wææ cædinemö incæ wææ cædinemö incæ pededamö adomonque adomonque inte mænöninemö inimpa. Mänii quëwëñömö taadö ñænænö godö oodo inte mænöwate taadö awocawænta bai waëmö inimpa.

²² Mönö Wængongui Awënë adocanque Tömää në Cægaingä tönö Wængongui Codotedo tönö mäniiñömö cöwë ongöna ininque godongämæ quëwënäni guiquenë, Mönö Wængongui oncönë guicæimpa, ante quinante anguinänii. Edæ Wængongui tæiyæ waëmö oncö mäniiñömö dæ ä atabopa. ²³ Wængongui në ñäö bai emönongä inte ñäö apäiquingä bai inongäimpa. Ayæ Wængongui Codotedo iñömö nani ti wodönoincade bai i ininque mänii quëwëñömö iñömö nænque incæ apäicä incæ quinante godömenque ñäö apäiquii. ²⁴ Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo inänite Wængongui ængä beyænque në quëwënäni inte mäninäni que mänii ñäö apäiyömö cægoncædänimpa. Adobai inguipoga awënë odeyidi waëmoncoo nani eadincöo mäniiñömö ænte poncædänimpa.

²⁵ Mänii quëwëñömö woyowotæ inämaï ingæimpa. Ininque mäniiñömö wææ cædinemoncoo iimö iñö iimö iñö iñonte cöwë tee mönedämaï ingæimpa. ²⁶ Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo incæ tömënäni waëmoncoo nani eadincöo mäniiñömö ænte poncædänimpa. Mänii quëwëñömö waa quëwëñömö impa, ante waa ate apænecædänimpa.

²⁷ Quiëmë wënæ wënæ i mäniiñömö cöwë guidämaï ingæimpa. Në wiwa cædäni incæ në babæ änäni incæ mänii quëwëñömö guidämaï inguinänidö anguenë. Wæætë Wængongui Codotedo, Quëwenguintaa, ante nänö yewæmöintaa në yewæmönäni guiquenë tömënäni que guicædänimpa.

22 Ayæ Wængongui anquedo botö imote önö quëwenguimæ odömongä atabopa. Mänimæ awocawænta bai waëmömæ impa. Wængongui tönö Wængongui Codotedo nana aacæ tæ containpa inö

tapæmpa. ² Mäniiñömö tadinque mänii quëwëñömö taadö ñænænö godö tæcæguedë inö ta gopæmpa. Mäninö æmæ wedeca incæ imæ wedeca incæ awæ quëwenguwæ pæwæ atabopa. Mäniiwæ iñömö tömenca wacä apäicä iñonte wacä apäicä iñonte incapa. Ininque adoque wadepo iñedë önompo tipæmpoga go mëa ganca mänimpoga mäniiwæ incayedë impa. Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo incæ mänimæca quëwënäni tömänäni mäniiwæ öñabocoo beyæ ganca bacædänimpa, ante eñabocoo. ³ Wængongui pante nänö angainö beyænque quincöomë wënæ wënæ bagatii mäninö mäniiñedë dæ angæimpa. Wængongui tönö Wængongui Codotedo nana aacæ tæ containpa mänii quëwëñömö mæ ongoncæpaimpa. Tömengä ingante në cædönäni iñömö tömengä ingante watapæ apænedinque tömengä ingante cæcædänimpa. ⁴ Tömengä awinca acædänimpa. Ayæ tömengä emöwo tömënäni önönemö inö yewæmonte incædänimpa. ⁵ Mäniiñömö woyowotæ inämaï ingæimpa. Edæ mäniiñömö quëwënäni beyæ Wængongui Awënë në ñäö emönongä inte apäiquingä inongampa. Ininque nænque ñäö apäidö incæ ti wodönoincade enenö incæ quinante ayæ apäiquii. Ayæ mäniiñömö quëwënäni adodäni cöwë wantæpiyæ aacædänimpa.

Itota Codito oo poncæcäimpa

⁶ Ayæ Wængongui anquedo botö imote apænedinque, "Mäninö bitö eñenö nö pönii i ininque mäninö ante wede pönengæimpa. Wængongui beyæ në apænedönäni tömengä Önöwoca ingante ewocadinque apænedänipa. Tömënäni nani në ewocadongä Wængongui Awënë iñömö tömengä anquedo ingante apænedinque, Bitö botö imote në cædönäni weca godinque, Æbänö oo pönii baquimpa, ante odömömi acædänimpa, ante da pönongä pongantapa," ante botö imote apænecantapa.

⁷ Itota Codito, "Aedäni. Botö oo ocæ emænte ponguimo imopa. Ii mincayontaa Wængongui beyæ apænedinque nani yewæmonte angainö ante në eñente cædäni iñömö nani toquinque," ante apænecantapa.

⁸ Botö Wäömo inömo imopa. Mäninö Wængongui anquedo nänö äninö ante në eñenimo inte botö mänii tömengä nänö odömöninö ante në adimo inömo imopa. Wængongui anquedo angä eñenique ayæ odömongä adinque botö në odömöningä önöwa inö ædæ wæænte tömengä ingante watapæ apænecæte ante cætabopa. ⁹ Cæyömote tömengä wæætë, "Mänömaï cædämaï imäwe, angantapa. Botö önönque bitö bai Wængongui ingante në cæbo imopa. Ayæ bitö töniiñadäni Wængongui beyæ në apænedönäni tönö ii yewæmöintaa nani angainö ante në eñente cædäni tönö botö tömënäni bai adobai Wængongui ingante në cæbo imopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante

ædæ wææninqe, Bitö Wængongui Awënë adobique imidö anguënë, ante apænee," angantapa.

¹⁰ Wængongui anquedo godömenque botö imote iimaï angantapa. "Edæ mänömaï baquïönæ oo pönï ingæimpa cæbii. Ii yewæmöintaa Wængongui beyæ apænedinqe nani angainö ante bitö wë wodönamaï inte do apænee. ¹¹ Nè wënæ wënæ cædönäni inänite ee abi godömenque wënæ wënæ cæcædänimpa. Tömänäni nani pönönö wentamö bai nè entawänäni inänite ee abi godömenque nani pönönö wentamö bai entawencædänimpa. Nè nö cædäni inänite ee abi godömenque nö cæte quëwencædänimpa. Nè tæiyæ waëmö entawänäni inänite ee abi godömenque tæiyæ waëmö entawencædänimpa."

¹² Itota Codito, "Aedäni. Botö oo ocæ emænte ponguïmo imopa. Ocæ emænte pöninqe botö tömömo godömo nani ænguïcoo, ante næænte ponguïmo imopa. Tömänäni æbänö cædänii, ante adinqe botö tömönäni nani cægai ganca ante adoganca godömo æncædänimpa. ¹³ Botö Tånobo ingaïmo inte Tömämo inguïmo imopa. Tömää badönämaï iïfedë botö Do Quëwengaimo imopa. Ayæ tömää iinqe bayedë incæ botö Ayæ Pönï nè Quëwëmo incæboimpa. Wëenëfedë tömää nè Badongaimo inte tömää nè Iinqe Cæbo incæboimpa."

¹⁴ Weocoo yamonte bai mimönë nè mënongate inäni iïömö tömönäni nani toquinque edæ mänii quëwëñömö wææ cædinemö iïömö go guiquinäni inänipa. Go guidinque tömönäni quëwenguïwæ quëwenguinca bequïnäni inänipa. ¹⁵ Wiwa cædäni guiquënë mänii quëwëñömö yabæque iïömö ongonte wæquïnäni inänipa. Idöidi nè inäni, nè towente quëwänäni, wacä ingante nè wænönäni yabæque ongönäni. Wængongui impa, ante nani badöninca gäänë ædæ wææninqe nè apænedäni, nè babæ änäni tönö, Babæ äinëmönipa, ante nè änäni tönö tömönäni tömänäni mänii quëwëñömö yabæque iïömö quëwenguïnäni inänipa.

¹⁶ "Botö Itotabo ingaïmo imopa. Mäninö botö angainö ante nö impa, ante botö imote godongämæ nani pönencabodäni tömänäni inänite apæneca ëñencædänimpa, ante cædinque botö do botö anquedo ingante minitö weca da pönömo pongantapa. Botö docä Awënë Dabii nänö Wæmæncoo ingaïmo inte adobai nänö Pæïmo inömo imopa. Botö wadaamö bai ñäo bayö apäimö bai imopa."

¹⁷ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö Wængongui Codotedo nänöogängä nani änogä, "Pöedäni," änapa. Äñöna tömönäni tömäna inate nè ëñänäni inte adobai, "Pöedäni," ancædänimpa, ämopa. Nè gæwænte inäni tömänäni pö becædänimpa, ämopa. Nè beinänäni iïönänite, Minitö quëwenguïmæ, ante önonque pönonguïmæ incæ pö ænte becæminimpa, ante ämopa.

¹⁸ Ii yewæmöintaa Wængongui beyæ nè apænedäni nani angainö ante nè ëñänäni tömänäni inänite, Ee aedäni, botö wææ ämopa. Edæ mäninö nani angainö ante godömenque wadö änäni inänite Wængongui pancæcäimpa. Ii yewæmöintaa quïëmë nani pante wæwenguïcoo, ante yewæmonte adinqe Wængongui nè wadö änäni inänite mänincoo bai godömenque pancæcäimpa. ¹⁹ Ayæ ii yewæmöintaa Wængongui beyæ nè apænedäni nani angainö incæ pancædea æninqe nè wëä godonte bai cædäni inänite Wængongui quëwenguïwæ quëwenguinca godönämaï incæcäimpa. Tömängä adobai, Botö tæiyæ waëmö quëwëñömö mäniiñömö guidämaï incæminimpa, ante ancæcäimpa. Mänii quëwenguïwæ ante mänii quëwëñömö ante ii yewæmöintaa yewæmonte impa.

²⁰ Mäninö ante, Nö impa, ante nè apæneca iïömö tömengä iïömö, "Ao, botö oo ocæ emænte ponguïmo imopa," angantapa. Äñongante botö,

Mänömaï baquïnö anguënë, ante, Amëë, äninqe, Awënë Itota pöe, ämopa.

²¹ Awënë Itota Wængongui nänö guidänäni inänite waadete godö cæcæcäimpa. Mänömaï baquïnö anguënë, ante botö, Amëë, ante mäninque ämopa.